HOMER

ILIADA

Traducere de GEORGE MURNU

HOMER

ILIADA

Traducere în metrul original
de GEORGE MURNU

Studiu introductiv si note
de D.M. PIPPIDI

CUPRINS

INTRODUCERE

Despre începuturile istoriei lor, grecii vechi știau că sunt învăluite în taină. Evocând în plină epocă clasică vremea dinaintea războiului troian, Thucydide, istoricul cel mai pătrunzător al antichității, observa că „așa-numita Elada nu arată a fi locuită statornic de mult timp; ci s-au întâmplat strămutări de noroade înainte de vreme, care-și părăseau cu ușurință pământul și se dădeau în lături din fața neamurilor ce veneau peste ele”[1]. Intuiția scriitorului atenian își găsește confirmare în truda învățaților din zilele noastre, ale căror cercetări – lingvistice și arheologice – au dus la încheierea că pământul Greciei a slujit din cele mai vechi timpuri ca loc de întâlnire a unor variate înrâuriri, putând fi socotit ca un „creuzet” în care s-au topit, amestecându-se, noroade și limbi, culturi materiale și datini religioase. Din acest punct de vedere, lăsând la o parte ipotezele supuse discuției și sintetizând rezultate acceptate azi de cei mai mulți, se poate spune că – până în mileniul I î.Hr., când începe tradiția literară – extremitatea sudică a Peninsulei Balcanice a cunoscut trei importante stadii de viețuire.

Cel dintâi, și cel mai vechi, corespunde perioadei neolitice, de-a lungul căreia din nordul Tessaliei până la limita de sud a Peloponesului a înflorit o civilizație unitară, prelungită vreme de milenii. Oamenii acestor timpuri trăiau în așezări statornice, neîntărite; foloseau unelte de piatră și os; cunoșteau cultivarea plantelor și creșterea animalelor. În legătură cu obârșia lor, nu se pot face presupuneri întemeiate. Singurele resturi de cultură materială aflate în cantități apreciabile – fragmente ceramice și unele caracteristice figurine de lut – impun concluzia că între această civilizație și civilizațiile contemporane din Creta și Ciclade n-au existat legături.

Al doilea stadiu amintit corespunde perioadei zise „a bronzului”, și anume „bronzului timpuriu”, când lucrul metalelor prinde să se răspândească, dar e mărginit pentru multă vreme la cupru. Ceea ce-l caracterizează e omogenitatea civilizațiilor dezvoltate paralel în Grecia continentală, în Creta și în insulele Mării Egee timp de o mie de ani, vreme în care elementele dominante ale populațiilor din aceste arii aparțineau aceleiași familii de neamuri. Fără să atingă o precizie deplină, studiile antropologice întreprinse asupra scheletelor îndreptățesc ipoteza că ne găsim înaintea unei ramuri a rasei convențional numite „mediteraneană”.

Acolo unde civilizația de care vorbim s-a dezvoltat nestingherită, și anume în Creta, ea oferă spectacolul unor admirabile realizări, în cele mai variate domenii. Pornită de la forme de viață câmpenească și de la o organizație întemeiată pe ginți, societatea care a dat naștere acestei civilizații a ajuns să cunoască o fază negutătorească și meșteșugărească, în cursul căreia cretanii locuiau în târguri și orașe ale căror urme au fost scoase la iveală în ultima jumătate de veac.

Evoluția politică urmează pe cea economică și socială. Dacă, la început, puterea pare să fi fost în mâinile unei aristocrații tribale, în momentul celei mai mari înfloriri a insulei, către jumătatea mileniului al II-lea î.Hr., în Cnossos domnește un monarh a cărui poziție poate fi asemuită cu a suveranilor din Răsărit și a cărui autoritate pare să se fi întins departe peste hotare. „Minos – scrie în această ordine de idei Thucydide, sintetizând în persoana legendarului rege ideea dominației cretane – a avut cel dintâi o flotă, a stăpânit o parte din marea astăzi numită «elenică» și a domnit peste insulele Ciclade. El le-a colonizat pentru întâia oară… gonind pe carieni și punând stăpânitori pe fiii săi; pe cât i-a stat în putință, a distrus pirateria, ca să-și poată încasa tributurile”[2].

O dată mai mult relatările istoricului, întemeiate pe o tradiție la care se referă explicit, își găsesc confirmarea în descoperirile arheologice făcute în întreg bazinul egeean în ultima jumătate de secol, în Melos, în Thera și în Delos; mai târziu în Pelopones,

[1] I, 2, 1.

[2] I, 4.

în Beoția, în Tessalia, prezența minoenilor – cum li se spune purtătorilor culturii înflorite în Creta – se vădește în obiectele de proveniență cretană aflate în săpături, ca și în înrâurirea exercitată asupra formelor variate ale culturii locale: de la decorația ceramică până la planul locuinței.

Cu Egiptul, pe de altă parte, legăturile cretanilor, care în mileniul al III-lea se reduceau la atacuri de pradă împotriva Deltei Nilului, în mileniul al II-lea capătă un caracter statornic, mergând de la participarea insularilor în calitate de meșteri la unele construcții de piramide până la folosirea corăbiilor lor pentru transportul cedrilor din Liban, sub Thutmes al III-lea.

Mai puțin cunoscute, dar nu mai puțin certe, sunt peregrinările supușilor lui Minos pe mările Apusului. Dacă ținem totuși seamă de faptul că întreaga lor civilizație e o civilizație a bronzului, și nu uităm că pentru pregătirea acestuia cositorul nu le putea veni decât din Europa centrală prin Marea Adriatică, din Etruria prin Sicilia, sau din Insulele Britanice prin Galia ori Iberia – în toate trei cazurile pe mări situate la vest de Grecia – concluzia se impune că cretanii trebuie să fi străbătut cu corăbiile lor și aceste ape.

Splendidei eflorescențe a culturii minoice i se substituie pe neașteptate o cultură nouă, în a doua jumătate a mileniului al II-lea î.Hr. Încă înainte de această vreme, în unele locuri din Grecia continentală prinseseră să se ivească semnele unei schimbări a felului de viață, ca urmare a unei schimbări în alcătuirea populației. Case de un tip înainte neîntâlnit, având acoperișul în pantă, iar ca piesă principală o încăpere dreptunghiulară cu vatră fixă; rituri de înmormântare noi și o ceramică de tradiție proprie trădează prezența noilor veniți, pătrunși în Grecia dinspre nord și socotiți îndeobște ca strămoși ai grecilor clasici. Coborârea lor în Peninsulă n-a avut loc într-un singur rând, ci în cel puțin trei valuri – primul la începutul, ultimul la sfârșitul mileniului al II-lea. După particularități de vorbire ce aveau să dea naștere principalelor dialecte ale limbii grecești, unora li se dă numele de ionieni, altora numele de dorieni. Între ei se situează cronologic venirea aheienilor, a căror așezare în Pelopones și în Grecia centrală marchează începutul unei dezvoltări politice și culturale de o deosebită însemnătate.

Față de rafinamentul civilizației cretane, cele dintâi așezări ale aheienilor pe pământul Greciei vădesc un regres neîndoielnic. Foarte curând însă, în contact cu realizările unei culturi superioare, noii veniți, a căror aptitudine de a învăța și de a duce mai departe învățăminte dobândite prin contacte pașnice sau violente avea să se manifeste de-a lungul întregii lor istorii, pun bazele unei culturi originale, în care elementele împrumutate sunt numeroase, dar care – privită în ansamblu – e o cultură nouă, caracterizată prin trăsături ce nu se întâlnesc în cultura cretană. După locul unde a atins nivelul ei cel mai înalt (orașul Mycene, în Argolida), această cultură e numită de cercetători „myceniană", cu toate că, în același timp cu Mycene, alte centre importante se ridică la o bunăstare prielnică înfloririi artelor: de la Tiryntul vecin până la Orchomenos în Beoția, fără a uita așezări mai puțin cunoscute din Peloponez ori Tessalia.

Către jumătatea mileniului al II-lea î.Hr., întreaga Grecie continentală vădește astfel semnele culturii în curs de elaborare, și același lucru se poate spune despre unele Ciclade, unde ceramica de tradiție minoiană face loc ceramicii myceniene. Pasul hotărâtor către supremația în bazinul egeean se săvârșește însă în jurul anului 1400, când, părăsindu-și pentru întâia oară posesiunile continentale și castelele întărite, războinicii aheieni cutează să atace Creta, ale cărei orașe trebuie să fi exercitat asupră-le o atracție deosebită și pe care izbutesc să se înstăpânească. Urmele brutalei cuceriri sunt înscrise în ruinele palatului din Cnossos și ale porturilor de pe coasta orientală, scoase la iveală de cercetătorii zilelor noastre. Aceleași săpături arheologice permit urmărirea înaintării aheienilor spre est și sud, peste Cypru și Pamfylia (unde documente hittite din secolul al XIV-lea pomenesc o regiune cu numele Ahhijava), către cetățile Syriei și ale Feniciei, așteptând vremea când, în tovărășia lycienilor, a cilienilor și a libyenilor, „Ahaiușa din țările mării" (cum sunt numiți aheienii în izvoarele vremii) încearcă să lovească Delta, unde întâmpină rezistența

faraonului Merneptah (1221). Pentru moment, invadatorii sunt respinși. Dar în anii ce urmează frământările reîncep, și scribul lui Ramses al III-lea, depănând răbojul luptelor cu „popoarele Mării”, înseamnă că în zilele stăpânului său „insulele n-aveau odihnă”.

Expediții asemănătoare par să fi întreprins aheienii, în jurul aceleiași date, și în alte puncte ale bazinului egeean: spre nord, în direcția Hellespontului; spre est, pe țărmul apusean al Asiei Mici, dintotdeauna locuit și ușor de atins, mulțumită insulelor răspândite în chip de punte între Asia și Europa. Aci, în regiunea numită mai târziu Troada, dominând intrarea în strâmtori și trăgând foloase de pe urma unei așezări ce-i permitea să controleze schimburile dintre Marea Neagră și Marea Egee, se înălța din timpuri imemoriale o cetate a cărei bunăstare trebuie să fi fost reală, chiar dacă nu va fi atins proporțiile atribuite de tradiția posterioară. „Bogată în aur” și „bogată în bronz”, cum se exprimă despre ea Iliada, Troia lui Laomedon și a lui Priam avea în urmă-i un trecut milenar atunci când hazardul unei expediții aventuroase și geniul unui poet se pregăteau să-i confere o faimă rareori atinsă în istoria așezărilor omenești. Întemeiat la începutul epocii bronzului, de unsprezece ori distrus și de tot atâtea ori reclădit – cum au dovedit-o săpăturile începute în ultima treime a veacului al XIX-lea și continuate până în zilele noastre – „slăvitul Ilion” al poeților avea cu ce să trezească lăcomia șefilor ahei, strânși în jurul aceluia pe care tradiția îl numește Agamemnon și care era sortit să devină o figură de neuitat a literaturii universale. În prima jumătate a secolului al XII-lea (între 1193 și 1183, după calculele învățaților din epoca clasică) Troia a fost dar supusă, la capătul unui asediu ale cărui peripeții au rămas în amintiri și care, la fel cu alte expediții ale aheilor – pe uscat și pe mări – retrăiesc în comoara de legende în care sunt învăluite începuturile istoriei grecești.

Răsunătoarea ispravă a conducătorilor myceni e ultima a cărei pomenire s-a păstrat întreagă. Curând după războiul troian, al treilea val de greci veniți să se așeze în Peninsulă întrerupea o evoluție remarcabilă în atâtea privințe. Cu dorienii, coborâți din nord într-un stadiu de dezvoltare economică și socială comparabil cu al aheienilor în momentul propriei lor pătrunderi în Grecia, procesul se relua întrucâtva de la început: supunerea sau alungarea populațiilor mai vechi; transformarea nomazilor în sedentari; trecerea de la organizația gentilică a unei societăți de păstori la viața desfășurată în cadre orășenești a unei societăți în care meșteșugurile și negoțul erau chemate să joace un rol crescând. Ar fi greșit să credem totuși că, în istoria societății grecești, invazia dorienilor a însemnat întreruperea gravă – acea întoarcere la bezna unui „ev mediu” de care s-a vorbit prea multă vreme. În ciuda pierderilor indiscutabile de oameni și bunuri, în ciuda unor distrugeri de valori culturale și tehnice pentru a căror redescoperire au trebuit să treacă veacuri – se poate vorbi, fără îndoială, de o continuitate a elementului uman de bază de-a lungul secolelor de tranziție de la mileniul al II-lea la mileniul I î.Hr., după cum se poate vorbi de păstrarea și transmiterea pe această cale a unei părți din moștenirea myceniană în domeniul religiei, al tehnicii, al culturii.

Împrejurarea pe care o semnalăm explică pentru ce în cele mai vechi monumente ale literaturii grecești, care sunt poemele epice *Iliada* și *Odysseia*, amintirea unor evenimente petrecute în mileniul al II-lea sau detalii în legătură cu modul de trai al unor populații anterioare venirii dorienilor stăruie cu o vivacitate neobișnuită. Multă vreme această particularitate a fost socotită ca o dovadă a neîntrecutei fantezii a poetului sau a poeților cărora li se atribuia paternitatea celor două opere de artă. Astăzi, după aproape un veac de explorare arheologică a bazinului egeean; după lumina proiectată asupra principalelor episoade ale epopeei de descoperirile din Troia și Mycene, din Creta și Pylos, îndoială nu poate fi asupra faptului că – alături de peripeții create de imaginația unui artist excepțional; alături de trăsături împrumutate propriei vremi a poetului, sensibil posterioară evenimentelor cântate – în *Iliada* și *Odysseia* dăinuie ecouri ale vieții desfășurate în bazinul egeean în epoca de înflorire a civilizației myceniene.

E de ajuns să relevăm, în această ordine de idei, împrejurarea că, în ciuda pomenirii ocazionale a unor unelte și arme de fier,

civilizația descrisă în *Iliada* e o civilizație a bronzului. Tot așa, amănuntul că – departe de a oglindi situația lumii grecești la începutul mileniului I î.Hr. – organizația socială și politică înfățișată în poem corespunde epocii de precumpănire a războinicilor ahei. Lumea la a cărei frământare asistăm în epopee trăiește faza de trecere de la orânduirea gentilică la societatea împărțită în clase. În măsuri ce variază după locuri, proprietatea obștească face loc proprietății individuale, munca prinșilor robi se adaugă muncii oamenilor liberi. Cadrele vechii orânduiri dăinuie totuși pretutindeni și, în ansamblu privită, structura Greciei homerice e aceea a unei societăți întemeiate pe legături de sânge. Unitatea socială primordială în această vreme e ginta paternă exogamă, cu alte cuvinte o grupare de persoane coborând dintr-un strămoș comun în linie directă, masculină. Între membrii aceleiași ginți există legături multiple, începând cu exploatarea în devălmășie a unei proprietăți inalienabile și mergând până la viețuirea sub același acoperământ a tuturor membrilor ginții. Așa trăiesc în *Iliada* cei cincizeci de feciori ai lui Priam, adăpostiți în palatul domnesc împreună cu soțiile lor; așa trăiesc în *Odysseia* coborâtorii lui Alcinoos, mai puțin numeroși, dar nu mai puțin uniți.

O unitate superioară ginții e fratria („gintă-mamă” grupând mai multe „ginți-fiice”); unitatea superioară fratriei – tribul. Amândouă îndeplinesc rosturi militare, religioase și administrative, amândouă – golite de conținutul lor originar – vor dura până la sfârșitul lumii vechi. În *Iliada*, interdependența gintă-fratrie-trib e deopotrivă evidentă în vreme de război ori de pace și, într-un pasaj din cântul al II-lea de multe ori citat și comentat, Nestor îndeamnă pe Agamemnon să-și rânduiască oamenii „după triburi și fratrii, așa fel ca fratria să dea ajutor fratriei și tribul tribului...”[3]

În ordinea politică, regimul întemeiat pe organizația abia descrisă e acel al democrației militare, în care puterea cea mai înaltă aparține adunării bărbaților grupați în ginți. Aceștia se întrunesc pentru discutarea trebilor interesând comunitatea, dar mai ales

[3] Versurile 360 și urm.

pentru măsuri în legătură cu întreprinderi militare, de pradă ori de apărare. În *Iliada*, într-un moment de cumpănă pentru ahei, când capii stau la îndoială dacă trebuie să continue războiul, adunarea oștenilor e chemată să chibzuiască și să hotărască:

„Astfel și oștile atunci când roind din corăbii, din corturi,
Se îmbulzeau și în cete cu vuiet curgeau spre adunare,
Pe-așezătură la mal... Se strânseră toți, dar soborul
Nu se putea molcomi și pământul gemea sub povara
Gloatelor când s-așezau, căci valmă era și vreo nouă
Crainici umblau să-i potoale cu strigăte tari și s-aline
Zgomotul lor ca s-asculte pe Domnii, purceșii din Zeus,
S-au așezat ei la urmă și-a stat fiecare la locu-i.
Liniște apoi se făcu și atunci se sculă Agamemnon,
Sceptrul în mână țiind...”[4]

Între atribuțiile adunării, poate cea mai importantă e latitudinea de a alege pe basileus: în același timp preot, judecător militar, capul întregii comunități în vreme de război și de pace. În ciuda titlurilor răsunătoare cu care-i împodobit acest „păstor de noroade” sau „Domn al bărbaților”, cum i se spune obișnuit în epopee, el nu e un monarh în înțelesul propriu al cuvântului. Puterile și inițiativa lui sunt mărginite, pe de o parte, de autoritatea superioară a adunării obștești, chemată să decidă în ultimă instanță, pe de alta de existența unui „sfat” compus din șefii grupelor sociale în subordine, a căror consultare e pentru el obligatorie și a căror colaborare reprezintă o frână. În împrejurările excepționale ale războiului troian, „sfatul” lui Agamemnon e alcătuit din capii semințiilor grecești ce iau parte la expediție. În *Odysseia*, în schimb, unde descrierea cetății feacienilor prezintă tabloul luminos al unei populații trăind în pace, împărțită între ostenelile mării și bucuriile petrecerii, sfatul din jurul lui Alcinoos cuprinde pe fruntașii triburilor reunite sub același sceptru.[5]

Bunăstarea cu care se mândrește regele Scheriei, și care e și

[4] II, 91–101.

a șefilor ahei din *Iliada*, în frunte cu Agamemnon, se întemeiază câteodată pe prada recoltată în expediții pe mare și pe uscat, de cele mai multe ori pe exploatarea domeniilor puse la dispoziția capilor din ogoarele obștești, ca răsplată a serviciilor aduse comunității. În legătură cu prima formă de agonisită, Thucydide notează cu ascuțime că în trecutul depărtat al Greciei „pirateria nu era socotită o rușine, dimpotrivă, făcea mai degrabă cinste”.[6] Cât privește punerea în valoare a pământului, în ciuda unei tehnici primitive și îndeosebi a plugului rudimentar, după indicațiile epopeei ea pare a fi atins un nivel mulțumitor, îmbrățișând nu atât o cerealicultură stingherită de ariditatea solului, cât, mai ales, o viticultură și o pomicultură destinate unei neîntrerupte dezvoltări.

Imaginea pe care *Iliada* și *Odysseia* ne-o pun astfel sub ochi e aceea a unei lumi patriarhale, în care sclavia nu îmbracă aspectul sinistru cunoscut din textele epocii clasice, în care munca n-a devenit îndeletnicirea hulită de mai târziu. Abilitatea manuală e prețuită pe măsura destoiniciei ostășești și, într-un tablou al ocupațiilor presupuse a aduce mai multă faimă, priceperea meșteșugului dulgher e pusă alături de arta cântărețului și de vrednicia vraciului.[7]

În această fază de dezvoltare a lumii grecești – ale cărei limite cronologice sunt anevoie de fixat și căreia, după principalul izvor în care se oglindește, i se spune epoca sau perioada „homerică” – cadrele orânduirii gentilice sunt vii, vitalitatea lor vădindu-se în toate împrejurările vieții. Dar epopeea, ale cărei informații se întind pe mai multe veacuri, ne-a păstrat în același timp dovezile unei noi întocmiri a societății, când vechile instituții dispar, înlocuite cu forme noi de organizare: când de la regimul comunității gentilice se trece la regimul familiei restrânse și al proprietății individuale; când diferențele de clasă se accentuează; când iau ființă statele-cetăți. Complexitatea aceasta de date, în care stă

[5] VIII, 390–391.

[6] I, 5, 1.

[7] *Odyss.*, XVII, 382–386.

interesul neobișnuit al epopeei ca izvor documentar, constituie totodată principala dificultate în dezlegarea problemei celei mai anevoioase din câte cunoaște istoria literară, acea a vârstei și a paternității *Iliadei* și *Odysseii*, în jurul cărora discuția începută cu două mii de ani în urmă n-a încetat să suscite controverse aprinse de pe poziții inconciliabile.

Ceea ce îngreuiază sarcina cercetătorului e, pe de o parte, mulțimea indicațiilor anevoie de raportat la un singur moment istoric, pe de alta, obscuritatea începuturilor literaturii grecești, în legătură cu care nu se pot face decât presupuneri. Cele dintâi monumente ale acesteia, care-s și cele dintâi monumente ale literaturii europene, se prezintă sub forma unor poeme închegate, de o originalitate de plan și de o desăvârșire a formei rareori atinse chiar în vremuri mai noi. Asemenea capodopere nu s-au putut naște însă fără o pregătire prealabilă, nici izolate în mijlocul unei societăți ce n-ar fi dezvoltat o intensă activitate literară. Dificultatea nu e înlăturată de faptul că, alături de *Iliada* și *Odysseia*, cei vechi cunoșteau o serie de poeme inspirate de aceleași întâmplări, legate de ele prin subiect și alcătuind așa-numitul „ciclu epic”. Această abundență a literaturii vitejești, pe care antichitatea a posedat-o în întregul ei și despre care astăzi nu ne putem face decât o idee incompletă, pe baza unor rezumate târzii și a prea puține fragmente originale, n-a contribuit, cum ar fi fost de așteptat, la lămurirea tainei. Departe de a fi ajutați în judecățile lor de belșugul materialului, criticii vechi s-au văzut obligați de a stabili, înainte de toate, ce anume trebuia atribuit lui Homer dintr-o producție ce îmbrățișa, alături de „ciclul troian”, continuat cu „ciclul întoarcerilor”, un „ciclu teban”, incluzând isprăvile lui Labdacos și ale urmașilor lui. Astfel a luat ființă, încă din antichitate, faimoasa „problemă homerică”, iscată din nevoia de a fixa „canonul” operelor autentice ale aceluia în care – cu un impresionant acord – grecii și romanii s-au complăcut să recunoască pe „poetul” prin excelență.

Sarcina nu era ușoară, pentru că, în plin secol al V-lea, se atribuiau lui Homer, pe lângă compuneri mai mici – ca poemul

eroi-comic *Margites* sau *Imnurile* de inspirație religioasă – aproape toate epopeile din Ciclul epic. Herodot, ca să cităm un exemplu, credea în autenticitatea *Thebaidei*[8], în ciuda îndoielilor exprimate în legătură cu *Cypriile*[9] sau cu *Epigonii*[10]. Un progres în această direcție se realizează abia în epoca alexandrină, o dată cu crearea „filologii" ce îmbrățișa preocupările de mai târziu ale gramaticii, ale esteticii și ale istoriei literare. Pe baza examenului mărturiilor vechi, dar mai ales al textelor epurate de adause și alterări, judecate sub aspectul lingvistic și în structura lor de opere de artă, critici din secolul al III-lea î.Hr. – un Zenodotos din Efes, un Aristofanes din Bizanț – ajung pentru întâia oară la convingerea că singure *Iliada* și *Odysseia* reprezintă patrimoniul adevărat homeric. Un pas mai departe îl constituie încercarea așa-numiților „Despărțitori" (*chorizontes*) de a dovedi că *Odysseia* e opera unui alt poet decât al *Iliadei*, repede înăbușită de autoritatea editorului și comentatorului Aristarch din Samothrake (sec. II î.Hr.), ale cărui lucrări reprezintă ultimul cuvânt al filologiei antice în materie de critică textuală și a cărei ascuțime, în loc să se exercite în apărarea heterogoniei *Iliadei* și *Odysseii*, s-a îndreptat cu precădere asupra stabilirii elementelor de îndoielnică autenticitate strecurate în cuprinsul celor două poeme.

La începutul epocii moderne, „problema homerică", reînviată o dată cu descoperirea autorilor clasici prin râvna umaniștilor Renașterii, îmbracă un aspect necunoscut în lumea veche: îndoiala despre autenticitatea unor opere sau a unor fragmente de opere

[8] Poem atribuit de cei mai mulți lui Antimachos din Teos, în care se povestea conflictul dintre feciorii lui Oedip și expediția împotriva capitalei Beoției, legendă reluată de Eschyl în drama *Cei șapte împotriva Thebei*.

[9] Lung poem din ciclul troian, rând pe rând atribuit lui Stasinos, lui Hegesias, sau lui Hegesinos din Cypru. În 11 cânturi, se povesteau evenimentele ce precedaseră acțiunea *Iliadei*, de la judecata lui Paris, urmată de răpirea Elenei, până la cearta dintre Ahile și Agamemnon.

[10] Operă, poate, a aceluiași Antimachos, care trecea drepr autorul epopeei amintite în nota 1, expunea în 7000 de versuri cucerirea Thebei de urmașii *Celor șapte*.

se extinde asupra existenței însăși a omului căruia o tradiție imemorială îi atribuie paternitatea celor două epopei. Într-o carte scrisă în 1664, dar publicată postum în 1715[11], francezul d'Aubignac formula pentru întâia oară ipoteza după care, ca personalitate istorică, Homer n-ar fi existat, numele lui fiind un substantiv comun cu înțelesul „Orbul", iar Iliada, opera colectivă a unor cântăreți lipsiți de vedere, din cei ce, colindând târgurile și bâlciurile Greciei, își câștigau existența improvizând legende. Compuse într-o vreme când scrisul era necunoscut și transmise de-a rândul pe calea tradiției orale, aceste legende ar fi fost „cusute" laolaltă cu prilejul redactării lor definitive, din inițiativa tiranului Pisistrate, în a doua jumătate a secolului al VI-lea î.Hr.

Idei asemănătoare, măcar că întemeiate pe considerații diferite, se întâlnesc la filosoful italian Giambattista Vico, în a cărui (a doua) *Scienza Nuova*, apărută în 1730, se susține că poezia epică ar fi expresia firească și nemijlocită a unei lumi încă „barbare", iar Homer personificarea „ideii" sau a „caracterului eroic" al grecilor pe o anumită treaptă a dezvoltării lor istorice. Adevărații autori ai *Iliadei* și ai *Odysseii* ar fi cântăreții anonimi ce colindau lumea greacă recitând cântece despre trecutul legendar, și aceasta ar explica, între altele, deosebirile de vârstă și de cuprins între cele două poeme.

În marele public, „problema homerică" n-avea să-și facă drum înainte de sfârșitul secolului al XVIII-lea, când, într-o lucrare destinată unui imens răsunet[12], profesorul de la universitatea din Halle, Friedrich August Wolf, reluînd și întemeind filologic ideile lui D'Aubignac despre lipsa de istoricitate a persoanei lui Homer, încearcă să lămurească apariția celor două poeme transmise sub numele „aedului orb". Pornind, ca predecesorul său, de la convingerea că fără ajutorul alfabetului lucrări atât de ample

[11] *Conjectures académiques ou Dissertation sur l'Iliade. Ouvrage posthume trouvé dans les recherches d'un savant*. Paris, 1715.

[12] *Prolegomena ad Homerum, sive de operum Homericorum prisca et genuina forma variisque mutationibus et probabili ratione emendandi*, vol. I, Halle, 1795.

nu s-ar fi putut transmite de-a lungul generațiilor și că, în aceste condiții, originile lor se cuvin căutate în compuneri anonime de mai mică întindere, strânse și așternute în scris pentru întâia oară în pragul epocii clasice, Wolf ajungea la concluzia că nu se poate vorbi de un singur autor al *Iliadei* ori al *Odysseii* și că în fiecare din aceste epopei se pot distinge grupe de cânturi compuse de poeți necunoscuți.

Homer era redus astfel la un simplu simbol, idee bine primită într-o vreme când, sub influența lui Herder și a altor gânditori romantici, producția epică a unor neamuri puțin evoluate apărea ca emanația unui „spirit poetic" originar. În același timp, în măsura în care năzuia să explice anumite contradicții sau nepotriviri din cuprinsul poemelor homerice pe calea examenului istoric al fiecărui text în parte, exemplul lui Wolf constituia îndemnul pentru cercetători de a se angaja pe o cale în stare să-i ducă la primejdioase rătăciri. Analizând și ciopârțind în fel și chip *Iliada* și *Odysseia*, cu scopul de a găsi pretinsul „sâmbure inițial" și de a identifica în ele adăugirile succesive, filologi și istorici din secolul al XIX-lea, exagerând până la absurd o metodă legitimă în sine, au ajuns să tăgăduiască nu numai unitatea, dar și valoarea artistică a unor creații al căror farmec cuceritor și a căror simplă măreție le-a asigurat și le asigură, de aproape trei milenii, admirația neprecupețită a celui mai larg public. Culmea acestei lipse de discernământ a fost atinsă atunci când un elenist renumit a scris despre Iliada că ar fi „o lamentabilă operă de compilație"[13], iar un lingvist tot atât de ilustru nu s-a sfiit să proclame *Odysseia* „o crimă împotriva inteligenței"[14]. Asemenea judecăți, compromițătoare pentru autorii lor, nu trebuie să ne facă să nesocotim interesul muncii desfășurate în ultima sută de ani în jurul celei mai vechi poezii grecești sub raport lingvistic ori estetic, nici însemnătatea unei metode a cărei îndreptățire n-are nevoie de apărare. Întemeiați în egală măsură pe rezultatele cercetărilor arheologice,

[13] U. von Wilamowitz-Moellendorff, *Die Ilias und Homer*, Berlin, 1916, p. 322.

[14] A. Fick, *Die Entstehung der Odyssee*, Göttingen, 1910, p. 168.

despre a căror contribuție la cunoașterea civilizațiilor preelenice s-a vorbit în paginile precedente, ne găsim astăzi în situația de a ne reprezenta cu mai multă limpezime decât oricând procesul de formare nu numai al celor două epopei atribuite lu Homer, dar și al întregului ciclu epic.

Sub acest raport, cea dintâi idee falsă de care ne-a fost dat să ne lepădăm e prejudecata romantică despre caracterul „spontan", „naiv" sau „primitiv" al creației homerice și, îndeobște, al producției epice a grecilor. Izvorâtă din ignorarea condițiilor istorice anterioare venirii dorienilor, iluzia de care vorbim s-a destrămat în fața descoperirilor arheologice, etnografice și lingvistice pe urma cărora a devenit lămurit că, înainte de apariția civilizației grecești, civilizații importante avuseseră răgaz să se dezvolte în bazinul egeean și că – în domeniul culturii materiale ca și în acel al creației artistice ori religioase – grecii și predecesorii lor sunt datornicii unor neamuri de străveche cultură ca: babylonienii, egiptenii, hittiții, fenicienii. Împrejurarea că termenii slujind să indice primele feluri de activitate literară (imn, elegie, iamb, dithyramb), precum și numele mai multor instrumente muzicale trădează o origine negreacă, e, din acest punct de vedere, revelatoare. Grecii înșiși aveau, pe de altă parte, conștiința nelămurită că – până a ajunge la creații epice destinate simplei recitări – vechii poeți Orfeu, Thamyris și alții (figuri legendare, fără excepție) își exercitaseră darul în compuneri simple, de-a lungul cărora vorba, împletită cu melodia, era întovărășită de liră. Prilejuite de manifestări obștești, aceste compuneri se deosebeau de poezia astăzi numită „lirică" prin aceea că, departe de a da glas unor simple stări sufletești, implicau o parte de narațiune, un element mitic sau legendar nelipsit din creația poetică a grecilor dintotdeauna. Trecerea de la forme de expresie lirico-epice la forme mai accentuat epice era astfel o chestiune de timp și, într-o societate în a cărei existență războiul ținea locul pe care-l știm, ea nu putea întârzia până la data îndeobște atribuită apariției epopeii. Indicii în această privință se pot spicui în chiar textul homeric, unde mențiuni ale unor cânturi închinate zeilor sau eroilor nu lipsesc și unde, ca să cităm o sin-

gură pildă, despărțit de greci după cearta cu Agamemnon, Ahile

> *„Sta veselindu-se-acolo cu dulcele sunet din lira-i*
> *Cea cu călușul de-argint, frumoasă și meșteșugită,*
> *Pradă luată de el la spargerea Tebei, cetatea*
> *Craiului Vultur. Cânta veselindu-se fapte viteze...”*[15]

O altă împrejurare oglindind caracterul străvechi al compunerilor ce par să fi precedat costituirea epicii propriu-zise e caracterul pregrec al numelor câtorva din eroii homerici de seamă (Achilleus, Odysseus, Aias), ca și al numelor unora din principalele divinități pomenite în epopee: Apollon, Athene. În sfârșit, dacă originea versului epic continuă să formeze obiect de discuție între partizanii împrumutului egeean și apărătorii unei evoluții la capătul căreia versul rostit s-ar fi constituit din îmbinarea unor mai vechi versuri cântate, neîndoios e că – departe de a reprezenta descoperirea unei zile sau a unui om – hexametrul e rodul activității literare dezvoltate pe pământul Greciei veacuri de-a rândul.

Concluzii asemănătoare se desprind din cercetarea limbii poemelor lui Homer, a cărei structură și al cărui vocabular se deosebesc de ale oricărui dialect grec vorbit în mileniul I î.Hr. Cum s-a relevat de multă vreme, limba *Iliadei* și a *Odysseii* e o limbă „artificială”, în înțelesul că – indiferent de caracteru-i inițial – condițiile în care ne-au fost transmise cele două epopei au contribuit să-i modifice aspectul. Rapsozii prin a căror mijlocire posteritatea a luat cunoștință de operele „poetului orb” nu încetau să remanieze textul pentru a-l face înțeles de ascultătorii cărora se adresau. Așa fiind, ceea ce s-a păstrat din vechile forme e în primul rând ceea ce nu se putea schimba fără călcarea regulilor unei metrici bazate pe cantitate, în alți termeni: în care versul e definit de propria-i mărime și în care ritmul se întemeiază pe alternanța unor silabe de lungimi diferite.

În ciuda progresivei întineriri ortografice, textul celor două epopei vădește totuși un fond eolian, a cărui vechime e indiscutabilă și a cărui explicație a fost căutată uneori în ipoteza după care, compuse în dialect eolic, *Iliada* și *Odysseia* ar fi fost mai târziu transpuse în dialect ionic, alteori în ipoteza potrivit căreia amestecul de forme caracteristic limbii „homerice” ar oglindi situația lingvistic nehotărâtă din cetățile eoliene, către vremea când superioritatea economică și politică a orașelor ioniene pregătea integrarea primelor într-o comunitate culturală destinată să înglobeze manifestările tuturor semințiilor grecești ale Asiei. Împotriva acestor explicații, se poate ridica obiecția că metrica homerică are un caracter mai mult ionian și că, în aceste condiții, presupunerea cea mai firească e aceea după care epopeile ar fi fost compuse într-un ținut de grai ionian. Aceasta nu exclude întrebuințarea oricât de largă a unui material eolian, fie sub forma legendelor înflorite în jurul unor eroi ca Ahile (originar din Tessalia, regiune populată de eolieni), fie sub forma unor procedee stilistice din numărul cărora va fi de ajuns să amintim faimoasele formule destinate, uneori, să exprime o situație, alteori să caracterizeze un personaj.

În liberele improvizări ale aezilor mai vechi, folosirea formulelor – în care trebuie să vedem o particularitate a stilului epic din toate timpurile – prezenta interesul de a ajuta nu numai memoria artistului, dar și pe a ascultătorului, îngăduindu-i răgazuri de destindere în cursul lungilor recitări. În poemele homerice – despre a căror inițială așternere în scris putem fi acum siguri, în ciuda faptului că răspândirea în marele public se va fi săvârșit pe cale orală – rostul lor e altul: mai curând decât un procedeu mnemotehnic, expresiile „făcute” și epitetele convenționale reprezintă un material moștenit, conformarea la un model consacrat de o lungă uzanță.

Limbă, versificație, stil – totul ne îndeamnă prin urmare să vedem în Homer rodul unei seculare evoluții literare, la capătul căreia, de la izolatele cântece vitejești eoliene se trece la înjghebările artisticește mature care sunt epopeile în grai ionic. Dacă, așa cum se presupune, primele au înflorit în ultimii ani ai mileniului al II-lea, când amenințarea atacului dorian pricinuia mișcări de

[15] IX, 184–187.

neamuri pe urma cărora țărmul egeean al Asiei Mici se popula cu greci din Lycia până-n Troada, ultimele pot fi situate între 900 și 700 î.Hr., vreme în care precumpănirea în toate domeniile a cetăților Ioniei prinde să se afirme; când Miletul joacă în mișcarea de colonizare un rol ce n-a fost de-atunci întrecut; când – de la fenicienii, la rândul lor datornici sub acest raport Cretei – aceiași greci asiatici deprind alfabetul fonetic. Între aceleași limite de timp (considerate cu o inevitabilă aproximație, dar care n-ar putea fi coborâte, nici urcate, fără inconveniente mai mari decât acele decurgând dintr-o atât de laxă datare) trebuie să fi trăit, cât se poate judeca, poetul căruia o tradiție unanimă îi atribuie paternitatea *Iliadei*.

Despre viața și activitatea acestuia, antichitatea nu arată să fi știut mai mult decât noi. Belșugul de știri cuprinse într-o serie de Vieți compuse către începutul erei noastre trădează mai degrabă neputința autorilor de a alege adevărul din masa unor date în cea mai mare parte legendare. În realitate, anul și locul nașterii lui Homer sunt necunoscute, și singurul lucru ce se poate afirma în această privință e că tradiția după care ar fi trăit în secolul al IX-lea, într-un oraș de pe coasta Ioniei, are cele mai multe șanse să se apropie de adevăr.[16] Tot atât de puțin preț se poate pune pe informațiile în legătură cu existența poetului – orb și sărac, pribeag prin târguri și cetăți, înconjurat de evlavia gloatelor adunate să-l asculte. Descrierea, ce nu înfățișează vreo trăsătură individuală, reprezintă imaginea idealizată a rapsozilor mai noi, grupați într-o confraternitate cu numele lui Homer și mândri de a trece drept coborâtorii unui asemenea înaintaș.

Insuficiența datelor biografice se extinde asupra activității poetului, a cărui operă, așa cum s-a arătat, a prilejuit și prilejuiește înverșunate discuții. Multă vreme contestată, pentru temeiuri expuse cu vigoare de Wolf, unitatea fundamentală a *Iliadei* și a *Odysseii* e astăzi recunoscută de cea mai mare parte a unei critici

[16] Data indicată în text e acea păstrată de Herodot, II, 53. Pentru cele șapte cetăți ce-și disputau onoarea de a fi dat naștere poetului, cf. *Anthologia Palatină*, XVI, 295–298.

preocupate în primul rând de valoarea literară a celor două epopei. Dar, în măsura în care li se recunoaște o coerență artistică în care se exprimă individualitatea unui autor cu excepționale însușiri, paternitatea lui Homer recâștigă teren. S-a putut astfel nota cu o ironie ce nu exclude veracitatea că, după ce „erudiția secolului al XIX-lea a ciopârțit și a suprimat pe strămoșul oricărei poezii, știința veacului nostru e pe cale să-i reașeze statuia în templul comun al literaturilor europene”[17]. Ultimele rezistențe ale „wolfienilor” se depun în apărarea tezei potrivit căreia autorul *Iliadei* n-ar fi în același timp și autorul *Odysseii*. Chiar și pentru acești moderni „Despărțitori” însă, ale căror concluzii se întemeiază pe relevarea în ultimul poem a unor concepte etice și a unor particularități de cultură materială ce lipsesc în primul, asemănarea de plan și vigoarea inspirației, dramatismul acțiunii și frăgezimea limbii rămân mai departe tulburătoare. E ușor de văzut, într-adevăr, că, în timp ce deosebirile dintre cele două epopei se explică până la un punct prin deosebirea de subiect (în sensul că descrierea războiului troian obliga pe autor la o mai scrupuloasă reconstituire a condițiilor istorice, la o „arhaizare” mai puțin necesară și, pentru acest motiv, mai puțin sensibilă în *Odysseia*), întâmplarea mulțumită căreia la un scurt interval grecii ar fi dat lumii doi poeți atât de extraordinari și atât de extraordinar de asemănători e de-a dreptul miraculoasă.

Nu trebuie uitat, pe de altă parte, că, fie și pentru cei mai convinși „unitariști”, raportarea la un singur autor a *Iliadei* și a *Odysseii* nu exclude pătrunderea în textul acestora a numeroase adăugiri, mergând de la versuri izolate până la întregi episoade. Explicabile prin condițiile transmiterii poemelor de-a lungul veacurilor ce au precedat întocmirea primelor ediții critice de gramaticii alexandrini, asemenea interpolări (cu titlu de exemplu semnalate în notele volumului de față) au contribuit fără îndoială la alterarea omogenității celor două epopei, amestecând în ceea

[17] V. Bérard, *La résurrection d'Homère. Au temps des héros*. Paris, 1930, p. 12.

ce ar fi trebuit să fie creația unitară a unei singure vremi, mențiuni de împrejurări istorice sau aluzii la dispoziții morale raportabile la o serie întreagă de epoci.

Esențial, oricum, e că intervențiile ulterioare ale rapsozilor n-au izbutit să atingă, și încă și mai puțin să distrugă, unitatea fundamentală a poemelor, care e unitatea de plan, gruparea elementelor secundare în jurul unui episod central. Din acest punct de vedere, compoziția *Iliadei* oferă exemplul unei neîntrecute măiestrii, în măsura în care, așa cum observa din antichitate Aristotel, planul pe care-l dezvoltă prezintă particularități ce-l deosebesc de ale altor epopei din ciclul epic. „Alcătuirea subiectelor poeziei epice – notează în această ordine de idei filosoful[18] – nu poate fi aceeași ca a subiectelor istoriei, în care, în mod necesar, expunerea nu e a unei acțiuni, ci a unei epopei, mai exact a tuturor evenimentelor petrecute înlăuntrul unei epoci în legătură cu unul sau mai multe personaje, oricât de întâmplător ar fi raportul în care s-ar găsi unul față de celelalte. Așa cum biruința navală de la Salamina și înfrângerea cartaginezilor în Sicilia s-au petrecut cam în aceeași vreme, fără să fi năzuit câtuși de puțin spre același țel, tot astfel într-un șir de ani un eveniment se poate produce după altul fără ca din ele să rezulte o unică urmare. Cei mai mulți poeți nu fac totuși altfel. Iacă de ce, comparat cu ceilalți, Homer se arată meșter desăvârșit și în această privință: pentru că nu se apucă să povestească războiul întreg, măcar că va fi avut și el un început și un sfârșit. (Subiectul ar fi fost de bună seamă prea vast și anevoie de cuprins dintr-o privire). Chiar de întindere măsurată, de altminteri, n-ar fi fost mai puțin complicat de varietatea întâmplărilor. În forma la care s-a oprit, poetul și-a ales ca subiect o singură parte a războiului, iar de multe din celelalte se slujește ca de simple peripeții: în felul acesta, Catalogul corăbiilor și alte asemenea episoade îi dau prilej să-și varieze poemul."

Justețea reflecțiilor lui Aristotel apare evidentă pentru cine nu uită că, după cele dintâi versuri ale *Iliadei*, subiectul lucrării

[18] *Poetica*, XXIII, 1459 a 22–35.

e cearta dintre Ahile și Agamemnon, cu urmările decurgând din acest conflict inițial. De unde, însă, redusă la zugrăvirea stării de spirit a protagoniștilor, acțiunea s-ar fi înfățișat săracă și puțin interesantă, proiectată pe fondul războiului dintre troieni și greci, de sfârșitul căruia depinde soarta miilor de luptători și a unei cetăți atâta vreme prospere, acțiunea câștigă în intensitate mai mult decât în extensiune: îmbracă un caracter dramatic în care stă poate prețul ei cel mai de seamă.

Firește, de-a lungul întregii desfășurări a acțiunii, „mânia lui Ahile" nu-i niciodată uitată. La începutul cântului I, jignirea adusă eroului de Agamemnon și făgăduiala lui Zeus de a-i prilejui o „satisfacție" răsunătoare dezlănțuie asupra aheilor lanțul nenorocirilor începute cu molima răspândită de Apollo și prelungite cu un șir de înfrângeri militare. În cântul al IX-lea, încercarea neizbutită a regelui Mycenei de a obține îmbunarea fiului lui Peleu agravează situația grecilor și sporește încă tensiunea așteptării. În sfârșit, în cânturile XVIII și XIX, evenimentul neprevăzut al morții lui Patroclu înfrânge îndărătnicia Peleianului, determinând revenirea lui în luptă, uciderea lui Hector și grăbirea propriului destin al învingătorului.

Întreaga arhitectură a poemului e astfel întemeiată pe un motiv central, care e starea de suflet a lui Ahile, și acest motiv creează unitatea de interes a *Iliadei*, nu atât în înțelesul unei legături exterioare între întâmplările ce o compun, cât, mai ales, în accepția unei subordonări a evenimentelor față de zbuciumul protagonistului, trecut, în răstimpul câtorva zile, de la dezlănțuirea de durere pricinuită de moartea prietenului, pentru a culmina – în admirabilul cânt al Răscumpărării lui Hector – cu mila ce-l covârșește la vederea suferinței lui Priam, sfâșietoare întrupare a durerii de părinte, exemplu grăitor al fragilității fericirii hărăzite de zei muritorilor:

„Odinioară auzeam că și tu aveai parte de bine
Și că din Lesbos, ostrovul domnit de Macar, până-n țara
Frigiei și până unde se-ntinde la deal Helespontul
Nemărginit, erai tată și Domn fericit ca nici unul.

Însă din ziua când pacostea asta ți-aduseră zeii,
Ai împrejur la cetate tot crunte bătăi și măceluri..."[19]

Pe fondul însângerat al luptelor intermitente, ceea ce se desprinde din paginile inspirate e drama unui destin individual amplificată până la proporțiile dramei omenești îndeobște. În viziunea atotcuprinzătoare a poetului, zbuciumul lui Ahile se înfrățește cu zbuciumul lui Hector, conștient de moartea apropiată, conștient că pieirea-i ar grăbi sfârșitul cetății pe care singură vitejia lui a apărat-o:

„*Bine știu totuși, mi-o spune doar mintea și inim-adese:*
Are să vie o vreme când Troia pieri-va, și Priam
Și al lui Priam norod..."[20]

Și totuși Hector nu șovăie, așa cum nu șovăie Ahile, căruia un destin mai blând i-a îngăduit să aleagă între o lungă viață obscură și moartea timpurie, aureolat de glorie. Adevărata acțiune a *Iliadei* se petrece astfel în conștiința fiului lui Peleu, și desfășurarea conflictului dintre troieni și greci nu-i decât prilejul ce i se oferă de a alege între două pasiuni. Că Ahile e un războinic, nu-i desigur o întâmplare: în lumea epopeii, luarea aminte a poetului n-ar fi putut merge spre un alt tip de om. Dar faptul că adversarul lui Hector e cel mai viteaz dintre greci prezintă mai puțin interes decât împrejurarea că e pus în situația de a alege între dragoste și răzbunare, între glorie și moarte. De-aci, în ciuda firii lui pornite, tonul reflexiv al atâtor declarații; de-aci pesimismul lui ocazional, lucida amărăciune cu care-și judecă soarta; de-aci, în sfârșit, frecventa invocare a puterilor cerești, apelul la zei pentru a curma suferințe pe care mintea nu le acceptă și pe care le atribuie voinței lor nepătrunse.

Departe de a constitui un artificiu (elementul miraculos devenit tradițional în epica timpurilor mai noi, de la Vergiliu la Tasso), intervenția olympienilor în războiul troian se integrează efectiv

[19] XXIV, 535–540.

[20] VI, 443–445.

viziunii homerice a existenței, face parte din concepția despre univers a unui autor pentru care desfășurarea întâmplărilor pământești se cuvine urmărită nu numai în mobilele și în înlănțuirea lor omenească, dar și sub aspectul hotărârilor superioare ce cârmuiesc lumea.

În ochii autorului *Iliadei* există într-adevăr un „neam" al zeilor, al cărui amestec în liberul joc al forțelor omenești introduce în acesta un element irațional. Zeii participă la existența oamenilor pentru a-i ajuta sau pentru a-i prigoni, fără ca într-un caz sau în celălalt atitudinea să le fie îndreptățită de purtarea acestora din urmă. Succesul, reușita în orice întreprindere omenească nu depind în ultimă instanță de valoarea individuală, ci de sprijinul acordat de Nemuritori după îndemnuri ce nu cunosc justificare. Mai cu seamă Zeus ne e înfățișat ca întruparea unei voințe atotputernice, dar arbitrare, ale cărei manifestări nu pot fi prevăzute, nici evitate. Partea de bine și de rău a muritorilor e fixată de el după criterii ce n-au a face cu virtutea sau cu dreptatea, și aceasta din chiar clipa nașterii, înainte ca bărbatul sau femeia să fi avut răgazul să-și manifeste însușirile bune sau rele. Abia în rare locuri ale epopeii mijește ideea unei forțe obiective – rațională, dacă nu de-a dreptul morală – , lege de aplicație obștească înaintea căreia trebuie să cedeze arbitrariul divinităților antropomorfe. În episodul morții lui Sarpedon, atunci când fiul lui Cronos șovăie în purtarea față de o ființă iubită, pe care ar dori s-o sustragă pieirii apropiate, alături de atotputernicia lui se ridică forța irezistibilă a Soartei, destul de venerabilă pentru a-i impune și în jurul căreia se grupează consensul unanim al celorlalte zeități:

„*...Ce spui tu, vajnice fiu al lui Cronos?*
Pe unul născut muritor, de mult osândit de ursită,
Vrei tu cumva să-l desprinzi din brațele morții cumplite?
Fă-o, noi zeii ceilalți la asta nu-ți dăm învoire"[21].

Încă mai cunoscută e scena morții lui Hector, deznodământul unei lupte dramatice între toate. La capătul unei urmăriri în cursul căreia, de patru ori, sub ochii părinților și ai fraților, Hector a

înconjurat cetatea căutând să-și găsească mântuire; în clipa când Ahile, care l-a ajuns și se pregătește să-l lovească, e pe punctul de a pecetlui cu o singură lovitură viața apărătorului Troiei și soarta nesfârșitului război; într-un moment, deci, care e printre cele mai hotărâtoare ale întregului poem, firul narațiunii se întrerupe. Poetul a voit altfel. O dată mai mult puterea atoatecârmuitoare trebuie să intervină. O dată mai mult „mâna Domnului" va dezlega disputele muritorilor:

„Când la al patrulea-nconjur sosir-amândoi la fântână
Cumpăna-i mare de aur întinse cerescul părinte,
Puse în talgere două din sorțile morții amare:
Una fu soarta lui Hector, și-a lui Ahile cealaltă,
Și cumpăni el apoi. Pe loc s-aplecă a lui Hector
Soartă și-ajunse în iad; el fu părăsit de Apolon"[22].

O admirabilă intuiție artistică a împletit destinul lui Hector cu un plan providențial, și acest plan se întemeiază poate pe Dreptatea simbolizată de balanța Olympianului. Oricum, actul de judecată șterge amintirea omeneștilor mobile de care se lăsaseră călăuziți zeii în episoadele anterioare. Zeus însuși apare purificat. Oameni și divinități trebuie să se supună hotărârii ineluctabile – și acesta e sensul renunțării lui Apollon.

Față de imposibilitatea pentru om de a se împotrivi unei forțe atât de covârșitoare, libertatea de a-și călăuzi viața, libertatea de a face sau de a nu face ceva ar părea desființate. Ceea ce stă totuși în putința individului să încerce, e acceptarea unei rânduieli ce-l depășește, curajul de a-și cunoaște puținătatea fără ca sentimentul propriei vremelnicii să-l împiedice de a trăi și de a acționa potrivit unui ansamblu de reguli în respectarea căruia stă mândria omului homeric. Aceste reguli îi dictează să aspire către o excelență fizică și intelectuală pe care epopeea o numește *areté* și în dobândirea căreia se vădește prețul vieții.

[21] XVI, 389–392.
[22] XXII, 204–209.

„Veșnic întâiul în arme să fiu și să-ntrec pe oricine,
Neamul părinților mei să nu-l fac cumva de rușine –"

cuvintele lui Glaucos către Diomede[23], cu prilejul unei întâlniri pe câmpul de luptă dintotdeauna socotită un model de curtenie și de cuviință cavalerească, pot trece cu aceeași îndreptățire ca expresia fidelă a unui ideal educativ potrivit căruia însușirile bărbătești de căpetenie sunt „știința de arme" și „vorbirea-n sobor" amintite de Fenix în apelu-i către Ahile[24].

Această necurmată năzuință spre *areté*, de altă parte, se obiectivează în recunoașterea obștească. Departe de a reprezenta un sentiment subiectiv, ceea ce numim astăzi „simțul onoarei" e pentru omul antic o recunoaștere venită dinafară, manifestată în gesturi neîndoielnice de prețuire. „Răsplata", „darul", „partea de cinste", expresii care în traducerea lui George Murnu redau grecescul *géras*, reflectă modul de a simți al unei societăți în judecata căreia, conferirea unui asemenea „dar" cinstește; reluarea lui dezonorează. Mânia lui Ahile în fața hotărârii care-i răpește pe Briseis nu-i deci disperarea unui îndrăgostit despărțit de obiectul pasiunii sale, nici lăcomia unui hrăpăreț lipsit de o parte de pradă: e pornirea unui orgolios umilit sub ochii întregii oști de un gest socotit – după modul de a judeca al oamenilor vremii lui – ca o adâncă jignire. În ruga-i către Zeus, al cărei loc în economia poemului e deosebit de important și care, într-un fel, condiționează desfășurarea evenimentelor ulterioare, Thetis revine în chip stăruitor asupra acestui motiv:

„Dacă vreodată cumva între zei ți-am slujit, o Părinte,
Fie cu graiul ori fapta, te rog împlinește-mi dorința:
Cinste dă fiului meu, care scris e să moară sărmanul
Mai timpuriu decât alții, și totuși Atrid Agamemnon
L-a înjosit mai deunăzi și silnic luatu-i-a darul.
Tu dar încalte cinstește-mi-l, Olimpiene-nțelepte;
Fă ca troienii pe-ahei să-i tot biruie până ce aheii

[23] VI, 208–209.
[24] IX, 429–634.

Cinste arăta-vor feciorului meu și spori-i-vor mărirea"[25].

Înșelată de Agamemnon, așteptarea unei recunoașteri cu atât mai firești cu cât meritul lui Ahile e mai mare dezlănțuie conflictul – brutal, dacă n-ar fi înnobilat de sacrificiul voluntar al unei vieți care, pantru a fi frumoasă, va trebui să fie scurtă:

„*Maică-mea Tetis, zeița, mi-a spus-o demult și mi-o spune:*
Sorți îndoite mă poartă pe căi osebite spre moarte.
Dacă la Troia statornic rămân și mă-ncaier sub ziduri,
N-o să mă-ntorc înapoi, dar slava-mi în veac o să fie;
Iar dacă eu voi ajunge acasă în scumpa mea țară,
Pierde-voi slava cea mare, dar îndelungate-o să-mi fie
Zilele, nu mor de moarte prea repede și timpurie..."[26]

Dăruirea de sine răscumpără astfel „mânia": prețul plătit e moartea, și conștiința jertfei îmbracă în melancolie cuvintele eroului către Licaon:

„*Mori și tu, frate, și taci. De ce te mai vaieți zadarnic?*
Doar a murit și Patroclu, și ce ești tu față de dânsul?
Cată la mine și vezi ce mândru sunt eu și ce mare;
Tata mi-i Domn și viteaz, iar mama zeiță, și totuși,
Vai, și pe mine m-adulmecă moartea și soarta
Nebiruită pe veci. Dimineața, namiază ori seara
Are să vie o vreme, când unul și mie-o să-mi curme
Firul vieții, cu lancea lovindu-m-aci ori cu arcul..."[27]

În această liber consimțită subordonare a bunului suprem, care-i viața, unor țeluri ideale, ca gloria și onoarea, recunoșteau grecii valoarea pilduitoare a epopeii îndeobște și a lui Homer îndeosebi. Proclamată aproape fără excepție de gânditori și moraliști de-a lungul întregii antichități[28], semnificația etică a operelor lui e ilustrată înainte de toate de locul pe care *Iliada* și *Odysseia* l-au ținut în educarea generațiilor. „Clasice", în înțelesul strict al cuvântului – acela de cărți de învățătură pentru tineri și bătrâni – cele două epopei au exercitat asupra omului antic o înrâurire ce depășește pe a oricărui poet dintr-o vreme mai nouă. „Dumnezeiescul Homer – se întreabă undeva Aristofan – pentru ce oare e el cinstit și slăvit, dacă nu pentru bunele-i povețe: rânduiala oștilor, virtuțile sufletului, armele voinicilor?"[29]; iar Horațiu, exagerând aceeași preocupare utilitară, ajunge să proclame, într-o epistulă cunoscută, superioritatea asupra filosofilor sistematici a poetului care, „mai bine și mai limpede decât Chrysipp și Crantor, ne învață ce-i binele și ce-i răul, ce-i dăunător ori prielnic":

„*Qui quid sit pulchrum, quid turpe, quid utile, quid non,*
Planius ac melius Chrysippo et Crantore dicit."[30]

Alături de proslăvitorii elementului didactic al operelor lui Homer, n-au lipsit în lumea veche prețuitorii calităților lui literare, admiratorii unei măiestrii artistice judecate fără egal. Din acest punct de vedere, o mențiune deosebită se cuvine lui Aristotel, în a cărui *Poetică* unitatea de concepție a *Iliadei* și a *Odysseii* e pusă în lumină cu o ascuțită înțelegere și care, chiar indus în eroare de tradiția ce atribuia lui Homer poemul eroicomic *Margites*, nu pierde prilejul de a releva construcția dramatică a celor două epopei[31]. La fel, nu se pot trece sub tăcere paginile de pătrunzătoare analiză ale autorului anonim al tratatului *Despre sublim*, în a cărui judecată Homer e Poetul prin excelență și care, discutând cu finețe caracterele deosebitoare ale unui poem față de altul, crede a putea

[25] I, 499–506.

[26] IX, 405–411.

[27] XXI, 106–113.

[28] Abaterea cea mai notabilă de la această linie de gândire o constituie Platon, a cărui critică a literaturii îndeobște și a celei dramatice în particular culminează cu izgonirea poeților din Cetatea ideală. În legătură cu această negație a artei, întemeiată pe considerații în parte etice, în parte metafizice, se poate vedea lucrarea noastră *Formarea ideilor literare în antichitate* (București, 1944), pp. 41 și urm. Tot acolo (pp. 16–17), preciziuni despre atacurile îndreptate împotriva lui Homer de Xenofanes și Heraclit.

[29] *Broaștele*, v. 1034–1036.

[30] Ep., I, 2, 3–4.

afirma că, scrisă într-o vreme când spiritul autorului se găsea în culmea puterii, *Iliada* a căpătat un caracter dramatic și furtunos, în timp ce *Odysseia* vădește mai degrabă un caracter narativ, care e al bătrâneții. „În *Odysseia* – observă în aceeași ordine de idei Anonimul – am putea să-l comparăm pe Homer cu soarele la asfințit, care-și păstrează măreția, dar e fără putere. Într-adevăr, el nu mai păstrează aici un ton la fel cu acela din poemul despre Ilion, nici înălțimea de stil mereu susținută și fără căderi, nici aceeași mulțime de pasiuni ce se revarsă unele după altele, nici vioiciunea și vigoarea ca-n discursurile care îndeamnă la fapte, nici bogăția de imagini luate din lumea lucrurilor adevărate, ci în *Odysseia* totul reducându-se la basm și la povestirea unor rătăciri de necrezut, vedem că măreția scade, întocmai cum oceanul se retrage în sine și-și lasă țărmurile goale...”[32]

Într-o măsură mai mare decât scrierile criticilor și ale gânditorilor, răsunetul în sufletele creatorilor de frumos oglindește prestigiul cu adevărat unic al Poetului și-i măsoară locul în istoria culturii. Nu numai poezia epică, dar poezia greacă întreagă s-a dezvoltat sub înrâurirea autorului *Iliadei*, în așa măsură că termeni, formule, construcții gramaticale împrumutate operelor lui se întâlnesc în poeții lirici, în tragici și până și în prozatorii cu o susținută preocupare de formă. Producția dramatică a secolului al V-lea presupune o profundă familiarizare cu miturile și legendele cântate de Homer, și același lucru se poate spune despre operele tuturor scriitorilor de o oarecare însemnătate, de la Hesiod și Archiloch până în epoca bizantină.

Această rodnică înrâurire nu-i de altminteri restrânsă la domeniul literelor grecești. Ca și grecii, romanii au văzut în Homer pe poetul căruia nimic omenesc nu i-a rămas străin, și e semnificativ că primul moment al literaturii latine culte e traducerea *Odysseii*, încercată spre sfârșitul secolului al III-lea de Livius Andronicus. Alte versiuni mai mult sau mai puțin izbutite ale poemelor homerice – în versuri sau în proză, în epoca republicană și în epoca imperială – dovedesc interesul publicului roman pentru neistovita lor frumusețe. Mai importantă e însă înrâurirea exercitată de Homer asupra poeziei latine originale și, din acest punct de vedere, e de ajuns să amintim datoria de recunoștință față de el a atâtor poeți, de la Ennius la Claudian, fără a-l uita pe Vergiliu, al cărui puternic talent și a cărui rafinată sensibilitate nu l-au împiedicat să privească spre autorul *Iliadei* ca spre modelul firesc și neîntrecut al poemului eroic.

[31] *Poetica*, IV, 1448 b 32–1449 a 1.

[32] *Tratatul despre sublim* (trad. C. Balmuș), București, 1935, pp. 38-39.

În timpul evului mediu, când cunoașterea limbii grecești dispare în occident pentru mai multe veacuri, faima lui Homer e întreținută de prețuirea mărturisită de autorii latini. Mulțumită lor, către jumătatea secolului al XII-lea, cântarea cetății lui Priam răsună ca un ecou depărtat în *Le roman de Troie* al lui Benoît de Sainte-More, așteptând vremea Renașterii când, pe urma impulsului dat studiului antichității în Italia și apoi în Franța, umaniști ca Leonardo Bruni, Carlo Marsupini, Nicolò della Valle încearcă primele timide traduceri după original: unii în proză, alții în hexametri, și unii și ceilalți în limba latină. Notabile pentru această fază a umanismului italian sunt versiunea în proză a primelor 16 cânturi ale *Iliadei* de Lorenzo Valla, precum și versiunea în hexametri a cânturilor II–V de Agnolo Poliziano. Mai importantă pentru viitorul studiilor homerice în Europa e însă prima ediție a textului grec, tipărită la Firenze în 1488, din îndemnul lui Demetrios Chalcondylas. De-aci înainte edițiile se succed neîntrerupt (mai prețioasă sub raport științific e a lui Aldo Manuzio, apărută la Venezia în 1517), favorizând răspândirea cunoștințelor de greacă în țări înainte neatinse de curentul umanist. Dintre acestea, Franța secolului al XVI-lea e centrul unei importante activități filologice, culminând cu edițiile homerice ale lui Turnébe și Henri Estienne (respectiv din 1554 și 1566). Către aceeași vreme, cea dintâi traducere în versuri a *Iliadei* în limba franceză, începută de Hugues Salel, e dusă la bun sfârșit, după moartea acestuia, de Amadys Jamyn (1605). Tot din ultimii ani ai secolului al XVI-lea sau din primii ani ai celui de al XVII-lea datează primele versiuni ale *Iliadei* în limba germană (în proză, de J.B. Rexius; în versuri, de

Johann Spreng), ca și cea dintâi traducere completă a lui Homer în englezește prin grija lui George Chapman (1598–1616).

De-aci înainte, urmărirea răsunetului artei lui Homer în literatura europeană, ori a discuțiilor trezite de personalitatea lui copleșitoare, devine cu neputință în cadrul restrâns al acestei introduceri. Despre așa-numita „problemă homerică" și despre dezvoltarea ei de la D'Aubignac până-n zilele noastre, esențialul a fost spus în paginile precedente, în legătură cu apariția poeziei epice la greci. Am dori să adăugăm precizarea că, mai ales în Germania ultimelor decenii ale veacului al XVIII-lea, problema paternității celor două epopei și a împrejurărilor ce le-au dat naștere, departe de a constitui obiectul unor dispute erudite, desfășurate în universități ori academii, a găsit ecou în publicul larg, determinând participarea la dezbateri a celor mai de seamă artiști și gânditori, alături de filologi și de istorici. Ajutată de traducerile repede devenite clasice ale lui Johann Heinrich Voss (*Odysseia*: 1781; *Iliada*: 1793), admirația pentru Poet devine parte integrantă a admirației pentru creațiile spiritului grec, atât de adânc sădită în sufletele contemporanilor lui Goethe și Schiller, atât de rodnică în urmări pentru dezvoltarea culturii germane.

În propriul nostru trecut, cunoașterea scriitorilor antici, multă vreme apanajul unei clase restrânse, ca și celelalte forme ale unei instrucții înalte, n-avea să devină posibilă pentru cei mulți înainte de crearea unui învățământ obștesc și, mai ales, înainte de publicarea unor traduceri în stare să împărtășească cititorului ceva din frumusețea și din conținutul de idei al operelor originale. Asemenea traduceri au întârziat în așa măsură încât, cu puține excepții, astăzi încă nu ne putem mândri de a poseda în bune versiuni măcar cele mai importante creații literare ori filosofice ale Greciei și Romei. În lipsa unui for tutelar hotărât să conceapă și, o dată conceput, să ducă la bun sfârșit proiectul unei colecții cu adevărat naționale, puținul până acum realizat a pornit din râvna unor cărturari izolați, bucuroși să–și jertfească știința și vremea pentru a dărui culturii noastre câteva din operele de seamă ale

literaturilor antice. Numele lor sunt cunoscute și nu e locul să le înșirăm. Ceea ce trebuie subliniat e că, între ele, nici unul nu se învrednicește de o mai recunoscătoare prețuire decât acel al lui George Murnu, a cărui neîntreruptă trudă ne-a dat în ultimii șaizeci de ani, în haină vrednică de ele, trei culmi ale poeziei grecești: *Iliada* și *Odysseia* lui Homer, urmate de *Orestia* lui Eschyl. Fiecare în parte ar fi fost de ajuns ca să asigure învățatului o faimă meritată. Laolaltă, ele consacră în Murnu pe principalul ostenitor român în câmpul literelor antice, pe deschizătorul de drum la pilda căruia va trebui să se revină ori de câte ori problema traducerilor din clasici se va pune cu seriozitatea pe care o comportă.

Întreprinderea nu era ușoară și, ca să ne mărginim la pilda *Iliadei*, sarcina redării în metrul original al unui poem atât de întins, de o varietate de situații neobișnuită și de o neobișnuită bogăție de vocabular, putea să înspăimânte și pe cel mai cutezător, dacă ne gândim că, în pragul secolului al XX-lea, în limba noastră nu exista o traducere a lui Homer în măsură să ofere începătorului, dacă nu ajutorul unui model, cel puțin încurajarea unui precedent. Nu pot fi considerate astfel versiunea în proză a *Odysseii*, semnată de Ion Caragiani[33], nici traducerile în versuri ale *Iliadei* încercate în veacul trecut de vornicul Iordache Golescu și de Costache Aristia. Cea dintâi, redusă la 200 de versuri din primul cânt, n-a părăsit, se poate spune, sertarele autorului[34]. A doua, publicată în 1837 cu o prefață de Eliade Rădulescu și retipărită în 1868 într-o prelucrare adânc influențată de teoriile italienizante ale autorului *Santei Cetăți*, oferă un exemplu al chipului cum nu se cuvine făcută o traducere, mai cu seamă traducerea unui poet. Trebuie răsfoită această de-a doua versiune a lui Aristia, unde „podagerul divul Achille" se învecinează cu „ilustrissimul faber Vulcan" și unde „pulchrigena copillă" e amenințată de un „morb mortifer", pentru a înțelege ce a însemnat în literatura noastră apariția *Iliadei* lui George Murnu, pentru realizarea căreia traducătorul a pus la contribuție limba românească din toate ținuturile, scoțând la iveală nebănuite posibilități de exprimare. Mulțumită acestei stăpâniri puțin obișnuite a graiului popular, sporit printr-un efort de creație

verbală a cărui amploare singur acela o poate măsura, în a cărui amintire stăruie bogăția excepțională a vocabularului homeric, ori anevoința de a transpune în urzeala altei limbi rigiditatea unui stil formular, *Iliada* românească se numără printre cele mai izbutite tălmăciri ale marelui poem.

Cu ea, pentru întâia dată, strămoșul poeziei europene dobândea drept de cetate în cultura noastră. Cu ea, Cântarea patimilor lui Priam, ale cărei ecouri răsunaseră cândva pe plaiurile moldovene în forma populară a „legendelor Troadei"[35], pătrundea în limba lui Eminescu și a lui Coșbuc în ritmul sărbătoresc al versului original, înlesnind iubitorilor de frumos cunoașterea unuia din monumentele de încercată valoare ale literaturii universale.

D.M. PIPPIDI

[33] Iași, 1876. O mai veche traducere în românește a *Odysseii* de Alecu Beldiman, rămasă nepublicată și păstrată în mai multe manuscrise, a fost studiată de N. Lascu, *Studii Literare*, vol. I, 1942, pp. 94 și urm.

[34] Reproduse de N. Bănescu, *Vieața și scrierile Marelui Vornic Iordache Golescu*, Vălenii de Munte, 1910, pp. 289 și urm.

[35] N. Cartojan, *Legendele Troadei în literatura veche românească*, București 1925. Cf., de același, *Cărțile populare în literatura românească*. II. *Epoca influenței grecești*, București, 1938, pp. 321–332.

NOTA TRADUCĂTORULUI

Nimic mai anevoie de izbândit decât o finalitate ce rezultă din contopirea adecvată, cea mai viabilă și armonioasă, a celor două elemente alcătuitoare, idee și materie, suflet și trup, și cristalizarea astfel a unei plenitudini de unitate organică, definitivă, tipică. În materie de artă, aceasta e culmea ascensiunii. Din prima lor apariție, spiritele geniale, în care mustesc mai intens năzuințele adânci și misterioase ale forței genetice constructive, o adulmecă și nu încetează s-o aburce în toate vremile. Demiurgi instinctivi, nu cruță nici timp, nici trudă și nici o jertfă cât de dureroasă în necurmatul lor încord de întruchipare a unui astfel de ideal de armonie, în care expresia sufletului omenesc, în cea mai nobilă și dezinteresată a sa patimă, ajunge la un *summum* de putere expansivă, de eflorescență. De aceea și măiestritura lor deplin încheiată, ca și toate organismele superioare ale lumii sensibile, ne impresionează ca o minune de sinteză dintre contur, linia și ritmul exterior, și substanța sau structura conținutului lor.

Și întocmai cum o operă originală poate fi „o achiziție perpetuă", ceea ce obișnuit în graiul școlar numim clasică, așa poate fi și interpretarea ei într-o limbă străină, un succedaneu, o *re-creație* astfel închegată în forme noi, încât să rivalizeze cu originalul, dacă nu chiar să treacă peste limita lui – căci totul e potențial pentru un creator – sub raportul virtuozității formale și a efectului estetic. Mai ales (sau exclusiv?) atunci când transpunerea are ca bază o capodoperă clasică *antică*. Aci terenul e cu totul altul decât în literatura limbilor vii. Materialul mai nedefinit e multilateral susceptibil de o mai liberă și deci mai largă transmisibilitate, de un aport mai personal neîngăduit de opera modernă (intuiția și posibilitățile artistului fiind mai puțin stingherite). Și întrucât anticul e

un neîntrecut maestru al formei – limbile antice au servit ca model la construirea limbilor moderne, și totuși ele apar exasperant de limitate față de imensa putere cu adevărat sintetică a limbii elene, încercarea de a produce un echivalent al operei clasice (căci tocmai în asta constă o asemenea *re-creare*) ne dă cel mai bun prilej de înavuțire verbală, de intensificare a expresivității limbii noastre și chiar de crearea de noi valori literare, care sunt toate agonisiri cu atât mai prețioase și necesare, cu cât rostul nostru literar e încă în stare de formație și consolidare, plus cotropit de străinisme, și e departe de a fi ajuns la apogeul de dezvoltare și instrumentare de care e capabil spre a putea transmite direct și cu mijloace proprii, fără diluare, parafrazare și promiscuitate, cele mai complexe și eminente creațiuni ale geniului universal. Dar pentru ca o asemenea întreprindere să dea rodul râvnit care să intre ca ingredient substanțial în procesul de integrație a culturii naționale, acel care o întreprinde nu trebuie să aibă numai aptitudini firești, ci și conștiință și scrupul și, în gradul cel mai înalt, pasiunea. Mulțumită acestor calități, va găsi destulă putere de stăruință și răbdare, de care are neapărată nevoie ca să ducă la capăt sarcina-i copleșitoare.

Iată idealul la care am năzuit și cuvintele ce m-au făcut să topesc o parte bună din anii mei, revenind și stăruind din răsputeri în repețite rânduri la întâia-mi mare încercare în această latură de activitate, la opera ce se înfățișează aci, în forma cea mai isprăvită la care am putut ajunge. E drept că această lucrare, încă de când apăruse în „Convorbiri Literare" și în „Viața Românească", dar mai ales de la prima ei ediție, a fost întâmpinată cu multă bunăvoință și chiar încurajată cu premiul Năsturel al Academiei Române. Succesul acesta măgulitor nu mi-a împăinjenit însă ochii conștiinței în așa chip, încât să nu văd că truda cea mai grea și migăloasă mi-era rezervată la refacerea și deplina ei șlefuire. Cu atât mai vârtos, că experiența ce am căpătat-o de atunci, prin muncă și studiu, m-a făcut să adâncesc tot mai mult problema unor asemenea întreprinderi și să evoluez esențial în conceperea lor.

Mi-am dat seama că oceanul-Homer nu-l pot străbate cu o plută, ci cu un vas cât mai solid, care dispune de tot echipajul, de toată armătura și merindea trebuitoare. Și acest vas mi l-am făurit și proviantat cum am putut, studiind ani îndelungați și concomitent – la masa mea de lucru sau călătorind prin țară – izvoarele, toate izvoarele de bogăție ale graiului românesc de pretutindeni. Această pregătire premergătoare mi-a dat poate mai mult decât însăși executarea lucrării.

Păstrarea și dezvoltarea normal evolutivă a caracterului original în toate domeniile manifestărilor noastre ca popor înzestrat cu o individualitate proprie („Valahul" e doar o reală și bine pristornicită entitate etnică) trebuind să fie gândul nostru călăuzitor, ca fiind cea mai bună și sigură dovadă de vitalitate și unica justificare a existenței noastre ca națiune constituită și întemeiată prin lupte și sacrificii milenare, era firesc ca o preocupare scumpă și statornică pentru mine să fie de a contribui după putință la alcătuirea și desăvârșirea acelui mare organ de robustă expresie „valahă", nu un jargon de suburbie europeană, un mozaic disparat, ticluit dintr-un material pestriț de mixtură rebarbativă, ci exponentul fonetic de un pronunțat caracter romanic cel puțin în sunete, prin urmare cel mai eufonic, mai plastic și sugestiv al unei rase privilegiate de natură.

Și câmpul meu vast de experimentare și realizare l-am găsit în poemele homerice, un total de vreo 30.000 de versuri, cu un conținut variat, care oglindește aproape în întregime viața și activitatea lumii antice. Mai la fiecare pas, aș putea zice la fiecare vers, am fost ținut în loc de o problemă de transmitere (căci opera de artă se razimă mai presus de toate pe formă, și aceasta nu arareori e intransmisibilă, de unde și trebuința de a recurge la echivalent), problemă cu atât mai îngreunătoare, cu cât voința mea principală de a da valoare corespunzătoare a celei mai fericite și neaoșe expresii românești era ireductibilă. De aici, inexorabila nevoie de-a îmbogăți și lărgi capacitatea expresivă a limbii noastre și, ca urmare fatală, ideea de a contopi dialectele, urmând criteriul

selecțiunii și necesității[36], și chiar de a făuri cuvântul nou (notez în treacăt soarta verbului *a tălăzui* apărut întâia dată în „Viața Românească”), nu numai spre a varia expresia și a fi la înălțimea textului original care-i de o bogăție și varietate uimitoare, ci spre a umple un gol sau a evita un neologism proaspăt, element vitreg sau mort în acordarea tonalității epice, fără de care stilul epopeii nu există. și tocmai aci mi-am concentrat grija și atenția, puterea mea de pricepere și înfăptuire. Voiam, prin aceasta, o totală cuprindere și asimilare a poemelor, o *românizare* posibilă, spre a putea înlocui lipsa unei mari epopei naționale, epopee care poate nu are să vadă lumina zilei, întrucât genul acesta de poezie pare răposat și substituit de corespondentul său în proză, romanul. De aceea a trebuit să lupt cu tot dinadinsul ca să înving o mare rezistență tehnică: versul homeric, hexametrul. Puteam ușor să-l ocolesc, adoptând un metru mai comod prozodiei românești. Și lucrarea mi-ar fi fost cu mult înlesnită, dar aveam conștiința că ocolirea ar fi însemnat o concesie, o simțită sărăcire și scădere a unui element esențial; se suprimă rezonanța de mare amploare melopeică, specifică poemei lui Homer (gravitatea solemnă sacerdotală a atitudinii generale, măreția și dinamismul expresiei epice, caracterul hieratic al multor momente, sublimul ce rezultă din simbioza divinului cu umanul, amploarea și frumusețea magistralelor descripții și comparații homerice etc.). Și pe cât hexametrul mi s-a părut pentru *Iliada* absolut indispensabil (am zis altădată: „singura matcă încăpătoare pentru Dunărea homerică”) pe atât el, în redarea *Odiseii*, poemă mai mult familiară, idilică sau dramatică, mai puțin solemnă și avântată, l-am găsit incongruent și anacronic (o primă încercare de a o interpreta în hexametri am dat-o, rapsodia I, în „Țară Nouă”, revista lui Nic. Xenopol). De aceea pentru această poemă am preferit metrul iambic, ritmul care, după Aristotel, e cel mai apropiat de vorbirea obișnuită. Aceste preferințe în aparență numai de ordin tehnic, nu se datoresc prin urmare unei întâmplări

[36] Dintre cuvintele dialectale amintesc ca pildă următoarele: *sorin*, loc bătut de soare; *brățat*, măsura întinsoarei celor două brațe (fr. brasse); *mul*, în loc de turcescul catâr; *demând, demânare* (fr. mander, demander).

sau unui capriciu momentan, cum au bănuit unii, ci unor criterii interne bine și îndelung cumpănite. Superficialitatea curentă la noi nu le va discerne, dar o sensibilitate mai fină se va pătrunde repede de legitimitatea lor după o simplă probă prin confruntarea efectelor obținute de mine și de alții.

Cine vrea serios să-și dea seama de rezultatul dobândit și în genere de valoarea excepțională a poemelor homerice, să nu judece după o pripită răsfoire a paginelor; să citească opera pe de-a-ntregul și să nu uite că rapsodiile cele mai frumoase, cele mai profund umane și emoționante, mai pline și sonore, sunt cele ulterioare, îndeosebi cele finale, unde găsim, realizat cu o artă superioară (simplitatea nu exclude grandiosul, dimpotrivă) imnul cel mai înălțător ce l-a inspirat vreodată sentimentul de prietenie. Dacă anumite pagini poartă pecetea de artă convențională arhaică – ramuri uscate în vastul codru de poezie homerică – și nu mai au pentru noi interesul ce-l aveau pentru antici, o mare parte din epopeea lui Homer, fiind întemeiată pe natura externă și mai ales pe cea afectivă umană, care-i neschimbătoare, rămâne de-a pururea proaspăt-verde și actuală. De aceea și poate atrage și interesa chiar pe cititorul profan, înarmat cu oricât de puține cunoștințe din domeniul clasicismului. Dar aceia pentru cari Homer poate fi și azi o școală, o comoară neprețuită de inspirații și învățăminte, sunt în primul rând scriitorii și studioșii. Neprețuită sub multe raporturi, dar mai cu seamă cel tehnic și estetic (eu am căutat să adaog și un raport național, care ar fi acel al limbii românești), impresia ce produce Homer asupra scriitorului e covârșitoare: au spus-o spiritele de elită din toate timpurile și e de prisos s-o repet și eu. O pot ilustra însă printr-un singur exemplu, acela al unui geniu universal valabil, care este Goethe. După el, „homerid” este cel mai mare titlu de glorie ce-l poate revendica un poet.

Încheind aceste rânduri, nu pot să nu-mi aduc aminte aici de mulțimea de prieteni și binevoitori, de acea elită de inteligențe, care cu fapta sau cu scrisul m-au încurajat și mi-au dat sprijinul dezinteresat pentru ca toată această trudă a mea să se încheie cu bine. E ușor de înțeles că, dacă m-am înhămat la greul suișului și

am ajuns să urc masivul homeric, e că, înainte de toate, îndemnul a pornit de la mine. E însă o datorie pentru mine să mă gândesc la toți binevoitorii mei și să le exprim cu acest prilej tot sentimentul meu de mulțumire și recunoștință. Mai întâi de toate nu pot să uit pe răposații fruntași intelectuali, Titu Maiorescu, Ioan Bogdan, Duiliu Zamfirescu și Ioan Paul (minunat om și român în felul său), care din viu grai și în scris mi-au aprobat și apreciat activitatea de la început cu o neobosită atenție și însuflețire. Dar nu mai puțin îndatorat mă simt și față de alții, dintre care disting mai cu deosebire pe Ioan Bianu, G. Bogdan-Duică, M. Dragomirescu, C. Botez, D. Evolceanu, I. Trivale, T. Arghezi, N. Davidescu, I. Agârbiceanu – care toți, cu bunăvoința și entuziasmul lor, au contribuit să se acrediteze în public reputația de care se bucură aceste îndeletniciri ale mele literare.

O specială amintire datoresc răposatului ilustru al meu coleg și prieten Vasile Pârvan, al cărui îndemn și entuziasm au contribuit în bună parte la apariția celor două poeme, „Odissea” și „Iliada”, într-o ediție care nu-și are pereche între publicațiile noastre literare și constituie, după mărturia unanimă, un titlu de mândrie a literaturii românești.

1928 *G. MURNU*

ILIADA

ΙΛΙΑΔΟΣ Α

Μῆνιν ἄειδε θεὰ Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος
οὐλομένην, ἣ μυρί’ Ἀχαιοῖς ἄλγε’ ἔθηκε,
πολλὰς δ’ ἰφθίμους ψυχὰς Ἄϊδι προΐαψεν
ἡρώων, αὐτοὺς δὲ ἑλώρια τεῦχε κύνεσσιν
οἰωνοῖσί τε πᾶσι, Διὸς δ’ ἐτελείετο βουλή,
ἐξ οὗ δὴ τὰ πρῶτα διαστήτην ἐρίσαντε
Ἀτρεΐδης τε ἄναξ ἀνδρῶν καὶ δῖος Ἀχιλλεύς.
  Τίς τάρ σφωε θεῶν ἔριδι ξυνέηκε μάχεσθαι;
Λητοῦς καὶ Διὸς υἱός· ὃ γὰρ βασιλῆϊ χολωθεὶς
νοῦσον ἀνὰ στρατὸν ὄρσε κακήν, ὀλέκοντο δὲ λαοί,
οὕνεκα τὸν Χρύσην ἠτίμασεν ἀρητῆρα
Ἀτρεΐδης· ὃ γὰρ ἦλθε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν
λυσόμενός τε θύγατρα φέρων τ’ ἀπερείσι’ ἄποινα,
στέμματ’ ἔχων ἐν χερσὶν ἑκηβόλου Ἀπόλλωνος
χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ, καὶ λίσσετο πάντας Ἀχαιούς,
Ἀτρεΐδα δὲ μάλιστα δύω, κοσμήτορε λαῶν·
Ἀτρεΐδαι τε καὶ ἄλλοι ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοί,
ὑμῖν μὲν θεοὶ δοῖεν Ὀλύμπια δώματ’ ἔχοντες
ἐκπέρσαι Πριάμοιο πόλιν, εὖ δ’ οἴκαδ’ ἱκέσθαι·
παῖδα δ’ ἐμοὶ λύσαιτε φίλην, τὰ δ’ ἄποινα δέχεσθαι,
ἁζόμενοι Διὸς υἱὸν ἑκηβόλον Ἀπόλλωνα.
  Ἔνθ’ ἄλλοι μὲν πάντες ἐπευφήμησαν Ἀχαιοὶ
αἰδεῖσθαί θ’ ἱερῆα καὶ ἀγλαὰ δέχθαι ἄποινα·
ἀλλ’ οὐκ Ἀτρεΐδῃ Ἀγαμέμνονι ἥνδανε θυμῷ,
ἀλλὰ κακῶς ἀφίει, κρατερὸν δ’ ἐπὶ μῦθον ἔτελλε·
μή σε γέρον κοίλῃσιν ἐγὼ παρὰ νηυσὶ κιχείω
ἢ νῦν δηθύνοντ’ ἢ ὕστερον αὖτις ἰόντα,
μή νύ τοι οὐ χραίσμῃ σκῆπτρον καὶ στέμμα θεοῖο·
τὴν δ’ ἐγὼ οὐ λύσω· πρίν μιν καὶ γῆρας ἔπεισιν
ἡμετέρῳ ἐνὶ οἴκῳ ἐν Ἄργεϊ τηλόθι πάτρης

Cântul I

Cântă, zeiță, mânia ce-aprinse pe-Ahil Peleianul,
Patima crudă ce-Aheilor mii de amaruri aduse;
Suflete multe viteze trimise pe lumea cealaltă,
Trupul făcându-le hrană la câni și la feluri de păsări
Și împlinită fu voia lui Zeus, de când Agamemnon,
Craiul născut din Atreu, și dumnezeiescul Ahile
S-au dezbinat după cearta ce fuse-ntre dânșii iscată.
  Care fu zeul ce-i puse pe ei să s-apuce de sfadă?
Fiul lui Zeus și-al Letei, Apolon. În ciuda-i pe craiul,
Molimă grea răspândise și oastea-i pornise să piară,
Pentru c-Atrid cutezase pe preotul Hrises să-nfrunte,
Când cuviosul veni la corăbii, în tabăr-ahee,
Ca să-și răscumpere fata cu-o mare mulțime de daruri.
Cârja de aur ținând cu podoabe de sfinte cordele,
Daru-nchinat lui Apolon, de-Ahei se ruga deopotrivă,
Dar mai cu seamă de-Atrizi, cele două mai mari căpetenii:
  „Voi, căpetenii Atrizi și Ahei cu frumoase pulpare,
Fie ca zeii-ntronați în Olimp la război să v-ajute
Troia ușor să luați și cu bine s-ajungeți acasă!
Ci-napoiați-mi copila robită, primind aste daruri,
Dacă vă temeți de fiul lui Zeus, de-arcașul Apolon.”
  Asta vorbi, și cu toții strigau, învoindu-se-Aheii
S-aibă rușine de preot, primindu-i mândrețea de daruri.
Nu i-a plăcut lui Atrid Agamemnon îndemnul acesta,
Și l-a respins fără milă pe preot cu aspră poruncă:
  „Vezi, o moșnege, să nu te mai prind pe-aici la corăbii,
Ori între noi zăbovind ori încoace venindu-ne iară;
Mi-e că ți-or fi de prisos a ta cârjă și semnele sfinte.
Nu-ți voi da fata-napoi, ba chiar cărunți-va-n robie
Tocmai în Argos acasă la mine, de țara-i departe,

ἱστὸν ἐποιχομένην καὶ ἐμὸν λέχος ἀντιόωσαν·
ἀλλ᾽ ἴθι μή μ᾽ ἐρέθιζε σαώτερος ὥς κε νέηαι.
  Ὣς ἔφατ᾽, ἔδεισεν δ᾽ ὃ γέρων καὶ ἐπείθετο μύθῳ·
βῆ δ᾽ ἀκέων παρὰ θῖνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης·
πολλὰ δ᾽ ἔπειτ᾽ ἀπάνευθε κιὼν ἠρᾶθ᾽ ὃ γεραιὸς
Ἀπόλλωνι ἄνακτι, τὸν ἠΰκομος τέκε Λητώ·
κλῦθί μευ ἀργυρότοξ᾽, ὃς Χρύσην ἀμφιβέβηκας
Κίλλάν τε ζαθέην Τενέδοιό τε ἶφι ἀνάσσεις,
Σμινθεῦ εἴ ποτέ τοι χαρίεντ᾽ ἐπὶ νηὸν ἔρεψα,
ἢ εἰ δή ποτέ τοι κατὰ πίονα μηρί᾽ ἔκηα
ταύρων ἠδ᾽ αἰγῶν, τὸ δέ μοι κρήηνον ἐέλδωρ·
τίσειαν Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα σοῖσι βέλεσσιν.
  Ὣς ἔφατ᾽ εὐχόμενος, τοῦ δ᾽ ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων,
βῆ δὲ κατ᾽ Οὐλύμποιο καρήνων χωόμενος κῆρ,
τόξ᾽ ὤμοισιν ἔχων ἀμφηρεφέα τε φαρέτρην·
ἔκλαγξαν δ᾽ ἄρ᾽ ὀϊστοὶ ἐπ᾽ ὤμων χωομένοιο,
αὐτοῦ κινηθέντος· ὃ δ᾽ ἤϊε νυκτὶ ἐοικώς.
ἕζετ᾽ ἔπειτ᾽ ἀπάνευθε νεῶν, μετὰ δ᾽ ἰὸν ἕηκε·
δεινὴ δὲ κλαγγὴ γένετ᾽ ἀργυρέοιο βιοῖο·
οὐρῆας μὲν πρῶτον ἐπῴχετο καὶ κύνας ἀργούς,
αὐτὰρ ἔπειτ᾽ αὐτοῖσι βέλος ἐχεπευκὲς ἐφιεὶς
βάλλ᾽· αἰεὶ δὲ πυραὶ νεκύων καίοντο θαμειαί.
  Ἐννῆμαρ μὲν ἀνὰ στρατὸν ᾤχετο κῆλα θεοῖο,
τῇ δεκάτῃ δ᾽ ἀγορὴν δὲ καλέσσατο λαὸν Ἀχιλλεύς·
τῷ γὰρ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη·
κήδετο γὰρ Δαναῶν, ὅτι ῥα θνήσκοντας ὁρᾶτο.
οἳ δ᾽ ἐπεὶ οὖν ἤγερθεν ὁμηγερέες τε γένοντο,
τοῖσι δ᾽ ἀνιστάμενος μετέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Ἀτρεΐδη νῦν ἄμμε παλιμπλαγχθέντας ὀΐω
ἂψ ἀπονοστήσειν, εἴ κεν θάνατόν γε φύγοιμεν,
εἰ δὴ ὁμοῦ πόλεμός τε δαμᾷ καὶ λοιμὸς Ἀχαιούς·
ἀλλ᾽ ἄγε δή τινα μάντιν ἐρείομεν ἢ ἱερῆα
ἢ καὶ ὀνειροπόλον, καὶ γάρ τ᾽ ὄναρ ἐκ Διός ἐστιν,
ὅς κ᾽ εἴποι ὅ τι τόσσον ἐχώσατο Φοῖβος Ἀπόλλων,

Pânză țesând la război și culcându-se-alături de mine.
Du-te dar, nu mă-ndârji, dacă teafăr dorești să poți merge.”
  Astfel a zis, și bătrânul de teamă, auzindu-i porunca,
Merse tăcut pe la marginea mării bătută de valuri
Unde deoparte stătu și rugare rosti către zeul
Febos Apolon, născutul din Leto, pletoasa zeiță:
  „Tu cel cu arcul de-argint, tu paznicul Hrisei, Sminteus,
Care vârtos ocrotești Tenedos și Chila prea sfântă,
Dacă ziditu-ți-am eu vreun mândru locaș de mărire,
Ori închinatu-ți-am grasele buturi de capre și tauri,
Glasul auzi-mi-l, Doamne, și-o singură vrere-mplinește-mi:
Stropii de plâns, cu săgețile tale plătească-mi Danaii!”
  Astfel rugatu-s-a el. Auzi săgetașul Apolon
Și mânios de pe vârful Olimpului merse la vale
Arcul pe umăr având și tolba vârtos căpăcită.
Lung zuruiră săgețile-n tolba-i din spate, când zeul
Plin de mânie porni, nălucindu-se-asemenea nopții,
Stete deoparte de tabăr-apoi și da drumul săgeții.
Groaznic fu zăngănul arcului cel luminos ca argintul.
Zeul întâi nimerit-a în muli și-n ogarii cei sprinteni,
Dar mai ținti dup-aceea și-n oaste săgeți otrăvite,
Morții ardeau sumedenii pe ruguri. Și-n vreme de nouă
Zile, prin lagăr, zburară săgețile dumnezeirii.
Dar într-a zecea pofti Peleianul la sfat ostășimea,
Povățuit el fiind de zâna cu brațele albe,
Hera, ce fuse-ngrijată că pier de năpastă Danaii,
Când laolaltă se strânse și fu așezat-adunarea,
Iutele-Ahile, sculându-se, așa începu cuvântarea:
  „Cred, o Atride, că noi o să fim nevoiți să ne-ntoarcem
Iar înapoi, rătăcind, dac-o fi să scăpăm de la moarte,
Căci deopotrivă ne seceră oastea războiul și ciuma.
Să întrebăm dar un preot ori un zodier sau pe unul
Care-i de vise tâlmaci, că și visele vin de la Zeus,
Ca să ne spună de unde-i înverșunul zeului Febos?

εἴ ταρ ὅ γ᾽ εὐχωλῆς ἐπιμέμφεται ἠδ᾽ ἑκατόμβης,
αἴ κέν πως ἀρνῶν κνίσης αἰγῶν τε τελείων
βούλεται ἀντιάσας ἡμῖν ἀπὸ λοιγὸν ἀμῦναι.
Ἤτοι ὅ γ᾽ ὣς εἰπὼν κατ᾽ ἄρ᾽ ἕζετο· τοῖσι δ᾽ ἀνέστη
Κάλχας Θεστορίδης οἰωνοπόλων ὄχ᾽ ἄριστος,
ὃς ᾔδη τά τ᾽ ἐόντα τά τ᾽ ἐσσόμενα πρό τ᾽ ἐόντα,
καὶ νήεσσ᾽ ἡγήσατ᾽ Ἀχαιῶν Ἴλιον εἴσω
ἣν διὰ μαντοσύνην, τήν οἱ πόρε Φοῖβος Ἀπόλλων·
ὅ σφιν ἐὺ φρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
ὦ Ἀχιλεῦ κέλεαί με Διῒ φίλε μυθήσασθαι
μῆνιν Ἀπόλλωνος ἑκατηβελέταο ἄνακτος·
τοὶ γὰρ ἐγὼν ἐρέω· σὺ δὲ σύνθεο καί μοι ὄμοσσον
ἦ μέν μοι πρόφρων ἔπεσιν καὶ χερσὶν ἀρήξειν·
ἦ γὰρ ὀΐομαι ἄνδρα χολωσέμεν, ὃς μέγα πάντων
Ἀργείων κρατέει καί οἱ πείθονται Ἀχαιοί·
κρείσσων γὰρ βασιλεὺς ὅτε χώσεται ἀνδρὶ χέρηϊ·
εἴ περ γάρ τε χόλον γε καὶ αὐτῆμαρ καταπέψῃ,
ἀλλά τε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον, ὄφρα τελέσσῃ,
ἐν στήθεσσιν ἑοῖσι· σὺ δὲ φράσαι εἴ με σαώσεις.
Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
θαρσήσας μάλα εἰπὲ θεοπρόπιον ὅ τι οἶσθα·
οὐ μὰ γὰρ Ἀπόλλωνα Διῒ φίλον, ᾧ τε σὺ Κάλχαν
εὐχόμενος Δαναοῖσι θεοπροπίας ἀναφαίνεις,
οὔ τις ἐμεῦ ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο
σοὶ κοίλῃς παρὰ νηυσὶ βαρείας χεῖρας ἐποίσει
συμπάντων Δαναῶν, οὐδ᾽ ἢν Ἀγαμέμνονα εἴπῃς,
ὃς νῦν πολλὸν ἄριστος Ἀχαιῶν εὔχεται εἶναι.
Καὶ τότε δὴ θάρσησε καὶ ηὔδα μάντις ἀμύμων·
οὔ ταρ ὅ γ᾽ εὐχωλῆς ἐπιμέμφεται οὐδ᾽ ἑκατόμβης,
ἀλλ᾽ ἕνεκ᾽ ἀρητῆρος ὃν ἠτίμησ᾽ Ἀγαμέμνων,
οὐδ᾽ ἀπέλυσε θύγατρα καὶ οὐκ ἀπεδέξατ᾽ ἄποινα,
τοὔνεκ᾽ ἄρ᾽ ἄλγε᾽ ἔδωκεν ἑκηβόλος ἠδ᾽ ἔτι δώσει·
οὐδ᾽ ὅ γε πρὶν Δαναοῖσιν ἀεικέα λοιγὸν ἀπώσει
πρίν γ᾽ ἀπὸ πατρὶ φίλῳ δόμεναι ἑλικώπιδα κούρην

Ceartă-ne oare dorind juruite prinoase ori jertfe?
Au poate arsura de fripte mioare și capre alese
El, dobândind, ar voi de la noi să-și abată urgia?”
Zise și-ndată șezu. Dar iată, se scoală-ntre dânșii
Fiul lui Testor, întâiul și fala prorocilor, Calhas,
Care știa câte-au fost mai demult, câte sunt, câte fi-vor,
Și cârmuise ale Aheilor vase pe mare spre Troia
Numai cu darul ghicirii, cu care-l cinstise Apolon.
Bine cu mintea-i chitind, luă Calhas cuvântul și zise:
„Scumpe lui Zeus Ahile, tu-mi ceri să vă spun tuturora
Care să fie necazul arcașului, Febos Apolon?
Eu bucuros o voi spune; ia seama tu însă și jură-mi
C-ai să fii gata să-mi dai ajutor cu vorba și fapta.
Mi-e să nu supăr cumva între Domnii Ahei pe acela,
Care-i mai tare ca toți și de care cu toții ascultă.
Biruie craiu-n mânie pe cel care-i stă sub poruncă;
Ciuda-i, măcar că pe o zi și-o ascunde și-o-nădușă-n sine,
Colcăie totuși în pieptu-i și cată prilej mai pe urmă
Ca s-o descarce. Deci juruie-mi tu, dacă vrei să mă aperi.”
Numaidecât îi răspunse lui Calhas șoimanul Ahile:
„Inimă prinde, destainuă și spune ce cugetă zeii,
Iată, mă jur pe Apolon, iubitul fecior al lui Zeus,
Căruia, Calhas, rugându-te, Aheilor taine dezvălui:
Până ce eu mai viez și mai văd pe pământ, lâng-aceste
Vase adâncate, nici unul din toată aheimea de față
N-o să te-atingă cu procleta-i mână, nici chiar Agamemnon,
Care se laudă aci între Domni că e cel mai de frunte.”
Negreșitorul proroc mai prinse curaj și răspunse:
„Nu pentru jertfe, și nici juruite prinoase ne ceartă,
Ci-i supărat el de preot, că prea-l necinsti Agamemnon,
Nu dezrobi pe copilă, nici daruri primi de la dânsul.
De-asta Țintașul atâtea necazuri ne-a dat și-o să deie.
Molima n-o să se-ndure s-abată din tabăr-ahee
Până ce tatălui pe sprâncenata copilă n-om da-o

ἀπριάτην ἀνάποινον, ἄγειν θ᾽ ἱερὴν ἑκατόμβην
ἐς Χρύσην· τότε κέν μιν ἱλασσάμενοι πεπίθοιμεν.
Ἤτοι ὅ γ᾽ ὣς εἰπὼν κατ᾽ ἄρ᾽ ἕζετο· τοῖσι δ᾽ ἀνέστη
ἥρως Ἀτρεΐδης εὐρὺ κρείων Ἀγαμέμνων
ἀχνύμενος· μένεος δὲ μέγα φρένες ἀμφιμέλαιναι
πίμπλαντ᾽, ὄσσε δέ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι ἐΐκτην·
Κάλχαντα πρώτιστα κάκ᾽ ὀσσόμενος προσέειπε·
μάντι κακῶν οὐ πώ ποτέ μοι τὸ κρήγυον εἶπας·
αἰεί τοι τὰ κάκ᾽ ἐστὶ φίλα φρεσὶ μαντεύεσθαι,
ἐσθλὸν δ᾽ οὔτέ τί πω εἶπας ἔπος οὔτ᾽ ἐτέλεσσας·
καὶ νῦν ἐν Δαναοῖσι θεοπροπέων ἀγορεύεις
ὡς δὴ τοῦδ᾽ ἕνεκά σφιν ἑκηβόλος ἄλγεα τεύχει,
οὕνεκ᾽ ἐγὼ κούρης Χρυσηΐδος ἀγλά᾽ ἄποινα
οὐκ ἔθελον δέξασθαι, ἐπεὶ πολὺ βούλομαι αὐτὴν
οἴκοι ἔχειν· καὶ γάρ ῥα Κλυταιμνήστρης προβέβουλα
κουριδίης ἀλόχου, ἐπεὶ οὔ ἑθέν ἐστι χερείων,
οὐ δέμας οὐδὲ φυήν, οὔτ᾽ ἂρ φρένας οὔτέ τι ἔργα.
ἀλλὰ καὶ ὣς ἐθέλω δόμεναι πάλιν εἰ τό γ᾽ ἄμεινον·
βούλομ᾽ ἐγὼ λαὸν σῶν ἔμμεναι ἢ ἀπολέσθαι·
αὐτὰρ ἐμοὶ γέρας αὐτίχ᾽ ἑτοιμάσατ᾽ ὄφρα μὴ οἶος
Ἀργείων ἀγέραστος ἔω, ἐπεὶ οὐδὲ ἔοικε·
λεύσσετε γὰρ τό γε πάντες ὅ μοι γέρας ἔρχεται ἄλλῃ.
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς·
Ἀτρεΐδη κύδιστε φιλοκτεανώτατε πάντων,
πῶς γάρ τοι δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοί;
οὐδέ τί που ἴδμεν ξυνήϊα κείμενα πολλά·
ἀλλὰ τὰ μὲν πολίων ἐξεπράθομεν, τὰ δέδασται,
λαοὺς δ᾽ οὐκ ἐπέοικε παλίλλογα ταῦτ᾽ ἐπαγείρειν.
ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν τῆνδε θεῷ πρόες· αὐτὰρ Ἀχαιοὶ
τριπλῇ τετραπλῇ τ᾽ ἀποτείσομεν, αἴ κέ ποθι Ζεὺς
δῷσι πόλιν Τροίην εὐτείχεον ἐξαλαπάξαι.
Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
μὴ δ᾽ οὕτως ἀγαθός περ ἐὼν θεοείκελ᾽ Ἀχιλλεῦ
κλέπτε νόῳ, ἐπεὶ οὐ παρελεύσεαι οὐδέ με πείσεις.

Fără de daruri și plată și nu-i vom aduce la Hrisa
Jertfa spășirii. Așa împăca-vom pe zeu îmblânzindu-l."
Zise și-ndată șezu; dar iată se scoală-ntre dânșii
Plin de mâhnire și ciudă viteazul Atrid Agamemnon;
Mintea-i cu totului tot cuprinsă de negrele gânduri
Și de mânie aprinși ca focul îi scânteie ochii.
Cată hain mai întâi la Calhas și astfel îi zice:
„Calhas, tu cobe, în veci nu mi-ai spus o prielnică vorbă;
Răul plăcutu-ți-a pururi, și pururi menit-ai a rele.
Nici ai rostit oarecând și nici făptuit-ai vreun bine.
Chiar și acum prorocind, Danailor spui tuturora
Cum că de-aceea pedepse ne dete Țintașul olimpic,
Numai că eu am respins bogatul răscumpăr al fetei,
Pentru c-aș vrea înadins ca ea să rămâie la mine.
Drept e că-mi place mai mult decât Clitemnestra, soția
Din tinerețele mele; doar nu-i mai prejos ca femeie
De pricepută, de harnică ce-i și de-naltă și mândră.
Totuși voi da-o-napoi la părinți, dac-așa e mai bine.
Nu voi să-mi piară oștirea, ci teafără toată să-mi fie.
Iute-mi alegeți o altă răsplată, ca nu cumva singur
Nedăruit să fiu eu între Ahei, că doar nu se cuvine.
Bine cu toții vedeți ce fel de răsplată voi pierde."
Dar îl întâmpin-Ahile șoimanul zicându-i: „Atride,
Cel mai slăvit între oameni și mai ahtiat după avere,
Cum și de unde să-ți deie bărbații Ahei o răsplată?
Bunuri prea multe de-a obștii noi nu știm păstrate niciunde;
Câte-am prădat în orașe la Troia, împărțitu-le-am toate;
Nu se mai cade oștirea pe-aceste-napoi să le ceară.
Dă pe Hriseis acuma și-mpacă pe zeu, iar Aheii
Te-or dărui întreit și-mpătrit, dacă bun va fi Zeus
Să pustiim a lui Priam cetate temeinică-n ziduri."
Zise din nou ridicându-se craiul Atrid Agamemnon:
„Nu-mi fi așa de viclean pe cât ești de voinic, o, Ahile,
Cel arătos ca un zeu, căci n-o să mă birui cu vorba,

ἦ ἐθέλεις ὄφρ᾽ αὐτὸς ἔχῃς γέρας, αὐτὰρ ἔμ᾽ αὔτως
ἧσθαι δευόμενον, κέλεαι δέ με τῆνδ᾽ ἀποδοῦναι;
ἀλλ᾽ εἰ μὲν δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοὶ
ἄρσαντες κατὰ θυμὸν ὅπως ἀντάξιον ἔσται·
εἰ δέ κε μὴ δώωσιν ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἕλωμαι
ἢ τεὸν ἢ Αἴαντος ἰὼν γέρας, ἢ Ὀδυσῆος
ἄξω ἑλών· ὃ δέ κεν κεχολώσεται ὅν κεν ἵκωμαι.
ἀλλ᾽ ἤτοι μὲν ταῦτα μεταφρασόμεσθα καὶ αὖτις,
νῦν δ᾽ ἄγε νῆα μέλαιναν ἐρύσσομεν εἰς ἅλα δῖαν,
ἐν δ᾽ ἐρέτας ἐπιτηδὲς ἀγείρομεν, ἐς δ᾽ ἑκατόμβην
θείομεν, ἂν δ᾽ αὐτὴν Χρυσηΐδα καλλιπάρῃον
βήσομεν· εἷς δέ τις ἀρχὸς ἀνὴρ βουληφόρος ἔστω,
ἢ Αἴας ἢ Ἰδομενεὺς ἢ δῖος Ὀδυσσεὺς
ἠὲ σὺ Πηλεΐδη πάντων ἐκπαγλότατ᾽ ἀνδρῶν,
ὄφρ᾽ ἥμιν ἑκάεργον ἱλάσσεαι ἱερὰ ῥέξας.
   Τὸν δ᾽ ἄρ᾽ ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
ὤ μοι ἀναιδείην ἐπιειμένε κερδαλεόφρον
πῶς τίς τοι πρόφρων ἔπεσιν πείθηται Ἀχαιῶν
ἢ ὁδὸν ἐλθέμεναι ἢ ἀνδράσιν ἶφι μάχεσθαι;
οὐ γὰρ ἐγὼ Τρώων ἕνεκ᾽ ἤλυθον αἰχμητάων
δεῦρο μαχησόμενος, ἐπεὶ οὔ τί μοι αἴτιοί εἰσιν·
οὐ γὰρ πώποτ᾽ ἐμὰς βοῦς ἤλασαν οὐδὲ μὲν ἵππους,
οὐδέ ποτ᾽ ἐν Φθίῃ ἐριβώλακι βωτιανείρῃ
καρπὸν ἐδηλήσαντ᾽, ἐπεὶ ἦ μάλα πολλὰ μεταξὺ
οὔρεά τε σκιόεντα θάλασσά τε ἠχήεσσα·
ἀλλὰ σοὶ ὦ μέγ᾽ ἀναιδὲς ἅμ᾽ ἑσπόμεθ᾽ ὄφρα σὺ χαίρῃς,
τιμὴν ἀρνύμενοι Μενελάῳ σοί τε κυνῶπα
πρὸς Τρώων· τῶν οὔ τι μετατρέπῃ οὐδ᾽ ἀλεγίζεις·
καὶ δή μοι γέρας αὐτὸς ἀφαιρήσεσθαι ἀπειλεῖς,
ᾧ ἔπι πολλὰ μόγησα, δόσαν δέ μοι υἷες Ἀχαιῶν.
οὐ μὲν σοί ποτε ἶσον ἔχω γέρας ὁππότ᾽ Ἀχαιοὶ
Τρώων ἐκπέρσωσ᾽ εὖ ναιόμενον πτολίεθρον·
ἀλλὰ τὸ μὲν πλεῖον πολυάϊκος πολέμοιο
χεῖρες ἐμαὶ διέπουσ᾽· ἀτὰρ ἤν ποτε δασμὸς ἵκηται,

Nici vei putea să mă-nșeli. Ori vrei s-ai răsplată tu singur
Și despoiat să fiu eu, de mai stărui să dau pe femeie?
Doar dacă mărinimoșii Ahei îmi vor face pe voie
Și mi-or alege pe alta, totuna la preț cu aceea.
Nu mi-o vor da-o, eu însumi atunci voi lua de la tine
Darul cu sila. De nu, de la Aias ori chiar și din corturi,
De la Ulise, și las' să se-nfurie apoi orișicine,
Dar despre asta putem să vorbim între noi și pe urmă;
Hai să împingem pe valuri acum o corabie neagră,
Punem într-însa vâslașii mai repede și hecatomba
Și să pornim în corabie pe-mbujorata Hriseis.
Unul să fie mai-marele și purtătorul de grijă,
Aias ori Idomeneu ori dumnezeiescul Ulise;
Ba chiar tu însuți, Ahile, tu cel mai cumplit între oameni,
Jertfe s-aduci și să-mbuni pe izbăvitorul Apolon."
   Crunt pe sub gene privind, răspunse șoimanul Ahile:
„Vai, ferecatule-n sfrunt și veșnic pornit pe câștiguri,
Cum să se-nduplece Aheii, plecați la poruncile tale,
Drumuri să bată sau tari să tot stea la război cu dușmanii?
Nu de necaz pe Troieni, am venit eu cu armia-ncoace,
Spre a mă bate pe-aici, doar nu mi-s Troienii de vină;
Nu mi-au răpit ei cirezi, nici stave cumva de-ale mele,
Nu mi-au stricat ei nici roadele-n țara bărbaților Ftia
Cea cu pământ roditor, că la mijloc sunt stavile multe,
Munții cu umbre pe văi și marea cu clocot de valuri;
Ci ne-am luat după tine, sfruntate, ca tu să te bucuri,
Că răzbunăm de Troieni, noi, pe fratele tău și pe tine
Cel făr-obraz! Ci de asta nu-ți pasă și n-ai nici o grijă,
Ba chiar mă și ameninți că iei de la mine răsplata,
Rodul atâtor sudori și darul de cinste al oștirii.
Eu niciodată totuna cu tine n-am parte de daruri,
Când cucerim și prădăm vr'o cetate bogată din Troia.
Ba dimpotrivă, în viforul luptei tot greul îl duce
Brațu-mi cu arma; când vine-mpărțirea pe urmă, tu capeți

σοὶ τὸ γέρας πολὺ μεῖζον, ἐγὼ δ᾽ ὀλίγον τε φίλον τε
ἔρχομ᾽ ἔχων ἐπὶ νῆας, ἐπεί κε κάμω πολεμίζων.
νῦν δ᾽ εἶμι Φθίην δ᾽, ἐπεὶ ἦ πολὺ φέρτερόν ἐστιν
οἴκαδ᾽ ἴμεν σὺν νηυσὶ κορωνίσιν, οὐδέ σ᾽ ὀΐω
ἐνθάδ᾽ ἄτιμος ἐὼν ἄφενος καὶ πλοῦτον ἀφύξειν.
　Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
φεῦγε μάλ᾽ εἴ τοι θυμὸς ἐπέσσυται, οὐδέ σ᾽ ἔγωγε
λίσσομαι εἵνεκ᾽ ἐμεῖο μένειν· πάρ᾽ ἔμοιγε καὶ ἄλλοι
οἵ κέ με τιμήσουσι, μάλιστα δὲ μητίετα Ζεύς.
ἔχθιστος δέ μοί ἐσσι διοτρεφέων βασιλήων·
αἰεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη πόλεμοί τε μάχαι τε·
εἰ μάλα καρτερός ἐσσι, θεός που σοὶ τό γ᾽ ἔδωκεν·
οἴκαδ᾽ ἰὼν σὺν νηυσί τε σῇς καὶ σοῖς ἑτάροισι
Μυρμιδόνεσσιν ἄνασσε, σέθεν δ᾽ ἐγὼ οὐκ ἀλεγίζω,
οὐδ᾽ ὄθομαι κοτέοντος· ἀπειλήσω δέ τοι ὧδε·
ὡς ἔμ᾽ ἀφαιρεῖται Χρυσηΐδα Φοῖβος Ἀπόλλων,
τὴν μὲν ἐγὼ σὺν νηΐ τ᾽ ἐμῇ καὶ ἐμοῖς ἑτάροισι
πέμψω, ἐγὼ δέ κ᾽ ἄγω Βρισηΐδα καλλιπάρῃον
αὐτὸς ἰὼν κλισίην δὲ τὸ σὸν γέρας ὄφρ᾽ ἐὺ εἰδῇς
ὅσσον φέρτερός εἰμι σέθεν, στυγέῃ δὲ καὶ ἄλλος
ἶσον ἐμοὶ φάσθαι καὶ ὁμοιωθήμεναι ἄντην.
　Ὣς φάτο· Πηλεΐωνι δ᾽ ἄχος γένετ᾽, ἐν δέ οἱ ἦτορ
στήθεσσιν λασίοισι διάνδιχα μερμήριξεν,
ἢ ὅ γε φάσγανον ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ
τοὺς μὲν ἀναστήσειεν, ὃ δ᾽ Ἀτρεΐδην ἐναρίζοι,
ἦε χόλον παύσειεν ἐρητύσειέ τε θυμόν.
ἧος ὃ ταῦθ᾽ ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,
ἕλκετο δ᾽ ἐκ κολεοῖο μέγα ξίφος, ἦλθε δ᾽ Ἀθήνη
οὐρανόθεν· πρὸ γὰρ ἧκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη
ἄμφω ὁμῶς θυμῷ φιλέουσά τε κηδομένη τε·
στῆ δ᾽ ὄπιθεν, ξανθῆς δὲ κόμης ἕλε Πηλεΐωνα
οἴῳ φαινομένη· τῶν δ᾽ ἄλλων οὔ τις ὁρᾶτο·
θάμβησεν δ᾽ Ἀχιλεύς, μετὰ δ᾽ ἐτράπετ᾽, αὐτίκα δ᾽ ἔγνω
Παλλάδ᾽ Ἀθηναίην· δεινὼ δέ οἱ ὄσσε φάανθεν·

Partea mai mare din daruri, iar eu, mulțumit cu puținul,
Iar la corăbii mă-ntorc istovit de războinică trudă.
Plec dar în Ftia, căci mai de folos îmi e-ntorsul acasă
Pe legănate corăbii. Nu cred că, lovindu-mă-n cinste,
Lesne tu singur aci grămădi-vei câștiguri și-avere.”
　Dar se răsti la Ahile, grăindu-i, Atrid Agamemnon:
　„Du-te dar, dacă ți-i voia să pleci. Eu nicicând cu rugare
Nu-ți voi cădea să rămâi; cu mine mai sunt doar și alții
Care cinsti-mă-vor, Zeus mai mult ca oricine-nțeleptul.
Cel mai hulit îmi ești tu între Domnii purceșii din Zeus.
Numai de harțe, de sfezi și bătăi îndrăgit ești de-a pururi
Iar dacă ești un viteaz, vreun zeu vitejia ți-a dat-o.
Ia-ți pe ai tăi și-ale tale corăbii și-ntoarnă-te acasă
Și Mirmidonilor tăi poruncește. Nu-mi pasă de tine
Și de-a ta furie oarbă. Dar eu te-ameninț și zic astfel:
Pentru că Febos Apolon îmi ia pe copila lui Hrises,
Am s-o trimit însoțită de-ai mei, pe un vas de-ale mele;
Singur apoi mă voi duce la tine, din cort să-ți iau darul,
Pe-mbujorata Briseis, să știi tu cât eu sunt mai tare
Față de tine ca Domn și să tremure cel ce cu mine
Una s-ar crede și ar vrea deopotrivă-nainte să-mi steie!”
　Asta i-a zis, iar Ahile simți negrăită durere,
Inima-n pieptu-i păros îi stătu îndoită pe gânduri:
Sau de la coapsă, din teacă să-și smulgă el spada tăioasă
Și să înlăture-ndată mulțimea, să-njunghie pe-Atride,
Ori supărarea să-și curme și capăt să puie pornirii.
Până ce el șovăind pregetă socotindu-se-n sine,
Până ce sabia-și scoase din teacă, deodată și vine
Palas Atena din cer; o trimise zeița brațalbă
Hera, căci ea purta grijă și dragoste amândurora.
Stându-i la spate, ea-l prinse de plete bălane pe-Ahile,
Lui vederându-se numai, fiind nevăzută de alții.
Cum se întoarce-napoi, el vede uimit pe zeița
Palas Atena; din ochi ea groaznic îi fulgeră-n față.

καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
τίπτ᾽ αὖτ᾽ αἰγιόχοιο Διὸς τέκος εἰλήλουθας;
ἦ ἵνα ὕβριν ἴδῃ Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδαο;
ἀλλ᾽ ἔκ τοι ἐρέω, τὸ δὲ καὶ τελέεσθαι ὀΐω·
ἧς ὑπεροπλίῃσι τάχ᾽ ἄν ποτε θυμὸν ὀλέσσῃ.
Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
ἦλθον ἐγὼ παύσουσα τὸ σὸν μένος, αἴ κε πίθηαι,
οὐρανόθεν· πρὸ δέ μ᾽ ἧκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη
ἄμφω ὁμῶς θυμῷ φιλέουσά τε κηδομένη τε·
ἀλλ᾽ ἄγε λῆγ᾽ ἔριδος, μηδὲ ξίφος ἕλκεο χειρί·
ἀλλ᾽ ἤτοι ἔπεσιν μὲν ὀνείδισον ὡς ἔσεταί περ·
ὧδε γὰρ ἐξερέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται·
καί ποτέ τοι τρὶς τόσσα παρέσσεται ἀγλαὰ δῶρα
ὕβριος εἵνεκα τῆσδε· σὺ δ᾽ ἴσχεο, πείθεο δ᾽ ἡμῖν.
Τὴν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
χρὴ μὲν σφωΐτερόν γε θεὰ ἔπος εἰρύσσασθαι
καὶ μάλα περ θυμῷ κεχολωμένον· ὣς γὰρ ἄμεινον·
ὅς κε θεοῖς ἐπιπείθηται μάλα τ᾽ ἔκλυον αὐτοῦ.
Ἦ καὶ ἐπ᾽ ἀργυρέῃ κώπῃ σχέθε χεῖρα βαρεῖαν,
ἂψ δ᾽ ἐς κουλεὸν ὦσε μέγα ξίφος, οὐδ᾽ ἀπίθησε
μύθῳ Ἀθηναίης· ἣ δ᾽ Οὔλυμπον δὲ βεβήκει
δώματ᾽ ἐς αἰγιόχοιο Διὸς μετὰ δαίμονας ἄλλους.
Πηλεΐδης δ᾽ ἐξαῦτις ἀταρτηροῖς ἐπέεσσιν
Ἀτρεΐδην προσέειπε, καὶ οὔ πω λῆγε χόλοιο·
οἰνοβαρές, κυνὸς ὄμματ᾽ ἔχων, κραδίην δ᾽ ἐλάφοιο,
οὔτέ ποτ᾽ ἐς πόλεμον ἅμα λαῷ θωρηχθῆναι
οὔτε λόχον δ᾽ ἰέναι σὺν ἀριστήεσσιν Ἀχαιῶν
τέτληκας θυμῷ· τὸ δέ τοι κὴρ εἴδεται εἶναι.
ἦ πολὺ λώϊόν ἐστι κατὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν
δῶρ᾽ ἀποαιρεῖσθαι ὅς τις σέθεν ἀντίον εἴπῃ·
δημοβόρος βασιλεὺς ἐπεὶ οὐτιδανοῖσιν ἀνάσσεις·
ἦ γὰρ ἂν Ἀτρεΐδη νῦν ὕστατα λωβήσαιο.
ἀλλ᾽ ἔκ τοι ἐρέω καὶ ἐπὶ μέγαν ὅρκον ὀμοῦμαι·
ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον, τὸ μὲν οὔ ποτε φύλλα καὶ ὄζους

Și glăsuind, o întâmpină Ahile cu vorbe ce zboară:
„Ce-ai venit oare, o fiic-a lui Zeus de scut-purtătorul?
Poate venit-ai să vezi cum știe să-nfrunte Agamemnon?
Una ți-oi spune, și cred că așa cum îți spun o să fie:
El în curând va plăti-o cu viața-i această trufie!”
Dar lui Ahile-i răspunse zeița-nstelată-n privire:
„Eu am solie din cer, am venit să-ți alin supărarea,
Dacă m-asculți; mă trimise la tine zeița brațalbă
Hera, căci ea are grijă și ține la voi deopotrivă.
Hai contenește cu cearta și sabia lasă-ți-o-n teacă,
Numai cu vorbele mustră-l pe el așa cum îți vine,
Iată cuvântul îmi dau și el împlinit o să fie:
Daruri frumoase primi-vei o dată, de trei ori pe-atâta,
Pentru ocara de azi, deci rabdă și-ascultă-ne sfatul.”
Zise zeiței atunci Ahile cel iute ca șoimul:
„Cade-se seamă să țiu de al vostru demând, o zeiță,
Cât mi-ar fi ciuda de mare, căci asta mai bine-i din parte-mi,
Zeii ascultă mai mult pe acela ce lor se supune.”
Zise. Mânerul de argint cu mâna vârtos apăsându-l,
Sabia lungă și-o-mpinse în teacă și dete ascultare
Vorbei zeiței; iar ea se întoarse-napoi între zeii
Cei din Olimp, la palatele împăvezatului Zeus.
Dar Peleianul din nou începu să-l înfrunte din gură
Pe Agamemnon Atrid și nu-și potolea încă focul:
„Tu bețivan, tu obraz de dulău, sperios ca și cerbul!
Nici cu oștirea te bizui vr’odată să ieși la bătaie,
Nici să te-ații pânditor de dușmani cu vitejii de frunte
Dintre Ahei, că te temi să nu dai de primejdia morții.
Doar ți-e mai bine să huzuri în tabăra noastră cea largă
Și să despoi de-a lui daruri pe cine-ți grăiește-mpotrivă.
Crai care storci pe supuși, fiindcă domnești pe netrebnici;
Altfel, Atride, păcatul de-acum ți-ar fi fost cel din urmă.
Una ți-oi spune pe față și jur cu sfințenie mare,
Jur pe toiagul acesta ce nu mai dă frunze și ramuri,

φύσει, ἐπεὶ δὴ πρῶτα τομὴν ἐν ὄρεσσι λέλοιπεν,
οὐδ᾽ ἀναθηλήσει· περὶ γάρ ῥά ἑ χαλκὸς ἔλεψε
φύλλά τε καὶ φλοιόν· νῦν αὖτέ μιν υἷες Ἀχαιῶν
ἐν παλάμῃς φορέουσι δικασπόλοι, οἵ τε θέμιστας
πρὸς Διὸς εἰρύαται· ὃ δέ τοι μέγας ἔσσεται ὅρκος·
ἦ ποτ᾽ Ἀχιλλῆος ποθὴ ἵξεται υἷας Ἀχαιῶν
σύμπαντας· τότε δ᾽ οὔ τι δυνήσεαι ἀχνύμενός περ
χραισμεῖν, εὖτ᾽ ἂν πολλοὶ ὑφ᾽ Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο
θνήσκοντες πίπτωσι· σὺ δ᾽ ἔνδοθι θυμὸν ἀμύξεις
χωόμενος ὅ τ᾽ ἄριστον Ἀχαιῶν οὐδὲν ἔτισας.
  Ὣς φάτο Πηλεΐδης, ποτὶ δὲ σκῆπτρον βάλε γαίῃ
χρυσείοις ἥλοισι πεπαρμένον, ἕζετο δ᾽ αὐτός·
Ἀτρεΐδης δ᾽ ἑτέρωθεν ἐμήνιε· τοῖσι δὲ Νέστωρ
ἡδυεπὴς ἀνόρουσε λιγὺς Πυλίων ἀγορητής,
τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή·
τῷ δ᾽ ἤδη δύο μὲν γενεαὶ μερόπων ἀνθρώπων
ἐφθίαθ᾽, οἵ οἱ πρόσθεν ἅμα τράφεν ἠδ᾽ ἐγένοντο
ἐν Πύλῳ ἠγαθέῃ, μετὰ δὲ τριτάτοισιν ἄνασσεν·
ὅ σφιν ἐὺ φρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
ὢ πόποι ἦ μέγα πένθος Ἀχαιΐδα γαῖαν ἱκάνει·
ἦ κεν γηθήσαι Πρίαμος Πριάμοιό τε παῖδες
ἄλλοι τε Τρῶες μέγα κεν κεχαροίατο θυμῷ
εἰ σφῶϊν τάδε πάντα πυθοίατο μαρναμένοιϊν,
οἳ περὶ μὲν βουλὴν Δαναῶν, περὶ δ᾽ ἐστὲ μάχεσθαι.
ἀλλὰ πίθεσθ᾽· ἄμφω δὲ νεωτέρω ἐστὸν ἐμεῖο·
ἤδη γάρ ποτ᾽ ἐγὼ καὶ ἀρείοσιν ἠέ περ ὑμῖν
ἀνδράσιν ὡμίλησα, καὶ οὔ ποτέ μ᾽ οἵ γ᾽ ἀθέριζον.
οὐ γάρ πω τοίους ἴδον ἀνέρας οὐδὲ ἴδωμαι,
οἷον Πειρίθοόν τε Δρύαντά τε ποιμένα λαῶν
Καινέα τ᾽ Ἐξάδιόν τε καὶ ἀντίθεον Πολύφημον
Θησέα τ᾽ Αἰγεΐδην, ἐπιείκελον ἀθανάτοισιν·
κάρτιστοι δὴ κεῖνοι ἐπιχθονίων τράφεν ἀνδρῶν·
κάρτιστοι μὲν ἔσαν καὶ καρτίστοις ἐμάχοντο
φηρσὶν ὀρεσκῴοισι καὶ ἐκπάγλως ἀπόλεσσαν.

Nici înverzi-va, odată ce trunchiu-i rămase pe munte
Și o secure-l ciopli, netezindu-l de foi și de coajă;
Care toiag la județ e purtat de fruntași în Ahaia
Spre apărarea dreptății și a legilor date de Zeus,
Și jurământul amar o să-ți fie: veni-va o vreme
Când dup-Ahile la luptă cu toții ofta-vor Aheii;
Dar o să fie târziu, căci tu chiar, cu toată obida,
Nu vei putea să le-ajuți, când droaie cădea-vor sub arma
Cruntului Hector, și-adânc te va roade necazul că astăzi
Nesocotit-ai pe cel mai de frunte viteaz din Ahaia.”
  Astfel răstindu-se Ahile trânti la pământ cu mânie
Sceptrul în aur țintat și îndată se puse pe scaun.
Sta mânios și-Agamemnon în față-i. Atunci se ridică
Meșterul cuvântător și craiul Pilenilor, Nestor,
Căruia graiul din gură mai dulce-i cura decât mierea.
El până-n vremea de-atunci văzuse trecându-se două
Neamuri de oameni născute, crescute-n cetatea cea sfântă
Pilos, și acuma domnea peste vârsta de-a treia.
Nestor, cuminte gândind, așa începu cuvântarea:
  „Doamne, ce jale cumplită l-ajunse pământul ahaic!
Cum bucura-se-va Priam acum și feciorii lui Priam
Și-o să tresalte Troienii, căci mare le-ar fi bucuria,
Când o să afle că voi începurăți asemenea sfadă,
Voi care-ntreceți pe Ahei, când e vorba de sfat și de arme.
Ci ascultați, că mai tineri sunteți amândoi decât mine:
Eu am mai fost ca tovarăș cu oameni viteji mai de frunte,
Chiar decât voi, și niciunul n-a fost cu dispreț către mine.
N-am pomenit în viață bărbați deopotrivă cu dânșii,
Cu Piritou bunăoară, cu Drias, păstor de noroade,
Ori cu Cheneu, cu Exadiu și cu Polifem uriașul,
Ori cu Egide Teseu, arătos ca un zeu în făptură
N-au mai fost alții pe lume mai tari de vârtute ca dânșii,
Foarte puternici în arme au fost și cu cei mai puternici,
Chiar cu Centauri din munți, pe care-i stârpeau fără milă.

καὶ μὲν τοῖσιν ἐγὼ μεθομίλεον ἐκ Πύλου ἐλθὼν
τηλόθεν ἐξ ἀπίης γαίης· καλέσαντο γὰρ αὐτοί·
καὶ μαχόμην κατ᾽ ἔμ᾽ αὐτὸν ἐγώ· κείνοισι δ᾽ ἂν οὔ τις
τῶν οἳ νῦν βροτοί εἰσιν ἐπιχθόνιοι μαχέοιτο·
καὶ μέν μευ βουλέων ξύνιεν πείθοντό τε μύθῳ·
ἀλλὰ πίθεσθε καὶ ὔμμες, ἐπεὶ πείθεσθαι ἄμεινον·
μήτε σὺ τόνδ᾽ ἀγαθός περ ἐὼν ἀποαίρεο κούρην,
ἀλλ᾽ ἔα ὥς οἱ πρῶτα δόσαν γέρας υἷες Ἀχαιῶν·
μήτε σὺ Πηλείδη ᾽θελ᾽ ἐριζέμεναι βασιλῆϊ
ἀντιβίην, ἐπεὶ οὔ ποθ᾽ ὁμοίης ἔμμορε τιμῆς
σκηπτοῦχος βασιλεύς, ᾧ τε Ζεὺς κῦδος ἔδωκεν.
εἰ δὲ σὺ καρτερός ἐσσι θεὰ δέ σε γείνατο μήτηρ,
ἀλλ᾽ ὅ γε φέρτερός ἐστιν ἐπεὶ πλεόνεσσιν ἀνάσσει.
Ἀτρεΐδη σὺ δὲ παῦε τεὸν μένος· αὐτὰρ ἔγωγε
λίσσομ᾽ Ἀχιλλῆϊ μεθέμεν χόλον, ὃς μέγα πᾶσιν
ἕρκος Ἀχαιοῖσιν πέλεται πολέμοιο κακοῖο.
  Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα γέρον κατὰ μοῖραν ἔειπες·
ἀλλ᾽ ὅδ᾽ ἀνὴρ ἐθέλει περὶ πάντων ἔμμεναι ἄλλων,
πάντων μὲν κρατέειν ἐθέλει, πάντεσσι δ᾽ ἀνάσσειν,
πᾶσι δὲ σημαίνειν, ἅ τιν᾽ οὐ πείσεσθαι ὀΐω·
εἰ δέ μιν αἰχμητὴν ἔθεσαν θεοὶ αἰὲν ἐόντες
τοὔνεκά οἱ προθέουσιν ὀνείδεα μυθήσασθαι;
  Τὸν δ᾽ ἄρ᾽ ὑποβλήδην ἠμείβετο δῖος Ἀχιλλεύς·
ἦ γάρ κεν δειλός τε καὶ οὐτιδανὸς καλεοίμην
εἰ δὴ σοὶ πᾶν ἔργον ὑπείξομαι ὅττί κεν εἴπῃς·
ἄλλοισιν δὴ ταῦτ᾽ ἐπιτέλλεο, μὴ γὰρ ἔμοιγε
σήμαιν᾽· οὐ γὰρ ἔγωγ᾽ ἔτι σοὶ πείσεσθαι ὀΐω.
ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ᾽ ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι·
χερσὶ μὲν οὔ τοι ἔγωγε μαχήσομαι εἵνεκα κούρης
οὔτε σοὶ οὔτέ τῳ ἄλλῳ, ἐπεί μ᾽ ἀφέλεσθέ γε δόντες·
τῶν δ᾽ ἄλλων ἅ μοί ἐστι θοῇ παρὰ νηῒ μελαίνῃ
τῶν οὐκ ἄν τι φέροις ἀνελὼν ἀέκοντος ἐμεῖο·
εἰ δ᾽ ἄγε μὴν πείρησαι ἵνα γνώωσι καὶ οἷδε·

Eu ca tovarăș al lor mă dusesem din Pilos, din țara-mi
Cea de departe de tot; mă poftiseră ei de la sine.
După putere luptam singuratic și eu, dar cu dânșii
Nimeni n-ar fi îndrăznit să se măsure-n ziua de astăzi.
Totuși de mine-ascultau, țiind seamă de spusele mele.
Hai dar și voi ascultați: e mai bine s-asculți și de altul.
Tu, Agamemnon, deși ești puternic, să nu-i iei femeia.
Lasă-i-o; de la început cu ea-l dăruiră Danaii.
Nu te purta, o Ahile, și tu, dușmănește, cu craiul;
N-a fost vreodată de-asemenea cinste părtaș un al doilea
Domn de toiag purtător, dăruit cu mărire de Zeus.
Dacă tu ești un viteaz și ai pe-o zeiță de mamă,
El e mai mare, fiindcă-i stăpân pe mai multă oștire.
Hai potolește-te, Atride, și tu; eu te rog cu-nadinsul,
Lasă mânia și cruță pe-Ahile, că el este scutul
Nerăzbătut al Aheilor, când se pornește războiul."
Zise lui Nestor atunci mai-marele-Atrid Agamemnon:
  „Vorbele-ți toate sunt bune și drepte, cinstite bătrâne,
Dar mai presus de noi toți vrea dânsul aicea să fie,
Să-i înfrâneze pe toți și la toți să-și întindă domnia
Dând tuturora porunci, dar n-o să-l asculte nici unul.
Dacă voinic și războinic făcutu-l-au nemuritorii,
Datu-i-au oare și voia pe alții să-i facă de ocară?"
  Sare la rându-i Ahile și astfel îi curmă cuvântul:
  „S-ar cuveni negreșit să-mi zică mișel și netrebnic,
Dacă pleca-m-aș smerit și orbește la tot ce mi-ai spune.
Altora tu rânduiește, dar mie să nu-mi dai poruncă.
Nici mai îmi trece prin minte s-ascult de poruncile tale.
Însă eu una ți-oi spune și bine înseamnă-ți-o-n minte:
Brațele nu mai ridic să mă-ncaier cu tine sau altul
Pentru femeie, că dată-i de voi și de voi mi-e răpită;
Însă din tot ce mai am la corabie-n corturi la mine
Nu vei putea tu nimica să-mi iei cu puterea și sila.
Haide, poftește și-ncearcă, de vrei ca să vadă cu toții

αἶψά τοι αἷμα κελαινὸν ἐρωήσει περὶ δουρί.
Ὣς τώ γ᾽ ἀντιβίοισι μαχεσσαμένω ἐπέεσσιν
ἀνστήτην, λῦσαν δ᾽ ἀγορὴν παρὰ νηυσὶν Ἀχαιῶν·
Πηλεΐδης μὲν ἐπὶ κλισίας καὶ νῆας ἐΐσας
ἤϊε σύν τε Μενοιτιάδῃ καὶ οἷς ἑτάροισιν·
Ἀτρεΐδης δ᾽ ἄρα νῆα θοὴν ἅλα δὲ προέρυσσεν,
ἐν δ᾽ ἐρέτας ἔκρινεν ἐείκοσιν, ἐς δ᾽ ἑκατόμβην
βῆσε θεῷ, ἀνὰ δὲ Χρυσηΐδα καλλιπάρῃον
εἷσεν ἄγων· ἐν δ᾽ ἀρχὸς ἔβη πολύμητις Ὀδυσσεύς.
Οἳ μὲν ἔπειτ᾽ ἀναβάντες ἐπέπλεον ὑγρὰ κέλευθα,
λαοὺς δ᾽ Ἀτρεΐδης ἀπολυμαίνεσθαι ἄνωγεν·
οἳ δ᾽ ἀπελυμαίνοντο καὶ εἰς ἅλα λύματα βάλλον,
ἔρδον δ᾽ Ἀπόλλωνι τεληέσσας ἑκατόμβας
ταύρων ἠδ᾽ αἰγῶν παρὰ θῖν᾽ ἁλὸς ἀτρυγέτοιο·
κνίση δ᾽ οὐρανὸν ἷκεν ἑλισσομένη περὶ καπνῷ.
Ὣς οἳ μὲν τὰ πένοντο κατὰ στρατόν· οὐδ᾽ Ἀγαμέμνων
λῆγ᾽ ἔριδος τὴν πρῶτον ἐπηπείλησ᾽ Ἀχιλῆϊ,
ἀλλ᾽ ὅ γε Ταλθύβιόν τε καὶ Εὐρυβάτην προσέειπε,
τώ οἱ ἔσαν κήρυκε καὶ ὀτρηρὼ θεράποντε·
ἔρχεσθον κλισίην Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος·
χειρὸς ἑλόντ᾽ ἀγέμεν Βρισηΐδα καλλιπάρῃον·
εἰ δέ κε μὴ δώῃσιν ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἕλωμαι
ἐλθὼν σὺν πλεόνεσσι· τό οἱ καὶ ῥίγιον ἔσται.
Ὣς εἰπὼν προΐει, κρατερὸν δ᾽ ἐπὶ μῦθον ἔτελλε·
τὼ δ᾽ ἀέκοντε βάτην παρὰ θῖν᾽ ἁλὸς ἀτρυγέτοιο,
Μυρμιδόνων δ᾽ ἐπί τε κλισίας καὶ νῆας ἱκέσθην,
τὸν δ᾽ εὗρον παρά τε κλισίῃ καὶ νηῒ μελαίνῃ
ἥμενον· οὐδ᾽ ἄρα τώ γε ἰδὼν γήθησεν Ἀχιλλεύς.
τὼ μὲν ταρβήσαντε καὶ αἰδομένω βασιλῆα
στήτην, οὐδέ τί μιν προσεφώνεον οὐδ᾽ ἐρέοντο·
αὐτὰρ ὃ ἔγνω ᾗσιν ἐνὶ φρεσὶ φώνησέν τε·
χαίρετε κήρυκες Διὸς ἄγγελοι ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν,
ἆσσον ἴτ᾽· οὔ τί μοι ὔμμες ἐπαίτιοι ἀλλ᾽ Ἀγαμέμνων,
ὃ σφῶϊ προΐει Βρισηΐδος εἵνεκα κούρης.

Cum șurui-va pe loc sub lancea mea sângele-ți negru!”
Astfel cu grele cuvinte amândoi între ei se sfădiră,
Și ridicându-se sparseră sfatul de lângă corăbii.
Merse Ahile spre corturi, la vase totuna de-nalte,
Oastea-i cu sine luând și pe Menețianul Patroclu.
Iar Agamemnon atunci spre mare o corabie-mpinse,
Puse vâslași douăzeci înăuntru și jertfa spășirii
Pentru Apolon, și-aduse pe fata chipoas-a lui Hrises,
Iar căpitan de corabie a fost iscusitul Ulise.
După ce ei se suiră, plecară pe cale de ape.
Iar Agamemnon da zor să se curețe oștile-n scaldă.
Toți se spălau și aruncau lăutorile, zoile-n mare
Și lui Apolon dau jertfe, ardeau hecatombe depline,
Capre și tauri pe marginea mării cea neroditoare,
Fumul de arsură a fripturii la cer se suia-n rotocoale.
Asta făcură prin tabără ei. – Iar Atrid Agamemnon
Nu da uitării ce-n sfadă-l făcu s-amenințe pe-Ahile,
Și s-a întors poruncind lui Taltibiu și lui Evribate,
Crainicii lui, amândoi slujitori deopotrivă de harnici:
„Mergeți acuma la cortul pe unde-i Ahil Peleianul,
Pe-mbujorata Briseis de mână luați și-mi aduceți.
Dacă el nu vrea s-o deie, -nsoțit de mai mulți mă voi duce
Eu s-o ridic de la el, și atunci mai amar o să-i fie.”
Astfel le zise, pornindu-i cu cea mai grozavă poruncă.
Ei peste voie pășind pe aproape de marea pustie,
Merseră la Mirmidoni, nu departe de năvi și de corturi,
Unde-l aflară la cort pe lâng-a lui navă smolită.
Cum îi văzu pe-amândoi, el n-avu deloc bucurie.
Crainicii steteră-n fața-i, cuprinși de rușine și teamă;
Nu cutezară măcar binețe să-i dea, să-l întrebe,
Dar dumerindu-se, așa-i agrăi ca prieten Ahile:
„Crainici, noroc vouă, soli trimiși de bărbați și de Zeus!
Haideți încoace. Nu voi, Agamemnon e numai de vină;
El doar pe voi vă trimise pe-aici după fata lui Brises.

ἀλλ᾽ ἄγε διογενὲς Πατρόκλεες ἔξαγε κούρην
καί σφωϊν δὸς ἄγειν· τὼ δ᾽ αὐτὼ μάρτυροι ἔστων
πρός τε θεῶν μακάρων πρός τε θνητῶν ἀνθρώπων
καὶ πρὸς τοῦ βασιλῆος ἀπηνέος εἴ ποτε δ᾽ αὖτε
χρειὼ ἐμεῖο γένηται ἀεικέα λοιγὸν ἀμῦναι
τοῖς ἄλλοις· ἦ γὰρ ὅ γ᾽ ὀλοιῇσι φρεσὶ θύει,
οὐδέ τι οἶδε νοῆσαι ἅμα πρόσσω καὶ ὀπίσσω,
ὅππως οἱ παρὰ νηυσὶ σόοι μαχέοιντο Ἀχαιοί.
   Ὣς φάτο, Πάτροκλος δὲ φίλῳ ἐπεπείθεθ᾽ ἑταίρῳ,
ἐκ δ᾽ ἄγαγε κλισίης Βρισηΐδα καλλιπάρῃον,
δῶκε δ᾽ ἄγειν· τὼ δ᾽ αὖτις ἴτην παρὰ νῆας Ἀχαιῶν·
ἣ δ᾽ ἀέκουσ᾽ ἅμα τοῖσι γυνὴ κίεν· αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς
δακρύσας ἑτάρων ἄφαρ ἕζετο νόσφι λιασθείς,
θῖν᾽ ἔφ᾽ ἁλὸς πολιῆς, ὁρόων ἐπ᾽ ἀπείρονα πόντον·
πολλὰ δὲ μητρὶ φίλῃ ἠρήσατο χεῖρας ὀρεγνύς·
μῆτερ ἐπεί μ᾽ ἔτεκές γε μινυνθάδιόν περ ἐόντα,
τιμήν πέρ μοι ὄφελλεν Ὀλύμπιος ἐγγυαλίξαι
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης· νῦν δ᾽ οὐδέ με τυτθὸν ἔτισεν·
ἦ γάρ μ᾽ Ἀτρεΐδης εὐρὺ κρείων Ἀγαμέμνων
ἠτίμησεν· ἑλὼν γὰρ ἔχει γέρας αὐτὸς ἀπούρας.
   Ὣς φάτο δάκρυ χέων, τοῦ δ᾽ ἔκλυε πότνια μήτηρ
ἡμένη ἐν βένθεσσιν ἁλὸς παρὰ πατρὶ γέροντι·
καρπαλίμως δ᾽ ἀνέδυ πολιῆς ἁλὸς ἠΰτ᾽ ὀμίχλη,
καί ῥα πάροιθ᾽ αὐτοῖο καθέζετο δάκρυ χέοντος,
χειρί τέ μιν κατέρεξεν ἔπος τ᾽ ἔφατ᾽ ἔκ τ᾽ ὀνόμαζε·
τέκνον τί κλαίεις; τί δέ σε φρένας ἵκετο πένθος;
ἐξαύδα, μὴ κεῦθε νόῳ, ἵνα εἴδομεν ἄμφω.
   Τὴν δὲ βαρὺ στενάχων προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
οἶσθα· τί ἤ τοι ταῦτα ἰδυίῃ πάντ᾽ ἀγορεύω;
ᾠχόμεθ᾽ ἐς Θήβην ἱερὴν πόλιν Ἠετίωνος,
τὴν δὲ διεπράθομέν τε καὶ ἤγομεν ἐνθάδε πάντα·
καὶ τὰ μὲν εὖ δάσσαντο μετὰ σφίσιν υἷες Ἀχαιῶν,
ἐκ δ᾽ ἕλον Ἀτρεΐδῃ Χρυσηΐδα καλλιπάρῃον.
Χρύσης δ᾽ αὖθ᾽ ἱερεὺς ἑκατηβόλου Ἀπόλλωνος

Du-te și scoate-o din cort, mărite Patrocle, și dă-o
Celor doi crainici s-o ducă. Dar martori să fie-naintea
Preafericiților zei, tuturor muritorilor oameni
Și a tiranului crai, dac-o fi oarecând să mai fie
Iarăși nevoie de mine să apăr de cruntă pieire
Oștile lui. Dar el turbă și-i orb de cumplită mânie,
Nu-și mai dă seamă, nici cată-napoi și-nainte să vază
Cum la corăbii se pot război fără pierdere-Aheii.”
   Astfel a zis, și Patroclu fârtatului său se supuse;
Scoase pe dalba Briseis din cort și o dete s-o ducă
Crainicii. Dânșii luând-o porniră-napoi spre corăbii;
Silnic femeia pășea împreună cu ei. Iar Ahile
Merse și stete plângând pe marginea mării albastre,
Singur, departe de-ai săi, privind spre noianul de ape,
Brațele-ntinse și rugă fierbinte rosti către Tetis:
   „Mamă, de vreme ce-mi deteși din naștere zile puține,
Cinste măcar trebuia să-mi dea mie-mpăratul olimpic,
Cel care tună-n văzduh. Dar nu mă cinsti el acuma
Cât de puțin, căci marele Domn Agamemnon Atride
M-a înjosit, că luatu-mi-a darul și-l are la dânsul.”
   Astfel a zis lăcrimând; auzitu-l-a mamă-sa, Doamna,
Tocmai din mare, din fund, de pe lângă bătrânul ei tată.
Grabnică ea ca o ceață răsare din undele albe,
Vine și șade-naintea feciorului ei care plânge
Și-l netezește cu mâna și zice cu drag lui Ahile:
   „Ce plângi tu, fătul meu scump? Ce jale te-ajunse pe tine?
Spune-mi tu mie și nu-mi tăinui, ca s-o știm împreună.”
Zise din greu suspinând viteazul cel iute ca șoimul:
   „Știi tu, și ce să-ți înșir câte toate știute de tine?
Fost-am la Teba, cetatea de piatră a-mpăratului Vultur,
Am pustiit-o și-adus-am în tabără prăzile toate;
Oameni și-avuturi Aheii cinstit împărțiră-ntre dânșii.
Pe-mbujorata Hriseis o deteră lui Agamemnon.
Tatăl ei, Hrises, ca preot slujind lui Apolon arcașul,

ἦλθε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
λυσόμενός τε θύγατρα φέρων τ᾽ ἀπερείσι᾽ ἄποινα,
στέμματ᾽ ἔχων ἐν χερσὶν ἑκηβόλου Ἀπόλλωνος
χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ, καὶ λίσσετο πάντας Ἀχαιούς,
Ἀτρεΐδα δὲ μάλιστα δύω κοσμήτορε λαῶν.
ἔνθ᾽ ἄλλοι μὲν πάντες ἐπευφήμησαν Ἀχαιοὶ
αἰδεῖσθαί θ᾽ ἱερῆα καὶ ἀγλαὰ δέχθαι ἄποινα·
ἀλλ᾽ οὐκ Ἀτρεΐδῃ Ἀγαμέμνονι ἥνδανε θυμῷ,
ἀλλὰ κακῶς ἀφίει, κρατερὸν δ᾽ ἐπὶ μῦθον ἔτελλε·
χωόμενος δ᾽ ὁ γέρων πάλιν ᾤχετο· τοῖο δ᾽ Ἀπόλλων
εὐξαμένου ἤκουσεν, ἐπεὶ μάλα οἱ φίλος ἦεν,
ἧκε δ᾽ ἐπ᾽ Ἀργείοισι κακὸν βέλος· οἱ δέ νυ λαοὶ
θνῇσκον ἐπασσύτεροι, τὰ δ᾽ ἐπῴχετο κῆλα θεοῖο
πάντῃ ἀνὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν· ἄμμι δὲ μάντις
εὖ εἰδὼς ἀγόρευε θεοπροπίας ἑκάτοιο.
αὐτίκ᾽ ἐγὼ πρῶτος κελόμην θεὸν ἱλάσκεσθαι·
Ἀτρεΐωνα δ᾽ ἔπειτα χόλος λάβεν, αἶψα δ᾽ ἀναστὰς
ἠπείλησεν μῦθον ὃ δὴ τετελεσμένος ἐστί·
τὴν μὲν γὰρ σὺν νηῒ θοῇ ἑλίκωπες Ἀχαιοὶ
ἐς Χρύσην πέμπουσιν, ἄγουσι δὲ δῶρα ἄνακτι·
τὴν δὲ νέον κλισίηθεν ἔβαν κήρυκες ἄγοντες
κούρην Βρισῆος τήν μοι δόσαν υἷες Ἀχαιῶν.
ἀλλὰ σὺ εἰ δύνασαί γε περίσχεο παιδὸς ἑῆος·
ἐλθοῦσ᾽ Οὔλυμπον δὲ Δία λίσαι, εἴ ποτε δή τι
ἢ ἔπει ὤνησας κραδίην Διὸς ἠὲ καὶ ἔργῳ.
πολλάκι γάρ σεο πατρὸς ἐνὶ μεγάροισιν ἄκουσα
εὐχομένης ὅτ᾽ ἔφησθα κελαινεφέϊ Κρονίωνι
οἴη ἐν ἀθανάτοισιν ἀεικέα λοιγὸν ἀμῦναι,
ὁππότε μιν ξυνδῆσαι Ὀλύμπιοι ἤθελον ἄλλοι
Ἥρη τ᾽ ἠδὲ Ποσειδάων καὶ Παλλὰς Ἀθήνη·
ἀλλὰ σὺ τόν γ᾽ ἐλθοῦσα θεὰ ὑπελύσαο δεσμῶν,
ὦχ᾽ ἑκατόγχειρον καλέσασ᾽ ἐς μακρὸν Ὄλυμπον,
ὃν Βριάρεων καλέουσι θεοί, ἄνδρες δέ τε πάντες
Αἰγαίων᾽, ὃ γὰρ αὖτε βίην οὗ πατρὸς ἀμείνων·

Vine la vasele Aheilor cei ferecați în aramă,
Vrând să răscumpere fata-i cu o mare mulțime de daruri.
Preotu-n mână ținând pe o cârjă de aur cununa
Zeului Febos Apolon, de-Ahei se ruga deopotrivă,
Dar mai cu seamă de-Atrizi, cele două mai mari căpetenii.
Cum l-auziră, cu toții strigau, învoindu-se Aheii
S-aibă rușine de preot, primindu-i bogatele daruri.
N-a fost îndemnul acesta pe plac lui Atrid Agamemnon
Și fără milă respinse pe Hrises cu aspră poruncă.
Foarte-amărât se întoarse bătrânul și ruga-i rostită
Febos voios auzind, că mult mai ținea el la preot,
Vajnic începe să tragă-n Ahei, de picau din oștire
Morți cu duiumul și-n tabăra mare zburau ucigașe
De pretutindeni săgeți. Dar cum tâlcuitu-ne-a Calhas,
Ca un deplin știutor, ce cugetă arcașul olimpic,
Eu cel dintâi am dat sfatul pe zeu să-mpăcăm. Dar de asta
Se-nfurie Atrid și, sculându-se-ndată-n picioare,
M-amenință cu o vorbă ce-acuma o vezi împlinită.
Iată că puser-Aheii pe fată-n corabia neagră
Și-o petrecură la Hrisa cu jertfe de dat lui Apolon,
Iar pe copila lui Brises, răsplata ce-mi deteră Aheii,
Crainici trimiși de Atrid adineauri din cort mi-o luară.
Însă, tu mamă, de poți, ocrotește și apără-ți fiul.
Repede du-te-n Olimp și acolo te roagă de Zeus,
Dacă vreodată făcutu-i-ai bine cu fapta ori graiul.
Te-am auzit doar acasă la tata eu însumi adese
Cum te mândreai povestind că pe Zeus cel negru de nouri
Singură tu între zei îl feriși de prăpăd și ocară,
Când s-apucaseră-n lanțuri odată să-l ferece zeii,
Hera, Poseidon și Palas Atena. Căci tu, o, zeiță,
Dusu-te-ai și-ai izbutit pe marele zeu să-l dezlănțui,
Iute chemând în Olimp pe cel cu o sută de brațe,
Căruia zeii îi zic Briareu, Egeon muritorii,
Un uriaș care-ntrece-n putere pe tată-său Cerul.

ὅς ῥα παρὰ Κρονίωνι καθέζετο κύδεϊ γαίων·
τὸν καὶ ὑπέδεισαν μάκαρες θεοὶ οὐδ᾽ ἔτ᾽ ἔδησαν.
τῶν νῦν μιν μνήσασα παρέζεο καὶ λαβὲ γούνων
αἴ κέν πως ἐθέλῃσιν ἐπὶ Τρώεσσιν ἀρῆξαι,
τοὺς δὲ κατὰ πρύμνας τε καὶ ἀμφ᾽ ἅλα ἔλσαι Ἀχαιοὺς
κτεινομένους, ἵνα πάντες ἐπαύρωνται βασιλῆος,
γνῷ δὲ καὶ Ἀτρεΐδης εὐρὺ κρείων Ἀγαμέμνων
ἣν ἄτην ὅ τ᾽ ἄριστον Ἀχαιῶν οὐδὲν ἔτισεν.
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα Θέτις κατὰ δάκρυ χέουσα·
ὤ μοι τέκνον ἐμόν, τί νύ σ᾽ ἔτρεφον αἰνὰ τεκοῦσα;
αἴθ᾽ ὄφελες παρὰ νηυσὶν ἀδάκρυτος καὶ ἀπήμων
ἧσθαι, ἐπεί νύ τοι αἶσα μίνυνθά περ οὔ τι μάλα δήν·
νῦν δ᾽ ἅμα τ᾽ ὠκύμορος καὶ ὀϊζυρὸς περὶ πάντων
ἔπλεο· τώ σε κακῇ αἴσῃ τέκον ἐν μεγάροισι.
τοῦτο δέ τοι ἐρέουσα ἔπος Διὶ τερπικεραύνῳ
εἶμ᾽ αὐτὴ πρὸς Ὄλυμπον ἀγάννιφον αἴ κε πίθηται.
ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν νηυσὶ παρήμενος ὠκυπόροισι
μήνι᾽ Ἀχαιοῖσιν, πολέμου δ᾽ ἀποπαύεο πάμπαν·
Ζεὺς γὰρ ἐς Ὠκεανὸν μετ᾽ ἀμύμονας Αἰθιοπῆας
χθιζὸς ἔβη κατὰ δαῖτα, θεοὶ δ᾽ ἅμα πάντες ἕποντο·
δωδεκάτῃ δέ τοι αὖτις ἐλεύσεται Οὔλυμπον δέ,
καὶ τότ᾽ ἔπειτά τοι εἶμι Διὸς ποτὶ χαλκοβατὲς δῶ,
καί μιν γουνάσομαι καί μιν πείσεσθαι ὀΐω.
Ὣς ἄρα φωνήσασ᾽ ἀπεβήσετο, τὸν δὲ λίπ᾽ αὐτοῦ
χωόμενον κατὰ θυμὸν ἐϋζώνοιο γυναικὸς
τήν ῥα βίῃ ἀέκοντος ἀπηύρων· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
ἐς Χρύσην ἵκανεν ἄγων ἱερὴν ἑκατόμβην.
οἳ δ᾽ ὅτε δὴ λιμένος πολυβενθέος ἐντὸς ἵκοντο
ἱστία μὲν στείλαντο, θέσαν δ᾽ ἐν νηῒ μελαίνῃ,
ἱστὸν δ᾽ ἱστοδόκῃ πέλασαν προτόνοισιν ὑφέντες
καρπαλίμως, τὴν δ᾽ εἰς ὅρμον προέρεσσαν ἐρετμοῖς.
ἐκ δ᾽ εὐνὰς ἔβαλον, κατὰ δὲ πρυμνήσι᾽ ἔδησαν·
ἐκ δὲ καὶ αὐτοὶ βαῖνον ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης,
ἐκ δ᾽ ἑκατόμβην βῆσαν ἑκηβόλῳ Ἀπόλλωνι·

Dânsul alături de Zeus se puse, fălos de mărire;
Zeii, de el îngrozindu-se, nu-l mai legară pe Zeus.
Ast-amintește-i, în față-i te-așterne și-apucă-i genunchii,
Roagă-l de vrea pe Troieni la arme cumva să-i ajute
Și cu înfrângeri pe-Ahei să-i împingă spre mal la corăbii,
Pentru ca astfel de craiul lor toți să se bucure-Aheii
Și ca să vadă ce orb a fost marele Domn Agamemnon,
Când a făcut de rușine pe cel mai viteaz din Ahaia."
Tetis, cu lacrimi în ochi, așa i-a răspuns lui Ahile:
„Vai, o copile, de ce te-am născut și crescut ca să suferi?
Bine ar fi fost să rămâi neatins și neplâns la corăbii,
Căci numărate sunt zilele tale și scurtă ți-i viața;
Scris e să mori în curând, și totuși nu-i altul ca tine
Nenorocit, în palat te-am născut să fii pradă răstriștii.
Eu mă voi duce-n Olimp, pe muntele-n veci troienitul,
Și-astea le-oi spune lui Zeus străfulgerătorul, și poate
El să m-asculte. Tu stai până-atuncea la repezi corăbii,
Ține mânia pe-Ahei și lupta-ncetează cu totul.
Zeus de ieri a purces și s-a dus la ospețe cu zeii
Spre Okeanos departe la bunul norod etiopic
Și-are să vie-n Olimp în ziua de-a douăsprezecea.
Eu mâneca-voi atunci spre casa de-aramă a lui Zeus
Și-l voi ruga în genunchi și poate pe el să-l înduplec."
Asta zeița grăind, s-a dus părăsind pe Ahile
Mult supărat de Briseis cea bine la mijloc încinsă,
Care cu sila luată i-a fost. – Ulise-ntr-aceea,
Sfintele jertfe ducând, cu vasul ajunse la Hrisa.
Cum au intrat în limanul adânc înaintea cetății,
Pânzele strânseră, le-adăpostiră-n corabia neagră
Și răzimară catargul de furcă dând drumul la funii
Și-naintară vâslind către mal la popas de corăbii,
Cangea lăsară-n afund și legară frânghii de pripoane.
S-au pogorât după asta cu toții pe marginea mării
Și au cărat hecatomba menită lui Febos Apolon

ἐκ δὲ Χρυσηῒς νηὸς βῆ ποντοπόροιο.
τὴν μὲν ἔπειτ᾽ ἐπὶ βωμὸν ἄγων πολύμητις Ὀδυσσεὺς
πατρὶ φίλῳ ἐν χερσὶ τίθει καί μιν προσέειπεν·
ὦ Χρύση, πρό μ᾽ ἔπεμψεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
παῖδά τε σοὶ ἀγέμεν, Φοίβῳ θ᾽ ἱερὴν ἑκατόμβην
ῥέξαι ὑπὲρ Δαναῶν ὄφρ᾽ ἱλασόμεσθα ἄνακτα,
ὃς νῦν Ἀργείοισι πολύστονα κήδε᾽ ἐφῆκεν.
Ὣς εἰπὼν ἐν χερσὶ τίθει, ὃ δὲ δέξατο χαίρων
παῖδα φίλην· τοὶ δ᾽ ὦκα θεῷ ἱερὴν ἑκατόμβην
ἑξείης ἔστησαν ἐΰδμητον περὶ βωμόν,
χερνίψαντο δ᾽ ἔπειτα καὶ οὐλοχύτας ἀνέλοντο.
τοῖσιν δὲ Χρύσης μεγάλ᾽ εὔχετο χεῖρας ἀνασχών·
κλῦθί μευ ἀργυρότοξ᾽, ὃς Χρύσην ἀμφιβέβηκας
Κίλλάν τε ζαθέην Τενέδοιό τε ἶφι ἀνάσσεις·
ἦ μὲν δή ποτ᾽ ἐμεῦ πάρος ἔκλυες εὐξαμένοιο,
τίμησας μὲν ἐμέ, μέγα δ᾽ ἴψαο λαὸν Ἀχαιῶν·
ἠδ᾽ ἔτι καὶ νῦν μοι τόδ᾽ ἐπικρήηνον ἐέλδωρ·
ἤδη νῦν Δαναοῖσιν ἀεικέα λοιγὸν ἄμυνον.
Ὣς ἔφατ᾽ εὐχόμενος, τοῦ δ᾽ ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ᾽ εὔξαντο καὶ οὐλοχύτας προβάλοντο,
αὐέρυσαν μὲν πρῶτα καὶ ἔσφαξαν καὶ ἔδειραν,
μηρούς τ᾽ ἐξέταμον κατά τε κνίσῃ ἐκάλυψαν
δίπτυχα ποιήσαντες, ἐπ᾽ αὐτῶν δ᾽ ὠμοθέτησαν·
καῖε δ᾽ ἐπὶ σχίζῃς ὁ γέρων, ἐπὶ δ᾽ αἴθοπα οἶνον
λεῖβε· νέοι δὲ παρ᾽ αὐτὸν ἔχον πεμπώβολα χερσίν.
αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρε κάη καὶ σπλάγχνα πάσαντο,
μίστυλλόν τ᾽ ἄρα τἆλλα καὶ ἀμφ᾽ ὀβελοῖσιν ἔπειραν,
ὤπτησάν τε περιφραδέως, ἐρύσαντό τε πάντα.
αὐτὰρ ἐπεὶ παύσαντο πόνου τετύκοντό τε δαῖτα
δαίνυντ᾽, οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης.
αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
κοῦροι μὲν κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο,
νώμησαν δ᾽ ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενοι δεπάεσσιν·
οἳ δὲ πανημέριοι μολπῇ θεὸν ἱλάσκοντο

Și pe Hriseis au luat-o din vasul pe mări plutitorul.
Iar chibzuitul Ulise, ducând spre altar pe copilă,
Tatălui ei cel iubit o încrede și astfel îi zice:
„Hrises, aici mă trimise mai-marele Domn Agamemnon
Fiica-ți iubită s-aduc și să-nchin spășitoare jertfire
Pentru Danai, îmblânzind pe Domnul de sus, pe Apolon,
Care ne-aduse prin tabăr-amaruri și vaiete multe.”
Asta rostindu-i Ulise i-o dete, și vesel bătrânul
Fata-și primi. Iar oștenii degrabă pe rând așezară,
Lângă altarul cel bine clădit, ale zeului jertfe
Și se spălară pe mâini și orzul sfințit ridicară.
Preotul brațele-ntinse și tare-ncepu să se roage:
„Tu cel cu arcul de-argint, m-ascultă, tu paznicul Hrisei,
Care vârtos ocrotești Tenedos și Chila prea sfântă,
Cum înainte mi-ai dat ascultare la ruga rostită
Aspru pe-Ahei pedepsind și cinstindu-mă astfel pe mine,
Iată și-acuma fierbinte te rog, împlinește-mi dorința:
Mântuie-ndată pe-Ahei și înlătură neagra urgie.”
Astfel rugându-se zise, și Apolon i-ascultă rugarea.
După ce dânșii se roagă și orzul presară-ntre coarne,
Vitele-njunghie, grumazul sucindu-le, și le jupoaie;
Coapsele taie din trup, le înfășură apoi în grăsime,
Împăturindu-le-n două, deasupra pun crudele cărnuri.
Despicături cuviosul aprinde și toarnă vin negru;
Stau împrejuru-i feciori și-l ajută cu țepele-n mână.
După ce arseră buturi și din măruntaie mâncară,
Carnea rămasă, tăind-o-n felii, în frigări o trecură,
O rumeniră frumos și o traseră de pe jeratic.
Când isprăviră cu totului tot și ospățul fu gata,
Benchetuiau; avea parte la fel fiecare-ntre dânșii.
Când după asta ei toți potoliseră setea și foamea,
Cănile ochi le umplură cu vin și cu apă feciorii,
Și tuturor în pocale turnau ca să-nceapă-nchinarea.
Astfel Aheii, pe zeu îmblânzind, câtu-i ziua de mare

καλὸν ἀείδοντες παιήονα κοῦροι Ἀχαιῶν
μέλποντες ἑκάεργον· ὃ δὲ φρένα τέρπετ᾽ ἀκούων.
  Ἦμος δ᾽ ἠέλιος κατέδυ καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθε,
δὴ τότε κοιμήσαντο παρὰ πρυμνήσια νηός·
ἦμος δ᾽ ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
καὶ τότ᾽ ἔπειτ᾽ ἀνάγοντο μετὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν·
τοῖσιν δ᾽ ἴκμενον οὖρον ἵει ἑκάεργος Ἀπόλλων·
οἳ δ᾽ ἱστὸν στήσαντ᾽ ἀνά θ᾽ ἱστία λευκὰ πέτασσαν,
ἐν δ᾽ ἄνεμος πρῆσεν μέσον ἱστίον, ἀμφὶ δὲ κῦμα
στείρῃ πορφύρεον μεγάλ᾽ ἴαχε νηὸς ἰούσης·
ἣ δ᾽ ἔθεεν κατὰ κῦμα διαπρήσσουσα κέλευθον.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ᾽ ἵκοντο κατὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν,
νῆα μὲν οἵ γε μέλαιναν ἐπ᾽ ἠπείροιο ἔρυσσαν
ὑψοῦ ἐπὶ ψαμάθοις, ὑπὸ δ᾽ ἕρματα μακρὰ τάνυσσαν·
αὐτοὶ δ᾽ ἐσκίδναντο κατὰ κλισίας τε νέας τε.
  Αὐτὰρ ὃ μήνιε νηυσὶ παρήμενος ὠκυπόροισι
διογενὴς Πηλῆος υἱὸς πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
οὔτέ ποτ᾽ εἰς ἀγορὴν πωλέσκετο κυδιάνειραν
οὔτέ ποτ᾽ ἐς πόλεμον, ἀλλὰ φθινύθεσκε φίλον κῆρ
αὖθι μένων, ποθέεσκε δ᾽ ἀϋτήν τε πτόλεμόν τε.
  Ἀλλ᾽ ὅτε δή ῥ᾽ ἐκ τοῖο δυωδεκάτη γένετ᾽ ἠώς,
καὶ τότε δὴ πρὸς Ὄλυμπον ἴσαν θεοὶ αἰὲν ἐόντες
πάντες ἅμα, Ζεὺς δ᾽ ἦρχε· Θέτις δ᾽ οὐ λήθετ᾽ ἐφετμέων
παιδὸς ἑοῦ, ἀλλ᾽ ἥ γ᾽ ἀνεδύσετο κῦμα θαλάσσης.
ἠερίη δ᾽ ἀνέβη μέγαν οὐρανὸν Οὔλυμπόν τε.
εὗρεν δ᾽ εὐρύοπα Κρονίδην ἄτερ ἥμενον ἄλλων
ἀκροτάτῃ κορυφῇ πολυδειράδος Οὐλύμποιο·
καί ῥα πάροιθ᾽ αὐτοῖο καθέζετο, καὶ λάβε γούνων
σκαιῇ, δεξιτερῇ δ᾽ ἄρ᾽ ὑπ᾽ ἀνθερεῶνος ἑλοῦσα
λισσομένη προσέειπε Δία Κρονίωνα ἄνακτα·
Ζεῦ πάτερ εἴ ποτε δή σε μετ᾽ ἀθανάτοισιν ὄνησα
ἢ ἔπει ἢ ἔργῳ, τόδε μοι κρήηνον ἐέλδωρ·
τίμησόν μοι υἱὸν ὃς ὠκυμορώτατος ἄλλων
ἔπλετ᾽· ἀτάρ μιν νῦν γε ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων

Cântec măreț îi cântau și de-a pururi slăveau pe Apolon,
Izbăvitorul de rău; el sta veselindu-și auzul.
Soarele apoi asfințind și lăsându-se amurgul de seară,
Ei adormiră cu toții pe lângă odgoane pe maluri.
Iar dimineața, când zorile trandafirii se revarsă,
O apucară pe mare ’napoi înspre tabăra ahee.
Izbăvitorul Apolon un vânt priitor le trimise,
Ei ridicară catargul și-ntinseră pânzele albe,
Care, suflate de vânt, se umflau; iar sub talpa de navă
Călătorindă pe mare, vuiau răscolitele valuri;
Vasul, tăindu-și cărare, ușor luneca peste ape.
Când mai pe urmă sosiră pe-aproape de tabăra mare,
Dânșii corabia-mpinseră și către mal o dădură
Peste grămada de prund și-i puseră-n juru-i proptele.
Și dup-aceea, răzleți, fiecare plecară la corturi.
  Dar, stăpânit de necaz, stătea lângă repezi corăbii
Dumnezeiescul Ahile cel iute ca șoimul. De acuma
Nu mai umbla nicidecum pe la sfatul ce-nalță bărbații,
Nici la război, ci acolo stătea mistuindu-se-n sine,
Dornic în suflet fiind după valma și larma bătăii.
Când se făcu dimineața în oara de-a douăsprezecea,
Zeii cei pururi atunci spre cer o porniră cu toții,
Zeus fiindu-le-n frunte. Dar Tetis nu uită rugarea
Fiului, ci răsărind din afunduri pe undele mării,
Mânecă-ndată spre-a cerului boltă și suie Olimpul.
Singur îl află pe cel care tună-n văzduhuri, pe Zeus,
Stând pe-a Olimpului culme, pe cea mai înaltă din toate.
Cade-nainte-i smerit și cu stânga luându-i genunchii
Și sub bărbie ușor cu dreapta atingându-l, zeița
Roagă-se astfel și zice-mpăratului celui din slavă:
  „Dacă vreodată cumva între zei te-am slujit, o Părinte,
Fie cu graiul ori fapta, te rog împlinește-mi dorința:
Cinste dă fiului meu, care scris e să moară, sărmanul,
Mai timpuriu decât alții. Și totuși Atrid Agamemnon,

ἠτίμησεν· ἑλὼν γὰρ ἔχει γέρας αὐτὸς ἀπούρας.
ἀλλὰ σύ πέρ μιν τῖσον Ὀλύμπιε μητίετα Ζεῦ·
τόφρα δ' ἐπὶ Τρώεσσι τίθει κράτος ὄφρ' ἂν Ἀχαιοὶ
υἱὸν ἐμὸν τίσωσιν ὀφέλλωσίν τέ ἑ τιμῇ.
Ὣς φάτο· τὴν δ' οὔ τι προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς,
ἀλλ' ἀκέων δὴν ἧστο· Θέτις δ' ὡς ἥψατο γούνων
ὣς ἔχετ' ἐμπεφυυῖα, καὶ εἴρετο δεύτερον αὖτις·
νημερτὲς μὲν δή μοι ὑπόσχεο καὶ κατάνευσον
ἢ ἀπόειπ', ἐπεὶ οὔ τοι ἔπι δέος, ὄφρ' ἐὺ εἰδέω
ὅσσον ἐγὼ μετὰ πᾶσιν ἀτιμοτάτη θεός εἰμι.
Τὴν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
ἦ δὴ λοίγια ἔργ' ὅ τέ μ' ἐχθοδοπῆσαι ἐφήσεις
Ἥρῃ ὅτ' ἄν μ' ἐρέθῃσιν ὀνειδείοις ἐπέεσσιν·
ἣ δὲ καὶ αὔτως μ' αἰεὶ ἐν ἀθανάτοισι θεοῖσι
νεικεῖ, καί τέ μέ φησι μάχῃ Τρώεσσιν ἀρήγειν.
ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν αὖτις ἀπόστιχε μή τι νοήσῃ
Ἥρη· ἐμοὶ δέ κε ταῦτα μελήσεται ὄφρα τελέσσω·
εἰ δ' ἄγε τοι κεφαλῇ κατανεύσομαι ὄφρα πεποίθῃς·
τοῦτο γὰρ ἐξ ἐμέθεν γε μετ' ἀθανάτοισι μέγιστον
τέκμωρ· οὐ γὰρ ἐμὸν παλινάγρετον οὐδ' ἀπατηλὸν
οὐδ' ἀτελεύτητον ὅ τί κεν κεφαλῇ κατανεύσω.
Ἦ καὶ κυανέῃσιν ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων·
ἀμβρόσιαι δ' ἄρα χαῖται ἐπερρώσαντο ἄνακτος
κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο· μέγαν δ' ἐλέλιξεν Ὄλυμπον.
Τώ γ' ὣς βουλεύσαντε διέτμαγεν· ἣ μὲν ἔπειτα
εἰς ἅλα ἆλτο βαθεῖαν ἀπ' αἰγλήεντος Ὀλύμπου,
Ζεὺς δὲ ἑὸν πρὸς δῶμα· θεοὶ δ' ἅμα πάντες ἀνέσταν
ἐξ ἑδέων σφοῦ πατρὸς ἐναντίον· οὐδέ τις ἔτλη
μεῖναι ἐπερχόμενον, ἀλλ' ἀντίοι ἔσταν ἅπαντες.
ὣς ὃ μὲν ἔνθα καθέζετ' ἐπὶ θρόνου· οὐδέ μιν Ἥρη
ἠγνοίησεν ἰδοῦσ' ὅτι οἱ συμφράσσατο βουλὰς
ἀργυρόπεζα Θέτις θυγάτηρ ἁλίοιο γέροντος.
αὐτίκα κερτομίοισι Δία Κρονίωνα προσηύδα·
τίς δ' αὖ τοι δολομῆτα θεῶν συμφράσσατο βουλάς;

L-a înjosit mai deunăzi, cu sila luatu-i-a darul.
Tu dar încalte cinstește-mi-l, Olimpiene-nțelepte;
Fă ca Troienii pe Ahei să tot biruie până ce Aheii
Cinste arăta-vor feciorului meu și spori-i-vor mărirea."
Asta i-a zis; nouraticul Zeus nimic nu răspunse.
Stete tăcut îndelung, iar Tetis, precum s-apucase,
Sta încleștată de el și iar îi vorbi rugătoare:
„Spune-mi un singur cuvânt, învoiește-te ori mă respinge,
N-ai doar vreo teamă de asta, că vreau să știu bine
Cât de puțin prețuită sunt eu între zei și zeițe."
Dar îi răspunse grozav îndârjit nouraticul Zeus:
„Ai să pui vrajbă-ntre mine și Hera, și-i vai ce-o să fie
Când mă va scoate din fire, rostindu-mi cuvinte de-ocară,
Doar și așa între zei îmi tot caută price și-ntr-una
Mă-nvinuiește că eu îi ajut pe Troieni la războaie.
Tu depărtează-te acuma, căci poate să prindă de veste;
Eu îngriji-voi de vorba ce-mi spui, ca să fie-mplinită.
Iată, ca tu să mă crezi, eu capul mișca-voi, plecându-l.
Semnul acesta-ntre mine și zei e destulă-ntărire;
Nenșelător și cu totul statornic și urmat de-mplinire-i
Orice voi spune c-un semn ce voi face din cap întărindu-l."
Zise și semn de-nvoire făcu din sprâncenele-i negre;
Pletele-i dumnezeiești din creștetul cel fără moarte
S-au revărsat pe obraz, și-a vuit de cutremur Olimpul.
După ce ei s-au vorbit, au plecat despărțindu-se. Tetis
Din luminosul Olimp a sărit în adâncul de mare;
Zeus în sală-a intrat, în palatu-i, iar zeii cu toții
S-au ridicat înaintea părintelui lor de pe tronuri
Ca să-l întâmpine, necutezând să-i aștepte sosirea.
Astfel șezu el pe tron. Dar Hera-l pândise cu ochii
Și-a priceput că la sfat tăinuise-mpreună cu Tetis
Cea cu picioare-argintii, copila Bătrânului mării.
De-asta din gură-ncepu să înghimpe deodată pe Zeus:
„Spune-mi, cu care din zei ai stat iarăși la sfat, o viclene?

αἰεί τοι φίλον ἐστὶν ἐμεῦ ἀπὸ νόσφιν ἐόντα
κρυπτάδια φρονέοντα δικαζέμεν· οὐδέ τί πώ μοι
πρόφρων τέτληκας εἰπεῖν ἔπος ὅττι νοήσῃς.
Τὴν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·
Ἥρη μὴ δὴ πάντας ἐμοὺς ἐπιέλπεο μύθους
εἰδήσειν· χαλεποί τοι ἔσοντ᾽ ἀλόχῳ περ ἐούσῃ·
ἀλλ᾽ ὃν μέν κ᾽ ἐπιεικὲς ἀκουέμεν οὔ τις ἔπειτα
οὔτε θεῶν πρότερος τὸν εἴσεται οὔτ᾽ ἀνθρώπων·
ὃν δέ κ᾽ ἐγὼν ἀπάνευθε θεῶν ἐθέλωμι νοῆσαι
μή τι σὺ ταῦτα ἕκαστα διείρεο μηδὲ μετάλλα.
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα βοῶπις πότνια Ἥρη·
αἰνότατε Κρονίδη ποῖον τὸν μῦθον ἔειπες;
καὶ λίην σε πάρος γ᾽ οὔτ᾽ εἴρομαι οὔτε μεταλλῶ,
ἀλλὰ μάλ᾽ εὔκηλος τὰ φράζεαι ἅσσ᾽ ἐθέλῃσθα.
νῦν δ᾽ αἰνῶς δείδοικα κατὰ φρένα μή σε παρείπῃ
ἀργυρόπεζα Θέτις θυγάτηρ ἁλίοιο γέροντος·
ἠερίη γὰρ σοί γε παρέζετο καὶ λάβε γούνων·
τῇ σ᾽ ὀΐω κατανεῦσαι ἐτήτυμον ὡς Ἀχιλῆα
τιμήσῃς, ὀλέσῃς δὲ πολέας ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν.
Τὴν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
δαιμονίη αἰεὶ μὲν ὀΐεαι οὐδέ σε λήθω·
πρῆξαι δ᾽ ἔμπης οὔ τι δυνήσεαι, ἀλλ᾽ ἀπὸ θυμοῦ
μᾶλλον ἐμοὶ ἔσεαι· τὸ δέ τοι καὶ ῥίγιον ἔσται.
εἰ δ᾽ οὕτω τοῦτ᾽ ἐστὶν ἐμοὶ μέλλει φίλον εἶναι·
ἀλλ᾽ ἀκέουσα κάθησο, ἐμῷ δ᾽ ἐπιπείθεο μύθῳ,
μή νύ τοι οὐ χραίσμωσιν ὅσοι θεοί εἰσ᾽ ἐν Ὀλύμπῳ
ἆσσον ἰόνθ᾽, ὅτε κέν τοι ἀάπτους χεῖρας ἐφείω.
Ὣς ἔφατ᾽ ἔδεισεν δὲ βοῶπις πότνια Ἥρη,
καί ῥ᾽ ἀκέουσα καθῆστο ἐπιγνάμψασα φίλον κῆρ·
ὄχθησαν δ᾽ ἀνὰ δῶμα Διὸς θεοὶ Οὐρανίωνες·
τοῖσιν δ᾽ Ἥφαιστος κλυτοτέχνης ἦρχ᾽ ἀγορεύειν
μητρὶ φίλῃ ἐπίηρα φέρων λευκωλένῳ Ἥρῃ·
ἦ δὴ λοίγια ἔργα τάδ᾽ ἔσσεται οὐδ᾽ ἔτ᾽ ἀνεκτά,
εἰ δὴ σφὼ ἕνεκα θνητῶν ἐριδαίνετον ὧδε,

Veșnic plăcere găsești, când eu sunt departe de tine,
Planuri ascunse la cale să pui, dar din tainele tale
Tu niciodată nimica nu vrei să-mi dezvălui și mie."
Zise-mpotrivă-i părintele zeilor și-al omenirii:
„Hera, nu trage nădejde ca tot ce voi pune la cale
Tu să cunoști; îți va fi cu-anevoie, deși mi-ești soție.
Ce se cuvine s-auzi, nici unul din zei și din oameni
N-are s-o știe-nainte ca tu s-o cunoști de la mine.
Dar ce eu cuget să fac înadins, făr-a zeilor știre,
Asta să n-o cercetezi și să nu mă întrebi de-amănuntul."
Hera ochioasa, velita zeiță, răspunse lui Zeus:
„Ce fel de vorbă grăit-ai, amarnice fiu al lui Cronos?
Nu te întreb niciodată și nu iscodesc ale tale
Gânduri; ba chiar, tu chibzui în tihnă și faci după voie.
Tare mă tem însă eu să nu mi te-ncânte-acum Tetis,
Cea cu picioare de-argint, copila Bătrânului mării,
Care din zori a venit și-a căzut la picioarele tale.
Pare că chiar înadins te-ai legat să-l înalți pe Ahile
Și o mulțime de-Ahei fără milă să pierzi la corăbii."
Dar supărat o întâmpină așa furtunaticul Zeus:
„Nenorocito, mereu cu prepusuri, mereu pânditoare;
Totuși nimica tu n-ai să poți face, ba mai oropsită
Fi-vei de mine, și asta cu mult mai amar o să-ți fie.
Dacă-i așa cum îmi spui, să știi tu c-așa-mi place mie.
Șezi și taci molcom acolea și vorba mi-ascultă mai bine;
Nu vor putea nicidecum să te-ajute toți zeii din slavă,
Când voi veni și-oi întinde la tine cumplitele-mi brațe."
Asta grăi, și fiori au cuprins-o pe ochioasa zeiță;
Molcom tăcu și se puse pe tronu-i cu inima frântă.
Jalnic oftară toți zeii cerești în palatul lui Zeus.
Numai vestitu-ntre meșteri, Hefest, luă-ndată cuvântul,
Doar ca să-și mângâie mama, zeița cu brațele albe:
„Mare blestem o să fie, jălanie nesuferită
Dacă, de dragu-unor oameni, voi nu veți curma sfădălia,

ἐν δὲ θεοῖσι κολῳὸν ἐλαύνετον· οὐδέ τι δαιτὸς
ἐσθλῆς ἔσσεται ἦδος, ἐπεὶ τὰ χερείονα νικᾷ.
μητρὶ δ᾽ ἐγὼ παράφημι καὶ αὐτῇ περ νοεούσῃ
πατρὶ φίλῳ ἐπίηρα φέρειν Διί, ὄφρα μὴ αὖτε
νεικείῃσι πατήρ, σὺν δ᾽ ἡμῖν δαῖτα ταράξῃ.
εἴ περ γάρ κ᾽ ἐθέλῃσιν Ὀλύμπιος ἀστεροπητὴς
ἐξ ἑδέων στυφελίξαι· ὃ γὰρ πολὺ φέρτατός ἐστιν.
ἀλλὰ σὺ τὸν ἐπέεσσι καθάπτεσθαι μαλακοῖσιν·
αὐτίκ᾽ ἔπειθ᾽ ἵλαος Ὀλύμπιος ἔσσεται ἡμῖν.
  Ὣς ἄρ᾽ ἔφη καὶ ἀναΐξας δέπας ἀμφικύπελλον
μητρὶ φίλῃ ἐν χειρὶ τίθει καί μιν προσέειπε·
τέτλαθι μῆτερ ἐμή, καὶ ἀνάσχεο κηδομένη περ,
μή σε φίλην περ ἐοῦσαν ἐν ὀφθαλμοῖσιν ἴδωμαι
θεινομένην, τότε δ᾽ οὔ τι δυνήσομαι ἀχνύμενός περ
χραισμεῖν· ἀργαλέος γὰρ Ὀλύμπιος ἀντιφέρεσθαι·
ἤδη γάρ με καὶ ἄλλοτ᾽ ἀλεξέμεναι μεμαῶτα
ῥῖψε ποδὸς τετάγων ἀπὸ βηλοῦ θεσπεσίοιο,
πᾶν δ᾽ ἦμαρ φερόμην, ἅμα δ᾽ ἠελίῳ καταδύντι
κάππεσον ἐν Λήμνῳ, ὀλίγος δ᾽ ἔτι θυμὸς ἐνῆεν·
ἔνθά με Σίντιες ἄνδρες ἄφαρ κομίσαντο πεσόντα.
  Ὣς φάτο, μείδησεν δὲ θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
μειδήσασα δὲ παιδὸς ἐδέξατο χειρὶ κύπελλον·
αὐτὰρ ὃ τοῖς ἄλλοισι θεοῖς ἐνδέξια πᾶσιν
οἰνοχόει γλυκὺ νέκταρ ἀπὸ κρητῆρος ἀφύσσων·
ἄσβεστος δ᾽ ἄρ᾽ ἐνῶρτο γέλως μακάρεσσι θεοῖσιν
ὡς ἴδον Ἥφαιστον διὰ δώματα ποιπνύοντα.
  Ὣς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ ἐς ἠέλιον καταδύντα
δαίνυντ᾽, οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης,
οὐ μὲν φόρμιγγος περικαλλέος ἣν ἔχ᾽ Ἀπόλλων,
Μουσάων θ᾽ αἳ ἄειδον ἀμειβόμεναι ὀπὶ καλῇ.
  Αὐτὰρ ἐπεὶ κατέδυ λαμπρὸν φάος ἠελίοιο,
οἳ μὲν κακκείοντες ἔβαν οἶκον δὲ ἕκαστος,
ἧχι ἑκάστῳ δῶμα περικλυτὸς ἀμφιγυήεις
Ἥφαιστος ποίησεν ἰδυίῃσι πραπίδεσσι·

Zarvă-ntre zei aducând. La urmă se duce tot gustul
Mesei bogate de-aici, dacă-ncepe să biruie răul.
  De-asta un sfat îi dau mamei, măcar că și ea e cuminte,
Blând să se poarte cu tata, pe voia lui Zeus să facă,
Și să-l împace pe el ca să nu ne mai tulbure-ospățul.
Numai să vrea înadins, străfulgerătorul olimpic,
Ne-ar și zbura de pe tronuri, căci el e cu mult mai puternic.
Ia-l cu frumosul și spune-i cuvinte blajine, că-ndată
El ne va fi-ndurător, părintele Olimpianul."
  Asta-i grăi, și apoi, repezindu-se, mamei întinse
Cupa cu gemene toarte și-adause el după-aceea:
  „Fii cu răbdare și-ndură, o mamă, deși ești mâhnită;
Inima-mi plânge de dragă ce-mi ești, când te văd toropită.
Nu voi putea să-ți ajut, cu toată nespusa-mi durere;
E-ngrozitor când te pui cu-Olimpianul. Știi bine,
Am încercat mai demult și-am vrut să te apăr de dânsul,
Dar m-a luat de picior și din pragul ceresc mi-a dat drumul,
De m-am dus cât e ziua de mare, și numai spre seară
Bietul căzut-am în Lemnos, și-abia era suflet în mine.
Cum am picat la pământ, bărbați Sintieni mă luară."
  Zise, și asta-auzind zâmbi cea cu brațele albe
Și de la fiul ei cupa primi ea cu zâmbet pe buze.
Dânsul apoi începu de la dreapta pe rând în pahare
Zeilor dulce nectar să le toarne din cănile pline.
Zeii ferice cu toții în hohote lungi izbucniră,
Cum îl văzură pe șchiop gâfuind și trudindu-se-n sală.
  Astfel ei veseli din zorile zilei și până spre seară
Benchetuiau și-avea parte de masă la fel fiecare.
Cântec frumos le cânta și Apolon din lira-i măiastră,
Muzele toate cu farmec în viers le cântau dup-olaltă.
Dar mai pe urmă, când soarele apuse cu dalba-i lumină,
Zeii s-au dus fiecare grăbit în iatac să se culce,
Unde vestitu-ntre meșteri Hefest cel cu brațe vânjoase
Curte zidi fiecărui cu șart și pricepere multă.

Ζεὺς δὲ πρὸς ὃν λέχος ἤϊ᾽ Ὀλύμπιος ἀστεροπητής,
ἔνθα πάρος κοιμᾶθ᾽ ὅτε μιν γλυκὺς ὕπνος ἱκάνοι·
ἔνθα καθεῦδ᾽ ἀναβάς, παρὰ δὲ χρυσόθρονος Ἥρη.

Merse și fulgerătorul, Olimpicul Zeus în patu-i,
Unde somn dulce dormea și-nainte. Suindu-se-acolo,
El adormi lângă Hera, slăvita cu tronul de aur.

ΙΛΙΑΔΟΣ Β

Ἄλλοι μέν ῥα θεοί τε καὶ ἀνέρες ἱπποκορυσταὶ
εὗδον παννύχιοι, Δία δ᾽ οὐκ ἔχε νήδυμος ὕπνος,
ἀλλ᾽ ὅ γε μερμήριζε κατὰ φρένα ὡς Ἀχιλῆα
τιμήσῃ, ὀλέσῃ δὲ πολέας ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν.
ἥδε δέ οἱ κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλή,
πέμψαι ἐπ᾽ Ἀτρεΐδῃ Ἀγαμέμνονι οὖλον ὄνειρον·
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
βάσκ᾽ ἴθι οὖλε ὄνειρε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν·
ἐλθὼν ἐς κλισίην Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδαο
πάντα μάλ᾽ ἀτρεκέως ἀγορευέμεν ὡς ἐπιτέλλω·
θωρῆξαί ἑ κέλευε κάρη κομόωντας Ἀχαιοὺς
πανσυδίῃ· νῦν γάρ κεν ἕλοι πόλιν εὐρυάγυιαν
Τρώων· οὐ γὰρ ἔτ᾽ ἀμφὶς Ὀλύμπια δώματ᾽ ἔχοντες
ἀθάνατοι φράζονται· ἐπέγναμψεν γὰρ ἅπαντας
Ἥρη λισσομένη, Τρώεσσι δὲ κήδε᾽ ἐφῆπται.
Ὣς φάτο, βῆ δ᾽ ἄρ᾽ ὄνειρος ἐπεὶ τὸν μῦθον ἄκουσε·
καρπαλίμως δ᾽ ἵκανε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν,
βῆ δ᾽ ἄρ᾽ ἐπ᾽ Ἀτρεΐδην Ἀγαμέμνονα· τὸν δὲ κίχανεν
εὕδοντ᾽ ἐν κλισίῃ, περὶ δ᾽ ἀμβρόσιος κέχυθ᾽ ὕπνος.
στῆ δ᾽ ἄρ᾽ ὑπὲρ κεφαλῆς Νηληΐῳ υἷι ἐοικώς
Νέστορι, τόν ῥα μάλιστα γερόντων τῖ᾽ Ἀγαμέμνων·
τῷ μιν ἐεισάμενος προσεφώνεε θεῖος ὄνειρος·
εὕδεις Ἀτρέος υἱὲ δαΐφρονος ἱπποδάμοιο·
οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα
ᾧ λαοί τ᾽ ἐπιτετράφαται καὶ τόσσα μέμηλε·
νῦν δ᾽ ἐμέθεν ξύνες ὦκα· Διὸς δέ τοι ἄγγελός εἰμι,
ὃς σεῦ ἄνευθεν ἐὼν μέγα κήδεται ἠδ᾽ ἐλεαίρει.
θωρῆξαί σε κέλευσε κάρη κομόωντας Ἀχαιοὺς
πανσυδίῃ· νῦν γάρ κεν ἕλοις πόλιν εὐρυάγυιαν
Τρώων· οὐ γὰρ ἔτ᾽ ἀμφὶς Ὀλύμπια δώματ᾽ ἔχοντες

Cântul II

Toți peste noapte dormeau, și zeii ceilalți și bărbații
Războitorii din car, numai Zeus n-avea parte de tihna
Somnului. Sta chibzuind cum el să-l înalțe pe-Ahile
Cinstea mărindu-i cu pierderea multor Ahei la corăbii.
Una din toate la urmă-i păru că e mult mai cu cale,
Lui Agamemnon Atrid un vis momitor să trimită.
Visul la sine chemând, îi zise cuvinte ce zboară:
„Du-te, tu, vis momitor, pe la repezi corăbii ahee,
Unde adormit e sub cort Atrid Agamemnon, și spune-i
Toate și-ntocmai așa după cum mi-e porunca; zorește-l
Să înarmeze pe-Ahei, să bată cu toată greimea,
Poate chiar azi să ia Troia cu ulițe largi pietruite;
Nu stau cu vrerea-ndoită, ci una de-acuma sunt zeii,
Domnii cei mari din Olimp, căci Hera-i rugase și-nfrânse
Pregetul lor, de-amenință nori grei peste neamul din Troia."
Zise, iar Visul porunc-auzindu-i îndată purcese.
Neamânat el ajunse la repezi corăbii ahee,
Unde sub cort adormit îl găsi pe Atrid Agamemnon;
Somnul cu farmec ambrozic deasupra-i plutea ca un nour.
Stete la creștetul lui, în făptură ca Nestor, pe care
Mai cu temei îl cinstea între sfetnicii săi Agamemnon.
Astfel întocmai fiind, grăi vestitorul lui Zeus:
„Dormi, tu vlăstar din Atreu, cel vestit la strunit telegarii?
Nu-i dat să doarmă cât noaptea-i de mare un sfetnic al obștii,
Căruia soarta-i încrede norodul cu grijile-i multe.
Ia tu aminte ce-ți spun: eu sunt vestitorul lui Zeus,
Care-i departe și tot are grijă și milă de tine.
El porunci să pornești cu întreaga oștire-narmată,
Poate chiar azi să iei Troia cu ulițe largi pietruite;
Nu stau cu vrerea-ndoită, ci una de-acuma sunt zeii,

ἀθάνατοι φράζονται· ἐπέγναμψεν γὰρ ἅπαντας
Ἥρη λισσομένη, Τρώεσσι δὲ κήδε᾽ ἐφῆπται
ἐκ Διός· ἀλλὰ σὺ σῇσιν ἔχε φρεσί, μηδέ σε λήθη
αἱρείτω εὖτ᾽ ἄν σε μελίφρων ὕπνος ἀνήῃ.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπεβήσετο, τὸν δὲ λίπ᾽ αὐτοῦ
τὰ φρονέοντ᾽ ἀνὰ θυμὸν ἅ ῥ᾽ οὐ τελέεσθαι ἔμελλον·
φῆ γὰρ ὅ γ᾽ αἱρήσειν Πριάμου πόλιν ἤματι κείνῳ
νήπιος, οὐδὲ τὰ ᾔδη ἅ ῥα Ζεὺς μήδετο ἔργα·
θήσειν γὰρ ἔτ᾽ ἔμελλεν ἐπ᾽ ἄλγεά τε στοναχάς τε
Τρωσί τε καὶ Δαναοῖσι διὰ κρατερὰς ὑσμίνας.
ἔγρετο δ᾽ ἐξ ὕπνου, θείη δέ μιν ἀμφέχυτ᾽ ὀμφή·
ἕζετο δ᾽ ὀρθωθείς, μαλακὸν δ᾽ ἔνδυνε χιτῶνα
καλὸν νηγάτεον, περὶ δὲ μέγα βάλλετο φᾶρος·
ποσσὶ δ᾽ ὑπὸ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα,
ἀμφὶ δ᾽ ἄρ᾽ ὤμοισιν βάλετο ξίφος ἀργυρόηλον·
εἵλετο δὲ σκῆπτρον πατρώϊον ἄφθιτον αἰεὶ
σὺν τῷ ἔβη κατὰ νῆας Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων·
Ἠὼς μέν ῥα θεὰ προσεβήσετο μακρὸν Ὄλυμπον
Ζηνὶ φόως ἐρέουσα καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισιν·
αὐτὰρ ὁ κηρύκεσσι λιγυφθόγγοισι κέλευσε
κηρύσσειν ἀγορὴν δὲ κάρη κομόωντας Ἀχαιούς·
οἳ μὲν ἐκήρυσσον, τοὶ δ᾽ ἠγείροντο μάλ᾽ ὦκα·
Βουλὴν δὲ πρῶτον μεγαθύμων ἷζε γερόντων
Νεστορέῃ παρὰ νηῒ Πυλοιγενέος βασιλῆος·
τοὺς ὅ γε συγκαλέσας πυκινὴν ἀρτύνετο βουλήν·
κλῦτε φίλοι· θεῖός μοι ἐνύπνιον ἦλθεν ὄνειρος
ἀμβροσίην διὰ νύκτα· μάλιστα δὲ Νέστορι δίῳ
εἶδός τε μέγεθός τε φυήν τ᾽ ἄγχιστα ἐῴκει·
στῆ δ᾽ ἄρ᾽ ὑπὲρ κεφαλῆς καί με πρὸς μῦθον ἔειπεν·
εὕδεις Ἀτρέος υἱὲ δαΐφρονος ἱπποδάμοιο·
οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα,
ᾧ λαοί τ᾽ ἐπιτετράφαται καὶ τόσσα μέμηλε·
νῦν δ᾽ ἐμέθεν ξύνες ὦκα· Διὸς δέ τοι ἄγγελός εἰμι,
ὃς σεῦ ἄνευθεν ἐὼν μέγα κήδεται ἠδ᾽ ἐλεαίρει·

Domnii cei mari din Olimp, căci Hera-i rugase și-nfrânse
Pregetul lor și nori grei pe Troieni i-amenință din partea
Marelui Zeus. Deci adu-ți aminte și nu da uitării
Spusele mele de cum părăsi-te-va dulcea somnie.”
Asta rostindu-i, s-a dus. În cort a rămas Agamemnon
Singur în sine gândind la fapte ce n-aveau să fie:
Și-nchipuia că-ntr-o singură zi cuceri-va cetatea.
Nesocotitul, el nu știa gândul ascuns al lui Zeus,
Care-a ursit-a din nou ca Troienii și-Aheii să-ndure
Vaiete multe și-amaruri în valma cumplitelor lupte.
Craiul din somn se deșteaptă și glasul zeiesc îi răsună,
Iute se scoală-n picioare și-mbracă o nouă și moale
Haină frumoasă și mantia mare și-aruncă deasupra-i
Și o mândrețe de tălpi și-nnoadă pe dalbe picioare,
Spada țintată-n argint își prinde de umăr și-apucă
Trainicul sceptru ce-avea din străbuni și în grabă se duce
Unde stau vasele Aheilor cei ferecați în aramă.
Tocmai suia pe Olimp și-a zorilor zână Aurora,
Zeilor veste să dea tuturor de ivirea luminii.
Dete Atride poruncă strigacilor crainici să cheme
Oastea, ca toți să s-adune feciorii pletoși din Ahaia.
Crainicii-ndată crăinіră și-n pripă se strânser-Aheii.
Sfat mai întâi sfătuiră oștenii de frunte, bătrânii,
Lângă smolita corabie a craiului Nestor din Pilos.
După ce-i strânse, rosti o povață cuminte Agamemnon:
„Dați ascultare, prieteni. Venitu-mi-a-n tainică noapte
Visul de sus de la zei. Era la vedere ca Nestor,
Tocmai ca el după stat, după chip, după toată făptura.
Stete la creștetul meu și-mi zise cuvintele aceste:
„Dormi, tu vlăstar din Atreu, cel vestit la strunit telegarii?
Nu-i dat să doarmă cât noaptea-i de mare un sfetnic al obștii,
Căruia soarta-i încrede norodul cu grijile-i multe.
Ia dar aminte ce-ți spun, eu sunt vestitorul lui Zeus,
Care-i departe și tot are grijă și milă de tine.

θωρῆξαί σε κέλευσε κάρη κομόωντας Ἀχαιοὺς
πανσυδίῃ· νῦν γάρ κεν ἕλοις πόλιν εὐρυάγυιαν
Τρώων· οὐ γὰρ ἔτ᾽ ἀμφὶς Ὀλύμπια δώματ᾽ ἔχοντες
ἀθάνατοι φράζονται· ἐπέγναμψεν γὰρ ἅπαντας
Ἥρη λισσομένη, Τρώεσσι δὲ κήδε᾽ ἐφῆπται
ἐκ Διός· ἀλλὰ σὺ σῇσιν ἔχε φρεσίν· ὣς ὃ μὲν εἰπὼν
ᾤχετ᾽ ἀποπτάμενος, ἐμὲ δὲ γλυκὺς ὕπνος ἀνῆκεν.
ἀλλ᾽ ἄγετ᾽ αἴ κέν πως θωρήξομεν υἷας Ἀχαιῶν·
πρῶτα δ᾽ ἐγὼν ἔπεσιν πειρήσομαι, ἣ θέμις ἐστί,
καὶ φεύγειν σὺν νηυσὶ πολυκλήϊσι κελεύσω·
ὑμεῖς δ᾽ ἄλλοθεν ἄλλος ἐρητύειν ἐπέεσσιν.
  Ἤτοι ὅ γ᾽ ὣς εἰπὼν κατ᾽ ἄρ᾽ ἕζετο, τοῖσι δ᾽ ἀνέστη
Νέστωρ, ὅς ῥα Πύλοιο ἄναξ ἦν ἠμαθόεντος,
ὅ σφιν ἐὺ φρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
ὦ φίλοι Ἀργείων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες
εἰ μέν τις τὸν ὄνειρον Ἀχαιῶν ἄλλος ἔνισπε
ψεῦδός κεν φαῖμεν καὶ νοσφιζοίμεθα μᾶλλον·
νῦν δ᾽ ἴδεν ὃς μέγ᾽ ἄριστος Ἀχαιῶν εὔχεται εἶναι·
ἀλλ᾽ ἄγετ᾽ αἴ κέν πως θωρήξομεν υἷας Ἀχαιῶν.
  Ὣς ἄρα φωνήσας βουλῆς ἐξῆρχε νέεσθαι,
οἳ δ᾽ ἐπανέστησαν πείθοντό τε ποιμένι λαῶν
σκηπτοῦχοι βασιλῆες· ἐπεσσεύοντο δὲ λαοί.
ἠΰτε ἔθνεα εἶσι μελισσάων ἁδινάων
πέτρης ἐκ γλαφυρῆς αἰεὶ νέον ἐρχομενάων,
βοτρυδὸν δὲ πέτονται ἐπ᾽ ἄνθεσιν εἰαρινοῖσιν·
αἳ μέν τ᾽ ἔνθα ἅλις πεποτήαται, αἳ δέ τε ἔνθα·
ὣς τῶν ἔθνεα πολλὰ νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων
ἠϊόνος προπάροιθε βαθείης ἐστιχόωντο
ἰλαδὸν εἰς ἀγορήν· μετὰ δέ σφισιν ὄσσα δεδήει
ὀτρύνουσ᾽ ἰέναι Διὸς ἄγγελος· οἳ δ᾽ ἀγέροντο.
τετρήχει δ᾽ ἀγορή, ὑπὸ δὲ στεναχίζετο γαῖα
λαῶν ἱζόντων, ὅμαδος δ᾽ ἦν· ἐννέα δέ σφεας
κήρυκες βοόωντες ἐρήτυον, εἴ ποτ᾽ ἀϋτῆς
σχοίατ᾽, ἀκούσειαν δὲ διοτρεφέων βασιλήων.

El poruncit-a să-ntrarmi pletoșii Ahei până la unul,
Poate chiar azi să iei Troia cu ulițe largi pietruite.
Zeii ce șed în Olimp de-acuma-nțeleși între dânșii
Cugetă toți la un fel, căci lesne-i făcu s-o asculte
Hera cu rugile ei și-acum pe Troieni i-amenință
Zeus; tu asta păstrează-ți în minte. La vorbele-aceste
Visul se duse zburând și somnu-mi fugi de pe pleoape.
Hai dar pe Ahei să-i pornim cu armele. Dar mai-nainte
Eu am să-i pun la-ncercare vorbindu-le cum mi se cade
Și-o să-i îndemn la corăbii să fugă, să plece pe mare.
Voi repeziți-vă care-ncotro și opriți-i cu gura."
  Asta grăindu-le Atride șezu. Între dânșii se scoală
Domnul prundosului Pilos, bătrânul, cumintele Nestor
Și sănătos chibzuind, așa începu să cuvinte:
  „Voi căpetenii și Domni ai oștirii din Argos, prieteni,
Dacă venea să ne spuie de visul acesta un altul,
Noi puteam zice că minte și nu i-am fi dat ascultare;
Visul e însă visat de mai-marele nostru; de aceea
Hai să vedem de se poate pe-Ahei să-i pornim la bătaie."
  Asta vorbi și întâiul din sfat se grăbi să se ducă.
Sfetnicii toți, purtătorii de sceptre, urmând pe păstorul
Armiei, se ridicară și gloate veneau cu grăbire.
Cum se pornesc câteodată-mbulzindu-se roiuri de-albine,
Mișună-ntr-una, ieșind din laturea stâncii scobite,
Zboară și-n chip de chiorchine s-așază pe flori primăvara,
Unele flutur-aicea grămadă, altele acolo;
Astfel și oștile atunci roind din corăbii, din corturi,
Se îmbulzeau și în cete cu vuiet curgeau spre adunare,
Pe-așezătură la mal. Ardea între dânșii zorindu-i
Vestea trimisă de Zeus. Se strânseră toți, dar soborul
Nu se putea mulcomi și pământul gemea sub povara
Gloatelor când s-așezau, căci valmă era și vreo nouă
Crainici umblau să-i potoale cu strigăte tari și s-aline
Zgomotul lor ca s-asculte pe Domnii, purceșii din Zeus.

σπουδῇ δ’ ἕζετο λαός, ἐρήτυθεν δὲ καθ’ ἕδρας
παυσάμενοι κλαγγῆς· ἀνὰ δὲ κρείων Ἀγαμέμνων
ἔστη σκῆπτρον ἔχων τὸ μὲν Ἥφαιστος κάμε τεύχων.
Ἥφαιστος μὲν δῶκε Διὶ Κρονίωνι ἄνακτι,
αὐτὰρ ἄρα Ζεὺς δῶκε διακτόρῳ ἀργεϊφόντῃ·
Ἑρμείας δὲ ἄναξ δῶκεν Πέλοπι πληξίππῳ,
αὐτὰρ ὃ αὖτε Πέλοψ δῶκ’ Ἀτρέϊ ποιμένι λαῶν,
Ἀτρεὺς δὲ θνῄσκων ἔλιπεν πολύαρνι Θυέστῃ,
αὐτὰρ ὃ αὖτε Θυέστ’ Ἀγαμέμνονι λεῖπε φορῆναι,
πολλῇσιν νήσοισι καὶ Ἄργεϊ παντὶ ἀνάσσειν.
τῷ ὅ γ’ ἐρεισάμενος ἔπε’ Ἀργείοισι μετηύδα·
ὦ φίλοι ἥρωες Δαναοὶ θεράποντες Ἄρηος
Ζεύς με μέγα Κρονίδης ἄτῃ ἐνέδησε βαρείῃ
σχέτλιος, ὃς πρὶν μέν μοι ὑπέσχετο καὶ κατένευσεν
Ἴλιον ἐκπέρσαντ’ εὐτείχεον ἀπονέεσθαι,
νῦν δὲ κακὴν ἀπάτην βουλεύσατο, καί με κελεύει
δυσκλέα Ἄργος ἱκέσθαι, ἐπεὶ πολὺν ὤλεσα λαόν.
οὕτω που Διὶ μέλλει ὑπερμενέϊ φίλον εἶναι,
ὃς δὴ πολλάων πολίων κατέλυσε κάρηνα
ἠδ’ ἔτι καὶ λύσει· τοῦ γὰρ κράτος ἐστὶ μέγιστον.
αἰσχρὸν γὰρ τόδε γ’ ἐστὶ καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι
μὰψ οὕτω τοιόνδε τοσόνδε τε λαὸν Ἀχαιῶν
ἄπρηκτον πόλεμον πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι
ἀνδράσι παυροτέροισι, τέλος δ’ οὔ πώ τι πέφανται·
εἴ περ γάρ κ’ ἐθέλοιμεν Ἀχαιοί τε Τρῶές τε
ὅρκια πιστὰ ταμόντες ἀριθμηθήμεναι ἄμφω,
Τρῶας μὲν λέξασθαι ἐφέστιοι ὅσσοι ἔασιν,
ἡμεῖς δ’ ἐς δεκάδας διακοσμηθεῖμεν Ἀχαιοί,
Τρώων δ’ ἄνδρα ἕκαστοι ἑλοίμεθα οἰνοχοεύειν,
πολλαί κεν δεκάδες δευοίατο οἰνοχόοιο.
τόσσον ἐγώ φημι πλέας ἔμμεναι υἷας Ἀχαιῶν
Τρώων, οἳ ναίουσι κατὰ πτόλιν· ἀλλ’ ἐπίκουροι
πολλέων ἐκ πολίων ἐγχέσπαλοι ἄνδρες ἔασιν,
οἵ με μέγα πλάζουσι καὶ οὐκ εἰῶσ’ ἐθέλοντα

S-au așezat ei la urmă și-a stat fiecare la locu-i.
Liniște apoi se făcu și atunci se sculă Agamemnon,
Sceptrul în mână ținînd, pe-acel făurit de Hefestos,
Care-l dădu împăratului Zeus, născutul din Cronos;
Zeus îl dete lui Hermes, al zeilor sol, al lui Argus
Ucigător, iar acesta l-a dat lui Pelops călărețul,
Iar Pelops lui Atreu, vestitul păstor de noroade,
Care murind îl lăsă lui Tieste, bogatul în turme;
Craiul Tieste la rându-i îl dete să-l poarte Agamemnon
Spre a domni peste Argos întreg, peste multele-ostroave.
El, sprijinindu-se-n sceptrul acesta, vorbi adunării:
„Voi, vitejime, Danai, tovarăși de luptă, prieteni,
Mare și grea e osânda ce-mi dete părintele Zeus,
Neînduratul. Deși se-nvoise cu semne că-n țară
Nu m-oi întoarce de-aici înainte ca Troia s-o spulber,
Totuși acuma s-a pus să mă-nșele grozav; mă silește
Calea spre țară s-apuc rușinos după pierdere multă.
Astfel e voia lui Zeus, a zeului cel mai puternic,
Care-a surpat așa multe cetăți cu mândrețe de ziduri
Și o să surpe mereu, căci nebiruit e-n putere.
Vai, e-o rușine s-audă urmașii cumva că Danaii,
Oaste așa multă și-atât de vitează, luptară zadarnic
Vreme-ndelungată pe-aici, și deși se bătură cu oameni
Mult mai puțini decât ei, biruința lor tot e departe.
Dacă-nvoindu-ne noi cu Troienii ne-om pune să facem
Numărătoare-ntre noi de-o parte și alt-a oștirii
Și la un loc de s-ar strânge acei care au vetrele-n Troia,
Noi de ne-am pune cu toții în cete-mpărțiți câte zece
Și ne-am alege pe câte-un Troian să ne fie paharnic,
Multe zecimi de-ale noastre ar fi de paharnic lipsite;
Iată cât eu socotesc că întrecem la număr dușmanii
Care-și au casele-n Troia. Dar dânșii mai au de-ajutoare
Oaste din multe orașe, bărbați care luptă cu lancea
Și cu putere m-abat și nu-mi dau răgaz să pot bate

Ἰλίου ἐκπέρσαι εὖ ναιόμενον πτολίεθρον.
ἐννέα δὴ βεβάασι Διὸς μεγάλου ἐνιαυτοί,
καὶ δὴ δοῦρα σέσηπε νεῶν καὶ σπάρτα λέλυνται·
αἳ δέ που ἡμέτεραί τ᾽ ἄλοχοι καὶ νήπια τέκνα
εἵατ᾽ ἐνὶ μεγάροις ποτιδέγμεναι· ἄμμι δὲ ἔργον
αὔτως ἀκράαντον οὗ εἵνεκα δεῦρ᾽ ἱκόμεσθα.
ἀλλ᾽ ἄγεθ᾽ ὡς ἂν ἐγὼ εἴπω πειθώμεθα πάντες·
φεύγωμεν σὺν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν·
οὐ γὰρ ἔτι Τροίην αἱρήσομεν εὐρυάγυιαν.
    Ὣς φάτο, τοῖσι δὲ θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὄρινε
πᾶσι μετὰ πληθὺν ὅσοι οὐ βουλῆς ἐπάκουσαν·
κινήθη δ᾽ ἀγορὴ φὴ κύματα μακρὰ θαλάσσης
πόντου Ἰκαρίοιο, τὰ μέν τ᾽ Εὖρός τε Νότος τε
ὤρορ᾽ ἐπαΐξας πατρὸς Διὸς ἐκ νεφελάων.
ὡς δ᾽ ὅτε κινήσῃ Ζέφυρος βαθὺ λήϊον ἐλθὼν
λάβρος ἐπαιγίζων, ἐπί τ᾽ ἠμύει ἀσταχύεσσιν,
ὣς τῶν πᾶσ᾽ ἀγορὴ κινήθη· τοὶ δ᾽ ἀλαλητῷ
νῆας ἔπ᾽ ἐσσεύοντο, ποδῶν δ᾽ ὑπένερθε κονίη
ἵστατ᾽ ἀειρομένη· τοὶ δ᾽ ἀλλήλοισι κέλευον
ἅπτεσθαι νηῶν ἠδ᾽ ἑλκέμεν εἰς ἅλα δῖαν,
οὐρούς τ᾽ ἐξεκάθαιρον· ἀϋτὴ δ᾽ οὐρανὸν ἷκεν
οἴκαδε ἱεμένων· ὑπὸ δ᾽ ᾕρεον ἕρματα νηῶν.
    Ἔνθά κεν Ἀργείοισιν ὑπέρμορα νόστος ἐτύχθη
εἰ μὴ Ἀθηναίην Ἥρη πρὸς μῦθον ἔειπεν·
ὢ πόποι αἰγιόχοιο Διὸς τέκος Ἀτρυτώνη,
οὕτω δὴ οἶκον δὲ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν
Ἀργεῖοι φεύξονται ἐπ᾽ εὐρέα νῶτα θαλάσσης,
κὰδ δέ κεν εὐχωλὴν Πριάμῳ καὶ Τρωσὶ λίποιεν
Ἀργείην Ἑλένην, ἧς εἵνεκα πολλοὶ Ἀχαιῶν
ἐν Τροίῃ ἀπόλοντο φίλης ἀπὸ πατρίδος αἴης·
ἀλλ᾽ ἴθι νῦν κατὰ λαὸν Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων·
σοῖς ἀγανοῖς ἐπέεσσιν ἐρήτυε φῶτα ἕκαστον,
μηδὲ ἔα νῆας ἅλα δ᾽ ἑλκέμεν ἀμφιελίσσας.
    Ὣς ἔφατ᾽, οὐδ᾽ ἀπίθησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,

Troia, să calc și să nărui cetatea cea trainică-n ziduri.
Nouă sunt anii trecuți cu voia lui Zeus, și iată,
Putrede-s grinzile, rupte odgoanele de la corăbii.
Dincolo-n țară tânjind tot stau așteptându-ne acasă
Dragii copii și soțiile, rudele noastre, iar gândul
Care ne-aduse pe-aici, tot neizbândit ne rămâne.
Deci auziți-mă toți și să facem cum eu vă voi spune:
Hai să fugim cu corăbii cu tot spre iubita-ne țară,
Nu mai e chip să luăm a lui Priam întinsă cetate.”
    Astfel Atride grăi și îndată stârni în mulțime
Dorul de ducă la toți care nu-i auziseră sfatul.
Gloatele strânse s-au pus în mișcare ca niște talazuri,
Namile ce le răscoală pe Marea Icarică Austrul
Și Băltărețul, lăsându-se repezi din norii lui Zeus;
Ori ca Munteanul când vâjâitor se înviforă aprig
Peste bogatele lanuri și vântură spicele dese;
Astfel a fost când soborul s-a spart și cu țipete-n pripă
Toți spre corăbii fugeau. Ca un nour plutea peste dânșii
Pulberea de sub picioare și se îndemnau îndesine
Vase s-apuce din prund, de zor să le-mpingă spre mare,
Șanțuri au prins să desfunde, proptele trăgeau de sub vase,
Chiotul lor pân’la ceruri vuia de plăcerea plecării.
Oastea din Argos atunci, cu totu-mpotriva ursitei,
S-ar fi întors, dacă n-ar fi zis Hera zeiței Atena:
    „Vai mie, fiică ne-nvinsă a vijeliosului Zeus,
Ce fel? Așa au să plece Aheii spre scumpa lor țară,
Fuga-n corăbii luând-o pe spetele largi ale mării
Vor părăsi pe Elena din Argos spre fala lui Priam
Și a supușilor lui, măcar că din pricina dânsei
Mulți mai pieriră pe-aici, departe de scumpa lor țară?
Du-te la tabăr-Aheilor cei înarmați în aramă,
Ține în loc pe tot insul cu graiul domol și pe nimeni
Nu păsui de pe mal să împingă corăbii pe mare.”
    Zise, și-Atena din ochi scânteind îi ascultă cuvântul.

βῆ δὲ κατ᾽ Οὐλύμποιο καρήνων ἀΐξασα·
καρπαλίμως δ᾽ ἵκανε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν.
εὗρεν ἔπειτ᾽ Ὀδυσῆα Διὶ μῆτιν ἀτάλαντον
ἑσταότ᾽· οὐδ᾽ ὅ γε νηὸς ἐϋσσέλμοιο μελαίνης
ἅπτετ᾽, ἐπεί μιν ἄχος κραδίην καὶ θυμὸν ἵκανεν·
ἀγχοῦ δ᾽ ἱσταμένη προσέφη γλαυκῶπις Ἀθήνη·
διογενὲς Λαερτιάδη πολυμήχαν᾽ Ὀδυσσεῦ,
οὕτω δὴ οἶκον δὲ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν
φεύξεσθ᾽ ἐν νήεσσι πολυκλήϊσι πεσόντες,
κὰδ δέ κεν εὐχωλὴν Πριάμῳ καὶ Τρωσὶ λίποιτε
Ἀργείην Ἑλένην, ἧς εἵνεκα πολλοὶ Ἀχαιῶν
ἐν Τροίῃ ἀπόλοντο φίλης ἀπὸ πατρίδος αἴης;
ἀλλ᾽ ἴθι νῦν κατὰ λαὸν Ἀχαιῶν, μηδ᾽ ἔτ᾽ ἐρώει,
σοῖς δ᾽ ἀγανοῖς ἐπέεσσιν ἐρήτυε φῶτα ἕκαστον,
μηδὲ ἔα νῆας ἅλα δ᾽ ἑλκέμεν ἀμφιελίσσας.
  Ὣς φάθ᾽, ὁ δὲ ξυνέηκε θεᾶς ὄπα φωνησάσης,
βῆ δὲ θέειν, ἀπὸ δὲ χλαῖναν βάλε· τὴν δὲ κόμισσε
κῆρυξ Εὐρυβάτης Ἰθακήσιος ὅς οἱ ὀπήδει·
αὐτὸς δ᾽ Ἀτρεΐδεω Ἀγαμέμνονος ἀντίος ἐλθὼν
δέξατό οἱ σκῆπτρον πατρώϊον ἄφθιτον αἰεί·
σὺν τῷ ἔβη κατὰ νῆας Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων.
Ὅν τινα μὲν βασιλῆα καὶ ἔξοχον ἄνδρα κιχείη
τὸν δ᾽ ἀγανοῖς ἐπέεσσιν ἐρητύσασκε παραστάς·
δαιμόνι᾽ οὔ σε ἔοικε κακὸν ὣς δειδίσσεσθαι,
ἀλλ᾽ αὐτός τε κάθησο καὶ ἄλλους ἵδρυε λαούς·
οὐ γάρ πω σάφα οἶσθ᾽ οἷος νόος Ἀτρεΐωνος·
νῦν μὲν πειρᾶται, τάχα δ᾽ ἴψεται υἷας Ἀχαιῶν.
ἐν βουλῇ δ᾽ οὐ πάντες ἀκούσαμεν οἷον ἔειπε.
μή τι χολωσάμενος ῥέξῃ κακὸν υἷας Ἀχαιῶν·
θυμὸς δὲ μέγας ἐστὶ διοτρεφέων βασιλήων,
τιμὴ δ᾽ ἐκ Διός ἐστι, φιλεῖ δέ ἑ μητίετα Ζεύς.
  Ὃν δ᾽ αὖ δήμου τ᾽ ἄνδρα ἴδοι βοόωντά τ᾽ ἐφεύροι,
τὸν σκήπτρῳ ἐλάσασκεν ὁμοκλήσασκέ τε μύθῳ·
δαιμόνι᾽ ἀτρέμας ἧσο καὶ ἄλλων μῦθον ἄκουε,

Pleacă de sus din Olimp, și zburând de pe culme la vale,
Se pomenește în clipă la repezi corăbii ahee,
Unde și dă de Ulise, potriva lui Zeus la minte.
Sta el acolo nevrând să s-atingă de bine podita-i
Neagră corabie, pieptu-i fiind copleșit de mâhnire.
Palas din ochi scânteind, s-apropie-ndată și-i zice:
  „Laertiene, tu, viță de zei, iscusite Ulise,
Ce fel? Așa veți tuli-o-napoi spre iubita-vă țară
Fuga luând-o-n în corăbii vâslite de mulți, și la Troia
Veți părăsi pe Elena din Argos spre fala lui Priam
Și a supușilor lui, măcar că din pricina dânsei
Mulți din ai voștri pieiră departe de scumpa lor țară?
Nu mai sta nici o clipită, dă fuga prin tabără iute,
Ține în loc pe tot insul, vorbește-le blând, și pe nimeni
Nu păsui de pe mal să împingă corăbii pe mare.”
  Zise, iar el după glas cunoscu că e graiul zeiței.
Mantia și-o lepădă și porni; de pe jos o culese
Crainicul itacian Evribate venindu-i din urmă.
El înainte ieșind lui Atride, luă de la dânsul
Sceptrul de-a pururea trainic, și-n mână cu dânsul purcese
Către corăbii la oastea de-Ahei cea cu zale de-aramă.
Cum el în fața-i vedea căpetenii și oameni de frunte,
Calea pe loc ațiindu-le așa le zicea cu blândețe:
  „Nu stă, sărmane, frumos de frică să fugi ca mișeii.
Hai și rămâi tu pe-aici și pe alții oprește-i din fugă.
Nu știi tu bine ce gând avu azi mai marele nostru,
El îi încearcă pe-Ahei, curând o să-i certe pe dânșii;
Și apoi nici n-auziră cu toții a lui cuvântare.
Mi-i să nu-și verse mânia pe voi, o bărbați din Ahaia.
Gânduri înalte doar cugetă craiul, a zeilor viță,
Cinstea-i purcede din Zeus și-i drag înțeleptului Zeus.”
  Dar pe ostașul de rând, care-n fața-i da fuga cu țipăt
Domnul cu sceptru-l pocni și așa se răsti către dânsul:
  „Stai, ticăloase, pe loc și ascultă mai bine porunca

οἳ σέο φέρτεροί εἰσι, σὺ δ᾽ ἀπτόλεμος καὶ ἄναλκις
οὔτέ ποτ᾽ ἐν πολέμῳ ἐναρίθμιος οὔτ᾽ ἐνὶ βουλῇ·
οὐ μέν πως πάντες βασιλεύσομεν ἐνθάδ᾽ Ἀχαιοί·
οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη· εἷς κοίρανος ἔστω,
εἷς βασιλεύς, ᾧ δῶκε Κρόνου πάϊς ἀγκυλομήτεω
σκῆπτρόν τ᾽ ἠδὲ θέμιστας, ἵνά σφισι βουλεύῃσι.
Ὣς ὅ γε κοιρανέων δίεπε στρατόν· οἳ δ᾽ ἀγορὴν δὲ
αὖτις ἐπεσσεύοντο νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων
ἠχῇ, ὡς ὅτε κῦμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης
αἰγιαλῷ μεγάλῳ βρέμεται, σμαραγεῖ δέ τε πόντος.
Ἄλλοι μέν ῥ᾽ ἕζοντο, ἐρήτυθεν δὲ καθ᾽ ἕδρας·
Θερσίτης δ᾽ ἔτι μοῦνος ἀμετροεπὴς ἐκολῴα,
ὃς ἔπεα φρεσὶν ᾗσιν ἄκοσμά τε πολλά τε ᾔδη
μάψ, ἀτὰρ οὐ κατὰ κόσμον, ἐριζέμεναι βασιλεῦσιν,
ἀλλ᾽ ὅ τι οἱ εἴσαιτο γελοίϊον Ἀργείοισιν
ἔμμεναι· αἴσχιστος δὲ ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθε·
φολκὸς ἔην, χωλὸς δ᾽ ἕτερον πόδα· τὼ δέ οἱ ὤμω
κυρτὼ ἐπὶ στῆθος συνοχωκότε· αὐτὰρ ὕπερθε
φοξὸς ἔην κεφαλήν, ψεδνὴ δ᾽ ἐπενήνοθε λάχνη.
ἔχθιστος δ᾽ Ἀχιλῆϊ μάλιστ᾽ ἦν ἠδ᾽ Ὀδυσῆϊ·
τὼ γὰρ νεικείεσκε· τότ᾽ αὖτ᾽ Ἀγαμέμνονι δίῳ
ὀξέα κεκλήγων λέγ᾽ ὀνείδεα· τῷ δ᾽ ἄρ᾽ Ἀχαιοὶ
ἐκπάγλως κοτέοντο νεμέσσηθέν τ᾽ ἐνὶ θυμῷ.
αὐτὰρ ὃ μακρὰ βοῶν Ἀγαμέμνονα νείκεε μύθῳ·
Ἀτρεΐδη τέο δ᾽ αὖτ᾽ ἐπιμέμφεαι ἠδὲ χατίζεις;
πλεῖαί τοι χαλκοῦ κλισίαι, πολλαὶ δὲ γυναῖκες
εἰσὶν ἐνὶ κλισίῃς ἐξαίρετοι, ἅς τοι Ἀχαιοὶ
πρωτίστῳ δίδομεν εὖτ᾽ ἂν πτολίεθρον ἕλωμεν.
ἦ ἔτι καὶ χρυσοῦ ἐπιδεύεαι, ὅν κέ τις οἴσει
Τρώων ἱπποδάμων ἐξ Ἰλίου υἷος ἄποινα,
ὅν κεν ἐγὼ δήσας ἀγάγω ἢ ἄλλος Ἀχαιῶν,
ἠὲ γυναῖκα νέην, ἵνα μίσγεαι ἐν φιλότητι,
ἥν τ᾽ αὐτὸς ἀπονόσφι κατίσχεαι; οὐ μὲν ἔοικεν
ἀρχὸν ἐόντα κακῶν ἐπιβασκέμεν υἷας Ἀχαιῶν.

Celor mai mari decât tine, netrebnice tu, și mișele,
Care nimic nu plătești, dacă-i vorba de sfat ori războaie.
Nu deopotrivă pe-aicea cu toții domni-vor Aheii;
Rău e când Domnii sunt mulți, numai unul să fie-ntre oameni
Cârmuitor și stăpân, numai cine primi de la Zeus
Sceptru, putere și legi, de care s-asculte supușii."
Oștile așa stăpânind din nou le mâna spre-adunare.
Toți alergară-napoi de la vasele lor, de la corturi,
Și era vuietul mult întocmai ca vuietul mării,
Când se bat valuri de mal și fierbe și urlă noianul.
Toți s-așezară la loc și cu toții tăcere făcură;
Numai Tersit, un flecar, răstindu-se tot făcea gură,
El care-a fost priceput la necuviinți de tot felul
Și la bârfeli rușinoase în veșnica-i sfadă cu Domnii,
Cum îi părea că stârni-va cu vorbele-i hazul oștirii.
N-avea pereche de slut în oștirea venită sub Troia;
Spanchiu era el și olog; mai avea dup-aceea și umeri
Strâmbi și la pieptu-i aduși și-i stătea țuguiat peste umeri
Creștetul lui, și abia niște fire de păr pe la creștet.
Tare era urâcios lui Ulise și chiar lui Ahile,
Numai cu ei se certa, îns-acum pe Atrid Agamemnon
El tăbăra cu batjocuri țavlind; iar Aheii din juru-i
Strașnic erau supărați și-aveau ciudă grozavă pe dânsul.
Totuși el, tare zbierând, îl mustra pe Atrid Agamemnon:
„Ce te mai jălui și ce vrei, născutule tu din Atreus?
Corturi ai pline de-aramă și ai tu la tine prin corturi
Multe și-alese femei, care noi ți le dăm după pradă,
Ție-naintea oricui, dacă noi cucerim vreo cetate.
Ori mai duci lipsă de aur, comoara cu care te-mbie
Vr'un bogătaș de la Troia, voind să-și răscumpere fiul
Care în lanțuri de mine-i adus sau de altul de-ai noștri?
Ori îți mai trebuie vreo tinerică s-o ții pentru tine
Colea deoparte, s-o tot drăgostești? Dar nu se cuvine,
Tu, căpitanul, să-i duci pe sărmanii Ahei la pieire.

ὦ πέπονες κάκ᾽ ἐλέγχε᾽ Ἀχαιΐδες οὐκέτ᾽ Ἀχαιοὶ
οἴκαδέ περ σὺν νηυσὶ νεώμεθα, τόνδε δ᾽ ἐῶμεν
αὐτοῦ ἐνὶ Τροίῃ γέρα πεσσέμεν, ὄφρα ἴδηται
ἤ ῥά τί οἱ χἠμεῖς προσαμύνομεν ἦε καὶ οὐκί·
ὃς καὶ νῦν Ἀχιλῆα ἕο μέγ᾽ ἀμείνονα φῶτα
ἠτίμησεν· ἑλὼν γὰρ ἔχει γέρας αὐτὸς ἀπούρας.
ἀλλὰ μάλ᾽ οὐκ Ἀχιλῆϊ χόλος φρεσίν, ἀλλὰ μεθήμων·
ἦ γὰρ ἂν Ἀτρεΐδη νῦν ὕστατα λωβήσαιο·
  Ὣς φάτο νεικείων Ἀγαμέμνονα ποιμένα λαῶν,
Θερσίτης· τῷ δ᾽ ὦκα παρίστατο δῖος Ὀδυσσεύς,
καί μιν ὑπόδρα ἰδὼν χαλεπῷ ἠνίπαπε μύθῳ·
Θερσῖτ᾽ ἀκριτόμυθε, λιγύς περ ἐὼν ἀγορητής,
ἴσχεο, μηδ᾽ ἔθελ᾽ οἶος ἐριζέμεναι βασιλεῦσιν·
οὐ γὰρ ἐγὼ σέο φημὶ χερειότερον βροτὸν ἄλλον
ἔμμεναι, ὅσσοι ἅμ᾽ Ἀτρεΐδῃς ὑπὸ Ἴλιον ἦλθον.
τὼ οὐκ ἂν βασιλῆας ἀνὰ στόμ᾽ ἔχων ἀγορεύοις,
καί σφιν ὀνείδεά τε προφέροις, νόστόν τε φυλάσσοις.
οὐδέ τί πω σάφα ἴδμεν ὅπως ἔσται τάδε ἔργα,
ἢ εὖ ἦε κακῶς νοστήσομεν υἷες Ἀχαιῶν.
τὼ νῦν Ἀτρεΐδῃ Ἀγαμέμνονι ποιμένι λαῶν
ἧσαι ὀνειδίζων, ὅτι οἱ μάλα πολλὰ διδοῦσιν
ἥρωες Δαναοί· σὺ δὲ κερτομέων ἀγορεύεις.
ἀλλ᾽ ἔκ τοι ἐρέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται·
εἴ κ᾽ ἔτι σ᾽ ἀφραίνοντα κιχήσομαι ὥς νύ περ ὧδε,
μηκέτ᾽ ἔπειτ᾽ Ὀδυσῆϊ κάρη ὤμοισιν ἐπείη,
μηδ᾽ ἔτι Τηλεμάχοιο πατὴρ κεκλημένος εἴην,
εἰ μὴ ἐγώ σε λαβὼν ἀπὸ μὲν φίλα εἵματα δύσω,
χλαῖνάν τ᾽ ἠδὲ χιτῶνα, τά τ᾽ αἰδῶ ἀμφικαλύπτει,
αὐτὸν δὲ κλαίοντα θοὰς ἐπὶ νῆας ἀφήσω
πεπλήγων ἀγορῆθεν ἀεικέσσι πληγῇσιν.
  Ὣς ἄρ᾽ ἔφη, σκήπτρῳ δὲ μετάφρενον ἠδὲ καὶ ὤμω
πλῆξεν· ὃ δ᾽ ἰδνώθη, θαλερὸν δέ οἱ ἔκπεσε δάκρυ·
σμῶδιξ δ᾽ αἱματόεσσα μεταφρένου ἐξυπανέστη
σκήπτρου ὕπο χρυσέου· ὃ δ᾽ ἄρ᾽ ἕζετο τάρβησέν τε,

Oameni molâi și de-ocară! Muieri, nu bărbați din Ahaia!
Hai în corăbii să mergem în țară, lăsându-l pe-acesta
Singur în Troia, pe-aici să se-mbuibe de daruri, să vază
Dacă-i suntem de-ajutor noi armia, ori dimpotrivă,
El care chiar pe Ahile, viteaz mai de seamă ca dânsul,
L-a înjosit, că luatu-i-a darul și-l are la sine.
Fierea-i lipsește de tot lui Ahile și prea-i de tot moale;
Altfel acest-ar fi fost păcatul tău cel mai din urmă."
  Asta zicea dojenind pe craiul Atrid Agamemnon;
Dar îl ajunse pe el repezindu-se asupra-i Ulise
Și, pe sub gene privind, așa-l strășnici de aproape:
  „Nesocotite flecar, cât ești tu de meșter la vorbă,
Mântuie; nu te sfădi cu mai-marii, Tersite, tu singur.
Mai ticălos, mai mârșav eu nu cred că-i altul ca tine
Printre oștenii veniți cu Atride sub Troia. De aceea
Taci și să nu le mai porți tu prin gură a mai-marilor nume,
Nici să-i bârfești ca un prost și să cauți prilejul plecării,
Nu știm aievea deplin cum trebile-aceste urma-vor –
Oare cu bine ori fără noroc înapoi ne-om întoarce.
De-asta tu azi pe-Agamemnon Atride, pe domnul oștirii
Stai ponosind că vitejii Danai îl încarcă cu daruri
Și-l amărăști cu-ale tale batjocuri în faț-adunării.
Una ți-oi spune din parte-mi și-ntocmai așa o să fie:
Cum te-oi mai prinde din nou prostindu-te până-ntr-atâta,
Capul să nu și-l mai poarte mai mult peste umeri Ulise,
Nici să mă cheme mai mult părintele lui Telemahos,
Dacă, pe tine-nșfăcându-te, nu te despoi de veșminte.
De-astă manta și cămașă sub care-ți ascunzi goliciunea
Și ciomăgindu-te apoi și făcându-te așa de rușine,
Nu ți-oi da drumul de-aici cu vaiet să pleci la corăbii."
  Asta rostind, l-a izbit peste umăr, pe spate cu sceptrul;
S-a-ncovoiat el atunci și din ochi i se scurseră lacrimi.
Sângele-i s-a năsădit și bolfă crescutu-i-a-n spate,
Unde-l pocnise cu sceptrul. Și-a stat ghemuit de cutremur

ἀλγήσας δ᾽ ἀχρεῖον ἰδὼν ἀπομόρξατο δάκρυ.
οἳ δὲ καὶ ἀχνύμενοί περ ἐπ᾽ αὐτῷ ἡδὺ γέλασσαν·
ὧδε δέ τις εἴπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·
ὢ πόποι ἦ δὴ μυρί᾽ Ὀδυσσεὺς ἐσθλὰ ἔοργε
βουλάς τ᾽ ἐξάρχων ἀγαθὰς πόλεμόν τε κορύσσων·
νῦν δὲ τόδε μέγ᾽ ἄριστον ἐν Ἀργείοισιν ἔρεξεν,
ὃς τὸν λωβητῆρα ἐπεσβόλον ἔσχ᾽ ἀγοράων.
οὔ θήν μιν πάλιν αὖτις ἀνήσει θυμὸς ἀγήνωρ
νεικείειν βασιλῆας ὀνειδείοις ἐπέεσσιν.
Ὣς φάσαν ἡ πληθύς· ἀνὰ δ᾽ ὁ πτολίπορθος Ὀδυσσεὺς
ἔστη σκῆπτρον ἔχων· παρὰ δὲ γλαυκῶπις Ἀθήνη
εἰδομένη κήρυκι σιωπᾶν λαὸν ἀνώγει,
ὡς ἅμα θ᾽ οἳ πρῶτοί τε καὶ ὕστατοι υἷες Ἀχαιῶν
μῦθον ἀκούσειαν καὶ ἐπιφρασσαίατο βουλήν·
ὅ σφιν ἐὺ φρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Ἀτρεΐδη νῦν δή σε ἄναξ ἐθέλουσιν Ἀχαιοὶ
πᾶσιν ἐλέγχιστον θέμεναι μερόπεσσι βροτοῖσιν,
οὐδέ τοι ἐκτελέουσιν ὑπόσχεσιν ἥν περ ὑπέσταν
ἐνθάδ᾽ ἔτι στείχοντες ἀπ᾽ Ἄργεος ἱπποβότοιο
Ἴλιον ἐκπέρσαντ᾽ εὐτείχεον ἀπονέεσθαι.
ὥς τε γὰρ ἢ παῖδες νεαροὶ χῆραί τε γυναῖκες
ἀλλήλοισιν ὀδύρονται οἶκον δὲ νέεσθαι.
ἦ μὴν καὶ πόνος ἐστὶν ἀνιηθέντα νέεσθαι·
καὶ γάρ τίς θ᾽ ἕνα μῆνα μένων ἀπὸ ἧς ἀλόχοιο
ἀσχαλάᾳ σὺν νηῒ πολυζύγῳ, ὅν περ ἄελλαι
χειμέριαι εἰλέωσιν ὀρινομένη τε θάλασσα·
ἡμῖν δ᾽ εἴνατός ἐστι περιτροπέων ἐνιαυτὸς
ἐνθάδε μιμνόντεσσι· τὼ οὐ νεμεσίζομ᾽ Ἀχαιοὺς
ἀσχαλάαν παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν· ἀλλὰ καὶ ἔμπης
αἰσχρόν τοι δηρόν τε μένειν κενεόν τε νέεσθαι.
τλῆτε φίλοι, καὶ μείνατ᾽ ἐπὶ χρόνον ὄφρα δαῶμεν
ἢ ἐτεὸν Κάλχας μαντεύεται ἦε καὶ οὐκί.
εὖ γὰρ δὴ τόδε ἴδμεν ἐνὶ φρεσίν, ἐστὲ δὲ πάντες
μάρτυροι, οὓς μὴ κῆρες ἔβαν θανάτοιο φέρουσαι·

Și de durere, cu ochii bleojdiți și ștergându-și obrajii,
Râser-Aheii cu poftă de dânsul, cu toată mâhnirea
Și a lor caznă ce-aveau, și așa cuvântau între dânșii:
„Doamne, că multe frumoase isprăvi mai făcu și Ulise,
Ori sfătuindu-ne bine ori oastea gătind-o de luptă,
Însă nimica mai bun decât fapta ce-acum a făcut-o,
Gura-nchizându-i acestui limbut bârfitor și obraznic.
Mult va mai trece de-acum până el să cuteze vr'odată
Să mai înfrunte pe Domni, probozindu-i cu vorbe de-ocară."
Asta mulțimea grăi. Iar cuceritorul Ulise
Scoală-se, sceptrul ținând; alături de dânsul Atena
Fulgerătoarea din ochi, întocmai la chip ca un crainic,
Gloatelor strigă tăcere, ca toți, de la-ntâiele rânduri
Până la cele din urmă, s-audă vorbirea-i, domnescul
Sfat să priceapă. Și-a zis după asta chititul Ulise:
„Doamne Agamemnon, Aheii ar vrea între Domnii de astăzi
Cel mai de-ocară s-ajungi, să fii de batjocura lumii.
Nu se mai țin de tocmeala ce singuri făcură cu tine
Încă de când au pornit ca să vie încoace din Argos,
Cum că ei nu se întorc fără numai când năruie Troia.
Nu vezi cum dânșii, întocmai ca niște copii ori vădane,
Plâng și se tânguie, dornici de ducă. E drept că oricine,
Prins de alean, mai la urmă dorește întorsul în țară;
Chiar de lipsește de-o lună de-acasă, de lângă femeie,
Omul își iese din fire-n corabia multelor vâsle,
Dacă-l bat vifore iarna și mări vânzolite de valuri,
Darmite noi care stăm pe aicea zăbavnici de nouă
Ani rotitori. De aceea doar nu-i cu bănat că Aheii
Suferă lângă corăbii. Dar totuși ar fi cu rușine
Vreme-ndelungă s-adaste și goi să se-ntoarne pe-acasă.
Mai păsuiți, o prieteni, și stați o bucată de vreme
Ca să vedem dacă-i drept ce Calhas prorocul ne spuse.
Bine v-aduceți aminte de-o pildă, căci martori cu ochii
Furăți voi toți care teferi scăparăți de iesmele morții.

χθιζά τε καὶ πρωΐζ᾽ ὅτ᾽ ἐς Αὐλίδα νῆες Ἀχαιῶν
ἠγερέθοντο κακὰ Πριάμῳ καὶ Τρωσὶ φέρουσαι,
ἡμεῖς δ᾽ ἀμφὶ περὶ κρήνην ἱεροὺς κατὰ βωμοὺς
ἔρδομεν ἀθανάτοισι τεληέσσας ἑκατόμβας
καλῇ ὑπὸ πλατανίστῳ ὅθεν ῥέεν ἀγλαὸν ὕδωρ·
ἔνθ᾽ ἐφάνη μέγα σῆμα· δράκων ἐπὶ νῶτα δαφοινὸς
σμερδαλέος, τόν ῥ᾽ αὐτὸς Ὀλύμπιος ἧκε φόως δέ,
βωμοῦ ὑπαΐξας πρός ῥα πλατάνιστον ὄρουσεν.
ἔνθα δ᾽ ἔσαν στρουθοῖο νεοσσοί, νήπια τέκνα,
ὄζῳ ἐπ᾽ ἀκροτάτῳ πετάλοις ὑποπεπτηῶτες
ὀκτώ, ἀτὰρ μήτηρ ἐνάτη ἦν ἣ τέκε τέκνα·
ἔνθ᾽ ὅ γε τοὺς ἐλεεινὰ κατήσθιε τετριγῶτας·
μήτηρ δ᾽ ἀμφεποτᾶτο ὀδυρομένη φίλα τέκνα·
τὴν δ᾽ ἐλελιξάμενος πτέρυγος λάβεν ἀμφιαχυῖαν.
αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ τέκνα φάγε στρουθοῖο καὶ αὐτήν,
τὸν μὲν ἀρίζηλον θῆκεν θεὸς ὅς περ ἔφηνε·
λᾶαν γάρ μιν ἔθηκε Κρόνου πάϊς ἀγκυλομήτεω·
ἡμεῖς δ᾽ ἑσταότες θαυμάζομεν οἷον ἐτύχθη.
ὡς οὖν δεινὰ πέλωρα θεῶν εἰσῆλθ᾽ ἑκατόμβας,
Κάλχας δ᾽ αὐτίκ᾽ ἔπειτα θεοπροπέων ἀγόρευε·
τίπτ᾽ ἄνεῳ ἐγένεσθε κάρη κομόωντες Ἀχαιοί;
ἡμῖν μὲν τόδ᾽ ἔφηνε τέρας μέγα μητίετα Ζεὺς
ὄψιμον ὀψιτέλεστον, ὅου κλέος οὔ ποτ᾽ ὀλεῖται.
ὡς οὗτος κατὰ τέκνα φάγε στρουθοῖο καὶ αὐτὴν
ὀκτώ, ἀτὰρ μήτηρ ἐνάτη ἦν ἣ τέκε τέκνα,
ὣς ἡμεῖς τοσσαῦτ᾽ ἔτεα πτολεμίξομεν αὖθι,
τῷ δεκάτῳ δὲ πόλιν αἱρήσομεν εὐρυάγυιαν.
κεῖνος τὼς ἀγόρευε· τὰ δὴ νῦν πάντα τελεῖται.
ἀλλ᾽ ἄγε μίμνετε πάντες ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ
αὐτοῦ εἰς ὅ κεν ἄστυ μέγα Πριάμοιο ἕλωμεν.
Ὣς ἔφατ᾽, Ἀργεῖοι δὲ μέγ᾽ ἴαχον, ἀμφὶ δὲ νῆες
σμερδαλέον κονάβησαν ἀϋσάντων ὑπ᾽ Ἀχαιῶν,
μῦθον ἐπαινήσαντες Ὀδυσσῆος θείοιο·
τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·

Parcă-i deunăzi, când vasele noastre s-au strâns în Aulida,
Gata să ducă pieire dușmanilor noștri din Troia.
Noi împrejur la un șipot jertfeam pe altarele sfinte
Nemuritorilor jertfe depline de boi, sub platanul
Mândru, de unde curgea din izvor așa limpede apă.
Minunăție atunci, un balaur cu spetele roșii
Ochilor noștri s-arată, sfetit după vrerea lui Zeus.
El din altar, dedesubtu-i, țuștind, s-a urcat în platanul,
Unde pe ramura cea mai de sus, zgriburite sub frunze,
Stau pitulate în cuib piscuind vrăbiuțe plăpânde;
Opt erau toate-mpreună, cu muma-le nouă. Și puii
I-a-nfulecat, pe când ei țiuiau sărăcuții a jale.
Muma târcoale pe-acolo dădea și-și bocea puișorii,
Dar se roti și o prinse de-o arip-atunci și pe dânsa.
După ce fiara-nghițit-a și puii și vrabia, zeul,
Care pe ea o sfetise, atunci făptui o minune.
O prefăcu într-o stană de piatră născutul din Cronos.
Noi uluiți am rămas la asta privind cu mirare,
Astfel de semne cumplite curmară jertfirile noastre.
Calhas atunci tâlcuind ale zeilor gânduri ne zise:
„Ce stați uimindu-v-așa, o, Aheilor? Zeus, izvorul
Înțelepciunii, ne-a dat o năprasnică piază de-o faptă
Care va fi mai târziu și cu slavă ce n-are s-apuie.
Tocmai cum fiara-nghițit-a o vrabie și puișorii,
Opt păsărele golașe-mpreună cu vrabia mumă,
Astfel în vremuri atâtea și noi vom tot duce războiul,
Iar în al zecelea an cuceri-vom întinsa cetate.
Asta vestitu-ne-a Calhas, și iată-mplinitu-s-au toate.
Stați dar aicea cu toții, Aheilor voi, să ne batem
Până ce noi cuceri-vom orașul măreț al lui Priam."
Zise, iar ei chiotiră vârtos și grozav răsunară
Vasele jur împrejur, când deteră chiot Aheii
Și lăudară vorbirea rostită de craiul Ulise.
Nestor atunci, călărețul gerenic, sculându-se zise:

ὢ πόποι ἦ δὴ παισὶν ἐοικότες ἀγοράασθε
νηπιάχοις οἷς οὔ τι μέλει πολεμήϊα ἔργα.
πῇ δὴ συνθεσίαι τε καὶ ὅρκια βήσεται ἥμιν;
ἐν πυρὶ δὴ βουλαί τε γενοίατο μήδεά τ᾽ ἀνδρῶν
σπονδαί τ᾽ ἄκρητοι καὶ δεξιαί, ᾗς ἐπέπιθμεν·
αὔτως γὰρ ἐπέεσσ᾽ ἐριδαίνομεν, οὐδέ τι μῆχος
εὑρέμεναι δυνάμεσθα, πολὺν χρόνον ἐνθάδ᾽ ἐόντες.
Ἀτρεΐδη σὺ δ᾽ ἔθ᾽ ὡς πρὶν ἔχων ἀστεμφέα βουλὴν
ἄρχευ᾽ Ἀργείοισι κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας,
τοῦσδε δ᾽ ἔα φθινύθειν ἕνα καὶ δύο, τοί κεν Ἀχαιῶν
νόσφιν βουλεύωσ᾽· ἄνυσις δ᾽ οὐκ ἔσσεται αὐτῶν·
πρὶν Ἄργος δ᾽ ἰέναι πρὶν καὶ Διὸς αἰγιόχοιο
γνώμεναι εἴ τε ψεῦδος ὑπόσχεσις εἴ τε καὶ οὐκί.
φημὶ γὰρ οὖν κατανεῦσαι ὑπερμενέα Κρονίωνα
ἤματι τῷ ὅτε νηυσὶν ἐν ὠκυπόροισιν ἔβαινον
Ἀργεῖοι Τρώεσσι φόνον καὶ κῆρα φέροντες
ἀστράπτων ἐπιδέξι᾽ ἐναίσιμα σήματα φαίνων.
τὼ μή τις πρὶν ἐπειγέσθω οἶκον δὲ νέεσθαι
πρίν τινα πὰρ Τρώων ἀλόχῳ κατακοιμηθῆναι,
τίσασθαι δ᾽ Ἑλένης ὁρμήματά τε στοναχάς τε.
εἰ δέ τις ἐκπάγλως ἐθέλει οἶκον δὲ νέεσθαι
ἁπτέσθω ἧς νηὸς ἐϋσσέλμοιο μελαίνης,
ὄφρα πρόσθ᾽ ἄλλων θάνατον καὶ πότμον ἐπίσπῃ.
ἀλλὰ ἄναξ αὐτός τ᾽ εὖ μήδεο πείθεό τ᾽ ἄλλῳ·
οὔ τοι ἀπόβλητον ἔπος ἔσσεται ὅττί κεν εἴπω·
κρῖν᾽ ἄνδρας κατὰ φῦλα κατὰ φρήτρας Ἀγάμεμνον,
ὡς φρήτρη φρήτρηφιν ἀρήγῃ, φῦλα δὲ φύλοις.
εἰ δέ κεν ὣς ἕρξῃς καί τοι πείθωνται Ἀχαιοί,
γνώσῃ ἔπειθ᾽ ὅς θ᾽ ἡγεμόνων κακὸς ὅς τέ νυ λαῶν
ἠδ᾽ ὅς κ᾽ ἐσθλὸς ἔῃσι· κατὰ σφέας γὰρ μαχέονται.
γνώσεαι δ᾽ εἰ καὶ θεσπεσίῃ πόλιν οὐκ ἀλαπάξεις,
ἦ ἀνδρῶν κακότητι καὶ ἀφραδίῃ πολέμοιο.
Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
ἦ μὰν αὖτ᾽ ἀγορῇ νικᾷς γέρον υἷας Ἀχαιῶν.

„Doamne, că tare sunteți de-o seamă cu pruncii la sfaturi,
Negrăitorii copii care n-au de războaie vreo grijă.
Unde sunt oare-nvoielile și jurămintele noastre?
Arză-le focul atunci sfătuiri și-nțelegeri făcute,
Strânsul de mâini și-nchinatele vinuri, chezașii credinței!
Numai cu vorbe de clacă ne batem și n-avem putință
Să iscodim vreun mijloc, cu toată-ndelunga zăbavă.
Tu neînfrânt, o, Atride, cu vrerea ce-avut-ai-nainte
Pune-te-n frunte și du-i pe Ahei în bătaia cea cruntă.
Lasă pe unul, pe doi ca să piară, pe cei ce de-o parte
Umblă fugari de la oaste și năzuie acum de pomană
Calea spre țară s-apuce-nainte de-a ști dacă Zeus
Ne înșelă cu vestirea sau nu, după semnele date.
Eu însă pot să vă spun că marele Zeus ne dete
Toată-nvoirea în ziua când oștile noastre-n corăbii
Se înluntrară să ducă pierzare și moarte la Troia;
El fulgera de la dreapta vădind o prielnică piază.
De-asta nici unul să nu puie grabă la-ntorsul acasă
Până ce n-ar avea parte de câte-o nevastă troiană,
Numai așa răzbuna-veți oftatul și dorul Elenei.
Însă de-o fi între voi oarecine ahtiat de-a se-ntoarce,
Pas dar, atingă-și corabia neagră și bine vâslită,
Dacă dorește să-și vadă pe loc nenorocul și moartea.
Chibzuie bine, o, Doamne, și tu și de alții ascultă;
Nu este de lepădat un cuvânt ce eu ți-l voi spune:
Armia tu întocmește-ți acum după neam și-nrudire,
Neamul pe neam să s-ajute la luptă și ruda pe rudă.
Asta de faci, Agamemnon, și dacă te-ascultă Danaii,
Ști-vei tu care din frunte și care din gloată-i netrebnic
Sau inimos la război, căci ei osebit se vor bate;
Ști-vei și dacă de vină sunt zeii că nu iei cetatea
Sau că nevrednică-i oastea și nu se pricep căpitanii."
Zise lui Nestor atunci mai-marele Atrid Agamemnon:
„Birui pe Ahei, când e vorba de sfaturi, cinstite moș Nestor.

αἲ γὰρ Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίη καὶ Ἄπολλον
τοιοῦτοι δέκα μοι συμφράδμονες εἶεν Ἀχαιῶν·
τώ κε τάχ᾽ ἠμύσειε πόλις Πριάμοιο ἄνακτος
χερσὶν ὑφ᾽ ἡμετέρῃσιν ἁλοῦσά τε περθομένη τε.
ἀλλά μοι αἰγίοχος Κρονίδης Ζεὺς ἄλγε᾽ ἔδωκεν,
ὅς με μετ᾽ ἀπρήκτους ἔριδας καὶ νείκεα βάλλει.
καὶ γὰρ ἐγὼν Ἀχιλεύς τε μαχεσσάμεθ᾽ εἵνεκα κούρης
ἀντιβίοις ἐπέεσσιν, ἐγὼ δ᾽ ἦρχον χαλεπαίνων·
εἰ δέ ποτ᾽ ἔς γε μίαν βουλεύσομεν, οὐκέτ᾽ ἔπειτα
Τρωσὶν ἀνάβλησις κακοῦ ἔσσεται οὐδ᾽ ἠβαιόν.
νῦν δ᾽ ἔρχεσθ᾽ ἐπὶ δεῖπνον ἵνα ξυνάγωμεν Ἄρηα.
εὖ μέν τις δόρυ θηξάσθω, εὖ δ᾽ ἀσπίδα θέσθω,
εὖ δέ τις ἵπποισιν δεῖπνον δότω ὠκυπόδεσσιν,
εὖ δέ τις ἅρματος ἀμφὶς ἰδὼν πολέμοιο μεδέσθω,
ὥς κε πανημέριοι στυγερῷ κρινώμεθ᾽ Ἄρηϊ.
οὐ γὰρ παυσωλή γε μετέσσεται οὐδ᾽ ἠβαιὸν
εἰ μὴ νὺξ ἐλθοῦσα διακρινέει μένος ἀνδρῶν.
ἱδρώσει μέν τευ τελαμὼν ἀμφὶ στήθεσφιν
ἀσπίδος ἀμφιβρότης, περὶ δ᾽ ἔγχεϊ χεῖρα καμεῖται·
ἱδρώσει δέ τευ ἵππος ἐΰξοον ἅρμα τιταίνων.
ὃν δέ κ᾽ ἐγὼν ἀπάνευθε μάχης ἐθέλοντα νοήσω
μιμνάζειν παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν, οὔ οἱ ἔπειτα
ἄρκιον ἐσσεῖται φυγέειν κύνας ἠδ᾽ οἰωνούς.
Ὣς ἔφατ᾽, Ἀργεῖοι δὲ μέγ᾽ ἴαχον ὡς ὅτε κῦμα
ἀκτῇ ἐφ᾽ ὑψηλῇ, ὅτε κινήσῃ Νότος ἐλθών,
προβλῆτι σκοπέλῳ· τὸν δ᾽ οὔ ποτε κύματα λείπει
παντοίων ἀνέμων, ὅτ᾽ ἂν ἔνθ᾽ ἢ ἔνθα γένωνται.
ἀνστάντες δ᾽ ὀρέοντο κεδασθέντες κατὰ νῆας,
κάπνισσάν τε κατὰ κλισίας, καὶ δεῖπνον ἕλοντο.
ἄλλος δ᾽ ἄλλῳ ἔρεζε θεῶν αἰειγενετάων
εὐχόμενος θάνατόν τε φυγεῖν καὶ μῶλον Ἄρηος.
αὐτὰρ ὃ βοῦν ἱέρευσε ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
πίονα πενταέτηρον ὑπερμενέϊ Κρονίωνι,
κίκλησκεν δὲ γέροντας ἀριστῆας Παναχαιῶν,

Zeus părinte, tu Palas Atena, tu Febos Apolon,
De-aș fi avut eu asemenea sfetnici vreo zece cu mine!
Iute cădea mai demult a craiului Priam cetate,
Lesne luată fiind și dărmată de mâinile noastre.
Dar numai patimi ne-a dat viforaticul fiu al lui Cronos,
Zeus, căci el m-a împins la zadarnică vrajbă și sfadă,
Pentru-o femeie doar eu și Ahile cu grele cuvinte
Ne dezbinarăm și chiar de la mine porni supărarea.
Dacă noi doi și Ahile și eu am fi una vreodată,
N-o să-ntârzie o clipă-a Troienilor nenorocire.
Hai să-mbucăm din merinde, ca-n urmă să-ncepem războiul.
Sulița bine s-ascută și pavăza dreagă-și oricine,
Hrană să dea cu deavolna la caii cei iuți de picioare
Și să-ngrijească de car gândindu-se la bătălie,
Ca să putem cât e ziua de mare să ducem tot greul.
Nu vom avea noi răgaz nici chiar într-o cirtă de vreme,
Până ce n-o veni noaptea să-mpiedice avântul oștirii.
Pieptul la mulți asuda-va-nfocat de purtatul curelii
Scutului cel păzitor și de lance trudit va fi brațul
Și năduși-vor și caii de trasul strujitelor care.
Dacă pe vr'unul vedea-voi răznit de pe câmpul de luptă
Și năzuind să rămâie cumva oploșit la corăbii,
Are să scape cu greu mai pe urmă de câini și de vulturi."
Zise, și-Aheii dau chiot grozav; așa urlă talazul,
Care, când Austrul vine și-l saltă, se sparge la maluri
De un colțan răsărit, seninare ce veșnic o bate
Valul stârnit de tot felul de vânturi venite de-oriunde.
Oastea sculându-se s-a-mprăștiat la corăbii; din corturi
Fumul ieșea de la focuri și toți ospătau din merinde.
Unul făcea unui zeu închinare și altuia altul
Și se rugau să-i ferească de moarte, de crâncena trudă.
Craiul Atrid a trimis să aducă de jertfă un mare
Taur cincar încălat prea-tarelui fiu al lui Cronos,
Și a poftit pe Bătrâni, mai-marii oștirii ahee,

Νέστορα μὲν πρώτιστα καὶ Ἰδομενῆα ἄνακτα,
αὐτὰρ ἔπειτ᾽ Αἴαντε δύω καὶ Τυδέος υἱόν,
ἕκτον δ᾽ αὖτ᾽ Ὀδυσῆα Διὶ μῆτιν ἀτάλαντον.
αὐτόματος δέ οἱ ἦλθε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος·
ᾔδεε γὰρ κατὰ θυμὸν ἀδελφεὸν ὡς ἐπονεῖτο.
βοῦν δὲ περιστήσαντο καὶ οὐλοχύτας ἀνέλοντο·
τοῖσιν δ᾽ εὐχόμενος μετέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
Ζεῦ κύδιστε μέγιστε κελαινεφὲς αἰθέρι ναίων
μὴ πρὶν ἐπ᾽ ἠέλιον δῦναι καὶ ἐπὶ κνέφας ἐλθεῖν
πρίν με κατὰ πρηνὲς βαλέειν Πριάμοιο μέλαθρον
αἰθαλόεν, πρῆσαι δὲ πυρὸς δηΐοιο θύρετρα,
Ἑκτόρεον δὲ χιτῶνα περὶ στήθεσσι δαΐξαι
χαλκῷ ῥωγαλέον· πολέες δ᾽ ἀμφ᾽ αὐτὸν ἑταῖροι
πρηνέες ἐν κονίῃσιν ὀδὰξ λαζοίατο γαῖαν.
Ὣς ἔφατ᾽, οὐδ᾽ ἄρα πώ οἱ ἐπεκραίαινε Κρονίων,
ἀλλ᾽ ὅ γε δέκτο μὲν ἱρά, πόνον δ᾽ ἀμέγαρτον ὄφελλεν.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ᾽ εὔξαντο καὶ οὐλοχύτας προβάλοντο,
αὐέρυσαν μὲν πρῶτα καὶ ἔσφαξαν καὶ ἔδειραν,
μηρούς τ᾽ ἐξέταμον κατά τε κνίσῃ ἐκάλυψαν
δίπτυχα ποιήσαντες, ἐπ᾽ αὐτῶν δ᾽ ὠμοθέτησαν.
καὶ τὰ μὲν ἂρ σχίζῃσιν ἀφύλλοισιν κατέκαιον,
σπλάγχνα δ᾽ ἄρ᾽ ἀμπείραντες ὑπείρεχον Ἡφαίστοιο.
αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρε κάη καὶ σπλάγχνα πάσαντο,
μίστυλλόν τ᾽ ἄρα τἆλλα καὶ ἀμφ᾽ ὀβελοῖσιν ἔπειραν,
ὤπτησάν τε περιφραδέως, ἐρύσαντό τε πάντα.
αὐτὰρ ἐπεὶ παύσαντο πόνου τετύκοντό τε δαῖτα
δαίνυντ᾽, οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης.
αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
τοῖς ἄρα μύθων ἦρχε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ἀτρεΐδη κύδιστε ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον,
μηκέτι νῦν δήθ᾽ αὖθι λεγώμεθα, μηδ᾽ ἔτι δηρὸν
ἀμβαλλώμεθα ἔργον ὃ δὴ θεὸς ἐγγυαλίζει.
ἀλλ᾽ ἄγε κήρυκες μὲν Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
λαὸν κηρύσσοντες ἀγειρόντων κατὰ νῆας,

Mai înainte pe Nestor, pe Idomeneu dup-aceea,
Ca și pe Aias cei doi, după ei pe Tidid Diomede,
Șase cu cel deopotrivă cu Zeus la minte, Ulise.
Numai osteanul războinic Menelau veni de la sine
Ca să-l ajute, știind că frate-său are de lucru.
Taurul împresurară și orzul sfințit ridicară,
Iar Agamemnon, în mijlocul lor, începu să se roage:
„Zeus prea-nalte, slăvite de sus, din senin și din nouri,
Soarele nu-l asfinți și nu grăbi noaptea să vie
Până ce eu n-am să surp al lui Priam palat cu tavanul
Negru de fumuri și porțile-n pară de foc să-i pot arde
Și să pot rupe cu lancea pieptarul de-aram-a lui Hector
Și să-l prăvăl și pe el, și-alături de el cu duiumul
Soții în colb să-i răstorn, să muște din țărnă cu dinții!”
Zise, dar nu-i fu-mplinită rugarea din partea lui Zeus;
El închinarea-i primi, dar cazna-i spori mai departe.
După rostirea rugării și-a orzului sfânt presărare,
Vitele-njunghie grumazul sucindu-le și le jupoaie,
Coapsele taie din trunchi, în prapuri apoi le-nfășoară
Împăturindu-le-n două, deasupra pun carnea cea crudă
Focuri aprind și le ard pe despicături retezate
Și măruntaiele-nfipte-n frigare le frig pe jeratic.
Când erau coapsele scrum și din măruntaie gustară,
Carnea rămasă tăind-o felii în frigări o trecură
Și rumenită frumos o traseră de pe jeratic.
Când isprăviră cu totului tot și ospățul fu gata,
Benchetuiau, și aveau cuvenitul mertic fiecare.
După ce ei potoliră cu toții și setea și foamea,
Vorba-ncepu călărețul dibaci din Gerenia, Nestor:
„Tu, preamărite mai-mare al oștirii, Atrid Agamemnon,
Vremea să nu ne mai pierdem cu vorba și nici să mai punem
Piedică lucrului care ni-i dat cu-ajutorul lui Zeus.
Hai dar mai repede pune pe crainici să buciume veste
Armiei noastre, ca toți să s-adune pe loc la corăbii.

ἡμεῖς δ᾽ ἀθρόοι ὧδε κατὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν
ἴομεν ὄφρα κε θᾶσσον ἐγείρομεν ὀξὺν Ἄρηα.
  Ὣς ἔφατ᾽, οὐδ᾽ ἀπίθησεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων.
αὐτίκα κηρύκεσσι λιγυφθόγγοισι κέλευσε
κηρύσσειν πόλεμον δὲ κάρη κομόωντας Ἀχαιούς·
οἳ μὲν ἐκήρυσσον, τοὶ δ᾽ ἠγείροντο μάλ᾽ ὦκα.
οἳ δ᾽ ἀμφ᾽ Ἀτρεΐωνα διοτρεφέες βασιλῆες
θῦνον κρίνοντες, μετὰ δὲ γλαυκῶπις Ἀθήνη
αἰγίδ᾽ ἔχουσ᾽ ἐρίτιμον ἀγήρων ἀθανάτην τε,
τῆς ἑκατὸν θύσανοι παγχρύσεοι ἠερέθονται,
πάντες ἐϋπλεκέες, ἑκατόμβοιος δὲ ἕκαστος·
σὺν τῇ παιφάσσουσα διέσσυτο λαὸν Ἀχαιῶν
ὀτρύνουσ᾽ ἰέναι· ἐν δὲ σθένος ὦρσεν ἑκάστῳ
καρδίῃ ἄλληκτον πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι.
τοῖσι δ᾽ ἄφαρ πόλεμος γλυκίων γένετ᾽ ἠὲ νέεσθαι
ἐν νηυσὶ γλαφυρῇσι φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.
  Ἠΰτε πῦρ ἀΐδηλον ἐπιφλέγει ἄσπετον ὕλην
οὔρεος ἐν κορυφῇς, ἕκαθεν δέ τε φαίνεται αὐγή,
ὣς τῶν ἐρχομένων ἀπὸ χαλκοῦ θεσπεσίοιο
αἴγλη παμφανόωσα δι᾽ αἰθέρος οὐρανὸν ἷκε.
  Τῶν δ᾽ ὥς τ᾽ ὀρνίθων πετεηνῶν ἔθνεα πολλὰ
χηνῶν ἢ γεράνων ἢ κύκνων δουλιχοδείρων
Ἀσίῳ ἐν λειμῶνι Καϋστρίου ἀμφὶ ῥέεθρα
ἔνθα καὶ ἔνθα ποτῶνται ἀγαλλόμενα πτερύγεσσι
κλαγγηδὸν προκαθιζόντων, σμαραγεῖ δέ τε λειμών,
ὣς τῶν ἔθνεα πολλὰ νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων
ἐς πεδίον προχέοντο Σκαμάνδριον· αὐτὰρ ὑπὸ χθὼν
σμερδαλέον κονάβιζε ποδῶν αὐτῶν τε καὶ ἵππων.
ἔσταν δ᾽ ἐν λειμῶνι Σκαμανδρίῳ ἀνθεμόεντι
μυρίοι, ὅσσά τε φύλλα καὶ ἄνθεα γίγνεται ὥρῃ.
  Ἠΰτε μυιάων ἁδινάων ἔθνεα πολλὰ
αἵ τε κατὰ σταθμὸν ποιμνήϊον ἠλάσκουσιν
ὥρῃ ἐν εἰαρινῇ ὅτε τε γλάγος ἄγγεα δεύει,
τόσσοι ἐπὶ Τρώεσσι κάρη κομόωντες Ἀχαιοὶ

Noi s-o pornim după asta prin tabăra mare, să mergem
Toți laolaltă de-aici, s-aprindem mai iute războiul.”
  Nestor așa le vorbi, și-Agamemnon Atrid se supuse;
Numaidecât porunci el la crainici, bărbații cu glasul
Răsunător, să dea strigăt, să cheme pe-Ahei la bătaie.
Ei începură să strige, și-n pripă se strânseră-Aheii.
Craii, născuții din Zeus, porniră grăbiți cu Atride
Oastea să-și puie la rând. Cu ochi lucii Atena-ntre dânșii
Scutu-și purta, un odor care-nfruntă și vreme și moarte,
Și de sub care tot fâlfâie o sută de ciucuri de aur,
Bine-mpletit fiecare și-n preț de o sută de tauri.
Grabnică, scutul clătindu-l, ca fulgerul trece prin oaste
Și o silește la mers, și-n inima fieștecărui
Pune tărie de fier, ca neobosit să tot lupte.
Și le era mai în voie lor astfel decât pe corăbii
Calea s-apuce-napoi spre scumpa lor țară străbună.
  Cum arzătorul pârjol o pădure nămornic-aprinde
Sus pe o culme de munți și vâlvoarea i-o vezi de departe,
Astfel și luciul armelor dalbe ale oastei pornite
Strălumina în văzduh și departe ajungea pân’la ceruri.
Cum, câteodată, venind din alte meleaguri o droaie
De zburătoare, de gâște ori cocoare ori lebezi gâtoase,
Peste livada-asiană la râul Caistru pe maluri,
Unde și unde tot zboară și vesele bat din aripe,
Lărmuitoare s-așază și lunca de freamăt răsună;
Astfel și multele gloate ieșind din corăbii, din corturi,
Lângă Scamandru pe câmp se revarsă. Bătut de picioare
Și de copitele cailor duduie groaznic pământul.
Ei la Scamandru pe câmp și pe lunca cea verde-nflorită
Stat-au puzderii ca frunza și floarea ce dă-n primăvară.
Tocmai ca multele roiuri de muște ce zboară-mbulzite,
Și forfotesc bâzâind pe la stâna de oi și de capre,
Când primăvar-a venit și-s vasele pline de lapte;
Mulți și pletoșii Ahei, sodom se-așezară-mpotriva

ἐν πεδίῳ ἵσταντο διαρραῖσαι μεμαῶτες.
Τοὺς δ᾽ ὥς τ᾽ αἰπόλια πλατέ᾽ αἰγῶν αἰπόλοι ἄνδρες
ῥεῖα διακρίνωσιν ἐπεί κε νομῷ μιγέωσιν,
ὣς τοὺς ἡγεμόνες διεκόσμεον ἔνθα καὶ ἔνθα
ὑσμίνην δ᾽ ἰέναι, μετὰ δὲ κρείων Ἀγαμέμνων
ὄμματα καὶ κεφαλὴν ἴκελος Διὶ τερπικεραύνῳ,
Ἄρεϊ δὲ ζώνην, στέρνον δὲ Ποσειδάωνι.
ἠΰτε βοῦς ἀγέληφι μέγ᾽ ἔξοχος ἔπλετο πάντων
ταῦρος· ὃ γάρ τε βόεσσι μεταπρέπει ἀγρομένῃσι·
τοῖον ἄρ᾽ Ἀτρεΐδην θῆκε Ζεὺς ἤματι κείνῳ
ἐκπρεπέ᾽ ἐν πολλοῖσι καὶ ἔξοχον ἡρώεσσιν.
Ἔσπετε νῦν μοι Μοῦσαι Ὀλύμπια δώματ᾽ ἔχουσαι·
ὑμεῖς γὰρ θεαί ἐστε πάρεστέ τε ἴστέ τε πάντα,
ἡμεῖς δὲ κλέος οἶον ἀκούομεν οὐδέ τι ἴδμεν·
οἵ τινες ἡγεμόνες Δαναῶν καὶ κοίρανοι ἦσαν·
πληθὺν δ᾽ οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι οὐδ᾽ ὀνομήνω,
οὐδ᾽ εἴ μοι δέκα μὲν γλῶσσαι, δέκα δὲ στόματ᾽ εἶεν,
φωνὴ δ᾽ ἄρρηκτος, χάλκεον δέ μοι ἦτορ ἐνείη,
εἰ μὴ Ὀλυμπιάδες Μοῦσαι Διὸς αἰγιόχοιο
θυγατέρες μνησαίαθ᾽ ὅσοι ὑπὸ Ἴλιον ἦλθον·
ἀρχοὺς αὖ νηῶν ἐρέω νῆάς τε προπάσας.
Βοιωτῶν μὲν Πηνέλεως καὶ Λήϊτος ἦρχον
Ἀρκεσίλαός τε Προθοήνωρ τε Κλονίος τε,
οἵ θ᾽ Ὑρίην ἐνέμοντο καὶ Αὐλίδα πετρήεσσαν
Σχοῖνόν τε Σκῶλόν τε πολύκνημόν τ᾽ Ἐτεωνόν,
Θέσπειαν Γραῖάν τε καὶ εὐρύχορον Μυκαλησσόν,
οἵ τ᾽ ἀμφ᾽ Ἅρμ᾽ ἐνέμοντο καὶ Εἰλέσιον καὶ Ἐρυθράς,
οἵ τ᾽ Ἐλεῶν᾽ εἶχον ἠδ᾽ Ὕλην καὶ Πετεῶνα,
Ὠκαλέην Μεδεῶνά τ᾽ ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,
Κώπας Εὔτρησίν τε πολυτρήρωνά τε Θίσβην,
οἵ τε Κορώνειαν καὶ ποιήενθ᾽ Ἁλίαρτον,
οἵ τε Πλάταιαν ἔχον ἠδ᾽ οἳ Γλισᾶντ᾽ ἐνέμοντο,
οἵ θ᾽ Ὑποθήβας εἶχον ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,
Ὀγχηστόν θ᾽ ἱερὸν Ποσιδήϊον ἀγλαὸν ἄλσος,

Oastei troiene pe câmp și stau gata să zvânte dușmanii.
Cum răvășitele turme de capre pe dealuri, căprarii
Repede și le despart, în amestec, fiind la pășune,
Astfel încoace și-ncolo oștirea și-mpart căpitanii
Și o pornesc la război. Între ei Agamemnon cu capul
Și cu privirea măreț ca și Cel care fulgeră-n nouri,
Lat ca Poseidon la piept și la mijloc întocmai ca Ares.
Cum pe câmpie s-arată mai mare-n cireadă buhaiul,
Capul și-naltă fălos și s-arată-ntre multele vite,
Astfel și Zeus atunci făcu pe Atrid Agamemnon
Mare să pară-ntre mulți și să fie a vitejilor frunte.
Spuneți acum mai departe, voi Muzelor olimpiene,
Voi doar zeițe sunteți și ca martore totul cunoașteți;
Veștile noi auzim, dar faptele nu le cunoaștem –
Spuneți-mi care erau între-Ahei căpitanii și Domnii?
N-aș putea eu să-i înșir și nici să dau nume mulțimii,
Chiar dac-aveam înzecită din fire și limba și gura
Și-mi era glasul de-oțel și-n pieptu-mi plămânii de-aramă,
Dacă zeițele olimpiene, ale lui Zeus copile,
Muzele, n-ar pomeni câtă oaste venise sub Troia.
De-asta și număr pe toți căpitanii și vasele toate.
Peste Beoți, pe de o parte, domneau Penelaos și Leitos.
Cloniu, apoi Protoenor și Arcesilau. Iar Beoții,
Unii din Hiria, alții erau din Aulida stâncoasa,
Din delurosul oraș Eteonos, din Shoinos și Scolos,
Din Micalesos cel larg, din Tespia, chiar și din Graia;
Alții din Harma erau, din Ilesiu, apoi din Eritra;
Din Eleon mai departe, din Hila și din Peteona,
Din Ocalea, din bine-ziditul oraș Medeona,
Din Eutresis, din Tisba, bogata-n hulubi, și din Copa
Și din Coronia, din Haliart, unde-i pajiștea verde;
Alții erau din Platea și-o seamă-ntre dânșii din Glisas,
Din Hipoteba cea bine-zidită, din Nisa preasfântă
Și din sfințitul Onhest, pe unde-i dumbrava cea dalbă

οἵ τε πολυστάφυλον Ἄρνην ἔχον, οἵ τε Μίδειαν
Νῖσάν τε ζαθέην Ἀνθηδόνα τ᾽ ἐσχατόωσαν·
τῶν μὲν πεντήκοντα νέες κίον, ἐν δὲ ἑκάστῃ
κοῦροι Βοιωτῶν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι βαῖνον.
Οἳ δ᾽ Ἀσπληδόνα ναῖον ἰδ᾽ Ὀρχομενὸν Μινύειον,
τῶν ἦρχ᾽ Ἀσκάλαφος καὶ Ἰάλμενος υἷες Ἄρηος
οὓς τέκεν Ἀστυόχη δόμῳ Ἄκτορος Ἀζεΐδαο,
παρθένος αἰδοίη ὑπερώϊον εἰσαναβᾶσα
Ἄρηϊ κρατερῷ· ὃ δέ οἱ παρελέξατο λάθρῃ·
τοῖς δὲ τριήκοντα γλαφυραὶ νέες ἐστιχόωντο.
Αὐτὰρ Φωκήων Σχεδίος καὶ Ἐπίστροφος ἦρχον
υἷες Ἰφίτου μεγαθύμου Ναυβολίδαο,
οἳ Κυπάρισσον ἔχον Πυθῶνά τε πετρήεσσαν
Κρῖσάν τε ζαθέην καὶ Δαυλίδα καὶ Πανοπῆα,
οἵ τ᾽ Ἀνεμώρειαν καὶ Ὑάμπολιν ἀμφενέμοντο,
οἵ τ᾽ ἄρα πὰρ ποταμὸν Κηφισὸν δῖον ἔναιον,
οἵ τε Λίλαιαν ἔχον πηγῇς ἔπι Κηφισοῖο·
τοῖς δ᾽ ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
οἳ μὲν Φωκήων στίχας ἵστασαν ἀμφιέποντες,
Βοιωτῶν δ᾽ ἔμπλην ἐπ᾽ ἀριστερὰ θωρήσσοντο.
Λοκρῶν δ᾽ ἡγεμόνευεν Ὀϊλῆος ταχὺς Αἴας
μείων, οὔ τι τόσος γε ὅσος Τελαμώνιος Αἴας
ἀλλὰ πολὺ μείων· ὀλίγος μὲν ἔην λινοθώρηξ,
ἐγχείῃ δ᾽ ἐκέκαστο Πανέλληνας καὶ Ἀχαιούς·
οἳ Κῦνόν τ᾽ ἐνέμοντ᾽ Ὀπόεντά τε Καλλίαρόν τε
Βῆσσάν τε Σκάρφην τε καὶ Αὐγειὰς ἐρατεινὰς
Τάρφην τε Θρόνιον τε Βοαγρίου ἀμφὶ ῥέεθρα·
τῷ δ᾽ ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο
Λοκρῶν, οἳ ναίουσι πέρην ἱερῆς Εὐβοίης.
Οἳ δ᾽ Εὔβοιαν ἔχον μένεα πνείοντες Ἄβαντες
Χαλκίδα τ᾽ Εἰρέτριάν τε πολυστάφυλόν θ᾽ Ἱστίαιαν
Κήρινθόν τ᾽ ἔφαλον Δίου τ᾽ αἰπὺ πτολίεθρον,
οἵ τε Κάρυστον ἔχον ἠδ᾽ οἳ Στύρα ναιετάασκον,
τῶν αὖθ᾽ ἡγεμόνευ᾽ Ἐλεφήνωρ ὄζος Ἄρηος

A lui Poseidon, din Midia, din podgoreana cetate
Arne și din Antedona, orașul de lângă hotare.
Ei cu cincizeci de corăbii purceseră, și în tot vasul
Tineri Beoți au venit de două ori zece și o sută.
Iar pe acei din Aspledon și din Orhomen îi mânară
Doi, Ascalaf și Ialmenos, feciorii lui Ares, pe care
Mândr-Astiohe-i născu pe la curtea lui Actor Azide;
Când se suise ea, fată fecioară,-n iatac să se culce,
S-a furișat într-o noapte la patu-i puternicul Ares.
Dânșii veniră vâslind cincizeci de scobite corăbii.
Pe Foceieni îi ducea la război Epistrofos și Shediu,
Ai lui Ifitos feciori, nepoți lui Naubol inimosul;
Din Chiparisos o parte erau și din Piton stâncosul,
Alții din Daulis, din Crisa cea sfântă și din Panopea,
Din Iampolis, din Anemoreia, și-alături de dânșii
Locuitori de pe malul Chefisului sfânt, și în urmă
Cei din Lilea, pe unde își are izvorul Chefisul;
Negre corăbii cu toate de patru ori zece vâsliră.
Pe Foceieni i-așezau în șiraguri acum căpitanii
Sârguitori pe lângă Beoți rânduindu-i, la stânga.
Iar peste Locri stăpân era Aias cel iute, Oilidul;
Nu era el răsărit ca Aias Telamonianul,
Ci mai mărunt decât el și de in avea platoșa dânsul,
Dar între Ahei și Elini era-ntâiul la-ntrecerea-n suliți.
Locrii veniră din Chinos și din Caliar, din Opunta,
Parte din Besa, din Augia cea mult plăcută, din Scarfe,
Și de la râul Boagriu, din Tarfe, din Troniu.
Aias aduse de patru ori zece corăbii smolite,
Pline de Locri din fața ostrovului sfânt Eubea.
Din Eubea, suflând a mânie, Abanții, din Halchis
Și din Eretria, din Histiea cea darnică-n struguri,
Și din Cherint de la țărm, din-nalta cetate Dionul,
Și din orașul Carist și locuitorii din Stire –
Fură conduși de-al lui Ares ortac Elefenor, feciorul

Χαλκωδοντιάδης μεγαθύμων ἀρχὸς Ἀβάντων.
τῷ δ᾽ ἅμ᾽ Ἄβαντες ἕποντο θοοὶ ὄπιθεν κομόωντες
αἰχμηταὶ μεμαῶτες ὀρεκτῇσιν μελίῃσι
θώρηκας ῥήξειν δηΐων ἀμφὶ στήθεσσι·
τῷ δ᾽ ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Οἳ δ᾽ ἄρ᾽ Ἀθήνας εἶχον ἐϋκτίμενον πτολίεθρον
δῆμον Ἐρεχθῆος μεγαλήτορος, ὅν ποτ᾽ Ἀθήνη
θρέψε Διὸς θυγάτηρ, τέκε δὲ ζείδωρος ἄρουρα,
κὰδ δ᾽ ἐν Ἀθήνῃς εἷσεν ἑῷ ἐν πίονι νηῷ·
ἔνθα δέ μιν ταύροισι καὶ ἀρνειοῖς ἱλάονται
κοῦροι Ἀθηναίων περιτελλομένων ἐνιαυτῶν·
τῶν αὖθ᾽ ἡγεμόνευ᾽ υἱὸς Πετεῶο Μενεσθεύς.
τῷ δ᾽ οὔ πώ τις ὁμοῖος ἐπιχθόνιος γένετ᾽ ἀνὴρ
κοσμῆσαι ἵππους τε καὶ ἀνέρας ἀσπιδιώτας·
Νέστωρ οἶος ἔριζεν· ὃ γὰρ προγενέστερος ἦεν·
τῷ δ᾽ ἅμα πεντήκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Αἴας δ᾽ ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν δυοκαίδεκα νῆας,
στῆσε δ᾽ ἄγων ἵν᾽ Ἀθηναίων ἵσταντο φάλαγγες.
Οἳ δ᾽ Ἄργός τ᾽ εἶχον Τίρυνθά τε τειχιόεσσαν
Ἑρμιόνην Ἀσίνην τε, βαθὺν κατὰ κόλπον ἐχούσας,
Τροιζῆν᾽ Ἠϊόνας τε καὶ ἀμπελόεντ᾽ Ἐπίδαυρον,
οἵ τ᾽ ἔχον Αἴγιναν Μάσητά τε κοῦροι Ἀχαιῶν,
τῶν αὖθ᾽ ἡγεμόνευε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης
καὶ Σθένελος, Καπανῆος ἀγακλειτοῦ φίλος υἱός·
τοῖσι δ᾽ ἅμ᾽ Εὐρύαλος τρίτατος κίεν ἰσόθεος φὼς
Μηκιστέος υἱὸς Ταλαϊονίδαο ἄνακτος·
συμπάντων δ᾽ ἡγεῖτο βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
τοῖσι δ᾽ ἅμ᾽ ὀγδώκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Οἳ δὲ Μυκήνας εἶχον ἐϋκτίμενον πτολίεθρον
ἀφνειόν τε Κόρινθον ἐϋκτιμένας τε Κλεωνάς,
Ὀρνειάς τ᾽ ἐνέμοντο Ἀραιθυρέην τ᾽ ἐρατεινὴν
καὶ Σικυῶν᾽, ὅθ᾽ ἄρ᾽ Ἄδρηστος πρῶτ᾽ ἐμβασίλευεν,
οἵ θ᾽ Ὑπερησίην τε καὶ αἰπεινὴν Γονόεσσαν
Πελλήνην τ᾽ εἶχον ἠδ᾽ Αἴγιον ἀμφενέμοντο

Lui Halcodonte, mai-marele Abanților tari de virtute.
Iuți și cu pletele-n spate dau zor după dânsul Abanții
Plini de războinic avânt și cu suliți de frasin întinse,
Gata să dea în dușmani și platoșa să le sfâșie.
Ei au venit cu de patru ori zece smolite corăbii.
Iată și cei din Atena, cetatea cea bine zidită
Unde domnea Erehteu cel mare de suflet, pe care
Palas Atena-l crescu ca mladă a pământului rodnic
Și-l așeză la-nchinat dup-aceea-n bogatul ei templu,
Unde de dragu-i jertfesc, încheindu-se anul, feciorii
Atenieni o mulțime de miei timpurii și de tauri.
Pe-Atenieni îi ducea Menesteu din Peteos născutul;
Nimeni, afară de Nestor, căci el era cel mai în vârstă,
N-a fost ca dânsul așa încercat la război ca să mâne
Și telegarii și armia lui înarmată cu suliți,
Și Menesteu a venit cu cincizeci de corăbii smolite.
Douăsprezece corăbii cu oameni aduse și Aias
Din Salamina și stete pe-alături de cetele Atenei.
Cei de prin Argos apoi, din Tirintul cu prejmet de ziduri,
Din Hermiona și Asina, cetăți cu limanuri afunde,
Din Epidaur mănosul în vii, din Trezena, Eiona,
Și din Egina, din Mases, cu toții feciori din Ahaia,
Stau sub porunca viteazului nenfricoșat Diomede
Și-a lui Stenelos, fecior al vestitului Domn Capaneus,
Și ca un zeu sta alături de ei Evrialos, feciorul
Lui Mecisteus, al cărui părinte fu craiul Talaos.
Dar peste toți poruncea ortomanul Tidid Diomede,
Care la Troia veni cu optzeci de smolite corăbii.
Alții pe urmă din bine-zidita cetate Micena
Și din avutul Corint, din Ornia și din Cleona
Bine-zidita, din Aretirea, plăcuta cetate,
Din Siciona, pe unde-nainte domnise Adrastos,
Din Hiperesia, din Gonoesa-nălțata pe stâncă
Și din Pelene, precum și din buna cetate Egion,

Αἰγιαλόν τ᾽ ἀνὰ πάντα καὶ ἀμφ᾽ Ἑλίκην εὐρεῖαν,
τῶν ἑκατὸν νηῶν ἦρχε κρείων Ἀγαμέμνων
Ἀτρεΐδης· ἅμα τῷ γε πολὺ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι
λαοὶ ἕποντ᾽· ἐν δ᾽ αὐτὸς ἐδύσετο νώροπα χαλκὸν
κυδιόων, πᾶσιν δὲ μετέπρεπεν ἡρώεσσιν
οὕνεκ᾽ ἄριστος ἔην πολὺ δὲ πλείστους ἄγε λαούς.
Οἳ δ᾽ εἶχον κοίλην Λακεδαίμονα κητώεσσαν,
Φᾶρίν τε Σπάρτην τε πολυτρήρωνά τε Μέσσην,
Βρυσειάς τ᾽ ἐνέμοντο καὶ Αὐγειὰς ἐρατεινάς,
οἵ τ᾽ ἄρ᾽ Ἀμύκλας εἶχον Ἕλος τ᾽ ἔφαλον πτολίεθρον,
οἵ τε Λάαν εἶχον ἠδ᾽ Οἴτυλον ἀμφενέμοντο,
τῶν οἱ ἀδελφεὸς ἦρχε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος
ἑξήκοντα νεῶν· ἀπάτερθε δὲ θωρήσσοντο·
ἐν δ᾽ αὐτὸς κίεν ᾗσι προθυμίῃσι πεποιθὼς
ὀτρύνων πόλεμον δέ· μάλιστα δὲ ἵετο θυμῷ
τίσασθαι Ἑλένης ὁρμήματά τε στοναχάς τε.
Οἳ δὲ Πύλον τ᾽ ἐνέμοντο καὶ Ἀρήνην ἐρατεινὴν
καὶ Θρύον Ἀλφειοῖο πόρον καὶ ἐΰκτιτον Αἰπὺ
καὶ Κυπαρισσήεντα καὶ Ἀμφιγένειαν ἔναιον
καὶ Πτελεὸν καὶ Ἕλος καὶ Δώριον, ἔνθά τε Μοῦσαι
ἀντόμεναι Θάμυριν τὸν Θρήϊκα παῦσαν ἀοιδῆς
Οἰχαλίηθεν ἰόντα παρ᾽ Εὐρύτου Οἰχαλιῆος·
στεῦτο γὰρ εὐχόμενος νικησέμεν εἴ περ ἂν αὐταὶ
Μοῦσαι ἀείδοιεν κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο·
αἳ δὲ χολωσάμεναι πηρὸν θέσαν, αὐτὰρ ἀοιδὴν
θεσπεσίην ἀφέλοντο καὶ ἐκλέλαθον κιθαριστύν·
τῶν αὖθ᾽ ἡγεμόνευε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
τῷ δ᾽ ἐνενήκοντα γλαφυραὶ νέες ἐστιχόωντο.
Οἳ δ᾽ ἔχον Ἀρκαδίην ὑπὸ Κυλλήνης ὄρος αἰπὺ
Αἰπύτιον παρὰ τύμβον ἵν᾽ ἀνέρες ἀγχιμαχηταί,
οἳ Φενεόν τ᾽ ἐνέμοντο καὶ Ὀρχομενὸν πολύμηλον
Ῥίπην τε Στρατίην τε καὶ ἠνεμόεσσαν Ἐνίσπην
καὶ Τεγέην εἶχον καὶ Μαντινέην ἐρατεινὴν
Στύμφηλόν τ᾽ εἶχον καὶ Παρρασίην ἐνέμοντο,

Ca și din tot Egialos și cei de prin larga Elice
Și de pe țărmul întreg în o sută de vase veniră
Subt Agamemnon. Cu el erau trâmbele cele mai multe
Și mai viteze;-narmat în lucii veșminte de-aramă
Cel mai fălos și mai mare a fost el între toți căpitanii,
Însuși fiind un viteaz și având și oștire mai multă.
Locuitorii din Lacedemona râpoas,-albiata,
Unii din Faris, din Mesa cu mulții porumbi și din Sparta.
Alții din Brisia, ba și din Augia cea desfătată
Și din Amicle, din Helos, oraș de pe marginea mării,
Și din Oitilos, din Laas, ei toți în șaizeci de corăbii
Fură conduși de Menelau, de fratele lui Agamemnon.
Ei osebit se oștiră. Mergea între dânșii Menelau
Plin de încredere-n sine, cu inima gata de harță,
Și-mbărbăta la război. Mocnea el de furie-ntr-însul
Ca să răzbune mai repede dorul și plânsul Elenei.
Locuitorii din Pilos precum și din dalba Arena
Și din Trion de pe lângă Alfeu și din Epi-ntăritul,
Din Amfigenia și din Pteleos, din Chipariseis,
Din Dorion și din Elos, pe unde pe Tracul Tamiris
Muzele l-au întâlnit și luatu-i-au darul cântării,
Când de la craiul Evrit din Ehalia, el, călătorul
Se-ncumetase la drum să întreacă în cântec pe Muze,
Fiicele împlătoșatului Zeus. De-aceea și-n cale
Ele atunci l-au orbit de necaz și luatu-i-au darul
Dumnezeiesc și făcut-au cu totul să uite de liră –
Dânșii cu toții erau sub porunca lui Nestor bătrânul,
Și aduceau nouăzeci de negre adâncate corăbii.
Cei din Arcadia, locuitori de sub plaiul Chilenei,
De la mormântul epitic, pe unde-s luptașii de-aproape,
Cei din Feneos și din Orhomen cel cu multele turme
Și din Stratia, din Ripa, Enispa, bătută de vânturi,
Și din Tegea și cei din orașul plăcut, Mantinea,
Cei din Parasia și din cetatea Stimfelos, cu toții

τῶν ἦρχ᾽ Ἀγκαίοιο πάϊς κρείων Ἀγαπήνωρ
ἑξήκοντα νεῶν· πολέες δ᾽ ἐν νηῒ ἑκάστῃ
Ἀρκάδες ἄνδρες ἔβαινον ἐπιστάμενοι πολεμίζειν.
αὐτὸς γάρ σφιν δῶκεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
νῆας ἐϋσσέλμους περάαν ἐπὶ οἴνοπα πόντον
Ἀτρεΐδης, ἐπεὶ οὔ σφι θαλάσσια ἔργα μεμήλει.
Οἳ δ᾽ ἄρα Βουπράσιόν τε καὶ Ἤλιδα δῖαν ἔναιον
ὅσσον ἐφ᾽ Ὑρμίνη καὶ Μύρσινος ἐσχατόωσα
πέτρη τ᾽ Ὠλενίη καὶ Ἀλήσιον ἐντὸς ἐέργει,
τῶν αὖ τέσσαρες ἀρχοὶ ἔσαν, δέκα δ᾽ ἀνδρὶ ἑκάστῳ
νῆες ἕποντο θοαί, πολέες δ᾽ ἔμβαινον Ἐπειοί.
τῶν μὲν ἄρ᾽ Ἀμφίμαχος καὶ Θάλπιος ἡγησάσθην
υἷες ὃ μὲν Κτεάτου, ὃ δ᾽ ἄρ᾽ Εὐρύτου, Ἀκτορίωνε·
τῶν δ᾽ Ἀμαρυγκεΐδης ἦρχε κρατερὸς Διώρης·
τῶν δὲ τετάρτων ἦρχε Πολύξεινος θεοειδὴς
υἱὸς Ἀγασθένεος Αὐγηϊάδαο ἄνακτος.
Οἳ δ᾽ ἐκ Δουλιχίοιο Ἐχινάων θ᾽ ἱεράων
νήσων, αἳ ναίουσι πέρην ἁλὸς Ἤλιδος ἄντα,
τῶν αὖθ᾽ ἡγεμόνευε Μέγης ἀτάλαντος Ἄρηϊ
Φυλεΐδης, ὃν τίκτε Διῒ φίλος ἱππότα Φυλεύς,
ὅς ποτε Δουλίχιον δ᾽ ἀπενάσσατο πατρὶ χολωθείς·
τῷ δ᾽ ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς ἦγε Κεφαλλῆνας μεγαθύμους,
οἵ ῥ᾽ Ἰθάκην εἶχον καὶ Νήριτον εἰνοσίφυλλον
καὶ Κροκύλει᾽ ἐνέμοντο καὶ Αἰγίλιπα τρηχεῖαν,
οἵ τε Ζάκυνθον ἔχον ἠδ᾽ οἳ Σάμον ἀμφενέμοντο,
οἵ τ᾽ ἤπειρον ἔχον ἠδ᾽ ἀντιπέραι᾽ ἐνέμοντο·
τῶν μὲν Ὀδυσσεὺς ἦρχε Διὶ μῆτιν ἀτάλαντος·
τῷ δ᾽ ἅμα νῆες ἕποντο δυώδεκα μιλτοπάρῃοι.
Αἰτωλῶν δ᾽ ἡγεῖτο Θόας Ἀνδραίμονος υἱός,
οἳ Πλευρῶν᾽ ἐνέμοντο καὶ Ὤλενον ἠδὲ Πυλήνην
Χαλκίδα τ᾽ ἀγχίαλον Καλυδῶνά τε πετρήεσσαν·
οὐ γὰρ ἔτ᾽ Οἰνῆος μεγαλήτορος υἱέες ἦσαν,
οὐδ᾽ ἄρ᾽ ἔτ᾽ αὐτὸς ἔην, θάνε δὲ ξανθὸς Μελέαγρος·

Fură-n șaizeci de corăbii conduși de-al lor crai Agapenor,
Al lui Ancaios fecior; și mulți se suiră-n tot vasul,
Oamenii arcadieni deprinși la purtatul de arme.
Craiul Atrid Agamemnon le dete el însuși corăbii
Bine podite spre-a merge pe luciul mării albastre,
Neștiutori ei fiind de călătoria pe mare.
Cei din Buprasiu apoi și toți cei din sfânta Elida
Cât se cuprinde de unde-i orașul hotarnic Mirsinos
Pân' la Hirmina și stânca Olenică și la Alesiu –
Patru mai mari căpetenii aveau, fiecare cu zece
Repezi corăbii, și-n ele erau cu duiumul Epeii,
Unii din ei sub porunca lui Talpiu și-a lui Amfimahos,
Ai lui Evrit și Cteatos feciori și nepoți de-ai lui Actor;
Alții erau sub Diores, feciorul lui Amarinceus,
Și sub voinicul cu fața de zeu Polixenos, feciorul
Lui Agasten, care avut-a de tată pe craiul Augias.
Cei din Dulihiu și cei din Ehinele sfinte ostroave,
Care se află așezate pe mare în dreptul Elidei,
Ei căpetenie aveau pe Meges, potriva lui Ares,
Os din Fileu, călărețul iubit al lui Zeus. De ciuda
Tatălui, Meges de mult se mutase-n ostrovul Dulihiu.
Dânsul aduse la Troia de patru ori zece corăbii.
Iată și-Ulise. Supuși veniră subt el Chefalenii
Cei inimoși din Itaca și din pădurosul Neritos,
Din Crochilea o parte și alții din asprul Egilip
Și din ostrovul Zachint și din Samos, și locuitorii
De pe uscat, de pe țărmul de dincolo, de la ostroave,
Ei ascultau de Ulise, potriva lui Zeus la minte;
Douăsprezece corăbii aveau și erau rumenite.
Toas al lui Andremon sub mână-i avea pe Etolii
Cei din Plevron, din Olenos, apoi din Pilene, din Halchis
Cel de la mare și din Calidon de pe stâncile-nalte.
Nu mai trăiau acum fiii viteazului mare Oineus,
Nu mai trăia nici Oineus și nici Meleagru bălanul,

τῷ δ᾽ ἐπὶ πάντ᾽ ἐτέταλτο ἀνασσέμεν Αἰτωλοῖσι·
τῷ δ᾽ ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Κρητῶν δ᾽ Ἰδομενεὺς δουρὶ κλυτὸς ἡγεμόνευεν,
οἳ Κνωσόν τ᾽ εἶχον Γόρτυνά τε τειχιόεσσαν,
Λύκτον Μίλητόν τε καὶ ἀργινόεντα Λύκαστον
Φαιστόν τε Ῥύτιόν τε, πόλεις εὖ ναιετοώσας,
ἄλλοι θ᾽ οἳ Κρήτην ἑκατόμπολιν ἀμφενέμοντο.
τῶν μὲν ἄρ᾽ Ἰδομενεὺς δουρὶ κλυτὸς ἡγεμόνευε
Μηριόνης τ᾽ ἀτάλαντος Ἐνυαλίῳ ἀνδρειφόντῃ·
τοῖσι δ᾽ ἅμ᾽ ὀγδώκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Τληπόλεμος δ᾽ Ἡρακλεΐδης ἠΰς τε μέγας τε
ἐκ Ῥόδου ἐννέα νῆας ἄγεν Ῥοδίων ἀγερώχων,
οἳ Ῥόδον ἀμφενέμοντο διὰ τρίχα κοσμηθέντες
Λίνδον Ἰηλυσόν τε καὶ ἀργινόεντα Κάμειρον.
τῶν μὲν Τληπόλεμος δουρὶ κλυτὸς ἡγεμόνευεν,
ὃν τέκεν Ἀστυόχεια βίῃ Ἡρακληείῃ,
τὴν ἄγετ᾽ ἐξ Ἐφύρης ποταμοῦ ἄπο Σελλήεντος
πέρσας ἄστεα πολλὰ διοτρεφέων αἰζηῶν.
Τληπόλεμος δ᾽ ἐπεὶ οὖν τράφ᾽ ἐνὶ μεγάρῳ εὐπήκτῳ,
αὐτίκα πατρὸς ἑοῖο φίλον μήτρωα κατέκτα
ἤδη γηράσκοντα Λικύμνιον ὄζον Ἄρηος·
αἶψα δὲ νῆας ἔπηξε, πολὺν δ᾽ ὅ γε λαὸν ἀγείρας
βῆ φεύγων ἐπὶ πόντον· ἀπείλησαν γάρ οἱ ἄλλοι
υἱέες υἱωνοί τε βίης Ἡρακληείης.
αὐτὰρ ὅ γ᾽ ἐς Ῥόδον ἷξεν ἀλώμενος ἄλγεα πάσχων·
τριχθὰ δὲ ᾤκηθεν καταφυλαδόν, ἠδὲ φίληθεν
ἐκ Διός, ὅς τε θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισιν ἀνάσσει,
καί σφιν θεσπέσιον πλοῦτον κατέχευε Κρονίων.
Νιρεὺς αὖ Σύμηθεν ἄγε τρεῖς νῆας ἐΐσας
Νιρεὺς Ἀγλαΐης υἱὸς Χαρόποιό τ᾽ ἄνακτος
Νιρεύς, ὃς κάλλιστος ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθε
τῶν ἄλλων Δαναῶν μετ᾽ ἀμύμονα Πηλεΐωνα·
ἀλλ᾽ ἀλαπαδνὸς ἔην, παῦρος δέ οἱ εἵπετο λαός.
Οἳ δ᾽ ἄρα Νίσυρόν τ᾽ εἶχον Κράπαθόν τε Κάσον τε

De asta Etolii ca Domn îl aleseră acuma pe Toas.
El patruzeci de corăbii smolite aduse la Troia.
Idomeneus vestitul în suliți mâna pe Cretanii
Cei din Gortina cea bine încinsă cu ziduri, din Cnosos
Și din Miletos, din Lictos, din albul Licastos,
Din Ritïon și din Festos, tihnite și largi amândouă;
Și-alții din Creta, din mare ostrov cu orașe cu o sută.
Idomeneus, vestit la război, li-era căpitanul
Și Merione, leit ucigașul bărbaților, Ares.
Ei au venit aducând optzeci de smolite corăbii.
Iar Tlepolem Heraclidul, oșteanul puternic și mare,
Nouă corăbii aduse cu oameni delii din ostrovul
Rodos, pe unde trăiau osebit locuind în ținuturi
Trei, Ialisos și Lindos și albul Camiros. La dânșii
Comănduia Tlepolem, vestitul în lupta cu suliți;
Tată Heracle i-a fost și Astiohia mama, pe care
Tată-său o dobândi din Efira, la râul Seleis,
Când pustiau la cetăți de oameni voinici apărate.
Cum a crescut Tlepolem la curtea cea bine-zidită
Numaidecât a răpus pe-al tatălui unchi după mamă,
Om cărunțit pe atunci, pe Licimniu, răsadul lui Ares.
Iute corăbii clădind și-adunând și mulțime de oameni,
El luă fuga pe mare, fiind în primejdie acolo;
Rudele-l amenințau, Heraclizii, nepoții și fiii,
Și, rătăcind, după multe necazuri, ajunse la Rodos,
Și, cucerindu-l, îl dete la trei seminții osebite
Scumpe lui Zeus, al lumii și-al zeilor Domn. Și de-aceea
Dumnezeiești avuții s-au tot revărsat peste dânșii.
Iar de la Sime veni în trei vase totuna de-nalte
Fiul Aglaii și-al lui Haropos, Nireu domnitorul;
Dintre oștenii Danai veniți cu Atrizii la Troia
Cel mai frumos era el după neîntrecutul Ahile,
Dar de putere lipsit și urmat de oștire puțină.
Cei din Nisiros, din Casos, apoi din Crapatos, din Coos,

καὶ Κῶν Εὐρυπύλοιο πόλιν νήσους τε Καλύδνας,
τῶν αὖ Φείδιππός τε καὶ Ἄντιφος ἡγησάσθην
Θεσσαλοῦ υἷε δύω Ἡρακλεΐδαο ἄνακτος·
τοῖς δὲ τριήκοντα γλαφυραὶ νέες ἐστιχόωντο.
Νῦν αὖ τοὺς ὅσσοι τὸ Πελασγικὸν Ἄργος ἔναιον,
οἵ τ᾽ Ἄλον οἵ τ᾽ Ἀλόπην οἵ τε Τρηχῖνα νέμοντο,
οἵ τ᾽ εἶχον Φθίην ἠδ᾽ Ἑλλάδα καλλιγύναικα,
Μυρμιδόνες δὲ καλεῦντο καὶ Ἕλληνες καὶ Ἀχαιοί,
τῶν αὖ πεντήκοντα νεῶν ἦν ἀρχὸς Ἀχιλλεύς.
ἀλλ᾽ οἵ γ᾽ οὐ πολέμοιο δυσηχέος ἐμνώοντο·
οὐ γὰρ ἔην ὅς τίς σφιν ἐπὶ στίχας ἡγήσαιτο·
κεῖτο γὰρ ἐν νήεσσι ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεὺς
κούρης χωόμενος Βρισηΐδος ἠϋκόμοιο,
τὴν ἐκ Λυρνησσοῦ ἐξείλετο πολλὰ μογήσας
Λυρνησσὸν διαπορθήσας καὶ τείχεα Θήβης,
κὰδ δὲ Μύνητ᾽ ἔβαλεν καὶ Ἐπίστροφον ἐγχεσιμώρους,
υἱέας Εὐηνοῖο Σεληπιάδαο ἄνακτος·
τῆς ὅ γε κεῖτ᾽ ἀχέων, τάχα δ᾽ ἀνστήσεσθαι ἔμελλεν.
Οἳ δ᾽ εἶχον Φυλάκην καὶ Πύρασον ἀνθεμόεντα
Δήμητρος τέμενος, Ἴτωνά τε μητέρα μήλων,
ἀγχίαλόν τ᾽ Ἀντρῶνα ἰδὲ Πτελεὸν λεχεποίην,
τῶν αὖ Πρωτεσίλαος ἀρήϊος ἡγεμόνευε
ζωὸς ἐών· τότε δ᾽ ἤδη ἔχεν κάτα γαῖα μέλαινα.
τοῦ δὲ καὶ ἀμφιδρυφὴς ἄλοχος Φυλάκῃ ἐλέλειπτο
καὶ δόμος ἡμιτελής· τὸν δ᾽ ἔκτανε Δάρδανος ἀνὴρ
νηὸς ἀποθρῴσκοντα πολὺ πρώτιστον Ἀχαιῶν.
οὐδὲ μὲν οὐδ᾽ οἳ ἄναρχοι ἔσαν, πόθεόν γε μὲν ἀρχόν·
ἀλλά σφεας κόσμησε Ποδάρκης ὄζος Ἄρηος
Ἰφίκλου υἱὸς πολυμήλου Φυλακίδαο
αὐτοκασίγνητος μεγαθύμου Πρωτεσιλάου
ὁπλότερος γενεῇ· ὁ δ᾽ ἅμα πρότερος καὶ ἀρείων
ἥρως Πρωτεσίλαος ἀρήϊος· οὐδέ τι λαοὶ
δεύονθ᾽ ἡγεμόνος, πόθεόν γε μὲν ἐσθλὸν ἐόντα·
τῷ δ᾽ ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.

Unde domnea Evripil, din ostroavele zise Calidne
Fură sub doi căpitani, Fidip și Antifos, feciorii
Craiului heraclean, seminție slăvită, Tesalos;
Ei cu treizeci de corăbii veniră să lupte la Troia.
Locuitorii din Argos, ținutul pelasgic, oștenii
Cei din Alope, din Alos și cei din Trahina, din Ftia
Și din Helada, din țara femeilor mândre; bărbații
Căror Ahei le ziceau, Mirmidoni și Elini deopotrivă –
Ei în cincizeci de corăbii aveau căpitan pe Ahile;
Dar își uitaseră acum de zingănul groaznic de arme
Nemaiavând pe nici unul în frunte să-i ducă-n bătaie.
Tot la corăbii mocnind ședea încă iutele Ahile
Plin de mânie că-i fuse răpită Briseis, femeia-i
Scumpă robită de el după multe trudiri la Lirnesos,
Când cele două cetăți, Lirnesos și Teba, luase
Și ucisese pe Mines și pe Epistrofos, feciorii
Meșteri în suliți ai craiului Evenos Serepianul.
Zace de ciudă, dar el în curând o să fie-n picioare.
Cei din Pirasos, cetatea cu pajiști în floare, cu sfântă
Prejmuitur-a Demetrei, și cei din Filache, din Iton,
Maică de turme, și cei din Antron de la marginea mării
Și din Pteleos, bogatu-n pășuni, ascultau de vultanul
Protesilau, dar el mort zăcea pe sub neagra țărână
Și cu obraji sfâșiați îi rămase nevasta-n Filache,
Casa lui neisprăvită, căci fuse ucis de săgeata
Unui Dardan pe când el sări din corabie-ntâiul
Între Aheii sosiți pe malul troian. Și măcar că
Oastea-i avea căpitan, ea tot mai tânjea după dânsul.
Doar o stoli la război răsadul lui Ares Podarches,
Al lui Ificlos, fecior din Filache, bogatul în turme,
Frate mai tânăr de ani al lui Protesilaos voinicul,
Nu și mai bun ca oștean; de-aceea și oastea-i de-a pururi
Jalnic ofta după el, deși avea cine s-o mâne.
Ei au venit aducând patruzeci de smolite corăbii.

Οἳ δὲ Φερὰς ἐνέμοντο παραὶ Βοιβηΐδα λίμνην
Βοίβην καὶ Γλαφύρας καὶ ἐϋκτιμένην Ἰαωλκόν,
τῶν ἦρχ᾽ Ἀδμήτοιο φίλος πάϊς ἕνδεκα νηῶν
Εὔμηλος, τὸν ὑπ᾽ Ἀδμήτῳ τέκε δῖα γυναικῶν
Ἄλκηστις Πελίαο θυγατρῶν εἶδος ἀρίστη.
Οἳ δ᾽ ἄρα Μηθώνην καὶ Θαυμακίην ἐνέμοντο
καὶ Μελίβοιαν ἔχον καὶ Ὀλιζῶνα τρηχεῖαν,
τῶν δὲ Φιλοκτήτης ἦρχεν τόξων εὖ εἰδὼς
ἑπτὰ νεῶν· ἐρέται δ᾽ ἐν ἑκάστῃ πεντήκοντα
ἐμβέβασαν τόξων εὖ εἰδότες ἶφι μάχεσθαι.
ἀλλ᾽ ὃ μὲν ἐν νήσῳ κεῖτο κρατέρ᾽ ἄλγεα πάσχων
Λήμνῳ ἐν ἠγαθέῃ, ὅθι μιν λίπον υἷες Ἀχαιῶν
ἕλκεϊ μοχθίζοντα κακῷ ὀλοόφρονος ὕδρου·
ἔνθ᾽ ὅ γε κεῖτ᾽ ἀχέων· τάχα δὲ μνήσεσθαι ἔμελλον
Ἀργεῖοι παρὰ νηυσὶ Φιλοκτήταο ἄνακτος.
οὐδὲ μὲν οὐδ᾽ οἳ ἄναρχοι ἔσαν, πόθεόν γε μὲν ἀρχόν·
ἀλλὰ Μέδων κόσμησεν Ὀϊλῆος νόθος υἱός,
τόν ῥ᾽ ἔτεκεν Ῥήνη ὑπ᾽ Ὀϊλῆϊ πτολιπόρθῳ.
Οἳ δ᾽ εἶχον Τρίκκην καὶ Ἰθώμην κλωμακόεσσαν,
οἵ τ᾽ ἔχον Οἰχαλίην πόλιν Εὐρύτου Οἰχαλιῆος,
τῶν αὖθ᾽ ἡγείσθην Ἀσκληπιοῦ δύο παῖδε
ἰητῆρ᾽ ἀγαθὼ Ποδαλείριος ἠδὲ Μαχάων·
τοῖς δὲ τριήκοντα γλαφυραὶ νέες ἐστιχόωντο.
Οἳ δ᾽ ἔχον Ὀρμένιον, οἵ τε κρήνην Ὑπέρειαν,
οἵ τ᾽ ἔχον Ἀστέριον Τιτάνοιό τε λευκὰ κάρηνα,
τῶν ἦρχ᾽ Εὐρύπυλος Εὐαίμονος ἀγλαὸς υἱός·
τῷ δ᾽ ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Οἳ δ᾽ Ἄργισσαν ἔχον καὶ Γυρτώνην ἐνέμοντο,
Ὄρθην Ἠλώνην τε πόλιν τ᾽ Ὀλοοσσόνα λευκήν,
τῶν αὖθ᾽ ἡγεμόνευε μενεπτόλεμος Πολυποίτης
υἱὸς Πειριθόοιο τὸν ἀθάνατος τέκετο Ζεύς·
τόν ῥ᾽ ὑπὸ Πειριθόῳ τέκετο κλυτὸς Ἱπποδάμεια
ἤματι τῷ ὅτε Φῆρας ἐτίσατο λαχνήεντας,
τοὺς δ᾽ ἐκ Πηλίου ὦσε καὶ Αἰθίκεσσι πέλασσεν·

Locuitorii din Fera, de-aproape de lacul Boibeic,
Cei din Glafira, din Boibe, din dalbul Iolcos, în unspre-
Zece corăbii veniră și-n frunte-le aveau pe Eumelos
Care-avea tată pe-Admet și mamă pe-Alcesta slăvita,
Cea mai frumoasă din fetele craiului nobil Pelias.
Cei din Metona și cei din orașul vecin Taumachia,
Din Melibea și din Olizon de prin țara stâncoasă
Fură conduși de arcașul dibaci Filoctet, care aduse
Șapte corăbii la fel, cu cincizeci de vâslași fiecare,
Bine cu arcul deprinși a se bate vârtos. Dar de patimi
Greu suferind, Filoctet rămase în Lemnos ostrovul,
Unde-l lăsară Aheii muncit de-o amarnică rană:
Fuse doar el mursicat de un șarpe hain, și de-aceea
Stete pe-acolo gemând; dar fost-a menit ca Danaii
De la corăbii curând să-și aducă aminte de dânsul.
Oastea-i ofta după el, deși avea cine s-o mâne;
O întocmise Medon, copilul din flori al femeii
Rena născut cu Oileus cel pustiitor de orașe.
Locuitorii din Trica și cei din Itome stâncoasa
Și din Ehalia cea cârmuită de craiul Evritos,
Fură porniți la război de meșterii vraci ai oștirii,
Cei din Asclepiu născuți amândoi, Podalir și Mahaon.
Dânșii aduseră-n Troia treizeci de scobite corăbii.
Cei din Ormeniu apoi, din Iperia, unde-i fântâna,
Cei din Asteriu și cei din Titanos cu creștete albe
Domn au avut pe fălosul bărbat Evripilos, feciorul
Lui Evemon, care aduse cu el patruzeci de corăbii.
Cei din Argisa, pe urmă, și cei din orașul Girtona,
Cei din Elona, din Orta, din Oloosona cea albă
Merg la război sub osteanul luptaci Polipete, feciorul
Lui Piritous, al cărui părinte fu veșnicul Zeus.
Pe Polipete-l născu Hipodamia mândra, vestita,
Când Piritous bătu pe Centauri, păroasele fiare,
Și-i izgoni de pe muntele lor Pelion spre ținutul

οὐκ οἶος, ἅμα τῷ γε Λεοντεὺς ὄζος Ἄρηος
υἱὸς ὑπερθύμοιο Κορώνου Καινεΐδαο·
τοῖς δ᾽ ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Γουνεὺς δ᾽ ἐκ Κύφου ἦγε δύω καὶ εἴκοσι νῆας·
τῷ δ᾽ Ἐνιῆνες ἕποντο μενεπτόλεμοί τε Περαιβοὶ
οἳ περὶ Δωδώνην δυσχείμερον οἰκί᾽ ἔθεντο,
οἵ τ᾽ ἀμφ᾽ ἱμερτὸν Τιταρησσὸν ἔργα νέμοντο
ὅς ῥ᾽ ἐς Πηνειὸν προΐει καλλίρροον ὕδωρ,
οὐδ᾽ ὅ γε Πηνειῷ συμμίσγεται ἀργυροδίνῃ,
ἀλλά τέ μιν καθύπερθεν ἐπιρρέει ἠΰτ᾽ ἔλαιον·
ὅρκου γὰρ δεινοῦ Στυγὸς ὕδατός ἐστιν ἀπορρώξ.
Μαγνήτων δ᾽ ἦρχε Πρόθοος Τενθρηδόνος υἱός,
οἳ περὶ Πηνειὸν καὶ Πήλιον εἰνοσίφυλλον
ναίεσκον· τῶν μὲν Πρόθοος θοὸς ἡγεμόνευε,
τῷ δ᾽ ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Οὗτοι ἄρ᾽ ἡγεμόνες Δαναῶν καὶ κοίρανοι ἦσαν·
τίς τὰρ τῶν ὄχ᾽ ἄριστος ἔην σύ μοι ἔννεπε Μοῦσα
αὐτῶν ἠδ᾽ ἵππων, οἳ ἅμ᾽ Ἀτρεΐδῃσιν ἕποντο.
Ἵπποι μὲν μέγ᾽ ἄρισται ἔσαν Φηρητιάδαο,
τὰς Εὔμηλος ἔλαυνε ποδώκεας ὄρνιθας ὣς
ὄτριχας οἰέτεας σταφύλῃ ἐπὶ νῶτον ἐΐσας·
τὰς ἐν Πηρείῃ θρέψ᾽ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων
ἄμφω θηλείας, φόβον Ἄρηος φορεούσας.
ἀνδρῶν αὖ μέγ᾽ ἄριστος ἔην Τελαμώνιος Αἴας
ὄφρ᾽ Ἀχιλεὺς μήνιεν· ὃ γὰρ πολὺ φέρτατος ἦεν,
ἵπποι θ᾽ οἳ φορέεσκον ἀμύμονα Πηλεΐωνα.
ἀλλ᾽ ὃ μὲν ἐν νήεσσι κορωνίσι ποντοπόροισι
κεῖτ᾽ ἀπομηνίσας Ἀγαμέμνονι ποιμένι λαῶν
Ἀτρεΐδῃ· λαοὶ δὲ παρὰ ῥηγμῖνι θαλάσσης
δίσκοισιν τέρποντο καὶ αἰγανέῃσιν ἱέντες
τόξοισίν θ᾽· ἵπποι δὲ παρ᾽ ἅρμασιν οἷσιν ἕκαστος
λωτὸν ἐρεπτόμενοι ἐλεόθρεπτόν τε σέλινον
ἕστασαν· ἅρματα δ᾽ εὖ πεπυκασμένα κεῖτο ἀνάκτων
ἐν κλισίῃς· οἳ δ᾽ ἀρχὸν ἀρηΐφιλον ποθέοντες

Eticienilor; nu era singur, ci cu-al lui Coronos
Fiu, Leonteu Chenianul, răsadul lui Ares.
Iar Polipete aduse cu el patruzeci de corăbii.
Vase-a mânat douăzeci și două din Chifos Guneus
Și l-au urmat Enienii precum și Perebii războinici
Cei dimprejurul Dodonei, din țara cu iernile grele
Și din olatul pe unde e râul plăcut Titaresiu,
Care-și-ndrumă-n Peneus frumos curgătoarele-i unde,
Nu și-le-amestecă însă de loc cu-a lui apă argintie,
Doar pe deasupra de tot se scurge smolit ca uleiul,
Pentru că-i brațul lui Stix, grozavul șuvoi al jurării.
Peste Magneți era Domn Protoos Tendredonianul.
Ei de la râul Peneus veniră și din pădurosul
Plai Pelion; îi ducea la bătaie Protoos cel iute,
Care adusese cu el patruzeci de cernite corăbii.
Iată ce mulți la corăbii erau căpitanii și craii.
Muză, mai spune-mi tu care din toate și toți fu mai vrednic
Fie oștean ori sirep în tabăra lui Agamemnon?
Feretiades Eumelos avut-a, mânate de dânsul,
Cele mai aprige iepe, ca paseri de repezi la fugă,
Toate de-o vârstă, totuna la păr și totuna de-nalte,
Doar le păscuse-n Pereia el însuși arcașul Apolon.
Iepe au fost ele amândouă, dar spaimă stârneau în războaie.
Aias Telemonianul era mai viteaz decât alții
Cât a mocnit de mânie, departe de tabără, Ahile,
Care fu cel mai viteaz și avea telegarii de frunte.
Dar la corăbii acum stătea la o parte Ahile
Tare-nciudat pe Atrid Agamemnon, păstorul oștirii.
Cetele lui de voinici petreceau pe la marginea mării,
Unii cu discul zvârlind și alții cu lancea, cu arcul;
Iar telegarii stăteau pe la carele lor fiecare
Și la trifoi hrăpăiau și la țelini crescute prin smârcuri.
Carele bine-nvelite stau trase-n domneștile corturi.
Dornici de-al lor căpitan, în pogheazuri umblau Mirmidonii

φοίτων ἔνθα καὶ ἔνθα κατὰ στρατὸν οὐδὲ μάχοντο.
Οἳ δ᾽ ἄρ᾽ ἴσαν ὡς εἴ τε πυρὶ χθὼν πᾶσα νέμοιτο·
γαῖα δ᾽ ὑπεστενάχιζε Διὶ ὣς τερπικεραύνῳ
χωομένῳ ὅτε τ᾽ ἀμφὶ Τυφωεϊ γαῖαν ἱμάσσῃ
εἰν Ἀρίμοις, ὅθι φασὶ Τυφωέος ἔμμεναι εὐνάς·
ὣς ἄρα τῶν ὑπὸ ποσσὶ μέγα στεναχίζετο γαῖα
ἐρχομένων· μάλα δ᾽ ὦκα διέπρησσον πεδίοιο.
Τρωσὶν δ᾽ ἄγγελος ἦλθε ποδήνεμος ὠκέα Ἶρις
πὰρ Διὸς αἰγιόχοιο σὺν ἀγγελίῃ ἀλεγεινῇ·
οἳ δ᾽ ἀγορὰς ἀγόρευον ἐπὶ Πριάμοιο θύρῃσι
πάντες ὁμηγερέες ἠμὲν νέοι ἠδὲ γέροντες·
ἀγχοῦ δ᾽ ἱσταμένη προσέφη πόδας ὠκέα Ἶρις·
εἴσατο δὲ φθογγὴν υἷϊ Πριάμοιο Πολίτῃ,
ὃς Τρώων σκοπὸς ἷζε ποδωκείῃσι πεποιθὼς
τύμβῳ ἐπ᾽ ἀκροτάτῳ Αἰσυήταο γέροντος,
δέγμενος ὁππότε ναῦφιν ἀφορμηθεῖεν Ἀχαιοί·
τῷ μιν ἐεισαμένη προσέφη πόδας ὠκέα Ἶρις·
ὦ γέρον αἰεί τοι μῦθοι φίλοι ἄκριτοί εἰσιν,
ὥς ποτ᾽ ἐπ᾽ εἰρήνης· πόλεμος δ᾽ ἀλίαστος ὄρωρεν.
ἤδη μὲν μάλα πολλὰ μάχας εἰσήλυθον ἀνδρῶν,
ἀλλ᾽ οὔ πω τοιόνδε τοσόνδέ τε λαὸν ὄπωπα·
λίην γὰρ φύλλοισιν ἐοικότες ἢ ψαμάθοισιν
ἔρχονται πεδίοιο μαχησόμενοι προτὶ ἄστυ.
Ἕκτορ σοὶ δὲ μάλιστ᾽ ἐπιτέλλομαι, ὧδε δὲ ῥέξαι·
πολλοὶ γὰρ κατὰ ἄστυ μέγα Πριάμου ἐπίκουροι,
ἄλλη δ᾽ ἄλλων γλῶσσα πολυσπερέων ἀνθρώπων·
τοῖσιν ἕκαστος ἀνὴρ σημαινέτω οἷσί περ ἄρχει,
τῶν δ᾽ ἐξηγείσθω κοσμησάμενος πολιήτας.
Ὣς ἔφαθ᾽, Ἕκτωρ δ᾽ οὔ τι θεᾶς ἔπος ἠγνοίησεν,
αἶψα δ᾽ ἔλυσ᾽ ἀγορήν· ἐπὶ τεύχεα δ᾽ ἐσσεύοντο·
πᾶσαι δ᾽ ὠΐγνυντο πύλαι, ἐκ δ᾽ ἔσσυτο λαὸς
πεζοί θ᾽ ἱππῆές τε· πολὺς δ᾽ ὀρυμαγδὸς ὀρώρει.
Ἔστι δέ τις προπάροιθε πόλιος αἰπεῖα κολώνη
ἐν πεδίῳ ἀπάνευθε περίδρομος ἔνθα καὶ ἔνθα,

Unde și unde prin tabără, neluând parte la luptă.
Armia-n urmă porni ca pârjol ce-ar aprinde pământul;
Duduie câmpul și geme la fel ca în vremea când Zeus
Fulgerătorul răzbubuie muntele Arima, în jurul
Lui Tifoeus, pe unde se zice că-i iasma culcată;
Astfel la mersul oștirii gemea sub picioare pământul
Greu duduind, așa iute cu toții dau zor pe câmpie.
Vintea Iris trimisă-n solie din partea lui Zeus
Iute la Troia veni să aducă o jalnică veste.
Tineri Troieni și bătrâni la porțile craiului Priam
Stau adunați în sobor și sfaturi țineau între dânșii.
Zâna fugace, oprindu-se aproape,-ncepu a le spune.
Ea semăna la vorbire cu fiul lui Priam, Polites,
Care-n iuțeală-ncrezut, pândea ca o strajă pe culmea
Unei înalte movile, mormântul lui moș Esiete,
Gata să afle când da-vor Aheii năvală spre dânșii.
Astfel la chip prefăcută, da veste lui Priam zeița:
„Taică, tu stai la taifas și înșiri la povești ca în vremea
Când era pace și nu știi că strașnic încins e războiul.
Fost-am adese de față la lupte de oameni războinici;
Oaste mai mare, mai vajnică n-am pomenit eu ca asta.
Tocmai ca frunza de mulți, ca nisipul pe marginea mării,
Șesul străbat și tot vin să se bată cu noi spre cetate.
De-asta te sfătuiesc mai cu seamă pe tine, o Hector,
Ai tu în marea cetate a lui Priam destule ajutoare,
Oameni cu grai felurit din neamuri și țări osebite;
Fieștecare fruntaș să dea semn la supuși și să-i ducă
Drept la război, întocmindu-și pe oamenii săi fiecare."
Zise, iar Hector îndată-nțelese că-i graiul zeiței,
Sfatul încheie pe loc și aleargă cu toții la arme,
Poarta deschid pe de-a-ntregul și ies năvălind cu duiumul
Valmeș pedeștri, călări, și larma și zarva-i nespusă.
S-aflã-naintea cetății un deal, pe câmpie departe,
Drept-răsărit și umblat în tot chipul de-o parte și alta;

τὴν ἤτοι ἄνδρες Βατίειαν κικλήσκουσιν,
ἀθάνατοι δέ τε σῆμα πολυσκάρθμοιο Μυρίνης·
ἔνθα τότε Τρῶές τε διέκριθεν ἠδ᾽ ἐπίκουροι.
Τρωσὶ μὲν ἡγεμόνευε μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ
Πριαμίδης· ἅμα τῷ γε πολὺ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι
λαοὶ θωρήσσοντο μεμαότες ἐγχείῃσι.
Δαρδανίων αὖτ᾽ ἦρχεν ἐῢς πάϊς Ἀγχίσαο
Αἰνείας, τὸν ὑπ᾽ Ἀγχίσῃ τέκε δῖ᾽ Ἀφροδίτη
Ἴδης ἐν κνημοῖσι θεὰ βροτῷ εὐνηθεῖσα,
οὐκ οἶος, ἅμα τῷ γε δύω Ἀντήνορος υἷε
Ἀρχέλοχός τ᾽ Ἀκάμας τε μάχης εὖ εἰδότε πάσης.
Οἳ δὲ Ζέλειαν ἔναιον ὑπαὶ πόδα νείατον Ἴδης
ἀφνειοὶ πίνοντες ὕδωρ μέλαν Αἰσήποιο
Τρῶες, τῶν αὖτ᾽ ἦρχε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱὸς
Πάνδαρος, ᾧ καὶ τόξον Ἀπόλλων αὐτὸς ἔδωκεν.
Οἳ δ᾽ Ἀδρήστειάν τ᾽ εἶχον καὶ δῆμον Ἀπαισοῦ
καὶ Πιτύειαν ἔχον καὶ Τηρείης ὄρος αἰπύ,
τῶν ἦρχ᾽ Ἄδρηστός τε καὶ Ἄμφιος λινοθώρηξ
υἷε δύω Μέροπος Περκωσίου, ὃς περὶ πάντων
ᾔδεε μαντοσύνας, οὐδὲ οὓς παῖδας ἔασκε
στείχειν ἐς πόλεμον φθισήνορα· τὼ δέ οἱ οὔ τι
πειθέσθην· κῆρες γὰρ ἄγον μέλανος θανάτοιο.
Οἳ δ᾽ ἄρα Περκώτην καὶ Πράκτιον ἀμφενέμοντο
καὶ Σηστὸν καὶ Ἄβυδον ἔχον καὶ δῖαν Ἀρίσβην,
τῶν αὖθ᾽ Ὑρτακίδης ἦρχ᾽ Ἄσιος ὄρχαμος ἀνδρῶν,
Ἄσιος Ὑρτακίδης ὃν Ἀρίσβηθεν φέρον ἵπποι
αἴθωνες μεγάλοι ποταμοῦ ἄπο Σελλήεντος.
Ἱππόθοος δ᾽ ἄγε φῦλα Πελασγῶν ἐγχεσιμώρων
τῶν οἳ Λάρισαν ἐριβώλακα ναιετάασκον·
τῶν ἦρχ᾽ Ἱππόθοός τε Πύλαιός τ᾽ ὄζος Ἄρηος,
υἷε δύω Λήθοιο Πελασγοῦ Τευταμίδαο.
Αὐτὰρ Θρήϊκας ἦγ᾽ Ἀκάμας καὶ Πείροος ἥρως
ὅσσους Ἑλλήσποντος ἀγάρροος ἐντὸς ἐέργει.
Εὔφημος δ᾽ ἀρχὸς Κικόνων ἦν αἰχμητάων

Oamenii-l cheamă Batia, iar zeii Mormântul Mirinei,
Sprintena fată amazoană. Acolo pe-aproape-n șiraguri
Se înglotiră Troienii și armia lor de-ajutoare.
Peste Troieni era Domn al lui Priam fecior, încoifatul
Hector, oșteanul măreț. Subt el se oștiră bărbații
Cei mai viteji și mai mulți și gata la luptă din suliți.
Iar pe Dardani îi ducea căpitanul războinic Eneas,
Al lui Anhise fecior și al dalbei zeițe Afrodita,
Zâna unindu-se-n văile Idei cu el, muritorul.
Nu era singur Eneas, ci cu Arheloh și Acamas.
Antenorizii, voinicii destoinici în orișice luptă.
Cei din Zeleia, oraș de la poalele Capului Idei,
Oameni cuprinși care beau din apa cernită Esepos
Fură conduși ca Troieni de Pandaros, al lui Licaon
Fiu arătos, dăruit cu arcul de însuși Apolon.
Cei din orașul Adrastia și din Apesos precum și
Din Pitiea și din răsărita Terea, cu toții
Fură sub cârma lui Amfios și-a lui Adrast, care avură
Tată pe craiul Merop din orașul Percote, prorocul
Neîntrecut, care oprea pe feciori de-a porni la războiul
Mistuitor de vieți; dar n-au vrut s-audă voinicii,
Ademeniți ei fiind de zânele negre-ale morții.
Cei din Percote pe urmă, din jurul lui Practiu, din Sestos
Și din Abidos, precum și din falnic-Arisba, stătură
Sub ascultarea lui Asios Hirtacianul, alesul
Cap de războinici purtat de roibii cei mari și sălbatici;
El din orașul Arisba veni, de la râul Seleis.
Iar Hipotoos ducea la bătaie Pelasgi de tot felul,
Vrednici în lupta cu lănci, din țara mănoas-a Larisei.
Și ca tovarăș avea pe ortacul lui Ares, Pilaios.
Ei erau fiii lui Letos, fecior lui Teutamos Pelasgul.
Pirus viteazul apoi și Acamas conduse pe Tracii,
Numai pe care-i împrejmuie iutele-n val Helespontul;
Pe sulițașii Ciconi sub poruncă-i avea Eufemos,

υἱὸς Τροιζήνοιο διοτρεφέος Κεάδαο.
Αὐτὰρ Πυραίχμης ἄγε Παίονας ἀγκυλοτόξους
τηλόθεν ἐξ Ἀμυδῶνος ἀπ᾽ Ἀξιοῦ εὐρὺ ῥέοντος,
Ἀξιοῦ οὗ κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδναται αἶαν.
Παφλαγόνων δ᾽ ἡγεῖτο Πυλαιμένεος λάσιον κῆρ
ἐξ Ἐνετῶν, ὅθεν ἡμιόνων γένος ἀγροτεράων,
οἵ ῥα Κύτωρον ἔχον καὶ Σήσαμον ἀμφενέμοντο
ἀμφί τε Παρθένιον ποταμὸν κλυτὰ δώματ᾽ ἔναιον
Κρῶμνάν τ᾽ Αἰγιαλόν τε καὶ ὑψηλοὺς Ἐρυθίνους.
Αὐτὰρ Ἁλιζώνων Ὀδίος καὶ Ἐπίστροφος ἦρχον
τηλόθεν ἐξ Ἀλύβης, ὅθεν ἀργύρου ἐστὶ γενέθλη.
Μυσῶν δὲ Χρόμις ἦρχε καὶ Ἔννομος οἰωνιστής·
ἀλλ᾽ οὐκ οἰωνοῖσιν ἐρύσατο κῆρα μέλαιναν,
ἀλλ᾽ ἐδάμη ὑπὸ χερσὶ ποδώκεος Αἰακίδαο
ἐν ποταμῷ, ὅθι περ Τρῶας κεράϊζε καὶ ἄλλους.
Φόρκυς αὖ Φρύγας ἦγε καὶ Ἀσκάνιος θεοειδὴς
τῆλ᾽ ἐξ Ἀσκανίης· μέμασαν δ᾽ ὑσμῖνι μάχεσθαι.
Μῄοσιν αὖ Μέσθλης τε καὶ Ἄντιφος ἡγησάσθην
υἷε Ταλαιμένεος τὼ Γυγαίη τέκε λίμνη,
οἳ καὶ Μῄονας ἦγον ὑπὸ Τμώλῳ γεγαῶτας.
Νάστης αὖ Καρῶν ἡγήσατο βαρβαροφώνων,
οἳ Μίλητον ἔχον Φθιρῶν τ᾽ ὄρος ἀκριτόφυλλον
Μαιάνδρου τε ῥοὰς Μυκάλης τ᾽ αἰπεινὰ κάρηνα·
τῶν μὲν ἄρ᾽ Ἀμφίμαχος καὶ Νάστης ἡγησάσθην,
Νάστης Ἀμφίμαχός τε Νομίονος ἀγλαὰ τέκνα,
ὃς καὶ χρυσὸν ἔχων πόλεμον δ᾽ ἴεν ἠΰτε κούρη
νήπιος, οὐδέ τί οἱ τό γ᾽ ἐπήρκεσε λυγρὸν ὄλεθρον,
ἀλλ᾽ ἐδάμη ὑπὸ χερσὶ ποδώκεος Αἰακίδαο
ἐν ποταμῷ, χρυσὸν δ᾽ Ἀχιλεὺς ἐκόμισσε δαΐφρων.
Σαρπηδὼν δ᾽ ἦρχεν Λυκίων καὶ Γλαῦκος ἀμύμων
τηλόθεν ἐκ Λυκίης, Ξάνθου ἄπο δινήεντος.

Al lui Trezenos fecior, nepotul măritului Cheas.
Iar pe arcașii Peoni îi duse la Troia Pirehmes
Din Amidon de departe venind, de la Axios, râul
Lat-curgător și cu apele cele mai mândre din lume.
Armia de Paflagoni o ducea Pilemenes bărbatul,
Din a Eneților țară ce crește catârii sălbatici;
Locuitori din Chitoros alături cu cei din Sesamos,
Care pe mal la Parteniu zidiseră case vestite;
Din Egialos, din Cromna și din Eritinele-nalte.
Pe Alizoni îi mânau la război Epistrofos și Odiu;
Ei de departe veneau, din Aliba, de unde-i argintul.
Hromis avea sub poruncă pe Mizi, și Enom ghicitorul,
Care, cu toate ghicirile-i, nu fu să scape de moarte,
L-a toropit Eacidul Ahile-n Scamandru, prin sorbul
Râului, unde viteazul pe-atâția Troieni mai ucise.
Forchis și-Ascaniu, un zeu în făptură, duceau de departe,
Chiar din Ascania, pe Frigienii cei gata de harță.
Mestles era, și Antifos, în capul Meonilor, fiii
Lui Talemenes voinicul și-ai zânei din lacul Gigaia;
Ei porunceau la Meoni, la cei de sub muntele Tmolos.
Nastes mâna la încaier pe Carii de limbă străină,
Care-n Milet locuiau și pe muntele Ftiri pădurosul
Și pe la râul Meandru și sus pe-nălțimi la Micale.
Nastes pe ei i-aducea la război și Anfimahos, feciorii
Lui Nomion, o mândrețe amândoi, mai ales Amfimahos,
Care cu aur gătit ca o fată la luptă purcese,
Prostul; dar nu l-a ferit avuția de jalnică moarte.
El a căzut mai la urmă strivit de șoimanul Ahile,
Care-a prădat de pe el și toată podoaba-i de aur.
Pe Licieni îi mânară Sarpedon și Glaucos alesul,
Din depărtare, din Licia, unde se-nvolbură Xantos.

ΙΛΙΑΔΟΣ Γ

Αὐτὰρ ἐπεὶ κόσμηθεν ἅμ᾽ ἡγεμόνεσσιν ἕκαστοι,
Τρῶες μὲν κλαγγῇ τ᾽ ἐνοπῇ τ᾽ ἴσαν ὄρνιθες ὣς
ἠΰτε περ κλαγγὴ γεράνων πέλει οὐρανόθι πρό·
αἵ τ᾽ ἐπεὶ οὖν χειμῶνα φύγον καὶ ἀθέσφατον ὄμβρον
κλαγγῇ ταί γε πέτονται ἐπ᾽ ὠκεανοῖο ῥοάων
ἀνδράσι Πυγμαίοισι φόνον καὶ κῆρα φέρουσαι·
ἠέριαι δ᾽ ἄρα ταί γε κακὴν ἔριδα προφέρονται.
οἳ δ᾽ ἄρ᾽ ἴσαν σιγῇ μένεα πνείοντες Ἀχαιοὶ
ἐν θυμῷ μεμαῶτες ἀλεξέμεν ἀλλήλοισιν.
Εὖτ᾽ ὄρεος κορυφῇσι Νότος κατέχευεν ὀμίχλην
ποιμέσιν οὔ τι φίλην, κλέπτῃ δέ τε νυκτὸς ἀμείνω,
τόσσόν τίς τ᾽ ἐπιλεύσσει ὅσον τ᾽ ἐπὶ λᾶαν ἵησιν·
ὣς ἄρα τῶν ὑπὸ ποσσὶ κονίσαλος ὄρνυτ᾽ ἀελλὴς
ἐρχομένων· μάλα δ᾽ ὦκα διέπρησσον πεδίοιο.
    Οἳ δ᾽ ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ᾽ ἀλλήλοισιν ἰόντες,
Τρωσὶν μὲν προμάχιζεν Ἀλέξανδρος θεοειδὴς
παρδαλέην ὤμοισιν ἔχων καὶ καμπύλα τόξα
καὶ ξίφος· αὐτὰρ δοῦρε δύω κεκορυθμένα χαλκῷ
πάλλων Ἀργείων προκαλίζετο πάντας ἀρίστους
ἀντίβιον μαχέσασθαι ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι.
    Τὸν δ᾽ ὡς οὖν ἐνόησεν ἀρηΐφιλος Μενέλαος
ἐρχόμενον προπάροιθεν ὁμίλου μακρὰ βιβάντα,
ὥς τε λέων ἐχάρη μεγάλῳ ἐπὶ σώματι κύρσας
εὑρὼν ἢ ἔλαφον κεραὸν ἢ ἄγριον αἶγα
πεινάων· μάλα γάρ τε κατεσθίει, εἴ περ ἂν αὐτὸν
σεύωνται ταχέες τε κύνες θαλεροί τ᾽ αἰζηοί·
ὣς ἐχάρη Μενέλαος Ἀλέξανδρον θεοειδέα
ὀφθαλμοῖσιν ἰδών· φάτο γὰρ τίσεσθαι ἀλείτην·
αὐτίκα δ᾽ ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε.
Τὸν δ᾽ ὡς οὖν ἐνόησεν Ἀλέξανδρος θεοειδὴς

Cântul III

După ce se-întocmiră în cete cu-a lor căpetenii,
Deteră chiot atunci și cu larmă porniră Troienii;
Țipă sub cerul întins tot astfel un stol de cucoare,
Care de iarnă fugind și de ploile putrede toamna,
Zboară cu strigăte peste Ocean și se lasă departe,
Unde amenință pe oameni pitici cu omor și pieire
Și năpădindu-i din zori duc vajnică harță cu dânșii.
Însă Danaii pășeau pe tăcute suflând a turbare,
Gata să-și deie ajutor, să se apere unii pe alții.
    Cum pe la munte, când Austru-ntinde o negură tristă
Pentru păstori, dar hoților mai priitoare ca noaptea,
Beznă-i și-atâta zărești cât bate o piatră zvârlită;
Tocmai așa se lățise vârtejul de colb de pe urma
Celor porniți, că ei repede înaintau pe câmpie.
    Cum împotrivă pășind s-apropie oștile-n față,
Iat-arătos ca un zeu la Troieni luptător înainte,
Paris cu-o blană de pardos în spate, cu spada și arcul
Încovoiat și-nvârtind două suliți cu bolduri de-aramă,
El pe fruntașii Ahei îndeobște-i poftea, câte unul
Singur să vie, cu el să se-mpieptuie în bătălie.
    Când aminte luă Menelau războinicul cum înaintea
Armiei Paris venea înspre el cu pași mari de mândrie,
Se bucură ca un leu care dă peste-o pradă mai mare,
Când se brodește să fie un cerb ori o capră de munte
Și e flămând; el o-nghiorțăie hulpav, măcar că pe dânsul
Sprinteni ogari și voinici vânători îl alungă; tot astfel
S-a bucurat și Menelau când dete cu ochii de Paris.
Și-nchipuia că el poate pe procletul să se răzbune;
De-asta deodată cu arma sări din cotigă la dânsul.
Dar păunașul de Paris, îndată ce-l vede-naintea

ἐν προμάχοισι φανέντα, κατεπλήγη φίλον ἦτορ,
ἂψ δ᾽ ἑτάρων εἰς ἔθνος ἐχάζετο κῆρ᾽ ἀλεείνων.
ὡς δ᾽ ὅτε τίς τε δράκοντα ἰδὼν παλίνορσος ἀπέστη
οὔρεος ἐν βήσσῃς, ὑπό τε τρόμος ἔλλαβε γυῖα,
ἂψ δ᾽ ἀνεχώρησεν, ὦχρός τέ μιν εἷλε παρειάς,
ὣς αὖτις καθ᾽ ὅμιλον ἔδυ Τρώων ἀγερώχων
δείσας Ἀτρέος υἱὸν Ἀλέξανδρος θεοειδής.
Τὸν δ᾽ Ἕκτωρ νείκεσσεν ἰδὼν αἰσχροῖς ἐπέεσσιν·
Δύσπαρι εἶδος ἄριστε γυναιμανὲς ἠπεροπευτὰ
αἴθ᾽ ὄφελες ἄγονός τ᾽ ἔμεναι ἄγαμός τ᾽ ἀπολέσθαι·
καί κε τὸ βουλοίμην, καί κεν πολὺ κέρδιον ἦεν
ἢ οὕτω λώβην τ᾽ ἔμεναι καὶ ὑπόψιον ἄλλων.
ἦ που καγχαλόωσι κάρη κομόωντες Ἀχαιοὶ
φάντες ἀριστῆα πρόμον ἔμμεναι, οὕνεκα καλὸν
εἶδος ἔπ᾽, ἀλλ᾽ οὐκ ἔστι βίη φρεσὶν οὐδέ τις ἀλκή.
ἦ τοιόσδε ἐὼν ἐν ποντοπόροισι νέεσσι
πόντον ἐπιπλώσας, ἑτάρους ἐρίηρας ἀγείρας,
μιχθεὶς ἀλλοδαποῖσι γυναῖκ᾽ εὐειδέ᾽ ἀνῆγες
ἐξ ἀπίης γαίης νυὸν ἀνδρῶν αἰχμητάων
πατρί τε σῷ μέγα πῆμα πόληΐ τε παντί τε δήμῳ,
δυσμενέσιν μὲν χάρμα, κατηφείην δὲ σοὶ αὐτῷ;
οὐκ ἂν δὴ μείνειας ἀρηΐφιλον Μενέλαον;
γνοίης χ᾽ οἵου φωτὸς ἔχεις θαλερὴν παράκοιτιν·
οὐκ ἄν τοι χραίσμῃ κίθαρις τά τε δῶρ᾽ Ἀφροδίτης
ἥ τε κόμη τό τε εἶδος ὅτ᾽ ἐν κονίῃσι μιγείης.
ἀλλὰ μάλα Τρῶες δειδήμονες· ἦ τέ κεν ἤδη
λάϊνον ἕσσο χιτῶνα κακῶν ἕνεχ᾽ ὅσσα ἔοργας.
Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπεν Ἀλέξανδρος θεοειδής·
Ἕκτορ ἐπεί με κατ᾽ αἶσαν ἐνείκεσας οὐδ᾽ ὑπὲρ αἶσαν·
αἰεί τοι κραδίη πέλεκυς ὥς ἐστιν ἀτειρὴς
ὅς τ᾽ εἶσιν διὰ δουρὸς ὑπ᾽ ἀνέρος ὅς ῥά τε τέχνῃ
νήϊον ἐκτάμνῃσιν, ὀφέλλει δ᾽ ἀνδρὸς ἐρωήν·
ὣς σοὶ ἐνὶ στήθεσσιν ἀτάρβητος νόος ἐστί·
μή μοι δῶρ᾽ ἐρατὰ πρόφερε χρυσέης Ἀφροδίτης·

Oastei în frunte ivit, de spaimă cuprins fără voie,
Repede, numai să scape de el, în mulțime-a dosit-o.
Cum pe ponoare la munți, dacă-ntâmpini un șarpe balaur,
Pasul în lături izbești, că o groază te-apucă zărindu-l
Și te întorci înapoi cu obrazul pălit de cutremur,
Tocmai așa se dă-n lături în gloata Troienilor Paris,
Cel ca un zeu de chipos, speriindu-se de Menelaos.
Hector îl vede și tabără-asupra-i cu grele cuvinte:
„Famene tu, numai chip de viteaz, al muierilor lotru
Și-amăgitor, mai bine piereai fără nuntă, mai bine
Nu te nășteai! Aș fi vrut-o și mult ar fi fost mai cu cale
Asta decât de ocară să fii și batjocura lumii.
Cum vor mai râde în hohot dușmanii de noi și de tine!
Ei și-or fi zis după față că ești luptător mai de frunte,
Tu care n-ai nici un pic de vârtute și inimă-n tine.
Totuși, molatic cum ești, cu oameni aleși ca tovarăși,
Cale pe ape ai bătut în corăbii drumețe pe mare
Și, pripășit la străini, răpit-ai din țări depărtate
Mândra femeie-nrudită de-aproape cu oameni războinici,
Greu osândindu-ți părinții, norodul întreg și cetatea
Ca să îmbucuri dușmanii, iar tu să ajungi de rușine.
N-ai vrea cumva să te pui cu Menelau? Poftește, că-ndată
Ști-vei atunci de la cine furat-ai nevasta în floare.
N-ar fi putut să-ți ajute nici cântecul tău de ghitară,
Nici dăruinț-Afroditei, podoaba de chip și de plete
De ai fi zăcut tu prin colb. Fricoși mai sunt, Doamne, Troienii,
Altfel mi te îmbrăcau în haină de piatră plătindu-ți
Pacostea ce le-ai adus.” Dar Paris lui Hector răspunse:
„Hector, ai toată dreptatea, mustrarea ți-e întemeiată,
Dar ești la fire de-a pururea crud ca tăișul securii
Care răzbate-n copac fără milă, când meșterul harnic
Taie bușteni și s-ajută-n silință să-și facă corăbii;
Tocmai așa ți-i și sufletul neîmblânzit. Dar ascultă,
Nu mai da vină râvnitelor daruri ce-mi dete-Afrodita,

οὔ τοι ἀπόβλητ᾽ ἐστὶ θεῶν ἐρικυδέα δῶρα
ὅσσά κεν αὐτοὶ δῶσιν, ἑκὼν δ᾽ οὐκ ἄν τις ἕλοιτο·
νῦν αὖτ᾽ εἴ μ᾽ ἐθέλεις πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι,
ἄλλους μὲν κάθισον Τρῶας καὶ πάντας Ἀχαιούς,
αὐτὰρ ἔμ᾽ ἐν μέσσῳ καὶ ἀρηΐφιλον Μενέλαον
συμβάλετ᾽ ἀμφ᾽ Ἑλένῃ καὶ κτήμασι πᾶσι μάχεσθαι·
ὁππότερος δέ κε νικήσῃ κρείσσων τε γένηται,
κτήμαθ᾽ ἑλὼν εὖ πάντα γυναῖκά τε οἴκαδ᾽ ἀγέσθω·
οἱ δ᾽ ἄλλοι φιλότητα καὶ ὅρκια πιστὰ ταμόντες
ναίοιτε Τροίην ἐριβώλακα, τοὶ δὲ νεέσθων
Ἄργος ἐς ἱππόβοτον καὶ Ἀχαιΐδα καλλιγύναικα.
Ὣς ἔφαθ᾽, Ἕκτωρ δ᾽ αὖτ᾽ ἐχάρη μέγα μῦθον ἀκούσας,
καί ῥ᾽ ἐς μέσσον ἰὼν Τρώων ἀνέεργε φάλαγγας
μέσσου δουρὸς ἑλών· τοὶ δ᾽ ἱδρύνθησαν ἅπαντες.
τῷ δ᾽ ἐπετοξάζοντο κάρη κομόωντες Ἀχαιοὶ
ἰοῖσίν τε τιτυσκόμενοι λάεσσί τ᾽ ἔβαλλον·
αὐτὰρ ὃ μακρὸν ἄϋσεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
ἴσχεσθ᾽ Ἀργεῖοι, μὴ βάλλετε κοῦροι Ἀχαιῶν·
στεῦται γάρ τι ἔπος ἐρέειν κορυθαίολος Ἕκτωρ.
Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ἔσχοντο μάχης ἄνεῴ τ᾽ ἐγένοντο
ἐσσυμένως· Ἕκτωρ δὲ μετ᾽ ἀμφοτέροισιν ἔειπε·
κέκλυτέ μευ Τρῶες καὶ ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ
μῦθον Ἀλεξάνδροιο, τοῦ εἵνεκα νεῖκος ὄρωρεν.
ἄλλους μὲν κέλεται Τρῶας καὶ πάντας Ἀχαιοὺς
τεύχεα κάλ᾽ ἀποθέσθαι ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ,
αὐτὸν δ᾽ ἐν μέσσῳ καὶ ἀρηΐφιλον Μενέλαον
οἴους ἀμφ᾽ Ἑλένῃ καὶ κτήμασι πᾶσι μάχεσθαι.
ὁππότερος δέ κε νικήσῃ κρείσσων τε γένηται
κτήμαθ᾽ ἑλὼν εὖ πάντα γυναῖκά τε οἴκαδ᾽ ἀγέσθω·
οἱ δ᾽ ἄλλοι φιλότητα καὶ ὅρκια πιστὰ τάμωμεν.
Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ·
τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος·
κέκλυτε νῦν καὶ ἐμεῖο· μάλιστα γὰρ ἄλγος ἱκάνει
θυμὸν ἐμόν, φρονέω δὲ διακρινθήμεναι ἤδη

Zâna de aur, că nu-s de-aruncat aste daruri de cinste
Date de zei și de nimenea volnic așa dobândite.
Dacă tu vrei chiar acuma ca eu să mă pun la bătaie,
Fă pe Troienii ceilalți și pe Ahei la o parte să steie
Iar între armii la mijloc apoi să mă puneți pe mine
Pentru Elena și-avutu-i întreg să mă bat cu Menelau.
Cine o să biruie atunci și mai tare va fi, pe femeie
Și avuția-i luând să le ducă la dânsul acasă.
Voi, încheind legătură și prietenie, rămâneți
Unii în rodnica Troia, ceilalți să se-ntoarne în Argos,
Unde pasc roibi, și-n Ahaia, pământul femeilor mândre."
Astfel îi zise, iar Hector se bucură foarte auzindu-l
Și, între armii pășind, cu sulița prinsă la mijloc
Cetele oprește din mers. Ai lui conteniră cu toții,
Numai Aheii asupra-i dau tot mai departe cu arcul
Și căutau să-l doboare, ațintind cu săgeți și cu pietre.
Dar cu un strigăt prelung așa mijloci Agamemnon:
„Stați, voi Argiilor! Nu vă mai bateți, feciori din Ahaia!
Hector dă semne din creastă, că-i gata ceva să ne spuie."
Zise, și-Aheii stătură din luptă și parc-amuțiră
Numaidecât, iară Hector așa învrăjbitelor taberi
Le cuvânta: „Voi Ahei și Troieni, auziți de la mine
Vorba lui Paris acel care-aduse-ntre noi învrăjbire.
Roagă-se el ca Troienii ceilalți și Aheii cu toții
Armele lucii pe mult roditorul pământ să așeze;
El între armii apoi cu Menelau cel bun de războaie
Pentru Elena și-avutu-i întreg să-și încerce tăria.
Care din doi o să biruie atunci și-o să fie mai tare,
El pe femeie să ia cu averea-i acasă la dânsul,
Iar ceilalți să-ncheiem legătură de prietenie."
Hector așa le vorbi, ei molcom tăcură cu toții.
Dar după dânșii atunci luă și Menelau cuvântul:
„Dați-mi și mie-ascultare, căci nimenea altul ca mine
Nu-i necăjit. Mi se pare c-aproape-i de-acum despărțirea,

Ἀργείους καὶ Τρῶας, ἐπεὶ κακὰ πολλὰ πέπασθε
εἵνεκ᾽ ἐμῆς ἔριδος καὶ Ἀλεξάνδρου ἕνεκ᾽ ἀρχῆς·
ἡμέων δ᾽ ὁπποτέρῳ θάνατος καὶ μοῖρα τέτυκται
τεθναίη· ἄλλοι δὲ διακρινθεῖτε τάχιστα.
οἴσετε ἄρν᾽, ἕτερον λευκόν, ἑτέρην δὲ μέλαιναν,
Γῇ τε καὶ Ἠελίῳ· Διὶ δ᾽ ἡμεῖς οἴσομεν ἄλλον·
ἄξετε δὲ Πριάμοιο βίην, ὄφρ᾽ ὅρκια τάμνῃ
αὐτός, ἐπεί οἱ παῖδες ὑπερφίαλοι καὶ ἄπιστοι,
μή τις ὑπερβασίῃ Διὸς ὅρκια δηλήσηται.
αἰεὶ δ᾽ ὁπλοτέρων ἀνδρῶν φρένες ἠερέθονται·
οἷς δ᾽ ὁ γέρων μετέῃσιν ἅμα πρόσσω καὶ ὀπίσσω
λεύσσει, ὅπως ὄχ᾽ ἄριστα μετ᾽ ἀμφοτέροισι γένηται.
Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ἐχάρησαν Ἀχαιοί τε Τρῶές τε
ἐλπόμενοι παύσασθαι ὀϊζυροῦ πολέμοιο.
καί ῥ᾽ ἵππους μὲν ἔρυξαν ἐπὶ στίχας, ἐκ δ᾽ ἔβαν αὐτοί,
τεύχεά τ᾽ ἐξεδύοντο· τὰ μὲν κατέθεντ᾽ ἐπὶ γαίῃ
πλησίον ἀλλήλων, ὀλίγη δ᾽ ἦν ἀμφὶς ἄρουρα·
Ἕκτωρ δὲ προτὶ ἄστυ δύω κήρυκας ἔπεμπε
καρπαλίμως ἄρνάς τε φέρειν Πρίαμόν τε καλέσσαι·
αὐτὰρ ὃ Ταλθύβιον προΐει κρείων Ἀγαμέμνων
νῆας ἔπι γλαφυρὰς ἰέναι, ἠδ᾽ ἄρν᾽ ἐκέλευεν
οἰσέμεναι· ὃ δ᾽ ἄρ᾽ οὐκ ἀπίθησ᾽ Ἀγαμέμνονι δίῳ.
Ἶρις δ᾽ αὖθ᾽ Ἑλένῃ λευκωλένῳ ἄγγελος ἦλθεν
εἰδομένη γαλόῳ Ἀντηνορίδαο δάμαρτι,
τὴν Ἀντηνορίδης εἶχε κρείων Ἑλικάων
Λαοδίκην Πριάμοιο θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην.
τὴν δ᾽ εὗρ᾽ ἐν μεγάρῳ· ἣ δὲ μέγαν ἱστὸν ὕφαινε
δίπλακα πορφυρέην, πολέας δ᾽ ἐνέπασσεν ἀέθλους
Τρώων θ᾽ ἱπποδάμων καὶ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων,
οὕς ἑθεν εἵνεκ᾽ ἔπασχον ὑπ᾽ Ἄρηος παλαμάων·
ἀγχοῦ δ᾽ ἱσταμένη προσέφη πόδας ὠκέα Ἶρις·
δεῦρ᾽ ἴθι νύμφα φίλη, ἵνα θέσκελα ἔργα ἴδηαι
Τρώων θ᾽ ἱπποδάμων καὶ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων,
οἳ πρὶν ἐπ᾽ ἀλλήλοισι φέρον πολύδακρυν Ἄρηα

Dintre Ahei și Troieni dup-atâtea nevoi și necazuri
Ce-ați pătimit de la mine din sfada-nceputǎ de Paris.
Piară dar unul din noi, după cum vrea ursita și moartea,
Iar ca prieteni ceilalți mai repede să se despartă.
Hai dar aduceți încoa un miel alb și o neagră mioară,
Țărnei și Soarelui jertfă, noi altul aducem lui Zeus.
Vie și Priam cu jertfe să-ncheie-ntre noi legământul;
El, căci obraznici și fără credință-i sunt fiii și poate
Vr'unul să calce cumva legătura jurată lui Zeus.
Nu pun temei pe cei tineri, că mintea le flutură-ntr-una,
Dar mijlocind un bătrân, care vede-napoi și-nainte,
Lucrul, de-o parte și alta, se pune mai bine la cale."
Asta le zise; și se învoiră Troienii și-Aheii
Toți socotind că se curmă războiul cu jalea-i cumplită.
Caii și-opriră la rând și din care săriră oștenii,
Armele scoaseră apoi și-acolo pe jos le-așezară
Lângă olaltă; puțin era câmpul rămas între taberi.
Hector îndată trimise doi crainici la Troia-n cetate,
Grabnic s-aducă doi miei și îndată pe Priam să cheme.
Dar și-Agamemnon Atrid pe crainicul său, pe Taltibiu,
Iute-l porni la corăbii, un miel poruncindu-i s-aducă.
El se supuse voios la porunca ce-i dete-mpăratul.
Iris veni într-aceea ca sol la Elena brațalba;
Zâna leită era Laodice, cumnata Elenei,
Cea mai frumoasă din fetele craiului Priam, soția
Unui fruntaș domnitor Helicaon Antenorianul.
Ea în cămară găsi pe Elena țesând la o pânză
Mare, veșmânt porfiriu îndoit, unde ea-mbrebenase
Alesături ce-arătau o grămadă din luptele date
Între Ahei și Troieni și-ndurate de ei pentru dânsa.
Iris cea iute la mers s-apropie-ndată și-i zice:
„Vino, surato, să vezi ce minune făcură Troienii
Buni la strunitul de cai și Aheii-narmați în aramă.
Ei care-ntâi pe câmpie duceau între dânșii războiul

ἐν πεδίῳ ὀλοοῖο λιλαιόμενοι πολέμοιο·
οἳ δὴ νῦν ἕαται σιγῇ, πόλεμος δὲ πέπαυται,
ἀσπίσι κεκλιμένοι, παρὰ δ᾽ ἔγχεα μακρὰ πέπηγεν.
αὐτὰρ Ἀλέξανδρος καὶ ἀρηΐφιλος Μενέλαος
μακρῇς ἐγχείῃσι μαχήσονται περὶ σεῖο·
τῷ δέ κε νικήσαντι φίλη κεκλήσῃ ἄκοιτις.
  Ὣς εἰποῦσα θεὰ γλυκὺν ἵμερον ἔμβαλε θυμῷ
ἀνδρός τε προτέρου καὶ ἄστεος ἠδὲ τοκήων·
αὐτίκα δ᾽ ἀργεννῇσι καλυψαμένη ὀθόνῃσιν
ὁρμᾶτ᾽ ἐκ θαλάμοιο τέρεν κατὰ δάκρυ χέουσα
οὐκ οἴη, ἅμα τῇ γε καὶ ἀμφίπολοι δύ᾽ ἕποντο,
Αἴθρη Πιτθῆος θυγάτηρ, Κλυμένη τε βοῶπις·
αἶψα δ᾽ ἔπειθ᾽ ἵκανον ὅθι Σκαιαὶ πύλαι ἦσαν.
  Οἳ δ᾽ ἀμφὶ Πρίαμον καὶ Πάνθοον ἠδὲ Θυμοίτην
Λάμπόν τε Κλυτίον θ᾽ Ἱκετάονά τ᾽ ὄζον Ἄρηος
Οὐκαλέγων τε καὶ Ἀντήνωρ πεπνυμένω ἄμφω
ἥατο δημογέροντες ἐπὶ Σκαιῇσι πύλῃσι,
γήραϊ δὴ πολέμοιο πεπαυμένοι, ἀλλ᾽ ἀγορηταὶ
ἐσθλοί, τεττίγεσσιν ἐοικότες οἵ τε καθ᾽ ὕλην
δενδρέῳ ἐφεζόμενοι ὄπα λειριόεσσαν ἱεῖσι·
τοῖοι ἄρα Τρώων ἡγήτορες ἧντ᾽ ἐπὶ πύργῳ.
οἳ δ᾽ ὡς οὖν εἴδονθ᾽ Ἑλένην ἐπὶ πύργον ἰοῦσαν,
ἦκα πρὸς ἀλλήλους ἔπεα πτερόεντ᾽ ἀγόρευον·
οὐ νέμεσις Τρῶας καὶ ἐϋκνήμιδας Ἀχαιοὺς
τοιῇδ᾽ ἀμφὶ γυναικὶ πολὺν χρόνον ἄλγεα πάσχειν·
αἰνῶς ἀθανάτῃσι θεῇς εἰς ὦπα ἔοικεν·
ἀλλὰ καὶ ὧς τοίη περ ἐοῦσ᾽ ἐν νηυσὶ νεέσθω,
μηδ᾽ ἡμῖν τεκέεσσί τ᾽ ὀπίσσω πῆμα λίποιτο.
  Ὣς ἄρ᾽ ἔφαν, Πρίαμος δ᾽ Ἑλένην ἐκαλέσσατο φωνῇ·
δεῦρο πάροιθ᾽ ἐλθοῦσα φίλον τέκος ἵζευ ἐμεῖο,
ὄφρα ἴδῃ πρότερόν τε πόσιν πηούς τε φίλους τε·
οὔ τί μοι αἰτίη ἐσσί, θεοί νύ μοι αἴτιοί εἰσιν
οἵ μοι ἐφώρμησαν πόλεμον πολύδακρυν Ἀχαιῶν·
ὥς μοι καὶ τόνδ᾽ ἄνδρα πελώριον ἐξονομήνῃς

Cel lăcrimos și doreau numai arme, potop și pieire –
Stau potoliți răzimându-se acuma de scuturi și-alături
Lăncile și le-au înfipt, căci gata-i de-acum bătălia.
Numai doi singuri, Menelau și Paris al tău împreună
Stau să se-nclește din suliți, de dragul tău numai, și cine
Are să-nvingă chema-te-va singur pe tine soție.”
  Zise, și vorbele ei ca un farmec în piept îi treziră
Dorul să-și vadă întâiul bărbat și părinții și țara.
Repede-n văl argintiu învelindu-se, ea din odaie
Fuga ieși, iar din ochi i se scurseră fragede lacrimi.
Singură nu era dânsa pe drum, ci urmată de două
Șerbe, ochioasa Climena și Etr-a lui Pites copilă.
Ele sosiră degrabă la zid, pe la Poarta Scheiană.
  Stau împrejurul lui Priam acolo Timoites și Pantus,
Clitiu și Lampos, apoi al lui Ares răsad Hichetaon
Și-Ucalegon și Antenor, cei doi înțelepți deopotrivă,
Sfetnicii lui adunați pe un turn de la Porțile Schee
Oameni bătrâni și de arme scutiți, dar în rostul vorbirii
Meșteri ca roiul de greieri ce stând pe copac în pădure
Glăsuie blând și desfată cu larma lor dulce pădurea;
Astfel acolo-mpreună ședeau și Bătrânii din Troia.
Cum pe Elena văzură spre turn că venea din cetate,
Ziser-așa între dânșii domol în cuvinte ce zboară:
  „Nu e păcat că de mult două neamuri, Troienii și-Aheii
Pentru-o femeie ca asta se luptă și patimi îndură,
Tare și-aduce la chip cu o zeiță. Dar cât de frumoasă-i,
Ducă-se-n țară la ea în corăbii, ca nu cumva dânsa
Pacoste apoi să ne fie și nouă și fiilor noștri.”
  Asta grăiră, iar Priam cu glas a chemat pe Elena:
  „Vino, copila mea-ncoace, și-n față-mi așază-te aproape,
Vezi-ți bărbatul dintâi, prietenii, rudele tale.
Nu-mi ești tu doar vinovată, ci singuri de vină sunt zeii,
Care-mi aduseră amarnic război cu Aheii. Dar spune-mi,
Vezi tu prin oaste pe unul ce-acolo răsare ca bradul?

ὅς τις ὅδ᾽ ἐστὶν Ἀχαιὸς ἀνὴρ ἠΰς τε μέγας τε.
ἤτοι μὲν κεφαλῇ καὶ μείζονες ἄλλοι ἔασι,
καλὸν δ᾽ οὕτω ἐγὼν οὔ πω ἴδον ὀφθαλμοῖσιν,
οὐδ᾽ οὕτω γεραρόν· βασιλῆϊ γὰρ ἀνδρὶ ἔοικε.
  Τὸν δ᾽ Ἑλένη μύθοισιν ἀμείβετο δῖα γυναικῶν·
αἰδοῖός τέ μοί ἐσσι φίλε ἑκυρὲ δεινός τε·
ὡς ὄφελεν θάνατός μοι ἁδεῖν κακὸς ὁππότε δεῦρο
υἱέϊ σῷ ἑπόμην θάλαμον γνωτούς τε λιποῦσα
παῖδά τε τηλυγέτην καὶ ὁμηλικίην ἐρατεινήν.
ἀλλὰ τά γ᾽ οὐκ ἐγένοντο· τὸ καὶ κλαίουσα τέτηκα.
τοῦτο δέ τοι ἐρέω ὅ μ᾽ ἀνείρεαι ἠδὲ μεταλλᾷς·
οὗτός γ᾽ Ἀτρεΐδης εὐρὺ κρείων Ἀγαμέμνων,
ἀμφότερον βασιλεύς τ᾽ ἀγαθὸς κρατερός τ᾽ αἰχμητής·
δαὴρ αὖτ᾽ ἐμὸς ἔσκε κυνώπιδος, εἴ ποτ᾽ ἔην γε.
  Ὣς φάτο, τὸν δ᾽ ὁ γέρων ἠγάσσατο φώνησέν τε·
ὦ μάκαρ Ἀτρεΐδη μοιρηγενὲς ὀλβιόδαιμον,
ἦ ῥά νύ τοι πολλοὶ δεδμήατο κοῦροι Ἀχαιῶν.
ἤδη καὶ Φρυγίην εἰσήλυθον ἀμπελόεσσαν,
ἔνθα ἴδον πλείστους Φρύγας ἀνέρας αἰολοπώλους
λαοὺς Ὀτρῆος καὶ Μυγδόνος ἀντιθέοιο,
οἵ ῥα τότ᾽ ἐστρατόωντο παρ᾽ ὄχθας Σαγγαρίοιο·
καὶ γὰρ ἐγὼν ἐπίκουρος ἐὼν μετὰ τοῖσιν ἐλέχθην
ἤματι τῷ ὅτε τ᾽ ἦλθον Ἀμαζόνες ἀντιάνειραι·
ἀλλ᾽ οὐδ᾽ οἳ τόσοι ἦσαν ὅσοι ἑλίκωπες Ἀχαιοί.
  Δεύτερον αὖτ᾽ Ὀδυσῆα ἰδὼν ἐρέειν᾽ ὁ γεραιός·
εἴπ᾽ ἄγε μοι καὶ τόνδε φίλον τέκος ὅς τις ὅδ᾽ ἐστί·
μείων μὲν κεφαλῇ Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδαο,
εὐρύτερος δ᾽ ὤμοισιν ἰδὲ στέρνοισιν ἰδέσθαι.
τεύχεα μέν οἱ κεῖται ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ,
αὐτὸς δὲ κτίλος ὣς ἐπιπωλεῖται στίχας ἀνδρῶν·
ἀρνειῷ μιν ἔγωγε ἐΐσκω πηγεσιμάλλῳ,
ὅς τ᾽ οἰῶν μέγα πῶϋ διέρχεται ἀργεννάων.
  Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειθ᾽ Ἑλένη Διὸς ἐκγεγαυῖα·
οὗτος δ᾽ αὖ Λαερτιάδης πολύμητις Ὀδυσσεύς,

Cine-o fi oare-ntre Ahei un bărbat așa falnic și mare?
Alții, bag seama, sunt mai răsăriți decât el, dar eu unul
N-am pomenit în viață bărbat așa vrednic de cinste
Și vederos; măreția arată că-i Domn în putere."
  Zise lui Priam atunci Elena, slăvita femeie:
  „Dragul meu socru, rușine și teamă mi-e față de tine.
Doamne, mai bine muream de moarte năprasnică-n ziua
Când m-am luat după fiu-ți, lăsându-mi și casa și neamul
Și pe copila mea dulce și soațele mele iubite.
N-a fost aceasta să fie și-n plâns mă tot mistui de jale.
Dar voi răspunde la tot ce mă-ntrebi și vrei s-afli. Acesta
E-al lui Atreus fecior, e marele Domn Agamemnon,
Tot așa bun la domnie, pe cât e de vrednic în arme,
Mie nemernicei fostul cumnat, dacă fost-a vreodată."
  Asta grăi, iar bătrânul așa minunându-se zice:
  „O, fericite Agamemnon, tu plin de noroc și de daruri,
Cât e de multă oștimea supusă poruncilor tale!
Fost-am pe vremuri în Frigia, țara mănoasă-n podgorii,
Nenumărați frigieni am văzut pe acolo, și caii
Sprinteni ai lor: era oastea mânată de-Otreu și de Migdon
Cel ca un zeu, care tabăr-aveau la Sangariu pe maluri;
Doară și eu între dânșii eram socotit ca tovarăș
Când năvăliseră acolo hordii de bărbate Amazoane.
Nu erau nici Frigienii atâta de mulți ca Aheii."
Cum a văzut pe Ulise, din nou a-ntrebat-o bătrânul:
  „Cine-i și-acela prin gloate? Mai spune-mi, tu fata mea dragă.
Nu e mai mare la stat ca însuși Atrid Agamemnon;
Ochilor totuși se-arată mai lat și la piept și la spate.
Armele lui pe mănosul pământ părăsit-a viteazul,
Și înarmatele șiruri cutreieră ca un berbece:
Eu după mers îl asamăn pe el cu lânosul arete,
Care tot umblă prin turma cea mare-ntre oile albe."
  Fiica lui Zeus, Elena, din nou îi răspunse lui Priam:
  „El este Laertianul, e mult iscusitul Ulise,

ὃς τράφη ἐν δήμῳ Ἰθάκης κραναῆς περ ἐούσης
εἰδὼς παντοίους τε δόλους καὶ μήδεα πυκνά.
Τὴν δ᾽ αὖτ᾽ Ἀντήνωρ πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
ὦ γύναι ἦ μάλα τοῦτο ἔπος νημερτὲς ἔειπες·
ἤδη γὰρ καὶ δεῦρό ποτ᾽ ἤλυθε δῖος Ὀδυσσεὺς
σεῦ ἕνεκ᾽ ἀγγελίης σὺν ἀρηϊφίλῳ Μενελάῳ·
τοὺς δ᾽ ἐγὼ ἐξείνισσα καὶ ἐν μεγάροισι φίλησα,
ἀμφοτέρων δὲ φυὴν ἐδάην καὶ μήδεα πυκνά.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ Τρώεσσιν ἐν ἀγρομένοισιν ἔμιχθεν
στάντων μὲν Μενέλαος ὑπείρεχεν εὐρέας ὤμους,
ἄμφω δ᾽ ἑζομένω γεραρώτερος ἦεν Ὀδυσσεύς·
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ μύθους καὶ μήδεα πᾶσιν ὕφαινον
ἤτοι μὲν Μενέλαος ἐπιτροχάδην ἀγόρευε,
παῦρα μὲν ἀλλὰ μάλα λιγέως, ἐπεὶ οὐ πολύμυθος
οὐδ᾽ ἀφαμαρτοεπής· ἦ καὶ γένει ὕστερος ἦεν.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ πολύμητις ἀναΐξειεν Ὀδυσσεὺς
στάσκεν, ὑπαὶ δὲ ἴδεσκε κατὰ χθονὸς ὄμματα πήξας,
σκῆπτρον δ᾽ οὔτ᾽ ὀπίσω οὔτε προπρηνὲς ἐνώμα,
ἀλλ᾽ ἀστεμφὲς ἔχεσκεν ἀΐδρεϊ φωτὶ ἐοικώς·
φαίης κε ζάκοτόν τέ τιν᾽ ἔμμεναι ἄφρονά τ᾽ αὔτως.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ ὄπα τε μεγάλην ἐκ στήθεος εἵη
καὶ ἔπεα νιφάδεσσιν ἐοικότα χειμερίῃσιν,
οὐκ ἂν ἔπειτ᾽ Ὀδυσῆΐ γ᾽ ἐρίσσειε βροτὸς ἄλλος·
οὐ τότε γ᾽ ὧδ᾽ Ὀδυσῆος ἀγασσάμεθ᾽ εἶδος ἰδόντες.
Τὸ τρίτον αὖτ᾽ Αἴαντα ἰδὼν ἐρέειν᾽ ὃ γεραιός·
τίς τὰρ ὅδ᾽ ἄλλος Ἀχαιὸς ἀνὴρ ἠΰς τε μέγας τε
ἔξοχος Ἀργείων κεφαλήν τε καὶ εὐρέας ὤμους;
Τὸν δ᾽ Ἑλένη τανύπεπλος ἀμείβετο δῖα γυναικῶν·
οὗτος δ᾽ Αἴας ἐστὶ πελώριος ἕρκος Ἀχαιῶν·
Ἰδομενεὺς δ᾽ ἑτέρωθεν ἐνὶ Κρήτεσσι θεὸς ὣς
ἕστηκ᾽, ἀμφὶ δέ μιν Κρητῶν ἀγοὶ ἠγερέθονται.
πολλάκι μιν ξείνισσεν ἀρηΐφιλος Μενέλαος
οἴκῳ ἐν ἡμετέρῳ ὁπότε Κρήτηθεν ἵκοιτο.
νῦν δ᾽ ἄλλους μὲν πάντας ὁρῶ ἑλίκωπας Ἀχαιούς,

Care a crescut în Itaca, stâncosul ostrov, e viteazul
Mare la sfatu-nțelept și la măiestrii de tot felul."
Sare și-adaug-atunci cumintele sfetnic Antenor:
„Tocmai așa e cum spui, nemerită ți-i vorba, femeie.
Odinioară a venit el la noi, luminatul Ulise,
Sol după tine trimis, cu Menelau Atrid împreună.
Fură chiar oaspeții mei și stătură în gazdă la mine
Și cunoscui mai de-aproape priceperea lor și făptura.
Când au venit amândoi în sobor și la sfat cu Troienii,
Cum stătea oblu, Menelau vedeai că-l întrece din umeri;
Dar de pe scaun Ulise părea mai măreț la vedere.
Când după asta-ncepură să-și depene vorba și gândul
Și cuvântau adunării, Menelau rostea mai în pripă
Graiuri puține, dar foarte apriate, căci nu-i vorbă-lungă,
Nici bate câmpii vorbind, deși e mai tânăr ca dânsul.
Când de pe scaun apoi se sculă cumpănitul Ulise,
Stete cu ochii plecați la pământ, cu privirea boldită;
Nu-și mai clinti al său sceptru măcar înapoi ori-nainte,
Ci îl ținu-nțepenit ca un nepriceput. După față
Astfel era, de părea că e șui ori e crunt de mânie.
Cum însă prinse din pieptu-i puternicul glas să răsune,
Vorbele-i line să curgă din rostu-i ca fulgi de zăpadă,
Nimenea n-ar fi putut să se-ntreacă din grai cu Ulise.
Dar de făptura-i atunci noi nu ne mirarăm atâta."
Când dup-aceea pe Aias văzu, întrebă împăratul:
„Cine e oare celalt totuna de falnic și mare,
Care răsare-ntre Ahei cu-al lui creștet și umere late?"
Zise-nzeita Elena-nvelită în lungă maramă:
„El este Aias novacul, Aheilor turn de tărie.
Idomeneu, al Cretanilor Domn, ca un zeu îi stă-n față;
Cei înșirați pe aproape sunt toți căpetenii cretane.
Odinioară de câte ori nu-i avu-n gazdă Menelau
Când ne soseau de departe, din Creta, ca oaspeți acasă!
Văd și pe-Aheii ceilalți, pe voinicii cu ochii de vultur,

οὕς κεν ἐὺ γνοίην καί τ᾽ οὔνομα μυθησαίμην·
δοιὼ δ᾽ οὐ δύναμαι ἰδέειν κοσμήτορε λαῶν
Κάστορά θ᾽ ἱππόδαμον καὶ πὺξ ἀγαθὸν Πολυδεύκεα
αὐτοκασιγνήτω, τώ μοι μία γείνατο μήτηρ.
ἢ οὐχ ἑσπέσθην Λακεδαίμονος ἐξ ἐρατεινῆς,
ἢ δεύρω μὲν ἕποντο νέεσσ᾽ ἔνι ποντοπόροισι,
νῦν αὖτ᾽ οὐκ ἐθέλουσι μάχην καταδύμεναι ἀνδρῶν
αἴσχεα δειδιότες καὶ ὀνείδεα πόλλ᾽ ἅ μοί ἐστιν.
Ὣς φάτο, τοὺς δ᾽ ἤδη κάτεχεν φυσίζοος αἶα
ἐν Λακεδαίμονι αὖθι φίλῃ ἐν πατρίδι γαίῃ.
Κήρυκες δ᾽ ἀνὰ ἄστυ θεῶν φέρον ὅρκια πιστὰ
ἄρνε δύω καὶ οἶνον ἐΰφρονα καρπὸν ἀρούρης
ἀσκῷ ἐν αἰγείῳ· φέρε δὲ κρητῆρα φαεινὸν
κῆρυξ Ἰδαῖος ἠδὲ χρύσεια κύπελλα·
ὄτρυνεν δὲ γέροντα παριστάμενος ἐπέεσσιν·
ὄρσεο Λαομεδοντιάδη, καλέουσιν ἄριστοι
Τρώων θ᾽ ἱπποδάμων καὶ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
ἐς πεδίον καταβῆναι ἵν᾽ ὅρκια πιστὰ τάμητε·
αὐτὰρ Ἀλέξανδρος καὶ ἀρηΐφιλος Μενέλαος
μακρῇς ἐγχείῃσι μαχήσοντ᾽ ἀμφὶ γυναικί·
τῷ δέ κε νικήσαντι γυνὴ καὶ κτήμαθ᾽ ἕποιτο·
οἳ δ᾽ ἄλλοι φιλότητα καὶ ὅρκια πιστὰ ταμόντες
ναίοιμεν Τροίην ἐριβώλακα, τοὶ δὲ νέονται
Ἄργος ἐς ἱππόβοτον καὶ Ἀχαιΐδα καλλιγύναικα.
Ὣς φάτο ῥίγησεν δ᾽ ὃ γέρων, ἐκέλευσε δ᾽ ἑταίρους
ἵππους ζευγνύμεναι· τοὶ δ᾽ ὀτραλέως ἐπίθοντο.
ἂν δ᾽ ἄρ᾽ ἔβη Πρίαμος, κατὰ δ᾽ ἡνία τεῖνεν ὀπίσσω·
πὰρ δέ οἱ Ἀντήνωρ περικαλλέα βήσετο δίφρον·
τὼ δὲ διὰ Σκαιῶν πεδίον δ᾽ ἔχον ὠκέας ἵππους.
Ἀλλ᾽ ὅτε δή ῥ᾽ ἵκοντο μετὰ Τρῶας καὶ Ἀχαιούς,
ἐξ ἵππων ἀποβάντες ἐπὶ χθόνα πουλυβότειραν
ἐς μέσσον Τρώων καὶ Ἀχαιῶν ἐστιχόωντο.
ὄρνυτο δ᾽ αὐτίκ᾽ ἔπειτα ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων,
ἂν δ᾽ Ὀδυσεὺς πολύμητις· ἀτὰρ κήρυκες ἀγαυοὶ

Lesne aș putea să-i cunosc, ba chiar și pe nume le-aș spune.
Numai pe doi căpitani nu-i văd între dânșii, pe Castor,
Bun călăreț, și pe Polux, dibaciul în luptă cu pumnii,
Scumpii mei frați, de o mamă cu mine amândoi. Oare dânșii
N-au părăsit cu ceilalți moșia lor cea desfătată,
Lacedemonul? Ori poate-au venit în corăbii pe mare,
Însă ei nu îndrăznesc să ia parte de-acum la bătaie
Între oșteni și li-i groază de multele ocări și ponoase
Ce-ar auzi despre mine.” Dar ei zăceau morți pe pământul
Darnic în hrană,-n Laconia, scumpa lor țară.
Crainicii se întorceau din cetate cu jertfe menite
Celor de sus, doi miei și rodul câmpiei, vin negru
Veselitor în burduful de piele de capră. Ideos
Cu-o lucitoare părnaie în mână și-o cupă de aur
S-apropie de bătrânu-mpărat și-ncepu să-l îndemne:
„Scoală, tu fiu al lui Laomedonte; te cheamă fruntașii
Cei de la tabără, ai noștri și-Aheii; te-așteaptă cu toții
Să te cobori pe câmpie, să-nchei învoială-ntre dânșii.
Fiul tău Paris acum și Menelau cel aprig în arme
Singuri, de dragul Elenei, din sulițe lungi se vor bate.
Cine-o să biruie are să ia pe femeie și-averea.
Noi, încheind legătură și pace, rămânem în Troia
Domni peste rodnica țară; ceilalți o să plece în Argos,
Unde pasc roibi, și-n Ahaia, pământul femeilor mândre.”
Ast-a grăit și bătrânul, cuprins de cutremur, demândă
Soților caii să-nhame, și-ndată-mplinită-i porunca.
Priam urcându-se trage de hățuri; alături Antenor
Suie-se-n chelna cea dalb-a telegii. Apoi împreună
Cailor repezi dau zor spre câmpie pe Poarta Scheiană.
Când au sosit dup-aceea-ntre Ahei și Troieni, din cotigă
S-au coborât pe pământu-nverzit de pășuni, și pedeștri
Au-naintat pân'la mijlocul oștilor, unde-n picioare
S-au și sculat căpetenia oastei Atrid Agamemnon
Și iscusitul Ulise. Și jertfe aduceau împreună

ὅρκια πιστὰ θεῶν σύναγον, κρητῆρι δὲ οἶνον
μίσγον, ἀτὰρ βασιλεῦσιν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν.
Ἀτρεΐδης δὲ ἐρυσσάμενος χείρεσσι μάχαιραν,
ἥ οἱ πὰρ ξίφεος μέγα κουλεὸν αἰὲν ἄωρτο,
ἀρνῶν ἐκ κεφαλέων τάμνε τρίχας· αὐτὰρ ἔπειτα
κήρυκες Τρώων καὶ Ἀχαιῶν νεῖμαν ἀρίστοις.
τοῖσιν δ' Ἀτρεΐδης μεγάλ' εὔχετο χεῖρας ἀνασχών·
Ζεῦ πάτερ Ἴδηθεν μεδέων κύδιστε μέγιστε,
Ἠέλιός θ', ὃς πάντ' ἐφορᾷς καὶ πάντ' ἐπακούεις,
καὶ ποταμοὶ καὶ γαῖα, καὶ οἳ ὑπένερθε καμόντας
ἀνθρώπους τίνυσθον ὅτις κ' ἐπίορκον ὀμόσσῃ,
ὑμεῖς μάρτυροι ἔστε, φυλάσσετε δ' ὅρκια πιστά·
εἰ μέν κεν Μενέλαον Ἀλέξανδρος καταπέφνῃ
αὐτὸς ἔπειθ' Ἑλένην ἐχέτω καὶ κτήματα πάντα,
ἡμεῖς δ' ἐν νήεσσι νεώμεθα ποντοπόροισιν·
εἰ δέ κ' Ἀλέξανδρον κτείνῃ ξανθὸς Μενέλαος,
Τρῶας ἔπειθ' Ἑλένην καὶ κτήματα πάντ' ἀποδοῦναι,
τιμὴν δ' Ἀργείοις ἀποτινέμεν ἥν τιν' ἔοικεν,
ἥ τε καὶ ἐσσομένοισι μετ' ἀνθρώποισι πέληται.
εἰ δ' ἂν ἐμοὶ τιμὴν Πρίαμος Πριάμοιό τε παῖδες
τίνειν οὐκ ἐθέλωσιν Ἀλεξάνδροιο πεσόντος,
αὐτὰρ ἐγὼ καὶ ἔπειτα μαχήσομαι εἵνεκα ποινῆς
αὖθι μένων, ἧός κε τέλος πολέμοιο κιχείω.
Ἦ, καὶ ἀπὸ στομάχους ἀρνῶν τάμε νηλέϊ χαλκῷ·
καὶ τοὺς μὲν κατέθηκεν ἐπὶ χθονὸς ἀσπαίροντας
θυμοῦ δευομένους· ἀπὸ γὰρ μένος εἵλετο χαλκός.
οἶνον δ' ἐκ κρητῆρος ἀφυσσόμενοι δεπάεσσιν
ἔκχεον, ἠδ' εὔχοντο θεοῖς αἰειγενέτῃσιν.
ὧδε δέ τις εἴπεσκεν Ἀχαιῶν τε Τρώων τε·
Ζεῦ κύδιστε μέγιστε καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι
ὁππότεροι πρότεροι ὑπὲρ ὅρκια πημήνειαν
ὧδέ σφ' ἐγκέφαλος χαμάδις ῥέοι ὡς ὅδε οἶνος
αὐτῶν καὶ τεκέων, ἄλοχοι δ' ἄλλοισι δαμεῖεν.
Ὣς ἔφαν, οὐδ' ἄρα πώ σφιν ἐπεκραίαινε Κρονίων.

Crainicii vrednici de cinste și vin mestecau în ulcioare,
Crailor apă turnau după asta pe mâini să se spele.
Iute Agamemnon Atrid își scoase din teacă jungherul
Cel aninat pe la șold alături de spada cea lungă,
Și taie smocuri din creștetul mieilor; ele de crainici
Fură-mpărțite mai-marilor oastei Troiene și ahee.
Mâinile-nalță Agamemnon și roagă-se așa cu glas tare:
„Zeus, părinte prea-nalte, slăvite stăpân de pe Ida,
Soare tu cel care totul cuprinzi cu privirea și-auzul,
Și tu, Pământe, voi râuri și voi cei din lumea cealaltă
Care osândiți pe cei morți, dacă-n viață ei strâmb se jurară,
Voi ne fiți martori acum și păziți jurămintele noastre.
Dacă la luptă cumva pe Menelau răpune-va Paris,
El pe Elena să fie stăpân și pe-averile-i toate;
Noi cei din Argos apoi să ne-ntoarcem pe mare-n corăbii.
Dacă Menelau cumva îl omoară pe chipeșul Paris,
Da-vor Troienii atunci pe Elena și-averile-i toate,
Da-vor asișderea plata războiului ce se cuvine,
Pildă să fie și celor ce vin după noi, tuturora.
Despăgubiri de război dacă nu vor plăti de la sine
Priam și fiii lui Priam, de-ndată ce mort ar fi Paris,
Eu mă voi bate și-atunci și cere-voi prețul pedepsei
Și-am să tot stărui pe-aici până voi isprăvi cu războiul."
Zice și mieii înjunghie cu arma cea crudă de-aramă
Și le dă drumul pe jos, iară ei se tot zbat din picioare
Până ce nu mai răsuflă, căci arma le stoarce puterea.
Vin din ulcioare luând îl toarnă drept paos pe țărnă,
Zeilor veșnici înalță rugări, tuturora se-nchină
Și oarecine așa între Ahei și Troieni se mai roagă:
„Zeus prea-nalte, slăvite, voi zeilor cei fără moarte,
Care din doi cuteza-va să calce tocmeala făcută,
Piară cu creierul scurs întocmai ca vinul de față,
El și ai lui, iar nevasta să-i fie răpită de alții."
Astfel urară, dar n-a fost urarea primită de Zeus.

τοῖσι δὲ Δαρδανίδης Πρίαμος μετὰ μῦθον ἔειπε·
κέκλυτέ μευ Τρῶες καὶ ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοί·
ἤτοι ἐγὼν εἶμι προτὶ Ἴλιον ἠνεμόεσσαν
ἄψ, ἐπεὶ οὔ πω τλήσομ᾽ ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὁρᾶσθαι
μαρνάμενον φίλον υἱὸν ἀρηϊφίλῳ Μενελάῳ·
Ζεὺς μέν που τό γε οἶδε καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι
ὁπποτέρῳ θανάτοιο τέλος πεπρωμένον ἐστίν.
Ἦ ῥα καὶ ἐς δίφρον ἄρνας θέτο ἰσόθεος φώς,
ἂν δ᾽ ἄρ᾽ ἔβαιν᾽ αὐτός, κατὰ δ᾽ ἡνία τεῖνεν ὀπίσσω·
πὰρ δέ οἱ Ἀντήνωρ περικαλλέα βήσετο δίφρον.
τὼ μὲν ἄρ᾽ ἄψορροι προτὶ Ἴλιον ἀπονέοντο·
Ἕκτωρ δὲ Πριάμοιο πάϊς καὶ δῖος Ὀδυσσεὺς
χῶρον μὲν πρῶτον διεμέτρεον, αὐτὰρ ἔπειτα
κλήρους ἐν κυνέῃ χαλκήρεϊ πάλλον ἑλόντες,
ὁππότερος δὴ πρόσθεν ἀφείη χάλκεον ἔγχος.
λαοὶ δ᾽ ἠρήσαντο, θεοῖσι δὲ χεῖρας ἀνέσχον,
ὧδε δέ τις εἴπεσκεν Ἀχαιῶν τε Τρώων τε·
Ζεῦ πάτερ Ἴδηθεν μεδέων κύδιστε μέγιστε
ὁππότερος τάδε ἔργα μετ᾽ ἀμφοτέροισιν ἔθηκε,
τὸν δὸς ἀποφθίμενον δῦναι δόμον Ἄϊδος εἴσω,
ἡμῖν δ᾽ αὖ φιλότητα καὶ ὅρκια πιστὰ γενέσθαι.
Ὣς ἄρ᾽ ἔφαν, πάλλεν δὲ μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ
ἂψ ὁρόων· Πάριος δὲ θοῶς ἐκ κλῆρος ὄρουσεν.
οἳ μὲν ἔπειθ᾽ ἵζοντο κατὰ στίχας, ἧχι ἑκάστῳ
ἵπποι ἀερσίποδες καὶ ποικίλα τεύχε᾽ ἔκειτο·
αὐτὰρ ὅ γ᾽ ἀμφ᾽ ὤμοισιν ἐδύσετο τεύχεα καλὰ
δῖος Ἀλέξανδρος Ἑλένης πόσις ἠϋκόμοιο.
κνημῖδας μὲν πρῶτα περὶ κνήμῃσιν ἔθηκε
καλάς, ἀργυρέοισιν ἐπισφυρίοις ἀραρυίας·
δεύτερον αὖ θώρηκα περὶ στήθεσσιν ἔδυνεν
οἷο κασιγνήτοιο Λυκάονος· ἥρμοσε δ᾽ αὐτῷ.
ἀμφὶ δ᾽ ἄρ᾽ ὤμοισιν βάλετο ξίφος ἀργυρόηλον
χάλκεον, αὐτὰρ ἔπειτα σάκος μέγα τε στιβαρόν τε·
κρατὶ δ᾽ ἐπ᾽ ἰφθίμῳ κυνέην εὔτυκτον ἔθηκεν

Priam, nepot lui Dardanos, luând după asta cuvântul,
Zise: „Ascultați, o Troieni și Ahei, voi cu dalbe pulpare,
Eu sunt silit a mă-ntoarce la Troia bătută de vânturi;
Greu mi-i cu ochii să văd încleștarea ce are să fie
Între Menelau, dușmanul războinic, și fiul meu Paris.
Știe părintele Zeus și zeii ceilalți deopotrivă,
Care din doi e ursit în bătaie să-și vadă căderea!”
Zice, și mieii-njunghiați și-i pune-n teleagă bătrânul
Cel ca un zeu de arătos, și urcându-se trage din hățuri;
Suie-se alături Antenor în lucia dalbă teleagă
Și amândoi dup-aceea iau calea-napoi în cetate.
Hector, odrasla lui Priam, atunci și măritul Ulise
Măsură-al luptei hotar și-n chivăra cea ferecată
Sorții aruncă și scutură chivăra ei ca să știe
Care dintr-înșii cu lancea va face-n bătaie-nceputul.
Zeilor oștile iarăși se roagă cu brațele-ntinse
Și-unii din suflet așa între Ahei și Troieni cuvântează:
„Zeus părinte, prea-nalte, slăvite stăpân de pe Ida,
Care din ei amândoi e pricina-nvrăjbirii grozave
Fă-l tu să cadă zdrobit și-ndată să-l mistuie iadul.
Iar legătura de pace-ntre noi neclintită să fie.”
Clatină coiful atunci, privirea-ntorcându-și, mărețul
Hector, și iată că sare din chivără sorțul lui Paris.
Stete mulțimea pe rând fiecare pe-aproape de caii
Cei săltăreți și de armele-i cele-nflorate-n aramă.
Mândră-armătură pe umeri începe să-mbrace-acum Paris
Cel ca un zeu de chipos, Alexandru, bărbatul Elenei.
Pulpele-nfășură-ntâi în dalbe pulpare de-aramă
Bine-ncheiate în sponce de-argint; ca să-și apere pieptul,
El și-l încinse cu platoșa fratelui tânăr Licaon.
Platoșa-i vine turnată pe trup, și anină de umăr
Spada de aramă, țintată-n argint, și pe urmă ridică
Marele, țeapănul scut, și-ndeasă pe creștetu-i zdravăn
Luciul coif cel cu tuiuri din coadă de cal, iar pe creastă

ἵππουριν· δεινὸν δὲ λόφος καθύπερθεν ἔνευεν·
εἵλετο δ᾽ ἄλκιμον ἔγχος, ὅ οἱ παλάμηφιν ἀρήρει.
ὣς δ᾽ αὔτως Μενέλαος ἀρήϊος ἔντε᾽ ἔδυνεν.
Οἳ δ᾽ ἐπεὶ οὖν ἑκάτερθεν ὁμίλου θωρήχθησαν,
ἐς μέσσον Τρώων καὶ Ἀχαιῶν ἐστιχόωντο
δεινὸν δερκόμενοι· θάμβος δ᾽ ἔχεν εἰσορόωντας
Τρῶάς θ᾽ ἱπποδάμους καὶ ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς.
καί ῥ᾽ ἐγγὺς στήτην διαμετρητῷ ἐνὶ χώρῳ
σείοντ᾽ ἐγχείας ἀλλήλοισιν κοτέοντε.
πρόσθε δ᾽ Ἀλέξανδρος προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
καὶ βάλεν Ἀτρεΐδαο κατ᾽ ἀσπίδα πάντοσε ἴσην,
οὐδ᾽ ἔρρηξεν χαλκός, ἀνεγνάμφθη δέ οἱ αἰχμὴ
ἀσπίδ᾽ ἐνὶ κρατερῇ· ὃ δὲ δεύτερον ὄρνυτο χαλκῷ
Ἀτρεΐδης Μενέλαος ἐπευξάμενος Διὶ πατρί·
Ζεῦ ἄνα δὸς τίσασθαι ὅ με πρότερος κάκ᾽ ἔοργε
δῖον Ἀλέξανδρον, καὶ ἐμῇς ὑπὸ χερσὶ δάμασσον,
ὄφρα τις ἐρρίγῃσι καὶ ὀψιγόνων ἀνθρώπων
ξεινοδόκον κακὰ ῥέξαι, ὅ κεν φιλότητα παράσχῃ.
Ἦ ῥα καὶ ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
καὶ βάλε Πριαμίδαο κατ᾽ ἀσπίδα πάντοσε ἴσην·
διὰ μὲν ἀσπίδος ἦλθε φαεινῆς ὄβριμον ἔγχος,
καὶ διὰ θώρηκος πολυδαιδάλου ἠρήρειστο·
ἀντικρὺ δὲ παραὶ λαπάρην διάμησε χιτῶνα
ἔγχος· ὃ δ᾽ ἐκλίνθη καὶ ἀλεύατο κῆρα μέλαιναν.
Ἀτρεΐδης δὲ ἐρυσσάμενος ξίφος ἀργυρόηλον
πλῆξεν ἀνασχόμενος κόρυθος φάλον· ἀμφὶ δ᾽ ἄρ᾽ αὐτῷ
τριχθά τε καὶ τετραχθὰ διατρυφὲν ἔκπεσε χειρός.
Ἀτρεΐδης δ᾽ ᾤμωξεν ἰδὼν εἰς οὐρανὸν εὐρύν·
Ζεῦ πάτερ οὔ τις σεῖο θεῶν ὀλοώτερος ἄλλος·
ἦ τ᾽ ἐφάμην τίσασθαι Ἀλέξανδρον κακότητος·
νῦν δέ μοι ἐν χείρεσσιν ἄγη ξίφος, ἐκ δέ μοι ἔγχος
ἠΐχθη παλάμηφιν ἐτώσιον, οὐδ᾽ ἔβαλόν μιν.
Ἦ καὶ ἐπαΐξας κόρυθος λάβεν ἱπποδασείης,
ἕλκε δ᾽ ἐπιστρέψας μετ᾽ ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς·

Tufa de păr, vânturată mereu, fâlfâia-ngrozitoare.
Țapăna suliț-apucă și bine cu pumnul o strânge;
S-a înarmat ca și el Menelau, la arme pornitul.
După ce ei se-narmară de-o parte și alta-a mulțimii,
Între Ahei și Troieni pe la mijloc pășind, se iviră
Crunt și sălbatic privind, cât spaima răzbi pe Troienii
Domolitorii de cai și pe-Aheii cu mândre pulpare.
S-apropiară-n hotaru-nsemnat și acolo stătură
Lăncile mari răsucind, amândoi căpiați de mânie.
Paris întâiul a dat lovitura cu sulița-i lungă
Și-a nimerit pe Menelau, în scutul rotat, pe deasupra;
Sulița nu l-a împuns, căci ea pe la vârf, de tăria
Scutului, s-a-ncovoiat. Menelau cu arma la rându-i
Tabăr-asupra lui Paris și astfel se roagă de Zeus:
„Doamne, tu fă să-mi răzbun pe mișelul acel care-ntâiul
Rău mi-a făcut, să dobor cu mâna eu însumi pe Paris,
Viță de domn, ca oricine pe urmă să tremure-n lume,
De-ar cuteza să s-atingă de-o gazdă ce bine-l primește."
Zice, și-ndată rotind el sulița mare și-aruncă,
Și pe-al lui Priam fecior în scut îl ajunge, și scutul
Scânteietor și rotat i-l străpunge puternica lance,
Și dup-aceea răzbind în platoșa lui măiestrită,
Vârfu-i de aramă pe lângă deșerturi îi rupe veșmântul,
Paris s-apleacă pe loc și scapă de neagra pieire.
Spada țintată-n argint și-o trase Menelau din teacă
Și, ridicând-o, și-n creastă pe coiful lui Paris izbind-o,
Sfarmă-se-n două și-n trei și țănduri îi cade din mână.
Geme viteazul privind spre a cerului boltă întinsă:
„Doamne, tu Zeus, nu-i nimeni așa de amarnic ca tine.
Vrui doar necazul să-mi scot plătind mișelia lui Paris;
Iată că ruptă mi-i sabia în mână și sulița lungă
Mi-o repezii în zadar, căci nu-l nimerii." Și, cum zice,
Sare și-nhață pe Paris de-a coifului coadă stufoasă
Și, întorcându-l, îl trage spre-Ahei, de era să-l sugrume,

ἄγχε δέ μιν πολύκεστος ἱμὰς ἁπαλὴν ὑπὸ δειρήν,
ὅς οἱ ὑπ᾽ ἀνθερεῶνος ὀχεὺς τέτατο τρυφαλείης.
καί νύ κεν εἴρυσσέν τε καὶ ἄσπετον ἤρατο κῦδος,
εἰ μὴ ἄρ᾽ ὀξὺ νόησε Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη,
ἥ οἱ ῥῆξεν ἱμάντα βοὸς ἶφι κταμένοιο·
κεινὴ δὲ τρυφάλεια ἅμ᾽ ἕσπετο χειρὶ παχείῃ.
τὴν μὲν ἔπειθ᾽ ἥρως μετ᾽ ἐϋκνήμιδας Ἀχαιοὺς
ῥῖψ᾽ ἐπιδινήσας, κόμισαν δ᾽ ἐρίηρες ἑταῖροι·
αὐτὰρ ὃ ἂψ ἐπόρουσε κατακτάμεναι μενεαίνων
ἔγχεϊ χαλκείῳ· τὸν δ᾽ ἐξήρπαξ᾽ Ἀφροδίτη
ῥεῖα μάλ᾽ ὥς τε θεός, ἐκάλυψε δ᾽ ἄρ᾽ ἠέρι πολλῇ,
κὰδ δ᾽ εἷσ᾽ ἐν θαλάμῳ εὐώδεϊ κηώεντι.
αὐτὴ δ᾽ αὖ Ἑλένην καλέουσ᾽ ἴε· τὴν δὲ κίχανε
πύργῳ ἐφ᾽ ὑψηλῷ, περὶ δὲ Τρῳαὶ ἅλις ἦσαν·
χειρὶ δὲ νεκταρέου ἑανοῦ ἐτίναξε λαβοῦσα,
γρηῒ δέ μιν ἐϊκυῖα παλαιγενέϊ προσέειπεν
εἰροκόμῳ, ἥ οἱ Λακεδαίμονι ναιετοώσῃ
ἤσκειν εἴρια καλά, μάλιστα δέ μιν φιλέεσκε·
τῇ μιν ἐεισαμένη προσεφώνεε δῖ᾽ Ἀφροδίτη·
δεῦρ᾽ ἴθ᾽· Ἀλέξανδρός σε καλεῖ οἶκον δὲ νέεσθαι.
κεῖνος ὅ γ᾽ ἐν θαλάμῳ καὶ δινωτοῖσι λέχεσσι
κάλλεΐ τε στίλβων καὶ εἵμασιν· οὐδέ κε φαίης
ἀνδρὶ μαχεσσάμενον τόν γ᾽ ἐλθεῖν, ἀλλὰ χορὸν δὲ
ἔρχεσθ᾽, ἠὲ χοροῖο νέον λήγοντα καθίζειν.
  Ὣς φάτο, τῇ δ᾽ ἄρα θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὄρινε·
καί ῥ᾽ ὡς οὖν ἐνόησε θεᾶς περικαλλέα δειρὴν
στήθεά θ᾽ ἱμερόεντα καὶ ὄμματα μαρμαίροντα,
θάμβησέν τ᾽ ἄρ᾽ ἔπειτα ἔπος τ᾽ ἔφατ᾽ ἔκ τ᾽ ὀνόμαζε·
δαιμονίη, τί με ταῦτα λιλαίεαι ἠπεροπεύειν;
ἦ πῄ με προτέρω πολίων εὖ ναιομενάων
ἄξεις, ἢ Φρυγίης ἢ Μῃονίης ἐρατεινῆς,
εἴ τίς τοι καὶ κεῖθι φίλος μερόπων ἀνθρώπων·
οὕνεκα δὴ νῦν δῖον Ἀλέξανδρον Μενέλαος
νικήσας ἐθέλει στυγερὴν ἐμὲ οἴκαδ᾽ ἄγεσθαι,

Strâns la grumazu-i fiind gâtarul, cureaua-nflorată
Care sta prinsă de coif și trecea sub bărbie; și astfel
El l-ar fi dus și ar fi dobândit biruință nespusă.
Dar a lui Zeus copilă, Afrodita, pe loc luând seama,
Rupse cureaua din piele de taur ucis cu putere.
Gol îi rămase în mâna vânjoasă a viteazului coiful;
El învârtindu-l apoi l-a zvârlit spre Ahei, iar acolo
Cei mai de-aproape tovarăși ai lui de jos îl luară.
  Totuși Atride-napoi se repede cu lancea de-aramă
Ca să-l omoare, dar lesne pe Paris îl smulge Afrodita
Ca o zeiță pe-ascuns și-l duce prin negură acasă,
Într-o cămară-n iatac, unde fumegă dulci mirodenii.
Singură apoi Afrodita s-a dus pe Elena s-o cheme,
Și-a nimerit-o la turn, unde sta între multe Troiene.
Și apucând-o de straiul ei îmbălsămat a mișcat-o
După ce ea se schimbase la chip, de părea că-i bătrâna,
Roaba ei cea mai iubită și harnica ei torcătoare,
Care în Lacedemon îi torcea frumusețe de lână.
Astfel la față fiind, îi zise zeița Afrodita:
  „Repede vino, te cheamă bărbatul tău Paris acasă.
El în odaie, pe patul strujit te așteaptă pe tine,
Ca un luceafăr de mândru și împodobit. Parcă nu e
Din bătălie întors, ci e gata să meargă la horă
Ori că din horă abia e desprins și mai stă să răsufle.”
  Astfel îi zise, și-n suflet adânc tulbură pe femeie!
Dar după gâtul frumos de minune și-al pieptului farmec
Și după ochii cei mari lucitori cunoscând pe zeița,
Ea sta uimită privind-o și-apoi tot gândindu-se-ncepe:
  „Nemilostivo, de ce m-amăgești, ispitindu-mă iară?
Au mai departe tu vrei să mă porți în orașe bogate
Poate prin Frigia ori în Meonia, țara plăcută,
Dacă și-acolo cumva între oameni ți-i drag oarecine?
Oare fiindcă Menelau acum, biruind pe-Alexandru,
Vrea să mă ia înapoi pe săraca-mi de mine oropsita,

τοὔνεκα δὴ νῦν δεῦρο δολοφρονέουσα παρέστης;
ἧσο παρ᾽ αὐτὸν ἰοῦσα, θεῶν δ᾽ ἀπόεικε κελεύθου,
μηδ᾽ ἔτι σοῖσι πόδεσσιν ὑποστρέψειας Ὄλυμπον,
ἀλλ᾽ αἰεὶ περὶ κεῖνον ὀΐζυε καί ἑ φύλασσε,
εἰς ὅ κέ σ᾽ ἢ ἄλοχον ποιήσεται ἢ ὅ γε δούλην.
κεῖσε δ᾽ ἐγὼν οὐκ εἶμι· νεμεσσητὸν δέ κεν εἴη·
κείνου πορσανέουσα λέχος· Τρῳαὶ δέ μ᾽ ὀπίσσω
πᾶσαι μωμήσονται· ἔχω δ᾽ ἄχε᾽ ἄκριτα θυμῷ.
Τὴν δὲ χολωσαμένη προσεφώνεε δῖ᾽ Ἀφροδίτη·
μή μ᾽ ἔρεθε σχετλίη, μὴ χωσαμένη σε μεθείω,
τὼς δέ σ᾽ ἀπεχθήρω ὡς νῦν ἔκπαγλ᾽ ἐφίλησα,
μέσσῳ δ᾽ ἀμφοτέρων μητίσομαι ἔχθεα λυγρὰ
Τρώων καὶ Δαναῶν, σὺ δέ κεν κακὸν οἶτον ὄληαι.
Ὣς ἔφατ᾽, ἔδεισεν δ᾽ Ἑλένη Διὸς ἐκγεγαυῖα,
βῆ δὲ κατασχομένη ἑανῷ ἀργῆτι φαεινῷ
σιγῇ, πάσας δὲ Τρῳὰς λάθεν· ἦρχε δὲ δαίμων.
Αἳ δ᾽ ὅτ᾽ Ἀλεξάνδροιο δόμον περικαλλέ᾽ ἵκοντο,
ἀμφίπολοι μὲν ἔπειτα θοῶς ἐπὶ ἔργα τράποντο,
ἣ δ᾽ εἰς ὑψόροφον θάλαμον κίε δῖα γυναικῶν.
τῇ δ᾽ ἄρα δίφρον ἑλοῦσα φιλομειδὴς Ἀφροδίτη
ἀντί᾽ Ἀλεξάνδροιο θεὰ κατέθηκε φέρουσα·
ἔνθα κάθιζ᾽ Ἑλένη κούρη Διὸς αἰγιόχοιο
ὄσσε πάλιν κλίνασα, πόσιν δ᾽ ἠνίπαπε μύθῳ·
ἤλυθες ἐκ πολέμου· ὡς ὤφελες αὐτόθ᾽ ὀλέσθαι
ἀνδρὶ δαμεὶς κρατερῷ, ὃς ἐμὸς πρότερος πόσις ἦεν.
ἦ μὲν δὴ πρίν γ᾽ εὔχε᾽ ἀρηϊφίλου Μενελάου
σῇ τε βίῃ καὶ χερσὶ καὶ ἔγχεϊ φέρτερος εἶναι·
ἀλλ᾽ ἴθι νῦν προκάλεσσαι ἀρηΐφιλον Μενέλαον
ἐξαῦτις μαχέσασθαι ἐναντίον· ἀλλά σ᾽ ἔγωγε
παύεσθαι κέλομαι, μηδὲ ξανθῷ Μενελάῳ
ἀντίβιον πόλεμον πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι
ἀφραδέως, μή πως τάχ᾽ ὑπ᾽ αὐτοῦ δουρὶ δαμήῃς.
Τὴν δὲ Πάρις μύθοισιν ἀμειβόμενος προσέειπε·
μή με γύναι χαλεποῖσιν ὀνείδεσι θυμὸν ἔνιπτε·

De asta tu-mi vii cu momeli și umbli cu gânduri viclene?
Du-te și stai lângă el, din a zeilor cale te-abate,
Nu-ți mai întoarce piciorul spre culmile olimpiene,
Poartă-i nevoia și-aleanul, ai grijă și apără-l bine
Până ce dânsul va face nevastă sau roabă din tine.
Nu mai vreau eu să mă-ntorn, ar fi doar mai mare rușinea
Patul cu el să-l împart; femeile toate din Troia
M-ar defăima după asta din nou și destul mi-i amarul."
Dar, de necaz clocotind, răspunse zeița Afrodita:
„Procleto, nu mă-ndârji, că eu pot să te las în mânie,
Multa-mi iubire de-acum s-o schimb în urgie mai multă
Și să-i aprind pe Troieni și pe Ahei la o strașnică sfadă,
Cărei tu jertfă să cazi și să pieri de-o grozavă pieire."
Asta-i grăi, și-a lui Zeus copilă Elena-ngrozită
Se-nvălui în veșmântul ei alb strălucit și purcese
Printre femei pe furiș; înainte mergea Afrodita.
Când după asta sosiră la curtea cea mândră-a lui Paris,
Roabele ei se grăbiră să-și cate de trebi fiecare;
Ea se sui în cămara-i cea-naltă, zeiasca femeie,
Zâna cea dulce la zâmbet, un scaun luând, îl aduse
Singură ea, o zeiță, și-l puse-naintea lui Paris.
Fiica lui Zeus, Elena, cu sila pe scaun s-așază,
Fața-și-ntoarce-napoi și astfel își mustră bărbatul:
„Mi-ai și venit din război, mai bine piereai tu acolo,
Biete, răpus de acel care-mi fuse bărbat înainte.
Tu te mândreai altădată că-l poți dovedi pe Menelau
Oricum te-ai bate cu el, cu vârtutea, cu brațul, cu lancea.
Hai și poftește-l acuma din nou pe viteazul Menelau
Și te măsoară cu el. Ba eu te sfătuiesc să te-astâmperi,
Pofta de harță să curmi și să nu mi te-apuci nebunește,
Luptă pieptișă să dai de-acum cu bălanul Menelau;
Mi-e să nu cazi în curând străpuns de puternica-i lance."
Paris la vorbele-aceste se scoală-mpotrivă și zice:
„Nu mă jigni cu asemenea aspre dojeni, o, femeie,

νῦν μὲν γὰρ Μενέλαος ἐνίκησεν σὺν Ἀθήνῃ,
κεῖνον δ᾽ αὖτις ἐγώ· πάρα γὰρ θεοί εἰσι καὶ ἡμῖν.
ἀλλ᾽ ἄγε δὴ φιλότητι τραπείομεν εὐνηθέντε·
οὐ γάρ πώ ποτέ μ᾽ ὧδέ γ᾽ ἔρως φρένας ἀμφεκάλυψεν,
οὐδ᾽ ὅτε σε πρῶτον Λακεδαίμονος ἐξ ἐρατεινῆς
ἔπλεον ἁρπάξας ἐν ποντοπόροισι νέεσσι,
νήσῳ δ᾽ ἐν Κραναῇ ἐμίγην φιλότητι καὶ εὐνῇ,
ὥς σεο νῦν ἔραμαι καί με γλυκὺς ἵμερος αἱρεῖ.
    Ἦ ῥα, καὶ ἄρχε λέχος δὲ κιών· ἅμα δ᾽ εἵπετ᾽ ἄκοιτις.
    Τὼ μὲν ἄρ᾽ ἐν τρητοῖσι κατεύνασθεν λεχέεσσιν,
Ἀτρεΐδης δ᾽ ἀν᾽ ὅμιλον ἐφοίτα θηρὶ ἐοικὼς
εἴ που ἐσαθρήσειεν Ἀλέξανδρον θεοειδέα.
ἀλλ᾽ οὔ τις δύνατο Τρώων κλειτῶν τ᾽ ἐπικούρων
δεῖξαι Ἀλέξανδρον τότ᾽ ἀρηϊφίλῳ Μενελάῳ·
οὐ μὲν γὰρ φιλότητί γ᾽ ἐκεύθανον εἴ τις ἴδοιτο·
ἶσον γάρ σφιν πᾶσιν ἀπήχθετο κηρὶ μελαίνῃ.
τοῖσι δὲ καὶ μετέειπεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
κέκλυτέ μευ Τρῶες καὶ Δάρδανοι ἠδ᾽ ἐπίκουροι·
νίκη μὲν δὴ φαίνετ᾽ ἀρηϊφίλου Μενελάου,
ὑμεῖς δ᾽ Ἀργείην Ἑλένην καὶ κτήμαθ᾽ ἅμ᾽ αὐτῇ
ἔκδοτε, καὶ τιμὴν ἀποτινέμεν ἥν τιν᾽ ἔοικεν,
ἥ τε καὶ ἐσσομένοισι μετ᾽ ἀνθρώποισι πέληται.
    Ὣς ἔφατ᾽ Ἀτρεΐδης, ἐπὶ δ᾽ ᾔνεον ἄλλοι Ἀχαιοί.

Azi dacă el a învins, e doar cu-ajutorul Atenei;
Bate-voi mâine și eu, că zeii ne-ajută și nouă.
Haide mai bine-n crivat amândoi să ne dăm la iubire;
Nu-mi fu de dragoste inim-așa niciodată cuprinsă,
Nici chiar în oara dintâi când eu părăsind desfătosul
Lacedemon te-am răpit și, plutind în corăbii pe mare,
Te-am drăgostit la popasul făcut în ostrovul Cranae.
Ard după tine mai mult și mă farmecă dulcea văpaie."
    Zice și-ntâiul se duce spre pat, îl urmează soția,
Și amândoi în crivatul cel bine strujit se culcară.
    Aprig Menelau atunci prin oaste umbla ca o fiară
Și-adulmeca între rânduri pe chipeșul Paris. Dar nimeni,
Nici un Troian din oștire și nici un tovarăș de arme,
Nu l-a putut arăta lui Menelau pe el în mulțime;
N-ar fi fost unul măcar cu drag să-l ascundă pe dânsul.
Dacă-l zărea, că ei toți îl urau deopotrivă cu moartea.
Zise Agamemnon atunci cu glas învrăjbitelor taberi:
    „Dați-mi acum ascultare, Troieni și Dardani și tovarăși;
Biruitor cum se vede-i Menelau, viteazul meu frate.
Dați-ne dar pe Elena din Argos și averile-i toate,
Dați pe deasupra și plata războiului cât se cuvine,
S-o pomenească pe veci tot omul ce-n urmă-ne vine."
    Astfel Atride vorbi și-Aheii ceilalți se-nvoiră.

ΙΛΙΑΔΟΣ Δ

Οἱ δὲ θεοὶ πὰρ Ζηνὶ καθήμενοι ἠγορόωντο
χρυσέῳ ἐν δαπέδῳ, μετὰ δέ σφισι πότνια Ἥβη
νέκταρ ἐοινοχόει· τοὶ δὲ χρυσέοις δεπάεσσι
δειδέχατ᾽ ἀλλήλους, Τρώων πόλιν εἰσορόωντες·
αὐτίκ᾽ ἐπειρᾶτο Κρονίδης ἐρεθιζέμεν Ἥρην
κερτομίοις ἐπέεσσι παραβλήδην ἀγορεύων·
δοιαὶ μὲν Μενελάῳ ἀρηγόνες εἰσὶ θεάων
Ἥρη τ᾽ Ἀργείη καὶ Ἀλαλκομενηῒς Ἀθήνη.
ἀλλ᾽ ἤτοι ταὶ νόσφι καθήμεναι εἰσορόωσαι
τέρπεσθον· τῷ δ᾽ αὖτε φιλομειδὴς Ἀφροδίτη
αἰεὶ παρμέμβλωκε καὶ αὐτοῦ κῆρας ἀμύνει·
καὶ νῦν ἐξεσάωσεν ὀϊόμενον θανέεσθαι.
ἀλλ᾽ ἤτοι νίκη μὲν ἀρηϊφίλου Μενελάου·
ἡμεῖς δὲ φραζώμεθ᾽ ὅπως ἔσται τάδε ἔργα,
ἤ ῥ᾽ αὖτις πόλεμόν τε κακὸν καὶ φύλοπιν αἰνὴν
ὄρσομεν, ἦ φιλότητα μετ᾽ ἀμφοτέροισι βάλωμεν.
εἰ δ᾽ αὖ πως τόδε πᾶσι φίλον καὶ ἡδὺ γένοιτο,
ἤτοι μὲν οἰκέοιτο πόλις Πριάμοιο ἄνακτος,
αὖτις δ᾽ Ἀργείην Ἑλένην Μενέλαος ἄγοιτο.
Ὣς ἔφαθ᾽, αἳ δ᾽ ἐπέμυξαν Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη·
πλησίαι αἵ γ᾽ ἥσθην, κακὰ δὲ Τρώεσσι μεδέσθην.
ἤτοι Ἀθηναίη ἀκέων ἦν οὐδέ τι εἶπε
σκυζομένη Διὶ πατρί, χόλος δέ μιν ἄγριος ᾕρειν·
Ἥρῃ δ᾽ οὐκ ἔχαδε στῆθος χόλον, ἀλλὰ προσηύδα·
αἰνότατε Κρονίδη ποῖον τὸν μῦθον ἔειπες·
πῶς ἐθέλεις ἅλιον θεῖναι πόνον ἠδ᾽ ἀτέλεστον,
ἱδρῶ θ᾽ ὃν ἵδρωσα μόγῳ, καμέτην δέ μοι ἵπποι
λαὸν ἀγειρούσῃ, Πριάμῳ κακὰ τοῖό τε παισίν.
ἕρδ᾽· ἀτὰρ οὔ τοι πάντες ἐπαινέομεν θεοὶ ἄλλοι.
Τὴν δὲ μέγ᾽ ὀχθήσας προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·

Cântul IV

Zeii ședeau împreună cu Zeus, în sala de aur
Și sfătuiau. Între ei mărita zeiță paharnic
Hebe-i cinstea cu nectarul. Iar zeii din cupe de aur
Beau și-nchinau între ei cu privire-ațintită la Troia.
Fiul lui Cronos îndată-ncepu s-o întarte pe Hera
Vorbe ghimpoase rostind și-n pildă-i zicea pe de lături:
„Două zeițe sunt cele ce-ajută-n război pe Menelau.
Hera slăvita în Argos și Atena în Alalcomene.
Dar mulțumite sunt ele să cate la el de departe;
Numai zeiț-Afrodita cea galeșă-l tot impresoară
Și-l ocrotește pe Paris, păzindu-l de neagra ursită;
Ea l-a scăpat și-adineauri, când fuse pe pragul pieirii.
Biruitor este totuși Menelau cel gata de arme.
Dar să vedem noi acuma cum poate mai bine să fie:
Oare s-aprindem războiul și crâncena încăierare?
Au între Ahei și Troieni s-aducem odată-mpăcare?
Dacă ne place cumva și-i mai bună părerea din urmă,
Las'să mai stea locuită a regelui Priam cetate
Și pe Elena din Argos s-o ducă Menelau acasă."
Asta le zise, și prinse să murmure-Atena și Hera,
Steteră aproape, urzind a Troienilor nenorocire.
Palas tăcu și nimica nu zise, deși ea pe Zeus
Se înciudase și-a fost de mânie sălbatic-aprinsă.
Hera ea singur-apoi izbucni de necaz biruită:
„Ce fel de vorbă mi-ai spus, o, cumplitule fiu al lui Cronos?
Vrei tu să-mi faci fără rost zadarnică munca să-mi fie
Cum și atâtea trudiri cu sudori? Obositu-mi-am caii
Oaste adunând să dobor eu pe Priam și-a lui seminție;
Fă cum vrei tu, dar nici unul din zei n-o să-ți dea învoire."
A suspinat din adânc și-a zis furtunaticul Zeus:

δαιμονίη τί νύ σε Πρίαμος Πριάμοιό τε παῖδες
τόσσα κακὰ ῥέζουσιν, ὅ τ᾽ ἀσπερχὲς μενεαίνεις
Ἰλίου ἐξαλαπάξαι ἐϋκτίμενον πτολίεθρον;
εἰ δὲ σύ γ᾽ εἰσελθοῦσα πύλας καὶ τείχεα μακρὰ
ὠμὸν βεβρώθοις Πρίαμον Πριάμοιό τε παῖδας
ἄλλους τε Τρῶας, τότε κεν χόλον ἐξακέσαιο.
ἔρξον ὅπως ἐθέλεις· μὴ τοῦτό γε νεῖκος ὀπίσσω
σοὶ καὶ ἐμοὶ μέγ᾽ ἔρισμα μετ᾽ ἀμφοτέροισι γένηται.
ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ᾽ ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν·
ὁππότε κεν καὶ ἐγὼ μεμαὼς πόλιν ἐξαλαπάξαι
τὴν ἐθέλω ὅθι τοι φίλοι ἀνέρες ἐγγεγάασι,
μή τι διατρίβειν τὸν ἐμὸν χόλον, ἀλλά μ᾽ ἐᾶσαι·
καὶ γὰρ ἐγὼ σοὶ δῶκα ἑκὼν ἀέκοντί γε θυμῷ·
αἳ γὰρ ὑπ᾽ ἠελίῳ τε καὶ οὐρανῷ ἀστερόεντι
ναιετάουσι πόληες ἐπιχθονίων ἀνθρώπων,
τάων μοι περὶ κῆρι τιέσκετο Ἴλιος ἱρὴ
καὶ Πρίαμος καὶ λαὸς ἐϋμμελίω Πριάμοιο.
οὐ γάρ μοί ποτε βωμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης
λοιβῆς τε κνίσης τε· τὸ γὰρ λάχομεν γέρας ἡμεῖς.
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα βοῶπις πότνια Ἥρη·
ἤτοι ἐμοὶ τρεῖς μὲν πολὺ φίλταταί εἰσι πόληες
Ἄργός τε Σπάρτη τε καὶ εὐρυάγυια Μυκήνη·
τὰς διαπέρσαι ὅτ᾽ ἄν τοι ἀπέχθωνται περὶ κῆρι·
τάων οὔ τοι ἐγὼ πρόσθ᾽ ἵσταμαι οὐδὲ μεγαίρω.
εἴ περ γὰρ φθονέω τε καὶ οὐκ εἰῶ διαπέρσαι,
οὐκ ἀνύω φθονέουσ᾽ ἐπεὶ ἦ πολὺ φέρτερός ἐσσι.
ἀλλὰ χρὴ καὶ ἐμὸν θέμεναι πόνον οὐκ ἀτέλεστον·
καὶ γὰρ ἐγὼ θεός εἰμι, γένος δέ μοι ἔνθεν ὅθεν σοί,
καί με πρεσβυτάτην τέκετο Κρόνος ἀγκυλομήτης,
ἀμφότερον γενεῇ τε καὶ οὕνεκα σὴ παράκοιτις
κέκλημαι, σὺ δὲ πᾶσι μετ᾽ ἀθανάτοισιν ἀνάσσεις.
ἀλλ᾽ ἤτοι μὲν ταῦθ᾽ ὑποείξομεν ἀλλήλοισι,
σοὶ μὲν ἐγώ, σὺ δ᾽ ἐμοί· ἐπὶ δ᾽ ἕψονται θεοὶ ἄλλοι
ἀθάνατοι· σὺ δὲ θᾶσσον Ἀθηναίῃ ἐπιτεῖλαι

„Nefericito! Ce rău așa mare ai văzut de la Priam
Și de la fiii lui Priam, de tot năzuiești și te strădui
Troia să surpi și să spulberi temeinic zidita cetate?
Numai de-ar fi să te furiși pe porți și pe-naltele ziduri
Și să-l înfuleci pe Priam de viu și pe fiii lui Priam
Și pe Troienii ceilalți, ca așa să-ți astâmperi urgia!
Fă tu cum vrei și poftești, ci mi-e că din astă gâlceavă
Sfada cumva între noi să nu fie cu mult mai grozavă.
Eu însă una ți-oi spune și-n minte înseamnă-ți-o bine:
Dacă vreodată și eu mă voi pune să surp o cetate,
Unde vor fi locuind ființe iubite de tine,
Nu-ndelunga răzbunarea-mi, ci lasă-mă volnic în vrere.
Iată, deși pe nevrute, și eu îți fac ție pe voie.
Multe-s orașele care sub ceru-nstelat și sub soare
Sunt locuite de oameni, dar mult mai iubită de mine
Și prețuită mi-i Troia, la fel cum îmi fură-ntre oameni
Priam și neamul lui Priam, destoinic în lupta cu suliți.
Nu-mi fu vreodată la dânșii altarul lipsit de prinoase,
Nici de jertfiri și de paos, de care avem parte noi zeii."
Hera ochioasa, cinstita zeiță, pe loc îi răspunse:
„Trei sunt orașele care mi-s peste măsură de scumpe,
Argos, Micena cu largile-i uliți și Sparta; pe-acestea
Darmă-le-ndată ce-or fi oropsite cu totul de tine,
Nu le mai stau înainte scutindu-le, nici nu te-mpiedic.
Chiar de m-oi pune-mpotrivă și nu te-oi lăsa să le nărui,
N-aș izbuti eu de fel, că tu ești mult mai tare ca mine.
Dar se cuvine și mie să nu-mi faci zadarnică truda,
Neam de zeiță și eu sunt, ba chiar din același părinte;
Tată mi-e Cronos mintosul și sunt cea mai mare din toate
Fiicele lui, înălțată prin naștere-ntâi și fiindcă
Eu ți-s nevastă, iar tu ești mai mare-ntre zei și-mpăratul.
Hai dar, într-ast-amândoi ascultându-ne unul pe altul,
Să ne supunem eu ție, tu mie, și-ndată urma-vor
Nemuritorii ceilalți. Deci spune-i zeiței Atena

ἐλθεῖν ἐς Τρώων καὶ Ἀχαιῶν φύλοπιν αἰνήν,
πειρᾶν δ' ὥς κε Τρῶες ὑπερκύδαντας Ἀχαιοὺς
ἄρξωσι πρότεροι ὑπὲρ ὅρκια δηλήσασθαι.
Ὣς ἔφατ', οὐδ' ἀπίθησε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·
αὐτίκ' Ἀθηναίην ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
αἶψα μάλ' ἐς στρατὸν ἐλθὲ μετὰ Τρῶας καὶ Ἀχαιούς,
πειρᾶν δ' ὥς κε Τρῶες ὑπερκύδαντας Ἀχαιοὺς
ἄρξωσι πρότεροι ὑπὲρ ὅρκια δηλήσασθαι.
Ὣς εἰπὼν ὄτρυνε πάρος μεμαυῖαν Ἀθήνην,
βῆ δὲ κατ' Οὐλύμποιο καρήνων ἀΐξασα.
οἷον δ' ἀστέρα ἧκε Κρόνου πάϊς ἀγκυλομήτεω
ἢ ναύτῃσι τέρας ἠὲ στρατῷ εὐρέϊ λαῶν
λαμπρόν· τοῦ δέ τε πολλοὶ ἀπὸ σπινθῆρες ἵενται·
τῷ ἐϊκυῖ' ἤϊξεν ἐπὶ χθόνα Παλλὰς Ἀθήνη,
κὰδ δ' ἔθορ' ἐς μέσσον· θάμβος δ' ἔχεν εἰσορόωντας
Τρῶάς θ' ἱπποδάμους καὶ ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς·
ὧδε δέ τις εἴπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·
ἢ ῥ' αὖτις πόλεμός τε κακὸς καὶ φύλοπις αἰνὴ
ἔσσεται, ἢ φιλότητα μετ' ἀμφοτέροισι τίθησι
Ζεύς, ὅς τ' ἀνθρώπων ταμίης πολέμοιο τέτυκται.
Ὣς ἄρα τις εἴπεσκεν Ἀχαιῶν τε Τρώων τε.
ἣ δ' ἀνδρὶ ἰκέλη Τρώων κατεδύσεθ' ὅμιλον
Λαοδόκῳ Ἀντηνορίδῃ κρατερῷ αἰχμητῇ,
Πάνδαρον ἀντίθεον διζημένη εἴ που ἐφεύροι.
εὗρε Λυκάονος υἱὸν ἀμύμονά τε κρατερόν τε
ἑσταότ'· ἀμφὶ δέ μιν κρατεραὶ στίχες ἀσπιστάων
λαῶν, οἵ οἱ ἕποντο ἀπ' Αἰσήποιο ῥοάων·
ἀγχοῦ δ' ἱσταμένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
ἦ ῥά νύ μοί τι πίθοιο Λυκάονος υἱὲ δαΐφρον.
τλαίης κεν Μενελάῳ ἐπιπροέμεν ταχὺν ἰόν,
πᾶσι δέ κε Τρώεσσι χάριν καὶ κῦδος ἄροιο,
ἐκ πάντων δὲ μάλιστα Ἀλεξάνδρῳ βασιλῆϊ.
τοῦ κεν δὴ πάμπρωτα παρ' ἀγλαὰ δῶρα φέροιο,
αἴ κεν ἴδῃ Μενέλαον ἀρήϊον Ἀτρέος υἱὸν

Iute să plece la câmpul din Troia și-acolo să-mpingă
Ea pe Troieni ispitindu-i, să calce-nvoiala făcută,
Lupta să-nceapă din nou cu Danaii cei beți de mărire.”
Asta grăi, iar părintele zeilor și-al omenirii
Se învoi și îndată el dete poruncă zeiței:
„Repede du-te la tabără-n Troia și-acolo încearcă
S-ademenești pe Troieni, să calce-nvoiala făcută,
Lupta să-nceapă din nou cu Danaii cei beți de mărire.”
Asta rostindu-i, zori pe Atena ce-atâta dorise.
Ea, năvălind de pe piscul Olimpului, merse la vale
Ca și o stea luminoasă, de Zeus ca semn arătată
Corăbierilor sau unei tabere mari de oștire;
Stea ce se lasă-n văzduh și împrăștie o ploaie de raze –
Repede-așa spre pământ se coboară și Palas Atena
Până ce sare-ntre armii; de groază-nlemniră Troienii,
Domolitorii de cai și-Aheii cu dalbe pulpare.
Și-unii spre alții ziceau privindu-se atunci cu mirare:
„Iarăși pesemne va-ncepe războiul avan, se va-ntinde
Valma cea cruntă sau pace o să-ncheie-ntre tabere Zeus,
Cel care este cârmaciul războaielor toate ale lumii.”
Asta ziceau între dânșii Troienii și-Aheii, iar zâna
Se furișă la Troieni în chip de bărbat, cu făptura
Lui Laodocos Antenorianul, un meșter în suliți,
Și căuta pe viteazul de-o seamă cu zeii, pe craiul
Pandaros. Ea nimeri la o parte pe fiul puternic
Al lui Licaon, prin cetele lui înarmate cu scuturi,
Care-l urmau de departe, venind de la râul Esepos,
Stete pe-aproape de el și așa începu să-l îndemne:
„Vrei tu un sfat să-mi asculți, voinice Licaoniene?
Dacă-n Menelau te bizui să tragi cu săgeata cea iute,
De la Troieni vei avea, de la toți, mulțumită și cinste
Și-ndeosebi de la Paris, fecioru-mpăratului Priam,
Care-mbia-te-va-ntâiul pe tine cu daruri bogate,
Când pe Menelau Atride lipsit de suflare o să-l vază

σῷ βέλεϊ δμηθέντα πυρῆς ἐπιβάντ᾽ ἀλεγεινῆς.
ἀλλ᾽ ἄγ᾽ ὀΐστευσον Μενελάου κυδαλίμοιο,
εὔχεο δ᾽ Ἀπόλλωνι Λυκηγενέϊ κλυτοτόξῳ
ἀρνῶν πρωτογόνων ῥέξειν κλειτὴν ἑκατόμβην
οἴκαδε νοστήσας ἱερῆς εἰς ἄστυ Ζελείης.
  Ὣς φάτ᾽ Ἀθηναίη, τῷ δὲ φρένας ἄφρονι πεῖθεν·
αὐτίκ᾽ ἐσύλα τόξον ἐΰξοον ἰξάλου αἰγὸς
ἀγρίου, ὅν ῥά ποτ᾽ αὐτὸς ὑπὸ στέρνοιο τυχήσας
πέτρης ἐκβαίνοντα δεδεγμένος ἐν προδοκῇσι
βεβλήκει πρὸς στῆθος· ὃ δ᾽ ὕπτιος ἔμπεσε πέτρῃ.
τοῦ κέρα ἐκ κεφαλῆς ἑκκαιδεκάδωρα πεφύκει·
καὶ τὰ μὲν ἀσκήσας κεραοξόος ἤραρε τέκτων,
πᾶν δ᾽ εὖ λειήνας χρυσέην ἐπέθηκε κορώνην.
καὶ τὸ μὲν εὖ κατέθηκε τανυσσάμενος ποτὶ γαίῃ
ἀγκλίνας· πρόσθεν δὲ σάκεα σχέθον ἐσθλοὶ ἑταῖροι
μὴ πρὶν ἀναΐξειαν ἀρήϊοι υἷες Ἀχαιῶν
πρὶν βλῆσθαι Μενέλαον ἀρήϊον Ἀτρέος υἱόν.
αὐτὰρ ὁ σύλα πῶμα φαρέτρης, ἐκ δ᾽ ἕλετ᾽ ἰὸν
ἀβλῆτα πτερόεντα μελαινέων ἕρμ᾽ ὀδυνάων·
αἶψα δ᾽ ἐπὶ νευρῇ κατεκόσμει πικρὸν ὀϊστόν,
εὔχετο δ᾽ Ἀπόλλωνι Λυκηγενέϊ κλυτοτόξῳ
ἀρνῶν πρωτογόνων ῥέξειν κλειτὴν ἑκατόμβην
οἴκαδε νοστήσας ἱερῆς εἰς ἄστυ Ζελείης.
ἕλκε δ᾽ ὁμοῦ γλυφίδας τε λαβὼν καὶ νεῦρα βόεια·
νευρὴν μὲν μαζῷ πέλασεν, τόξῳ δὲ σίδηρον.
αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ κυκλοτερὲς μέγα τόξον ἔτεινε,
λίγξε βιός, νευρὴ δὲ μέγ᾽ ἴαχεν, ἆλτο δ᾽ ὀϊστὸς
ὀξυβελὴς καθ᾽ ὅμιλον ἐπιπτέσθαι μενεαίνων.
  Οὐδὲ σέθεν Μενέλαε θεοὶ μάκαρες λελάθοντο
ἀθάνατοι, πρώτη δὲ Διὸς θυγάτηρ ἀγελείη,
ἥ τοι πρόσθε στᾶσα βέλος ἐχεπευκὲς ἄμυνεν.
ἣ δὲ τόσον μὲν ἔεργεν ἀπὸ χροὸς ὡς ὅτε μήτηρ
παιδὸς ἐέργῃ μυῖαν ὅθ᾽ ἡδέϊ λέξαται ὕπνῳ,
αὐτὴ δ᾽ αὖτ᾽ ἴθυνεν ὅθι ζωστῆρος ὀχῆες

Pus ca să ardă pe rug în urmă săgeților tale.
Hai dar, ochește cu arcul acum pe măritul Menelau
După ce el jurui lui Febos, vestitul arcaș, Licianul,
Jertfă măreață de-o sută de miei timpurii la întorsu-ți
De la război acasă-n cetatea cea sfântă Zeleia.”
  Astfel îi zice și-nduplecă mintea-i nebună, iar dânsul
Grabnic ia netedul arc din coarnele unui sălbatic
Și săltăreț căprior ce însuși cândva de la pândă,
Când a ieșit de sub peșteră,-n piept îl chiti cu săgeata;
Țapul, de moarte lovit, pe spate căzu de pe stâncă.
Coarnele lui răsărite din creștet de paispre’ce palme
Meșterul le meșteri și cu șart le-mbină amândouă
Și, lustruindu-le bine, le puse o verigă de aur.
Pandaros arcul acesta-l plecă la pământ și-l întinse
Bine-apăsându-l. Tovarășii buni țineau scuturi în fața-i
Și-l apărau să nu-i sară șoimanii Ahei înainte,
Până ce n-o fi de dânșii rănit Menelaos Atride.
Pandaros tolba deschise și scoase de-acolo săgeata
Cea neatins-, aripată, de negre dureri iscătoare.
Și-o potrivi el îndată pe strună săgeata-i amară
Și juruind lui Apolon, arcașul vestit, Licianul,
Jertfă bogată de-o sută de miei timpurii la întorsul
De la război acasă-n cetatea cea sfântă Zeleia,
Trage deodat-apucând crestătura și vâna de taur,
Struna de sânu-i s-apropie, fierul de arc, și când arcul
Mare rotat se destinse, răsun-atunci cornul, iar struna
Zbârnâie-ndată vârtos și sare-ascuțita săgeată,
Dornică-n zboru-i nebun s-ajungă mai repede-n gloată.
Nu te-au uitat, o Menelau, pe tine prea mult-fericiții
Nemuritori, mai întâi prădalnica fat-a lui Zeus;
Ea, înainte punându-se, abate din cale săgeata
Și de la trupu-i o-nlătură-așa, precum mama cea bună
De la copilul ei dulce adormit depărtează o muscă.
Zâna împinse săgeata pe unde cu toarte de aur

χρύσειοι σύνεχον καὶ διπλόος ἤντετο θώρηξ.
ἐν δ᾽ ἔπεσε ζωστῆρι ἀρηρότι πικρὸς ὀϊστός·
διὰ μὲν ἂρ ζωστῆρος ἐλήλατο δαιδαλέοιο,
καὶ διὰ θώρηκος πολυδαιδάλου ἠρήρειστο
μίτρης θ᾽, ἣν ἐφόρει ἔρυμα χροὸς ἕρκος ἀκόντων,
ἥ οἱ πλεῖστον ἔρυτο· διὰ πρὸ δὲ εἴσατο καὶ τῆς.
ἀκρότατον δ᾽ ἄρ᾽ ὀϊστὸς ἐπέγραψε χρόα φωτός·
αὐτίκα δ᾽ ἔρρεεν αἷμα κελαινεφὲς ἐξ ὠτειλῆς.
Ὡς δ᾽ ὅτε τίς τ᾽ ἐλέφαντα γυνὴ φοίνικι μιήνῃ
Μῃονὶς ἠὲ Κάειρα παρήϊον ἔμμεναι ἵππων·
κεῖται δ᾽ ἐν θαλάμῳ, πολέες τέ μιν ἠρήσαντο
ἱππῆες φορέειν· βασιλῆϊ δὲ κεῖται ἄγαλμα,
ἀμφότερον κόσμός θ᾽ ἵππῳ ἐλατῆρί τε κῦδος·
τοῖοί τοι Μενέλαε μιάνθην αἵματι μηροὶ
εὐφυέες κνῆμαί τε ἰδὲ σφυρὰ κάλ᾽ ὑπένερθε.
Ῥίγησεν δ᾽ ἄρ᾽ ἔπειτα ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
ὡς εἶδεν μέλαν αἷμα καταρρέον ἐξ ὠτειλῆς·
ῥίγησεν δὲ καὶ αὐτὸς ἀρηΐφιλος Μενέλαος.
ὡς δὲ ἴδεν νεῦρόν τε καὶ ὄγκους ἐκτὸς ἐόντας
ἄψορρόν οἱ θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἀγέρθη.
τοῖς δὲ βαρὺ στενάχων μετέφη κρείων Ἀγαμέμνων
χειρὸς ἔχων Μενέλαον, ἐπεστενάχοντο δ᾽ ἑταῖροι·
φίλε κασίγνητε θάνατόν νύ τοι ὅρκι᾽ ἔταμνον
οἶον προστήσας πρὸ Ἀχαιῶν Τρωσὶ μάχεσθαι,
ὥς σ᾽ ἔβαλον Τρῶες, κατὰ δ᾽ ὅρκια πιστὰ πάτησαν.
οὐ μέν πως ἅλιον πέλει ὅρκιον αἷμά τε ἀρνῶν
σπονδαί τ᾽ ἄκρητοι καὶ δεξιαὶ ᾗς ἐπέπιθμεν.
εἴ περ γάρ τε καὶ αὐτίκ᾽ Ὀλύμπιος οὐκ ἐτέλεσσεν,
ἔκ τε καὶ ὀψὲ τελεῖ, σύν τε μεγάλῳ ἀπέτισαν
σὺν σφῇσιν κεφαλῇσι γυναιξί τε καὶ τεκέεσσιν.
εὖ γὰρ ἐγὼ τόδε οἶδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν·
ἔσσεται ἦμαρ ὅτ᾽ ἄν ποτ᾽ ὀλώλῃ Ἴλιος ἱρὴ
καὶ Πρίαμος καὶ λαὸς ἐϋμμελίω Πριάμοιο,
Ζεὺς δέ σφι Κρονίδης ὑψίζυγος αἰθέρι ναίων

Stă încheiat săbierul și platoșa cea îndoită;
Prin cheutorile platoșei vârful de fier se prelinse
Și răzbătu săbierul frumos înflorat, după asta
Platoșa cea măiestrită, ba chiar dedesubtul ei brâul,
Care, pe piele purtat, apăra de loviri și mai bine
Trupu-i ferea, și pe el ascuțișul ușor îl străpunse;
Numai deasupra de tot zdrelind a viteazului piele,
Repede prinse din rană să-i picure sângele negru.
Cum o femeie Meonă ori Cară vopsește-n porfiră
Fildeșul alb, o găteală ce poartă pe fălci telegarii;
El e păstrat în cămară, dar mulți călăreți îi duc jindul,
Și de-mpărați doar e vrednic odorul, că stă deopotrivă
Calului mândră podoabă și celui ce calul înstrună;
Tocmai așa înroșite ți-au fost, o, Menelau, și ție
Binecrescutele șolduri și gleznele, pulpele tale.
Stete de spaimă cuprins al oștilor domn Agamemnon,
Sângele-i negru văzând cum curge șiroaie din rană;
Stete de spaimă cuprins și vrednicu-i frate Menelau,
Dară și nodul săgeții zărind și cârligele afară,
Prinse din nou bărbăție și inimă-n pieptu-i viteazul.
Însă din greu suspinând cu tovarășii săi împreună,
Mâinile-i strânse zicând puternicul crai Agamemnon:
„Oare spre moarte ți-a fost învoiala-ncheiată de mine,
Frate iubit, când am pus să te bați cu Troienii tu singur?
Iată cum ei te loviră și sfânta credință călcară!
Nu e-n zadar jurământul, nici strânsul de mâni laolaltă,
Sângele mieilor și închinatele vinuri, chezașii credinței.
Dacă de asta nu-i bate pe loc împăratul olimpic,
Fi-vor bătuți mai târziu și scump vor plăti-o Troienii
Toți au să piară, și ei și nevestele lor și copiii.
Știu doar eu bine, mi-o spune și mintea și inima-ntr-una
Are să vie o vreme când Troia cea sfântă pieri-va,
Priam el însuși și neamul lui Priam, în suliți vestitul.
Zeus din slavă de sus, unde-și are locașul și tronul,

αὐτὸς ἐπισσείῃσιν ἐρεμνὴν αἰγίδα πᾶσι
τῆσδ᾽ ἀπάτης κοτέων· τὰ μὲν ἔσσεται οὐκ ἀτέλεστα·
ἀλλά μοι αἰνὸν ἄχος σέθεν ἔσσεται ὦ Μενέλαε
αἴ κε θάνῃς καὶ πότμον ἀναπλήσῃς βιότοιο.
καί κεν ἐλέγχιστος πολυδίψιον Ἄργος ἱκοίμην·
αὐτίκα γὰρ μνήσονται Ἀχαιοὶ πατρίδος αἴης·
κὰδ δέ κεν εὐχωλὴν Πριάμῳ καὶ Τρωσὶ λίποιμεν
Ἀργείην Ἑλένην· σέο δ᾽ ὀστέα πύσει ἄρουρα
κειμένου ἐν Τροίῃ ἀτελευτήτῳ ἐπὶ ἔργῳ.
καί κέ τις ὧδ᾽ ἐρέει Τρώων ὑπερηνορεόντων
τύμβῳ ἐπιθρῴσκων Μενελάου κυδαλίμοιο·
αἴθ᾽ οὕτως ἐπὶ πᾶσι χόλον τελέσει᾽ Ἀγαμέμνων,
ὡς καὶ νῦν ἅλιον στρατὸν ἤγαγεν ἐνθάδ᾽ Ἀχαιῶν,
καὶ δὴ ἔβη οἶκον δὲ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν
σὺν κεινῇσιν νηυσὶ λιπὼν ἀγαθὸν Μενέλαον.
ὥς ποτέ τις ἐρέει· τότε μοι χάνοι εὐρεῖα χθών.
  Τὸν δ᾽ ἐπιθαρσύνων προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
θάρσει, μηδέ τί πω δειδίσσεο λαὸν Ἀχαιῶν·
οὐκ ἐν καιρίῳ ὀξὺ πάγη βέλος, ἀλλὰ πάροιθεν
εἰρύσατο ζωστήρ τε παναίολος ἠδ᾽ ὑπένερθε
ζῶμά τε καὶ μίτρη, τὴν χαλκῆες κάμον ἄνδρες.
Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
αἲ γὰρ δὴ οὕτως εἴη φίλος ὦ Μενέλαε·
ἕλκος δ᾽ ἰητὴρ ἐπιμάσσεται ἠδ᾽ ἐπιθήσει
φάρμαχ᾽ ἅ κεν παύσῃσι μελαινάων ὀδυνάων.
  Ἦ καὶ Ταλθύβιον θεῖον κήρυκα προσηύδα·
Ταλθύβι᾽ ὅττι τάχιστα Μαχάονα δεῦρο κάλεσσον
φῶτ᾽ Ἀσκληπιοῦ υἱὸν ἀμύμονος ἰητῆρος,
ὄφρα ἴδῃ Μενέλαον ἀρήϊον Ἀτρέος υἱόν,
ὅν τις ὀϊστεύσας ἔβαλεν τόξων ἐὺ εἰδὼς
Τρώων ἢ Λυκίων, τῷ μὲν κλέος, ἄμμι δὲ πένθος.
  Ὣς ἔφατ᾽, οὐδ᾽ ἄρα οἱ κῆρυξ ἀπίθησεν ἀκούσας,
βῆ δ᾽ ἰέναι κατὰ λαὸν Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
παπταίνων ἥρωα Μαχάονα· τὸν δὲ νόησεν

Înfuriat de amăgire porni-va-mpotrivă-le însuși
Pavăza-i neagră clătind și trădarea va fi răzbunată.
Dar după tine jeli-voi amar, o iubitul meu frate,
Dacă muri-vei cumva împlinindu-ți sorocul vieții.
Cel mai de-ocară voi fi la întorsu-mi în Argos setosul,
C-au să-și aducă aminte curând de-a lor țară Danaii
Și-om părăsi pe Elena la Troia spre fala lui Priam
Și a norodului său, și pe câmpul troian putrezi-vor
Oasele tale, măcar că nimica noi nu izbândirăm.
Poate cumva la Troieni, semeți cum ei sunt, oarecine
Zice-va stând pe mormântul slăvitului frate Menelau:
Fie ca pururi așa să-și răzbune pe toți Agamemnon
Fără folos ca și acuma, când oștile-ncoace și-aduse.
Iată cum el se întoarse la dânsul în țară ducându-și
Goale corăbii și-n urmă lăsând pe voinicul său frate.
Astfel va râde, și-atunci mai bine-nghiți-m-ar pământul.”
  Ci-l îmbărbată pe el Menelau și astfel îi zice:
  „Inimă prinde și nu speria încă oastea; săgeata
Nu mă pătrunse morțiș; mai întâi mă păzi săbierul
Cel împestrit, apoi brâul de-aramă sub el și în urmă
Platoș-apoi și colanul, lucratul de meșterii fauri.”
Ast-auzind a răspuns zicându-i Atrid Agamemnon:
„Dare-ar norocul să fie cum zici, o iubite Menelau!
Vindecătoru-ngriji-va de rană și-asupra-i va pune
Leacuri alese ce-alină pe loc suferințele-amare.”
Zise, și-ndată pe-un crainic zeiesc, pe Taltibiu trimite:
  „Fuga, Taltibie, cheamă-l încoa pe Mahaon, feciorul
Vraciului cel mai destoinic al oastei, Asclepiu, să vadă
Iute pe fratele meu, pe Menelau, fruntaș al oștirii,
Care-i rănit de un meșter arcaș lician sau din oastea
Celor din Troia spre lauda lui și a noastră mâhnire.”
  Asta porunca i-a fost. El, cum auzi, se supuse.
Fuga prin tabăr-Aheilor cei ferecați în aramă
După Mahaon porni. Pe el îl zări mai încolo:

ἑσταότ᾽· ἀμφὶ δέ μιν κρατεραὶ στίχες ἀσπιστάων
λαῶν, οἵ οἱ ἕποντο Τρίκης ἐξ ἱπποβότοιο.
ἀγχοῦ δ᾽ ἱστάμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
ὄρσ᾽ Ἀσκληπιάδη, καλέει κρείων Ἀγαμέμνων,
ὄφρα ἴδῃς Μενέλαον ἀρήϊον ἀρχὸν Ἀχαιῶν,
ὅν τις ὀϊστεύσας ἔβαλεν τόξων ἐῢ εἰδὼς
Τρώων ἢ Λυκίων, τῷ μὲν κλέος, ἄμμι δὲ πένθος.
Ὣς φάτο, τῷ δ᾽ ἄρα θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὄρινε·
βὰν δ᾽ ἰέναι καθ᾽ ὅμιλον ἀνὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν.
ἀλλ᾽ ὅτε δή ῥ᾽ ἵκανον ὅθι ξανθὸς Μενέλαος
βλήμενος ἦν, περὶ δ᾽ αὐτὸν ἀγηγέραθ᾽ ὅσσοι ἄριστοι
κυκλόσ᾽, ὃ δ᾽ ἐν μέσσοισι παρίστατο ἰσόθεος φώς,
αὐτίκα δ᾽ ἐκ ζωστῆρος ἀρηρότος ἕλκεν ὀϊστόν·
τοῦ δ᾽ ἐξελκομένοιο πάλιν ἆγεν ὀξέες ὄγκοι.
λῦσε δέ οἱ ζωστῆρα παναίολον ἠδ᾽ ὑπένερθε
ζῶμά τε καὶ μίτρην, τὴν χαλκῆες κάμον ἄνδρες.
αὐτὰρ ἐπεὶ ἴδεν ἕλκος ὅθ᾽ ἔμπεσε πικρὸς ὀϊστός,
αἷμ᾽ ἐκμυζήσας ἐπ᾽ ἄρ᾽ ἤπια φάρμακα εἰδὼς
πάσσε, τά οἵ ποτε πατρὶ φίλα φρονέων πόρε Χείρων.
Ὄφρα τοὶ ἀμφεπένοντο βοὴν ἀγαθὸν Μενέλαον,
τόφρα δ᾽ ἐπὶ Τρώων στίχες ἤλυθον ἀσπιστάων·
οἳ δ᾽ αὖτις κατὰ τεύχε᾽ ἔδυν, μνήσαντο δὲ χάρμης.
Ἔνθ᾽ οὐκ ἂν βρίζοντα ἴδοις Ἀγαμέμνονα δῖον
οὐδὲ καταπτώσσοντ᾽ οὐδ᾽ οὐκ ἐθέλοντα μάχεσθαι,
ἀλλὰ μάλα σπεύδοντα μάχην ἐς κυδιάνειραν.
ἵππους μὲν γὰρ ἔασε καὶ ἅρματα ποικίλα χαλκῷ·
καὶ τοὺς μὲν θεράπων ἀπάνευθ᾽ ἔχε φυσιόωντας
Εὐρυμέδων υἱὸς Πτολεμαίου Πειραΐδαο·
τῷ μάλα πόλλ᾽ ἐπέτελλε παρισχέμεν ὁππότε κέν μιν
γυῖα λάβῃ κάματος πολέας διὰ κοιρανέοντα·
αὐτὰρ ὃ πεζὸς ἐὼν ἐπεπωλεῖτο στίχας ἀνδρῶν·
καί ῥ᾽ οὓς μὲν σπεύδοντας ἴδοι Δαναῶν ταχυπώλων,
τοὺς μάλα θαρσύνεσκε παριστάμενος ἐπέεσσιν·
Ἀργεῖοι μή πώ τι μεθίετε θούριδος ἀλκῆς·

Sta între cetele lui cele tari și cu paveze-n spate,
Care-l urmară din Trica, din țara păscută de stave.
Crainicul apropiindu-se așa-l îndemna pe Mahaon:
„Asclepiene, tu hai, că te cheamă mai-marele nostru
Să îngrijești de-al lui frate Menelau Atrid, căpitanul;
El e rănit de un meșter arcaș lician sau din oastea
Celor din Troia spre lauda lui și a noastră mâhnire.”
Astfel îi zise și inima-n piept îi sări lui Mahaon.
Ei amândoi o porniră prin tabăra mare, și-ndată
Cum ei sosiră pe unde stătea săgetatul Menelau –
Și-unde în juru-i acum s-adunaseră toți căpitanii
Îngrijorați și în mijlocul lor ca un zeu sta rănitul –
Din cheutoarea curelii Mahaon îi smulse săgeata,
Rupse ascuțitele-i căngi când o scoase cu mâna-i din rană,
Și desfăcu săbieru-mpestrit și apoi de subt dânsul
Brâul și platoșa cea făurită de meșterii fauri.
Locul apoi nimerind, pe unde săgeata-l brodise,
Sângele a stors și i-a pus cu pricepere leacuri ușoare,
Date pe vremuri părintelui său de prietenu-i Hiron.
Până ce ei aveau grijă să vindece acolo pe craiul,
Trâmbe troiene sodom năpădiră cu scuturi întinse;
Armele-ncinser-Aheii din nou, tot cu gândul la luptă.
N-ai fi văzut pirotind pe marele Domn Agamemnon,
Nici tupilându-se acuma și nici șovăind a se bate,
Ci fără preget zorind spre lupta ce-nalță bărbații.
Caii-și lăsase deoparte cu caru-nflorat în aramă;
Ei sforăiau mai încolo pe când îi mâna vizitiul
Evrimedonte, al lui Ptolemeos fecior, Pireianul,
Că-i poruncise-nadins după el să se ție oriunde
Va osteni după umbletul lui la strunirea mulțimii,
Merse pedestru apoi să colinde a bărbaților rânduri,
Și-unde vedea că dau zor cu sirepii cei repezi Aheii,
Stându-le-aproape,-ncepea să-i încingă vârtos la bătaie:
„Nu vă lăsați, o Danai, și nu mai slăbiți în putere,

οὐ γὰρ ἐπὶ ψευδέσσι πατὴρ Ζεὺς ἔσσετ᾽ ἀρωγός,
ἀλλ᾽ οἵ περ πρότεροι ὑπὲρ ὅρκια δηλήσαντο
τῶν ἤτοι αὐτῶν τέρενα χρόα γῦπες ἔδονται,
ἡμεῖς αὖτ᾽ ἀλόχους τε φίλας καὶ νήπια τέκνα
ἄξομεν ἐν νήεσσιν, ἐπὴν πτολίεθρον ἕλωμεν.
Οὕς τινας αὖ μεθιέντας ἴδοι στυγεροῦ πολέμοιο,
τοὺς μάλα νεικείεσκε χολωτοῖσιν ἐπέεσσιν·
᾽Αργεῖοι ἰόμωροι ἐλεγχέες οὔ νυ σέβεσθε;
τίφθ᾽ οὕτως ἔστητε τεθηπότες ἠΰτε νεβροί,
αἵ τ᾽ ἐπεὶ οὖν ἔκαμον πολέος πεδίοιο θέουσαι
ἑστᾶσ᾽, οὐδ᾽ ἄρα τίς σφι μετὰ φρεσὶ γίγνεται ἀλκή·
ὣς ὑμεῖς ἔστητε τεθηπότες οὐδὲ μάχεσθε.
ἦ μένετε Τρῶας σχεδὸν ἐλθέμεν ἔνθά τε νῆες
εἰρύατ᾽ εὔπρυμνοι πολιῆς ἐπὶ θινὶ θαλάσσης,
ὄφρα ἴδητ᾽ αἴ κ᾽ ὔμμιν ὑπέρσχῃ χεῖρα Κρονίων;
῟Ως ὅ γε κοιρανέων ἐπεπωλεῖτο στίχας ἀνδρῶν·
ἦλθε δ᾽ ἐπὶ Κρήτεσσι κιὼν ἀνὰ οὐλαμὸν ἀνδρῶν.
οἳ δ᾽ ἀμφ᾽ ᾽Ιδομενῆα δαΐφρονα θωρήσσοντο·
᾽Ιδομενεὺς μὲν ἐνὶ προμάχοις συῒ εἴκελος ἀλκήν,
Μηριόνης δ᾽ ἄρα οἱ πυμάτας ὄτρυνε φάλαγγας.
τοὺς δὲ ἰδὼν γήθησεν ἄναξ ἀνδρῶν ᾽Αγαμέμνων,
αὐτίκα δ᾽ ᾽Ιδομενῆα προσηύδα μειλιχίοισιν·
᾽Ιδομενεῦ περὶ μέν σε τίω Δαναῶν ταχυπώλων
ἠμὲν ἐνὶ πτολέμῳ ἠδ᾽ ἀλλοίῳ ἐπὶ ἔργῳ
ἠδ᾽ ἐν δαίθ᾽, ὅτε πέρ τε γερούσιον αἴθοπα οἶνον
᾽Αργείων οἳ ἄριστοι ἐνὶ κρητῆρι κέρωνται.
εἴ περ γάρ τ᾽ ἄλλοι γε κάρη κομόωντες ᾽Αχαιοὶ
δαιτρὸν πίνωσιν, σὸν δὲ πλεῖον δέπας αἰεὶ
ἕστηχ᾽, ὥς περ ἐμοί, πιέειν ὅτε θυμὸς ἀνώγοι.
ἀλλ᾽ ὄρσευ πόλεμον δ᾽ οἷος πάρος εὔχεαι εἶναι.
Τὸν δ᾽ αὖτ᾽ ᾽Ιδομενεὺς Κρητῶν ἀγὸς ἀντίον ηὔδα·
᾽Ατρεΐδη μάλα μέν τοι ἐγὼν ἐρίηρος ἑταῖρος
ἔσσομαι, ὡς τὸ πρῶτον ὑπέστην καὶ κατένευσα·
ἀλλ᾽ ἄλλους ὄτρυνε κάρη κομόωντας ᾽Αχαιοὺς

N-o să-i ajute părintele Zeus pe cei care-nșală.
Vulturii au să îngrașe din trupul lor tânăr mișeii
Care-și călcară întâi jurământul și păcătuiră,
Iar pe nevestele lor cu fiii lor prunci îi vom duce
Pradă la noi în corăbii, când face-vom spulber din Troia.”
Însă pe care-i vedea părăsind fioroasa bătaie,
Tare-i mustra împăratul răstindu-se: „Voi luptătorii
Numai cu arcul, Ahei! Fricoșilor, nu vi-i rușine?
Ce-mi stați acolo de teamă-mpietriți ca și puii de ciute
Când după goana cea multă pe-ntinsa câmpie, de trudă
Nu mai pot merge, ci stau fără vlagă sleiți de putere?
Tocmai așa-ncremenirăți și nu vă urniți la bătaie.
Ori așteptați mai aproape să vie Troienii, pe prundul
Mării albastre, pe unde sunt trase ale noastre corăbii,
Ca să vedeți dacă cerul vă-ntinde o mână de pază?”
Astfel la toți poruncind între rânduri umbla Agamemnon
Și prin desime pășind, veni unde fost-au Cretanii;
Ei se-narmau sub porunca lui Idomeneu încercatul,
Idomeneu sta-n șirul din față nenfrânt ca mistrețul,
Iar Merione mâna înglotirile-i cele din urmă.
Cum îi văzu pe Cretani al oastei păstor Agamemnon
Se bucură și deodată blajin își rosti bucuria:
„Dintre Danai care zboară-n telegi mai pe sus doar pe tine,
Idomeneu, te socot la război și la trebi de tot felul
Și la ospețe, la care mai-marii oștirii spre cinste
Mestecă vinul pe-alese și-l toarnă din oluri și-nchină.
Însă, în vreme ce toți căpitanii ceilalți își beau partea
După măsură, de-a pururi plin îți stă ție paharul
Tot ca și mie, și-ai dreptul să bei după poftă și vrere.
Hai dar la luptă și arată-te tocmai așa ca-nainte.”
Domnul Cretanilor, Idomeneu, lui Atrid îi răspunse:
„Față de tine Agamemnon, tovarăș statornic cu totul
Fi-voi așa cum întâi m-am legat și mi-am dat învoirea.
Dar tu îndeamnă pe-Aheii ceilalți, mai curând cu dușmanii

ὄφρα τάχιστα μαχώμεθ᾽, ἐπεὶ σύν γ᾽ ὅρκι᾽ ἔχευαν
Τρῶες· τοῖσιν δ᾽ αὖ θάνατος καὶ κήδε᾽ ὀπίσσω
ἔσσετ᾽ ἐπεὶ πρότεροι ὑπὲρ ὅρκια δηλήσαντο.
  Ὣς ἔφατ᾽, Ἀτρεΐδης δὲ παρῴχετο γηθόσυνος κῆρ·
ἦλθε δ᾽ ἐπ᾽ Αἰάντεσσι κιὼν ἀνὰ οὐλαμὸν ἀνδρῶν·
τὼ δὲ κορυσσέσθην, ἅμα δὲ νέφος εἵπετο πεζῶν.
ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ἀπὸ σκοπιῆς εἶδεν νέφος αἰπόλος ἀνὴρ
ἐρχόμενον κατὰ πόντον ὑπὸ Ζεφύροιο ἰωῆς·
τῷ δέ τ᾽ ἄνευθεν ἐόντι μελάντερον ἠΰτε πίσσα
φαίνετ᾽ ἰὸν κατὰ πόντον, ἄγει δέ τε λαίλαπα πολλήν,
ῥίγησέν τε ἰδών, ὑπό τε σπέος ἤλασε μῆλα·
τοῖαι ἅμ᾽ Αἰάντεσσι διοτρεφέων αἰζηῶν
δήϊον ἐς πόλεμον πυκιναὶ κίνυντο φάλαγγες
κυάνεαι, σάκεσίν τε καὶ ἔγχεσι πεφρικυῖαι.
καὶ τοὺς μὲν γήθησεν ἰδὼν κρείων Ἀγαμέμνων,
καί σφεας φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Αἴαντ᾽ Ἀργείων ἡγήτορε χαλκοχιτώνων,
σφῶϊ μέν· οὐ γὰρ ἔοικ᾽ ὀτρυνέμεν· οὔ τι κελεύω·
αὐτὼ γὰρ μάλα λαὸν ἀνώγετον ἶφι μάχεσθαι.
αἲ γὰρ Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίη καὶ Ἄπολλον
τοῖος πᾶσιν θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι γένοιτο·
τώ κε τάχ᾽ ἠμύσειε πόλις Πριάμοιο ἄνακτος
χερσὶν ὑφ᾽ ἡμετέρῃσιν ἁλοῦσά τε περθομένη τε.
  Ὣς εἰπὼν τοὺς μὲν λίπεν αὐτοῦ, βῆ δὲ μετ᾽ ἄλλους·
ἔνθ᾽ ὅ γε Νέστορ᾽ ἔτετμε λιγὺν Πυλίων ἀγορητὴν
οὓς ἑτάρους στέλλοντα καὶ ὀτρύνοντα μάχεσθαι
ἀμφὶ μέγαν Πελάγοντα Ἀλάστορά τε Χρομίον τε
Αἵμονά τε κρείοντα Βίαντά τε ποιμένα λαῶν·
ἱππῆας μὲν πρῶτα σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφι,
πεζοὺς δ᾽ ἐξόπιθε στῆσεν πολέας τε καὶ ἐσθλοὺς
ἕρκος ἔμεν πολέμοιο· κακοὺς δ᾽ ἐς μέσσον ἔλασσεν,
ὄφρα καὶ οὐκ ἐθέλων τις ἀναγκαίῃ πολεμίζοι.
ἱππεῦσιν μὲν πρῶτ᾽ ἐπετέλλετο· τοὺς γὰρ ἀνώγει
σφοὺς ἵππους ἐχέμεν μηδὲ κλονέεσθαι ὁμίλῳ·

Harță să-ncepem din nou, căci ei au stricat legătura.
De-asta pârjol și potop e tot ce-i așteaptă de-acuma,
Ei își călcară întâi jurământul și-al lor e păcatul."
  Asta i-a zis, și Atride voios a pășit mai departe.
Și-ntre șiraguri umblând, ajunse pe unde au fost Aias,
Care amândoi se-narmară urmați de un nor de pedeștri.
Tocmai ca norul ce-l vede cândva un păstor de pe-o culme
Cum aburind din apus tot vine spre apele mării
Și de departe s-arată mai negru, întocmai ca smoala
Peste noianuri plutind, căci poartă cu el vijelia;
Înfricoșat el dă fuga și-și huie sub peșteră turma;
Negre-ndesite tot astfel porniră, mânate de Aias,
Cetele de luptători ca zeii de tari la războiul
Cel năpăstos, o pădure zburlită de lănci și de scuturi.
Cum îi văzu și pe ei fu vesel Atrid Agamemnon
Și-amândurora a strigat și-a zis zburătoare cuvinte:
„Aias voinici căpitani în oastea-nzelată din Argos,
Nu vă mai trebuie vouă îndemn și poruncă; de sine
Voi îndemnați îndestul pe-ai voștri la luptă vitează.
Dare-ar părintele Zeus, Atena și Febos Apolon
Inima asta să aibă prin tabără toți luptătorii!
Repede-atunci-a lui Priam cetate ar cădea cucerită
Și prefăcută fiind de noi în morman de cenușă."
  Zise și-ndată pe ei părăsindu-i purcese spre alții.
Dete de Nestor în cale, când el, al Pilenilor meșter
Cuvântător, întocmea pe ai săi și-i silea la bătaie.
Hromiu alături stătea, Pelagon cel înalt și Alastor
Și căpitanul Hemon și Bias, păstorul de oaste.
Nestor-nainte stoli călărimea cu cai și cotige,
Iar după ea o mulțime de buni pedestrași ca să fie
Stavilă, zid la război; pe codași îi împinse la mijloc,
Silnic măcar să se bată, de nu vor cu tot înadinsul.
Puse la cale întâi călărimea și-i dete povață
Caii să-nfrâne la mers și să n-o mai ia razna prin valmă:

μηδέ τις ἱπποσύνῃ τε καὶ ἠνορέηφι πεποιθὼς
οἶος πρόσθ᾽ ἄλλων μεμάτω Τρώεσσι μάχεσθαι,
μηδ᾽ ἀναχωρείτω· ἀλαπαδνότεροι γὰρ ἔσεσθε.
ὃς δέ κ᾽ ἀνὴρ ἀπὸ ὧν ὀχέων ἕτερ᾽ ἅρμαθ᾽ ἵκηται
ἔγχει ὀρεξάσθω, ἐπεὶ ἦ πολὺ φέρτερον οὕτω.
ὧδε καὶ οἱ πρότεροι πόλεας καὶ τείχε᾽ ἐπόρθεον
τόνδε νόον καὶ θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔχοντες.
Ὣς ὃ γέρων ὄτρυνε πάλαι πολέμων εὖ εἰδώς·
καὶ τὸν μὲν γήθησεν ἰδὼν κρείων Ἀγαμέμνων,
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
ὦ γέρον εἴθ᾽ ὡς θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φίλοισιν
ὥς τοι γούναθ᾽ ἕποιτο, βίη δέ τοι ἔμπεδος εἴη·
ἀλλά σε γῆρας τείρει ὁμοίϊον· ὡς ὄφελέν τις
ἀνδρῶν ἄλλος ἔχειν, σὺ δὲ κουροτέροισι μετεῖναι.
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ἀτρεΐδη μάλα μέν τοι ἐγὼν ἐθέλοιμι καὶ αὐτὸς
ὣς ἔμεν ὡς ὅτε δῖον Ἐρευθαλίωνα κατέκταν.
ἀλλ᾽ οὔ πως ἅμα πάντα θεοὶ δόσαν ἀνθρώποισιν·
εἰ τότε κοῦρος ἔα νῦν αὖτέ με γῆρας ὀπάζει.
ἀλλὰ καὶ ὣς ἱππεῦσι μετέσσομαι ἠδὲ κελεύσω
βουλῇ καὶ μύθοισι· τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ γερόντων.
αἰχμὰς δ᾽ αἰχμάσσουσι νεώτεροι, οἵ περ ἐμεῖο
ὁπλότεροι γεγάασι πεποίθασίν τε βίηφιν.
Ὣς ἔφατ᾽, Ἀτρεΐδης δὲ παρῴχετο γηθόσυνος κῆρ.
εὗρ᾽ υἱὸν Πετεῶο Μενεσθῆα πλήξιππον
ἑσταότ᾽· ἀμφὶ δ᾽ Ἀθηναῖοι μήστωρες ἀϋτῆς·
αὐτὰρ ὃ πλησίον ἑστήκει πολύμητις Ὀδυσσεύς,
πὰρ δὲ Κεφαλλήνων ἀμφὶ στίχες οὐκ ἀλαπαδναὶ
ἕστασαν· οὐ γάρ πώ σφιν ἀκούετο λαὸς ἀϋτῆς,
ἀλλὰ νέον συνορινόμεναι κίνυντο φάλαγγες
Τρώων ἱπποδάμων καὶ Ἀχαιῶν· οἳ δὲ μένοντες
ἕστασαν ὁππότε πύργος Ἀχαιῶν ἄλλος ἐπελθὼν
Τρώων ὁρμήσειε καὶ ἄρξειαν πολέμοιο.
τοὺς δὲ ἰδὼν νείκεσσεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων,

„Oricât ar pune pe sine temei și ar ști hățuitul,
Nimeni asupra dușmanului singur să nu se repeadă,
Nici să se deie-napoi, mai lesne bătut o să fie.
Cine din caru-i putea-va s-ajung-a vrăjmașilor care,
Lancea să-ntindă lovind, c-așa-i folosește mai bine.
Numai așa făptuind, cu gândul și inima asta
Și-naintașii putură să surpe orașe și ziduri.”
Asta zicea întețindu-i bătrânul, călitul în arme.
Fu bucuros și de el văzându-l Atrid Agamemnon
Și se grăbi să-l întâmpine așa în cuvinte ce zboară:
„Hei, de-ar fi fost, o moș Nestor, cum ești tu la inimă, verde,
Țapăn să fii și la trup și genunchii ușor să te poarte!
Dar te-ngreun-al obștii necaz, bătrânețea. Mai bine
Altul povara-i ducea și tu azi erai floare-ntre tineri!”
Dar călărețul bătrân, cumintele Nestor îi zise:
„Cum aș dori, o Atride, și eu să fiu azi ca pe vremea
Când am răpus pe mărețul Ereftalion. Dar nu toate
Cele dorite de om sunt date de zei împreună.
Tânăr eram pe atunci, dar azi bătrânețea m-ajunse.
Merge-voi totuși cu oastea, din car voi mâna-o la luptă
Numai cu sfatul și vorba, căci asta e dat bătrâneții.
Las pe cei tineri acum să se avânte cu lancea, voinicii
Care de arme sunt buni și pot să se bizuie-n sine.”
Asta grăi, iar Atride purcese voios mai departe,
Unde găsi pe vultanii războiului, Atenienii,
Pe-al lui Peteos fecior Menesteus strunind telegarii.
Sta pe aproape istețul Ulise și-alături de dânsul
Gat-așteptau înșirați Chefalenii cei tari de vârtute.
Încă ei nu auziseră strigătul, larma de goană,
Doar se porniser-abia îmbulzindu-se-n cete Troienii,
Domolitorii de cai, și Aheii; ei stau mai deoparte
Și așteptau pân-ar trece vreun alt șir de-Ahei înainte
Și-ar năvăli la dușmani, ca pe urmă să-nceapă ei a se bate.
Cum îi văzu neurniți, la dânșii sărind Agamemnon

καί σφεας φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
ὦ υἱὲ Πετεῶο διοτρεφέος βασιλῆος,
καὶ σὺ κακοῖσι δόλοισι κεκασμένε κερδαλεόφρον
τίπτε καταπτώσσοντες ἀφέστατε, μίμνετε δ᾽ ἄλλους;
σφῶϊν μέν τ᾽ ἐπέοικε μετὰ πρώτοισιν ἐόντας
ἑστάμεν ἠδὲ μάχης καυστειρῆς ἀντιβολῆσαι·
πρώτω γὰρ καὶ δαιτὸς ἀκουάζεσθον ἐμεῖο,
ὁππότε δαῖτα γέρουσιν ἐφοπλίζωμεν Ἀχαιοί.
ἔνθα φίλ᾽ ὀπταλέα κρέα ἔδμεναι ἠδὲ κύπελλα
οἴνου πινέμεναι μελιηδέος ὄφρ᾽ ἐθέλητον·
νῦν δὲ φίλως χ᾽ ὁρόῳτε καὶ εἰ δέκα πύργοι Ἀχαιῶν
ὑμείων προπάροιθε μαχοίατο νηλέϊ χαλκῷ.
Τὸν δ᾽ ἄρ᾽ ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἀτρεΐδη ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων;
πῶς δὴ φῂς πολέμοιο μεθιέμεν ὁππότ᾽ Ἀχαιοὶ
Τρωσὶν ἐφ᾽ ἱπποδάμοισιν ἐγείρομεν ὀξὺν Ἄρηα;
ὄψεαι αἴ κ᾽ ἐθέλῃσθα καὶ αἴ κέν τοι τὰ μεμήλῃ
Τηλεμάχοιο φίλον πατέρα προμάχοισι μιγέντα
Τρώων ἱπποδάμων· σὺ δὲ ταῦτ᾽ ἀνεμώλια βάζεις.
Τὸν δ᾽ ἐπιμειδήσας προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων
ὡς γνῶ χωομένοιο· πάλιν δ᾽ ὅ γε λάζετο μῦθον·
διογενὲς Λαερτιάδη πολυμήχαν᾽ Ὀδυσσεῦ
οὔτέ σε νεικείω περιώσιον οὔτε κελεύω·
οἶδα γὰρ ὥς τοι θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φίλοισιν
ἤπια δήνεα οἶδε· τὰ γὰρ φρονέεις ἅ τ᾽ ἐγώ περ.
ἀλλ᾽ ἴθι ταῦτα δ᾽ ὄπισθεν ἀρεσσόμεθ᾽ εἴ τι κακὸν νῦν
εἴρηται, τὰ δὲ πάντα θεοὶ μεταμώνια θεῖεν.
Ὣς εἰπὼν τοὺς μὲν λίπεν αὐτοῦ, βῆ δὲ μετ᾽ ἄλλους.
εὗρε δὲ Τυδέος υἱὸν ὑπέρθυμον Διομήδεα
ἑσταότ᾽ ἔν θ᾽ ἵπποισι καὶ ἅρμασι κολλητοῖσι·
πὰρ δέ οἱ ἑστήκει Σθένελος Καπανήϊος υἱός.
καὶ τὸν μὲν νείκεσσεν ἰδὼν κρείων Ἀγαμέμνων,
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
ὦ μοι Τυδέος υἱὲ δαΐφρονος ἱπποδάμοιο

Prinse să-i certe el astfel răstindu-se: „Tu, Menesteus,
Care te lauzi că ești odraslă din craiul Peteos
Și tu, Ulise, viclene, tu marele meșter în renghiuri,
Ce stați așa tupilați la o parte voi doi și pe alții
Tot așteptați? Vi se cade doar vouă să mergeți în frunte
Cu-naintașii, s-o rupeți-nainte prin clocotul luptei.
Eu doar pe voi înainte vă chem totdeauna la masa
Care e dată de-Ahei întru cinstea mai-marilor, nouă,
Și-unde mâncați la fripturi și beți din paharele pline
Vin ca și mierea de dulce, la fel amândoi după vrere.
Totuși aci bucuros ați vedea că vă trec înainte
Zece șiraguri de-Ahei spre-a se bate cu arma cea cruntă!"
Se încreți de necaz și răspunse istețul Ulise:
„Ce fel de vorbă din gură-ți ieși, o, Atrid Agamemnon?
Cum poți să spui că fugim de război? Când noi înteți-vom
Lupta cea crâncen-acuma și ne-om încleșta cu Troienii,
Tu ai să vezi dacă vrei și-ți pasă și-ai grijă de asta,
Cum se pricepe părintele lui Telemah să se bată
Cu-naintașii dușmani, ci acum ți-i zadarnic cuvântul."
Dar se muie și-i zâmbi lui Ulise Atrid Agamemnon,
Cum îl văzu oțerit, și astfel întoarse vorbirea:
„Laertiene Ulise mărite și prea iscusite,
Nu-ți mai dau nici un îndemn și nu te mai mustru pe tine,
Sufletul eu ți-l cunosc și știu că tu ai pentru mine
Gânduri prielnice numai și una suntem în părere.
Hai dar, acum dac-am spus ceva rău, mai pe urmă căta-vom
Răul să-l dregem, ci dare-ar în vânt să-l împrăștie zeii."
Asta rosti, și lăsându-i pe ei el purcese-nainte
Și mai încolo-l găsi pe mult inimosul Tidide
Care stătea între cai în teleaga cea bine-ntocmită
Lângă Stenelos, al lui Capaneus fecior, vizitiul.
Cum îl văzu, Agamemnon a prins și pe-acesta să-l certe
Și-astfel, cu vorbe ce zboară, la el se răsti împăratul:
„Fiu al voinicului domn Tideus, de cai strunitorul!

τί πτώσσεις, τί δ᾽ ὀπιπεύεις πολέμοιο γεφύρας;
οὐ μὲν Τυδέϊ γ᾽ ὧδε φίλον πτωσκαζέμεν ἦεν,
ἀλλὰ πολὺ πρὸ φίλων ἑτάρων δηΐοισι μάχεσθαι,
ὡς φάσαν οἵ μιν ἴδοντο πονεύμενον· οὐ γὰρ ἔγωγε
ἤντησ᾽ οὐδὲ ἴδον· περὶ δ᾽ ἄλλων φασὶ γενέσθαι.
ἤτοι μὲν γὰρ ἄτερ πολέμου εἰσῆλθε Μυκήνας
ξεῖνος ἅμ᾽ ἀντιθέῳ Πολυνείκεϊ λαὸν ἀγείρων·
οἳ δὲ τότ᾽ ἐστρατόωνθ᾽ ἱερὰ πρὸς τείχεα Θήβης,
καί ῥα μάλα λίσσοντο δόμεν κλειτοὺς ἐπικούρους·
οἳ δ᾽ ἔθελον δόμεναι καὶ ἐπῄνεον ὡς ἐκέλευον·
ἀλλὰ Ζεὺς ἔτρεψε παραίσια σήματα φαίνων.
οἳ δ᾽ ἐπεὶ οὖν ᾤχοντο ἰδὲ πρὸ ὁδοῦ ἐγένοντο,
Ἀσωπὸν δ᾽ ἵκοντο βαθύσχοινον λεχεποίην,
ἔνθ᾽ αὖτ᾽ ἀγγελίην ἐπὶ Τυδῆ στεῖλαν Ἀχαιοί.
αὐτὰρ ὃ βῆ, πολέας δὲ κιχήσατο Καδμεΐωνας
δαινυμένους κατὰ δῶμα βίης Ἐτεοκληείης.
ἔνθ᾽ οὐδὲ ξεῖνός περ ἐὼν ἱππηλάτα Τυδεὺς
τάρβει, μοῦνος ἐὼν πολέσιν μετὰ Καδμείοισιν,
ἀλλ᾽ ὅ γ᾽ ἀεθλεύειν προκαλίζετο, πάντα δ᾽ ἐνίκα
ῥηϊδίως· τοίη οἱ ἐπίρροθος ἦεν Ἀθήνη.
οἳ δὲ χολωσάμενοι Καδμεῖοι κέντορες ἵππων
ἂψ ἄρ᾽ ἀνερχομένῳ πυκινὸν λόχον εἷσαν ἄγοντες
κούρους πεντήκοντα· δύω δ᾽ ἡγήτορες ἦσαν,
Μαίων Αἱμονίδης ἐπιείκελος ἀθανάτοισιν,
υἱός τ᾽ Αὐτοφόνοιο μενεπτόλεμος Πολυφόντης.
Τυδεὺς μὲν καὶ τοῖσιν ἀεικέα πότμον ἐφῆκε·
πάντας ἔπεφν᾽, ἕνα δ᾽ οἶον ἵει οἶκον δὲ νέεσθαι·
Μαίον᾽ ἄρα προέηκε θεῶν τεράεσσι πιθήσας.
τοῖος ἔην Τυδεὺς Αἰτώλιος· ἀλλὰ τὸν υἱὸν
γείνατο εἷο χέρεια μάχῃ, ἀγορῇ δέ τ᾽ ἀμείνω.
  Ὣς φάτο, τὸν δ᾽ οὔ τι προσέφη κρατερὸς Διομήδης
αἰδεσθεὶς βασιλῆος ἐνιπὴν αἰδοίοιο·
τὸν δ᾽ υἱὸς Καπανῆος ἀμείψατο κυδαλίμοιο·
Ἀτρεΐδη μὴ ψεύδε᾽ ἐπιστάμενος σάφα εἰπεῖν·

Ce stai acolo pe-ascuns și cauți la câmpul de luptă?
Nu i-a plăcut lui Tideu să se pitule așa, ci de-a pururi
Sta înaintea-alor săi și tot se lupta cu dușmanii.
Martori sunt toți care-n luptă-l văzură, eu n-am dat de dânsul
Nici l-am văzut, dar se zice că fost-a mai bun decât alții.
Pașnic o dată ca oaspe-n Micena s-a dus cu voinicul
Cel ca un zeu, Polinice, s-adune oștire pe vremea
Când se oștiser-Aheii sub murii cei tari de la Teba.
Ei se rugară-nadins să le deie ajutoare pe-alese,
Micenienii primiră și se învoiră cu dânșii;
Dar în deșert, că pe ei, vădind neprielnice semne,
Zeus i-a-ntors și de acolo plecând s-au tot dus dup-aceea
Până ce-au fost la Asop, unde-i mană de stuf și de iarbă,
Și de aci pe Tideu îl trimiser-Aheii la Teba.
Dânsul acolo s-a dus și-a dat de Cadmei o mulțime,
Când ospătau în palatul vânjosului crai Eteocle.
Singur era și străin prin mulții nepoți ai lui Cadmos,
Totuși a stat inimos călărețul destoinic Tideus,
Și la tot felul de lupte-i pofti la întreceri, și-n toate
Lesne-i învinse pe toți, așa i-a dat sprijin Atena.
Dar mâniindu-se atunci, bolditorii de cai, Cadmeenii
Pus-au pe drum la întorsu-i o droaie de oameni la pândă
Tineri osteni vreo cincizeci sub doi căpitani, unul Meon
Fiul lui Emon, bărbat ca un zeu de fălos, și feciorul
Lui Autofon, Polifonte cel dat la război, ci le dete
Groaznică moarte și lor Tideu, că pe toți îi ucise;
Numai pe Meon, urmând ale zeilor semne, Tideus
Viu l-a lăsat să se-ntoarne, ca vestea pieirii s-aducă.
Astfel Etolul Tideus a fost, dar feciorul său astăzi
Este mai slab în război și numai de gură mai tare."
Zise, dar nu i-a răspuns viteazul Tidid Diomede
Vrând să cinstească mustrarea 'mpăratului vrednic de cinste.
Numai Stenelos atunci grăi lui Atrid Agamemnon:
  „Ce ne spui neadevăr, când știi cum stă lucrul aieve?

ἡμεῖς τοι πατέρων μέγ᾽ ἀμείνονες εὐχόμεθ᾽ εἶναι·
ἡμεῖς καὶ Θήβης ἕδος εἵλομεν ἑπταπύλοιο
παυρότερον λαὸν ἀγαγόνθ᾽ ὑπὸ τεῖχος ἄρειον,
πειθόμενοι τεράεσσι θεῶν καὶ Ζηνὸς ἀρωγῇ·
κεῖνοι δὲ σφετέρῃσιν ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο·
τὼ μή μοι πατέρας ποθ᾽ ὁμοίῃ ἔνθεο τιμῇ.
Τὸν δ᾽ ἄρ᾽ ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
τέττα, σιωπῇ ἧσο, ἐμῷ δ᾽ ἐπιπείθεο μύθῳ·
οὐ γὰρ ἐγὼ νεμεσῶ Ἀγαμέμνονι ποιμένι λαῶν
ὀτρύνοντι μάχεσθαι ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς·
τούτῳ μὲν γὰρ κῦδος ἅμ᾽ ἕψεται εἴ κεν Ἀχαιοὶ
Τρῶας δηώσωσιν ἕλωσί τε Ἴλιον ἱρήν,
τούτῳ δ᾽ αὖ μέγα πένθος Ἀχαιῶν δηωθέντων.
ἀλλ᾽ ἄγε δὴ καὶ νῶϊ μεδώμεθα θούριδος ἀλκῆς.
Ἦ ῥα καὶ ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε·
δεινὸν δ᾽ ἔβραχε χαλκὸς ἐπὶ στήθεσσιν ἄνακτος
ὀρνυμένου· ὑπό κεν ταλασίφρονά περ δέος εἷλεν.
Ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ἐν αἰγιαλῷ πολυηχέϊ κῦμα θαλάσσης
ὄρνυτ᾽ ἐπασσύτερον Ζεφύρου ὕπο κινήσαντος·
πόντῳ μέν τε πρῶτα κορύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα
χέρσῳ ῥηγνύμενον μεγάλα βρέμει, ἀμφὶ δέ τ᾽ ἄκρας
κυρτὸν ἐὸν κορυφοῦται, ἀποπτύει δ᾽ ἁλὸς ἄχνην·
ὣς τότ᾽ ἐπασσύτεραι Δαναῶν κίνυντο φάλαγγες
νωλεμέως πόλεμον δέ· κέλευε δὲ οἷσιν ἕκαστος
ἡγεμόνων· οἳ δ᾽ ἄλλοι ἀκὴν ἴσαν, οὐδέ κε φαίης
τόσσον λαὸν ἕπεσθαι ἔχοντ᾽ ἐν στήθεσιν αὐδήν,
σιγῇ δειδιότες σημάντορας· ἀμφὶ δὲ πᾶσι
τεύχεα ποικίλ᾽ ἔλαμπε, τὰ εἱμένοι ἐστιχόωντο.
Τρῶες δ᾽, ὥς τ᾽ ὄϊες πολυπάμονος ἀνδρὸς ἐν αὐλῇ
μυρίαι ἑστήκασιν ἀμελγόμεναι γάλα λευκὸν
ἀζηχὲς μεμακυῖαι ἀκούουσαι ὄπα ἀρνῶν,
ὣς Τρώων ἀλαλητὸς ἀνὰ στρατὸν εὐρὺν ὀρώρει·
οὐ γὰρ πάντων ἦεν ὁμὸς θρόος οὐδ᾽ ἴα γῆρυς,
ἀλλὰ γλῶσσα μέμικτο, πολύκλητοι δ᾽ ἔσαν ἄνδρες.

Noi ne fălim că stăturăm cu mult mai viteji ca părinții.
Noi după semne cerești și cu ajutorul lui Zeus
Teba cu șaptele-i porți cucerirăm, deși mai puțină
Oaste pe acolo-mprejur mânasem sub zid la cetate.
Dar pe părinți îi pierdură păcatele; de-asta pe dânșii
Nu-i socoti deopotrivă cu noi după cinste și vază.”
Crunt pe sub gene privind, se răsti Diomede viteazul:
„Taci din gură, bădie, și-ascultă o vorbă ce-oi spune.
Mie de loc nu mi-e ciudă pe craiul Atrid Agamemnon,
Dacă zorește pe-Ahei la întrecere în bătălie;
Drept e că numele-i fi-va de slavă-nsoțit, dac-ai noștri
Vor potopi pe Troieni și pune-vor mâna pe Troia,
Dar negrăită și jalea-i va fi, dac-ai noștri pieri-vor,
Hai dar să începem și noi să dăm iureș și goană nebună.”
Zice și sare din car Diomede-narmat, și în saltu-i
Zornăie groaznic arama ce pieptu-i și spatele-ncinge,
Și-ncremeneai auzind, de-ai fi fost chiar cu firea-mpietrită.
Cum răscolite de vântul de-apus ale mării talazuri
Repezi și dese spre mal cu vuiet pornesc dup-olaltă;
Ele-nainte se-ncreastă venind și apoi cu putere
Gem sfărâmate de stânci și se-ncovăie-nalte la maluri
Și pe uscat risipindu-se-mproașcă săratele spume;
Astfel în dese șiraguri pe rând se mișcau și Aheii
Gata fiind de război; și-ndeamnă pe-ai lor fiecare
Din căpetenii, și toți ’naintează tăcuți, cât ai crede
C’astă nespusă mulțime cu rost amuțit îi urmează;
Molcom tăcuți și cu team’ ascultându-și a lor căpetenii
Toți se tot mișcă-nainte cu arme-nflorite și lucii.
Dar și Troienii dau zor. Cum oile strânse în țarcul
Unui oier mai cuprins, când laptele alb li se mulge,
Behăie-ntr-un-auzind al mieilor glas de departe –
Astfel și strigătul lor răsuna din tot largul oștirii.
N-aveau nici glasul la fel, nici graiul totuna cu toții,
Feluri de limbi mestecate fiind și bărbați de tot felul.

ὄρσε δὲ τοὺς μὲν Ἄρης, τοὺς δὲ γλαυκῶπις Ἀθήνη
Δεῖμός τ᾽ ἠδὲ Φόβος καὶ Ἔρις ἄμοτον μεμαυῖα,
Ἄρεος ἀνδροφόνοιο κασιγνήτη ἑτάρη τε,
ἥ τ᾽ ὀλίγη μὲν πρῶτα κορύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα
οὐρανῷ ἐστήριξε κάρη καὶ ἐπὶ χθονὶ βαίνει·
ἥ σφιν καὶ τότε νεῖκος ὁμοίϊον ἔμβαλε μέσσῳ
ἐρχομένη καθ᾽ ὅμιλον ὀφέλλουσα στόνον ἀνδρῶν.
Οἳ δ᾽ ὅτε δή ῥ᾽ ἐς χῶρον ἕνα ξυνιόντες ἵκοντο,
σύν ῥ᾽ ἔβαλον ῥινούς, σὺν δ᾽ ἔγχεα καὶ μένε᾽ ἀνδρῶν
χαλκεοθωρήκων· ἀτὰρ ἀσπίδες ὀμφαλόεσσαι
ἔπληντ᾽ ἀλλήλῃσι, πολὺς δ᾽ ὀρυμαγδὸς ὀρώρει.
ἔνθα δ᾽ ἅμ᾽ οἰμωγή τε καὶ εὐχωλὴ πέλεν ἀνδρῶν
ὀλλύντων τε καὶ ὀλλυμένων, ῥέε δ᾽ αἵματι γαῖα.
ὡς δ᾽ ὅτε χείμαρροι ποταμοὶ κατ᾽ ὄρεσφι ῥέοντες
ἐς μισγάγκειαν συμβάλλετον ὄβριμον ὕδωρ
κρουνῶν ἐκ μεγάλων κοίλης ἔντοσθε χαράδρης,
τῶν δέ τε τηλόσε δοῦπον ἐν οὔρεσιν ἔκλυε ποιμήν·
ὣς τῶν μισγομένων γένετο ἰαχή τε πόνος τε.
Πρῶτος δ᾽ Ἀντίλοχος Τρώων ἕλεν ἄνδρα κορυστὴν
ἐσθλὸν ἐνὶ προμάχοισι Θαλυσιάδην Ἐχέπωλον·
τόν ῥ᾽ ἔβαλε πρῶτος κόρυθος φάλον ἱπποδασείης,
ἐν δὲ μετώπῳ πῆξε, πέρησε δ᾽ ἄρ᾽ ὀστέον εἴσω
αἰχμὴ χαλκείη· τὸν δὲ σκότος ὄσσε κάλυψεν,
ἤριπε δ᾽ ὡς ὅτε πύργος ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ.
τὸν δὲ πεσόντα ποδῶν ἔλαβε κρείων Ἐλεφήνωρ
Χαλκωδοντιάδης μεγαθύμων ἀρχὸς Ἀβάντων,
ἕλκε δ᾽ ὑπ᾽ ἐκ βελέων, λελιημένος ὄφρα τάχιστα
τεύχεα συλήσειε· μίνυνθα δέ οἱ γένεθ᾽ ὁρμή.
νεκρὸν γὰρ ἐρύοντα ἰδὼν μεγάθυμος Ἀγήνωρ
πλευρά, τά οἱ κύψαντι παρ᾽ ἀσπίδος ἐξεφαάνθη,
οὔτησε ξυστῷ χαλκήρεϊ, λῦσε δὲ γυῖα.
ὣς τὸν μὲν λίπε θυμός, ἐπ᾽ αὐτῷ δ᾽ ἔργον ἐτύχθη
ἀργαλέον Τρώων καὶ Ἀχαιῶν· οἳ δὲ λύκοι ὣς
ἀλλήλοις ἐπόρουσαν, ἀνὴρ δ᾽ ἄνδρ᾽ ἐδνοπάλιζεν.

Ares pe unii-i asmute și Palas Atena pe alții,
Teama și Groaza și Vrajba cea aprigă peste măsură,
Bună tovarăș-a cruntului Ares și soră de-un sânge.
La început ea răsare puțină, pe urmă tot crește
Până la cer, unde-și razimă capul, și umblă pe glie.
Gloata străbate, se furiș-acuma-ntre cete și-aprinde
Turba de-o parte și alta, sporindu-le jalea și plânsul.
Cum în același cuprins se întâmpină unii cu alții,
Paveze iute se-ncaieră atunci și puteri de războinici
Tari, ferecați în aramă. Se-ndeasă, se bat între ele
Scuturi boltite rotunde și-i zarvă și larmă cumplită.
Gemete auzi laolaltă și chiot de fală e glasul
Celor ce cad sau omoară, și sângele scaldă pământul.
Cum repezite din munți două râuri, zăpor de zăpadă,
Varsă din hoagele largi năvalnic puhoi în aceeași
Albie, înfundătur-adâncată de văi, și departe
Clocotul lor îl aude păstorul; tot astfel în valma
Luptei răsună încordul și strigătul lor de mânie.
Cel mai întâi Antilohos brodi pe Troianul potrivnic,
Al lui Talisiu fecior, Ehepolos din fruntea oștirii.
Pe acesta, el înainte în coifu-ncrestat îl ajunge
Și miruindu-l acolo, prin os îl împunge cu arma,
Moartea grăbindu-i, iar lui Ehepol i se-ntunecă ochii
Și răsărit ca un turn se prăbușe-n toiu-ncleștării.
Cum a căzut, de picior îl ia Elefenor, feciorul
Lui Halcodonte, mai-marele Abanților cei fără preget.
El din bătaia de lănci afară-l târa, fiind lacom
Cât mai în grabă să-l prade, dar scurtă i-a fost năzuința.
Cum îl văzu că târa el pe mort, inimosul Agenor
Sulița-n coaste-i înfipse, când el se plecase lăsându-și
Coastele-n vază sub scut, și-i frânse tăria cu totul.
Sufletu-i astfel s-a dus, și-n juru-i se-ncinse măcelul
Între Ahei și Troieni. Ca o haită de lupi laolaltă
S-au năpustit, și bărbat cu bărbat se izbeau între dânșii,

Ἔνθ᾿ ἔβαλ᾿ Ἀνθεμίωνος υἱὸν Τελαμώνιος Αἴας
ἠΐθεον θαλερὸν Σιμοείσιον, ὅν ποτε μήτηρ
Ἴδηθεν κατιοῦσα παρ᾿ ὄχθῃσιν Σιμόεντος
γείνατ᾿, ἐπεί ῥα τοκεῦσιν ἅμ᾿ ἕσπετο μῆλα ἰδέσθαι·
τοὔνεκά μιν κάλεον Σιμοείσιον· οὐδὲ τοκεῦσι
θρέπτρα φίλοις ἀπέδωκε, μινυνθάδιος δέ οἱ αἰὼν
ἔπλεθ᾿ ὑπ᾿ Αἴαντος μεγαθύμου δουρὶ δαμέντι.
πρῶτον γάρ μιν ἰόντα βάλε στῆθος παρὰ μαζὸν
δεξιόν· ἀντικρὺ δὲ δι᾿ ὤμου χάλκεον ἔγχος
ἦλθεν· ὁ δ᾿ ἐν κονίῃσι χαμαὶ πέσεν αἴγειρος ὣς
ἥ ῥά τ᾿ ἐν εἱαμενῇ ἕλεος μεγάλοιο πεφύκει
λείη, ἀτάρ τέ οἱ ὄζοι ἐπ᾿ ἀκροτάτῃ πεφύασι·
τὴν μέν θ᾿ ἁρματοπηγὸς ἀνὴρ αἴθωνι σιδήρῳ
ἐξέταμ᾿, ὄφρα ἴτυν κάμψῃ περικαλλέϊ δίφρῳ·
ἣ μέν τ᾿ ἀζομένη κεῖται ποταμοῖο παρ᾿ ὄχθας.
τοῖον ἄρ᾿ Ἀνθεμίδην Σιμοείσιον ἐξενάριξεν
Αἴας διογενής· τοῦ δ᾿ Ἄντιφος αἰολοθώρηξ
Πριαμίδης καθ᾿ ὅμιλον ἀκόντισεν ὀξέϊ δουρί.
τοῦ μὲν ἅμαρθ᾿, ὃ δὲ Λεῦκον Ὀδυσσέος ἐσθλὸν ἑταῖρον
βεβλήκει βουβῶνα, νέκυν ἑτέρωσ᾿ ἐρύοντα·
ἤριπε δ᾿ ἀμφ᾿ αὐτῷ, νεκρὸς δέ οἱ ἔκπεσε χειρός.
τοῦ δ᾿ Ὀδυσεὺς μάλα θυμὸν ἀποκταμένοιο χολώθη,
βῆ δὲ διὰ προμάχων κεκορυθμένος αἴθοπι χαλκῷ,
στῆ δὲ μάλ᾿ ἐγγὺς ἰὼν καὶ ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ
ἀμφὶ ἓ παπτήνας· ὑπὸ δὲ Τρῶες κεκάδοντο
ἀνδρὸς ἀκοντίσσαντος· ὃ δ᾿ οὐχ ἅλιον βέλος ἧκεν,
ἀλλ᾿ υἱὸν Πριάμοιο νόθον βάλε Δημοκόωντα
ὅς οἱ Ἀβυδόθεν ἦλθε παρ᾿ ἵππων ὠκειάων.
τόν ῥ᾿ Ὀδυσεὺς ἑτάροιο χολωσάμενος βάλε δουρὶ
κόρσην· ἣ δ᾿ ἑτέροιο διὰ κροτάφοιο πέρησεν
αἰχμὴ χαλκείη· τὸν δὲ σκότος ὄσσε κάλυψε,
δούπησεν δὲ πεσών, ἀράβησε δὲ τεύχε᾿ ἐπ᾿ αὐτῷ.
χώρησαν δ᾿ ὑπό τε πρόμαχοι καὶ φαίδιμος Ἕκτωρ·
Ἀργεῖοι δὲ μέγα ἴαχον, ἐρύσαντο δὲ νεκρούς,

Marele Aias trânti la pământ pe un tânăr în floare,
Fiul lui Antemion Simoisiu, a căruia mamă,
Când se depuse din Ida, pe mal îl născu la Simois
Unde-nsoţi pe părinţi, ca turmele-acolo să-şi vadă;
De-asta-l chema Simoisiu. Dar grija părinţilor dânsul
Nu le-a plătit-o ca fiu, căci zilele-i fură puţine,
Viaţa-i curmată fiind de lancea viteazului Aias.
El înainte la sân îl picni, în gurguiul din dreapta,
Umărul cu ascuţişu-i de-aramă-i străpunse cu totul;
Se prăvăli el atunci, flăcăul, întocmai ca plopul
Care sădit într-o umedă pajişte mare, crescuse
Neted la trunchi şi-abia-nrămurit înflorise la creştet
Dar cu tăişul de fier lucietic îl taie rotarul
Meşter, ca lemnu-i să-ndoaie, să-l facă obezi la teleagă;
Stă dup-aceea uscându-se plopul pe marginea apei;
Astfel a fost Simoisiu ucis de puterea lui Aias,
Dumnezeiescul viteaz. Dar fiul lui Priam, Antifos,
Mândru cu platoşa-ncins, îl ochi în mulţime cu lancea;
Ţinta-i greşi, nimerind în vintre pe Leucos, tovarăş
Bun cu Ulise, pe când el pe mort îl târa la o parte;
Leucos căzu peste el cu prada-i scăpată din mână.
   Plin de mânie Ulise, când vede căderea lui Leucos,
Tabără-n şirul întâi înarmat în strălucie aramă.
Stând pe aproape de tot, el suliţa-ndată-şi repede,
Ochii-mprejuru-i rotind. Înapoi se dădură Troienii,
Cum îl văzură ţintind, dar nu-i fu deşartă ţintirea;
Pe Democoon păli, pe copilul din flori al lui Priam,
Care veni din Abidos, din ţara sirepelor iepe.
El de mânie-l lovi pe la tâmplă, mâhnit de tovarăş
Şi pân-la tâmpla cealaltă-i ajunse ţuguiul de-aramă.
Fiul lui Priam atunci cu ochii-nnoptaţi de durere,
Cade cu bufnet pe jos şi zornăie arama pe dânsul.
Hector se trase-napoi împreună cu oastea-i din frunte,
Şi chiotiră Danaii şi morţii luară spre dânşii

ἴθυσαν δὲ πολὺ προτέρω· νεμέσησε δ᾽ Ἀπόλλων
Περγάμου ἐκκατιδών, Τρώεσσι δὲ κέκλετ᾽ ἀΰσας·
ὄρνυσθ᾽ ἱππόδαμοι Τρῶες μηδ᾽ εἴκετε χάρμης
Ἀργείοις, ἐπεὶ οὔ σφι λίθος χρὼς οὐδὲ σίδηρος
χαλκὸν ἀνασχέσθαι ταμεσίχροα βαλλομένοισιν·
οὐ μὰν οὐδ᾽ Ἀχιλεὺς Θέτιδος πάϊς ἠϋκόμοιο
μάρναται, ἀλλ᾽ ἐπὶ νηυσὶ χόλον θυμαλγέα πέσσει.
Ὣς φάτ᾽ ἀπὸ πτόλιος δεινὸς θεός· αὐτὰρ Ἀχαιοὺς
ὦρσε Διὸς θυγάτηρ κυδίστη Τριτογένεια
ἐρχομένη καθ᾽ ὅμιλον, ὅθι μεθιέντας ἴδοιτο.
Ἔνθ᾽ Ἀμαρυγκείδην Διώρεα μοῖρα πέδησε·
χερμαδίῳ γὰρ βλῆτο παρὰ σφυρὸν ὀκριόεντι
κνήμην δεξιτερήν· βάλε δὲ Θρῃκῶν ἀγὸς ἀνδρῶν
Πείρως Ἰμβρασίδης ὃς ἄρ᾽ Αἰνόθεν εἰληλούθει.
ἀμφοτέρω δὲ τένοντε καὶ ὀστέα λᾶας ἀναιδὴς
ἄχρις ἀπηλοίησεν· ὃ δ᾽ ὕπτιος ἐν κονίῃσι
κάππεσεν ἄμφω χεῖρε φίλοις ἑτάροισι πετάσσας
θυμὸν ἀποπνείων· ὃ δ᾽ ἐπέδραμεν ὅς ῥ᾽ ἔβαλέν περ
Πείροος, οὖτα δὲ δουρὶ παρ᾽ ὀμφαλόν· ἐκ δ᾽ ἄρα πᾶσαι
χύντο χαμαὶ χολάδες, τὸν δὲ σκότος ὄσσε κάλυψε.
Τὸν δὲ Θόας Αἰτωλὸς ἀπεσσύμενον βάλε δουρὶ
στέρνον ὑπὲρ μαζοῖο, πάγη δ᾽ ἐν πνεύμονι χαλκός·
ἀγχίμολον δέ οἱ ἦλθε Θόας, ἐκ δ᾽ ὄβριμον ἔγχος
ἐσπάσατο στέρνοιο, ἐρύσσατο δὲ ξίφος ὀξύ,
τῷ ὅ γε γαστέρα τύψε μέσην, ἐκ δ᾽ αἴνυτο θυμόν.
τεύχεα δ᾽ οὐκ ἀπέδυσε· περίστησαν γὰρ ἑταῖροι
Θρήϊκες ἀκρόκομοι δολίχ᾽ ἔγχεα χερσὶν ἔχοντες,
οἵ ἑ μέγαν περ ἐόντα καὶ ἴφθιμον καὶ ἀγαυὸν
ὦσαν ἀπὸ σφείων· ὃ δὲ χασσάμενος πελεμίχθη.
ὣς τώ γ᾽ ἐν κονίῃσι παρ᾽ ἀλλήλοισι τετάσθην,
ἤτοι ὃ μὲν Θρῃκῶν, ὃ δ᾽ Ἐπειῶν χαλκοχιτώνων
ἡγεμόνες· πολλοὶ δὲ περὶ κτείνοντο καὶ ἄλλοι.
Ἔνθά κεν οὐκέτι ἔργον ἀνὴρ ὀνόσαιτο μετελθών,
ὅς τις ἔτ᾽ ἄβλητος καὶ ἀνούτατος ὀξέϊ χαλκῷ

Și-naintară vârtos. Dar furia-l prinse pe Apolon,
Cum îi văzu din Pergam, și zori pe Troieni cu glas tare:
„Iureș-nainte, Troieni, dați zor și struniți telegarii!
Nu vă feriți de Danai, nici fier nu li-i trupul, nici piatră,
Nu pot nici ei dar să rabde tăișul de-aramă. Pe urmă
Nici nu ia parte la luptă feciorul zeiței, Ahile,
Încă tot stă la corăbii și-și mistuie-amarul mâniei.”
Asta grăi din cetate năprasnicul zeu. Dar zeița,
Fiica lui Zeus, Atena slăvită, umbla în desime
Și-nflăcăra pe Ahei, oriunde slăbeau. Pe Diores,
Fiu al lui Amarinceu, ursita-l robi pe vecie,
Când pe la glezne, la pulpă în dreapta-l izbi la bătaie
Cu un pietroi ascuțit al lui Imbrasos fiu Pirus,
Care pe Traci adusese, venind de la Enos pe mare.
Osul îi sparse și vinele de la picior amândouă
Nemilostivul pietroi, și-acolo prin pulbere-n spate
Cade Diores și brațele-ntinde spre bunii tovarăși
Dându-și suflarea din urmă. Dar cel care-așa îl lovise,
Pirus, aleargă și-l spintecă, moare Diores, din pântec
Curg măruntaiele lui, și pe ochi i se lasă-ntuneric.
Toas Etolul, când Pirus cu lancea la leș s-azvârlise,
L-a nimerit pe la piept, și arama-i străpunse plămânii.
Merse apoi Toas la el pe-aproape și, după ce trase
Țapăna lance din piept, cu sabia scoasă din teacă
Însăbie pe dușman și viața-i curmă pe vecie.
Armele nu i le desprinse, sosiră doar soții lui Pirus,
Tracii moțați, și-l încinseră-ndată cu lungile suliți.
Cât era Toas de mare și plin de vârtute și falã,
Tot îl respinseră ei, și el o dosi de cutremur.
Astfel acolo prin colb căzur-amândoi căpitanii,
Unul al Tracilor Domn, celălalt al Epeilor cei cu
Platca de-aramă, și-alături mai fură uciși o mulțime.
N-ar fi putut să defaime nici unul atunci a lor trudă,
Dacă la mijlocul harței venea și da raită pe-acolo,

541 δινεύοι κατὰ μέσσον, ἄγοι δέ ἑ Παλλὰς Ἀθήνη
χειρὸς ἑλοῦσ᾽, αὐτὰρ βελέων ἀπερύκοι ἐρωήν·
πολλοὶ γὰρ Τρώων καὶ Ἀχαιῶν ἤματι κείνῳ
πρηνέες ἐν κονίῃσι παρ᾽ ἀλλήλοισι τέταντο.

Teafăr de arcuri și lănci, și Palas luându-l de mână 541
Sigur prin toi l-ar fi dus și ferit de furtuna cea cruntă;
Droaie de-Ahei și Troieni căzuseră-n ziua aceea
Și se lungiră pe brânci în pulbere lângă olaltă.

ΙΛΙΑΔΟΣ Ε

Ἔνθ᾽ αὖ Τυδεΐδῃ Διομήδεϊ Παλλὰς Ἀθήνη
δῶκε μένος καὶ θάρσος, ἵν᾽ ἔκδηλος μετὰ πᾶσιν
Ἀργείοισι γένοιτο ἰδὲ κλέος ἐσθλὸν ἄροιτο·
δαῖέ οἱ ἐκ κόρυθός τε καὶ ἀσπίδος ἀκάματον πῦρ
ἀστέρ᾽ ὀπωρινῷ ἐναλίγκιον, ὅς τε μάλιστα
λαμπρὸν παμφαίνῃσι λελουμένος ὠκεανοῖο·
τοῖόν οἱ πῦρ δαῖεν ἀπὸ κρατός τε καὶ ὤμων,
ὦρσε δέ μιν κατὰ μέσσον ὅθι πλεῖστοι κλονέοντο.
Ἦν δέ τις ἐν Τρώεσσι Δάρης ἀφνειὸς ἀμύμων
ἱρεὺς Ἡφαίστοιο· δύω δέ οἱ υἱέες ἤστην
Φηγεὺς Ἰδαῖός τε μάχης εὖ εἰδότε πάσης.
τώ οἱ ἀποκρινθέντε ἐναντίω ὁρμηθήτην·
τὼ μὲν ἀφ᾽ ἵπποιιν, ὃ δ᾽ ἀπὸ χθονὸς ὄρνυτο πεζός.
οἳ δ᾽ ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ᾽ ἀλλήλοισιν ἰόντες
Φηγεύς ῥα πρότερος προΐει δολιχόσκιον ἔγχος·
Τυδεΐδεω δ᾽ ὑπὲρ ὦμον ἀριστερὸν ἤλυθ᾽ ἀκωκὴ
ἔγχεος, οὐδ᾽ ἔβαλ᾽ αὐτόν· ὃ δ᾽ ὕστερος ὄρνυτο χαλκῷ
Τυδεΐδης· τοῦ δ᾽ οὐχ ἅλιον βέλος ἔκφυγε χειρός,
ἀλλ᾽ ἔβαλε στῆθος μεταμάζιον, ὦσε δ᾽ ἀφ᾽ ἵππων.
Ἰδαῖος δ᾽ ἀπόρουσε λιπὼν περικαλλέα δίφρον,
οὐδ᾽ ἔτλη περιβῆναι ἀδελφειοῦ κταμένοιο·
οὐδὲ γὰρ οὐδέ κεν αὐτὸς ὑπέκφυγε κῆρα μέλαιναν,
ἀλλ᾽ Ἥφαιστος ἔρυτο, σάωσε δὲ νυκτὶ καλύψας,
ὡς δή οἱ μὴ πάγχυ γέρων ἀκαχήμενος εἴη.
ἵππους δ᾽ ἐξελάσας μεγαθύμου Τυδέος υἱὸς
δῶκεν ἑταίροισιν κατάγειν κοίλας ἐπὶ νῆας.
Τρῶες δὲ μεγάθυμοι ἐπεὶ ἴδον υἷε Δάρητος
τὸν μὲν ἀλευάμενον, τὸν δὲ κτάμενον παρ᾽ ὄχεσφι,
πᾶσιν ὀρίνθη θυμός· ἀτὰρ γλαυκῶπις Ἀθήνη
χειρὸς ἑλοῦσ᾽ ἐπέεσσι προσηύδα θοῦρον Ἄρηα·

Cântul V

Palas Atena din nou înteți pe Tidid Diomede;
Inimă-i dete și-mbold ca în tabără el să se-nalțe
Mult mai presus de Ahei și să capete-naltă mărire.
Pară nestinsă pe coif și pe scut îi aprinse zeița;
Tocmai ca Rarița, steaua de toamnă ce noaptea răsare
Mai luminoasă lucind după scalda ei în Ocheanos –
Astfel i-ardea lui Tidid din creștet, din umăr văpaia.
Palas apoi îl împinse pe unde-a fost toiu-ncleștării.
Preot slujind lui Hefestos era la Troieni unul Dares,
Om cumsecade și-avut, și avea doi feciori, pe Ideos
Și pe Fegeu, amândoi încercați în tot felul de lupte.
Ei se curmară din șiruri și-o-ntinseră spre Diomede;
Dânșii pe sus în teleagă, iar el a dat iureș pedestru.
Cum împotrivă pășind războinicii s-apropiară,
Sulița-ntâi repezi în Tidide Fegeu, însă boldul
Cel ferecat la stânga trecându-i ușor peste umăr,
Nu-l nimeri. Dar asupră-i sărind îl ochi Diomede.
Nu vâjâi în zadar din mâna viteazului lancea,
Ci-ntre gurguie la piept îl împunse din car zdupăindu-l.
Lasă Ideos atunci podoaba-i de car și ia fuga,
Nu mai cutează să-și apere fratele care căzuse.
Nu scăpa teafăr nici el de pierzanie, dacă Hefestos
Nu-l izbăvea ocrotindu-l în ceață noptie, de teamă
Nu cumva tata-i bătrânul să moară de prea multă jale,
Caii goni dup-aceea Tidide ca pradă și-i dete
Soților săi ca să-i mâne la tabără lângă corăbii.
Cum îi văzură-nainte Troienii pe fiii lui Dares,
Pe-unul fugind, pe celalt omorât lângă dalba-i teleagă,
Tare s-aprinseră toți. Și-a zis cea cu ochii de fulger,
Palas, de mână luându-l pe zeul războiului Ares:

῏Αρες ῎Αρες βροτολοιγὲ μιαιφόνε τειχεσιπλῆτα
οὐκ ἂν δὴ Τρῶας μὲν ἐάσαιμεν καὶ Ἀχαιοὺς
μάρνασθ᾽, ὁπποτέροισι πατὴρ Ζεὺς κῦδος ὀρέξῃ,
νῶϊ δὲ χαζώμεσθα, Διὸς δ᾽ ἀλεώμεθα μῆνιν;
῝Ως εἰποῦσα μάχης ἐξήγαγε θοῦρον ῎Αρηα·
τὸν μὲν ἔπειτα καθεῖσεν ἐπ᾽ ἠϊόεντι Σκαμάνδρῳ,
Τρῶας δ᾽ ἔκλιναν Δαναοί· ἕλε δ᾽ ἄνδρα ἕκαστος
ἡγεμόνων· πρῶτος δὲ ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
ἀρχὸν Ἁλιζώνων Ὀδίον μέγαν ἔκβαλε δίφρου·
πρώτῳ γὰρ στρεφθέντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν
ὤμων μεσσηγύς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσε,
δούπησεν δὲ πεσών, ἀράβησε δὲ τεύχε᾽ ἐπ᾽ αὐτῷ.
Ἰδομενεὺς δ᾽ ἄρα Φαῖστον ἐνήρατο Μῄονος υἱὸν
Βώρου, ὃς ἐκ Τάρνης ἐριβώλακος εἰληλούθει.
τὸν μὲν ἄρ᾽ Ἰδομενεὺς δουρικλυτὸς ἔγχεϊ μακρῷ
νύξ᾽ ἵππων ἐπιβησόμενον κατὰ δεξιὸν ὦμον·
ἤριπε δ᾽ ἐξ ὀχέων, στυγερὸς δ᾽ ἄρα μιν σκότος εἷλε.
Τὸν μὲν ἄρ᾽ Ἰδομενῆος ἐσύλευον θεράποντες·
υἱὸν δὲ Στροφίοιο Σκαμάνδριον αἵμονα θήρης
Ἀτρεΐδης Μενέλαος ἕλ᾽ ἔγχεϊ ὀξυόεντι
ἐσθλὸν θηρητῆρα· δίδαξε γὰρ ῎Αρτεμις αὐτὴ
βάλλειν ἄγρια πάντα, τά τε τρέφει οὔρεσιν ὕλη·
ἀλλ᾽ οὔ οἱ τότε γε χραῖσμ᾽ ῎Αρτεμις ἰοχέαιρα,
οὐδὲ ἑκηβολίαι ᾗσιν τὸ πρίν γε κέκαστο·
ἀλλά μιν Ἀτρεΐδης δουρικλειτὸς Μενέλαος
πρόσθεν ἕθεν φεύγοντα μετάφρενον οὔτασε δουρὶ
ὤμων μεσσηγύς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσεν,
ἤριπε δὲ πρηνής, ἀράβησε δὲ τεύχε᾽ ἐπ᾽ αὐτῷ.
Μηριόνης δὲ Φέρεκλον ἐνήρατο, τέκτονος υἱὸν
Ἁρμονίδεω, ὃς χερσὶν ἐπίστατο δαίδαλα πάντα
τεύχειν· ἔξοχα γάρ μιν ἐφίλατο Παλλὰς Ἀθήνη·
ὃς καὶ Ἀλεξάνδρῳ τεκτήνατο νῆας ἐΐσας
ἀρχεκάκους, αἳ πᾶσι κακὸν Τρώεσσι γένοντο
οἷ τ᾽ αὐτῷ, ἐπεὶ οὔ τι θεῶν ἐκ θέσφατα ᾔδη.

„Ares, tu crâncene, biciul orașelor, spulberul lumii!
Hai să lăsăm pe Troieni și pe-Ahei între ei să se bată
Până ce tatăl ceresc după voie va da biruința;
Noi să ne dăm la o parte fugind de mânia lui Zeus”.
Asta grăi, și îl scoase din toi pe vifornicul Ares;
Ea îl pofti dup-aceea să șadă pe mal la Scamandru.
Biruie-Aheii atunci pe Troieni, și ucid căpitanii
Câte-un dușman fiecare. Din caru-i întâi Agamemnon
Surpă pe trupeșul Odiu, de care ascultau Halizonii.
Tocmai când el o întoarse la fugă, deodată-i împlântă
Sulița-n spate-ntre umeri și pieptu-i răzbate cu totul.
Cade voinicul bufnind și zornăie arama pe dânsul.
Fulgeră Idomeneu pe fiul lui Boros Meonul,
Festos, venitul la Troia din Tarna cea mult roditoare;
Meșter la suliți vestit în umărul drept îl împunge
Idomeneu, pe când Festos era să se urce-n cotigă,
El se prăvale de sus, și noapte cernită-l cuprinde;
Soții lui Idomeneu apoi îl despoaie de arme.
Fiul lui Strofiu, Scamandriu, fiind nimerit dup-aceea,
Cade din lance răpus de Menelau Atride. Scamandriu,
Bun vânător, învățat de ea însăși zeiț-Artemida
Bine s-aținte tot felul de sălbăticiuni în pădure.
Nu-i fu acum de-ajutor nici meștera săgetătoare,
Nici dibăcia-n ochire, din care pe toți întrecuse.
Căci lăudatul lăncier Menelau, când el o zbughise
Pe dinainte-i să scape cu fuga, în șira spinării
L-a-nsulițat și la piept îndată răzbitu-i-a boldul;
Cade Scamandriu pe brânci și zornăie arama pe dânsul.
Iar Merione ucise pe unul Fereclu, pe fiul
Lui Harmonides, un maistru dibaci la tot lucrul de mână
Meșteșugit, că de Palas Atena iubit era foarte.
El și lui Paris durase corăbii totuna de-nalte,
Izvoditoare de rău, care neamul troian îl pierdură
Ca și pe sine, căci nu bănuise ce cugetă zeii.

τὸν μὲν Μηριόνης ὅτε δὴ κατέμαρπτε διώκων
βεβλήκει γλουτὸν κατὰ δεξιόν· ἣ δὲ διαπρὸ
ἀντικρὺ κατὰ κύστιν ὑπ᾽ ὀστέον ἤλυθ᾽ ἀκωκή·
γνὺξ δ᾽ ἔριπ᾽ οἰμώξας, θάνατος δέ μιν ἀμφεκάλυψε.
Πήδαιον δ᾽ ἄρ᾽ ἔπεφνε Μέγης Ἀντήνορος υἱὸν
ὅς ῥα νόθος μὲν ἔην, πύκα δ᾽ ἔτρεφε δῖα Θεανὼ
ἶσα φίλοισι τέκεσσι χαριζομένη πόσεϊ ᾧ.
τὸν μὲν Φυλεΐδης δουρὶ κλυτὸς ἐγγύθεν ἐλθὼν
βεβλήκει κεφαλῆς κατὰ ἰνίον ὀξέϊ δουρί·
ἀντικρὺ δ᾽ ἀν᾽ ὀδόντας ὑπὸ γλῶσσαν τάμε χαλκός·
ἤριπε δ᾽ ἐν κονίῃ, ψυχρὸν δ᾽ ἕλε χαλκὸν ὀδοῦσιν.
Εὐρύπυλος δ᾽ Εὐαιμονίδης Ὑψήνορα δῖον
υἱὸν ὑπερθύμου Δολοπίονος, ὅς ῥα Σκαμάνδρου
ἀρητὴρ ἐτέτυκτο, θεὸς δ᾽ ὣς τίετο δήμῳ,
τὸν μὲν ἄρ᾽ Εὐρύπυλος, Εὐαίμονος ἀγλαὸς υἱός,
πρόσθεν ἕθεν φεύγοντα μεταδρομάδην ἔλασ᾽ ὦμον
φασγάνῳ ἀΐξας, ἀπὸ δ᾽ ἔξεσε χεῖρα βαρεῖαν·
αἱματόεσσα δὲ χεὶρ πεδίῳ πέσε· τὸν δὲ κατ᾽ ὄσσε
ἔλλαβε πορφύρεος θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή.
Ὣς οἳ μὲν πονέοντο κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην·
Τυδεΐδην δ᾽ οὐκ ἂν γνοίης ποτέροισι μετείη
ἠὲ μετὰ Τρώεσσιν ὁμιλέοι ἦ μετ᾽ Ἀχαιοῖς.
θῦνε γὰρ ἂμ πεδίον ποταμῷ πλήθοντι ἐοικὼς
χειμάρρῳ, ὅς τ᾽ ὦκα ῥέων ἐκέδασσε γεφύρας·
τὸν δ᾽ οὔτ᾽ ἄρ τε γέφυραι ἐεργμέναι ἰσχανόωσιν,
οὔτ᾽ ἄρα ἕρκεα ἴσχει ἀλωάων ἐριθηλέων
ἐλθόντ᾽ ἐξαπίνης ὅτ᾽ ἐπιβρίσῃ Διὸς ὄμβρος·
πολλὰ δ᾽ ὑπ᾽ αὐτοῦ ἔργα κατήριπε κάλ᾽ αἰζηῶν·
ὣς ὑπὸ Τυδεΐδῃ πυκιναὶ κλονέοντο φάλαγγες
Τρώων, οὐδ᾽ ἄρα μιν μίμνον πολέες περ ἐόντες.
Τὸν δ᾽ ὡς οὖν ἐνόησε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱὸς
θύνοντ᾽ ἂμ πεδίον πρὸ ἕθεν κλονέοντα φάλαγγας,
αἶψ᾽ ἐπὶ Τυδεΐδῃ ἐτιταίνετο καμπύλα τόξα,
καὶ βάλ᾽ ἐπαΐσσοντα τυχὼν κατὰ δεξιὸν ὦμον

Iute din goană prinzându-l, atunci Merione-i înfipse
Sulița-n bucă la dreapta și boldul trecu la bășică
Unde subt os îl ajunse; gemând de durere, Fereclu
Cade deodată-n genunchi și-l învăluie bezna pieirii.
Meges răpuse pe unul Pedeos născut din Antenor
Nelegiuit, dar pe care mărita-i soție Teano
Ca pe un fiu îl crescu și-avu grijă de el mulțumindu-și
Soțul; dar Meges Filide, vestitul lăncier, năpădindu-l,
Iute sub cap îl împunge, cerbicea cu arma răzbindu-i,
Boldul îi trece prin dinți și limba din gură-i retează;
Cade Pedeos pe țărnă mușcând din arama cea rece.
Și Evripil a chitit pe înaltul Hipsenor, pe fiul
Lui Dolopion, bărbat care-a stat slujitor lui Scamandru
Preot la Troia, cinstit de norod deopotrivă cu zeii.
Când înainte-i da fuga Hipsenor, cu sabia fiul
Falnic al lui Evemon sărind îl ajunge din goană,
Umăru-i taie și-i curmă puternicul braț, care-i cade
Roșu de sânge pe câmp, și zarea-i învăluie moartea
Cea-ntunecată și cea mai înaltă putere, Ursita.
Astfel aceia se tot opinteau în vultoarea cea cruntă.
Nu știi acum la război cu cine ia parte Tidide,
Oare-i alături de Ahei ori umblă cumva cu Troienii?
El pe câmpie s-avântă ca râul sporit de puhoaie,
Care tot curge sălbatic, potoape și rupe zăgazuri;
Nici ale podului tari stăvilare nu pot să-l ație,
Nici să-l împiedice garduri pe luncile bine-nverzite,
Când se pornește năprasnic în urma furtunii din slavă,
Vezi după asta culcate-o grămadă de mândre ogoare;
Culcă tot astfel Tidid îndesitele trâmbe troiene,
Care, deși vin sodom, nu-i chip să-l abată din cale.
Dar îl văzu arătosul viteaz, din Licaon născutul,
Cum se repede pe câmp și-mprăștie-n fața-i oștirea;
Pandaros arcul îndată-l struni și ochi în Tidide
Cel repezit și la umărul drept îl chiti-n scobitura

θώρηκος γύαλον· διὰ δ᾽ ἔπτατο πικρὸς ὀϊστός,
ἀντικρὺ δὲ διέσχε, παλάσσετο δ᾽ αἵματι θώρηξ.
τῷ δ᾽ ἐπὶ μακρὸν ἄϋσε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
ὄρνυσθε Τρῶες μεγάθυμοι κέντορες ἵππων·
βέβληται γὰρ ἄριστος Ἀχαιῶν, οὐδέ ἕ φημι
δήθ᾽ ἀνσχήσεσθαι κρατερὸν βέλος, εἰ ἐτεόν με
ὦρσεν ἄναξ Διὸς υἱὸς ἀπορνύμενον Λυκίηθεν.
Ὣς ἔφατ᾽ εὐχόμενος· τὸν δ᾽ οὐ βέλος ὠκὺ δάμασσεν,
ἀλλ᾽ ἀναχωρήσας πρόσθ᾽ ἵπποιιν καὶ ὄχεσφιν
ἔστη, καὶ Σθένελον προσέφη Καπανήϊον υἱόν·
ὄρσο πέπον Καπανηϊάδη, καταβήσεο δίφρου,
ὄφρά μοι ἐξ ὤμοιο ἐρύσσῃς πικρὸν ὀϊστόν.
Ὣς ἄρ᾽ ἔφη, Σθένελος δὲ καθ᾽ ἵππων ἆλτο χαμᾶζε,
πὰρ δὲ στὰς βέλος ὠκὺ διαμπερὲς ἐξέρυσ᾽ ὤμου·
αἷμα δ᾽ ἀνηκόντιζε διὰ στρεπτοῖο χιτῶνος.
δὴ τότ᾽ ἔπειτ᾽ ἠρᾶτο βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
κλῦθί μευ αἰγιόχοιο Διὸς τέκος Ἀτρυτώνη,
εἴ ποτέ μοι καὶ πατρὶ φίλα φρονέουσα παρέστης
δηΐῳ ἐν πολέμῳ, νῦν αὖτ᾽ ἐμὲ φῖλαι Ἀθήνη·
δὸς δέ τέ μ᾽ ἄνδρα ἑλεῖν καὶ ἐς ὁρμὴν ἔγχεος ἐλθεῖν
ὅς μ᾽ ἔβαλε φθάμενος καὶ ἐπεύχεται, οὐδέ μέ φησι
δηρὸν ἔτ᾽ ὄψεσθαι λαμπρὸν φάος ἠελίοιο.
Ὣς ἔφατ᾽ εὐχόμενος· τοῦ δ᾽ ἔκλυε Παλλὰς Ἀθήνη,
γυῖα δ᾽ ἔθηκεν ἐλαφρά, πόδας καὶ χεῖρας ὕπερθεν·
ἀγχοῦ δ᾽ ἱσταμένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
θαρσῶν νῦν Διόμηδες ἐπὶ Τρώεσσι μάχεσθαι·
ἐν γάρ τοι στήθεσσι μένος πατρώϊον ἧκα
ἄτρομον, οἷον ἔχεσκε σακέσπαλος ἱππότα Τυδεύς·
ἀχλὺν δ᾽ αὖ τοι ἀπ᾽ ὀφθαλμῶν ἕλον ἣ πρὶν ἐπῆεν,
ὄφρ᾽ εὖ γιγνώσκῃς ἠμὲν θεὸν ἠδὲ καὶ ἄνδρα.
τὼ νῦν αἴ κε θεὸς πειρώμενος ἐνθάδ᾽ ἵκηται
μή τι σύ γ᾽ ἀθανάτοισι θεοῖς ἀντικρὺ μάχεσθαι
τοῖς ἄλλοις· ἀτὰρ εἴ κε Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη
ἔλθῃσ᾽ ἐς πόλεμον, τήν γ᾽ οὐτάμεν ὀξέϊ χαλκῷ.

Platoșei lui; săgeata-i acolo-ntre plăci i se-nfipse
Până la carne-n adânc, de sânge-i fu platca stropită.
Pandaros biruitor dă chiot puternic și strigă:
„Iureș-nainte, Troieni. Zoriți, o, voinici, telegarii!
Cel mai de frunte dușman e rănit. La vârtoasa-mi lovire
Nu cred că poate s-o ducă el mult, dacă-i drept că Apolon,
Fiul lui Zeus, din Licia noastră pe-aici mă trimise.”
Dânsul așa s-a fălit. Nu moare Tidid de săgeată;
Fuga purcede-napoi și oprindu-se-n fața telegii,
Cheamă pe soțu-i Stenelos, pe care-l născu Capaneus:
„Sai din cotigă mai iute, tu, dragul meu Capaniene,
Vino și scoate-mi din umăr săgeata ce-amarnic mă-mpunse.”
Asta grăi, și Stenelos deodată sări din cotigă,
Merse degrabă la el și din umăr îi scoase săgeata;
Sânge țâșnește pe loc din haina cea bine-mpletită.
Roagă-se-apoi Diomede cel vajnic în valma bătăii:
„Fiică ne-nvins-a lui Zeus, stăpânul furtunii, m-ascultă!
Dacă vreodată ne-ai fost prielnică-n fierberea luptei
Mie și tatălui meu, tu iară priește-mi, Ateno.
Fă să-l omor pe dușman, să-mi vie cumva la-ndemână,
El care-ntâi mă lovi și se laud-acum și cu fală
Zice că nu mai văd mult lumina cea dalbă de soare.”
Astfel eroul se roagă și-Atena i-ascultă rugarea;
Ea mădularele-i face ușoare, genunchii și brațul,
Și-i cuvântează venindu-i aproape de tot: „Diomede,
Luptă vârtos cu Troienii, că-n pieptu-ți am pus vitejia
Ne-nfricoșat-a părintelui tău, cum a fost când pe vremuri
Pavăza-n caru-i clătind da năvală cu arma Tideus.
Ba de pe ochi ți-am luat și negura ce-i aburise,
Bine să fii dumerit dacă-i om, dacă zeu ți-e dușmanul.
Deci, dacă vine pe-aici vreun zeu și te-ncearcă pe tine,
Nu căuta să te-ncaieri cu el, cu nici unul din zeii
Nemuritori. Dacă însă cumva ar veni a lui Zeus
Fiic-Afrodita, să n-o cruți, lovește-o cu arm-ascuțită.”

ἣ μὲν ἄρ᾽ ὣς εἰποῦσ᾽ ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Τυδεΐδης δ᾽ ἐξαῦτις ἰὼν προμάχοισιν ἐμίχθη
καὶ πρίν περ θυμῷ μεμαὼς Τρώεσσι μάχεσθαι·
δὴ τότε μιν τρὶς τόσσον ἕλεν μένος ὥς τε λέοντα
ὅν ῥά τε ποιμὴν ἀγρῷ ἐπ᾽ εἰροπόκοις ὀΐεσσι
χραύσῃ μέν τ᾽ αὐλῆς ὑπεράλμενον οὐδὲ δαμάσσῃ·
τοῦ μέν τε σθένος ὦρσεν, ἔπειτα δέ τ᾽ οὐ προσαμύνει,
ἀλλὰ κατὰ σταθμοὺς δύεται, τὰ δ᾽ ἐρῆμα φοβεῖται·
αἳ μέν τ᾽ ἀγχιστῖναι ἐπ᾽ ἀλλήλῃσι κέχυνται,
αὐτὰρ ὃ ἐμμεμαὼς βαθέης ἐξάλλεται αὐλῆς·
ὣς μεμαὼς Τρώεσσι μίγη κρατερὸς Διομήδης.
Ἔνθ᾽ ἕλεν Ἀστύνοον καὶ Ὑπείρονα ποιμένα λαῶν,
τὸν μὲν ὑπὲρ μαζοῖο βαλὼν χαλκήρεϊ δουρί,
τὸν δ᾽ ἕτερον ξίφεϊ μεγάλῳ κληῗδα παρ᾽ ὦμον
πλῆξ᾽, ἀπὸ δ᾽ αὐχένος ὦμον ἐέργαθεν ἠδ᾽ ἀπὸ νώτου.
τοὺς μὲν ἔασ᾽, ὃ δ᾽ Ἄβαντα μετῴχετο καὶ Πολύειδον
υἱέας Εὐρυδάμαντος ὀνειροπόλοιο γέροντος·
τοῖς οὐκ ἐρχομένοις ὃ γέρων ἐκρίνατ᾽ ὀνείρους,
ἀλλά σφεας κρατερὸς Διομήδης ἐξενάριξε·
βῆ δὲ μετὰ Ξάνθόν τε Θόωνά τε Φαίνοπος υἷε
ἄμφω τηλυγέτω· ὃ δὲ τείρετο γήραϊ λυγρῷ,
υἱὸν δ᾽ οὐ τέκετ᾽ ἄλλον ἐπὶ κτεάτεσσι λιπέσθαι.
ἔνθ᾽ ὅ γε τοὺς ἐνάριζε, φίλον δ᾽ ἐξαίνυτο θυμὸν
ἀμφοτέρω, πατέρι δὲ γόον καὶ κήδεα λυγρὰ
λεῖπ᾽, ἐπεὶ οὐ ζώοντε μάχης ἐκνοστήσαντε
δέξατο· χηρωσταὶ δὲ διὰ κτῆσιν δατέοντο.
Ἔνθ᾽ υἷας Πριάμοιο δύω λάβε Δαρδανίδαο
εἰν ἑνὶ δίφρῳ ἐόντας Ἐχέμμονά τε Χρομίον τε.
ὡς δὲ λέων ἐν βουσὶ θορὼν ἐξ αὐχένα ἄξῃ
πόρτιος ἠὲ βοὸς ξύλοχον κάτα βοσκομενάων,
ὣς τοὺς ἀμφοτέρους ἐξ ἵππων Τυδέος υἱὸς
βῆσε κακῶς ἀέκοντας, ἔπειτα δὲ τεύχε᾽ ἐσύλα·
ἵππους δ᾽ οἷς ἑτάροισι δίδου μετὰ νῆας ἐλαύνειν.
Τὸν δ᾽ ἴδεν Αἰνείας ἀλαπάζοντα στίχας ἀνδρῶν,

Asta rostindu-i, se duse pierind cea cu ochii de fulger,
Iar Diomede pătrunse din nou între rânduri în frunte.
Aprig era și-nainte și gata să tabere-n luptă,
Inim-acum i s-aprinse de trei ori pe atât, parcă-i leul
Care, la țară când sare-n obor unde-i turma bârsană,
Nu e de moarte rănit, ci abia de-l julește păstorul,
Furia-i doar ințețind, și neîndrăznind să-l înfrunte
El se înfundă prin țarc și oile fug părăsite
Și-nghesuindu-se, cad năvălind peste-olaltă, iar fiara
Lacomă și-nverșunată s-aruncă din strunga cea-naltă;
Tocmai așa în Troieni se îndeasă turbat Diomede.
Țintuie-ntâi pe-Astinou și pe Hiperon căpitanul;
Pe-unul în piept la gurgui îl potricăli, iar pe altul
El la undrea pe la umăr cu-o sabie mare tăindu-l,
De la grumaz și din spate de-a lungul tot umăru-i rupse.
Morți părăsindu-i apoi, o porni spre Polide și Abas,
Fii ai lui Evridamante moșneagul, tâlmaciul de vise.
Visele nu tâlcuise bătrânul când fiii plecară,
De-asta și fură uciși amândoi de bărbatul Tidide.
Tabăr-apoi la Toon și la Xantos, copiii din urmă,
Dragi lui Fenop care duce-va jalnice zile bătrâne,
Bietul, că n-are pe altul să-l lase moștean pe avere;
Sulița lui Diomede-l trânti la pământ și-i răpuse
Pe amândoi, de rămase moșneagul cu plâns și cu jale;
Nu-i mai primi pe feciori în viață întorși de la luptă,
Și de cimotii i-a fost împărțită la urm-avuția.
Mai doborî el pe Hromiu și pe Ehemon, ai lui Priam
Fii, care stau amândoi laolaltă-n aceeași teleagă.
Cum în cireadă s-aruncă un leu și-ncolțind în cerbice
Sfâșie-o juncă, un bou, care pasc undeva în pădure;
Astfel dând buzna, Tidide cumplit de pe car îi răstoarnă
Pe amândoi și pe urmă-i despoaie de arme și-ncrede
Soților săi telegarii să-i mâne la ei, la corăbii.
Cum îl văzu pustiind a oștenilor rânduri, Eneas

βῆ δ᾽ ἴμεν ἄν τε μάχην καὶ ἀνὰ κλόνον ἐγχειάων
Πάνδαρον ἀντίθεον διζήμενος εἴ που ἐφεύροι·
εὗρε Λυκάονος υἱὸν ἀμύμονά τε κρατερόν τε,
στῆ δὲ πρόσθ᾽ αὐτοῖο ἔπος τέ μιν ἀντίον ηὔδα·
Πάνδαρε ποῦ τοι τόξον ἰδὲ πτερόεντες ὀϊστοὶ
καὶ κλέος; ᾧ οὔ τίς τοι ἐρίζεται ἐνθάδε γ᾽ ἀνήρ,
οὐδέ τις ἐν Λυκίῃ σέο γ᾽ εὔχεται εἶναι ἀμείνων.
ἀλλ᾽ ἄγε τῷδ᾽ ἔφες ἀνδρὶ βέλος Διὶ χεῖρας ἀνασχὼν
ὅς τις ὅδε κρατέει καὶ δὴ κακὰ πολλὰ ἔοργε
Τρῶας, ἐπεὶ πολλῶν τε καὶ ἐσθλῶν γούνατ᾽ ἔλυσεν·
εἰ μή τις θεός ἐστι κοτεσσάμενος Τρώεσσιν
ἱρῶν μηνίσας· χαλεπὴ δὲ θεοῦ ἔπι μῆνις.
Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
Αἰνεία Τρώων βουληφόρε χαλκοχιτώνων
Τυδεΐδῃ μιν ἔγωγε δαΐφρονι πάντα ἐΐσκω,
ἀσπίδι γιγνώσκων αὐλώπιδί τε τρυφαλείῃ,
ἵππους τ᾽ εἰσορόων· σάφα δ᾽ οὐκ οἶδ᾽ εἰ θεός ἐστιν.
εἰ δ᾽ ὅ γ᾽ ἀνὴρ ὅν φημι δαΐφρων Τυδέος υἱὸς
οὐχ ὅ γ᾽ ἄνευθε θεοῦ τάδε μαίνεται, ἀλλά τις ἄγχι
ἕστηκ᾽ ἀθανάτων νεφέλῃ εἰλυμένος ὤμους,
ὃς τούτου βέλος ὠκὺ κιχήμενον ἔτραπεν ἄλλῃ.
ἤδη γάρ οἱ ἐφῆκα βέλος, καί μιν βάλον ὦμον
δεξιὸν ἀντικρὺ διὰ θώρηκος γυάλοιο·
καί μιν ἔγωγ᾽ ἐφάμην Ἀϊδωνῆϊ προϊάψειν,
ἔμπης δ᾽ οὐκ ἐδάμασσα· θεός νύ τίς ἐστι κοτήεις.
ἵπποι δ᾽ οὐ παρέασι καὶ ἅρματα τῶν κ᾽ ἐπιβαίην·
ἀλλά που ἐν μεγάροισι Λυκάονος ἕνδεκα δίφροι
καλοὶ πρωτοπαγεῖς νεοτευχέες· ἀμφὶ δὲ πέπλοι
πέπτανται· παρὰ δέ σφιν ἑκάστῳ δίζυγες ἵπποι
ἑστᾶσι κρῖ λευκὸν ἐρεπτόμενοι καὶ ὀλύρας.
ἦ μέν μοι μάλα πολλὰ γέρων αἰχμητὰ Λυκάων
ἐρχομένῳ ἐπέτελλε δόμοις ἔνι ποιητοῖσιν·
ἵπποισίν μ᾽ ἐκέλευε καὶ ἅρμασιν ἐμβεβαῶτα
ἀρχεύειν Τρώεσσι κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας·

Repede-n luptă se duse prin zborul de lănci repezite,
S-afle pe cel de-o măsură cu zeii născut din Licaon.
Când dup-aceea-l găsi pe voinicul și-alesul Pandaros,
Repede-oprindu-se-n față-i n'acest fel îi zise Eneas:
„Pandare, unde ți-e arcul, săgețile înaripate,
Și-unde ți-e vaza ce nu e pe-aici întrecută de nimeni,
Care și-n Licia însăși nu-i unul s-o poată întrece?
Mâinile-nalță spre Zeus și dă cu săgeata-n bărbatul
Care tot biruie aici și pagubă multă ne-aduse
Nouă Troienilor, că ne ucise pe mulți și pe-alese.
Tare mă tem să nu fie vreun zeu înciudat pe ai noștri,
Unul de jertfe lipsit, și-i amar când se mânie zeii."
Pandaros, al lui Licaon fecior, îi răspunse:
„Tu, căpitane mărite, al Troienilor sfetnic, Eneas!
El mi se pare leit bătăiosul Tidid Diomede,
Doar îl cunosc de pe scut, de pe coiful cu creastă-ntreită,
Caii și carul îl văd; de-i un zeu însă, nu pot ști bine.
Iar dacă-i el, cum socot, dușmanul Tidid Diomede,
N-ar fi așa căpiat, dacă n-ar fi pe-aproape de dânsul,
Ca să-l ajute, vreun zeu. Cu umere ascunse sub nouri,
El mi-abătu într-aiurea săgeata cu care-l ochisem.
Mai adineauri pe el l-am țintit, și în umăr la dreapta
L-am nimerit; fu împuns în platoșă prin scobitură,
De-am și gândit după asta că dus e pe lumea cealaltă.
Totuși el n-a fost răpus, e doară vreun zeu în mânie.
Și-uite că nu sunt pe-aici telegarii și carele mele
Ca să mă urc, ci se află departe pe-acasă la tata,
Unspre'ce care frumoase și nouă, abia isprăvite,
Și-acoperite cu țoale sunt ele și-n jug la tot carul
Rumeg-alac și orz alb, cum stau câte doi telegarii.
Tot stăruia lângă mine bătrânul meu tată Licaon,
Când de la mândra lui curte era să iau drumul încoace,
Povățuia în teleagă de-a pururi să umblu cu arma
Când voi mâna pe Troieni prin focul bătăii. Eu însă

ἀλλ᾽ ἐγὼ οὐ πιθόμην· ἦ τ᾽ ἂν πολὺ κέρδιον ἦεν·
ἵππων φειδόμενος, μή μοι δευοίατο φορβῆς
ἀνδρῶν εἰλομένων εἰωθότες ἔδμεναι ἄδην.
ὣς λίπον, αὐτὰρ πεζὸς ἐς Ἴλιον εἰλήλουθα
τόξοισιν πίσυνος· τὰ δέ μ᾽ οὐκ ἄρ᾽ ἔμελλον ὀνήσειν.
ἤδη γὰρ δοιοῖσιν ἀριστήεσσιν ἐφῆκα
Τυδεΐδῃ τε καὶ Ἀτρεΐδῃ, ἐκ δ᾽ ἀμφοτέροιιν
ἀτρεκὲς αἷμ᾽ ἔσσευα βαλών, ἤγειρα δὲ μᾶλλον.
τώ ῥα κακῇ αἴσῃ ἀπὸ πασσάλου ἀγκύλα τόξα
ἤματι τῷ ἑλόμην ὅτε Ἴλιον εἰς ἐρατεινὴν
ἡγεόμην Τρώεσσι φέρων χάριν Ἕκτορι δίῳ.
εἰ δέ κε νοστήσω καὶ ἐσόψομαι ὀφθαλμοῖσι
πατρίδ᾽ ἐμὴν ἄλοχόν τε καὶ ὑψερεφὲς μέγα δῶμα,
αὐτίκ᾽ ἔπειτ᾽ ἀπ᾽ ἐμεῖο κάρη τάμοι ἀλλότριος φὼς
εἰ μὴ ἐγὼ τάδε τόξα φαεινῷ ἐν πυρὶ θείην
χερσὶ διακλάσσας· ἀνεμώλια γάρ μοι ὀπηδεῖ.
Τὸν δ᾽ αὖτ᾽ Αἰνείας Τρώων ἀγὸς ἀντίον ηὔδα·
μὴ δ᾽ οὕτως ἀγόρευε· πάρος δ᾽ οὐκ ἔσσεται ἄλλως,
πρίν γ᾽ ἐπὶ νὼ τῷδ᾽ ἀνδρὶ σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν
ἀντιβίην ἐλθόντε σὺν ἔντεσι πειρηθῆναι.
ἀλλ᾽ ἄγ᾽ ἐμῶν ὀχέων ἐπιβήσεο, ὄφρα ἴδηαι
οἷοι Τρώϊοι ἵπποι ἐπιστάμενοι πεδίοιο
κραιπνὰ μάλ᾽ ἔνθα καὶ ἔνθα διωκέμεν ἠδὲ φέβεσθαι·
τὼ καὶ νῶϊ πόλιν δὲ σαώσετον, εἴ περ ἂν αὖτε
Ζεὺς ἐπὶ Τυδεΐδῃ Διομήδεϊ κῦδος ὀρέξῃ.
ἀλλ᾽ ἄγε νῦν μάστιγα καὶ ἡνία σιγαλόεντα
δέξαι, ἐγὼ δ᾽ ἵππων ἀποβήσομαι ὄφρα μάχωμαι·
ἠὲ σὺ τόνδε δέδεξο, μελήσουσιν δ᾽ ἐμοὶ ἵπποι.
Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
Αἰνεία σὺ μὲν αὐτὸς ἔχ᾽ ἡνία καὶ τεὼ ἵππω·
μᾶλλον ὑφ᾽ ἡνιόχῳ εἰωθότι καμπύλον ἅρμα
οἴσετον, εἴ περ ἂν αὖτε φεβώμεθα Τυδέος υἱόν·
μὴ τὼ μὲν δείσαντε ματήσετον, οὐδ᾽ ἐθέλητον
ἐκφερέμεν πολέμοιο τεὸν φθόγγον ποθέοντε,

Nu vrui să știu, și ce rău am făcut! Mi-a fost numai
Caii să-mi cruț, ca să nu le lipsească nutrețu-n cetate,
Dacă ne-ncercuie-Aheii, deprinși fiind ei cu belșugul.
De-asta și eu i-am lăsat și pedestru venit-am la Troia.
M-am bizuit doar în arc, dar nu vrea nici el să m-ajute.
Am săgetat adineauri în doi neprieteni de frunte –
Unul era Diomede, Menelau celalt – și făcut-am
Sânge să curgă din ei, cu asta mai tare-ndârjindu-i.
Nenorocit a fost ceasul când soarta mă-mpinse pe mine
Arma din cui să desprind ca să vin să duc oaste la Troia,
Lângă Troieni să mă-ncaier de dragul măritului Hector.
Însă de-o fi să mă-ntorc și cu ochii să-mi văd vreodată
Țara iubită, nevasta și casa cea mare și-naltă,
Capul cu sabia atunci să-mi taie pe loc oarecine,
Dacă eu arcul nu frâng și-ndată nu-l leapăd în para
Focului strălucitor, căci el în zadar mă-nsoțește.”
Dar căpitanul troian Eneas grăi lui Pandaros:
„Pandare, nu vorbi asta. Nici n-are să fie doar altfel
Până ce nu vom ieși amândoi în teleagă-nainte
Lui Diomede și n-om încerca să ne batem cu dânsul.
Hai dar, tu urcă-te alături de mine să vezi mai degrabă
Ce fel sunt caii lui Tros, ce bine știu ei pe câmpie
Goană să dea în dușmani, ca vântul de iuți, și să fugă.
Dânșii ne scapă pe noi, o să zboare-napoi spre cetate,
Chiar dacă Zeus din nou o să-i dea lui Tidid biruință.
Ia de la mine și ține lucioasele hățuri și biciul.
Eu din teleagă cobor ca să-l iau pe dușman în primire,
Ori mi-l întâmpină tu, iar eu să am grija telegii.”
Pandaros se-mpotrivi lui Eneas și astfel îi zise:
„Ține-ți, prietene, frâul și hățuie caii tu singur;
Dânșii mai bine vor trage teleaga arcuită sub biciul
Unui stăpân cunoscut, dac-am vrea să fugim de Tidide;
Mi-e să nu stea îndărătnici de spaimă cumva și să nu vrea
Ei, dacă nu-ți aud glasul, napoi să ne poarte din luptă;

νῶϊ δ᾽ ἐπαΐξας μεγαθύμου Τυδέος υἱὸς
αὐτώ τε κτείνῃ καὶ ἐλάσσῃ μώνυχας ἵππους.
ἀλλὰ σύ γ᾽ αὐτὸς ἔλαυνε τέ᾽ ἅρματα καὶ τεὼ ἵππω,
τὸν δὲ δ᾽ ἐγὼν ἐπιόντα δεδέξομαι ὀξέϊ δουρί.
Ὣς ἄρα φωνήσαντες ἐς ἅρματα ποικίλα βάντες
ἐμμεμαῶτ᾽ ἐπὶ Τυδεΐδῃ ἔχον ὠκέας ἵππους.
τοὺς δὲ ἴδε Σθένελος Καπανήϊος ἀγλαὸς υἱός,
αἶψα δὲ Τυδεΐδην ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Τυδεΐδη Διόμηδες ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ,
ἄνδρ᾽ ὁρόω κρατερὼ ἐπὶ σοὶ μεμαῶτε μάχεσθαι
ἶν᾽ ἀπέλεθρον ἔχοντας· ὃ μὲν τόξων ἐὺ εἰδὼς
Πάνδαρος, υἱὸς δ᾽ αὖτε Λυκάονος εὔχεται εἶναι·
Αἰνείας δ᾽ υἱὸς μὲν ἀμύμονος Ἀγχίσαο
εὔχεται ἐκγεγάμεν, μήτηρ δέ οἵ ἐστ᾽ Ἀφροδίτη.
ἀλλ᾽ ἄγε δὴ χαζώμεθ᾽ ἐφ᾽ ἵππων, μηδέ μοι οὕτω
θῦνε διὰ προμάχων, μή πως φίλον ἦτορ ὀλέσσῃς.
Τὸν δ᾽ ἄρ᾽ ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
μή τι φόβον δ᾽ ἀγόρευ᾽, ἐπεὶ οὐδὲ σὲ πεισέμεν οἴω.
οὐ γάρ μοι γενναῖον ἀλυσκάζοντι μάχεσθαι
οὐδὲ καταπτώσσειν· ἔτι μοι μένος ἔμπεδόν ἐστιν·
ὀκνείω δ᾽ ἵππων ἐπιβαινέμεν, ἀλλὰ καὶ αὔτως
ἀντίον εἶμ᾽ αὐτῶν· τρεῖν μ᾽ οὐκ ἐᾷ Παλλὰς Ἀθήνη.
τούτω δ᾽ οὐ πάλιν αὖτις ἀποίσετον ὠκέες ἵπποι
ἄμφω ἀφ᾽ ἡμείων, εἴ γ᾽ οὖν ἕτερός γε φύγῃσιν.
ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ᾽ ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν·
αἴ κέν μοι πολύβουλος Ἀθήνη κῦδος ὀρέξῃ
ἀμφοτέρω κτεῖναι, σὺ δὲ τούσδε μὲν ὠκέας ἵππους
αὐτοῦ ἐρυκακέειν ἐξ ἄντυγος ἡνία τείνας,
Αἰνείαο δ᾽ ἐπαΐξαι μεμνημένος ἵππων,
ἐκ δ᾽ ἐλάσαι Τρώων μετ᾽ ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς.
τῆς γάρ τοι γενεῆς ἧς Τρωΐ περ εὐρύοπα Ζεὺς
δῶχ᾽ υἷος ποινὴν Γανυμήδεος, οὕνεκ᾽ ἄριστοι
ἵππων ὅσσοι ἔασιν ὑπ᾽ ἠῶ τ᾽ ἠέλιόν τε,
τῆς γενεῆς ἔκλεψεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγχίσης

Tabăr-asupră-ne atunci vultanul Tidid și ne-omoară
Pe amândoi și ne pradă și caii cei tari de copită.
Du-ți înainte mai bine cum știi telegarii și carul,
Eu îl întâmpin cu arma pe el, dacă vine-mpotrivă."
Asta vorbir-amândoi și în caru-mpestrit se suiră,
Și-nviforați spre Tidide goneau telegarii cei repezi.
Cum îi zări de departe venind, arătosul Stenelos
Iute vesti pe tovarăș rostindu-i cuvinte ce zboară:
„Tu Diomede Tidid, prea scumpe tu inimii mele,
Văd furtunatici venind să se bată cu tine doi oameni
Peste măsură de tari: e Pandaros unul, un meșter
Săgetător care i-al lui Licaon fecior, licianul,
Iară celalt e Eneas, vestit că el are de mamă
Pe Afrodita zeița și tată pe mândrul Anhise.
Urcă-te-n car să fugim împreună și nu mai da astfel
Buzna-naintea oștirii, că-ți pui în primejdie viața."
Dar pe sub gene privindu-l, crunt se răsti Diomede:
„Nu-mi grăi mie de fugă, că n-am să mă iau după tine.
Eu s-o dosesc de la luptă, să stau tupilat ca un famen
Nu sunt din fire deprins. Vârtutea nu-mi șovăie încă.
Silă mi-e-n car să mă sui. La dânșii, chiar astfel pedestru
Eu mă reped. Să tremur nu-ngăduie Palas Atena.
N-o să-i mai ducă pe ei înapoi telegarii cei repezi,
Nu-i vom slăbi doar o clipă și-abia dacă unul ne scapă.
De-asta eu una-ți demând și tu să-mi ții minte demândul:
Dacă-nțeleapta zeiță Atena-mi dă cinstea să-i zdrumec
Pe amândoi, tu aicea în loc să oprești telegarii
Nezăbovind să anini la cotigă lucioasele hățuri,
Sai dup-aceea degrabă la caii aduși de Eneas,
De la dușmani să-i gonești și să-i duci pe la noi la corăbii;
Doar s-au prăsit ei din zmeii ce Zeus îi dete răsplată
Craiului Tros, că-i luase pe fiul iubit Ganimede,
Pentru c-au fost o minune de cai cum pe lume
Soarele nu mai văzuse. Din soiul acestor-Anhise

λάθρῃ Λαομέδοντος ὑποσχὼν θήλεας ἵππους·
τῶν οἱ ἓξ ἐγένοντο ἐνὶ μεγάροισι γενέθλη.
τοὺς μὲν τέσσαρας αὐτὸς ἔχων ἀτίταλλ᾽ ἐπὶ φάτνῃ,
τὼ δὲ δύ᾽ Αἰνείᾳ δῶκεν μήστωρε φόβοιο.
εἰ τούτω κε λάβοιμεν, ἀροίμεθά κε κλέος ἐσθλόν.
  Ὣς οἳ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον,
τὼ δὲ τάχ᾽ ἐγγύθεν ἦλθον ἐλαύνοντ᾽ ὠκέας ἵππους.
τὸν πρότερος προσέειπε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
καρτερόθυμε δαΐφρον ἀγαυοῦ Τυδέος υἱὲ
ἦ μάλα σ᾽ οὐ βέλος ὠκὺ δαμάσσατο πικρὸς ὀϊστός·
νῦν αὖτ᾽ ἐγχείῃ πειρήσομαι αἴ κε τύχωμι.
  Ἦ ῥα καὶ ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος
καὶ βάλε Τυδεΐδαο κατ᾽ ἀσπίδα· τῆς δὲ διὰ πρὸ
αἰχμὴ χαλκείη πταμένη θώρηκι πελάσθη·
τῷ δ᾽ ἐπὶ μακρὸν ἄϋσε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
βέβληαι κενεῶνα διαμπερές, οὐδέ σ᾽ ὀΐω
δηρὸν ἔτ᾽ ἀνσχήσεσθαι· ἐμοὶ δὲ μέγ᾽ εὖχος ἔδωκας.
  Τὸν δ᾽ οὐ ταρβήσας προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
ἤμβροτες οὐδ᾽ ἔτυχες· ἀτὰρ οὐ μὲν σφῶΐ γ᾽ ὀΐω
πρίν γ᾽ ἀποπαύσεσθαι πρίν γ᾽ ἢ ἕτερόν γε πεσόντα
αἵματος ἆσαι Ἄρηα, ταλαύρινον πολεμιστήν.
  Ὣς φάμενος προέηκε· βέλος δ᾽ ἴθυνεν Ἀθήνη
ῥῖνα παρ᾽ ὀφθαλμόν, λευκοὺς δ᾽ ἐπέρησεν ὀδόντας.
τοῦ δ᾽ ἀπὸ μὲν γλῶσσαν πρυμνὴν τάμε χαλκὸς ἀτειρής,
αἰχμὴ δ᾽ ἐξελύθη παρὰ νείατον ἀνθερεῶνα·
ἤριπε δ᾽ ἐξ ὀχέων, ἀράβησε δὲ τεύχε᾽ ἐπ᾽ αὐτῷ
αἰόλα παμφανόωντα, παρέτρεσσαν δέ οἱ ἵπποι
ὠκύποδες· τοῦ δ᾽ αὖθι λύθη ψυχή τε μένος τε.
  Αἰνείας δ᾽ ἀπόρουσε σὺν ἀσπίδι δουρί τε μακρῷ
δείσας μή πώς οἱ ἐρυσαίατο νεκρὸν Ἀχαιοί.
ἀμφὶ δ᾽ ἄρ᾽ αὐτῷ βαῖνε λέων ὣς ἀλκὶ πεποιθώς,
πρόσθε δέ οἱ δόρυ τ᾽ ἔσχε καὶ ἀσπίδα πάντοσ᾽ ἐΐσην,
τὸν κτάμεναι μεμαὼς ὅς τις τοῦ γ᾽ ἀντίος ἔλθοι
σμερδαλέα ἰάχων· ὃ δὲ χερμάδιον λάβε χειρὶ

Craiul avut-a prăsilă furată lui Laomedonte,
Caii unindu-și cu iepele lui, care-apoi la palatu-i
Mânzi îi fătară vreo șase. Anhise păstrat-a dintr-înșii
Patru și-n grajd i-a crescut. Pe doi, cei de-acolo, ca tată
I-a dăruit lui Eneas să-mprăștie spaimă-n războaie.
Ce izbândire frumoasă, de-om pune noi mâna pe dânșii!"
  Asta zic ei, iar dușmanii s-apropie, caii gonindu-și
Pandaros cel arătos întâi începu s-amenințe:
  „Tu, inimoase Tidid, viteze din viță mărită,
Nu te răpuse săgeata cea crud-aruncată de mine,
Iată-ncerca-voi acuma cu sulița să te dau gata."
  Zice și lancea rotind o zboară din mână spre dânsul
Și-l nimerește în scut, prin pături acolo răzbate
Lancea cu boldul de-aramă și până la platoșă ajunge.
Chiuie atunci bucuros și se laudă Pandaros astfel:
  „Iată-te-n vintre răzbit. Socot că de-acuma e gata,
N-o mai duci mult, și ce laudă mare îmi vei da cu-a ta moarte!"
  Netulburat îi răspunse lui Pandaros dârzul Tidide:
  „Ținta greșită ți-a fost. Dar nu veți avea voi astâmpăr
Până ce unul din voi n-o să cadă zdrobit și pe Ares
Crâncenul n-o să-l îmbuibe cu sângele-i scurs pe câmpie."
  Zice, și lăncii dă zbor. Atena o-ndreaptă spre nasul,
Ochiul lui Pandaros. Trece puternică arma prin șirul
Dinților albi, îi seceră din rădăcină pe urmă
Limba și tocmai în capul bărbiei răsare țuguiul
Și se prăvale din chelnă voinicul și zornăie asupra-i
Armele-i împodobite și lucii; se sperie caii
Sprinteni și fug, iar el moare și-i seacă tăria vieții.
Sare Eneas din caru-i cu lancea-narmat și cu scutul,
Teamă fiindu-i ca nu cumva trupul să-i smulgă dușmanii.
Deci ca un leu ce se bizuie-n sine, pe mort ocolindu-l
Lancea și scutul rotund îi ține nainte de pază,
Gata să culce pe-oricine spre el ar păși, amenință
Strașnic răcnind. Ci de jos Diomede cu mâna înșfacă

Τυδεΐδης μέγα ἔργον ὃ οὐ δύο γ᾽ ἄνδρε φέροιεν,
οἷοι νῦν βροτοί εἰσ᾽· ὃ δέ μιν ῥέα πάλλε καὶ οἶος.
τῷ βάλεν Αἰνείαο κατ᾽ ἰσχίον ἔνθά τε μηρὸς
ἰσχίῳ ἐνστρέφεται, κοτύλην δέ τέ μιν καλέουσι·
θλάσσε δέ οἱ κοτύλην, πρὸς δ᾽ ἄμφω ῥῆξε τένοντε·
ὦσε δ᾽ ἀπὸ ῥινὸν τρηχὺς λίθος· αὐτὰρ ὅ γ᾽ ἥρως
ἔστη γνὺξ ἐριπὼν καὶ ἐρείσατο χειρὶ παχείῃ
γαίης· ἀμφὶ δὲ ὄσσε κελαινὴ νὺξ ἐκάλυψε.
Καί νύ κεν ἔνθ᾽ ἀπόλοιτο ἄναξ ἀνδρῶν Αἰνείας,
εἰ μὴ ἄρ᾽ ὀξὺ νόησε Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη
μήτηρ, ἥ μιν ὑπ᾽ Ἀγχίσῃ τέκε βουκολέοντι·
ἀμφὶ δ᾽ ἑὸν φίλον υἱὸν ἐχεύατο πήχεε λευκώ,
πρόσθε δέ οἱ πέπλοιο φαεινοῦ πτύγμα κάλυψεν
ἕρκος ἔμεν βελέων, μή τις Δαναῶν ταχυπώλων
χαλκὸν ἐνὶ στήθεσσι βαλὼν ἐκ θυμὸν ἕλοιτο.
ἣ μὲν ἑὸν φίλον υἱὸν ὑπεξέφερεν πολέμοιο·
οὐδ᾽ υἱὸς Καπανῆος ἐλήθετο συνθεσιάων
τάων ἃς ἐπέτελλε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης,
ἀλλ᾽ ὅ γε τοὺς μὲν ἑοὺς ἠρύκακε μώνυχας ἵππους
νόσφιν ἀπὸ φλοίσβου ἐξ ἄντυγος ἡνία τείνας,
Αἰνείαο δ᾽ ἐπαΐξας καλλίτριχας ἵππους
ἐξέλασε Τρώων μετ᾽ ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς.
δῶκε δὲ Δηϊπύλῳ ἑτάρῳ φίλῳ, ὃν περὶ πάσης
τῖεν ὁμηλικίης ὅτι οἱ φρεσὶν ἄρτια ᾔδη,
νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇσιν ἐλαυνέμεν· αὐτὰρ ὅ γ᾽ ἥρως
ὧν ἵππων ἐπιβὰς ἔλαβ᾽ ἡνία σιγαλόεντα,
αἶψα δὲ Τυδεΐδην μέθεπε κρατερώνυχας ἵππους
ἐμμεμαώς· ὃ δὲ Κύπριν ἐπῴχετο νηλέϊ χαλκῷ
γιγνώσκων ὅ τ᾽ ἄναλκις ἔην θεός, οὐδὲ θεάων
τάων αἵ τ᾽ ἀνδρῶν πόλεμον κάτα κοιρανέουσιν,
οὔτ᾽ ἄρ᾽ Ἀθηναίη οὔτε πτολίπορθος Ἐνυώ.
ἀλλ᾽ ὅτε δή ῥ᾽ ἐκίχανε πολὺν καθ᾽ ὅμιλον ὀπάζων,
ἔνθ᾽ ἐπορεξάμενος μεγαθύμου Τυδέος υἱὸς
ἄκρην οὔτασε χεῖρα μετάλμενος ὀξέϊ δουρὶ

Un bolovan, ba un stei ce în vremea de astăzi doi oameni
N-ar fi în stare a-l urni; el singur ușor învârtindu-l,
Iute-l pocni pe Eneas cu dânsul în partea pe unde
Coapsa se-mbucă în șold, de aceea și noadă se cheamă;
Osul îi frânse și vinele-i rupse amândouă, și pielea
I-o scrijeli cu muchiatul pietroi. Viteazul atuncea
Cade-n genunchi și-n pământ își sprijină mâna vânjoasă,
Și-un întuneric adânc ca noaptea i-acoperă ochii.
Dus ar fi fost negreșit și el, căpitanul Eneas,
Însă deodată-l văzu Afrodita, copila lui Zeus,
Care-l născu însoțită fiind cu oierul Anhise.
Zâna pe scumpul ei fiu cu brațe de-omăt îl cuprinse
După ce ea l-a-nvelit în cutele hainei strălucii,
Bun adăpost de loviri, nu care cumva să-l împungă
Vreun călăreț din Ahaia și viața să-și piardă feciorul.
Astfel pe fiul ei drag zeița-l fură din bătaie.
Capanianul atunci și-aduse aminte de spusa
Lui Diomede Tidid și caii cei tari de copită
El și-i opri mai departe de clocotul harței și-acolo
Hățul de cercul cotigii și-l prinse și-n urmă sări el
La telegarii comoși cu care venise Eneas,
De la Troieni le da goană spre tabăr-Aheilor, unde
Lui Deipil i-a-ncrezut, căci el între soții de-o seamă
Mai de la inimă-i fuse, fiind potriviți laolaltă,
Iar Deipil i-a mânat la corăbii. Pe urmă Stenelos,
Repede-n caru-i suind, luă sclipitoarele hățuri
Și asmuți telegarii grăbindu-se după Tidide.
El se luase cu arma cea crudă pe urm-Afroditei
Și-o urmărea dușmănos, știind-o că-i slabă de fire,
Nu e doar zâna cârmace a oștenilor la bătălie,
Nu e nici Palas Atena, nici pustiitoarea Enio.
Cum o ajunse din goană prin marea-mbulzeală-a oștirii,
Fiul acelui viteaz preamărit Tideus, întinse
Arma și năvălind, o împunse pe gingașa mână

ἀβληχρήν· εἶθαρ δὲ δόρυ χροὸς ἀντετόρησεν
ἀμβροσίου διὰ πέπλου, ὅν οἱ Χάριτες κάμον αὐταί,
πρυμνὸν ὕπερ θέναρος· ῥέε δ᾽ ἄμβροτον αἷμα θεοῖο
ἰχώρ, οἷός πέρ τε ῥέει μακάρεσσι θεοῖσιν·
οὐ γὰρ σῖτον ἔδουσ᾽, οὐ πίνουσ᾽ αἴθοπα οἶνον,
τοὔνεκ᾽ ἀναίμονές εἰσι καὶ ἀθάνατοι καλέονται.
ἣ δὲ μέγα ἰάχουσα ἀπὸ ἕο κάββαλεν υἱόν·
καὶ τὸν μὲν μετὰ χερσὶν ἐρύσατο Φοῖβος Ἀπόλλων
κυανέῃ νεφέλῃ, μή τις Δαναῶν ταχυπώλων
χαλκὸν ἐνὶ στήθεσσι βαλὼν ἐκ θυμὸν ἕλοιτο·
τῇ δ᾽ ἐπὶ μακρὸν ἄϋσε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
εἶκε Διὸς θύγατερ πολέμου καὶ δηϊοτῆτος·
ἦ οὐχ ἅλις ὅττι γυναῖκας ἀνάλκιδας ἠπεροπεύεις;
εἰ δὲ σύ γ᾽ ἐς πόλεμον πωλήσεαι, ἦ τέ σ᾽ ὀΐω
ῥιγήσειν πόλεμόν γε καὶ εἴ χ᾽ ἑτέρωθι πύθηαι.
　῝Ως ἔφαθ᾽, ἣ δ᾽ ἀλύουσ᾽ ἀπεβήσετο, τείρετο δ᾽ αἰνῶς·
τὴν μὲν ἄρ᾽ Ἶρις ἑλοῦσα ποδήνεμος ἔξαγ᾽ ὁμίλου
ἀχθομένην ὀδύνῃσι, μελαίνετο δὲ χρόα καλόν.
εὗρεν ἔπειτα μάχης ἐπ᾽ ἀριστερὰ θοῦρον Ἄρηα
ἥμενον· ἠέρι δ᾽ ἔγχος ἐκέκλιτο καὶ ταχέ᾽ ἵππω·
ἣ δὲ γνὺξ ἐριποῦσα κασιγνήτοιο φίλοιο
πολλὰ λισσομένη χρυσάμπυκας ᾔτεεν ἵππους·
φίλε κασίγνητε κόμισαί τέ με δός τέ μοι ἵππους,
ὄφρ᾽ ἐς Ὄλυμπον ἵκωμαι ἵν᾽ ἀθανάτων ἕδος ἐστί.
λίην ἄχθομαι ἕλκος ὅ με βροτὸς οὔτασεν ἀνὴρ
Τυδεΐδης, ὃς νῦν γε καὶ ἂν Διὶ πατρὶ μάχοιτο.
　῝Ως φάτο, τῇ δ᾽ ἄρ᾽ Ἄρης δῶκε χρυσάμπυκας ἵππους·
ἣ δ᾽ ἐς δίφρον ἔβαινεν ἀκηχεμένη φίλον ἦτορ,
πὰρ δέ οἱ Ἶρις ἔβαινε καὶ ἡνία λάζετο χερσί,
μάστιξεν δ᾽ ἐλάαν, τὼ δ᾽ οὐκ ἀέκοντε πετέσθην.
αἶψα δ᾽ ἔπειθ᾽ ἵκοντο θεῶν ἕδος αἰπὺν Ὄλυμπον·
ἔνθ᾽ ἵππους ἔστησε ποδήνεμος ὠκέα Ἶρις
λύσασ᾽ ἐξ ὀχέων, παρὰ δ᾽ ἀμβρόσιον βάλεν εἶδαρ·
ἣ δ᾽ ἐν γούνασι πῖπτε Διώνης δῖ᾽ Ἀφροδίτη

La-ncheietură în palmă, și-n piele-o pătrunse prin haina
Cea strălucită, măiastră, țesută de zânele Grații;
Prinse pe loc după asta să picure sângele zânei,
Sucul ce curge în vinele zeilor, pentru că zeii
Nu beau vin negru, nu gustă bucate și pâine, de-aceea
Fără de sânge sunt ei și nemuritori. De durere
Țip-Afrodita vârtos și pe fiu și-l aruncă departe.
Dar învălindu-l în norul cel negru l-apucă în brațe
Febos Apolon ca nu cumva-n piept să-l împungă cu lancea
Vreun călăreț din Ahaia și viața să-și piardă voinicul.
Către zeiț'a strigat puternic atunci Diomede:
　„Lasă războiul, tu fiic-a lui Zeus, și du-te. Ori poate
Nu ți-e destul că ademeni femeile slabe din fire?
Dacă mai umbli pe-aici, ia seama să n-ajungi să tremuri
Chiar de departe auzind că-i vifor de cruntă bătaie."
　Zise, iar zâna se duse amețită de-otrava durerii:
Vinteșa Iris o prinse și-o scoase din deasa-nglotire,
Învinețită de chin și cu mâna-nroșită de sânge.
Ea nimeri pe năvalnicul Ares la aripa stângă,
Unde ședea odihnind prin ceață cu lancea și caii,
Și-ngenunchind ea se roagă de fratele-i Ares și-i cere
Caii gătiți cu fruntare de aur și astfel îi zice:
　„Dragul meu frate, fii bun și-ndură-te, dă-mi telegarii,
Ca să mă sui pe Olimp la zei în cetate, căci prea mult
Sufăr de rana ce un muritor mi-a făcut, Diomede,
Cel care acum ar da piept cu însuși părintele Zeus."
　Zise, și el îi dă caii gătiți cu fruntare de aur.
Zâna se suie-n cotigă cu sufletul plin de mâhnire,
Suie-se alături și Iris și ia sclipitoarele hățuri,
Biciuie caii apoi. Ei zboară voios și se urcă
Numaidecât pe Olimp, pe culmea de zei locuită.
Iris cea iute oprește acolo din zbor telegarii,
De la teleagă-i deshamă și hrană cerească le-aruncă.
Cade-Afrodita-n genunchi înaintea zeiței Diona,

μητρὸς ἑῆς· ἣ δ᾽ ἀγκὰς ἐλάζετο θυγατέρα ἥν,
χειρί τέ μιν κατέρεξεν ἔπος τ᾽ ἔφατ᾽ ἐκ τ᾽ ὀνόμαζε·
τίς νύ σε τοιάδ᾽ ἔρεξε φίλον τέκος Οὐρανιώνων
μαψιδίως, ὡς εἴ τι κακὸν ῥέζουσαν ἐνωπῇ;
Τὴν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα φιλομμειδὴς Ἀφροδίτη·
οὖτά με Τυδέος υἱὸς ὑπέρθυμος Διομήδης,
οὕνεκ᾽ ἐγὼ φίλον υἱὸν ὑπεξέφερον πολέμοιο
Αἰνείαν, ὃς ἐμοὶ πάντων πολὺ φίλτατός ἐστιν.
οὐ γὰρ ἔτι Τρώων καὶ Ἀχαιῶν φύλοπις αἰνή,
ἀλλ᾽ ἤδη Δαναοί γε καὶ ἀθανάτοισι μάχονται.
Τὴν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα Διώνη, δῖα θεάων·
τέτλαθι τέκνον ἐμόν, καὶ ἀνάσχεο κηδομένη περ·
πολλοὶ γὰρ δὴ τλῆμεν Ὀλύμπια δώματ᾽ ἔχοντες
ἐξ ἀνδρῶν χαλέπ᾽ ἄλγε᾽ ἐπ᾽ ἀλλήλοισι τιθέντες.
τλῆ μὲν Ἄρης ὅτε μιν Ὦτος κρατερός τ᾽ Ἐφιάλτης
παῖδες Ἀλωῆος, δῆσαν κρατερῷ ἐνὶ δεσμῷ·
χαλκέῳ δ᾽ ἐν κεράμῳ δέδετο τρισκαίδεκα μῆνας·
καί νύ κεν ἔνθ᾽ ἀπόλοιτο Ἄρης ἆτος πολέμοιο,
εἰ μὴ μητρυιὴ περικαλλὴς Ἠερίβοια
Ἑρμέᾳ ἐξήγγειλεν· ὃ δ᾽ ἐξέκλεψεν Ἄρηα
ἤδη τειρόμενον, χαλεπὸς δέ ἑ δεσμὸς ἐδάμνα.
τλῆ δ᾽ Ἥρη, ὅτε μιν κρατερὸς πάϊς Ἀμφιτρύωνος
δεξιτερὸν κατὰ μαζὸν ὀϊστῷ τριγλώχινι
βεβλήκει· τότε καί μιν ἀνήκεστον λάβεν ἄλγος.
τλῆ δ᾽ Ἀΐδης ἐν τοῖσι πελώριος ὠκὺν ὀϊστόν,
εὖτέ μιν ωὐτὸς ἀνὴρ υἱὸς Διὸς αἰγιόχοιο
ἐν Πύλῳ ἐν νεκύεσσι βαλὼν ὀδύνῃσιν ἔδωκεν·
αὐτὰρ ὃ βῆ πρὸς δῶμα Διὸς καὶ μακρὸν Ὄλυμπον
κῆρ ἀχέων ὀδύνῃσι πεπαρμένος· αὐτὰρ ὀϊστὸς
ὤμῳ ἔνι στιβαρῷ ἠλήλατο, κῆδε δὲ θυμόν.
τῷ δ᾽ ἐπὶ Παιήων ὀδυνήφατα φάρμακα πάσσων
ἠκέσατ᾽· οὐ μὲν γάρ τι καταθνητός γε τέτυκτο.
σχέτλιος ὀβριμοεργὸς ὃς οὐκ ὄθετ᾽ αἴσυλα ῥέζων,
ὃς τόξοισιν ἔκηδε θεοὺς οἳ Ὄλυμπον ἔχουσι.

Mama-i, iar dânsa uimită-și cuprinde în brațe copila
Și netezind-o cu mâna o-ntreabă: „Copila mea, spune-mi,
Care din zeii cerești făcutu-ți-a asta degeaba
Și pe nedrept, ca și când tu faci cuiva răul pe față?”
Galeșa zân’ Afrodita răspunse plângându-se mamei:
„Cel din Tideus născut mă răni, Diomede trufașul,
Căci pe ascuns îmi răpi din luptă pe fiul Eneas,
Care mi-e foarte iubit, mai tare ca toți muritorii.
Nu mai e doară-ntre Ahei și Troieni opintire cumplită,
Chiar și cu zeii se-ncumet-acum să dea luptă Danaii.”
Dar începu să o mângâie astfel zeița Diona:
„Rabdă, copilo, și inimă prinde, măcar că te doare,
Nu numai tu, ci mai mulți care șed pe-a Olimpului culme
Am pătimit de la oameni și ne-am chinuit fără milă
Noi înde-noi. A pățit-o chiar Ares odată, când fiii
Lui Alocu, Efialt și Otos, puternic în lanțuri
L-au ferecat și la temniță-n chiup de aramă-l ținură
Peste un an, de era să se mistuie aci Războilă.
Dar Eribea, frumoas-a lor vitregă mamă, lui Hermes
Dete de știre, și el pe ascuns îl desprinse din lanțuri
Și de necaz îl scuti și de greul osândei. Și Hera
Biat-a pățit-o când fiul lui Amfitrion, oțelitul
Hercule, asupra-i țintind săgeata-ntreit ascuțită,
O nemeri pe la sân. Nespusă i-a fost pătimirea.
D-apoi năprasnicul Hades, când fătul lui Zeus, același
Hercule, îl nimeri și pe el cu săgeata la poarta
Morților, jos pe tărâmul celalt, și-l supuse durerii.
Hades atunci pe Olimp a venit la palatul lui Zeus,
Plin de mâhnire și tare de schingiuri pătruns, că săgeata
Umăru-i țapăn răzbise și nu-i da răgaz suferința
Până ce Peon pe rană-i presară tot leacuri ușoare
Și, nefiind muritor, la urmă se vindecă zeul.
Un ticălos și hain și nelegiuit e oricine
Trage cu arcul în zei, care șed pe-a Olimpului culme.

σοὶ δ᾽ ἐπὶ τοῦτον ἀνῆκε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
νήπιος, οὐδὲ τὸ οἶδε κατὰ φρένα Τυδέος υἱὸς
ὅττι μάλ᾽ οὐ δηναιὸς ὃς ἀθανάτοισι μάχηται,
οὐδέ τί μιν παῖδες ποτὶ γούνασι παππάζουσιν
ἐλθόντ᾽ ἐκ πολέμοιο καὶ αἰνῆς δηϊοτῆτος.
τὼ νῦν Τυδεΐδης, εἰ καὶ μάλα καρτερός ἐστι,
φραζέσθω μή τίς οἱ ἀμείνων σεῖο μάχηται,
μὴ δὴν Αἰγιάλεια περίφρων Ἀδρηστίνη
ἐξ ὕπνου γοόωσα φίλους οἰκῆας ἐγείρῃ
κουρίδιον ποθέουσα πόσιν τὸν ἄριστον Ἀχαιῶν
ἰφθίμη ἄλοχος Διομήδεος ἱπποδάμοιο.
    Ἦ ῥα καὶ ἀμφοτέρῃσιν ἀπ᾽ ἰχῶ χειρὸς ὀμόργνυ·
ἄλθετο χείρ, ὀδύναι δὲ κατηπιόωντο βαρεῖαι.
αἳ δ᾽ αὖτ᾽ εἰσορόωσαι Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη
κερτομίοις ἐπέεσσι Δία Κρονίδην ἐρέθιζον.
τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Ζεῦ πάτερ ἦ ῥά τί μοι κεχολώσεαι ὅττι κεν εἴπω;
ἦ μάλα δή τινα Κύπρις Ἀχαιϊάδων ἀνιεῖσα
Τρωσὶν ἅμα σπέσθαι, τοὺς νῦν ἔκπαγλα φίλησε,
τῶν τινα καρρέζουσα Ἀχαιϊάδων ἐϋπέπλων
πρὸς χρυσῇ περόνῃ καταμύξατο χεῖρα ἀραιήν.
    Ὣς φάτο, μείδησεν δὲ πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε,
καί ῥα καλεσσάμενος προσέφη χρυσῆν Ἀφροδίτην·
οὔ τοι τέκνον ἐμὸν δέδοται πολεμήϊα ἔργα,
ἀλλὰ σύ γ᾽ ἱμερόεντα μετέρχεο ἔργα γάμοιο,
ταῦτα δ᾽ Ἄρηϊ θοῷ καὶ Ἀθήνῃ πάντα μελήσει.
    Ὣς οἳ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον,
Αἰνείᾳ δ᾽ ἐπόρουσε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης,
γιγνώσκων ὅ οἱ αὐτὸς ὑπείρεχε χεῖρας Ἀπόλλων·
ἀλλ᾽ ὅ γ᾽ ἄρ᾽ οὐδὲ θεὸν μέγαν ἅζετο, ἵετο δ᾽ αἰεὶ
Αἰνείαν κτεῖναι καὶ ἀπὸ κλυτὰ τεύχεα δῦσαι.
τρὶς μὲν ἔπειτ᾽ ἐπόρουσε κατακτάμεναι μενεαίνων,
τρὶς δέ οἱ ἐστυφέλιξε φαεινὴν ἀσπίδ᾽ Ἀπόλλων·
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ τὸ τέταρτον ἐπέσσυτο δαίμονι ἶσος,

Palas pe-acela-l împinse să vie la tine-mpotrivă.
Nesocotitul de el, nu știe că prea sunt puține
Zilele aceluia care în vrajbă se pune cu zeii.
N-o să-i mai stea pe genunchi, nici tată i-or zice copiii,
Veseli primindu-l acasă la-ntorsu-i din lupta cea cruntă.
Deci să ia seama Tidide, oricât e de mare și tare,
Nu cumva unul mai zdravăn ca tine să tabere asupră-i,
Și apoi vai de nevasta cea bună, copila cuminte
A lui Adrast, Egialia! Cum ea bocind peste noapte
O să deștepte din somn pe-ai săi și-și va plânge bărbatul,
Cel mai de frunte viteaz din Ahaia!” Astfel Diona
Zice și sângele-i stoarce cu mâinile ei amândouă.
Rana-i se vindecă atunci și marea-i durere s-alină.
Hera și Palas Atena, cum văd pe Afrodita rănită,
Vin cu ispită de vorbe și-ncep să-l întarte pe Zeus;
Graiul întâi ticlui cea cu ochii albaștri Atena:
    „Tată, tu n-ai să te superi pe mine de tot ce voi spune?
Zău, că-i de vin-Afrodita, căci ea pe Troieni îi iubește
Prea de tot mult și-o fi-mpins pe vreo fat-aheiană să fugă
Iar după ei, și pe când dezmierda pe frumoasa gătită,
Mâna molcuță și-o fi înțepat de vreo sponcă de aur.”
    Ast-auzind, a zâmbit al zeilor tată și-al lumii,
Și pe-a iubirii zeiță de aur chemând-o la dânsul,
    „Fata mea,-i zise, războiul nu te privește pe tine;
Grija ta fie mereu legăturile dragi ale nunții.
Armele și bătălia sunt date lui Ares și-Atenei.”
    Asta grăi, și în vreme ce zeii vorbeau laolaltă,
Nepregetat se aruncă Tidid la Eneas de-a dreptul,
Nu vrea să știe că scutul asupra-i Apolon întinse;
Nesocoti și pe marele zeu și-i ardea să doboare
Sulița lui pe dușman și să prade vestitele-i arme.
De-asta și tabăr-asupra-i de trei ori turbat să-l omoare,
Însă de trei ori Apolon izbindu-l în scut îl respinse,
Când mai încearcă eroul sărind ca un zeu de puternic,

δεινὰ δ᾽ ὁμοκλήσας προσέφη ἑκάεργος Ἀπόλλων·
φράζεο Τυδεΐδη καὶ χάζεο, μηδὲ θεοῖσιν
ἶσ᾽ ἔθελε φρονέειν, ἐπεὶ οὔ ποτε φῦλον ὁμοῖον
ἀθανάτων τε θεῶν χαμαὶ ἐρχομένων τ᾽ ἀνθρώπων.
Ὣς φάτο, Τυδεΐδης δ᾽ ἀνεχάζετο τυτθὸν ὀπίσσω
μῆνιν ἀλευάμενος ἑκατηβόλου Ἀπόλλωνος.
Αἰνείαν δ᾽ ἀπάτερθεν ὁμίλου θῆκεν Ἀπόλλων
Περγάμῳ εἰν ἱερῇ, ὅθι οἱ νηός γε τέτυκτο.
ἤτοι τὸν Λητώ τε καὶ Ἄρτεμις ἰοχέαιρα
ἐν μεγάλῳ ἀδύτῳ ἀκέοντό τε κύδαινόν τε·
αὐτὰρ ὃ εἴδωλον τεῦξ᾽ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων
αὐτῷ τ᾽ Αἰνείᾳ ἴκελον καὶ τεύχεσι τοῖον,
ἀμφὶ δ᾽ ἄρ᾽ εἰδώλῳ Τρῶες καὶ δῖοι Ἀχαιοὶ
δῄουν ἀλλήλων ἀμφὶ στήθεσσι βοείας
ἀσπίδας εὐκύκλους λαισήϊά τε πτερόεντα.
δὴ τότε θοῦρον Ἄρηα προσηύδα Φοῖβος Ἀπόλλων·
Ἆρες Ἄρες βροτολοιγὲ μιαιφόνε τειχεσιπλῆτα,
οὐκ ἂν δὴ τόνδ᾽ ἄνδρα μάχης ἐρύσαιο μετελθὼν
Τυδεΐδην, ὃς νῦν γε καὶ ἂν Διὶ πατρὶ μάχοιτο;
Κύπριδα μὲν πρῶτα σχεδὸν οὔτασε χεῖρ᾽ ἐπὶ καρπῷ,
αὐτὰρ ἔπειτ᾽ αὐτῷ μοι ἐπέσσυτο δαίμονι ἶσος.
Ὣς εἰπὼν αὐτὸς μὲν ἐφέζετο Περγάμῳ ἄκρῃ,
Τρῳὰς δὲ στίχας οὖλος Ἄρης ὄτρυνε μετελθὼν
εἰδόμενος Ἀκάμαντι θοῷ ἡγήτορι Θρῃκῶν·
υἱάσι δὲ Πριάμοιο διοτρεφέεσσι κέλευεν·
ὦ υἱεῖς Πριάμοιο διοτρεφέος βασιλῆος
ἐς τί ἔτι κτείνεσθαι ἐάσετε λαὸν Ἀχαιοῖς;
ἦ εἰς ὅ κεν ἀμφὶ πύλῃς εὖ ποιητῇσι μάχωνται;
κεῖται ἀνὴρ ὃν ἶσον ἐτίομεν Ἕκτορι δίῳ
Αἰνείας υἱὸς μεγαλήτορος Ἀγχίσαο·
ἀλλ᾽ ἄγετ᾽ ἐκ φλοίσβοιο σαώσομεν ἐσθλὸν ἑταῖρον.
Ὣς εἰπὼν ὄτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.
ἔνθ᾽ αὖ Σαρπηδὼν μάλα νείκεσεν Ἕκτορα δῖον·
Ἕκτορ πῇ δή τοι μένος οἴχεται ὃ πρὶν ἔχεσκες;

Astfel vârtos l-amenință pe dânsul arcașul Apolon:
„Tu, Diomede, ia seama și-n lături ferește. Cu zeii
Nu căuta să te-asemeni, că nu sunt totuna cu neamul
Zeilor, oamenii cei muritori care umblă prin tină.”
Asta grăi, iar Tidide se trase doi pași mai în urmă
Și se feri de mânia țintașului Febos Apolon.
Zeul apoi pe Eneas, din valmă luându-l, îl duse
La cetățuie-n Pergam, unde capiștea-i fuse zidită.
Leto și meștera-n arc Artemis acolo, în sfântul
Mare locaș, lecuindu-l, îi deteră iarăși tărie.
Plăsmuie însă Apolon în locu-i o umbră ce-arată
Parcă-i Eneas aidoma-n arme și-n toată făptura,
Și se încaier-alături de umbră, de-o parte și alta,
Și pe la piepturi în față își sfarmă izbindu-și într-una
Paveze mari și rotunde de piele sau scuturi ușoare.
Febos Apolon atunci îl chemă pe vifornicul Ares:
„Ares, tu crâncene, biciul orașelor, spulberul lumii!
Vino și-nlătură din bătălie pe-acest Diomede
Care trufindu-se acum și cu tata-ne Zeus s-ar bate.
Dânsul împunse cu lancea la mână întâi pe-Afrodita,
Și dup-aceea la mine sări ca un zeu în putere.”
Asta rosti și stătu el apoi în Pergam la cetate.
Ares veni căpiat și crunt ca o fiară-ntre rânduri
Și-nflăcăra pe Troieni. La față părea că e Domnul
Tracilor, iutele Acamas, și astfel pe fiii lui Priam
El îi zorea: „Priamizi, răsaduri din viță mărită,
Încă lăsa-veți așa pe Ahei să vă secere oastea?
Ori aștepta-veți ca ei să ajungă la poarta cetății?
Dus e bărbatul, pe care-l cinsteam ca pe Hector, Eneas
Cel din Anhise născut. Deci hai, pe voinicul tovarăș
Noi măcar mort s-apărăm, să-l scoatem din clocotul luptei.”
Asta grăi, și trezi-n fiecare curaj și vârtute.
Craiul Sarpedon atunci pe Hector începe să-l mustre:
„Unde ți-e, Hector, acum vitejia ce-aveai înainte?

φῆς που ἄτερ λαῶν πόλιν ἑξέμεν ἠδ᾽ ἐπικούρων
οἶος σὺν γαμβροῖσι κασιγνήτοισί τε σοῖσι.
τῶν νῦν οὔ τιν᾽ ἐγὼ ἰδέειν δύναμ᾽ οὐδὲ νοῆσαι,
ἀλλὰ καταπτώσσουσι κύνες ὣς ἀμφὶ λέοντα·
ἡμεῖς δὲ μαχόμεσθ᾽ οἵ πέρ τ᾽ ἐπίκουροι ἔνειμεν.
καὶ γὰρ ἐγὼν ἐπίκουρος ἐὼν μάλα τηλόθεν ἥκω·
τηλοῦ γὰρ Λυκίη Ξάνθῳ ἔπι δινήεντι,
ἔνθ᾽ ἄλοχόν τε φίλην ἔλιπον καὶ νήπιον υἱόν,
κὰδ δὲ κτήματα πολλά, τὰ ἔλδεται ὅς κ᾽ ἐπιδευής.
ἀλλὰ καὶ ὣς Λυκίους ὀτρύνω καὶ μέμον᾽ αὐτὸς
ἀνδρὶ μαχήσασθαι· ἀτὰρ οὔ τί μοι ἐνθάδε τοῖον
οἷόν κ᾽ ἠὲ φέροιεν Ἀχαιοὶ ἤ κεν ἄγοιεν·
τύνη δ᾽ ἕστηκας, ἀτὰρ οὐδ᾽ ἄλλοισι κελεύεις
λαοῖσιν μενέμεν καὶ ἀμυνέμεναι ὤρεσσι.
μή πως ὡς ἀψῖσι λίνου ἁλόντε πανάγρου
ἀνδράσι δυσμενέεσσιν ἕλωρ καὶ κύρμα γένησθε·
οἳ δὲ τάχ᾽ ἐκπέρσουσ᾽ εὖ ναιομένην πόλιν ὑμήν.
σοὶ δὲ χρὴ τάδε πάντα μέλειν νύκτάς τε καὶ ἦμαρ
ἀρχοὺς λισσομένῳ τηλεκλειτῶν ἐπικούρων
νωλεμέως ἐχέμεν, κρατερὴν δ᾽ ἀποθέσθαι ἐνιπήν.
  Ὣς φάτο Σαρπηδών, δάκε δὲ φρένας Ἕκτορι μῦθος·
αὐτίκα δ᾽ ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε,
πάλλων δ᾽ ὀξέα δοῦρα κατὰ στρατὸν ᾤχετο πάντῃ
ὀτρύνων μαχέσασθαι, ἔγειρε δὲ φύλοπιν αἰνήν.
οἳ δ᾽ ἐλελίχθησαν καὶ ἐναντίοι ἔσταν Ἀχαιῶν·
Ἀργεῖοι δ᾽ ὑπέμειναν ἀολλέες οὐδὲ φόβηθεν.
ὡς δ᾽ ἄνεμος ἄχνας φορέει ἱερὰς κατ᾽ ἀλωὰς
ἀνδρῶν λικμώντων, ὅτε τε ξανθὴ Δημήτηρ
κρίνῃ ἐπειγομένων ἀνέμων καρπόν τε καὶ ἄχνας,
αἳ δ᾽ ὑπολευκαίνονται ἀχυρμιαί· ὣς τότ᾽ Ἀχαιοὶ
λευκοὶ ὕπερθε γένοντο κονισάλῳ, ὅν ῥα δι᾽ αὐτῶν
οὐρανὸν ἐς πολύχαλκον ἐπέπληγον πόδες ἵππων
ἂψ ἐπιμισγομένων· ὑπὸ δ᾽ ἔστρεφον ἡνιοχῆες.
οἳ δὲ μένος χειρῶν ἰθὺς φέρον· ἀμφὶ δὲ νύκτα

Zis-ai cândva că de n-ai avea alte oștiri și-ajutoare,
Singur cu mulții cumnați și cu frații tu aperi cetatea.
Dar pe nici unul din ei eu nu văd pe-aici nicăirea:
Stau îndosiți ca ogarii de teamă când leul răsare.
Noi îns-aci ne tot batem, măcar că suntem ajutoare.
Iată eu unul, ca soț de război, am venit de departe,
Tocmai din Licia, de lângă apa învolbat-a lui Xantos,
Și mi-am lăsat copilașul acolo, lăsat-am nevasta
Și o mulțime de-avuturi dorite de cel care n-are.
Armia-mi totuși silesc să se bată și stărui eu însumi
Tot încolțind pe dușman, cu toate că n-am eu pe-aproape
Bunuri să-mi jefuie Aheii și rude să-mi ia în robie.
Însă tu stai huzurind, nu sprijini la trudă pe oameni
Ca să se-mpizmuie-n harță, să-și apere casa și-avutul.
Mi-e doar să nu fiți cuprinși de un năvod ce mrejuie totul
Și să ajungeți vânatul și prada vrăjmașilor voștri;
Ei după asta curând vă spulberă mândra cetate.
Tu ești dator să ai grijă de-acestea și ziua și noaptea
Și să te rogi de noi toți căpitanii de oaste ajutoare
Bine să ținem mereu să nu fii hain la mustrare."
  Zise, iar Hector, mușcat ca de șarpe de vorba ce-i spuse,
Sare din chelna telegii, cu armele toate pe dânsul.
Lăncile el răsucind, cutreieră tabăra-i toată
Și-o îmboldește din grai și aprinde cumplită bătaie.
Oastea-i se-ntoarce-napoi și Aheilor stă împotrivă.
Dar și Danaii țin piept, se îndească și nu se-nspăimântă.
Cum adierea de vânt prin arie-mprăștie pleava
La treierat, când a viptului zână bălaie Demetra
Hoaspa desparte de roadă ușor la bătaia de vânturi,
Clăile-albesc de pospai pe deasupra; tot astfel Aheii
Se înălbiră de pulberea ce-o ridicau între-olaltă
Până la cer din copite pământul izbind telegarii
Iarăși întorși la război, că dau roată-napoi vizitiii.
Toți năzuiau înainte cu bicele. Ares da sprijin

θοῦρος Ἄρης ἐκάλυψε μάχῃ Τρώεσσιν ἀρήγων
πάντοσ᾽ ἐποιχόμενος· τοῦ δ᾽ ἐκραίαινεν ἐφετμὰς
Φοίβου Ἀπόλλωνος χρυσαόρου, ὅς μιν ἀνώγει
Τρωσὶν θυμὸν ἐγεῖραι, ἐπεὶ ἴδε Παλλάδ᾽ Ἀθήνην
οἰχομένην· ἣ γάρ ῥα πέλεν Δαναοῖσιν ἀρηγών.
αὐτὸς δ᾽ Αἰνείαν μάλα πίονος ἐξ ἀδύτοιο
ἧκε, καὶ ἐν στήθεσσι μένος βάλε ποιμένι λαῶν.
Αἰνείας δ᾽ ἑτάροισι μεθίστατο· τοὶ δὲ χάρησαν,
ὡς εἶδον ζωόν τε καὶ ἀρτεμέα προσιόντα
καὶ μένος ἐσθλὸν ἔχοντα· μετάλλησάν γε μὲν οὔ τι.
οὐ γὰρ ἔα πόνος ἄλλος, ὃν ἀργυρότοξος ἔγειρεν
Ἄρης τε βροτολοιγὸς Ἔρις τ᾽ ἄμοτον μεμαυῖα.
Τοὺς δ᾽ Αἴαντε δύω καὶ Ὀδυσσεὺς καὶ Διομήδης
ὄτρυνον Δαναοὺς πολεμιζέμεν· οἳ δὲ καὶ αὐτοὶ
οὔτε βίας Τρώων ὑπεδείδισαν οὔτε ἰωκάς,
ἀλλ᾽ ἔμενον νεφέλῃσιν ἐοικότες ἅς τε Κρονίων
νηνεμίης ἔστησεν ἐπ᾽ ἀκροπόλοισιν ὄρεσσιν
ἀτρέμας, ὄφρ᾽ εὕδῃσι μένος Βορέαο καὶ ἄλλων
ζαχρειῶν ἀνέμων, οἵ τε νέφεα σκιόεντα
πνοιῇσιν λιγυρῇσι διασκιδνᾶσιν ἀέντες·
ὣς Δαναοὶ Τρῶας μένον ἔμπεδον οὐδὲ φέβοντο.
Ἀτρεΐδης δ᾽ ἀν᾽ ὅμιλον ἐφοίτα πολλὰ κελεύων·
ὦ φίλοι ἀνέρες ἔστε καὶ ἄλκιμον ἦτορ ἕλεσθε,
ἀλλήλους τ᾽ αἰδεῖσθε κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας·
αἰδομένων ἀνδρῶν πλέονες σόοι ἠὲ πέφανται·
φευγόντων δ᾽ οὔτ᾽ ἂρ κλέος ὄρνυται οὔτε τις ἀλκή.
Ἦ καὶ ἀκόντισε δουρὶ θοῶς, βάλε δὲ πρόμον ἄνδρα
Αἰνείω ἕταρον μεγαθύμου Δηϊκόωντα
Περγασίδην, ὃν Τρῶες ὁμῶς Πριάμοιο τέκεσσι
τῖον, ἐπεὶ θοὸς ἔσκε μετὰ πρώτοισι μάχεσθαι.
τόν ῥα κατ᾽ ἀσπίδα δουρὶ βάλε κρείων Ἀγαμέμνων·
ἣ δ᾽ οὐκ ἔγχος ἔρυτο, διὰ πρὸ δὲ εἴσατο χαλκός,
νειαίρῃ δ᾽ ἐν γαστρὶ διὰ ζωστῆρος ἔλασσε·
δούπησεν δὲ πεσών, ἀράβησε δὲ τεύχε᾽ ἐπ᾽ αὐτῷ.

Celor din Troia, și-umbla de mânie turbat pretutindeni.
Noapte lățea-nvăluind băteliștea toată și astfel
Voia-mplini lui Apolon, încinsul cu spadă de aur,
Care-l rugase pe el să însuflete oastea troiană,
Când a văzut că Aten-a Danailor paznică-i dusă.
Febos el însuși atunci din templu-i bogat lui Eneas
Drumul îi dete și-n inimă-i puse curaj și tărie.
El se ivi la tovarășii săi, care, cum îl văzură,
Tare se înveseliră că el mai viează și-i teafăr
Și de vârtute tot plin, dar nu-l întrebară pe dânsul;
N-aveau răgaz ei de grija trezită de-Apolon și Ares,
Spulberătorul de vieți, și de vrajba cea pururi aprinsă.
Aias cei doi, Diomede, Tidid și Ulise la luptă
Tot îi sileau pe Danai, dar și ei de la sine cu toții,
Nesperiați de răzbirea și chiotul oastei troiene,
Stau fără preget ca norii cei puși de stăpânul furtunii
Sus, pe o culme de plai, să s-ație statornici, pe-o vreme
Când alinat e văzduhul și-adoarme sălbaticul crivăț
Și viforoasele vânturi ce bat vâjâind și răsfiră
Norii noptatici din munți; tot astfel Aheii-naintea
Gloatei troiene adăstau cu-ndârjire și neșovăielnici.
Dar Agamemnon umbla în duium și da zor pretutindeni:
„Fiți, o prieteni, bărbați, în pieptu-vă puneți tărie,
Fie-vă unii de alții rușine în toiu-ncleștării.
Scapă mai mulți decât mor, dacă-i teamă-ntre voi și rușine
Cei care se-nfricoșează își pierd și vârtutea și slava.”
Zice, și vântuie lancea, ochind pe oșteanul din frunte,
Mare de suflet și drag lui Eneas, pe Deicoonte
Pergasianul, la care Troienii țineau ca la fiii
Craiului Priam, căci el sta gata să lupte prin șirul
Celor dintâi. Îl însuliță-n scut Agamemnon Atride;
Nempiedicată fiind prin pavăză sulița-i trece
Și pe la pântece-n brâu pe bietu-l străpunge. Deodată
Cade voinicul bufnind și zornăie arama pe dânsul.

Ἔνθ᾽ αὖτ᾽ Αἰνείας Δαναῶν ἕλεν ἄνδρας ἀρίστους
υἷε Διοκλῆος Κρήθωνά τε Ὀρσίλοχόν τε,
τῶν ῥα πατὴρ μὲν ἔναιεν ἐϋκτιμένῃ ἐνὶ Φηρῇ
ἀφνειὸς βιότοιο, γένος δ᾽ ἦν ἐκ ποταμοῖο
Ἀλφειοῦ, ὅς τ᾽ εὐρὺ ῥέει Πυλίων διὰ γαίης,
ὃς τέκετ᾽ Ὀρτίλοχον πολέεσσ᾽ ἄνδρεσσιν ἄνακτα·
Ὀρτίλοχος δ᾽ ἄρ᾽ ἔτικτε Διοκλῆα μεγάθυμον,
ἐκ δὲ Διοκλῆος διδυμάονε παῖδε γενέσθην,
Κρήθων Ὀρσίλοχός τε μάχης εὖ εἰδότε πάσης.
τὼ μὲν ἄρ᾽ ἡβήσαντε μελαινάων ἐπὶ νηῶν
Ἴλιον εἰς εὔπωλον ἅμ᾽ Ἀργείοισιν ἑπέσθην,
τιμὴν Ἀτρεΐδῃς Ἀγαμέμνονι καὶ Μενελάῳ
ἀρνυμένω· τὼ δ᾽ αὖθι τέλος θανάτοιο κάλυψεν.
οἵω τώ γε λέοντε δύω ὄρεος κορυφῇσιν
ἐτραφέτην ὑπὸ μητρὶ βαθείης τάρφεσιν ὕλης·
τὼ μὲν ἄρ᾽ ἁρπάζοντε βόας καὶ ἴφια μῆλα
σταθμοὺς ἀνθρώπων κεραΐζετον, ὄφρα καὶ αὐτὼ
ἀνδρῶν ἐν παλάμῃσι κατέκταθεν ὀξέϊ χαλκῷ·
τοίω τὼ χείρεσσιν ὑπ᾽ Αἰνείαο δαμέντε
καππεσέτην, ἐλάτῃσιν ἐοικότες ὑψηλῇσι.
Τὼ δὲ πεσόντ᾽ ἐλέησεν ἀρηΐφιλος Μενέλαος,
βῆ δὲ διὰ προμάχων κεκορυθμένος αἴθοπι χαλκῷ
σείων ἐγχείην· τοῦ δ᾽ ὄτρυνεν μένος Ἄρης,
τὰ φρονέων ἵνα χερσὶν ὑπ᾽ Αἰνείαο δαμείη.
τὸν δ᾽ ἴδεν Ἀντίλοχος μεγαθύμου Νέστορος υἱός,
βῆ δὲ διὰ προμάχων· περὶ γὰρ δίε ποιμένι λαῶν
μή τι πάθοι, μέγα δέ σφας ἀποσφήλειε πόνοιο.
τὼ μὲν δὴ χεῖράς τε καὶ ἔγχεα ὀξυόεντα
ἀντίον ἀλλήλων ἐχέτην μεμαῶτε μάχεσθαι·
Ἀντίλοχος δὲ μάλ᾽ ἄγχι παρίστατο ποιμένι λαῶν.
Αἰνείας δ᾽ οὐ μεῖνε θοός περ ἐὼν πολεμιστὴς
ὡς εἶδεν δύο φῶτε παρ᾽ ἀλλήλοισι μένοντε.
οἳ δ᾽ ἐπεὶ οὖν νεκροὺς ἔρυσαν μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν,
τὼ μὲν ἄρα δειλὼ βαλέτην ἐν χερσὶν ἑταίρων,

Dar și Eneas în schimb răpune doi oameni de frunte,
Pe Orsiloh și Creton, vlăstarele lui Diocleus
Care trăia cu lăcașul în Fera cea bine-zidită.
Foarte cuprins era el și neamu-și trăgea de la zeul
Apei Alfeu, care-n țara Pilenilor curge așa mare.
Zeul născu pe-Orsiloh, un Domn pe-o mulțime de oameni,
Care pe urm'a născut pe ne-nfricoșatul Diocle,
Iară Diocle-a născut doi fii, pe-Orsiloh și Creton;
Gemeni erau și știuți amândoi în tot felul de lupte.
Tineri fiind amândoi, urmară pe negre corăbii
Oastea din Argos la Ilion cel cu fugarii cei mândri,
Vrând de Troieni să răzbune pe frații Atrizi, pe Menelau
Și pe-Agamemnon, dar ceasul pieirii acolo-i ajunse.
Cum o pereche de lei de la munți, de pe plaiuri înalte,
Unde-i crescu o leoaică-n desișul adâncilor codri,
Staule multe deșartă răpind de la turme oi grase
Și o poiadă de boi până când, biruiți de puterea
Unor bărbați vânători, cad morți la lovirea din suliți;
Astfel oștenii cei doi, cu lancea răzbiți de Eneas,
Cad prăbușiți la pământ ca brazii cei nalți în pădure.
Cum îi văzu răsturnați, cuprins de-a lor milă, Menelau
Se azvârli strălucind în arme de-aramă prin șirul
Celor dintâi. Mânios el arma-și roti, că-l împinse
Ares, al armelor zeu, ca să-l vază răpus de Eneas.
Dar îl zări Antiloh, feciorul măritului Nestor,
Și se luă dup-Atrid, căci tare-i era să nu piară
Craiul, și-o dată cu el și-ntreaga războiului țintă.
De-asta, când față-n față-au ajuns și țineau împotrivă
Brațele, lăncile-ntinse, ahtiați amândoi să se-ncleșteze,
Vine Antiloh și s-alătur-aproape de tot de Menelau
Ca să-l ajute. Dar cât era dornic de luptă, Eneas
Datu-s-a-n lături când el a văzut că-i stau doi împotrivă.
Ei, părăsiți de Eneas, spre tabără-n pace-și luară
Morții vintriș și după ce-acolo-i dădură pe mâna

αὐτὼ δὲ στρεφθέντε μετὰ πρώτοισι μαχέσθην.
Ἔνθα Πυλαιμένεα ἑλέτην ἀτάλαντον Ἄρηϊ
ἀρχὸν Παφλαγόνων μεγαθύμων ἀσπιστάων.
τὸν μὲν ἄρ᾽ Ἀτρεΐδης δουρικλειτὸς Μενέλαος
ἑσταότ᾽ ἔγχεϊ νύξε κατὰ κληῗδα τυχήσας·
Ἀντίλοχος δὲ Μύδωνα βάλ᾽ ἡνίοχον θεράποντα
ἐσθλὸν Ἀτυμνιάδην· ὃ δ᾽ ὑπέστρεφε μώνυχας ἵππους·
χερμαδίῳ ἀγκῶνα τυχὼν μέσον· ἐκ δ᾽ ἄρα χειρῶν
ἡνία λεύκ᾽ ἐλέφαντι χαμαὶ πέσον ἐν κονίῃσιν.
Ἀντίλοχος δ᾽ ἄρ᾽ ἐπαΐξας ξίφει ἤλασε κόρσην·
αὐτὰρ ὅ γ᾽ ἀσθμαίνων εὐεργέος ἔκπεσε δίφρου
κύμβαχος ἐν κονίῃσιν ἐπὶ βρεχμόν τε καὶ ὤμους.
δηθὰ μάλ᾽ ἑστήκει· τύχε γάρ ῥ᾽ ἀμάθοιο βαθείης·
ὄφρ᾽ ἵππω πλήξαντε χαμαὶ βάλον ἐν κονίῃσι·
τοὺς ἵμασ᾽ Ἀντίλοχος, μετὰ δὲ στρατὸν ἤλασ᾽ Ἀχαιῶν.
Τοὺς δ᾽ Ἕκτωρ ἐνόησε κατὰ στίχας, ὦρτο δ᾽ ἐπ᾽ αὐτοὺς
κεκλήγων· ἅμα δὲ Τρώων εἵποντο φάλαγγες
καρτεραί· ἦρχε δ᾽ ἄρα σφιν Ἄρης καὶ πότνι᾽ Ἐνυώ,
ἣ μὲν ἔχουσα Κυδοιμὸν ἀναιδέα δηϊοτῆτος,
Ἄρης δ᾽ ἐν παλάμῃσι πελώριον ἔγχος ἐνώμα,
φοίτα δ᾽ ἄλλοτε μὲν πρόσθ᾽ Ἕκτορος, ἄλλοτ᾽ ὄπισθε.
Τὸν δὲ ἰδὼν ῥίγησε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ἀνὴρ ἀπάλαμνος ἰὼν πολέος πεδίοιο
στήῃ ἐπ᾽ ὠκυρόῳ ποταμῷ ἅλα δὲ προρέοντι
ἀφρῷ μορμύροντα ἰδών, ἀνά τ᾽ ἔδραμ᾽ ὀπίσσω,
ὣς τότε Τυδεΐδης ἀνεχάζετο, εἶπέ τε λαῷ·
ὦ φίλοι οἷον δὴ θαυμάζομεν Ἕκτορα δῖον
αἰχμητήν τ᾽ ἔμεναι καὶ θαρσαλέον πολεμιστήν·
τῷ δ᾽ αἰεὶ πάρα εἷς γε θεῶν, ὃς λοιγὸν ἀμύνει·
καὶ νῦν οἱ πάρα κεῖνος Ἄρης βροτῷ ἀνδρὶ ἐοικώς.
ἀλλὰ πρὸς Τρῶας τετραμμένοι αἰὲν ὀπίσσω
εἴκετε, μηδὲ θεοῖς μενεαινέμεν ἶφι μάχεσθαι.
Ὣς ἄρ᾽ ἔφη, Τρῶες δὲ μάλα σχεδὸν ἤλυθον αὐτῶν.
ἔνθ᾽ Ἕκτωρ δύο φῶτε κατέκτανεν εἰδότε χάρμης

Soților, se înturnar-amândoi la-ncleștarea din frunte.
Dânșii uciseră pe Pilemen, a lui Ares potrivă,
Domnul oștenilor tari, Paflagonii-narmații cu scuturi.
Tocmai când el în cotigă sta oblu, îndată Menelau,
Meșter în lance,-l brodi în undreaua din umăr chitindu-l.
Fiul lui Nestor atunci păli pe Midon, vizitiul
Lui Pilemen, pe voinicul născut din Atimniu,
Când telegarii-și coti. Pe la cot cu o piatră pocnindu-l,
Frânele-i albe de fildeș în colb îi căzură din mână
Și Antiloh năvălind îi sparse cu sabia tâmpla.
Dânsul atunci, horcăind, pe loc se răstoarnă din chelnă,
Cade prin colb și s-afundă cu creștetul până la umăr.
Astfel o vreme stă el afundat în nisipul câmpiei
Până ce caii, zvârlind, din car îl dau jos pe de-a-ntregul.
Biciuie caii apoi Antiloh și spre-Ahei îi alungă.
Cum îi văzu pe-amândoi între rânduri, s-avântă spre dânșii
Hector răcnind, și ca turma-i vin cete puternice-n urmă
Călăuzite de Ares, mânate de crunta Enio;
Ea e-nsoțită de Valma războinică-nfiorătoare.
Ares, cu mâna-nvârtind o lungă năprasnică lance,
Ba înaintea lui Hector se poartă, ba-n urma lui Hector.
Când Diomede pe Ares văzu, îl cuprinse fiorul.
Cum rătăcit oarecine, când merge pe-o-ntinsă câmpie,
Stă uluit dacă vede un râu care curge spre mare
Repede, spumegător clocotind, și-ndărăt o pornește;
Astfel în lături se dă Diomede și zice oștirii:
„Prea ne mirăm, o prieteni, că falnicul Hector se-arată
Bun la zvârlirea de lănci și cutezător la războaie;
Veșnic alături îi stă câte un zeu și-l păzește de moarte.
Iată și-acuma pe-aproape în chip de bărbat îi stă Ares.
Hai dar, purcedeți încet înapoi cu privirea-ndreptată
Tot spre dușman și feriți-vă lupta să-ncepeți cu zeii."
Zice Tidid, iar Troienii vin tot mai aproape de dânșii.
Hector însuliț-atunci doi tineri destoinici în arme,

εἰν ἑνὶ δίφρῳ ἐόντε, Μενέσθην Ἀγχίαλόν τε.
τὼ δὲ πεσόντ᾽ ἐλέησε μέγας Τελαμώνιος Αἴας·
στῆ δὲ μάλ᾽ ἐγγὺς ἰών, καὶ ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ,
καὶ βάλεν Ἄμφιον Σελάγου υἱόν, ὅς ῥ᾽ ἐνὶ Παισῷ
ναῖε πολυκτήμων πολυλήϊος· ἀλλά ἑ μοῖρα
ἦγ᾽ ἐπικουρήσοντα μετὰ Πρίαμόν τε καὶ υἷας.
τόν ῥα κατὰ ζωστῆρα βάλεν Τελαμώνιος Αἴας,
νειαίρῃ δ᾽ ἐν γαστρὶ πάγη δολιχόσκιον ἔγχος,
δούπησεν δὲ πεσών· ὃ δ᾽ ἐπέδραμε φαίδιμος Αἴας
τεύχεα συλήσων· Τρῶες δ᾽ ἐπὶ δούρατ᾽ ἔχευαν
ὀξέα παμφανόωντα· σάκος δ᾽ ἀνεδέξατο πολλά.
αὐτὰρ ὃ λὰξ προσβὰς ἐκ νεκροῦ χάλκεον ἔγχος
ἐσπάσατ᾽· οὐδ᾽ ἄρ᾽ ἔτ᾽ ἄλλα δυνήσατο τεύχεα καλὰ
ὤμοιιν ἀφελέσθαι· ἐπείγετο γὰρ βελέεσσι.
δεῖσε δ᾽ ὅ γ᾽ ἀμφίβασιν κρατερὴν Τρώων ἀγερώχων,
οἳ πολλοί τε καὶ ἐσθλοὶ ἐφέστασαν ἔγχε᾽ ἔχοντες,
οἵ ἑ μέγαν περ ἐόντα καὶ ἴφθιμον καὶ ἀγαυὸν
ὦσαν ἀπὸ σφείων· ὃ δὲ χασσάμενος πελεμίχθη.
Ὣς οἳ μὲν πονέοντο κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην·
Τληπόλεμον δ᾽ Ἡρακλεΐδην ἠΰν τε μέγαν τε
ὦρσεν ἐπ᾽ ἀντιθέῳ Σαρπηδόνι μοῖρα κραταιή.
οἳ δ᾽ ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ᾽ ἀλλήλοισιν ἰόντες
υἱός θ᾽ υἱωνός τε Διὸς νεφεληγερέταο,
τὸν καὶ Τληπόλεμος πρότερος πρὸς μῦθον ἔειπε·
Σαρπῆδον Λυκίων βουληφόρε, τίς τοι ἀνάγκη
πτώσσειν ἐνθάδ᾽ ἐόντι μάχης ἀδαήμονι φωτί;
ψευδόμενοι δέ σέ φασι Διὸς γόνον αἰγιόχοιο
εἶναι, ἐπεὶ πολλὸν κείνων ἐπιδεύεαι ἀνδρῶν
οἳ Διὸς ἐξεγένοντο ἐπὶ προτέρων ἀνθρώπων·
ἀλλ᾽ οἷόν τινά φασι βίην Ἡρακληείην
εἶναι, ἐμὸν πατέρα θρασυμέμνονα θυμολέοντα·
ὅς ποτε δεῦρ᾽ ἐλθὼν ἕνεχ᾽ ἵππων Λαομέδοντος
ἓξ οἴῃς σὺν νηυσὶ καὶ ἀνδράσι παυροτέροισιν
Ἰλίου ἐξαλάπαξε πόλιν, χήρωσε δ᾽ ἀγυιάς·

Care-n aceeași cotigă erau, Anhial și Menestes.
Milă-l cuprinse pe Aias, când el îi văzu la cădere,
Merse pe-aproape de tot și puse la țintă pe Amfiu
Selagianul, al căruia tată Selagos, în Pesos
Locuitor, era foarte bogat moșier, ci ursita
Vru să se ducă și el, să ajute la Troia pe Priam
Și pe-ai lui Priam feciori. Dar Aias, sub brâu nimerindu-l,
L-a spintecat pe oștean. Îndată, trăsnit după asta,
El a bufnit la pământ. Și Aias s-aruncă la dânsul
Gata să-l jefuie, dar îl împroașcă Troienii c-o ploaie
De zburături ascuțite, de care-l mai apără scutul.
Pune el totuși piciorul în mort și smuncește dintr-însul
Lancea-i înfiptă. Din toată podoaba-i de arme nimica
Nu mai putu să desprindă, loviri le tot se-ndesiră
Și se temu el atunci să nu-l cotropească Troienii
Care cu lăncile-n mână-i dau ghes fiind mulți și pe-alese.
De-asta și cât era el de mare și zdravăn și falnic,
Tot l-au respins de la ei, iar el șovăind se dă-n lături.
Astfel aceia se tot străduiau în cumplitul încaier
Când pe bărbatul fecior al lui Hercule, pe Tlepolemos
Soarta-l împinse să-nfrunte pe dumnezeiescul Sarpedon.
Cum împotrivă pășind, ei s-apropie unul de altul,
Fiul de-o parte al lui Zeus, nepotul lui Zeus de alta,
Vorba începe întâi Tlepolemos și zice: „Sarpedon,
Tu, căpetenia oastei din Licia, ce te silește
Dosnic să tremuri pe-aici, tu nepriceputul în arme?
Mare minciună că tu ești născut din părintele Zeus!
Tare departe mai ești de acei care în vremea trecută
Fură din osul lui Zeus! De loc nu te-asemeni cu dânșii.
Altfel se zice c-a fost părintele meu în putere,
Hercule, nepregetat la război și la fire ca leul.
El și pe-aici a venit oarecând ca să capete caii
Lui Laomedon, cu oameni puțini și cu șase corăbii,
Totuși, cetatea o sparse și-n uliți întinse pustiul.

σοὶ δὲ κακὸς μὲν θυμός, ἀποφθινύθουσι δὲ λαοί.
οὐδέ τί σε Τρώεσσιν ὀΐομαι ἄλκαρ ἔσεσθαι
ἐλθόντ᾽ ἐκ Λυκίης, οὐδ᾽ εἰ μάλα καρτερός ἐσσι,
ἀλλ᾽ ὑπ᾽ ἐμοὶ δμηθέντα πύλας Ἀΐδαο περήσειν.
  Τὸν δ᾽ αὖ Σαρπηδὼν Λυκίων ἀγὸς ἀντίον ηὔδα·
Τληπόλεμ᾽ ἤτοι κεῖνος ἀπώλεσεν Ἴλιον ἱρὴν
ἀνέρος ἀφραδίῃσιν ἀγαυοῦ Λαομέδοντος,
ὅς ῥά μιν εὖ ἔρξαντα κακῷ ἠνίπαπε μύθῳ,
οὐδ᾽ ἀπέδωχ᾽ ἵππους, ὧν εἵνεκα τηλόθεν ἦλθε.
σοὶ δ᾽ ἐγὼ ἐνθάδε φημὶ φόνον καὶ κῆρα μέλαιναν
ἐξ ἐμέθεν τεύξεσθαι, ἐμῷ δ᾽ ὑπὸ δουρὶ δαμέντα
εὖχος ἐμοὶ δώσειν, ψυχὴν δ᾽ Ἄϊδι κλυτοπώλῳ.
  Ὣς φάτο Σαρπηδών, ὃ δ᾽ ἀνέσχετο μείλινον ἔγχος
Τληπόλεμος· καὶ τῶν μὲν ἁμαρτῇ δούρατα μακρὰ
ἐκ χειρῶν ἤϊξαν· ὃ μὲν βάλεν αὐχένα μέσσον
Σαρπηδών, αἰχμὴ δὲ διαμπερὲς ἦλθ᾽ ἀλεγεινή·
τὸν δὲ κατ᾽ ὀφθαλμῶν ἐρεβεννὴ νὺξ ἐκάλυψε.
Τληπόλεμος δ᾽ ἄρα μηρὸν ἀριστερὸν ἔγχεϊ μακρῷ
βεβλήκειν, αἰχμὴ δὲ διέσσυτο μαιμώωσα
ὀστέῳ ἐγχριμφθεῖσα, πατὴρ δ᾽ ἔτι λοιγὸν ἄμυνεν.
Οἳ μὲν ἄρ᾽ ἀντίθεον Σαρπηδόνα δῖοι ἑταῖροι
ἐξέφερον πολέμοιο· βάρυνε δέ μιν δόρυ μακρὸν
ἑλκόμενον· τὸ μὲν οὔ τις ἐπεφράσατ᾽ οὐδὲ νόησε
μηροῦ ἐξερύσαι δόρυ μείλινον ὄφρ᾽ ἐπιβαίη
σπευδόντων· τοῖον γὰρ ἔχον πόνον ἀμφιέποντες.
  Τληπόλεμον δ᾽ ἑτέρωθεν ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ
ἐξέφερον πολέμοιο· νόησε δὲ δῖος Ὀδυσσεὺς
τλήμονα θυμὸν ἔχων, μαίμησε δέ οἱ φίλον ἦτορ·
μερμήριξε δ᾽ ἔπειτα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν
ἢ προτέρω Διὸς υἱὸν ἐριγδούποιο διώκοι,
ἦ ὅ γε τῶν πλεόνων Λυκίων ἀπὸ θυμὸν ἕλοιτο.
οὐδ᾽ ἄρ᾽ Ὀδυσσῆϊ μεγαλήτορι μόρσιμον ἦεν
ἴφθιμον Διὸς υἱὸν ἀποκτάμεν ὀξέϊ χαλκῷ·
τώ ῥα κατὰ πληθὺν Λυκίων τράπε θυμὸν Ἀθήνη.

Tu însă nu ești bărbat, de aceea și armia-ți piere.
Deci anevoie să poți ajuta pe Troieni, pentru care
Ai și venit de departe, din Licia. Chiar de-ai fi tare,
Totuși de mine zdrobit, vei merge pe lumea cealaltă.”
  Dar căpitanul Sarpedon așa-i cuvânta împotrivă:
  „Hercule, o, Tlepolemos, ce-i drept a luat Ilionul
Numai în urma prostiei slăvitului crai Laomedon,
Care, deși îl slujise, grozav îl jigni cu mustrarea.
Nu vru să-i dea ca răsplat-acei cai după care venise
El de departe. Dar eu îți răspund: de la mine găsi-vei
Moartea cernită pe-aici. Străpuns de-a mea lance tu da-vei
Iadului sufletul tău, și mie-mi dai astăzi mărire.”
Zice. Dar el, Tlepolem, dădu strămurarea de frasin
Grabnic în sus și deodată din mână le zboară-mpotrivă
Lăncile lor. Sarpedon întâi în cerbice-l ajunse
Pe Tlepolem, și amar pe acolo-l împunse țuguiul;
Beznă de noapte pe loc îi acoperă zarea vederii.
Iar Tlepolem îl chiti pe Sarpedon în coapsă la stânga,
Lacom, al suliței bold îndată prin coapsă-i pătrunse,
Osul abia scrijelind, de moarte feritu-l-a Zeus.
  Dar pe Sarpedon luând, îl scoaseră din bătălie
Mândri tovarăși de-ai lui; iar lancea pe jos trăgănată
Rău îl muncea pe viteaz, ci nimenea n-a luat seama,
Nici s-a gândit să i-o smulgă din șold ca să poată el merge,
Tare grăbiți ei fiind de grija ce-aveau ca să-l scape.
Pe Tlepolemos așișderea-l scoaser-Aheii din luptă
Și-l depărtară din toi. Îl văzu pe Sarpedon Ulise
Nesovăielnicul și de mânie îndată s-aprinse.
Sta socotindu-se-ntâi cu inima lui și cu gândul:
Oare să meargă întins spre fiul lui Zeus Sarpedon,
Ori pe mai mulți să omoare din armia cea liciană?
Dar să doboare cu arm-ascuțită pe fiul lui Zeus
Nu-i fu de soartă menit lui Ulise, de-aceea și Palas
Furia-i spre Licieni o îndreaptă. Și-acolo s-aruncă

ἔνθ᾽ ὅ γε Κοίρανον εἷλεν Ἀλάστορά τε Χρομίον τε
Ἄλκανδρόν θ᾽ Ἅλιόν τε Νοήμονά τε Πρύτανίν τε.
καί νύ κ᾽ ἔτι πλέονας Λυκίων κτάνε δῖος Ὀδυσσεὺς
εἰ μὴ ἄρ᾽ ὀξὺ νόησε μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ·
βῆ δὲ διὰ προμάχων κεκορυθμένος αἴθοπι χαλκῷ
δεῖμα φέρων Δαναοῖσι· χάρη δ᾽ ἄρα οἱ προσιόντι
Σαρπηδὼν Διὸς υἱός, ἔπος δ᾽ ὀλοφυδνὸν ἔειπε·
Πριαμίδη, μὴ δή με ἕλωρ Δαναοῖσιν ἐάσῃς
κεῖσθαι, ἀλλ᾽ ἐπάμυνον· ἔπειτά με καὶ λίποι αἰὼν
ἐν πόλει ὑμετέρῃ, ἐπεὶ οὐκ ἄρ᾽ ἔμελλον ἔγωγε
νοστήσας οἶκον δὲ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν
εὐφρανέειν ἄλοχόν τε φίλην καὶ νήπιον υἱόν.
Ὣς φάτο, τὸν δ᾽ οὔ τι προσέφη κορυθαίολος Ἕκτωρ,
ἀλλὰ παρήϊξεν λελιημένος ὄφρα τάχιστα
ὤσαιτ᾽ Ἀργείους, πολέων δ᾽ ἀπὸ θυμὸν ἕλοιτο.
οἳ μὲν ἄρ᾽ ἀντίθεον Σαρπηδόνα δῖοι ἑταῖροι
εἷσαν ὑπ᾽ αἰγιόχοιο Διὸς περικαλλέϊ φηγῷ·
ἐκ δ᾽ ἄρα οἱ μηροῦ δόρυ μείλινον ὦσε θύραζε
ἴφθιμος Πελάγων, ὅς οἱ φίλος ἦεν ἑταῖρος.
τὸν δ᾽ ἔλιπε ψυχή, κατὰ δ᾽ ὀφθαλμῶν κέχυτ᾽ ἀχλύς·
αὖτις δ᾽ ἐμπνύνθη, περὶ δὲ πνοιὴ Βορέαο
ζώγρει ἐπιπνείουσα κακῶς κεκαφηότα θυμόν.
Ἀργεῖοι δ᾽ ὑπ᾽ Ἄρηϊ καὶ Ἕκτορι χαλκοκορυστῇ
οὔτε ποτὲ προτρέποντο μελαινάων ἐπὶ νηῶν
οὔτε ποτ᾽ ἀντεφέροντο μάχῃ, ἀλλ᾽ αἰὲν ὀπίσσω
χάζονθ᾽, ὡς ἐπύθοντο μετὰ Τρώεσσιν Ἄρηα.
Ἔνθα τίνα πρῶτον τίνα δ᾽ ὕστατον ἐξενάριξαν
Ἕκτωρ τε Πριάμοιο πάϊς καὶ χάλκεος Ἄρης;
ἀντίθεον Τεύθραντ᾽, ἐπὶ δὲ πλήξιππον Ὀρέστην,
Τρῆχόν τ᾽ αἰχμητὴν Αἰτώλιον Οἰνόμαόν τε,
Οἰνοπίδην θ᾽ Ἕλενον καὶ Ὀρέσβιον αἰολομίτρην,
ὅς ῥ᾽ ἐν Ὕλῃ ναίεσκε μέγα πλούτοιο μεμηλώς,
λίμνῃ κεκλιμένος Κηφισίδι· πὰρ δέ οἱ ἄλλοι
ναῖον Βοιωτοὶ μάλα πίονα δῆμον ἔχοντες.

El în mulțime, doboară pe-Alastor, pe Hromiu, pe-Alcandru,
Pe Noemon, pe Coiron și chiar pe Pritan și pe Haliu.
Și-ar fi ucis pe mai mulți din oastea dușmană Ulise,
Dar luă seama deodată-ncoifatul și marele Hector,
Merse prin șirul întâi lucind în veșminte de-aramă
Și-nfricoșă pe Danai. Văzându-l aproape, Sarpedon
Se-nvioră și așa începu să se roage de dânsul:
„Nu mă lăsa să fiu pradă Danailor, tu, Priamide.
Vino și dă-mi ajutor și las' dup-aceea-n cetate
Duhul să-mi dau, dacă nu mi-a fost dat mie bietul
Ca să mă-ntorc înapoi pe-acasă-n iubita mea țară
Și să aduc bucurie copilului meu și femeii."
Asta rugarea i-a fost, iar Hector nimic nu răspunse,
Ci se grăbi pe de lături voind pe Ahei să-i împingă
Tot înapoi și pe mulți să doboare. Tovarășii mândri
Ai lui Sarpedon pe el îl luară și-l duseră-n umbră
Pe sub stejarul crescut de minune la poarta cetății.
Iar de la coapsă, din stânga rănitului sulița-i scoase
Unul din ei, Pelagon, voinicul, iubitu-i prieten.
Prinse să leșine-atunci și ceață pe ochi i se puse,
Dar învie dup-aceea, și încet la bătaia de vânturi
Sufletu-i greu zbuciumat începu să mai prindă tărie.
Oastea din Argos acum, încolțită de Hector și Ares
Nu se mai da îndărăt luând fuga spre negre corăbii,
Nici pridìdea în opint, de aceea și tot se da-n lături,
Cum oblici că se bate de partea Troienilor Ares.
Oare pe cine dintâi și pe cine la urmă doboară
Hector, odrasla lui Priam, și zeul războiului Ares?
Pe vizitiul Orest, pe Teutras, un zeu în făptură,
Pe Enomaos, pe Trehos, dibaciul în arme, Etolul,
Pe Enopidul Helen, pe Oresbios, cel cu șerparul
Luciu pestriț, care-n Hila trăia lângă lacul Chefisos
Numai de-avere-ngrijind, și avea și pe alții aproape
Beoțieni, care aveau pe acolo mănoase pământuri.

Τοὺς δ᾽ ὡς οὖν ἐνόησε θεὰ λευκώλενος Ἥρη
Ἀργείους ὀλέκοντας ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ,
αὐτίκ᾽ Ἀθηναίην ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
ὢ πόποι αἰγιόχοιο Διὸς τέκος Ἀτρυτώνη,
ἦ ῥ᾽ ἅλιον τὸν μῦθον ὑπέστημεν Μενελάῳ
Ἴλιον ἐκπέρσαντ᾽ εὐτείχεον ἀπονέεσθαι,
εἰ οὕτω μαίνεσθαι ἐάσομεν οὖλον Ἄρηα.
ἀλλ᾽ ἄγε δὴ καὶ νῶϊ μεδώμεθα θούριδος ἀλκῆς.
Ὣς ἔφατ᾽, οὐδ᾽ ἀπίθησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη.
ἣ μὲν ἐποιχομένη χρυσάμπυκας ἔντυεν ἵππους
Ἥρη πρέσβα θεὰ θυγάτηρ μεγάλοιο Κρόνοιο·
Ἥβη δ᾽ ἀμφ᾽ ὀχέεσσι θοῶς βάλε καμπύλα κύκλα
χάλκεα ὀκτάκνημα σιδηρέῳ ἄξονι ἀμφίς.
τῶν ἤτοι χρυσέη ἴτυς ἄφθιτος, αὐτὰρ ὕπερθε
χάλκε᾽ ἐπίσσωτρα προσαρηρότα, θαῦμα ἰδέσθαι·
πλῆμναι δ᾽ ἀργύρου εἰσὶ περίδρομοι ἀμφοτέρωθεν·
δίφρος δὲ χρυσέοισι καὶ ἀργυρέοισιν ἱμᾶσιν
ἐντέταται, δοιαὶ δὲ περίδρομοι ἄντυγές εἰσι.
τοῦ δ᾽ ἐξ ἀργύρεος ῥυμὸς πέλεν· αὐτὰρ ἐπ᾽ ἄκρῳ
δῆσε χρύσειον καλὸν ζυγόν, ἐν δὲ λέπαδνα
κάλ᾽ ἔβαλε χρύσει᾽· ὑπὸ δὲ ζυγὸν ἤγαγεν Ἥρη
ἵππους ὠκύποδας, μεμαυῖ᾽ ἔριδος καὶ ἀϋτῆς.
Αὐτὰρ Ἀθηναίη κούρη Διὸς αἰγιόχοιο
πέπλον μὲν κατέχευεν ἑανὸν πατρὸς ἐπ᾽ οὔδει
ποικίλον, ὅν ῥ᾽ αὐτὴ ποιήσατο καὶ κάμε χερσίν·
ἣ δὲ χιτῶν᾽ ἐνδῦσα Διὸς νεφεληγερέταο
τεύχεσιν ἐς πόλεμον θωρήσσετο δακρυόεντα.
ἀμφὶ δ᾽ ἄρ᾽ ὤμοισιν βάλετ᾽ αἰγίδα θυσσανόεσσαν
δεινήν, ἣν περὶ μὲν πάντῃ Φόβος ἐστεφάνωται,
ἐν δ᾽ Ἔρις, ἐν δ᾽ Ἀλκή, ἐν δὲ κρυόεσσα Ἰωκή,
ἐν δέ τε Γοργείη κεφαλὴ δεινοῖο πελώρου
δεινή τε σμερδνή τε, Διὸς τέρας αἰγιόχοιο.
κρατὶ δ᾽ ἐπ᾽ ἀμφίφαλον κυνέην θέτο τετραφάληρον
χρυσείην, ἑκατὸν πολίων πρυλέεσσ᾽ ἀραρυῖαν·

Hera, zeița de sus, cea cu brațele albe, când vede
Cum pologeau pe Ahei în valma cea cruntă Troienii,
Iute spre-Atena se-ndreaptă zicându-i cuvinte ce zboară:
„Vai mie, vai, neînvinsă tu fiic-a lui Zeus, zadarnic
Am juruit lui Menelau că are să năruie Troia
Și-nvingător se va-ntoarce, că vezi cum lăsăm noi acuma
Volnic pe Ares să turbe, să-mprăștie groază și moarte.
Haide la lucru și noi, să fim gata de iureș și harță!”
Asta ea zice și Palas de loc nu se pune-mpotrivă.
Grabnică merge să-nhame doi zmei cu fruntare de aur
Hera, velita zeiță, născută din marele Cronos,
Pune și Hebe la osia cea fermecat-a cotigii
Roate rotunde de-aramă cu spițe de două ori patru;
Veșnice sunt ale roatelor cercuri durate din aur
Și cu obezi de aramă-ntărite, minunea vederii.
Și rotunjiți de argint străluce la roate butucii,
Chelna se-ntinde-mpletită-n curele de argint și de aur
Și-are deasupra pieptarului ei două margini de-aramă.
Oiștea-n față de-argint. La capătu-i leagă zeița
Hamul de aur frumos de poveste și prinde de dânsul
Dalbe hamuturi de aur, pe care le trece la pieptul
Cailor Hera-nfocată de setea-nvrăjbirii și luptei.
Dar și născuta din Zeus de scut purtătorul, Atena
Merge-n odaia părintelui ei, de pe sine desprinde
Dalbul ei strai împestrit și cu mâna-i țesut de ea însăși
Și se îmbracă în platoșa vijeliosului Zeus,
Arme încinge gătindu-se de bătălie. Pe spate
Ea își aruncă năprasnica pavăză înciucurată
Și-ncercuită de Spaimă, de jur împrejur, ca de-un șarpe.
Vrajba-i pe dânsa, și Sila, și Goana cea mult fioroasă,
Capul Gorgonei, dihania-nfricoșătoare, la mijloc,
Mărmuritor de cumplită și groaznică iasm-a lui Zeus.
Pune și coiful de aur, crestat și cu patru gurguie,
Care-ar putea ocroti pedestrime-a o sută de-orașe.

ἐς δ᾽ ὄχεα φλόγεα ποσὶ βήσετο, λάζετο δ᾽ ἔγχος
βριθὺ μέγα στιβαρόν, τῷ δάμνησι στίχας ἀνδρῶν
ἡρώων, οἷσίν τε κοτέσσεται ὀβριμοπάτρη.
Ἥρη δὲ μάστιγι θοῶς ἐπεμαίετ᾽ ἄρ᾽ ἵππους·
αὐτόμαται δὲ πύλαι μύκον οὐρανοῦ ἃς ἔχον Ὧραι,
τῇς ἐπιτέτραπται μέγας οὐρανὸς Οὔλυμπός τε
ἠμὲν ἀνακλῖναι πυκινὸν νέφος ἠδ᾽ ἐπιθεῖναι.
τῇ ῥα δι᾽ αὐτάων κεντρηνεκέας ἔχον ἵππους·
εὗρον δὲ Κρονίωνα θεῶν ἄτερ ἥμενον ἄλλων
ἀκροτάτῃ κορυφῇ πολυδειράδος Οὐλύμποιο.
ἔνθ᾽ ἵππους στήσασα θεὰ λευκώλενος Ἥρη
Ζῆν᾽ ὕπατον Κρονίδην ἐξείρετο καὶ προσέειπε·
Ζεῦ πάτερ οὐ νεμεσίζῃ Ἄρῃ τάδε καρτερὰ ἔργα
ὁσσάτιόν τε καὶ οἷον ἀπώλεσε λαὸν Ἀχαιῶν
μὰψ ἀτὰρ οὐ κατὰ κόσμον ἐμοὶ δ᾽ ἄχος, οἳ δὲ ἕκηλοι
τέρπονται Κύπρίς τε καὶ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων
ἄφρονα τοῦτον ἀνέντες, ὃς οὔ τινα οἶδε θέμιστα;
Ζεῦ πάτερ ἦ ῥά τί μοι κεχολώσεαι, αἴ κεν Ἄρηα
λυγρῶς πεπληγυῖα μάχης ἐξαποδίωμαι;
Τὴν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
ἄγρει μάν οἱ ἔπορσον Ἀθηναίην ἀγελείην,
ἥ ἑ μάλιστ᾽ εἴωθε κακῇς ὀδύνῃσι πελάζειν.
Ὣς ἔφατ᾽, οὐδ᾽ ἀπίθησε θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
μάστιξεν δ᾽ ἵππους· τὼ δ᾽ οὐκ ἀέκοντε πετέσθην
μεσσηγὺς γαίης τε καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος.
ὅσσον δ᾽ ἠεροειδὲς ἀνὴρ ἴδεν ὀφθαλμοῖσιν
ἥμενος ἐν σκοπιῇ, λεύσσων ἐπὶ οἴνοπα πόντον,
τόσσον ἐπιθρῴσκουσι θεῶν ὑψηχέες ἵπποι.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ Τροίην ἷξον ποταμώ τε ῥέοντε,
ἧχι ῥοὰς Σιμόεις συμβάλλετον ἠδὲ Σκάμανδρος,
ἔνθ᾽ ἵππους ἔστησε θεὰ λευκώλενος Ἥρη
λύσασ᾽ ἐξ ὀχέων, περὶ δ᾽ ἠέρα πουλὺν ἔχευε·
τοῖσιν δ᾽ ἀμβροσίην Σιμόεις ἀνέτειλε νέμεσθαι.
Αἳ δὲ βάτην τρήρωσι πελειάσιν ἴθμαθ᾽ ὁμοῖαι

Suie-se în focuria teleagă și-mpumn-apoi lancea
Mare și grea, oțelită, cu care-a bărbaților rânduri
Fulgeră ea mânioasă, născută din tată puternic.
Repede Hera dă bici telegarilor și, de la sine,
Poarta cerească trosnind pe loc se deschide-nainte:
Străjuie Horele acolo tot cerul și-Olimpul, ridică
Norii cei deși și-i coboară, fiind în Olimp portărițe.
Caii cu șfichiul mânați de zeițe pe poartă trecură.
Ele, de zei osebit, la o parte găsiră pe Zeus
Stând pe-a Olimpului culme, pe cea mai înaltă din toate.
Hera cu brațele albe opri lângă el telegarii
Și începu să-l întrebe pe cel mai deasupra zeimii:
„Cum nu te mânii, Părinte, de sălbăticia lui Ares?
Ce mai vieți de viteji prin tabăr-Aheilor stinse
Fără de cale și drept! Mi-e jale de ei, dar Apolon
Și Afrodita se bucură fără mustrare de cuget
Și pe nebun îl asmuță de nu mai cunoaște vreo lege.
Oare, Părinte, tu, Zeus, te superi acuma pe mine,
Dacă pe Ares, amarnic bătut, îl voi scoate din luptă?"
Se învoi și răspunse zeiței stăpânul furtunii:
„Hai și trimite-mpotrivă-i pe Palas cea biruitoare,
Care-i deprinsă lui Ares să-i dea lovituri dureroase."
Astfel îi zise, și Hera voios se supuse poruncii.
Biciuie caii pornind, iar ei se îndeamnă cu zborul
Repede între pământ și-a cerului boltă cu stele.
Cât de lățită e zarea ce-o vede cu ochii neștine
Când de pe-o culme se uită pe-ntinderea mării albastre,
Saltă deodată pe-atâta și caii iau vânt și nechează.
Când după asta sosiră-n curând pe câmpie la Troia,
Unde Simois și-amestecă apa cu râul Scamandru,
Hera cu brațele albe din fugă opri telegarii
Și-i slobozi de la car și în negură deasă-i ascunse;
Scoase-ambrozie Simois atunci și le dete să pască.
Zânele apoi, cu pășit de sfioși porumbei, se grăbiră

ἀνδράσιν Ἀργείοισιν ἀλεξέμεναι μεμαυῖαι·
ἀλλ᾽ ὅτε δή ῥ᾽ ἵκανον ὅθι πλεῖστοι καὶ ἄριστοι
ἕστασαν ἀμφὶ βίην Διομήδεος ἱπποδάμοιο
εἰλόμενοι λείουσιν ἐοικότες ὠμοφάγοισιν
ἢ συσὶ κάπροισιν, τῶν τε σθένος οὐκ ἀλαπαδνόν,
ἔνθα στᾶσ᾽ ἤϋσε θεὰ λευκώλενος Ἥρη
Στέντορι εἰσαμένη μεγαλήτορι χαλκεοφώνῳ,
ὃς τόσον αὐδήσασχ᾽ ὅσον ἄλλοι πεντήκοντα·
αἰδὼς Ἀργεῖοι κάκ᾽ ἐλέγχεα εἶδος ἀγητοί·
ὄφρα μὲν ἐς πόλεμον πωλέσκετο δῖος Ἀχιλλεύς,
οὐδέ ποτε Τρῶες πρὸ πυλάων Δαρδανιάων
οἴχνεσκον· κείνου γὰρ ἐδείδισαν ὄβριμον ἔγχος·
νῦν δὲ ἑκὰς πόλιος κοίλῃς ἐπὶ νηυσὶ μάχονται.
  Ὣς εἰποῦσ᾽ ὄτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.
Τυδεΐδῃ δ᾽ ἐπόρουσε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
εὗρε δὲ τόν γε ἄνακτα παρ᾽ ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν
ἕλκος ἀναψύχοντα τό μιν βάλε Πάνδαρος ἰῷ.
ἱδρὼς γάρ μιν ἔτειρεν ὑπὸ πλατέος τελαμῶνος
ἀσπίδος εὐκύλου· τῷ τείρετο, κάμνε δὲ χεῖρα,
ἂν δ᾽ ἴσχων τελαμῶνα κελαινεφὲς αἷμ᾽ ἀπομόργνυ.
ἱππείου δὲ θεὰ ζυγοῦ ἥψατο φώνησέν τε·
ἦ ὀλίγον οἷ παῖδα ἐοικότα γείνατο Τυδεύς.
Τυδεύς τοι μικρὸς μὲν ἔην δέμας, ἀλλὰ μαχητής·
καί ῥ᾽ ὅτε πέρ μιν ἐγὼ πολεμίζειν οὐκ εἴασκον
οὐδ᾽ ἐκπαιφάσσειν, ὅτε τ᾽ ἤλυθε νόσφιν Ἀχαιῶν
ἄγγελος ἐς Θήβας πολέας μετὰ Καδμείωνας·
δαίνυσθαί μιν ἄνωγον ἐνὶ μεγάροισιν ἕκηλον·
αὐτὰρ ὃ θυμὸν ἔχων ὃν καρτερὸν ὡς τὸ πάρος περ
κούρους Καδμείων προκαλίζετο, πάντα δ᾽ ἐνίκα
ῥηϊδίως· τοίη οἱ ἐγὼν ἐπιτάρροθος ἦα.
σοὶ δ᾽ ἤτοι μὲν ἐγὼ παρά θ᾽ ἵσταμαι ἠδὲ φυλάσσω,
καί σε προφρονέως κέλομαι Τρώεσσι μάχεσθαι·
ἀλλά σευ ἢ κάματος πολυᾶϊξ γυῖα δέδυκεν
ἤ νύ σέ που δέος ἴσχει ἀκήριον· οὐ σύ γ᾽ ἔπειτα

Pline de râvnă fiind oștirea danae s-ajute.
Când au ajuns amândouă pe unde stăteau la bătaie
Cei mai viteji și mai mulți alături de craiul Tidide,
Toți deopotrivă cu leii ce mistuie carnea de crudă
Sau ca sălbaticii vieri care nu mai slăbesc în putere;
Hera oprindu-se acolo, se schimbă la față, -mprumută
Chipul lui Stentor, viteazul cu glasul de-aramă, ca dânsul
Țipă cât oameni cincizeci și-i mustră pe dânșii: „Rușine
Vouă, nevolnici Ahei, păunașilor, voi fără suflet!
Până ce-Ahile umbla împreună cu voi la bătaie,
Nu cutezau nici pe Poarta Dardană să iasă Troienii,
Căci tremurau de cumplita lui lance, dar iată că astăzi
Vin să se bată cu voi la corăbii, departe de ziduri.”
  Asta grăindu-le aprinse la toți vitejia și-avântul.
Palas Atena din ochi fulgerând a zburat la Tidide.
Dâns’a găsit pe viteaz aproape de cai și de care
Rana-i făcută din arc de Pandaros în vânt răcorindu-și,
Căci nădușeli îl munceau sub larga curea de la scutu-i
Mare frumos cercuit, și brațu-i de chin amorțise;
Dânsul în lături cureaua ținea și ștergea de pe rană
Sângele negru. Zeița de ham rezemându-se-i zise:
  „Tare puțin lui Tideu la inimă-i seamănă fiul.
Mic de statur-a fost el, dar mare la suflet și-n arme,
Când bunăoară demult eu nu-i dam răgaz să se bată
Și să se-ntreacă nebun pe vremea când el se dusese
Singur la Teba-ntre mulții cadmei ca trimis de oștire,
Și-l sfătuisem în tihnă să-și cate de masă la curte,
Dar inimos el fiind, cum fuse-nainte de-a pururi,
Prinse a-i chema pe Cadmei și-i învinse-n tot felul de lupte
Lesne pe toți, că așa i-am fost eu de-ajutor la nevoie.
Iată și ție tot astfel ți-ajut și te apăr de-aproape
Și stăruiesc înadins din nou să te bați cu Troienii.
Dacă tu însă-n putere-ai slăbit după multă năvală
Ori mi te ține în loc mișeleasca codire din frică –

Τυδέος ἔκγονός ἐσσι δαΐφρονος Οἰνεΐδαο.
Τὴν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
γιγνώσκω σε θεὰ θύγατερ Διὸς αἰγιόχοιο·
τώ τοι προφρονέως ἐρέω ἔπος οὐδ᾽ ἐπικεύσω.
οὔτέ τί με δέος ἴσχει ἀκήριον οὔτέ τις ὄκνος,
ἀλλ᾽ ἔτι σέων μέμνημαι ἐφετμέων ἃς ἐπέτειλας·
οὔ μ᾽ εἴας μακάρεσσι θεοῖς ἀντικρὺ μάχεσθαι
τοῖς ἄλλοις· ἀτὰρ εἴ κε Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη
ἔλθῃσ᾽ ἐς πόλεμον, τήν γ᾽ οὐτάμεν ὀξέϊ χαλκῷ.
τοὔνεκα νῦν αὐτός τ᾽ ἀναχάζομαι ἠδὲ καὶ ἄλλους
Ἀργείους ἐκέλευσα ἀλήμεναι ἐνδάδε πάντας·
γιγνώσκω γὰρ Ἄρηα μάχην ἀνὰ κοιρανέοντα.
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Τυδεΐδη Διόμηδες ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ
μήτε σύ γ᾽ Ἄρηα τό γε δείδιθι μήτε τιν᾽ ἄλλον
ἀθανάτων, τοίη τοι ἐγὼν ἐπιτάρροθός εἰμι·
ἀλλ᾽ ἄγ᾽ ἐπ᾽ Ἄρηϊ πρώτῳ ἔχε μώνυχας ἵππους,
τύψον δὲ σχεδίην μηδ᾽ ἅζεο θοῦρον Ἄρηα
τοῦτον μαινόμενον, τυκτὸν κακόν, ἀλλοπρόσαλλον,
ὃς πρῴην μὲν ἐμοί τε καὶ Ἥρῃ στεῦτ᾽ ἀγορεύων
Τρωσὶ μαχήσεσθαι, ἀτὰρ Ἀργείοισιν ἀρήξειν,
νῦν δὲ μετὰ Τρώεσσιν ὁμιλεῖ, τῶν δὲ λέλασται.
Ὣς φαμένη Σθένελον μὲν ἀφ᾽ ἵππων ὦσε χαμᾶζε,
χειρὶ πάλιν ἐρύσασ᾽, ὃ δ᾽ ἄρ᾽ ἐμμαπέως ἀπόρουσεν·
ἣ δ᾽ ἐς δίφρον ἔβαινε παραὶ Διομήδεα δῖον
ἐμμεμαυῖα θεά· μέγα δ᾽ ἔβραχε φήγινος ἄξων
βριθοσύνῃ· δεινὴν γὰρ ἄγεν θεὸν ἄνδρά τ᾽ ἄριστον.
λάζετο δὲ μάστιγα καὶ ἡνία Παλλὰς Ἀθήνη·
αὐτίκ᾽ ἐπ᾽ Ἄρηϊ πρώτῳ ἔχε μώνυχας ἵππους.
ἤτοι ὃ μὲν Περίφαντα πελώριον ἐξενάριζεν
Αἰτωλῶν ὄχ᾽ ἄριστον Ὀχησίου ἀγλαὸν υἱόν·
τὸν μὲν Ἄρης ἐνάριζε μιαιφόνος· αὐτὰρ Ἀθήνη
δῦν᾽ Ἄϊδος κυνέην, μή μιν ἴδοι ὄβριμος Ἄρης.
Ὡς δὲ ἴδε βροτολοιγὸς Ἄρης Διομήδεα δῖον,

Nu-ți este tată Tideu, nici șoimul Oineus bunicul."
Dar Diomede Tidide răspunse zeiței Atena:
„Eu te cunosc, o, zeiță, pe tine, tu fiic-a lui Zeus.
De-asta vorbi-voi deschis și nu-ți voi ascunde nimica.
Nu o mișelnică teamă mă ține pe-aci șovăielnic,
Țin numai seamă de sfatul ce tu mi l-ai dat înainte;
Nu m-ai lăsat să mă-ncaier cu nimenea din fericiții
Nemuritori, ci de văd pe-a lui Zeus copil-Afrodita
Parte luând la război, să tabăr asupra-i cu arma.
De-asta și eu mă tot dau îndărăt și întreaga-mi oștire
Tot o silesc să s-adune și-ncet să se-nghesuie-ncoace,
Știu doar că Ares el însuși acum cârmuiește bătaia."
Dar cea cu ochii albaștri așa-l îndemnă pe Tidide:
„Tu, Diomede Tidide, prea scumpe tu inimii mele,
Nu te mai teme de Ares și n-avea tu grijă de zeii
Nemuritori, căci eu stau alături aici și te sprijin.
Mână spre Ares întâi telegarii acolo de-a dreptul,
Bate-l de-aproape și nu te sfii de năvalnicul Ares
Cel apucat și cu totul hain, schimbător ca și vântul,
El care-ntâi s-a legat juruind către mine și Hera
C-are s-ajute pe Ahei și-o să se lupte mereu cu Troienii,
Dar de Ahei a uitat și acum e-nhăitat cu dușmanii."
Asta zeița vorbi. Pe urm-apucând pe Stenelos,
Ea îl împinse din car; deodată sări el din chelnă.
Grabnică ea se sui pe alături de craiul Tidide.
Osia cea de stejar trosni apăsată de greul
Care-l ducea, de cumplita zeiță și cel mai de frunte
Dintre bărbați. Luând apoi biciul și frânele, Palas
Iute spre Ares întâi porni telegarii de-a dreptul.
Ares atunci omora pe un mal de bărbat, pe Perifas,
Cel mai șoiman din Etoli, chiposul fecior al lui Ohes.
Zeul setos de măcel da zor pe acolo, iar Palas
Cușma lui Hades și-a pus să n-o vadă puternicul Ares.
Zeul urgelnic atunci, văzând pe măritul Tidide,

ἤτοι ὃ μὲν Περίφαντα πελώριον αὐτόθ᾽ ἔασε
κεῖσθαι ὅθι πρῶτον κτείνων ἐξαίνυτο θυμόν,
αὐτὰρ ὃ βῆ ῥ᾽ ἰθὺς Διομήδεος ἱπποδάμοιο.
οἳ δ᾽ ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ᾽ ἀλλήλοισιν ἰόντες,
πρόσθεν Ἄρης ὠρέξαθ᾽ ὑπὲρ ζυγὸν ἡνία θ᾽ ἵππων
ἔγχεϊ χαλκείῳ μεμαὼς ἀπὸ θυμὸν ἑλέσθαι·
καὶ τό γε χειρὶ λαβοῦσα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη
ὦσεν ὑπὲκ δίφροιο ἐτώσιον ἀϊχθῆναι.
δεύτερος αὖθ᾽ ὡρμᾶτο βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης
ἔγχεϊ χαλκείῳ· ἐπέρεισε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη
νείατον ἐς κενεῶνα ὅθι ζωννύσκετο μίτρῃ·
τῇ ῥά μιν οὖτα τυχών, διὰ δὲ χρόα καλὸν ἔδαψεν,
ἐκ δὲ δόρυ σπάσεν αὖτις· ὃ δ᾽ ἔβραχε χάλκεος Ἄρης
ὅσσόν τ᾽ ἐννεάχιλοι ἐπίαχον ἢ δεκάχιλοι
ἀνέρες ἐν πολέμῳ ἔριδα ξυνάγοντες Ἄρηος.
τοὺς δ᾽ ἄρ᾽ ὑπὸ τρόμος εἷλεν Ἀχαιούς τε Τρῶάς τε
δείσαντας· τόσον ἔβραχ᾽ Ἄρης ἆτος πολέμοιο.
Οἵη δ᾽ ἐκ νεφέων ἐρεβεννὴ φαίνεται ἀὴρ
καύματος ἐξ ἀνέμοιο δυσαέος ὀρνυμένοιο,
τοῖος Τυδεΐδῃ Διομήδεϊ χάλκεος Ἄρης
φαίνεθ᾽ ὁμοῦ νεφέεσσιν ἰὼν εἰς οὐρανὸν εὐρύν.
καρπαλίμως δ᾽ ἵκανε θεῶν ἕδος αἰπὺν Ὄλυμπον,
πὰρ δὲ Διὶ Κρονίωνι καθέζετο θυμὸν ἀχεύων,
δεῖξεν δ᾽ ἄμβροτον αἷμα καταρρέον ἐξ ὠτειλῆς,
καί ῥ᾽ ὀλοφυρόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ζεῦ πάτερ οὐ νεμεσίζῃ ὁρῶν τάδε καρτερὰ ἔργα;
αἰεί τοι ῥίγιστα θεοὶ τετληότες εἰμὲν
ἀλλήλων ἰότητι, χάριν ἄνδρεσσι φέροντες.
σοὶ πάντες μαχόμεσθα· σὺ γὰρ τέκες ἄφρονα κούρην
οὐλομένην, ᾗ τ᾽ αἰὲν ἀήσυλα ἔργα μέμηλεν.
ἄλλοι μὲν γὰρ πάντες ὅσοι θεοί εἰσ᾽ ἐν Ὀλύμπῳ
σοί τ᾽ ἐπιπείθονται καὶ δεδμήμεσθα ἕκαστος·
ταύτην δ᾽ οὔτ᾽ ἔπεϊ προτιβάλλεαι οὔτέ τι ἔργῳ,
ἀλλ᾽ ἀνιεῖς, ἐπεὶ αὐτὸς ἐγείναο παῖδ᾽ ἀΐδηλον·

Iute-a lăsat pe înaltul Perifas în țărnă, pe locul
Unde lovitu-l-a 'ntâi curmându-i a vieții suflare;
Fuga pe urm' a pornit spre Tidide, de cai strunitorul.
Când dup'aceea grăbiți se apropie unul de altul,
Ares întâi s'opinti și cu sulița-ndată se-ntinse
Peste-a fugarilor hamuri și jug, și turba să-l omoare.
Sulița însă din zboru-i zeița i-o prinse și iute
I-o-nlătură de la car, de-i fu în deșert lovitura.
Când Diomede viteazul apoi repezit-a spre Ares
Lancea de-aramă, pe loc Atena a înfipt-o într-însul,
Jos în deșerturi, adânc, pe unde-i colanul de-aramă.
După ce-acolo-l răni, sfâșiind a lui piele frumoasă,
Sulița trase-napoi. Dă țipăt atunci ferecatul
Ares cât ar țipa în război pân' la nouă sau zece
Mii de bărbați luptători, când setea de harță-i aprinde.
Cum l-auziră Troienii și-Aheii stătură de groază
Toți tremurând, așa groaznic fu răcnetul cruntului Ares.
Ca un văzduh înnoptat, matahală de nori ce se-naltă
Când după arșiță-ncepe să vâjâie viforul, astfel
I s-a părut lui Tidid și zeu-mbrăcat în aramă
Ares pe cerul întins suindu-se-n slavă prin nouri.
Iute sosi pe-al Olimpului creștet, al zeilor scaun,
Unde cu suflet mâhnit a stat lângă Zeus Cronion;
Sângele-i dumnezeiesc arăta cum îi curge din rană
Și tânguindu-se el zicea supărat către dânsul:
„Cum nu te mânii, Părinte, când vezi cumplitate ca asta?
Cele mai crude dureri pătimirăm noi zeii de-a pururi,
Noi din al nostru imbold, ca să facem la oameni pe voie.
Toți avem sfadă cu tine, căci tu ai născut pe-o smintită
Și ticăloasă de fiică ce cugetă numai blestemuri.
Zeii ceilalți din Olimp se pleacă doar ție cu toții
Și fiecare din noi cu supunere ascultă de tine.
Numai pe ea niciodată din grai ori cu fapta tu nu vrei
S-o înfrânezi, ci în voie o lași totdeauna, fiindcă

ἢ νῦν Τυδέος υἱὸν ὑπερφίαλον Διομήδεα
μαργαίνειν ἀνέηκεν ἐπ᾽ ἀθανάτοισι θεοῖσι.
Κύπριδα μὲν πρῶτον σχεδὸν οὔτασε χεῖρ᾽ ἐπὶ καρπῷ,
αὐτὰρ ἔπειτ᾽ αὐτῷ μοι ἐπέσσυτο δαίμονι ἶσος·
ἀλλά μ᾽ ὑπήνεικαν ταχέες πόδες· ἦ τέ κε δηρὸν
αὐτοῦ πήματ᾽ ἔπασχον ἐν αἰνῇσιν νεκάδεσσιν,
ἤ κε ζὼς ἀμενηνὸς ἔα χαλκοῖο τυπῇσι.
  Τὸν δ᾽ ἄρ᾽ ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς.
μή τί μοι ἀλλοπρόσαλλε παρεζόμενος μινύριζε.
ἔχθιστος δέ μοί ἐσσι θεῶν οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν·
αἰεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη πόλεμοί τε μάχαι τε.
μητρός τοι μένος ἐστὶν ἀάσχετον οὐκ ἐπιεικτὸν
Ἥρης· τὴν μὲν ἐγὼ σπουδῇ δάμνημ᾽ ἐπέεσσι·
τώ σ᾽ ὀΐω κείνης τάδε πάσχειν ἐννεσίῃσιν.
ἀλλ᾽ οὐ μάν σ᾽ ἔτι δηρὸν ἀνέξομαι ἄλγε᾽ ἔχοντα·
ἐκ γὰρ ἐμεῦ γένος ἐσσί, ἐμοὶ δέ σε γείνατο μήτηρ·
εἰ δέ τευ ἐξ ἄλλου γε θεῶν γένευ ὧδ᾽ ἀΐδηλος
καί κεν δὴ πάλαι ἦσθα ἐνέρτερος Οὐρανιώνων.
  Ὣς φάτο, καὶ Παιήον᾽ ἀνώγειν ἰήσασθαι.
τῷ δ᾽ ἐπὶ Παιήων ὀδυνήφατα φάρμακα πάσσων
ἠκέσατ᾽· οὐ μὲν γάρ τι καταθνητός γ᾽ ἐτέτυκτο.
ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ὀπὸς γάλα λευκὸν ἐπειγόμενος συνέπηξεν
ὑγρὸν ἐόν, μάλα δ᾽ ὦκα περιτρέφεται κυκόωντι,
ὣς ἄρα καρπαλίμως ἰήσατο θοῦρον Ἄρηα.
τὸν δ᾽ Ἥβη λοῦσεν, χαρίεντα δὲ εἵματα ἕσσε·
πὰρ δὲ Διὶ Κρονίωνι καθέζετο κύδεϊ γαίων.
  Αἳ δ᾽ αὖτις πρὸς δῶμα Διὸς μεγάλοιο νέοντο
Ἥρη τ᾽ Ἀργείη καὶ Ἀλαλκομενηῒς Ἀθήνη
παύσασαι βροτολοιγὸν Ἄρη᾽ ἀνδροκτασιάων.

Ea, urgisita, născută-i din tine. Chiar astăzi împinse
Pe Diomede trufașul cu zeii orbiș să s-apuce.
El mai întâi pe Afrodita răni din aproape la mână
Și dup-aceea la mine sări ca un zeu în putere.
Tălpile-mi iuți au putut să mă scape, căci altfel acolo
Rău o pățeam, că stam mult în mormanul scârboaselor hoituri
Sau rămâneam în viață nevolnic în urma lovirii."
Dar îl privește pieziș și-i zice stăpânul furtunii:
  „Nu-mi sta în față scâncind, zvânturatice, nu te mai plânge.
Mai urâcios în Olimp nu-mi este nici unul ca tine,
Tu îndrăgit ești de-a-pururi de sfezi, de bătăi și războaie,
Nesuferit de amarnic și neîmblânzit ești la fire
Tocmai ca Hera, ca mama-ți ce-abia pot struni-o cu vorba.
Urma povețelor ei, gândesc, e pățania aceasta.
Totuși eu nu mă îndur să te las suferințelor pradă:
Tu ești cu mine de-un neam, căci mie născutu-te-a Hera.
Dacă vr'un altul cumva ți-ar fi dat urgisita viață,
Ai fi ajuns tu de mult în iad mai afund ca Titanii."
  Astfel i-a zis și pe loc dă poruncă să-l vindece Peon.
El pospăi pe-a lui rană prielnice leacuri ușoare
Și-l lecui pe deplin, căci nemuritor este zeul.
Iute cum laptele alb cu suc de smochin se încheagă,
Dacă-nainte-l clătești, deși-i apătos când l-amesteci –
Iute tot astfel pe zeu îl tămăduie doftorul Peon.
Hebe îl spală pe Ares și-n haine frumoase-l îmbracă.
Dânsul apoi lângă tatăl său stete fălos de mărire.
  Iată, se-ntoarser-atunci pe Olimp la palatul lui Zeus,
Hera cu hramul în Argos, și Palas în Alalcomene,
După ce de la război l-alungară pe crâncenul Ares.

ΙΛΙΑΔΟΣ Ζ

Τρώων δ᾽ οἰώθη καὶ Ἀχαιῶν φύλοπις αἰνή·
πολλὰ δ᾽ ἄρ᾽ ἔνθα καὶ ἔνθ᾽ ἴθυσε μάχη πεδίοιο
ἀλλήλων ἰθυνομένων χαλκήρεα δοῦρα
μεσσηγὺς Σιμόεντος ἰδὲ Ξάνθοιο ῥοάων.
 Αἴας δὲ πρῶτος Τελαμώνιος ἕρκος Ἀχαιῶν
Τρώων ῥῆξε φάλαγγα, φόως δ᾽ ἑτάροισιν ἔθηκεν,
ἄνδρα βαλὼν ὃς ἄριστος ἐνὶ Θρῄκεσσι τέτυκτο
υἱὸν Ἐϋσσώρου Ἀκάμαντ᾽ ἠΰν τε μέγαν τε.
τόν ῥ᾽ ἔβαλε πρῶτος κόρυθος φάλον ἱπποδασείης,
ἐν δὲ μετώπῳ πῆξε, πέρησε δ᾽ ἄρ᾽ ὀστέον εἴσω
αἰχμὴ χαλκείη· τὸν δὲ σκότος ὄσσε κάλυψεν.
 Ἄξυλον δ᾽ ἄρ᾽ ἔπεφνε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης
Τευθρανίδην, ὃς ἔναιεν ἐϋκτιμένῃ ἐν Ἀρίσβῃ
ἀφνειὸς βιότοιο, φίλος δ᾽ ἦν ἀνθρώποισι.
πάντας γὰρ φιλέεσκεν ὁδῷ ἔπι οἰκία ναίων.
ἀλλά οἱ οὔ τις τῶν γε τότ᾽ ἤρκεσε λυγρὸν ὄλεθρον
πρόσθεν ὑπαντιάσας, ἀλλ᾽ ἄμφω θυμὸν ἀπηύρα
αὐτὸν καὶ θεράποντα Καλήσιον, ὅς ῥα τόθ᾽ ἵππων
ἔσκεν ὑφηνίοχος· τὼ δ᾽ ἄμφω γαῖαν ἐδύτην.
 Δρῆσον δ᾽ Εὐρύαλος καὶ Ὀφέλτιον ἐξενάριξε·
βῆ δὲ μετ᾽ Αἴσηπον καὶ Πήδασον, οὕς ποτε νύμφη
νηῒς Ἀβαρβαρέη τέκ᾽ ἀμύμονι Βουκολίωνι.
Βουκολίων δ᾽ ἦν υἱὸς ἀγαυοῦ Λαομέδοντος
πρεσβύτατος γενεῇ, σκότιον δέ ἑ γείνατο μήτηρ·
ποιμαίνων δ᾽ ἐπ᾽ ὄεσσι μίγη φιλότητι καὶ εὐνῇ,
ἣ δ᾽ ὑποκυσαμένη διδυμάονε γείνατο παῖδε.
καὶ μὲν τῶν ὑπέλυσε μένος καὶ φαίδιμα γυῖα
Μηκιστηϊάδης καὶ ἀπ᾽ ὤμων τεύχε᾽ ἐσύλα.
 Ἀστύαλον δ᾽ ἄρ᾽ ἔπεφνε μενεπτόλεμος Πολυποίτης·
Πιδύτην δ᾽ Ὀδυσεὺς Περκώσιον ἐξενάριξεν

Cântul VI

Singuri în luptă rămaser-acuma Troienii și-Aheii.
Unde și unde mai tare se tot războiau pe câmpie;
Lănci ferecate zburau, azvârlite de-o parte și alta,
Între prealinul Simois și râul vultorilor Xantos.
 Aias Telamonianul întâi, meterezul oștirii,
Rupse șiragul troian și soților zare deschise,
Cum zdupui la pământ pe al Tracilor Domn, pe Acamas
Cel din Evsoros născut, om bun de vârtute și mare.
El mai întâi nimerindu-l la chivără-n creastă-i înfipse
Boldul în frunte, în os îi trecu ascuțita-i aramă
Și peste ochi într-o clipă-i se puse-ntunericul morții.
 Iar Diomede ucise pe unul cu numele Axilos,
Fiul lui Teutras, venit din orașul temeinic Arisbe.
Tare bogat era el, și iubit era totuși de oameni;
Casele avându-și la drum, în gazdă primea pe oricine.
Însă din oaspeții lui nu vine să-l scape nici unul
Dându-i acum ajutor, și-i curmă suflarea Tidide,
Lui și ortacului său, mânarul telegii, Calesiu;
Astfel pe-aceștí amândoi la urmă-i înghite țărâna.
 Iar între aceste, Evrialos răpuse pe-Ofelt și pe Dresos
Și năvăli la Esep, la Pedasos, feciorii Naiadei
Abarbarea și-ai unui ales muritor, Bucolion,
Care-a fost fiul măritului crai Laomedonte,
Cel mai în vârstă copil născut din ascunsă iubire.
Turma de oi păstorind pe o nimfă-ndrăgi Bucolion;
Ea însoțită cu el îi născu pe aceia, doi gemeni,
Căror acum le strivi mădularele zdravene dalbe
Mecistead Evrialos, pe urmă-i goli de-armătură.
 Iar bătăiosul oștean Polipoit omorî pe-Astialos,
Craiul Ulise străpunse cu lancea-i pe unul Pidite

ἔγχεϊ χαλκείῳ, Τεῦκρος δ᾽ Ἀρετάονα δῖον.
Ἀντίλοχος δ᾽ Ἄβληρον ἐνήρατο δουρὶ φαεινῷ
Νεστορίδης, Ἔλατον δὲ ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
ναῖε δὲ Σατνιόεντος ἐϋρρείταο παρ᾽ ὄχθας
Πήδασον αἰπεινήν. Φύλακον δ᾽ ἕλε Λήϊτος ἥρως
φεύγοντ᾽· Εὐρύπυλος δὲ Μελάνθιον ἐξενάριξεν.
Ἄδρηστον δ᾽ ἄρ᾽ ἔπειτα βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος
ζωὸν ἕλ᾽· ἵππω γάρ οἱ ἀτυζομένω πεδίοιο
ὄζῳ ἔνι βλαφθέντε μυρικίνῳ ἀγκύλον ἅρμα
ἄξαντ᾽ ἐν πρώτῳ ῥυμῷ αὐτὼ μὲν ἐβήτην
πρὸς πόλιν, ᾗ περ οἱ ἄλλοι ἀτυζόμενοι φοβέοντο,
αὐτὸς δ᾽ ἐκ δίφροιο παρὰ τροχὸν ἐξεκυλίσθη
πρηνὴς ἐν κονίῃσιν ἐπὶ στόμα· πὰρ δέ οἱ ἔστη
Ἀτρεΐδης Μενέλαος ἔχων δολιχόσκιον ἔγχος.
Ἄδρηστος δ᾽ ἄρ᾽ ἔπειτα λαβὼν ἐλίσσετο γούνων·
ζώγρει Ἀτρέος υἱέ, σὺ δ᾽ ἄξια δέξαι ἄποινα·
πολλὰ δ᾽ ἐν ἀφνειοῦ πατρὸς κειμήλια κεῖται
χαλκός τε χρυσός τε πολύκμητός τε σίδηρος,
τῶν κέν τοι χαρίσαιτο πατὴρ ἀπερείσι᾽ ἄποινα
εἴ κεν ἐμὲ ζωὸν πεπύθοιτ᾽ ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν.
Ὣς φάτο, τῷ δ᾽ ἄρα θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔπειθε·
καὶ δή μιν τάχ᾽ ἔμελλε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν
δώσειν ᾧ θεράποντι καταξέμεν· ἀλλ᾽ Ἀγαμέμνων
ἀντίος ἦλθε θέων, καὶ ὁμοκλήσας ἔπος ηὔδα·
ὦ πέπον ὦ Μενέλαε, τί ἢ δὲ σὺ κήδεαι οὕτως
ἀνδρῶν; ἦ σοὶ ἄριστα πεποίηται κατὰ οἶκον
πρὸς Τρώων; τῶν μή τις ὑπεκφύγοι αἰπὺν ὄλεθρον
χεῖράς θ᾽ ἡμετέρας, μηδ᾽ ὅν τινα γαστέρι μήτηρ
κοῦρον ἐόντα φέροι, μηδ᾽ ὃς φύγοι, ἀλλ᾽ ἅμα πάντες
Ἰλίου ἐξαπολοίατ᾽ ἀκήδεστοι καὶ ἄφαντοι.
Ὣς εἰπὼν ἔτρεψεν ἀδελφειοῦ φρένας ἥρως
αἴσιμα παρειπών· ὃ δ᾽ ἀπὸ ἕθεν ὤσατο χειρὶ
ἥρω᾽ Ἄδρηστον· τὸν δὲ κρείων Ἀγαμέμνων
οὖτα κατὰ λαπάρην· ὃ δ᾽ ἀνετράπετ᾽, Ἀτρεΐδης δὲ

Percoțianul și Teucru la fel îl strivi pe Aretaon.
Iar pe Abderos cu lucia lance-l lăți Antilohos,
Fiul lui Nestor, Atrid Agamemnon pe unul Elatos,
Care ședea-n prăvălatul Pedasos, aproape de râul
Lin-curgător Satniois; din fugă răzbi pe Filacos
Leitos viteazul, pe când Evripil omora pe Melantiu.
Iar după asta pe-Adrastos îl prinse de viu luptătorul
Aprig Menelau; de spaimă pe câmp i-apucaseră caii
Și-mpiedicându-se caru-n tufișuri de cătin-acolo,
Oiștea-n față la capăt se rupse, și caii luară
Vânt spre cetate, pe unde-o zbughiră de spaimă și alții;
Iar căpitanul Adrast, din car lunecând peste roată,
Cade pe brânci și cu gura prin pulbere. Dar îl ajunge
Craiul Menelau Atrid cu sulița lungă; de teamă
Roagă-se Adrast și se milcuie așa, apucându-i genunchii:
„Zilele cruță-mi, Atrid, și ia-ți cuvenita răsplată.
Tata-i bogat și la dânsul odoare găsești o grămadă,
Aur și-aramă și fier făurit anevoie-n tot chipul.
Tata din toate o să-ți dăruie ție o groază de daruri,
Dac-auzi-va că eu sunt teafăr și viu la corăbii."
Astfel îl roagă pe el și inima-i mișcă cu graiul.
Gata-i Atride să-l dea vizitiului său ca să-l ducă
El la corăbii pe-Adrastos. Atunci Agamemnon în pripă
Vine-ntr-un suflet acolo și-l mustră și țipă la dânsul:
„Ce cruți așa pe dușmani cu firea ta moale, Menelau?
Tare frumos se purtară Troienii acasă la tine.
Nimeni acum de la ei să nu scape de moarte haină,
Nici să ne fugă din mână; nici pruncul ce-n sânu-i îl poartă
Mama să nu ne mai scape, ci toți și cu totul, de-a valma
Fără-ngropare și urmă să piară mișeii din Troia!"
Astfel îi zise viteazul și fratelui mintea i-o-ntoarse,
Doar îi vorbise cu drept. De aceea-l împinse cu mâna
Dânsul îndată pe-Adrastos, iar craiul Atrid Agamemnon
Cu-o lovitură-n deșerturi îl dă peste spate și iute

λὰξ ἐν στήθεσι βὰς ἐξέσπασε μείλινον ἔγχος.
Νέστωρ δ᾽ Ἀργείοισιν ἐκέκλετο μακρὸν ἀΰσας·
ὦ φίλοι ἥρωες Δαναοὶ θεράποντες Ἄρηος
μή τις νῦν ἐνάρων ἐπιβαλλόμενος μετόπισθε
μιμνέτω ὥς κε πλεῖστα φέρων ἐπὶ νῆας ἵκηται,
ἀλλ᾽ ἄνδρας κτείνωμεν· ἔπειτα δὲ καὶ τὰ ἕκηλοι
νεκροὺς ἂμ πεδίον συλήσετε τεθνηῶτας.
Ὣς εἰπὼν ὄτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.
ἔνθά κεν αὖτε Τρῶες ἀρηϊφίλων ὑπ᾽ Ἀχαιῶν
Ἴλιον εἰσανέβησαν ἀναλκείῃσι δαμέντες,
εἰ μὴ ἄρ᾽ Αἰνείᾳ τε καὶ Ἕκτορι εἶπε παραστὰς
Πριαμίδης Ἕλενος οἰωνοπόλων ὄχ᾽ ἄριστος·
Αἰνεία τε καὶ Ἕκτορ, ἐπεὶ πόνος ὔμμι μάλιστα
Τρώων καὶ Λυκίων ἐγκέκλιται, οὕνεκ᾽ ἄριστοι
πᾶσαν ἐπ᾽ ἰθύν ἐστε μάχεσθαί τε φρονέειν τε,
στῆτ᾽ αὐτοῦ, καὶ λαὸν ἐρυκάκετε πρὸ πυλάων
πάντῃ ἐποιχόμενοι πρὶν αὖτ᾽ ἐν χερσὶ γυναικῶν
φεύγοντας πεσέειν, δηΐοισι δὲ χάρμα γενέσθαι.
αὐτὰρ ἐπεί κε φάλαγγας ἐποτρύνητον ἁπάσας,
ἡμεῖς μὲν Δαναοῖσι μαχησόμεθ᾽ αὖθι μένοντες,
καὶ μάλα τειρόμενοί περ· ἀναγκαίη γὰρ ἐπείγει·
Ἕκτορ ἀτὰρ σὺ πόλιν δὲ μετέρχεο, εἰπὲ δ᾽ ἔπειτα
μητέρι σῇ καὶ ἐμῇ· ἣ δὲ ξυνάγουσα γεραιὰς
νηὸν Ἀθηναίης γλαυκώπιδος ἐν πόλει ἄκρῃ
οἴξασα κληῖδι θύρας ἱεροῖο δόμοιο
πέπλον, ὅς οἱ δοκέει χαριέστατος ἠδὲ μέγιστος
εἶναι ἐνὶ μεγάρῳ καί οἱ πολὺ φίλτατος αὐτῇ,
θεῖναι Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν ἠϋκόμοιο,
καί οἱ ὑποσχέσθαι δυοκαίδεκα βοῦς ἐνὶ νηῷ
ἤνις ἠκέστας ἱερευσέμεν, αἴ κ᾽ ἐλεήσῃ
ἄστύ τε καὶ Τρώων ἀλόχους καὶ νήπια τέκνα,
ὥς κεν Τυδέος υἱὸν ἀπόσχῃ Ἰλίου ἱρῆς
ἄγριον αἰχμητὴν κρατερὸν μήστωρα φόβοιο,
ὃν δὴ ἐγὼ κάρτιστον Ἀχαιῶν φημι γενέσθαι.

Pune picioru-i în piept și lancea de frasin își smulge.
Nestor între-asta pe-Ahei așa îndemna cu glas mare:
„Dragilor mei, voi tovarăși de arme, vultani din Ahaia,
Nimeni să nu stea-napoi repezindu-se acum după pradă,
Gata să care cu el cât poate mai mult la corăbii,
Ci pe dușmani să-i ucidem întâi și apoi, pe-ndelete,
Voi despoia-veți pe morți care s-află răzleți pe câmpie.”
Asta le zise și-aprinse la toți vitejia și avântul.
Oastea troiană, din nou de gloata de-Ahei cotropită
Și vlăguită, sta gata să fugă napoi spre cetate,
Dar la Eneas atunci și la Hector se duse Helenos,
Fiul lui Priam, fruntaș zodier, și le zise: „Tu Hector,
Și tu Eneas, pe voi doar v-apasă mai tare tot greul
Dus de ai noștri, de toți, că în fruntea lor sunteți de-a pururi
Când vă sumeteți la trebi, dacă-i vorba de sfat ori bătaie –
Stați, și luând-o la dreapta, la stânga, opriți înaintea
Porților oastea, ca ea la femei să nu cadă în brațe
Dându-se tot înapoi, și în hohot să râdă dușmanii.
Când după asta trezi-veți curaju-nglotirilor toate,
Noi stărui-vom aici și ne-om bate morțiș cu Danaii,
Cât om fi noi de obosiți; nevoia de-acum ne silește.
Tu însă, Hector, dă fuga-n cetate și du-te la mama,
Spune-i s-adune pe doamnele noastre, să meargă cu ele
La cetățuie pe deal, unde-i templul zeiței Atena.
Poarta locașului sfânt să deschidă cu cheia, și acolo
Straiul ce ea socoti-va că-i mai arătos și mai mare,
Mai prețuit și mai scump decât orice veșminte din casă,
Ea pe genunchii zeiței Atena frumos să-l așeze
Și-n rugăciune să-i juruie jertfă de douăsprezece
Tinere junci neatinse de bold, dacă ea se îndură
Și-are să cruțe orașul, femeile noastre și fiii
Și de la ziduri, de-aici, o să-nlăture pe Diomede,
Războitorul cumplit care-mprăștie groazele fugii.
El între Ahei mi se pare că-i neîntrecut în putere.

οὐδ᾽ Ἀχιλῆά ποθ᾽ ὧδέ γ᾽ ἐδείδιμεν ὄρχαμον ἀνδρῶν,
ὅν πέρ φασι θεᾶς ἐξέμμεναι· ἀλλ᾽ ὅδε λίην
μαίνεται, οὐδέ τίς οἱ δύναται μένος ἰσοφαρίζειν.
  Ὣς ἔφαθ᾽, Ἕκτωρ δ᾽ οὔ τι κασιγνήτῳ ἀπίθησεν.
αὐτίκα δ᾽ ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε,
πάλλων δ᾽ ὀξέα δοῦρα κατὰ στρατὸν ᾤχετο πάντῃ
ὀτρύνων μαχέσασθαι, ἔγειρε δὲ φύλοπιν αἰνήν.
οἳ δ᾽ ἐλελίχθησαν καὶ ἐναντίοι ἔσταν Ἀχαιῶν·
Ἀργεῖοι δ᾽ ὑπεχώρησαν, λῆξαν δὲ φόνοιο,
φὰν δέ τιν᾽ ἀθανάτων ἐξ οὐρανοῦ ἀστερόεντος
Τρωσὶν ἀλεξήσοντα κατελθέμεν, ὣς ἐλέλιχθεν.
Ἕκτωρ δὲ Τρώεσσιν ἐκέκλετο μακρὸν ἀΰσας·
Τρῶες ὑπέρθυμοι τηλεκλειτοί τ᾽ ἐπίκουροι
ἀνέρες ἔστε φίλοι, μνήσασθε δὲ θούριδος ἀλκῆς,
ὄφρ᾽ ἂν ἐγὼ βείω προτὶ Ἴλιον, ἠδὲ γέρουσιν
εἴπω βουλευτῇσι καὶ ἡμετέρῃς ἀλόχοισι
δαίμοσιν ἀρήσασθαι, ὑποσχέσθαι δ᾽ ἑκατόμβας.
  Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπέβη κορυθαίολος Ἕκτωρ·
ἀμφὶ δέ μιν σφυρὰ τύπτε καὶ αὐχένα δέρμα κελαινὸν
ἄντυξ ἣ πυμάτη θέεν ἀσπίδος ὀμφαλοέσσης.
  Γλαῦκος δ᾽ Ἱππολόχοιο πάϊς καὶ Τυδέος υἱὸς
ἐς μέσον ἀμφοτέρων συνίτην μεμαῶτε μάχεσθαι.
οἳ δ᾽ ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ᾽ ἀλλήλοισιν ἰόντε,
τὸν πρότερος προσέειπε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
τίς δὲ σύ ἐσσι φέριστε καταθνητῶν ἀνθρώπων;
οὐ μὲν γάρ ποτ᾽ ὄπωπα μάχῃ ἔνι κυδιανείρῃ
τὸ πρίν· ἀτὰρ μὲν νῦν γε πολὺ προβέβηκας ἁπάντων
σῷ θάρσει, ὅ τ᾽ ἐμὸν δολιχόσκιον ἔγχος ἔμεινας·
δυστήνων δέ τε παῖδες ἐμῷ μένει ἀντιόωσιν.
εἰ δέ τις ἀθανάτων γε κατ᾽ οὐρανοῦ εἰλήλουθας,
οὐκ ἂν ἔγωγε θεοῖσιν ἐπουρανίοισι μαχοίμην.
οὐδὲ γὰρ οὐδὲ Δρύαντος υἱὸς κρατερὸς Λυκόοργος
δὴν ἦν, ὅς ῥα θεοῖσιν ἐπουρανίοισιν ἔριζεν·
ὅς ποτε μαινομένοιο Διωνύσοιο τιθήνας

Nu ne temurăm atâta vreodată de însuși Ahile,
Care se zice că-i fiu de zeiță, dar el, Diomede,
Prea-i căpiat luptător și cumpănă nimeni nu-i ține.”
  Zise și Hector cu drag îi ascultă frățeștile sfaturi,
Iute s-aruncă din chelnă cu toat-armătura pe sine,
Țepe ascuțite rotind prin oaste da zor pretutindeni
Și-ntărâta la război și-o crâncenă harță se-ncinse.
Armia-i, învârtejită spre-Ahei, stătu împotrivă;
Deter-Aheii-napoi și îndată slăbiră din arme:
Și-nchipuiau că din slava-nstelată un zeu coborâse
Și-i ajuta pe Troieni, c-așa le-a fost grabnic întorsul.
  Hector acuma silea pe ai săi și zicea cu glas tare:
  „Voi, inimoșilor mei, și voi, ajutoare slăvite!
Fiți, o, prieteni, bărbați și porniți înainte năvală
Până ce eu în cetate m-oi duce să spun la bătrânii
Sfetnici ai noștri, să spun și femeilor noastre de-acasă
Rugă să-nalțe la zei și să juruie jertfe bogate.”
  Asta rostindu-le, Hector îndată porni spre cetate.
Pavăza-i cea gurguiată cu marginea negrei curele,
Lungă fiind, i-ajungea la călcâi și la ceafă deodată.
  Glaucos Hipolohianul atunci și Tidid Diomede
Se întâlniră în mijlocul oștilor, gata de luptă.
Cum împotrivă pășind se-apropie unul de altul,
Zice întâi Diomede cel aprig în toiul luptării:
  „Cine ești tu și din ce neam de oameni, alese voinice?
Nu te-am văzut înainte vreodată pe câmpul măririi.
Prea te încumeți acum, ba nici nu e altul ca tine
Cutezător, de te bizui să-ntâmpini amarnica-mi lance.
Vai de părinții acelor ce vin să-mi înfrunte mânia!
Dacă din cer te cobori și ești vreun zeu fără moarte,
Spune-mi; cu zei din Olimp eu nu-s bucuros să mă-ncaier,
Nici al lui Drias fecior, șoimanul Licurgos odată
Nu mai trăi îndelung, dacă-n vrajbă se puse cu zeii;
El fugări oarecând de pe coastele Nisei cea sfântă

σεῦε κατ᾽ ἠγάθεον Νυσήϊον· αἳ δ᾽ ἅμα πᾶσαι
θύσθλα χαμαὶ κατέχευαν ὑπ᾽ ἀνδροφόνοιο Λυκούργου
θεινόμεναι βουπλῆγι· Διώνυσος δὲ φοβηθεὶς
δύσεθ᾽ ἁλὸς κατὰ κῦμα, Θέτις δ᾽ ὑπεδέξατο κόλπῳ
δειδιότα· κρατερὸς γὰρ ἔχε τρόμος ἀνδρὸς ὁμοκλῇ.
τῷ μὲν ἔπειτ᾽ ὀδύσαντο θεοὶ ῥεῖα ζώοντες,
καί μιν τυφλὸν ἔθηκε Κρόνου πάϊς· οὐδ᾽ ἄρ᾽ ἔτι δὴν
ἦν, ἐπεὶ ἀθανάτοισιν ἀπήχθετο πᾶσι θεοῖσιν·
οὐδ᾽ ἂν ἐγὼ μακάρεσσι θεοῖς ἐθέλοιμι μάχεσθαι.
εἰ δέ τίς ἐσσι βροτῶν οἳ ἀρούρης καρπὸν ἔδουσιν,
ἆσσον ἴθ᾽ ὥς κεν θᾶσσον ὀλέθρου πείραθ᾽ ἵκηαι.
Τὸν δ᾽ αὖθ᾽ Ἱππολόχοιο προσηύδα φαίδιμος υἱός·
Τυδεΐδη μεγάθυμε τί ἦ γενεὴν ἐρεείνεις;
οἵη περ φύλλων γενεὴ τοίη δὲ καὶ ἀνδρῶν.
φύλλα τὰ μέν τ᾽ ἄνεμος χαμάδις χέει, ἄλλα δέ θ᾽ ὕλη
τηλεθόωσα φύει, ἔαρος δ᾽ ἐπιγίγνεται ὥρη·
ὣς ἀνδρῶν γενεὴ ἣ μὲν φύει ἣ δ᾽ ἀπολήγει.
εἰ δ᾽ ἐθέλεις καὶ ταῦτα δαήμεναι ὄφρ᾽ ἐῢ εἰδῇς
ἡμετέρην γενεήν, πολλοὶ δέ μιν ἄνδρες ἴσασιν·
ἔστι πόλις Ἐφύρη μυχῷ Ἄργεος ἱπποβότοιο,
ἔνθα δὲ Σίσυφος ἔσκεν, ὃ κέρδιστος γένετ᾽ ἀνδρῶν,
Σίσυφος Αἰολίδης· ὃ δ᾽ ἄρα Γλαῦκον τέκεθ᾽ υἱόν,
αὐτὰρ Γλαῦκος τίκτεν ἀμύμονα Βελλεροφόντην·
τῷ δὲ θεοὶ κάλλός τε καὶ ἠνορέην ἐρατεινὴν
ὤπασαν· αὐτάρ οἱ Προῖτος κακὰ μήσατο θυμῷ,
ὅς ῥ᾽ ἐκ δήμου ἔλασσεν, ἐπεὶ πολὺ φέρτερος ἦεν,
Ἀργείων· Ζεὺς γάρ οἱ ὑπὸ σκήπτρῳ ἐδάμασσε.
τῷ δὲ γυνὴ Προίτου ἐπεμήνατο δῖ᾽ Ἄντεια
κρυπταδίῃ φιλότητι μιγήμεναι· ἀλλὰ τὸν οὔ τι
πεῖθ᾽ ἀγαθὰ φρονέοντα δαΐφρονα Βελλεροφόντην.
ἣ δὲ ψευσαμένη Προῖτον βασιλῆα προσηύδα·
τεθναίης ὦ Προῖτ᾽, ἢ κάκτανε Βελλεροφόντην,
ὅς μ᾽ ἔθελεν φιλότητι μιγήμεναι οὐκ ἐθελούσῃ.
ὣς φάτο, τὸν δὲ ἄνακτα χόλος λάβεν οἷον ἄκουσε·

Nimfele, doice-a lui Bacchus, de patimă-aprins, iar ele
Bețele și-au lepădat, că din urmă le-ajunse cu boldul
Ucigătorul Licurg. Luând fuga și Bacchus în mare
S-a scufundat sub talaz, și acolo primitu-l-a-n brațe
Tetis pe el tremurând, că mare-i fu spaima de gura
Și-nfricoșările lui. Dar zeii ce-n tihnă duc traiul
S-au supărat pe Licurg, și-orbitu-l-a fiul lui Cronos.
N-a mai trăit apoi mult, de cum urgisitu-l-au zeii;
N-aș vrea dar eu a mă pune cu zeii cei pururi ferice.
Numai de ești muritor și hrană ți-e rodul câmpiei,
Vin'mai încoa să te-ajungă mai repede-arcanul pieirii."
Fiul cel falnic al lui Hipolohos la asta răspunse:
„Ce mă-ntrebi oare de neam, inimoase Tidid Diomede?
Cum e cu frunzele, așa-i și cu neamul sărmanilor oameni;
Unele toamna le scutură vântul și cad ofilite,
Altele codrul le naște-nverzind, dacă dă-n primăvară:
Astfel pe lume și valul de oameni se naște și moare.
Iar dacă vrei să cunoști și aceea ce-ntrebi, o, viteze,
Neamul din care sunt eu și pe care-l știu mulți: e în fundul
Țării păscute de cai, prin Argos, orașul Efira.
Cel mai șiret muritor a trăit pe acolo, Sisifos.
El s-a născut din Eol, Sisifos născut-a pe Glaucos,
Glaucos apoi a născut pe vrednicul Belerofonte,
Căruia zeii de zestre mândrețe i-au dat și vârtutea
Fermecătoare. Dar Proitos îi puse gând rău și din țară
El pe voinic îl goni, că fuse mai tare ca dânsul
Printre Argii, că de sus el avea peste aceia domnie.
Antia, mândra nevast-a lui Proitos, de patim-aprinsă,
Vru să s-apropie-n taină de el; însă Belerofonte,
Bun și cuminte fiind, învinse ispita femeii.
Dânsa lui Proitos atunci îi zise, scornind o minciună:
„Una din două, sau mori sau ucide-mi pe Belerofonte,
Dragoste silnic-a vrut cu mine să facă mișelul."
Zise, și craiul de ciudă s-aprinse auzindu-i vorbirea,

κτεῖναι μέν ῥ᾽ ἀλέεινε, σεβάσσατο γὰρ τό γε θυμῷ,
πέμπε δέ μιν Λυκίην δέ, πόρεν δ᾽ ὅ γε σήματα λυγρὰ
γράψας ἐν πίνακι πτυκτῷ θυμοφθόρα πολλά,
δεῖξαι δ᾽ ἠνώγειν ᾧ πενθερῷ ὄφρ᾽ ἀπόλοιτο.
αὐτὰρ ὁ βῆ Λυκίην δὲ θεῶν ὑπ᾽ ἀμύμονι πομπῇ.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ Λυκίην ἷξε Ξάνθόν τε ῥέοντα,
προφρονέως μιν τῖεν ἄναξ Λυκίης εὐρείης·
ἐννῆμαρ ξείνισσε καὶ ἐννέα βοῦς ἱέρευσεν.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ δεκάτη ἐφάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠὼς
καὶ τότε μιν ἐρέεινε καὶ ᾔτεε σῆμα ἰδέσθαι
ὅττί ῥά οἱ γαμβροῖο πάρα Προίτοιο φέροιτο.
αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ σῆμα κακὸν παρεδέξατο γαμβροῦ,
πρῶτον μέν ῥα Χίμαιραν ἀμαιμακέτην ἐκέλευσε
πεφνέμεν· ἣ δ᾽ ἄρ᾽ ἔην θεῖον γένος οὐδ᾽ ἀνθρώπων,
πρόσθε λέων, ὄπιθεν δὲ δράκων, μέσση δὲ χίμαιρα,
δεινὸν ἀποπνείουσα πυρὸς μένος αἰθομένοιο,
καὶ τὴν μὲν κατέπεφνε θεῶν τεράεσσι πιθήσας.
δεύτερον αὖ Σολύμοισι μαχέσσατο κυδαλίμοισι·
καρτίστην δὴ τήν γε μάχην φάτο δύμεναι ἀνδρῶν.
τὸ τρίτον αὖ κατέπεφνεν Ἀμαζόνας ἀντιανείρας.
τῷ δ᾽ ἄρ᾽ ἀνερχομένῳ πυκινὸν δόλον ἄλλον ὕφαινε·
κρίνας ἐκ Λυκίης εὐρείης φῶτας ἀρίστους
εἷσε λόχον· τοὶ δ᾽ οὔ τι πάλιν οἶκον δὲ νέοντο·
πάντας γὰρ κατέπεφνεν ἀμύμων Βελλεροφόντης.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ γίγνωσκε θεοῦ γόνον ἠὺν ἐόντα
αὐτοῦ μιν κατέρυκε, δίδου δ᾽ ὅ γε θυγατέρα ἥν,
δῶκε δέ οἱ τιμῆς βασιληΐδος ἥμισυ πάσης·
καὶ μέν οἱ Λύκιοι τέμενος τάμον ἔξοχον ἄλλων
καλὸν φυταλιῆς καὶ ἀρούρης, ὄφρα νέμοιτο.
ἣ δ᾽ ἔτεκε τρία τέκνα δαΐφρονι Βελλεροφόντῃ
Ἴσανδρόν τε καὶ Ἱππόλοχον καὶ Λαοδάμειαν.
Λαοδαμείῃ μὲν παρελέξατο μητίετα Ζεύς,
ἣ δ᾽ ἔτεκ᾽ ἀντίθεον Σαρπηδόνα χαλκοκορυστήν.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ καὶ κεῖνος ἀπήχθετο πᾶσι θεοῖσιν,

Dar se feri să-l omoare, din teamă de sus, îl trimise
Tocmai în Licia, unde pieirea să-și ducă el însuși,
Semne de moarte scriind o mulțime pe-o placă-ndoită
Și poruncind s-o arate crăiescului socru, să-l piarză.
Bine de zei ocrotit, făcu până-n Licia drumul.
Cum el ajunse în Licia, țara udată de Xantos,
Craiul acolo voios îl cinsti cu ospețe de nouă
Zile și jertfe de nouă juncani mai aduse pe-altare.
Doar într-a zecea, când zorile trandafirii răsăriră,
El începu să-l întrebe, ceru chiar dovezi ca să vadă
Ce fel de sarcină-i dete iubitul său ginere Proitos.
Când a primit el tăblița-ndoită cu semnele morții,
Craiul l-a pus să omoare întâi pe Himera, o iasmă
Nebiruită, din viță de zei, nevăzută de oameni:
Leu înainte, în spate un balaur și capră la mijloc,
Groaznic din gură pufnind văpăi de mânie-arzătoare.
Dar în cerești arătări bizuindu-se, el o răpuse.
Și cu slăviții Solimi mai avu de luptat dup-aceea,
Și asta-i fu cea mai grea dintre luptele date. La urmă
El se bătu și zdrobi pe-Amazoanele cele bărbate.
Totuși la-ntoarcerea-i craiul o cursă vicleană-i întinse:
Dânsul alese din țara-i cea largă și puse la pândă
Oameni tot unul și unul. Din ei însă nimeni acasă
Nu se întoarse-napoi; pe toți îi ucise viteazul.
Cum înțelese că Belerofonte se trage din neamul
Zeilor, craiul acasă-l opri și pe fiică-sa-i dete.
Cinstea domniei pe urmă cu el împărți pe din două,
Iar Licienii-i dădură pământ minunat de moșie,
Loc de răsad și-arătură, ca el s-aibă parte deplină.
Belerofonte avut-a trei fii din această-ncuscrire:
Pe Hipoloh, pe Isandru și pe Laodamia, care,
Împreună cu Zeus, avu de fecior pe Sarpedon
Cel ca un zeu de-arătos înarmat în veșminte de-aramă.
Bietul Sarpedon la urmă, de cum urgisitu-l-au zeii,

ἤτοι ὃ κὰπ πεδίον τὸ Ἀλήϊον οἶος ἀλᾶτο
ὃν θυμὸν κατέδων, πάτον ἀνθρώπων ἀλεείνων·
Ἴσανδρον δέ οἱ υἱὸν Ἄρης ἆτος πολέμοιο
μαρνάμενον Σολύμοισι κατέκτανε κυδαλίμοισι·
τὴν δὲ χολωσαμένη χρυσήνιος Ἄρτεμις ἔκτα.
Ἱππόλοχος δέ μ᾽ ἔτικτε, καὶ ἐκ τοῦ φημι γενέσθαι·
πέμπε δέ μ᾽ ἐς Τροίην, καί μοι μάλα πόλλ᾽ ἐπέτελλεν
αἰὲν ἀριστεύειν καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων,
μηδὲ γένος πατέρων αἰσχυνέμεν, οἳ μέγ᾽ ἄριστοι
ἔν τ᾽ Ἐφύρῃ ἐγένοντο καὶ ἐν Λυκίῃ εὐρείῃ.
ταύτης τοι γενεῆς τε καὶ αἵματος εὔχομαι εἶναι.
Ὣς φάτο, γήθησεν δὲ βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
ἔγχος μὲν κατέπηξεν ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ,
αὐτὰρ ὃ μειλιχίοισι προσηύδα ποιμένα λαῶν·
ἦ ῥά νύ μοι ξεῖνος πατρώϊός ἐσσι παλαιός·
Οἰνεὺς γάρ ποτε δῖος ἀμύμονα Βελλεροφόντην
ξείνισ᾽ ἐνὶ μεγάροισιν ἐείκοσιν ἤματ᾽ ἐρύξας·
οἳ δὲ καὶ ἀλλήλοισι πόρον ξεινήϊα καλά·
Οἰνεὺς μὲν ζωστῆρα δίδου φοίνικι φαεινόν,
Βελλεροφόντης δὲ χρύσεον δέπας ἀμφικύπελλον
καί μιν ἐγὼ κατέλειπον ἰὼν ἐν δώμασ᾽ ἐμοῖσι.
Τυδέα δ᾽ οὐ μέμνημαι, ἐπεί μ᾽ ἔτι τυτθὸν ἐόντα
κάλλιφ᾽, ὅτ᾽ ἐν Θήβῃσιν ἀπώλετο λαὸς Ἀχαιῶν.
τὼ νῦν σοὶ μὲν ἐγὼ ξεῖνος φίλος Ἄργεϊ μέσσῳ
εἰμί, σὺ δ᾽ ἐν Λυκίῃ ὅτε κεν τῶν δῆμον ἵκωμαι.
ἔγχεα δ᾽ ἀλλήλων ἀλεώμεθα καὶ δι᾽ ὁμίλου·
πολλοὶ μὲν γὰρ ἐμοὶ Τρῶες κλειτοί τ᾽ ἐπίκουροι
κτείνειν ὅν κε θεός γε πόρῃ καὶ ποσσὶ κιχείω,
πολλοὶ δ᾽ αὖ σοὶ Ἀχαιοὶ ἐναιρέμεν ὅν κε δύνηαι.
τεύχεα δ᾽ ἀλλήλοις ἐπαμείψομεν, ὄφρα καὶ οἵδε
γνῶσιν ὅτι ξεῖνοι πατρώϊοι εὐχόμεθ᾽ εἶναι.
Ὣς ἄρα φωνήσαντε καθ᾽ ἵππων ἀΐξαντε
χεῖράς τ᾽ ἀλλήλων λαβέτην καὶ πιστώσαντο·
ἔνθ᾽ αὖτε Γλαύκῳ Κρονίδης φρένας ἐξέλετο Ζεύς,

Singur a tot rătăcit pe câmpia ce-i zice Aleus,
Pasuri de om ocolind cu inima ruptă de jale.
Iar pe Isandru-l ucise al armelor zeu cel de-a pururi
Nesățios de război, când el se lupta cu Solimii;
Sora-i se stinse deodată trăsnită fiind de Artemida,
Iar Hipoloh mi-e părinte, și iată de unde mi-i neamul.
El mă trimise la Troia și-mi dete-nadins o povață.
Veșnic întâiul în arme să fiu și să-ntrec pe oricine,
Neamul părinților mei să nu-l fac cumva de rușine,
Doar a fost neam strălucit și în Licia și în Efira.
Vezi dar de unde sunt eu și din ce fel de viță mărită."
Glaucos așa povesti și fu vesel Tidid Diomede.
Lancea-și înfipse îndată-n pământ și cu graiul
Molcom și prietenos căpitanului astfel răspunse:
„Tu-mi ești prieten ca oaspe legat cu părinții din vremuri;
Știu că Oineu răposatul în gazdă-l ținu ca pe-un oaspe
Trei săptămâni oarecând pe vrednicul Belerofonte.
Daruri frumoase schimbară din prietenie-ntre dânșii.
Moșu-mi Oineu dărui un chimir de porfiră din parte-i,
Belerofonte o cupă de aur cu gemene toarte.
Cupa și-acum o păstrez, la plecare-am lăsat-o acasă.
Ce-a fost cu tata-mi Tideu după asta, eu nu mai țiu minte,
El m-a lăsat un copil, când ai noștri la Teba pieriră.
Fi-vei tu dară de-acuma prin Argos iubitul meu oaspe,
Eu ți-oi fi oaspe în Licia, dacă veni-voi pe-acolo.
De-asta și să ne ferim înde-noi de-a ne bate cu arma,
Sunt doar atâția Troieni și tovarăși de-ai lor pentru mine
Ca să dobor, numai zeii să vrea și picioarele mele.
Sunt și Aheii destui, doboară pe cine putea-vei.
Hai dar să facem noi trampă de arme-ntre noi ca să știe
Toți de pe aici că ne leagă o prietenie străveche."
Asta vorbiră amândoi, săriră din care și mâna
Prietenește și-o strânseră și întăriră credința.
Glaucos atuncea, de Zeus orbit, a făcut cu Tidide

ὃς πρὸς Τυδεΐδην Διομήδεα τεύχε᾽ ἄμειβε
χρύσεα χαλκείων, ἑκατόμβοι᾽ ἐννεαβοίων.
  Ἕκτωρ δ᾽ ὡς Σκαιάς τε πύλας καὶ φηγὸν ἵκανεν,
ἀμφ᾽ ἄρα μιν Τρώων ἄλοχοι θέον ἠδὲ θύγατρες
εἰρόμεναι παῖδάς τε κασιγνήτους τε ἔτας τε
καὶ πόσιας· ὃ δ᾽ ἔπειτα θεοῖς εὔχεσθαι ἀνώγει
πάσας ἑξείης· πολλῇσι δὲ κήδε᾽ ἐφῆπτο.
  Ἀλλ᾽ ὅτε δὴ Πριάμοιο δόμον περικαλλέ᾽ ἵκανε
ξεστῇς αἰθούσῃσι τετυγμένον· αὐτὰρ ἐν αὐτῷ
πεντήκοντ᾽ ἔνεσαν θάλαμοι ξεστοῖο λίθοιο
πλησίον ἀλλήλων δεδμημένοι, ἔνθα δὲ παῖδες
κοιμῶντο Πριάμοιο παρὰ μνηστῇς ἀλόχοισι,
κουράων δ᾽ ἑτέρωθεν ἐναντίοι ἔνδοθεν αὐλῆς
δώδεκ᾽ ἔσαν τέγεοι θάλαμοι ξεστοῖο λίθοιο
πλησίον ἀλλήλων δεδμημένοι, ἔνθα δὲ γαμβροὶ
κοιμῶντο Πριάμοιο παρ᾽ αἰδοίῃς ἀλόχοισιν·
ἔνθά οἱ ἠπιόδωρος ἐναντίη ἤλυθε μήτηρ
Λαοδίκην ἐσάγουσα θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην·
ἔν τ᾽ ἄρα οἱ φῦ χειρὶ ἔπος τ᾽ ἔφατ᾽ ἔκ τ᾽ ὀνόμαζε·
τέκνον τίπτε λιπὼν πόλεμον θρασὺν εἰλήλουθας;
ἦ μάλα δὴ τείρουσι δυσώνυμοι υἷες Ἀχαιῶν
μαρνάμενοι περὶ ἄστυ· σὲ δ᾽ ἐνθάδε θυμὸς ἀνῆκεν
ἐλθόντ᾽ ἐξ ἄκρης πόλιος Διὶ χεῖρας ἀνασχεῖν.
ἀλλὰ μέν᾽ ὄφρά κέ τοι μελιηδέα οἶνον ἐνείκω,
ὡς σπείσῃς Διὶ πατρὶ καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισι
πρῶτον, ἔπειτα δὲ καὐτὸς ὀνήσεαι αἴ κε πίῃσθα.
ἀνδρὶ δὲ κεκμηῶτι μένος μέγα οἶνος ἀέξει,
ὡς τύνη κέκμηκας ἀμύνων σοῖσιν ἔτῃσι.
  Τὴν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ·
μή μοι οἶνον ἄειρε μελίφρονα πότνια μῆτερ,
μή μ᾽ ἀπογυιώσῃς μένεος, ἀλκῆς τε λάθωμαι·
χερσὶ δ᾽ ἀνίπτοισιν Διὶ λείβειν αἴθοπα οἶνον
ἅζομαι· οὐδέ πῃ ἔστι κελαινεφέϊ Κρονίωνι
αἵματι καὶ λύθρῳ πεπαλαγμένον εὐχετάασθαι.

Schimb luând arme de aramă în preț de vreo nouă
Boi și dând armele-i scumpe aurite de-o sută de tauri.
  Hector într-asta sosi la stejar pe la Porțile Schee.
Iute spre el alergară neveste și fete din Troia,
Care de care să-ntrebe de frați și de fii și de rude
Și de bărbați; el pe rând le tot îndemna să se roage
Toate de zei, c-aveau multe să fie bătute de soartă.
  Hector ajunse pe urmă la mândrul palat al lui Priam,
Case ce-aveau netezite pridvoare cu stâlpi și-năuntru
Înșiruite cincizeci de dalbe iatacuri zidite
Toate din piatră cioplită, și-n care pe paturi strujite
Fiii lui Priam dormeau cu nevestele lor împreună.
Altele-n dreptul acestora-n fund, în aceeași ogradă
Douăsprezece iatacuri zidite din netedă piatră
Stau înșirate la fel, și-n ele dormeau ai lui Priam
Gineri alături de-a lor închinate cinstite neveste.
Iese-naintea lui Hector blajina și darnica-i mamă,
Când se ducea ca să vadă pe fiica ei cea mai frumoasă,
Pe Laodice, de mână-l luă și-ncepu să-l întrebe:
  „Ce-ai venit, fiule, aici, părăsind bătălia cea cruntă?
Tare ne-or fi prididind cu armele-n preajmă la ziduri
Nesuferiții de-Ahei și inima-ncoace te mână,
Rugă lui Zeus să-nalți la altarele din cetățuie.
Stai însă tu să-ți aduc înainte vin dulce ca mierea,
Paos întâi să închini părintelui Zeus și altor
Nemuritori și apoi să bei tu, că-ți va fi cu priință;
Vinul, când omu-i trudit, grozav îi priește de bine,
Și tu ești prea obosit de când aperi pe-ai tăi de primejdii."
  Zise crăiesei atunci încoifatul și marele Hector:
  „Nu-mi da vin dulce, iubita mea mamă, să nu-mi iei
Vlaga din piept și să moi puterea și-avântul din mine.
Nici nu cutez să închin lui Zeus cu mâini nelăute
Paos de vin; e păcat să te-apuci a rosti rugăciune
Celui din nouri, de sus, cu măcșeala de sânge pe tine.

ἀλλὰ σὺ μὲν πρὸς νηὸν Ἀθηναίης ἀγελείης
ἔρχεο σὺν θυέεσσιν ἀολλίσσασα γεραιάς·
πέπλον δ', ὅς τίς τοι χαριέστατος ἠδὲ μέγιστος
ἔστιν ἐνὶ μεγάρῳ καί τοι πολὺ φίλτατος αὐτῇ,
τὸν θὲς Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν ἠϋκόμοιο,
καί οἱ ὑποσχέσθαι δυοκαίδεκα βοῦς ἐνὶ νηῷ
ἤνις ἠκέστας ἱερευσέμεν, αἴ κ' ἐλεήσῃ
ἄστύ τε καὶ Τρώων ἀλόχους καὶ νήπια τέκνα,
αἴ κεν Τυδέος υἱὸν ἀπόσχῃ Ἰλίου ἱρῆς
ἄγριον αἰχμητὴν κρατερὸν μήστωρα φόβοιο.
ἀλλὰ σὺ μὲν πρὸς νηὸν Ἀθηναίης ἀγελείης
ἔρχευ, ἐγὼ δὲ Πάριν μετελεύσομαι ὄφρα καλέσσω
αἴ κ' ἐθέλῃσ' εἰπόντος ἀκουέμεν· ὥς κέ οἱ αὖθι
γαῖα χάνοι· μέγα γάρ μιν Ὀλύμπιος ἔτρεφε πῆμα
Τρωσί τε καὶ Πριάμῳ μεγαλήτορι τοῖό τε παισίν.
εἰ κεῖνόν γε ἴδοιμι κατελθόντ' Ἄϊδος εἴσω
φαίην κε φρέν' ἀτέρπου ὀϊζύος ἐκλελαθέσθαι.
  Ὣς ἔφαθ', ἣ δὲ μολοῦσα ποτὶ μέγαρ' ἀμφιπόλοισι
κέκλετο· ταὶ δ' ἄρ' ἀόλλισσαν κατὰ ἄστυ γεραιάς.
αὐτὴ δ' ἐς θάλαμον κατεβήσετο κηώεντα,
ἔνθ' ἔσάν οἱ πέπλοι παμποίκιλα ἔργα γυναικῶν
Σιδονίων, τὰς αὐτὸς Ἀλέξανδρος θεοειδὴς
ἤγαγε Σιδονίηθεν ἐπιπλὼς εὐρέα πόντον,
τὴν ὁδὸν ἣν Ἑλένην περ ἀνήγαγεν εὐπατέρειαν·
τῶν ἕν' ἀειραμένη Ἑκάβη φέρε δῶρον Ἀθήνῃ,
ὃς κάλλιστος ἔην ποικίλμασιν ἠδὲ μέγιστος,
ἀστὴρ δ' ὣς ἀπέλαμπεν· ἔκειτο δὲ νείατος ἄλλων.
βῆ δ' ἰέναι, πολλαὶ δὲ μετεσσεύοντο γεραιαί.
  Αἳ δ' ὅτε νηὸν ἵκανον Ἀθήνης ἐν πόλει ἄκρῃ,
τῇσι θύρας ὤϊξε Θεανὼ καλλιπάρῃος
Κισσηῒς ἄλοχος Ἀντήνορος ἱπποδάμοιο·
τὴν γὰρ Τρῶες ἔθηκαν Ἀθηναίης ἱέρειαν.
αἳ δ' ὀλολυγῇ πᾶσαι Ἀθήνῃ χεῖρας ἀνέσχον·
ἣ δ' ἄρα πέπλον ἑλοῦσα Θεανὼ καλλιπάρῃος

Du-te tu, maică, mai iute la templul zeiței Atena
Dăruitoarea izbândei, ia jertfe și doamnele-adună.
Ia și cu tine un strai, care-i cel mai frumos și mai mare,
Și dintre toate mai scump din câte păstrezi în cămară,
Și pe genunchi la icoana pletoase-i Atena-l așază,
Juruie apoi că în templu dai jertfe de douăsprezece
Tinere junci neatinse de bold, dacă ea se îndură
Și-are să cruțe orașul, femeile noastre și fiii
Și de la ziduri de-aici o să-nlăture pe Diomede,
Cel mai avan luptător care împrăștie groazele fugii.
Du-te tu dar, la templul zeiței ce dă biruința.
Eu mă voi duce la Paris să-l chem la război, dacă dânsul
Vrea să asculte ce-i spun, mai bine-nghiți-l-ar pământul!
Domnul olimpic ni-l dete, ca pacoste mare să fie
Tatălui Priam măritul și fiilor săi și cetății.
Doamne, de l-aș vedea coborându-se-n umbra lui Hades,
M-oi ușura de necaz și uita-voi amarul vieții."
  Asta viteazul grăi, iar mama-i se duse prin casă,
Dete poruncă la roabe s-adune pe doamne-n cetate.
Ea după asta-n cămara cu dulce miros se depuse;
Pânze o grămadă pe-acolo erau înflorate-n tot felul,
Lucrul de mân-al femeilor sidoniene, pe care
Paris acasă la el le-adusese de unde-i Sidonul,
Cum adusese-nainte pe mare la fel pe Elena
Cea din părinte mărit. Hecuba, de dragul zeiței,
Ia din veșminte pe cel mai frumos înflorat și mai mare,
Strălucitor ca o stea, care-ntins se afla pe sub clitul
De țesături, și ia drumul de multe femei însoțită.
  Cum laolaltă pe deal sosiră la templul Atenei,
Poarta pe loc le deschise frumoasa la față Teano,
Fiica lui Chises, pe care o ținea călărețul Antenor;
Ea preoteasă era de Troieni rânduită la templu.
Brațele-ntinseră toate bocindu-se-n fața zeiței.
Straiul în mână luând după asta cucernic Teano

θῆκεν Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν ἠϋκόμοιο,
εὐχομένη δ᾿ ἠρᾶτο Διὸς κούρῃ μεγάλοιο·
πότνι᾿ Ἀθηναίη ἐρυσίπτολι δῖα θεάων
ἆξον δὴ ἔγχος Διομήδεος, ἠδὲ καὶ αὐτὸν
πρηνέα δὸς πεσέειν Σκαιῶν προπάροιθε πυλάων,
ὄφρά τοι αὐτίκα νῦν δυοκαίδεκα βοῦς ἐνὶ νηῷ
ἤνις ἠκέστας ἱερεύσομεν, αἴ κ᾿ ἐλεήσῃς
ἄστύ τε καὶ Τρώων ἀλόχους καὶ νήπια τέκνα.
Ὣς ἔφατ᾿ εὐχομένη, ἀνένευε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη.
ὣς αἳ μέν ῥ᾿ εὔχοντο Διὸς κούρῃ μεγάλοιο,
Ἕκτωρ δὲ πρὸς δώματ᾿ Ἀλεξάνδροιο βεβήκει
καλά, τά ῥ᾿ αὐτὸς ἔτευξε σὺν ἀνδράσιν οἳ τότ᾿ ἄριστοι
ἦσαν ἐνὶ Τροίῃ ἐριβώλακι τέκτονες ἄνδρες,
οἵ οἱ ἐποίησαν θάλαμον καὶ δῶμα καὶ αὐλὴν
ἐγγύθι τε Πριάμοιο καὶ Ἕκτορος ἐν πόλει ἄκρῃ.
ἔνθ᾿ Ἕκτωρ εἰσῆλθε Διῒ φίλος, ἐν δ᾿ ἄρα χειρὶ
ἔγχος ἔχ᾿ ἑνδεκάπηχυ· πάροιθε δὲ λάμπετο δουρὸς
αἰχμὴ χαλκείη, περὶ δὲ χρύσεος θέε πόρκης.
τὸν δ᾿ εὗρ᾿ ἐν θαλάμῳ περικαλλέα τεύχε᾿ ἕποντα
ἀσπίδα καὶ θώρηκα, καὶ ἀγκύλα τόξ᾿ ἁφόωντα·
Ἀργείη δ᾿ Ἑλένη μετ᾿ ἄρα δμῳῇσι γυναιξὶν
ἧστο καὶ ἀμφιπόλοισι περικλυτὰ ἔργα κέλευε.
τὸν δ᾿ Ἕκτωρ νείκεσσεν ἰδὼν αἰσχροῖς ἐπέεσσι·
δαιμόνι᾿ οὐ μὲν καλὰ χόλον τόνδ᾿ ἔνθεο θυμῷ,
λαοὶ μὲν φθινύθουσι περὶ πτόλιν αἰπύ τε τεῖχος
μαρνάμενοι· σέο δ᾿ εἵνεκ᾿ ἀϋτή τε πτόλεμός τε
ἄστυ τόδ᾿ ἀμφιδέδηε· σὺ δ᾿ ἂν μαχέσαιο καὶ ἄλλῳ,
ὅν τινά που μεθιέντα ἴδοις στυγεροῦ πολέμοιο.
ἀλλ᾿ ἄνα μὴ τάχα ἄστυ πυρὸς δηΐοιο θέρηται.
Τὸν δ᾿ αὖτε προσέειπεν Ἀλέξανδρος θεοειδής·
Ἕκτορ ἐπεί με κατ᾿ αἶσαν ἐνείκεσας οὐδ᾿ ὑπὲρ αἶσαν,
τοὔνεκά τοι ἐρέω· σὺ δὲ σύνθεο καί μευ ἄκουσον·
οὔ τοι ἐγὼ Τρώων τόσσον χόλῳ οὐδὲ νεμέσσι
ἥμην ἐν θαλάμῳ, ἔθελον δ᾿ ἄχεϊ προτραπέσθαι.

Cea-mbujorată l-a pus pe genunchi la icoana zeiței
Și-a început să se roage fierbinte de fiica lui Zeus:
„Sfântă zeiță, tu, stâlpul cetății, cunună-ntre zâne,
Sfarmă tu sulița lui Diomede Tidid și pe dânsul
Fă-mi-l să cadă pe brânci înainte la Porțile Schee
Ca să-ți aducem îndată o jertfă de douăsprezece
Tinere junci nesupuse la jug, dac-ai milă de Troia
Și de bărbații Troieni, de bieții lor fii și neveste."
Astfel în rugă rosti, dar nu vru s-audă zeița.
Până ce ele pe deal se rugară de fiica lui Zeus,
Hector în grabă se duse la curtea cea mândr-a lui Paris,
Curte zidită de el cu meșterii cei mai de frunte,
Care trăiau pe atunci ca zidari în acele meleaguri.
Dânșii făcură palatul cu sală, iatac și ogradă,
Sus în cetate pe lângă palatul lui Priam și Hector.
Intră viteazul în casă. În mână ținea el o lance
Lungă de unspre'ce coți, și-n fața-i lucea ascuțișul
Lăncii lucrat din aramă și-ncins cu-o verigă de aur.
El în odaie-l găsi îngrijind de frumoasele-i arme;
Tot căuta pipăind ba platca, ba arcul, ba scutul.
Iar mai încolo, Elena stătea-mpresurată de șerbe
Și îndemna țesătoarele ei la mândrețe de lucru.
Cum dă cu ochii de Paris, începe să-l mustre viteazul:
„Nenorocite, nu-i drept să te mânii așa pe ai noștri,
Oamenii pier, ca să apere zidul înalt și orașul,
Și numai tu ești de vină că-n jurul cetății ne-ncinse
Foc și potop. Deci nu eu, ci tu s-ar cădea pe oricine
Să-l dojenești, dacă-l vezi că fuge de greul luptării.
Scoală și hai, să nu cadă cetatea topită în flăcări."
Paris cu chipul de zeu la vorbele fratelui zise:
„Hector, mustrarea ți-a fost cu temei și deplină dreptate,
De-asta și eu îți răspund, ia seama tu dară și-ascultă:
Nu de mânie cumva într-atâta și ciudă pe-ai noștri
Șed eu în casă, ci vrut-am să stau cufundat în durere.

νῦν δέ με παρειποῦσ᾽ ἄλοχος μαλακοῖς ἐπέεσσιν
ὅρμησ᾽ ἐς πόλεμον· δοκέει δέ μοι ὧδε καὶ αὐτῷ
λώϊον ἔσσεσθαι· νίκη δ᾽ ἐπαμείβεται ἄνδρας.
ἀλλ᾽ ἄγε νῦν ἐπίμεινον, Ἀρήϊα τεύχεα δύω·
ἢ ἴθ᾽, ἐγὼ δὲ μέτειμι· κιχήσεσθαι δέ σ᾽ ὀΐω.
  Ὣς φάτο, τὸν δ᾽ οὔ τι προσέφη κορυθαιόλος Ἕκτωρ·
τὸν δ᾽ Ἑλένη μύθοισι προσηύδα μειλιχίοισι·
δᾶερ ἐμεῖο κυνὸς κακομηχάνου ὀκρυοέσσης,
ὥς μ᾽ ὄφελ᾽ ἤματι τῷ ὅτε με πρῶτον τέκε μήτηρ
  οἴχεσθαι προφέρουσα κακὴ ἀνέμοιο θύελλα
εἰς ὄρος ἢ εἰς κῦμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης,
ἔνθά με κῦμ᾽ ἀπόερσε πάρος τάδε ἔργα γενέσθαι.
αὐτὰρ ἐπεὶ τάδε γ᾽ ὧδε θεοὶ κακὰ τεκμήραντο,
ἀνδρὸς ἔπειτ᾽ ὤφελλον ἀμείνονος εἶναι ἄκοιτις,
ὃς ᾔδη νέμεσίν τε καὶ αἴσχεα πόλλ᾽ ἀνθρώπων.
τούτῳ δ᾽ οὔτ᾽ ἂρ νῦν φρένες ἔμπεδοι οὔτ᾽ ἄρ᾽ ὀπίσσω
ἔσσονται· τὼ καί μιν ἐπαυρήσεσθαι ὀΐω.
ἀλλ᾽ ἄγε νῦν εἴσελθε καὶ ἕζεο τῷδ᾽ ἐπὶ δίφρῳ
δᾶερ, ἐπεί σε μάλιστα πόνος φρένας ἀμφιβέβηκεν
εἵνεκ᾽ ἐμεῖο κυνὸς καὶ Ἀλεξάνδρου ἕνεκ᾽ ἄτης,
οἷσιν ἐπὶ Ζεὺς θῆκε κακὸν μόρον, ὡς καὶ ὀπίσσω
ἀνθρώποισι πελώμεθ᾽ ἀοίδιμοι ἐσσομένοισι.
  Τὴν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ·
μή με κάθιζ᾽ Ἑλένη φιλέουσά περ· οὐδέ με πείσεις·
ἤδη γάρ μοι θυμὸς ἐπέσσυται ὄφρ᾽ ἐπαμύνω
Τρώεσσ᾽, οἳ μέγ᾽ ἐμεῖο ποθὴν ἀπεόντος ἔχουσιν.
ἀλλὰ σύ γ᾽ ὄρνυθι τοῦτον, ἐπειγέσθω δὲ καὶ αὐτός,
ὥς κεν ἔμ᾽ ἔντοσθεν πόλιος καταμάρψῃ ἐόντα.
καὶ γὰρ ἐγὼν οἶκον δὲ ἐλεύσομαι ὄφρα ἴδωμαι
οἰκῆας ἄλοχόν τε φίλην καὶ νήπιον υἱόν.
οὐ γὰρ οἶδ᾽ εἰ ἔτι σφιν ὑπότροπος ἵξομαι αὖτις,
ἦ ἤδη μ᾽ ὑπὸ χερσὶ θεοὶ δαμόωσιν Ἀχαιῶν.
  Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπέβη κορυθαίολος Ἕκτωρ·
αἶψα δ᾽ ἔπειθ᾽ ἵκανε δόμους εὖ ναιετάοντας,

Dar m-a luat adineauri nevasta cu graiuri plăcute
Și m-a urnit spre război. Socot și eu însumi că asta
E mai cu cale, că nu stă la unul mereu biruința.
Deci mă așteaptă puțin să pun armătura, ori du-te;
Eu după tine am să viu, că doar te-oi ajunge din urmă."
  Asta grăi el atunci, iar Hector nimic nu răspunse.
Dar îl opri cu grai dulce Elena: „Sărmane cumnate
Cu o sfruntată ca mine, unealtă de rău și de groază,
Bine-ar fi fost dacă-n ziua când eu fui născută de mama,
M-ar fi luat să mă zboare pe munte un vifor năprasnic
Ori să m-arunce departe în clocotul mării, căci valul
M-ar fi-nghițit înainte ca toate aceste să fie.
Dar dacă zeii ursitu-mi-au astfel să duc osândire,
Soțul măcar să-mi fi fost bărbat mai cu suflet, să simtă
Hula, mânia și multa batjocur-a lumii. Dar dânsul
N-are nici astăzi curaj și nici o să aibă vreodată,
De-asta și mie mi-e teamă că-și ia cuvenita răsplată.
Intră tu însă, cumnate, poftește pe scaunul ăsta
Și mai răsuflă, că prea ești trudit de război și de grijă
Numai din vina lui Paris și-a mea păcătoasa; de-aceea
Și ne-a fost dat de la Zeus ursită din cele mai triste,
Chiar după moarte pe lume s-ajungem a fi de poveste."
  Se-mpotrivi însă marele Hector la asta și zise:
  „Cât m-ai pofti de cu drag, tu n-ai să mă-nduplеci, Eleno.
Mi-e doar cu mult mai în grabă s-ajut și să sprijin pe-ai noștri,
Care grozav după mine tânjesc și mi-așteaptă sosirea.
Tu dar zorește pe Paris și însuși silească-se acuma,
Cât mă găsesc în cetate, să-mi iasă mai repede-n cale.
Eu am să intru acasă la mine să văd înc-o dată
Oamenii mei și copilul meu fraged și draga-mi soție;
Nu știu de-acum dacă eu înapoi m-oi întoarce vreodată,
Sau poate capul mi-or pune, cu mâna dușmanilor, zeii!"
  Asta rostindu-i, se duse-ncoifatul și marele Hector.
Numaidecât el ajunse la curtea-i cea bine-zidită.

οὐδ᾽ εὗρ᾽ Ἀνδρομάχην λευκώλενον ἐν μεγάροισιν,
ἀλλ᾽ ἥ γε ξὺν παιδὶ καὶ ἀμφιπόλῳ ἐϋπέπλῳ
πύργῳ ἐφεστήκει γοόωσά τε μυρομένη τε.
Ἕκτωρ δ᾽ ὡς οὐκ ἔνδον ἀμύμονα τέτμεν ἄκοιτιν
ἔστη ἐπ᾽ οὐδὸν ἰών, μετὰ δὲ δμῳῇσιν ἔειπεν·
εἰ δ᾽ ἄγε μοι δμῳαὶ νημερτέα μυθήσασθε·
πῇ ἔβη Ἀνδρομάχη λευκώλενος ἐκ μεγάροιο;
ἠέ πῃ ἐς γαλόων ἢ εἰνατέρων ἐϋπέπλων
ἢ ἐς Ἀθηναίης ἐξοίχεται, ἔνθά περ ἄλλαι
Τρῳαὶ ἐϋπλόκαμοι δεινὴν θεὸν ἱλάσκονται;
Τὸν δ᾽ αὖτ᾽ ὀτρηρὴ ταμίη πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Ἕκτορ ἐπεὶ μάλ᾽ ἄνωγας ἀληθέα μυθήσασθαι,
οὔτέ πῃ ἐς γαλόων οὔτ᾽ εἰνατέρων ἐϋπέπλων
οὔτ᾽ ἐς Ἀθηναίης ἐξοίχεται, ἔνθά περ ἄλλαι
Τρῳαὶ ἐϋπλόκαμοι δεινὴν θεὸν ἱλάσκονται,
ἀλλ᾽ ἐπὶ πύργον ἔβη μέγαν Ἰλίου, οὕνεκ᾽ ἄκουσε
τείρεσθαι Τρῶας, μέγα δὲ κράτος εἶναι Ἀχαιῶν.
ἣ μὲν δὴ πρὸς τεῖχος ἐπειγομένη ἀφικάνει
μαινομένῃ ἐϊκυῖα· φέρει δ᾽ ἅμα παῖδα τιθήνη.
Ἦ ῥα γυνὴ ταμίη, ὃ δ᾽ ἀπέσσυτο δώματος Ἕκτωρ
τὴν αὐτὴν ὁδὸν αὖτις ἐϋκτιμένας κατ᾽ ἀγυιάς.
εὖτε πύλας ἵκανε διερχόμενος μέγα ἄστυ
Σκαιάς, τῇ ἄρ᾽ ἔμελλε διεξίμεναι πεδίον δέ,
ἔνθ᾽ ἄλοχος πολύδωρος ἐναντίη ἦλθε θέουσα
Ἀνδρομάχη θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἠετίωνος
Ἠετίων ὃς ἔναιεν ὑπὸ Πλάκῳ ὑληέσσῃ
Θήβῃ Ὑποπλακίῃ Κιλίκεσσ᾽ ἄνδρεσσιν ἀνάσσων·
τοῦ περ δὴ θυγάτηρ ἔχεθ᾽ Ἕκτορι χαλκοκορυστῇ.
ἥ οἱ ἔπειτ᾽ ἤντησ᾽, ἅμα δ᾽ ἀμφίπολος κίεν αὐτῇ
παῖδ᾽ ἐπὶ κόλπῳ ἔχουσ᾽ ἀταλάφρονα νήπιον αὔτως
Ἑκτορίδην ἀγαπητὸν ἀλίγκιον ἀστέρι καλῷ,
τόν ῥ᾽ Ἕκτωρ καλέεσκε Σκαμάνδριον, αὐτὰρ οἱ ἄλλοι
Ἀστυάνακτ᾽· οἶος γὰρ ἐρύετο Ἴλιον Ἕκτωρ.
ἤτοι ὃ μὲν μείδησεν ἰδὼν ἐς παῖδα σιωπῇ·

Nu întâlni el acasă pe dalba-i soție-Andromaha;
Ea își luase pe prunc și cu-o șerbă bine gătită
Sta peste poartă la turn jelind și bocindu-se acolo.
Neîntâlnindu-și în casă femeia cea plină de daruri,
Hector în prag se opri și-ncepu să întrebe pe șerbe:
„Fetelor, spuneți-mi drept și nu-mi tăinuiți adevărul;
Oare-ncotro s-o fi dus Andromaha lăsându-și odaia?
Poate se duse cumva la surori, la cumnatele mele?
Sau însoți pe femeile care-s la templul Atenei,
Parte la rugă să ia și să-mbune temuta zeiță?”
Harnica lui chelăriță așa la-ntrebare-i răspunse:
„Dacă-nadins poruncești să-ți spun adevărul, stăpâne,
Află că nu-i la surori și nici la cumnatele tale,
Nici cu femeile care sunt duse la templul Atenei
Parte la rugă să ia spre-a-mbuna pe temuta zeiță,
Ci o porni înspre turnul cel mare auzind că Troienii
Sunt copleșiți de dușmani și că tare mai biruie Aheii.
Repede dânsa tehuie fugi înspre zid și acuma
Poate va fi pe la turn; cu fata ce-i poartă copilul.”
Asta grăi chelărița, iar Hector în pripă din casă
Pleacă pe unde venise, pe uliți frumos pietruite;
Trece prin marea cetate, și când apucase în dreptul
Porților Schee, pe unde avea drum înapoi spre câmpie,
Grabnică-i iese-nainte soția-i bogat înzestrată,
Alb-Andromaha, copila bărbatului domn Aetion,
Care ședea în cetate la Teba sub muntele Placos
Cel păduros și domnea peste cilicieni. A lui fiică
Fu însoțită cu Hector, viteazu-mbrăcat în aramă.
Dânsa în cale-i ieși împreună cu-o fată de casă
Care pe brațe purta pe-al lui Hector odor, copil fraged,
Nevinovat și la față frumos ca luceafărul. Hector
Îl poreclise Scamandriu, ceilalți îi ziceau Astianax,
„Domnul cetății”, că tată-său singur ținea Ilionul.
Cum îl văzu pe copil, zâmbi și-l privi pe tăcute;

Ἀνδρομάχη δέ οἱ ἄγχι παρίστατο δάκρυ χέουσα,
ἔν τ᾽ ἄρα οἱ φῦ χειρὶ ἔπος τ᾽ ἔφατ᾽ ἔκ τ᾽ ὀνόμαζε·
δαιμόνιε φθίσει σε τὸ σὸν μένος, οὐδ᾽ ἐλεαίρεις
παῖδά τε νηπίαχον καὶ ἔμ᾽ ἄμμορον, ἣ τάχα χήρη
σεῦ ἔσομαι· τάχα γάρ σε κατακτανέουσιν Ἀχαιοὶ
πάντες ἐφορμηθέντες· ἐμοὶ δέ κε κέρδιον εἴη
σεῦ ἀφαμαρτούσῃ χθόνα δύμεναι· οὐ γὰρ ἔτ᾽ ἄλλη
ἔσται θαλπωρὴ ἐπεὶ ἂν σύ γε πότμον ἐπίσπῃς
ἀλλ᾽ ἄχε᾽· οὐδέ μοι ἔστι πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ.
ἤτοι γὰρ πατέρ᾽ ἁμὸν ἀπέκτανε δῖος Ἀχιλλεύς,
ἐκ δὲ πόλιν πέρσεν Κιλίκων εὖ ναιετάουσαν
Θήβην ὑψίπυλον· κατὰ δ᾽ ἔκτανεν Ἠετίωνα,
οὐδέ μιν ἐξενάριξε, σεβάσσατο γὰρ τό γε θυμῷ,
ἀλλ᾽ ἄρα μιν κατέκηε σὺν ἔντεσι δαιδαλέοισιν
ἠδ᾽ ἐπὶ σῆμ᾽ ἔχεεν· περὶ δὲ πτελέας ἐφύτευσαν
νύμφαι ὀρεστιάδες κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο.
οἳ δέ μοι ἑπτὰ κασίγνητοι ἔσαν ἐν μεγάροισιν
οἳ μὲν πάντες ἰῷ κίον ἤματι Ἄϊδος εἴσω·
πάντας γὰρ κατέπεφνε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεὺς
βουσὶν ἐπ᾽ εἰλιπόδεσσι καὶ ἀργεννῇς ὀΐεσσι.
μητέρα δ᾽, ἣ βασίλευεν ὑπὸ Πλάκῳ ὑληέσσῃ,
τὴν ἐπεὶ ἂρ δεῦρ᾽ ἤγαγ᾽ ἅμ᾽ ἄλλοισι κτεάτεσσιν,
ἂψ ὅ γε τὴν ἀπέλυσε λαβὼν ἀπερείσι᾽ ἄποινα,
πατρὸς δ᾽ ἐν μεγάροισι βάλ᾽ Ἄρτεμις ἰοχέαιρα.
Ἕκτορ ἀτὰρ σύ μοί ἐσσι πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ
ἠδὲ κασίγνητος, σὺ δέ μοι θαλερὸς παρακοίτης·
ἀλλ᾽ ἄγε νῦν ἐλέαιρε καὶ αὐτοῦ μίμν᾽ ἐπὶ πύργῳ,
μὴ παῖδ᾽ ὀρφανικὸν θήῃς χήρην τε γυναῖκα·
λαὸν δὲ στῆσον παρ᾽ ἐρινεόν, ἔνθα μάλιστα
ἀμβατός ἐστι πόλις καὶ ἐπίδρομον ἔπλετο τεῖχος.
τρὶς γὰρ τῇ γ᾽ ἐλθόντες ἐπειρήσανθ᾽ οἱ ἄριστοι
ἀμφ᾽ Αἴαντε δύω καὶ ἀγακλυτὸν Ἰδομενῆα
ἠδ᾽ ἀμφ᾽ Ἀτρεΐδας καὶ Τυδέος ἄλκιμον υἱόν·
ἤ πού τίς σφιν ἔνισπε θεοπροπίων ἐὺ εἰδώς,

S-apropie Andromaha de el, podidită de lacrimi,
Mâna i-o strânse, pe nume-i grăi, apoi zise lui Hector:
„Inima ta te va pierde, sărmane, și n-ai măcar milă
De un copil care-i prunc și de mine, o biată femeie.
Văduvă fi-voi curând, că toți au să tabere-n tine
Și-au să te-omoare vrăjmașii îndată; iar dacă te-oi pierde,
Fi-mi-ar mai bine să intr-un pământ, că vr'o altă nădejde
N-o să-mi rămâie, când tu vei muri, fără numai
Plâns și suspinuri. Că nu mai trăiește nici tata, nici mama.
Știi că pe bietul meu tată-l ucise cumplitul Ahile,
Când pustii a Cilicilor largă bine-zidită cetate,
Teba cu-naltele-i porți. Răpusu-l-a el pe Aetion,
Inima-i nu l-a lăsat să-i prade măiestrele arme.
Arsu-i-a trupul gătit cu toat' armătura, și-asupra-i
Măgură el a-nălțat, și ulmi îi sădiră în preajmă
Zânele munților, fetele împlătoșatului Zeus.
Șapte-mi fuseseră frații acasă la noi și tusșapte
Ei într-o zi mai demult plecară pe lumea cealaltă,
Iutele Ahile-i ucise când ei își mânau la pășune
Ciurda chiloșilor boi și turmele oilor albe.
Numai pe mam-a cruțat-o, pe biata crăiasă din Teba,
Și c-o mulțime de pleanuri încoace-o aduse robită
Și pe o groază de daruri el dezrobind-o, ci-n urmă
Ea de năprasnă muri: Artemid-a trăsnit-o cu arcul.
Tu-mi ești dar, Hector, și tată și mamă cinstită și frate,
Tu-mi ești bărbatul în floare. Deci rogu-te acuma, te-ndură,
Stai în cetate pe-aicea la turn, ca să nu-ți lași în urmă
Fiul lipsit de părinte și văduvă biata-ți femeie.
Oastea-ți oprește pe lângă smochinul sălbatic, pe unde
Lesne se urcă-n cetate și zidul se sparge mai lesne;
Doar pe acolo de trei ori veniră să-ncerce dușmanii,
Aias cei doi cu oștirea și Idomeneus vestitul,
Frații Atrizi cu ai lor și viteazul Tidid Diomede,
Ori că le spuse vr'un om știutor de-ale zeilor taine

ἤ νυ καὶ αὐτῶν θυμὸς ἐποτρύνει καὶ ἀνώγει.
Τὴν δ᾽ αὖτε προσέειπε μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ·
ἦ καὶ ἐμοὶ τάδε πάντα μέλει γύναι· ἀλλὰ μάλ᾽ αἰνῶς
αἰδέομαι Τρῶας καὶ Τρῳάδας ἑλκεσιπέπλους,
αἴ κε κακὸς ὣς νόσφιν ἀλυσκάζω πολέμοιο·
οὐδέ με θυμὸς ἄνωγεν, ἐπεὶ μάθον ἔμμεναι ἐσθλὸς
αἰεὶ καὶ πρώτοισι μετὰ Τρώεσσι μάχεσθαι
ἀρνύμενος πατρός τε μέγα κλέος ἠδ᾽ ἐμὸν αὐτοῦ.
εὖ γὰρ ἐγὼ τόδε οἶδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν·
ἔσσεται ἦμαρ ὅτ᾽ ἄν ποτ᾽ ὀλώλῃ Ἴλιος ἱρὴ
καὶ Πρίαμος καὶ λαὸς ἐϋμμελίω Πριάμοιο.
ἀλλ᾽ οὔ μοι Τρώων τόσσον μέλει ἄλγος ὀπίσσω,
οὔτ᾽ αὐτῆς Ἑκάβης οὔτε Πριάμοιο ἄνακτος
οὔτε κασιγνήτων, οἵ κεν πολέες τε καὶ ἐσθλοὶ
ἐν κονίῃσι πέσοιεν ὑπ᾽ ἀνδράσι δυσμενέεσσιν,
ὅσσον σεῦ, ὅτε κέν τις Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
δακρυόεσσαν ἄγηται ἐλεύθερον ἦμαρ ἀπούρας·
καί κεν ἐν Ἄργει ἐοῦσα πρὸς ἄλλης ἱστὸν ὑφαίνοις,
καί κεν ὕδωρ φορέοις Μεσσηΐδος ἢ Ὑπερείης
πόλλ᾽ ἀεκαζομένη, κρατερὴ δ᾽ ἐπικείσετ᾽ ἀνάγκη·
καί ποτέ τις εἴπῃσιν ἰδὼν κατὰ δάκρυ χέουσαν·
Ἕκτορος ἥδε γυνὴ ὃς ἀριστεύεσκε μάχεσθαι
Τρώων ἱπποδάμων ὅτε Ἴλιον ἀμφεμάχοντο.
ὥς ποτέ τις ἐρέει· σοὶ δ᾽ αὖ νέον ἔσσεται ἄλγος
χήτεϊ τοιοῦδ᾽ ἀνδρὸς ἀμύνειν δούλιον ἦμαρ.
ἀλλά με τεθνηῶτα χυτὴ κατὰ γαῖα καλύπτοι
πρίν γέ τι σῆς τε βοῆς σοῦ θ᾽ ἑλκηθμοῖο πυθέσθαι.
Ὣς εἰπὼν οὗ παιδὸς ὀρέξατο φαίδιμος Ἕκτωρ·
ἂψ δ᾽ ὃ πάϊς πρὸς κόλπον ἐϋζώνοιο τιθήνης
ἐκλίνθη ἰάχων πατρὸς φίλου ὄψιν ἀτυχθεὶς
ταρβήσας χαλκόν τε ἰδὲ λόφον ἱππιοχαίτην,
δεινὸν ἀπ᾽ ἀκροτάτης κόρυθος νεύοντα νοήσας.
ἐκ δ᾽ ἐγέλασσε πατήρ τε φίλος καὶ πότνια μήτηρ·
αὐτίκ᾽ ἀπὸ κρατὸς κόρυθ᾽ εἵλετο φαίδιμος Ἕκτωρ,

Sau poate așa cum le-a fost de la sine îndemnul și sfatul."
Iar încoifatul și marele Hector atunci îi răspunse:
„Grijile aceste, femeie, mă bat și pe mine, dar tare
Mi-ar fi rușine de-ai mei, de bărbați și femei de la Troia,
Dac-aș fugi de război și aș sta tupilat ca mișelul.
N-am vr'o pornire spre asta, căci eu m-am deprins să fiu pururi
Gata de luptă și-n frunte mereu la război să mă-ncaier
Pentru a părintelui meu și a mea înaltă mărire.
Bine știu totuși, mi-o spune doar mintea și inim-adese:
Are să fie o vreme, când Troia cea sfântă pieri-va,
Priam, și el, și poporul în lănci iscusitului Priam.
Nu de durerea Troienilor însă mă doare-într-atâta,
Nici de-a părinților mei, a Hecubei și-a craiului Priam,
Nici de a fraților mei care, câtu-s de mulți și puternici,
Tot o să cadă prin colb la iureșul oastei dușmane;
Cât mi-e de tine în oara când fi-vei smuncită de vr'unul
Dintre Ahei și vei plânge răpită fiind în robie.
Dusă prin Argos, vei țese știind de porunca stăpânei
Și din Hiperia sau din Meseis, tu apă căra-vei
Fără să vrei, că silită vei fi de cumplita nevoie.
Zice-va, cum te-ar vedea oarecine cu lacrimi pe față:
Asta-i femeia lui Hector, întâiul viteaz, căpitanul
Oastei troiene din vremea războiului cel de la Troia.
Asta va zice, și amarul din nou te va frânge de jalea
Soțului care putea să te scape din jugul robiei.
Dar să m-acopere țărna mai bine, să n-aud nainte
Vaietul tău de durere, când silnic te-or duce-n robie."
După ce asta vorbise, spre fiul său brațele-ntinse
Falnicul Hector, dar el cu țipăt se-ntoarse la sânul
Fetei cu brâul frumos, de spaimă lovit la vederea
Hainei de aramă și a crestei făcute din coamă
Lungă de cal care-n chivără tot fâlfâia-ngrozitoare.
Râse privind pe copil și tatăl și mama-i cinstită.
Coiful îndată și-l scoase din cap după asta mărețul

καὶ τὴν μὲν κατέθηκεν ἐπὶ χθονὶ παμφανόωσαν·
αὐτὰρ ὅ γ᾽ ὃν φίλον υἱὸν ἐπεὶ κύσε πῆλέ τε χερσὶν
εἶπε δ᾽ ἐπευξάμενος Διί τ᾽ ἄλλοισίν τε θεοῖσι·
Ζεῦ ἄλλοι τε θεοὶ δότε δὴ καὶ τόνδε γενέσθαι
παῖδ᾽ ἐμὸν ὡς καὶ ἐγώ περ ἀριπρεπέα Τρώεσσιν,
ὧδε βίην τ᾽ ἀγαθόν, καὶ Ἰλίου ἶφι ἀνάσσειν·
καί ποτέ τις εἴποι πατρός γ᾽ ὅδε πολλὸν ἀμείνων
ἐκ πολέμου ἀνιόντα· φέροι δ᾽ ἔναρα βροτόεντα
κτείνας δήϊον ἄνδρα, χαρείη δὲ φρένα μήτηρ.
Ὣς εἰπὼν ἀλόχοιο φίλης ἐν χερσὶν ἔθηκε
παῖδ᾽ ἑόν· ἣ δ᾽ ἄρα μιν κηώδεϊ δέξατο κόλπῳ
δακρυόεν γελάσασα· πόσις δ᾽ ἐλέησε νοήσας,
χειρί τέ μιν κατέρεξεν ἔπος τ᾽ ἔφατ᾽ ἔκ τ᾽ ὀνόμαζε·
δαιμονίη μή μοί τι λίην ἀκαχίζεο θυμῷ·
οὐ γάρ τίς μ᾽ ὑπὲρ αἶσαν ἀνὴρ Ἄϊδι προϊάψει·
μοῖραν δ᾽ οὔ τινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν,
οὐ κακὸν οὐδὲ μὲν ἐσθλόν, ἐπὴν τὰ πρῶτα γένηται.
ἀλλ᾽ εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σ᾽ αὐτῆς ἔργα κόμιζε
ἱστόν τ᾽ ἠλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε
ἔργον ἐποίχεσθαι· πόλεμος δ᾽ ἄνδρεσσι μελήσει
πᾶσι, μάλιστα δ᾽ ἐμοί, τοὶ Ἰλίῳ ἐγγεγάασιν.
Ὣς ἄρα φωνήσας κόρυθ᾽ εἵλετο φαίδιμος Ἕκτωρ
ἵππουριν· ἄλοχος δὲ φίλη οἶκον δὲ βεβήκει
ἐντροπαλιζομένη, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέουσα.
αἶψα δ᾽ ἔπειθ᾽ ἵκανε δόμους εὖ ναιετάοντας
Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο, κιχήσατο δ᾽ ἔνδοθι πολλὰς
ἀμφιπόλους, τῇσιν δὲ γόον πάσῃσιν ἐνῶρσεν.
αἳ μὲν ἔτι ζωὸν γόον Ἕκτορα ᾧ ἐνὶ οἴκῳ·
οὐ γάρ μιν ἔτ᾽ ἔφαντο ὑπότροπον ἐκ πολέμοιο
ἵξεσθαι προφυγόντα μένος καὶ χεῖρας Ἀχαιῶν.
Οὐδὲ Πάρις δήθυνεν ἐν ὑψηλοῖσι δόμοισιν,
ἀλλ᾽ ὅ γ᾽, ἐπεὶ κατέδυ κλυτὰ τεύχεα ποικίλα χαλκῷ,
σεύατ᾽ ἔπειτ᾽ ἀνὰ ἄστυ ποσὶ κραιπνοῖσι πεποιθώς.
ὡς δ᾽ ὅτε τις στατὸς ἵππος ἀκοστήσας ἐπὶ φάτνῃ

Hector și-l puse pe jos, de-a stat orbitor de sclipire.
După ce-apoi își sărută copilul și-l leagănă-n brațe,
Roagă-se așa el de Zeus și zeii ceilalți deopotrivă:
„Zeilor, faceți voi toți ca iubitul meu fiu să ajungă
Cel mai de frunte bărbat la Troieni și ca mine, tot astfel
Vrednic și tare să fie și-n Troia domnească puternic.
Și oarecine la întorsu-i din luptă să zică vreodată:
Bate pe tata-i cu mult. S-aducă și prăzi sângerate
De la vrăjmașul ucis, să se bucure sufletul mamei."
Asta el zise și-ntinse pe prunc la nevastă-sa-n brațe;
Ea bucuroasă la sânul ei plin de mireasmă-l primise,
Dulce cu lacrimi zâmbind. Iar Hector, privind-o cu milă
Și netezind-o cu mâna, pe nume o cheamă și-i zice:
„Sufletul nu-ți amărî fără cumpăt, sărmană femeie.
Nimenea, dacă nu-i scris, viața nu-mi poate răpune;
Doar e știut, de ursită nu poate să scape nici unul,
Fie voinic ori mișel, o dată ce-n lume se naște.
Du-te-napoi liniștită și-ți cată de treburi acasă,
Vezi de vătale și furcă și-ndeamnă pe roabe să fie
Harnice-alături de tine și las'că de arme purta-vor
Grijă bărbații Troieni și eu mai presus decât alții."
Astfel îi zise și coiful luă de pe jos și se duse
Falnicul Hector, iar scumpa-i soție pornind spre acasă
Fața mereu înturna înapoi năpădită de lacrimi.
Repede ajunse la curtea frumos locuit-a lui Hector,
Unde găsi pe mai multe din roabele ei, care toate,
Cum o văzură pe ea, începur-a boci și a plânge.
Tot îl jeleau încă-n viață pe Hector în casă la dânsul,
Nemaiavând vreo nădejde că el înapoi o să vie
De la război, neatins de focul și brațul ahaic.
Nu întârzie după-asta nici Paris în casele-i nalte.
După ce-și puse podoaba de arme lucrate-n aramă,
Tare-n picioarele-i repezi, el fuga porni în cetate.
Cum odihnit și în iesle cu orz îndopat bidiviul

δεσμὸν ἀπορρήξας θείῃ πεδίοιο κροαίνων
εἰωθὼς λούεσθαι ἐϋρρεῖος ποταμοῖο
κυδιόων· ὑψοῦ δὲ κάρη ἔχει, ἀμφὶ δὲ χαῖται
ὤμοις ἀΐσσονται· ὃ δ᾽ ἀγλαΐηφι πεποιθὼς
ῥίμφά ἑ γοῦνα φέρει μετά τ᾽ ἤθεα καὶ νομὸν ἵππων·
ὣς υἱὸς Πριάμοιο Πάρις κατὰ Περγάμου ἄκρης
τεύχεσι παμφαίνων ὥς τ᾽ ἠλέκτωρ ἐβεβήκει
καγχαλόων, ταχέες δὲ πόδες φέρον· αἶψα δ᾽ ἔπειτα
Ἕκτορα δῖον ἔτετμεν ἀδελφεὸν εὖτ᾽ ἄρ᾽ ἔμελλε
στρέψεσθ᾽ ἐκ χώρης ὅθι ᾗ ὀάριζε γυναικί.
τὸν πρότερος προσέειπεν Ἀλέξανδρος θεοειδής·
ἠθεῖ᾽ ἦ μάλα δή σε καὶ ἐσσύμενον κατερύκω
δηθύνων, οὐδ᾽ ἦλθον ἐναίσιμον ὡς ἐκέλευες;
Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη κορυθαίολος Ἕκτωρ·
δαιμόνι᾽ οὐκ ἄν τίς τοι ἀνὴρ ὃς ἐναίσιμος εἴη
ἔργον ἀτιμήσειε μάχης, ἐπεὶ ἄλκιμός ἐσσι·
ἀλλὰ ἑκὼν μεθιεῖς τε καὶ οὐκ ἐθέλεις· τὸ δ᾽ ἐμὸν κῆρ
ἄχνυται ἐν θυμῷ, ὅθ᾽ ὑπὲρ σέθεν αἴσχε᾽ ἀκούω
πρὸς Τρώων, οἳ ἔχουσι πολὺν πόνον εἵνεκα σεῖο.
ἀλλ᾽ ἴομεν· τὰ δ᾽ ὄπισθεν ἀρεσσόμεθ᾽, αἴ κέ ποθι Ζεὺς
δώῃ ἐπουρανίοισι θεοῖς αἰειγενέτῃσι
κρητῆρα στήσασθαι ἐλεύθερον ἐν μεγάροισιν
ἐκ Τροίης ἐλάσαντας ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς.

Rupe căpăstrul în grajd și în tropot s-așterne câmpiei,
Unde fusese deprins la râu curgător să se scalde;
Fuge cu falǎ, și capul și-l poartă pe sus, și pe umăr
Flutură coama-i în vânt; el mândru de-a lui frumusețe
Sprinten se saltă și merge în pajiștea lui cunoscută;
Astfel și Paris, pornind de la el, de pe dealul Pergamos.
Mândru ca soarele sub armătură lucind se coboară
Vesel și iute, purtat de picioarele-i repezi. Îndată
Dă peste Hector, când el sta gata să plece din locul
Unde stătuse vorbind cu nevastă-sa lângă ieșire.
Paris i-apucă-nainte cu vorba și-i zice: „Bădie,
Iartă, că tu ești grăbit și în loc te țin ui cu zăbava;
Nu venii, poate, la vreme cum tu ai cerut de la mine.”
Clatină Hector din coif și fratelui său îi răspunde:
„Dragul meu, drept judecând, nu e nimenea care să scadă
Faptele tale de oștean, te știu că în arme ești vrednic.
Dar tu te lași înadins și nu vrei să lupți, iar pe mine
Strașnic mă doare auzind cum tot te defaimă Troienii,
Care de dragul tău numai se străduie amarnic și-asudă.
Dar s-o întindem la drum, că toate-ntre noi vor fi bune,
Dac-ajuta-ne-va cerul vreodată la vetrele noastre
Zeilor noi să-nchinăm paharul în voia cea bună,
După ce vom alunga pe dușmani din hotarele țării.”

Ὣς εἰπὼν πυλέων ἐξέσσυτο φαίδιμος Ἕκτωρ,
τῷ δ᾽ ἅμ᾽ Ἀλέξανδρος κί᾽ ἀδελφεός· ἐν δ᾽ ἄρα θυμῷ
ἀμφότεροι μέμασαν πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι.
ὡς δὲ θεὸς ναύτῃσιν ἐελδομένοισιν ἔδωκεν
οὖρον, ἐπεί κε κάμωσιν ἐϋξέστῃς ἐλάτῃσι
πόντον ἐλαύνοντες, καμάτῳ δ᾽ ὑπὸ γυῖα λέλυνται,
ὣς ἄρα τὼ Τρώεσσιν ἐελδομένοισι φανήτην.
Ἔνθ᾽ ἑλέτην ὃ μὲν υἱὸν Ἀρηϊθόοιο ἄνακτος
Ἄρνῃ ναιετάοντα Μενέσθιον, ὃν κορυνήτης
γείνατ᾽ Ἀρηΐθοος καὶ Φυλομέδουσα βοῶπις·
Ἕκτωρ δ᾽ Ἠϊονῆα βάλ᾽ ἔγχεϊ ὀξυόεντι
αὐχέν᾽ ὑπὸ στεφάνης εὐχάλκου, λύντο δὲ γυῖα.
Γλαῦκος δ᾽ Ἱππολόχοιο πάϊς Λυκίων ἀγὸς ἀνδρῶν
Ἰφίνοον βάλε δουρὶ κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην
Δεξιάδην ἵππων ἐπιάλμενον ὠκειάων
ὦμον· ὃ δ᾽ ἐξ ἵππων χαμάδις πέσε, λύντο δὲ γυῖα.
Τοὺς δ᾽ ὡς οὖν ἐνόησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη
Ἀργείους ὀλέκοντας ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ,
βῆ ῥα κατ᾽ Οὐλύμποιο καρήνων ἀΐξασα
Ἴλιον εἰς ἱερήν· τῇ δ᾽ ἀντίος ὄρνυτ᾽ Ἀπόλλων
Περγάμου ἐκκατιδών, Τρώεσσι δὲ βούλετο νίκην·
ἀλλήλοισι δὲ τώ γε συναντέσθην παρὰ φηγῷ.
τὴν πρότερος προσέειπεν ἄναξ Διὸς υἱὸς Ἀπόλλων·
τίπτε σὺ δ᾽ αὖ μεμαυῖα Διὸς θύγατερ μεγάλοιο
ἦλθες ἀπ᾽ Οὐλύμποιο, μέγας δέ σε θυμὸς ἀνῆκεν;
ἦ ἵνα δὴ Δαναοῖσι μάχης ἑτεραλκέα νίκην
δῷς; ἐπεὶ οὔ τι Τρῶας ἀπολλυμένους ἐλεαίρεις.
ἀλλ᾽ εἴ μοί τι πίθοιο τό κεν πολὺ κέρδιον εἴη·
νῦν μὲν παύσωμεν πόλεμον καὶ δηϊοτῆτα
σήμερον· ὕστερον αὖτε μαχήσοντ᾽ εἰς ὅ κε τέκμωρ

Asta grăi și pe poartă ieși repezindu-se Hector.
Fratele-i Paris mergea după el și erau deopotrivă
Gat-amândoi să dea buzna cu arma, să stea la bătaie.
Cum e prielnicul vânt adiat de un zeu după voia
Bieților corăbieri care-ntr-una cu netede vâsle
Apele mării despică plutind și sunt frânți de-obosire;
Astfel și ei s-arătară Troienilor după dorire.
Paris întâiul cu arcul läți la pământ pe Menestiu
Beoțianul din Arne, feciorul lui crai-Areitoos
Cel purtător de măciucă și-al Filomedusei. Cu lancea
Hector chiti în cerbice pe Eioneu, sub chenarul
Meșteșugit de la coif și-i frânse tăria. Iar fiul
Lui Hipoloh, căpetenia celor din Licia, Glaucos
Dete cu sulița-n toiu-ncleștării de arme și-n umăr
Pe Ifinou nimeri, pe-al lui Dexiu vlăstar, la urcarea
Lui în cotigă, iar el de pe ea toropit se prăvale.
Când a văzut pe Troieni cu ochii ei ageri Atena
Cum doborau pe Ahei în toiu-ncleștărilor crunte,
Iute de sus din Olimp se coboară și vine la Troia.
Dar de pe deal din Pergam, cum dete cu ochii de dânsa,
Febos în fața-i ieși, că voia să învingă Troienii.
Se întâlnir-amândoi la stejarul de lângă cetate.
Fiul lui Zeus, Apolon, întâi începu s-o întrebe:
„Fiic-a lui Zeus cel mare, de ce vii așa de-ahtiată
De pe Olimp? Și de unde această pornire-nfocată?
Vrei să ajuți pe Danai și lor să le dai biruință?
Știu că de bieții Troieni nu-ți pasă, de-ar fi chiar să piară.
Dacă tu însă m-asculți, ar fi mai cu cale să punem
Capăt războiului azi și vărsării de sânge, iar mâine
Pot să se bată din nou între dânșii Troienii și-Aheii

Ἰλίου εὔρωσιν, ἐπεὶ ὣς φίλον ἔπλετο θυμῷ
ὑμῖν ἀθανάτῃσι, διαπραθέειν τόδε ἄστυ.
Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
ὧδ᾽ ἔστω ἑκάεργε· τὰ γὰρ φρονέουσα καὶ αὐτὴ
ἦλθον ἀπ᾽ Οὐλύμποιο μετὰ Τρῶας καὶ Ἀχαιούς.
ἀλλ᾽ ἄγε πῶς μέμονας πόλεμον καταπαυσέμεν ἀνδρῶν;
Τὴν δ᾽ αὖτε προσέειπεν ἄναξ Διὸς υἱὸς Ἀπόλλων·
Ἕκτορος ὄρσωμεν κρατερὸν μένος ἱπποδάμοιο,
ἤν τινά που Δαναῶν προκαλέσσεται οἰόθεν οἶος
ἀντίβιον μαχέσασθαι ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι,
οἳ δέ κ᾽ ἀγασσάμενοι χαλκοκνήμιδες Ἀχαιοὶ
οἶον ἐπόρσειαν πολεμίζειν Ἕκτορι δίῳ.
Ὣς ἔφατ᾽, οὐδ᾽ ἀπίθησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη.
τῶν δ᾽ Ἕλενος Πριάμοιο φίλος παῖς σύνθετο θυμῷ
βουλήν, ἥ ῥα θεοῖσιν ἐφήνδανε μητιόωσι·
στῆ δὲ παρ᾽ Ἕκτορ᾽ ἰὼν καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Ἕκτορ υἱὲ Πριάμοιο Διὶ μῆτιν ἀτάλαντε
ἦ ῥά νύ μοί τι πίθοιο, κασίγνητος δέ τοί εἰμι·
ἄλλους μὲν κάθισον Τρῶας καὶ πάντας Ἀχαιούς,
αὐτὸς δὲ προκάλεσσαι Ἀχαιῶν ὅς τις ἄριστος
ἀντίβιον μαχέσασθαι ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι·
οὐ γάρ πώ τοι μοῖρα θανεῖν καὶ πότμον ἐπισπεῖν·
ὣς γὰρ ἐγὼ ὄπ᾽ ἄκουσα θεῶν αἰειγενετάων.
Ὣς ἔφαθ᾽, Ἕκτωρ δ᾽ αὖτε χάρη μέγα μῦθον ἀκούσας,
καί ῥ᾽ ἐς μέσσον ἰὼν Τρώων ἀνέεργε φάλαγγας,
μέσσου δουρὸς ἑλών· οἳ δ᾽ ἱδρύνθησαν ἅπαντες.
κὰδ δ᾽ Ἀγαμέμνων εἷσεν ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς·
κὰδ δ᾽ ἄρ᾽ Ἀθηναίη τε καὶ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων
ἑζέσθην ὄρνισιν ἐοικότες αἰγυπιοῖσι
φηγῷ ἐφ᾽ ὑψηλῇ πατρὸς Διὸς αἰγιόχοιο
ἀνδράσι τερπόμενοι· τῶν δὲ στίχες εἵατο πυκναὶ
ἀσπίσι καὶ κορύθεσσι καὶ ἔγχεσι πεφρικυῖαι.
οἵη δὲ Ζεφύροιο ἐχεύατο πόντον ἔπι φρὶξ
ὀρνυμένοιο νέον, μελάνει δέ τε πόντος ὑπ᾽ αὐτῆς,

Până ce Troia dărmată va fi, dacă asta vă place
Vouă zeițelor, să pustiiți a lui Priam cetate."
Palas Atena îndată răspunse lui Febos Apolon:
„Bine, Țintașule, fie. Și eu doar cu gândul acesta
Am și venit din Olimp între Ahei și Troieni să iau parte.
Spune-mi dar cum socotești că se poate curma bătălia?"
Domnul olimpic Apolon la asta răspunse zeiței:
„Hai să trezim al lui Hector năprasnic avânt spre bătaie,
C-are să cheme apoi singur cu el să s-apuce vreunul
Dintre Danai, să se-ncingă la crâncenă luptă pieptișă.
Și, îndârjindu-se atunci la chemarea lui Hector, Aheii
Au să ridice pe unul de-al lor spre a se bate cu dânsul."
Ast-a zis Febos și-l ascultă mulțumită zeița.
Fiul lui Priam Helenos cu mintea ghicindu-le sfatul
Celor doi zei și știind ce puseră dânșii la cale,
Iute se duse la Hector, s-apropie și-i cuvântează:
„Fiu al lui Priam, tu, Hector, la minte potriva lui Zeus,
Vrei tu acum să m-asculți? Că tu ești iubitul meu frate.
Fă pe Troieni și pe Ahei să-nceteze cu a lor bătălie;
Cheamă tu singur apoi să te măsuri cu unul tot singur,
Cel mai viteaz din Ahei, la vajnică luptă pieptișă.
Nu ți-i menit încă ție să mori împlinindu-ți ursita,
Am auzit-o chiar eu, când zeii acum se vorbiră."
Zice, iar Hector se bucură foarte auzindu-i cuvântul
Și între armii pășind cu sulița prinsă de mijloc,
Cetele opri el din mers și-ndată stătură cu toții.
Și Agamemnon atunci făcu să s-așeze Danaii.
Febos cu arcul de-argint într-asta și Palas Atena
S-au așezat, de păreau la chip unor pajuri asemeni,
Sus pe stejarul înalt al lui Zeus, de scut purtătorul,
Și bucuros se uitau la bărbați, ale căror șiraguri
Stau îndesite, o pădure de coifuri, de suliți și scuturi.
Ca undișoare mișcate de vântul de-apus câteodată,
Când el apucă să sufle și-ntunecă luciul mării;

τοῖαι ἄρα στίχες εἵατ᾽ Ἀχαιῶν τε Τρώων τε
ἐν πεδίῳ· Ἕκτωρ δὲ μετ᾽ ἀμφοτέροισιν ἔειπε·
κέκλυτέ μευ Τρῶες καὶ ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ
ὄφρ᾽ εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.
ὅρκια μὲν Κρονίδης ὑψίζυγος οὐκ ἐτέλεσσεν,
ἀλλὰ κακὰ φρονέων τεκμαίρεται ἀμφοτέροισιν
εἰς ὅ κεν ἢ ὑμεῖς Τροίην εὔπυργον ἕλητε
ἢ αὐτοὶ παρὰ νηυσὶ δαμείετε ποντοπόροισιν.
ὑμῖν δ᾽ ἐν γὰρ ἔασιν ἀριστῆες Παναχαιῶν·
τῶν νῦν ὅν τινα θυμὸς ἐμοὶ μαχέσασθαι ἀνώγει
δεῦρ᾽ ἴτω ἐκ πάντων πρόμος ἔμμεναι Ἕκτορι δίῳ.
ὧδε δὲ μυθέομαι, Ζεὺς δ᾽ ἄμμ᾽ ἐπιμάρτυρος ἔστω·
εἰ μέν κεν ἐμὲ κεῖνος ἕλῃ ταναήκεϊ χαλκῷ,
τεύχεα συλήσας φερέτω κοίλας ἐπὶ νῆας,
σῶμα δὲ οἴκαδ᾽ ἐμὸν δόμεναι πάλιν, ὄφρα πυρός με
Τρῶες καὶ Τρώων ἄλοχοι λελάχωσι θανόντα.
εἰ δέ κ᾽ ἐγὼ τὸν ἕλω, δώῃ δέ μοι εὖχος Ἀπόλλων,
τεύχεα σύλησας οἴσω προτὶ Ἴλιον ἱρήν,
καὶ κρεμόω προτὶ νηὸν Ἀπόλλωνος ἑκάτοιο,
τὸν δὲ νέκυν ἐπὶ νῆας ἐϋσσέλμους ἀποδώσω,
ὄφρά ἑ ταρχύσωσι κάρη κομόωντες Ἀχαιοί,
σῆμά τέ οἱ χεύωσιν ἐπὶ πλατεῖ Ἑλλησπόντῳ.
καί ποτέ τις εἴπῃσι καὶ ὀψιγόνων ἀνθρώπων
νηῒ πολυκλήϊδι πλέων ἐπὶ οἴνοπα πόντον·
ἀνδρὸς μὲν τόδε σῆμα πάλαι κατατεθνηῶτος,
ὅν ποτ᾽ ἀριστεύοντα κατέκτανε φαίδιμος Ἕκτωρ.
ὥς ποτέ τις ἐρέει· τὸ δ᾽ ἐμὸν κλέος οὔ ποτ᾽ ὀλεῖται.
 Ὣς ἔφαθ᾽, οἱ δ᾽ ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ·
αἴδεσθεν μὲν ἀνήνασθαι, δεῖσαν δ᾽ ὑποδέχθαι·
ὀψὲ δὲ δὴ Μενέλαος ἀνίστατο καὶ μετέειπε
νείκει ὀνειδίζων, μέγα δὲ στεναχίζετο θυμῷ·
ὤ μοι ἀπειλητῆρες Ἀχαιΐδες οὐκέτ᾽ Ἀχαιοί·
ἦ μὲν δὴ λώβη τάδε γ᾽ ἔσσεται αἰνόθεν αἰνῶς
εἰ μή τις Δαναῶν νῦν Ἕκτορος ἀντίος εἶσιν.

Dese tot astfel pe câmp de-o parte și alta s-așază
Șiruri de-Ahei și Troieni. Iar Hector așa cuvântează:
 „Dați ascultare, Troieni și Ahei, cu frumoase pulpare,
Vreau un cuvânt să vă spun după'a inimii mele poruncă.
Nu vru 'mplinirea tocmelii Cronion înalt-domnitorul,
Ci dușmănos către unii și alții ne-mpinge la arme
Până ce sau cuceri-veți cumva Ilionul puternic
Ori veți cădea copleșiți de ai noștri pe lângă corăbii.
Iată, fruntașii Aheilor toți sunt aicea de față.
Cine se bizuie acum între ei să se puie cu mine
Vie din mijlocul lor încoace-mpotriva lui Hector.
Una mi-e însă-nvoiala și Zeus să fie ca martor:
Dacă pe mine cumva mă doboară cu lancea-i de-aramă,
Poate să-mi prade armătura, cu sine s-o ia la corăbii;
Vreau numai trupul să-mi deie acasă-napoi, ca Troienii
Jalnici, bărbați și femei, după moartea-mi, pe rug să mi-l ardă.
Iar dacă eu îl omor și Apolon îmi dă biruința,
Armele-i am să le prad și ducându-le apoi în cetate,
Am să le spânzur în templul arcașului Febos Apolon.
Leșul în schimb înapoi îl voi da să-l luați la corăbii,
Să-i îngropați rămășițele și un mormânt după asta
Să-i ridicați pe la marginea mării întinse, Helespontul.
Zice-va cine va trece pe-acolo cândva dup-aceea
Călătorind în corabie pe-ntunecatele valuri:
Iată mormântul acelui bărbat care-odată, pe vremuri,
Fost-a vestit ca viteaz și pierit-a de arma lui Hector;
Asta va zice cândva, și slava mea veșnică fi-va."
 Dânsul așa le vorbi, iar ei molcom tăcură cu toții.
Teamă le-a fost a primi, rușine a-i respinge chemarea.
Dar se sculă după-aceea și prinse să strige Menelau
Ceartă rostind și ocară cu grele suspine în suflet:
 „Lăudăroșilor voi, muieri, nu bărbați din Ahaia!
Vai ce rușine va fi, ce mare, cumplită rușine,
Dacă nici unul acuma nu iese-naintea lui Hector!

ἀλλ᾽ ὑμεῖς μὲν πάντες ὕδωρ καὶ γαῖα γένοισθε
ἥμενοι αὖθι ἕκαστοι ἀκήριοι ἀκλεὲς αὔτως·
τῷδε δ᾽ ἐγὼν αὐτὸς θωρήξομαι· αὐτὰρ ὕπερθε
νίκης πείρατ᾽ ἔχονται ἐν ἀθανάτοισι θεοῖσιν.
Ὣς ἄρα φωνήσας κατεδύσετο τεύχεα καλά.
ἔνθά κέ τοι Μενέλαε φάνη βιότοιο τελευτὴ
Ἕκτορος ἐν παλάμῃσιν, ἐπεὶ πολὺ φέρτερος ἦεν,
εἰ μὴ ἀναΐξαντες ἕλον βασιλῆες Ἀχαιῶν,
αὐτός τ᾽ Ἀτρεΐδης εὐρὺ κρείων Ἀγαμέμνων
δεξιτερῆς ἕλε χειρὸς ἔπος τ᾽ ἔφατ᾽ ἔκ τ᾽ ὀνόμαζεν·
ἀφραίνεις Μενέλαε διοτρεφές, οὐδέ τί σε χρὴ
ταύτης ἀφροσύνης· ἀνὰ δὲ σχέο κηδόμενός περ,
μηδ᾽ ἔθελ᾽ ἐξ ἔριδος σεῦ ἀμείνονι φωτὶ μάχεσθαι
Ἕκτορι Πριαμίδῃ, τόν τε στυγέουσι καὶ ἄλλοι.
καὶ δ᾽ Ἀχιλεὺς τούτῳ γε μάχῃ ἔνι κυδιανείρῃ
ἔρριγ᾽ ἀντιβολῆσαι, ὅ περ σέο πολλὸν ἀμείνων.
ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν ἵζευ ἰὼν μετὰ ἔθνος ἑταίρων,
τούτῳ δὲ πρόμον ἄλλον ἀναστήσουσιν Ἀχαιοί.
εἴ περ ἀδειής τ᾽ ἐστὶ καὶ εἰ μόθου ἔστ᾽ ἀκόρητος,
φημί μιν ἀσπασίως γόνυ κάμψειν, αἴ κε φύγῃσι
δηΐου ἐκ πολέμοιο καὶ αἰνῆς δηϊοτῆτος.
Ὣς εἰπὼν παρέπεισεν ἀδελφειοῦ φρένας ἥρως
αἴσιμα παρειπών, ὃ δ᾽ ἐπείθετο· τοῦ μὲν ἔπειτα
γηθόσυνοι θεράποντες ἀπ᾽ ὤμων τεύχε᾽ ἕλοντο·
Νέστωρ δ᾽ Ἀργείοισιν ἀνίστατο καὶ μετέειπεν·
ὢ πόποι ἦ μέγα πένθος Ἀχαιΐδα γαῖαν ἱκάνει.
ἦ κε μέγ᾽ οἰμώξειε γέρων ἱππηλάτα Πηλεὺς
ἐσθλὸς Μυρμιδόνων βουληφόρος ἠδ᾽ ἀγορητής,
ὅς ποτέ μ᾽ εἰρόμενος μέγ᾽ ἐγήθεεν ᾧ ἐνὶ οἴκῳ
πάντων Ἀργείων ἐρέων γενεήν τε τόκον τε.
τοὺς νῦν εἰ πτώσσοντας ὑφ᾽ Ἕκτορι πάντας ἀκούσαι,
πολλά κεν ἀθανάτοισι φίλας ἀνὰ χεῖρας ἀείραι
θυμὸν ἀπὸ μελέων δῦναι δόμον Ἄϊδος εἴσω.
αἲ γὰρ Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίη καὶ Ἄπολλον

Dar vă prefaceți mai bine voi toți în pământ și în apă
Colea pe loc unde stați fără suflet și simțul măririi!
Mă înarmez atunci eu și fie ce-o fi că în mâna
Zeilor nemuritori stă veșnic norocul izbânzii."
După ce asta rosti, se încinse-n frumoasele arme.
Gata cu tine ar fi fost, o, Menelau, atunci, dacă Hector
Mâna pe tine ar fi pus, că era cu mult mai puternic.
Însă pe loc au sărit să-l împiedice-Aheii de frunte.
Însuși Atrid Agamemnon, acel cu mai mare domnie,
Repede-l prinse de dreapta și-i zise cuvintele-aceste:
„Oare nebun ești tu, frate? Dar nu se cuvine din parte-ți
O nebunie ca asta. Cu toată mâhnirea, mai rabdă.
Nu încerca să te măsuri cu unul mai tare ca tine,
Cu al lui Priam fecior care așa-i de temut și de alții.
Se-nfiora să-l înfrunte cu arma pe câmpul măririi
Însuși Ahile, deși el cu mult te întrece-n putere.
Șezi liniștit la o parte acolo-ntre mulții tovarăși;
Las' că ridică pe altul Aheii asupra lui Hector.
Și-oricât de aprig și nesățios o fi el la bătaie,
Cred eu că tot o să-și plece voios spre odihnă genunchii,
Dac-ar putea să mai scape din focul războiului crâncen."
Asta zicând Agamemnon, pe fratele său îl abate,
Drept și cuminte vorbind; deci el se supune și-ndată
Oamenii lui bucuros de pe umeri îi scot armătura.
Scoală-se Nestor și astfel Aheilor el cuvântează:
„Doamne, ce mare durere-l ajunse pământul ahaic!
Ce-ar mai ofta călărețul destoinic, bătrânul Peleus,
Al Mirmidonilor Domn, bun meșter la grai și la sfaturi,
El care acasă la dânsul, când eu i-am fost oaspete-odată,
Mă întreba de tot neamul și fiii vitejilor noștri,
De-ar auzi el acuma că stau tupilați și de Hector
Tremură toți! De zei s-ar ruga el cu brațele-ntinse
Viața să-i curme și umbră să fugă pe lumea cealaltă.
Dare-ar puternicul Zeus și Palas Atena și-Apolon,

ἡβῷμ᾽ ὡς ὅτ᾽ ἐπ᾽ ὠκυρόῳ Κελάδοντι μάχοντο
ἀγρόμενοι Πύλιοί τε καὶ Ἀρκάδες ἐγχεσίμωροι
Φειᾶς πὰρ τείχεσσιν Ἰαρδάνου ἀμφὶ ῥέεθρα.
τοῖσι δ᾽ Ἐρευθαλίων πρόμος ἵστατο ἰσόθεος φὼς
τεύχε᾽ ἔχων ὤμοισιν Ἀρηϊθόοιο ἄνακτος
δίου Ἀρηϊθόου, τὸν ἐπίκλησιν κορυνήτην
ἄνδρες κίκλησκον καλλίζωνοί τε γυναῖκες
οὕνεκ᾽ ἄρ᾽ οὐ τόξοισι μαχέσκετο δουρί τε μακρῷ,
ἀλλὰ σιδηρείῃ κορύνῃ ῥήγνυσκε φάλαγγας.
τὸν Λυκόοργος ἔπεφνε δόλῳ, οὔ τι κράτεΐ γε,
στεινωπῷ ἐν ὁδῷ ὅθ᾽ ἄρ᾽ οὐ κορύνη οἱ ὄλεθρον
χραῖσμε σιδηρείη· πρὶν γὰρ Λυκόοργος ὑποφθὰς
δουρὶ μέσον περόνησεν, ὃ δ᾽ ὕπτιος οὔδει ἐρείσθη·
τεύχεα δ᾽ ἐξενάριξε, τά οἱ πόρε χάλκεος Ἄρης.
καὶ τὰ μὲν αὐτὸς ἔπειτα φόρει μετὰ μῶλον Ἄρηος·
αὐτὰρ ἐπεὶ Λυκόοργος ἐνὶ μεγάροισιν ἐγήρα,
δῶκε δ᾽ Ἐρευθαλίωνι φίλῳ θεράποντι φορῆναι·
τοῦ ὅ γε τεύχε᾽ ἔχων προκαλίζετο πάντας ἀρίστους.
οἳ δὲ μάλ᾽ ἐτρόμεον καὶ ἐδείδισαν, οὐδέ τις ἔτλη·
ἀλλ᾽ ἐμὲ θυμὸς ἀνῆκε πολυτλήμων πολεμίζειν
θάρσεϊ ᾧ· γενεῇ δὲ νεώτατος ἔσκον ἁπάντων·
καὶ μαχόμην οἱ ἐγώ, δῶκεν δέ μοι εὖχος Ἀθήνη.
τὸν δὴ μήκιστον καὶ κάρτιστον κτάνον ἄνδρα·
πολλὸς γάρ τις ἔκειτο παρήορος ἔνθα καὶ ἔνθα.
εἴθ᾽ ὣς ἡβώοιμι, βίη δέ μοι ἔμπεδος εἴη·
τώ κε τάχ᾽ ἀντήσειε μάχης κορυθαίολος Ἕκτωρ.
ὑμέων δ᾽ οἵ περ ἔασιν ἀριστῆες Παναχαιῶν
οὐδ᾽ οἳ προφρονέως μέμαθ᾽ Ἕκτορος ἀντίον ἐλθεῖν.
  Ὣς νείκεσσ᾽ ὃ γέρων, οἳ δ᾽ ἐννέα πάντες ἀνέσταν.
ὦρτο πολὺ πρῶτος μὲν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων,
τῷ δ᾽ ἐπὶ Τυδεΐδης ὦρτο κρατερὸς Διομήδης,
τοῖσι δ᾽ ἐπ᾽ Αἴαντες θοῦριν ἐπιειμένοι ἀλκήν,
τοῖσι δ᾽ ἐπ᾽ Ἰδομενεὺς καὶ ὀπάων Ἰδομενῆος
Μηριόνης ἀτάλαντος Ἐνυαλίῳ ἀνδρειφόντῃ,

Tânăr acum să fi fost ca odată când Arcadienii
Pe la Cheladon la râu amarnic luptau cu Pilenii
Și-mpresuraseră Fea, cetatea pe apa Iardanos!
Ereftalion în fruntea dușmanilor sta ca o fiară
Și înarmat era el cu armele lui Aretoos,
Craiul acela vestit, de toți poreclit Măciucașul,
Astfel femei și bărbați îi ziceau, că doar el niciodată
Nu se bătea ca ceilalți cu arc și cu suliță lungă,
Ci cu măciuca-i de fier spărgea înarmatele rânduri.
Dar îl ucise Licurg hoțește, și nu cu puterea,
La o strâmtoare, pe unde cu greu mai putea de pieire
Viața să-i scape măciuca. Licurg i-apucă înainte
Și-l zdupui la pământ c-o spintecătură din lance.
Armele-i, darul lui Ares, ca pradă luă de pe dânsul
Și le purta după asta el însuși în luptele grele.
Ci-mbătrânind mai târziu Licurg și-odihnindu-se acasă,
Armele a dat să le poarte tovarășu-i Ereftalion.
El dar, cu ele-narmat, pe toți îi poftea la bătaie;
Ei tremurau îngroziți și nimenea nu-i sta-mpotrivă.
Numai eu singur atunci cu inima ne-nfricoșată,
Eu îndrăznii să-i răspund și eram între dânșii mai tânăr.
Lupta cu el începui și Atena-mi dădu biruința,
Și-ntre bărbați răpusei pe cel mai puternic și mare:
Lat ca o namilă-ntins la pământ se zbătea uriașul.
Hei, de-aș fi tot așa tânăr acuma și-ntreg în putere,
Iute ar avea el pe cine cu arma să-ntâmpine, Hector.
Iată, de față-s aici fruntașii din toat-aheimea,
Totuși, nici unul nu sare voios împotriva lui Hector.”
  Astfel îi ceartă moș Nestor, și nouă s-avântă cu toții.
Scoală-se cel mai întâi chiar craiul Atrid Agamemnon
Și după el se ridică bărbatul Tidid Diomede,
Aias, cei doi luptători înarmați cu tărie de vifor,
Idomeneu dup-aceea, și soțu-i iubit Merione,
Care era ca și Ares acel ce omoară bărbații;

τοῖσι δ᾽ ἐπ᾽ Εὐρύπυλος Εὐαίμονος ἀγλαὸς υἱός,
ἂν δὲ Θόας Ἀνδραιμονίδης καὶ δῖος Ὀδυσσεύς·
πάντες ἄρ᾽ οἵ γ᾽ ἔθελον πολεμίζειν Ἕκτορι δίῳ.
τοῖς δ᾽ αὖτις μετέειπε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
κλήρῳ νῦν πεπάλασθε διαμπερὲς ὅς κε λάχῃσιν·
οὗτος γὰρ δὴ ὀνήσει ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς,
καὶ δ᾽ αὐτὸς ὃν θυμὸν ὀνήσεται αἴ κε φύγῃσι
δηΐου ἐκ πολέμοιο καὶ αἰνῆς δηϊοτῆτος.
Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δὲ κλῆρον ἐσημήναντο ἕκαστος,
ἐν δ᾽ ἔβαλον κυνέῃ Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδαο.
λαοὶ δ᾽ ἠρήσαντο, θεοῖσι δὲ χεῖρας ἀνέσχον·
ὧδε δέ τις εἴπεσκεν ἰδὼν εἰς οὐρανὸν εὐρύν·
Ζεῦ πάτερ ἢ Αἴαντα λαχεῖν, ἢ Τυδέος υἱόν,
ἢ αὐτὸν βασιλῆα πολυχρύσοιο Μυκήνης.
Ὣς ἄρ᾽ ἔφαν, πάλλεν δὲ Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ,
ἐκ δ᾽ ἔθορε κλῆρος κυνέης ὃν ἄρ᾽ ἤθελον αὐτοὶ
Αἴαντος· κῆρυξ δὲ φέρων ἀν᾽ ὅμιλον ἁπάντῃ
δεῖξ᾽ ἐνδέξια πᾶσιν ἀριστήεσσιν Ἀχαιῶν.
οἳ δ᾽ οὐ γιγνώσκοντες ἀπηνήναντο ἕκαστος.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ τὸν ἵκανε φέρων ἀν᾽ ὅμιλον ἁπάντῃ
ὅς μιν ἐπιγράψας κυνέῃ βάλε φαίδιμος Αἴας,
ἤτοι ὑπέσχεθε χεῖρ᾽, ὃ δ᾽ ἄρ᾽ ἔμβαλεν ἄγχι παραστάς,
γνῶ δὲ κλήρου σῆμα ἰδών, γήθησε δὲ θυμῷ.
τὸν μὲν πὰρ πόδ᾽ ἑὸν χαμάδις βάλε φώνησέν τε·
ὦ φίλοι ἤτοι κλῆρος ἐμός, χαίρω δὲ καὶ αὐτὸς
θυμῷ, ἐπεὶ δοκέω νικησέμεν Ἕκτορα δῖον.
ἀλλ᾽ ἄγετ᾽ ὄφρ᾽ ἂν ἐγὼ πολεμήϊα τεύχεα δύω,
τόφρ᾽ ὑμεῖς εὔχεσθε Διὶ Κρονίωνι ἄνακτι
σιγῇ ἐφ᾽ ὑμείων ἵνα μὴ Τρῶές γε πύθωνται,
ἠὲ καὶ ἀμφαδίην, ἐπεὶ οὔ τινα δείδιμεν ἔμπης·
οὐ γάρ τίς με βίῃ γε ἑκὼν ἀέκοντα δίηται
οὐδέ τι ἰδρείῃ, ἐπεὶ οὐδ᾽ ἐμὲ νήϊδά γ᾽ οὕτως
ἔλπομαι ἐν Σαλαμῖνι γενέσθαι τε τραφέμεν τε.
Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ εὔχοντο Διὶ Κρονίωνι ἄνακτι·

Evemonid Evripil arătosul, și-alăturea Toas
Al lui Andremon fecior, și în urmă slăvitul Ulise,
Dânșii cu toții voiau să se prindă la luptă cu Hector;
Dar le vorbi călărețul Gereniu, cumintele Nestor:
„Sorțul acum aruncați să vedem noi îndată pe-alesul;
El o să bucure mult pe mândrii feciori din Ahaia
Și-nveseli-se-va-n sine și el, de putea-va să scape
Teafăr acuma de crudul război și de-ncaierul crâncen.”
Asta le zice, iar dânșii înseamnă un sorț fiecare
Și dup-aceea l-aruncă în chivăra lui Agamemnon.
Oștile-n tabăr-atunci rugarea și brațele-nalță.
Ochii spre cer ațintind, așa se ruga fiecare:
„Doamne, fă sorțul să cadă lui Aias ori lui Tidide,
Ori viteazului crai din Micena, bogata în aur.”
Astfel urează mulțimea, și clatină coiful moș Nestor
Până ce sorțul lui Aias pe loc după voia oștirii
Sare din el, și un crainic îl duce-n duium pretutindeni
Și de la dreapta-l arată fruntașilor cei din Ahaia;
Nimenea însă nu-l știe, de-aceea-l respinge. Dar iată,
Când dup-aceea, purtându-l așa în duium pretutindeni,
Vine la cel care-l scrise și-n chivără-l puse, la Aias,
El se și-ntinde cu mâna și, când de la crainic ia sorțul,
Semnul îl vede și cum îl cunoaște se bucură, sorțul
Leapădă jos la picioarele lui și voios apoi zice:
„Sorțul, prieteni, i-al meu, de aceea cu voi împreună
Tare mă bucur și eu; socot că voi bate pe Hector.
Hai dar, cât eu m-oi găti și-oi pune pe mine-armătura,
Voi să rostiți rugăciune-mpăratului celui din slavă,
Dar pe tăcute-ntre voi ca să nu ia de veste Troienii;
Ori glăsuiți-o pe față, că n-am nici o teamă de nimeni.
Numai să vreau, că nici unul aici nu mă sperie-n luptă
Cu meșteșug ori cu sila; doar cred că așa nerăzboinic
Nu m-a născut și crescut la sânul ei scump Salamina.”
Asta el zise, iar ei se rugau împăratului Zeus,

ὧδε δέ τις εἴπεσκεν ἰδὼν εἰς οὐρανὸν εὐρύν·
Ζεῦ πάτερ Ἴδηθεν μεδέων κύδιστε μέγιστε
δὸς νίκην Αἴαντι καὶ ἀγλαὸν εὖχος ἀρέσθαι·
εἰ δὲ καὶ Ἕκτορά περ φιλέεις καὶ κήδεαι αὐτοῦ,
ἴσην ἀμφοτέροισι βίην καὶ κῦδος ὄπασσον.
  Ὣς ἄρ᾽ ἔφαν, Αἴας δὲ κορύσσετο νώροπι χαλκῷ.
αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ πάντα περὶ χροῒ ἕσσατο τεύχεα,
σεύατ᾽ ἔπειθ᾽ οἷός τε πελώριος ἔρχεται Ἄρης,
ὅς τ᾽ εἶσιν πόλεμον δὲ μετ᾽ ἀνέρας οὕς τε Κρονίων
θυμοβόρου ἔριδος μένεϊ ξυνέηκε μάχεσθαι.
τοῖος ἄρ᾽ Αἴας ὦρτο πελώριος ἕρκος Ἀχαιῶν
μειδιόων βλοσυροῖσι προσώπασι· νέρθε δὲ ποσσὶν
ἤϊε μακρὰ βιβάς, κραδάων δολιχόσκιον ἔγχος.
τὸν δὲ καὶ Ἀργεῖοι μὲν ἐγήθεον εἰσορόωντες,
Τρῶας δὲ τρόμος αἰνὸς ὑπήλυθε γυῖα ἕκαστον,
Ἕκτορί τ᾽ αὐτῷ θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι πάτασσεν·
ἀλλ᾽ οὔ πως ἔτι εἶχεν ὑποτρέσαι οὐδ᾽ ἀναδῦναι
ἂψ λαῶν ἐς ὅμιλον, ἐπεὶ προκαλέσσατο χάρμῃ.
Αἴας δ᾽ ἐγγύθεν ἦλθε φέρων σάκος ἠΰτε πύργον
χάλκεον ἑπταβόειον, ὅ οἱ Τυχίος κάμε τεύχων
σκυτοτόμων ὄχ᾽ ἄριστος Ὕλῃ ἔνι οἰκία ναίων,
ὅς οἱ ἐποίησεν σάκος αἰόλον ἑπταβόειον
ταύρων ζατρεφέων, ἐπὶ δ᾽ ὄγδοον ἤλασε χαλκόν.
τὸ πρόσθε στέρνοιο φέρων Τελαμώνιος Αἴας
στῆ ῥα μάλ᾽ Ἕκτορος ἐγγύς, ἀπειλήσας δὲ προσηύδα·
Ἕκτορ νῦν μὲν δὴ σάφα εἴσεαι οἰόθεν οἶος
οἷοι καὶ Δαναοῖσιν ἀριστῆες μετέασι
καὶ μετ᾽ Ἀχιλλῆα ῥηξήνορα θυμολέοντα.
ἀλλ᾽ ὃ μὲν ἐν νήεσσι κορωνίσι ποντοπόροισι
κεῖτ᾽ ἀπομηνίσας Ἀγαμέμνονι ποιμένι λαῶν·
ἡμεῖς δ᾽ εἰμὲν τοῖοι οἳ ἂν σέθεν ἀντιάσαιμεν
καὶ πολέες· ἀλλ᾽ ἄρχε μάχης ἠδὲ πτολέμοιο.
  Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπε μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Αἶαν διογενὲς Τελαμώνιε κοίρανε λαῶν

Și cu privirea spre-nalturi așa cuvânta fiecare:
  „Zeus părinte, prea-nalte slăvite stăpân peste Ida,
Dă biruință lui Aias și-ncinge-l cu fala măririi,
Dacă tu ții și la Hector și-ți pasă la fel și de dânsul,
Fă s-aibă parte amândoi de aceeași putere și slavă.”
  Asta rugară când Aias punea sclipitoarele-i arme.
După ce el și le puse pe toate-narmându-se bine,
Iute porni și în mersu-i părea uriaș ca și zeul
Armelor când la război s-alătură printre bărbații
Care, de Zeus împinși, se-ncaieră cu-nverșunare
Moarte lățind; tot astfel și turnul Aheilor, Aias,
Mare și-nfiorător răsare c-un zâmbet în față;
Pașii spre Hector mărind și-nvârte puternica-i lance.
Cum îl văd astfel pe el, nespus se mai bucur-Aheii.
Dar pe Troieni îi cuprinde un tremur grozav pe tot trupul,
Prinsă de teamă se zbate chiar inima-n pieptul lui Hector;
Însă nu poate de-acum să ia fuga pieziș, să s-ascundă
Printre mulțime-napoi, căci el a stârnit bătălia.
Aias s-apropie atunci și poartă ca turnul de mare
Pavăză, care din piele de bou e lucrată de Tihiu,
Cel mai dibaci curelar din toți care fuseră-n Hila;
Pavăza lucie el i-o durase din pieile-a șapte
Boi încălați și-o-ntărise în ferecătură de-aramă.
Pavăza asta ținând-o-nainte și pieptul păzindu-și,
Aias de Hector s-apropie atunci și așa-l amenință:
  „Hector, în luptă cu unul acum dumeri-te-vei bine
Ce fel de oameni viteji mai au între dânșii Danaii,
Nenumărând pe-acel leu, spărgător de șiraguri, pe-Ahile.
Dacă el încă la tabăra lui de pe lângă corăbii
Șade mocnind de mânie pe craiul Atrid Agamemnon,
Dar mai sunt alții pe-aici, șoimani care pot să te-nfrunte.
Și-ncă sunt mulți. Ci haide, tu-ncepe lovitul și harța.”
  Clatină Hector din coif și neșovăind îi răspunse:
  „Aias Telamoniene, mărite păstor de oștire,

μή τί μευ ἠΰτε παιδὸς ἀφαυροῦ πειρήτιζε
ἠὲ γυναικός, ἣ οὐκ οἶδεν πολεμήϊα ἔργα.
αὐτὰρ ἐγὼν εὖ οἶδα μάχας τ᾽ ἀνδροκτασίας τε·
οἶδ᾽ ἐπὶ δεξιά, οἶδ᾽ ἐπ᾽ ἀριστερὰ νωμῆσαι βῶν
ἀζαλέην, τό μοι ἔστι ταλαύρινον πολεμίζειν·
οἶδα δ᾽ ἐπαΐξαι μόθον ἵππων ὠκειάων·
οἶδα δ᾽ ἐνὶ σταδίῃ δηΐῳ μέλπεσθαι Ἄρηϊ.
ἀλλ᾽ οὐ γάρ σ᾽ ἐθέλω βαλέειν τοιοῦτον ἐόντα
λάθρῃ ὀπιπεύσας, ἀλλ᾽ ἀμφαδόν, αἴ κε τύχωμι.
    Ἦ ῥα, καὶ ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
καὶ βάλεν Αἴαντος δεινὸν σάκος ἑπταβόειον
ἀκρότατον κατὰ χαλκόν, ὃς ὄγδοος ἦεν ἐπ᾽ αὐτῷ.
ἓξ δὲ διὰ πτύχας ἦλθε δαΐζων χαλκὸς ἀτειρής,
ἐν τῇ δ᾽ ἑβδομάτῃ ῥινῷ σχέτο· δεύτερος αὖτε
Αἴας διογενὴς προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
καὶ βάλε Πριαμίδαο κατ᾽ ἀσπίδα πάντοσ᾽ ἐΐσην.
διὰ μὲν ἀσπίδος ἦλθε φαεινῆς ὄβριμον ἔγχος,
καὶ διὰ θώρηκος πολυδαιδάλου ἠρήρειστο·
ἀντικρὺ δὲ παραὶ λαπάρην διάμησε χιτῶνα
ἔγχος· ὃ δ᾽ ἐκλίνθη καὶ ἀλεύατο κῆρα μέλαιναν.
τὼ δ᾽ ἐκσπασσαμένω δολίχ᾽ ἔγχεα χερσὶν ἅμ᾽ ἄμφω
σύν ῥ᾽ ἔπεσον λείουσιν ἐοικότες ὠμοφάγοισιν
ἢ συσὶ κάπροισιν, τῶν τε σθένος οὐκ ἀλαπαδνόν.
Πριαμίδης μὲν ἔπειτα μέσον σάκος οὔτασε δουρί,
οὐδ᾽ ἔρρηξεν χαλκός, ἀνεγνάμφθη δέ οἱ αἰχμή.
Αἴας δ᾽ ἀσπίδα νύξεν ἐπάλμενος· ἣ δὲ διαπρὸ
ἤλυθεν ἐγχείη, στυφέλιξε δέ μιν μεμαῶτα,
τμήδην δ᾽ αὐχέν᾽ ἐπῆλθε, μέλαν δ᾽ ἀνεκήκιεν αἷμα,
ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ὧς ἀπέληγε μάχης κορυθαίολος Ἕκτωρ,
ἀλλ᾽ ἀναχασσάμενος λίθον εἵλετο χειρὶ παχείῃ
κείμενον ἐν πεδίῳ μέλανα τρηχύν τε μέγαν τε·
τῷ βάλεν Αἴαντος δεινὸν σάκος ἑπταβόειον
μέσσον ἐπομφάλιον· περιήχησεν δ᾽ ἄρα χαλκός.
δεύτερος αὖτ᾽ Αἴας πολὺ μείζονα λᾶαν ἀείρας

Nu căuta să mă sperii ca pe un copil care-i firav
Sau ca pe-o biată femeie ce nu se pricepe la arme.
Eu doar știu bine luptatul și cum se omoară bărbații,
Știu să dau scutul de piei argăsite la dreapta, la stânga,
Și să mă apăr cu el și să fiu neînvins la bătaie.
Știu să dau buzna cu carul în valma de cai și de care,
Știu să mă prind și pedestru la jocul războiului crâncen.
Totuși cât ești de voinic, eu nu voi să-ți dau ca mișelul
Crunta-mi lovire pe-ascuns, ci pe față de pot să te birui."
    Zice și lancea rotind, o vântuie Hector; ea însă
Nu-l nimeri pe dușman, ci numai în scutu-i de piele,
Tocmai deasupra de tot prin pătur-a opta de-acioaie.
Șase din pături pe toate le rupse țepușa de-aramă
Și-nțepeni într-a șaptea din piei. Dar pe urmă și Aias,
Nobilă viță din Zeus, aruncă năstrușnica-i lance
Și nimerește pe loc în scutul rotund al lui Hector.
Prin lucitorul său scut străbate năprasnica lance,
Trece cu vârful apoi în platoșa-i mult măiestrită
Și-alunecând spre deșerturi îi rupe cămașa de zale;
Pleacă-se Hector atunci și scapă de neagra urgie.
Lăncile lungi dup-aceea smucind amândoi, laolaltă
Tabără-ntocmai ca leii ce mistuie carnea de crudă
Sau ca sălbatici vieri care nu mai slăbesc în putere.
Fiul lui Priam întâiul cu suliț-ajunse la mijloc
Scutul lui Aias, dar nu-l putu rupe, căci dete de-aramă
Sulița și se-ndoi. Dar Aias se saltă, străpunge
Scutul cu lancea și-mpinge-napoi pe năvalnicul Hector,
Ceafa-i retează ușor și șuruie sânge dintr-însa.
Nu stă din lupt-al lui Priam fecior, ci, cu toată rănirea,
El se dă-n lături puțin și cu mâna-i vânjoasă ridică
Un bolovan colțuros și negru ce sta pe câmpie
Și, repezindu-l asupra lui Aias, îi zguduie scutul
Vajnic de piele de bou și zăngăne arama-i ciocnită.
Aias la rându-i luă un mai mare pietroi și-nvârtindu-l,

ἧκ᾽ ἐπιδινήσας, ἐπέρεισε δὲ ἶν᾽ ἀπέλεθρον,
εἴσω δ᾽ ἀσπίδ᾽ ἔαξε βαλὼν μυλοειδέϊ πέτρῳ,
βλάψε δέ οἱ φίλα γούναθ᾽· ὃ δ᾽ ὕπτιος ἐξετανύσθη
ἀσπίδι ἐγχριμφθείς· τὸν δ᾽ αἶψ᾽ ὤρθωσεν Ἀπόλλων.
καί νύ κε δὴ ξιφέεσσ᾽ αὐτοσχεδὸν οὐτάζοντο,
εἰ μὴ κήρυκες Διὸς ἄγγελοι ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν
ἦλθον, ὃ μὲν Τρώων, ὃ δ᾽ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων,
Ταλθύβιός τε καὶ Ἰδαῖος πεπνυμένω ἄμφω·
μέσσῳ δ᾽ ἀμφοτέρων σκῆπτρα σχέθον, εἶπέ τε μῦθον
κῆρυξ Ἰδαῖος πεπνυμένα μήδεα εἰδώς·
μηκέτι παῖδε φίλω πολεμίζετε μηδὲ μάχεσθον·
ἀμφοτέρω γὰρ σφῶϊ φιλεῖ νεφεληγερέτα Ζεύς,
ἄμφω δ᾽ αἰχμητά· τό γε δὴ καὶ ἴδμεν ἅπαντες.
νὺξ δ᾽ ἤδη τελέθει· ἀγαθὸν καὶ νυκτὶ πιθέσθαι.
Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη Τελαμώνιος Αἴας·
Ἰδαῖ᾽ Ἕκτορα ταῦτα κελεύετε μυθήσασθαι·
αὐτὸς γὰρ χάρμῃ προκαλέσσατο πάντας ἀρίστους.
ἀρχέτω· αὐτὰρ ἐγὼ μάλα πείσομαι ᾗ περ ἂν οὗτος.
Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπε μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Αἶαν ἐπεί τοι δῶκε θεὸς μέγεθός τε βίην τε
καὶ πινυτήν, περὶ δ᾽ ἔγχει Ἀχαιῶν φέρτατός ἐσσι,
νῦν μὲν παυσώμεσθα μάχης καὶ δηϊοτῆτος
σήμερον· ὕστερον αὖτε μαχησόμεθ᾽ εἰς ὅ κε δαίμων
ἄμμε διακρίνῃ, δώῃ δ᾽ ἑτέροισί γε νίκην.
νὺξ δ᾽ ἤδη τελέθει· ἀγαθὸν καὶ νυκτὶ πιθέσθαι,
ὡς σύ τ᾽ ἐϋφρήνῃς πάντας παρὰ νηυσὶν Ἀχαιούς,
σούς τε μάλιστα ἔτας καὶ ἑταίρους, οἵ τοι ἔασιν·
αὐτὰρ ἐγὼ κατὰ ἄστυ μέγα Πριάμοιο ἄνακτος
Τρῶας ἐϋφρανέω καὶ Τρῳάδας ἑλκεσιπέπλους,
αἵ τέ μοι εὐχόμεναι θεῖον δύσονται ἀγῶνα.
δῶρα δ᾽ ἄγ᾽ ἀλλήλοισι περικλυτὰ δώομεν ἄμφω,
ὄφρά τις ὧδ᾽ εἴπῃσιν Ἀχαιῶν τε Τρώων τε·
ἠμὲν ἐμαρνάσθην ἔριδος πέρι θυμοβόροιο,
ἠδ᾽ αὖτ᾽ ἐν φιλότητι διέτμαγεν ἀρθμήσαντε.

Tare-l izbi peste el cu o strașnic de mare putere;
Scutul îi sparse pocnindu-l cu steiul ca piatra de moară
Și-l vătămă în genunchi, că îndată căzu el pe spate,
Scutul de sine-apăsând; îl sculă însă repede Apolon.
S-ar fi luat acum ei la harță pieptișă din săbii,
Dacă doi crainici, doi soli trimiși de bărbați și de Zeus,
N-ar fi venit câte unul de-o parte și alt-a oștirii,
Oameni cuminți amândoi, Ideu și Taltibiu. Toiagul
Iute-și întinseră acolo-ntre ei și oprindu-i pe dânșii,
Astfel le zise Ideu, chibzuitul, cumintele crainic;
„Dragii mei fii, încetați și nu vă mai bateți acuma,
Cel care tună prin nori vă iubește pe voi deopotrivă.
Vrednici sunteți amândoi, o vedem și o cunoaștem cu toții;
Iată că s-a înnoptat și e bine să știm și de noapte.”
Aias Telamonianul așa lui Ideu îi răspunse:
„Crainice, puneți pe Hector acestea din gură să-mi spuie,
El doar pofti pe viteji, pe toți de la noi, la bătaie.
Facă-nceputul și eu m-oi supune întocmai ca dânsul.”
Zise lui Aias atunci încoifatul și marele Hector:
„Aias, de vreme ce datu-ți-au zeii mărime, putere
Și chibzuință, de ești tu în fruntea voinicilor voștri,
Să încetăm cu bătaia pe ziua de azi, apoi mâine
Iar ne vom prinde amândoi cu armele până ce zeii
Ne vor desprinde pe urmă, și-or face să biruie unul;
Iată că s-a înnoptat și-i bine să știm și de noapte.
Tu mulțumi-vei așa pe Ahei care stau la corăbii,
Dar mai ales pe ai tăi și oștirea venită cu tine;
Eu deopotrivă la mine, în marea cetate-a lui Priam,
Înveseli-voi pe-ai mei, bărbați și femei de la Troia,
Care-nălța-vor apoi prin temple la zei mulțumire.
Hai să ne facem și daruri, un schimb de slăvite odoare,
Ca între Ahei și Troieni să zică de noi oarecine:
Vrajba, ce mistuie vieți, silitu-i-a la încleștare,
Dar se desprinseră ei împăcați amândoi ca prieteni.”

Ὣς ἄρα φωνήσας δῶκε ξίφος ἀργυρόηλον
σὺν κολεῷ τε φέρων καὶ ἐϋτμήτῳ τελαμῶνι·
Αἴας δὲ ζωστῆρα δίδου φοίνικι φαεινόν.
τὼ δὲ διακρινθέντε ὃ μὲν μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν
ἤϊ', ὃ δ' ἐς Τρώων ὅμαδον κίε· τοὶ δὲ χάρησαν,
ὡς εἶδον ζωόν τε καὶ ἀρτεμέα προσιόντα,
Αἴαντος προφυγόντα μένος καὶ χεῖρας ἀάπτους·
καί ῥ' ἦγον προτὶ ἄστυ ἀελπτέοντες σόον εἶναι.
Αἴαντ' αὖθ' ἑτέρωθεν ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ
εἰς Ἀγαμέμνονα δῖον ἄγον κεχαρηότα νίκῃ.
Οἳ δ' ὅτε δὴ κλισίῃσιν ἐν Ἀτρεΐδαο γένοντο,
τοῖσι δὲ βοῦν ἱέρευσεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
ἄρσενα πενταέτηρον ὑπερμενέϊ Κρονίωνι.
τὸν δέρον ἀμφί θ' ἕπον, καί μιν διέχευαν ἅπαντα,
μίστυλλόν τ' ἄρ' ἐπισταμένως πεῖράν τ' ὀβελοῖσιν,
ὄπτησάν τε περιφραδέως, ἐρύσαντό τε πάντα.
αὐτὰρ ἐπεὶ παύσαντο πόνου τετύκοντό τε δαῖτα,
δαίνυντ', οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης·
νώτοισιν δ' Αἴαντα διηνεκέεσσι γέραιρεν
ἥρως Ἀτρεΐδης εὐρὺ κρείων Ἀγαμέμνων.
αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
τοῖς ὁ γέρων πάμπρωτος ὑφαίνειν ἤρχετο μῆτιν
Νέστωρ, οὗ καὶ πρόσθεν ἀρίστη φαίνετο βουλή·
ὅ σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Ἀτρεΐδη τε καὶ ἄλλοι ἀριστῆες Παναχαιῶν,
πολλοὶ γὰρ τεθνᾶσι κάρη κομόωντες Ἀχαιοί,
τῶν νῦν αἷμα κελαινὸν ἐΰρροον ἀμφὶ Σκάμανδρον
ἐσκέδασ' ὀξὺς Ἄρης, ψυχαὶ δ' Ἄϊδος δὲ κατῆλθον·
τώ σε χρὴ πόλεμον μὲν ἅμ' ἠοῖ παῦσαι Ἀχαιῶν,
αὐτοὶ δ' ἀγρόμενοι κυκλήσομεν ἐνθάδε νεκροὺς
βουσὶ καὶ ἡμιόνοισιν· ἀτὰρ κατακήομεν αὐτοὺς
τυτθὸν ἀπὸ πρὸ νεῶν, ὥς κ' ὀστέα παισὶν ἕκαστος
οἴκαδ' ἄγῃ ὅτ' ἂν αὖτε νεώμεθα πατρίδα γαῖαν.
τύμβον δ' ἀμφὶ πυρὴν ἕνα χεύομεν ἐξαγαγόντες

Astfel îi zise și spada țintată-n argint i-o întinse,
Teaca-mpreună cu spada și chinga-i frumoasă de piele.
Aias îi dete și el un șerpar sclipitor de porfiră.
El dup-aceea se-ntoarse-napoi între Ahei la corăbii,
Hector se duse-n duium la Troieni care se bucurară,
Cum îl văzură pe el că vine spre tabără teafăr,
Nevătămat de-a lui Aias putere și mână cumplită.
Veseli îl duseră-n Troia, căci n-aveau nădejde să scape.
Dar și pe Aias Aheii tot veseli îl duseră-n cortul
Lui Agamemnon Atrid, care s-a bucurat deopotrivă
De biruință. Iar cum ei la corturi în urmă sosiră,
Le înjunghie Agamemnon în cinstea lui Aias un taur
Mare, cincar, mulțumind celui neîntrecut în putere.
Ei îl jupiră,-l gătiră, îl îmbucățiră și bine
Carnea tăind-o felii și o trecură-n frigări și-o prăjiră
Peste jeratic și-o traseră apoi de pe foc rumenită.
Când isprăviră cu toate la urmă și masa fu gata,
Benchetuiau, și avea cuvenitul mertic fiecare.
Spetele late ale boului datu-le-a-n cinstea lui Aias
Însuși mai-marele Domn, viteazul Atrid Agamemnon.
Când și-alinară pe urmă cu toții și sete și foame,
Prinse întâi între ei să-și spună gândirea bătrânul
Nestor, al cărui sfat fu cel mai cuminte de-a pururi,
El sănătos cugetând, vorbi adunării și zise:
„Doamne-Agamemnon și voi ceilalți căpitani ai oștirii,
Sunt o mulțime de-Ahei care s-află căzuți pe câmpie;
Crâncenul Ares stropitu-le-a sângele lângă Scamandru
Și-a azvârlit a lor suflete biete pe lumea cealaltă.
De-asta și trebuie mâine din zori să-nceteze bătaia,
Ca să putem, adunați împreună, s-aducem în care
Morții cu boi și cu muli, și să ardem apoi a lor trupuri
Lângă corăbii, ca noi fiecare să ducem acasă
Oasele lor la copii, de-o fi să ne-ntoarcem în țară;
Și să durăm după asta din țărnă la rug o movilă

ἄκριτον ἐκ πεδίου· ποτὶ δ᾽ αὐτὸν δείμομεν ὦκα
πύργους ὑψηλοὺς εἶλαρ νηῶν τε καὶ αὐτῶν.
ἐν δ᾽ αὐτοῖσι πύλας ποιήσομεν εὖ ἀραρυίας,
ὄφρα δι᾽ αὐτάων ἱππηλασίη ὁδὸς εἴη·
ἔκτοσθεν δὲ βαθεῖαν ὀρύξομεν ἐγγύθι τάφρον,
ἥ χ᾽ ἵππον καὶ λαὸν ἐρυκάκοι ἀμφὶς ἐοῦσα,
μή ποτ᾽ ἐπιβρίσῃ πόλεμος Τρώων ἀγερώχων.
Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ἄρα πάντες ἐπῄνησαν βασιλῆες.
Τρώων αὖτ᾽ ἀγορὴ γένετ᾽ Ἰλίου ἐν πόλει ἄκρῃ
δεινὴ τετρηχυῖα, παρὰ Πριάμοιο θύρῃσι·
τοῖσιν δ᾽ Ἀντήνωρ πεπνυμένος ἦρχ᾽ ἀγορεύειν·
κέκλυτέ μευ Τρῶες καὶ Δάρδανοι ἠδ᾽ ἐπίκουροι,
ὄφρ᾽ εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.
δεῦτ᾽ ἄγετ᾽ Ἀργείην Ἑλένην καὶ κτήμαθ᾽ ἅμ᾽ αὐτῇ
δώομεν Ἀτρεΐδῃσιν ἄγειν· νῦν δ᾽ ὅρκια πιστὰ
ψευσάμενοι μαχόμεσθα· τὼ οὔ νύ τι κέρδιον ἡμῖν
ἔλπομαι ἐκτελέεσθαι, ἵνα μὴ ῥέξομεν ὧδε.
Ἤτοι ὅ γ᾽ ὣς εἰπὼν κατ᾽ ἄρ᾽ ἕζετο· τοῖσι δ᾽ ἀνέστη
δῖος Ἀλέξανδρος Ἑλένης πόσις ἠϋκόμοιο,
ὅς μιν ἀμειβόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἀντῆνορ σὺ μὲν οὐκέτ᾽ ἐμοὶ φίλα ταῦτ᾽ ἀγορεύεις·
οἶσθα καὶ ἄλλον μῦθον ἀμείνονα τοῦδε νοῆσαι.
εἰ δ᾽ ἐτεὸν δὴ τοῦτον ἀπὸ σπουδῆς ἀγορεύεις,
ἐξ ἄρα δή τοι ἔπειτα θεοὶ φρένας ὤλεσαν αὐτοί.
αὐτὰρ ἐγὼ Τρώεσσι μεθ᾽ ἱπποδάμοις ἀγορεύσω·
ἀντικρὺ δ᾽ ἀπόφημι γυναῖκα μὲν οὐκ ἀποδώσω·
κτήματα δ᾽ ὅσσ᾽ ἀγόμην ἐξ Ἄργεος ἡμέτερον δῶ
πάντ᾽ ἐθέλω δόμεναι καὶ οἴκοθεν ἄλλ᾽ ἐπιθεῖναι.
Ἤτοι ὅ γ᾽ ὣς εἰπὼν κατ᾽ ἄρ᾽ ἕζετο· τοῖσι δ᾽ ἀνέστη
Δαρδανίδης Πρίαμος, θεόφιν μήστωρ ἀτάλαντος,
ὅ σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπε·
κέκλυτέ μευ Τρῶες καὶ Δάρδανοι ἠδ᾽ ἐπίκουροι,
ὄφρ᾽ εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.
νῦν μὲν δόρπον ἕλεσθε κατὰ πτόλιν ὡς τὸ πάρος περ,

Mare, un singur mormânt, și să înălțăm pe aproape
Ziduri cu turnuri înalte, adăpost pentru noi și corăbii,
Și la tot turnul să facem noi tari și vârtoase încheiate
Porți ca să poată să umble telegile noastre și caii,
Și să săpăm pe la ziduri un șanț mai afund în afară;
Șanțul, săpat împrejur, va opri călăreți și pedeștri,
Dacă vom fi năpădiți cumva de Troieni la bătaie."
Zise, și craii cu toții primiră povața lui Nestor.
În cetățuie Troienii țineau pe atunci adunare
Strașnică, plină de larmă, la poarta din curtea lui Priam.
Vorba deschise întâi înțeleptul Antenor și zise:
„Dați ascultare, Troieni, Dardani și tovarăși de arme,
Ca să vă spun două vorbe din inimă povățuite.
Haide mai bine să dăm pe Elena din Argos și-averea-i
Ca să le ducă Atrizii cu ei. În zadar ne mai batem;
Noi am călcat jurământul și n-o să ne fie spre bine,
Ba dimpotrivă, socot, dacă n-om vrea noi asta s-o facem."
Zise, și-ndată șezu; dar pe loc se sculă între dânșii
Falnicul Paris, bărbatul Elenei cea-n plete bogată,
Și la bătrânul Antenor așa se răsti de mânie:
„Tare mă superi, Antenor, când vii tu cu sfaturi de-aceste;
Știi să ne spui doar și altă povață mai bună ca asta.
Dacă tu însă cu tot înadinsul dai sfatul acesta,
Nu mai încape-ndoială că zeii luatu-ți-au mintea.
De-asta vorbi-voi deschis și nu m-oi sfii a vă spune
Una și bună din parte-mi: eu n-o dau-napoi pe femeie.
Numai averile aduse de mine din Argos acasă,
Toate le-aș da bucuros și chiar le-aș spori de la mine."
Zice și-n scaun s-așază. Se scoală-ntre ei apoi Priam
Dardanianu-mpăratul bătrân ca un zeu de cuminte,
Și sănătos chibzuind, ia cuvântul în faț-adunării:
„Dați ascultare, Troieni, Dardani și tovarăși de arme,
Vreau să vă dau o povață din inimă povățuită.
Mergeți acum și cinați cum vă este obiceiu-n cetate

καὶ φυλακῆς μνήσασθε καὶ ἐγρήγορθε ἕκαστος·
ἠῶθεν δ᾽ Ἰδαῖος ἴτω κοίλας ἐπὶ νῆας
εἰπέμεν Ἀτρεΐδῃς Ἀγαμέμνονι καὶ Μενελάῳ
μῦθον Ἀλεξάνδροιο, τοῦ εἵνεκα νεῖκος ὄρωρε·
καὶ δὲ τόδ᾽ εἰπέμεναι πυκινὸν ἔπος, αἴ κ᾽ ἐθέλωσι
παύσασθαι πολέμοιο δυσηχέος, εἰς ὅ κε νεκροὺς
κήομεν· ὕστερον αὖτε μαχησόμεθ᾽ εἰς ὅ κε δαίμων
ἄμμε διακρίνῃ, δώῃ δ᾽ ἑτέροισί γε νίκην.
῝Ως ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ἄρα τοῦ μάλα μὲν κλύον ἠδ᾽ ἐπίθοντο·
δόρπον ἔπειθ᾽ εἵλοντο κατὰ στρατὸν ἐν τελέεσσιν·
ἠῶθεν δ᾽ Ἰδαῖος ἔβη κοίλας ἐπὶ νῆας·
τοὺς δ᾽ εὗρ᾽ εἰν ἀγορῇ Δαναοὺς θεράποντας Ἄρηος
νηῒ πάρα πρύμνῃ Ἀγαμέμνονος· αὐτὰρ ὃ τοῖσι
στὰς ἐν μέσσοισιν μετεφώνεεν ἠπύτα κῆρυξ·
Ἀτρεΐδη τε καὶ ἄλλοι ἀριστῆες Παναχαιῶν
ἠνώγει Πρίαμός τε καὶ ἄλλοι Τρῶες ἀγαυοὶ
εἰπεῖν, αἴ κέ περ ὔμμι φίλον καὶ ἡδὺ γένοιτο,
μῦθον Ἀλεξάνδροιο, τοῦ εἵνεκα νεῖκος ὄρωρε·
κτήματα μὲν ὅσ᾽ Ἀλέξανδρος κοίλῃς ἐνὶ νηυσὶν
ἠγάγετο Τροίηνδ᾽· ὡς πρὶν ὤφελλ᾽ ἀπολέσθαι·
πάντ᾽ ἐθέλει δόμεναι καὶ οἴκοθεν ἄλλ᾽ ἐπιθεῖναι·
κουριδίην δ᾽ ἄλοχον Μενελάου κυδαλίμοιο
οὔ φησιν δώσειν· ἦ μὴν Τρῶές γε κέλονται.
καὶ δὲ τόδ᾽ ἠνώγεον εἰπεῖν ἔπος αἴ κ᾽ ἐθέλητε
παύσασθαι πολέμοιο δυσηχέος εἰς ὅ κε νεκροὺς
κήομεν· ὕστερον αὖτε μαχησόμεθ᾽ εἰς ὅ κε δαίμων
ἄμμε διακρίνῃ, δώῃ δ᾽ ἑτέροισί γε νίκην.
῝Ως ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ·
ὀψὲ δὲ δὴ μετέειπε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
μήτ᾽ ἄρ τις νῦν κτήματ᾽ Ἀλεξάνδροιο δεχέσθω
μήθ᾽ Ἑλένην· γνωτὸν δὲ καὶ ὃς μάλα νήπιός ἐστιν
ὡς ἤδη Τρώεσσιν ὀλέθρου πείρατ᾽ ἐφῆπται.
῝Ως ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ἄρα πάντες ἐπίαχον υἷες Ἀχαιῶν
μῦθον ἀγασσάμενοι Διομήδεος ἱπποδάμοιο·

Și s-aveți grijă de pază, vegheați fiecare. Iar mâine
Crainicul nostru Ideu să mânece drept la corăbii,
Lui Agamemnon să-i spuie și fratelui său, lui Menelau,
Vorba lui Paris, feciorul meu începătoru-nvrăjbirii;
Și să întrebe cu grai cumpănit, dacă vor să-nceteze
Cu bătălia-ntre noi pân-om strânge și arde-vom morții;
Dar după asta din nou război-ne-vom până ce soarta
Ne va desprinde din arme și unor-ar da biruința.”
Asta le zise, iar ei auzindu-l, cu drag îl ascultă.
Oastea prin tabără-n cete-mpărțite s-a pus să cineze;
Iar dimineața Ideu cu solie porni spre corăbii
Și pe bărbații Danai îi găsi adunați laolaltă,
Tocmai în dosul corăbiei lui Agamemnon, și-acolo,
Stând pe la mijlocul lor, el așa cu glas tare le zise:
„Crai Agamemnon și voi căpetenii mai mari din Ahaia,
Priam, al meu domnitor, și marii fruntași de la Troia
Mi-au poruncit să vă spun, de-ar fi să vă placă și vouă,
Vorba lui Paris, acel care e-ncepătoru-nvrăjbirii,
Cum c-avuția ce dânsul aduse-n corăbii la Troia –
Bine-ar fi fost dacă el pierea înainte de asta! –
Toată v-ar da-o voios și chiar de la sine-ar spori-o.
Dar pe Elena, soția slăvitului vostru Menelau,
Nu vrea s-o dea înapoi, măcar că-l îndeamnă Troienii.
Mai îmi dădură poruncă să-ntreb, dacă vreți să-nceteze
Crunta bătaie-ntre noi pân-om strânge și arde-vom morții,
Dar după asta din nou război-ne-vom până ce soarta
Ne va desprinde din arme și unor-ar da biruința.”
Crainicul asta vorbi, ei molcom tăcură cu toții.
Rupse tăcerea la urmă bărbatul Tidid Diomede:
„Nici a lui Paris avere să nu mai primiți de la Troia,
Nici pe Elena; de-acum e știut și un nerod o pricepe
Cum că-i ajuns la grumazul Troienilor ștreangul pieirii.”
Zise, și-Aheii cu el învoindu-se toți chiotiră
Plini de mirare, auzind ce le spuse Tidid călărețul,

καὶ τότ᾽ ἄρ᾽ Ἰδαῖον προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
Ἰδαῖ᾽ ἤτοι μῦθον Ἀχαιῶν αὐτὸς ἀκούεις
ὥς τοι ὑποκρίνονται· ἐμοὶ δ᾽ ἐπιανδάνει οὕτως
ἀμφὶ δὲ νεκροῖσιν κατακαιέμεν οὔ τι μεγαίρω·
οὐ γάρ τις φειδὼ νεκύων κατατεθνηώτων
γίγνετ᾽ ἐπεί κε θάνωσι πυρὸς μειλισσέμεν ὦκα.
ὅρκια δὲ Ζεὺς ἴστω ἐρίγδουπος πόσις Ἥρης.
Ὣς εἰπὼν τὸ σκῆπτρον ἀνέσχεθε πᾶσι θεοῖσιν,
ἄψορρον δ᾽ Ἰδαῖος ἔβη προτὶ Ἴλιον ἱρήν.
οἳ δ᾽ ἕατ᾽ εἰν ἀγορῇ Τρῶες καὶ Δαρδανίωνες
πάντες ὁμηγερέες, ποτιδέγμενοι ὁππότ᾽ ἄρ᾽ ἔλθοι
Ἰδαῖος· ὃ δ᾽ ἄρ᾽ ἦλθε καὶ ἀγγελίην ἀπέειπε
στὰς ἐν μέσσοισιν· τοὶ δ᾽ ὁπλίζοντο μάλ᾽ ὦκα,
ἀμφότερον νέκυάς τ᾽ ἀγέμεν ἕτεροι δὲ μεθ᾽ ὕλην·
Ἀργεῖοι δ᾽ ἑτέρωθεν ἐϋσσέλμων ἀπὸ νηῶν
ὀτρύνοντο νέκυς τ᾽ ἀγέμεν, ἕτεροι δὲ μεθ᾽ ὕλην.
Ἠέλιος μὲν ἔπειτα νέον προσέβαλλεν ἀρούρας
ἐξ ἀκαλαρρείταο βαθυρρόου Ὠκεανοῖο
οὐρανὸν εἰσανιών· οἳ δ᾽ ἤντεον ἀλλήλοισιν.
ἔνθα διαγνῶναι χαλεπῶς ἦν ἄνδρα ἕκαστον·
ἀλλ᾽ ὕδατι νίζοντες ἄπο βρότον αἱματόεντα
δάκρυα θερμὰ χέοντες ἀμαξάων ἐπάειραν.
οὐδ᾽ εἴα κλαίειν Πρίαμος μέγας· οἳ δὲ σιωπῇ
νεκροὺς πυρκαϊῆς ἐπινήνεον ἀχνύμενοι κῆρ,
ἐν δὲ πυρὶ πρήσαντες ἔβαν προτὶ Ἴλιον ἱρήν.
ὣς δ᾽ αὔτως ἑτέρωθεν ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ
νεκροὺς πυρκαϊῆς ἐπινήνεον ἀχνύμενοι κῆρ,
ἐν δὲ πυρὶ πρήσαντες ἔβαν κοίλας ἐπὶ νῆας.
Ἦμος δ᾽ οὔτ᾽ ἄρ πω ἠώς, ἔτι δ᾽ ἀμφιλύκη νύξ,
τῆμος ἄρ᾽ ἀμφὶ πυρὴν κριτὸς ἔγρετο λαὸς Ἀχαιῶν,
τύμβον δ᾽ ἀμφ᾽ αὐτὴν ἕνα ποίεον ἐξαγαγόντες
ἄκριτον ἐκ πεδίου, ποτὶ δ᾽ αὐτὸν τεῖχος ἔδειμαν
πύργους θ᾽ ὑψηλούς, εἶλαρ νηῶν τε καὶ αὐτῶν.
ἐν δ᾽ αὐτοῖσι πύλας ἐνεποίεον εὖ ἀραρυίας,

Și domnitorul Atrid așa lui Ideu îi răspunse:
„Singur tu crainice-auzi cuvântul Aheilor. Iată
Cum ei acuma-ți răspund; îmi place și mie răspunsul.
Cât despre arderea morților nu mă pun eu împotrivă.
Nu e nimic de cruțat, dacă-i vorba de morți, și se cade
Să-i împăcăm mai devreme dând focului moartele trupuri.
Iată, iau martor pe Zeus, al Herei bărbat, tunătorul."
Zise, și-ndată spre zei ridică el sceptrul. Trimisul,
Calea luând înapoi, se-ntoarse la deal în cetate,
Unde Troienii ședeau în sobor cu Dardanii, cu soții,
Și așteptau pe Ideu, înțeleptul lor crainic, să vie.
Dânsul în urmă venind, stătu pe la mijloc și spuse
Vestea ce-aduse cu el. Deci repede ei se gătiră
Unii să care la leșuri, iar alții la trunchiuri de lemne.
Dar și Aheii la fel se tot sârguiau la corăbii
Leșuri s-aducă și ei, și sarcini de lemne să care.
Soarele abia apucase pe câmp să reverse lumina
Și să se-nalțe în slavă din apele lui Ocheanos
Line și-afunde, când ei pe câmpie, Troienii și-Aheii,
Se întâlneau. Ci cu greu cunoșteau pe ai lor fiecare.
De-asta spălau de pe ei măcșala de praf și de sânge
Și în căruțe-i urcau cu fierbinte plânsoare stropindu-i.
Nu-i lăsa Priam să plângă; de aceea și ei pe tăcute
Morții pe rug îi ticseau cu inima frântă de jale.
După ce-i arseră,-ndată plecară cu toții la Troia,
Dar și Aheii la fel se tot străduiau între dânșii,
Morții pe rug îi ticseau cu inima frântă de jale.
După ce-i arseră,-ndată plecară și ei la corăbii.
Încă-nainte de zori, când noaptea cu ziua se-ngână,
Cete de-Ahei pe alese la rug s-adunară și grabnic
Țărna săpau împrejur și-ncepură să-nalțe-o movilă
Mare, un singur mormânt, și-n preajmă pe urmă durară
Ziduri cu turnuri înalte, adăpost pentru el și corăbii
Și la tot turnul pe rând făcură vârtos încheiate,

ὄφρα δι᾽ αὐτάων ἱππηλασίη ὁδὸς εἴη·
ἔκτοσθεν δὲ βαθεῖαν ἐπ᾽ αὐτῷ τάφρον ὄρυξαν
εὐρεῖαν μεγάλην, ἐν δὲ σκόλοπας κατέπηξαν.
῝Ως οἳ μὲν πονέοντο κάρη κομόωντες Ἀχαιοί·
οἳ δὲ θεοὶ πὰρ Ζηνὶ καθήμενοι ἀστεροπητῇ
θηεῦντο μέγα ἔργον Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων.
τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε Ποσειδάων ἐνοσίχθων·
Ζεῦ πάτερ, ἦ ῥά τίς ἐστι βροτῶν ἐπ᾽ ἀπείρονα γαῖαν
ὅς τις ἔτ᾽ ἀθανάτοισι νόον καὶ μῆτιν ἐνίψει;
οὐχ ὁράᾳς ὅτι δ᾽ αὖτε κάρη κομόωντες Ἀχαιοὶ
τεῖχος ἐτειχίσσαντο νεῶν ὕπερ, ἀμφὶ δὲ τάφρον
ἤλασαν, οὐδὲ θεοῖσι δόσαν κλειτὰς ἑκατόμβας;
τοῦ δ᾽ ἤτοι κλέος ἔσται ὅσον τ᾽ ἐπικίδναται ἠώς·
τοῦ δ᾽ ἐπιλήσονται τὸ ἐγὼ καὶ Φοῖβος Ἀπόλλων
ἥρῳ Λαομέδοντι πολίσσαμεν ἀθλήσαντε.
Τὸν δὲ μέγ᾽ ὀχθήσας προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
ὢ πόποι ἐννοσίγαι᾽ εὐρυσθενές, οἷον ἔειπες.
ἄλλός κέν τις τοῦτο θεῶν δείσειε νόημα,
ὃς σέο πολλὸν ἀφαυρότερος χεῖράς τε μένος τε·
σὸν δ᾽ ἤτοι κλέος ἔσται ὅσον τ᾽ ἐπικίδναται ἠώς.
ἄγρει μὰν ὅτ᾽ ἂν αὖτε κάρη κομόωντες Ἀχαιοὶ
οἴχωνται σὺν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν
τεῖχος ἀναρρήξας τὸ μὲν εἰς ἅλα πᾶν καταχεῦαι,
αὖτις δ᾽ ἠϊόνα μεγάλην ψαμάθοισι καλύψαι,
ὥς κέν τοι μέγα τεῖχος ἀμαλδύνηται Ἀχαιῶν.
῝Ως οἳ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον,
δύσετο δ᾽ ἠέλιος, τετέλεστο δὲ ἔργον Ἀχαιῶν,
βουφόνεον δὲ κατὰ κλισίας καὶ δόρπον ἕλοντο.
νῆες δ᾽ ἐκ Λήμνοιο παρέσταν οἶνον ἄγουσαι
πολλαί, τὰς προέηκεν Ἰησονίδης Εὔνηος,
τόν ῥ᾽ ἔτεχ᾽ Ὑψιπύλη ὑπ᾽ Ἰήσονι ποιμένι λαῶν.
χωρὶς δ᾽ Ἀτρεΐδῃς Ἀγαμέμνονι καὶ Μενελάῳ
δῶκεν Ἰησονίδης ἀγέμεν μέθυ χίλια μέτρα.
ἔνθεν οἰνίζοντο κάρη κομόωντες Ἀχαιοί,

Porți ca să poată să umble telegile și telegarii,
Iar pe aproape de zid și de-a lungul săpară ei șanțul
Mare și lat și afund, și pari înăuntru bătură.
Asta lucrară Danaii atunci pe acolo. Iar zeii,
Care stăteau împreună cu Fulgerătorul din nouri,
Se minunau în Olimp de falnica lor zidărie.
Zise cu ciudă-ntre ei Poseidon, al lumii cutremur:
„Zeus, părinte, mai poate pe largul pământ oarecine
Zeilor nouă să-și spuie de-acum chibzuirea și gândul?
Nu vezi tu cum pe câmpie pletoșii oșteni din Ahaia
Pentru corăbii un zid cu șanț și palan ridicară
Fără ca zeilor jertfe bogate-nainte să-nchine?
Zidului vestea-i va merge departe, cât soarele ajunge
Și-o să se uite acel zid ce eu cu Apolon în slujba
Lui Laomedon făcui împrejurul orașului Troia."
Zeus, stăpânul furtunii, grozav necăjit îi răspunse:
„Ce-ai zis, tu Doamne, puternice care cutremuri pământul!
Numai un alt zeu putea să se teamă de una ca asta,
Unul cu mult mai puțin avântos și puternic ca tine.
Vestea-ți va merge doar ție departe cât soarele ajunge;
Las' dar și fii liniștit. Ci după război, când Aheii
Au să se-ntoarcă-napoi cu corăbii în scumpa lor țară,
Sparge-le zidul atunci și surpă-l în apele mării,
Malul oricât e de mare, cu prund mi-l acoperă iară
Urmă să nu mai rămâie din strașnicul zid de-apărare."
Asta vorbiră-ntre ei, și așa se-nțeleseră zeii.
Până ce soarele apuse gătiră lucrarea și-Aheii,
Boi înjunghiară la corturi și prinser-apoi să cineze.
Iată,-ncărcate cu vin din Lemnos venind poposiră
Multe corăbii la mal; trimise erau de Euneos,
Al Ipsipilei fecior născut cu viteazul Iason.
El a trimis osebit ca dar la corăbii s-aducă
Vedre o mie de vin lui Menelau și lui Agamemnon.
Vin negutau la corăbii pletoșii feciori din Ahaia

ἄλλοι μὲν χαλκῷ, ἄλλοι δ᾽ αἴθωνι σιδήρῳ,
ἄλλοι δὲ ῥινοῖς, ἄλλοι δ᾽ αὐτῇσι βόεσσιν,
ἄλλοι δ᾽ ἀνδραπόδεσσι· τίθεντο δὲ δαῖτα θάλειαν.
παννύχιοι μὲν ἔπειτα κάρη κομόωντες Ἀχαιοὶ
δαίνυντο, Τρῶες δὲ κατὰ πτόλιν ἠδ᾽ ἐπίκουροι·
παννύχιος δέ σφιν κακὰ μήδετο μητίετα Ζεὺς
σμερδαλέα κτυπέων· τοὺς δὲ χλωρὸν δέος ᾕρειν·
οἶνον δ᾽ ἐκ δεπάων χαμάδις χέον, οὐδέ τις ἔτλη
πρὶν πιέειν πρὶν λεῖψαι ὑπερμενέϊ Κρονίωνι.
κοιμήσαντ᾽ ἄρ᾽ ἔπειτα καὶ ὕπνου δῶρον ἕλοντο.

Unii pe fier sclipitor, iar alții în schimb cu aramă,
Alții cu piei și cu vite și oameni căzuți în robie,
Și-mbelșugat-a fost masa ce dânșii făcură. De-aceea
Benchetuiau peste noapte voinicii pletoși din Ahaia;
Dar și Troienii la fel petreceau cu ai lor în cetate.
Cel care tună-n văzduh menindu-le-a rău peste noapte
Tot bubuia-ngrozitor și, galbeni de teamă, Danaii
Vin picurau la pământ din paharele pline. Nici unul
Nu bea-nainte de-a fi închinat neînvinsului Zeus,
Dar mai la urmă ei darul somniei primind, adormiră.

ΙΛΙΑΔΟΣ Θ

Ἠὼς μὲν κροκόπεπλος ἐκίδνατο πᾶσαν ἐπ᾽ αἶαν,
Ζεὺς δὲ θεῶν ἀγορὴν ποιήσατο τερπικέραυνος
ἀκροτάτῃ κορυφῇ πολυδειράδος Οὐλύμποιο·
αὐτὸς δέ σφ᾽ ἀγόρευε, θεοὶ δ᾽ ὑπὸ πάντες ἄκουον·
κέκλυτέ μευ πάντές τε θεοὶ πᾶσαί τε θέαιναι,
ὄφρ᾽ εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.
μήτέ τις οὖν θήλεια θεὸς τό γε μήτέ τις ἄρσην
πειράτω διακέρσαι ἐμὸν ἔπος, ἀλλ᾽ ἅμα πάντες
αἰνεῖτ᾽, ὄφρα τάχιστα τελευτήσω τάδε ἔργα.
ὃν δ᾽ ἂν ἐγὼν ἀπάνευθε θεῶν ἐθέλοντα νοήσω
ἐλθόντ᾽ ἢ Τρώεσσιν ἀρηγέμεν ἢ Δαναοῖσι
πληγεὶς οὐ κατὰ κόσμον ἐλεύσεται Οὔλυμπον δέ·
ἤ μιν ἑλὼν ῥίψω ἐς Τάρταρον ἠερόεντα
τῆλε μάλ᾽, ἧχι βάθιστον ὑπὸ χθονός ἐστι βέρεθρον,
ἔνθα σιδήρειαί τε πύλαι καὶ χάλκεος οὐδός,
τόσσον ἔνερθ᾽ Ἀΐδεω ὅσον οὐρανός ἐστ᾽ ἀπὸ γαίης·
γνώσετ᾽ ἔπειθ᾽ ὅσον εἰμὶ θεῶν κάρτιστος ἁπάντων.
εἰ δ᾽ ἄγε πειρήσασθε θεοὶ ἵνα εἴδετε πάντες·
σειρὴν χρυσείην ἐξ οὐρανόθεν κρεμάσαντες
πάντές τ᾽ ἐξάπτεσθε θεοὶ πᾶσαί τε θέαιναι·
ἀλλ᾽ οὐκ ἂν ἐρύσαιτ᾽ ἐξ οὐρανόθεν πεδίον δὲ
Ζῆν᾽ ὕπατον μήστωρ᾽, οὐδ᾽ εἰ μάλα πολλὰ κάμοιτε.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ καὶ ἐγὼ πρόφρων ἐθέλοιμι ἐρύσσαι,
αὐτῇ κεν γαίῃ ἐρύσαιμ᾽ αὐτῇ τε θαλάσσῃ·
σειρὴν μέν κεν ἔπειτα περὶ ῥίον Οὐλύμποιο
δησαίμην, τὰ δέ κ᾽ αὖτε μετήορα πάντα γένοιτο.
τόσσον ἐγὼ περί τ᾽ εἰμὶ θεῶν περί τ᾽ εἴμ᾽ ἀνθρώπων.
  Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ
μῦθον ἀγασσάμενοι· μάλα γὰρ κρατερῶς ἀγόρευσεν.
ὀψὲ δὲ δὴ μετέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·

Cântul VIII

Zorile-n văl șofraniu pe pământ se iviră, când Zeus,
Fulgerătorul ceresc, a făcut adunare cu zeii
Sus pe-a Olimpului culme, pe cea mai înaltă din toate.
Prinse-a vorbi el apoi și zeii stau toți să-l asculte:
  „Zeilor toți și zeițelor toate, auziți de la mine
Vorba ce voi să vă spun dup-a inimii poftă și vrere.
Nimeni să nu se-ncumete acuma porunca să-mi calce,
Nici o zeiță, nici unul din zeii ceilalți, ci cu mine
Una să fiți ca mai iute să-nchei începuta lucrare.
Cum o să simt că vreunul e dus de la noi și mai umblă
Una din armii s-ajute, pe-Ahei ori pe cei de la Troia,
El pe Olimp se va-ntoarce bătut și făcut de ocară;
Ori îl apuc și-i dau drumul în bezna Tartarului negru,
Colo departe sub glie-n prăpastia cea mai afundă,
Temnița oarbă cu poarta de fier și cu pragul de-aramă,
Jos pe sub lumea cealaltă pe cât pe sub cer e pământul.
Ști-va el astfel cât eu pe voi toți vă întrec în putere.
Spre încercare, poftim, dacă vrea fiecare s-o știe:
Dacă de cer atârna-veți un lanț cu belciuge de aur
Și vă veți prinde de el împreună voi zei și zeițe,
Nu veți putea din Olimp să trageți la vale pe Zeus,
Cel mai înalt domnitor, cu toată strădania voastră.
Dar dacă lanțul l-oi trage spre mine și eu cu-nadinsul,
Repede am să vă salt spre cer cu pământul, cu marea
Și am să leg dup-aceea de piscul Olimpului lanțul,
Jur împrejur și în slăvi au să spânzure toate ale lumii;
Iată cât sunt eu mai tare decât muritorii și zeii."
  Asta le zise Cronid; ei molcom tăcură cu toții
Și se uimiră auzind ce strașnic vorbi. Numai Palas
Cea cu privirea-nstelată putu mai târziu să-i răspundă:

ὦ πάτερ ἡμέτερε Κρονίδη ὕπατε κρειόντων
εὖ νυ καὶ ἡμεῖς ἴδμεν ὅ τοι σθένος οὐκ ἐπιεικτόν·
ἀλλ᾽ ἔμπης Δαναῶν ὀλοφυρόμεθ᾽ αἰχμητάων,
οἵ κεν δὴ κακὸν οἶτον ἀναπλήσαντες ὄλωνται.
ἀλλ᾽ ἤτοι πολέμου μὲν ἀφεξόμεθ᾽ ὡς σὺ κελεύεις·
βουλὴν δ᾽ Ἀργείοις ὑποθησόμεθ᾽ ἥ τις ὀνήσει,
ὡς μὴ πάντες ὄλωνται ὀδυσσαμένοιο τεοῖο.
Τὴν δ᾽ ἐπιμειδήσας προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
θάρσει Τριτογένεια φίλον τέκος· οὔ νύ τι θυμῷ
πρόφρονι μυθέομαι, ἐθέλω δέ τοι ἤπιος εἶναι.
Ὣς εἰπὼν ὑπ᾽ ὄχεσφι τιτύσκετο χαλκόποδ᾽ ἵππω
ὠκυπέτα χρυσέῃσιν ἐθείρῃσιν κομόωντε,
χρυσὸν δ᾽ αὐτὸς ἔδυνε περὶ χροΐ, γέντο δ᾽ ἱμάσθλην
χρυσείην εὔτυκτον, ἑοῦ δ᾽ ἐπεβήσετο δίφρου,
μάστιξεν δ᾽ ἐλάαν· τὼ δ᾽ οὐκ ἀέκοντε πετέσθην
μεσσηγὺς γαίης τε καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος.
Ἴδην δ᾽ ἵκανεν πολυπίδακα μητέρα θηρῶν
Γάργαρον, ἔνθά τέ οἱ τέμενος βωμός τε θυήεις.
ἔνθ᾽ ἵππους ἔστησε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
λύσας ἐξ ὀχέων, κατὰ δ᾽ ἠέρα πουλὺν ἔχευεν.
αὐτὸς δ᾽ ἐν κορυφῇσι καθέζετο κύδεϊ γαίων
εἰσορόων Τρώων τε πόλιν καὶ νῆας Ἀχαιῶν.
Οἳ δ᾽ ἄρα δεῖπνον ἕλοντο κάρη κομόωντες Ἀχαιοὶ
ῥίμφα κατὰ κλισίας, ἀπὸ δ᾽ αὐτοῦ θωρήσσοντο.
Τρῶες δ᾽ αὖθ᾽ ἑτέρωθεν ἀνὰ πτόλιν ὁπλίζοντο
παυρότεροι· μέμασαν δὲ καὶ ὧς ὑσμῖνι μάχεσθαι
χρειοῖ ἀναγκαίῃ, πρό τε παίδων καὶ πρὸ γυναικῶν.
πᾶσαι δ᾽ ὠΐγνυντο πύλαι, ἐκ δ᾽ ἔσσυτο λαός,
πεζοί θ᾽ ἱππῆές τε· πολὺς δ᾽ ὀρυμαγδὸς ὀρώρει.
Οἳ δ᾽ ὅτε δή ῥ᾽ ἐς χῶρον ἕνα ξυνιόντες ἵκοντο
σύν ῥ᾽ ἔβαλον ῥινούς, σὺν δ᾽ ἔγχεα καὶ μένε᾽ ἀνδρῶν
χαλκεοθωρήκων· ἀτὰρ ἀσπίδες ὀμφαλόεσσαι
ἔπληντ᾽ ἀλλήλῃσι, πολὺς δ᾽ ὀρυμαγδὸς ὀρώρει.
ἔνθα δ᾽ ἅμ᾽ οἰμωγή τε καὶ εὐχωλὴ πέλεν ἀνδρῶν

„Fiu al lui Cronos, al nostru părinte, tu vârful puterii,
Bine cunoaștem și noi că puterea ta-i nebiruită,
Însă ni-e jale de bieții Danai, de oștenii războinici,
Care la Troia tot pier împlinindu-și ursita lor tristă.
Noi ne-om lăsa de război, dac-așa ți-e porunca și voia,
Numai cu sfatul îi vom sprijini, poate bine le-ar prinde;
Mi-e să nu piară cu toții, că prea înciudat ești pe dânșii."
Zeus zâmbi părintește și zise zeiței Atena:
„N-avea tu grijă, copila mea scumpă. Eu nu ți-am spus asta
Ție cu totu-nadins; tot bun voi fi iară cu tine."
Zice, și-nhamă la caru-i doi cai cu copite de-aramă
Repezi ca vântul în zbor și cu falnice coame aurite;
Haină de aur îmbracă pe trup și ia biciul de aur,
Care-i frumos răsucit, și în chelnă suindu-se Zeus
Șfichiuie zmeii de drum. Voios ei zburând, apucară
Calea-ntre cer și pământ, și-ndată sosi pe Gargaros,
Creștetul muntelui Ida cel plin de izvoare, adăpostul
Fiarelor, unde-i e templul și-i fumegă altarul. Acolo
Caii din zbor și-i opri al lumii și al zeilor tată
Și de la car slobozindu-i, ticsi niște nori peste dânșii,
Și bucuros de mărire șezând după asta pe-o culme,
Ochii-ncepu să și-i plimbe spre tabără și spre corăbii.
Iată, prin corturi atunci pletoșii Ahei din merinde
Se ospătară în pripă și-ncinseră arme viteze.
Se înarmară-n cetate o dată cu ei și Troienii,
Care erau mai puțini, dar totuși stau gat-a se bate
Pentru copii și femei, nevoia-i silea deopotrivă.
Vraiște poarta-au deschis, și oastea roia, pedestrime
Și călăreți, și grozav era durătul lor pe câmpie.
Când dup-aceea s-apropie oștile cele-nvrăjbite,
Prind să se-ncaiere paveze, lănci și puteri de războinici,
Toți ferecați în aramă. S-ajung buricatele scuturi
Și se izbesc laolaltă și-i vuiet și larmă cumplită.
Groaznic amestec de vaier și chiot s-aude din gura

ὀλλύντων τε καὶ ὀλλυμένων, ῥέε δ᾽ αἵματι γαῖα.
  Ὄφρα μὲν ἠὼς ἦν καὶ ἀέξετο ἱερὸν ἦμαρ,
τόφρα μάλ᾽ ἀμφοτέρων βέλε᾽ ἥπτετο, πῖπτε δὲ λαός.
ἦμος δ᾽ Ἠέλιος μέσον οὐρανὸν ἀμφιβεβήκει,
καὶ τότε δὴ χρύσεια πατὴρ ἐτίταινε τάλαντα·
ἐν δ᾽ ἐτίθει δύο κῆρε τανηλεγέος θανάτοιο
Τρώων θ᾽ ἱπποδάμων καὶ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων,
ἕλκε δὲ μέσσα λαβών· ῥέπε δ᾽ αἴσιμον ἦμαρ Ἀχαιῶν.
αἳ μὲν Ἀχαιῶν κῆρες ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ
ἑζέσθην, Τρώων δὲ πρὸς οὐρανὸν εὐρὺν ἄερθεν·
αὐτὸς δ᾽ ἐξ Ἴδης μεγάλ᾽ ἔκτυπε, δαιόμενον δὲ
ἧκε σέλας μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν· οἳ δὲ ἰδόντες
θάμβησαν, καὶ πάντας ὑπὸ χλωρὸν δέος εἷλεν.
  Ἔνθ᾽ οὔτ᾽ Ἰδομενεὺς τλῆ μίμνειν οὔτ᾽ Ἀγαμέμνων,
οὔτε δύ᾽ Αἴαντες μενέτην θεράποντες Ἄρηος·
Νέστωρ οἶος ἔμιμνε Γερήνιος οὖρος Ἀχαιῶν
οὔ τι ἑκών, ἀλλ᾽ ἵππος ἐτείρετο, τὸν βάλεν ἰῷ
δῖος Ἀλέξανδρος Ἑλένης πόσις ἠϋκόμοιο
ἄκρην κὰκ κορυφήν, ὅθι τε πρῶται τρίχες ἵππων
κρανίῳ ἐμπεφύασι, μάλιστα δὲ καίριόν ἐστιν.
ἀλγήσας δ᾽ ἀνέπαλτο, βέλος δ᾽ εἰς ἐγκέφαλον δῦ,
σὺν δ᾽ ἵππους ἐτάραξε κυλινδόμενος περὶ χαλκῷ.
ὄφρ᾽ ὁ γέρων ἵπποιο παρηορίας ἀπέταμνε
φασγάνῳ ἀΐσσων, τόφρ᾽ Ἕκτορος ὠκέες ἵπποι
ἦλθον ἀν᾽ ἰωχμὸν θρασὺν ἡνίοχον φορέοντες
Ἕκτορα· καί νύ κεν ἔνθ᾽ ὁ γέρων ἀπὸ θυμὸν ὄλεσσεν
εἰ μὴ ἄρ᾽ ὀξὺ νόησε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
σμερδαλέον δ᾽ ἐβόησεν ἐποτρύνων Ὀδυσῆα·
διογενὲς Λαερτιάδη πολυμήχαν᾽ Ὀδυσσεῦ
πῇ φεύγεις μετὰ νῶτα βαλὼν κακὸς ὣς ἐν ὁμίλῳ;
μή τίς τοι φεύγοντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πήξῃ·
ἀλλὰ μέν᾽ ὄφρα γέροντος ἀπώσομεν ἄγριον ἄνδρα.
  Ὣς ἔφατ᾽, οὐδ᾽ ἐσάκουσε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
ἀλλὰ παρήϊξεν κοίλας ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν.

Celor ce cad ori înving și leoarcă de sânge-i pământul.
  Cât mai era dimineață și-n creștere ziua cea sfântă,
Ploaie de-o parte și alta curgeau zburături și într-una
Oameni din cete picau. Dar când era soarele-n cruce,
Tatăl olimpic atunci destinse cântaru-i de aur,
Puse în talgere două din sorțile morții amare,
Un-a Troienilor, alt-a Danailor; prinse de mijloc
Cumpăna și o ținu în văzduh. A Danailor soartă
Se-ncovoie spre pământ și dete de rodnica glie,
Iar a Troienilor merse în sus până-n bolta din slavă.
Zeus atunci de pe Ida vârtos începu să detune
Și fulgera între Ahei. Iar dânșii, când asta văzură,
Fură uimiți și cuprinși de galbenă spaimă cu toții.
  Nu cutezau să mai stea Agamemnon și Idomeneus,
Nu mai stăteau împotrivă vultanii războiului, Aias.
Veghea Danailor, Nestor, el singur 'napoi rămăsese,
Dar de nevoie, fiindcă rănit îi fusese fugarul
Dintr-o săgeat' a lui Paris, bărbatul pletoasei Elene.
El cu-o săgeată-l pălise la creștet în cap, unde crește
Șuvița coamei dintâi și lovirea-i urmată de moarte.
Boldu-i pătrunse în creier și calul săltă de durere;
Rostogolindu-se apoi el făcu să se-nvalmeșe caii.
Când a sărit din teleagă bătrânul să taie frânghia
Calului cel lăturaș, năpădiră sirepii lui Hector
Repezi acolo prin goană mânați de el însuși, de Hector
Cel îndrăzneț. Și era în primejdie viața lui Nestor;
Însă deodată-l văzu Diomede vârtos strigătorul
Care, sălbatic răcnind, așa-l înteți pe Ulise:
  „Laertiad Odiseu, tu 'nalte și preaiscusite,
Oare-ncotro ai dosit-o și fugi ca mișelul în gloată?
Nu mai fugi, că te poate străpunge vreo suliță-n spate,
Stai s-apărăm pe moș Nestor de fiara ce vine spre dânsul."
  Asta țipă Diomede, dar nu vru s-asculte Ulise,
Ci o luă la picior spre tabăra de la corăbii.

Τυδεΐδης δ᾽ αὐτός περ ἐὼν προμάχοισιν ἐμίχθη,
στῆ δὲ πρόσθ᾽ ἵππων Νηληϊάδαο γέροντος,
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
ὦ γέρον ἦ μάλα δή σε νέοι τείρουσι μαχηταί,
σὴ δὲ βίη λέλυται, χαλεπὸν δέ σε γῆρας ὀπάζει,
ἠπεδανὸς δέ νύ τοι θεράπων, βραδέες δέ τοι ἵπποι.
ἀλλ᾽ ἄγ᾽ ἐμῶν ὀχέων ἐπιβήσεο, ὄφρα ἴδηαι
οἷοι Τρώϊοι ἵπποι ἐπιστάμενοι πεδίοιο
κραιπνὰ μάλ᾽ ἔνθα καὶ ἔνθα διωκέμεν ἠδὲ φέβεσθαι,
οὕς ποτ᾽ ἀπ᾽ Αἰνείαν ἑλόμην μήστωρε φόβοιο.
τούτω μὲν θεράποντε κομείτων, τώδε δὲ νῶϊ
Τρωσὶν ἐφ᾽ ἱπποδάμοις ἰθύνομεν, ὄφρα καὶ Ἕκτωρ
εἴσεται εἰ καὶ ἐμὸν δόρυ μαίνεται ἐν παλάμῃσιν.
  Ὣς ἔφατ᾽, οὐδ᾽ ἀπίθησε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ.
Νεστορέας μὲν ἔπειθ᾽ ἵππους θεράποντε κομείτην
ἴφθιμοι Σθένελός τε καὶ Εὐρυμέδων ἀγαπήνωρ.
τὼ δ᾽ εἰς ἀμφοτέρω Διομήδεος ἅρματα βήτην·
Νέστωρ δ᾽ ἐν χείρεσσι λάβ᾽ ἡνία σιγαλόεντα,
μάστιξεν δ᾽ ἵππους· τάχα δ᾽ Ἕκτορος ἄγχι γένοντο.
τοῦ δ᾽ ἰθὺς μεμαῶτος ἀκόντισε Τυδέος υἱός·
καὶ τοῦ μέν ῥ᾽ ἀφάμαρτεν, ὃ δ᾽ ἡνίοχον θεράποντα
υἱὸν ὑπερθύμου Θηβαίου Ἠνιοπῆα
ἵππων ἡνί᾽ ἔχοντα βάλε στῆθος παρὰ μαζόν.
ἤριπε δ᾽ ἐξ ὀχέων, ὑπερώησαν δέ οἱ ἵπποι
ὠκύποδες· τοῦ δ᾽ αὖθι λύθη ψυχή τε μένος τε.
Ἕκτορα δ᾽ αἰνὸν ἄχος πύκασε φρένας ἡνιόχοιο·
τὸν μὲν ἔπειτ᾽ εἴασε καὶ ἀχνύμενός περ ἑταίρου
κεῖσθαι, ὃ δ᾽ ἡνίοχον μέθεπε θρασύν· οὐδ᾽ ἄρ᾽ ἔτι δὴν
ἵππω δευέσθην σημάντορος· αἶψα γὰρ εὗρεν
Ἰφιτίδην Ἀρχεπτόλεμον θρασύν, ὅν ῥα τόθ᾽ ἵππων
ὠκυπόδων ἐπέβησε, δίδου δέ οἱ ἡνία χερσίν.
  Ἔνθά κε λοιγὸς ἔην καὶ ἀμήχανα ἔργα γένοντο,
καί νύ κε σήκασθεν κατὰ Ἴλιον ἠΰτε ἄρνες,
εἰ μὴ ἄρ᾽ ὀξὺ νόησε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·

Dar Diomede, chiar singur, în fruntea oștirii pătrunse,
Caii oprindu-i în fața telegii bătrânului Nestor
Prinse să strige la el și zise cuvinte ce zboară:
  „Prea-ți dau de furcă ostașii cei tineri în luptă, moș Nestor,
Nu mai ești doar în putere, căci greu bătrânețea te-apasă
Și vizitiul ți-i slab și caii ți-s grei de picioare.
Urcă-te dar în teleagă la mine să vezi cum e felul
Cailor mei, telegarii lui Tros, care știu pe câmpie
Repede goană să dea și să fugă-napoi și-nainte.
Eu i-am luat lui Eneas și-mprăștie spaimă prin luptă.
Las' pe tovarăși să cate de-ai tăi, iară noi împreună
Vin' să zorim pe ai mei spre Troieni ca să știe și Hector
Cât de amarnic mai bate și sulița-n mâinile mele.”
  Asta-i vorbi, și moșneagul voios se grăbi să-l asculte,
Grijă de caii lui Nestor avur-amândoi vizitiii,
Oameni puternici, Stenel și Eurimedonte bărbatul.
Ei se urcară pe urmă-n teleag,-amândoi căpitanii;
Nestor luând dup-aceea lucioasele hățuri în mână,
Dă telegarilor bici și îndată erau lângă Hector.
Cum el venea-nspulberat, cu lancea-l ochi Diomede.
Nu-l nimeri pe viteaz, ci pe Eniopeus Tebanul,
Care era vizitiul lui Hector, pe când telegarii
El și-i mâna. Și împuns cu lancea fiind la gurguiul
Pieptului, fu răbufnit de pe car, de se deteră-n lături
Caii de spaimă, iar viața și vlaga secară dintr-însul.
  Moartea lui Eniopeu îl duru peste seamă pe Hector.
El pe tovarășul mort, cu toată mâhnirea-i, lăsându-l
Lat pe țărână, căta un deliu mânător de teleagă.
Nu lipsi el îndelung, că Hector îndată pe-acolo
Dete de Arheptolem, al lui Ifitos fiu fără teamă.
El îl pofti să se urce și frânele-n mână-i întinse.
Pacoste mare, urgie cumplită ar fi fost dup-aceea
Și, ca o turmă de oi țărcuită, dând fuga Troienii
S-ar fi închis în cetate, de nu vedea Zeus din slavă.

βροντήσας δ᾽ ἄρα δεινὸν ἀφῆκ᾽ ἀργῆτα κεραυνόν,
κὰδ δὲ πρόσθ᾽ ἵππων Διομήδεος ἧκε χαμᾶζε·
δεινὴ δὲ φλὸξ ὦρτο θεείου καιομένοιο,
τὼ δ᾽ ἵππω δείσαντε καταπτήτην ὑπ᾽ ὄχεσφι·
Νέστορα δ᾽ ἐκ χειρῶν φύγον ἡνία σιγαλόεντα,
δεῖσε δ᾽ ὅ γ᾽ ἐν θυμῷ, Διομήδεα δὲ προσέειπε·
Τυδεΐδη ἄγε δ᾽ αὖτε φόβον δ᾽ ἔχε μώνυχας ἵππους.
ἦ οὐ γιγνώσκεις ὅ τοι ἐκ Διὸς οὐχ ἕπετ᾽ ἀλκή;
νῦν μὲν γὰρ τούτῳ Κρονίδης Ζεὺς κῦδος ὀπάζει
σήμερον· ὕστερον αὖτε καὶ ἡμῖν, αἴ κ᾽ ἐθέλῃσι,
δώσει· ἀνὴρ δέ κεν οὔ τι Διὸς νόον εἰρύσσαιτο
οὐδὲ μάλ᾽ ἴφθιμος, ἐπεὶ ἦ πολὺ φέρτερός ἐστι.
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα γέρον κατὰ μοῖραν ἔειπες·
ἀλλὰ τόδ᾽ αἰνὸν ἄχος κραδίην καὶ θυμὸν ἱκάνει·
Ἕκτωρ γάρ ποτε φήσει ἐνὶ Τρώεσσ᾽ ἀγορεύων·
Τυδεΐδης ὑπ᾽ ἐμεῖο φοβεύμενος ἵκετο νῆας.
ὥς ποτ᾽ ἀπειλήσει· τότε μοι χάνοι εὐρεῖα χθών.
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
ὤ μοι Τυδέος υἱὲ δαΐφρονος, οἷον ἔειπες.
εἴ περ γάρ σ᾽ Ἕκτωρ γε κακὸν καὶ ἀνάλκιδα φήσει,
ἀλλ᾽ οὐ πείσονται Τρῶες καὶ Δαρδανίωνες
καὶ Τρώων ἄλοχοι μεγαθύμων ἀσπιστάων,
τάων ἐν κονίῃσι βάλες θαλεροὺς παρακοίτας.
Ὣς ἄρα φωνήσας φύγαδε τράπε μώνυχας ἵππους
αὖτις ἀν᾽ ἰωχμόν· ἐπὶ δὲ Τρῶές τε καὶ Ἕκτωρ
ἠχῇ θεσπεσίῃ βέλεα στονόεντα χέοντο.
τῷ δ᾽ ἐπὶ μακρὸν ἄϋσε μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Τυδεΐδη περὶ μέν σε τίον Δαναοὶ ταχύπωλοι
ἕδρῃ τε κρέασίν τε ἰδὲ πλείοις δεπάεσσι·
νῦν δέ σ᾽ ἀτιμήσουσι· γυναικὸς ἄρ᾽ ἀντὶ τέτυξο.
ἔρρε κακὴ γλήνη, ἐπεὶ οὐκ εἴξαντος ἐμεῖο
πύργων ἡμετέρων ἐπιβήσεαι, οὐδὲ γυναῖκας
ἄξεις ἐν νήεσσι· πάρος τοι δαίμονα δώσω.

El între nori bubuind, deodată zvârli sclipitorul
Fulger, de-ajunse-naintea sirepilor lui Diomede.
Flacără groaznic-atunci pufni din aprinsa pucioasă
Și, speriați, amândoi telegarii sub car se pitiră.
Scapă din mâna lui Nestor lucioasele hățuri de piele,
Și, de cutremur cuprins, el astfel dă zor lui Tidide:
„Hai, Diomede, ’napoi s-o rupem la fugă cu caii,
Nu vezi că nu ne mai vine de-acum ajutor de la Zeus?
Azi, biruința din parte-i e dată dușmanului nostru.
Mâine ne-o dă el și nouă la fel, dacă vrea să ne-o deie.
Gândul lui Zeus nu poate pe lume să-l mute nici unul,
Cât ar fi el de puternic, pe toți doar îi biruie Zeus.”
Dar Diomede răspunse așa împotriva lui Nestor:
„Vorbele tale, moș Nestor, sunt bine grăite și drepte,
Dar mă muncește un cuget și tot mai amarnic mă scurmă.
Zice-va Hector odată Troienilor săi cu mândrie:
Eu l-am gonit pe Tidid și de mine fugi la corăbii.
Astfel mândri-se-va el, mai bine-nghiți-m-ar pământul!”
Caii cu mâna strunind moș Nestor la asta răspunse:
„Alei, ce vorbă mi-ai spus, tu fiu de viteaz! Dacă Hector
Zice-va chiar că tu ești bărbat neviteaz și nevrednic,
Tot n-o să-l creadă pe el Troienii precum și Dardanii
Și mai cu seamă nevestele atâtor oșteni de la Troia,
Tineri în floare ce-n pulbere tu i-ai trântit la bătaie.”
Asta bătrânul grăi, și teleaga întoarse la fugă
Iute prin valmă-napoi. Din urmă c-un huiet năprasnic
Hector și armia lui împroșcau lovituri dureroase,
Și chiui după el încoifatul și marele Hector:
„Prea te cinsteau la ospețe Danaii pe tine, Tidide,
Ei îți dau loc de frunte, friptură și pline pahare.
Cinstea vei pierde de-acuma, căci iată, tu ești o muiere.
Cară-te, famene tu, că din cale tu n-ai să mă-nlături,
Zidul tu n-ai să ni-l sui, femei de-ale noastre robite
N-ai să mai duci la corăbii; mai iute ți-oi pune eu capul.”

Ὣς φάτο, Τυδεΐδης δὲ διάνδιχα μερμήριξεν
ἵππους τε στρέψαι καὶ ἐναντίβιον μαχέσασθαι.
τρὶς μὲν μερμήριξε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,
τρὶς δ᾽ ἄρ᾽ ἀπ᾽ Ἰδαίων ὀρέων κτύπε μητίετα Ζεὺς
σῆμα τιθεὶς Τρώεσσι μάχης ἑτεραλκέα νίκην.
Ἕκτωρ δὲ Τρώεσσιν ἐκέκλετο μακρὸν ἀΰσας·
Τρῶες καὶ Λύκιοι καὶ Δάρδανοι ἀγχιμαχηταὶ
ἀνέρες ἔστε φίλοι, μνήσασθε δὲ θούριδος ἀλκῆς.
γιγνώσκω δ᾽ ὅτι μοι πρόφρων κατένευσε Κρονίων
νίκην καὶ μέγα κῦδος, ἀτὰρ Δαναοῖσί γε πῆμα·
νήπιοι οἳ ἄρα δὴ τάδε τείχεα μηχανόωντο
ἀβλήχρ᾽ οὐδενόσωρα· τὰ δ᾽ οὐ μένος ἁμὸν ἐρύξει·
ἵπποι δὲ ῥέα τάφρον ὑπερθορέονται ὀρυκτήν.
ἀλλ᾽ ὅτε κεν δὴ νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇσι γένωμαι,
μνημοσύνη τις ἔπειτα πυρὸς δηΐοιο γενέσθω,
ὡς πυρὶ νῆας ἐνιπρήσω, κτείνω δὲ καὶ αὐτοὺς
Ἀργείους παρὰ νηυσὶν ἀτυζομένους ὑπὸ καπνοῦ.
Ὣς εἰπὼν ἵπποισιν ἐκέκλετο φώνησέν τε·
Ξάνθέ τε καὶ σὺ Πόδαργε καὶ Αἴθων Λάμπέ τε δῖε
νῦν μοι τὴν κομιδὴν ἀποτίνετον, ἣν μάλα πολλὴν
Ἀνδρομάχη θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἠετίωνος
ὑμῖν πὰρ προτέροισι μελίφρονα πυρὸν ἔθηκεν
οἶνόν τ᾽ ἐγκεράσασα πιεῖν, ὅτε θυμὸς ἀμώγοι,
ἢ ἐμοί, ὅς πέρ οἱ θαλερὸς πόσις εὔχομαι εἶναι.
ἀλλ᾽ ἐφομαρτεῖτον καὶ σπεύδετον ὄφρα λάβωμεν
ἀσπίδα Νεστορέην, τῆς νῦν κλέος οὐρανὸν ἵκει
πᾶσαν χρυσείην ἔμεναι, κανόνας τε καὶ αὐτήν,
αὐτὰρ ἀπ᾽ ὤμοιιν Διομήδεος ἱπποδάμοιο
δαιδάλεον θώρηκα, τὸν Ἥφαιστος κάμε τεύχων.
εἰ τούτω κε λάβοιμεν, ἐελποίμην κεν Ἀχαιοὺς
αὐτονυχὶ νηῶν ἐπιβησέμεν ὠκειάων.
Ὣς ἔφατ᾽ εὐχόμενος, νεμέσησε δὲ πότνια Ἥρη,
σείσατο δ᾽ εἰνὶ θρόνῳ, ἐλέλιξε δὲ μακρὸν Ὄλυμπον,
καί ῥα Ποσειδάωνα μέγαν θεὸν ἀντίον ηὔδα·

Hector așa-l ocăra; la cumpănă stă Diomede,
Caii s-asmută-napoi, să ia în primire pe Hector,
Asta de trei ori gândi și de trei ori la cumpănă stete,
Dar de pe Ida, din munți, de trei ori tună Înțeleptul,
Semn că trecu la Troieni biruința mereu schimbătoare.
Hector atunci chiuind, pe-ai săi începu să-i întarte:
„Voi Licieni și Troieni și Dardani, luptători din aproape,
Fiți, o prieteni, bărbați și nu mai slăbiți în vârtute.
Știu doar că Zeus e bun și el îmi vesti izbândire
Și înălțare în slăvi, iar Aheilor prăpăstuire.
Niște nebuni, se căzniră ei ziduri de-acestea să-nalțe,
Șubrede și de nimic; zăgaz doară nu mi-or fi mie.
Șanțul de-alături de zid sări-l-vor ușor telegarii.
Iar după asta, când eu voi sosi la corăbii, voi gata
Focul acolo s-aveți, îngrijiți să-mi aduceți tăciunii,
Foc la corăbii să pun și să tabăr cu sulița-ntr-înșii,
Când uluiți la corăbii, de fum, or da buzna să fugă."
Zise și caii pe urmă așa începu să-i asmută:
„Tu Pintenogule, Murgule, Șargule și tu Bălane,
Hai și plătiți-vă astăzi de multa-ngrijire ce-avurăți
Odinioară, când fiica măritului crai Aetion
Vouă plăcutul nutreț înainte v-a pus și ea însăși
Vin v-a turnat, dac-avurăți voi poftă, mai repede vouă
Chiar decât mie, cu toate că eu sunt bărbatul ei tânăr.
Hai dar, cu mine-mpreună grăbiți să luăm de la Nestor
Pavăza neprețuită, că pomina-n cer îi ajunse,
Doar e leită în aur, și toartele ei pe de-a-ntregul
Și de pe umerii lui Diomede noi astăzi să smulgem
Platoșa cea măiestrită, lucrată de zeul Hefestos.
Dacă noi astea luăm de la dânșii, eu cred că Aheii
Chiar astă-noapte se suie și pleacă-napoi în corăbii."
Asta el zise fălos. Pe loc tresări de mânie
Hera pe tronu-i ceresc și vui de cutremur Olimpul.
Zeului mare Poseidon apoi cuvânta îndârjită:

ὢ πόποι ἐννοσίγαι᾽ εὐρυσθενές, οὐδέ νυ σοί περ
ὀλλυμένων Δαναῶν ὀλοφύρεται ἐν φρεσὶ θυμός.
οἳ δέ τοι εἰς Ἑλίκην τε καὶ Αἰγὰς δῶρ᾽ ἀνάγουσι
πολλά τε καὶ χαρίεντα· σὺ δέ σφισι βούλεο νίκην.
εἴ περ γάρ κ᾽ ἐθέλοιμεν, ὅσοι Δαναοῖσιν ἀρωγοί,
Τρῶας ἀπώσασθαι καὶ ἐρυκέμεν εὐρύοπα Ζῆν,
αὐτοῦ κ᾽ ἔνθ᾽ ἀκάχοιτο καθήμενος οἶος ἐν Ἴδῃ.
Τὴν δὲ μέγ᾽ ὀχθήσας προσέφη κρείων ἐνοσίχθων·
Ἥρη ἀπτοεπὲς ποῖον τὸν μῦθον ἔειπες.
οὐκ ἂν ἔγωγ᾽ ἐθέλοιμι Διὶ Κρονίωνι μάχεσθαι
ἡμέας τοὺς ἄλλους, ἐπεὶ ἦ πολὺ φέρτερός ἐστιν.
Ὣς οἳ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον·
τῶν δ᾽ ὅσον ἐκ νηῶν ἀπὸ πύργου τάφρος ἔεργε
πλῆθεν ὁμῶς ἵππων τε καὶ ἀνδρῶν ἀσπιστάων
εἰλομένων· εἴλει δὲ θοῷ ἀτάλαντος Ἄρηϊ
Ἕκτωρ Πριαμίδης, ὅτε οἱ Ζεὺς κῦδος ἔδωκε.
καί νύ κ᾽ ἐνέπρησεν πυρὶ κηλέῳ νῆας ἐΐσας,
εἰ μὴ ἐπὶ φρεσὶ θῆκ᾽ Ἀγαμέμνονι πότνια Ἥρη
αὐτῷ ποιπνύσαντι θοῶς ὀτρῦναι Ἀχαιούς.
βῆ δ᾽ ἰέναι παρά τε κλισίας καὶ νῆας Ἀχαιῶν
πορφύρεον μέγα φᾶρος ἔχων ἐν χειρὶ παχείῃ,
στῆ δ᾽ ἐπ᾽ Ὀδυσσῆος μεγακήτεϊ νηῒ μελαίνῃ,
ἥ ῥ᾽ ἐν μεσσάτῳ ἔσκε γεγωνέμεν ἀμφοτέρωσε,
ἠμὲν ἐπ᾽ Αἴαντος κλισίας Τελαμωνιάδαο
ἠδ᾽ ἐπ᾽ Ἀχιλλῆος, τοί ῥ᾽ ἔσχατα νῆας ἐΐσας
εἴρυσαν, ἠνορέῃ πίσυνοι καὶ κάρτεϊ χειρῶν·
ἤϋσεν δὲ διαπρύσιον Δαναοῖσι γεγωνώς·
αἰδὼς Ἀργεῖοι, κάκ᾽ ἐλέγχεα, εἶδος ἀγητοί·
πῇ ἔβαν εὐχωλαί, ὅτε δὴ φάμεν εἶναι ἄριστοι,
ἃς ὁπότ᾽ ἐν Λήμνῳ κενεαυχέες ἠγοράασθε,
ἔσθοντες κρέα πολλὰ βοῶν ὀρθοκραιράων
πίνοντες κρητῆρας ἐπιστεφέας οἴνοιο,
Τρώων ἄνθ᾽ ἑκατόν τε διηκοσίων τε ἕκαστος
στήσεσθ᾽ ἐν πολέμῳ· νῦν δ᾽ οὐδ᾽ ἑνὸς ἄξιοί εἰμεν

„Vai preaputernice zeu, cutremurul lumii, cum oare
Inima nu ți se frânge că pier pe câmpie Danaii,
Ei care tot îți aduc în orașul Helica și-n Eghe
Daruri frumoase și multe? Voiește-le dar biruința.
Dac-am voi dinadins, noi toți care suntem cu dânșii,
Să-nlăturăm pe Troieni și să ținem în strună pe Zeus,
Singur ar sta el pe Ida și-acolo și-ar plânge norocul.”
Zeul Cutremur atunci răstit îi răspunse zeiței:
„Ce spui tu, Hera, așa îndrăzneață la limbă? Eu n-aș vrea,
Doamne ferește, vreodată noi zeii ceilalți să ne punem
La încercare cu Zeus, căci el e cu mult mai puternic.”
Asta Poseidon și Hera vorbir-amândoi între dânșii
Cât era locul întins de la zidul cu șanț la corăbii
Plin era numai de cai cu telegi și de oaste cu scuturi
Care se tot îmbulzeau, căci Hector, ca zeul de sprinten,
Și-i îngloti pe Troieni, când Zeus îi dete mărire.
Vasele dânsul atunci ar fi ars, dacă Hera slăvita
Nu se grăbea să-l întarte pe craiul Atrid Agamemnon
Iute să-ndemne pe-Ahei, când prinse și el să se miște.
Merse viteazul grăbit spre vase și corturi ahee;
Mantia-i roșie, mare ținând-o cu mâna cea plină
Stete pe-a lui Odiseu corabie neagră și lată,
Care la mijloc în tabăr’ a fost, să-l audă de-o parte
Și-alt’ a oștirii, de sus de la cortul lui Aias Telamon
Pân’ la Ahile, căci ei la capăt aveau a lor vase:
Doar se puteau bizui în tăria de suflet și brațe.
Țipă Agamemnon de-acolo spre armia toată: „Rușine
Vouă, netrebnici Danai, numai fața-i de voi, numai gura.
Unde e lauda voastră și fala? Ziceam noi că suntem
Cei mai viteji. V-amintiți de palavrele voastre din Lemnos;
Vă îmbuibați pe acolo cu cărnuri de boi și când lacomi
Beați din ulcioarele rase de vin, cu ce mare mândrie
Vă lăudați că dușmani câte-o sută și două veți bate
Fieștecare-n război, dar astăzi nu facem cât unul

Ἕκτορος, ὃς τάχα νῆας ἐνιπρήσει πυρὶ κηλέῳ.
Ζεῦ πάτερ, ἦ ῥά τιν᾽ ἤδη ὑπερμενέων βασιλήων
τῇδ᾽ ἄτῃ ἄασας καί μιν μέγα κῦδος ἀπηύρας;
οὐ μὲν δή ποτέ φημι τεὸν περικαλλέα βωμὸν
νηῒ πολυκλήϊδι παρελθέμεν ἐνθάδε ἔρρων,
ἀλλ᾽ ἐπὶ πᾶσι βοῶν δημὸν καὶ μηρί᾽ ἔκηα
ἱέμενος Τροίην εὐτείχεον ἐξαλαπάξαι.
ἀλλὰ Ζεῦ τόδε πέρ μοι ἐπικρήηνον ἐέλδωρ·
αὐτοὺς δή περ ἔασον ὑπεκφυγέειν καὶ ἀλύξαι,
μηδ᾽ οὕτω Τρώεσσιν ἔα δάμνασθαι Ἀχαιούς.
Ὣς φάτο, τὸν δὲ πατὴρ ὀλοφύρατο δάκρυ χέοντα,
νεῦσε δέ οἱ λαὸν σόον ἔμμεναι οὐδ᾽ ἀπολέσθαι.
αὐτίκα δ᾽ αἰετὸν ἧκε τελειότατον πετεηνῶν,
νεβρὸν ἔχοντ᾽ ὀνύχεσσι τέκος ἐλάφοιο ταχείης·
πὰρ δὲ Διὸς βωμῷ περικαλλέϊ κάββαλε νεβρόν,
ἔνθα πανομφαίῳ Ζηνὶ ῥέζεσκον Ἀχαιοί.
οἳ δ᾽ ὡς οὖν εἴδονθ᾽ ὅ τ᾽ ἄρ᾽ ἐκ Διὸς ἤλυθεν ὄρνις,
μᾶλλον ἐπὶ Τρώεσσι θόρον, μνήσαντο δὲ χάρμης.
Ἔνθ᾽ οὔ τις πρότερος Δαναῶν πολλῶν περ ἐόντων
εὔξατο Τυδεΐδαο πάρος σχέμεν ὠκέας ἵππους
τάφρου τ᾽ ἐξελάσαι καὶ ἐναντίβιον μαχέσασθαι,
ἀλλὰ πολὺ πρῶτος Τρώων ἕλεν ἄνδρα κορυστὴν
Φραδμονίδην Ἀγέλαον· ὃ μὲν φύγαδ᾽ ἔτραπεν ἵππους·
τῷ δὲ μεταστρεφθέντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν
ὤμων μεσσηγύς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσεν·
ἤριπε δ᾽ ἐξ ὀχέων, ἀράβησε δὲ τεύχε᾽ ἐπ᾽ αὐτῷ.
Τὸν δὲ μετ᾽ Ἀτρεΐδαι Ἀγαμέμνων καὶ Μενέλαος,
τοῖσι δ᾽ ἐπ᾽ Αἴαντες θοῦριν ἐπιειμένοι ἀλκήν,
τοῖσι δ᾽ ἐπ᾽ Ἰδομενεὺς καὶ ὀπάων Ἰδομενῆος
Μηριόνης ἀτάλαντος Ἐνυαλίῳ ἀνδρειφόντῃ,
τοῖσι δ᾽ ἐπ᾽ Εὐρύπυλος Εὐαίμονος ἀγλαὸς υἱός·
Τεῦκρος δ᾽ εἴνατος ἦλθε παλίντονα τόξα τιταίνων,
στῆ δ᾽ ἄρ᾽ ὑπ᾽ Αἴαντος σάκεϊ Τελαμωνιάδαο.
ἔνθ᾽ Αἴας μὲν ὑπεξέφερεν σάκος· αὐτὰρ ὅ γ᾽ ἥρως

Singur, cât Hector, că iată, el vasele ni le va arde.
Zeus părinte, e oare-ntre domnii cei mari oarecine
Astfel de tine bătut și surpat de pe culmea măririi?
Totuși altarul tău mândru eu nu-l ocolii niciodată
Cât m-am cărat în corabie-ncoace, ba într-una
Ți-am închinat orișiunde grăsime și buturi de tauri,
Numai ca Troia să surp și să spulber făloasele-i ziduri.
Dar împlinește-mi încalte dorința de astăzi. Fă, Doamne,
Teferi de-aici să fugim și fuga pe noi să ne scape,
Nu-i mai lăsa pe Ahei ca să-i zdrumece astfel Troienii.”
Zise, iar tatăl ceresc cu milă se-ntoarse la plânsu-i,
Se învoi la aman să-i mântuie oastea și-ndată
El îi trimise un semn, cea mai sigură piază, un vultur
Care ținea încleștat între gheare un pui de fugarnic
Cerb și pe el l-azvârli spre altarul măreț unde-Aheii
Pururea jertfe aduceau lui Zeus atotmenitorul.
Cum au văzut zburătoarea venind de la Zeus, săriră
Toți mai aprins la Troieni, din nou se-nfocară la luptă.
Nimenea între Danai, deși erau mulți, dup-aceea
Nu se mândri c-a trecut înainte cu caii mai iute
Ca Diomede sărind peste șanț și dând piept cu dușmanii.
El mai înainte pălindu-l, strivi pe-Agelaos troianul,
Fiul voinic al lui Fradmon, când el o dosi cu teleaga;
Sulița-n spatele-ntors între umeri la fugă-i înfipse
Pieptu-i cu totul răzbind. De moarte rănit Agelaos
Cade cu bufnet din car, și-i zuruie-arama pe dânsul.
După Tidid, Agamemnon urma și Menelau, Atrizii;
Aias pe urmă, cei doi ferecați în tăria năvalei,
Idomeneu și alături de el mânătorul telegii,
Ucigătorului Ares asemenea-n tot, Merione;
Și-al lui Evemon fecior, fălosul oștean Evripilos,
Teucros, al nouălea, arcul strunind a venit dup’ aceea.
Dânsul se puse sub scutul viteazului Aias Telamon;
Pavăza-i Aias înlături dădea, și războinicul Teucros,

παπτήνας, ἐπεὶ ἄρ τιν᾽ ὀϊστεύσας ἐν ὁμίλῳ
βεβλήκοι, ὃ μὲν αὖθι πεσὼν ἀπὸ θυμὸν ὄλεσσεν,
αὐτὰρ ὃ αὖτις ἰὼν πάϊς ὣς ὑπὸ μητέρα δύσκεν
εἰς Αἴανθ᾽· ὃ δέ μιν σάκεϊ κρύπτασκε φαεινῷ.
   Ἔνθα τίνα πρῶτον Τρώων ἕλε Τεῦκρος ἀμύμων;
Ὀρσίλοχον μὲν πρῶτα καὶ Ὄρμενον ἠδ᾽ Ὀφελέστην
Δαίτορά τε Χρομίον τε καὶ ἀντίθεον Λυκοφόντην
καὶ Πολυαιμονίδην Ἀμοπάονα καὶ Μελάνιππον,
πάντας ἐπασσυτέρους πέλασε χθονὶ πουλυβοτείρῃ.
τὸν δὲ ἰδὼν γήθησεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
τόξου ἄπο κρατεροῦ Τρώων ὀλέκοντα φάλαγγας·
στῆ δὲ παρ᾽ αὐτὸν ἰὼν καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπε·
Τεῦκρε φίλη κεφαλή, Τελαμώνιε κοίρανε λαῶν
βάλλ᾽ οὕτως, αἴ κέν τι φόως Δαναοῖσι γένηαι
πατρί τε σῷ Τελαμῶνι, ὅ σ᾽ ἔτρεφε τυτθὸν ἐόντα,
καί σε νόθον περ ἐόντα κομίσσατο ᾧ ἐνὶ οἴκῳ·
τὸν καὶ τηλόθ᾽ ἐόντα ἐϋκλείης ἐπίβησον.
σοὶ δ᾽ ἐγὼ ἐξερέω ὡς καὶ τετελεσμένον ἔσται·
αἴ κέν μοι δώῃ Ζεύς τ᾽ αἰγίοχος καὶ Ἀθήνη
Ἰλίου ἐξαλαπάξαι ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,
πρώτῳ τοι μετ᾽ ἐμὲ πρεσβήϊον ἐν χερὶ θήσω,
ἢ τρίποδ᾽ ἠὲ δύω ἵππους αὐτοῖσιν ὄχεσφιν
ἠὲ γυναῖχ᾽, ἥ κέν τοι ὁμὸν λέχος εἰσαναβαίνοι.
   Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσεφώνεε Τεῦκρος ἀμύμων·
Ἀτρεΐδη κύδιστε τί με σπεύδοντα καὶ αὐτὸν
ὀτρύνεις; οὐ μέν τοι ὅση δύναμίς γε πάρεστι
παύομαι, ἀλλ᾽ ἐξ οὗ προτὶ Ἴλιον ὠσάμεθ᾽ αὐτοὺς
ἐκ τοῦ δὴ τόξοισι δεδεγμένος ἄνδρας ἐναίρω.
ὀκτὼ δὴ προέηκα τανυγλώχινας ὀϊστούς,
πάντες δ᾽ ἐν χροῒ πῆχθεν ἀρηϊθόων αἰζηῶν·
τοῦτον δ᾽ οὐ δύναμαι βαλέειν κύνα λυσσητῆρα.
Ἦ ῥα καὶ ἄλλον ὀϊστὸν ἀπὸ νευρῆφιν ἴαλλεν
Ἕκτορος ἀντικρύ, βαλέειν δέ ἑ ἵετο θυμός·
καὶ τοῦ μέν ῥ᾽ ἀφάμαρθ᾽, ὃ δ᾽ ἀμύμονα Γοργυθίωνα

Iute cu arcul ochind, săgeta în duium pe oricine.
Când la pământ fără viață pica din săgeată vreunul,
El ca și fiul sub poalele mamei se da înspre Aias,
Care sub lucia-i pavăză tot îl lua-n apărare.
   Cine fu-ntâi răbufnit de arma țintașului Teucru?
Ormenos cel mai întâi, apoi Orsiloh și Ofeleste,
Detor pe urmă și Hromiu și cel ca un zeu Licofonte
Și Melanip și al lui Poliemon fecior Amopaon;
Repede Teucru pe toți îi trânti la pământ câte unul.
   Când luă seama la el cum sparge șiraguri dușmane
Cu-nfricoșatul lui arc, fu vesel Atrid Agamemnon,
Merse la dânsul aproape și astfel îi zise: „Iubite
Teucre Telamoniene, fruntaș de oștire, ’nainte!
Bate tot astfel și fii mântuirea Danailor, fala
Tatălui tău Telamon; că el avu grijă de tine
Și te crescu de copil, deși ești născut fără lege.
Nalță-i tu numele-n slavă, cu toate că stă el departe.
Iată, eu una ți-oi spune și-ntocmai așa o să fie:
Dacă m-ajută părintele Zeus și Palas Atena
Până la urmă să spulber orașul temeinic în ziduri,
Tu vei primi mai întâi după mine răsplata de cinste,
Ori un triped ori vreo doi telegari împreună cu carul
Sau ca părtașă la pat o femeie din cele robite.”
Neîntrecutul arcaș la îndemnul acesta răspunse:
   „Tu, preamărite Agamemnon, de ce mă împinteni pe mine?
Doar mă silesc și eu însumi și nu încetez a mă bate
După putință. De când i-am împins pe Troieni spre cetate,
Eu după dânșii m-ațin și culc la pământ câte unul.
Opt ascuțite săgeți cu arcul am tras înainte;
Toate pătrunseră-n carnea dușmanilor. Numai pe Hector,
Câinele acela turbat, eu nu-l pot ajunge cu arcul.”
   Asta vorbi, și din strună zvârli el o altă săgeată
Iarăși pe Hector ochind, că tare-i ardea să-l doboare.
Nu-l nimeri, ci lovi pe alesul oștean Gorgition,

υἱὸν ἐὺν Πριάμοιο κατὰ στῆθος βάλεν ἰῷ,
τόν ῥ᾽ ἐξ Αἰσύμηθεν ὀπυιομένη τέκε μήτηρ
καλὴ Καστιάνειρα δέμας ἐϊκυῖα θεῇσι.
μήκων δ᾽ ὡς ἑτέρωσε κάρη βάλεν, ἥ τ᾽ ἐνὶ κήπῳ
καρπῷ βριθομένη νοτίῃσί τε εἰαρινῇσιν,
ὣς ἑτέρωσ᾽ ἤμυσε κάρη πήληκι βαρυνθέν.
  Τεῦκρος δ᾽ ἄλλον ὀϊστὸν ἀπὸ νευρῆφιν ἴαλλεν
Ἕκτορος ἀντικρύ, βαλέειν δέ ἑ ἵετο θυμός.
ἀλλ᾽ ὅ γε καὶ τόθ᾽ ἅμαρτε· παρέσφηλεν γὰρ Ἀπόλλων·
ἀλλ᾽ Ἀρχεπτόλεμον θρασὺν Ἕκτορος ἡνιοχῆα
ἱέμενον πόλεμον δὲ βάλε στῆθος παρὰ μαζόν·
ἤριπε δ᾽ ἐξ ὀχέων, ὑπερώησαν δέ οἱ ἵπποι
ὠκύποδες· τοῦ δ᾽ αὖθι λύθη ψυχή τε μένος τε.
Ἕκτορα δ᾽ αἰνὸν ἄχος πύκασε φρένας ἡνιόχοιο·
τὸν μὲν ἔπειτ᾽ εἴασε καὶ ἀχνύμενός περ ἑταίρου,
Κεβριόνην δ᾽ ἐκέλευσεν ἀδελφεὸν ἐγγὺς ἐόντα
ἵππων ἡνί᾽ ἑλεῖν· ὃ δ᾽ ἄρ᾽ οὐκ ἀπίθησεν ἀκούσας.
αὐτὸς δ᾽ ἐκ δίφροιο χαμαὶ θόρε παμφανόωντος
σμερδαλέα ἰάχων· ὃ δὲ χερμάδιον λάβε χειρί,
βῆ δ᾽ ἰθὺς Τεύκρου, βαλέειν δέ ἑ θυμὸς ἀνώγει.
ἤτοι ὃ μὲν φαρέτρης ἐξείλετο πικρὸν ὀϊστόν,
θῆκε δ᾽ ἐπὶ νευρῇ· τὸν δ᾽ αὖ κορυθαιόλος Ἕκτωρ
αὐερύοντα παρ᾽ ὦμον, ὅθι κληῒς ἀποέργει
αὐχένα τε στῆθός τε, μάλιστα δὲ καίριόν ἐστι,
τῇ ῥ᾽ ἐπὶ οἷ μεμαῶτα βάλεν λίθῳ ὀκριόεντι,
ῥῆξε δέ οἱ νευρήν· νάρκησε δὲ χεὶρ ἐπὶ καρπῷ,
στῆ δὲ γνὺξ ἐριπών, τόξον δέ οἱ ἔκπεσε χειρός.
Αἴας δ᾽ οὐκ ἀμέλησε κασιγνήτοιο πεσόντος,
ἀλλὰ θέων περίβη καί οἱ σάκος ἀμφεκάλυψε.
τὸν μὲν ἔπειθ᾽ ὑποδύντε δύω ἐρίηρες ἑταῖροι
Μηκιστεὺς Ἐχίοιο πάϊς καὶ δῖος Ἀλάστωρ
νῆας ἔπι γλαφυρὰς φερέτην βαρέα στενάχοντα.
  Ἂψ δ᾽ αὖτις Τρώεσσιν Ὀλύμπιος ἐν μένος ὦρσεν·
οἳ δ᾽ ἰθὺς τάφροιο βαθείης ὦσαν Ἀχαιούς·

Vladnicul fiu al lui Priam și al Castianeirii, femeia
Cea din Esima, frumoasă ca zânele la-nfățișare.
Teucru pe el cu săgeata-l împunse în piept și-l ucise.
Cum în grădină o floare de mac se încovoaie-n lături,
Când e ticsită de rod și ploile o bat primăvara,
Astfel, sub coif apăsat, și capul răpusului cade.
  Teucru din nou dup-aceea dă drumul săgeții să zboare
Iarăși pe Hector ochind, că tare-i ardea să-l doboare.
Dar, abătută de Apolon, ea nu nimeri pe-al lui Priam
Fiu, ci pe Arheptolem, vizitiul deliu al lui Hector,
Când la bătaie o pornise, și-n piept cu săgeata-l împunse.
El se răstoarnă din car și de spaimă se dau la o parte
Sprintenii cai, iar tăria și viața se curmă dintr-însul.
Pierderea asta grozav îl pătrunse la suflet pe Hector,
Și, pe tovarășul mort cu toată mâhnirea-i lăsându-l,
Iute de-aproape chemă pe fratele său Chebrione
Caii s-apuce de frâu; el n-a pregetat să-l asculte.
Hector apoi se repede de unde stătea el în carul
Neted și scânteietor și răcnind ca o fiară, înșfacă
Un bolovan de pe jos și dă busna la Teucru de-a dreptul,
Gata să-l zvânte pe el. Din cucură scoate o săgeată
Teucru și-o pune pe strună; și-n vreme ce-ntinde
Struna spre umărul drept ca să tragă la țintă cu arcul,
Hector atunci cu o bocnă-l pocni în undrea, unde pieptul
E despărțit de grumaz și rana primită-i de moarte.
Struna i-o rupse, la mână pe loc i-amorți-ncheietura,
Și el căzu în genunchi și arcu-i se smulse din mână.
Aias, cum vede căzut pe frate-său, nu stă în fața-i
Nepăsător, ci aleargă, îl apără, ține deasupra-i
Pavăza, până ce-n spate îl iau, furișându-se acolo,
Doi de-ai lui Teucru tovarăși Mecist Ehianul și-Alastor,
Care-l și duc la corăbii, iar Teucru gemea de durere.
  Olimpianul din nou întări pe Troieni la bătaie
Și-nghesuiră pe-Ahei spre șanțul adânc de la ziduri.

Ἕκτωρ δ᾽ ἐν πρώτοισι κίε σθένεϊ βλεμεαίνων.
ὡς δ᾽ ὅτε τίς τε κύων συὸς ἀγρίου ἠὲ λέοντος
ἅπτηται κατόπισθε ποσὶν ταχέεσσι διώκων
ἰσχία τε γλουτούς τε, ἑλισσόμενόν τε δοκεύει,
ὣς Ἕκτωρ ὤπαζε κάρη κομόωντας Ἀχαιούς,
αἰὲν ἀποκτείνων τὸν ὀπίστατον· οἳ δὲ φέβοντο.
αὐτὰρ ἐπεὶ διά τε σκόλοπας καὶ τάφρον ἔβησαν
φεύγοντες, πολλοὶ δὲ δάμεν Τρώων ὑπὸ χερσίν,
οἳ μὲν δὴ παρὰ νηυσὶν ἐρητύοντο μένοντες,
ἀλλήλοισί τε κεκλόμενοι καὶ πᾶσι θεοῖσι
χεῖρας ἀνίσχοντες μεγάλ᾽ εὐχετόωντο ἕκαστος·
Ἕκτωρ δ᾽ ἀμφιπεριστρώφα καλλίτριχας ἵππους
Γοργοῦς ὄμματ᾽ ἔχων ἠδὲ βροτολοιγοῦ Ἄρηος.
Τοὺς δὲ ἰδοῦσ᾽ ἐλέησε θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
αἶψα δ᾽ Ἀθηναίην ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
ὢ πόποι αἰγιόχοιο Διὸς τέκος οὐκέτι νῶϊ
ὀλλυμένων Δαναῶν κεκαδησόμεθ᾽ ὑστάτιόν περ;
οἵ κεν δὴ κακὸν οἶτον ἀναπλήσαντες ὄλωνται
ἀνδρὸς ἑνὸς ῥιπῇ, ὃ δὲ μαίνεται οὐκέτ᾽ ἀνεκτῶς
Ἕκτωρ Πριαμίδης, καὶ δὴ κακὰ πολλὰ ἔοργε.
Τὴν δ᾽ αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
καὶ λίην οὗτός γε μένος θυμόν τ᾽ ὀλέσειε
χερσὶν ὑπ᾽ Ἀργείων φθίμενος ἐν πατρίδι γαίῃ·
ἀλλὰ πατὴρ οὑμὸς φρεσὶ μαίνεται οὐκ ἀγαθῇσι
σχέτλιος, αἰὲν ἀλιτρός, ἐμῶν μενέων ἀπερωεύς·
οὐδέ τι τῶν μέμνηται, ὅ οἱ μάλα πολλάκις υἱὸν
τειρόμενον σώεσκον ὑπ᾽ Εὐρυσθῆος ἀέθλων.
ἤτοι ὃ μὲν κλαίεσκε πρὸς οὐρανόν, αὐτὰρ ἐμὲ Ζεὺς
τῷ ἐπαλεξήσουσαν ἀπ᾽ οὐρανόθεν προΐαλλεν.
εἰ γὰρ ἐγὼ τάδε ᾔδε᾽ ἐνὶ φρεσὶ πευκαλίμῃσιν
εὖτέ μιν εἰς Ἀΐδαο πυλάρταο προὔπεμψεν
ἐξ Ἐρέβευς ἄξοντα κύνα στυγεροῦ Ἀΐδαο,
οὐκ ἂν ὑπεξέφυγε Στυγὸς ὕδατος αἰπὰ ῥέεθρα.
νῦν δ᾽ ἐμὲ μὲν στυγέει, Θέτιδος δ᾽ ἐξήνυσε βουλάς,

Hector în frunte cu alții mergea încrezut în putere.
Cum un zăvod cu picioarele repezi dă proașcă și-alungă
Vreun mistreț ori un leu și nu-l mai slăbește din urmă,
Tot îl înhață din bucă, din coapse pândindu-i întorsul;
Astfel pe-Ahei urmărind și Hector izbea pe oricine
Sta mai zăbavnic napoi, de tot luau fuga Danaii.
Numai când ei în risipă trecură palanca și șanțul
Și o mulțime pieriră străpunși de săgeți și de suliți,
Pe la corăbii făcură popas și stătură-mpotrivă.
Se îndemnau înde-ei la război și cu brațele-ntinse
Zeilor tare strigau și rosteau rugăciuni tuturora.
Caii cei mândri comoși de la caru-i rotea Priamidul
Crunt ca Gorgona privind, ca urgelnicul zeu Războilă.
Hera din cer îi văzu pe Ahei și-avu milă de dânșii,
Și spre Atena se-ntoarse și zise cu graiuri ce zboară:
„Vai mie, fiic-a lui Zeus, ce-i oare cu noi amândouă?
N-o să ne pese de-Ahei nici astăzi în clipa din urmă?
Trista ursită-mplinind, ei pier copleșiți de avântul
Unui bărbat. E de nesuferit cum feciorul lui Priam,
Hector, se-ndeasă nebun. Ce rău le făcu pân-acuma!”
Dete la asta răspuns cea cu ochii albaștri, Atena:
„El isprăvea mai de mult cu înverșunul și cu năvala,
C-ar fi pierit el de brațul danaic în țară la dânsul,
Dar mânios îmi e tata și nu vrea să cugete a bine;
Crudul, de-a pururi nedrept, stă în calea dorințelor mele.
Uită ce-ades am scăpat de nevoi pe fecioru-său Hercul.
Când l-a supus Euristeu la pedepsele muncilor grele.
Cerului el, pătimind, se tot jeluia. Și pe cine
Zeus din cer îi trimise să-l apere? Numai pe mine.
Dacă știam eu de asta, și doar aveam cap într-atâta,
Când fu silit el în iad să coboare s-aducă din beznă
Câinele, paznicul rău de la poarta tiranului Hades,
Nu mai scăpa el de apele adânci ale Stixului negru.
Zeus acum mă urăște și-i face pe voie lui Tetis,

ἥ οἱ γούνατ᾽ ἔκυσσε καὶ ἔλλαβε χειρὶ γενείου,
λισσομένη τιμῆσαι Ἀχιλλῆα πτολίπορθον.
ἔσται μὰν ὅτ᾽ ἂν αὖτε φίλην γλαυκώπιδα εἴπῃ.
ἀλλὰ σὰ μὲν νῦν νῶϊν ἐπέντυε μώνυχας ἵππους,
ὄφρ᾽ ἂν ἐγὼ καταδῦσα Διὸς δόμον αἰγιόχοιο
τεύχεσιν ἐς πόλεμον θωρήξομαι, ὄφρα ἴδωμαι
ἢ νῶϊ Πριάμοιο πάϊς κορυθαίολος Ἕκτωρ
γηθήσει προφανέντε ἀνὰ πτολέμοιο γεφύρας,
ἦ τις καὶ Τρώων κορέει κύνας ἠδ᾽ οἰωνοὺς
δημῷ καὶ σάρκεσσι, πεσὼν ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν.
  Ὣς ἔφατ᾽, οὐδ᾽ ἀπίθησε θεὰ λευκώλενος Ἥρη.
ἣ μὲν ἐποιχομένη χρυσάμπυκας ἔντυεν ἵππους
Ἥρη πρέσβα θεὰ θυγάτηρ μεγάλοιο Κρόνοιο·
αὐτὰρ Ἀθηναίη κούρη Διὸς αἰγιόχοιο
πέπλον μὲν κατέχευεν ἑανὸν πατρὸς ἐπ᾽ οὔδει
ποικίλον, ὅν ῥ᾽ αὐτὴ ποιήσατο καὶ κάμε χερσίν,
ἣ δὲ χιτῶν᾽ ἐνδῦσα Διὸς νεφεληγερέταο
τεύχεσιν ἐς πόλεμον θωρήσσετο δακρυόεντα.
ἐς δ᾽ ὄχεα φλόγεα ποσὶ βήσετο, λάζετο δ᾽ ἔγχος
βριθὺ μέγα στιβαρόν, τῷ δάμνησι στίχας ἀνδρῶν
ἡρώων, τοῖσίν τε κοτέσσεται ὀβριμοπάτρη.
Ἥρη δὲ μάστιγι θοῶς ἐπεμαίετ᾽ ἄρ᾽ ἵππους·
αὐτόμαται δὲ πύλαι μύκον οὐρανοῦ ἃς ἔχον Ὧραι,
τῇς ἐπιτέτραπται μέγας οὐρανὸς Οὔλυμπός τε
ἠμὲν ἀνακλῖναι πυκινὸν νέφος ἠδ᾽ ἐπιθεῖναι.
τῇ ῥα δι᾽ αὐτάων κεντρηνεκέας ἔχον ἵππους.
  Ζεὺς δὲ πατὴρ Ἴδηθεν ἐπεὶ ἴδε χώσατ᾽ ἄρ᾽ αἰνῶς,
Ἶριν δ᾽ ὄτρυνε χρυσόπτερον ἀγγελέουσαν·
βάσκ᾽ ἴθι Ἶρι ταχεῖα, πάλιν τρέπε μηδ᾽ ἔα ἄντην
ἔρχεσθ᾽· οὐ γὰρ καλὰ συνοισόμεθα πτόλεμον δέ.
ὧδε γὰρ ἐξερέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται·
γυιώσω μέν σφωϊν ὑφ᾽ ἅρμασιν ὠκέας ἵππους,
αὐτὰς δ᾽ ἐκ δίφρου βαλέω κατά θ᾽ ἅρματα ἄξω·
οὐδέ κεν ἐς δεκάτους περιτελλομένους ἐνιαυτοὺς

Care-i căzu la genunchi și-l atinse de barbă rugându-l
Cinste să dea lui Ahile cel pustiitor de orașe.
Las'că odată el tot îmi va zice copilă iubită.
Hai dar, înhamă mai repede caii cei tari de copită
Până ce eu o să intru în casa părintelui Zeus
Și mă-narmez de război, ca să văd după asta la Troia:
Oare mai poate cumva să se bucure fiul lui Priam,
Când amândouă la harță ivi-ne-vom noi între rânduri?
Câinii și vulturii au să se-mbuibe de sânge și carnea
Multora dintre ai lui, care-n tabăr-atunci or să cadă."
  Astfel Atena-i cuvântă, și Hera se ia după dânsa.
Repede merge și-nhamă doi zmei cu fruntare de aur,
Hera, velita zeiță, născută din marele Cronos.
Fiica lui Zeus, Atena, într-asta se furișă-n casa
Tatălui său, unde dânsa desprinde și lasă să-i curgă
Haina-nflorată frumos, țesută cu harnica-i mână,
Și-nlocuind-o cu straiul lui Zeus, stăpânul furtunii,
Armele-ncinge ea gata de lupta cea plină de-amaruri.
Și-n luminoasa teleagă se suie proptită de-o lance
Grea, ferecată și lungă, cu care-a vitejilor rânduri
Fulgeră, când furioasă-i născuta din tată puternic.
Grabnică Hera cu biciul la drum își porni telegarii.
Poarta cerească trosnind de la sine ușor se deschise.
Horele sunt portărițe și străjuie cerul și Olimpul;
Lor li s-a dat să deschidă, să-nchidă canaturi de nouri.
Zânele, caii plesnind, pe poarta de-acolo ieșiră.
Zeus văzu de pe Ida și-ndată grăbi după ele,
Plin de mânie pe Iris, zeița cu aripi de aur:
  „Du-te și-ntoarce-le repede, Iris, să nu-mi vie-ncoace.
Nu va fi bine, când noi dușmănia-ntre noi vom începe.
Iată cum eu le-ameninț și întocmai așa o să fie:
Caii trăsnindu-le-i voi ologi, și pe ele din chelnă
Le-oi răsturna pe-amândouă și țăndări le-oi face teleaga.
Ani se vor scurge vreo zece, rotindu-se, și-ncă cu totul

ἕλκε᾽ ἀπαλθήσεσθον, ἅ κεν μάρπτῃσι κεραυνός·
ὄφρα ἰδῇ γλαυκῶπις ὅτ᾽ ἂν ᾧ πατρὶ μάχηται.
Ἥρῃ δ᾽ οὔ τι τόσον νεμεσίζομαι οὐδὲ χολοῦμαι·
αἰεὶ γάρ μοι ἔωθεν ἐνικλᾶν ὅττί κεν εἴπω.
Ὣς ἔφατ᾽, ὦρτο δὲ Ἶρις ἀελλόπος ἀγγελέουσα,
βῆ δ᾽ ἐξ Ἰδαίων ὀρέων ἐς μακρὸν Ὄλυμπον.
πρώτῃσιν δὲ πύλῃσι πολυπτύχου Οὐλύμποιο
ἀντομένη κατέρυκε, Διὸς δέ σφ᾽ ἔννεπε μῦθον·
πῇ μέματον; τί σφῶϊν ἐνὶ φρεσὶ μαίνεται ἦτορ;
οὐκ ἐάᾳ Κρονίδης ἐπαμυνέμεν Ἀργείοισιν.
ὧδε γὰρ ἠπείλησε Κρόνου πάϊς, ᾗ τελέει περ,
γυιώσειν μὲν σφῶϊν ὑφ᾽ ἅρμασιν ὠκέας ἵππους,
αὐτὰς δ᾽ ἐκ δίφρου βαλέειν κατά θ᾽ ἅρματα ἄξειν·
οὐδέ κεν ἐς δεκάτους περιτελλομένους ἐνιαυτοὺς
ἕλκε᾽ ἀπαλθήσεσθον, ἅ κεν μάρπτῃσι κεραυνός·
ὄφρα ἰδῇς γλαυκῶπι ὅτ᾽ ἂν σῷ πατρὶ μάχηαι.
Ἥρῃ δ᾽ οὔ τι τόσον νεμεσίζεται οὐδὲ χολοῦται·
αἰεὶ γάρ οἱ ἔωθεν ἐνικλᾶν ὅττι κεν εἴπῃ·
ἀλλὰ σύ γ᾽ αἰνοτάτη κύον ἀδεὲς εἰ ἐτεόν γε
τολμήσεις Διὸς ἄντα πελώριον ἔγχος ἀεῖραι.
Ἣ μὲν ἄρ᾽ ὣς εἰποῦσ᾽ ἀπέβη πόδας ὠκέα Ἶρις,
αὐτὰρ Ἀθηναίην Ἥρη πρὸς μῦθον ἔειπεν·
ὢ πόποι αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, οὐκέτ᾽ ἔγωγε
νῶϊ ἐῶ Διὸς ἄντα βροτῶν ἕνεκα πτολεμίζειν·
τῶν ἄλλος μὲν ἀποφθίσθω, ἄλλος δὲ βιώτω,
ὅς κε τύχῃ· κεῖνος δὲ τὰ ἃ φρονέων ἐνὶ θυμῷ
Τρωσί τε καὶ Δαναοῖσι δικαζέτω, ὡς ἐπιεικές.
Ὣς ἄρα φωνήσασα πάλιν τρέπε μώνυχας ἵππους·
τῇσιν δ᾽ Ὧραι μὲν λῦσαν καλλίτριχας ἵππους,
καὶ τοὺς μὲν κατέδησαν ἐπ᾽ ἀμβροσίῃσι κάπῃσιν,
ἅρματα δ᾽ ἔκλιναν πρὸς ἐνώπια παμφανόωντα·
αὐταὶ δὲ χρυσέοισιν ἐπὶ κλισμοῖσι κάθιζον
μίγδ᾽ ἄλλοισι θεοῖσι, φίλον τετιημέναι ἦτορ.
Ζεὺς δὲ πατὴρ Ἴδηθεν ἐΰτροχον ἅρμα καὶ ἵππους

N-au să se vindece rănile lor din arsura de fulger
Și-are să știe Atena ce-nseamnă să lupte cu tata.
Nu mi-e așa necaz și de ciudă pe Hera, ea veșnic
E nărăvită să-mi strice tot planul ce-oi pune la cale.”
Zise, și vintreșa Iris porni ca să ducă solia
Și luă zborul spre-naltul Olimp de pe muntele Ida.
Le întâlni înainte la poarta râposului munte
Și le opri de la mers și le spuse porunca lui Zeus:
„Oare-ncotro apucarăți și ce nebunie vă prinse?
Nu vă dă voie prea-naltul pe-Ahei s-ajutați la bătaie.
Iată cum el v-amenință și-ntocmai așa o să fie:
Caii trăsnindu-vă-i va ologi, și pe voi vă răstoarnă
Pe amândouă din chelnă și țăndări vă face teleaga.
Ani se vor scurge vreo zece, rotindu-se, și-ncă cu totul
N-au să se vindece rănile pricinuite din fulger.
Ști-vei tu astfel, Ateno, ce-nseamn-a te pune cu tata.
Nu-i este așa de necaz și de ciudă pe Hera, ea veșnic
E nărăvită să-i strice tot planul ce pune la cale.
Dar tu avană și nerușinată vei fi, dac-aieve
Sulița vei cuteza s-o ridici împotriva lui Zeus.”
Asta zicându-le, Iris se duse mai iute ca vântul.
Hera, de frică muindu-se, zice așa către Atena:
„Vai mie, fiic-a lui Zeus. Eu nu las, nici vreau ca noi două,
Numai de dragu-unor oameni, cu el să ne punem la sfadă.
Las’ să mai piară din ei care-o fi și să viețuie alții
Cum li-i norocul, iar dânsul, așa cum în sine socoate,
Judece între Ahei și Troieni după cum se și cade.”
Zice și caii cei tari de copită-napoi și-i întoarce.
Zânele Hore, venind, de la carul zeiței deshamă
Caii cei netezi la păr și-i leagă de iesle mărețe;
Carul îl sprijină de lucitorul perete din grajduri.
Iar amândouă zeițele merg între zei, și în sală
Ele cu inima frântă s-așază pe tronuri de aur.
Carul frumos înrotat și caii gonind de pe Ida

Οὔλυμπον δὲ δίωκε, θεῶν δ᾽ ἐξίκετο θώκους.
τῷ δὲ καὶ ἵππους μὲν λῦσε κλυτὸς ἐννοσίγαιος,
ἅρματα δ᾽ ἂμ βωμοῖσι τίθει κατὰ λῖτα πετάσσας·
αὐτὸς δὲ χρύσειον ἐπὶ θρόνον εὐρύοπα Ζεὺς
ἕζετο, τῷ δ᾽ ὑπὸ ποσσὶ μέγας πελεμίζετ᾽ Ὄλυμπος.
αἳ δ᾽ οἶαι Διὸς ἀμφὶς Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη
ἥσθην, οὐδέ τί μιν προσεφώνεον οὐδ᾽ ἐρέοντο·
αὐτὰρ ὃ ἔγνω ᾗσιν ἐνὶ φρεσὶ φώνησέν τε·
τίφθ᾽ οὕτω τετίησθον Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη;
οὐ μέν θην κάμετόν γε μάχῃ ἔνι κυδιανείρῃ
ὀλλῦσαι Τρῶας, τοῖσιν κότον αἰνὸν ἔθεσθε.
πάντως, οἷον ἐμόν γε μένος καὶ χεῖρες ἄαπτοι,
οὐκ ἄν με τρέψειαν ὅσοι θεοί εἰσ᾽ ἐν Ὀλύμπῳ.
σφῶϊν δὲ πρίν περ τρόμος ἔλλαβε φαίδιμα γυῖα
πρὶν πόλεμόν τε ἰδεῖν πολέμοιό τε μέρμερα ἔργα.
ὧδε γὰρ ἐξερέω, τὸ δέ κεν τετελεσμένον ἦεν·
οὐκ ἂν ἐφ᾽ ὑμετέρων ὀχέων πληγέντε κεραυνῷ
ἂψ ἐς Ὄλυμπον ἵκεσθον, ἵν᾽ ἀθανάτων ἕδος ἐστίν.
　Ὣς ἔφαθ᾽, αἳ δ᾽ ἐπέμυξαν Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη·
πλησίαι αἵ γ᾽ ἥσθην, κακὰ δὲ Τρώεσσι μεδέσθην.
ἤτοι Ἀθηναίη ἀκέων ἦν οὐδέ τι εἶπε
σκυζομένη Διὶ πατρί, χόλος δέ μιν ἄγριος ᾕρειν·
Ἥρῃ δ᾽ οὐκ ἔχαδε στῆθος χόλον, ἀλλὰ προσηύδα·
αἰνότατε Κρονίδη ποῖον τὸν μῦθον ἔειπες.
εὖ νυ καὶ ἡμεῖς ἴδμεν ὅ τοι σθένος οὐκ ἀλαπαδνόν·
ἀλλ᾽ ἔμπης Δαναῶν ὀλοφυρόμεθ᾽ αἰχμητάων,
οἵ κεν δὴ κακὸν οἶτον ἀναπλήσαντες ὄλωνται.
ἀλλ᾽ ἤτοι πολέμου μὲν ἀφεξόμεθ᾽, εἰ σὺ κελεύεις·
βουλὴν δ᾽ Ἀργείοις ὑποθησόμεθ᾽ ἥ τις ὀνήσει,
ὡς μὴ πάντες ὄλωνται ὀδυσσαμένοιο τεοῖο.
　Τὴν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
ἠοῦς δὴ καὶ μᾶλλον ὑπερμενέα Κρονίωνα
ὄψεαι, αἴ κ᾽ ἐθέλῃσθα, βοῶπις πότνια Ἥρη
ὀλλύντ᾽ Ἀργείων πουλὺν στρατὸν αἰχμητάων·

Vine-n Olimp și părintele Zeus și intră-n locașul
Zeilor. Caii-i sloboade Poseidon, cutremurul lumii,
Carul i-așază-n podiș și-ntinde deasupra-i o pânză
Fiul lui Cronos apoi s-așază pe tronu-i de aur,
Iar sub picioarele lui vui de cutremur Olimpul.
　Singure Atena și Hera pe-alături de Zeus șezură;
Nu-l întrebară nimica și nu mai vorbiră cu dânsul,
Dar înțelese prea-naltul și astfel zeițelor zise:
　„Ce stați așa amărâte, tu, Hera, și Palas Ateno?
Nu vă trudirăți de-ajuns în luptă pe câmpul măririi
Ca să-i zdrobiți pe Troieni, pe care aveți pizmă nebună?
Dar în deșert, că puterea-mi și brațele-mi sunt neînvinse.
Nu m-ar putea dovedi toți zeii ce-i poartă Olimpul,
Darmite voi, ale căror picioare-ncepură de groază
Să se-nfioare-nainte ca voi să vedeți bătălia
Și grozăviile ei. Dar eu și acum vă voi spune
Ce-avea să fie: ’n teleagă trăsnite fiind amândouă,
Nu vă-nturnați înapoi în Olimp la palatele voastre.”
　Zise, iar Palas și Hera cu murmur de ciudă amândouă
S-apropiară urzind Troienilor cugete rele.
Palas tăcu și nimic nu răspunse, deși ea pe Zeus
S-a supărat și ardea de mânie sălbatică-n sine.
Hera, ea singură, așa izbucni de necaz biruită:
　„Ce fel de vorbe ai rostit, cumplitule fiu al lui Cronos?
Bine cunoaștem și noi că puterea ți-i nebiruită,
Însă ni-e jale de bieții Danai, de oștenii războinici,
Care la Troia tot pier împlinindu-și ursita cea tristă.
Noi ne lăsăm de război, dac-așa ți-e porunca și voia.
Numai cu sfatul îi vom ajuta, poate bine le-ar prinde:
Mi-e să nu piară cu toții, că prea înciudat ești pe dânșii.”
Vijeliosul Cronid răspunse la asta zeiței:
　„Mâine din zori, dacă-ți place și vrei, tu ochioaso, slăvită
Hera, ai să vezi pe puternicul fiu al lui Cronos
Mai nemilos potopind și mai multă oștire din Argos.

οὐ γὰρ πρὶν πολέμου ἀποπαύσεται ὄβριμος Ἕκτωρ
πρὶν ὄρθαι παρὰ ναῦφι ποδώκεα Πηλεΐωνα,
ἤματι τῷ ὅτ᾽ ἂν οἳ μὲν ἐπὶ πρύμνῃσι μάχωνται
στείνει ἐν αἰνοτάτῳ περὶ Πατρόκλοιο θανόντος·
ὣς γὰρ θέσφατόν ἐστι· σέθεν δ᾽ ἐγὼ οὐκ ἀλεγίζω
χωομένης, οὐδ᾽ εἴ κε τὰ νείατα πείραθ᾽ ἵκηαι
γαίης καὶ πόντοιο, ἵν᾽ Ἰάπετός τε Κρόνος τε
ἥμενοι οὔτ᾽ αὐγῇς Ὑπερίονος Ἠελίοιο
τέρποντ᾽ οὔτ᾽ ἀνέμοισι, βαθὺς δέ τε Τάρταρος ἀμφίς·
οὐδ᾽ ἢν ἔνθ᾽ ἀφίκηαι ἀλωμένη, οὔ σευ ἔγωγε
σκυζομένης ἀλέγω, ἐπεὶ οὐ σέο κύντερον ἄλλο.
  Ὣς φάτο, τὸν δ᾽ οὔ τι προσέφη λευκώλενος Ἥρη.
ἐν δ᾽ ἔπεσ᾽ Ὠκεανῷ λαμπρὸν φάος ἠελίοιο
ἕλκον νύκτα μέλαιναν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν.
Τρωσὶν μέν ῥ᾽ ἀέκουσιν ἔδυ φάος, αὐτὰρ Ἀχαιοῖς
ἀσπασίη τρίλλιστος ἐπήλυθε νὺξ ἐρεβεννή.
  Τρώων αὖτ᾽ ἀγορὴν ποιήσατο φαίδιμος Ἕκτωρ
νόσφι νεῶν ἀγαγὼν ποταμῷ ἔπι δινήεντι,
ἐν καθαρῷ ὅθι δὴ νεκύων διεφαίνετο χῶρος.
ἐξ ἵππων δ᾽ ἀποβάντες ἐπὶ χθόνα μῦθον ἄκουον
τόν ῥ᾽ Ἕκτωρ ἀγόρευε Διῒ φίλος· ἐν δ᾽ ἄρα χειρὶ
ἔγχος ἔχ᾽ ἑνδεκάπηχυ· πάροιθε δὲ λάμπετο δουρὸς
αἰχμὴ χαλκείη, περὶ δὲ χρύσεος θέε πόρκης,
τῷ ὅ γ᾽ ἐρεισάμενος ἔπεα Τρώεσσι μετηύδα·
κέκλυτέ μευ Τρῶες καὶ Δάρδανοι ἠδ᾽ ἐπίκουροι·
νῦν ἐφάμην νῆάς τ᾽ ὀλέσας καὶ πάντας Ἀχαιοὺς
ἂψ ἀπονοστήσειν προτὶ Ἴλιον ἠνεμόεσσαν·
ἀλλὰ πρὶν κνέφας ἦλθε, τὸ νῦν ἐσάωσε μάλιστα
Ἀργείους καὶ νῆας ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
ἀλλ᾽ ἤτοι νῦν μὲν πειθώμεθα νυκτὶ μελαίνῃ
δόρπά τ᾽ ἐφοπλισόμεσθα· ἀτὰρ καλλίτριχας ἵππους
λύσαθ᾽ ὑπὲξ ὀχέων, παρὰ δέ σφισι βάλλετ᾽ ἐδωδήν·
ἐκ πόλιος δ᾽ ἄξεσθε βόας καὶ ἴφια μῆλα
καρπαλίμως, οἶνον δὲ μελίφρονα οἰνίζεσθε

Nu va-nceta cu Danaii să lupte feciorul lui Priam
Până ce nu s-ar ivi la corăbii șoimanul Ahile,
Și asta în ziua când ei, ca să apere mort pe Patroclu,
Bate-se-vor la corăbii în cea mai grozavă strâmtoare.
Astfel ursit e să fie. Nu-mi pasă de-a ta supărare
Nici dacă tu rătăcind pe uscat și pe mare ai ajunge
Până la marginea lumii, pe unde Iapetos și Cronos
Stau osândiți și n-au parte de razele mândrului soare,
Nici de răcoarea adierii, că-n fund îi cuprinde Tartarul.
Dacă sosi-vei și-acolo în oarbecul tău de mânie,
Nu vreau să știu, că de rea și obraznică n-ai tu pereche."
  Astfel îi zise Cronid, iar Hera nimic nu răspunse.
Soarele atunci luminos peste ape asfințea; iar în urmă
Peste pământul mănos se lăsă întunericul nopții.
N-a fost pe voia Troienilor dusul luminii, dar noaptea
Pentru Danai a sosit priitoare, de trei ori dorită.
Fiul lui Priam atunci cu oastea-i făcu adunare
Lângă vultoarea lui Xantos, departe de vase ducând-o,
Unde curat era locul, că nu era sânge și leșuri.
Descălecară Troienii și-acolo stătură s-asculte
Sfatul lui Hector, iubitul de Zeus. Ținându-și el lancea
Lungă de unspre'ce coți cu vârf ascuțit de aramă,
Unde era-ncolăcită-mprejur o verigă de aur,
Și sprijinindu-se-n lance, așa el vorbi adunării:
  „Dați ascultare, Troieni și Dardani și tovarăși de arme,
  Azi socoteam că strivind pe Ahei și arzând a lor vase,
  Biruitori ne-om întoarce la Troia, bătută de vânturi.
  Dar ne-apucă întunericul nopții, și el mai cu seamă
  I-a mântuit pe Ahei cu vasele lor de pe maluri.
  Noi îns-acuma să facem cum noaptea ne povățuiește.
  Cina întâi să gătim. Deci hai, de la care dați drumul
  Cailor netezi la păr și-n față le puneți nutrețul;
  Repede apoi să v-aduceți oi grase și boi din cetate,
  Vin desfătos în burdufuri și pâine destulă de-acasă,

σῖτόν τ᾽ ἐκ μεγάρων, ἐπὶ δὲ ξύλα πολλὰ λέγεσθε,
ὥς κεν παννύχιοι μέσφ᾽ ἠοῦς ἠριγενείης
καίωμεν πυρὰ πολλά, σέλας δ᾽ εἰς οὐρανὸν ἵκῃ,
μή πως καὶ διὰ νύκτα κάρη κομόωντες Ἀχαιοὶ
φεύγειν ὁρμήσωνται ἐπ᾽ εὐρέα νῶτα θαλάσσης.
μὴ μὰν ἀσπουδί γε νεῶν ἐπιβαῖεν ἕκηλοι,
ἀλλ᾽ ὥς τις τούτων γε βέλος καὶ οἴκοθι πέσσῃ
βλήμενος ἢ ἰῷ ἢ ἔγχεϊ ὀξυόεντι
νηὸς ἐπιθρῴσκων, ἵνα τις στυγέῃσι καὶ ἄλλος
Τρωσὶν ἐφ᾽ ἱπποδάμοισι φέρειν πολύδακρυν Ἄρηα.
κήρυκες δ᾽ ἀνὰ ἄστυ Διῒ φίλοι ἀγγελλόντων
παῖδας πρωθήβας πολιοκροτάφους τε γέροντας
λέξασθαι περὶ ἄστυ θεοδμήτων ἐπὶ πύργων·
θηλύτεραι δὲ γυναῖκες ἐνὶ μεγάροισιν ἑκάστη
πῦρ μέγα καιόντων· φυλακὴ δέ τις ἔμπεδος ἔστω
μὴ λόχος εἰσέλθῃσι πόλιν λαῶν ἀπεόντων.
ὧδ᾽ ἔστω Τρῶες μεγαλήτορες ὡς ἀγορεύω·
μῦθος δ᾽ ὃς μὲν νῦν ὑγιὴς εἰρημένος ἔστω,
τὸν δ᾽ ἠοῦς Τρώεσσι μεθ᾽ ἱπποδάμοις ἀγορεύσω.
ἔλπομαι εὐχόμενος Διί τ᾽ ἄλλοισίν τε θεοῖσιν
ἐξελάαν ἐνθένδε κύνας κηρεσσιφορήτους,
οὓς κῆρες φορέουσι μελαινάων ἐπὶ νηῶν.
ἀλλ᾽ ἤτοι ἐπὶ νυκτὶ φυλάξομεν ἡμέας αὐτούς,
πρωῒ δ᾽ ὑπηοῖοι σὺν τεύχεσι θωρηχθέντες
νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇσιν ἐγείρομεν ὀξὺν Ἄρηα.
εἴσομαι εἴ κέ μ᾽ ὁ Τυδεΐδης κρατερὸς Διομήδης
πὰρ νηῶν πρὸς τεῖχος ἀπώσεται, ἤ κεν ἐγὼ τὸν
χαλκῷ δῃώσας ἔναρα βροτόεντα φέρωμαι.
αὔριον ἣν ἀρετὴν διαείσεται, εἴ κ᾽ ἐμὸν ἔγχος
μείνῃ ἐπερχόμενον· ἀλλ᾽ ἐν πρώτοισιν ὀΐω
κείσεται οὐτηθείς, πολέες δ᾽ ἀμφ᾽ αὐτὸν ἑταῖροι
ἠελίου ἀνιόντος ἐς αὔριον· εἰ γὰρ ἐγὼν ὣς
εἴην ἀθάνατος καὶ ἀγήρως ἤματα πάντα,
τιοίμην δ᾽ ὡς τίετ᾽ Ἀθηναίη καὶ Ἀπόλλων,

Alții s-alerge-n păduri ca s-adune pe-aici lemnărie,
Focuri s-aprindem și până spre zori, cât e noaptea de mare
Dese focare să arză și-n slavă s-ajungă văpaia,
Mi-e doar ca nu cumva pe întunericul nopții Aheii
Fuga să ia și să plece pe spetele largi ale mării,
Nu cumva ei să se-nluntre în tihnă și fără de zbucium.
Vreau și la dânșii în țară să-și mistuie încă amarul
Pricinuit de-o săgeată de-a noastră, de-o lance ascuțită
La repezirea-n corăbii, ca astfel să tremure oricine
S-ar mai lua la război cu noi, luptătorii din Troia.
Crainicii, dragii lui Zeus, să deie de veste-n cetate:
Toți care-s oameni cărunți și tineri băieți să s-adune
Jur împrejur pe la ziduri, să străjuie la metereze
Întemeiate de zei, iar femeile acasă să steie,
Cea mai sfioasă s-aprindă foc mare și neadormită
Paza să fie, să nu se strecoare-n cetate dușmanii,
Oaste pe-acolo lipsind. Să fie întocmai cum vouă
Eu v-am grăit, o viteji. Ce-i bun peste noapte să facem
V-am lămurit; despre ziua de mâine oi vorbi dimineața.
Plin de nădejde eu rog pe zeimea din cer să m-ajute
Să măturăm de pe-aici pe câinii de-Ahei, care-ncoace
Pacostea și nenorocul i-aduse pe mare-n corăbii.
Dar să veghem peste noapte păzindu-ne unii pe alții.
Iar dimineața din zori înarmându-ne iară să-ncepem
Crâncena valmă și harță în tabăra lor la corăbii.
Și-o să vedem noi atunci dacă el, Diomede voinicul,
De la corăbii spre zid ar putea să m-alunge pe mine
Ori eu pe el îl dobor și-i prad armătura-ncrușită.
Mâine o să-ncerce puterea-i de poate veni să-mi înfrunte
Sulița. Dar eu socot că el între cei mai de frunte
Are să cadă străpuns, cu un pâlc de tovarăși alături,
Mâine când soarele va răsări. De-aș fi eu într-atâta
Nemuritor și de-a pururea tânăr în zilele mele,
Cinste să am pe cât are Apolon și Palas Atena,

ὡς νῦν ἡμέρη ἥδε κακὸν φέρει Ἀργείοισιν.
῝Ως ῞Εκτωρ ἀγόρευ᾽, ἐπὶ δὲ Τρῶες κελάδησαν.
οἳ δ᾽ ἵππους μὲν λῦσαν ὑπὸ ζυγοῦ ἱδρώοντας,
δῆσαν δ᾽ ἱμάντεσσι παρ᾽ ἅρμασιν οἷσιν ἕκαστος·
ἐκ πόλιος δ᾽ ἄξοντο βόας καὶ ἴφια μῆλα
καρπαλίμως, οἶνον δὲ μελίφρονα οἰνίζοντο,
σῖτόν τ᾽ ἐκ μεγάρων, ἐπὶ δὲ ξύλα πολλὰ λέγοντο.
[ἕρδον δ᾽ ἀθανάτοισι τεληέσσας ἑκατόμβας]
κνίσην δ᾽ ἐκ πεδίου ἄνεμοι φέρον οὐρανὸν εἴσω.
[ἡδεῖαν· τῆς δ᾽ οὔ τι θεοὶ μάκαρες δατέοντο,
οὐδ᾽ ἔθελον· μάλα γάρ σφιν ἀπήχθετο Ἴλιος ἱρὴ
καὶ Πρίαμος καὶ λαὸς ἐυμμελίω Πριάμοιο.]
Οἳ δὲ μέγα φρονέοντες ἐπὶ πτολέμοιο γεφύρας
εἵατο παννύχιοι, πυρὰ δέ σφισι καίετο πολλά.
ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ἐν οὐρανῷ ἄστρα φαεινὴν ἀμφὶ σελήνην
φαίνετ᾽ ἀριπρεπέα, ὅτε τ᾽ ἔπλετο νήνεμος αἰθήρ·
ἔκ τ᾽ ἔφανεν πᾶσαι σκοπιαὶ καὶ πρώονες ἄκροι
καὶ νάπαι· οὐρανόθεν δ᾽ ἄρ᾽ ὑπερράγη ἄσπετος αἰθήρ,
πάντα δὲ εἴδεται ἄστρα, γέγηθε δέ τε φρένα ποιμήν·
τόσσα μεσηγὺ νεῶν ἠδὲ Ξάνθοιο ῥοάων
Τρώων καιόντων πυρὰ φαίνετο Ἰλιόθι πρό.
χίλι᾽ ἄρ᾽ ἐν πεδίῳ πυρὰ καίετο, πὰρ δὲ ἑκάστῳ
εἵατο πεντήκοντα σέλᾳ πυρὸς αἰθομένοιο.
ἵπποι δὲ κρῖ λευκὸν ἐρεπτόμενοι καὶ ὀλύρας
ἑσταότες παρ᾽ ὄχεσφιν ἐΰθρονον Ἠῶ μίμνον.

Cum va fi ziua de mâine topenie oastei danae.”
Asta fu zisa lui Hector; cu chiot primiră Troienii,
Și telegarii, de trudă asudați, de la ham sloboziră
Și la teleagă tot insul apoi îl legă de curele.
Repede ei din cetate și-aduseră boi și oi grase,
Vin, băutură mieroasă, și pâine de-acasă-ngrijiră
Toți să-și aducă și mare mulțime de lemne cărară,
Zeilor jertfe depline apoi închinară, iar vântul
De pe câmpie purta înspre cer mirodenia cărnii
Arse pe-altare de ei, dar nu voiau zeii s-o guste;
N-o sufereau, căci nespus de urât le era Ilionul,
Priam precum și poporul în lănci iscusitului Priam.
Dar cu încredere-n sine pe câmpul de luptă Troienii
Stau peste noapte păzind de la multele focuri aprinse.
Cum se arată pe boltă mândrețea de stele în jurul
Lunii frumos luminate, când molcom, senin e văzduhul;
Văile atunci, singuratice piscuri și culmi răsărite
Ies la lumină, că nemărginit se dezvăluie cerul;
Stelele toate se văd, de se bucură-n sine păstorul
Tot așa multe la număr păreau între vase și Xantos
Vetrele aprinse de oastea lui Hector ’naintea cetății,
Mii de jeratice ardeau pe câmpie și-aproape de ele
Câte cin’zeci de oșteni privegheau cât e noaptea de mare,
Caii pe-alături din orz și alac ronțăiau la tot carul
Și așteptau Dimineața să vie pe tronu-i de aur.

ΙΛΙΑΔΟΣ Ι

Ὣς οἳ μὲν Τρῶες φυλακὰς ἔχον· αὐτὰρ Ἀχαιοὺς
θεσπεσίη ἔχε φύζα φόβου κρυόεντος ἑταίρη,
πένθεϊ δ' ἀτλήτῳ βεβολήατο πάντες ἄριστοι.
ὡς δ' ἄνεμοι δύο πόντον ὀρίνετον ἰχθυόεντα
βορέης καὶ Ζέφυρος, τώ τε Θρῄκηθεν ἄητον
ἐλθόντ' ἐξαπίνης· ἄμυδις δέ τε κῦμα κελαινὸν
κορθύεται, πολλὸν δὲ παρὲξ ἅλα φῦκος ἔχευεν·
ὣς ἐδαΐζετο θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν Ἀχαιῶν.
Ἀτρεΐδης δ' ἄχεϊ μεγάλῳ βεβολημένος ἦτορ
φοίτα κηρύκεσσι λιγυφθόγγοισι κελεύων
κλήδην εἰς ἀγορὴν κικλήσκειν ἄνδρα ἕκαστον,
μὴ δὲ βοᾶν· αὐτὸς δὲ μετὰ πρώτοισι πονεῖτο.
ῖζον δ' εἰν ἀγορῇ τετιηότες· ἂν δ' Ἀγαμέμνων
ἵστατο δάκρυ χέων ὥς τε κρήνη μελάνυδρος
ἥ τε κατ' αἰγίλιπος πέτρης δνοφερὸν χέει ὕδωρ·
ὣς ὃ βαρὺ στενάχων ἔπε' Ἀργείοισι μετηύδα·
ὦ φίλοι Ἀργείων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες
Ζεύς με μέγα Κρονίδης ἄτῃ ἐνέδησε βαρείῃ
σχέτλιος, ὃς τότε μέν μοι ὑπέσχετο καὶ κατένευσεν
Ἴλιον ἐκπέρσαντ' εὐτείχεον ἀπονέεσθαι,
νῦν δὲ κακὴν ἀπάτην βουλεύσατο, καί με κελεύει
δυσκλέα Ἄργος ἱκέσθαι, ἐπεὶ πολὺν ὤλεσα λαόν.
οὕτω που Διὶ μέλλει ὑπερμενέϊ φίλον εἶναι,
ὃς δὴ πολλάων πολίων κατέλυσε κάρηνα
ἠδ' ἔτι καὶ λύσει· τοῦ γὰρ κράτος ἐστὶ μέγιστον.
ἀλλ' ἄγεθ' ὡς ἂν ἐγὼ εἴπω πειθώμεθα πάντες·
φεύγωμεν σὺν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν·
οὐ γὰρ ἔτι Τροίην αἱρήσομεν εὐρυάγυιαν.
Ὣς ἔφαθ', οἳ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.
δὴν δ' ἄνεῳ ἦσαν τετιηότες υἷες Ἀχαιῶν·

Cântul IX

Astfel Troienii atunci vegheau străjuind, iar Aheii
Fură cuprinși de cutremur, tovarășul fugii grozave,
Și de alean copleșiți stau toți căpitanii oștirii.
Tocmai cum apele mării bătute deodată de vântul
Miazănoptiu și-apusean din Tracia, când de năprasnă
Vine pe loc vâjâind și se-ncrestuie negre talazuri,
Malduri de ierburi afară zvârlind peste maluri, tot astfel
Inima-n pieptul Aheilor se smicura de durere.
Nu mai putea Agamemnon de inimă rea și duiumul
Cutreiera poruncind la toți strigătorii s-adune
Armia, pe fiecare să-l cheme la sfat pe șoptite;
Însuși se tot sârguia între toate ale lor căpetenii.
Toți cu mâhnire ședeau în sobor. Între ei Agamemnon
Sta în picioare și lacrimi din ochi îi curgeau ca izvorul
Care-și prelinge pe-o lature-a stâncii șiroaiele negre.
El începu cuvântarea-i din greu suspinând și le zise:
„Voi, căpetenii Danai, cârmaci ai oștirii, prieteni,
Neîndurat a fost Zeus cu mine și-n cleștele-osândei
Grele mă-ncinse. Deși se-nvoise cu semne că-n țară
Nu m-oi întoarce-nainte ca Troia s-o văd năruită,
Totuși acuma s-a pus el amar să mă-nșele; mă-ndeamnă
Plin de-njosire spre Argos să plec după pierdere multă.
Astfel îi place pesemne lui Zeus atotțiitorul,
Care-ntăririle-nalte ale multor cetăți năruit-a
Și nărui-va mereu, căci nebiruit e-n putere.
Deci ne supunem cu toții la vorba ce eu vă voi spune:
Hai să fugim cu corăbii cu tot în iubita-ne țară,
Nu mai putem cuceri a lui Priam întinsă cetate.”
Asta vorbi împăratul și molcom tăcură cu toții,
Parc-amuțiră o vreme de atâta mâhnire Danaii.

ὀψὲ δὲ δὴ μετέειπε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Ἀτρεΐδη σοὶ πρῶτα μαχήσομαι ἀφραδέοντι,
ἣ θέμις ἐστὶν ἄναξ ἀγορῇ· σὺ δὲ μή τι χολωθῇς.
ἀλκὴν μέν μοι πρῶτον ὀνείδισας ἐν Δαναοῖσι
φὰς ἔμεν ἀπτόλεμον καὶ ἀνάλκιδα· ταῦτα δὲ πάντα
ἴσασ᾽ Ἀργείων ἠμὲν νέοι ἠδὲ γέροντες.
σοὶ δὲ διάνδιχα δῶκε Κρόνου πάϊς ἀγκυλομήτεω·
σκήπτρῳ μέν τοι δῶκε τετιμῆσθαι περὶ πάντων,
ἀλκὴν δ᾽ οὔ τοι δῶκεν, ὅ τε κράτος ἐστὶ μέγιστον.
δαιμόνι᾽ οὕτω που μάλα ἔλπεαι υἷας Ἀχαιῶν
ἀπτολέμους τ᾽ ἔμεναι καὶ ἀνάλκιδας ὡς ἀγορεύεις;
εἰ δέ τοι αὐτῷ θυμὸς ἐπέσσυται ὥς τε νέεσθαι
ἔρχεο· πάρ τοι ὁδός, νῆες δέ τοι ἄγχι θαλάσσης
ἑστᾶσ᾽, αἵ τοι ἕποντο Μυκήνηθεν μάλα πολλαί.
ἀλλ᾽ ἄλλοι μενέουσι κάρη κομόωντες Ἀχαιοὶ
εἰς ὅ κέ περ Τροίην διαπέρσομεν. εἰ δὲ καὶ αὐτοὶ
φευγόντων σὺν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν·
νῶϊ δ᾽ ἐγὼ Σθένελός τε μαχησόμεθ᾽ εἰς ὅ κε τέκμωρ
Ἰλίου εὕρωμεν· σὺν γὰρ θεῷ εἰλήλουθμεν.
῝Ως ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ἄρα πάντες ἐπίαχον υἷες Ἀχαιῶν
μῦθον ἀγασσάμενοι Διομήδεος ἱπποδάμοιο.
τοῖσι δ᾽ ἀνιστάμενος μετεφώνεεν ἱππότα Νέστωρ·
Τυδεΐδη περὶ μὲν πολέμῳ ἔνι καρτερός ἐσσι,
καὶ βουλῇ μετὰ πάντας ὁμήλικας ἔπλευ ἄριστος.
οὔ τίς τοι τὸν μῦθον ὀνόσσεται ὅσσοι Ἀχαιοί,
οὐδὲ πάλιν ἐρέει· ἀτὰρ οὐ τέλος ἵκεο μύθων.
ἦ μὲν καὶ νέος ἐσσί, ἐμὸς δέ κε καὶ πάϊς εἴης
ὁπλότατος γενεῆφιν· ἀτὰρ πεπνυμένα βάζεις
Ἀργείων βασιλῆας, ἐπεὶ κατὰ μοῖραν ἔειπες.
ἀλλ᾽ ἄγ᾽ ἐγών, ὃς σεῖο γεραίτερος εὔχομαι εἶναι,
ἐξείπω καὶ πάντα διίξομαι· οὐδέ κέ τίς μοι
μῦθον ἀτιμήσει᾽, οὐδὲ κρείων Ἀγαμέμνων.
ἀφρήτωρ ἀθέμιστος ἀνέστιός ἐστιν ἐκεῖνος
ὃς πολέμου ἔραται ἐπιδημίου ὀκρυόεντος.

Vorba la urmă luând, răspunse Tidid Diomede:
„Eu, Agamemnon, cu tine întâi mă voi pune la sfadă
Cum se cuvine la sfat. Ai greșit și să nu mi te superi.
Față de-ai noștri pe mine de rău m-ai grăit mai deunăzi,
M-ai defăimat c-aș fi slab și nevrednic în arme. De asta
Știu doar în oaste cu toții, bătrânii și tinerii noștri.
Tu dăruit ești de sus, de la Zeus, cu una din două:
Sceptrul îți dete să fii în domnie mai mare ca alții,
Nu și tăria de suflet, în care stă culmea puterii.
Oare-ți închipui, sărmane, că tocmai așa sunt Aheii,
Slabi și nevrednici în arme, cum tu apriat ai și spus-o?
Dacă-ți dă inima zor și vrei să iai calea spre țară
Du-te, ți-i drumul deschis și gata te așteaptă pe maluri
Multele tale corăbii, cu care-ai venit din Micena.
Au să rămână pe-aici luptătorii ceilalți din Ahaia
Până ce Troia vom da-o de mal. Dacă nu vor nici dânșii,
Las pe corăbii să fugă în țară; dar eu cu Stenelos
Ne-om război până da-vom de capăt orașului Troia;
Nu de pomană venirăm pe aici, că ne aduseră zeii."
Asta vorbi, și povața-i primiră cu chiote Aheii,
Plini de uimire auzind cuvintele lui Diomede.
Scoală-se Nestor atunci și începe-ntre ei să cuvânte:
„Nu ești tu numai în arme bărbat neajuns, Diomede,
Ba mai întreci și la sfaturi pe toți cei de-o seamă cu tine.
Nimenea între Ahei nu poate să-ți scadă cuvântul,
Nici să-l dezică; dar nu e deplin, îi lipsește-ncheierea.
Tânăr ești încă, ce-i drept; ba tu ai putea să-mi fii mie
Chiar și copilul mezin, și totuși cuminte în sfatul
Celor mai mari sfătuiești, că bine ai vorbit și cu cale.
Eu însă-acuma, ca unul ce sunt mai în vârstă ca tine,
Spune-voi tot și-o să-nchei și nimenea n-o să mă scadă.
Sfatul meu nesocotind, nici însuși Atrid Agamemnon.
Nelegiuit și nemernic și-a neamului lepădătură-i
Cine dorește război între cei de un neam și o țară.

ἀλλ᾽ ἤτοι νῦν μὲν πειθώμεθα νυκτὶ μελαίνῃ
δόρπά τ᾽ ἐφοπλισόμεσθα· φυλακτῆρες δὲ ἕκαστοι
λεξάσθων παρὰ τάφρον ὀρυκτὴν τείχεος ἐκτός.
κούροισιν μὲν ταῦτ᾽ ἐπιτέλλομαι· αὐτὰρ ἔπειτα
Ἀτρεΐδη σὺ μὲν ἄρχε· σὺ γὰρ βασιλεύτατός ἐσσι.
δαίνυ δαῖτα γέρουσιν· ἔοικέ τοι, οὔ τοι ἀεικές.
πλεῖαί τοι οἴνου κλισίαι, τὸν νῆες Ἀχαιῶν
ἠμάτιαι Θρῄκηθεν ἐπ᾽ εὐρέα πόντον ἄγουσι·
πᾶσά τοί ἐσθ᾽ ὑποδεξίη, πολέεσσι δ᾽ ἀνάσσεις.
πολλῶν δ᾽ ἀγρομένων τῷ πείσεαι ὅς κεν ἀρίστην
βουλὴν βουλεύσῃ· μάλα δὲ χρεὼ πάντας Ἀχαιοὺς
ἐσθλῆς καὶ πυκινῆς, ὅτι δήϊοι ἐγγύθι νηῶν
καίουσιν πυρὰ πολλά· τίς ἂν τάδε γηθήσειε;
νὺξ δ᾽ ἧδ᾽ ἠὲ διαρραίσει στρατὸν ἠὲ σαώσει.
  Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ἄρα τοῦ μάλα μὲν κλύον ἠδὲ πίθοντο.
ἐκ δὲ φυλακτῆρες σὺν τεύχεσιν ἐσσεύοντο
ἀμφί τε Νεστορίδην Θρασυμήδεα ποιμένα λαῶν,
ἠδ᾽ ἀμφ᾽ Ἀσκάλαφον καὶ Ἰάλμενον υἷας Ἄρηος
ἀμφί τε Μηριόνην Ἀφαρῆά τε Δηΐπυρόν τε,
ἠδ᾽ ἀμφὶ Κρείοντος υἱὸν Λυκομήδεα δῖον.
ἕπτ᾽ ἔσαν ἡγεμόνες φυλάκων, ἑκατὸν δὲ ἑκάστῳ
κοῦροι ἅμα στεῖχον δολίχ᾽ ἔγχεα χερσὶν ἔχοντες·
κὰδ δὲ μέσον τάφρου καὶ τείχεος ἷζον ἰόντες·
ἔνθα δὲ πῦρ κήαντο, τίθεντο δὲ δόρπα ἕκαστος.
  Ἀτρεΐδης δὲ γέροντας ἀολλέας ἦγεν Ἀχαιῶν
ἐς κλισίην, παρὰ δέ σφι τίθει μενοεικέα δαῖτα.
οἳ δ᾽ ἐπ᾽ ὀνείαθ᾽ ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
τοῖς ὁ γέρων πάμπρωτος ὑφαίνειν ἤρχετο μῆτιν
Νέστωρ, οὗ καὶ πρόσθεν ἀρίστη φαίνετο βουλή·
ὅ σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Ἀτρεΐδη κύδιστε ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον
ἐν σοὶ μὲν λήξω, σέο δ᾽ ἄρξομαι, οὕνεκα πολλῶν
λαῶν ἐσσι ἄναξ καί τοι Ζεὺς ἐγγυάλιξε

Noapte-i acum, întuneric, să facem cum noaptea ne-nvață,
Cina întâi să gătim, iar toți păzitorii de noapte,
Străjile afară de zid, unde-i șanțul săpat, să s-adune.
Asta demând celor tineri; încolo, mărite-Agamemnon,
Orânduiește tu singur, că tu ești fruntașul de frunte.
Cheamă la masă pe sfetnicii tăi, ți se cade și-i bine,
Pline-s bogatele-ți corturi de vin care zilnic pe largul
Mării din Tracia-l cară la noi în corăbii Aheii,
Și-orice primire poți face, că prea mulți ascultă de tine.
Dacă sunt sfetnicii mulți, urmează pe cine dă sfatul
Cel mai cu rost, că Aheilor sfatul cel bun și cuminte
Tare le trebuie acum, când alături de vase dușmanii
Focuri aprinseră atâtea, și cine se bucură de-asta?
Noaptea de față-i topenia ori mântuirea oștirii."
  Asta le zise, iar ei l-auziră cu drag și-l urmară.
Iute străjerii de noapte-narmați au zorit sub porunca
Lui Trasimed căpitanul, destoinicul fiu al lui Nestor.
Alții plecară-împreună cu Ialmenos și Ascalafos,
Fii de-ai lui Ares; apoi Deipir, Afareu, Merione
Și Licomed al lui Creon cu cetele lor împreună,
Șapte erau căpetenii de străji și avea fiecare
Tineri o sută, cu sulițe lungi înarmați deopotrivă.
Ei între ziduri și șanț se depuseră și conăciră.
Foc își aprinser-acolo și cina-și găti fiecare.
Iar Agamemnon Atride, luându-și cu sine pe sfetnici,
Merse cu dânșii la cort și o masă pe poftă le-ntinse,
Mânile ei și-mbiau la bucatele gata din față.
Iar mai pe urmă, când setea și foamea de-ajuns potoliră,
Cel mai întâi începu să înșire din gură bătrânul
Nestor, a cărui povață păru totdeauna mai bună.
Om chibzuit el fiind, așa cuvânta între dânșii:
  „Preaînălțate mai-mare-al oștirii, Atrid Agamemnon
Eu voi începe cu tine, -ncheia-voi cu tine, căci tu ești
Domn peste cele mai multe și ție-ncrezutu-ți-a Zeus

σκῆπτρόν τ᾽ ἠδὲ θέμιστας, ἵνά σφισι βουλεύῃσθα.
τώ σε χρὴ περὶ μὲν φάσθαι ἔπος ἠδ᾽ ἐπακοῦσαι,
κρηῆναι δὲ καὶ ἄλλῳ, ὅτ᾽ ἄν τινα θυμὸς ἀνώγῃ
εἰπεῖν εἰς ἀγαθόν· σέο δ᾽ ἕξεται ὅττί κεν ἄρχῃ.
αὐτὰρ ἐγὼν ἐρέω ὥς μοι δοκεῖ εἶναι ἄριστα.
οὐ γάρ τις νόον ἄλλος ἀμείνονα τοῦδε νοήσει
οἷον ἐγὼ νοέω ἠμὲν πάλαι ἠδ᾽ ἔτι καὶ νῦν
ἐξ ἔτι τοῦ ὅτε διογενὲς Βρισηΐδα κούρην
χωομένου Ἀχιλῆος ἔβης κλισίηθεν ἀπούρας
οὔ τι καθ᾽ ἡμέτερόν γε νόον· μάλα γάρ τοι ἔγωγε
πόλλ᾽ ἀπεμυθεόμην· σὺ δὲ σῷ μεγαλήτορι θυμῷ
εἴξας ἄνδρα φέριστον, ὃν ἀθάνατοί περ ἔτισαν,
ἠτίμησας, ἑλὼν γὰρ ἔχεις γέρας· ἀλλ᾽ ἔτι καὶ νῦν
φραζώμεσθ᾽ ὥς κέν μιν ἀρεσσάμενοι πεπίθωμεν
δώροισίν τ᾽ ἀγανοῖσιν ἔπεσσί τε μειλιχίοισι.
Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
ὦ γέρον οὔ τι ψεῦδος ἐμὰς ἄτας κατέλεξας·
ἀασάμην, οὐδ᾽ αὐτὸς ἀναίνομαι. ἀντί νυ πολλῶν
λαῶν ἐστὶν ἀνὴρ ὅν τε Ζεὺς κῆρι φιλήσῃ,
ὡς νῦν τοῦτον ἔτισε, δάμασσε δὲ λαὸν Ἀχαιῶν.
ἀλλ᾽ ἐπεὶ ἀασάμην φρεσὶ λευγαλέῃσι πιθήσας,
ἂψ ἐθέλω ἀρέσαι δόμεναί τ᾽ ἀπερείσι᾽ ἄποινα.
ὑμῖν δ᾽ ἐν πάντεσσι περικλυτὰ δῶρ᾽ ὀνομήνω
ἕπτ᾽ ἀπύρους τρίποδας, δέκα δὲ χρυσοῖο τάλαντα,
αἴθωνας δὲ λέβητας ἐείκοσι, δώδεκα δ᾽ ἵππους
πηγοὺς ἀθλοφόρους, οἳ ἀέθλια ποσσὶν ἄροντο.
οὔ κεν ἀλήϊος εἴη ἀνὴρ ᾧ τόσσα γένοιτο,
οὐδέ κεν ἀκτήμων ἐριτίμοιο χρυσοῖο,
ὅσσά μοι ἠνείκαντο ἀέθλια μώνυχες ἵπποι.
δώσω δ᾽ ἑπτὰ γυναῖκας ἀμύμονα ἔργα ἰδυίας
Λεσβίδας, ἃς ὅτε Λέσβον ἐϋκτιμένην ἕλεν αὐτὸς
ἐξελόμην, αἳ κάλλει ἐνίκων φῦλα γυναικῶν.
τὰς μέν οἱ δώσω, μετὰ δ᾽ ἔσσεται ἣν τότ᾽ ἀπηύρων
κούρη Βρισῆος· ἐπὶ δὲ μέγαν ὅρκον ὀμοῦμαι

Sceptrul și dreptul să judeci și să cârmuiești după sfaturi:
De-asta și cată părerea să-ți dai și s-asculți, și povața
Altora să-ndeplinești, de cumva ei se îndeamnă să spuie
Ce-i de folos, că ce-i drept să biruie-ți stă în putere.
Eu îți voi spune ce mie îmi pare că este mai bine.
Nu e nici unul să aibă vreo altă părere mai bună
Ca sfătuirea ce-acuma o dau și am dat-o-nainte,
Când, o mărite, te-ai dus și-ai luat de la cort lui Ahile,
Toată mânia-i stârnind, cu sila pe fiica lui Brises
Fără de-a noastră-nvoire. Eu tare stătui împotrivă
Vrând să te abat de la rău. Orbit cum erai de trufie
Tu pe viteazul de frunte, pe care-l cinstiră și zeii,
L-ai înjosit despoindu-l de darul oștirii. Dar încă-i
Vreme și-acum de gândit, oare nu e cumva cu putință
Sufletul să-i îmblânzim cu grai dulce, cu daruri plăcute?”
Dar Agamemnon Atrid bătrânului Nestor răspunse:
„Nu e minciună ce spui; orbirea-mi văd bine, moș Nestor,
Păcătuit-am, așa-i; plătește-o mulțime de oameni
Numai un singur bărbat, dacă prea ține Zeus la dânsul,
Cum a ținut el acum la Ahile zdrobind pe ai noștri.
Pentru că eu sunt de vină și-urmat-am ispita pierzării,
Voi să mă-mpac și să-i dau de la mine o mulțime de daruri.
Eu vi le număr aici ca odoarele să le cunoașteți.
Șapte tripeduri nepuse pe foc și o sumă de aur,
Zece talanți, douăzeci de cazane și doispre’ce zdraveni
Cai de-alergare ce-avură la jocuri răsplata izbândei.
N-ar fi un om fără rost, lipsit de avere și aur,
Cine-ar avea norocirea să aibă răsplățile toate
Câte-mi aduseră mie acești șoimuleni de la-ntreceri.
Da-voi și șapte femei care știu o minune de lucru;
Sunt lesbiene pe care, când el luă Lesbos frumosul,
Eu le-alesei, că erau ca femei fără seamăn de mândre.
Eu și pe-acestea-i le dau; între ele va fi și Briseis,
Roaba-i luată de mine. Și jur cu sfințenie mare:

μή ποτε τῆς εὐνῆς ἐπιβήμεναι ἠδὲ μιγῆναι,
ἣ θέμις ἀνθρώπων πέλει ἀνδρῶν ἠδὲ γυναικῶν.
ταῦτα μὲν αὐτίκα πάντα παρέσσεται· εἰ δέ κεν αὖτε
ἄστυ μέγα Πριάμοιο θεοὶ δώωσ᾽ ἀλαπάξαι,
νῆα ἅλις χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ νηησάσθω
εἰσελθών, ὅτε κεν δατεώμεθα ληΐδ᾽ Ἀχαιοί,
Τρωϊάδας δὲ γυναῖκας ἐείκοσιν αὐτὸς ἑλέσθω,
αἵ κε μετ᾽ Ἀργείην Ἑλένην κάλλισται ἔωσιν.
εἰ δέ κεν Ἄργος ἱκοίμεθ᾽ Ἀχαιϊκὸν οὖθαρ ἀρούρης
γαμβρός κέν μοι ἔοι· τίσω δέ μιν ἶσον Ὀρέστῃ,
ὅς μοι τηλύγετος τρέφεται θαλίῃ ἔνι πολλῇ.
τρεῖς δέ μοί εἰσι θύγατρες ἐνὶ μεγάρῳ εὐπήκτῳ
Χρυσόθεμις καὶ Λαοδίκη καὶ Ἰφιάνασσα,
τάων ἥν κ᾽ ἐθέλῃσι φίλην ἀνάεδνον ἀγέσθω
πρὸς οἶκον Πηλῆος· ἐγὼ δ᾽ ἐπὶ μείλια δώσω
πολλὰ μάλ᾽, ὅσσ᾽ οὔ πώ τις ἑῇ ἐπέδωκε θυγατρί·
ἑπτὰ δέ οἱ δώσω εὖ ναιόμενα πτολίεθρα
Καρδαμύλην Ἐνόπην τε καὶ Ἱρὴν ποιήεσσαν
Φηράς τε ζαθέας ἠδ᾽ Ἄνθειαν βαθύλειμον
καλήν τ᾽ Αἴπειαν καὶ Πήδασον ἀμπελόεσσαν.
πᾶσαι δ᾽ ἐγγὺς ἁλός, νέαται Πύλου ἠμαθόεντος·
ἐν δ᾽ ἄνδρες ναίουσι πολύρρηνες πολυβοῦται,
οἵ κέ ἑ δωτίνῃσι θεὸν ὣς τιμήσουσι
καί οἱ ὑπὸ σκήπτρῳ λιπαρὰς τελέουσι θέμιστας.
ταῦτά κέ οἱ τελέσαιμι μεταλήξαντι χόλοιο.
δμηθήτω· Ἀΐδης τοι ἀμείλιχος ἠδ᾽ ἀδάμαστος,
τοὔνεκα καί τε βροτοῖσι θεῶν ἔχθιστος ἁπάντων·
καί μοι ὑποστήτω ὅσσον βασιλεύτερός εἰμι
ἠδ᾽ ὅσσον γενεῇ προγενέστερος εὔχομαι εἶναι.
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ἀτρεΐδη κύδιστε ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον
δῶρα μὲν οὐκέτ᾽ ὀνοστὰ διδοῖς Ἀχιλῆϊ ἄνακτι·
ἀλλ᾽ ἄγετε κλητοὺς ὀτρύνομεν, οἵ κε τάχιστα
ἔλθωσ᾽ ἐς κλισίην Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος.

N-am fost în patu-i vreodată și n-am avut parte de dânsa
Cum este firea și datina între bărbat și femeie.
Astea cu toate urma-vor pe loc. Dacă însă pe urmă
Face-vor zeii să cadă măreaț-a lui Priam cetate,
Poate corabia el să-și încarce cu aur și aramă,
Când o să-mpartă prădatele averi între dânșii Aheii.
Poate s-aleagă chiar el douăzeci de femei de la Troia,
Cele mai gingașe după Elena, frumoasa din Argos.
Când o să fim în Ahaia, în țara-ne îmbelșugată,
Poate fi ginere al meu; îl voi prețui ca pe-Oreste
Cel care drag îmi e foarte și crește-n prisos de avuție.
Am eu în țară trei fete-n palatele-mi bine-zidite,
Pe Hrisotemis, pe Ifianasa și pe Laodice.
Una, pe care-ar dori-o, s-o ia fără daruri de nuntă
Și la Peleus acasă s-o ducă. Eu da-voi ca zestre
Bunuri cum nici-un părinte n-a dat unei fete mirese;
Șapte orașe frumos locuite i-oi da pe deasupra,
Ira bogată-n pășuni și sfânta Enopa și Fera
Și Cardamila și Antia spornică-n pajiști, Pedasos
Cea cu belșug de podgorii și Epia, o frumusețe.
Toate-s aproape de țărm la hotarul prundosului Pilos
Și locuite de oameni cu turme de oi și de vite.
Oamenii ca la un zeu închina-se-vor lui cu plocoane,
Ba ca supuși i-or plăti ei și dări felurite și grase.
Iată cu ce-l dăruiesc dacă el se dezmânie acuma.
Fie mai blând; numai Hades e neîmblânzit, fără milă,
De-asta și e-ntre zei de oameni hulit ca nici unul.
Plece-se mie-ntru câtu-s mai mare ca el în domnie
Și-am precăderea că sunt cu mult mai în vârstă ca dânsul."
Zisu-i-a Nestor atunci, bătrânul voinic și cu minte:
„Tu Agamemnon Atrid, mărite păstor al oștirii,
Nu sunt de nesocotit aste daruri ce-i dai lui Ahile.
Hai dar s-alegem noi solii, prieteni de-ai lui și tovarăși,
Care mai iute să meargă la cort, unde stăruie Ahile

εἰ δ᾽ ἄγε τοὺς ἂν ἐγὼ ἐπιόψομαι οἳ δὲ πιθέσθων.
Φοῖνιξ μὲν πρώτιστα Διῒ φίλος ἡγησάσθω,
αὐτὰρ ἔπειτ᾽ Αἴας τε μέγας καὶ δῖος Ὀδυσσεύς·
κηρύκων δ᾽ Ὀδίος τε καὶ Εὐρυβάτης ἅμ᾽ ἑπέσθων.
φέρτε δὲ χερσὶν ὕδωρ, εὐφημῆσαί τε κέλεσθε,
ὄφρα Διὶ Κρονίδῃ ἀρησόμεθ᾽, αἴ κ᾽ ἐλεήσῃ.
  Ὣς φάτο, τοῖσι δὲ πᾶσιν ἑαδότα μῦθον ἔειπεν.
αὐτίκα κήρυκες μὲν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν,
κοῦροι δὲ κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο,
νώμησαν δ᾽ ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενοι δεπάεσσιν.
αὐτὰρ ἐπεὶ σπεῖσάν τ᾽ ἔπιόν θ᾽ ὅσον ἤθελε θυμός,
ὁρμῶντ᾽ ἐκ κλισίης Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδαο.
τοῖσι δὲ πόλλ᾽ ἐπέτελλε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ
δενδίλλων ἐς ἕκαστον, Ὀδυσσῆϊ δὲ μάλιστα,
πειρᾶν ὡς πεπίθοιεν ἀμύμονα Πηλεΐωνα.
  Τὼ δὲ βάτην παρὰ θῖνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης
πολλὰ μάλ᾽ εὐχομένω γαιηόχῳ ἐννοσιγαίῳ
ῥηϊδίως πεπιθεῖν μεγάλας φρένας Αἰακίδαο.
Μυρμιδόνων δ᾽ ἐπί τε κλισίας καὶ νῆας ἱκέσθην,
τὸν δ᾽ εὗρον φρένα τερπόμενον φόρμιγγι λιγείῃ
καλῇ δαιδαλέῃ, ἐπὶ δ᾽ ἀργύρεον ζυγὸν ἦεν,
τὴν ἄρετ᾽ ἐξ ἐνάρων πόλιν Ἠετίωνος ὀλέσσας·
τῇ ὅ γε θυμὸν ἔτερπεν, ἄειδε δ᾽ ἄρα κλέα ἀνδρῶν.
Πάτροκλος δέ οἱ οἶος ἐναντίος ἧστο σιωπῇ,
δέγμενος Αἰακίδην ὁπότε λήξειεν ἀείδων,
τὼ δὲ βάτην προτέρω, ἡγεῖτο δὲ δῖος Ὀδυσσεύς,
στὰν δὲ πρόσθ᾽ αὐτοῖο· ταφὼν δ᾽ ἀνόρουσεν Ἀχιλλεὺς
αὐτῇ σὺν φόρμιγγι λιπὼν ἕδος ἔνθα θάασσεν.
ὣς δ᾽ αὔτως Πάτροκλος, ἐπεὶ ἴδε φῶτας, ἀνέστη.
τὼ καὶ δεικνύμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
χαίρετον· ἦ φίλοι ἄνδρες ἱκάνετον ἦ τι μάλα χρεώ,
οἵ μοι σκυζομένῳ περ Ἀχαιῶν φίλτατοί ἐστον.
  Ὣς ἄρα φωνήσας προτέρω ἄγε δῖος Ἀχιλλεύς,
εἷσεν δ᾽ ἐν κλισμοῖσι τάπησί τε πορφυρέοισιν.

Ori, dacă nu, -i voi alege chiar eu, numai ei să m-asculte.
Fenix, iubitul lui Zeus, pășească-naintea soliei,
Aias cel mare pe urmă și dumnezeiescul Ulise;
Crainicii Odiu și Euribat să-i urmeze pe dânșii.
Apă turnați-ne acuma pe mâini și să faceți tăcere,
Până ruga-ne-vom Celui de sus, de noi să se-ndure.”
  Asta le zise bătrânul și vorba-i plăcu tuturora.
Crainicii apă turnară pe mâini să se spele mai-marii;
Vasele-ndată cu vin până sus le umplură feciorii
Și de la dreapta pe rând ei la toți împărțiră potire.
După ce Domnii stropiră din vin și băură cât vrură,
Solii plecară din cort, de la craiul Atrid Agamemnon.
Tare pe dânșii i-a tot dăscălit la plecare moș Nestor,
Ochii țintind la tustrei, dar mai osebit la Ulise,
Și-a stăruit ca să facă tot chipul să-mbune pe Ahile.
Merseră solii pe marginea mării bătută de valuri
Rugă fierbinte rostind lui Poseidon ce mișcă pământul,
Ca să-i ajute să-nfrâng’ a viteazului mare trufie.
Ei îl găsiră pe-Ahile cu armia lui la corăbii;
Sta veselindu-se acolo cu dulcele sunet din lira-i
Cea cu călușul de-argint, frumoasă și meșteșugită,
Pradă luată de el la spargerea Tebei, cetatea
Craiului Vultur. Cânta, veselindu-se, fapte viteze,
Singur Patroclu în fața-i ședea; aștepta în tăcere
Până ce-Ahile să-ncheie cântarea din viers și din strune.
Solii pășiră spre cort, tustrei cu Ulise-nainte
Până ce-n fața-i se-opriră. Cu lira-i în mână viteazul
Sare-n picioare uimit, și scaunu-n cortu-i și-l lasă.
Cum îl văzu, se sculă și Patroclu deodată din scaun.
Zise cu drag apucându-i de mână șoimanul Ahile:
  „Bine ați venit, o prieteni, voi care, cu toată mânia-mi,
Dragi îmi sunteți mai presus decât alții, nevoia v-aduce?”
  Asta grăindu-le, -i duse sub cortu-i și-acolo le dete
Scaune cu așternut-porfiriu ca să șadă pe ele.

αἶψα δὲ Πάτροκλον προσεφώνεεν ἐγγὺς ἐόντα·
μείζονα δὴ κρητῆρα Μενοιτίου υἱὲ καθίστα,
ζωρότερον δὲ κέραιε, δέπας δ᾽ ἔντυνον ἑκάστῳ·
οἳ γὰρ φίλτατοι ἄνδρες ἐμῷ ὑπέασι μελάθρῳ.
῝Ως φάτο, Πάτροκλος δὲ φίλῳ ἐπεπείθεθ᾽ ἑταίρῳ.
αὐτὰρ ὅ γε κρεῖον μέγα κάββαλεν ἐν πυρὸς αὐγῇ,
ἐν δ᾽ ἄρα νῶτον ἔθηκ᾽ ὄϊος καὶ πίονος αἰγός,
ἐν δὲ συὸς σιάλοιο ῥάχιν τεθαλυῖαν ἀλοιφῇ.
τῷ δ᾽ ἔχεν Αὐτομέδων, τάμνεν δ᾽ ἄρα δῖος ᾿Αχιλλεύς.
καὶ τὰ μὲν εὖ μίστυλλε καὶ ἀμφ᾽ ὀβελοῖσιν ἔπειρε,
πῦρ δὲ Μενοιτιάδης δαῖεν μέγα ἰσόθεος φώς.
αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ πῦρ ἐκάη καὶ φλὸξ ἐμαράνθη,
ἀνθρακιὴν στορέσας ὀβελοὺς ἐφύπερθε τάνυσσε,
πάσσε δ᾽ ἁλὸς θείοιο κρατευτάων ἐπαείρας.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ᾽ ὤπτησε καὶ εἰν ἐλεοῖσιν ἔχευε,
Πάτροκλος μὲν σῖτον ἑλὼν ἐπένειμε τραπέζῃ
καλοῖς ἐν κανέοισιν, ἀτὰρ κρέα νεῖμεν ᾿Αχιλλεύς.
αὐτὸς δ᾽ ἀντίον ἷζεν ᾿Οδυσσῆος θείοιο
τοίχου τοῦ ἑτέροιο, θεοῖσι δὲ θῦσαι ἀνώγει
Πάτροκλον ὃν ἑταῖρον· ὃ δ᾽ ἐν πυρὶ βάλλε θυηλάς.
οἳ δ᾽ ἐπ᾽ ὀνείαθ᾽ ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
νεῦσ᾽ Αἴας Φοίνικι· νόησε δὲ δῖος ᾿Οδυσσεύς,
πλησάμενος δ᾽ οἴνοιο δέπας δείδεκτ᾽ ᾿Αχιλῆα·
χαῖρ᾽ ᾿Αχιλεῦ· δαιτὸς μὲν ἐΐσης οὐκ ἐπιδευεῖς
ἠμὲν ἐνὶ κλισίῃ ᾿Αγαμέμνονος ᾿Ατρεΐδαο
ἠδὲ καὶ ἐνθάδε νῦν, πάρα γὰρ μενοεικέα πολλὰ
δαίνυσθ᾽· ἀλλ᾽ οὐ δαιτὸς ἐπηράτου ἔργα μέμηλεν,
ἀλλὰ λίην μέγα πῆμα διοτρεφὲς εἰσορόωντες
δείδιμεν· ἐν δοιῇ δὲ σαωσέμεν ἢ ἀπολέσθαι
νῆας ἐϋσσέλμους, εἰ μὴ σύ γε δύσεαι ἀλκήν.
ἐγγὺς γὰρ νηῶν καὶ τείχεος αὖλιν ἔθεντο
Τρῶες ὑπέρθυμοι τηλεκλειτοί τ᾽ ἐπίκουροι
κηάμενοι πυρὰ πολλὰ κατὰ στρατόν, οὐδ᾽ ἔτι φασὶ

Repede-apoi îndemnă pe Patroclu, fiindu-i aproape:
„Adu-ne-ncoace o cană de vin, o Patrocle, și lasă
Vinul mai tare să fie și dă un pocal fiecărui;
Iată, prietenii cei mai iubiți îmi sunt oaspeți în casă.”
Astfel îi zice, Patroclu-l ascultă pe el, iar Ahile
Ia un trunchi mare, un fund, la zarea din vatră-l așază;
Pune pe el o spinare de oaie și una de capră,
Pune și-un spate de vier care-i îndoldorat în grăsime.
Automedonte ținea și din carne tăia Peleianul
Și-nfeliind-o frumos, o trecea după asta-n frigare.
Repede-aprinde foc mare Patroclu și lemnele-aprinse
Ard, se prefac în jeratic, și când pălălaia se stinge,
Scormone jarul întreg și asupra-i frigările-ntinde,
Sare presară,-n crăcane le sprijină și le-nvârtește.
După ce friptă fu carnea și-apoi răsturnată pe masă,
Pâinea-n frumoase panere luând, o-mpărți tuturora
Cel din Menetiu născut, iar Ahile le dete friptura.
Dânsul în urmă de partea cealalt’ așezându-se-n dreptul
Lui Odiseu, a-ndemnat mai întâi pe Patroclu să-nchine,
Zeilor jertfe, iar el felii arunca în jăratec;
Mâinile apoi și le-ntind la bucatele gata din față.
Când potoliră ei foamea și setea, din ochi atunci Aias
Semn îi făcu lui moș Fenix. Luă însă seama Ulise
Și cu paharul umplut îi ură lui Ahile și-i zise:
„Fii sănătos, o Ahile. Dar nu după mese bogate
Ducem noi jindul în cort pe lângă Atrid Agamemnon
Ca și acuma pe-aici; mereu ne tot stau la-ndemână
Multe bucate. Deci nu la dorite ospețe ni-e gândul,
Ci tremurăm, o slăvite, de pacostea mare ce vine.
Nu știm, mai scapă cumva de pârjol ale noastre corăbii
Au vor pieri, dacă nu vii pe loc înarmat spre apărare,
Tabăr’ aproape de zid și de vasele noastre făcură
Mult inimoșii Troieni și vestiții tovarăși de arme.
Focuri de tabăr’ aprins-au grămadă și mâine – zic dânșii –

σχήσεσθ᾽, ἀλλ᾽ ἐν νηυσὶ μελαίνῃσιν πεσέεσθαι.
Ζεὺς δέ σφι Κρονίδης ἐνδέξια σήματα φαίνων
ἀστράπτει· Ἕκτωρ δὲ μέγα σθένεϊ βλεμεαίνων
μαίνεται ἐκπάγλως πίσυνος Διί, οὐδέ τι τίει
ἀνέρας οὐδὲ θεούς· κρατερὴ δέ ἑ λύσσα δέδυκεν.
ἀρᾶται δὲ τάχιστα φανήμεναι Ἠῶ δῖαν·
στεῦται γὰρ νηῶν ἀποκόψειν ἄκρα κόρυμβα
αὐτάς τ᾽ ἐμπρήσειν μαλεροῦ πυρός, αὐτὰρ Ἀχαιοὺς
δῃώσειν παρὰ τῇσιν ὀρινομένους ὑπὸ καπνοῦ.
ταῦτ᾽ αἰνῶς δείδοικα κατὰ φρένα, μή οἱ ἀπειλὰς
ἐκτελέσωσι θεοί, ἡμῖν δὲ δὴ αἴσιμον εἴη
φθίσθαι ἐνὶ Τροίῃ ἑκὰς Ἄργεος ἱπποβότοιο.
ἀλλ᾽ ἄνα εἰ μέμονάς γε καὶ ὀψέ περ υἷας Ἀχαιῶν
τειρομένους ἐρύεσθαι ὑπὸ Τρώων ὀρυμαγδοῦ.
αὐτῷ τοι μετόπισθ᾽ ἄχος ἔσσεται, οὐδέ τι μῆχος
ῥεχθέντος κακοῦ ἔστ᾽ ἄκος εὑρεῖν· ἀλλὰ πολὺ πρὶν
φράζευ ὅπως Δαναοῖσιν ἀλεξήσεις κακὸν ἦμαρ.
ὦ πέπον ἦ μὲν σοί γε πατὴρ ἐπετέλλετο Πηλεὺς
ἤματι τῷ ὅτε σ᾽ ἐκ Φθίης Ἀγαμέμνονι πέμπε·
τέκνον ἐμὸν κάρτος μὲν Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη
δώσουσ᾽ αἴ κ᾽ ἐθέλωσι, σὺ δὲ μεγαλήτορα θυμὸν
ἴσχειν ἐν στήθεσσι· φιλοφροσύνη γὰρ ἀμείνων·
ληγέμεναι δ᾽ ἔριδος κακομηχάνου, ὄφρά σε μᾶλλον
τίωσ᾽ Ἀργείων ἠμὲν νέοι ἠδὲ γέροντες.
ὣς ἐπέτελλ᾽ ὃ γέρων, σὺ δὲ λήθεαι· ἀλλ᾽ ἔτι καὶ νῦν
παύε᾽, ἔα δὲ χόλον θυμαλγέα· σοὶ δ᾽ Ἀγαμέμνων
ἄξια δῶρα δίδωσι μεταλήξαντι χόλοιο.
εἰ δὲ σὺ μέν μευ ἄκουσον, ἐγὼ δέ κέ τοι καταλέξω
ὅσσά τοι ἐν κλισίῃσιν ὑπέσχετο δῶρ᾽ Ἀγαμέμνων·
ἕπτ᾽ ἀπύρους τρίποδας, δέκα δὲ χρυσοῖο τάλαντα,
αἴθωνας δὲ λέβητας ἐείκοσι, δώδεκα δ᾽ ἵππους
πηγοὺς ἀθλοφόρους, οἳ ἀέθλια ποσσὶν ἄροντο.
οὔ κεν ἀλήϊος εἴη ἀνὴρ ᾧ τόσσα γένοιτο
οὐδέ κεν ἀκτήμων ἐριτίμοιο χρυσοῖο,

Nu-i mai oprește nimica, năvală vor da la corăbii.
Fulgeră Zeus în cer și le-arată prielnice semne.
Nu-și mai încape în piele de tare ce-i Hector acuma;
El bizuindu-se-n Zeus se-nverșun-amarnic și-nfruntă
Zei și bărbați deopotrivă, cuprins de-nciudare nebună,
Roagă-se numai să vie mai repede ziua de mâine
Și amenință să taie-ale vaselor coade crestate
Și să dea vaselor foc să le arză, și-alături de ele
Oastea de-a valm-amețită de fum să ne-o spulbere toată.
Foarte mă tem, o Ahile, că zeii-mplini-vor dorința
Și-amenințările lui și scrisă cumva ne-o fi nouă
Moartea-n pustia de Troia, departe de scumpa-ne țară.
Scoală și vino de vrei, și acuma târziu, să dai sprijin
Armiei noastre, ferind-o de greul furtunii dușmane.
Însuți amar mai pe urmă vei plânge, dar nu-i chip să afli
Leac unui rău făptuit. De aceea cu mult mai-nainte
Vino să-i aperi pe-Ahei de ziua cumplită ce vine.
Te sfătui doar, iubite, părintele-ți când te trimise
Lui Agamemnon pe tine din Ftia și astfel îți zise:
Fiule, da-ți-vor Atena și Hera tărie să birui,
Dacă pe voie le-ar fi, dar marea mândrie din tine
Tu în zăbale s-o ții, fii prietenos, că-i mai bine,
Și te ferește de vrajba-nciumată, de vrei să fii pururi
Mai prețuit de ai noștri, de toți, de bătrâni și de tineri.
Asta părintele-ți spuse, tu însă uitatu-i-ai sfatul.
Mântuie barem acuma și lasă otrava mâniei.
Dezmâniindu-te, daruri de preț o să-ți dea Agamemnon:
Ia dar aminte și-ascultă, căci eu îți voi spune de-a rândul
Ce fel de daruri din parte-i îți juruie Atrid Agamemnon:
Șapte tripeduri nepuse la foc și o sumă de aur,
Zece talanți, douăzeci de cazane și doispre'ce zdraveni
Cai de-alergare ce-avură la jocuri răsplata izbândei.
N-ar fi un om fără rost, lipsit de avere și aur,
Cine-ar avea norocirea să aibă răsplățile toate

ὅσσ᾽ Ἀγαμέμνονος ἵπποι ἀέθλια ποσσὶν ἄροντο.
δώσει δ᾽ ἑπτὰ γυναῖκας ἀμύμονα ἔργα ἰδυίας
Λεσβίδας, ἃς ὅτε Λέσβον ἐϋκτιμένην ἕλες αὐτὸς
ἐξέλεθ᾽, αἳ τότε κάλλει ἐνίκων φῦλα γυναικῶν.
τὰς μέν τοι δώσει, μετὰ δ᾽ ἔσσεται ἣν τότ᾽ ἀπηύρα
κούρη Βρισῆος· ἐπὶ δὲ μέγαν ὅρκον ὀμεῖται
μή ποτε τῆς εὐνῆς ἐπιβήμεναι ἠδὲ μιγῆναι
ἣ θέμις ἐστὶν ἄναξ ἤτ᾽ ἀνδρῶν ἤτε γυναικῶν.
ταῦτα μὲν αὐτίκα πάντα παρέσσεται· εἰ δέ κεν αὖτε
ἄστυ μέγα Πριάμοιο θεοὶ δώωσ᾽ ἀλαπάξαι,
νῆα ἅλις χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ νηήσασθαι
εἰσελθών, ὅτε κεν δατεώμεθα ληΐδ᾽ Ἀχαιοί,
Τρωϊάδας δὲ γυναῖκας ἐείκοσιν αὐτὸς ἑλέσθαι,
αἵ κε μετ᾽ Ἀργείην Ἑλένην κάλλισται ἔωσιν.
εἰ δέ κεν Ἄργος ἱκοίμεθ᾽ Ἀχαιϊκὸν οὖθαρ ἀρούρης
γαμβρός κέν οἱ ἔοις· τίσει δέ σε ἶσον Ὀρέστῃ,
ὅς οἱ τηλύγετος τρέφεται θαλίῃ ἔνι πολλῇ.
τρεῖς δέ οἵ εἰσι θύγατρες ἐνὶ μεγάρῳ εὐπήκτῳ
Χρυσόθεμις καὶ Λαοδίκη καὶ Ἰφιάνασσα,
τάων ἥν κ᾽ ἐθέλῃσθα φίλην ἀνάεδνον ἄγεσθαι
πρὸς οἶκον Πηλῆος· ὃ δ᾽ αὖτ᾽ ἐπὶ μείλια δώσει
πολλὰ μάλ᾽, ὅσσ᾽ οὔ πώ τις ἑῇ ἐπέδωκε θυγατρί·
ἑπτὰ δέ τοι δώσει εὖ ναιόμενα πτολίεθρα
Καρδαμύλην Ἐνόπην τε καὶ Ἱρὴν ποιήεσσαν
Φηράς τε ζαθέας ἠδ᾽ Ἄνθειαν βαθύλειμον
καλήν τ᾽ Αἴπειαν καὶ Πήδασον ἀμπελόεσσαν.
πᾶσαι δ᾽ ἐγγὺς ἁλός, νέαται Πύλου ἠμαθόεντος·
ἐν δ᾽ ἄνδρες ναίουσι πολύρρηνες πολυβοῦται,
οἵ κέ σε δωτίνῃσι θεὸν ὣς τιμήσουσι
καί τοι ὑπὸ σκήπτρῳ λιπαρὰς τελέουσι θέμιστας.
ταῦτά κέ τοι τελέσειε μεταλήξαντι χόλοιο.
εἰ δέ τοι Ἀτρεΐδης μὲν ἀπήχθετο κηρόθι μᾶλλον
αὐτὸς καὶ τοῦ δῶρα, σὺ δ᾽ ἄλλους περ Παναχαιοὺς
τειρομένους ἐλέαιρε κατὰ στρατόν, οἵ σε θεὸν ὣς

Câte-i aduseră lui acești șoimuleni de la-ntreceri.
El mai dă șapte femei care știu o minune de lucru;
Sunt lesbiene pe care, când tu luași Lesbos frumosul,
El și le-alese fiind ca femei fără seamăn de mândre.
El ți le dă și pe-aceste; între ele va fi și-a lui Brises
Fiică luată de el. Cu sfințenie jură că n-a fost
Dânsul în patu-i vreodată și n-a avut parte de dânsa
Cum este firea și datina între bărbat și femeie.
Astea cu toate urma-vor pe loc; iară dacă pe urmă
Face-vor zeii să cadă orașul întins al lui Priam,
Vasul încarcă-ți atunci cu scule de–aramă și aur,
Când o să-mpartă prădatele-averi între sine Danaii.
Însuți apoi să-ți alegi douăzeci din Troienele roabe,
Care mai mândre vor fi după cea mai frumoasă Elena.
Când vom ajunge-n Ahaicul Argos, mănoasa-ne țară,
Ginere el te va face și drag îi vei fi cât Oreste,
Fiu-i din urmă născut și crescut în prisos de-avuție.
Are în țară la el trei fete-n palatele-i dalbe,
Pe Hrisotemis, pe Ifianasa și pe Laodice.
Ia fără daruri de nuntă pe care dorești ca soție
Și la Peleus acasă s-o duci. O să-ți dea el de zestre
Bunuri atâtea cum nimeni n-a dat unei fete mirese:
Șapte orașe frumos locuite-ți mai dă pe deasupra,
Ira bogată-n pășuni și sfânta Enopa și Fera
Și Cardamila și Antia spornică-n pajiști, Pedasos
Cea cu podgorii și Epia, o frumusețe. Sunt toate
Cele din urmă din partea prundosului Pilos la mare
Și locuite de oameni cu turme de oi și de vite.
Oamenii ca la un zeu cu plocoane-nchina-se-vor ție,
Ba ca supuși ți-or plăti ei și dări felurite și grase.
Iată cu ce dărui-te-va el, dacă tu te dezmânii.
Chiar dacă și după asta-l urăști și ți-e silă de dânsul
Și de-a lui daruri, aibi milă -încalte de biat-aheime
Care se zbuciumă-n tabăr-acum. Închina-se-va ție

τίσουσ᾽· ἦ γάρ κέ σφι μάλα μέγα κῦδος ἄροιο·
νῦν γάρ χ᾽ Ἕκτορ᾽ ἕλοις, ἐπεὶ ἂν μάλα τοι σχεδὸν ἔλθοι
λύσσαν ἔχων ὀλοήν, ἐπεὶ οὔ τινά φησιν ὁμοῖον
οἷ ἔμεναι Δαναῶν οὓς ἐνθάδε νῆες ἔνεικαν.
  Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
διογενὲς Λαερτιάδη πολυμήχαν᾽ Ὀδυσσεῦ
χρὴ μὲν δὴ τὸν μῦθον ἀπηλεγέως ἀποειπεῖν,
ᾗ περ δὴ φρονέω τε καὶ ὡς τετελεσμένον ἔσται,
ὡς μή μοι τρύζητε παρήμενοι ἄλλοθεν ἄλλος.
ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς Ἀΐδαο πύλῃσιν
ὅς χ᾽ ἕτερον μὲν κεύθῃ ἐνὶ φρεσίν, ἄλλο δὲ εἴπῃ.
αὐτὰρ ἐγὼν ἐρέω ὥς μοι δοκεῖ εἶναι ἄριστα·
οὔτ᾽ ἔμεγ᾽ Ἀτρεΐδην Ἀγαμέμνονα πεισέμεν οἴω
οὔτ᾽ ἄλλους Δαναούς, ἐπεὶ οὐκ ἄρα τις χάρις ἦεν
μάρνασθαι δηΐοισιν ἐπ᾽ ἀνδράσι νωλεμὲς αἰεί.
ἴση μοῖρα μένοντι καὶ εἰ μάλα τις πολεμίζοι·
ἐν δὲ ἰῇ τιμῇ ἠμὲν κακὸς ἠδὲ καὶ ἐσθλός·
κάτθαν᾽ ὁμῶς ὅ τ᾽ ἀεργὸς ἀνὴρ ὅ τε πολλὰ ἐοργώς.
οὐδέ τί μοι περίκειται, ἐπεὶ πάθον ἄλγεα θυμῷ
αἰεὶ ἐμὴν ψυχὴν παραβαλλόμενος πολεμίζειν.
ὡς δ᾽ ὄρνις ἀπτῆσι νεοσσοῖσι προφέρῃσι
μάστακ᾽ ἐπεί κε λάβῃσι, κακῶς δ᾽ ἄρα οἱ πέλει αὐτῇ,
ὣς καὶ ἐγὼ πολλὰς μὲν ἀΰπνους νύκτας ἴαυον,
ἤματα δ᾽ αἱματόεντα διέπρησσον πολεμίζων
ἀνδράσι μαρνάμενος ὀάρων ἕνεκα σφετεράων.
δώδεκα δὴ σὺν νηυσὶ πόλεις ἀλάπαξ᾽ ἀνθρώπων,
πεζὸς δ᾽ ἕνδεκά φημι κατὰ Τροίην ἐρίβωλον·
τάων ἐκ πασέων κειμήλια πολλὰ καὶ ἐσθλὰ
ἐξελόμην, καὶ πάντα φέρων Ἀγαμέμνονι δόσκον
Ἀτρεΐδῃ· ὃ δ᾽ ὄπισθε μένων παρὰ νηυσὶ θοῇσι
δεξάμενος διὰ παῦρα δασάσκετο, πολλὰ δ᾽ ἔχεσκεν.
ἄλλα δ᾽ ἀριστήεσσι δίδου γέρα καὶ βασιλεῦσι·
τοῖσι μὲν ἔμπεδα κεῖται, ἐμεῦ δ᾽ ἀπὸ μούνου Ἀχαιῶν
εἵλετ᾽, ἔχει δ᾽ ἄλοχον θυμαρέα· τῇ παριαύων

Ca la un zeu, că din parte-i avea-vei înaltă mărire.
Doar vei ucide pe Hector acuma când el căpiatul
Are să-ți vie pe-aproape de tot, că el crede că nimeni
Nu e că dânsul viteaz între noi cei aduși de corăbii.”
  Ia după asta cuvântul Ahile cel iute ca șoimul:
  „Îndemânatice Laertiene Ulise, răsad al lui Zeus,
Trebuie de la-nceput să vă spun fără-nconjur, pe față,
Tot ce în sine-mi socot și cum între noi o să fie,
Doar ca să nu-mi stați pe cap asurzindu-mă cu miorcăitul.
Ca și de-a iadului poartă lehamite mi-e de tot omul
Carele una vorbește și tăinuie-n sufletu-i alta;
De-ast-apriat vă voi spune ce-mi pare că-i mult mai cu cale,
N-o să mă-nduplece nici Agamemnon Atride, nici altul
Dintre Danai, că eu nu văd la voi mulțumire nici una
Față de cine se bate vârtos și mereu cu dușmanii.
Ori ești om bun, ori netrebnic aceeași ți-e partea de cinste.
Una ți-e plata de stai sau din răsputeri te încaieri.
Moare cel trândav la fel cu cel care-n viaț-a fost harnic.
Nici un folos n-am avut, oricâte dureri pătimit-am
Zilele-mi primejduind de-a pururi în zbuciumul luptei.
Ca zburătoarea ce puilor nezburători le tot duce
Hrana ce-o prinde cu pliscul, oricât ar fi răul ce-ndură,
Astfel și eu petrecui o mulțime de nopți nedormite
Și răzbătui în vârtejul războiului zile de sânge,
Tot cu vrăjmașii luptându-mă pentru femeile voastre.
Douăsprezece orașe surpai însoțit de corăbii,
Unspre’ce altele de pe uscatul mănos de la Troia,
Și de la toate am luat puzderii de-averi și scumpeturi,
Dar le-am adus și pe toate eu datu-le-am lui Agamemnon.
Care ședea huzurind pe la tabără lângă corăbii.
El le primi, împărți câteva și opri o grămadă,
Parte mai dete la Domni și la capii oștirii ca daruri.
Ei neatinse și-acum le păstrează la cort, numai mie
Dintre Ahei mi-o răpi și stăpân e pe scumpa-mi femeie.

τερπέσθω. τί δὲ δεῖ πολεμιζέμεναι Τρώεσσιν
Ἀργείους; τί δὲ λαὸν ἀνήγαγεν ἐνθάδ᾽ ἀγείρας
Ἀτρεΐδης; ἦ οὐχ Ἑλένης ἕνεκ᾽ ἠϋκόμοιο;
ἦ μοῦνοι φιλέουσ᾽ ἀλόχους μερόπων ἀνθρώπων
Ἀτρεΐδαι; ἐπεὶ ὅς τις ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ ἐχέφρων
τὴν αὐτοῦ φιλέει καὶ κήδεται, ὡς καὶ ἐγὼ τὴν
ἐκ θυμοῦ φίλεον δουρικτητήν περ ἐοῦσαν.
νῦν δ᾽ ἐπεὶ ἐκ χειρῶν γέρας εἵλετο καί μ᾽ ἀπάτησε
μή μευ πειράτω εὖ εἰδότος· οὐδέ με πείσει.
ἀλλ᾽ Ὀδυσεῦ σὺν σοί τε καὶ ἄλλοισιν βασιλεῦσι
φραζέσθω νήεσσιν ἀλεξέμεναι δήϊον πῦρ.
ἦ μὲν δὴ μάλα πολλὰ πονήσατο νόσφιν ἐμεῖο,
καὶ δὴ τεῖχος ἔδειμε, καὶ ἤλασε τάφρον ἐπ᾽ αὐτῷ
εὐρεῖαν μεγάλην, ἐν δὲ σκόλοπας κατέπηξεν·
ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ὧς δύναται σθένος Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο
ἴσχειν· ὄφρα δ᾽ ἐγὼ μετ᾽ Ἀχαιοῖσιν πολέμιζον
οὐκ ἐθέλεσκε μάχην ἀπὸ τείχεος ὀρνύμεν Ἕκτωρ,
ἀλλ᾽ ὅσον ἐς Σκαιάς τε πύλας καὶ φηγὸν ἵκανεν·
ἔνθά ποτ᾽ οἶον ἔμιμνε, μόγις δέ μευ ἔκφυγεν ὁρμήν.
νῦν δ᾽ ἐπεὶ οὐκ ἐθέλω πολεμιζέμεν Ἕκτορι δίῳ
αὔριον ἱρὰ Διὶ ῥέξας καὶ πᾶσι θεοῖσι
νηήσας εὖ νῆας, ἐπὴν ἅλα δὲ προερύσσω,
ὄψεαι, αἴ κ᾽ ἐθέλῃσθα καὶ αἴ κέν τοι τὰ μεμήλῃ,
ἦρι μάλ᾽ Ἑλλήσποντον ἐπ᾽ ἰχθυόεντα πλεούσας
νῆας ἐμάς, ἐν δ᾽ ἄνδρας ἐρεσσέμεναι μεμαῶτας·
εἰ δέ κεν εὐπλοίην δώῃ κλυτὸς ἐννοσίγαιος
ἤματί κε τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἱκοίμην.
ἔστι δέ μοι μάλα πολλά, τὰ κάλλιπον ἐνθάδε ἔρρων·
ἄλλον δ᾽ ἐνθένδε χρυσὸν καὶ χαλκὸν ἐρυθρὸν
ἠδὲ γυναῖκας ἐϋζώνους πολιόν τε σίδηρον
ἄξομαι, ἅσσ᾽ ἔλαχόν γε· γέρας δέ μοι, ὅς περ ἔδωκεν,
αὖτις ἐφυβρίζων ἕλετο κρείων Ἀγαμέμνων
Ἀτρεΐδης· τῷ πάντ᾽ ἀγορευέμεν ὡς ἐπιτέλλω
ἀμφαδόν, ὄφρα καὶ ἄλλοι ἐπισκύζωνται Ἀχαιοὶ

Dragostea fie-i de bine! Dar oare de ce cu Troienii
Ducem noi lupta de mult? De ce-ntrulocate și-aduse
Oștile-ncoace Atrid? Nu oare de dragul Elenei?
Au între toți muritorii iubescu-și femeile singuri
Cei din Atreus născuți? Dar cine-i om bun și cuminte
Dragoste poartă și grijă de-a lui. Tot astfel aceea
Dragă și mie mi-a fost, deși dobândită cu arma.
Dacă luatu-mi-a darul și m-a înșelat el odată,
Geaba mă-ncearcă, -l cunosc; el n-o să mă-ndoaie pe mine.
Ba el mai bine, Ulise, cu Domnii ceilalți și cu tine
Chibzuie cum de pârjol să-și apere stolul de vase,
Doar o mulțime de trebi isprăvi fără mine-Agamemnon:
Mur de-apărare zidi, îl încinse c-un șanț dinafară,
Mare și larg și cu șiruri de pari întări apoi șanțul.
Totuși nu poate zăgaz să puie puterii lui Hector.
Cât am stat eu la război cu armia, fiul lui Priam
Nu îndrăzni să dea luptă departe de zidul cetății,
Ci s-aținea numai pân' la Stejar și la Poarta Scheiană.
Singur acolo cândva m-aștepta și abia la năvală
El mi-a scăpat. Ci acuma nevrând a mă bate cu dânsul,
Mâine lui Zeus și zeilor jertfe voi da tuturora
Și voi da drumul pe mare-ncărcatelor mele corăbii.
Însuți vedea-vei atunci, de vrei și de-ți pasă de asta,
Cum dimineața de tot ale mele corăbii-și-nvoaltă
Pânzele pe Helespont, în grabă vâslite de oameni.
Dacă prielnic la drum ne-o fi zeul puternic pe mare,
Noi în trei zile vom fi în mănoasa-ne țară, în Ftia.
Ce bogății am lăsat, când naiba mă-mpinse încoace!
Altele-oi duce-napoi roșietică-aramă și aur ,
Fier alburiu și femei încinse frumos, care toate
Parte de pradă mi-au fost, însă darul ce însuși îmi dete
Mi l-a luat înapoi în batjocur-Atrid Agamemnon.
De-asta și toate, cum eu vi le-nșir, să le spuneți pe față,
Bine s-o știe cu toții ceilalți ca să-și iasă din fire,

εἴ τινά που Δαναῶν ἔτι ἔλπεται ἐξαπατήσειν
αἰὲν ἀναιδείην ἐπιειμένος· οὐδ᾽ ἂν ἔμοιγε
τετλαίη κύνεός περ ἐὼν εἰς ὦπα ἰδέσθαι·
οὐδέ τί οἱ βουλὰς συμφράσσομαι, οὐδὲ μὲν ἔργον·
ἐκ γὰρ δή μ᾽ ἀπάτησε καὶ ἤλιτεν· οὐδ᾽ ἂν ἔτ᾽ αὖτις
ἐξαπάφοιτ᾽ ἐπέεσσιν· ἅλις δέ οἱ· ἀλλὰ ἕκηλος
ἐρρέτω· ἐκ γάρ εὑ φρένας εἵλετο μητίετα Ζεύς.
ἐχθρὰ δέ μοι τοῦ δῶρα, τίω δέ μιν ἐν καρὸς αἴσῃ.
οὐδ᾽ εἴ μοι δεκάκις τε καὶ εἰκοσάκις τόσα δοίη
ὅσσά τέ οἱ νῦν ἔστι, καὶ εἴ ποθεν ἄλλα γένοιτο,
οὐδ᾽ ὅσ᾽ ἐς Ὀρχομενὸν ποτινίσεται, οὐδ᾽ ὅσα Θήβας
Αἰγυπτίας, ὅθι πλεῖστα δόμοις ἐν κτήματα κεῖται,
αἵ θ᾽ ἑκατόμπυλοί εἰσι, διηκόσιοι δ᾽ ἀν᾽ ἑκάστας
ἀνέρες ἐξοιχνεῦσι σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν·
οὐδ᾽ εἴ μοι τόσα δοίη ὅσα ψάμαθός τε κόνις τε,
οὐδέ κεν ὧς ἔτι θυμὸν ἐμὸν πείσει᾽ Ἀγαμέμνων
πρίν γ᾽ ἀπὸ πᾶσαν ἐμοὶ δόμεναι θυμαλγέα λώβην.
κούρην δ᾽ οὐ γαμέω Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδαο,
οὐδ᾽ εἰ χρυσείῃ Ἀφροδίτῃ κάλλος ἐρίζοι,
ἔργα δ᾽ Ἀθηναίῃ γλαυκώπιδι ἰσοφαρίζοι·
οὐδέ μιν ὧς γαμέω· ὃ δ᾽ Ἀχαιῶν ἄλλον ἑλέσθω,
ὅς τις οἷ τ᾽ ἐπέοικε καὶ ὃς βασιλεύτερός ἐστιν.
ἢν γὰρ δή με σαῶσι θεοὶ καὶ οἴκαδ᾽ ἵκωμαι,
Πηλεύς θήν μοι ἔπειτα γυναῖκά γε μάσσεται αὐτός.
πολλαὶ Ἀχαιΐδες εἰσὶν ἀν᾽ Ἑλλάδα τε Φθίην τε
κοῦραι ἀριστήων, οἵ τε πτολίεθρα ῥύονται,
τάων ἥν κ᾽ ἐθέλωμι φίλην ποιήσομ᾽ ἄκοιτιν.
ἔνθα δέ μοι μάλα πολλὸν ἐπέσσυτο θυμὸς ἀγήνωρ
γήμαντα μνηστὴν ἄλοχον εἰκυῖαν ἄκοιτιν
κτήμασι τέρπεσθαι τὰ γέρων ἐκτήσατο Πηλεύς·
οὐ γὰρ ἐμοὶ ψυχῆς ἀντάξιον οὐδ᾽ ὅσα φασὶν
Ἴλιον ἐκτῆσθαι εὖ ναιόμενον πτολίεθρον
τὸ πρὶν ἐπ᾽ εἰρήνης, πρὶν ἐλθεῖν υἷας Ἀχαιῶν,
οὐδ᾽ ὅσα λάϊνος οὐδὸς ἀφήτορος ἐντὸς ἐέργει

Dacă el umblă cumva și pe altul așa să-l înșele,
Nerușinat el de-a pururi fiind. Dar n-o să cuteze
Neobrăzatul măcar să se uite la mine în față.
Nu voi cu el să iau parte la sfat și la fapte. Odată
El m-amăgi și păcat își făcu; acum iară cu vorba
Nu mă mai poate smomi să mă-mpac; e destul și cu pace
Ducă-se naibii, căci mintea-i luă Cel-de-sus înțeleptul.
Silă mi-e daruri să iau de la el, îl socot de nimica,
Chiar dacă-mi dăruie el de zece ori încă pe-atâta
Și douăzeci, ba și tot ce mai are și ce-agonisi-va
Și avuțiile din Orhomenos ca și cele din Teba
Cea din Egipet, ce-ascunde prin case comorile lumii,
Teba cu-o sută de porți, pe care bărbați două sute
Ies dintr-o dată cu cai cu telegi, osebit pe oricare;
Chiar de mi-ar da bogății cât este nisipul și colbul,
Nu va putea să mă-nduplece Atrid Agamemnon pe mine,
Până ce nu-mi va plăti el deplin dureroasa jignire.
Fată de-a lui Agamemnon eu nu voi lua-n căsnicie,
Chiar dacă ea s-ar întrece de mândră cu dalb-Afrodita
Și-ar fi dibace la lucru de mână ca Palas Atena,
N-o voi lua nici atunci. S-aleagă-ntre-Ahei pe vr'un altul
Care-i se cade mai mult și este mai mare-n domnie.
Dacă păzi-mă-vor zeii și acasă voi merge cu bine,
Las' c-apoi tata Peleu îmi pețește el însuși femeie.
Câte-aheiene nu sunt la noi în Helada și-n Ftia,
Fete de Domn și de crai domnitori peste țări și orașe!
Care o să-mi placă din ele, pe-aceea mi-o iau de nevastă.
Doamne, de câte ori nu mi-a dat ghes mie sinea-mi bărbată,
Fată să-mi iau de soție, de tot potrivită cu mine,
Și să mă bucur de-averea ce-a strâns-o bătrânul meu tată!
Nu cumpănesc cât viața mea toate avuțiile care,
Zice-se c-ar fi avut Ilionul, bogata cetate,
Cât a fost vreme de pace și nu năvăliser-Aheii,
Nici bogăția ce pragul de piatr-al lui Febos Apolon

Φοίβου Ἀπόλλωνος Πυθοῖ ἔνι πετρηέσσῃ.
ληϊστοὶ μὲν γάρ τε βόες καὶ ἴφια μῆλα,
κτητοὶ δὲ τρίποδές τε καὶ ἵππων ξανθὰ κάρηνα,
ἀνδρὸς δὲ ψυχὴ πάλιν ἐλθεῖν οὔτε λεϊστὴ
οὔθ᾽ ἑλετή, ἐπεὶ ἄρ κεν ἀμείψεται ἕρκος ὀδόντων.
μήτηρ γάρ τέ μέ φησι θεὰ Θέτις ἀργυρόπεζα
διχθαδίας κῆρας φερέμεν θανάτοιο τέλος δέ.
εἰ μέν κ᾽ αὖθι μένων Τρώων πόλιν ἀμφιμάχωμαι,
ὤλετο μέν μοι νόστος, ἀτὰρ κλέος ἄφθιτον ἔσται·
εἰ δέ κεν οἴκαδ᾽ ἵκωμι φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
ὤλετό μοι κλέος ἐσθλόν, ἐπὶ δηρὸν δέ μοι αἰὼν
ἔσσεται, οὐδέ κέ μ᾽ ὦκα τέλος θανάτοιο κιχείη.
καὶ δ᾽ ἂν τοῖς ἄλλοισιν ἐγὼ παραμυθησαίμην
οἴκαδ᾽ ἀποπλείειν, ἐπεὶ οὐκέτι δήετε τέκμωρ
Ἰλίου αἰπεινῆς· μάλα γάρ ἑθεν εὐρύοπα Ζεὺς
χεῖρα ἑὴν ὑπερέσχε, τεθαρσήκασι δὲ λαοί.
ἀλλ᾽ ὑμεῖς μὲν ἰόντες ἀριστήεσσιν Ἀχαιῶν
ἀγγελίην ἀπόφασθε· τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ γερόντων·
ὄφρ᾽ ἄλλην φράζωνται ἐνὶ φρεσὶ μῆτιν ἀμείνω,
ἥ κέ σφιν νῆάς τε σαῷ καὶ λαὸν Ἀχαιῶν
νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇς, ἐπεὶ οὔ σφισιν ἥδε γ᾽ ἑτοίμη
ἣν νῦν ἐφράσσαντο ἐμεῦ ἀπομηνίσαντος·
Φοῖνιξ δ᾽ αὖθι παρ᾽ ἄμμι μένων κατακοιμηθήτω,
ὄφρά μοι ἐν νήεσσι φίλην ἐς πατρίδ᾽ ἕπηται
αὔριον ἢν ἐθέλῃσιν· ἀνάγκῃ δ᾽ οὔ τί μιν ἄξω.
  Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ
μῦθον ἀγασσάμενοι· μάλα γὰρ κρατερῶς ἀπέειπεν·
ὀψὲ δὲ δὴ μετέειπε γέρων ἱππηλάτα Φοῖνιξ
δάκρυ᾽ ἀναπρήσας· περὶ γὰρ δίε νηυσὶν Ἀχαιῶν·
εἰ μὲν δὴ νόστόν γε μετὰ φρεσὶ φαίδιμ᾽ Ἀχιλλεῦ
βάλλεαι, οὐδέ τι πάμπαν ἀμύνειν νηυσὶ θοῇσι
πῦρ ἐθέλεις ἀΐδηλον, ἐπεὶ χόλος ἔμπεσε θυμῷ,
πῶς ἂν ἔπειτ᾽ ἀπὸ σεῖο φίλον τέκος αὖθι λιποίμην
οἶος; σοὶ δέ μ᾽ ἔπεμπε γέρων ἱππηλάτα Πηλεὺς

Ține închisă în templu sub naltele stânci de la Pito.
Boi și oi grase cu armele poți dobândi la războaie
Și agonisi-vei cu munca pe lume și cai și tripeduri;
Sufletul însă, o dată ce scapă din stavila gurii,
Dus e și nu-l mai apuci și nu-l cucerești pe vecie.
Maică-mea Tetis, zeița, mi-a spus-o demult și mi-o spune:
Sorți îndoite mă poartă pe căi osebite spre moarte.
Dacă la Troia statornic rămân și mă-ncaier sub ziduri,
N-o să mă-întorc înapoi, dar slava-mi în veac o să fie;
Iar dacă eu voi ajunge acasă în scumpa mea țară,
Pierde-voi slava cea mare, dar îndelungate-o să-mi fie
Zilele, nu mor de moarte prea repede și timpurie.
Dar și pe voi, pe ceilalți, vă povățuiesc în corăbii
Marea să bateți ’napoi, că nu-i dați de capăt cetății
Troia cu zidul înalt, căci Cel care bubuie-n nouri
Pavăz-asupra-i întinse și se-ndârjiră dușmanii.
Mergeți acuma și spuneți la toți căpitanii oștirii
Vestea ce duceți ca soli, căci asta e slujba de sfetnici,
Mintea să-și puie la sfat și să caute-o cale mai bună,
Care să mântuie-n tabără armia toată, să scape
Vasele lor. Măsura ce dânșii găsiră cu cale
Nu-i poate duce la țintă, că nu-mi trece mie necazul.
Fenix aici să rămâie, cu noi împreună să doarmă.
Vreau în corăbii tovarăș să-mi fie la-ntoarcerea-n țară
Mâine, de-o fi bucuros, căci nu-l iau de-a sila cu mine.”
  Astfel Ahile vorbi. Ei molcom cu toții tăcură
Plini de uimire auzind ce amarnică-i fu cuvântarea.
Dar mai târziu i-a răspuns călărețul destoinic, bătrânul
Fenix cu calde plânsori, căci teamă i-a fost de corăbii:
  „Dacă tu, falnice Ahile, în minte ți-ai pus cu ’nadinsul
Ca să te-ntorci și nu vrei să-nlături de loc de la vase
Pustiitorul pârjol, fiind stăpânit de mânie,
Cum pot eu, fiule, singur aici să mai stau fără tine?
Ție mă dete bătrânu-ți părinte Peleus în ziua

ἤματι τῷ ὅτε σ᾽ ἐκ Φθίης Ἀγαμέμνονι πέμπε
νήπιον οὔ πω εἰδόθ᾽ ὁμοιΐου πολέμοιο
οὐδ᾽ ἀγορέων, ἵνα τ᾽ ἄνδρες ἀριπρεπέες τελέθουσι.
τοὔνεκά με προέηκε διδασκέμεναι τάδε πάντα,
μύθων τε ῥητῆρ᾽ ἔμεναι πρηκτῆρά τε ἔργων.
ὡς ἂν ἔπειτ᾽ ἀπὸ σεῖο φίλον τέκος οὐκ ἐθέλοιμι
λείπεσθ᾽, οὐδ᾽ εἴ κέν μοι ὑποσταίη θεὸς αὐτὸς
γῆρας ἀποξύσας θήσειν νέον ἡβώοντα,
οἷον ὅτε πρῶτον λίπον Ἑλλάδα καλλιγύναικα
φεύγων νείκεα πατρὸς Ἀμύντορος Ὀρμενίδαο,
ὅς μοι παλλακίδος περιχώσατο καλλικόμοιο,
τὴν αὐτὸς φιλέεσκεν, ἀτιμάζεσκε δ᾽ ἄκοιτιν
μητέρ᾽ ἐμήν· ἣ δ᾽ αἰὲν ἐμὲ λισσέσκετο γούνων
παλλακίδι προμιγῆναι, ἵν᾽ ἐχθήρειε γέροντα.
τῇ πιθόμην καὶ ἔρεξα· πατὴρ δ᾽ ἐμὸς αὐτίκ᾽ ὀϊσθεὶς
πολλὰ κατηρᾶτο, στυγερὰς δ᾽ ἐπεκέκλετ᾽ Ἐρινῦς,
μή ποτε γούνασιν οἷσιν ἐφέσσεσθαι φίλον υἱὸν
ἐξ ἐμέθεν γεγαῶτα· θεοὶ δ᾽ ἐτέλειον ἐπαρὰς
Ζεύς τε καταχθόνιος καὶ ἐπαινὴ Περσεφόνεια.
<Τὸν μὲν ἐγὼ βούλευσα κατακτάμεν ὀξέι χαλκῷ·
ἀλλά τις ἀθανάτων παῦσεν χόλον, ὅς ῥ᾽ ἐνὶ θυμῷ
δήμου θῆκε φάτιν καὶ ὀνείδεα πόλλ᾽ ἀνθπώπων,
ὡς μὴ πατροφόνος μετ᾽ Ἀχαιοῖσιν καλεοίμην.>
ἔνθ᾽ ἐμοὶ οὐκέτι πάμπαν ἐρητύετ᾽ ἐν φρεσὶ θυμὸς
πατρὸς χωομένοιο κατὰ μέγαρα στρωφᾶσθαι.
ἦ μὲν πολλὰ ἔται καὶ ἀνεψιοὶ ἀμφὶς ἐόντες
αὐτοῦ λισσόμενοι κατερήτυον ἐν μεγάροισι,
πολλὰ δὲ ἴφια μῆλα καὶ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς
ἔσφαζον, πολλοὶ δὲ σύες θαλέθοντες ἀλοιφῇ
εὑόμενοι τανύοντο διὰ φλογὸς Ἡφαίστοιο,
πολλὸν δ᾽ ἐκ κεράμων μέθυ πίνετο τοῖο γέροντος.
εἰνάνυχες δέ μοι ἀμφ᾽ αὐτῷ παρὰ νύκτας ἴαυον·
οἳ μὲν ἀμειβόμενοι φυλακὰς ἔχον, οὐδέ ποτ᾽ ἔσβη
πῦρ, ἕτερον μὲν ὑπ᾽ αἰθούσῃ εὐερκέος αὐλῆς,

Când te trimise din Ftia la craiul Atrid Agamemnon.
Încă erai un copil și n-aveai știință de arme
Și de vorbire-n sobor, prin care se-nalță bărbații.
De-asta și el mă trimise, ca eu să te-nvăț cum se cade
Meșter la vorbă să fii și vrednic la fapte. Deci n-aș vrea,
Fătul meu drag, să mă văd părăsit într-o doară de tine,
Chiar dac-ar fi ca un zeu să-mi juruie acum că mă schimbă
Și din moșneagul acesta m-ar face voinicul în floare
Cum eram eu în Helada, în țara femeilor mândre,
Când am lăsat-o fugind de părintele meu, de Amintor,
Care de dragul ibovnicei lui se-nciudase pe mine.
Tata, de ea îndrăgit, înjosea oropsindu-și nevasta,
Biata mea mamă. Ea tot mă ruga în genunchi să m-apropii
Eu de ibovnica-lui, ca așa pe bătrân să-l urască.
Eu m-am luat după dânsa, ci-ndată simțitu-m-a tata
Și blestemându-mă greu, s-a rugat fioroaselor Furii
Până la moarte să nu-i stea în brațe copil de la mine.
Parte să nu am de fii, și blestemu-mplinitu-i-a zeul
Cel întronat sub pământ, și neîndurata-i soție.
<Eu m-am gândit să-l omor cu arm-ascuțită, dar ciuda
Mi-a potolit-o un zeu aducându-mi aminte de vâlva
Care s-ar face-n popor și vorbele rele ale lumii;
Teamă-mi era să nu-mi zică-ntre-Ahei ucigaș de părinte.
Dar după asta eu n-aveam plăcere de fel, câtă vreme
Tata era necăjit, să stau într-o casă cu dânsul.
Rudele-mi însă și soții morțiș se țineau după mine
Și mă rugau și umblau să mă-mpiedice oprindu-m-acolo.
Câte oi grase și boi cu păr lins și cu mersul agale
Au mai junghiat și ce vieri dolofani, încălați în grăsime,
Puși la frigare, pârliră și fripseră peste jeratic!
Ce mai vinațuri băură din chiupuri la tata! Vreo nouă
Nopți petrecură păzind și steter-alături de mine.
Paza schimbau între ei și ardeau două focuri într-una.
Unu-n pridvorul ogrăzii cea împrejmuită cu ziduri,

ἄλλο δ᾽ ἐνὶ προδόμῳ, πρόσθεν θαλάμοιο θυράων.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ δεκάτη μοι ἐπήλυθε νὺξ ἐρεβεννή,
καὶ τότ᾽ ἐγὼ θαλάμοιο θύρας πυκινῶς ἀραρυίας
ῥήξας ἐξῆλθον, καὶ ὑπέρθορον ἑρκίον αὐλῆς
ῥεῖα, λαθὼν φύλακάς τ᾽ ἄνδρας δμῳάς τε γυναῖκας.
φεῦγον ἔπειτ᾽ ἀπάνευθε δι᾽ Ἑλλάδος εὐρυχόροιο,
Φθίην δ᾽ ἐξικόμην ἐριβώλακα μητέρα μήλων
ἐς Πηλῆα ἄναχθ᾽· ὃ δέ με πρόφρων ὑπέδεκτο,
καί μ᾽ ἐφίλησ᾽ ὡς εἴ τε πατὴρ ὃν παῖδα φιλήσῃ
μοῦνον τηλύγετον πολλοῖσιν ἐπὶ κτεάτεσσι,
καί μ᾽ ἀφνειὸν ἔθηκε, πολὺν δέ μοι ὤπασε λαόν·
ναῖον δ᾽ ἐσχατιὴν Φθίης Δολόπεσσιν ἀνάσσων.
καί σε τοσοῦτον ἔθηκα θεοῖς ἐπιείκελ᾽ Ἀχιλλεῦ,
ἐκ θυμοῦ φιλέων, ἐπεὶ οὐκ ἐθέλεσκες ἅμ᾽ ἄλλῳ
οὔτ᾽ ἐς δαῖτ᾽ ἰέναι οὔτ᾽ ἐν μεγάροισι πάσασθαι,
πρίν γ᾽ ὅτε δή σ᾽ ἐπ᾽ ἐμοῖσιν ἐγὼ γούνεσσι καθίσσας
ὄψου τ᾽ ἄσαιμι προταμὼν καὶ οἶνον ἐπισχών.
πολλάκι μοι κατέδευσας ἐπὶ στήθεσσι χιτῶνα
οἴνου ἀποβλύζων ἐν νηπιέῃ ἀλεγεινῇ.
ὣς ἐπὶ σοὶ μάλα πολλὰ πάθον καὶ πολλὰ μόγησα,
τὰ φρονέων ὅ μοι οὔ τι θεοὶ γόνον ἐξετέλειον
ἐξ ἐμεῦ· ἀλλὰ σὲ παῖδα θεοῖς ἐπιείκελ᾽ Ἀχιλλεῦ
ποιεύμην, ἵνα μοί ποτ᾽ ἀεικέα λοιγὸν ἀμύνῃς.
ἀλλ᾽ Ἀχιλεῦ δάμασον θυμὸν μέγαν· οὐδέ τί σε χρὴ
νηλεὲς ἦτορ ἔχειν· στρεπτοὶ δέ τε καὶ θεοὶ αὐτοί,
τῶν περ καὶ μείζων ἀρετὴ τιμή τε βίη τε.
καὶ μὲν τοὺς θυέεσσι καὶ εὐχωλῇς ἀγανῇσι
λοιβῇ τε κνίσῃ τε παρατρωπῶσ᾽ ἄνθρωποι
λισσόμενοι, ὅτε κέν τις ὑπερβήῃ καὶ ἁμάρτῃ.
καὶ γάρ τε λιταί εἰσι Διὸς κοῦραι μεγάλοιο
χωλαί τε ῥυσαί τε παραβλῶπές τ᾽ ὀφθαλμώ,
αἵ ῥά τε καὶ μετόπισθ᾽ ἄτης ἀλέγουσι κιοῦσαι.
ἣ δ᾽ ἄτη σθεναρή τε καὶ ἀρτίπος, οὕνεκα πάσας
πολλὸν ὑπεκπροθέει, φθάνει δέ τε πᾶσαν ἐπ᾽ αἶαν

Altul ’naintea iatacului meu lângă ușă în tindă.
Dar mai apoi, când veni întunericul nopții a zecea,
De la iatacul meu sparg cele două-mbucate canaturi,
Repede eu ies de acolo și sar peste zidul ogrăzii
Și mă strecor nevăzut de paznicii mei și de roabe.
Fuga pe urmă o iau prin Helada cea-ntinsă, departe
Până ce-ajuns-am în Ftia cea rodnică, a turmelor mamă,
La domnitorul Peleu, iar dânsul primitu-m-a bine
Și m-a iubit cum un tată iubește pe fiul său însuși,
Singurul fiu care-i crește cu drag în prisos de avuție.
Stare-mi dădu și avere și locuitori o mulțime,
Peste dolopi eram Domn în vecinătate de Ftia,
Și te-am crescut așa mare, din suflet iubindu-te, Ahile,
Tu, cel chipos ca un zeu, căci n-aveai plăcere cu altul
Nici la ospețe să mergi și nici să iai hrană pe-acasă,
Până ce-n brațe pe tine eu nu te luam și-nainte
Nu-ți dam friptură tăind-o și nu-ți duceam vinul la gură.
Haina la pieptu-mi de câte ori tu mi-ai stropit-o cu vinul
Care din gură-l vărsai în mult necăjita-ți pruncie!
Câte necazuri și trude în viaț-am răbdat pentru tine,
Teamă fiindu-mi că zeii stârpiră sămânța din mine.
De-asta și eu, o, voinice arătos în făptură ca zeii,
Te-am înfiat să mă aperi cândva la vreo cumpănă mare.
Deci domolește-ți a ta semeție. Nu trebuie, Ahile,
Fără-ndurare să fii. Se împacă la urmă și zeii
Care-s mai vrednici, mai mari și mai tari decât noi muritorii,
Doar și pe ei cu prinoase, cu dulci juruințí, cu arsura
Jertfelor și cu stropitul de paos i-apropie oricine,
Dacă se roagă de ei când cade-n greșeli și-n păcate.
Sunt și zeițe ale rugii, născute din marele Zeus.
Chioambe sunt ele, la față zbârcite de păsuri și șchioape
Și-ngrijorate se poartă și-adulmecă Vina, dar dânsa
Tare-i de trup și picioare, și-ntrece din fugă pe toate
Rugile peste pământul întreg și apucă-nainte

βλάπτουσ᾽ ἀνθρώπους· αἳ δ᾽ ἐξακέονται ὀπίσσω.
ὃς μέν τ᾽ αἰδέσεται κούρας Διὸς ἆσσον ἰούσας,
τὸν δὲ μέγ᾽ ὤνησαν καί τ᾽ ἔκλυον εὐχομένοιο·
ὃς δέ κ᾽ ἀνήνηται καί τε στερεῶς ἀποείπῃ,
λίσσονται δ᾽ ἄρα ταί γε Δία Κρονίωνα κιοῦσαι
τῷ ἄτην ἅμ᾽ ἕπεσθαι, ἵνα βλαφθεὶς ἀποτίσῃ.
ἀλλ᾽ Ἀχιλεῦ πόρε καὶ σὺ Διὸς κούρῃσιν ἕπεσθαι
τιμήν, ἥ τ᾽ ἄλλων περ ἐπιγνάμπτει νόον ἐσθλῶν.
εἰ μὲν γὰρ μὴ δῶρα φέροι τὰ δ᾽ ὄπισθ᾽ ὀνομάζοι
Ἀτρεΐδης, ἀλλ᾽ αἰὲν ἐπιζαφελῶς χαλεπαίνοι,
οὐκ ἂν ἔγωγέ σε μῆνιν ἀπορρίψαντα κελοίμην
Ἀργείοισιν ἀμυνέμεναι χατέουσί περ ἔμπης·
νῦν δ᾽ ἅμα τ᾽ αὐτίκα πολλὰ διδοῖ τὰ δ᾽ ὄπισθεν ὑπέστη,
ἄνδρας δὲ λίσσεσθαι ἐπιπροέηκεν ἀρίστους
κρινάμενος κατὰ λαὸν Ἀχαιϊκόν, οἵ τε σοὶ αὐτῷ
φίλτατοι Ἀργείων· τῶν μὴ σύ γε μῦθον ἐλέγξῃς
μηδὲ πόδας· πρὶν δ᾽ οὔ τι νεμεσσητὸν κεχολῶσθαι.
οὕτω καὶ τῶν πρόσθεν ἐπευθόμεθα κλέα ἀνδρῶν
ἡρώων, ὅτε κέν τιν᾽ ἐπιζάφελος χόλος ἵκοι·
δωρητοί τε πέλοντο παράρρητοί τ᾽ ἐπέεσσι.
μέμνημαι τόδε ἔργον ἐγὼ πάλαι οὔ τι νέον γε
ὡς ἦν· ἐν δ᾽ ὑμῖν ἐρέω πάντεσσι φίλοισι.
Κουρῆτές τ᾽ ἐμάχοντο καὶ Αἰτωλοὶ μενεχάρμαι
ἀμφὶ πόλιν Καλυδῶνα καὶ ἀλλήλους ἐνάριζον,
Αἰτωλοὶ μὲν ἀμυνόμενοι Καλυδῶνος ἐραννῆς,
Κουρῆτες δὲ διαπραθέειν μεμαῶτες Ἄρηϊ.
καὶ γὰρ τοῖσι κακὸν χρυσόθρονος Ἄρτεμις ὦρσε
χωσαμένη ὅ οἱ οὔ τι θαλύσια γουνῷ ἀλωῆς
Οἰνεὺς ῥέξ᾽· ἄλλοι δὲ θεοὶ δαίνυνθ᾽ ἑκατόμβας,
οἴῃ δ᾽ οὐκ ἔρρεξε Διὸς κούρῃ μεγάλοιο.
ἢ λάθετ᾽ ἢ οὐκ ἐνόησεν· ἀάσατο δὲ μέγα θυμῷ.
ἣ δὲ χολωσαμένη δῖον γένος ἰοχέαιρα
ὦρσεν ἔπι χλούνην σῦν ἄγριον ἀργιόδοντα,
ὃς κακὰ πόλλ᾽ ἔρδεσκεν ἔθων Οἰνῆος ἀλωήν·

Rău cășunând omenirii, dar Rugile vindecă răul.
Cine s-arată cucernic, când ele s-apropie-n cale-i
Mult folosește din parte-le, ruga cu drag îi ascultă,
Dacă el nu le ia-n seamă și-n fața lor nu se supune,
Zânele aleargă la Zeus și-l roagă s-asmută spre dânsul
Vina, să-l vateme până ce el ispăși-va greșeala.
Deci, o Ahile, cinstește pe-aceste copile a lui Zeus;
Și-alții ca tine de mari se mlădie față de ele.
Eu, dacă nu-mbia daruri și nu-ți juruia Agamemnon
Și-altele și rămânea el cu inima nemlădiată,
Nici nu veneam cu îndemnul ca tu dezbărat de mânie
Oștile noastre să sprijini, cu toată nevoia. Dar dânsul
Multe-ți dă ție pe loc și altele-ți juruie încă
Și să te roage trimise la tine tot oameni de frunte,
Chiar de el însuși aleși, și prieteni ai tăi, o Ahile,
Cei mai iubiți între-Ahei. Să nu le faci chiar de rușine
Drumul și vorbele lor; pân-aci aveai drept să te superi.
Din auzite noi știm cum fost-au vitejii pe vremuri,
Când pe vreunul din ei l-apuca viforoasă mânie.
Lesne puteai să-i înduplеci cu daruri, cu vorba cea bună.
Însumi aminte mi-aduc de o faptă nu nouă, ci veche
Și-o povestesc tuturora să știți cum a fost, o prieteni.
Luptă duceau cu Etolii cei aprigi odată Cureții
Și la cetatea Calidon se tot omorau între dânșii.
Unii, Etolii, cu arme apărau a lor dragă cetate,
Iară Cureții cătau în tot chipul s-o ia și s-o prade.
Răul veni de la zân-Artemida-ntronata în aur
Ea se-nciudase pe-Oineu, căci el, puind secera-n holdă,
Nu-i dete pârga de rod. Toți zeii primiseră jertfe,
Numai pe fiica lui Zeus uitase ori poate la dânsa
Nu se gândise de fel, de aceea-i fu mare păcatul.
Deci, supărată pe el, stârni împotrivă-i zeița,
Vajnic-arcașă, un vier colțat, o năprasnică fiară
Care, -nnădită la câmp, mult rău cășuna lui Oineus,

πολλὰ δ᾽ ὅ γε προθέλυμνα χαμαὶ βάλε δένδρεα μακρὰ
αὐτῇσιν ῥίζῃσι καὶ αὐτοῖς ἄνθεσι μήλων.
τὸν δ᾽ υἱὸς Οἰνῆος ἀπέκτεινεν Μελέαγρος
πολλέων ἐκ πολίων θηρήτορας ἄνδρας ἀγείρας
καὶ κύνας· οὐ μὲν γάρ κε δάμη παύροισι βροτοῖσι·
τόσσος ἔην, πολλοὺς δὲ πυρῆς ἐπέβησ᾽ ἀλεγεινῆς.
ἣ δ᾽ ἀμφ᾽ αὐτῷ θῆκε πολὺν κέλαδον καὶ ἀϋτὴν
ἀμφὶ συὸς κεφαλῇ καὶ δέρματι λαχνήεντι,
Κουρήτων τε μεσηγὺ καὶ Αἰτωλῶν μεγαθύμων.
ὄφρα μὲν οὖν Μελέαγρος ἄρηι φίλος πολέμιζε,
τόφρα δὲ Κουρήτεσσι κακῶς ἦν, οὐδὲ δύναντο
τείχεος ἔκτοσθεν μίμνειν πολέες περ ἐόντες·
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ Μελέαγρον ἔδυ χόλος, ὅς τε καὶ ἄλλων
οἰδάνει ἐν στήθεσσι νόον πύκα περ φρονεόντων,
ἤτοι ὃ μητρὶ φίλῃ Ἀλθαίῃ χωόμενος κῆρ
κεῖτο παρὰ μνηστῇ ἀλόχῳ καλῇ Κλεοπάτρῃ
κούρῃ Μαρπήσσης καλλισφύρου Εὐηνίνης
Ἴδεώ θ᾽, ὃς κάρτιστος ἐπιχθονίων γένετ᾽ ἀνδρῶν
τῶν τότε· καί ῥα ἄνακτος ἐναντίον εἵλετο τόξον
Φοίβου Ἀπόλλωνος καλλισφύρου εἵνεκα νύμφης,
τὴν δὲ τότ᾽ ἐν μεγάροισι πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ
Ἀλκυόνην καλέεσκον ἐπώνυμον, οὕνεκ᾽ ἄρ᾽ αὐτῆς
μήτηρ ἀλκυόνος πολυπενθέος οἶτον ἔχουσα
κλαῖεν ὅ μιν ἑκάεργος ἀνήρπασε Φοῖβος Ἀπόλλων·
τῇ ὅ γε παρκατέλεκτο χόλον θυμαλγέα πέσσων
ἐξ ἀρέων μητρὸς κεχολωμένος, ἥ ῥα θεοῖσι
πόλλ᾽ ἀχέουσ᾽ ἠρᾶτο κασιγνήτοιο φόνοιο,
πολλὰ δὲ καὶ γαῖαν πολυφόρβην χερσὶν ἀλοία
κικλήσκουσ᾽ Ἀΐδην καὶ ἐπαινὴν Περσεφόνειαν
πρόχνυ καθεζομένη, δεύοντο δὲ δάκρυσι κόλποι,
παιδὶ δόμεν θάνατον· τῆς δ᾽ ἠεροφοῖτις Ἐρινὺς
ἔκλυεν ἐξ Ἐρέβεσφιν ἀμείλιχον ἦτορ ἔχουσα.
τῶν δὲ τάχ᾽ ἀμφὶ πύλας ὅμαδος καὶ δοῦπος ὀρώρει
πύργων βαλλομένων· τὸν δὲ λίσσοντο γέροντες

Pomi răsăriți o grămadă sălbatic smucea din adâncuri
Cu rădăcină cu tot, irosindu-le mana de roadă,
Dar îl ucise voinicul născut din Oineu, Meleagru,
După ce-a strâns vânători și ogari din mai multe orașe.
Nu puteau oameni puțini să-i vie de hac unei fiare
Mari ca aceea; pe mulți mai urcase pe rugul durerii.
Dar după asta zeița iscă bătălie și zarvă
Între Etoli și Cureți, fiecare cerând ca răsplată
Pielea cu blana câltoas-a mistrețului și căpățâna.
Cât se bătu între-ai săi bărbatul luptaci Meleagru,
Rău pătimiră cureții; ei nici nu putură să ție
Piept în afară de zid, cu toată mulțimea. Ci-n urmă
Fu Meleagru cuprins de mânie, de patima care
Și-altora-nvăluie mintea, deși au temei la gândire.
Și clocotind de necaz pe maică-sa însăși, pe-Altea,
Sta huzurind la nevasta cea chipeș-a lui, Cleopatra,
Fiica sulegetei fete a unui Evenos, Marpesa,
Și a lui Idas, un om care-n vremile acele pe lume
Cel mai puternic a fost, că chiar și asupra lui Febos
Arcul întinse de dragul frumoasei mirese, pe care
Înșiși părinții, atunci când ea în palatul lor fuse,
O poreclir-Alciona, căci mama-i lovită de soarta
Pasării triste, alcionul, jelea de durere ca dânsa,
Când a ei fiică fusese răpită de-arcașul Apolon.
Sta Meleagru la ea mistuindu-și amarul mâniei,
Tare-ndârjit de blestemele mamei, căci ea de mâhnire
Mare cuprinsă, că el pe fratele ei omorâse,
Zeii chema și izbind cu pumnul adese pământul
Sta istovită-n genunchi și cu sânul stropit de plânsoare.
Dânsa cerea de la zeii din iad, Persefona și Hades,
Fiului moarte să-i dea. O asculta din beznă hoinara
Umbrelor, Furia răzbunătoarea cea cruntă, și iată,
Larmă și pocnet la porți la Calidon răsună, Cureții
Bat în cetate la turnuri. Se roagă de dânsul bătrânii

Αἰτωλῶν, πέμπον δὲ θεῶν ἱερῆας ἀρίστους,
ἐξελθεῖν καὶ ἀμῦναι ὑποσχόμενοι μέγα δῶρον·
ὁππόθι πιότατον πεδίον Καλυδῶνος ἐραννῆς,
ἔνθά μιν ἤνωγον τέμενος περικαλλὲς ἑλέσθαι
πεντηκοντόγυον, τὸ μὲν ἥμισυ οἰνοπέδοιο,
ἥμισυ δὲ ψιλὴν ἄροσιν πεδίοιο ταμέσθαι.
πολλὰ δέ μιν λιτάνευε γέρων ἱππηλάτα Οἰνεὺς
οὐδοῦ ἐπεμβεβαὼς ὑψηρεφέος θαλάμοιο
σείων κολλητὰς σανίδας γουνούμενος υἱόν·
πολλὰ δὲ τόν γε κασίγνηται καὶ πότνια μήτηρ
ἐλλίσσονθ᾽· ὃ δὲ μᾶλλον ἀναίνετο· πολλὰ δ᾽ ἑταῖροι,
οἵ οἱ κεδνότατοι καὶ φίλτατοι ἦσαν ἁπάντων·
ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ὧς τοῦ θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔπειθον,
πρίν γ᾽ ὅτε δὴ θάλαμος πύκ᾽ ἐβάλλετο, τοὶ δ᾽ ἐπὶ πύργων
βαῖνον Κουρῆτες καὶ ἐνέπρηθον μέγα ἄστυ.
καὶ τότε δὴ Μελέαγρον ἐΰζωνος παράκοιτις
λίσσετ᾽ ὀδυρομένη, καί οἱ κατέλεξεν ἅπαντα
κήδε᾽, ὅσ᾽ ἀνθρώποισι πέλει τῶν ἄστυ ἁλώῃ·
ἄνδρας μὲν κτείνουσι, πόλιν δέ τε πῦρ ἀμαθύνει,
τέκνα δέ τ᾽ ἄλλοι ἄγουσι βαθυζώνους τε γυναῖκας.
τοῦ δ᾽ ὠρίνετο θυμὸς ἀκούοντος κακὰ ἔργα,
βῆ δ᾽ ἰέναι, χροῒ δ᾽ ἔντε᾽ ἐδύσετο παμφανόωντα.
ὣς ὃ μὲν Αἰτωλοῖσιν ἀπήμυνεν κακὸν ἦμαρ
εἴξας ᾧ θυμῷ· τῷ δ᾽ οὐκέτι δῶρα τέλεσσαν
πολλά τε καὶ χαρίεντα, κακὸν δ᾽ ἤμυνε καὶ αὔτως.
ἀλλὰ σὺ μή μοι ταῦτα νόει φρεσί, μὴ δέ σε δαίμων
ἐνταῦθα τρέψειε φίλος· κάκιον δέ κεν εἴη
νηυσὶν καιομένῃσιν ἀμυνέμεν· ἀλλ᾽ ἐπὶ δώρων
ἔρχεο· ἶσον γάρ σε θεῷ τίσουσιν Ἀχαιοί.
εἰ δέ κ᾽ ἄτερ δώρων πόλεμον φθισήνορα δύῃς
οὐκέθ᾽ ὁμῶς τιμῆς ἔσεαι πόλεμόν περ ἀλαλκών,
Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Φοῖνιξ ἄττα γεραιὲ διοτρεφὲς οὔ τί με ταύτης
χρεὼ τιμῆς· φρονέω δὲ τετιμῆσθαι Διὸς αἴσῃ,

Etolieni și preoți trimit după el ca să iasă
Și să-i ajute, și-i juruie-o mare răsplată: pe unde-i
Mai roditoare câmpia cetății, acolo-l îmbie
Ei să-și măsoare mândrețe de țarină pentru moșie,
Loc de pogoane cin'zeci, jumătate să-l aibă de vie,
Iar jumătatea cealaltă să-i fie pământ de arătură.
Tot stăruia și Oineu călărețul, bătrânul său tată;
Sta el în pragul iatacului 'nalt și ale ușii canaturi
Le zguduia și-n genunchi pe fiu-și ruga să-l ajute.
Mama, surorile tot îl rugau; în zadar, că mai tare
Sta împotrivă, în zadar îi făcură fierbinte rugare
Chiar și prietenii lui mai iubiți și mai vrednici de cinste,
N-a fost putință și chip să înduplece pe Meleagru
Până ce nu izbutiră să-i bată-n odaie Cureții
După ce zidul urcară și aprinseră marea cetate.
Cade bocindu-se atunci și-l roagă pe el Cleopatra,
Falnic încinsa-i nevastă, și-i numără relele toate,
Care pe oameni lovesc, când orașul le calcă dușmanii:
Cum pe bărbați îi ucid, cum spulberă-n flăcări orașul,
Cum pe copii îi robesc și femeile-ncinse pe șolduri.
Inima lui tresărind la auzul atâtor amaruri,
El luă armele atunci și îndată ieși la bătaie
Și izbăvi pe etoli de ziua cea neagr-a pieirii,
Numai de sine știind. De-aceea nu-i deteră daruri
Multe și atât de frumoase, măcar că-i feri de năpastă.
Vezi dar să nu faci la fel, să nu mi te-aducă ispita,
Dragă prietene, aici. Mai rău e de vii să ne aperi
Năvile-n clipa când ard, ci darul primește și vino,
Scapă-ne; ca la un zeu închina-se-vor ție Aheii.
Dacă tu nedăruit veni-vei pe câmpul de sânge,
Nu-ți va fi cinstea totuna, măcar de-ai abate prăpădul."
Zise lui Fenix atunci Ahile cel iute ca șoimul:
„Tată moș Fenix, purcese din Zeus, nu-mi trebuie mie
Astfel de cinste, că ea mi-este dată s-o am de la Zeus

ἥ μ᾽ ἕξει παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν εἰς ὅ κ᾽ ἀϋτμὴ
ἐν στήθεσσι μένῃ καί μοι φίλα γούνατ᾽ ὀρώρῃ.
ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ᾽ ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι·
μή μοι σύγχει θυμὸν ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων
Ἀτρεΐδῃ ἥρωϊ φέρων χάριν· οὐδέ τί σε χρὴ
τὸν φιλέειν, ἵνα μή μοι ἀπέχθηαι φιλέοντι.
καλόν τοι σὺν ἐμοὶ τὸν κήδειν ὅς κ᾽ ἐμὲ κήδῃ·
ἶσον ἐμοὶ βασίλευε καὶ ἥμισυ μείρεο τιμῆς.
οὗτοι δ᾽ ἀγγελέουσι, σὺ δ᾽ αὐτόθι λέξεο μίμνων
εὐνῇ ἔνι μαλακῇ· ἅμα δ᾽ ἠοῖ φαινομένηφι
φρασσόμεθ᾽ ἤ κε νεώμεθ᾽ ἐφ᾽ ἡμέτερ᾽ ἦ κε μένωμεν.
Ἦ καὶ Πατρόκλῳ ὅ γ᾽ ἐπ᾽ ὀφρύσι νεῦσε σιωπῇ
Φοίνικι στορέσαι πυκινὸν λέχος, ὄφρα τάχιστα
ἐκ κλισίης νόστοιο μεδοίατο· τοῖσι δ᾽ ἄρ᾽ Αἴας
ἀντίθεος Τελαμωνιάδης μετὰ μῦθον ἔειπε·
διογενὲς Λαερτιάδη πολυμήχαν᾽ Ὀδυσσεῦ
ἴομεν· οὐ γάρ μοι δοκέει μύθοιο τελευτὴ
τῇδέ γ᾽ ὁδῷ κρανέεσθαι· ἀπαγγεῖλαι δὲ τάχιστα
χρὴ μῦθον Δαναοῖσι καὶ οὐκ ἀγαθόν περ ἐόντα
οἵ που νῦν ἕαται ποτιδέγμενοι. αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς
ἄγριον ἐν στήθεσσι θέτο μεγαλήτορα θυμὸν
σχέτλιος, οὐδὲ μετατρέπεται φιλότητος ἑταίρων
τῆς ᾗ μιν παρὰ νηυσὶν ἐτίομεν ἔξοχον ἄλλων
νηλής· καὶ μέν τίς τε κασιγνήτοιο φονῆος
ποινὴν ἢ οὗ παιδὸς ἐδέξατο τεθνηῶτος·
καί ῥ᾽ ὃ μὲν ἐν δήμῳ μένει αὐτοῦ πόλλ᾽ ἀποτίσας,
τοῦ δέ τ᾽ ἐρητύεται κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ
ποινὴν δεξαμένῳ· σοὶ δ᾽ ἄληκτόν τε κακόν τε
θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι θεοὶ θέσαν εἵνεκα κούρης
οἴης· νῦν δέ τοι ἑπτὰ παρίσχομεν ἔξοχ᾽ ἀρίστας,
ἄλλά τε πόλλ᾽ ἐπὶ τῇσι· σὺ δ᾽ ἵλαον ἔνθεο θυμόν,
αἴδεσσαι δὲ μέλαθρον· ὑπωρόφιοι δέ τοί εἰμεν
πληθύος ἐκ Δαναῶν, μέμαμεν δέ τοι ἔξοχον ἄλλων
κήδιστοί τ᾽ ἔμεναι καὶ φίλτατοι ὅσσοι Ἀχαιοί.

Și s-o păstrez pe aici la corăbii mereu câtă vreme
Suflet în piept îmi rămâne și pot să mă țin pe picioare.
Ia îns-aminte tu bine de-o vorbă ce eu îți voi spune:
Nu căuta să mă-ndoi cu jălanii și ofturi de dragul
Lui Agamemnon Atrid, că nu se cuvine pe dânsul
Tu să-l iubești, ca să nu te urăsc dup-atâta iubire.
Cade-se să dușmănești pe oricine e-n vrajbă cu mine;
Fii dar alăturea-mi Domn și ia-ți jumătatea domniei,
Ducă-și solia ceilalți. Rămâi tu, și-n patul cel moale
Culcă-te acolea frumos, și-apoi mâine, în zorile zilei,
Ne-om socoti dac-aicea mai stăm ori ne ducem în țară."
Zise și semn lui Patroclu tăcut îi făcu din sprâncene
Pat cu de toate s-aștearnă lui Fenix, ca asta să vadă
Solii ceilalți și mai iute să plece din cort de la dânsul.
Aias Telamonianul luă mai pe urmă cuvântul:
„Îndemânatice Laertiene tu viță din Zeus, Ulise,
Hai, că degeaba ni-e vorba și drumul acesta; eu nu cred
S-aibă doritul sfârșit. Noi trebuie cât mai în grabă
Oastei să ducem răspunsul, oricât e de rău, căci acuma
Nerăbdători ne așteaptă cu toții, Ahile, vezi bine
Fără de milă, sălbatic ajunse de-atâta trufie,
Răul, și nu se îndură de dragul acestor prieteni,
Care-l iubeam la corăbii cum n-am mai iubit pe nici unul.
Crudul! Dar chiar de la un ucigaș oarecine primește
Despăgubiri, când el pe un fiu ori un frate-i ucide,
Și ucigașul acasă rămâne plătind șugubina;
Inima lui de bărbat și-astâmpără atunci primitorul
Răscumpărării de sânge. Dar neîmpăcată, haină
Inimă puseră zeii în tine, și numai de dragul
Unei femei; noi acum îți dăm șapte din cele mai mândre
Și pe deasupra o groază de daruri. Deci fii mai cu milă,
Casa cinstește-ți, Ahile; ca oaspeți venirăm la tine
Dintre Ahei și dorim să rămânem, mai mult decât alții,
Cei mai de aproape prieteni ai tăi și mai dragi din Ahaia."

Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Αἶαν διογενὲς Τελαμώνιε κοίρανε λαῶν
πάντά τί μοι κατὰ θυμὸν ἐείσαο μυθήσασθαι·
ἀλλά μοι οἰδάνεται κραδίη χόλῳ ὁππότε κείνων
μνήσομαι ὥς μ᾽ ἀσύφηλον ἐν Ἀργείοισιν ἔρεξεν
Ἀτρεΐδης ὡς εἴ τιν᾽ ἀτίμητον μετανάστην.
ἀλλ᾽ ὑμεῖς ἔρχεσθε καὶ ἀγγελίην ἀπόφασθε·
οὐ γὰρ πρὶν πολέμοιο μεδήσομαι αἱματόεντος
πρίν γ᾽ υἱὸν Πριάμοιο δαΐφρονος Ἕκτορα δῖον
Μυρμιδόνων ἐπί τε κλισίας καὶ νῆας ἱκέσθαι
κτείνοντ᾽ Ἀργείους, κατά τε σμῦξαι πυρὶ νῆας.
ἀμφὶ δέ τοι τῇ ἐμῇ κλισίῃ καὶ νηῒ μελαίνῃ
Ἕκτορα καὶ μεμαῶτα μάχης σχήσεσθαι ὀΐω.
Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δὲ ἕκαστος ἑλὼν δέπας ἀμφικύπελλον
σπείσαντες παρὰ νῆας ἴσαν πάλιν· ἦρχε δ᾽ Ὀδυσσεύς.
Πάτροκλος δ᾽ ἑτάροισιν ἰδὲ δμῳῇσι κέλευσε
Φοίνικι στορέσαι πυκινὸν λέχος ὅττι τάχιστα.
αἳ δ᾽ ἐπιπειθόμεναι στόρεσαν λέχος ὡς ἐκέλευσε
κώεά τε ῥῆγός τε λίνοιό τε λεπτὸν ἄωτον.
ἔνθ᾽ ὃ γέρων κατέλεκτο καὶ ἠῶ δῖαν ἔμιμνεν.
αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς εὗδε μυχῷ κλισίης εὐπήκτου·
τῷ δ᾽ ἄρα παρκατέλεκτο γυνή, τὴν Λεσβόθεν ἦγε,
Φόρβαντος θυγάτηρ Διομήδη καλλιπάρῃος.
Πάτροκλος δ᾽ ἑτέρωθεν ἐλέξατο· πὰρ δ᾽ ἄρα καὶ τῷ
Ἶφις ἐΰζωνος, τήν οἱ πόρε δῖος Ἀχιλλεὺς
Σκῦρον ἑλὼν αἰπεῖαν Ἐνυῆος πτολίεθρον.
Οἳ δ᾽ ὅτε δὴ κλισίῃσιν ἐν Ἀτρεΐδαο γένοντο.
τοὺς μὲν ἄρα χρυσέοισι κυπέλλοις υἷες Ἀχαιῶν
δειδέχατ᾽ ἄλλοθεν ἄλλος ἀνασταδόν, ἔκ τ᾽ ἐρέοντο·
πρῶτος δ᾽ ἐξερέεινεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
εἴπ᾽ ἄγε μ᾽ ὦ πολύαιν᾽ Ὀδυσεῦ μέγα κῦδος Ἀχαιῶν
ἤ ῥ᾽ ἐθέλει νήεσσιν ἀλεξέμεναι δήϊον πῦρ,
ἦ ἀπέειπε, χόλος δ᾽ ἔτ᾽ ἔχει μεγαλήτορα θυμόν;
Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·

Dar i-a grăit și lui Aias Ahile cel bun de picioare:
„Aias Telamoniene, mărite fruntaș al oștirii,
Vorbele tale, mai toate, din inimă-mi par că sunt spuse.
Dar copleșește necazul în mine aducându-mi aminte
Cum Agamemnon Atrid mă făcu de batjocură-n fața
Oastei întregi ca pe un venetic fără cinste și drepturi.
Mergeți acuma și dați-i din parte-mi răspunsul acesta:
Eu la bătaia cea crâncenă nu am de gând să iau parte
Până ce falnicul Hector, odrasla cercatului Priam,
Măcelărind pe Argii și arzându-le vasele negre,
Nu va veni unde stau Mirmidonii la vase și-n corturi.
Dar la corabia mea și la cortul meu aprigul Hector,
Cât de năvalnic o fi, pe loc o să stea din bătaie."
Zise, iar ei luând cupa cu gemene toarte-nchinară
Și la corăbii se-ntoarseră călăuziți de Ulise.
Dete poruncă Patroclu la oamenii lui și la roabe
Cât mai în grabă s-aștearnă un pat cu de toate lui Fenix.
După poruncă femeile patu-i gătiră; așternură
Gingașă pânză de in și blană de pat și velință.
Fenix acolo se culcă cu gândul la ziua de mâine.
Peste puțin și Ahile se culcă și-adoarme în fundul
Cortului bine-ntărit, iar alături de el Diomeda
Cea-mbujorată, copila lui Forbas, adusă din Lesbos.
Culcă-se-n partea cealaltă Patroclu și-alăturea Ifis,
Cea cu colanul frumos, dăruită de-Ahile pe vremea
Când luă Schiros, a lui Enieu răsărită cetate.
Când după asta trimișii sosiră la tabără-n corturi,
Fiii Aheilor se ridicară de ici și de colo, și iute,
Care de care venind, le urau cu pahare de aur
Și întrebau. Dar întâi începu să întrebe Agamemnon:
„Mult lăudate Ulise, a neamului mare mândrie,
Spune-mi, vrea el să ne ajute-n primejdia de la corăbii?
Ori ne respinge și încă-i semeț și nu-i trece mânia?"
La întrebare răspunse pățitul, măritul Ulise:

Ἀτρεΐδη κύδιστε ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον
κεῖνός γ᾽ οὐκ ἐθέλει σβέσσαι χόλον, ἀλλ᾽ ἔτι μᾶλλον
πιμπλάνεται μένεος, σὲ δ᾽ ἀναίνεται ἠδὲ σὰ δῶρα.
αὐτόν σε φράζεσθαι ἐν Ἀργείοισιν ἄνωγεν
ὅππως κεν νῆάς τε σαῷς καὶ λαὸν Ἀχαιῶν·
αὐτὸς δ᾽ ἠπείλησεν ἅμ᾽ ἠοῖ φαινομένηφι
νῆας ἐϋσσέλμους ἅλαδ᾽ ἑλκέμεν ἀμφιελίσσας.
καὶ δ᾽ ἂν τοῖς ἄλλοισιν ἔφη παραμυθήσασθαι
οἴκαδ᾽ ἀποπλείειν, ἐπεὶ οὐκέτι δήετε τέκμωρ
Ἰλίου αἰπεινῆς· μάλα γάρ ἑθεν εὐρύοπα Ζεὺς
χεῖρα ἑὴν ὑπερέσχε, τεθαρσήκασι δὲ λαοί.
ὣς ἔφατ᾽· εἰσὶ καὶ οἵδε τάδ᾽ εἰπέμεν, οἵ μοι ἕποντο,
Αἴας καὶ κήρυκε δύω πεπνυμένω ἄμφω.
Φοῖνιξ δ᾽ αὖθ᾽ ὁ γέρων κατελέξατο, ὣς γὰρ ἀνώγει,
ὄφρά οἱ ἐν νήεσσι φίλην ἐς πατρίδ᾽ ἕπηται
αὔριον, ἢν ἐθέλῃσιν· ἀνάγκῃ δ᾽ οὔ τί μιν ἄξει.
   Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ
μῦθον ἀγασσάμενοι· μάλα γὰρ κρατερῶς ἀγόρευσε.
δὴν δ᾽ ἄνεῳ ἦσαν τετιηότες υἷες Ἀχαιῶν·
ὀψὲ δὲ δὴ μετέειπε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Ἀτρεΐδη κύδιστε ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον
μὴ ὄφελες λίσσεσθαι ἀμύμονα Πηλεΐωνα
μυρία δῶρα διδούς· ὃ δ᾽ ἀγήνωρ ἐστὶ καὶ ἄλλως·
νῦν αὖ μιν πολὺ μᾶλλον ἀγηνορίῃσιν ἐνῆκας.
ἀλλ᾽ ἤτοι κεῖνον μὲν ἐάσομεν ἤ κεν ἴῃσιν
ἦ κε μένῃ· τότε δ᾽ αὖτε μαχήσεται ὁππότε κέν μιν
θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἀνώγῃ καὶ θεὸς ὄρσῃ.
ἀλλ᾽ ἄγεθ᾽ ὡς ἂν ἐγὼ εἴπω πειθώμεθα πάντες·
νῦν μὲν κοιμήσασθε τεταρπόμενοι φίλον ἦτορ
σίτου καὶ οἴνοιο· τὸ γὰρ μένος ἐστὶ καὶ ἀλκή·
αὐτὰρ ἐπεί κε φανῇ καλὴ ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
καρπαλίμως πρὸ νεῶν ἐχέμεν λαόν τε καὶ ἵππους
ὀτρύνων, καὶ δ᾽ αὐτὸς ἐνὶ πρώτοισι μάχεσθαι.
   Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ἄρα πάντες ἐπῄνησαν βασιλῆες

„Prea înălțate mai-mare al oștirii, Atrid Agamemnon,
Nu vrea Ahile să-și lase mânia, ba chiar și mai tare
S-a-ntărâtat și cu daruri cu tot te respinge pe tine.
Te sfătuiește să chibzui cu sfetnicii tăi și să cauți
Chip ca să mântui pe-Ahei și toate ale noastre corăbii.
Cât despre el, amenință că mâne, în zorile zilei,
Vaselor sale dă drumul pe mare și pleacă spre Ftia.
Dar și pe noi, pe ceilalți, ne povățuiește din parte-i
Marea să batem 'napoi, că nu-i dăm de capăt cetății
Troia cu zidul înalt, căci Cel care bubuie-n nouri
Scutul asupra-i întinse și se îndârjiră dușmanii.
Asta ne spuse; sunt martori și cei care-mi fură tovarăși,
Aias și crainicii noștri, cei doi înțelepți. Iar bătrânul
Fenix acolo rămase să doarmă, cum însuși Ahile
L-a îndemnat, ca să plece cu el la întoarcerea-n țară
Mâne, de-o fi bucuros, că n-are să-l ia cu de-a sila.”
   Asta Ulise rosti, și molcom tăcură cu toții,
Plini de mirare auzind ce-amarnic îi fuse răspunsul.
Stat-au tăcuți îndelung de mare mâhnire Danaii,
Dar după asta luă între ei Diomede cuvântul:
   „Prea înălțate mai-mare al oștirii, Atrid Agamemnon,
Bine ar fi dacă nu te rugai de Ahile și nu-i dai
Multele daruri; că el și așa e semeț, dar acuma
Tu l-ai făcut mai semeț încă și mai zăcaș în mânie.
Lasă-l în pace mai bine să facă cum vrea , să se ducă
Sau să rămâie, că nu va veni la război fără numai
Dacă-i dă inima-mbold sau zeii-l îndeamnă pe dânsul.
Noi s-ascultăm un cuvânt, să facem așa cum voi spune:
Mergeți acuma la somn, ci întâi potoliți-vă pofta
Toți cu bucate și vin, căci asta-i curaj și putere.
Mâne când zorile apoi răsări-vor cu degete roșii,
Iute stolește călări și pedeștri, și de la corăbii
Du-i la bătaie pe toți și bate-te însuți în frunte.”
   Asta vorbi și cu strigăte tari se-nvoiră fruntașii,

711 μῦθον ἀγασσάμενοι Διομήδεος ἱπποδάμοιο.
καὶ τότε δὴ σπείσαντες ἔβαν κλισίην δὲ ἕκαστος,
ἔνθα δὲ κοιμήσαντο καὶ ὕπνου δῶρον ἕλοντο.

Toți cu uimire auzind cuvintele lui Diomede. 711
Vinul pe țărnă stropind, se duse la cort fiecare
Și adormiră cu toții primind ale somnului daruri.

ΙΛΙΑΔΟΣ Κ

Ἄλλοι μὲν παρὰ νηυσὶν ἀριστῆες Παναχαιῶν
εὗδον παννύχιοι μαλακῷ δεδμημένοι ὕπνῳ·
ἀλλ᾽ οὐκ Ἀτρεΐδην Ἀγαμέμνονα ποιμένα λαῶν
ὕπνος ἔχε γλυκερὸς πολλὰ φρεσὶν ὁρμαίνοντα.
ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ἂν ἀστράπτῃ πόσις Ἥρης ἠϋκόμοιο
τεύχων ἢ πολὺν ὄμβρον ἀθέσφατον ἠὲ χάλαζαν
ἢ νιφετόν, ὅτε πέρ τε χιὼν ἐπάλυνεν ἀρούρας,
ἠέ ποθι πτολέμοιο μέγα στόμα πευκεδανοῖο,
ὣς πυκίν᾽ ἐν στήθεσσιν ἀνεστενάχιζ᾽ Ἀγαμέμνων
νειόθεν ἐκ κραδίης, τρομέοντο δέ οἱ φρένες ἐντός.
ἤτοι ὅτ᾽ ἐς πεδίον τὸ Τρωϊκὸν ἀθρήσειε,
θαύμαζεν πυρὰ πολλὰ τὰ καίετο Ἰλιόθι πρὸ
αὐλῶν συρίγγων τ᾽ ἐνοπὴν ὅμαδόν τ᾽ ἀνθρώπων.
αὐτὰρ ὅτ᾽ ἐς νῆάς τε ἴδοι καὶ λαὸν Ἀχαιῶν,
πολλὰς ἐκ κεφαλῆς προθελύμνους ἕλκετο χαίτας
ὑψόθ᾽ ἐόντι Διί, μέγα δ᾽ ἔστενε κυδάλιμον κῆρ.
ἥδε δέ οἱ κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλὴ
Νέστορ᾽ ἔπι πρῶτον Νηλήϊον ἐλθέμεν ἀνδρῶν,
εἴ τινά οἱ σὺν μῆτιν ἀμύμονα τεκτήναιτο,
ἥ τις ἀλεξίκακος πᾶσιν Δαναοῖσι γένοιτο.
ὀρθωθεὶς δ᾽ ἔνδυνε περὶ στήθεσσι χιτῶνα,
ποσσὶ δ᾽ ὑπὸ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα,
ἀμφὶ δ᾽ ἔπειτα δαφοινὸν ἑέσσατο δέρμα λέοντος
αἴθωνος μεγάλοιο ποδηνεκές, εἵλετο δ᾽ ἔγχος.
   Ὣς δ᾽ αὔτως Μενέλαον ἔχε τρόμος· οὐδὲ γὰρ αὐτῷ
ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἐφίζανε· μή τι πάθοιεν
Ἀργεῖοι, τοὶ δὴ ἕθεν εἵνεκα πουλὺν ἐφ᾽ ὑγρὴν
ἤλυθον ἐς Τροίην πόλεμον θρασὺν ὁρμαίνοντες.
παρδαλέῃ μὲν πρῶτα μετάφρενον εὐρὺ κάλυψε
ποικίλῃ, αὐτὰρ ἐπὶ στεφάνην κεφαλῆφιν ἀείρας

Cântul X

Toți căpitanii Ahei prin corturi, pe lângă corăbii,
Noaptea dormeau domoliți în brațele moi ale-odihnei,
Numai pe craiul Atrid Agamemnon nu vine să-l fure
Dulce prielnicul somn, că-l bate tot felul de gânduri.
   Cum câteodată tot fulgeră soțul pletoasei zeițe
Hera o grindină poate vestind ori puhoinică ploaie
Sau vreo ninsoare ce fulguie și înălbește câmpia
Sau un război care mistuie totul în gușa-i cea mare,
Astfel adeseori tot mai ofta și-Agamemnon din adâncul
Inimii și un cutremur întreagă ființa-i cuprinse,
Când se uită la Troienii rămași înaintea cetății.
El se uimea de mulțimea de focuri ce-ardea pe câmpie
Și de cântarea din fluier și nai și de larma de oameni.
Când apoi iar se uita și vedea pe Ahei la corăbii,
Smocuri de păr de la plete cu mâna-și smulgea și lui Zeus
Tot se ruga și din greu suspina el în sinea-i bărbată.
   Una-i păru mai cu cale din tot ce cu mintea-i gândise,
Însuși să meargă la Nestor, întâiu-nțelept al oștirii,
Doar va putea să înjghebe cu el vreun plan de minune,
Care să mântuie acum de primejdie toat-aheimea.
Deci ridicându-se-n cort, cămașa de lână-și îmbracă
Bine și-noadă mândrețea de-opinci la picioarele-i dalbe,
Zvârle pe dânsul a leului piele roșatică, mare,
Lungă de-ajunge la tălpi; ia suliț' apoi și pornește.
   Nu mai puțin tremura și Menelau, și somnul de gene
Nu-i se lipea nicidecum, de grijă cumva să nu piară
Oastea din Argos venită la Troia pe apele mării,
Numai din pricina lui să se bată-n război vitejește.
El mai întâi 'și-nveli cu o blană vârstată de pardos
Spatele-i lat și își puse un coif cercuit în aramă

θήκατο χαλκείην, δόρυ δ᾽ εἵλετο χειρὶ παχείῃ.
βῆ δ᾽ ἴμεν ἀνστήσων ὃν ἀδελφεόν, ὃς μέγα πάντων
Ἀργείων ἤνασσε, θεὸς δ᾽ ὣς τίετο δήμῳ.
τὸν δ᾽ εὗρ᾽ ἀμφ᾽ ὤμοισι τιθήμενον ἔντεα καλὰ
νηῒ πάρα πρύμνῃ· τῷ δ᾽ ἀσπάσιος γένετ᾽ ἐλθών.
τὸν πρότερος προσέειπε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος·
τίφθ᾽ οὕτως ἠθεῖε κορύσσεαι; ἦ τιν᾽ ἑταίρων
ὀτρυνέεις Τρώεσσιν ἐπίσκοπον; ἀλλὰ μάλ᾽ αἰνῶς
δείδω μὴ οὔ τίς τοι ὑπόσχηται τόδε ἔργον
ἄνδρας δυσμενέας σκοπιαζέμεν οἶος ἐπελθὼν
νύκτα δι᾽ ἀμβροσίην· μάλα τις θρασυκάρδιος ἔσται.
Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
χρεὼ βουλῆς ἐμὲ καὶ σὲ διοτρεφὲς ὦ Μενέλαε
κερδαλέης, ἥ τίς κεν ἐρύσσεται ἠδὲ σαώσει
Ἀργείους καὶ νῆας, ἐπεὶ Διὸς ἐτράπετο φρήν.
Ἑκτορέοις ἄρα μᾶλλον ἐπὶ φρένα θῆχ᾽ ἱεροῖσιν·
οὐ γάρ πω ἰδόμην, οὐδ᾽ ἔκλυον αὐδήσαντος
ἄνδρ᾽ ἕνα τοσσάδε μέρμερ᾽ ἐπ᾽ ἤματι μητίσασθαι,
ὅσσ᾽ Ἕκτωρ ἔρρεξε Διῒ φίλος υἷας Ἀχαιῶν
αὔτως, οὔτε θεᾶς υἱὸς φίλος οὔτε θεοῖο.
ἔργα δ᾽ ἔρεξ᾽ ὅσα φημὶ μελησέμεν Ἀργείοισι
δηθά τε καὶ δολιχόν· τόσα γὰρ κακὰ μήσατ᾽ Ἀχαιούς.
ἀλλ᾽ ἴθι νῦν Αἴαντα καὶ Ἰδομενῆα κάλεσσον
ῥίμφα θέων παρὰ νῆας· ἐγὼ δ᾽ ἐπὶ Νέστορα δῖον
εἶμι, καὶ ὀτρυνέω ἀνστήμεναι, αἴ κ᾽ ἐθέλῃσιν
ἐλθεῖν ἐς φυλάκων ἱερὸν τέλος ἠδ᾽ ἐπιτεῖλαι.
κείνῳ γάρ κε μάλιστα πιθοίατο· τοῖο γὰρ υἱὸς
σημαίνει φυλάκεσσι καὶ Ἰδομενῆος ὀπάων
Μηριόνης· τοῖσιν γὰρ ἐπετράπομέν γε μάλιστα.
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος·
πῶς γάρ μοι μύθῳ ἐπιτέλλεαι ἠδὲ κελεύεις;
αὖθι μένω μετὰ τοῖσι δεδεγμένος εἰς ὅ κεν ἔλθῃς,
ἦε θέω μετὰ σ᾽ αὖτις, ἐπὴν εὖ τοῖς ἐπιτείλω;
Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων,

Și după asta luând cu mâna-i vânjoasă o lance,
Merse să scoale din somn pe frate-său, cel mai puternic
Domn peste Ahei îndeobște cinstit deopotrivă cu zeii.
El îl găsi la-mbrăcarea mândreții de arme în dosul
Unei corăbii în cort, și bine-i păru de venire.
Și începu să-l întrebe Menelau întâi: „Frățioare,
Ce te-ai sculat și-ți pui armele? Oare-ai trimite
Pe un tovarăș de-ai noștri cumva la Troieni ca iscoadă?
Mie mi-e teamă grozav că n-are să fie nici unul
Care s-ar prinde să meargă pe noaptea cea tainică singur
Spre-a iscodi pe Troieni, că prea i-ar fi mare cutezul."
Doar îi răspunse zicând al oștilor domn Agamemnon:
„Una ne trebuie-acum, o frate slăvite Menelau,
Spornicul sfat ce ne poate ajuta mai curând să ne scape
Oastea și stolul de vase, căci altul e gândul lui Zeus,
Inima-l trage pe el mai tare spre jertfa lui Hector.
Nu mai văzui eu în viața mea, nici auzii că un singur
Om a putut oarecui cândva să pricinuie atâtea
Cazne și nenorociri cum astăzi făcutu-ne-a nouă
Hector în luptă, măcar că el nu-i fiu de zeu ori zeiță.
Vreme-ndelungă și până târziu pomeni-vor Danaii
Relele ce-au pătimit de la Hector, atâtea-s de multe.
Du-te dar, cheamă pe Idomeneu și pe Aias, aleargă
Pe la corăbii; eu însumi mă voi repezi pân' la Nestor
Ca să-i dau zor să se scoale, să-l chem, dacă el vrea să vie
Ceata voinică de paznici să sprijine; ea doar de dânsul
Are s-asculte mai mult, fiind peste dânșii mai mare
Fiul lui Nestor și soțul lui Idomeneu, Merione,
Cărora îndeosebi noi paza de noapte-ncrezurăm."
Dar mai întreabă Menelau pe fratele său Agamemnon:
„Ce fel mă povățuiești și care-ți mai este porunca?
Oare să stau împreună cu el așteptându-te acolo,
Ori să dau fuga-napoi, de-ndată ce-i pun eu la cale?"
Zise și orândui dup-aceea din nou Agamemnon:

αὖθι μένειν, μή πως ἀβροτάξομεν ἀλλήλοιιν
ἐρχομένω· πολλαὶ γὰρ ἀνὰ στρατόν εἰσι κέλευθοι.
φθέγγεο δ᾽ ἧ κεν ἴῃσθα καὶ ἐγρήγορθαι ἄνωχθι
πατρόθεν ἐκ γενεῆς ὀνομάζων ἄνδρα ἕκαστον
πάντας κυδαίνων· μηδὲ μεγαλίζεο θυμῷ,
ἀλλὰ καὶ αὐτοί περ πονεώμεθα· ὧδέ που ἄμμι
Ζεὺς ἐπὶ γιγνομένοισιν ἵει κακότητα βαρεῖαν.
  Ὣς εἰπὼν ἀπέπεμπεν ἀδελφεὸν εὖ ἐπιτείλας·
αὐτὰρ ὃ βῆ ῥ᾽ ἰέναι μετὰ Νέστορα ποιμένα λαῶν·
τὸν δ᾽ εὗρεν παρά τε κλισίῃ καὶ νηῒ μελαίνῃ
εὐνῇ ἔνι μαλακῇ· παρὰ δ᾽ ἔντεα ποικίλ᾽ ἔκειτο
ἀσπὶς καὶ δύο δοῦρε φαεινή τε τρυφάλεια.
πὰρ δὲ ζωστὴρ κεῖτο παναίολος, ᾧ ῥ᾽ ὁ γεραιὸς
ζώννυθ᾽ ὅτ᾽ ἐς πόλεμον φθισήνορα θωρήσσοιτο
λαὸν ἄγων, ἐπεὶ οὐ μὲν ἐπέτρεπε γήραϊ λυγρῷ.
ὀρθωθεὶς δ᾽ ἄρ᾽ ἐπ᾽ ἀγκῶνος κεφαλὴν ἐπαείρας
Ἀτρεΐδην προσέειπε καὶ ἐξερεείνετο μύθῳ·
τίς δ᾽ οὗτος κατὰ νῆας ἀνὰ στρατὸν ἔρχεαι οἶος
νύκτα δι᾽ ὀρφναίην, ὅτε θ᾽ εὕδουσι βροτοὶ ἄλλοι,
ἠέ τιν᾽ οὐρήων διζήμενος, ἤ τιν᾽ ἑταίρων;
φθέγγεο, μηδ᾽ ἀκέων ἐπ᾽ ἔμ᾽ ἔρχεο· τίπτε δέ σε χρεώ;
  Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
ὦ Νέστορ Νηληϊάδη μέγα κῦδος Ἀχαιῶν
γνώσεαι Ἀτρεΐδην Ἀγαμέμνονα, τὸν περὶ πάντων
Ζεὺς ἐνέηκε πόνοισι διαμπερὲς εἰς ὅ κ᾽ ἀϋτμὴ
ἐν στήθεσσι μένῃ καί μοι φίλα γούνατ᾽ ὀρώρῃ.
πλάζομαι ὧδ᾽ ἐπεὶ οὔ μοι ἐπ᾽ ὄμμασι νήδυμος ὕπνος
ἱζάνει, ἀλλὰ μέλει πόλεμος καὶ κήδε᾽ Ἀχαιῶν.
αἰνῶς γὰρ Δαναῶν περιδείδια, οὐδέ μοι ἦτορ
ἔμπεδον, ἀλλ᾽ ἀλαλύκτημαι, κραδίη δέ μοι ἔξω
στηθέων ἐκθρῴσκει, τρομέει δ᾽ ὑπὸ φαίδιμα γυῖα.
ἀλλ᾽ εἴ τι δραίνεις, ἐπεὶ οὐδὲ σέ γ᾽ ὕπνος ἱκάνει,
δεῦρ᾽ ἐς τοὺς φύλακας καταβήομεν, ὄφρα ἴδωμεν
μὴ τοὶ μὲν καμάτῳ ἀδηκότες ἠδὲ καὶ ὕπνῳ

„Stai împreună cu ei, mi-e teamă cumva pe-ntuneric
Drumul să nu rătăcim, că-n tabără căile-s multe.
Strigă pe-oriunde vei trece și-ndeamnă pe toți să vegheze,
Zi-i fiecărui pe nume și chiar după neam și părinte,
Laudă, 'nalță-i pe toți și lasă mândria deoparte.
Cată și noi să ne tot ostenim, că așa ni-i din fașă
Dat de la Zeus de sus să ducem povara osândei."
  Asta vorbi și pe frate-său bine-ndrumat îl trimise
Și luă drumul și el și se duse la Nestor, pe care
Lângă corabia neagră la cort îl găsi, pe un moale
Pat așternut odihnind, alături podoaba-i de arme,
Pavăză, sulițe două și chivăra cea sclipitoare
Și cingătoarea cu feluri de fețe, pe care bătrânul
O încingea, dacă-n fruntea oștirii pornea la războiul
Sângerător, niciodată dând pas bătrâneților triste.
Capu-și ridică deodată și-n cot răzămându-se Nestor
Lui Agamemnon îi zice și nedumirit îl întreabă:
  „Cine ești tu care singur în tabără pe la corăbii
Noaptea, când toți odihnesc, îmi horhăi așa pe-ntuneric?
Cauți un tovarăș ori umbli cumva după paznici de noapte?
Ce vrei? Vorbește. Tăcut să nu te apropii de mine."
  Craiul Atrid Agamemnon îndată lui Nestor răspunse:
  „Nestor al meu Neliene, tu mare-a Danailor fală,
Află că eu sunt Atrid Agamemnon, sunt nenorocitul
Căruia-i dat să mă zbucium mai mult decât alții, de-a pururi
Cât mai am suflet în piept și pot să mă țin pe picioare.
Umblu, că dulcea somnie de loc nu se prinde de mine,
Cuget mereu la război și mă doare cum sufer' ai noștri;
Tare mi-e teamă de bieții Danai și mi-e liniștea dusă,
Parcă-s din fire ieșit, se zbate să iasă din mine
Sufletul și am un tremur pe trup și pe dalbe picioare.
Dacă tu vrei să te miști, dacă n-ai și tu pace și-odihnă,
Haidem de vale la străji, să dăm raită pe-acolo-mpreună,
Ca să vedem dacă ei, obosiți de nesomn și de trudă,

κοιμήσωνται, ἀτὰρ φυλακῆς ἐπὶ πάγχυ λάθωνται.
δυσμενέες δ᾽ ἄνδρες σχεδὸν εἵαται· οὐδέ τι ἴδμεν
μή πως καὶ διὰ νύκτα μενοινήσωσι μάχεσθαι.
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ἀτρεΐδη κύδιστε ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον
οὔ θην Ἕκτορι πάντα νοήματα μητίετα Ζεὺς
ἐκτελέει, ὅσα πού νυν ἐέλπεται· ἀλλά μιν οἴω
κήδεσι μοχθήσειν καὶ πλείοσιν, εἴ κεν Ἀχιλλεὺς
ἐκ χόλου ἀργαλέοιο μεταστρέψῃ φίλον ἦτορ.
σοὶ δὲ μάλ᾽ ἕψομ᾽ ἐγώ· ποτὶ δ᾽ αὖ καὶ ἐγείρομεν ἄλλους
ἠμὲν Τυδεΐδην δουρὶ κλυτὸν ἠδ᾽ Ὀδυσῆα
ἠδ᾽ Αἴαντα ταχὺν καὶ Φυλέος ἄλκιμον υἱόν.
ἀλλ᾽ εἴ τις καὶ τοῦσδε μετοιχόμενος καλέσειεν
ἀντίθεόν τ᾽ Αἴαντα καὶ Ἰδομενῆα ἄνακτα·
τῶν γὰρ νῆες ἔασιν ἑκαστάτω, οὐδὲ μάλ᾽ ἐγγύς.
ἀλλὰ φίλον περ ἐόντα καὶ αἰδοῖον Μενέλαον
νεικέσω, εἴ πέρ μοι νεμεσήσεαι, οὐδ᾽ ἐπικεύσω
ὡς εὕδει, σοὶ δ᾽ οἴῳ ἐπέτρεψεν πονέεσθαι.
νῦν ὄφελεν κατὰ πάντας ἀριστῆας πονέεσθαι
λισσόμενος· χρειὼ γὰρ ἱκάνεται οὐκέτ᾽ ἀνεκτός.
Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
ὦ γέρον ἄλλοτε μέν σε καὶ αἰτιάασθαι ἄνωγα·
πολλάκι γὰρ μεθιεῖ τε καὶ οὐκ ἐθέλει πονέεσθαι
οὔτ᾽ ὄκνῳ εἴκων οὔτ᾽ ἀφραδίῃσι νόοιο,
ἀλλ᾽ ἐμέ τ᾽ εἰσορόων καὶ ἐμὴν ποτιδέγμενος ὁρμήν.
νῦν δ᾽ ἐμέο πρότερος μάλ᾽ ἐπέγρετο καί μοι ἐπέστη·
τὸν μὲν ἐγὼ προέηκα καλήμεναι οὓς σὺ μεταλλᾷς.
ἀλλ᾽ ἴομεν· κείνους δὲ κιχησόμεθα πρὸ πυλάων
ἐν φυλάκεσσ᾽, ἵνα γάρ σφιν ἐπέφραδον ἠγερέθεσθαι.
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
οὕτως οὔ τίς οἱ νεμεσήσεται οὐδ᾽ ἀπιθήσει
Ἀργείων, ὅτε κέν τιν᾽ ἐποτρύνῃ καὶ ἀνώγῃ.
Ὣς εἰπὼν ἔνδυνε περὶ στήθεσσι χιτῶνα,
ποσσὶ δ᾽ ὑπὸ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα,

Nu adormiră cumva și uitară cu totul de pază.
Prea sunt dușmanii aproape de noi și nu știm aieve,
Dacă nu-ncearcă cumva astă-noapte să dea bătălie."
Numaidecât i-a răspuns călărețul, cumintele Nestor:
„Tu al voinicilor crai, măritule Atrid Agamemnon,
Nu tot ce cugetă Hector și tot ce-și închipuie dânsul
Va împlini Cel-de-sus, ba-mi pare că chiar dimpotrivă,
Dânsul va fi cotropit de mai multe nevoi, când Ahile
Va lepăda de pe suflet povara mâniei cumplite.
Eu te urmez bucuros, dar hai să trezim și pe alții,
Pe Diomede, vultan la război, pe dibaciul Ulise
Și pe șoimanul de Aias precum și pe vladnicul Meges.
Ba să dea fuga pe loc cineva și să cheme pe craiul
Idomeneu și pe Aias Telamonianul, că nu li-i
Tabăr-aproape, ci prea e departe și-i drum pân-acolo.
Dar pe Menelau, oricât mi-i de drag și de vrednic de cinste,
Chiar de ți-ar fi cu bănat, voi spune-o deschis de la mine,
L-aș dojeni că el doarme și singur te lasă la lucru.
Ba era dânsul dator ca să stăruie acuma, s-alerge
Pe la fruntași, să se roage de toți, că e mare nevoia."
Craiul Atrid Agamemnon îndată răspunse lui Nestor:
„Eu ți-aș da voie oricând să-l învinui, moș Nestor, pe dânsul,
Căci lăsător e din fire și preget-adese la muncă;
Nu doar că nu se îndeamnă de lene și nu-l taie capul,
Ci se tot uită la mine și adastă din parte-mi îndemnul.
El îns-acum s-a trezit și a venit mai-nainte la mine.
Eu l-am trimis ca să cheme pe-aceia pe care tu-i cauți.
Hai dar să mergem. Pe ei i-om găsi între paznici-naintea
Porții, pe unde la cale pusei să s-adune cu toții."
Zise bătrânul atunci: „Numai astfel în tabăr-Aheii
Au să-l asculte pe el și n-o să se-mpizmuie nimeni
Când o să-i mâne la arme și o să le dea lor poruncă."
Asta zicându-i moș Nestor își pune cămașa pe dânsul,
Bine-și înoadă mândrețea de-opinci la picioarele-i dalbe

ἀμφὶ δ᾽ ἄρα χλαῖναν περονήσατο φοινικόεσσαν
διπλῆν ἐκταδίην, οὔλη δ᾽ ἐπενήνοθε λάχνη.
εἵλετο δ᾽ ἄλκιμον ἔγχος ἀκαχμένον ὀξέϊ χαλκῷ,
βῆ δ᾽ ἰέναι κατὰ νῆας Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων.
πρῶτον ἔπειτ᾽ Ὀδυσῆα Διὶ μῆτιν ἀτάλαντον
ἐξ ὕπνου ἀνέγειρε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ
φθεγξάμενος· τὸν δ᾽ αἶψα περὶ φρένας ἤλυθ᾽ ἰωή,
ἐκ δ᾽ ἦλθε κλισίης καί σφεας πρὸς μῦθον ἔειπε·
τίφθ᾽ οὕτω κατὰ νῆας ἀνὰ στρατὸν οἶοι ἀλᾶσθε
νύκτα δι᾽ ἀμβροσίην, ὅ τι δὴ χρειὼ τόσον ἵκει;
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
διογενὲς Λαερτιάδη πολυμήχαν᾽ Ὀδυσσεῦ
μὴ νεμέσα· τοῖον γὰρ ἄχος βεβίηκεν Ἀχαιούς.
ἀλλ᾽ ἕπε᾽, ὄφρα καὶ ἄλλον ἐγείρομεν ὅν τ᾽ ἐπέοικε
βουλὰς βουλεύειν, ἢ φευγέμεν ἠὲ μάχεσθαι.
Ὣς φάθ᾽, ὃ δὲ κλισίην δὲ κιὼν πολύμητις Ὀδυσσεὺς
ποικίλον ἀμφ᾽ ὤμοισι σάκος θέτο, βῆ δὲ μετ᾽ αὐτούς.
βὰν δ᾽ ἐπὶ Τυδεΐδην Διομήδεα· τὸν δὲ κίχανον
ἐκτὸς ἀπὸ κλισίης σὺν τεύχεσιν· ἀμφὶ δ᾽ ἑταῖροι
εὗδον, ὑπὸ κρασὶν δ᾽ ἔχον ἀσπίδας· ἔγχεα δέ σφιν
ὄρθ᾽ ἐπὶ σαυρωτῆρος ἐλήλατο, τῆλε δὲ χαλκὸς
λάμφ᾽ ὥς τε στεροπὴ πατρὸς Διός· αὐτὰρ ὅ γ᾽ ἥρως
εὗδ᾽, ὑπὸ δ᾽ ἔστρωτο ῥινὸν βοὸς ἀγραύλοιο,
αὐτὰρ ὑπὸ κράτεσφι τάπης τετάνυστο φαεινός.
τὸν παρστὰς ἀνέγειρε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ,
λὰξ ποδὶ κινήσας, ὄτρυνέ τε νείκεσέ τ᾽ ἄντην·
ἔγρεο Τυδέος υἱέ· τί πάννυχον ὕπνον ἀωτεῖς;
οὐκ ἀΐεις ὡς Τρῶες ἐπὶ θρωσμῷ πεδίοιο
εἵαται ἄγχι νεῶν, ὀλίγος δ᾽ ἔτι χῶρος ἐρύκει;
Ὣς φάθ᾽, ὃ δ᾽ ἐξ ὕπνοιο μάλα κραιπνῶς ἀνόρουσε,
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
σχέτλιός ἐσσι γεραιέ· σὺ μὲν πόνου οὔ ποτε λήγεις.
οὔ νυ καὶ ἄλλοι ἔασι νεώτεροι υἷες Ἀχαιῶν
οἵ κεν ἔπειτα ἕκαστον ἐγείρειαν βασιλήων

Și pe la umăr cu sponci își încheie o mantie roșă,
Largă, frumos îndoită pe el și cu mițe-atârnate.
Țeapăna-i lance cu vârf de aramă luând dup-aceea,
Merse la vase grăbit prin mijlocul oastei ahee.
Colo dintâi pe-Odiseu cel una cu Zeus la minte
Iute din somn a trezit călărețul Gerenios Nestor.
Glasu-i, când el a strigat, pe loc la ureche-i ajunse.
Iese Ulise din cort și răstit îi întreabă pe dânșii:
„Ce hoinăriți voi așa între corturi aici la corăbii,
Singuri în tainica noapte? Ce mare nevoie v-ajunge?"
Dar îl întâmpin' atunci călărețul Gerenios Nestor:
„Mult iscusite Odiseu, tu Laertiade mărite,
Nu fi pe noi supărat, că mare-i strâmtoarea oștirii.
Vino cu noi să trezim pe oricine-i dator să dea sfatul
La sfătuit, dacă-i fuga mai bună cumva ori războiul."
Asta bătrânul grăi și în cortu-i se-ntoarse Ulise,
Scutul pe umăr luând se duse-mpreună cu dânșii
După Tidide. Pe el în afară de cort îl găsiră
Unde dormea înarmat. Alături dormeau deopotrivă
Soții cu scutul sub cap, și lăncile lor pe aproape
Stau cu mânerul înfipte-n pământ și sclipea de pe ele
Boldul de aramă departe ca fulgerul tatălui Zeus.
Sta Diomede culcat pe o blană de taur sălbatic,
Iar pe sub cap el avea așternut un covor de minune.
Merse moș Nestor la el și cum îl clinti cu piciorul,
Iute din somn îl trezi și-ncepu să-i dea zor și să-l certe:
„Scoală și hai, Diomede. Ce dormi câtu-i noaptea și sforăi?
N-auzi c-aici pe tăpșanul câmpiei Troienii și-au masul
Lângă corăbii și-o palmă de loc ne desparte de dânșii?"
Asta-i vorbi, și Tidid deodată din somn se repede
Și cuvântează cu glas rostindu-le vorbe ce zboară:
„Moșule, strașnic mai ești. Tu n-ai niciodată odihnă.
Nu erau oare prin tabără alții de-ai noștri mai tineri
Care puteau mai curând să dea fuga la crai orișiunde

πάντῃ ἐποιχόμενοι; σὺ δ᾽ ἀμήχανός ἐσσι γεραιέ.
Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα φίλος κατὰ μοῖραν ἔειπες.
εἰσὶν μέν μοι παῖδες ἀμύμονες, εἰσὶ δὲ λαοὶ
καὶ πολέες, τῶν κέν τις ἐποιχόμενος καλέσειεν·
ἀλλὰ μάλα μεγάλη χρειὼ βεβίηκεν Ἀχαιούς.
νῦν γὰρ δὴ πάντεσσιν ἐπὶ ξυροῦ ἵσταται ἀκμῆς
ἢ μάλα λυγρὸς ὄλεθρος Ἀχαιοῖς ἠὲ βιῶναι.
ἀλλ᾽ ἴθι νῦν Αἴαντα ταχὺν καὶ Φυλέος υἱὸν
ἄνστησον· σὺ γάρ ἐσσι νεώτερος· εἴ μ᾽ ἐλεαίρεις.
Ὣς φάθ᾽, ὃ δ᾽ ἀμφ᾽ ὤμοισιν ἑέσσατο δέρμα λέοντος
αἴθωνος μεγάλοιο ποδηνεκές, εἵλετο δ᾽ ἔγχος.
βῆ δ᾽ ἰέναι, τοὺς δ᾽ ἔνθεν ἀναστήσας ἄγεν ἥρως.
Οἳ δ᾽ ὅτε δὴ φυλάκεσσιν ἐν ἀγρομένοισιν ἔμιχθεν,
οὐδὲ μὲν εὕδοντας φυλάκων ἡγήτορας εὗρον,
ἀλλ᾽ ἐγρηγορτὶ σὺν τεύχεσιν εἵατο πάντες.
ὡς δὲ κύνες περὶ μῆλα δυσωρήσωνται ἐν αὐλῇ
θηρὸς ἀκούσαντες κρατερόφρονος, ὅς τε καθ᾽ ὕλην
ἔρχηται δι᾽ ὄρεσφι· πολὺς δ᾽ ὀρυμαγδὸς ἐπ᾽ αὐτῷ
ἀνδρῶν ἠδὲ κυνῶν, ἀπό τέ σφισιν ὕπνος ὄλωλεν·
ὣς τῶν νήδυμος ὕπνος ἀπὸ βλεφάροιιν ὀλώλει
νύκτα φυλασσομένοισι κακήν· πεδίον δὲ γὰρ αἰεὶ
τετράφαθ᾽, ὁππότ᾽ ἐπὶ Τρώων ἀΐοιεν ἰόντων.
τοὺς δ᾽ ὁ γέρων γήθησεν ἰδὼν θάρσυνέ τε μύθῳ
καί σφεας φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
οὕτω νῦν φίλα τέκνα φυλάσσετε· μηδέ τιν᾽ ὕπνος
αἱρείτω, μὴ χάρμα γενώμεθα δυσμενέεσσιν.
Ὣς εἰπὼν τάφροιο διέσσυτο· τοὶ δ᾽ ἅμ᾽ ἕποντο
Ἀργείων βασιλῆες ὅσοι κεκλήατο βουλήν.
τοῖς δ᾽ ἅμα Μηριόνης καὶ Νέστορος ἀγλαὸς υἱὸς
ἤϊσαν· αὐτοὶ γὰρ κάλεον συμμητιάασθαι.
τάφρον δ᾽ ἐκδιαβάντες ὀρυκτὴν ἑδριόωντο
ἐν καθαρῷ, ὅθι δὴ νεκύων διεφαίνετο χῶρος
πιπτόντων· ὅθεν αὖτις ἀπετράπετ᾽ ὄβριμος Ἕκτωρ

Și să-i deștepte pe toți? Tu nu știi de trudă, moș Nestor."
Dar îi răspunse zicând călărețul Gerenios Nestor:
„Vorbele câte mi-ai spus, o fătul meu, drepte sunt toate.
Am și copii cumsecade și oameni destui în oștire,
Și unul din ei negreșit ar putea după crai să alerge,
Dar e grozavă nevoia ce-apasă pe-Ahei astă-noapte,
Doar pe tăișul de brici ne stă de acum nouă norocul:
Vorba-i ori jalnic pierim ori abia scăpa-vom cu viața.
Du-te dar repede acum și scoală pe Aias mai iute,
Scoală pe Meges, că tu ești mai tânăr, ai milă de mine."
Astfel îi zice, iar el își aruncă pe umere blana
Roibă de leu ce-l acoperă pân' la picior și cu lancea
Pleacă, și după ce-i scoală-i aduce cu sine viteazul.
Când după asta la străji se duseră ei împreună,
Nu mai găsiră dormind pe unul măcar dintre capii
Străjilor; ba ei stau treji și gata-narmați laolaltă.
Cum pe la strungă dulăii stau neadormiți după turmă,
Când aud ei de vreo fiară temută ce noaptea răsare
Dinspre pădure la munți, și mare e larma de oameni
Și de dulăi după fiară, de aceea și nu pot dormi peste noapte,
Astfel acuma și străjilor dus de pe pleoape li-i somnul
Alinător, că veghează în noaptea cea tristă și-ntr-una
Ochii-și înhoalbă spre câmp și așteaptă să vie Troienii.
Cum îi văzu, bucuros cu vorba moș Nestor începe
Să-i îmbărbate pe ei: „Voi fiilor, tot așa bine
Pază să țineți acum, pe nime din voi să nu-l fure
Somnul cumva și s-ajungem de râsul dușmanilor noștri."
Zise și șanțul sări; urmau după el împreună
Domnii ceilalți care fură chemați la sobor să s-adune.
S-alăturară la ei Merione și fiul lui Nestor,
Care mai fură poftiți să ia parte la sfat împreună.
După ce șanțul trecură, ei roată pe câmp s-așezară
Unde curat era locul și nu erau trupuri căzute,
Tocmai în partea de unde plecase năvalnicul Hector,

ὀλλὺς Ἀργείους, ὅτε δὴ περὶ νὺξ ἐκάλυψεν.
ἔνθα καθεζόμενοι ἔπε᾽ ἀλλήλοισι πίφαυσκον·
τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
ὦ φίλοι οὐκ ἂν δή τις ἀνὴρ πεπίθοιθ᾽ ἑῷ αὐτοῦ
θυμῷ τολμήεντι μετὰ Τρῶας μεγαθύμους
ἐλθεῖν, εἴ τινά που δηΐων ἕλοι ἐσχατόωντα,
ἤ τινά που καὶ φῆμιν ἐνὶ Τρώεσσι πύθοιτο,
ἅσσά τε μητιόωσι μετὰ σφίσιν, ἢ μεμάασιν
αὖθι μένειν παρὰ νηυσὶν ἀπόπροθεν, ἦε πόλιν δὲ
ἂψ ἀναχωρήσουσιν, ἐπεὶ δαμάσαντό γ᾽ Ἀχαιούς.
ταῦτά κε πάντα πύθοιτο, καὶ ἂψ εἰς ἡμέας ἔλθοι
ἀσκηθής· μέγα κέν οἱ ὑπουράνιον κλέος εἴη
πάντας ἐπ᾽ ἀνθρώπους, καί οἱ δόσις ἔσσεται ἐσθλή·
ὅσσοι γὰρ νήεσσιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι
τῶν πάντων οἱ ἕκαστος ὄϊν δώσουσι μέλαιναν
θῆλυν ὑπόρρηνον· τῇ μὲν κτέρας οὐδὲν ὁμοῖον,
αἰεὶ δ᾽ ἐν δαίτῃσι καὶ εἰλαπίνῃσι παρέσται.
Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.
τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Νέστορ ἔμ᾽ ὀτρύνει κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ
ἀνδρῶν δυσμενέων δῦναι στρατὸν ἐγγὺς ἐόντων
Τρώων· ἀλλ᾽ εἴ τίς μοι ἀνὴρ ἅμ᾽ ἕποιτο καὶ ἄλλος
μᾶλλον θαλπωρὴ καὶ θαρσαλεώτερον ἔσται.
σύν τε δύ᾽ ἐρχομένω καί τε πρὸ ὃ τοῦ ἐνόησεν
ὅππως κέρδος ἔῃ· μοῦνος δ᾽ εἴ πέρ τε νοήσῃ
ἀλλά τέ οἱ βράσσων τε νόος, λεπτὴ δέ τε μῆτις.
Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ἔθελον Διομήδεϊ πολλοὶ ἕπεσθαι.
ἠθελέτην Αἴαντε δύω θεράποντες Ἄρηος,
ἤθελε Μηριόνης, μάλα δ᾽ ἤθελε Νέστορος υἱός,
ἤθελε δ᾽ Ἀτρεΐδης δουρικλειτὸς Μενέλαος,
ἤθελε δ᾽ ὁ τλήμων Ὀδυσεὺς καταδῦναι ὅμιλον
Τρώων· αἰεὶ γάρ οἱ ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἐτόλμα.
τοῖσι δὲ καὶ μετέειπεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Τυδεΐδη Διόμηδες ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ

Când pe Ahei risipind, veni să-l învăluie noaptea.
Ei, așezându-se acolo, țineau cuvântări laolaltă.
Vorba deschise întâi călărețul gerenic moș Nestor:
„Dragii mei, nu-i oarecine cu inima cutezătoare,
Care se bizuie pân' la Troieni să se furișe-acuma
Și de la marginea taberei lor pe vreunul să prindă
Sau de la dânșii din zvon să afle cumva să ne spuie
Ce-o fi gândind să mai facă Troienii? Vor ei să mai steie
Lângă corăbii, departe de Troia, sau poate-ntr-acolo
Nu vor purcede 'napoi până nu vor putea să ne bată?
Astea să afle și teafăr la noi să se-ntoarcă pe urmă.
'Naltă mărire sub soare-l așteaptă pe el între oameni,
Doar o să-l laude toți și un dar prețuit o să-i deie
Domnii cu toții atunci, mai-marii acestor corăbii,
I-or dărui, fiecare din ei osebit, câte o oaie
Neagră cu miel și răsplata-i va fi cea mai bună din toate:
Fi-va de-a pururi poftit pe la praznice și la ospețe."
Astea bătrânul vorbi, ei molcom cu toții tăcură.
Rupse tăcerea și zise bărbatul Tidid Diomede:
„Inima cutezătoare pe mine mă-ndeamnă, moș Nestor,
Să mă strecor la dușmani prin tabăra care-i aproape.
Dac-ar fi totuși cumva oarecine să-mi fie tovarăș,
Mai cu nădejde și mai fără teamă mi-ar fi încercarea.
Dacă-mpreună merg doi, mai vede-nainte doar unul
Cum e mai bine; dar când este unul, de vede prin noapte,
Ochiul pătrunde mai greu și mai puțin ager e gândul."
Asta grăi, și o seamă voiau pe Tidid să-l urmeze,
Gata erau amândoi vultanii războiului Aias,
Gata era Merione, mai gata feciorul lui Nestor,
Ba și Menelau Atrid, vestitul în lupta cu suliți,
Și încercatul Ulise voia să răzbată în gloata
Celor din Troia, căci veșnic era inimos la bătaie.
Dar mijloci între dânșii Atrid Agamemnon și zise:
„Scumpe tu inimii mele, viteze Tidid Diomede,

τὸν μὲν δὴ ἕταρόν γ᾽ αἱρήσεαι ὅν κ᾽ ἐθέλῃσθα,
φαινομένων τὸν ἄριστον, ἐπεὶ μεμάασί γε πολλοί.
μηδὲ σύ γ᾽ αἰδόμενος σῇσι φρεσὶ τὸν μὲν ἀρείω
καλλείπειν, σὺ δὲ χείρον᾽ ὀπάσσεαι αἰδοῖ εἴκων
ἐς γενεὴν ὁρόων, μηδ᾽ εἰ βασιλεύτερός ἐστιν.
  Ὣς ἔφατ᾽, ἔδεισεν δὲ περὶ ξανθῷ Μενελάῳ.
τοῖς δ᾽ αὖτις μετέειπε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
εἰ μὲν δὴ ἕταρόν γε κελεύετέ μ᾽ αὐτὸν ἑλέσθαι,
πῶς ἂν ἔπειτ᾽ Ὀδυσῆος ἐγὼ θείοιο λαθοίμην,
οὗ πέρι μὲν πρόφρων κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ
ἐν πάντεσσι πόνοισι, φιλεῖ δέ ἑ Παλλὰς Ἀθήνη.
τούτου γ᾽ ἑσπομένοιο καὶ ἐκ πυρὸς αἰθομένοιο
ἄμφω νοστήσαιμεν, ἐπεὶ περίοιδε νοῆσαι.
Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
Τυδεΐδη μήτ᾽ ἄρ με μάλ᾽ αἴνεε μήτέ τι νείκει·
εἰδόσι γάρ τοι ταῦτα μετ᾽ Ἀργείοις ἀγορεύεις.
ἀλλ᾽ ἴομεν· μάλα γὰρ νὺξ ἄνεται, ἐγγύθι δ᾽ ἠώς,
ἄστρα δὲ δὴ προβέβηκε, παροίχωκεν δὲ πλέων νὺξ
τῶν δύο μοιράων, τριτάτη δ᾽ ἔτι μοῖρα λέλειπται.
  Ὣς εἰπόνθ᾽ ὅπλοισιν ἔνι δεινοῖσιν ἐδύτην.
Τυδεΐδῃ μὲν δῶκε μενεπτόλεμος Θρασυμήδης
φάσγανον ἄμφηκες· τὸ δ᾽ ἑὸν παρὰ νηῒ λέλειπτο·
καὶ σάκος· ἀμφὶ δέ οἱ κυνέην κεφαλῆφιν ἔθηκε
ταυρείην, ἄφαλόν τε καὶ ἄλλοφον, ἥ τε καταῖτυξ
κέκληται, ῥύεται δὲ κάρη θαλερῶν αἰζηῶν.
Μηριόνης δ᾽ Ὀδυσῆϊ δίδου βιὸν ἠδὲ φαρέτρην
καὶ ξίφος, ἀμφὶ δέ οἱ κυνέην κεφαλῆφιν ἔθηκε
ῥινοῦ ποιητήν· πολέσιν δ᾽ ἔντοσθεν ἱμᾶσιν
ἐντέτατο στερεῶς· ἔκτοσθε δὲ λευκοὶ ὀδόντες
ἀργιόδοντος ὑὸς θαμέες ἔχον ἔνθα καὶ ἔνθα
εὖ καὶ ἐπισταμένως· μέσσῃ δ᾽ ἐνὶ πῖλος ἀρήρει.
τήν ῥά ποτ᾽ ἐξ Ἐλεῶνος Ἀμύντορος Ὀρμενίδαο
ἐξέλετ᾽ Αὐτόλυκος πυκινὸν δόμον ἀντιτορήσας,
Σκάνδειαν δ᾽ ἄρα δῶκε Κυθηρίῳ Ἀμφιδάμαντι·

Ai să-ți alegi ca tovarăș pe care-i pofti și vei crede
Dintre aceștia mai bun, că mulți vor să vie cu tine.
Tu, de rușine, să nu lași pe cel mai voinic și pe altul
Mai puțin vrednic să iei de rușine cumva ca tovarăș,
Neamu-i în seamă luând, de-o fi chiar mai mare-n domnie."
  Asta el zise, cu teamă gândind la bălanul Menelau.
Dar cuvântează din nou Diomede, vârtos-strigătorul:
  „Dacă voi țineți ca eu după plac să-mi aleg un tovarăș,
Cum pot eu oare din parte-mi să uit pe slăvitul Ulise,
Care la orișice treburi cu sufletul și cutezarea
Stă ne-ntrecut și pe care-l iubește și Palas Atena?
Dacă-nsoți-mă-va el, prin foc și potop de vom trece,
Teferi venim înapoi, că-i prea cumpănit și cuminte."
  Lui Diomede la asta-i grăi încercatul Ulise:
  „Nici să mă lauzi prea mult și nici să mă scazi, Diomede,
Doar mă cunosc îndestul Aheii și nu e nevoie.
Hai să purcedem, că noaptea-i pe ducă, s-apropie ziua,
Stelele-n cer asfințesc, trecură mai bine de două
Părți ale nopții și numai o parte de-acum mai rămâne."
  Asta vorbir-amândoi și încinseră strașnice arme,
Lui Diomede Tidid i-a dat Trasimede voinicul
Spadă cu două tăișuri, căci el își lăsase la corturi
Spada, i-a dat și un scut. Și în cap el și-ndesă-apoi coiful
Fără de creastă și tui, o căciulă din blană de taur,
Cușmă ce apără capul voinicilor. Iar Merione
Sabia, arcul și tolba ce-avea le dădu lui Ulise.
El îi mai puse pe cap și o cușmă făcută din piele,
Bine-nnădită-năuntru cu împletituri de curele;
Pe dinafară de jur împrejur avea cușma podoabă
Numai colți albi de mistreți și tare-ndesiți erau colții
Bine de tot rânduiți. Iar la mijloc era pâsluită.
Cușma, pe care-o prădase Autolicos cândva lui Amintor,
Fiul lui Ormenos din Eleona, când hoțu-i călcase
Curtea cea bine-zidită, iar el în Citera o dete

Ἀμφιδάμας δὲ Μόλῳ δῶκε ξεινήϊον εἶναι,
αὐτὰρ ὃ Μηριόνῃ δῶκεν ᾧ παιδὶ φορῆναι·
δὴ τότ᾽ Ὀδυσσῆος πύκασεν κάρη ἀμφιτεθεῖσα.
Τὼ δ᾽ ἐπεὶ οὖν ὅπλοισιν ἔνι δεινοῖσιν ἐδύτην,
βάν ῥ᾽ ἰέναι, λιπέτην δὲ κατ᾽ αὐτόθι πάντας ἀρίστους.
τοῖσι δὲ δεξιὸν ἧκεν ἐρωδιὸν ἐγγὺς ὁδοῖο
Παλλὰς Ἀθηναίη· τοὶ δ᾽ οὐκ ἴδον ὀφθαλμοῖσι
νύκτα δι᾽ ὀρφναίην, ἀλλὰ κλάγξαντος ἄκουσαν.
χαῖρε δὲ τῷ ὄρνιθ᾽ Ὀδυσεύς, ἠρᾶτο δ᾽ Ἀθήνῃ·
κλῦθί μευ αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, ἥ τέ μοι αἰεὶ
ἐν πάντεσσι πόνοισι παρίστασαι, οὐδέ σε λήθω
κινύμενος· νῦν αὖτε μάλιστά με φῖλαι Ἀθήνη,
δὸς δὲ πάλιν ἐπὶ νῆας ἐϋκλεῖας ἀφικέσθαι
ῥέξαντας μέγα ἔργον, ὅ κε Τρώεσσι μελήσῃ.
Δεύτερος αὖτ᾽ ἠρᾶτο βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
κέκλυθι νῦν καὶ ἐμεῖο Διὸς τέκος Ἀτρυτώνη·
σπεῖό μοι ὡς ὅτε πατρὶ ἅμ᾽ ἕσπεο Τυδέϊ δίῳ
ἐς Θήβας, ὅτε τε πρὸ Ἀχαιῶν ἄγγελος ᾔει.
τοὺς δ᾽ ἄρ᾽ ἐπ᾽ Ἀσωπῷ λίπε χαλκοχίτωνας Ἀχαιούς,
αὐτὰρ ὃ μειλίχιον μῦθον φέρε Καδμείοισι
κεῖσ᾽· ἀτὰρ ἂψ ἀπιὼν μάλα μέρμερα μήσατο ἔργα
σὺν σοὶ δῖα θεά, ὅτε οἱ πρόφρασσα παρέστης.
ὣς νῦν μοι ἐθέλουσα παρίσταο καί με φύλασσε.
σοὶ δ᾽ αὖ ἐγὼ ῥέξω βοῦν ἦνιν εὐρυμέτωπον
ἀδμήτην, ἣν οὔ πω ὑπὸ ζυγὸν ἤγαγεν ἀνήρ·
τήν τοι ἐγὼ ῥέξω χρυσὸν κέρασιν περιχεύας.
Ὣς ἔφαν εὐχόμενοι, τῶν δ᾽ ἔκλυε Παλλὰς Ἀθήνη.
οἳ δ᾽ ἐπεὶ ἠρήσαντο Διὸς κούρῃ μεγάλοιο,
βάν ῥ᾽ ἴμεν ὥς τε λέοντε δύω διὰ νύκτα μέλαιναν
ἂμ φόνον, ἂν νέκυας, διά τ᾽ ἔντεα καὶ μέλαν αἷμα.
Οὐδὲ μὲν οὐδὲ Τρῶας ἀγήνορας εἴασεν Ἕκτωρ
εὕδειν, ἀλλ᾽ ἅμυδις κικλήσκετο πάντας ἀρίστους,
ὅσσοι ἔσαν Τρώων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες·
τοὺς ὅ γε συγκαλέσας πυκινὴν ἀρτύνετο βουλήν·

Lui Amfidamas din Scandia, iar Amfidamas ca oaspe
Cușma o dete lui Mol și fiului său Merione
Ca să o poarte, și acuma pe cap îi veni lui Ulise.
După ce astfel își puseră armele înfricoșate,
Ei și pornir-amândoi, fruntașii rămaser-acolo.
Cum ei pășeau, un bâtlan trimis de Atena, la dreapta
Lor le zbură pe aproape; nimic nu văzură cu ochii,
Noaptea cernită fiind, numai țipătul lui auziră.
Vesel de semnul acesta, Ulise-ncepu să se roage:
„Ruga-mi ascultă, tu fiică a vijeliosului Zeus,
Care de față-mi ești pururi la toată trudirea și orice
Pas îmi cunoști; mai ales acum ocrotește-m, -Ateno,
Fă tu-napoi să ne-ntoarcem în tabără plini de mărire,
După vreo mare ispravă, ca bine s-o simtă dușmanii.”
Roagă-se apoi după el Tidid Diomede bărbatul:
„Ruga mi-ascultă și mie, tu fiică ne-nvins-a lui Zeus,
Mă însoțește cum tu însoțit-ai pe tata Tideus
Odinioară la Teba, când sol îl trimiser-Aheii.
El la Asopos pe-Ahei înarmați i-a lăsat și de-acolo
Pașnică vorbă le-aduse tebanilor. Dar la întorsu-i
Fapte viteze de pomină puse la cale prin tine,
’Naltă zeiță, că stat-ai alături de el cu priință.
Fii tu tot bună și mie, păzește-m-acum și m-ajută.
Eu mulțumi-voi jertfindu-ți o tânără juncă frumoasă
Nedomolită ce încă la jug nu o puse plugarul;
Junca eu am să ți-o-nchin poleind-o pe coarne cu aur.”
Astfel în rugă ziceau și fur-ascultați de Atena.
După ce ei se rugară de-a marelui Zeus copilă,
Ca o pereche de lei ’naintară în beznă de noapte
Printre măceluri și leșuri și arme și cheaguri de sânge.
Nu da nici Hector odihnă Troienilor somnul să guste,
Ci-și colăci pe fruntași dup-aceea, pe toți laolaltă,
Care erau căpetenii și oameni cu grija oștirii.
Cum îi chemă, iscodi el un plan potrivit și le zise:

τίς κέν μοι τόδε ἔργον ὑποσχόμενος τελέσειε
δώρῳ ἔπι μεγάλῳ; μισθὸς δέ οἱ ἄρκιος ἔσται.
δώσω γὰρ δίφρόν τε δύω τ᾽ ἐριαύχενας ἵππους
οἵ κεν ἄριστοι ἔωσι θοῇς ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν
ὅς τίς κε τλαίη, οἷ τ᾽ αὐτῷ κῦδος ἄροιτο,
νηῶν ὠκυπόρων σχεδὸν ἐλθέμεν, ἔκ τε πυθέσθαι
ἠὲ φυλάσσονται νῆες θοαὶ ὡς τὸ πάρος περ,
ἦ ἤδη χείρεσσιν ὑφ᾽ ἡμετέρῃσι δαμέντες
φύξιν βουλεύουσι μετὰ σφίσιν, οὐδ᾽ ἐθέλουσι
νύκτα φυλασσέμεναι, καμάτῳ ἀδηκότες αἰνῷ.
Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.
ἦν δέ τις ἐν Τρώεσσι Δόλων Εὐμήδεος υἱὸς
κήρυκος θείοιο πολύχρυσος πολύχαλκος,
ὃς δή τοι εἶδος μὲν ἔην κακός, ἀλλὰ ποδώκης·
αὐτὰρ ὃ μοῦνος ἔην μετὰ πέντε κασιγνήτῃσιν.
ὅς ῥα τότε Τρωσίν τε καὶ Ἕκτορι μῦθον ἔειπεν·
Ἕκτορ ἔμ᾽ ὀτρύνει κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ
νηῶν ὠκυπόρων σχεδὸν ἐλθέμεν ἔκ τε πυθέσθαι.
ἀλλ᾽ ἄγε μοι τὸ σκῆπτρον ἀνάσχεο, καί μοι ὄμοσσον
ἦ μὲν τοὺς ἵππους τε καὶ ἅρματα ποικίλα χαλκῷ
δωσέμεν, οἳ φορέουσιν ἀμύμονα Πηλεΐωνα,
σοὶ δ᾽ ἐγὼ οὐχ ἅλιος σκοπὸς ἔσσομαι οὐδ᾽ ἀπὸ δόξης·
τόφρα γὰρ ἐς στρατὸν εἶμι διαμπερὲς ὄφρ᾽ ἂν ἵκωμαι
νῆ᾽ Ἀγαμεμνονέην, ὅθι που μέλλουσιν ἄριστοι
βουλὰς βουλεύειν ἢ φευγέμεν ἠὲ μάχεσθαι.
Ὣς φάθ᾽, ὃ δ᾽ ἐν χερσὶ σκῆπτρον λάβε καί οἱ ὄμοσσεν·
ἴστω νῦν Ζεὺς αὐτὸς ἐρίγδουπος πόσις Ἥρης
μὴ μὲν τοῖς ἵπποισιν ἀνὴρ ἐποχήσεται ἄλλος
Τρώων, ἀλλά σέ φημι διαμπερὲς ἀγλαϊεῖσθαι.
Ὣς φάτο καί ῥ᾽ ἐπίορκον ἐπώμοσε, τὸν δ᾽ ὀρόθυνεν·
αὐτίκα δ᾽ ἀμφ᾽ ὤμοισιν ἐβάλλετο καμπύλα τόξα,
ἕσσατο δ᾽ ἔκτοσθεν ῥινὸν πολιοῖο λύκοιο,
κρατὶ δ᾽ ἐπὶ κτιδέην κυνέην, ἕλε δ᾽ ὀξὺν ἄκοντα,
βῆ δ᾽ ἰέναι προτὶ νῆας ἀπὸ στρατοῦ· οὐδ᾽ ἄρ᾽ ἔμελλεν

„Cine ar putea jurui că va duce la capăt o treabă,
Dac-ar primi un dar mare? De-ajuns o să-i fie răsplata,
I-oi dărui o teleagă și doi telegari de cei mândri,
Lungi la grumaz, care ar fi mai de soi la corăbii,
Dacă un nume voind să-și capete, o să cuteze
Pe la corăbii să meargă pe-ascuns ca să prindă de veste,
Oare mai stau priveghind și-și apără tabăr-Aheii
Sau de-astă dată, bătuți pe de-a-ntregul de mânile noastre
Gata sunt ei să ia fuga pe mare și nu mai vor noaptea
Pază să ție, fiind istoviți dup-atâta trudire.”
Zise al lui Priam fecior, ei molcom tăcură cu toții.
Fost-a la ei un bărbat, unul Dolon, fecior lui Eumede,
Crainicul dumnezeiesc, bogat în aramă și aur.
Dânsul la chip era slut, dar neîntrecut de picioare;
Singurul frate la cinci surori era tânărul Dolon
Care lui Hector atunci în fața Troienilor zise:
„Inima cutezătoare pe mine mă-ndeamnă, o, Hector,
Pe la corăbii să merg după știrea dorită de tine;
’Nalță dar sceptrul în sus și jură că-mi dărui aieve
Mândra pereche de cai cu caru-nflorit în aramă,
Care prin tabără poartă pe–alesul viteaz, pe Ahile.
Nu-ți voi fi eu de prisos ca iscoadă, ci după dorință;
Am să mă furiș prin tabără pân-oi ajunge la vasul
Lui Agamemnon, pe unde s-or fi adunând căpitanii
Sfat între ei sfătuind să fugă-napoi ori să lupte.”
Zise, iar el luă sceptrul în mână și prinse să jure:
„Martor să-mi fie chiar Zeus, acel care tună-n văzduhuri
N-are să umble cu caii aceia nici unul de-ai noștri,
Jurui că numai tu singur pe veci o s-ai parte de dânșii.”
Astfel îi jură-n deșert; dar Dolon, stârnit după asta,
Arcul sucit își aruncă pe umăr îndată și tolba;
Pe dinafară se-mbracă cu-o blană de lup cenușie,
Capu-ntr-o piele de jder și-l înfundă și-o lance ascuțită
El apucând, o porni spre corăbii, dar n-a fost să vie

ἐλθὼν ἐκ νηῶν ἂψ Ἕκτορι μῦθον ἀποίσειν.
ἀλλ᾽ ὅτε δή ῥ᾽ ἵππων τε καὶ ἀνδρῶν κάλλιφ᾽ ὅμιλον,
βῆ ῥ᾽ ἀν᾽ ὁδὸν μεμαώς· τὸν δὲ φράσατο προσιόντα
διογενὴς Ὀδυσεύς, Διομήδεα δὲ προσέειπεν·
οὗτός τις Διόμηδες ἀπὸ στρατοῦ ἔρχεται ἀνήρ,
οὐκ οἶδ᾽ ἢ νήεσσιν ἐπίσκοπος ἡμετέρῃσιν,
ἦ τινα συλήσων νεκύων κατατεθνηώτων.
ἀλλ᾽ ἐῶμέν μιν πρῶτα παρεξελθεῖν πεδίοιο
τυτθόν· ἔπειτα δέ κ᾽ αὐτὸν ἐπαΐξαντες ἕλοιμεν
καρπαλίμως· εἰ δ᾽ ἄμμε παραφθαίησι πόδεσσιν,
αἰεί μιν ἐπὶ νῆας ἀπὸ στρατόφι προτιειλεῖν
ἔγχει ἐπαΐσσων, μή πως προτὶ ἄστυ ἀλύξῃ.
  Ὣς ἄρα φωνήσαντε παρὲξ ὁδοῦ ἐν νεκύεσσι
κλινθήτην· ὃ δ᾽ ἄρ᾽ ὦκα παρέδραμεν ἀφραδίῃσιν.
ἀλλ᾽ ὅτε δή ῥ᾽ ἀπέην ὅσσόν τ᾽ ἐπὶ οὖρα πέλονται
ἡμιόνων· αἱ γάρ τε βοῶν προφερέστεραί εἰσιν
ἑλκέμεναι νειοῖο βαθείης πηκτὸν ἄροτρον·
τὼ μὲν ἐπεδραμέτην, ὃ δ᾽ ἄρ᾽ ἔστη δοῦπον ἀκούσας.
ἔλπετο γὰρ κατὰ θυμὸν ἀποστρέψοντας ἑταίρους
ἐκ Τρώων ἰέναι πάλιν Ἕκτορος ὀτρύναντος.
ἀλλ᾽ ὅτε δή ῥ᾽ ἄπεσαν δουρηνεκὲς ἢ καὶ ἔλασσον,
γνῶ ῥ᾽ ἄνδρας δηΐους, λαιψηρὰ δὲ γούνατ᾽ ἐνώμα
φευγέμεναι· τοὶ δ᾽ αἶψα διώκειν ὁρμήθησαν.
ὡς δ᾽ ὅτε καρχαρόδοντε δύω κύνε εἰδότε θήρης
ἢ κεμάδ᾽ ἠὲ λαγωὸν ἐπείγετον ἐμμενὲς αἰεὶ
χῶρον ἀν᾽ ὑλήενθ᾽, ὃ δέ τε προθέῃσι μεμηκώς,
ὣς τὸν Τυδεΐδης ἠδ᾽ ὁ πτολίπορθος Ὀδυσσεὺς
λαοῦ ἀποτμήξαντε διώκετον ἐμμενὲς αἰεί.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ τάχ᾽ ἔμελλε μιγήσεσθαι φυλάκεσσι
φεύγων ἐς νῆας, τότε δὴ μένος ἔμβαλ᾽ Ἀθήνη
Τυδεΐδῃ, ἵνα μή τις Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
φθαίη ἐπευξάμενος βαλέειν, ὃ δὲ δεύτερος ἔλθοι.
δουρὶ δ᾽ ἐπαΐσσων προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
ἠὲ μέν᾽ ἠέ σε δουρὶ κιχήσομαι, οὐδέ σέ φημι

De la corăbii-napoi, răspuns să-i aducă lui Hector.
Cum părăsi el atunci duiumul de oameni și care,
Drumul în pripă luând, purcesul din Zeus, Ulise,
Pe întuneric îndată-l zări și ortacului zise:
  „Uite colea, Diomede, că vine din tabără unul.
Nu știu de vine cumva ca iscoadă la noi, la corăbii,
Sau să despoaie de arme pe morții rămași pe câmpie.
Dar să-l lăsăm o bucată să treacă pe șes înainte,
Repede apoi, năpustindu-ne asupra-i, să punem îndată
Mâna pe el. Dacă însă cumva din picior ne va-ntrece,
Sai tu cu lancea la el și rupe-l de tabăr, -alungă-l
Tot spre corăbii să nu dea el fuga-napoi spre cetate."
  Asta ziceau, și din cale cârmind s-aplecară-ntre leșuri.
Făr' a-și da seama iscoada în grabă trecu pe de lături.
Când fu departe de ei ca de-o brazdă ce-o trage catârul,
Doar mai destoinici ca boii sunt numai catârii la trasul
Plugului din răsputere prin țelină – dânșii la Dolon
Se repeziră, iar el se opri auzind tropotitul;
Și-nchipuise că vin de la oastea troiană niscaiva
Soți să-l întoarcă-napoi, după altă porunc-a lui Hector.
Când depărtarea de dânșii era de-o bătaie de lance
Ori mai puțin, el văzu pe dușmani și o rupse de fugă.
Ei năvăliră spre el și iute-l luară la goană.
Cum câteodată ogarii colțoși și deprinși la vânaturi
Dau de vr'un iepure sau de vr'un cerb și luându-l în goană
Nu-l mai slăbesc în păduri, el țipă și fuge-nainte;
Astfel Tidid Diomede și cuceritorul Ulise,
Cum îl răzniră de oaste, mereu s-ațineau după Dolon.
Când, spre corăbii luând-o, el sta să se bage-ntre paznici,
Palas Atena-i adause inima lui Diomede,
Teamă fiindu-i să nu-și facă fală-ntre Ahei oarecine
Că-l nimeri înainte și numai pe urmă Tidide.
Deci se răpede la dânsul cu lancea și-i strigă viteazul:
  „Stai, ori cu sulița dau. De mâna mea n-ai să scapi lesne

δηρὸν ἐμῆς ἀπὸ χειρὸς ἀλύξειν αἰπὺν ὄλεθρον.
Ἦ ῥα καὶ ἔγχος ἀφῆκεν, ἑκὼν δ᾽ ἡμάρτανε φωτός·
δεξιτερὸν δ᾽ ὑπὲρ ὦμον ἐΰξου δουρὸς ἀκωκὴ
ἐν γαίῃ ἐπάγη· ὃ δ᾽ ἄρ᾽ ἔστη τάρβησέν τε
βαμβαίνων· ἄραβος δὲ διὰ στόμα γίγνετ᾽ ὀδόντων·
χλωρὸς ὑπαὶ δείους· τὼ δ᾽ ἀσθμαίνοντε κιχήτην,
χειρῶν δ᾽ ἁψάσθην· ὃ δὲ δακρύσας ἔπος ηὔδα·
ζωγρεῖτ᾽, αὐτὰρ ἐγὼν ἐμὲ λύσομαι· ἔστι γὰρ ἔνδον
χαλκός τε χρυσός τε πολύκμητός τε σίδηρος,
τῶν κ᾽ ὔμμιν χαρίσαιτο πατὴρ ἀπερείσι᾽ ἄποινα
εἴ κεν ἐμὲ ζωὸν πεπύθοιτ᾽ ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν.
Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
θάρσει, μηδέ τί τοι θάνατος καταθύμιος ἔστω.
ἀλλ᾽ ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον·
πῇ δὴ οὕτως ἐπὶ νῆας ἀπὸ στρατοῦ ἔρχεαι οἶος
νύκτα δι᾽ ὀρφναίην, ὅτε θ᾽ εὕδουσι βροτοὶ ἄλλοι;
ἤ τινα συλήσων νεκύων κατατεθνηώτων;
ἦ σ᾽ Ἕκτωρ προέηκε διασκοπιᾶσθαι ἕκαστα
νῆας ἔπι γλαφυράς; ἦ σ᾽ αὐτὸν θυμὸς ἀνῆκε;
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα Δόλων, ὑπὸ δ᾽ ἔτρεμε γυῖα·
πολλῇσίν μ᾽ ἄτῃσι παρὲκ νόον ἤγαγεν Ἕκτωρ,
ὅς μοι Πηλεΐωνος ἀγαυοῦ μώνυχας ἵππους
δωσέμεναι κατένευσε καὶ ἅρματα ποικίλα χαλκῷ,
ἠνώγει δέ μ᾽ ἰόντα θοὴν διὰ νύκτα μέλαιναν
ἀνδρῶν δυσμενέων σχεδὸν ἐλθέμεν, ἔκ τε πυθέσθαι
ἠὲ φυλάσσονται νῆες θοαὶ ὡς τὸ πάρος περ,
ἦ ἤδη χείρεσσιν ὑφ᾽ ἡμετέρῃσι δαμέντες
φύξιν βουλεύουσι μετὰ σφίσιν, οὐδ᾽ ἐθέλουσι
νύκτα φυλασσέμεναι, καμάτῳ ἀδηκότες αἰνῷ.
Τὸν δ᾽ ἐπιμειδήσας προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
ἦ ῥά νύ τοι μεγάλων δώρων ἐπεμαίετο θυμὸς
ἵππων Αἰακίδαο δαΐφρονος· οἳ δ᾽ ἀλεγεινοὶ
ἀνδράσι γε θνητοῖσι δαμήμεναι ἠδ᾽ ὀχέεσθαι
ἄλλῳ γ᾽ ἢ Ἀχιλῆϊ, τὸν ἀθανάτη τέκε μήτηρ.

Și-ndelungat, că pe loc te ajunge năprasnică moarte.”
Zise și lancea zvârlind, el nu-l nemeri cu ’nadinsul.
Capătul netedei lănci îi trecu peste umăr la dreapta
Și-nțepeni în pământ. El stete cuprins de cutremur
Și dârdâind, că prinse să-i clănțăne dinții în gură,
Galben de spaimă, iar ei gâfâind îl ajunseră-ndată
Și-l apucară de mâini. Cu lacrimi în ochi el se roagă:
„Nu mă ucideți, eu zilele am să-mi răscumpăr. Acasă
Am și eu aur și-aramă și fier făurit în tot chipul;
Tata v-ar da ca răsplată o mare grămadă din ele,
Dacă va ști că sunt viu și trăiesc pe aici la corăbii.”
Astfel îi zise lui Dolon atunci iscusitul Ulise:
„Fii liniștit despre asta, să n-ai nici o grijă de moarte.
Numai atâta răspunde-mi și spune-mi curat adevărul:
Unde-ai pornit-o din tabără singur așa spre corăbii
Pe întunericul nopții, când doarme-n odihnă tot insul?
Vii după pradă la morți care zac răspândiți pe câmpie?
Ori la corăbii, la noi, te trimise chiar Hector, ca toate
Să iscodești și să vezi? Sau tu vii așa de la tine?”
Dolon atunci a răspuns cuprins pe picioare de-un tremur:
„Hector mă scoase din minte smomindu-mă bietul de mine,
Că-mi jurui telegarii cei tari de copită și carul
Scânteietor de aramă ce poartă pe-Ahile slăvitul,
Și-mi porunci să pornesc prin neguri de noapte fugară
Și să mă furiș pe lângă oștirea dușmană, să aflu
Dacă mai sunt ca-nainte apărate ale voastre corăbii
Sau poate voi, cotropiți fiind de puterile noastre,
Gata de fugă sunteți și nu mai voiți astă-noapte
Paza să țineți, fiind istoviți după marea trudire.”
Dar iscusitul Ulise la asta zâmbind, îi răspunse:
„Hei, că la daruri prea mari lăcomit-ai râvnind telegarii
Unui viteaz ca Ahile! Dar tare anevoie pe dânșii
Oamenii cei muritori să-i poată struni ori să-i mâne
Alții afară de-Ahile, născutul din mamă zeiță.

ἀλλ᾽ ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον·
ποῦ νῦν δεῦρο κιὼν λίπες Ἕκτορα ποιμένα λαῶν;
ποῦ δέ οἱ ἔντεα κεῖται ἀρήϊα, ποῦ δέ οἱ ἵπποι;
πῶς δαὶ τῶν ἄλλων Τρώων φυλακαί τε καὶ εὐναί;
ἅσσά τε μητιόωσι μετὰ σφίσιν, ἢ μεμάασιν
αὖθι μένειν παρὰ νηυσὶν ἀπόπροθεν, ἦε πόλιν δὲ
ἂψ ἀναχωρήσουσιν, ἐπεὶ δαμάσαντό γ᾽ Ἀχαιούς.
Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπε Δόλων Εὐμήδεος υἱός·
τοὶ γὰρ ἐγώ τοι ταῦτα μάλ᾽ ἀτρεκέως καταλέξω.
Ἕκτωρ μὲν μετὰ τοῖσιν, ὅσοι βουληφόροι εἰσί,
βουλὰς βουλεύει θείου παρὰ σήματι Ἴλου
νόσφιν ἀπὸ φλοίσβου· φυλακὰς δ᾽ ἃς εἴρεαι ἥρως
οὔ τις κεκριμένη ῥύεται στρατὸν οὐδὲ φυλάσσει.
ὅσσαι μὲν Τρώων πυρὸς ἐσχάραι, οἷσιν ἀνάγκη
οἳ δ᾽ ἐγρηγόρθασι φυλασσέμεναί τε κέλονται
ἀλλήλοις· ἀτὰρ αὖτε πολύκλητοι ἐπίκουροι
εὕδουσι· Τρωσὶν γὰρ ἐπιτραπέουσι φυλάσσειν·
οὐ γάρ σφιν παῖδες σχεδὸν εἵαται οὐδὲ γυναῖκες.
Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
πῶς γὰρ νῦν Τρώεσσι μεμιγμένοι ἱπποδάμοισιν
εὕδουσ᾽ ἦ ἀπάνευθε; δίειπέ μοι ὄφρα δαείω.
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα Δόλων Εὐμήδεος υἱός·
τοὶ γὰρ ἐγὼ καὶ ταῦτα μάλ᾽ ἀτρεκέως καταλέξω.
πρὸς μὲν ἁλὸς Κᾶρες καὶ Παίονες ἀγκυλότοξοι
καὶ Λέλεγες καὶ Καύκωνες δῖοί τε Πελασγοί,
πρὸς Θύμβρης δ᾽ ἔλαχον Λύκιοι Μυσοί τ᾽ ἀγέρωχοι
καὶ Φρύγες ἱππόμαχοι καὶ Μῄονες ἱπποκορυσταί.
ἀλλὰ τί ἢ ἐμὲ ταῦτα διεξερέεσθε ἕκαστα;
εἰ γὰρ δὴ μέματον Τρώων καταδῦναι ὅμιλον
Θρήϊκες οἷδ᾽ ἀπάνευθε νεήλυδες ἔσχατοι ἄλλων·
ἐν δέ σφιν Ῥῆσος βασιλεὺς πάϊς Ἠϊονῆος.
τοῦ δὴ καλλίστους ἵππους ἴδον ἠδὲ μεγίστους·
λευκότεροι χιόνος, θείειν δ᾽ ἀνέμοισιν ὁμοῖοι·
ἅρμα δέ οἱ χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ εὖ ἤσκηται·

Ia mai răspunde-mi tu iară și spune-mi curat adevărul:
Unde lăsași la plecare pe Hector, a oștilor frunte?
Unde sunt armele lui așezate și unde-i sunt caii?
Cum stă cu paza și locul de mas al oștirii troiene?
Ce gând mai au după asta? Mai vor ei pe loc să rămâie
Lângă corăbii, departe de-ai lor, și spre zidul cetății
Nu se vor trage-napoi până nu-i vor înfrânge pe-ai noștri?"
Eumedianul atunci din nou lui Ulise-i răspunse:
„Și despre asta ți-oi spune eu drept și curat adevărul.
Hector își strânse pe sfetnici și ține cu ei adunare
Lângă mormântul lui Ilos, departe de zgomotul oastei.
Cât despre paza ce-ntrebi, să știi că nici una, viteze,
Nu-i osebită să apere armia și să vegheze.
Locuitorii Troieni, siliți de nevoie, la focuri
Stau priveghind și mereu între dânșii se-ndeamnă la pază.
Numai tovarășii lor, care fură chemați de departe,
Dorm fără grijă și lasă Troienilor paza oștirii,
Nefiind doar pe aproape nevestele lor și copiii."
Iar după asta-l întreabă pe Dolon istețul Ulise:
„Ce fel acuma dorm ei, de-a valma cumva cu Troienii
Sau mai încolo, deoparte? Mai spune și-nvață-mă și-asta."
Eumedianul atunci din nou lămuri pe Ulise:
„Și despre aceea ți-oi spune eu drept și curat adevărul.
Pe de o parte, spre mare sunt Carii, Peonii arcașii,
Dumnezeieștii Pelasgi, Cauconii precum și Lelegii;
Iar despre Timbra sunt Mizii tari de vârtute, Licienii
Și strunitorii de cai Frigienii precum și Meonii
Cei care luptă din care. Dar ce mă-ntrebați de-amănuntul
Voi despre asta? De vreți să pătrundeți în tabăra noastră,
Tracii, veniți de curând, se află la marginea oastei;
Resos li-i Domnul, odrasla lui Eioneu, și-i acolo.
Caii văzutu-i-am eu, n-au seamăn de mari și de-mândri,
Albi ca zăpada sunt ei și la fugă sunt repezi ca vântul.
Și ferecat îi e carul cu aur și argint, și mai are

τεύχεα δὲ χρύσεια πελώρια θαῦμα ἰδέσθαι
ἤλυθ᾽ ἔχων· τὰ μὲν οὔ τι καταθνητοῖσιν ἔοικεν
ἄνδρεσσιν φορέειν, ἀλλ᾽ ἀθανάτοισι θεοῖσιν.
ἀλλ᾽ ἐμὲ μὲν νῦν νηυσὶ πελάσσετον ὠκυπόροισιν,
ἠέ με δήσαντες λίπετ᾽ αὐτόθι νηλέϊ δεσμῷ,
ὄφρά κεν ἔλθητον καὶ πειρηθῆτον ἐμεῖο
ἠὲ κατ᾽ αἶσαν ἔειπον ἐν ὑμῖν, ἦε καὶ οὐκί.
Τὸν δ᾽ ἄρ᾽ ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
μὴ δή μοι φύξίν γε Δόλων ἐμβάλλεο θυμῷ·
ἐσθλά περ ἀγγείλας, ἐπεὶ ἵκεο χεῖρας ἐς ἁμάς.
εἰ μὲν γάρ κέ σε νῦν ἀπολύσομεν ἠὲ μεθῶμεν,
ἦ τε καὶ ὕστερον εἶσθα θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν
ἠὲ διοπτεύσων ἢ ἐναντίβιον πολεμίξων·
εἰ δέ κ᾽ ἐμῇς ὑπὸ χερσὶ δαμεὶς ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσῃς,
οὐκέτ᾽ ἔπειτα σὺ πῆμά ποτ᾽ ἔσσεαι Ἀργείοισιν.
Ἦ, καὶ ὃ μέν μιν ἔμελλε γενείου χειρὶ παχείῃ
ἁψάμενος λίσσεσθαι, ὃ δ᾽ αὐχένα μέσσον ἔλασσε
φασγάνῳ ἀΐξας, ἀπὸ δ᾽ ἄμφω κέρσε τένοντε·
φθεγγομένου δ᾽ ἄρα τοῦ γε κάρη κονίῃσιν ἐμίχθη.
τοῦ δ᾽ ἀπὸ μὲν κτιδέην κυνέην κεφαλῆφιν ἕλοντο
καὶ λυκέην καὶ τόξα παλίντονα καὶ δόρυ μακρόν·
καὶ τά γ᾽ Ἀθηναίῃ ληΐτιδι δῖος Ὀδυσσεὺς
ὑψόσ᾽ ἀνέσχεθε χειρὶ καὶ εὐχόμενος ἔπος ηὔδα·
χαῖρε θεὰ τοῖσδεσσι· σὲ γὰρ πρώτην ἐν Ὀλύμπῳ
πάντων ἀθανάτων ἐπιδωσόμεθ᾽· ἀλλὰ καὶ αὖτις
πέμψον ἐπὶ Θρῃκῶν ἀνδρῶν ἵππους τε καὶ εὐνάς.
Ὣς ἄρ᾽ ἐφώνησεν, καὶ ἀπὸ ἕθεν ὑψόσ᾽ ἀείρας
θῆκεν ἀνὰ μυρίκην· δέελον δ᾽ ἐπὶ σῆμά τ᾽ ἔθηκε
συμμάρψας δόνακας μυρίκης τ᾽ ἐριθηλέας ὄζους,
μὴ λάθοι αὖτις ἰόντε θοὴν διὰ νύκτα μέλαιναν.
τὼ δὲ βάτην προτέρω διά τ᾽ ἔντεα καὶ μέλαν αἷμα,
αἶψα δ᾽ ἐπὶ Θρῃκῶν ἀνδρῶν τέλος ἷξον ἰόντες.
οἳ δ᾽ εὗδον καμάτῳ ἀδηκότες, ἔντεα δέ σφιν
καλὰ παρ᾽ αὐτοῖσι χθονὶ κέκλιτο εὖ κατὰ κόσμον

Arme grozave de aur ce par la vedere-o minune.
Dânsul cu ele a venit. Parcă nici nu se cade pe lume
Oamenii arme de aceste să poarte, ci numai zeii.
Însă pe mine vă rog la corăbii acum să mă duceți
Ori, cetluindu-mă țeapăn în lanțuri, lăsați-m-aicea
Și apucați înainte, ca singuri cu-a voastră-ncercare
Voi să vedeți dacă-i drept sau neadevăr v-am spus vouă.”
Dar se încruntă la el și-i zice bărbatul Tidide:
„Nu te-nșela socotind că fuga scăpa-te-va, Dolon,
Chiar dacă nu ne-ai mințit, când tu ești în mâinile noastre.
Dacă răsplata primind te vom slobozi noi acuma,
Tu negreșit mai pe urmă veni-vei la noi, la corăbii,
Ori ca iscoadă pe-ascuns ori chiar ca potrivnic pe față.
Iar dacă eu te-oi răpune pe tine cu mânile mele,
N-o să mai poți să ne-aduci vreo pagubă oștilor noastre.”
Zise, și Dolon era să s-atingă cu mâna-i de barbă
Vrând să se roage de el, dar sare cu sabia dânsul
Și la cerbice-l ajunge și vinele-i taie amândouă;
Capul i-alunecă-n colb și bolborosește din gură.
Ei după asta-l despoaie de cușma-i din piele de dihor
Și de cojocul de lup, de arcul strunit și de lance.
Astea luându-le-n mână, le-nalță spre Palas Atena,
Dăruitoarea izbândei, și astfel se roagă Ulise:
„Vezi și te bucură, zâno. Pe tine întâi între zeii
Nemuritori din Olimp te chemăm să ne dai ajutorul,
Iară-nsoțește-ne-n drum spre a tracilor care și corturi.”
Zice Ulise, și iute-armăturii dă vânt și-o aruncă
Peste o cătină; asupra-i ca semn văditor din departe
Trestii și tinere ramuri din cătine rupte de dânsul,
Pune spre-a nu rătăci la întoarcerea lor pe-ntuneric.
Dânșii apoi-naintează-ntre arme și cheaguri de sânge;
Merg mai departe și-ndată-s la cetele tracilor, care,
Rupți de obosire, erau adormiți; pe alături de dânșii
Armele lucii frumos rânduite stăteau în trei rânduri.

τριστοιχί· παρὰ δέ σφιν ἑκάστῳ δίζυγες ἵπποι.
Ῥῆσος δ᾽ ἐν μέσῳ εὗδε, παρ᾽ αὐτῷ δ᾽ ὠκέες ἵπποι
ἐξ ἐπιδιφριάδος πυμάτης ἱμᾶσι δέδεντο.
τὸν δ᾽ Ὀδυσεὺς προπάροιθεν ἰδὼν Διομήδεϊ δεῖξεν·
οὗτός τοι Διόμηδες ἀνήρ, οὗτοι δέ τοι ἵπποι,
οὓς νῶϊν πίφαυσκε Δόλων ὃν ἐπέφνομεν ἡμεῖς.
ἀλλ᾽ ἄγε δὴ πρόφερε κρατερὸν μένος· οὐδέ τί σε χρὴ
ἑστάμεναι μέλεον σὺν τεύχεσιν, ἀλλὰ λύ᾽ ἵππους·
ἠὲ σύ γ᾽ ἄνδρας ἔναιρε, μελήσουσιν δ᾽ ἐμοὶ ἵπποι.
  Ὣς φάτο, τῷ δ᾽ ἔμπνευσε μένος γλαυκῶπις Ἀθήνη,
κτεῖνε δ᾽ ἐπιστροφάδην· τῶν δὲ στόνος ὄρνυτ᾽ ἀεικὴς
ἄορι θεινομένων, ἐρυθαίνετο δ᾽ αἵματι γαῖα.
ὡς δὲ λέων μήλοισιν ἀσημάντοισιν ἐπελθὼν
αἴγεσιν ἢ ὀΐεσσι κακὰ φρονέων ἐνορούσῃ,
ὣς μὲν Θρήϊκας ἄνδρας ἐπῴχετο Τυδέος υἱὸς
ὄφρα δυώδεκ᾽ ἔπεφνεν· ἀτὰρ πολύμητις Ὀδυσσεὺς
ὅν τινα Τυδεΐδης ἄορι πλήξειε παραστὰς
τὸν δ᾽ Ὀδυσεὺς μετόπισθε λαβὼν ποδὸς ἐξερύσασκε,
τὰ φρονέων κατὰ θυμὸν ὅπως καλλίτριχες ἵπποι
ῥεῖα διέλθοιεν μηδὲ τρομεοίατο θυμῷ
νεκροῖς ἀμβαίνοντες· ἀήθεσσον γὰρ ἔτ᾽ αὐτῶν.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ βασιλῆα κιχήσατο Τυδέος υἱός,
τὸν τρισκαιδέκατον μελιηδέα θυμὸν ἀπηύρα
ἀσθμαίνοντα· κακὸν γὰρ ὄναρ κεφαλῆφιν ἐπέστη
τὴν νύκτ᾽ Οἰνεΐδαο πάϊς διὰ μῆτιν Ἀθήνης.
τόφρα δ᾽ ἄρ᾽ ὁ τλήμων Ὀδυσεὺς λύε μώνυχας ἵππους,
σὺν δ᾽ ἤειρεν ἱμᾶσι καὶ ἐξήλαυνεν ὁμίλου
τόξῳ ἐπιπλήσσων, ἐπεὶ οὐ μάστιγα φαεινὴν
ποικίλου ἐκ δίφροιο νοήσατο χερσὶν ἑλέσθαι·
ῥοίζησεν δ᾽ ἄρα πιφαύσκων Διομήδεϊ δίῳ.
  Αὐτὰρ ὃ μερμήριζε μένων ὅ τι κύντατον ἕρδοι,
ἢ ὅ γε δίφρον ἑλών, ὅθι ποικίλα τεύχε᾽ ἔκειτο,
ῥυμοῦ ἐξερύοι ἢ ἐκφέροι ὑψόσ᾽ ἀείρας,
ἦ ἔτι τῶν πλεόνων Θρῃκῶν ἀπὸ θυμὸν ἕλοιτο.

Caii aproape legați stăteau câte doi la tot carul,
Resos dormea pe la mijloc, iar caii cei iuți de picioare
Stau priponiți de pieptarul telegei aproape de dânsul.
  Cum înainte-i Ulise-l zări, începu să-l arate:
  „Uite colea, Diomede, pe unde-i bărbatul și caii
Cei despre care vorbitu-ne-a Dolon, de noi omorâtul.
Hai dovedește și-acum vitejia. Cu armele-n mână
Nu ți se cade să stai de pomană. Dezleagă dar caii
Ori tu ucide pe oameni și-n grija mea caii să fie.”
  Zise. Și însuflețit de Palas Atena, Tidide
Moartea lățea împrejur. Fioros răsuna horcăitul
Celor de sabie atinși; pământul roșise de sânge.
Cum peste capre sau oi când ele sunt nepăstorite,
Lacom s-aruncă un leu ahtiat să le sfâșie toate,
Astfel acum și Tidid dă busta la traci și ucide
Repede doispre'ce inși. Într-asta dibaciul Ulise
Stă după el și îndată ce-omoară pe vr'unul Tidide,
Dânsul îl ia de picior și grabnic îl dă la o parte;
Curăță locul de morți ca lesne să treacă pe acolo
Mândra pereche de cai, că puteau să se sperie caii,
Nefiind încă deprinși să umble ușor peste leșuri.
Cum după asta la craiul ajunge Tidid Diomede,
Spada-i împlântă și lui și-i curmă viața cea dulce;
Moare și el horcăind, căci noaptea la creștet îi stete
Visul cel rău, Diomede, trimis după sfatul Atenei.
Caii-ntr-aceea-i desprinse Ulise și după ce-i leagă
Bine amândoi de curele, -i pornește din mijlocul oastei
Cu-o plesnitură de arc, uitase doar el să ia biciul
Scânteietor care-a fost în meșteșugita teleagă;
Șuier-apoi și dă semn, vestind pe tovarăș, Ulise.
El rămăsese gândind: oare ce-ar fi mai strașnic din parte-i,
Carul de rudă s-apuce cu toată podoaba-i de arme
Și peste morți să-l împingă sau chiar și pe spate să-l poarte?
Ori o mulțime din armia tracilor să mai omoare?

εἶος ὃ ταῦθ᾽ ὥρμαινε κατὰ φρένα, τόφρα δ᾽ Ἀθήνη
ἐγγύθεν ἱσταμένη προσέφη Διομήδεα δῖον·
νόστου δὴ μνῆσαι μεγαθύμου Τυδέος υἱὲ
νῆας ἔπι γλαφυράς, μὴ καὶ πεφοβημένος ἔλθῃς,
μή πού τις καὶ Τρῶας ἐγείρῃσιν θεὸς ἄλλος.
Ὣς φάθ᾽, ὃ δὲ ξυνέηκε θεᾶς ὄπα φωνησάσης,
καρπαλίμως δ᾽ ἵππων ἐπεβήσετο· κόψε δ᾽ Ὀδυσσεὺς
τόξῳ· τοὶ δ᾽ ἐπέτοντο θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν.
Οὐδ᾽ ἀλαοσκοπιὴν εἶχ᾽ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων
ὡς ἴδ᾽ Ἀθηναίην μετὰ Τυδέος υἱὸν ἕπουσαν·
τῇ κοτέων Τρώων κατεδύσετο πουλὺν ὅμιλον,
ὦρσεν δὲ Θρῃκῶν βουληφόρον Ἱπποκόωντα
Ῥήσου ἀνεψιὸν ἐσθλόν· ὃ δ᾽ ἐξ ὕπνου ἀνορούσας
ὡς ἴδε χῶρον ἐρῆμον, ὅθ᾽ ἕστασαν ὠκέες ἵπποι,
ἄνδράς τ᾽ ἀσπαίροντας ἐν ἀργαλέῃσι φονῇσιν,
ᾤμωξέν τ᾽ ἄρ᾽ ἔπειτα φίλον τ᾽ ὀνόμηνεν ἑταῖρον.
Τρώων δὲ κλαγγή τε καὶ ἄσπετος ὦρτο κυδοιμὸς
θυνόντων ἄμυδις· θηεῦντο δὲ μέρμερα ἔργα
ὅσσ᾽ ἄνδρες ῥέξαντες ἔβαν κοίλας ἐπὶ νῆας.
Οἳ δ᾽ ὅτε δή ῥ᾽ ἵκανον ὅθι σκοπὸν Ἕκτορος ἔκταν,
ἔνθ᾽ Ὀδυσεὺς μὲν ἔρυξε Διῒ φίλος ὠκέας ἵππους,
Τυδεΐδης δὲ χαμᾶζε θορὼν ἔναρα βροτόεντα
ἐν χείρεσσ᾽ Ὀδυσῆϊ τίθει, ἐπεβήσετο δ᾽ ἵππων·
μάστιξεν δ᾽ ἵππους, τὼ δ᾽ οὐκ ἀέκοντε πετέσθην
νῆας ἔπι γλαφυράς· τῇ γὰρ φίλον ἔπλετο θυμῷ.
Νέστωρ δὲ πρῶτος κτύπον ἄϊε φώνησέν τε·
ὦ φίλοι Ἀργείων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες
ψεύσομαι, ἦ ἔτυμον ἐρέω; κέλεται δέ με θυμός.
ἵππων μ᾽ ὠκυπόδων ἀμφὶ κτύπος οὔατα βάλλει.
αἲ γὰρ δὴ Ὀδυσεύς τε καὶ ὁ κρατερὸς Διομήδης
ὧδ᾽ ἄφαρ ἐκ Τρώων ἐλασαίατο μώνυχας ἵππους·
ἀλλ᾽ αἰνῶς δείδοικα κατὰ φρένα μή τι πάθωσιν
Ἀργείων οἱ ἄριστοι ὑπὸ Τρώων ὀρυμαγδοῦ.
Οὔ πω πᾶν εἴρητο ἔπος ὅτ᾽ ἄρ᾽ ἤλυθον αὐτοί.

Până ce el stă pe gânduri și cugetă asta, -i răsare
Palas Atena pe-aproape și povățuindu-l, îi zice:
„Nu sta, ci ia-o-napoi la corăbii, viteze Tidide;
Mi-e doar să nu mi te-ntorci cumva fugărit mai pe urmă,
Dac-ar trezi pe Troieni vreun zeu care ține cu dânșii."
Astfel îi zise, iar dânsul aminte ia sfatul zeiței;
Iute se aruncă pe cai și alături de dânsul Ulise,
Care îi mână cu arcul, de zboară sirepii spre vase.
Febos arcașul atunci, care nu sta de veghe zadarnic,
Cum a văzut pe Atena la luptă-nsoțind pe Tidide,
Plin de mânie pe dânsa, răzbate prin oaste și scoală
Pe Hipocoon, voinicul nepot al lui Resos, un sfetnic
Și căpetenie a tracilor. Sare dar el și când vede
Golul în partea pe unde stăteau telegarii cei sprinteni
Și-nfricoșatul omor și pe oameni în zbuciumul morții,
Geme din suflet adânc și-și cheamă pe scumpul tovarăș.
Țipăt se-nalță și larmă cumplită, când noaptea Troienii
Valmeș dau fuga spre el și văd cu uimire măcelul
Cel fioros făptuit de vitejii cei duși spre corăbii.
Cum ei sosiră amândoi pe unde iscoada lui Hector
Fuse răpusă, Ulise oprește în loc telegarii,
Iar Diomede coboară, ia armele însângerate
Și lui Ulise le-ntinde și iară se suie-n cotigă.
Biciuie apoi telegarii, iar dânșii cu drag își iau zborul
Înspre corăbii, și-acolo se-ndeamnă mai iute s-ajungă.
Tropotul cailor Nestor aude întâiul și zice:
„Voi căpetenii și sfetnici ai oastei din Argos, prieteni,
Oare mă-nșel ori e drept? Îmi dă inima ghes a vă spune;
Tropot îmi sună-n auz, un tropot de repezi copite.
Doamne, de-ar fi să se-ntoarne cumva Diomede și-Ulise
De la Troieni și să mâne cumva telegari la corăbii!
Însă eu tare mă tem să nu dea de pozně vitejii,
Dacă vor fi-mpresurați de valu-nglotirii troiene."
Nu-și isprăvise vorbirea, când ei amândoi și sosiră

καί ῥ᾽ οἳ μὲν κατέβησαν ἐπὶ χθόνα, τοὶ δὲ χαρέντες
δεξιῇ ἠσπάζοντο ἔπεσσί τε μειλιχίοισι·
πρῶτος δ᾽ ἐξερέεινε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
εἴπ᾽ ἄγε μ᾽ ὦ πολύαιν᾽ Ὀδυσεῦ μέγα κῦδος Ἀχαιῶν
ὅππως τοῦσδ᾽ ἵππους λάβετον καταδύντες ὅμιλον
Τρώων, ἦ τίς σφωε πόρεν θεὸς ἀντιβολήσας.
αἰνῶς ἀκτίνεσσιν ἐοικότες ἠελίοιο.
αἰεὶ μὲν Τρώεσσ᾽ ἐπιμίσγομαι, οὐδέ τί φημι
μιμνάζειν παρὰ νηυσὶ γέρων περ ἐὼν πολεμιστής·
ἀλλ᾽ οὔ πω τοίους ἵππους ἴδον οὐδὲ νοήσα.
ἀλλά τιν᾽ ὔμμ᾽ ὀΐω δόμεναι θεὸν ἀντιάσαντα·
ἀμφοτέρω γὰρ σφῶϊ φιλεῖ νεφεληγερέτα Ζεὺς
κούρη τ᾽ αἰγιόχοιο Διὸς γλαυκῶπις Ἀθήνη.
Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
ὦ Νέστορ Νηληϊάδη μέγα κῦδος Ἀχαιῶν
ῥεῖα θεός γ᾽ ἐθέλων καὶ ἀμείνονας ἠέ περ οἵδε
ἵππους δωρήσαιτ᾽, ἐπεὶ ἦ πολὺ φέρτεροί εἰσιν.
ἵπποι δ᾽ οἵδε γεραιὲ νεήλυδες οὓς ἐρεείνεις
Θρηΐκιοι· τὸν δέ σφιν ἄνακτ᾽ ἀγαθὸς Διομήδης
ἔκτανε, πὰρ δ᾽ ἑτάρους δυοκαίδεκα πάντας ἀρίστους.
τὸν τρισκαιδέκατον σκοπὸν εἵλομεν ἐγγύθι νηῶν,
τόν ῥα διοπτῆρα στρατοῦ ἔμμεναι ἡμετέροιο
Ἕκτωρ τε προέηκε καὶ ἄλλοι Τρῶες ἀγαυοί.
Ὣς εἰπὼν τάφροιο διήλασε μώνυχας ἵππους
καγχαλόων· ἅμα δ᾽ ἄλλοι ἴσαν χαίροντες Ἀχαιοί.
οἳ δ᾽ ὅτε Τυδεΐδεω κλισίην εὔτυκτον ἵκοντο,
ἵππους μὲν κατέδησαν ἐϋτμήτοισιν ἱμᾶσι
φάτνῃ ἐφ᾽ ἱππείῃ, ὅθι περ Διομήδεος ἵπποι
ἕστασαν ὠκύποδες μελιηδέα πυρὸν ἔδοντες·
νηῒ δ᾽ ἐνὶ πρυμνῇ ἔναρα βροτόεντα Δόλωνος
θῆκ᾽ Ὀδυσεύς, ὄφρ᾽ ἱρὸν ἑτοιμασσαίατ᾽ Ἀθήνῃ.
αὐτοὶ δ᾽ ἱδρῶ πολλὸν ἀπενίζοντο θαλάσσῃ
ἐσβάντες κνήμας τε ἰδὲ λόφον ἀμφί τε μηρούς.
αὐτὰρ ἐπεί σφιν κῦμα θαλάσσης ἱδρῶ πολλὸν

Și din teleagă se deteră jos. Îi primiră cu toții
Veseli Aheii, și mâna le strânseră și-i lăudară.
Cel mai întâi începu între ei să întrebe moș Nestor:
„Mult lăudate Ulise, tu fala Danailor, spune
Cum ați pus mâna pe cai? Intrarăți în oastea dușmană
Ori vă-ntâlni vreun zeu și vouă prielnic vi-i dete?
Tare s-aseamănă ei cu soarele, atâta-s de mândri.
Știi că iau parte și eu la război și mă bat cu Troienii,
Nu huzuresc pe aci, măcar că-s albit la războaie;
Totuși eu n-am mai văzut șoimuleni mai frumoși ca aceștia.
De-asta socot că vi-i dete vr'un zeu întâlnindu-vă-n cale,
Căci pe-amândoi vă iubește la fel furtunatecul Zeus,
Și–ager' Atena, născuta din Zeus, de scut purtătorul."
Dar îl întâmpin' atunci din grai Odiseu iscusitul:
„Viță mărită din Zeus, a neamului mare mândrie,
Numai să vrea Cel-de-sus, că lesne ar putea să ne deie
Cai mai de soi decât ei, mai sunt doar și alții mai chipeși.
Caii aceștia, de care mă-ntrebi, -i aduseseră tracii
Proaspeți de tot. Diomede ucise pe craiul lor Resos
Și pe vreo doispre'ce inși, tot oameni de-ai lui mai de seamă
Dar mai întâi omorâsem pe lângă corăbii pe unul
Care-nainte fusese trimis ca iscoadă de Hector
Și de fruntașii Troieni pe aici ca să vadă ce facem."
Zise, și-apoi peste șanț da cailor drumul Ulise,
Mândru și vesel; ceilalți bucuroși îi luară din urmă
Sărbătorindu-i. Iar când cu alaiul sosiră la cortul
Lui Diomede, ei, caii, cu meșteșugite curele
Prinseră acolo la iesle, pe unde stăteau telegarii
Lui Diomede hrănindu-se bine cu grâul cel dulce.
Iar armătura lui Dolon, Ulise o puse în dosul
Unei corăbii de-a lui, ca apoi să o-nchine zeiței;
Ei după asta în apele mării intrară să-și spele
Coapsele, pulpele, ceafa de multă sudoare. Și-n urmă,
După ce valul albastru spălă de pe ei nădușeala

νίψεν ἀπὸ χρωτὸς καὶ ἀνέψυχθεν φίλον ἦτορ,
ἔς ῥ᾽ ἀσαμίνθους βάντες ἐΰξέστας λούσαντο.
τὼ δὲ λοεσσαμένω καὶ ἀλειψαμένω λίπ᾽ ἐλαίῳ
δείπνῳ ἐφιζανέτην, ἀπὸ δὲ κρητῆρος Ἀθήνῃ
πλείου ἀφυσσόμενοι λεῖβον μελιηδέα οἶνον.

Și-i răcori pe deplin, se duseră să-și îmbăieze
Trupul; în netede căzi se puseră și se scăldară.
Când au fost gata, cu trupul curat și frecat cu uleiuri
Ei s-așezară la masă, și din cana cea plină turnându-și
Vinul ca mierea de dulce, -nchinau din pahare zeiței.

ΙΛΙΑΔΟΣ Λ

Ἠὼς δ᾽ ἐκ λεχέων παρ᾽ ἀγαυοῦ Τιθωνοῖο
ὄρνυθ᾽, ἵν᾽ ἀθανάτοισι φόως φέροι ἠδὲ βροτοῖσι·
Ζεὺς δ᾽ Ἔριδα προΐαλλε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν
ἀργαλέην, πολέμοιο τέρας μετὰ χερσὶν ἔχουσαν.
στῆ δ᾽ ἐπ᾽ Ὀδυσσῆος μεγακήτεϊ νηῒ μελαίνῃ,
ἥ ῥ᾽ ἐν μεσσάτῳ ἔσκε γεγωνέμεν ἀμφοτέρωσε,
ἠμὲν ἐπ᾽ Αἴαντος κλισίας Τελαμωνιάδαο
ἠδ᾽ ἐπ᾽ Ἀχιλλῆος, τοί ῥ᾽ ἔσχατα νῆας ἐΐσας
εἴρυσαν ἠνορέῃ πίσυνοι καὶ κάρτεϊ χειρῶν
ἔνθα στᾶσ᾽ ἤϋσε θεὰ μέγα τε δεινόν τε
ὄρθι᾽, Ἀχαιοῖσιν δὲ μέγα σθένος ἔμβαλ᾽ ἑκάστῳ
καρδίῃ ἄληκτον πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι.
τοῖσι δ᾽ ἄφαρ πόλεμος γλυκίων γένετ᾽ ἠὲ νέεσθαι
ἐν νηυσὶ γλαφυρῇσι φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.
  Ἀτρεΐδης δ᾽ ἐβόησεν ἰδὲ ζώννυσθαι ἄνωγεν
Ἀργείους· ἐν δ᾽ αὐτὸς ἐδύσετο νώροπα χαλκόν.
κνημῖδας μὲν πρῶτα περὶ κνήμῃσιν ἔθηκε
καλὰς ἀργυρέοισιν ἐπισφυρίοις ἀραρυίας·
δεύτερον αὖ θώρηκα περὶ στήθεσσιν ἔδυνε,
τόν ποτέ οἱ Κινύρης δῶκε ξεινήϊον εἶναι.
πεύθετο γὰρ Κύπρον δὲ μέγα κλέος οὕνεκ᾽ Ἀχαιοὶ
ἐς Τροίην νήεσσιν ἀναπλεύσεσθαι ἔμελλον·
τοὔνεκά οἱ τὸν δῶκε χαριζόμενος βασιλῆϊ.
τοῦ δ᾽ ἤτοι δέκα οἶμοι ἔσαν μέλανος κυάνοιο,
δώδεκα δὲ χρυσοῖο καὶ εἴκοσι κασσιτέροιο·
κυάνεοι δὲ δράκοντες ὀρωρέχατο προτὶ δειρὴν
τρεῖς ἑκάτερθ᾽ ἴρισσιν ἐοικότες, ἅς τε Κρονίων
ἐν νέφεϊ στήριξε, τέρας μερόπων ἀνθρώπων.
ἀμφὶ δ᾽ ἄρ᾽ ὤμοισιν βάλετο ξίφος· ἐν δέ οἱ ἧλοι
χρύσειοι πάμφαινον, ἀτὰρ περὶ κουλεὸν ἦεν

Cântul XI

Când Aurora din pat, de la soțul ei falnic Titonos,
Zboru-și luase s-aducă lumină la zei și la oameni,
Zeus trimise la vasele-Aheilor pe fioroasa
Zân-a-nvrăjbirii. Ea semn de război avea-n mână și merse
Până se-opri pe corabia cea burdioasă smolită
A lui Ulise la mijlocul oastei, de unde putea s-o audă
Lagărul tot, de la cortul lui Aias Telamonianul
Pân' la Ahile la cort, căci ei și-aveau trase la capul
Taberei, vasele lor, bizuindu-se în vitejie.
Oblu stătu pe podiș și de-acolo-ncepu cu putere
Zâna să strige grozav și-Aheilor să le însufle
Multă vârtute ca tot să se bată mereu cu dușmanii.
Strigătul ei auzind, deodată le-a fost tuturora
Lupta mai bună decât pe corăbii să plece în țară.
  Glas înălța Agamemnon atunci și da strigăt la arme.
Merse de-și puse și el lucioas-armătură de-acioaie,
Pulpele-și-nfășură în frumoase pulpare de aramă
Bine-ncheiate cu sponce de-argint; după asta
Spatele, pieptul și-ncinse cu-o platoșă, care
I-o dăruise de mult din prietenie Chinires,
Craiul ostrovului Chipros; și-acolo doar se răspândise
Zvonul c-aveau să pornească pe mare la Troia Danaii.
De-asta, voind lui Atride să placă, -i făcuse el darul.
Ea-i ferecată în zece fâșii din oțelul cel vânăt
Din cositor douăzeci și douăsprezece de aur.
Vineți balauri, de o parte și alta, spre gât se ridică
Și se-ncovoaie întocmai ca un curcubeu ce-l întinde
Zeus pe nori după ploaie ca semn muritorilor oameni.
Sabia el și-o anină de umăru-i, ținte de aur
Luce bătute pe dânsa, iar teaca-n argint e lucrată

ἀργύρεον χρυσέοισιν ἀορτήρεσσιν ἀρηρός.
ἂν δ᾽ ἕλετ᾽ ἀμφιβρότην πολυδαίδαλον ἀσπίδα θοῦριν
καλήν, ἣν πέρι μὲν κύκλοι δέκα χάλκεοι ἦσαν,
ἐν δέ οἱ ὀμφαλοὶ ἦσαν ἐείκοσι κασσιτέροιο
λευκοί, ἐν δὲ μέσοισιν ἔην μέλανος κυάνοιο.
τῇ δ᾽ ἐπὶ μὲν Γοργὼ βλοσυρῶπις ἐστεφάνωτο
δεινὸν δερκομένη, περὶ δὲ Δεῖμός τε Φόβος τε.
τῆς δ᾽ ἐξ ἀργύρεος τελαμὼν ἦν· αὐτὰρ ἐπ᾽ αὐτοῦ
κυάνεος ἐλέλικτο δράκων, κεφαλαὶ δέ οἱ ἦσαν
τρεῖς ἀμφιστρεφέες ἑνὸς αὐχένος ἐκπεφυυῖαι.
κρατὶ δ᾽ ἐπ᾽ ἀμφίφαλον κυνέην θέτο τετραφάληρον
ἵππουριν· δεινὸν δὲ λόφος καθύπερθεν ἔνευεν.
εἵλετο δ᾽ ἄλκιμα δοῦρε δύω κεκορυθμένα χαλκῷ
ὀξέα· τῆλε δὲ χαλκὸς ἀπ᾽ αὐτόφιν οὐρανὸν εἴσω
λάμπ᾽· ἐπὶ δ᾽ ἐγδούπησαν Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη
τιμῶσαι βασιλῆα πολυχρύσοιο Μυκήνης.
Ἡνιόχῳ μὲν ἔπειτα ἑῷ ἐπέτελλεν ἕκαστος
ἵππους εὖ κατὰ κόσμον ἐρυκέμεν αὖθ᾽ ἐπὶ τάφρῳ,
αὐτοὶ δὲ πρυλέες σὺν τεύχεσι θωρηχθέντες
ῥώοντ᾽· ἄσβεστος δὲ βοὴ γένετ᾽ ἠῶθι πρό.
φθὰν δὲ μέγ᾽ ἱππήων ἐπὶ τάφρῳ κοσμηθέντες,
ἱππῆες δ᾽ ὀλίγον μετεκίαθον· ἐν δὲ κυδοιμὸν
ὦρσε κακὸν Κρονίδης, κατὰ δ᾽ ὑψόθεν ἧκεν ἐέρσας
αἵματι μυδαλέας ἐξ αἰθέρος, οὕνεκ᾽ ἔμελλε
πολλὰς ἰφθίμους κεφαλὰς Ἄϊδι προϊάψειν.
Τρῶες δ᾽ αὖθ᾽ ἑτέρωθεν ἐπὶ θρωσμῷ πεδίοιο
Ἕκτορά τ᾽ ἀμφὶ μέγαν καὶ ἀμύμονα Πουλυδάμαντα
Αἰνείαν θ᾽, ὃς Τρωσὶ θεὸς ὣς τίετο δήμῳ,
τρεῖς τ᾽ Ἀντηνορίδας Πόλυβον καὶ Ἀγήνορα δῖον
ἠΐθεόν τ᾽ Ἀκάμαντ᾽ ἐπιείκελον ἀθανάτοισιν.
Ἕκτωρ δ᾽ ἐν πρώτοισι φέρ᾽ ἀσπίδα πάντοσ᾽ ἐΐσην,
οἷος δ᾽ ἐκ νεφέων ἀναφαίνεται οὔλιος ἀστὴρ
παμφαίνων, τοτὲ δ᾽ αὖτις ἔδυ νέφεα σκιόεντα,
ὣς Ἕκτωρ ὁτὲ μέν τε μετὰ πρώτοισι φάνεσκεν,

Și săbierul de piele în aur. Pe urmă ia-n mână
Scutul frumos măiestrit care-ntreg îl acoperă-n luptă
Și blehuit e-mprejur cu cercuri de-aramă vreo zece
Și douăzeci de gurguie ce albe sclipesc făurite
Din cositor și-ntre ele din vânăt oțel încă unul,
Iar pe la mijloc podoabă e capul Gorgonei cea cruntă,
Groaznic cu ochii holbați. La margini e Groaza și Spaima
Iar scutierul lucrat e-n argint, și pe el un balaur
Vânăt făcut e cum stă-ncolăcit și în lături și-ndoaie
Capete trei pe un gât răsărite. Și-n cap el își pune
Chivăra cea gurguiată de o parte și alta, cu patru
Creste și-o coadă de cal care fâlfâie îngrozitoare.
Ia și-o pereche de țapene suliți cu vârful de-aramă
Care străluce și-mprăștie până la cer strălucirea.
Prinseră nouri să tune, să bubuie Hera și-Atena
Și să dea cinste-mpăratului cei din bogata Micena.
Neamânat porunci vizitiului său fiecare
Caii la șanț să-i înstrune și-n rânduri afară să-i ție.
Ei după asta-narmați o porniră-nainte pedeștri;
Tropot și vuiet prelung din zori începu să răsune.
Dânșii la șanț înainte se duseră și se-nșirară;
Peste puțin și ceilalți cu caii sosiră. Dar Zeus
Larmă stârni între ei, că trimise de sus, din văzduhuri,
Picuri de ploaie cu sânge, ca semn că voia din oștire
Suflete multe și tari să trimită pe lumea cealaltă.
S-au înglotit și Troienii mai sus, pe tăpșanul câmpiei,
Marele Hector în frunte cu ei, Polidamas alesul
Și-al lui Anhise fecior cinstit de Troieni ca și zeii
Și-Antenorizii cei trei, Polibos, măritul Agenor
Și ca un zeu de puternic și tânăr flăcăul Acamas.
Hector cu scutul rotund pășea între-ai săi înainte.
Cum neprielnică steaua din zodia cânelui noaptea,
Ba strălucind de prin nouri răsare, ba-n nouri se pierde;
Astfel și Hector acum, zorind pe Troieni la bătaie

ἄλλοτε δ᾽ ἐν πυμάτοισι κελεύων· πᾶς δ᾽ ἄρα χαλκῷ
λάμφ᾽ ὥς τε στεροπὴ πατρὸς Διὸς αἰγιόχοιο.
  Οἳ δ᾽, ὥς τ᾽ ἀμητῆρες ἐναντίοι ἀλλήλοισιν
ὄγμον ἐλαύνωσιν ἀνδρὸς μάκαρος κατ᾽ ἄρουραν
πυρῶν ἢ κριθῶν· τὰ δὲ δράγματα ταρφέα πίπτει·
ὣς Τρῶες καὶ Ἀχαιοὶ ἐπ᾽ ἀλλήλοισι θορόντες
δῄουν, οὐδ᾽ ἕτεροι μνώοντ᾽ ὀλοοῖο φόβοιο.
ἴσας δ᾽ ὑσμίνη κεφαλὰς ἔχεν, οἳ δὲ λύκοι ὣς
θῦνον· Ἔρις δ᾽ ἄρ᾽ ἔχαιρε πολύστονος εἰσορόωσα·
οἴη γάρ ῥα θεῶν παρετύγχανε μαρναμένοισιν,
οἳ δ᾽ ἄλλοι οὔ σφιν πάρεσαν θεοί, ἀλλὰ ἕκηλοι
σφοῖσιν ἐνὶ μεγάροισι καθήατο, ἧχι ἑκάστῳ
δώματα καλὰ τέτυκτο κατὰ πτύχας Οὐλύμποιο.
πάντες δ᾽ ᾐτιόωντο κελαινεφέα Κρονίωνα
οὕνεκ᾽ ἄρα Τρώεσσιν ἐβούλετο κῦδος ὀρέξαι.
τῶν μὲν ἄρ᾽ οὐκ ἀλέγιζε πατήρ· ὃ δὲ νόσφι λιασθεὶς
τῶν ἄλλων ἀπάνευθε καθέζετο κύδεϊ γαίων
εἰσορόων Τρώων τε πόλιν καὶ νῆας Ἀχαιῶν
χαλκοῦ τε στεροπήν, ὀλλύντάς τ᾽ ὀλλυμένους τε.
  Ὄφρα μὲν ἠὼς ἦν καὶ ἀέξετο ἱερὸν ἦμαρ,
τόφρα μάλ᾽ ἀμφοτέρων βέλε᾽ ἥπτετο, πῖπτε δὲ λαός·
ἦμος δὲ δρυτόμος περ ἀνὴρ ὁπλίσσατο δεῖπνον
οὔρεος ἐν βήσσῃσιν, ἐπεί τ᾽ ἐκορέσσατο χεῖρας
τάμνων δένδρεα μακρά, ἅδος τέ μιν ἵκετο θυμόν,
σίτου τε γλυκεροῖο περὶ φρένας ἵμερος αἱρεῖ,
τῆμος σφῇ ἀρετῇ Δαναοὶ ῥήξαντο φάλαγγας
κεκλόμενοι ἑτάροισι κατὰ στίχας· ἐν δ᾽ Ἀγαμέμνων
πρῶτος ὄρουσ᾽, ἕλε δ᾽ ἄνδρα Βιάνορα ποιμένα λαῶν
αὐτόν, ἔπειτα δ᾽ ἑταῖρον Ὀϊλῆα πλήξιππον.
ἤτοι ὅ γ᾽ ἐξ ἵππων κατεπάλμενος ἀντίος ἔστη·
τὸν δ᾽ ἰθὺς μεμαῶτα μετώπιον ὀξέϊ δουρὶ
νύξ᾽, οὐδὲ στεφάνη δόρυ οἱ σχέθε χαλκοβάρεια,
ἀλλὰ δι᾽ αὐτῆς ἦλθε καὶ ὀστέου, ἐγκέφαλος δὲ
ἔνδον ἅπας πεπάλακτο· δάμασσε δέ μιν μεμαῶτα.

Strălucitor se ivea ba în fruntea, ba-n urma oștirii;
Fuse deplin înarmat și lucea el întreg ca un fulger.
  Cum pe la țară venind din laturi potrivnice argații
Seceră brazde prin holda de grâu sau de orz pe pământul
Unui bogat gospodar și poloagele cad îndesite;
Astfel Troienii și-Aheii se tot secerau cu grămada
Unii la alții sărind și nimenea nu se da-n lături.
Toți deopotrivă luptau și dau busta ca lupii. Iar Vrajba,
Maica durerilor mari, căuta fericită la dânșii;
Singură ea din Olimp a venit la război să ia parte.
Nemuritorii ceilalți, departe de armie, acuma
Stau pe la casele lor în ținutul pe unde tot zeul
Mândru palat își zidise pe-nalta Olimpului culme.
Dânșii dau vina cu toții lui Zeus, stăpânul furtunii,
Care-ajuta pe Troieni să biruie în bătălie,
Nesocotindu-i pe ei. Acum el se trase deoparte
Și singuratic pe-acolo ședea bucuros de mărire
Și se uita la corăbii, la Troia, la luciul de arme
Și la mulțimea ce moare sau bate pe câmpul de sânge.
  Cât era soarele-n cer și în creștere ziua cea sfântă,
Tot mai avan se luptau și de-a pururi picau luptătorii.
Când se gătește de prânz bărbatul ce lemne despică
Harnic pe-o vale de munți și greu îi e brațul de trudă
Arborii mari doborând, și de muncă sătul e lemnarul,
Căci stăpânește simțirea-i o poftă de-o hrană plăcută –
Rupseră zdravăn atunci vrăjmașele gloate Danaii,
Toți laolaltă silindu-se-n rânduri. Întâi Agamemnon
Se repezi și ucise pe doi; mai întâi pe Bianor,
Cap de oștire, pe urmă pe-al lui vizitiu, pe Oileus,
Care sărise din car și în fața-i stătu să-l înfrunte,
Ci-l mirui Agamemnon cu sulița sa năpădindu-l.
Geaba i-a fost cozorocul de-aramă, căci nu-i opri arma,
Ea doar pătrunse prin el și osul îi sparse; țâșni dar
Creierul tot și căzu toropit avântatul Oileus.

καὶ τοὺς μὲν λίπεν αὖθι ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
στήθεσι παμφαίνοντας, ἐπεὶ περίδυσε χιτῶνας·
αὐτὰρ ὃ βῆ Ἶσόν τε καὶ Ἄντιφον ἐξεναρίξων
υἷε δύω Πριάμοιο νόθον καὶ γνήσιον ἄμφω
εἰν ἑνὶ δίφρῳ ἐόντας· ὃ μὲν νόθος ἡνιόχευεν,
Ἄντιφος αὖ παρέβασκε περικλυτός· ὥ ποτ᾽ Ἀχιλλεὺς
Ἴδης ἐν κνημοῖσι δίδη μόσχοισι λύγοισι,
ποιμαίνοντ᾽ ἐπ᾽ ὄεσσι λαβών, καὶ ἔλυσεν ἀποίνων.
δὴ τότε γ᾽ Ἀτρεΐδης εὐρὺ κρείων Ἀγαμέμνων
τὸν μὲν ὑπὲρ μαζοῖο κατὰ στῆθος βάλε δουρί,
Ἄντιφον αὖ παρὰ οὖς ἔλασε ξίφει, ἐκ δ᾽ ἔβαλ᾽ ἵππων.
σπερχόμενος δ᾽ ἀπὸ τοῖιν ἐσύλα τεύχεα καλὰ
γιγνώσκων· καὶ γάρ σφε πάρος παρὰ νηυσὶ θοῇσιν
εἶδεν, ὅτ᾽ ἐξ Ἴδης ἄγαγεν πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς.
ὡς δὲ λέων ἐλάφοιο ταχείης νήπια τέκνα
ῥηϊδίως συνέαξε λαβὼν κρατεροῖσιν ὀδοῦσιν
ἐλθὼν εἰς εὐνήν, ἁπαλόν τέ σφ᾽ ἦτορ ἀπηύρα·
ἣ δ᾽ εἴ πέρ τε τύχῃσι μάλα σχεδόν, οὐ δύναταί σφι
χραισμεῖν· αὐτὴν γάρ μιν ὑπὸ τρόμος αἰνὸς ἱκάνει·
καρπαλίμως δ᾽ ἤϊξε διὰ δρυμὰ πυκνὰ καὶ ὕλην
σπεύδουσ᾽ ἱδρώουσα κραταιοῦ θηρὸς ὑφ᾽ ὁρμῆς·
ὣς ἄρα τοῖς οὔ τις δύνατο χραισμῆσαι ὄλεθρον
Τρώων, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ὑπ᾽ Ἀργείοισι φέβοντο.
Αὐτὰρ ὃ Πείσανδρόν τε καὶ Ἱππόλοχον μενεχάρμην
υἱέας Ἀντιμάχοιο δαΐφρονος, ὅς ῥα μάλιστα
χρυσὸν Ἀλεξάνδροιο δεδεγμένος ἀγλαὰ δῶρα
οὐκ εἴασχ᾽ Ἑλένην δόμεναι ξανθῷ Μενελάῳ,
τοῦ περ δὴ δύο παῖδε λάβε κρείων Ἀγαμέμνων
εἰν ἑνὶ δίφρῳ ἐόντας, ὁμοῦ δ᾽ ἔχον ὠκέας ἵππους·
ἐκ γάρ σφεας χειρῶν φύγον ἡνία σιγαλόεντα,
τὼ δὲ κυκηθήτην· ὃ δ᾽ ἐναντίον ὦρτο λέων ὣς
Ἀτρεΐδης· τὼ δ᾽ αὖτ᾽ ἐκ δίφρου γουναζέσθην·
ζώγρει Ἀτρέος υἱέ, σὺ δ᾽ ἄξια δέξαι ἄποινα·
πολλὰ δ᾽ ἐν Ἀντιμάχοιο δόμοις κειμήλια κεῖται

Craiul Atride în pulbere acolo-i lăsă laolaltă,
După ce el îi prădase de platoșa cea sclipitoare,
Și se grăbi să omoare pe alții, pe-Antifos și Isos,
Doi de-ai lui Priam feciori; legiuit era unul, al doilea
Nelegiuit, și-n teleagă mergeau. Vizitiu era Isos
Și luptător lăudatul Antifos. Pe ei, când odată
Turma de oi pășunau pe la poalele Idei, Ahile,
După ce-i prinse, cu vergi de răchită-i legă, dar pe urmă
Drumul le dete pe plată. Pe unul acum Agamemnon
Peste gurgui pe la piept îl însuliță, iar pe Antifos
Pe la ureche pălindu-l cu spada din car îl răstoarnă,
El se răpede pe urmă să prade făloasele arme,
Care-i erau cunoscute, că-n tabără el le văzuse,
Când de pe Ida legați îi adusese șoimanul Ahile.
Tocmai ca leul când vine pe neașteptate în cuibul
Cerbului sprinten și puii de cerb îi înhață și-i rupe
Lesne cu colții vârtoși și frageda viață le sfarmă;
Cerbul, de-o fi chiar aproape, nu poate nimic să le ajute,
Doar e și dânsul cuprins de-o strașnică spaimă, de aceea
El o tulește-n pădure și-acolo răzbate desișuri
Și se zorește și-asudă, gonit de puternica fiară:
Astfel pe fiii lui Priam de moarte să-i apere nimeni
Nu îndrăzni la Troieni, fugeau doar de spaimă cu toții.
Stau mai-napoi Hipolohos cel dârz și Pisandru, feciorii
Lui Antimahos războinicul, care primise mai multe
Daruri bogate de aur din partea lui Paris și-n Troia
Se-mpotrivi ca Elena să fie bărbatului dată.
Dar îi ajunse din fugă pe ei Agamemnon și-i prinse
Unde stăteau într-un car și în loc își opreau telegarii;
Frânele lucii din mâni le scăpase și caii de spaimă,
Razna porniră pe câmp. La dânșii Atride deodată
Se năpusti ca un leu, iar ei se rugau din teleagă:
„Cruță-ne Atride, și ia de la noi cuvenita răsplată,
Are destul-avuție Antimahos la dânsul acasă,

χαλκός τε χρυσός τε πολύκμητός τε σίδηρος,
τῶν κέν τοι χαρίσαιτο πατὴρ ἀπερείσι᾽ ἄποινα,
εἰ νῶϊ ζωοὺς πεπύθοιτ᾽ ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν.
  Ὣς τώ γε κλαίοντε προσαυδήτην βασιλῆα
μειλιχίοις ἐπέεσσιν· ἀμείλικτον δ᾽ ὄπ᾽ ἄκουσαν·
εἰ μὲν δὴ Ἀντιμάχοιο δαΐφρονος υἱέες ἐστόν,
ὅς ποτ᾽ ἐνὶ Τρώων ἀγορῇ Μενέλαον ἄνωγεν
ἀγγελίην ἐλθόντα σὺν ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ
αὖθι κατακτεῖναι μηδ᾽ ἐξέμεν ἂψ ἐς Ἀχαιούς,
νῦν μὲν δὴ τοῦ πατρὸς ἀεικέα τίσετε λώβην.
  Ἦ, καὶ Πείσανδρον μὲν ἀφ᾽ ἵππων ὦσε χαμᾶζε
δουρὶ βαλὼν πρὸς στῆθος· ὃ δ᾽ ὕπτιος οὔδει ἐρείσθη.
Ἱππόλοχος δ᾽ ἀπόρουσε, τὸν αὖ χαμαὶ ἐξενάριξε
χεῖρας ἀπὸ ξίφεϊ τμήξας ἀπό τ᾽ αὐχένα κόψας,
ὅλμον δ᾽ ὣς ἔσσευε κυλίνδεσθαι δι᾽ ὁμίλου.
τοὺς μὲν ἔασ᾽· ὃ δ᾽ ὅθι πλεῖσται κλονέοντο φάλαγγες,
τῇ ῥ᾽ ἐνόρουσ᾽, ἅμα δ᾽ ἄλλοι ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοί.
πεζοὶ μὲν πεζοὺς ὄλεκον φεύγοντας ἀνάγκῃ,
ἱππεῖς δ᾽ ἱππῆας· ὑπὸ δέ σφισιν ὦρτο κονίη
ἐκ πεδίου, τὴν ὦρσαν ἐρίγδουποι πόδες ἵππων
χαλκῷ δηϊόωντες· ἀτὰρ κρείων Ἀγαμέμνων
αἰὲν ἀποκτείνων ἕπετ᾽ Ἀργείοισι κελεύων.
ὡς δ᾽ ὅτε πῦρ ἀΐδηλον ἐν ἀξύλῳ ἐμπέσῃ ὕλῃ,
πάντῃ τ᾽ εἰλυφόων ἄνεμος φέρει, οἳ δέ τε θάμνοι
πρόρριζοι πίπτουσιν ἐπειγόμενοι πυρὸς ὁρμῇ·
ὣς ἄρ᾽ ὑπ᾽ Ἀτρεΐδῃ Ἀγαμέμνονι πῖπτε κάρηνα
Τρώων φευγόντων, πολλοὶ δ᾽ ἐριαύχενες ἵπποι
κείν᾽ ὄχεα κροτάλιζον ἀνὰ πτολέμοιο γεφύρας
ἡνιόχους ποθέοντες ἀμύμονας· οἳ δ᾽ ἐπὶ γαίῃ
κείατο, γύπεσσιν πολὺ φίλτεροι ἢ ἀλόχοισιν.
  Ἕκτορα δ᾽ ἐκ βελέων ὕπαγε Ζεὺς ἔκ τε κονίης
ἔκ τ᾽ ἀνδροκτασίης ἔκ θ᾽ αἵματος ἔκ τε κυδοιμοῦ·
Ἀτρεΐδης δ᾽ ἕπετο σφεδανὸν Δαναοῖσι κελεύων.
οἳ δὲ παρ᾽ Ἴλου σῆμα παλαιοῦ Δαρδανίδαο

Aur și-aramă și fier făurit anevoie-n tot felul.
Tata din astea, din toate, o să-ți dăruie mari sumedenii,
Când o să afle că noi vom fi teferi și vii la corăbii."
  Astfel, cu lacrimi în ochi, grăiră-mpăratului dânșii
Vorbe duioase și dulci, dar el fără milă răspunse:
  „Știu că sunteți amândoi mlădițele lui Antimahos,
Care-ntr-o vreme, pe când se dusese la Troia Menelau
Sol cu Ulise, silea în sobor pe Troieni să-mi ucidă
Fratele acolo, să nu-i mai dea drumul napoi spre Ahaia;
Voi dar plăti-veți acum mișelia părintelui vostru."
  Asta le zice și sulița-n piept lui Pisandru-i împlântă.
El se îmburdă din car și cade pe spate-n țărână.
Sare din car Hipoloh, ci-l culcă pe jos și pe dânsul,
Brațele-i taie cu sabia, capu-i retează și-n urmă
Trunchiu-i împinge, de merge ca sulul de-a dura prin gloată.
Dânsul îi lasă pe morți și dă busta pe unde se-ndeasă
Cele mai multe-nglotiri; îl urmează năvalnici Aheii.
Unii, pedeștri, dau moartea-n pedeștri siliți să ia fuga,
Alții din care îmburdă pe cei care luptă din care;
Praf de sub ei se ridică din câmpul bătut de copite
Tropotitoare de cai. Dar craiul Atride-i alungă
Tot pologind pe dușmani și oștirea și-ntartă la harță.
Cum câteodată când focul pustiu izbucnește-n adâncul
Codrului și e purtat de vârtejul de vânt pretutindeni,
Arborii din rădăcină tot cad mistuiți de văpaie;
Cad și Troienii tot astfel în fugă loviți de puterea
Lui Agamemnon Atrid, și goale telegi după sine
Huruie mulți telegari cu coamele zburle-n bătaie,
Dornici de vrednicii lor vizitii, ci ei zac în țărână
Mult mai doriți de vultani decât de-a lor scumpe neveste.
  Hector de Zeus ferit, din ploaia lovirilor scapă
Teafăr din colb, din măcel, din sânge, din valma bătăii.
Vajnic Atride s-aține pe-Ahei ințețind, iar Troienii
Fug înapoi spre movila – mormântul bătrânului Ilos

μέσσον κὰπ πεδίον παρ᾽ ἐρινεὸν ἐσσεύοντο
ἱέμενοι πόλιος· ὃ δὲ κεκλήγων ἕπετ᾽ αἰεὶ
᾽Ατρεΐδης, λύθρῳ δὲ παλάσσετο χεῖρας ἀάπτους.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ Σκαιάς τε πύλας καὶ φηγὸν ἵκοντο,
ἔνθ᾽ ἄρα δὴ ἵσταντο καὶ ἀλλήλους ἀνέμιμνον.
οἳ δ᾽ ἔτι κὰμ μέσσον πεδίον φοβέοντο βόες ὥς,
ἅς τε λέων ἐφόβησε μολὼν ἐν νυκτὸς ἀμολγῷ
πάσας· τῇ δέ τ᾽ ἰῇ ἀναφαίνεται αἰπὺς ὄλεθρος·
τῆς δ᾽ ἐξ αὐχέν᾽ ἔαξε λαβὼν κρατεροῖσιν ὀδοῦσι
πρῶτον, ἔπειτα δέ θ᾽ αἷμα καὶ ἔγκατα πάντα λαφύσσει·
ὣς τοὺς ᾽Ατρεΐδης ἔφεπε κρείων ᾽Αγαμέμνων
αἰὲν ἀποκτείνων τὸν ὀπίστατον· οἳ δ᾽ ἐφέβοντο.
πολλοὶ δὲ πρηνεῖς τε καὶ ὕπτιοι ἔκπεσον ἵππων
᾽Ατρεΐδεω ὑπὸ χερσί· περὶ πρὸ γὰρ ἔγχεϊ θῦεν.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ τάχ᾽ ἔμελλεν ὑπὸ πτόλιν αἰπύ τε τεῖχος
ἵξεσθαι, τότε δή ῥα πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
῎Ιδης ἐν κορυφῇσι καθέζετο πιδηέσσης
οὐρανόθεν καταβάς· ἔχε δ᾽ ἀστεροπὴν μετὰ χερσίν.
Ἶριν δ᾽ ὄτρυνε χρυσόπτερον ἀγγελέουσαν·
βάσκ᾽ ἴθι Ἶρι ταχεῖα, τὸν ῞Εκτορι μῦθον ἐνίσπες·
ὄφρ᾽ ἂν μέν κεν ὁρᾷ ᾽Αγαμέμνονα ποιμένα λαῶν
θύνοντ᾽ ἐν προμάχοισιν ἐναίροντα στίχας ἀνδρῶν,
τόφρ᾽ ἀναχωρείτω, τὸν δ᾽ ἄλλον λαὸν ἀνώχθω
μάρνασθαι δηΐοισι κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην.
αὐτὰρ ἐπεί κ᾽ ἢ δουρὶ τυπεὶς ἢ βλήμενος ἰῷ
εἰς ἵππους ἅλεται, τότε οἱ κράτος ἐγγυαλίξω
κτείνειν εἰς ὅ κε νῆας ἐϋσσέλμους ἀφίκηται
δύῃ τ᾽ ἠέλιος καὶ ἐπὶ κνέφας ἱερὸν ἔλθῃ.
 ῝Ως ἔφατ᾽, οὐδ᾽ ἀπίθησε ποδήνεμος ὠκέα Ἶρις,
βῆ δὲ κατ᾽ ᾽Ιδαίων ὀρέων εἰς ῎Ιλιον ἱρήν.
εὗρ᾽ υἱὸν Πριάμοιο δαΐφρονος ῞Εκτορα δῖον
ἑσταότ᾽ ἔν θ᾽ ἵπποισι καὶ ἅρμασι κολλητοῖσιν·
ἀγχοῦ δ᾽ ἱσταμένη προσέφη πόδας ὠκέα Ἶρις·
῞Εκτορ υἱὲ Πριάμοιο Διὶ μῆτιν ἀτάλαντε

Dardanianul pe câmp – și o-ntind spre smochinul sălbatic
Tot năzuind la cetate. Din urmă-i tot bate și țipă
Marele Domn și se-mproașcă de sânge cumplitele-i brațe.
Dar mai apoi, când ajung la stejar pe la Poarta Scheiană,
Pasul acolo-și opresc și unii așteaptă pe alții.
Tot mai fugeau ei pe câmp întocmai cum fuge-o cireadă
Care se-mprăștie toată când noaptea se furișă leul;
Dar câte o vită rămasă-napoi își găsește peirea:
Fiara-i sfâșie cerbicea cu zdravenii colți și pe urmă
Sângele-i soarbe și-nfulecă toate-ale ei măruntaie;
Tocmai așa-i urmărea pe Troieni și Atrid Agamemnon
Pe urmăretici strivind; ceilalți o zbugheau mai departe.
Mulți din cotige căzură pe brânci sau pe spate de mâna
Lui Agamemnon, căci el cu arma răzbea înainte.
El era tocmai s-ajungă la zidul înalt sub cetate,
Când de pe cer pogorându-se al lumii și-al zeilor tată
Stete pe-o culme din muntele Ida cel plin de izvoare,
Fulgeru-n mână ținând. De acolo porni pe zeița
Iris cu aripi de aur să ducă solie, zicându-i:
 „Du-te tu repede, Iris, și dă o povață lui Hector.
Până ce el va vedea pe Atride-mpăratul în fruntea
Oștilor tot năvălind și cetele-n cale rărindu-i,
Lupta din parte-i să-ncunjure, numai oștirea să-ndemne
Piept să mai ție dușmanilor în bătălie. Ci-ndată
Cum Agamemnon, rănit de vreo suliță ori săgeată,
O să ia fuga-n teleagă, eu da-voi tărie lui Hector
Chiar la corăbii s-ajungă, să biruie și să tot zvânte
Până ce apune-va soarele și va veni întuneric.”
 Asta grăi Cel-de-sus. Voios auzindu-i porunca,
Vinteșa Iris din munți, de pe Ida, se duse la Troia.
Ea nimeri pe feciorul lui Priam, pe falnicul Hector,
Unde stătea în cotiga-i cea bine-nnădită. Și acolo
Iris oprindu-se aproape-ncepu să dea astfel solia:
 „Hector, odrasl-a lui Priam, tu cel înțelept ca și Zeus,

Ζεύς με πατὴρ προέηκε τεῒν τάδε μυθήσασθαι.
ὄφρ᾽ ἂν μέν κεν ὁρᾷς Ἀγαμέμνονα ποιμένα λαῶν
θύνοντ᾽ ἐν προμάχοισιν, ἐναίροντα στίχας ἀνδρῶν,
τόφρ᾽ ὑπόεικε μάχης, τὸν δ᾽ ἄλλον λαὸν ἄνωχθι
μάρνασθαι δηΐοισι κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην.
αὐτὰρ ἐπεί κ᾽ ἢ δουρὶ τυπεὶς ἢ βλήμενος ἰῷ
εἰς ἵππους ἅλεται, τότε τοι κράτος ἐγγυαλίξει
κτείνειν, εἰς ὅ κε νῆας ἐϋσσέλμους ἀφίκηαι
δύῃ τ᾽ ἠέλιος καὶ ἐπὶ κνέφας ἱερὸν ἔλθῃ.
ἣ μὲν ἄρ᾽ ὣς εἰποῦσ᾽ ἀπέβη πόδας ὠκέα Ἶρις,
Ἕκτωρ δ᾽ ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε,
πάλλων δ᾽ ὀξέα δοῦρα κατὰ στρατὸν ᾤχετο πάντῃ
ὀτρύνων μαχέσασθαι, ἔγειρε δὲ φύλοπιν αἰνήν.
οἳ δ᾽ ἐλελίχθησαν καὶ ἐναντίοι ἔσταν Ἀχαιῶν,
Ἀργεῖοι δ᾽ ἑτέρωθεν ἐκαρτύναντο φάλαγγας.
ἀρτύνθη δὲ μάχη, στὰν δ᾽ ἀντίοι· ἐν δ᾽ Ἀγαμέμνων
πρῶτος ὄρουσ᾽, ἔθελεν δὲ πολὺ προμάχεσθαι ἁπάντων.
Ἔσπετε νῦν μοι Μοῦσαι Ὀλύμπια δώματ᾽ ἔχουσαι
ὅς τις δὴ πρῶτος Ἀγαμέμνονος ἀντίον ἦλθεν
ἢ αὐτῶν Τρώων ἠὲ κλειτῶν ἐπικούρων.
Ἰφιδάμας Ἀντηνορίδης ἠΰς τε μέγας τε
ὃς τράφη ἐν Θρῄκῃ ἐριβώλακι μητέρι μήλων·
Κισσῆς τόν γ᾽ ἔθρεψε δόμοις ἔνι τυτθὸν ἐόντα
μητροπάτωρ, ὃς τίκτε Θεανὼ καλλιπάρῃον·
αὐτὰρ ἐπεί ῥ᾽ ἥβης ἐρικυδέος ἵκετο μέτρον,
αὐτοῦ μιν κατέρυκε, δίδου δ᾽ ὅ γε θυγατέρα ἥν·
γήμας δ᾽ ἐκ θαλάμοιο μετὰ κλέος ἵκετ᾽ Ἀχαιῶν
σὺν δυοκαίδεκα νηυσὶ κορωνίσιν, αἵ οἱ ἕποντο.
τὰς μὲν ἔπειτ᾽ ἐν Περκώτῃ λίπε νῆας ἐΐσας,
αὐτὰρ ὃ πεζὸς ἐὼν ἐς Ἴλιον εἰληλούθει·
ὅς ῥα τότ᾽ Ἀτρεΐδεω Ἀγαμέμνονος ἀντίον ἦλθεν.
οἳ δ᾽ ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ᾽ ἀλλήλοισιν ἰόντες,
Ἀτρεΐδης μὲν ἅμαρτε, παραὶ δέ οἱ ἐτράπετ᾽ ἔγχος,
Ἰφιδάμας δὲ κατὰ ζώνην θώρηκος ἔνερθε

Tatăl ceresc mă trimise la tine să-ți dau o povață:
Până ce tu vei vedea pe Atride-mpăratul în fruntea
Oștilor tot năvălind și cetele-n cale rărindu-ți,
Lupta din parte-ți să-ncunjuri și oastea silește-ți încolo
Piept să mai ție dușmanilor în bătălie. Ci-ndată
Cum Agamemnon, rănit de vreo suliță ori de săgeată,
O să ia fuga-n teleagă, de sus ai să capeți tărie
Chiar la corăbii s-ajungi, să înfrângi pe dușmani și să birui
Până ce soarele apune-va și va veni întuneric."
Iris, acestea rostind, zbură și se duse ca vântul.
Hector cu armele sare deodată din chelna telegii;
Lăncile-n mână-nvârtind, cutreieră tabăra-i toată
Și-o îmboldește la harță și-aprinde cumplită bătaie.
Armia-i, învârtejindu-se, Aheilor stă împotrivă,
Dar și aceia se-ncheagă mereu îndesind a lor rânduri,
Lupta se-ncinge din nou, stau unii cu alții-mpotrivă;
Tabără-ntâi Agamemnon și năzuie tot înainte.
Muzelor sălășluite pe vârful Olimpului, spuneți
Cine veni să-l întâmpine-ntâi pe Atrid Agamemnon
De la Troieni răsărind sau de la vestiții tovarăși?
Unul vlăjgan și de soi, Ifidamas Antenorianul,
Care crescuse în Tracia, rodnic-a turmelor mamă.
El de copil în palat a crescut la bunicul său Chises,
Care născu pe Teano, pe maică-sa cea-mbujorată.
Cum el ajunse flăcău, mândrețe de tânăr în floare,
Chises la el îl opri și pe-o fiică-i dădu de soție;
Ci-nsurățel cum a fost, cu oaste plecă în corăbii
Douăsprezece, auzind că la Troia veniser-Aheii.
Dar în liman la Percote lăsă cumpănitele vase
Și de acolo pedestru la luptă el merse s-ajute.
Dânsul acuma-nainte-i ieși lui Atrid Agamemnon.
Cum, împotrivă pășind, s-apropie unul de altul,
Nu-l nimerește Atrid și sulița-i vâjâie alături.
Dar Ifidamas atunci sub platoșă-n brâu îl împunge,

νύξ᾽, ἐπὶ δ᾽ αὐτὸς ἔρεισε βαρείῃ χειρὶ πιθήσας·
οὐδ᾽ ἔτορε ζωστῆρα παναίολον, ἀλλὰ πολὺ πρὶν
ἀργύρῳ ἀντομένη μόλιβος ὣς ἐτράπετ᾽ αἰχμή.
καὶ τό γε χειρὶ λαβὼν εὐρὺ κρείων Ἀγαμέμνων
ἕλκ᾽ ἐπὶ οἷ μεμαὼς ὥς τε λίς, ἐκ δ᾽ ἄρα χειρὸς
σπάσσατο· τὸν δ᾽ ἄορι πλῆξ᾽ αὐχένα, λῦσε δὲ γυῖα.
ὣς ὃ μὲν αὖθι πεσὼν κοιμήσατο χάλκεον ὕπνον
οἰκτρὸς ἀπὸ μνηστῆς ἀλόχου, ἀστοῖσιν ἀρήγων,
κουριδίης, ἧς οὔ τι χάριν ἴδε, πολλὰ δ᾽ ἔδωκε·
πρῶθ᾽ ἑκατὸν βοῦς δῶκεν, ἔπειτα δὲ χίλι᾽ ὑπέστη
αἶγας ὁμοῦ καὶ ὄϊς, τά οἱ ἄσπετα ποιμαίνοντο.
δὴ τότε γ᾽ Ἀτρεΐδης Ἀγαμέμνων ἐξενάριξε,
βῆ δὲ φέρων ἀν᾽ ὅμιλον Ἀχαιῶν τεύχεα καλά.
Τὸν δ᾽ ὡς οὖν ἐνόησε Κόων ἀριδείκετος ἀνδρῶν
πρεσβυγενὴς Ἀντηνορίδης, κρατερόν ῥά ἑ πένθος
ὀφθαλμοὺς ἐκάλυψε κασιγνήτοιο πεσόντος.
στῆ δ᾽ εὐρὰξ σὺν δουρὶ λαθὼν Ἀγαμέμνονα δῖον,
νύξε δέ μιν κατὰ χεῖρα μέσην ἀγκῶνος ἔνερθε,
ἀντικρὺ δὲ διέσχε φαεινοῦ δουρὸς ἀκωκή.
ῥίγησέν τ᾽ ἄρ᾽ ἔπειτα ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ὣς ἀπέληγε μάχης ἠδὲ πτολέμοιο,
ἀλλ᾽ ἐπόρουσε Κόωνι ἔχων ἀνεμοτρεφὲς ἔγχος.
ἤτοι ὃ Ἰφιδάμαντα κασίγνητον καὶ ὄπατρον
ἕλκε ποδὸς μεμαώς, καὶ ἀΰτει πάντας ἀρίστους·
τὸν δ᾽ ἕλκοντ᾽ ἀν᾽ ὅμιλον ὑπ᾽ ἀσπίδος ὀμφαλοέσσης
οὔτησε ξυστῷ χαλκήρεϊ, λῦσε δὲ γυῖα·
τοῖο δ᾽ ἐπ᾽ Ἰφιδάμαντι κάρη ἀπέκοψε παραστάς.
ἔνθ᾽ Ἀντήνορος υἷες ὑπ᾽ Ἀτρεΐδῃ βασιλῆϊ
πότμον ἀναπλήσαντες ἔδυν δόμον Ἄϊδος εἴσω.
Αὐτὰρ ὃ τῶν ἄλλων ἐπεπωλεῖτο στίχας ἀνδρῶν
ἔγχεΐ τ᾽ ἄορί τε μεγάλοισί τε χερμαδίοισιν,
ὄφρά οἱ αἷμ᾽ ἔτι θερμὸν ἀνήνοθεν ἐξ ὠτειλῆς.
αὐτὰρ ἐπεὶ τὸ μὲν ἕλκος ἐτέρσετο, παύσατο δ᾽ αἷμα,
ὀξεῖαι δ᾽ ὀδύναι δῦνον μένος Ἀτρεΐδαο.

După ce dă el vârtos bizuindu-se-n brațu-i puternic;
Totuși nu-l poate străpunge, că sulița dete de-argintul
Brâului cel înflorat și se-ntoarse strâmbată cu plumbul.
Marele Domn o și-apucă degrabă și-o trage spre sine
Nepregetat ca un leu, ba chiar i-o și smulge din mână;
Sabia-n ceafă-i înfige și curmă tăria dintr-însul,
Cade pe loc Ifidamas, somn greu ca de plumb îl cuprinde
Bietul, pe ai săi străjuind și departe fiind de femeia-i
Cea legiuită, -nainte ca el mulțumirea să-i vadă
Pentru bogata lui zestre ce-i dete, o sută de tauri,
Și-i jurui înc-o mie de oi și de capre din turme
Nenumărate ce-avea la pășuni. Îl ucise Agamemnon
Și armele-i dalbe luând, le duse-napoi în mulțime.
Coon, ostașul ales, întâiul născut din Antenor,
Cum văzu pacostea-n fața-i, căderea iubitului frate,
Noaptea durerii afunde simți că-i întunecă ochii;
Deci pe alături pășind și fără să-l vad-Agamemnon
El îl împunse cu lancea sub cot, pe la mijlocul mâinii,
Vârful strălucitei lănci ieșit-a pe partea cealaltă,
De-a-nfrigurat pân' la os pe craiul Atrid Agamemnon.
Totuși el n-a vrut atunci să curme lovitul și harța,
Ci năvăli la dușman cu lancea hrănită de vânturi.
Coon pripindu-se atunci târa de picior pe-al lui frate
Bun, Ifidamas, și tare striga la viteji să-l ajute.
Dar pe sub scutu-i boltit cum el îl târa prin oștire,
Iute cu lancea-l ochi Agamemnon și-i frânse puterea;
Stete pe-aproape de el și acolo-l junghie peste leșul
Fratelui. Astfel, uciși de Atrid, se topiră prin beznă
Antenorizii cei doi împlinindu-și ursita cea crudă.
Până ce sângele cald din rană-i curgea, Agamemnon
Nu înceta să cutreiere alte șiraguri dușmane,
Mari bolovani azvârlind, cu lancea și sabia-n mână.
Dar mai pe urmă când sângele stete și rana-i secase,
Tot mai amar începură a-l împunge dureri otrăvite.

ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ἂν ὠδίνουσαν ἔχῃ βέλος ὀξὺ γυναῖκα
δριμύ, τό τε προϊεῖσι μογοστόκοι Εἰλείθυιαι
Ἥρης θυγατέρες πικρὰς ὠδῖνας ἔχουσαι,
ὣς ὀξεῖ᾽ ὀδύναι δῦνον μένος Ἀτρεΐδαο.
ἐς δίφρον δ᾽ ἀνόρουσε, καὶ ἡνιόχῳ ἐπέτελλε
νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇσιν ἐλαυνέμεν· ἤχθετο γὰρ κῆρ.
ἤϋσεν δὲ διαπρύσιον Δαναοῖσι γεγωνώς·
ὦ φίλοι Ἀργείων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες
ὑμεῖς μὲν νῦν νηυσὶν ἀμύνετε ποντοπόροισι
φύλοπιν ἀργαλέην, ἐπεὶ οὐκ ἐμὲ μητίετα Ζεὺς
εἴασε Τρώεσσι πανημέριον πολεμίζειν.
Ὣς ἔφαθ᾽, ἡνίοχος δ᾽ ἵμασεν καλλίτριχας ἵππους
νῆας ἔπι γλαφυράς· τὼ δ᾽ οὐκ ἀέκοντε πετέσθην·
ἄφρεον δὲ στήθεα, ῥαίνοντο δὲ νέρθε κονίῃ
τειρόμενον βασιλῆα μάχης ἀπάνευθε φέροντες.
Ἕκτωρ δ᾽ ὡς ἐνόησ᾽ Ἀγαμέμνονα νόσφι κιόντα
Τρωσί τε καὶ Λυκίοισιν ἐκέκλετο μακρὸν ἀΰσας·
Τρῶες καὶ Λύκιοι καὶ Δάρδανοι ἀγχιμαχηταὶ
ἀνέρες ἔστε φίλοι, μνήσασθε δὲ θούριδος ἀλκῆς.
οἴχετ᾽ ἀνὴρ ὤριστος, ἐμοὶ δὲ μέγ᾽ εὖχος ἔδωκε
Ζεὺς Κρονίδης· ἀλλ᾽ ἰθὺς ἐλαύνετε μώνυχας ἵππους
ἰφθίμων Δαναῶν, ἵν᾽ ὑπέρτερον εὖχος ἄρησθε.
Ὣς εἰπὼν ὄτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.
ὡς δ᾽ ὅτε πού τις θηρητὴρ κύνας ἀργιόδοντας
σεύῃ ἐπ᾽ ἀγροτέρῳ συῒ καπρίῳ ἠὲ λέοντι,
ὣς ἐπ᾽ Ἀχαιοῖσιν σεῦε Τρῶας μεγαθύμους
Ἕκτωρ Πριαμίδης βροτολοιγῷ ἶσος Ἄρηϊ.
αὐτὸς δ᾽ ἐν πρώτοισι μέγα φρονέων ἐβεβήκει,
ἐν δ᾽ ἔπεσ᾽ ὑσμίνῃ ὑπεραέϊ ἶσος ἀέλλῃ,
ἥ τε καθαλλομένη ἰοειδέα πόντον ὀρίνει.
Ἔνθα τίνα πρῶτον, τίνα δ᾽ ὕστατον ἐξενάριξεν
Ἕκτωρ Πριαμίδης, ὅτε οἱ Ζεὺς κῦδος ἔδωκεν;
Ἀσαῖον μὲν πρῶτα καὶ Αὐτόνοον καὶ Ὀπίτην
καὶ Δόλοπα Κλυτίδην καὶ Ὀφέλτιον ἠδ᾽ Ἀγέλαον

Cum în femeia ce naște pătrunde săgeat-ascuțită
Și dureroasă ce-o dau Ilitiele, zânele-moașe,
Fiicele Herei la nașteri în veci iscătoare de chinuri;
Astfel de crude dureri îl pătrund și pe-Atrid Agamemnon.
El se repede la car și cu inima îndurerată
Dă vizitiului zor spre tabără-ndată să mâne,
Iar după asta Danailor strigă vârtos și le zice:
„Dragi căpetenii Danai, povățuitori ai oștirii,
Dați mai departe și-abateți acuma voi singuri potopul
De la corăbii; vedeți doar că mie din partea lui Zeus
Nu mi-a fost dat cu Troienii să lupt cât e ziua de mare.”
Asta el zice, și biciuie caii comoși vizitiul
Și spre corăbii-i asmută. Deci zboară voioși telegarii,
Pieptul le-albește de spumă și colbu-i împroașcă sub pântec,
Când de la luptă departe îl duc chinuit pe-Agamemnon.
Hector, îndată ce vede că s-a-ndepărtat împăratul,
Prinde cu strigăte mari să încânte pe-ai săi la bătaie:
„Voi Licieni și Troieni, Dardani luptători din aproape,
Dragii mei, fiți voi bărbați și-ncepeți năvala. Dușmanul
Cel mai viteaz este dus și mare-i izbânda ce-mi dete
Fulgerătorul. Deci hai și dați goană cu caii de-a dreptul
Peste voinicii Danai, să vă fie mărirea mai-naltă.”
Asta grăindu-le aprinde la toți vitejia și-avântul.
Cum vânătorul colțoșii ogari undeva în pădure
Tot și-i asmută și hăituie vierul sălbatic ori leul;
Astfel și Hector atunci, asemenea cruntului Ares,
Mână spre-Ahei pe Troieni, pe cei mai bărbați și cu suflet.
Merge el însuși semeț în capul oștirii și-n luptă
Tabără-ntocmai ca viforul care tot suflă prin nouri
Și se aruncă pe mare și-nvolbură apele-i negre.
Oare pe cine doboară întâi și pe cine la urmă
Hector acuma când Zeus îi dăruie slava puterii?
Cade Autonoos întâi, Asaios apoi și Opites
Și Agelaos și-Ofeltiu și fiul lui Clitiu, Dolopul

Αἴσυμνόν τ᾽ Ὦρόν τε καὶ Ἱππόνοον μενεχάρμην.
τοὺς ἄρ᾽ ὅ γ᾽ ἡγεμόνας Δαναῶν ἕλεν, αὐτὰρ ἔπειτα
πληθύν, ὡς ὁπότε νέφεα Ζέφυρος στυφελίξῃ
ἀργεστᾶο Νότοιο βαθείῃ λαίλαπι τύπτων·
πολλὸν δὲ τρόφι κῦμα κυλίνδεται, ὑψόσε δ᾽ ἄχνη
σκίδναται ἐξ ἀνέμοιο πολυπλάγκτοιο ἰωῆς·
ὣς ἄρα πυκνὰ καρήαθ᾽ ὑφ᾽ Ἕκτορι δάμνατο λαῶν.
Ἔνθά κε λοιγὸς ἔην καὶ ἀμήχανα ἔργα γένοντο,
καί νύ κεν ἐν νήεσσι πέσον φεύγοντες Ἀχαιοί,
εἰ μὴ Τυδεΐδῃ Διομήδεϊ κέκλετ᾽ Ὀδυσσεύς·
Τυδεΐδη τί παθόντε λελάσμεθα θούριδος ἀλκῆς;
ἀλλ᾽ ἄγε δεῦρο πέπον, παρ᾽ ἔμ᾽ ἵσταο· δὴ γὰρ ἔλεγχος
ἔσσεται εἴ κεν νῆας ἕλῃ κορυθαιόλος Ἕκτωρ.
Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
ἤτοι ἐγὼ μενέω καὶ τλήσομαι· ἀλλὰ μίνυνθα
ἡμέων ἔσσεται ἦδος, ἐπεὶ νεφεληγερέτα Ζεὺς
Τρωσὶν δὴ βόλεται δοῦναι κράτος ἠέ περ ἡμῖν.
Ἦ καὶ Θυμβραῖον μὲν ἀφ᾽ ἵππων ὦσε χαμᾶζε
δουρὶ βαλὼν κατὰ μαζὸν ἀριστερόν· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
ἀντίθεον θεράποντα Μολίονα τοῖο ἄνακτος.
τοὺς μὲν ἔπειτ᾽ εἴασαν, ἐπεὶ πολέμου ἀπέπαυσαν·
τὼ δ᾽ ἀν᾽ ὅμιλον ἰόντε κυδοίμεον, ὡς ὅτε κάπρω
ἐν κυσὶ θηρευτῇσι μέγα φρονέοντε πέσητον·
ὣς ὄλεκον Τρῶας πάλιν ὀρμένω· αὐτὰρ Ἀχαιοὶ
ἀσπασίως φεύγοντες ἀνέπνεον Ἕκτορα δῖον.
Ἔνθ᾽ ἑλέτην δίφρόν τε καὶ ἀνέρε δήμου ἀρίστω
υἷε δύω Μέροπος Περκωσίου, ὃς περὶ πάντων
ᾔδεε μαντοσύνας, οὐδὲ οὓς παῖδας ἔασκε
στείχειν ἐς πόλεμον φθισήνορα· τὼ δέ οἱ οὔ τι
πειθέσθην· κῆρες γὰρ ἄγον μέλανος θανάτοιο.
τοὺς μὲν Τυδεΐδης δουρικλειτὸς Διομήδης
θυμοῦ καὶ ψυχῆς κεκαδὼν κλυτὰ τεύχε᾽ ἀπηύρα·
Ἱππόδαμον δ᾽ Ὀδυσεὺς καὶ Ὑπείροχον ἐξενάριξεν.
Ἔνθά σφιν κατὰ ἶσα μάχην ἐτάνυσσε Κρονίων

Și Hiponoos, oștean bătăios, și Esimnos și Oros,
Tot căpetenii Danai, dar mulți și din gloată pieriră.
Cum, dacă vântul de-apus, venind cu putere de vifor,
Bate și-mprăștie norii ce austrul alb îi ticsise:
Mii de crescute talazuri răstoarnă și spume tot zvântă
Viforul cel mânios, care vântură-ntinderea mării –
Capete multe din gloată tot astfel doboară Hector.
Pacoste atunci ar fi fost și neocolită pieirea,
C-ar fi luat-o la fugă-napoi în corăbii Aheii,
Dacă Ulise, oprindu-se, n-ar fi dat zor lui Tidide:
„Hei, Diomede, ce-i asta? Uitarăm de tot vitejia?
Vino, prietene, -ncoace și stai lângă mine, căci mare
Fi-va rușinea, când Hector cuprinde-va tabăra noastră."
Dar îi răspunse zicând voinicul Tidid Diomede:
„Iată mai stau și țin piept, dar vreme puțină mai fi-vom
Armiei noi de-ajutor, căci Domnul stăpân peste nouri
Nu ne dă nouă, ci numai dușmanilor azi biruință."
Zise și-ndată din caru-i trânti la pământ pe Timbreos
Sânul la dreapta cu lancea răzbindu-i, la fel și Ulise
Pe vizitiul acestui fruntaș, pe novacul Molion.
Ei după asta-i lăsară, curmându-i așa din bătaie,
Și s-aruncară amândoi furtunatici în toiu-nclestării.
Cum doi mistreți bizuindu-se-n sine se-ndeasă prin haită,
Ei înapoi năvălind omorau pe Troieni, iar Aheii
Veseli puteau să răsufle de goana cea crunt-a lui Hector.
Prinseră dânșii atunci pe doi mai viteji cu teleaga;
Fiii lui Merop erau ei, ai Percosianului care,
Neîntrecut ghicitor, își oprise pe fii să ia parte
La sângerosul război, dar nu-l ascultară voinicii,
Ademeniți ei fiind de negrele zâne-ale morții:
Amânduror Diomede le frânse tăria vieții
Și-i despoie de-armătura strălucie, iar Ulise
Pe Hipodamas alături și pe Hiperoh mai ucise.
Zeus din Ida privind pe unde-a fost treierul morții

ἐξ Ἴδης καθορῶν· τοὶ δ᾽ ἀλλήλους ἐνάριζον.
ἤτοι Τυδέος υἱὸς Ἀγάστροφον οὔτασε δουρὶ
Παιονίδην ἥρωα κατ᾽ ἰσχίον· οὐ δέ οἱ ἵπποι
ἐγγὺς ἔσαν προφυγεῖν, ἀάσατο δὲ μέγα θυμῷ.
τοὺς μὲν γὰρ θεράπων ἀπάνευθ᾽ ἔχεν, αὐτὰρ ὃ πεζὸς
θῦνε διὰ προμάχων, εἷος φίλον ὤλεσε θυμόν.
Ἕκτωρ δ᾽ ὀξὺ νόησε κατὰ στίχας, ὦρτο δ᾽ ἐπ᾽ αὐτοὺς
κεκλήγων· ἅμα δὲ Τρώων εἵποντο φάλαγγες.
τὸν δὲ ἰδὼν ῥίγησε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης,
αἶψα δ᾽ Ὀδυσσῆα προσεφώνεεν ἐγγὺς ἐόντα·
νῶϊν δὴ τόδε πῆμα κυλίνδεται ὄβριμος Ἕκτωρ·
ἀλλ᾽ ἄγε δὴ στέωμεν καὶ ἀλεξώμεσθα μένοντες.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος
καὶ βάλεν, οὐδ᾽ ἀφάμαρτε τιτυσκόμενος κεφαλῆφιν,
ἄκρην κὰκ κόρυθα· πλάγχθη δ᾽ ἀπὸ χαλκόφι χαλκός,
οὐδ᾽ ἵκετο χρόα καλόν· ἐρύκακε γὰρ τρυφάλεια
τρίπτυχος αὐλῶπις, τήν οἱ πόρε Φοῖβος Ἀπόλλων.
Ἕκτωρ δ᾽ ὦκ᾽ ἀπέλεθρον ἀνέδραμε, μίκτο δ᾽ ὁμίλῳ,
στῆ δὲ γνὺξ ἐριπὼν καὶ ἐρείσατο χειρὶ παχείῃ
γαίης· ἀμφὶ δὲ ὄσσε κελαινὴ νὺξ ἐκάλυψεν.
ὄφρα δὲ Τυδεΐδης μετὰ δούρατος ᾤχετ᾽ ἐρωὴν
τῆλε διὰ προμάχων, ὅθι οἱ καταείσατο γαίης
τόφρ᾽ Ἕκτωρ ἔμπνυτο, καὶ ἂψ ἐς δίφρον ὀρούσας
ἐξέλασ᾽ ἐς πληθύν, καὶ ἀλεύατο κῆρα μέλαιναν.
δουρὶ δ᾽ ἐπαΐσσων προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
ἐξ αὖ νῦν ἔφυγες θάνατον κύον· ἦ τέ τοι ἄγχι
ἦλθε κακόν· νῦν αὖτέ σ᾽ ἐρύσατο Φοῖβος Ἀπόλλων
ᾧ μέλλεις εὔχεσθαι ἰὼν ἐς δοῦπον ἀκόντων.
ἦ θήν σ᾽ ἐξανύω γε καὶ ὕστερον ἀντιβολήσας,
εἴ πού τις καὶ ἔμοιγε θεῶν ἐπιτάρροθός ἐστι.
νῦν αὖ τοὺς ἄλλους ἐπιείσομαι, ὅν κε κιχείω.
Ἦ, καὶ Παιονίδην δουρὶ κλυτὸν ἐξενάριζεν.
αὐτὰρ Ἀλέξανδρος Ἑλένης πόσις ἠϋκόμοιο
Τυδεΐδῃ ἔπι τόξα τιταίνετο ποιμένι λαῶν,

Cumpănă dreaptă într-asta făcu el să fie între armii.
Pe Agastrof, al lui Peon războinic fecior, îl împunse
Cu-nsulițarea-i în coapsă Tidid, că el n-avea pe-aproape
Caii să fugă-napoi, și singur de cap își făcuse.
Roibii deoparte-i ținea vizitiul, iar dânsul pedestru
Dete-nainte năval și viața-și pierdu. Dar îndată
Hector ochi pe viteji și la ei s-azvârli între rânduri
Tare răcnind; după el bulucuri veniră Troienii.
Cutremurat la vedere-i, Tidide cel bun de războaie
Zise fârtatului său Odiseu, care sta lângă dânsul:
„Uite talazul spre noi se învolbură, vajnicul Hector.
Dar să ne-ațínem aici, să ne punem vârtos împotrivă."
Astfel îi zice și lancea rotind o și zboară la dânsul.
Nu dă el greș, ba chitindu-l la cap nimeri în țuguiul
Chivărei lui, ci-arama răsaltă lovită de aramă
Neteda-i piele ferind, căci ea e păzită de coiful
Cel cu trei plăci de metal și cu ochi, dăruit de Apolon.
Hector deodată se trage departe-napoi și prin oaste
Fuge și cade-n genunchi, se lasă pe glie proptindu-și
Mâna vânjoasă și noapte cernită-i îmbrobode ochii;
Până ce însă Tidide s-alerge departe prin șirul
Înaintașilor și de pe jos să ia lancea-i zvârlită,
Dezmeticindu-se Hector se suie în car și dă goană
Printre mulțime-napoi și scapă de neagra ursită.
Dar după el se repede și strigă bărbatul Tidide:
„Iar de la moarte, tu, câne, -ai scăpat. Și ți-a fost nenorocul
Chiar la un pas, te-a păzit din nou însă Febos Apolon,
Căruia poți să te rogi, pornind la bătaia cu suliți.
Dar doborî-te-voi eu oricât de târziu te voi prinde,
Dacă și mie vreun zeu cumva-n ajutor o să-mi vie.
Tabăr-acum peste alții pe care îi omor pe brodite."
Zise, și pradă pe fiul în lance vestit al lui Peon.
Paris atunci, Alexandru, bărbatul pletoasei Elena,
Sta răzimat de un stâlp la movila-nălțată lui Ilos

στήλῃ κεκλιμένος ἀνδροκμήτῳ ἐπὶ τύμβῳ
Ἴλου Δαρδανίδαο, παλαιοῦ δημογέροντος.
ἤτοι ὃ μὲν θώρηκα Ἀγαστρόφου ἰφθίμοιο
αἴνυτ᾽ ἀπὸ στήθεσφι παναίολον ἀσπίδα τ᾽ ὤμων
καὶ κόρυθα βριαρήν· ὃ δὲ τόξου πῆχυν ἄνελκε
καὶ βάλεν, οὐδ᾽ ἄρα μιν ἅλιον βέλος ἔκφυγε χειρός,
ταρσὸν δεξιτεροῖο ποδός· διὰ δ᾽ ἀμπερὲς ἰὸς
ἐν γαίῃ κατέπηκτο· ὃ δὲ μάλα ἡδὺ γελάσσας
ἐκ λόχου ἀμπήδησε καὶ εὐχόμενος ἔπος ηὔδα·
βέβληαι οὐδ᾽ ἅλιον βέλος ἔκφυγεν· ὡς ὄφελόν τοι
νείατον ἐς κενεῶνα βαλὼν ἐκ θυμὸν ἑλέσθαι.
οὕτω κεν καὶ Τρῶες ἀνέπνευσαν κακότητος,
οἵ τέ σε πεφρίκασι λέονθ᾽ ὡς μηκάδες αἶγες.
Τὸν δ᾽ οὐ ταρβήσας προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
τοξότα λωβητὴρ κέρᾳ ἀγλαὲ παρθενοπῖπα
εἰ μὲν δὴ ἀντίβιον σὺν τεύχεσι πειρηθείης,
οὐκ ἄν τοι χραίσμῃσι βιὸς καὶ ταρφέες ἰοί·
νῦν δέ μ᾽ ἐπιγράψας ταρσὸν ποδὸς εὔχεαι αὔτως.
οὐκ ἀλέγω, ὡς εἴ με γυνὴ βάλοι ἢ πάϊς ἄφρων·
κωφὸν γὰρ βέλος ἀνδρὸς ἀνάλκιδος οὐτιδανοῖο.
ἦ τ᾽ ἄλλως ὑπ᾽ ἐμεῖο, καὶ εἴ κ᾽ ὀλίγον περ ἐπαύρῃ,
ὀξὺ βέλος πέλεται, καὶ ἀκήριον αἶψα τίθησι.
τοῦ δὲ γυναικὸς μέν τ᾽ ἀμφίδρυφοί εἰσι παρειαί,
παῖδες δ᾽ ὀρφανικοί· ὃ δέ θ᾽ αἵματι γαῖαν ἐρεύθων
πύθεται, οἰωνοὶ δὲ περὶ πλέες ἠὲ γυναῖκες.
Ὣς φάτο, τοῦ δ᾽ Ὀδυσεὺς δουρικλυτὸς ἐγγύθεν ἐλθὼν
ἔστη πρόσθ᾽· ὃ δ᾽ ὄπισθε καθεζόμενος βέλος ὠκὺ
ἐκ πόδος ἕλκ᾽, ὀδύνη δὲ διὰ χροὸς ἦλθ᾽ ἀλεγεινή.
ἐς δίφρον δ᾽ ἀνόρουσε, καὶ ἡνιόχῳ ἐπέτελλε
νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇσιν ἐλαυνέμεν· ἤχθετο γὰρ κῆρ.
Οἰώθη δ᾽ Ὀδυσεὺς δουρὶ κλυτός, οὐδέ τις αὐτῷ
Ἀργείων παρέμεινεν, ἐπεὶ φόβος ἔλλαβε πάντας·
ὀχθήσας δ᾽ ἄρα εἶπε πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν·
ὤ μοι ἐγὼ τί πάθω; μέγα μὲν κακὸν αἴ κε φέβωμαι

Dardanianul, un sfetnic și mare fruntaș de pe vremuri,
Și-arcul întinse țintind în craiul Tidid Diomede,
Tocmai când el ridica de pe mortul viteaz Agastrofos
Platoșa pusă pe piept și pavăza-i prinsă de umăr
Și-apăsătorul său coif, spre sine dând arcul, îl trase
Și nimeri – căci pururi i-a fost fără greș săgetarea –
Talpa piciorului drept. Într-însa pătrunse-ascuțișul
Și se înfipse-n pământ. Cu poftă dar râse Alexandru
Și, de la pândă ieșind, da strigăt fălindu-se astfel:
„Tu, ești rănit și zadarnică nu-mi fu săgeata. Ce bine
Dacă-n deșerturi adânc lovindu-te, eu te dam gata!
Numai așa de necaz ar putea să răsufle Troienii,
Care de tine se tem și tot fug ca o turmă de capre
Când li s-arată un leu.” El nesperiat îi răspunse:
„Lăudărosule arcaș, tu cârlionțată muierce,
De-ai încerca să te bați cu toat-armătura pe față,
Nu ți-ar sluji la nimica săgețile multe și arcul.
Geaba te lauzi acum; zdrelitu-mi-ai talpa. Nu-mi pasă,
Mi-e ca și când m-ar picni o muiere, un pici nebunatic.
Slabă-i lovirea ce dă luptătorul mârșav și netrebnic.
Altfel e însă din parte-mi. Oricât pe-oarecine aș atinge,
Veșnic lovirea-mi în carne-i pătrunde și moartea-i grăbește,
Văduvă-i plânge nevasta și jalnic își rupe obrajii,
Pruncii sărmani îi rămân, iar el putrezește pe câmpul
Ud de-al lui sânge stropit și e-mpresurat de mai multe
Pasări decât de femei bocitoare.” La zisele acestea
Vine Ulise și-n fața-i se pune. Din spate-i Tidide
Trage din talpă săgeata, de-l trece-o tăioasă durere.
Deci se răpede la car și cu inima îndurerată
Dă vizitiului zor spre tabără iute să mâne.
Singur în luptă rămase Ulise, în suliți vestitul;
Nu-i stătu nimeni alături, că spaima pe toți îi pălise.
El suspină din afund și-și zise în sinea-i bărbată:
„Vai mie, ce-i de făcut? Să fug speriat de mulțime?

πληθὺν ταρβήσας· τὸ δὲ ῥίγιον αἴ κεν ἁλώω
μοῦνος· τοὺς δ᾽ ἄλλους Δαναοὺς ἐφόβησε Κρονίων.
ἀλλὰ τί ἤ μοι ταῦτα φίλος διελέξατο θυμός;
οἶδα γὰρ ὅττι κακοὶ μὲν ἀποίχονται πολέμοιο,
ὃς δέ κ᾽ ἀριστεύῃσι μάχῃ ἔνι τὸν δὲ μάλα χρεὼ
ἑστάμεναι κρατερῶς, ἤ τ᾽ ἔβλητ᾽ ἤ τ᾽ ἔβαλ᾽ ἄλλον.
εἷος ὃ ταῦθ᾽ ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,
τόφρα δ᾽ ἐπὶ Τρώων στίχες ἤλυθον ἀσπιστάων,
ἔλσαν δ᾽ ἐν μέσσοισι, μετὰ σφίσι πῆμα τιθέντες.
ὡς δ᾽ ὅτε κάπριον ἀμφὶ κύνες θαλεροί τ᾽ αἰζηοὶ
σεύωνται, ὃ δέ τ᾽ εἶσι βαθείης ἐκ ξυλόχοιο
θήγων λευκὸν ὀδόντα μετὰ γναμπτῇσι γένυσσιν,
ἀμφὶ δέ τ᾽ ἀΐσσονται, ὑπαὶ δέ τε κόμπος ὀδόντων
γίγνεται, οἳ δὲ μένουσιν ἄφαρ δεινόν περ ἐόντα,
ὥς ῥα τότ᾽ ἀμφ᾽ Ὀδυσῆα Διῒ φίλον ἐσσεύοντο
Τρῶες· ὃ δὲ πρῶτον μὲν ἀμύμονα Δηϊοπίτην
οὔτασεν ὦμον ὕπερθεν ἐπάλμενος ὀξέϊ δουρί,
αὐτὰρ ἔπειτα Θόωνα καὶ Ἔννομον ἐξενάριξε.
Χερσιδάμαντα δ᾽ ἔπειτα καθ᾽ ἵππων ἀΐξαντα
δουρὶ κατὰ πρότμησιν ὑπ᾽ ἀσπίδος ὀμφαλοέσσης
νύξεν· ὃ δ᾽ ἐν κονίῃσι πεσὼν ἕλε γαῖαν ἀγοστῷ.
τοὺς μὲν ἔασ᾽, ὃ δ᾽ ἄρ᾽ Ἱππασίδην Χάροπ᾽ οὔτασε δουρὶ
αὐτοκασίγνητον εὐηφενέος Σώκοιο.
τῷ δ᾽ ἐπαλεξήσων Σῶκος κίεν ἰσόθεος φώς,
στῆ δὲ μάλ᾽ ἐγγὺς ἰὼν καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν
ὦ Ὀδυσεῦ πολύαινε δόλων ἆτ᾽ ἠδὲ πόνοιο
σήμερον ἢ δοιοῖσιν ἐπεύξεαι Ἱππασίδῃσι
τοιώδ᾽ ἄνδρε κατακτείνας καὶ τεύχε᾽ ἀπούρας,
ἤ κεν ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ τυπεὶς ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσῃς.
Ὣς εἰπὼν οὔτησε κατ᾽ ἀσπίδα πάντοσ᾽ ἐΐσην.
διὰ μὲν ἀσπίδος ἦλθε φαεινῆς ὄβριμον ἔγχος,
καὶ διὰ θώρηκος πολυδαιδάλου ἠρήρειστο,
πάντα δ᾽ ἀπὸ πλευρῶν χρόα ἔργαθεν, οὐδ᾽ ἔτ᾽ ἔασε
Παλλὰς Ἀθηναίη μιχθήμεναι ἔγκασι φωτός.

Prea-i rușinos, dar e și mai grozav să m-apuce dușmanii
Singur, când Zeus pe-ai noștri, pe toți, îi sili să ia fuga.
Însă de ce stau în cumpănă așa socotindu-mă-n sine?
Știu doar că numai mișeii purced înapoi de la luptă.
Cine-i viteaz la război se cade să stea vitejește
Și să tot lupte, nu-i pasă de moare ori bate pe alții."
Până ce stă el pe gânduri și-n inimă cugetă asta,
Vin în șiraguri asupra-i cu lănci și cu scuturi Troienii
Și-l împresoară pe el, luându-și la mijloc năpasta.
Cum câteodată voinici vânători împreună cu haita
Repede-ncing un mistreț, care iese din fundul pădurii
Colții săi albi ascuțind între fălcile încovoiate;
Dânșii asupra-i se-aruncă, sălbatic ei crișcă cu dinții,
Dar vânătorii țin piept, deși fioros e gliganul;
Tocmai așa pe Ulise-l înconjur-acuma Troienii,
Sare viteazul întâi la vrednicul Deiopite
Și pe deasupra la umăr cu lancea vârtos îl împunge,
Culcă pe Toon apoi și alături de el pe Enomos.
Când după aceea s-aruncă din carul său jos Hersidamas,
El pe sub scutul rotund îl spintecă, și Hersidamas
Cade stâlcit la pământ și apucă țărâna cu pumnul.
Lasă Ulise pe morți și cu sulița trage-n Haropos,
Al lui Hipasos fecior și frate de-o mamă cu Socos,
Tânăr de neam; ci aleargă la el ca să-l apere Socos
Cel ca un zeu, de Ulise s-apropie foarte și-i zice:
„Tu lăudate și neobosite mehenghiule-n luptă,
Una din două: ori astăzi te lauzi cu noi, că putut-ai
Pe-ai lui Hipasos feciori să ucizi și să-i jefui de arme,
Ori de-a mea lance străpuns, suflarea de viață vei pierde."
Zice, și pavăza-i cea rotunzită el bate cu arma;
Lancea-i puternică trece prin pavăza-i scânteietoare,
Dar pironită-i în platoșa cea măiestrită; doar pielea
I-o jupui peste tot pe la coaste, căci Palas Atena
Nu-ngădui-n măruntaiele lui să pătrundă țuguiul.

γνῶ δ᾽ Ὀδυσεὺς ὅ οἱ οὔ τι τέλος κατακαίριον ἦλθεν,
ἂψ δ᾽ ἀναχωρήσας Σῶκον πρὸς μῦθον ἔειπεν·
ἆ δείλ᾽ ἦ μάλα δή σε κιχάνεται αἰπὺς ὄλεθρος.
ἤτοι μέν ῥ᾽ ἔμ᾽ ἔπαυσας ἐπὶ Τρώεσσι μάχεσθαι·
σοὶ δ᾽ ἐγὼ ἐνθάδε φημὶ φόνον καὶ κῆρα μέλαιναν
ἤματι τῷδ᾽ ἔσσεσθαι, ἐμῷ δ᾽ ὑπὸ δουρὶ δαμέντα
εὖχος ἐμοὶ δώσειν, ψυχὴν δ᾽ Ἄϊδι κλυτοπώλῳ.
  Ἦ, καὶ ὃ μὲν φύγαδ᾽ αὖτις ὑποστρέψας ἐβεβήκει,
τῷ δὲ μεταστρεφθέντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν
ὤμων μεσσηγύς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσε,
δούπησεν δὲ πεσών· ὃ δ᾽ ἐπεύξατο δῖος Ὀδυσσεύς·
ὦ Σῶχ᾽ Ἱππάσου υἱὲ δαΐφρονος ἱπποδάμοιο
φθῆ σε τέλος θανάτοιο κιχήμενον, οὐδ᾽ ὑπάλυξας.
ἆ δείλ᾽ οὐ μὲν σοί γε πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ
ὄσσε καθαιρήσουσι θανόντι περ, ἀλλ᾽ οἰωνοὶ
ὠμησταὶ ἐρύουσι, περὶ πτερὰ πυκνὰ βαλόντες.
αὐτὰρ ἔμ᾽, εἴ κε θάνω, κτεριοῦσί γε δῖοι Ἀχαιοί.
  Ὣς εἰπὼν Σώκοιο δαΐφρονος ὄβριμον ἔγχος
ἔξω τε χροὸς ἕλκε καὶ ἀσπίδος ὀμφαλοέσσης·
αἷμα δέ οἱ σπασθέντος ἀνέσσυτο, κῆδε δὲ θυμόν.
Τρῶες δὲ μεγάθυμοι ὅπως ἴδον αἷμ᾽ Ὀδυσῆος
κεκλόμενοι καθ᾽ ὅμιλον ἐπ᾽ αὐτῷ πάντες ἔβησαν.
αὐτὰρ ὅ γ᾽ ἐξοπίσω ἀνεχάζετο, αὖε δ᾽ ἑταίρους.
τρὶς μὲν ἔπειτ᾽ ἤϋσεν ὅσον κεφαλὴ χάδε φωτός,
τρὶς δ᾽ ἄϊεν ἰάχοντος ἄρηι φίλος Μενέλαος.
αἶψα δ᾽ ἄρ᾽ Αἴαντα προσεφώνεεν ἐγγὺς ἐόντα·
Αἶαν διογενὲς Τελαμώνιε κοίρανε λαῶν
ἀμφί μ᾽ Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος ἵκετ᾽ ἀϋτὴ
τῷ ἰκέλη ὡς εἴ ἑ βιῴατο μοῦνον ἐόντα
Τρῶες ἀποτμήξαντες ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ.
ἀλλ᾽ ἴομεν καθ᾽ ὅμιλον· ἀλεξέμεναι γὰρ ἄμεινον.
δείδω μή τι πάθῃσιν ἐνὶ Τρώεσσι μονωθεὶς
ἐσθλὸς ἐών, μεγάλη δὲ ποθὴ Δαναοῖσι γένηται.
  Ὣς εἰπὼν ὃ μὲν ἦρχ᾽, ὃ δ᾽ ἅμ᾽ ἕσπετο ἰσόθεος φώς.

Dar înțelese Ulise că nu-i fu de moarte lovirea;
El se și trase-napoi și-n acest fel lui Socos îi zise:
  „Hei tu, sărmane, nu vezi că te-ajunge grozava pieire,
Drept e că tu m-ai făcut să-ncetez de-a mă bate cu-ai noștri,
Dar de la mine pe aici prăpădul și moartea cernită
Are să-ți fie chiar astăzi: sub a mea suliță da-vei
Morții biet sufletul tău și mie a învingerii fală.”
  Asta el zise, iar Socos se-ntoarse și-o rupse de fugă,
Dar la întorsu-i Ulise-i înfipse în spate la mijloc
Lancea și pieptu-i străpunse; căzu dar pe țărnă cu bufnet
Socos, și-i zise mândrindu-se astfel Ulise: „Tu, Socos,
Fiul viteazului și călărețului vrednic Hipasos,
Iată că moartea te-ajunse și nu mai scăpași de pieire.
Biete, tu mori și părintele tău și-a ta mamă cinstită
Pleoapele n-au să-ți închidă și pasări prădalnice ochii
Ți-i vor ciupi-nghesuindu-te cu îndesitele aripi:
Mie nu-mi pasă de mor, căci au să mă-ngroape Danaii.”
  Asta Ulise grăi, și țapăna lance-a lui Socos
Trase din trup și din pavăza-i cea rotunzită; deodată
Sânge din rană țâșni și în inimă prinse să-l doară.
Cum înfocații Troieni pe el sângerat îl văzură,
Se îndemnau înde-ei și asupra-i porneau cu duiumul.
Dânsul se dete-napoi și-ncepu a striga pe tovarăși
Tare cât poate să strige un om, țipat-a de trei ori;
Glasul de trei ori atunci i-aude viteazul Menelau.
Zice numaidecât lui Aias, fiindu-i aproape:
„Crai odrăslite din zei, mărite tu Aias Telamon,
Glas îmi ajunse-n auz, desigur că strigă Ulise;
Seamăn-a glas de bărbat care singur se bate. Pesemne
Calea-i Troienii tăind, îl încinseră-n strașnică luptă.
Haidem prin gloată la el, să-i dăm ajutor, e mai bine.
Mi-e să nu pată ceva-ncercuit de dușmani cum e singur,
Cât o fi el de viteaz, c-amar îl vor plânge Danaii.”
  Zice și pleacă-nainte, -l urmează nămornicul Aias.

εὗρον ἔπειτ᾽ Ὀδυσῆα Διῒ φίλον· ἀμφὶ δ᾽ ἄρ᾽ αὐτὸν
Τρῶες ἕπονθ᾽ ὡς εἴ τε δαφοινοὶ θῶες ὄρεσφιν
ἀμφ᾽ ἔλαφον κεραὸν βεβλημένον, ὅν τ᾽ ἔβαλ᾽ ἀνὴρ
ἰῷ ἀπὸ νευρῆς· τὸν μέν τ᾽ ἤλυξε πόδεσσι
φεύγων, ὄφρ᾽ αἷμα λιαρὸν καὶ γούνατ᾽ ὀρώρῃ·
αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ τόν γε δαμάσσεται ὠκὺς ὀϊστός,
ὠμοφάγοι μιν θῶες ἐν οὔρεσι δαρδάπτουσιν
ἐν νέμεϊ σκιερῷ· ἐπί τε λῖν ἤγαγε δαίμων
σίντην· θῶες μέν τε διέτρεσαν, αὐτὰρ ὃ δάπτει·
ὥς ῥα τότ᾽ ἀμφ᾽ Ὀδυσῆα δαΐφρονα ποικιλομήτην
Τρῶες ἕπον πολλοί τε καὶ ἄλκιμοι, αὐτὰρ ὅ γ᾽ ἥρως
ἀΐσσων ᾧ ἔγχει ἀμύνετο νηλεὲς ἦμαρ.
Αἴας δ᾽ ἐγγύθεν ἦλθε φέρων σάκος ἠΰτε πύργον,
στῆ δὲ παρέξ· Τρῶες δὲ διέτρεσαν ἄλλυδις ἄλλος.
ἤτοι τὸν Μενέλαος ἀρήϊος ἔξαγ᾽ ὁμίλου
χειρὸς ἔχων, εἷος θεράπων σχεδὸν ἤλασεν ἵππους.
Αἴας δὲ Τρώεσσιν ἐπάλμενος εἷλε Δόρυκλον
Πριαμίδην νόθον υἱόν, ἔπειτα δὲ Πάνδοκον οὖτα,
οὖτα δὲ Λύσανδρον καὶ Πύρασον ἠδὲ Πυλάρτην.
ὡς δ᾽ ὁπότε πλήθων ποταμὸς πεδίον δὲ κάτεισι
χειμάρρους κατ᾽ ὄρεσφιν ὀπαζόμενος Διὸς ὄμβρῳ,
πολλὰς δὲ δρῦς ἀζαλέας, πολλὰς δέ τε πεύκας
ἐσφέρεται, πολλὸν δέ τ᾽ ἀφυσγετὸν εἰς ἅλα βάλλει,
ὣς ἔφεπε κλονέων πεδίον τότε φαίδιμος Αἴας,
δαΐζων ἵππους τε καὶ ἀνέρας· οὐδέ πω Ἕκτωρ
πεύθετ᾽, ἐπεί ῥα μάχης ἐπ᾽ ἀριστερὰ μάρνατο πάσης
ὄχθας πὰρ ποταμοῖο Σκαμάνδρου, τῇ ῥα μάλιστα
ἀνδρῶν πῖπτε κάρηνα, βοὴ δ᾽ ἄσβεστος ὀρώρει
Νέστορά τ᾽ ἀμφὶ μέγαν καὶ ἀρήϊον Ἰδομενῆα.
Ἕκτωρ μὲν μετὰ τοῖσιν ὁμίλει μέρμερα ῥέζων
ἔγχεΐ θ᾽ ἱπποσύνῃ τε, νέων δ᾽ ἀλάπαζε φάλαγγας·
οὐδ᾽ ἄν πω χάζοντο κελεύθου δῖοι Ἀχαιοὶ
εἰ μὴ Ἀλέξανδρος Ἑλένης πόσις ἠϋκόμοιο
παῦσεν ἀριστεύοντα Μαχάονα ποιμένα λαῶν,

Ei pe Ulise-l găsiră; zoreau după dânsul Troienii
Și-l urmăreau cum șacalii cei roibi urmăresc pe la munte
Cerbul cornaciu care fuse rănit de un om cu săgeata,
Dar îi scăpase fugind, și fuga de dânsul îl scapă
Cât mai e sângele–i cald și pot să mi-l poarte genunchii;
Însă pe urmă, când el de-amarul săgeții slăbește,
Lacomi de carne șacalii pe plaiuri în umbra pădurii
Dau să-l înhape, când iată, un leu de năprasnă le-aduce
Pacostea, fug ei de groază, șacalii, și leul ia prada;
Tocmai așa-l urmăresc pe dibaciul, călitul Ulise
Mulți și puternici Troieni, ci tot se repede cu lancea
Și de primejdie-și-apără viața viteazul, dar iată,
Aias s-apropie atunci cu pavăza-i-naltă ca turnul
Și stă pe-alături de el; iau fuga de spaimă Troienii
Care-ncotro, iar Menelau luând pe Ulise de mână
-L scoase din toi până unde-i veni vizitiul cu caii.
Aias sărind la Troieni, cu arma trânti pe Doriclos,
Fiul din flori al lui Priam, apoi nimeri pe Pandocos
Și pe Lisandru, precum pe Pirasos și pe Pilartes.
Cum de pe munte un râu care crește din neaua topită
Și prididit de puhoaie coboară vuind spre câmpie,
Duce la vale ciolpane de pini și stejari cu grămada
Și tăvălește mormane de lut și nomoluri spre mare;
Astfel și falnicul Aias pe câmp o ia razna și-nvalmă
Și potopește și oameni și cai. Dar de asta nu știe
Hector nimica, fiindcă se-nharță în aripa stângă
Lângă Scamandru pe mal. Pe-acolo se face mai multă
Moarte de om și e vuietul nepotolit împrejurul
Marelui Nestor și Idomeneu, care luptă-mpreună.
Hector încoace venind se îndeasă cu carul, cu arma,
Seceră țeste de oameni trezind pretutindenea groază.
Nu s-ar fi dat înapoi bărbații Ahei, dacă Paris
Soțul Elenei cea mândră la plete, ivindu-se-n luptă
N-ar fi pus capăt avântului unui fruntaș ca Mahaon,

ἰῷ τριγλώχινι βαλὼν κατὰ δεξιὸν ὦμον.
τῷ ῥα περίδεισαν μένεα πνείοντες Ἀχαιοὶ
μή πώς μιν πολέμοιο μετακλινθέντος ἕλοιεν.
αὐτίκα δ᾽ Ἰδομενεὺς προσεφώνεε Νέστορα δῖον·
ὦ Νέστορ Νηληϊάδη μέγα κῦδος Ἀχαιῶν
ἄγρει σῶν ὀχέων ἐπιβήσεο, πὰρ δὲ Μαχάων
βαινέτω, ἐς νῆας δὲ τάχιστ᾽ ἔχε μώνυχας ἵππους·
ἰητρὸς γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων
ἰούς τ᾽ ἐκτάμνειν ἐπί τ᾽ ἤπια φάρμακα πάσσειν.
  Ὣς ἔφατ᾽, οὐδ᾽ ἀπίθησε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ.
αὐτίκα δ᾽ ὧν ὀχέων ἐπεβήσετο, πὰρ δὲ Μαχάων
βαῖν᾽ Ἀσκληπιοῦ υἱὸς ἀμύμονος ἰητῆρος·
μάστιξεν δ᾽ ἵππους, τὼ δ᾽ οὐκ ἀέκοντε πετέσθην
νῆας ἔπι γλαφυράς· τῇ γὰρ φίλον ἔπλετο θυμῷ.
  Κεβριόνης δὲ Τρῶας ὀρινομένους ἐνόησεν
Ἕκτορι παρβεβαώς, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Ἕκτορ νῶϊ μὲν ἐνθάδ᾽ ὁμιλέομεν Δαναοῖσιν
ἐσχατιῇ πολέμοιο δυσηχέος· οἳ δὲ δὴ ἄλλοι
Τρῶες ὀρίνονται ἐπιμὶξ ἵπποι τε καὶ αὐτοί.
Αἴας δὲ κλονέει Τελαμώνιος· εὖ δέ μιν ἔγνων·
εὐρὺ γὰρ ἀμφ᾽ ὤμοισιν ἔχει σάκος· ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς
κεῖσ᾽ ἵππους τε καὶ ἅρμ᾽ ἰθύνομεν, ἔνθα μάλιστα
ἱππῆες πεζοί τε κακὴν ἔριδα προβαλόντες
ἀλλήλους ὀλέκουσι, βοὴ δ᾽ ἄσβεστος ὄρωρεν.
  Ὣς ἄρα φωνήσας ἵμασεν καλλίτριχας ἵππους
μάστιγι λιγυρῇ· τοὶ δὲ πληγῆς ἀΐοντες
ῥίμφ᾽ ἔφερον θοὸν ἅρμα μετὰ Τρῶας καὶ Ἀχαιοὺς
στείβοντες νέκυάς τε καὶ ἀσπίδας· αἵματι δ᾽ ἄξων
νέρθεν ἅπας πεπάλακτο καὶ ἄντυγες αἳ περὶ δίφρον,
ἃς ἄρ᾽ ἀφ᾽ ἱππείων ὁπλέων ῥαθάμιγγες ἔβαλλον
αἵ τ᾽ ἀπ᾽ ἐπισσώτρων. ὃ δὲ ἵετο δῦναι ὅμιλον
ἀνδρόμεον ῥῆξαί τε μετάλμενος· ἐν δὲ κυδοιμὸν
ἧκε κακὸν Δαναοῖσι, μίνυνθα δὲ χάζετο δουρός.
αὐτὰρ ὃ τῶν ἄλλων ἐπεπωλεῖτο στίχας ἀνδρῶν

Umăru-i drept nimerind cu săgeata întreit vârfuită.
Frica-i cuprinse pe-Ahei, oricât de cu suflet stătură,
Căci se temeau că de-or pierde bătaia, pieri-va Mahaon.
Zise dar Idomeneu degrabă măritului Nestor:
„Neleiade tu Nestor, a neamului mare mândrie,
Urcă-te-n carul tău iute și-alături să șadă Mahaon
Care-i rănit și dă repede cailor bici spre corăbii:
Face cât oameni mai mulți un om care vindecă oameni,
Taie din rane săgeți și cu-leacuri alină durerea."
  Asta grăi, și moș Nestor îndemnul atunci auzindu-i,
Repede-n car se sui; și-urcându-se-alături de dânsul
Stete Mahaon, feciorul alesului doctor Asclepiu.
Deteră cailor bici, iar caii zburară ca vântul
Către scobite corăbii; acolo-i fu ținta s-ajungă.
Dar Chebrione, văzând că Troienii fugeau în risipă,
Iute ducându-se-atunci la Hector, așa-i cuvântează:
  „Hector, în vreme ce noi în pustia de luptă, la margini
Ne războim cu Danaii, ai noștri ceilalți mai departe
Fug risipiți de dușmani, de-a valma văd oameni și care.
Aias Telamonianul îi vântură, eu îl știu bine,
Are doar pavăză mare pe umăr. Deci hai într-acolo
Noi să purcedem cu caii, să mergem pe unde pedeștrii
Și în telegi luptătorii se bat mai avan, și mai crâncen
Moarte își dau și pe unde li-i larma lor nepotolită."
  Asta el zice și-ndeamnă cu biciul pocnind telegarii
Cei cu păr neted și lins. Când ei aud pocnetul, zboară
Printre Ahei și Troieni și-n urmă-le poartă telega
Peste mulțimea de trupuri și scuturi. Stropită-i de sânge
Osia toată și chelna telegii de stropii ce-mproașcă
Parte copitele cailor, parte obezile roatei.
Hector, acolo sosind, s-aruncă și cată-n desime
Drum să pătrundă, să rupă șiragul, și-aduce-mbulzire
Strașnică printre Danai cu arma mereu încolțindu-i.
El mai cutreier-apoi celelalte șiraguri dușmane

ἔγχεΐ τ’ ἄορί τε μεγάλοισί τε χερμαδίοισιν,
Αἴαντος δ’ ἀλέεινε μάχην Τελαμωνιάδαο.
Ζεὺς δὲ πατὴρ Αἴανθ’ ὑψίζυγος ἐν φόβον ὦρσε·
στῆ δὲ ταφών, ὄπιθεν δὲ σάκος βάλεν ἑπταβόειον,
τρέσσε δὲ παπτήνας ἐφ’ ὁμίλου θηρὶ ἐοικὼς
ἐντροπαλιζόμενος ὀλίγον γόνυ γουνὸς ἀμείβων.
ὡς δ’ αἴθωνα λέοντα βοῶν ἀπὸ μεσσαύλοιο
ἐσσεύαντο κύνες τε καὶ ἀνέρες ἀγροιῶται,
οἵ τέ μιν οὐκ εἰῶσι βοῶν ἐκ πῖαρ ἑλέσθαι
πάννυχοι ἐγρήσσοντες· ὃ δὲ κρειῶν ἐρατίζων
ἰθύει, ἀλλ’ οὔ τι πρήσσει· θαμέες γὰρ ἄκοντες
ἀντίον ἀΐσσουσι θρασειάων ἀπὸ χειρῶν
καιόμεναί τε δεταί, τάς τε τρεῖ ἐσσύμενός περ·
ἠῶθεν δ’ ἀπὸ νόσφιν ἔβη τετιηότι θυμῷ·
ὣς Αἴας τότ’ ἀπὸ Τρώων τετιημένος ἦτορ
ἤϊε πόλλ’ ἀέκων· περὶ γὰρ δίε νηυσὶν Ἀχαιῶν.
ὡς δ’ ὅτ’ ὄνος παρ’ ἄρουραν ἰὼν ἐβιήσατο παῖδας
νωθής, ᾧ δὴ πολλὰ περὶ ῥόπαλ’ ἀμφὶς ἐάγῃ,
κείρει τ’ εἰσελθὼν βαθὺ λήϊον· οἳ δέ τε παῖδες
τύπτουσιν ῥοπάλοισι· βίη δέ τε νηπίη αὐτῶν·
σπουδῇ τ’ ἐξήλασσαν, ἐπεί τ’ ἐκορέσσατο φορβῆς·
ὣς τότ’ ἔπειτ’ Αἴαντα μέγαν Τελαμώνιον υἱὸν
Τρῶες ὑπέρθυμοι πολυηγερέες τ’ ἐπίκουροι
νύσσοντες ξυστοῖσι μέσον σάκος αἰὲν ἕποντο.
Αἴας δ’ ἄλλοτε μὲν μνησάσκετο θούριδος ἀλκῆς
αὖτις ὑποστρεφθείς, καὶ ἐρητύσασκε φάλαγγας
Τρώων ἱπποδάμων· ὁτὲ δὲ τρωπάσκετο φεύγειν.
πάντας δὲ προέεργε θοὰς ἐπὶ νῆας ὁδεύειν,
αὐτὸς δὲ Τρώων καὶ Ἀχαιῶν θῦνε μεσηγὺ
ἱστάμενος· τὰ δὲ δοῦρα θρασειάων ἀπὸ χειρῶν
ἄλλα μὲν ἐν σάκεϊ μεγάλῳ πάγεν ὄρμενα πρόσσω,
πολλὰ δὲ καὶ μεσσηγύ, πάρος χρόα λευκὸν ἐπαυρεῖν,
ἐν γαίῃ ἵσταντο λιλαιόμενα χροὸς ἆσαι.
Τὸν δ’ ὡς οὖν ἐνόησ’ Εὐαίμονος ἀγλαὸς υἱὸς

Și le tot bate cu lancea, cu sabia, cu bolovanii,
Dar se ferește de harță cu Aias Telamoniadul
Dar mai la urmă cerescul părinte înspaimă pe Aias:
Stă uluit el atunci și cu pavăza dată pe spate
Fuge spre-ai săi și ia seama cu ochii pândind ca o fiară,
Roată se uită-mprejur și-și perindă genunchii pe-ncetul.
Tocmai cum roibului leu, departe de-ocolul de vite,
Tot îi dau zbor și-l alungă dulăi și bărbați de la țară,
Ei peste noapte veghind nu-l las’ a gusta din grăsimea
Boilor strânși în ocol; dar el îndrăgindu-le carnea
Tabără ’ntins; hămesit cum e leul se-ndeasă-nainte
Geaba, căci zboară spre el, azvârlite de brațe viteze,
Droaie de suliți și facle. Se teme dar fiara, slăbește
Și supărată-și ia talpa-napoi dimineața; tot astfel
Aias atunci fără voie, cu inima tristă se duce
De la Troieni, fiind tare-ngrijat de ai lui, de corăbii.
Cum îndărătnicul asin pe lângă un lan, dacă scapă
Unor băieți, deși multe ciomege i-au spart pe spinare,
Intră și paște din holda cea-naltă; zadarnic băieții
Dau cu ciomegele-n el, că vlaga li-i slabă și nu-l pot
Scoate din grâu, fără numai când vita-i sătulă de hrană;
Astfel era în război și trupeșul Aias Telamon,
Când inimoșii Troieni și nenumărații tovarăși,
Scutul izbindu-i cu lănci, îl tot alungau de la dânșii.
Aias la rându-i, acu ’nsuflețit de puterea năvalei,
Iară se-ntoarnă iezind a Troienilor cete bărbate
Și strunitoare de cai, acu o pornește pe fugă;
Pune zăgaz tuturor în iureșul lor spre corăbii,
Tabără între Ahei și Troieni și acolo s-aține
Singur, iar multele suliți, zvârlite de brațe viteze,
Parte în pavăza-i mare se-nfig năzuind înainte,
Parte prin țărnă s-afundă și n-ajung să guste din carnea-i
Albă de bieți luptători din care doreau să se-mbuibe.
Când strălucitul voinic Evripilos, fecior lui Evemon,

Εὐρύπυλος πυκινοῖσι βιαζόμενον βελέεσσι,
στῆ ῥα παρ᾽ αὐτὸν ἰών, καὶ ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ,
καὶ βάλε Φαυσιάδην Ἀπισάονα ποιμένα λαῶν
ἧπαρ ὑπὸ πραπίδων, εἶθαρ δ᾽ ὑπὸ γούνατ᾽ ἔλυσεν·
Εὐρύπυλος δ᾽ ἐπόρουσε καὶ αἴνυτο τεύχε᾽ ἀπ᾽ ὤμων.
τὸν δ᾽ ὡς οὖν ἐνόησεν Ἀλέξανδρος θεοειδὴς
τεύχε᾽ ἀπαινύμενον Ἀπισάονος, αὐτίκα τόξον
ἕλκετ᾽ ἐπ᾽ Εὐρυπύλῳ, καί μιν βάλε μηρὸν ὀϊστῷ
δεξιόν· ἐκλάσθη δὲ δόναξ, ἐβάρυνε δὲ μηρόν.
ἂψ δ᾽ ἑτάρων εἰς ἔθνος ἐχάζετο κῆρ᾽ ἀλεείνων,
ἤϋσεν δὲ διαπρύσιον Δαναοῖσι γεγωνώς·
ὦ φίλοι Ἀργείων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες
στῆτ᾽ ἐλελιχθέντες καὶ ἀμύνετε νηλεὲς ἦμαρ
Αἴανθ᾽, ὃς βελέεσσι βιάζεται, οὐδέ ἕ φημι
φεύξεσθ᾽ ἐκ πολέμοιο δυσηχέος· ἀλλὰ μάλ᾽ ἄντην
ἵστασθ᾽ ἀμφ᾽ Αἴαντα μέγαν Τελαμώνιον υἱόν.
Ὣς ἔφατ᾽ Εὐρύπυλος βεβλημένος· οἳ δὲ παρ᾽ αὐτὸν
πλησίοι ἔστησαν σάκε᾽ ὤμοισι κλίναντες
δούρατ᾽ ἀνασχόμενοι· τῶν δ᾽ ἀντίος ἤλυθεν Αἴας.
στῆ δὲ μεταστρεφθείς, ἐπεὶ ἵκετο ἔθνος ἑταίρων.
Ὣς οἳ μὲν μάρναντο δέμας πυρὸς αἰθομένοιο·
Νέστορα δ᾽ ἐκ πολέμοιο φέρον Νηλήϊαι ἵπποι
ἱδρῶσαι, ἦγον δὲ Μαχάονα ποιμένα λαῶν.
τὸν δὲ ἰδὼν ἐνόησε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς·
ἑστήκει γὰρ ἐπὶ πρυμνῇ μεγακήτεϊ νηῒ
εἰσορόων πόνον αἰπὺν ἰῶκά τε δακρυόεσσαν.
αἶψα δ᾽ ἑταῖρον ἑὸν Πατροκλῆα προσέειπε
φθεγξάμενος παρὰ νηός· ὃ δὲ κλισίηθεν ἀκούσας
ἔκμολεν ἶσος Ἄρηϊ, κακοῦ δ᾽ ἄρα οἱ πέλεν ἀρχή.
τὸν πρότερος προσέειπε Μενοιτίου ἄλκιμος υἱός·
τίπτέ με κικλήσκεις Ἀχιλεῦ; τί δέ σε χρεὼ ἐμεῖο;
τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
δῖε Μενοιτιάδη τῷ ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ
νῦν ὀΐω περὶ γούνατ᾽ ἐμὰ στήσεσθαι Ἀχαιοὺς

Pe-Aias văzu copleșit de ploaia zvârlitelor arme,
Repede merse la el; dând zbor unei lănci sclipitoare
El nimeri pe un domn, al lui Fausias fiu Apisaon,
Chiar în ficat pe sub prapuri, și coardele-ndată-i slăbiră.
Sare la el Evripil, de pe umăr îi scoate armătura.
Cum luă seam-Alexandru ce-i zice și Paris, că pradă
Pe Apisaon atunci Evripil, fără preget întinde
Arcul și trage spre el, îl săgeată în coapsă la dreapta,
Trestia-n carne-i se frânge și greu îl apasă prin coapsă.
Deci, ca să scape de moarte, se trage spre-ai săi între pâlcuri,
Strigă vârtos după asta Danailor ca să-l audă:
„Voi căpetenii și Domni ai oștirii din Argos, prieteni,
Stați și vă-ntoarceți-napoi, apărați de primejdii pe Aias;
E copleșit de loviri și anevoie ar putea să se smulgă
Din fiorosul măcel. Deci haide, dați piept cu dușmanii
Și-mpresurați-l pe Aias cel mare Telamonianul."
Asta zicea Evripil rănit, și sărindu-i ortacii
Steter-aproape de el cu scuturi proptite de umăr,
Cu strămurările sus. Din fată venindu-le Aias,
Stete și el între ei și se-ntoarse, cu fața-mpotrivă.
Astfel acolo ei aprig luptau ca văpaia când arde,
Iar pe moș Nestor atunci din toi îl duceau nădușite
Iepele lui și cu el pe al oastei fruntaș, pe Mahaon.
L-a cunoscut pe bătrân de departe zărindu-l Ahile,
Care stătea în picioare pe marginea latei corăbii
Și se uita la încaierul greu și la jalnica fugă.
De asta, de-acolo de sus, pe bunul prieten Patroclu
El cu glas mare-l chemă. Patroclu din cort auzindu-l
Se repezi ca un zeu, de unde-i purcese și răul,
Și începu el întâi să-l întrebe voinicul Patroclu:
„Ce mă poftești, tu, Ahile? ce strigi și mă cauți pe mine?"
Iutele-Ahile voios fârtatului său îi răspunse:
„Inimii mele prea scumpe, tu Menetiade mărite,
Cred că Aheii de-acum o să-mi cadă smeriți la picioare

λισσομένους· χρειὼ γὰρ ἱκάνεται οὐκέτ᾽ ἀνεκτός.
ἀλλ᾽ ἴθι νῦν Πάτροκλε Διῒ φίλε Νέστορ᾽ ἔρειο
ὅν τινα τοῦτον ἄγει βεβλημένον ἐκ πολέμοιο·
ἤτοι μὲν τά γ᾽ ὄπισθε Μαχάονι πάντα ἔοικε
τῷ Ἀσκληπιάδῃ, ἀτὰρ οὐκ ἴδον ὄμματα φωτός·
ἵπποι γάρ με παρήϊξαν πρόσσω μεμαυῖαι.
  Ὣς φάτο, Πάτροκλος δὲ φίλῳ ἐπεπείθεθ᾽ ἑταίρῳ,
βῆ δὲ θέειν παρά τε κλισίας καὶ νῆας Ἀχαιῶν.
  Οἳ δ᾽ ὅτε δὴ κλισίην Νηληϊάδεω ἀφίκοντο,
αὐτοὶ μέν ῥ᾽ ἀπέβησαν ἐπὶ χθόνα πουλυβότειραν,
ἵππους δ᾽ Εὐρυμέδων θεράπων λύε τοῖο γέροντος
ἐξ ὀχέων· τοὶ δ᾽ ἱδρῶ ἀπεψύχοντο χιτώνων
στάντε ποτὶ πνοιὴν παρὰ θῖν᾽ ἁλός· αὐτὰρ ἔπειτα
ἐς κλισίην ἐλθόντες ἐπὶ κλισμοῖσι κάθιζον.
τοῖσι δὲ τεῦχε κυκειῶ ἐϋπλόκαμος Ἑκαμήδη,
τὴν ἄρετ᾽ ἐκ Τενέδοιο γέρων, ὅτε πέρσεν Ἀχιλλεύς,
θυγατέρ᾽ Ἀρσινόου μεγαλήτορος, ἥν οἱ Ἀχαιοὶ
ἔξελον οὕνεκα βουλῇ ἀριστεύεσκεν ἁπάντων.
ἥ σφωϊν πρῶτον μὲν ἐπιπροΐηλε τράπεζαν
καλὴν κυανόπεζαν ἐΰξοον, αὐτὰρ ἐπ᾽ αὐτῆς
χάλκειον κάνεον, ἐπὶ δὲ κρόμυον ποτῷ ὄψον,
ἠδὲ μέλι χλωρόν, παρὰ δ᾽ ἀλφίτου ἱεροῦ ἀκτήν,
πὰρ δὲ δέπας περικαλλές, ὃ οἴκοθεν ἦγ᾽ ὁ γεραιός,
χρυσείοις ἥλοισι πεπαρμένον· οὔατα δ᾽ αὐτοῦ
τέσσαρ᾽ ἔσαν, δοιαὶ δὲ πελειάδες ἀμφὶς ἕκαστον
χρύσειαι νεμέθοντο, δύω δ᾽ ὑπὸ πυθμένες ἦσαν.
ἄλλος μὲν μογέων ἀποκινήσασκε τραπέζης
πλεῖον ἐόν, Νέστωρ δ᾽ ὁ γέρων ἀμογητὶ ἄειρεν.
ἐν τῷ ῥά σφι κύκησε γυνὴ ἐϊκυῖα θεῇσιν
οἴνῳ Πραμνείῳ, ἐπὶ δ᾽ αἴγειον κνῆ τυρὸν
κνήστι χαλκείῃ, ἐπὶ δ᾽ ἄλφιτα λευκὰ πάλυνε,
πινέμεναι δ᾽ ἐκέλευσεν, ἐπεί ῥ᾽ ὥπλισσε κυκειῶ.
τὼ δ᾽ ἐπεὶ οὖν πίνοντ᾽ ἀφέτην πολυκαγκέα δίψαν
μύθοισιν τέρποντο πρὸς ἀλλήλους ἐνέποντες,

Ca să mă roage, că-i greu să mai rabde nevoia ce-i bate.
Dar te repede la Nestor, tu dragul lui Zeus, și-ntreabă-l
Cine-i acolo rănitul pe care-l aduce din luptă?
El după spate, ce-i dreptul, arată deplin ca Mahaon
Asclepianul, dar nu l-am văzut și la față, că roibii
Care-l duceau îmi trecură prea repede pe dinainte.”
  Asta grăi, și Patroclu fârtatului său se supuse
Și luă fuga spre tabăr-Aheilor, de la corăbii.
Când dup-aceea la cort sosit-au Mahaon și Nestor,
S-au coborât de pe car pe țărna cea mult roditoare,
Și-a deshămat Evrimedon, al lor vizitiu, telegarii
Cei de la carul lui Nestor; iar ei de sudoare-și uscară
Hainele stând la bătaia de vânt pe la marginea mării
Și după asta se-ntoarseră-n cort și pe scaun șezură.
O torocală găti de băut pentru dânșii copila
Lui Arsinou, Hecameda cea cârlionțată, o roabă
Ce-o dobândise bătrânul ca dar din Tenedos pe vremea
Când fu luat de Ahile ostrovul; i-o deter-Aheii,
Sfetnicul cel mai de frunte fiind. Ea le-ntinse o masă
Dalbă, strujită, cu negre picioare, și-o tavă de aramă;
Spre a da gust udăturii, el puse într-însa o ceapă,
Miere gălbuie și sfântă făină de orz și alături
Puse-o mândrețe de cupă, de Nestor adusă de-acasă.
Cupa cu ținte de aur bătută era și-avea patru
Toarte lucrate de jur împrejur cu podoabe de aur,
Doi porumbei ciugulind; sta cupa pe două picioare.
Altul abia de pe masă cu-o mână putea s-o ridice,
Plină fiind, dar Nestor putea fără trudă s-o ție.
Prinse s-amestece-n cupă vin negru din Pramne femeia
Cea ca o zână de mândră, și brânză de capră să farme
Cu un răzuș de aramă, să presure albă făină;
Și băutura gătind, ea îndată-i pofti ca să beie.
Dânșii băură și după ce-și stinseră-a setei arsură,
Stau veselindu-se-n cort cu vorb-amândoi împreună.

Πάτροκλος δὲ θύρῃσιν ἐφίστατο ἰσόθεος φώς.
τὸν δὲ ἰδὼν ὁ γεραιὸς ἀπὸ θρόνου ὦρτο φαεινοῦ,
ἐς δ᾽ ἄγε χειρὸς ἑλών, κατὰ δ᾽ ἑδριάασθαι ἄνωγε.
Πάτροκλος δ᾽ ἑτέρωθεν ἀναίνετο εἶπέ τε μῦθον·
οὐχ ἕδος ἐστὶ γεραιὲ διοτρεφές, οὐδέ με πείσεις.
αἰδοῖος νεμεσητὸς ὅ με προέηκε πυθέσθαι
ὅν τινα τοῦτον ἄγεις βεβλημένον· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς
γιγνώσκω, ὁρόω δὲ Μαχάονα ποιμένα λαῶν.
νῦν δὲ ἔπος ἐρέων πάλιν ἄγγελος εἶμ᾽ Ἀχιλῆϊ.
εὖ δὲ σὺ οἶσθα γεραιὲ διοτρεφές, οἷος ἐκεῖνος
δεινὸς ἀνήρ· τάχα κεν καὶ ἀναίτιον αἰτιόῳτο.
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
τίπτε τὰρ ὧδ᾽ Ἀχιλεὺς ὀλοφύρεται υἷας Ἀχαιῶν,
ὅσσοι δὴ βέλεσιν βεβλήαται; οὐδέ τι οἶδε
πένθεος, ὅσσον ὄρωρε κατὰ στρατόν· οἳ γὰρ ἄριστοι
ἐν νηυσὶν κέαται βεβλημένοι οὐτάμενοί τε.
βέβληται μὲν ὁ Τυδεΐδης κρατερὸς Διομήδης,
οὔτασται δ᾽ Ὀδυσεὺς δουρὶ κλυτὸς ἠδ᾽ Ἀγαμέμνων·
βέβληται δὲ καὶ Εὐρύπυλος κατὰ μηρὸν ὀϊστῷ·
τοῦτον δ᾽ ἄλλον ἐγὼ νέον ἤγαγον ἐκ πολέμοιο
ἰῷ ἀπὸ νευρῆς βεβλημένον. αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς
ἐσθλὸς ἐὼν Δαναῶν οὐ κήδεται οὐδ᾽ ἐλεαίρει.
ἦ μένει εἰς ὅ κε δὴ νῆες θοαὶ ἄγχι θαλάσσης
Ἀργείων ἀέκητι πυρὸς δηΐοιο θέρωνται,
αὐτοί τε κτεινώμεθ᾽ ἐπισχερώ; οὐ γὰρ ἐμὴ ἲς
ἔσθ᾽ οἵη πάρος ἔσκεν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσιν.
εἴθ᾽ ὣς ἡβώοιμι βίη δέ μοι ἔμπεδος εἴη
ὡς ὁπότ᾽ Ἠλείοισι καὶ ἡμῖν νεῖκος ἐτύχθη
ἀμφὶ βοηλασίῃ, ὅτ᾽ ἐγὼ κτάνον Ἰτυμονῆα
ἐσθλὸν Ὑπειροχίδην, ὃς ἐν Ἤλιδι ναιετάασκε,
ῥύσι᾽ ἐλαυνόμενος· ὃ δ᾽ ἀμύνων ᾗσι βόεσσιν
ἔβλητ᾽ ἐν πρώτοισιν ἐμῆς ἀπὸ χειρὸς ἄκοντι,
κὰδ δ᾽ ἔπεσεν, λαοὶ δὲ περίτρεσαν ἀγροιῶται.
ληΐδα δ᾽ ἐκ πεδίου συνελάσσαμεν ἤλιθα πολλὴν

Tocmai atunci ca un zeu se arată la ușă Patroclu;
Sare din luciul jilț moș Nestor îndată ce-l vede
Și apucându-l de mână, în cort îl îmbie să șadă.
Nu se-nvoiește Patroclu, ci zice așa împotrivă:
„Nu e de stat, luminate moș Nestor, și n-ai să mă-nduplеci.
Trebuie doar să cinstesc și chiar să am frică de-acela,
Care pe-aici mă trimise să-ntreb de rănitul pe care
Tu l-aduseși, dar și eu îl cunosc, văd că este Mahaon.
Las' să mă duc înapoi, de știre să-i dau lui Ahile;
Știi tu prea bine, mărite moș Nestor, ce-amarnic e dânsul,
Gata-i să-nvinuie chiar și pe cel care n-are vreo vină.”
Dar călărețul gerenic moș Nestor atunci îi răspunse:
„Ce-i astă jale pe-Ahile, de plânge pe-oricare de-ai noștri
E-n bătălie rănit? Nu știe ce mare-i restriștea
Care cuprinse pe-Ahei. Căpitanii, vitejii de frunte,
Zac la corăbii cu toții din lance răniți ori cu arcul.
E săgetat de dușmani bărbatul Tidid Diomede,
E-nsulițat și Ulise precum și Atrid Agamemnon,
Și Evripil e împuns în coapsă la fel din săgeată.
N-au fost destui, acum vezi și pe-acesta, pe care din luptă
Eu l-adusei, de-o săgeată asemeni rănit. Lui Ahile,
Cât e de bun și viteaz, nu-i pasă, nu-l doare de-ai noștri.
Ori mai așteaptă el oare când focul dușman o să-nghită
Vasele noastre pe mal, cu toată-ndârjita-ne luptă,
Până ce înșine noi vom pieri câte unul? Tu vezi doar,
Nu mai sunt eu ca-nainte cu brațele tari și vânjoase.
Hei, de-aș fi tânăr și-ntreg în putere cum fost-am odată,
Când se iscase o sfadă-ntre noi și norodul Elidei
Pentru răpire de boi și am zdrumicat pe voinicul
Itimoneus Hiperohianul din țara Elidei,
Ca să-mi răscumpăr răpirea. Venise să-și apere boii
Și sta în șirul întâi. Pe-acolo cu lancea răzbindu-l,
Eu îl trântii la pământ și-o tuliră de groază câmpenii.
Pradă nespus de bogată făcurăm atunci pe câmpie,

πεντήκοντα βοῶν ἀγέλας, τόσα πώεα οἰῶν,
τόσσα συῶν συβόσια, τόσ᾽ αἰπόλια πλατέ᾽ αἰγῶν,
ἵππους δὲ ξανθὰς ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα
πάσας θηλείας, πολλῇσι δὲ πῶλοι ὑπῆσαν.
καὶ τὰ μὲν ἠλασάμεσθα Πύλον Νηλήϊον εἴσω
ἐννύχιοι προτὶ ἄστυ· γεγήθει δὲ φρένα Νηλεύς,
οὕνεκά μοι τύχε πολλὰ νέῳ πόλεμον δὲ κιόντι.
κήρυκες δ᾽ ἐλίγαινον ἅμ᾽ ἠοῖ φαινομένηφι
τοὺς ἴμεν οἷσι χρεῖος ὀφείλετ᾽ ἐν Ἤλιδι δίῃ·
οἳ δὲ συναγρόμενοι Πυλίων ἡγήτορες ἄνδρες
δαίτρευον· πολέσιν γὰρ Ἐπειοὶ χρεῖος ὄφειλον,
ὡς ἡμεῖς παῦροι κεκακωμένοι ἐν Πύλῳ ἦμεν·
ἐλθὼν γάρ ῥ᾽ ἐκάκωσε βίη Ἡρακληείη
τῶν προτέρων ἐτέων, κατὰ δ᾽ ἔκταθεν ὅσσοι ἄριστοι·
δώδεκα γὰρ Νηλῆος ἀμύμονος υἱέες ἦμεν·
τῶν οἶος λιπόμην, οἳ δ᾽ ἄλλοι πάντες ὄλοντο.
ταῦθ᾽ ὑπερηφανέοντες Ἐπειοὶ χαλκοχίτωνες
ἡμέας ὑβρίζοντες ἀτάσθαλα μηχανόωντο.
ἐκ δ᾽ ὃ γέρων ἀγέλην τε βοῶν καὶ πῶϋ μέγ᾽ οἰῶν
εἵλετο κρινάμενος τριηκόσι᾽ ἠδὲ νομῆας.
καὶ γὰρ τῷ χρεῖος μέγ᾽ ὀφείλετ᾽ ἐν Ἤλιδι δίῃ
τέσσαρες ἀθλοφόροι ἵπποι αὐτοῖσιν ὄχεσφιν
ἐλθόντες μετ᾽ ἄεθλα· περὶ τρίποδος γὰρ ἔμελλον
θεύσεσθαι· τοὺς δ᾽ αὖθι ἄναξ ἀνδρῶν Αὐγείας
κάσχεθε, τὸν δ᾽ ἐλατῆρ᾽ ἀφίει ἀκαχήμενον ἵππων.
τῶν ὃ γέρων ἐπέων κεχολωμένος ἠδὲ καὶ ἔργων
ἐξέλετ᾽ ἄσπετα πολλά· τὰ δ᾽ ἄλλ᾽ ἐς δῆμον ἔδωκε
δαιτρεύειν, μή τίς οἱ ἀτεμβόμενος κίοι ἴσης.
ἡμεῖς μὲν τὰ ἕκαστα διείπομεν, ἀμφί τε ἄστυ
ἕρδομεν ἱρὰ θεοῖς· οἳ δὲ τρίτῳ ἤματι πάντες
ἦλθον ὁμῶς αὐτοί τε πολεῖς καὶ μώνυχες ἵπποι
πανσυδίῃ· μετὰ δέ σφι Μολίονε θωρήσσοντο
παῖδ᾽ ἔτ᾽ ἐόντ᾽, οὔ πω μάλα εἰδότε θούριδος ἀλκῆς.
ἔστι δέ τις Θρυόεσσα πόλις αἰπεῖα κολώνη

Cincizeci de ciurde de vaci și turme de oi, mai atâtea
Și-altele atâtea de porci precum și de capre răzlețe
Și-o herghelie de cai, o sută cin'zeci și mai bine
Iepe bălane, ba multe din ele cu mânzi. Și pe toate
Noi le-am mânat peste noapte la Pilos, orașul în care
Domn era tata Neleu. Voios fu și el de câștigul
Mare ce-avui în război, la care plecasem ca tânăr.
Crainicii, cum se crăpase de ziuă, obștiră să vie
Toți păgubașii ce-aveau de primit de la cei din Elida
Despăgubiri. S-adunară fruntașii Pileni și-ncepură
Prada să-mpartă, căci multor-aveau de plătit Epeenii.
Noi doar, fiind mai puțini, mai mult pătimisem în Pilos,
Pentru că Hercule ne pustiise venind înainte
Și secerase în Pilos pe-ai noștri, a bărbaților floare.
Douăsprezece feciori lăudați avusese Neleus
Numai eu singur trăiesc, ceilalți i-au pierit înainte.
De-asta cuprinși de trufie și bine-narmați Epeenii
Se-obrăznicieră cu noi și blestemății iscodiră.
Tata din pradă o turmă de boi și de oi își alese
Vite trei sute de capete și cu păstorii-împreună.
Mare fiind datoria ce-aveau să-i plătească-n Elida,
Câștigători telegari trimiși să se-ncure la jocuri,
Patru la număr ce-aveau de primit un triped ca răsplată.
Caii aceștia cu caru-n Elida i-oprise Augias
Craiul, și pe vizitiul mâhnit înapoi îl trimise.
De-asta și tata-nciudat de-a lor fapte și vorbe de-ocară,
Vitele cele mai multe-și-alese din turme, iar partea rămasă
Obștii o dete s-o-mpartă la oameni cu toată dreptatea.
Prăzile noi le-mpărțirăm atunci și pe urmă-n cetate
Jertfe-nchinarăm la zei. Dar după trei zile, dușmanii
Iar năvăliră cu toate puterile lor și cu caii
Tari de copite, glotiș. Cu dânșii erau Molionii
Tineri de tot amândoi și nendemânatici în arme.
Este pe-un deal răsărit o cetate ce-i zice Trionul

τηλοῦ ἐπ᾽ Ἀλφειῷ, νεάτη Πύλου ἠμαθόεντος·
τὴν ἀμφεστρατόωντο διαρραῖσαι μεμαῶτες.
ἀλλ᾽ ὅτε πᾶν πεδίον μετεκίαθον, ἄμμι δ᾽ Ἀθήνη
ἄγγελος ἦλθε θέουσ᾽ ἀπ᾽ Ὀλύμπου θωρήσσεσθαι
ἔννυχος, οὐδ᾽ ἀέκοντα Πύλον κάτα λαὸν ἄγειρεν
ἀλλὰ μάλ᾽ ἐσσυμένους πολεμίζειν. οὐδέ με Νηλεὺς
εἴα θωρήσσεσθαι, ἀπέκρυψεν δέ μοι ἵππους·
οὐ γάρ πώ τί μ᾽ ἔφη ἴδμεν πολεμήϊα ἔργα.
ἀλλὰ καὶ ὧς ἱππεῦσι μετέπρεπον ἡμετέροισι
καὶ πεζός περ ἐών, ἐπεὶ ὧς ἄγε νεῖκος Ἀθήνη.
ἔστι δέ τις ποταμὸς Μινυήϊος εἰς ἅλα βάλλων
ἐγγύθεν Ἀρήνης, ὅθι μείναμεν Ἠῶ δῖαν
ἱππῆες Πυλίων, τὰ δ᾽ ἐπέρρεον ἔθνεα πεζῶν.
ἔνθεν πανσυδίῃ σὺν τεύχεσι θωρηχθέντες
ἔνδιοι ἱκόμεσθ᾽ ἱερὸν ῥόον Ἀλφειοῖο.
ἔνθα Διὶ ῥέξαντες ὑπερμενεῖ ἱερὰ καλά,
ταῦρον δ᾽ Ἀλφειῷ, ταῦρον δὲ Ποσειδάωνι,
αὐτὰρ Ἀθηναίῃ γλαυκώπιδι βοῦν ἀγελαίην,
δόρπον ἔπειθ᾽ ἑλόμεσθα κατὰ στρατὸν ἐν τελέεσσι,
καὶ κατεκοιμήθημεν ἐν ἔντεσιν οἷσιν ἕκαστος
ἀμφὶ ῥοὰς ποταμοῖο. ἀτὰρ μεγάθυμοι Ἐπειοὶ
ἀμφέσταν δὴ ἄστυ διαρραῖσαι μεμαῶτες·
ἀλλά σφι προπάροιθε φάνη μέγα ἔργον Ἄρηος·
εὖτε γὰρ ἠέλιος φαέθων ὑπερέσχεθε γαίης,
συμφερόμεσθα μάχῃ Διί τ᾽ εὐχόμενοι καὶ Ἀθήνῃ.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ Πυλίων καὶ Ἐπειῶν ἔπλετο νεῖκος,
πρῶτος ἐγὼν ἕλον ἄνδρα, κόμισσα δὲ μώνυχας ἵππους,
Μούλιον αἰχμητήν· γαμβρὸς δ᾽ ἦν Αὐγείαο,
πρεσβυτάτην δὲ θύγατρ᾽ εἶχε ξανθὴν Ἀγαμήδην,
ἣ τόσα φάρμακα ᾔδη ὅσα τρέφει εὐρεῖα χθών.
τὸν μὲν ἐγὼ προσιόντα βάλον χαλκήρεϊ δουρί,
ἤριπε δ᾽ ἐν κονίῃσιν· ἐγὼ δ᾽ ἐς δίφρον ὀρούσας
στῆν ῥα μετὰ προμάχοισιν· ἀτὰρ μεγάθυμοι Ἐπειοὶ
ἔτρεσαν ἄλλυδις ἄλλος, ἐπεὶ ἴδον ἄνδρα πεσόντα

Lângă Alfeu, la hotarul prundosului Pilos, departe;
Dânșii o-ncinseră și căutau să o darme cu totul.
Însă abia străbătură câmpia și Palas Atena
Grabnică noaptea veni din Olimp să ne cheme la arme.
Strânse pe locuitori; voios alergară cu toții,
Gata de luptă fiind. Dar numai pe mine Neleus
Nu mă lăsa să pornesc, ba chiar îmi ascunse și caii:
El socotea că eu n-aveam destulă știință de arme.
Dar eu pedestru m-am dus cu sfatul zeiței Atena.
Am întrecut pe ai noștri pe toți luptătorii din care.
Este un râu Minieos ce apele-și varsă în mare
Lângă Arena. Pe-acolo sosiră Pilenii cu caii și ziua
Cea următoare așteptam, venea pedestrimea din urmă.
Și cu puteri întregite-narmați o pornirăm de-acolo
Și spre amiazi poposim la Alfeu cel cu apele sfinte.
Jertfe frumoase-nchinarăm aici neînvinsului Zeus,
Câte un taur jertfirăm apoi lui Alfeu și Poseidon
Și din cireadă o juncă zeiței cu ochii albaștri.
După ce-n tabăr-apoi împărțindu-ne-n cete cinarăm
Noaptea pe-acolo dormirăm de-o parte și alta pe malul
Râului, toți înarmați. Într-asta dau zor Epeenii
Cutezători împrejurul cetății, dorind să o darme,
Deteră însă de-o mare și crâncenă împotrivire.
Când pe pământ se ivi strălucita lumină de soare,
Noi ne-apucarăm de luptă, pe-Atena chemând și pe Zeus
În ajutor. Și când focu-ntre noi și dușmani se aprinse,
Eu mai întâi am ucis un bărbat, pe războinicul Muliu,
Și i-am luat telegarii. El ginere a fost lui Augias,
Fata-i mai mare fiindu-i soție, bălan-Agameda,
Care știa buruiene de leac câte crește pământul.
Cum mi-a venit mai aproape, i-am dat lovitură cu lancea,
Dânsul în colb a căzut, iar eu am sărit la teleagă
Și între cei mai din frunte am ieșit. Îngroziți, Epeenii,
Care-ncotro o zbughiră, când mort îl văzură pe Muliu,

ἡγεμόν᾽ ἱππήων, ὃς ἀριστεύεσκε μάχεσθαι.
αὐτὰρ ἐγὼν ἐπόρουσα κελαινῇ λαίλαπι ἶσος,
πεντήκοντα δ᾽ ἕλον δίφρους, δύο δ᾽ ἀμφὶς ἕκαστον
φῶτες ὀδὰξ ἕλον οὖδας ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ δαμέντες.
καί νύ κεν Ἀκτορίωνε Μολίονε παῖδ᾽ ἀλάπαξα,
εἰ μή σφωε πατὴρ εὐρὺ κρείων ἐνοσίχθων
ἐκ πολέμου ἐσάωσε καλύψας ἠέρι πολλῇ.
ἔνθα Ζεὺς Πυλίοισι μέγα κράτος ἐγγυάλιξε·
τόφρα γὰρ οὖν ἑπόμεσθα διὰ σπιδέος πεδίοιο
κτείνοντές τ᾽ αὐτοὺς ἀνά τ᾽ ἔντεα καλὰ λέγοντες,
ὄφρ᾽ ἐπὶ Βουπρασίου πολυπύρου βήσαμεν ἵππους
πέτρης τ᾽ Ὠλενίης, καὶ Ἀλησίου ἔνθα κολώνη
κέκληται· ὅθεν αὖτις ἀπέτραπε λαὸν Ἀθήνη.
ἔνθ᾽ ἄνδρα κτείνας πύματον λίπον· αὐτὰρ Ἀχαιοὶ
ἂψ ἀπὸ Βουπρασίοιο Πύλονδ᾽ ἔχον ὠκέας ἵππους,
πάντες δ᾽ εὐχετόωντο θεῶν Διὶ Νέστορί τ᾽ ἀνδρῶν.
ὣς ἔον, εἴ ποτ᾽ ἔον γε, μετ᾽ ἀνδράσιν. αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς
οἶος τῆς ἀρετῆς ἀπονήσεται· ἦ τέ μιν οἴω
πολλὰ μετακλαύσεσθαι ἐπεί κ᾽ ἀπὸ λαὸς ὄληται.
ὦ πέπον ἦ μὲν σοί γε Μενοίτιος ὧδ᾽ ἐπέτελλεν
ἤματι τῷ ὅτε σ᾽ ἐκ Φθίης Ἀγαμέμνονι πέμπε,
νῶϊ δέ τ᾽ ἔνδον ἐόντες ἐγὼ καὶ δῖος Ὀδυσσεὺς
πάντα μάλ᾽ ἐν μεγάροις ἠκούομεν ὡς ἐπέτελλε.
Πηλῆος δ᾽ ἱκόμεσθα δόμους εὖ ναιετάοντας
λαὸν ἀγείροντες κατ᾽ Ἀχαιΐδα πουλυβότειραν.
ἔνθα δ᾽ ἔπειθ᾽ ἥρωα Μενοίτιον εὕρομεν ἔνδον
ἠδὲ σέ, πὰρ δ᾽ Ἀχιλῆα· γέρων δ᾽ ἱππηλάτα Πηλεὺς
πίονα μηρία καῖε βοὸς Διὶ τερπικεραύνῳ
αὐλῆς ἐν χόρτῳ· ἔχε δὲ χρύσειον ἄλεισον
σπένδων αἴθοπα οἶνον ἐπ᾽ αἰθομένοις ἱεροῖσι.
σφῶϊ μὲν ἀμφὶ βοὸς ἕπετον κρέα, νῶϊ δ᾽ ἔπειτα
στῆμεν ἐνὶ προθύροισι· ταφὼν δ᾽ ἀνόρουσεν Ἀχιλλεύς,
ἐς δ᾽ ἄγε χειρὸς ἑλών, κατὰ δ᾽ ἑδριάασθαι ἄνωγε,
ξείνιά τ᾽ εὖ παρέθηκεν, ἅ τε ξείνοις θέμις ἐστίν.

Care mâna călărimea și-ntâiul era în bătaie.
Eu năvălit-am atunci după dânșii ca viforul negru,
Cin'zeci de care-am prădat și bărbați câte doi la tot carul ,
Fură de mine răpuși și cu dinții mușcară pământul.
I-aș fi ucis și pe fiii lui Actor atunci, Molionii,
Dacă părintele lor Poseidon, al lumii Cutremur,
Nu-i furișa din război în negură deasă-nvelindu-i.
Mare a fost izbândirea ce-o dete Pilenilor Zeus,
Și-am urmărit pe vrăjmași departe, pe-ntinsa câmpie,
Tot hărțuindu-i pe drum și luându-le armele lucii
Pân-am ajuns în telegi la Buprasiu, mănosul în grâne,
Și pe la stânca Olenică, dealul ce-i zice Alesion;
Dar de pe aici abătută fu oastea de Palas Atena.
Cel mai din urmă ucis acolo-l lăsai, iar Aheii
De la Buprasiu-napoi o porniră cu caii cei repezi.
Toți lăudau pe Cronide-ntre zei și-ntre oameni pe Nestor.
Astfel am fost ca viteaz, dac-am fost oarecând. Dar Ahile
Singur se bucură de vitejie, nu-i pasă de alții.
Cred că amar va mai plânge odată când oastea pieri-va.
Dragul meu, știi tu cum tatăl tău povățuitu-te-a-n ziua
Când te trimise din Ftia de mult lui Atrid Agamemnon.
Eu și măritul Ulise, în casă fiind, auzirăm
Bine povețile-i toate ce el ți le spuse-n odaie.
Noi pe atunci după strânsul de oaste umblam prin Ahaia,
Rodnică țară, și-așa poposisem atunci la palatul
Lui moș Peleu, unde noi am găsit pe viteazul Menețiu
Și pe Ahile cu tine. Măritul Peleu, călărețul,
Sta în ogradă și-ardea pe altaru-i în cinstea lui Zeus
Grasele buturi de bou, și jertfele-n foc mistuite
El le stropea cu vin negru turnând cu o cupă de aur.
Tu cu Ahile vedeați de friptura de bou, când pe poartă
Noi am intrat în pridvor. Ahile uimit se repede,
Iute de mână ne duce-năuntru, să stăm ne poftește
Și bunătăți ca la oaspeți ne pune frumos înainte.

αὐτὰρ ἐπεὶ τάρπημεν ἐδητύος ἠδὲ ποτῆτος,
ἦρχον ἐγὼ μύθοιο κελεύων ὔμμ᾽ ἅμ᾽ ἕπεσθαι·
σφὼ δὲ μάλ᾽ ἠθέλετον, τὼ δ᾽ ἄμφω πόλλ᾽ ἐπέτελλον.
Πηλεὺς μὲν ᾧ παιδὶ γέρων ἐπέτελλ᾽ Ἀχιλῆϊ
αἰὲν ἀριστεύειν καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων·
σοὶ δ᾽ αὖθ᾽ ὧδ᾽ ἐπέτελλε Μενοίτιος Ἄκτορος υἱός·
τέκνον ἐμὸν γενεῇ μὲν ὑπέρτερός ἐστιν Ἀχιλλεύς,
πρεσβύτερος δὲ σύ ἐσσι· βίῃ δ᾽ ὅ γε πολλὸν ἀμείνων.
ἀλλ᾽ εὖ οἱ φάσθαι πυκινὸν ἔπος ἠδ᾽ ὑποθέσθαι
καί οἱ σημαίνειν· ὃ δὲ πείσεται εἰς ἀγαθόν περ.
ὣς ἐπέτελλ᾽ ὃ γέρων, σὺ δὲ λήθεαι· ἀλλ᾽ ἔτι καὶ νῦν
ταῦτ᾽ εἴποις Ἀχιλῆϊ δαΐφρονι αἴ κε πίθηται.
τίς δ᾽ οἶδ᾽ εἴ κέν οἱ σὺν δαίμονι θυμὸν ὀρίναις
παρειπών; ἀγαθὴ δὲ παραίφασίς ἐστιν ἑταίρου.
εἰ δέ τινα φρεσὶν ᾗσι θεοπροπίην ἀλεείνει
καί τινά οἱ πὰρ Ζηνὸς ἐπέφραδε πότνια μήτηρ,
ἀλλὰ σέ περ προέτω, ἅμα δ᾽ ἄλλος λαὸς ἑπέσθω
Μυρμιδόνων, αἴ κέν τι φόως Δαναοῖσι γένηαι·
καί τοι τεύχεα καλὰ δότω πόλεμον δὲ φέρεσθαι,
αἴ κέ σε τῷ εἴσκοντες ἀπόσχωνται πολέμοιο
Τρῶες, ἀναπνεύσωσι δ᾽ ἀρήϊοι υἷες Ἀχαιῶν
τειρόμενοι· ὀλίγη δέ τ᾽ ἀνάπνευσις πολέμοιο.
ῥεῖα δέ κ᾽ ἀκμῆτες κεκμηότας ἄνδρας ἀϋτῇ
ὤσαισθε προτὶ ἄστυ νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων.
  Ὣς φάτο, τῷ δ᾽ ἄρα θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὄρινε,
βῆ δὲ θέειν παρὰ νῆας ἐπ᾽ Αἰακίδην Ἀχιλῆα.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ κατὰ νῆας Ὀδυσσῆος θείοιο
ἷξε θέων Πάτροκλος, ἵνά σφ᾽ ἀγορή τε θέμις τε
ἤην, τῇ δὴ καί σφι θεῶν ἐτετεύχατο βωμοί,
ἔνθά οἱ Εὐρύπυλος βεβλημένος ἀντεβόλησε
διογενὴς Εὐαιμονίδης κατὰ μηρὸν ὀϊστῷ
σκάζων ἐκ πολέμου· κατὰ δὲ νότιος ῥέεν ἱδρὼς
ὤμων καὶ κεφαλῆς, ἀπὸ δ᾽ ἕλκεος ἀργαλέοιο
αἷμα μέλαν κελάρυζε· νόος γε μὲν ἔμπεδος ἦεν.

După ce noi cu plăcere mâncarăm atunci și băurăm,
Eu începui a zori să veniți la război împreună,
Voi erați buni-bucuroși și părinții vă povățuiră.
Știu că măritul Peleu sfătui pe Ahile să fie
Veșnic întâiul viteaz și veșnic să-ntreacă pe alții.
Fiul lui Actor Menețiu așa te-nvăța și pe tine:
Fiule, -Ahil după neam te întrece pe tine, tu însă
Ești mai în vârstă ca el; iar dacă-i cu mult mai puternic,
Poți cu grăire așezată să-l iei și pe calea cea bună
Să-l sfătuiești, să-l îndrumi, iar el o s-asculte spre bine.
Astfel îți zise bătrânul, dar tu ai uitat. Mai e vreme
Încă s-o spui lui Ahile, de-ar vrea cumva el să te-asculte.
Ce știi, tu inima poate să i-o-nduioșezi, să-l înduplеci
Cu ajutorul de sus; e bun doară sfatul și-ndemnul
De la prieteni. Iar dacă de-un rău prorocit se ferește
Și i-o fi spus de la Zeus vreo vorbă închinata lui mamă,
El să te lase pe tine să vii cu o parte din oastea
De mirmidoni ca s-aduci mântuire Danailor noștri.
Armele-i mândre să-ți dea, să te porți la bătaie cu ele;
Poate, vădindu-te asemenea lui, să se tragă Troienii
De la război, să răsufle voinicii ostași din Ahaia
Care se sbuciumă și abia de au răgaz între armii.
Oaste odihnită, voi lesne pe cei obosiți de luptare
Da-veți spre ziduri, -napoi departe de vase și corturi."
  Asta bătrânu-i vorbi, și cu inima înduioșată
Pleacă Patroclu-napoi, se-ntoarce grăbit la Ahile.
Dar mai încolo, sosind pe la vasele ce le-adusese
Craiul Ulise, la locul pe unde făceau adunarea
Și judecata și-altarele zeilor stau înălțate,
Iese-nainte-i rănit Evripilos, răsadul lui Zeus,
Evemonidul. Venea din război săgetat pe la coapsă
Și se târa șovăind; șiroaie-i curgeau de pe umeri
Și de pe capu-i sudori; șuruia din amarnica rană
Sângele negru, dar totuși el nu se pierduse cu firea.

τὸν δὲ ἰδὼν ᾤκτειρε Μενοιτίου ἄλκιμος υἱός,
καί ῥ᾽ ὀλοφυρόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
ἆ δειλοὶ Δαναῶν ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες
ὣς ἄρ᾽ ἐμέλλετε τῆλε φίλων καὶ πατρίδος αἴης
ἄσειν ἐν Τροίῃ ταχέας κύνας ἀργέτι δημῷ.
ἀλλ᾽ ἄγε μοι τόδε εἰπὲ διοτρεφὲς Εὐρύπυλ᾽ ἥρως,
ἤ ῥ᾽ ἔτι που σχήσουσι πελώριον Ἕκτορ᾽ Ἀχαιοί,
ἦ ἤδη φθίσονται ὑπ᾽ αὐτοῦ δουρὶ δαμέντες;
Τὸν δ᾽ αὖτ᾽ Εὐρύπυλος βεβλημένος ἀντίον ηὔδα·
οὐκέτι διογενὲς Πατρόκλεες ἄλκαρ Ἀχαιῶν
ἔσσεται, ἀλλ᾽ ἐν νηυσὶ μελαίνῃσιν πεσέονται.
οἳ μὲν γὰρ δὴ πάντες, ὅσοι πάρος ἦσαν ἄριστοι,
ἐν νηυσὶν κέαται βεβλημένοι οὐτάμενοί τε
χερσὶν ὕπο Τρώων· τῶν δὲ σθένος ὄρνυται αἰέν.
ἀλλ᾽ ἐμὲ μὲν σὺ σάωσον ἄγων ἐπὶ νῆα μέλαιναν,
μηροῦ δ᾽ ἔκταμ᾽ ὀϊστόν, ἀπ᾽ αὐτοῦ δ᾽ αἷμα κελαινὸν
νίζ᾽ ὕδατι λιαρῷ, ἐπὶ δ᾽ ἤπια φάρμακα πάσσε
ἐσθλά, τά σε προτί φασιν Ἀχιλλῆος δεδιδάχθαι,
ὃν Χείρων ἐδίδαξε δικαιότατος Κενταύρων.
ἰητροὶ μὲν γὰρ Ποδαλείριος ἠδὲ Μαχάων
τὸν μὲν ἐνὶ κλισίῃσιν ὀΐομαι ἕλκος ἔχοντα
χρηΐζοντα καὶ αὐτὸν ἀμύμονος ἰητῆρος
κεῖσθαι· ὃ δ᾽ ἐν πεδίῳ Τρώων μένει ὀξὺν Ἄρηα.
Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπε Μενοιτίου ἄλκιμος υἱός·
πῶς τὰρ ἔοι τάδε ἔργα; τί ῥέξομεν Εὐρύπυλ᾽ ἥρως;
ἔρχομαι ὄφρ᾽ Ἀχιλῆϊ δαΐφρονι μῦθον ἐνίσπω
ὃν Νέστωρ ἐπέτελλε Γερήνιος οὖρος Ἀχαιῶν·
ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ὧς περ σεῖο μεθήσω τειρομένοιο.
Ἦ, καὶ ὑπὸ στέρνοιο λαβὼν ἄγε ποιμένα λαῶν
ἐς κλισίην· θεράπων δὲ ἰδὼν ὑπέχευε βοείας.
ἔνθά μιν ἐκτανύσας ἐκ μηροῦ τάμνε μαχαίρῃ
ὀξὺ βέλος περιπευκές, ἀπ᾽ αὐτοῦ δ᾽ αἷμα κελαινὸν
νίζ᾽ ὕδατι λιαρῷ, ἐπὶ δὲ ῥίζαν βάλε πικρὴν
χερσὶ διατρίψας ὀδυνήφατον, ἥ οἱ ἁπάσας
ἔσχ᾽ ὀδύνας· τὸ μὲν ἕλκος ἐτέρσετο, παύσατο δ᾽ αἷμα.

Cum îl văzu, inimosul Patroclu de el avu milă
Și jăluindu-se astfel îi zise cuvinte ce zboară:
„Bieți căpitani și fruntași ai Danailor, doamne, ce soartă
Dată vi-i vouă, departe de-ai voștri, departe de țară,
Cânii pe-aici să hrăniți cu-a trupului albă grăsime!
Rogu-te totuși să-mi spui, voinice din viță mărită,
Oare mai pot ținea piept cu zaplanul de Hector Aheii?
Ori o să fie bătuți și aici o să piară cu toții?”
Iar Evripil îi răspunse viteazului astfel:
„Nu mai e nici o nădejde din partea Danailor, scumpe
'Nalte Patrocle, ei bieții pieri-vor aici la corăbii.
Iată prin tabără toți căpitanii, fruntașii oștirii,
Zac deopotrivă, -i răniră Troienii din arc și din suliți,
Iar la năvală spre noi dușmanii tot cresc în putere.
Scapă-m, -ai milă și du-mă curând la corabie acolo,
Scoate-mi săgeata din coapsă și spală-mi cu apă-ncropită
Sângele negru și leacuri pe rană presară-mi, tot bune
Și-alinătoare ce zice-se c-ai învățat după Ahile
Care-a-nvățat de la Hiron, Centaurul cel mai cuminte.
Nu-i chip acum să-mi ajute cei doi mai isteți ai oștirii
Vraci, Podalir și Mahaon, că-mi pare că unul acuma
Zace de rană la corturi și lui chiar îi trebuie un meșter
Vindecător, iar celalt dă valului piept pe câmpie.”
Asta grăi, și din nou începu să-l întrebe Patroclu:
„Vai mie, ce-i de făcut? Cum pot să te ajut, Evripile?
Eu mă grăbesc să duc la Ahile cu vorba și vestea
Încredințată de Nestor, al armiei turn de tărie.
Totuși pe tine eu n-o să te las chinuit de durere.”
Zice și de subțiori apucându-l, la cortu-i îl duce
Pe căpitan. Un tovarăș îl vede și-o blană-i așterne.
După ce-l culcă, Patroclu săgeata i-o taie din coapsă
Cu un cuțit, apoi sângele-i spală cu apă-ncropită,
Freacă deasupra-i cu mânile o rădăcină amară,
Mulcomitoare ce curm-a rănitului crudă durere,
Sângele-i face să steie și coajă să-i prindă pe rană.

ΙΛΙΑΔΟΣ Μ

Ὣς ὁ μὲν ἐν κλισίῃσι Μενοιτίου ἄλκιμος υἱὸς
ἰᾶτ᾽ Εὐρύπυλον βεβλημένον· οἳ δὲ μάχοντο
Ἀργεῖοι καὶ Τρῶες ὁμιλαδόν· οὐδ᾽ ἄρ᾽ ἔμελλε
τάφρος ἔτι σχήσειν Δαναῶν καὶ τεῖχος ὕπερθεν
εὐρύ, τὸ ποιήσαντο νεῶν ὕπερ, ἀμφὶ δὲ τάφρον
ἤλασαν· οὐδὲ θεοῖσι δόσαν κλειτὰς ἑκατόμβας·
ὄφρά σφιν νῆάς τε θοὰς καὶ ληΐδα πολλὴν
ἐντὸς ἔχον ῥύοιτο· θεῶν δ᾽ ἀέκητι τέτυκτο
ἀθανάτων· τὸ καὶ οὔ τι πολὺν χρόνον ἔμπεδον ἦεν.
ὄφρα μὲν Ἕκτωρ ζωὸς ἔην καὶ μήνι᾽ Ἀχιλλεὺς
καὶ Πριάμοιο ἄνακτος ἀπόρθητος πόλις ἔπλεν,
τόφρα δὲ καὶ μέγα τεῖχος Ἀχαιῶν ἔμπεδον ἦεν.
αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μὲν Τρώων θάνον ὅσσοι ἄριστοι,
πολλοὶ δ᾽ Ἀργείων οἳ μὲν δάμεν, οἳ δὲ λίποντο,
πέρθετο δὲ Πριάμοιο πόλις δεκάτῳ ἐνιαυτῷ,
Ἀργεῖοι δ᾽ ἐν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδ᾽ ἔβησαν,
δὴ τότε μητιόωντο Ποσειδάων καὶ Ἀπόλλων
τεῖχος ἀμαλδῦναι ποταμῶν μένος εἰσαγαγόντες.
ὅσσοι ἀπ᾽ Ἰδαίων ὀρέων ἅλα δὲ προρέουσι,
Ῥῆσός θ᾽ Ἑπτάπορός τε Κάρησός τε Ῥοδίος τε
Γρήνικός τε καὶ Αἴσηπος δῖός τε Σκάμανδρος
καὶ Σιμόεις, ὅθι πολλὰ βοάγρια καὶ τρυφάλειαι
κάππεσον ἐν κονίῃσι καὶ ἡμιθέων γένος ἀνδρῶν·
τῶν πάντων ὁμόσε στόματ᾽ ἔτραπε Φοῖβος Ἀπόλλων,
ἐννῆμαρ δ᾽ ἐς τεῖχος ἵει ῥόον· ὗε δ᾽ ἄρα Ζεὺς
συνεχές, ὄφρά κε θᾶσσον ἁλίπλοα τείχεα θείη.
αὐτὸς δ᾽ ἐννοσίγαιος ἔχων χείρεσσι τρίαιναν
ἡγεῖτ᾽, ἐκ δ᾽ ἄρα πάντα θεμείλια κύμασι πέμπε
φιτρῶν καὶ λάων, τὰ θέσαν μογέοντες Ἀχαιοί,
λεῖα δ᾽ ἐποίησεν παρ᾽ ἀγάρροον Ἑλλήσποντον,

Cântul XII

Astfel la cortu-i a fost Evripil vindecat de Patroclu
Menețianul, în vreme ce tot mai luptau pe câmpie
Trâmbe de-Ahei și Troieni. Dar n-aveau de-a pururi s-ație
Drumul atâtor dușmani Danaii cu șanțul și zidul
Larg care fuse durat spre a fi adăpost de corăbii,
Ba întărit și cu șanț, căci n-au fost aduse de dânșii
Jertfe mărețe la zei să le mântuie vasele repezi
Și bogăția de prăzi; deci nu se zidise cu voia
Zeilor nemuritori, de aceea-i fu șubred temeiul.
Cât era Hector în viață și-Ahile zăcaș de mânie
Și neclintită rămase a craiului Priam cetate,
Stete și marele zid al Aheilor oblu-n picioare;
Dar după moartea vitejilor cei mai de frunte din Troia,
După ce parte căzuseră, parte scăpaser-Aheii,
Iar în al zecelea an cuceriră orașul lui Priam
Și după asta cu stolul de vase se-ntoarseră-n țară,
Zeul Poseidon atunci și Apolon își puseră-n minte
Zidul să surpe și-aduseră toată puterea de ape
Care coboară din Ida, din munte, și curge spre mare,
Râul Caresos și Rodiu, apoi Heptaporos și Resos
Și minunatul Scamandru, Esepos, Granicos, Simois,
Și le porniră pe unde picaseră-n pulbere multe
Paveze, coifuri, bărbați jumătate-de-zei. Înspre acolo
Gurile atâtor puhoaie-mpreună le-ntoarse Apolon
Și năvăliră spre ziduri, de curseră vreme de nouă
Zile și nu-nceta Zeus să plouă voind mai în grabă
Zidul să-l prăbușe-n mare. Poseidon mergea înainte
Și, cu tridentul în mână, surpa zidăria în valuri,
Bârne și pietre ce tare cu greu le clădiseră-Aheii.
Malul năvalnicei mări Helespontul obli, cu molozuri

αὖτις δ᾽ ἠϊόνα μεγάλην ψαμάθοισι κάλυψε
τεῖχος ἀμαλδύνας· ποταμοὺς δ᾽ ἔτρεψε νέεσθαι
κὰρ ῥόον, ᾗ περ πρόσθεν ἵεν καλλίρροον ὕδωρ.
    Ὣς ἄρ᾽ ἔμελλον ὄπισθε Ποσειδάων καὶ Ἀπόλλων
θησέμεναι· τότε δ᾽ ἀμφὶ μάχη ἐνοπή τε δεδήει
τεῖχος ἐΰδμητον, κανάχιζε δὲ δούρατα πύργων
βαλλόμεν᾽· Ἀργεῖοι δὲ Διὸς μάστιγι δαμέντες
νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇσιν ἐελμένοι ἰσχανόωντο
Ἕκτορα δειδιότες, κρατερὸν μήστωρα φόβοιο·
αὐτὰρ ὅ γ᾽ ὡς τὸ πρόσθεν ἐμάρνατο ἶσος ἀέλλῃ·
ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ἂν ἔν τε κύνεσσι καὶ ἀνδράσι θηρευτῇσι
κάπριος ἠὲ λέων στρέφεται σθένεϊ βλεμεαίνων·
οἳ δέ τε πυργηδὸν σφέας αὐτοὺς ἀρτύναντες
ἀντίον ἵστανται καὶ ἀκοντίζουσι θαμειὰς
αἰχμὰς ἐκ χειρῶν· τοῦ δ᾽ οὔ ποτε κυδάλιμον κῆρ
ταρβεῖ οὐδὲ φοβεῖται, ἀγηνορίη δέ μιν ἔκτα·
ταρφέα τε στρέφεται στίχας ἀνδρῶν πειρητίζων·
ὅππῃ τ᾽ ἰθύσῃ τῇ εἴκουσι στίχες ἀνδρῶν·
ὣς Ἕκτωρ ἀν᾽ ὅμιλον ἰὼν ἐλλίσσεθ᾽ ἑταίρους
τάφρον ἐποτρύνων διαβαινέμεν· οὐδέ οἱ ἵπποι
τόλμων ὠκύποδες, μάλα δὲ χρεμέτιζον ἐπ᾽ ἄκρῳ
χείλει ἐφεσταότες· ἀπὸ γὰρ δειδίσσετο τάφρος
εὐρεῖ᾽, οὔτ᾽ ἄρ᾽ ὑπερθορέειν σχεδὸν οὔτε περῆσαι
ῥηϊδίη· κρημνοὶ γὰρ ἐπηρεφέες περὶ πᾶσαν
ἕστασαν ἀμφοτέρωθεν, ὕπερθεν δὲ σκολόπεσσιν
ὀξέσιν ἠρήρει, τοὺς ἵστασαν υἷες Ἀχαιῶν
πυκνοὺς καὶ μεγάλους δηΐων ἀνδρῶν ἀλεωρήν.
ἔνθ᾽ οὔ κεν ῥέα ἵππος ἐΰτροχον ἅρμα τιταίνων
ἐσβαίη, πεζοὶ δὲ μενοίνεον εἰ τελέουσι.
δὴ τότε Πουλυδάμας θρασὺν Ἕκτορα εἶπε παραστάς·
Ἕκτορ τ᾽ ἠδ᾽ ἄλλοι Τρώων ἀγοὶ ἠδ᾽ ἐπικούρων
ἀφραδέως διὰ τάφρον ἐλαύνομεν ὠκέας ἵππους·
ἣ δὲ μάλ᾽ ἀργαλέη περάαν· σκόλοπες γὰρ ἐν αὐτῇ
ὀξέες ἑστᾶσιν, ποτὶ δ᾽ αὐτοὺς τεῖχος Ἀχαιῶν,

Marea întindere a țărmului acoperi el deodată
Zidul întreg risipind, și apele toate le-ntoarse
Iar pe câmpie-napoi în albia lor de-nainte.
    Asta fusese menit să o facă Poseidon și-Apolon
După război, iar acum era-n toi îmbulzeala și lupta
Lângă temeinicul zid. Trosneau dup-olaltă izbite
Grinzile turnului-nalt. Bătuți de urgia lui Zeus,
Se-nghesuiau încolțiți la boltite corăbii Aheii,
Teamă fiindu-le foarte de fiul viteazului Priam
Care și-acum ca-nainte lupta cu tărie de vifor.
Cum uneori un mistreț sau un leu bizuindu-se-n sine
Printre bărbați vânători și haite de câni se rotește;
Ei se înșiră cu toții, se-ndeasă, fac zid de-apărare
Și-naintează-mpotrivă-i și-aruncă o droaie de suliți
Fiara țintind; ea nici nu se tulbură, nici nu se teme
Și ține piept, ci la urmă neteama i-aduce pieirea;
Dă rotocoale și-ncearcă să rup-a bărbaților rânduri
Și-oriîncotro-i năpădește, ușor le tot sparge șiragul;
Tocmai așa în duium se învolbură Hector zorindu-și
Armia șanțul să sară, dar caii cei repezi cu carul
Nu cutezau, ci pe marginea șanțului stau îndărătnici
Și speriați nechezau îndrăcit, căci lat era șanțul
Și era greu de trecut și greu a-l sări dintr-o dată,
Tare teșite fiind de- parte și alta de-a lungul
Coastele lui și deasupra, pe muche, mai stau împlântate
Șiruri de pari țuguiați; îi bătuser-acolo Danaii
Parii, tot mari și-ndesiți, stăvilar la potrivnici să fie.
Un telegar anevoie putea să răzbată cu carul
Bine-nrotat, de aceea dau zor ca să treacă pedeștrii.
    Dar Polidamas aleargă la Hector și astfel îi zice:
    „Hector și voi căpetenii Troieni și tovărăși de arme,
I-o nebunie pe șanțul acesta să trecem cu caii,
Prea este greu de trecut. Tu nu vezi că bătute-s pe dânsul
Rânduri de pari țuguiați și alături e zidul ahaic.

ἔνθ᾽ οὔ πως ἔστιν καταβήμεναι οὐδὲ μάχεσθαι
ἱππεῦσι· στεῖνος γάρ, ὅθι τρώσεσθαι ὀΐω.
εἰ μὲν γὰρ τοὺς πάγχυ κακὰ φρονέων ἀλαπάζει
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης, Τρώεσσι δὲ ἵετ᾽ ἀρήγειν,
ἦ τ᾽ ἂν ἔγωγ᾽ ἐθέλοιμι καὶ αὐτίκα τοῦτο γενέσθαι,
νωνύμνους ἀπολέσθαι ἀπ᾽ Ἄργεος ἐνθάδ᾽ Ἀχαιούς·
εἰ δέ χ᾽ ὑποστρέψωσι, παλίωξις δὲ γένηται
ἐκ νηῶν καὶ τάφρῳ ἐνιπλήξωμεν ὀρυκτῇ,
οὐκέτ᾽ ἔπειτ᾽ ὀΐω οὐδ᾽ ἄγγελον ἀπονέεσθαι
ἄψορρον προτὶ ἄστυ ἑλιχθέντων ὑπ᾽ Ἀχαιῶν.
ἀλλ᾽ ἄγεθ᾽ ὡς ἂν ἐγὼ εἴπω πειθώμεθα πάντες·
ἵππους μὲν θεράποντες ἐρυκόντων ἐπὶ τάφρῳ,
αὐτοὶ δὲ πρυλέες σὺν τεύχεσι θωρηχθέντες
Ἕκτορι πάντες ἑπώμεθ᾽ ἀολλέες· αὐτὰρ Ἀχαιοὶ
οὐ μενέουσ᾽ εἰ δή σφιν ὀλέθρου πείρατ᾽ ἐφῆπται.
Ὣς φάτο Πουλυδάμας, ἅδε δ᾽ Ἕκτορι μῦθος ἀπήμων,
αὐτίκα δ᾽ ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε.
οὐδὲ μὲν ἄλλοι Τρῶες ἐφ᾽ ἵππων ἠγερέθοντο,
ἀλλ᾽ ἀπὸ πάντες ὄρουσαν, ἐπεὶ ἴδον Ἕκτορα δῖον.
ἡνιόχῳ μὲν ἔπειτα ἑῷ ἐπέτελλεν ἕκαστος
ἵππους εὖ κατὰ κόσμον ἐρυκέμεν αὖθ᾽ ἐπὶ τάφρῳ·
οἳ δὲ διαστάντες σφέας αὐτοὺς ἀρτύναντες
πένταχα κοσμηθέντες ἅμ᾽ ἡγεμόνεσσιν ἕποντο.
  Οἳ μὲν ἅμ᾽ Ἕκτορ᾽ ἴσαν καὶ ἀμύμονι Πουλυδάμαντι,
οἳ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι ἔσαν, μέμασαν δὲ μάλιστα
τεῖχος ῥηξάμενοι κοίλῃς ἐπὶ νηυσὶ μάχεσθαι.
καί σφιν Κεβριόνης τρίτος εἵπετο· πὰρ δ᾽ ἄρ᾽ ὄχεσφιν
ἄλλον Κεβριόναο χερείονα κάλλιπεν Ἕκτωρ.
τῶν δ᾽ ἑτέρων Πάρις ἦρχε καὶ Ἀλκάθοος καὶ Ἀγήνωρ,
τῶν δὲ τρίτων Ἕλενος καὶ Δηΐφοβος θεοειδὴς
υἷε δύω Πριάμοιο· τρίτος δ᾽ ἦν Ἄσιος ἥρως
Ἄσιος Ὑρτακίδης, ὃν Ἀρίσβηθεν φέρον ἵπποι
αἴθωνες μεγάλοι ποταμοῦ ἄπο Σελλήεντος.
τῶν δὲ τετάρτων ἦρχεν ἐῢς πάϊς Ἀγχίσαο

Nu-i chip aici coborându-ne luptă să ducem în care,
Locul e-ngust și mi-e teamă să nu o pățim la-ncercare.
Dacă, pe-Ahei dușmănind, e gata să-i sfarme cu totul
Cel care tună-n văzduh și numai pe noi să ne ajute,
Numaidecât aș vrea asta și eu să se-ntâmple, să piară
Josnic Aheii pe-aici, departe de Argos. Dar dacă
Ei s-or întoarce-napoi și iară porni-se-va goana
Dinspre corăbii și-n șanț nimeri-vom luând-o la fugă,
Mi-e că, de-Ahei îmbulziți după asta, niciunul de-ai noștri
Nu va putea să se-ntoarne, de veste să dea în cetate.
Hai dar mai bine să facem cu toții cum eu vă voi spune:
Caii să-i ție pe marginea șanțului hățuitorii,
Noi ca pedeștrii ceilalți să mergem în urma lui Hector
Gloată cu toții-narmați. Dușmanii atunci împotrivă
N-or mai ținea, dacă stă să-i înădușe ștreangul pieirii."
  Asta vorbi, și lui Hector plăcu sănătoasa povață.
El înarmat se coboară deodată din chelna telegii;
Dar și Troienii ceilalți, care stau adunați în cotige,
Toți s-aruncară din car înarmați după pilda lui Hector.
La vizitiu fiecare dă sfatul apoi să-și înfrâne
Caii pe-aproape de șanț și bine în rânduri să-i ție.
Ei se împart după ăsta și orânduindu-se-n pâlcuri
Cinci, pregătiți de bătaie, pornesc dup-a lor căpetenii.
Parte cu Hector se duc și cu bunul oștean Polidamas;
Cei mai dihai și mai mulți sunt ei și se-ndeamnă mai tare
Zidul din față să spargă și luptă să dea la corăbii.
Și Chebrione venea după ei, că pe altul lăsase
Hector în urmă, pe unul mai slab, ca să-i ție teleaga.
Paris ducea înglotirea cealalt-Alcatou și Agenor,
Și pe-a treia doi frați, ai lui Priam feciori, Deifobos
Cel ca un zeu și Helenos. Mergea împreună și Asiu
Hirtacianul, pe care de mult l-aduseseră roibii
Aprigi și mari din Arisba, venind de la râul Seleis.
Pâlcul al patrulea-n frunte-i avea pe Eneas, viteazul

Αἰνείας, ἅμα τῷ γε δύω Ἀντήνορος υἷε
Ἀρχέλοχός τ᾽ Ἀκάμας τε μάχης εὖ εἰδότε πάσης.
Σαρπηδὼν δ᾽ ἡγήσατ᾽ ἀγακλειτῶν ἐπικούρων,
πρὸς δ᾽ ἕλετο Γλαῦκον καὶ ἀρήϊον Ἀστεροπαῖον·
οἳ γάρ οἱ εἴσαντο διακριδὸν εἶναι ἄριστοι
τῶν ἄλλων μετά γ᾽ αὐτόν· ὃ δ᾽ ἔπρεπε καὶ διὰ πάντων.
οἳ δ᾽ ἐπεὶ ἀλλήλους ἄραρον τυκτῇσι βόεσσι
βάν ῥ᾽ ἰθὺς Δαναῶν λελιημένοι, οὐδ᾽ ἔτ᾽ ἔφαντο
σχήσεσθ᾽, ἀλλ᾽ ἐν νηυσὶ μελαίνῃσιν πεσέεσθαι.
Ἔνθ᾽ ἄλλοι Τρῶες τηλεκλειτοί τ᾽ ἐπίκουροι
βουλῇ Πουλυδάμαντος ἀμωμήτοιο πίθοντο·
ἀλλ᾽ οὐχ Ὑρτακίδης ἔθελ᾽ Ἄσιος ὄρχαμος ἀνδρῶν
αὖθι λιπεῖν ἵππους τε καὶ ἡνίοχον θεράποντα,
ἀλλὰ σὺν αὐτοῖσιν πέλασεν νήεσσι θοῇσι
νήπιος, οὐδ᾽ ἄρ᾽ ἔμελλε κακὰς ὑπὸ κῆρας ἀλύξας
ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν ἀγαλλόμενος παρὰ νηῶν
ἂψ ἀπονοστήσειν προτὶ Ἴλιον ἠνεμόεσσαν·
πρόσθεν γάρ μιν μοῖρα δυσώνυμος ἀμφεκάλυψεν
ἔγχεϊ Ἰδομενῆος ἀγαυοῦ Δευκαλίδαο.
εἴσατο γὰρ νηῶν ἐπ᾽ ἀριστερά, τῇ περ Ἀχαιοὶ
ἐκ πεδίου νίσοντο σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφι·
τῇ ῥ᾽ ἵππους τε καὶ ἅρμα διήλασεν, οὐδὲ πύλῃσιν
εὗρ᾽ ἐπικεκλιμένας σανίδας καὶ μακρὸν ὀχῆα,
ἀλλ᾽ ἀναπεπταμένας ἔχον ἀνέρες, εἴ τιν᾽ ἑταίρων
ἐκ πολέμου φεύγοντα σαώσειαν μετὰ νῆας.
τῇ ῥ᾽ ἰθὺς φρονέων ἵππους ἔχε, τοὶ δ᾽ ἅμ᾽ ἕποντο
ὀξέα κεκλήγοντες· ἔφαντο γὰρ οὐκ ἔτ᾽ Ἀχαιοὺς
σχήσεσθ᾽, ἀλλ᾽ ἐν νηυσὶ μελαίνῃσιν πεσέεσθαι
νήπιοι, ἐν δὲ πύλῃσι δύ᾽ ἀνέρας εὗρον ἀρίστους
υἷας ὑπερθύμους Λαπιθάων αἰχμητάων,
τὸν μὲν Πειριθόου υἷα κρατερὸν Πολυποίτην,
τὸν δὲ Λεοντῆα βροτολοιγῷ ἶσον Ἄρηϊ.
τὼ μὲν ἄρα προπάροιθε πυλάων ὑψηλάων
ἕστασαν ὡς ὅτε τε δρύες οὔρεσιν ὑψικάρηνοι,

Cel din Anhise născut; îl urmau Arheloh și Acamas,
Antenorizii știuți amândoi în tot felul de lupte
Iar pe-ajutoarele lor le mâna înainte Sarpedon,
Glaucos alături îi sta și războinicul Asteropeos.
El și-i alese ca soți, că mai ortomani decât alții
Ei după sine-i păreau, căci el era cel mai de frunte.
După ce-apoi laolaltă cu scuturi de piei se-nnădiră,
Merseră drept înainte, căci ei socoteau că Danaii
N-o să mai ție la zid, ci fugi-vor curând la corăbii.
Astfel oștenii Troieni și vestiții tovarăși de arme
Sfatul alesului domn Polidamas cu toții urmară;
Doar îndărătnicul Asiu din capii oștirii el singur
N-a vrut acolo pe loc să-și lase mânarul și caii,
Ci s-a grăbit să se-ndrepte cu ei înspre repezi corăbii,
Nesocotitul! Dar n-a fost să-nconjure sorțile grele
Și, de teleagă-i purtat, de la vase ’napoi să se ’ntoarne
Vesel la Troia, bătută de vânt; căci el înainte
Fuse cu lancea străpuns de Idomeneu, strălucitul
Lui Deucalion vlăstar; așa-i fu ursita cea neagră.
El a pornit spre corăbii la stânga, pe unde Aheii
Se înturnau de pe câmp cu carele lor, cu jugarii;
Cailor el pe aici le-a dat goană, găsise doar poarta
Încă ne-nchisă și încă netras pe canaturi zăvorul;
Ei țineau poarta deschisă-nadins ca să scape tot insul
Care fugea de război și căta adăpost la corăbii.
Dete de-a dreptul pe-acolo semeț, și venea după dânsul
Oastea-i vârtos chiuind, căci ei socoteau că Danaii
N-au să se ație la zid și-n tabăra lor vor ajunge,
Niște nebuni! Dar la poartă găsiră doi oameni de frunte,
Pui de războinici Lapiți, amândoi fără teamă și preget,
Unul era Polipoite voinicul, al lui Piritoos
Fiu, iar celalt Leonteus, aidoma crâncenul Ares.
Dânșii la poarta cea-naltă stătur-amândoi înainte.
Cum stau adese pe munte stejarii cu creștete-nalte,

αἵ τ᾽ ἄνεμον μίμνουσι καὶ ὑετὸν ἤματα πάντα
ῥίζῃσιν μεγάλῃσι διηνεκέεσσ᾽ ἀραρυῖαι·
ὣς ἄρα τὼ χείρεσσι πεποιθότες ἠδὲ βίηφι
μίμνον ἐπερχόμενον μέγαν Ἄσιον οὐδὲ φέβοντο.
οἳ δ᾽ ἰθὺς πρὸς τεῖχος ἐΰδμητον βόας αὔας
ὑψόσ᾽ ἀνασχόμενοι ἔκιον μεγάλῳ ἀλαλητῷ
Ἄσιον ἀμφὶ ἄνακτα καὶ Ἰαμενὸν καὶ Ὀρέστην
Ἀσιάδην τ᾽ Ἀδάμαντα Θόωνά τε Οἰνόμαόν τε.
οἳ δ᾽ ἤτοι εἷος μὲν ἐϋκνήμιδας Ἀχαιοὺς
ὄρνυον ἔνδον ἐόντες ἀμύνεσθαι περὶ νηῶν·
αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ τεῖχος ἐπεσσυμένους ἐνόησαν
Τρῶας, ἀτὰρ Δαναῶν γένετο ἰαχή τε φόβος τε,
ἐκ δὲ τὼ ἀΐξαντε πυλάων πρόσθε μαχέσθην
ἀγροτέροισι σύεσσιν ἐοικότε, τώ τ᾽ ἐν ὄρεσσιν
ἀνδρῶν ἠδὲ κυνῶν δέχαται κολοσυρτὸν ἰόντα,
δοχμώ τ᾽ ἀΐσσοντε περὶ σφίσιν ἄγνυτον ὕλην
πρυμνὴν ἐκτάμνοντες, ὑπαὶ δέ τε κόμπος ὀδόντων
γίγνεται εἰς ὅ κέ τίς τε βαλὼν ἐκ θυμὸν ἕληται·
ὣς τῶν κόμπει χαλκὸς ἐπὶ στήθεσσι φαεινὸς
ἄντην βαλλομένων· μάλα γὰρ κρατερῶς ἐμάχοντο
λαοῖσιν καθύπερθε πεποιθότες ἠδὲ βίηφιν.
οἳ δ᾽ ἄρα χερμαδίοισιν ἐϋδμήτων ἀπὸ πύργων
βάλλον ἀμυνόμενοι σφῶν τ᾽ αὐτῶν καὶ κλισιάων
νηῶν τ᾽ ὠκυπόρων· νιφάδες δ᾽ ὡς πῖπτον ἔραζε,
ἅς τ᾽ ἄνεμος ζαὴς νέφεα σκιόεντα δονήσας
ταρφειὰς κατέχευεν ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ·
ὣς τῶν ἐκ χειρῶν βέλεα ῥέον ἠμὲν Ἀχαιῶν
ἠδὲ καὶ ἐκ Τρώων· κόρυθες δ᾽ ἀμφ᾽ αὖον ἀΰτευν
βαλλομένων μυλάκεσσι καὶ ἀσπίδες ὀμφαλόεσσαι.
δή ῥα τότ᾽ ᾤμωξεν καὶ ὣ πεπλήγετο μηρὼ
Ἄσιος Ὑρτακίδης, καὶ ἀλαστήσας ἔπος ηὔδα·
Ζεῦ πάτερ ἦ ῥά νυ καὶ σὺ φιλοψευδὴς ἐτέτυξο
πάγχυ μάλ᾽· οὐ γὰρ ἔγωγ᾽ ἐφάμην ἥρωας Ἀχαιοὺς
σχήσειν ἡμέτερόν γε μένος καὶ χεῖρας ἀάπτους.

Care-ncleștate-n adâncuri având rădăcinile-ntinse
Rabdă și ziua și noaptea bătaia de ploi și de vânturi;
Tocmai așa-ntemeiați în tăria de mâini și de suflet,
Stau de l-adastă pe trupeșul Asiu și n-o iau la fugă.
Dar spre temeinicul zid se avântă Troienii cu scuturi
Sus ridicate, cu strigăte tari, și urmează pe Asiu,
Care-i mai-marele lor și pe fiul lui Asiu, Adamas,
Și pe Orest, pe Iamenos, pe Toon și pe Enomaos.
Câtăva vreme Lapiții chemau pe tovarăși să vie
Unde stau ei pe sub poartă să-și apere stolul de vase.
Cum însă dânșii văzură că vin cu grăbire Troienii
Tiva spre zid și Danaii tot țipă fugind spre corăbii,
Iute azvârlindu-se afară, se-ncaieră-n fața intrării.
Seamănă tocmai cu niște mistreți care-adese pe munte
Dau de-armălaia de haite și oameni ce vin înspre dânșii
Și, pe delături zbughind-o, dărapănă-n preajmă tufișul
Din rădăcină smucindu-l și crișcă sălbatic cu dinții
Până ce un vânător, chitindu-i cu lancea, i-omoară;
Astfel, pălită de suliți, a platoșei lucie aramă
Sună pe pieptul Lapiților, care dau vajnică luptă
Plini de încredere-n sine și-n oastea de sus, de la turnuri
Bine-zidite, de unde ea-mproașcă cu pietre dușmanii,
Viața să-și apere vrând ei și tabăra și-a lor corăbii.
Cum câteodată din cer cad fulgii de albă zăpadă,
Care, când silnicul vânt dă goană umbroșilor nouri,
Pururi grămadă s-aștern pe țărna cea mult roditoare,
Astfel de-o parte și alta curgeau loviturile dese.
Și nimerite fiind de mari bolovani și de pietre
Surd răsunau zângănind și coifuri și scuturi rotunde.
Geme din suflet adânc și-n coapsă izbindu-se Asiu,
A lui Irtacos fecior, acest fel hulește de ciudă:
„Prea te-ai făcut și tu, Zeus, acum iubitor de minciună.
Nu mai credeam că voinicii Ahei o să poată să-nfrunte
Iureșul nostru, lovirile brațelor noastre cumplite.

οἳ δ᾽, ὥς τε σφῆκες μέσον αἰόλοι ἠὲ μέλισσαι
οἰκία ποιήσωνται ὁδῷ ἔπι παιπαλοέσσῃ,
οὐδ᾽ ἀπολείπουσιν κοῖλον δόμον, ἀλλὰ μένοντες
ἄνδρας θηρητῆρας ἀμύνονται περὶ τέκνων,
ὣς οἵ γ᾽ οὐκ ἐθέλουσι πυλάων καὶ δύ᾽ ἐόντε
χάσσασθαι πρίν γ᾽ ἠὲ κατακτάμεν ἠὲ ἁλῶναι.
Ὣς ἔφατ᾽, οὐδὲ Διὸς πεῖθε φρένα ταῦτ᾽ ἀγορεύων·
Ἕκτορι γάρ οἱ θυμὸς ἐβούλετο κῦδος ὀρέξαι.
Ἄλλοι δ᾽ ἀμφ᾽ ἄλλῃσι μάχην ἐμάχοντο πύλῃσιν·
ἀργαλέον δέ με ταῦτα θεὸν ὣς πάντ᾽ ἀγορεῦσαι·
πάντῃ γὰρ περὶ τεῖχος ὀρώρει θεσπιδαὲς πῦρ
λάϊνον· Ἀργεῖοι δὲ καὶ ἀχνύμενοί περ ἀνάγκῃ
νηῶν ἠμύνοντο· θεοὶ δ᾽ ἀκαχήατο θυμὸν
πάντες ὅσοι Δαναοῖσι μάχης ἐπιτάρροθοι ἦσαν.
σὺν δ᾽ ἔβαλον Λαπίθαι πόλεμον καὶ δηϊοτῆτα.
Ἔνθ᾽ αὖ Πειριθόου υἱὸς κρατερὸς Πολυποίτης
δουρὶ βάλεν Δάμασον κυνέης διὰ χαλκοπαρῄου·
οὐδ᾽ ἄρα χαλκείη κόρυς ἔσχεθεν, ἀλλὰ διὰ πρὸ
αἰχμὴ χαλκείη ῥῆξ᾽ ὀστέον, ἐγκέφαλος δὲ
ἔνδον ἅπας πεπάλακτο· δάμασσε δέ μιν μεμαῶτα·
αὐτὰρ ἔπειτα Πύλωνα καὶ Ὄρμενον ἐξενάριξεν.
υἱὸν δ᾽ Ἀντιμάχοιο Λεοντεὺς ὄζος Ἄρηος
Ἱππόμαχον βάλε δουρὶ κατὰ ζωστῆρα τυχήσας.
αὖτις δ᾽ ἐκ κολεοῖο ἐρυσσάμενος ξίφος ὀξὺ
Ἀντιφάτην μὲν πρῶτον ἐπαΐξας δι᾽ ὁμίλου
πλῆξ᾽ αὐτοσχεδίην· ὃ δ᾽ ἄρ᾽ ὕπτιος οὔδει ἐρείσθη·
αὐτὰρ ἔπειτα Μένωνα καὶ Ἰαμενὸν καὶ Ὀρέστην
πάντας ἐπασσυτέρους πέλασε χθονὶ πουλυβοτείρῃ.
Ὄφρ᾽ οἳ τοὺς ἐνάριζον ἀπ᾽ ἔντεα μαρμαίροντα,
τόφρ᾽ οἳ Πουλυδάμαντι καὶ Ἕκτορι κοῦροι ἕποντο,
οἳ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι ἔσαν, μέμασαν δὲ μάλιστα
τεῖχός τε ῥήξειν καὶ ἐνιπρήσειν πυρὶ νῆας,
οἵ ῥ᾽ ἔτι μερμήριζον ἐφεσταότες παρὰ τάφρῳ.
ὄρνις γάρ σφιν ἐπῆλθε περησέμεναι μεμαῶσιν

Parcă sunt niște-albine sau viespi îndoioase la mijloc,
Care pe-o coastă râpoasă de drum acuindu-și viesparul
Nu vor să-și lase căsuța scobită, ci stau îndârjite
Puii să-și apere de vânătorii ce vin împotrivă.
Astfel acum și Aheii, măcar că sunt doi, de la poartă
Nu se dau duși pân' ce ei ne-or înfrânge ori noi vom răpune."
Zice, dar vorbele-i nu mai înduplecă mintea lui Zeus,
El fiind gata de-acum să dea izbândire lui Hector.
Alții se-ncaieră atunci zorind la o altă intrare.
Dacă eu nu sunt o Muză, anevoie-i să spun despre toate.
Se întețise doar focu-mprejur pe la zidul de piatră
Și de nevoie siliți, cu toată mâhnirea, Danaii
Pentru corăbii luptau, și triști erau zeii cu toții
Care ajutau la bătaie pe-Ahei. Într-aceea Lapiții
Se încleștară și crâncen-a fost bătălia. Feciorul
Lui Piritou, Polipoite călitul, în ferecătura
Chiverei pe un troian, pe Damasos, cu lancea-i împunse.
Nu-l feri coiful pe el; țuguiul de-aramă-i pătrunse
Chivăra, țeasta i-o sparse, cu sânge-i stropi înăuntru
Creieru-ntreg, și căzu toropit repezitul Damasos.
Tot Polipoite trânti pe Ormenos, apoi și pe Pilon,
Iar Leonteu, o mlădiță a lui Ares, răpuse pe fiul
Lui Antimah Hipomahos cu sulița-n brâu nimerindu-l.
Smulse pe urmă din teacă el sabia-i bine-ascuțită
Și azvârlindu-se-n toi, de-aproape i-a dat lovitură
Lui Antifates întâi și așa-l răbufni el pe spate,
Și năpădind după asta pe Menon, pe-Orest, pe Iamenos,
Repede acolo pe rând pe tustrei îi lungi pe țărână.
Până să prade pe morți de armele lucii Lapiții,
Vine spre el Polidamas și Hector, urmați de feciorii
Cei mai aleși și mai mulți, și aprinși sunt cu toții și gata
Zidul pe loc să răzbată, să ducă pârjol la corăbii.
Însă deodată s-opriră la șanț și stătură pe gânduri,
Se pomeniră cu-o piază, când ei erau gata să treacă:

αἰετὸς ὑψιπέτης ἐπ᾽ ἀριστερὰ λαὸν ἐέργων
φοινήεντα δράκοντα φέρων ὀνύχεσσι πέλωρον
ζωὸν ἔτ᾽ ἀσπαίροντα, καὶ οὔ πω λήθετο χάρμης,
κόψε γὰρ αὐτὸν ἔχοντα κατὰ στῆθος παρὰ δειρὴν
ἰδνωθεὶς ὀπίσω· ὃ δ᾽ ἀπὸ ἕθεν ἧκε χαμᾶζε
ἀλγήσας ὀδύνῃσι, μέσῳ δ᾽ ἐνὶ κάββαλ᾽ ὁμίλῳ,
αὐτὸς δὲ κλάγξας πέτετο πνοιῇς ἀνέμοιο.
Τρῶες δ᾽ ἐρρίγησαν ὅπως ἴδον αἰόλον ὄφιν
κείμενον ἐν μέσσοισι Διὸς τέρας αἰγιόχοιο.
δὴ τότε Πουλυδάμας θρασὺν Ἕκτορα εἶπε παραστάς·
Ἕκτορ ἀεὶ μέν πώς μοι ἐπιπλήσσεις ἀγορῇσιν
ἐσθλὰ φραζομένῳ, ἐπεὶ οὐδὲ μὲν οὐδὲ ἔοικε
δῆμον ἐόντα παρὲξ ἀγορευέμεν, οὔτ᾽ ἐνὶ βουλῇ
οὔτέ ποτ᾽ ἐν πολέμῳ, σὸν δὲ κράτος αἰὲν ἀέξειν·
νῦν αὖτ᾽ ἐξερέω ὥς μοι δοκεῖ εἶναι ἄριστα.
μὴ ἴομεν Δαναοῖσι μαχησόμενοι περὶ νηῶν.
ὧδε γὰρ ἐκτελέεσθαι ὀΐομαι, εἰ ἐτεόν γε
Τρωσὶν ὅδ᾽ ὄρνις ἦλθε περησέμεναι μεμαῶσιν
αἰετὸς ὑψιπέτης ἐπ᾽ ἀριστερὰ λαὸν ἐέργων
φοινήεντα δράκοντα φέρων ὀνύχεσσι πέλωρον
ζωόν· ἄφαρ δ᾽ ἀφέηκε πάρος φίλα οἰκί᾽ ἱκέσθαι,
οὐδ᾽ ἐτέλεσσε φέρων δόμεναι τεκέεσσιν ἑοῖσιν.
ὣς ἡμεῖς, εἴ πέρ τε πύλας καὶ τεῖχος Ἀχαιῶν
ῥηξόμεθα σθένεϊ μεγάλῳ, εἴξωσι δ᾽ Ἀχαιοί,
οὐ κόσμῳ παρὰ ναῦφιν ἐλευσόμεθ᾽ αὐτὰ κέλευθα·
πολλοὺς γὰρ Τρώων καταλείψομεν, οὕς κεν Ἀχαιοὶ
χαλκῷ δῃώσωσιν ἀμυνόμενοι περὶ νηῶν.
ὧδέ χ᾽ ὑποκρίναιτο θεοπρόπος, ὃς σάφα θυμῷ
εἰδείη τεράων καί οἱ πειθοίατο λαοί.
Τὸν δ᾽ ἄρ᾽ ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Πουλυδάμα, σὺ μὲν οὐκ ἔτ᾽ ἐμοὶ φίλα ταῦτ᾽ ἀγορεύεις·
οἶσθα καὶ ἄλλον μῦθον ἀμείνονα τοῦδε νοῆσαι.
εἰ δ᾽ ἐτεὸν δὴ τοῦτον ἀπὸ σπουδῆς ἀγορεύεις,
ἐξ ἄρα δή τοι ἔπειτα θεοὶ φρένας ὤλεσαν αὐτοί,

Oastea din stânga tăind, se ivise-nainte un vultur
Sus zburător care-n gheare purta sângerat un balaur;
El se zbătea încă viu și tot se smuncea între gheare
Până ce șarpele capul sucind înapoi înspre pieptul
Pajurei o mursecă la grumaz. De durere pătrunsă,
Ea de la sine-l zvârli, de căzu pe la mijlocul oastei;
Pasărea dusă de vânt după-aceea cu țipete zboară.
Se îngroziră Troienii, privindu-l cum zace-ntre dânșii
Șarpele cel împestrit, semn rău ce trimisu-le-a Zeus.
Zise lui Hector atunci aproape venind Polidamas:
„Hector, într-una mă certi dacă eu la-ntrunirile noastre
Dau vreun sfat de folos, că doar nicidecum nu se cade
S-aibă vreo altă părere un om din popor și la sfaturi
Și-n bătălii, ci mereu să te ajute sporindu-ți puterea.
Iată eu spune-voi totuși ce cuget că este mai bine:
Noi la corăbii să nu mai pășim în război cu Danaii.
Astfel mă tem că va fi și cu noi, dacă drept e că semnul
Nouă ne-a fost arătat, când noi era șanțul să trecem.
Vulturu-n slăvi zburător care, oastea tăind de la stânga,
Viu încă-n ghearele sale ducea sângerat un balaur,
Dar îl zvârli înaintea sosirii la cuib și dorința
Nu-și izbândi aducându-și-l puilor hrană. Tot astfel
Dacă și noi vom răzbate cu toată năvala oștirii
Poarta și zidul ahaic și-Aheii-napoi se vor trage,
N-o să ne-ntoarcem acasă cu bine pe drumul acesta
De la corăbii, căci prea de tot mulți o să cadă de-ai noștri
Astăzi uciși de dușmani care-și apără viața-n corăbii.
Astfel ar fi tâlcuit un proroc care orișice piază
Limpede o știe ceti și de care poporul ascultă.”
Clatină Hector din coif și așa se încruntă la dânsul:
„Nu-mi place mie de fel ce-mi spui tu acum Polidamas,
Doar te pricepi și la alte povețe mai bine gândite.
Dacă-ntr-aieve tu însă spui asta cu tot înadinsul,
Zeii atunci negreșit cu totul orbitu-ți-au mintea;

ὃς κέλεαι Ζηνὸς μὲν ἐριγδούποιο λαθέσθαι
βουλέων, ἅς τέ μοι αὐτὸς ὑπέσχετο καὶ κατένευσε·
τύνη δ᾽ οἰωνοῖσι τανυπτερύγεσσι κελεύεις
πείθεσθαι, τῶν οὔ τι μετατρέπομ᾽ οὐδ᾽ ἀλεγίζω
εἴτ᾽ ἐπὶ δεξί᾽ ἴωσι πρὸς ἠῶ τ᾽ ἠέλιόν τε,
εἴτ᾽ ἐπ᾽ ἀριστερὰ τοί γε ποτὶ ζόφον ἠερόεντα.
ἡμεῖς δὲ μεγάλοιο Διὸς πειθώμεθα βουλῇ,
ὃς πᾶσι θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισιν ἀνάσσει.
εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης.
τίπτε σὺ δείδοικας πόλεμον καὶ δηϊοτῆτα;
εἴ περ γάρ τ᾽ ἄλλοι γε περὶ κτεινώμεθα πάντες
νηυσὶν ἐπ᾽ Ἀργείων, σοὶ δ᾽ οὐ δέος ἔστ᾽ ἀπολέσθαι·
οὐ γάρ τοι κραδίη μενεδήϊος οὐδὲ μαχήμων.
εἰ δὲ σὺ δηϊοτῆτος ἀφέξεαι, ἠέ τιν᾽ ἄλλον
παρφάμενος ἐπέεσσιν ἀποτρέψεις πολέμοιο,
αὐτίκ᾽ ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ τυπεὶς ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσεις.
  Ὣς ἄρα φωνήσας ἡγήσατο, τοὶ δ᾽ ἅμ᾽ ἕποντο
ἠχῇ θεσπεσίῃ· ἐπὶ δὲ Ζεὺς τερπικέραυνος
ὦρσεν ἀπ᾽ Ἰδαίων ὀρέων ἀνέμοιο θύελλαν,
ἥ ῥ᾽ ἰθὺς νηῶν κονίην φέρεν· αὐτὰρ Ἀχαιῶν
θέλγε νόον, Τρωσὶν δὲ καὶ Ἕκτορι κῦδος ὄπαζε.
τοῦ περ δὴ τεράεσσι πεποιθότες ἠδὲ βίηφι
ῥήγνυσθαι μέγα τεῖχος Ἀχαιῶν πειρήτιζον.
κρόσσας μὲν πύργων ἔρυον, καὶ ἔρειπον ἐπάλξεις,
στήλας τε προβλῆτας ἐμόχλεον, ἃς ἄρ᾽ Ἀχαιοὶ
πρώτας ἐν γαίῃ θέσαν ἔμμεναι ἔχματα πύργων.
τὰς οἵ γ᾽ αὐέρυον, ἔλποντο δὲ τεῖχος Ἀχαιῶν
ῥήξειν· οὐδέ νύ πω Δαναοὶ χάζοντο κελεύθου,
ἀλλ᾽ οἵ γε ῥινοῖσι βοῶν φράξαντες ἐπάλξεις
βάλλον ἀπ᾽ αὐτάων δηΐους ὑπὸ τεῖχος ἰόντας.
  Ἀμφοτέρω δ᾽ Αἴαντε κελευτιόωντ᾽ ἐπὶ πύργων
πάντοσε φοιτήτην μένος ὀτρύνοντες Ἀχαιῶν.
ἄλλον μειλιχίοις, ἄλλον στερεοῖς ἐπέεσσι
νείκεον, ὅν τινα πάγχυ μάχης μεθιέντα ἴδοιεν·

De-asta mă faci ca să uit izbânda ce-mi fu prevestită
Și juruită prin semne de Zeus adânc-tunătorul
Și să mă iau după zborul de paseri cu aripi întinse?
Nici cu privirea mă-ntorc spre ele și nici le duc grijă
Ori își iau zborul la dreapta, de unde lumina răsare,
Ori se îndreaptă la stânga, pe unde-i apusul de soare.
Noi s-ascultăm de porunca și voia prea-naltului Zeus,
Carele singur e domn, stăpân peste zei, peste oameni.
Una-i porunca mai sfântă de sus, să te bați pentru țară,
Și-apoi de ce te mai temi tu de harță și cruntă bătaie?
Dacă ne-or bate doar astăzi Aheii pe noi și cădea-vom
Toți la corăbii, nu trebuie tu să duci grija de moarte;
Nu ești din fire viteaz și bun să ții piept cu dușmanul.
Dacă tu însă cumva vei dosi-o din toi și pe altul
De la război îl vei face cu vorbele acum să s-abată,
Eu cu-a mea lance pe loc te străpung și ți-i viața pierdută."
  Asta grăi și purcese-nainte, -l urmară Troienii
Toți cu un chiot nespus. Deodată și fulgerătorul
Zeus din Ida, din munți, porni vijelie ce-aduse
Nouri de colb la corăbii; orbi pe Ahei și cu asta
Dete lui Hector atunci și Troienilor toată mărirea.
Ei bizuindu-se-n sine și-n semnele bune din slavă,
Tot se căzneau să răzbată, să năruie zidul ahaic.
Zimții rupeau de la turnuri, surpau metereze și stâlpii
Ce răsăreau de la zid, proptele de turnuri ce-Aheii
Le-ntemeiară-n pământ, cu pârghii cătau să le salte
Și le trăgeau socotind că malul de zid îl vor sparge.
Nu se dau însă în lături Danaii. Cu scuturi de piele
Ei meterezele și le-ngrădeau și de sus, de pe ele,
Tot îi pocneau pe dușmani care dau de sub zid să se urce.
  Aias atunci amândoi umblau pretutindeni pe turnuri,
Povățuind pe Ahei, și trezindu-le inimoșia;
Ei cu blândețe pe unul certau, iar pe altul mai aspru,
Dacă vedeau pe-oarecine că prea se lăsa de bătaie:

ὦ φίλοι Ἀργείων ὅς τ᾽ ἔξοχος ὅς τε μεσήεις
ὅς τε χερειότερος, ἐπεὶ οὔ πω πάντες ὁμοῖοι
ἀνέρες ἐν πολέμῳ, νῦν ἔπλετο ἔργον ἅπασι·
καὶ δ᾽ αὐτοὶ τόδε που γιγνώσκετε. μή τις ὀπίσσω
τετράφθω ποτὶ νῆας ὁμοκλητῆρος ἀκούσας,
ἀλλὰ πρόσω ἵεσθε καὶ ἀλλήλοισι κέλεσθε,
αἴ κε Ζεὺς δώῃσιν Ὀλύμπιος ἀστεροπητὴς
νεῖκος ἀπωσαμένους δηΐους προτὶ ἄστυ δίεσθαι.
    Ὣς τώ γε προβοῶντε μάχην ὄτρυνον Ἀχαιῶν.
τῶν δ᾽, ὥς τε νιφάδες χιόνος πίπτωσι θαμειαὶ
ἤματι χειμερίῳ, ὅτε τ᾽ ὤρετο μητίετα Ζεὺς
νιφέμεν ἀνθρώποισι πιφαυσκόμενος τὰ ἃ κῆλα·
κοιμήσας δ᾽ ἀνέμους χέει ἔμπεδον, ὄφρα καλύψῃ
ὑψηλῶν ὀρέων κορυφὰς καὶ πρώονας ἄκρους
καὶ πεδία λωτοῦντα καὶ ἀνδρῶν πίονα ἔργα,
καί τ᾽ ἐφ᾽ ἁλὸς πολιῆς κέχυται λιμέσιν τε καὶ ἀκταῖς,
κῦμα δέ μιν προσπλάζον ἐρύκεται· ἄλλά τε πάντα
εἴλυται καθύπερθ᾽, ὅτ᾽ ἐπιβρίσῃ Διὸς ὄμβρος·
ὣς τῶν ἀμφοτέρωσε λίθοι πωτῶντο θαμειαί,
αἱ μὲν ἄρ᾽ ἐς Τρῶας, αἱ δ᾽ ἐκ Τρώων ἐς Ἀχαιούς,
βαλλομένων· τὸ δὲ τεῖχος ὕπερ πᾶν δοῦπος ὀρώρει.
    Οὐδ᾽ ἄν πω τότε γε Τρῶες καὶ φαίδιμος Ἕκτωρ
τείχεος ἐρρήξαντο πύλας καὶ μακρὸν ὀχῆα,
εἰ μὴ ἄρ᾽ υἱὸν ἑὸν Σαρπηδόνα μητίετα Ζεὺς
ὦρσεν ἐπ᾽ Ἀργείοισι λέονθ᾽ ὣς βουσὶν ἕλιξιν.
αὐτίκα δ᾽ ἀσπίδα μὲν πρόσθ᾽ ἔσχετο πάντοσ᾽ ἐΐσην
καλὴν χαλκείην ἐξήλατον, ἣν ἄρα χαλκεὺς
ἤλασεν, ἔντοσθεν δὲ βοείας ῥάψε θαμειὰς
χρυσείῃς ῥάβδοισι διηνεκέσιν περὶ κύκλον.
τὴν ἄρ᾽ ὅ γε πρόσθε σχόμενος δύο δοῦρε τινάσσων
βῆ ῥ᾽ ἴμεν ὥς τε λέων ὀρεσίτροφος, ὅς τ᾽ ἐπιδευὴς
δηρὸν ἔῃ κρειῶν, κέλεται δέ ἑ θυμὸς ἀγήνωρ
μήλων πειρήσοντα καὶ ἐς πυκινὸν δόμον ἐλθεῖν·
εἴ περ γάρ χ᾽ εὕρῃσι παρ᾽ αὐτόφι βώτορας ἄνδρας

    „Dragilor mei, înainte voi toți laolaltă, mai vrednici
Ori mijlocii ori mai slabi, că doar oamenii nu pot să fie
Toți la un fel în război. Fiecare acum are de lucru,
Doar o cunoașteți și voi. Să nu mai ia fuga spre vase
Nimenea, de-nfricoșări să nu mai asculte nici-unul,
Ci năzuiți înainte și dați-vă-ndemn laolaltă,
Poate ajuta-ne-va cel care tună și fulgeră-n slavă
Focul s-abatem, să-i dăm pe dușmani înapoi spre cetate."
Astfel cu strigăte tari sileau pe Ahei la bătaie.
    Cum câteodată din cer puzderii tot cad și s-alungă
Fulgii de nea într-o zi, dacă-i iarnă geroasă și-ncepe
Cerul să ningă, vădind omenirii săgețile-i albe;
Orice-adiere adormind, tot toarnă și-acopere-ntr-una
Crestele munților mari și înaltele plaiuri din față
Și înverzitele șesuri și negrele țarini mănoase,
Umple de-omăt și-ale mării albastre limanuri și maluri.
Valul e însă ferit și numai uscatul oriunde
E-nzăpezit, dacă Ceru-și descarcă urgia ninsorii;
Astfel ticsite plouau și pietroaiele atunci aruncate
Neîncetat de Troieni și Ahei într-a lor bătălie
Și bubuia peste tot zidăria de bocne pocnită.
    N-ar fi putut nicidecum Troienii și falnicul Hector
Poarta să spargă la zid și lungul zăvor de la poartă,
Dacă viteazul Sarpedon, împins de părintele-i Zeus
Nu tăbăra peste-Ahei ca un leu peste o mare cireadă.
Iute-nainte-și-ntinse el scutul rotund ca o roată,
Luciu, de-aramă frumos ciocănită de meșterul faur,
Care cususe întâi pielăria de bou înăuntru
Și-l ferecase de jur împrejur în vergele de aur.
Scutul nainte ținând și rotind o pereche de suliți,
El o ia razna ca leul ce vine din plai, când de carne
Nu se înfruptă de mult și-l înghesuie apriga-i fire,
Ca în oborul cel bine-ngrădit după oi să se-ndese;
Chiar dacă-ntâmpin-acolo păstori care-și apără turma

σὺν κυσὶ καὶ δούρεσσι φυλάσσοντας περὶ μῆλα,
οὔ ῥά τ᾽ ἀπείρητος μέμονε σταθμοῖο δίεσθαι,
ἀλλ᾽ ὅ γ᾽ ἄρ᾽ ἢ ἥρπαξε μετάλμενος, ἠὲ καὶ αὐτὸς
ἔβλητ᾽ ἐν πρώτοισι θοῆς ἀπὸ χειρὸς ἄκοντι·
ὥς ῥα τότ᾽ ἀντίθεον Σαρπηδόνα θυμὸς ἀνῆκε
τεῖχος ἐπαΐξαι διά τε ῥήξασθαι ἐπάλξεις.
αὐτίκα δὲ Γλαῦκον προσέφη παῖδ᾽ Ἱππολόχοιο·
Γλαῦκε τί ἢ δὴ νῶϊ τετιμήμεσθα μάλιστα
ἕδρῃ τε κρέασίν τε ἰδὲ πλείοις δεπάεσσιν
ἐν Λυκίῃ, πάντες δὲ θεοὺς ὣς εἰσορόωσι,
καὶ τέμενος νεμόμεσθα μέγα Ξάνθοιο παρ᾽ ὄχθας
καλὸν φυταλιῆς καὶ ἀρούρης πυροφόροιο;
τὼ νῦν χρὴ Λυκίοισι μέτα πρώτοισιν ἐόντας
ἑστάμεν ἠδὲ μάχης καυστείρης ἀντιβολῆσαι,
ὄφρά τις ὧδ᾽ εἴπῃ Λυκίων πύκα θωρηκτάων·
οὐ μὰν ἀκλεέες Λυκίην κάτα κοιρανέουσιν
ἡμέτεροι βασιλῆες, ἔδουσί τε πίονα μῆλα
οἶνόν τ᾽ ἔξαιτον μελιηδέα· ἀλλ᾽ ἄρα καὶ ἲς
ἐσθλή, ἐπεὶ Λυκίοισι μέτα πρώτοισι μάχονται.
ὦ πέπον εἰ μὲν γὰρ πόλεμον περὶ τόνδε φυγόντε
αἰεὶ δὴ μέλλοιμεν ἀγήρω τ᾽ ἀθανάτω τε
ἔσσεσθ᾽, οὔτέ κεν αὐτὸς ἐνὶ πρώτοισι μαχοίμην
οὔτέ κε σὲ στέλλοιμι μάχην ἐς κυδιάνειραν·
νῦν δ᾽ ἔμπης γὰρ κῆρες ἐφεστᾶσιν θανάτοιο
μυρίαι, ἃς οὐκ ἔστι φυγεῖν βροτὸν οὐδ᾽ ὑπαλύξαι,
ἴομεν ἠέ τῳ εὖχος ὀρέξομεν ἠέ τις ἡμῖν.
    Ὣς ἔφατ᾽, οὐδὲ Γλαῦκος ἀπετράπετ᾽ οὐδ᾽ ἀπίθησε·
τὼ δ᾽ ἰθὺς βήτην Λυκίων μέγα ἔθνος ἄγοντε.
τοὺς δὲ ἰδὼν ῥίγησ᾽ υἱὸς Πετεῶο Μενεσθεύς·
τοῦ γὰρ δὴ πρὸς πύργον ἴσαν κακότητα φέροντες.
πάπτηνεν δ᾽ ἀνὰ πύργον Ἀχαιῶν εἴ τιν᾽ ἴδοιτο
ἡγεμόνων, ὅς τίς οἱ ἀρὴν ἑτάροισιν ἀμύναι·
ἐς δ᾽ ἐνόησ᾽ Αἴαντε δύω πολέμου ἀκορήτω
ἑσταότας, Τεῦκρόν τε νέον κλισίηθεν ἰόντα

Suliți asupra-i zvârlind și hait-asmuțind după dânsul,
Nu vrea pe neîncercate să plece-napoi de la strungă
Până ce ori se repede și pradă din turmă ori cade
De la-nceput el ucis de vreo suliță iute azvârlită;
Tocmai așa îl înghesuie inim-atunci pe Sarpedon
Cel ca un zeu să s-arunce la zid, să dea jos meterezul.
De-asta și zise grăbit lui Glaucos Hipolohianul:
    „Glaucos, de ce pe noi doi într-atâta cinstescu-ne-ai noștri
Și ne dau locul întâi pe la mese, fripturi și pocale
Pline și-n țară se uită la noi ca la zei Licienii?
Oare de ce ni-i dat nouă s-avem lângă apa lui Xantos
Mare și mândră moșie cu pomi și răsaduri și holde?
Deci se cuvine ca noi totdeauna să mergem în capul
Cetelor noastre amândoi și în foc s-apucăm înainte.
Zice-vor dar Licienii cei bine-narmați după asta:
Licia n-o cârmuiesc ca niște nevrednici ai noștri
Domni amândoi. În deșert ei nu se hrănesc cu oi grase
Și beau vin dulce pe-ales, sunt doar inimoși și puternici,
Luptă-nainte mereu în fruntea ostașilor noștri,
Dacă, fârtate, noi teferi scăpați din războiul acesta,
Dat ne-ar fi fost să trăim tot tineri și fără de moarte,
Nu mai pășeam totdeauna nici eu înaintea oștirii,
Nici nu mai stam să te-nflacăr pe tine la lupta măririi.
Însă fiindcă pe noi într-o mie de feluri ne paște
Moartea, de care nu-i chip să ne scape nimica și nimeni,
Haidem, și fie ce-o fi: înfrângere ori biruință.”
    Zice Sarpedon, iar Glaucos pe el îl ascultă și-i gata;
Deci amândoi o pornesc înainte cu marea-nglotire
A Licienilor. Se-nfioară-naintea lor fiul
Lui Peteon, Menesteu. Spre dânsul doar vine spre turnu-i,
Pacostea. Caută el între-Ahei pe la zid ca să vadă
Vr’un căpitan să-i ajute-n primejdie. Și pe aproape
Vede pe Aias cei doi, voinicii de-a pururi la arme
Neobosiți, și pe Teucru venit de curând de la corturi.

ἐγγύθεν· ἀλλ᾽ οὔ πώς οἱ ἔην βώσαντι γεγωνεῖν·
τόσσος γὰρ κτύπος ἦεν, ἀϋτὴ δ᾽ οὐρανὸν ἷκε,
βαλλομένων σακέων τε καὶ ἱπποκόμων τρυφαλειῶν
καὶ πυλέων· πᾶσαι γὰρ ἐπώχατο, τοὶ δὲ κατ᾽ αὐτὰς
ἱστάμενοι πειρῶντο βίῃ ῥήξαντες ἐσελθεῖν.
αἶψα δ᾽ ἐπ᾽ Αἴαντα προΐει κήρυκα Θοώτην·
ἔρχεο δῖε Θοῶτα, θέων Αἴαντα κάλεσσον,
ἀμφοτέρω μὲν μᾶλλον· ὃ γάρ κ᾽ ὄχ᾽ ἄριστον ἁπάντων
εἴη, ἐπεὶ τάχα τῇδε τετεύξεται αἰπὺς ὄλεθρος.
ὧδε γὰρ ἔβρισαν Λυκίων ἀγοί, οἳ τὸ πάρος περ
ζαχρηεῖς τελέθουσι κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας.
εἰ δέ σφιν καὶ κεῖθι πόνος καὶ νεῖκος ὄρωρεν,
ἀλλά περ οἶος ἴτω Τελαμώνιος ἄλκιμος Αἴας,
καί οἱ Τεῦκρος ἅμα σπέσθω τόξων ἐὺ εἰδώς.
Ὣς ἔφατ᾽, οὐδ᾽ ἄρα οἱ κῆρυξ ἀπίθησεν ἀκούσας,
βῆ δὲ θέειν παρὰ τεῖχος Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων,
στῆ δὲ παρ᾽ Αἰάντεσσι κιών, εἶθαρ δὲ προσηύδα·
Αἴαντ᾽ Ἀργείων ἡγήτορε χαλκοχιτώνων
ἠνώγει Πετεῶο διοτρεφέος φίλος υἱὸς
κεῖσ᾽ ἴμεν, ὄφρα πόνοιο μίνυνθά περ ἀντιάσητον
ἀμφοτέρω μὲν μᾶλλον· ὃ γάρ κ᾽ ὄχ᾽ ἄριστον ἁπάντων
εἴη, ἐπεὶ τάχα κεῖθι τετεύξεται αἰπὺς ὄλεθρος·
ὧδε γὰρ ἔβρισαν Λυκίων ἀγοί, οἳ τὸ πάρος περ
ζαχρηεῖς τελέθουσι κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας.
εἰ δὲ καὶ ἐνθάδε περ πόλεμος καὶ νεῖκος ὄρωρεν,
ἀλλά περ οἶος ἴτω Τελαμώνιος ἄλκιμος Αἴας,
καί οἱ Τεῦκρος ἅμα σπέσθω τόξων ἐὺ εἰδώς.
Ὣς ἔφατ᾽, οὐδ᾽ ἀπίθησε μέγας Τελαμώνιος Αἴας.
αὐτίκ᾽ Ὀϊλιάδην ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Αἶαν σφῶϊ μὲν αὖθι, σὺ καὶ κρατερὸς Λυκομήδης,
ἑσταότες Δαναοὺς ὀτρύνετον ἶφι μάχεσθαι·
αὐτὰρ ἐγὼ κεῖσ᾽ εἶμι καὶ ἀντιόω πολέμοιο·
αἶψα δ᾽ ἐλεύσομαι αὖτις, ἐπὴν εὖ τοῖς ἐπαμύνω.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπέβη Τελαμώνιος Αἴας,

Strigătu-i îns-anevoie putea să răzbată la dânșii,
Prea era clocotul mult; părea că la cer ajunsese
Vuietul, când se izbiră și scuturi și coifuri crestate,
Ziduri, canaturi de porți care-nchise erau, și Troienii
Din răsputeri căutau să le spargă, să intre pe ele.
Iute trimise la Aias pe crainicul său pe Tootes:
„Du-te, Tootes, aleargă și cheamă-l încoace pe Aias
Ba ei să vie amândoi, căci asta ar fi mai bine,
Iată pe-aici ne-amenință primejdia cea mai grozavă,
C-au năpădit Licienii și-n frunte cu dânșii vin craii
Liciei, oameni năvalnici ca viforu-n luptele crunte.
Dacă și ei au de lucru pe-acolo și aprinsă-i bătaia,
Vie încoace la noi măcar Aias Telamonianul,
El împreună cu Teucru, arcașul dibaci ca niciunul."
Zise și crainicul, cum l-auzi, se supuse și dete
Fuga pe zidul Aheilor cei îmbrăcați în aramă
Și-apropiindu-se el îndată și spuse lui Aias:
„Aias, voi doi căpitani ai oastei viteze din Argos,
Roagă-se craiul mărit Menesteus și vă-ndeamnă să mergeți
Colo la dânsul, să-i dați trudirii puțin'alinare.
Numaidecât să veniți: în voi e nădejdea-ne toată,
Căci pe acolo curând s-apropie strașnic omorul,
C-au năpădit Licienii și-n frunte cu dânșii vin craii
Liciei, oameni năvalnici ca viforu-n luptele crunte.
Dacă-i zor mare și-aici și e grea bătălia ce duceți,
Unul să vie din voi, măcar Aias Telamonianul,
El împreună cu Teucru, arcașul dibaci ca nici unul."
Zice, și Aias Telamonianul ascultă chemarea,
Se-napoiază spre Aias Oilidul și astfel demândă:
„Aias și tu Licomede voinice, voi țineți-mi locul
Bine pe-aici și zoriți pe Ahei vitejește să lupte.
Eu mă reped până' la ei și acolo iau parte la harță;
Cum voi fi dat ajutor, eu vin la voi repede iară."
Asta rostindu-le, Aias Telamonianul se duse;

καί οἱ Τεῦκρος ἅμ᾽ ᾖε κασίγνητος καὶ ὄπατρος·
τοῖς δ᾽ ἅμα Πανδίων Τεύκρου φέρε καμπύλα τόξα.
εὖτε Μενεσθῆος μεγαθύμου πύργον ἵκοντο
τείχεος ἐντὸς ἰόντες, ἐπειγομένοισι δ᾽ ἵκοντο,
οἳ δ᾽ ἐπ᾽ ἐπάλξεις βαῖνον ἐρεμνῇ λαίλαπι ἶσοι
ἴφθιμοι Λυκίων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες·
σὺν δ᾽ ἐβάλοντο μάχεσθαι ἐναντίον, ὦρτο δ᾽ ἀϋτή.
Αἴας δὲ πρῶτος Τελαμώνιος ἄνδρα κατέκτα
Σαρπήδοντος ἑταῖρον Ἐπικλῆα μεγάθυμον
μαρμάρῳ ὀκριόεντι βαλών, ὅ ῥα τείχεος ἐντὸς
κεῖτο μέγας παρ᾽ ἔπαλξιν ὑπέρτατος· οὐδέ κέ μιν ῥέα
χείρεσσ᾽ ἀμφοτέρῃς ἔχοι ἀνὴρ οὐδὲ μάλ᾽ ἡβῶν,
οἷοι νῦν βροτοί εἰσ᾽· ὃ δ᾽ ἄρ᾽ ὑψόθεν ἔμβαλ᾽ ἀείρας,
θλάσσε δὲ τετράφαλον κυνέην, σὺν δ᾽ ὀστέ᾽ ἄραξε
πάντ᾽ ἄμυδις κεφαλῆς· ὃ δ᾽ ἄρ᾽ ἀρνευτῆρι ἐοικὼς
κάππεσ᾽ ἀφ᾽ ὑψηλοῦ πύργου, λίπε δ᾽ ὀστέα θυμός.
Τεῦκρος δὲ Γλαῦκον κρατερὸν παῖδ᾽ Ἱππολόχοιο
ἰῷ ἐπεσσύμενον βάλε τείχεος ὑψηλοῖο,
ᾗ ῥ᾽ ἴδε γυμνωθέντα βραχίονα, παῦσε δὲ χάρμης.
ἂψ δ᾽ ἀπὸ τείχεος ἆλτο λαθών, ἵνα μή τις Ἀχαιῶν
βλήμενον ἀθρήσειε καὶ εὐχετόῳτ᾽ ἐπέεσσι.
Σαρπήδοντι δ᾽ ἄχος γένετο Γλαύκου ἀπιόντος
αὐτίκ᾽ ἐπεί τ᾽ ἐνόησεν· ὅμως δ᾽ οὐ λήθετο χάρμης,
ἀλλ᾽ ὅ γε Θεστορίδην Ἀλκμάονα δουρὶ τυχήσας
νύξ᾽, ἐκ δ᾽ ἔσπασεν ἔγχος· ὃ δ᾽ ἑσπόμενος πέσε δουρὶ
πρηνής, ἀμφὶ δέ οἱ βράχε τεύχεα ποικίλα χαλκῷ,
Σαρπηδὼν δ᾽ ἄρ᾽ ἔπαλξιν ἑλὼν χερσὶ στιβαρῇσιν
ἕλκ᾽, ἣ δ᾽ ἕσπετο πᾶσα διαμπερές, αὐτὰρ ὕπερθε
τεῖχος ἐγυμνώθη, πολέεσσι δὲ θῆκε κέλευθον.
Τὸν δ᾽ Αἴας καὶ Τεῦκρος ὁμαρτήσανθ᾽ ὃ μὲν ἰῷ
βεβλήκει τελαμῶνα περὶ στήθεσσι φαεινὸν
ἀσπίδος ἀμφιβρότης· ἀλλὰ Ζεὺς κῆρας ἄμυνε
παιδὸς ἑοῦ, μὴ νηυσὶν ἔπι πρύμνῃσι δαμείη·
Αἴας δ᾽ ἀσπίδα νύξεν ἐπάλμενος, οὐδὲ διὰ πρὸ

Merse și fratele-i Teucru născut din același părinte,
Arcu-i în spate purtând porni după el și Pandion.
Când pe la turnul măritului crai Menesteus sosiră,
Dânșii intrară sub zid la vreme, când mare fu greul.
Vajnicii Domni Licieni, ivindu-se-n fruntea oștirii,
La metereze suiau întocmai ca viforul negru,
Și se încinse pârjol între ei și-ncepu încleștarea.
Aias ucise-nainte pe al lui Sarpedon tovarăș
Mult-inimos, pe Epicles, asupra-i zvârlind cu putere
Un ascuțit bolovan, cogeamite stei care-acolo
La meterez se afla pe deasupra de tot. Să-l ridice
N-ar fi putut nici un om din ziua de azi cu-amândouă
Mâinile, cât ar fi el de vânjos. Apucând bolovanul,
Aias de sus îl trânti și coiful îi sparse și țeasta
I-o țănduri. De pe turnul înalt el asemenea unui
Cufundător se dă tumba și viața-i se curmă din oase.
Teucru apoi după el cu săgeata împunse pe Glaucos
La repezirea-i spre turn, și rană-i făcu el în brațul
Unde-l văzu dezvelit, și astfel îl scoase din luptă.
Glaucos sări înapoi pe furiș de la zid să nu-l vază
Vreun dușman că-i rănit și să-și facă el laudă mare.
Cum luă seama Sarpedon, îndată ce Glaucos se trase,
Mare necazul i-a fost, dar nu părăsi bătălia,
Ci pe Alcmaon, fecior al lui Testor, cu sulița-mpunse.
Smulse-apoi arma din el. De suliță tras cu putere,
Cade Alcmaon pe brânci, și zornăie arama pe dânsul.
Însă cu mâni oțelite smucind meterezul Sarpedon
Și zguduindu-l, întreg îl răstoarnă, descopere zidul
Și pe deasupra pe el deschide mulțimii cărare.
Teucru și Aias atunci se iau cu Sarpedon. Cu arcul
Teucru-l ochi pe la piept în chinga cea lucie, brâul
Scutului ocrotitor, dar Zeus de moarte-și ferește
Fiul Sarpedon, căci nu vrea să cadă ucis la corăbii.
Sare și Aias la el și în scut îl ajunge cu lancea;

ἤλυθεν ἐγχείῃ, στυφέλιξε δέ μιν μεμαῶτα.
χώρησεν δ᾽ ἄρα τυτθὸν ἐπάλξιος· οὐδ᾽ ὅ γε πάμπαν
χάζετ᾽, ἐπεί οἱ θυμὸς ἐέλπετο κῦδος ἀρέσθαι.
κέκλετο δ᾽ ἀντιθέοισιν ἑλιξάμενος Λυκίοισιν·
ὦ Λύκιοι τί τ᾽ ἄρ᾽ ὧδε μεθίετε θούριδος ἀλκῆς;
ἀργαλέον δέ μοί ἐστι καὶ ἰφθίμῳ περ ἐόντι
μούνῳ ῥηξαμένῳ θέσθαι παρὰ νηυσὶ κέλευθον·
ἀλλ᾽ ἐφομαρτεῖτε· πλεόνων δέ τι ἔργον ἄμεινον.
   Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δὲ ἄνακτος ὑποδείσαντες ὁμοκλὴν
μᾶλλον ἐπέβρισαν βουληφόρον ἀμφὶ ἄνακτα.
Ἀργεῖοι δ᾽ ἑτέρωθεν ἐκαρτύναντο φάλαγγας
τείχεος ἔντοσθεν, μέγα δέ σφισι φαίνετο ἔργον·
οὔτε γὰρ ἴφθιμοι Λύκιοι Δαναῶν ἐδύναντο
τεῖχος ῥηξάμενοι θέσθαι παρὰ νηυσὶ κέλευθον,
οὔτέ ποτ᾽ αἰχμηταὶ Δαναοὶ Λυκίους ἐδύναντο
τείχεος ἂψ ὤσασθαι, ἐπεὶ τὰ πρῶτα πέλασθεν.
ἀλλ᾽ ὥς τ᾽ ἀμφ᾽ οὔροισι δύ᾽ ἀνέρε δηριάασθον
μέτρ᾽ ἐν χερσὶν ἔχοντες ἐπιξύνῳ ἐν ἀρούρῃ,
ὥ τ᾽ ὀλίγῳ ἐνὶ χώρῳ ἐρίζητον περὶ ἴσης,
ὣς ἄρα τοὺς διέεργον ἐπάλξιες· οἳ δ᾽ ὑπὲρ αὐτέων
δῄουν ἀλλήλων ἀμφὶ στήθεσσι βοείας
ἀσπίδας εὐκύκλους λαισήϊά τε πτερόεντα.
πολλοὶ δ᾽ οὐτάζοντο κατὰ χρόα νηλέϊ χαλκῷ,
ἠμὲν ὅτεῳ στρεφθέντι μετάφρενα γυμνωθείη
μαρναμένων, πολλοὶ δὲ διαμπερὲς ἀσπίδος αὐτῆς.
πάντῃ δὴ πύργοι καὶ ἐπάλξιες αἵματι φωτῶν
ἐρράδατ᾽ ἀμφοτέρωθεν ἀπὸ Τρώων καὶ Ἀχαιῶν.
ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ὧς ἐδύναντο φόβον ποιῆσαι Ἀχαιῶν,
ἀλλ᾽ ἔχον ὥς τε τάλαντα γυνὴ χερνῆτις ἀληθής,
ἥ τε σταθμὸν ἔχουσα καὶ εἴριον ἀμφὶς ἀνέλκει
ἰσάζουσ᾽, ἵνα παισὶν ἀεικέα μισθὸν ἄρηται·
ὣς μὲν τῶν ἐπὶ ἶσα μάχη τέτατο πτόλεμός τε,
πρίν γ᾽ ὅτε δὴ Ζεὺς κῦδος ὑπέρτερον Ἕκτορι δῶκε
Πριαμίδῃ, ὃς πρῶτος ἐσήλατο τεῖχος Ἀχαιῶν.

Făr-a-l străbate deplin, îl împinse-napoi la năvală.
El se dă-n lături puțin părăsind meterezul. Cu totul
Nu vru să plece, că el credea-n biruință. De aceea
Spre Licienii cei mari se întoarse și prinse să strige:
   „Ce vă codiți, Licieni, și nu dați îndată năvală?
Nu pot, vedeți că mi-e greu, oricât oi fi eu de puternic
Singur aci să răzbesc și cale să-mi fac spre corăbii.
Hai după mine, nu poate doar unul ce poate mulțimea.”
   Zise, iar dânșii, temându-se atunci de a Domnului gură,
Se-nghesuiau mai aprins pe lângă măritul lor sfetnic.
Dar împotrivă și-Aheii-năuntru la mur întăriră
Cetele lor, își dau seama de strașnica trudă cu toții.
Nici Licienii cei tari nu puteau așa lesne să rupă
Zidul ahaic și drum să deschidă spre mal la corăbii,
Nici luptătorii Danai înapoi de la zid să respingă
Pe Licieni, de când ei vârtos se-nnădiser-acolo.
Cum pe la țară doi inși se încaieră pentru hotare
Și cu măsurile-n mână pe-a lor devălmașă moșie
Stau într-o palmă de loc și se ceartă să-și facă dreptate –
Tocmai așa și pe ei numai creasta de zid îi desparte
Când laolaltă își dau lovituri pe la piept în rotunde
Paveze țapene mari și în scuturi mai mici aripate.
Și se sfâșie-ntre ei cu-arama cea neîndurată
Mulți, dacă spatele descoperit la întors le rămâne
Sau li-e scutul străpuns de vreo suliță. Și pretutindeni
Și metereze și turnuri erau înroșite de sânge,
Care din rană-mproșca de la unii și alții, și totuși
Nu puteau încă pe-Ahei de la zid să-i alunge Troienii
Și s-ațineau deopotrivă. Precum o femeie de treabă
Lâna-ntr-un taler puind, greutatea într-altul, ridică
Cumpăna drept ca din biata-i simbrie să creasc-a ei ploduri;
Tocmai așa într-o cumpănă dreaptă stătu bătălia,
Până ce Zeus a dat precădere mai mare lui Hector
Și a putut să răzbată prin zidul ahaic întâiul.

ἤϋσεν δὲ διαπρύσιον Τρώεσσι γεγωνώς·
ὄρνυσθ᾽ ἱππόδαμοι Τρῶες, ῥήγνυσθε δὲ τεῖχος
Ἀργείων καὶ νηυσὶν ἐνίετε θεσπιδαὲς πῦρ.
    Ὣς φάτ᾽ ἐποτρύνων, οἳ δ᾽ οὔασι πάντες ἄκουον,
ἴθυσαν δ᾽ ἐπὶ τεῖχος ἀολλέες· οἳ μὲν ἔπειτα
κροσσάων ἐπέβαινον ἀκαχμένα δούρατ᾽ ἔχοντες,
Ἕκτωρ δ᾽ ἁρπάξας λᾶαν φέρεν, ὅς ῥα πυλάων
ἑστήκει πρόσθε πρυμνὸς παχύς, αὐτὰρ ὕπερθεν
ὀξὺς ἔην· τὸν δ᾽ οὔ κε δύ᾽ ἀνέρε δήμου ἀρίστω
ῥηϊδίως ἐπ᾽ ἄμαξαν ἀπ᾽ οὔδεος ὀχλίσσειαν,
οἷοι νῦν βροτοί εἰσ᾽· ὃ δέ μιν ῥέα πάλλε καὶ οἶος.
τόν οἱ ἐλαφρὸν ἔθηκε Κρόνου πάϊς ἀγκυλομήτεω.
ὡς δ᾽ ὅτε ποιμὴν ῥεῖα φέρει πόκον ἄρσενος οἰὸς
χειρὶ λαβὼν ἑτέρῃ, ὀλίγον τέ μιν ἄχθος ἐπείγει,
ὣς Ἕκτωρ ἰθὺς σανίδων φέρε λᾶαν ἀείρας,
αἵ ῥα πύλας εἴρυντο πύκα στιβαρῶς ἀραρυίας
δικλίδας ὑψηλάς· δοιοὶ δ᾽ ἔντοσθεν ὀχῆες
εἶχον ἐπημοιβοί, μία δὲ κληῒς ἐπαρήρει.
στῆ δὲ μάλ᾽ ἐγγὺς ἰών, καὶ ἐρεισάμενος βάλε μέσσας
εὖ διαβάς, ἵνα μή οἱ ἀφαυρότερον βέλος εἴη,
ῥῆξε δ᾽ ἀπ᾽ ἀμφοτέρους θαιρούς· πέσε δὲ λίθος εἴσω
βριθοσύνῃ, μέγα δ᾽ ἀμφὶ πύλαι μύκον, οὐδ᾽ ἄρ᾽ ὀχῆες
ἐσχεθέτην, σανίδες δὲ διέτμαγεν ἄλλυδις ἄλλη
λᾶος ὑπὸ ῥιπῆς· ὃ δ᾽ ἄρ᾽ ἔσθορε φαίδιμος Ἕκτωρ
νυκτὶ θοῇ ἀτάλαντος ὑπώπια· λάμπε δὲ χαλκῷ
σμερδαλέῳ, τὸν ἕεστο περὶ χροΐ, δοιὰ δὲ χερσὶ
δοῦρ᾽ ἔχεν· οὔ κέν τίς μιν ἐρύκακεν ἀντιβολήσας
νόσφι θεῶν ὅτ᾽ ἐσᾶλτο πύλας· πυρὶ δ᾽ ὄσσε δεδήει.
κέκλετο δὲ Τρώεσσιν ἑλιξάμενος καθ᾽ ὅμιλον
τεῖχος ὑπερβαίνειν· τοὶ δ᾽ ὀτρύνοντι πίθοντο.
αὐτίκα δ᾽ οἳ μὲν τεῖχος ὑπέρβασαν, οἳ δὲ κατ᾽ αὐτὰς
ποιητὰς ἐσέχυντο πύλας· Δαναοὶ δὲ φόβηθεν
νῆας ἀνὰ γλαφυράς, ὅμαδος δ᾽ ἀλίαστος ἐτύχθη.

El a strigat la oștire cu toată puterea, s-auză:
    „Iureș ’nainte, Troieni, suiți-vă repede, spargeți
Zidul Aheilor, puneți tăciunii aprinși la corăbii."
    Dânsul așa îndemna pe Troieni. Auzindu-l, în dese
Rânduri ei toți-naintară spre mur, și cu lăncile-n mână
La metereze pe zid se urcau în răpez ei de-a valma.
Hector luă de la poartă, din față, o stană de piatră
Groasă de tot dedesubt, ascuțită deasupra – doi oameni
Cât de voinici din popor anevoie ar putea s-o ridice
Astăzi asemenea piatră de jos ca să-ncarce-o căruță –
Lesne-o putea învârti el și singur, că fiul lui Cronos,
Marele Zeus, în mână-i făcuse ușor bolovanul.
Cum la tunsoare ia lesne ciobanul în mână și cară
Lâna berbecelui tuns și abia el îi simte povara,
Duce pietroiul tot astfel și Hector întins spre ale porții
Nalte canaturi de lemn și trainice bine-mbucate,
Căci amândouă fuseseră-nchise cu două zăvoare,
Care-mpotrivă mergeau, și c-un singur lăcat cu tărie.
Merse pe-aproape și se proțăpi în picioare, se-ntinse
Din răsputere, și-n urmă izbi pe la mijlocul porții;
Rupse zăvoarele ei, iar piatra bufni înăuntru
Greu la pământ, de trosniră grozav cele două canaturi,
Drugii se sparseră, țăndări încoace și-ncolo zburară
Lungile scânduri izbite de stei. S-zvârli înăuntru
Falnicul Hector noptatic la chip, dar în haina de aramă
El fulgera îngrozitor, mânuind două suliți cu pumnul.
Nimeni, afară de-un zeu, să-l împiedice-n cale pe dânsul
N-ar fi putut, când pe poartă a sărit cu privirea-nfocată
Și se roti înspre-ai lui, mulțimea zorind să-l urmeze,
Busta să dea peste zid. Iar ei l-ascultară și grabnic
Unii trecură pe sus, iar alții potop năvăliră
Chiar și pe poartă sub zid. Danaii la fugă porniră
Toți spre corăbii-napoi și larma huia necurmată.

ΙΛΙΑΔΟΣ Ν

Ζεὺς δ᾽ ἐπεὶ οὖν Τρῶάς τε καὶ Ἕκτορα νηυσὶ πέλασσε,
τοὺς μὲν ἔα παρὰ τῇσι πόνον τ᾽ ἐχέμεν καὶ ὀϊζὺν
νωλεμέως, αὐτὸς δὲ πάλιν τρέπεν ὄσσε φαεινὼ
νόσφιν ἐφ᾽ ἱπποπόλων Θρῃκῶν καθορώμενος αἶαν
Μυσῶν τ᾽ ἀγχεμάχων καὶ ἀγαυῶν ἱππημολγῶν
γλακτοφάγων Ἀβίων τε δικαιοτάτων ἀνθρώπων.
ἐς Τροίην δ᾽ οὐ πάμπαν ἔτι τρέπεν ὄσσε φαεινώ·
οὐ γὰρ ὅ γ᾽ ἀθανάτων τινα ἔλπετο ὃν κατὰ θυμὸν
ἐλθόντ᾽ ἢ Τρώεσσιν ἀρηξέμεν ἢ Δαναοῖσιν.
Οὐδ᾽ ἀλαοσκοπιὴν εἶχε κρείων ἐνοσίχθων·
καὶ γὰρ ὁ θαυμάζων ἧστο πτόλεμόν τε μάχην τε
ὑψοῦ ἐπ᾽ ἀκροτάτης κορυφῆς Σάμου ὑλησέσσης
Θρηϊκίης· ἔνθεν γὰρ ἐφαίνετο πᾶσα μὲν Ἴδη,
φαίνετο δὲ Πριάμοιο πόλις καὶ νῆες Ἀχαιῶν.
ἔνθ᾽ ἄρ᾽ ὅ γ᾽ ἐξ ἁλὸς ἕζετ᾽ ἰών, ἐλέαιρε δ᾽ Ἀχαιοὺς
Τρωσὶν δαμναμένους, Διὶ δὲ κρατερῶς ἐνεμέσσα.
Αὐτίκα δ᾽ ἐξ ὄρεος κατεβήσετο παιπαλόεντος
κραιπνὰ ποσὶ προβιβάς· τρέμε δ᾽ οὔρεα μακρὰ καὶ ὕλη
ποσσὶν ὑπ᾽ ἀθανάτοισι Ποσειδάωνος ἰόντος.
τρὶς μὲν ὀρέξατ᾽ ἰών, τὸ δὲ τέτρατον ἵκετο τέκμωρ
Αἰγάς, ἔνθα δέ οἱ κλυτὰ δώματα βένθεσι λίμνης
χρύσεα μαρμαίροντα τετεύχαται ἄφθιτα αἰεί.
ἔνθ᾽ ἐλθὼν ὑπ᾽ ὄχεσφι τιτύσκετο χαλκόποδ᾽ ἵππω
ὠκυπέτα χρυσέῃσιν ἐθείρῃσιν κομόωντε,
χρυσὸν δ᾽ αὐτὸς ἔδυνε περὶ χροΐ, γέντο δ᾽ ἱμάσθλην
χρυσείην εὔτυκτον, ἑοῦ δ᾽ ἐπεβήσετο δίφρου,
βῆ δ᾽ ἐλάαν ἐπὶ κύματ᾽· ἄταλλε δὲ κήτε᾽ ὑπ᾽ αὐτοῦ
πάντοθεν ἐκ κευθμῶν, οὐδ᾽ ἠγνοίησεν ἄνακτα·
γηθοσύνῃ δὲ θάλασσα διίστατο· τοὶ δὲ πέτοντο
ῥίμφα μάλ᾽, οὐδ᾽ ὑπένερθε διαίνετο χάλκεος ἄξων·

Cântul XIII

După ce duce pe Hector și oastea-i așa spre corăbii,
Zeus îi lasă pe ei să-și poarte necazul și greul
Luptei apoi, iar el cată cu ochi luminoși mai departe
Țări și noroade să vază, pe Traci care-nstrună sirepii,
Pe Hipemolgii slăviți, băutorii de lapte, pe Mizii
Care de aproape se bat și pe Abii cei plini de dreptate.
Nu mai vrea el nicidecum să întoarcă privirea la Troia;
Nici nu prepune că poate vr'un zeu să mai vie pe acolo
Sprijin să dea vr'unei taberi. Într-asta nu doarme-mpăratul
Mărilor, zeul Cutremur, ci neadormit privegheează.
El la război și la crâncena valmă mirat se tot uită
Din Samotrace, de sus, din cea mai înaltă silhuie
Culme-n ostrov, de pe unde se vede tot muntele Ida,
Marea cetate-a lui Priam și vasele-ahee. Pe-acolo,
El din adâncuri ieșind, de milă căina pe Aheii
Cei cotropiți de Troieni și mocnea de mânie pe Zeus.
Și pogorându-se-ndată din muntele cel prăvălatic,
Iute la vale porni. Sub tălpile-i nemuritoare,
Când se mișca, tremurau răsăritele plaiuri și codrii.
Zeul trei pași a făcut și-n al patrulea fost-a la Eghe,
Unde sub mare, la fund, mărețele-i dalbe palate
Stau neclintite pe veci și străluce-n podoabe de aur.
Cum a sosit, a-nhămat el doi zmei cu copite de-aramă,
Repezi în zbor și pe coardă cu plete tufoase de aur,
Haina de aur și-a pus și luatu-și-a biciul de aur,
Bine-mpletit, și pe urmă suindu-se-n chelna telegii
El peste valuri mâna. Din scorburi săltau pretutindeni
Fiarele mării, căci ele simțiră că trece stăpânul;
Apele-n lături se dau bucuros, și ca vântul de iute
Caii în trap de minune zburau; îl duceau la corăbii

τὸν δ᾽ ἐς ᾽Αχαιῶν νῆας ἐΰσκαρθμοι φέρον ἵπποι.
  Ἔστι δέ τι σπέος εὐρὺ βαθείης βένθεσι λίμνης
μεσσηγὺς Τενέδοιο καὶ Ἴμβρου παιπαλοέσσης·
ἔνθ᾽ ἵππους ἔστησε Ποσειδάων ἐνοσίχθων
λύσας ἐξ ὀχέων, παρὰ δ᾽ ἀμβρόσιον βάλεν εἶδαρ
ἔδμεναι· ἀμφὶ δὲ ποσσὶ πέδας ἔβαλε χρυσείας
ἀρρήκτους ἀλύτους, ὄφρ᾽ ἔμπεδον αὖθι μένοιεν
νοστήσαντα ἄνακτα· ὃ δ᾽ ἐς στρατὸν ᾤχετ᾽ ᾽Αχαιῶν.
  Τρῶες δὲ φλογὶ ἶσοι ἀολλέες ἠὲ θυέλλῃ
Ἕκτορι Πριαμίδῃ ἄμοτον μεμαῶτες ἕποντο
ἄβρομοι αὐΐαχοι· ἔλποντο δὲ νῆας ᾽Αχαιῶν
αἱρήσειν, κτενέειν δὲ παρ᾽ αὐτόθι πάντας ἀρίστους.
ἀλλὰ Ποσειδάων γαιήοχος ἐννοσίγαιος
᾽Αργείους ὄτρυνε βαθείης ἐξ ἁλὸς ἐλθὼν
εἰσάμενος Κάλχαντι δέμας καὶ ἀτειρέα φωνήν·
Αἴαντε πρώτω προσέφη μεμαῶτε καὶ αὐτώ·
Αἴαντε σφὼ μέν τε σαώσετε λαὸν ᾽Αχαιῶν
ἀλκῆς μνησαμένω, μὴ δὲ κρυεροῖο φόβοιο.
ἄλλῃ μὲν γὰρ ἔγωγ᾽ οὐ δείδια χεῖρας ἀάπτους
Τρώων, οἳ μέγα τεῖχος ὑπερκατέβησαν ὁμίλῳ·
ἕξουσιν γὰρ πάντας ἐϋκνήμιδες ᾽Αχαιοί·
τῇ δὲ δὴ αἰνότατον περιδείδια μή τι πάθωμεν,
ᾗ ῥ᾽ ὅ γ᾽ ὁ λυσσώδης φλογὶ εἴκελος ἡγεμονεύει
Ἕκτωρ, ὃς Διὸς εὔχετ᾽ ἐρισθενέος πάϊς εἶναι.
σφῶϊν δ᾽ ὧδε θεῶν τις ἐνὶ φρεσὶ ποιήσειεν
αὐτώ θ᾽ ἑστάμεναι κρατερῶς καὶ ἀνωγέμεν ἄλλους·
τώ κε καὶ ἐσσύμενόν περ ἐρωήσαιτ᾽ ἀπὸ νηῶν
ὠκυπόρων, εἰ καί μιν ᾽Ολύμπιος αὐτὸς ἐγείρει.
  Ἦ καὶ σκηπανίῳ γαιήοχος ἐννοσίγαιος
ἀμφοτέρω κεκόπων πλῆσεν μένεος κρατεροῖο,
γυῖα δ᾽ ἔθηκεν ἐλαφρὰ πόδας καὶ χεῖρας ὕπερθεν.
αὐτὸς δ᾽ ὥς τ᾽ ἴρηξ ὠκύπτερος ὦρτο πέτεσθαι,
ὅς ῥά τ᾽ ἀπ᾽ αἰγίλιπος πέτρης περιμήκεος ἀρθεὶς
ὁρμήσῃ πεδίοιο διώκειν ὄρνεον ἄλλο,

Fără ca osia cea de aramă sub dânșii să-și ude.
  S-află la fundul noianului mării o peșteră largă
Între Tenedos și Imbros, ostrovul cu maluri stâncoase:
Caii acolo-și oprește Poseidon, Cutremurul lumii,
Și de la car îi deshamă și-ambrozică hrană le-aruncă,
Iar la picioare le leagă-mprejur niște piedici de aur
Nedesfăcute, nerupte pe veci, ca pe loc să rămâie
Caii, când el va fi dus; apoi merse în tabăr-ahee.
  Roinici Troienii atunci în chip de pârjol și de vifor,
Toți se luau după Hector cu chiote tari și cu huiet
Și cu-nfocare nespusă; nădejde trăgeau că lua-vor
Vasele-ahee și-aici vor strivi a Danaiilor floare.
Însă Poseidon, acel care-ncinge și mișcă pământul,
Cum se ivi din talaz, pe-Ahei se porni să-i îndemne,
Chipul lui Calhas luând, și cu glasu-i vârtos dup-aceea
Zise voinicilor Aias, deși amândoi erau gata:
  „Aias, voi doi ne-ați putea fi acuma scăpare și pază,
Dacă v-ați bate-nadins și n-ați mai dosi-o de groază.
Nu mă tem eu de Troieni, oriunde mi-ar sta gloată
Și mi-ar sări peste zid; tăria lor vajnică toată
Ști-vor s-o-mpiedice-Aheii. Ci teamă mi-e foarte
Nu cumva răul să vie la noi din o singură parte,
Unde ca focul turbat Priamidul în frunte s-avântă,
Zice fălos că se trage din Zeus, putere ne-nfrântă.
Dar să v-ajute vr'un zeu și un cuget în piept să vă pună,
Voi să siliți și pe alții și voi să dați luptă nebună.
Oricât o fi el de aprig și dacă-l aprinde chiar Zeus,
Tot va fi chip să-l abateți departe de repezi corăbii."
Asta grăi, și cu sceptrul Poseidon Cutremur-Pământul
Numai i-atinse pe ei și îndată-i umplu de vârtute,
Și mai ușoare le-au fost și brațe și trup și picioare.
Zeul apoi dă o raită. Cum zboară un repede uliu,
Care de sus năvălind, de pe stânca cea-naltă și ruptă,
Glonte se lasă gonind vreo pasăre jos pe câmpie,

ὣς ἀπὸ τῶν ἤϊξε Ποσειδάων ἐνοσίχθων.
τοῖιν δ᾽ ἔγνω πρόσθεν Ὀϊλῆος ταχὺς Αἴας,
αἶψα δ᾽ ἄρ᾽ Αἴαντα προσέφη Τελαμώνιον υἱόν·
Αἶαν ἐπεί τις νῶϊ θεῶν οἳ Ὄλυμπον ἔχουσι
μάντεϊ εἰδόμενος κέλεται παρὰ νηυσὶ μάχεσθαι,
οὐδ᾽ ὅ γε Κάλχας ἐστὶ θεοπρόπος οἰωνιστής·
ἴχνια γὰρ μετόπισθε ποδῶν ἠδὲ κνημάων
ῥεῖ᾽ ἔγνων ἀπιόντος· ἀρίγνωτοι δὲ θεοί περ·
καὶ δ᾽ ἐμοὶ αὐτῷ θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φίλοισι
μᾶλλον ἐφορμᾶται πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι,
μαιμώωσι δ᾽ ἔνερθε πόδες καὶ χεῖρες ὕπερθε.
Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη Τελαμώνιος Αἴας·
οὕτω νῦν καὶ ἐμοὶ περὶ δούρατι χεῖρες ἄαπτοι
μαιμῶσιν, καί μοι μένος ὤρορε, νέρθε δὲ ποσσὶν
ἔσσυμαι ἀμφοτέροισι· μενοινώω δὲ καὶ οἶος
Ἕκτορι Πριαμίδῃ ἄμοτον μεμαῶτι μάχεσθαι.
Ὣς οἳ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον
χάρμῃ γηθόσυνοι, τήν σφιν θεὸς ἔμβαλε θυμῷ·
τόφρα δὲ τοὺς ὄπιθεν γαιήοχος ὦρσεν Ἀχαιούς,
οἳ παρὰ νηυσὶ θοῇσιν ἀνέψυχον φίλον ἦτορ.
τῶν ῥ᾽ ἅμα τ᾽ ἀργαλέῳ καμάτῳ φίλα γυῖα λέλυντο,
καί σφιν ἄχος κατὰ θυμὸν ἐγίγνετο δερκομένοισι
Τρῶας, τοὶ μέγα τεῖχος ὑπερκατέβησαν ὁμίλῳ.
τοὺς οἵ γ᾽ εἰσορόωντες ὑπ᾽ ὀφρύσι δάκρυα λεῖβον·
οὐ γὰρ ἔφαν φεύξεσθαι ὑπ᾽ ἐκ κακοῦ· ἀλλ᾽ ἐνοσίχθων
ῥεῖα μετεισάμενος κρατερὰς ὄτρυνε φάλαγγας.
Τεῦκρον ἔπι πρῶτον καὶ Λήϊτον ἦλθε κελεύων
Πηνέλεών θ᾽ ἥρωα Θόαντά τε Δηΐπυρόν τε
Μηριόνην τε καὶ Ἀντίλοχον μήστωρας ἀϋτῆς·
τοὺς ὅ γ᾽ ἐποτρύνων ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
αἰδὼς Ἀργεῖοι, κοῦροι νέοι· ὔμμιν ἔγωγε
μαρναμένοισι πέποιθα σαωσέμεναι νέας ἁμάς·
εἰ δ᾽ ὑμεῖς πολέμοιο μεθήσετε λευγαλέοιο,
νῦν δὴ εἴδεται ἦμαρ ὑπὸ Τρώεσσι δαμῆναι.

Zboară tot astfel de-acolo și zeul Cutremur Poseidon.
Iutele Aias Oilidul întâi înțelese că-i zeul,
Și cu grăbire-i cuvântă lui Aias Telamonianul:
„Aias, vreunul din zei, care șed pe-a Olimpului culme,
Chipul lui Calhas luând zorește-a ne bate la vase.
N-a fost el Calhas, prorocul ce tâlcue zborul de păsări;
L-am cunoscut doar ușor după mersul măreț, după felul
Pulpilor lui, când s-a dus, că-i lesne pe zei a cunoaște.
Iată că inima-n mine dă ghes și mă-ncinge mai tare
Luptă să dau, cu dușmanii pe loc să mă iau la bătaie,
Gata sunt brațele-mi sus și picioarele-mi jos să s-avânte”.
Aias Telamonianul răspunse lui Aias Oilidul:
„Ard deopotrivă pe suliți și mânile-mi nebiruite,
Crește în sine-mi vârtutea, picioarele mele amândouă
Stau să dea iureș și singur îmi e să mă-mpieptui cu Hector,
Oricât ar fi el de aprig și nepotolit la năvală.”
Astfel atunci amândoi ortomanii vorbeau înde-sine
Veseli de vlaga cea multă ce zeul în piept le trezise.
Grabnic într-asta Poseidon din urmă silea pe Aheii
Care stăteau în răgaz să răsufle puțin la corăbii,
Nu mai puteau, că sleiți erau ei de amarnică trudă
Și otrăviți de mâhnire; vedeau că, din față, Troienii
Vin peste ei înglotiți aburcându-le zidul cel mare.
Ei se uitau spre dușmani cu suspinuri și plânsete-amare,
N-aveau nădejde să scape de moarte. De-aceea Poseidon,
Fuga prin oaste răzbind, îmboldea neslăbitele cete.
Zeul întâi se grăbi să încinte pe Teucru, pe Leitos,
Pe Deipiros, pe Toas, pe-alesul voinic Penelaos,
Pe Merione și pe Antiloh, cei doi meșteri ai luptei.
La-ncăierare i-aprinde rostindu-le vorbe ce zboară:
„Fie-vă vouă rușine, o tineri feciori din Ahaia.
Dacă v-ați bate, eu vă-ncredințez c-ale noastre corăbii
Veți mântui; iar de stați și vă trageți din jalnica luptă,
Astăzi e ziua când noi pieri-vom de arme dușmane.

ὢ πόποι ἦ μέγα θαῦμα τόδ᾽ ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶμαι
δεινόν, ὃ οὔ ποτ᾽ ἔγωγε τελευτήσεσθαι ἔφασκον,
Τρῶας ἐφ᾽ ἡμετέρας ἰέναι νέας, οἳ τὸ πάρος περ
φυζακινῇς ἐλάφοισιν ἐοίκεσαν, αἵ τε καθ᾽ ὕλην
θώων παρδαλίων τε λύκων τ᾽ ἤϊα πέλονται
αὔτως ἠλάσκουσαι ἀνάλκιδες, οὐδ᾽ ἔπι χάρμη·
ὣς Τρῶες τὸ πρίν γε μένος καὶ χεῖρας Ἀχαιῶν
μίμνειν οὐκ ἐθέλεσκον ἐναντίον, οὐδ᾽ ἠβαιόν·
νῦν δὲ ἑκὰς πόλιος κοίλῃς ἐπὶ νηυσὶ μάχονται
ἡγεμόνος κακότητι μεθημοσύνῃσί τε λαῶν,
οἳ κείνῳ ἐρίσαντες ἀμυνέμεν οὐκ ἐθέλουσι
νηῶν ὠκυπόρων, ἀλλὰ κτείνονται ἀν᾽ αὐτάς.
ἀλλ᾽ εἰ δὴ καὶ πάμπαν ἐτήτυμον αἴτιός ἐστιν
ἥρως Ἀτρεΐδης εὐρὺ κρείων Ἀγαμέμνων
οὕνεκ᾽ ἀπητίμησε ποδώκεα Πηλεΐωνα,
ἡμέας γ᾽ οὔ πως ἔστι μεθιέμεναι πολέμοιο.
ἀλλ᾽ ἀκεώμεθα θᾶσσον· ἀκεσταί τοι φρένες ἐσθλῶν.
ὑμεῖς δ᾽ οὐκ ἔτι καλὰ μεθίετε θούριδος ἀλκῆς
πάντες ἄριστοι ἐόντες ἀνὰ στρατόν. οὐδ᾽ ἂν ἔγωγε
ἀνδρὶ μαχεσσαίμην ὅς τις πολέμοιο μεθείη
λυγρὸς ἐών· ὑμῖν δὲ νεμεσσῶμαι περὶ κῆρι.
ὦ πέπονες τάχα δή τι κακὸν ποιήσετε μεῖζον
τῇδε μεθημοσύνῃ· ἀλλ᾽ ἐν φρεσὶ θέσθε ἕκαστος
αἰδῶ καὶ νέμεσιν· δὴ γὰρ μέγα νεῖκος ὄρωρεν.
Ἕκτωρ δὴ παρὰ νηυσὶ βοὴν ἀγαθὸς πολεμίζει
καρτερός, ἔρρηξεν δὲ πύλας καὶ μακρὸν ὀχῆα.
Ὣς ῥα κελευτιόων γαιήοχος ὦρσεν Ἀχαιούς.
ἀμφὶ δ᾽ ἄρ᾽ Αἴαντας δοιοὺς ἵσταντο φάλαγγες
καρτεραί, ἃς οὔτ᾽ ἄν κεν Ἄρης ὀνόσαιτο μετελθὼν
οὔτε κ᾽ Ἀθηναίη λαοσσόος· οἳ γὰρ ἄριστοι
κρινθέντες Τρῶάς τε καὶ Ἕκτορα δῖον ἔμιμνον,
φράξαντες δόρυ δουρί, σάκος σάκεϊ προθελύμνῳ·
ἀσπὶς ἄρ᾽ ἀσπίδ᾽ ἔρειδε, κόρυς κόρυν, ἀνέρα δ᾽ ἀνήρ·
ψαῦον δ᾽ ἱππόκομοι κόρυθες λαμπροῖσι φάλοισι

Valei, ce mare minune văzut-am cu ochii mei însumi,
Groaznic! Eu nu socoteam că va fi cu putință și asta:
Până la vase s-ajungă Troienii, când ei înainte
Se speriau cum se sperie cerbii de fug în pădure,
Unde-o iau razna, și slabi ei fiind și netrainici la harță,
Până ce-astâmpără foamea la lupi, la șacali și la pardoși.
Nu cutezau înainte o clipă Troienii să-nfrunte
Pieptul și brațele noastre, o clipă să stea împotrivă;
Iată-i acuma, departe de ziduri, s-ațin la corăbii.
Slab ni-i pesemne cârmaciul și moale, neharnică oastea,
Care-nciudată pe el se lasă și nu vrea să lupte
Pentru corăbii, ci sângeră-acolo și moare strivită,
Chiar dac-ar fi mai la urmă cu totul de vină viteazul
Cel din Atreus născut, stăpânul mai mare Agamemnon,
Care-a făcut de rușine pe-Ahile cel iute ca șoimul,
Tot nu se cade ca noi să fugim părăsind bătălia.
Minte să prindem curând, cei buni se tămăduie lesne.
Nu vă stă vouă frumos să v-abateți din toiu-nclеștării,
Voi, care cei mai bărbați în armie sunteți cu toții.
Nu mă pun eu c-un mișel care lasă de frică bătaia,
Ciudă mi-e numai pe voi. Iubiților, pregetul vostru
Are să fie-n curând un izvor de năpastă mai mare.
Nu uitați voi ce rușine ne-așteaptă, ce grea defăimare!
Crâncenă-i lupta de-acum, e vorba de viață și moarte.
Hector aici la corăbii se bate ca leu-n putere,
Poarta și lungu-i zăvor ni le sparse și iată-l aproape."
Astfel într-una silind pe Ahei întețea la bătaie.
Cete puternice atunci se puser-alături de Aias.
Palas Atena și Ares venind să le vadă tăria,
N-ar fi avut ce cârti. S-aleseră cei mai războinici
Gata cu pieptul să-nfrunte potopul troian și pe Hector.
Lance cu lance-ngrădind și scutul de scut răzimându-și,
Coiful în coif și bărbat de bărbat laolaltă-n oștire
Se-nghesuiau, că la orice mișcare din cap, pe deasupra

νευόντων, ὡς πυκνοὶ ἐφέστασαν ἀλλήλοισιν·
ἔγχεα δ᾽ ἐπτύσσοντο θρασειάων ἀπὸ χειρῶν
σειόμεν᾽· οἳ δ᾽ ἰθὺς φρόνεον, μέμασαν δὲ μάχεσθαι.
  Τρῶες δὲ προὔτυψαν ἀολλέες, ἦρχε δ᾽ ἄρ᾽ Ἕκτωρ
ἀντικρὺ μεμαώς, ὀλοοίτροχος ὣς ἀπὸ πέτρης,
ὅν τε κατὰ στεφάνης ποταμὸς χειμάρροος ὤσῃ
ῥήξας ἀσπέτῳ ὄμβρῳ ἀναιδέος ἔχματα πέτρης·
ὕψι δ᾽ ἀναθρῴσκων πέτεται, κτυπέει δέ θ᾽ ὑπ᾽ αὐτοῦ
ὕλη· ὃ δ᾽ ἀσφαλέως θέει ἔμπεδον, εἷος ἵκηται
ἰσόπεδον, τότε δ᾽ οὔ τι κυλίνδεται ἐσσύμενός περ·
ὣς Ἕκτωρ εἷος μὲν ἀπείλει μέχρι θαλάσσης
ῥέα διελεύσεσθαι κλισίας καὶ νῆας Ἀχαιῶν
κτείνων· ἀλλ᾽ ὅτε δὴ πυκινῇς ἐνέκυρσε φάλαγξι
στῆ ῥα μάλ᾽ ἐγχριμφθείς· οἳ δ᾽ ἀντίοι υἷες Ἀχαιῶν
νύσσοντες ξίφεσίν τε καὶ ἔγχεσιν ἀμφιγύοισιν
ὦσαν ἀπὸ σφείων· ὃ δὲ χασσάμενος πελεμίχθη.
ἤϋσεν δὲ διαπρύσιον Τρώεσσι γεγωνώς·
Τρῶες καὶ Λύκιοι καὶ Δάρδανοι ἀγχιμαχηταὶ
παρμένετ᾽· οὔ τοι δηρὸν ἐμὲ σχήσουσιν Ἀχαιοὶ
καὶ μάλα πυργηδὸν σφέας αὐτοὺς ἀρτύναντες,
ἀλλ᾽ ὀΐω χάσσονται ὑπ᾽ ἔγχεος, εἰ ἐτεόν με
ὦρσε θεῶν ὥριστος, ἐρίγδουπος πόσις Ἥρης.
  Ὣς εἰπὼν ὄτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.
Δηΐφοβος δ᾽ ἐν τοῖσι μέγα φρονέων ἐβεβήκει
Πριαμίδης, πρόσθεν δ᾽ ἔχεν ἀσπίδα πάντοσ᾽ ἐΐσην
κοῦφα ποσὶ προβιβὰς καὶ ὑπασπίδια προποδίζων.
Μηριόνης δ᾽ αὐτοῖο τιτύσκετο δουρὶ φαεινῷ
καὶ βάλεν, οὐδ᾽ ἀφάμαρτε, κατ᾽ ἀσπίδα πάντοσ᾽ ἐΐσην
ταυρείην· τῆς δ᾽ οὔ τι διήλασεν, ἀλλὰ πολὺ πρὶν
ἐν καυλῷ ἐάγη δολιχὸν δόρυ· Δηΐφοβος δὲ
ἀσπίδα ταυρείην σχέθ᾽ ἀπὸ ἕο, δεῖσε δὲ θυμῷ
ἔγχος Μηριόναο δαΐφρονος· αὐτὰρ ὅ γ᾽ ἥρως
ἂψ ἑτάρων εἰς ἔθνος ἐχάζετο, χώσατο δ᾽ αἰνῶς
ἀμφότερον, νίκης τε καὶ ἔγχεος ὃ ξυνέαξε.

Coifului, ei s-atingeau de coama de cal lucitoare.
Astfel erau îndesiți, și a lor suliți rotind cu putere
Le-mpăturau și dau buzna cu toții setoși după goană.
Dar se iviră-nglotiți și Troienii. -Naintea lor aprig
Hector venea peste ei. Cum stana de piatră rotundă,
Repede-mpinsă de-un grabnic șuvoi de pe marginea stâncii,
Când rădăcinile pietrei se rup de-o puhoinică ploaie,
Zboară și saltă de sus și în cale-i pocnește copacii,
Dar nestăvită ea-ntr-una se duce de-a dura la vale
Până la șes, unde stă-nțepenită cu toată iuțeala-i;
Astfel și Hector întâi amenință ușor să răzbată
Printre corăbii și corturi, pe-Ahei doborând, și s-ajungă
Până la mare; dar când se izbi de-nglotirea cea deasă
Stete pe loc stăvilit. Ieșindu-i-nainte Danaii
L-au prididit cu tăișul de săbii și suliți boldite
Și l-au respins de la ei. Iar el șovăind se dă-n lături,
Chiuie din răsputeri și-ntartă pe-ai săi cu glas mare:
  „Voi Licieni și Troieni și Dardani care bateți de-aproape,
Stați fără preget; nu pot îndelung să mă-mpiedice-Aheii,
Oricât de bine-ncheiate or fi cetele lor în șiraguri.
Ei vor dosi-o bătuți, dacă-i drept că pe-aici mă trimise
Zeul mai mare-n Olimp, al Herei bărbat, Tunătorul."
  Asta vorbi și trezi el în toți vitejia și-avântul.
Fiul lui Priam întâi, Deifob, naintă cu trufie.
Scutul în fața-i având și cu stânga ținându-l într-una,
Merge cu pasul ușor sub pază de scut înainte.
Dar Merione, ochindu-l, cu sulița-i scânteietoare
Bate deadreptul în scutul rotat cel de piele de taur,
Însă nu-l rupe deplin; înainte de-a trece printr-însul
Frânge-se al lăncii cotor, pe când Deifobos în fața-i
Scutul din piele de taur îl ține departe, de teama
Suliței lui Merione cel vrednic. Acesta, la urmă
Se furișă între-ai săi, în desime, cu ciudă grozavă
Că-l înșelase nădejdea învingerii și arma-i se frânse;

βῆ δ᾽ ἰέναι παρά τε κλισίας καὶ νῆας Ἀχαιῶν
οἰσόμενος δόρυ μακρόν, ὅ οἱ κλισίηφι λέλειπτο.
Οἳ δ᾽ ἄλλοι μάρναντο, βοὴ δ᾽ ἄσβεστος ὀρώρει.
Τεῦκρος δὲ πρῶτος Τελαμώνιος ἄνδρα κατέκτα
Ἴμβριον αἰχμητὴν πολυΐππου Μέντορος υἱόν·
ναῖε δὲ Πήδαιον πρὶν ἐλθεῖν υἷας Ἀχαιῶν,
κούρην δὲ Πριάμοιο νόθην ἔχε, Μηδεσικάστην·
αὐτὰρ ἐπεὶ Δαναῶν νέες ἤλυθον ἀμφιέλισσαι,
ἂψ ἐς Ἴλιον ἦλθε, μετέπρεπε δὲ Τρώεσσι,
ναῖε δὲ πὰρ Πριάμῳ· ὃ δέ μιν τίεν ἶσα τέκεσσι.
τόν ῥ᾽ υἱὸς Τελαμῶνος ὑπ᾽ οὔατος ἔγχεϊ μακρῷ
νύξ᾽, ἐκ δ᾽ ἔσπασεν ἔγχος· ὃ δ᾽ αὖτ᾽ ἔπεσεν μελίη ὣς
ἥ τ᾽ ὄρεος κορυφῇ ἕκαθεν περιφαινομένοιο
χαλκῷ ταμνομένη τέρενα χθονὶ φύλλα πελάσσῃ·
ὣς πέσεν, ἀμφὶ δέ οἱ βράχε τεύχεα ποικίλα χαλκῷ.
Τεῦκρος δ᾽ ὁρμήθη μεμαὼς ἀπὸ τεύχεα δῦσαι·
Ἕκτωρ δ᾽ ὁρμηθέντος ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ.
ἀλλ᾽ ὃ μὲν ἄντα ἰδὼν ἠλεύατο χάλκεον ἔγχος
τυτθόν· ὃ δ᾽ Ἀμφίμαχον Κτεάτου υἷ᾽ Ἀκτορίωνος
νισόμενον πόλεμον δὲ κατὰ στῆθος βάλε δουρί·
δούπησεν δὲ πεσών, ἀράβησε δὲ τεύχε᾽ ἐπ᾽ αὐτῷ.
Ἕκτωρ δ᾽ ὁρμήθη κόρυθα κροτάφοις ἀραρυῖαν
κρατὸς ἀφαρπάξαι μεγαλήτορος Ἀμφιμάχοιο·
Αἴας δ᾽ ὁρμηθέντος ὀρέξατο δουρὶ φαεινῷ
Ἕκτορος· ἀλλ᾽ οὔ πῃ χροὸς εἴσατο, πᾶς δ᾽ ἄρα χαλκῷ
σμερδαλέῳ κεκάλυφθ᾽· ὃ δ᾽ ἄρ᾽ ἀσπίδος ὀμφαλὸν οὖτα,
ὦσε δέ μιν σθένεϊ μεγάλῳ· ὃ δὲ χάσσατ᾽ ὀπίσσω
νεκρῶν ἀμφοτέρων, τοὺς δ᾽ ἐξείρυσσαν Ἀχαιοί.
Ἀμφίμαχον μὲν ἄρα Στιχίος δῖός τε Μενεσθεὺς
ἀρχοὶ Ἀθηναίων κόμισαν μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν·
Ἴμβριον αὖτ᾽ Αἴαντε μεμαότε θούριδος ἀλκῆς.
ὥς τε δύ᾽ αἶγα λέοντε κυνῶν ὕπο καρχαροδόντων
ἁρπάξαντε φέρητον ἀνὰ ῥωπήϊα πυκνὰ
ὑψοῦ ὑπὲρ γαίης μετὰ γαμφηλῇσιν ἔχοντε,

Și luă fuga de-acolo prin tabără pân’ la corăbii
Alta să-și ia de la cort, o lance lăsată de dânsul.
Tot mai dau luptă ceilalți și larma era necurmată,
Teucru Telamonianul ucise întâi pe voinicul
Fiu al lui Mentor, pe Imbriu avutul în stave de iepe.
El, înainte să vie Danaii, trăia în Pedeon.
Se însoțise cu Medesicaste, a lui Priam copilă,
Fată din flori; dar când au venit în corăbii Aheii,
El se întoarse la Troia de a fost pe-acolo cu vază.
Priam acasă-l primise, căci drag îi era ca și fiii.
Teucru-l ajunse pe el cu sulița pe sub ureche,
Trase apoi arma-napoi și Imbriu căzu ca un frasin
Care tăiat pe la munte, pe-o culme departe văzută,
Cade grămadă pe jos cu mândreța-i de fragedă frunză.
Astfel și Imbriu, de-i zornăie asupra-i podoaba de-aramă.
Teucru s-aruncă la el voind armătura să prade;
Hector asupra-i îndreaptă o suliță scânteietoare.
Teucru, în fața-i zărind-o, se trage puțin de la țintă,
Sulița-n locu-i atinse la inimă pe-al lui Cteatos
Fiu Amfimah, al lui Actor nepot repezit la bătaie;
El se prăvale bufnind și zuruie-arama pe dânsul.
Hector aleargă spre mort și stă să-l despoaie de coiful
Bine-ncheiat pe la tâmple. Dar Aias îl vede și-ndată
Spre năpustitul războinic răpede o lance, dar arma
Nu-l înțepă nicăirea, căci trupu-i în ferec de aramă
Fuse deplin înarmat; numai scutu-n buric îi împunse
Vajnic într-însul izbind. Deci Hector se trase din fața
Celor doi morți, care fură luați de Ahei; Amfimahos
Fu ridicat și în tabăra Aheilor dus de fruntașii
Atenienilor, de Menesteu și Stihios, iar Imbriu
Fu-ndepărtat de cei doi luptători, de năvalnicii Aias.
Cum de la câinii colțoși doi lei, când răpiră o capră,
Poartă povara cu ei mai încolo prin dese tufișuri
Și încolțită o țin între fălci spre pământ atârnată;

ὥς ῥα τὸν ὑψοῦ ἔχοντε δύω Αἴαντε κορυστὰ
τεύχεα συλήτην· κεφαλὴν δ᾽ ἁπαλῆς ἀπὸ δειρῆς
κόψεν Ὀϊλιάδης κεχολωμένος Ἀμφιμάχοιο,
ἧκε δέ μιν σφαιρηδὸν ἑλιξάμενος δι᾽ ὁμίλου·
Ἕκτορι δὲ προπάροιθε ποδῶν πέσεν ἐν κονίῃσι.
  Καὶ τότε δὴ περὶ κῆρι Ποσειδάων ἐχολώθη
υἱωνοῖο πεσόντος ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι,
βῆ δ᾽ ἰέναι παρά τε κλισίας καὶ νῆας Ἀχαιῶν
ὀτρυνέων Δαναούς, Τρώεσσι δὲ κήδεα τεῦχεν.
Ἰδομενεὺς δ᾽ ἄρα οἱ δουρικλυτὸς ἀντεβόλησεν
ἐρχόμενος παρ᾽ ἑταίρου, ὅ οἱ νέον ἐκ πολέμοιο
ἦλθε κατ᾽ ἰγνύην βεβλημένος ὀξέϊ χαλκῷ.
τὸν μὲν ἑταῖροι ἔνεικαν, ὃ δ᾽ ἰητροῖς ἐπιτείλας
ἤϊεν ἐς κλισίην· ἔτι γὰρ πολέμοιο μενοίνα
ἀντιάαν· τὸν δὲ προσέφη κρείων ἐνοσίχθων
εἰσάμενος φθογγὴν Ἀνδραίμονος υἷϊ Θόαντι
ὃς πάσῃ Πλευρῶνι καὶ αἰπεινῇ Καλυδῶνι
Αἰτωλοῖσιν ἄνασσε, θεὸς δ᾽ ὣς τίετο δήμῳ·
Ἰδομενεῦ Κρητῶν βουληφόρε ποῦ τοι ἀπειλαὶ
οἴχονται, τὰς Τρωσὶν ἀπείλεον υἷες Ἀχαιῶν;
  Τὸν δ᾽ αὖτ᾽ Ἰδομενεὺς Κρητῶν ἀγὸς ἀντίον ηὔδα·
ὦ Θόαν οὔ τις ἀνὴρ νῦν γ᾽ αἴτιος, ὅσσον ἔγωγε
γιγνώσκω· πάντες γὰρ ἐπιστάμεθα πτολεμίζειν.
οὔτέ τινα δέος ἴσχει ἀκήριον οὔτέ τις ὄκνῳ
εἴκων ἀνδύεται πόλεμον κακόν· ἀλλά που οὕτω
μέλλει δὴ φίλον εἶναι ὑπερμενέϊ Κρονίωνι
νωνύμνους ἀπολέσθαι ἀπ᾽ Ἄργεος ἐνθάδ᾽ Ἀχαιούς.
ἀλλὰ Θόαν, καὶ γὰρ τὸ πάρος μενεδήϊος ἦσθα,
ὀτρύνεις δὲ καὶ ἄλλον ὅθι μεθιέντα ἴδηαι·
τὼ νῦν μήτ᾽ ἀπόληγε κέλευέ τε φωτὶ ἑκάστῳ.
  Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα Ποσειδάων ἐνοσίχθων·
Ἰδομενεῦ μὴ κεῖνος ἀνὴρ ἔτι νοστήσειεν
ἐκ Τροίης, ἀλλ᾽ αὖθι κυνῶν μέλπηθρα γένοιτο,
ὅς τις ἐπ᾽ ἤματι τῷδε ἑκὼν μεθίῃσι μάχεσθαι.

Astfel și Aias cei doi pe sus țineau leșul lui Imbriu
Și-l despoiau. Mânios de pierderea lui Amfimahos,
Aias Oilidul tăie cu-a lui sabie capul lui Imbriu
Și-l azvârli ca pe-o minge, de merse de-a dura prin gloată
Până ce-ajunse prin colb la picioarele marelui Hector.
  Zeul Poseidon atunci se înfurie peste măsură
Cum pe nepotu-i și-l vede lungit pe câmpia de sânge,
Tabără printre Ahei la corăbii, ajută, ia parte
Și dă imbold tuturor și Troienilor pagub-aduse.
Idomeneu, sulițașul vestit, îl întâmpină-n cale
Tocmai în clipa când el venea înspre zeu de la soțul,
Care, rănit în genunchi, abia se-ntorsese din luptă;
Îl aduseser-ai lui, dar vracilor el încrezându-l,
Iute plecă de la cort, căci Idomeneu era încă
Dornic de încăierare. Iar zeu-ncepu să-l întrebe,
Glasul și chipul luând de la Toas Andremonianul,
Care domnea-n Calidonul înalt și în toată Plevrona
Peste Etoli și era socotit ca un zeu între dânșii:
  „Frunte-a cretanilor, Idomeneu, oare unde-i mândria
Care-i făcea pe Ahei s-amenințe oștimea din Troia?"
Domnul cretanilor numaidecât a răspuns lui Poseidon:
  „De-nvinuit nu e nimeni acuma de-ai noștri, o, Toas,
După cât știu; ne pricepem noi toți când e vorba de arme.
Nimenea nu stă de frică-nghețat și nu pregetă nimeni,
Nici nu se lasă când intră-n război, dar așa e pesemne
Voia și buna plăcere-a lui Zeus atot-țiitorul,
Jalnic aicea, departe de Argos, să piară Danaii.
Hai dar încoace, o, Toas, tu care te-mpieptui de-a pururi
Și îmboldești pe oricine, de-l vezi că-i codit și se lasă,
Nu înceta să te bați și să-nflacări pe toți la bătaie."
  Zice lui Idomeneu Poseidon, Cutremurul lumii:
  „Nu mai ajungă-napoi în țară la el de la Troia,
Ci pe aicea să cadă și cânilor hrană să fie,
Cine în ziua de azi va dosi-o din valmă pe vrute.

ἀλλ᾽ ἄγε τεύχεα δεῦρο λαβὼν ἴθι· ταῦτα δ᾽ ἅμα χρὴ
σπεύδειν, αἴ κ᾽ ὄφελός τι γενώμεθα καὶ δύ᾽ ἐόντε.
συμφερτὴ δ᾽ ἀρετὴ πέλει ἀνδρῶν καὶ μάλα λυγρῶν,
νῶϊ δὲ καί κ᾽ ἀγαθοῖσιν ἐπισταίμεσθα μάχεσθαι.
Ὣς εἰπὼν ὃ μὲν αὖτις ἔβη θεὸς ἂμ πόνον ἀνδρῶν·
Ἰδομενεὺς δ᾽ ὅτε δὴ κλισίην εὔτυκτον ἵκανε
δύσετο τεύχεα καλὰ περὶ χροΐ, γέντο δὲ δοῦρε,
βῆ δ᾽ ἴμεν ἀστεροπῇ ἐναλίγκιος, ἥν τε Κρονίων
χειρὶ λαβὼν ἐτίναξεν ἀπ᾽ αἰγλήεντος Ὀλύμπου
δεικνὺς σῆμα βροτοῖσιν· ἀρίζηλοι δέ οἱ αὐγαί·
ὣς τοῦ χαλκὸς ἔλαμπε περὶ στήθεσσι θέοντος.
Μηριόνης δ᾽ ἄρα οἱ θεράπων ἐῢς ἀντεβόλησεν
ἐγγὺς ἔτι κλισίης· μετὰ γὰρ δόρυ χάλκεον ἤει
οἰσόμενος· τὸν δὲ προσέφη σθένος Ἰδομενῆος·
Μηριόνη Μόλου υἱὲ πόδας ταχὺ φίλταθ᾽ ἑταίρων
τίπτ᾽ ἦλθες πόλεμόν τε λιπὼν καὶ δηϊοτῆτα;
ἠέ τι βέβληαι, βέλεος δέ σε τείρει ἀκωκή,
ἦέ τευ ἀγγελίης μετ᾽ ἔμ᾽ ἤλυθες; οὐδέ τοι αὐτὸς
ἧσθαι ἐνὶ κλισίῃσι λιλαίομαι, ἀλλὰ μάχεσθαι.
Τὸν δ᾽ αὖ Μηριόνης πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ἰδομενεῦ, Κρητῶν βουληφόρε χαλκοχιτώνων,
ἔρχομαι εἴ τί τοι ἔγχος ἐνὶ κλισίῃσι λέλειπται
οἰσόμενος· τό νυ γὰρ κατεάξαμεν ὃ πρὶν ἔχεσκον
ἀσπίδα Δηϊφόβοιο βαλὼν ὑπερηνορέοντος.
Τὸν δ᾽ αὖτ᾽ Ἰδομενεὺς Κρητῶν ἀγὸς ἀντίον ηὔδα·
δούρατα δ᾽ αἴ κ᾽ ἐθέλῃσθα καὶ ἓν καὶ εἴκοσι δήεις
ἑσταότ᾽ ἐν κλισίῃ πρὸς ἐνώπια παμφανόωντα
Τρώϊα, τὰ κταμένων ἀποαίνυμαι· οὐ γὰρ ὀΐω
ἀνδρῶν δυσμενέων ἑκὰς ἱστάμενος πολεμίζειν.
τώ μοι δούρατά τ᾽ ἔστι καὶ ἀσπίδες ὀμφαλόεσσαι
καὶ κόρυθες καὶ θώρηκες λαμπρὸν γανόωντες.
Τὸν δ᾽ αὖ Μηριόνης πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
καί τοι ἐμοὶ παρά τε κλισίῃ καὶ νηῒ μελαίνῃ
πόλλ᾽ ἔναρα Τρώων· ἀλλ᾽ οὐ σχεδόν ἐστιν ἑλέσθαι.

Haide, ia-ți arma și vino curând să ne punem la lucru;
Poate, deși suntem doi, vom fi de folos împreună;
Unde-i unire sunt tari și cei mai lipsiți de tărie,
Însă noi doi și cu oameni viteji am putea să ne punem.”
Zeul, acestea rostind, se întoarse la zorul oștirii.
Idomeneu după asta, sosind pe la cortu-i, încinse
Arme frumoase pe el, luă și-o pereche de suliți,
Repede apoi o porni ca un fulger pe care apucându-l
Din luminosul Olimp îl aiaptă pământului Zeus
Piază la oameni vădind, iar razele-i sunt vederoase;
Tocmai așa fulgera și pe Idomeneu armătura.
Vrednicu-i soț Merione dădu peste dânsul în cale
Încă pe-aproape de cort, mergea să-și aducă o lance.
Idomeneus, cum dete de el, începu să-l întrebe:
„Sprintene fiu al lui Mol, Merione, prea scumpe tovarăș,
Ce vii încoace și lași bătălia, vultoarea cea cruntă?
Nu cumva tu ești rănit și te chinuie-nfipta țepușă
Din zburătură? Sau vii după mine să-mi dai poate o știre?
Nu șed nici eu doar în cort, ci-mi arde mereu de-avântare.”
Dar Merione, cumintele fiu al lui Mol, îi răspunse:
„Idomeneu luminate, tu sfetnice-al oastei cretane,
Vin să mai iau de la cort vreo lance lăsată de tine;
Una-am avut-o la mine, dar ea mi se rupse-adineauri,
Când nimerit-am în pavăza lui Deifobos semețul.”
Idomeneu, al Cretanilor domn, la aceasta răspunse:
„Suliți de vrei tu și una și chiar douăzeci, o să afli
Colea prin cort unde stau la peretele luciu proptite ;
Le-am ridicat de la leșuri troiene, căci eu, cum mi-e felul,
Nu din departe, ci tot din aproape mă bat cu Troienii:
De-asta și am eu la mine o grămadă de lănci și de scuturi
Nu mai puține și coifuri și platoșe scânteietoare.”
Vorba-i întoarse cumintele fiu al lui Mol, Merione:
„Prăzi am și eu sumedenie-n cort și-n corabia neagră
Tot de la morții Troieni, ci-i greu să le aduc de departe.

οὐδὲ γὰρ οὐδ᾽ ἐμέ φημι λελασμένον ἔμμεναι ἀλκῆς,
ἀλλὰ μετὰ πρώτοισι μάχην ἀνὰ κυδιάνειραν
ἵσταμαι, ὁππότε νεῖκος ὀρώρηται πολέμοιο.
ἄλλόν πού τινα μᾶλλον Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
λήθω μαρνάμενος, σὲ δὲ ἴδμεναι αὐτὸν ὀΐω.
Τὸν δ᾽ αὖτ᾽ Ἰδομενεὺς Κρητῶν ἀγὸς ἀντίον ηὔδα·
οἶδ᾽ ἀρετὴν οἷός ἐσσι· τί σε χρὴ ταῦτα λέγεσθαι;
εἰ γὰρ νῦν παρὰ νηυσὶ λεγοίμεθα πάντες ἄριστοι
ἐς λόχον, ἔνθα μάλιστ᾽ ἀρετὴ διαείδεται ἀνδρῶν,
ἔνθ᾽ ὅ τε δειλὸς ἀνὴρ ὅς τ᾽ ἄλκιμος ἐξεφαάνθη·
τοῦ μὲν γάρ τε κακοῦ τρέπεται χρὼς ἄλλυδις ἄλλῃ,
οὐδέ οἱ ἀτρέμας ἧσθαι ἐρητύετ᾽ ἐν φρεσὶ θυμός,
ἀλλὰ μετοκλάζει καὶ ἐπ᾽ ἀμφοτέρους πόδας ἵζει,
ἐν δέ τέ οἱ κραδίη μεγάλα στέρνοισι πατάσσει
κῆρας ὀϊομένῳ, πάταγος δέ τε γίγνετ᾽ ὀδόντων·
τοῦ δ᾽ ἀγαθοῦ οὔτ᾽ ἂρ τρέπεται χρὼς οὔτέ τι λίην
ταρβεῖ, ἐπειδὰν πρῶτον ἐσίζηται λόχον ἀνδρῶν,
ἀρᾶται δὲ τάχιστα μιγήμεναι ἐν δαῒ λυγρῇ·
οὐδέ κεν ἔνθα τεόν γε μένος καὶ χεῖρας ὄνοιτο.
εἴ περ γάρ κε βλεῖο πονεύμενος ἠὲ τυπείης
οὐκ ἂν ἐν αὐχέν᾽ ὄπισθε πέσοι βέλος οὐδ᾽ ἐνὶ νώτῳ,
ἀλλά κεν ἢ στέρνων ἢ νηδύος ἀντιάσειε
πρόσσω ἱεμένοιο μετὰ προμάχων ὀαριστύν.
ἀλλ᾽ ἄγε μηκέτι ταῦτα λεγώμεθα νηπύτιοι ὣς
ἑσταότες, μή πού τις ὑπερφιάλως νεμεσήσῃ·
ἀλλὰ σύ γε κλισίηνδε κιὼν ἕλευ ὄβριμον ἔγχος.
Ὣς φάτο, Μηριόνης δὲ θοῷ ἀτάλαντος Ἄρηϊ
καρπαλίμως κλισίηθεν ἀνείλετο χάλκεον ἔγχος,
βῆ δὲ μετ᾽ Ἰδομενῆα μέγα πτολέμοιο μεμηλώς.
οἷος δὲ βροτολοιγὸς Ἄρης πόλεμον δὲ μέτεισι,
τῷ δὲ Φόβος φίλος υἱὸς ἅμα κρατερὸς καὶ ἀταρβὴς
ἕσπετο, ὅς τ᾽ ἐφόβησε ταλάφρονά περ πολεμιστήν·
τὼ μὲν ἄρ᾽ ἐκ Θρῄκης Ἐφύρους μέτα θωρήσσεσθον,
ἠὲ μετὰ Φλεγύας μεγαλήτορας· οὐδ᾽ ἄρα τώ γε

Dar mi se pare că nu uit și eu să-mi arăt vitejia;
Ba dimpotrivă, stau veșnic în frunte ne-nfrânt și mă-ncaer,
Cum se pornește lovitul în lupta cea plină de slavă.
Dintre Ahei poate nimenea asta n-o știe mai bine.
Cum o știi tu negreșit, ce harță duc eu cu dușmanii."
Domnul cretanilor lui Merione din nou îi răspunse:
„Cât ești de vrednic, o știu; de ce mi-o spui mie zadarnic?
Dacă pe-alese noi cei mai bărbați la corăbii cu toții
Ne-am ațínea unde azi mai mult vitejia s-arată
Și se descoperă cine-i fricosul și cine-i bărbatul,
Unde mișelul naintea primejdiei schimbă la fețe,
Firea nu-l lasă să stea liniștit, ci se-ndoaie de șele
Și se tot farmă și stă pe picioare, pe unul, pe altul,
Inima-i bocăne-n pieptu-i grozav, i se pare că vede
Moartea spre sine venind și-i clănțăne dinții de groază.
Cine-i levint, dimpotrivă, de loc nu se schimbă la față.
Nici nu se tulbură cum își ia loc în șirag și s-ațíne,
Și-n fiorosul pârjol el e gata să sară mai iute.
Nimeni acolo nu poate să-i scadă curajul și fapta.
Dacă doar fi-vei rănit, de departe de-o fi ori de-aproape,
Nu vei primi lovitura-n cerbice și nici pe la spate,
Numai în piept de te-ajunge cumva ori te spintecă arma,
Pentru că stărui-nainte mereu ca vitejii din frunte.
Dar, o, prietene, haidem! Să nu stăm aici ca copiii
Sporovăind, ca să nu se-nciudeze pe noi oarecine.
Du-te mai repede-n cort și înșfacă o țapănă lance."
Zise, și atunci Merione, leit viforaticul Ares,
Repede-n cortu-i s-a dus și luându-și o lance de-acolo,
Fuga porni după crai și mare-i fu grija luptării.
După cum Ares, al lumii călău, la război se pornește,
Și e-nsoțit de feciorul-i, cumplit în curaj și putere,
Zeul ce sperie până și sufletul cel mai războinic,
Dacă ei doi se-narmează și-n Tracia merg să se bată
Cu inimoșii Flegii sau Efiri. În zadar amândouă

ἔκλυον ἀμφοτέρων, ἑτέροισι δὲ κῦδος ἔδωκαν·
τοῖοι Μηριόνης τε καὶ Ἰδομενεὺς ἀγοὶ ἀνδρῶν
ἤϊσαν ἐς πόλεμον κεκορυθμένοι αἴθοπι χαλκῷ.
τὸν καὶ Μηριόνης πρότερος πρὸς μῦθον ἔειπε·
Δευκαλίδη πῇ τὰρ μέμονας καταδῦναι ὅμιλον;
ἢ ἐπὶ δεξιόφιν παντὸς στρατοῦ, ἦ ἀνὰ μέσσους,
ἦ ἐπ᾽ ἀριστερόφιν; ἐπεὶ οὔπωθι ἔλπομαι οὕτω
δεύεσθαι πολέμοιο κάρη κομόωντας Ἀχαιούς.
Τὸν δ᾽ αὖτ᾽ Ἰδομενεὺς Κρητῶν ἀγὸς ἀντίον ηὔδα·
νηυσὶ μὲν ἐν μέσσῃσιν ἀμύνειν εἰσὶ καὶ ἄλλοι
Αἴαντές τε δύω Τεῦκρός θ᾽, ὃς ἄριστος Ἀχαιῶν
τοξοσύνῃ, ἀγαθὸς δὲ καὶ ἐν σταδίῃ ὑσμίνῃ·
οἵ μιν ἅδην ἐλόωσι καὶ ἐσσύμενον πολέμοιο
Ἕκτορα Πριαμίδην, καὶ εἰ μάλα καρτερός ἐστιν.
αἰπύ οἱ ἐσσεῖται μάλα περ μεμαῶτι μάχεσθαι
κείνων νικήσαντι μένος καὶ χεῖρας ἀάπτους
νῆας ἐνιπρῆσαι, ὅτε μὴ αὐτός γε Κρονίων
ἐμβάλοι αἰθόμενον δαλὸν νήεσσι θοῇσιν.
ἀνδρὶ δέ κ᾽ οὐκ εἴξειε μέγας Τελαμώνιος Αἴας,
ὃς θνητός τ᾽ εἴη καὶ ἔδοι Δημήτερος ἀκτὴν
χαλκῷ τε ῥηκτὸς μεγάλοισί τε χερμαδίοισιν.
οὐδ᾽ ἂν Ἀχιλλῆϊ ῥηξήνορι χωρήσειεν
ἔν γ᾽ αὐτοσταδίῃ· ποσὶ δ᾽ οὔ πως ἔστιν ἐρίζειν.
νῶϊν δ᾽ ὧδ᾽ ἐπ᾽ ἀριστέρ᾽ ἔχε στρατοῦ, ὄφρα τάχιστα
εἴδομεν ἠέ τῳ εὖχος ὀρέξομεν, ἦέ τις ἡμῖν.
Ὣς φάτο, Μηριόνης δὲ θοῷ ἀτάλαντος Ἄρηϊ
ἦρχ᾽ ἴμεν, ὄφρ᾽ ἀφίκοντο κατὰ στρατὸν ἧ μιν ἀνώγει,
Οἳ δ᾽ ὡς Ἰδομενῆα ἴδον φλογὶ εἴκελον ἀλκὴν
αὐτὸν καὶ θεράποντα σὺν ἔντεσι δαιδαλέοισι,
κεκλόμενοι καθ᾽ ὅμιλον ἐπ᾽ αὐτῷ πάντες ἔβησαν·
τῶν δ᾽ ὁμὸν ἵστατο νεῖκος ἐπὶ πρυμνῇσι νέεσσιν.
ὡς δ᾽ ὅθ᾽ ὑπὸ λιγέων ἀνέμων σπέρχωσιν ἄελλαι
ἤματι τῷ ὅτε τε πλείστη κόνις ἀμφὶ κελεύθους,
οἵ τ᾽ ἄμυδις κονίης μεγάλην ἱστᾶσιν ὀμίχλην,

Oștile-i roagă pe ei, căci uneia-i dau biruința
Astfel atunci, Merione și Idomeneu împreună
S-au năpustit la război în arme de lucie aramă.
Zise lui Idomeneu întâiul pe drum Merione:
„Tu, Deucalion, pe unde socoți în duium să pătrundem?
Vrei s-apucăm pe la aripa dreaptă, s-o-ntindem la mijloc
Ori pe la stânga? Mă tem că de-acu pretutindeni
Au de luptat deopotrivă pletoșii feciori din Ahaia."
Idomeneu, al Cretanilor stăpânitor, îi răspunse:
„Șirul de vase la mijloc îl apără bine și alții,
Aias cei doi și cu Teucru, arcaș fără seamăn de meșter
Cel mai cu vază-ntre Ahei, care-i bun și la luptă pieptișă.
Ei hărțui-vor deajuns pe Hector, odrasla lui Priam,
Cât o fi el de amarnic și nepregetat la războaie.
Greu îi va fi negreșit, oricât e de harnic în arme,
Hector să biruie-avântul și brațele lor neînvinse
Și să dea foc la corăbii, de nu va fi Zeus el însuși,
Care tăciunele-aprins în corăbii cumva să-l arunce.
N-o să-l abată pe Aias cel mare Telamonianul
Nici un bărbat muritor, hrănit cu bucatele țărnii,
Care ar putea fi răpus cu o suliță ori cu o piatră;
Nu l-ar învinge nici însuși Ahil, răzbitorul de cete,
Dacă s-ar bate-ntre ei și nu s-ar întrece din fugă:
Noi s-apucăm pe la stânga, pe-aici să vedem mai degrabă,
Da-vom noi altuia slava ori altul acum ne-o dă nouă."
Asta i-a zis. Merione purcese-nainte ca Ares
Repede până ce-ajunseră-n partea dorită prin oaste.
Cum îl văzură pe Idomeneu în putere ca focul
Și laolaltă cu el pe soțu-i în falnice arme,
Gloată zorindu-se atunci Troienii pășiră spre dânsul,
Și-mpreunată bătaia se-ncinse pe lângă corăbii.
Cum dacă vin vâjâind vântoasele vijelioase
Ziua, când vrafuri de praf se aștern îmbâcsite pe drumuri;
Nouri de pulbere atunci răscoală și-nvolbură vântul –

ὣς ἄρα τῶν ὁμόσ᾽ ἦλθε μάχη, μέμασαν δ᾽ ἐνὶ θυμῷ
ἀλλήλους καθ᾽ ὅμιλον ἐναιρέμεν ὀξέϊ χαλκῷ.
ἔφριξεν δὲ μάχη φθισίμβροτος ἐγχείῃσι
μακρῇς, ἃς εἶχον ταμεσίχροας· ὄσσε δ᾽ ἄμερδεν
αὐγὴ χαλκείη κορύθων ἄπο λαμπομενάων
θωρήκων τε νεοσμήκτων σακέων τε φαεινῶν
ἐρχομένων ἄμυδις· μάλα κεν θρασυκάρδιος εἴη
ὃς τότε γηθήσειεν ἰδὼν πόνον οὐδ᾽ ἀκάχοιτο.
Τὼ δ᾽ ἀμφὶς φρονέοντε δύω Κρόνου υἷε κραταιὼ
ἀνδράσιν ἡρώεσσιν ἐτεύχετον ἄλγεα λυγρά.
Ζεὺς μέν ῥα Τρώεσσι καὶ Ἕκτορι βούλετο νίκην
κυδαίνων Ἀχιλῆα πόδας ταχύν· οὐδέ τι πάμπαν
ἤθελε λαὸν ὀλέσθαι Ἀχαιϊκὸν Ἰλιόθι πρό,
ἀλλὰ Θέτιν κύδαινε καὶ υἱέα καρτερόθυμον.
Ἀργείους δὲ Ποσειδάων ὀρόθυνε μετελθὼν
λάθρῃ ὑπεξαναδὺς πολιῆς ἁλός· ἤχθετο γάρ ῥα
Τρωσὶν δαμναμένους, Διὶ δὲ κρατερῶς ἐνεμέσσα.
ἦ μὰν ἀμφοτέροισιν ὁμὸν γένος ἠδ᾽ ἴα πάτρη,
ἀλλὰ Ζεὺς πρότερος γεγόνει καὶ πλείονα ᾔδη.
τώ ῥα καὶ ἀμφαδίην μὲν ἀλεξέμεναι ἀλέεινε,
λάθρῃ δ᾽ αἰὲν ἔγειρε κατὰ στρατὸν ἀνδρὶ ἐοικώς.
τοὶ δ᾽ ἔριδος κρατερῆς καὶ ὁμοιΐου πτολέμοιο
πεῖραρ ἐπαλλάξαντες ἐπ᾽ ἀμφοτέροισι τάνυσσαν
ἄρρηκτόν τ᾽ ἄλυτόν τε, τὸ πολλῶν γούνατ᾽ ἔλυσεν.
Ἔνθα μεσαιπόλιός περ ἐὼν Δαναοῖσι κελεύσας
Ἰδομενεὺς Τρώεσσι μετάλμενος ἐν φόβον ὦρσε.
πέφνε γὰρ Ὀθρυονῆα Καβησόθεν ἔνδον ἐόντα,
ὅς ῥα νέον πολέμοιο μετὰ κλέος εἰληλούθει,
ᾔτεε δὲ Πριάμοιο θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην
Κασσάνδρην ἀνάεδνον, ὑπέσχετο δὲ μέγα ἔργον,
ἐκ Τροίης ἀέκοντας ἀπωσέμεν υἷας Ἀχαιῶν.
τῷ δ᾽ ὁ γέρων Πρίαμος ὑπό τ᾽ ἔσχετο καὶ κατένευσε
δωσέμεναι· ὃ δὲ μάρναθ᾽ ὑποσχεσίῃσι πιθήσας.
Ἰδομενεὺς δ᾽ αὐτοῖο τιτύσκετο δουρὶ φαεινῷ,

Astfel ei toți laolaltă se-nghesuie-acum și stau gata
Unii pe alții să zvânte cu armele lor ascuțite.
Și bătălia cea cruntă părea o pădure de suliți
Spintecătoare, prelungi, și văzul îți ia cu lumina
Cea fulgerată de-arama sclipindelor coifuri, de-atâtea
Platoșe abia sclivisite și paveze scânteietoare
De la osteni grămădiți. Ai fi fost doar cu firea-mpietrită,
Dac-ai fi stat fără milă cumva să privești acest zbucium.
Pricin-au fost cele două puternice odrasle a lui Cronos:
Ei, dezuniți amândoi, dau oștilor patimi amare.
Zeus din parte-i voia să învingă Troienii și Hector
Ca să-l înalțe pe-Ahile, dar fără să piară cu totul
Armia cea din Ahaia-naintea cetății troiene,
Numai pe Tetis cinstind și pe fiul său plin de vârtute.
Tot se ivea pe ascuns și Poseidon din apele mării
Și-mbărbăta pe Ahei. Mâhnit era foarte că-i vede
Tot cotropiți de Troieni și mare-i fu ciuda pe Zeus.
Dânșii erau, ce e drept, amândoi de un neam și de-un tată,
Numai că Zeus era mai trecut și mai mare-n știință;
De-asta și fratele său se ferea să dea sprijin pe față,
Și pe furiș ca un om el oștirea trezea la bătaie.
Zeii pe rând amândoi au zvârlit peste armii arcanul
Nedesfăcut și nerupt de valmeșă luptă fierbinte,
Crâncenă, care pe mulți slăbi, în genunchi toropindu-i.
Idomeneu, deși sur, întețind pe Danai într-aceea
Dete năvală-n Troieni și spaimă lăți când ucise
Pe un fruntaș din Cabezos cu numele Otrioneus,
Care abia după slavă de arme venise la Troia
Și fără daruri de nuntă ceru pe Casandra, copila
Cea mai chipoas-a lui Priam; în schimb jurui o minune,
C-are să bată pe-Ahei și să curețe Troia de dânșii.
Priam îndată cuvântu-i primi și căzu la tocmeală
Fata să-i dea, iar el se lupta bizuindu-se-ntr-asta.
Idomeneu îns-atunci îl chiti cu o lance pe dânsul

καὶ βάλεν ὕψι βιβάντα τυχών· οὐδ᾽ ἤρκεσε θώρηξ
χάλκεος, ὃν φορέεσκε, μέσῃ δ᾽ ἐν γαστέρι πῆξε.
δούπησεν δὲ πεσών· ὃ δ᾽ ἐπεύξατο φώνησέν τε·
Ὀθρυονεῦ περὶ δή σε βροτῶν αἰνίζομ᾽ ἁπάντων
εἰ ἐτεὸν δὴ πάντα τελευτήσεις ὅσ᾽ ὑπέστης
Δαρδανίδῃ Πριάμῳ· ὃ δ᾽ ὑπέσχετο θυγατέρα ἥν.
καί κέ τοι ἡμεῖς ταῦτά γ᾽ ὑποσχόμενοι τελέσαιμεν,
δοῖμεν δ᾽ Ἀτρεΐδαο θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην
Ἄργεος ἐξαγαγόντες ὀπυιέμεν, εἴ κε σὺν ἄμμιν
Ἰλίου ἐκπέρσῃς εὖ ναιόμενον πτολίεθρον.
ἀλλ᾽ ἕπε᾽, ὄφρ᾽ ἐπὶ νηυσὶ συνώμεθα ποντοπόροισιν
ἀμφὶ γάμῳ, ἐπεὶ οὔ τοι ἐεδνωταὶ κακοί εἰμεν.
  Ὣς εἰπὼν ποδὸς ἕλκε κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην
ἥρως Ἰδομενεύς· τῷ δ᾽ Ἄσιος ἦλθ᾽ ἐπαμύντωρ
πεζὸς πρόσθ᾽ ἵππων· τὼ δὲ πνείοντε κατ᾽ ὤμων
αἰὲν ἔχ᾽ ἡνίοχος θεράπων· ὃ δὲ ἵετο θυμῷ
Ἰδομενῆα βαλεῖν· ὃ δέ μιν φθάμενος βάλε δουρὶ
λαιμὸν ὑπ᾽ ἀνθερεῶνα, διὰ πρὸ δὲ χαλκὸν ἔλασσεν.
ἤριπε δ᾽ ὡς ὅτε τις δρῦς ἤριπεν ἢ ἀχερωῒς
ἠὲ πίτυς βλωθρή, τήν τ᾽ οὔρεσι τέκτονες ἄνδρες
ἐξέταμον πελέκεσσι νεήκεσι νήϊον εἶναι·
ὣς ὃ πρόσθ᾽ ἵππων καὶ δίφρου κεῖτο τανυσθεὶς
βεβρυχὼς κόνιος δεδραγμένος αἱματοέσσης.
ἐκ δέ οἱ ἡνίοχος πλήγη φρένας ἃς πάρος εἶχεν,
οὐδ᾽ ὅ γ᾽ ἐτόλμησεν δηΐων ὑπὸ χεῖρας ἀλύξας
ἂψ ἵππους στρέψαι, τὸν δ᾽ Ἀντίλοχος μενεχάρμης
δουρὶ μέσον περόνησε τυχών· οὐδ᾽ ἤρκεσε θώρηξ
χάλκεος ὃν φορέεσκε, μέσῃ δ᾽ ἐν γαστέρι πῆξεν.
αὐτὰρ ὃ ἀσθμαίνων εὐεργέος ἔκπεσε δίφρου,
ἵππους δ᾽ Ἀντίλοχος μεγαθύμου Νέστορος υἱὸς
ἐξέλασε Τρώων μετ᾽ ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς.
  Δηΐφοβος δὲ μάλα σχεδὸν ἤλυθεν Ἰδομενῆος
Ἀσίου ἀχνύμενος, καὶ ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ.
ἀλλ᾽ ὃ μὲν ἄντα ἰδὼν ἠλεύατο χάλκεον ἔγχος

Și-l nimeri pe când el cu fală pășea între alții.
Platoșa nu-l mai păzi și în pântec arama-i se-nfipse
Și-l răbufni la pământ. Fălindu-se zise cretanul:
  „Otrioneu, mai pe sus de oricine pe lume te-aș crede
Dacă-mplini-vei aieve ce tu juruit-ai lui Priam
Dardanianul, când el învoindu-se fata-i ți-o dete.
Doară și noi am putea împlini o-nvoială ca asta,
Și de nevastă ți-am da pe o fată de-a lui Agamemnon,
Cea mai frumoasă, aducând-o din Argos, de vrei, tu voinice,
Zidul temeinic să surpi cu noi împreună la Troia.
Vino dar, vin' să vorbim la corăbii de-a ta căsnicie;
Ne-om învoi, că doar nu suntem socri-ahtiați după zestre."
  Zise și-l trase din toi, de glezne apucându-l viteazul
Idomeneu. Însă Asiu veni să-l ajute, pedestru,
Caii în urmă lăsându-și; acolo, struniți de tovarăș
Ei sforăiau pe la spatele lor. Și ardea să-l doboare
Asiu pe Idomeneu, dar înainte-l împunse
Rău sub bărbie-n grumaz, și acolo-l răzbi ascuțișul.
Cade voinicul atunci întocmai cum cade stejarul,
Plopul bălan ori un brad ce cu bine ascuțite topoare
Taie lemnarii pe munte gătind cherestea de corăbii;
Astfel naintea telegii și-a cailor lui se întinse
Asiu scrâșnind și mușca din țărâna cea udă de sânge.
Stă uluit vizitiu-i în față și cumpătu-și pierde.
Nici nu cutează să fugă din mâna vrăjmașilor dânsul,
Caii-napoi hățuind. Pe la mijloc atunci îl ajunge
Sulița lui Antiloh; zadarnic pe el îl ferise
Platoșa-i tare de-aramă, căci fu sfârtecat și deodată
El gâfâind a căzut istovit de pe dalba-i teleagă.
Caii luând al lui Nestor fecior, Antiloh, le-a dat drumul
De la Troieni spre Aheii cei bine-narmați cu pulpare.
Dar se apropie 'ntrasta de Idomeneu Deifobos
Trist de pieirea lui Asiu, și sulița azvârle la dânsul.
Idomeneu îns-o vede și scapă ferindu-se-n lături,

Ἰδομενεύς· κρύφθη γὰρ ὑπ᾽ ἀσπίδι πάντοσ᾽ ἐΐσῃ,
τὴν ἄρ᾽ ὅ γε ῥινοῖσι βοῶν καὶ νώροπι χαλκῷ
δινωτὴν φορέεσκε, δύω κανόνεσσ᾽ ἀραρυῖαν·
τῇ ὕπο πᾶς ἐάλη, τὸ δ᾽ ὑπέρπτατο χάλκεον ἔγχος,
καρφαλέον δέ οἱ ἀσπὶς ἐπιθρέξαντος ἄϋσεν
ἔγχεος· οὐδ᾽ ἅλιόν ῥα βαρείης χειρὸς ἀφῆκεν,
ἀλλ᾽ ἔβαλ᾽ Ἱππασίδην Ὑψήνορα ποιμένα λαῶν
ἧπαρ ὑπὸ πραπίδων, εἶθαρ δ᾽ ὑπὸ γούνατ᾽ ἔλυσε.
Δηΐφοβος δ᾽ ἔκπαγλον ἐπεύξατο μακρὸν ἀΰσας·
οὐ μὰν αὖτ᾽ ἄτιτος κεῖτ᾽ Ἄσιος, ἀλλά ἕ φημι
εἰς Ἄϊδός περ ἰόντα πυλάρταο κρατεροῖο
γηθήσειν κατὰ θυμόν, ἐπεί ῥά οἱ ὤπασα πομπόν.
Ὣς ἔφατ᾽, Ἀργείοισι δ᾽ ἄχος γένετ᾽ εὐξαμένοιο,
Ἀντιλόχῳ δὲ μάλιστα δαΐφρονι θυμὸν ὄρινεν·
ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ἀχνύμενός περ ἑοῦ ἀμέλησεν ἑταίρου,
ἀλλὰ θέων περίβη καί οἱ σάκος ἀμφεκάλυψε.
τὸν μὲν ἔπειθ᾽ ὑποδύντε δύω ἐρίηρες ἑταῖροι
Μηκιστεὺς Ἐχίοιο πάϊς καὶ δῖος Ἀλάστωρ,
νῆας ἔπι γλαφυρὰς φερέτην βαρέα στενάχοντα.
Ἰδομενεὺς δ᾽ οὐ λῆγε μένος μέγα, ἵετο δ᾽ αἰεὶ
ἠέ τινα Τρώων ἐρεβεννῇ νυκτὶ καλύψαι
ἢ αὐτὸς δουπῆσαι ἀμύνων λοιγὸν Ἀχαιοῖς.
ἔνθ᾽ Αἰσυήταο διοτρεφέος φίλον υἱὸν
ἥρω᾽ Ἀλκάθοον, γαμβρὸς δ᾽ ἦν Ἀγχίσαο,
πρεσβυτάτην δ᾽ ὤπυιε θυγατρῶν Ἱπποδάμειαν
τὴν περὶ κῆρι φίλησε πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ
ἐν μεγάρῳ· πᾶσαν γὰρ ὁμηλικίην ἐκέκαστο
κάλλεϊ καὶ ἔργοισιν ἰδὲ φρεσί· τοὔνεκα καί μιν
γῆμεν ἀνὴρ ὤριστος ἐνὶ Τροίῃ εὐρείῃ·
τὸν τόθ᾽ ὑπ᾽ Ἰδομενῆϊ Ποσειδάων ἐδάμασσε
θέλξας ὄσσε φαεινά, πέδησε δὲ φαίδιμα γυῖα·
οὔτε γὰρ ἐξοπίσω φυγέειν δύνατ᾽ οὔτ᾽ ἀλέασθαι,
ἀλλ᾽ ὥς τε στήλην ἢ δένδρεον ὑψιπέτηλον
ἀτρέμας ἑσταότα στῆθος μέσον οὔτασε δουρὶ

Iute s-ascunde sub pavăza cea covățită, rotundă,
Toată din blană de bou ferecată-n strălucie aramă,
Și-are o pereche de toarte, de unde cu brațul o ține.
El se îndoaie sub dânsa și sulița zboară deasupra,
Pavăza-i zăngăne atunci în treacăt de suliț-atinsă.
Totuși, zadarnică nu-i fu chitirea; din mâna-i vânjoasă,
Ea nimeri pe un bun căpitan de oștire, Ipsenor;
Rău îl lovi la ficat și acolo pe loc îl ucise.
Chiuie lung Deifobos și zice cu mare mândrie:
„Asiu muri răzbunat și astfel socot că viteazul,
Chiar coborându-se acuma în noaptea din lumea cealaltă,
Vesel va merge pe drum, căci datu-i-am eu un tovarăș."
Zice, și-i doare pe-Ahei făloasele vorbe auzindu-i,
Însă mai tare-i atins voinicul fecior al lui Nestor.
Oricât de mare-i durerea, nu uită de mortul tovarăș,
Ci se aruncă la el și-l acoperă bine cu scutul,
Până ce doi mai de aproape ortaci pe Ipsenor luându-l,
Fiul lui Ehiu Meciste și dumnezeiescul Alastor,
Iute spre tabără-l cară, când el încă geme din suflet.
Idomeneu însă furia nu-și mai alină, se saltă,
Gata-i măcar pe-un dușman să-nvăluie-n noaptea pierzării,
Ori pe Ahei ca să scape de pacoste, însuși să cadă.
Dânsul atunci a ochit pe novacul Alcatos, feciorul
Lui Esiete măritul, un ginere de-al lui Anhise;
El din copilele lui alesese pe cea mai în vârstă,
Pe Ipodamia care era de părinți mai iubită,
Cea mai iubită în casele lor, că nici-una din fete
N-o întrecea de frumoasă, de harnică și pricepută;
De-ast-a luat-o din Troia soție bărbatul de frunte,
Care cu arma lui Idomeneu fu ucis de Poseidon:
Parcă-i orbiseră ochii și-n lanț îi legaseră trupul,
Nu mai putu să ia fuga și nici să mai scape de moarte.
Idomeneu, când Alcatos ca pomul înalt ori ca stâlpul
Sta neurnit, înainte-i dă proașcă la el și deodată

ἥρως Ἰδομενεύς, ῥῆξεν δέ οἱ ἀμφὶ χιτῶνα
χάλκεον, ὅς οἱ πρόσθεν ἀπὸ χροὸς ἤρκει ὄλεθρον·
δὴ τότε γ᾽ αὖον ἄϋσεν ἐρεικόμενος περὶ δουρί.
δούπησεν δὲ πεσών, δόρυ δ᾽ ἐν κραδίῃ ἐπεπήγει,
ἥ ῥά οἱ ἀσπαίρουσα καὶ οὐρίαχον πελέμιζεν
ἔγχεος· ἔνθα δ᾽ ἔπειτ᾽ ἀφίει μένος ὄβριμος Ἄρης·
Ἰδομενεὺς δ᾽ ἔκπαγλον ἐπεύξατο μακρὸν ἀΰσας
Δηΐφοβ᾽ ἦ ἄρα δή τι ἐΐσκομεν ἄξιον εἶναι
τρεῖς ἑνὸς ἀντὶ πεφάσθαι; ἐπεὶ σύ περ εὔχεαι οὕτω.
δαιμόνι᾽ ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐναντίον ἵστασ᾽ ἐμεῖο,
ὄφρα ἴδῃ οἷος Ζηνὸς γόνος ἐνθάδ᾽ ἱκάνω,
ὃς πρῶτον Μίνωα τέκε Κρήτῃ ἐπίουρον·
Μίνως δ᾽ αὖ τέκεθ᾽ υἱὸν ἀμύμονα Δευκαλίωνα,
Δευκαλίων δ᾽ ἐμὲ τίκτε πολέσσ᾽ ἄνδρεσσιν ἄνακτα
Κρήτῃ ἐν εὐρείῃ· νῦν δ᾽ ἐνθάδε νῆες ἔνεικαν
σοί τε κακὸν καὶ πατρὶ καὶ ἄλλοισι Τρώεσσιν.
Ὣς φάτο, Δηΐφοβος δὲ διάνδιχα μερμήριξεν
ἤ τινά που Τρώων ἑταρίσσαιτο μεγαθύμων
ἂψ ἀναχωρήσας, ἦ πειρήσαιτο καὶ οἶος.
ὧδε δέ οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι
βῆναι ἐπ᾽ Αἰνείαν· τὸν δ᾽ ὕστατον εὗρεν ὁμίλου
ἑσταότ᾽· αἰεὶ γὰρ Πριάμῳ ἐπεμήνιε δίῳ
οὕνεκ᾽ ἄρ᾽ ἐσθλὸν ἐόντα μετ᾽ ἀνδράσιν οὔ τι τίεσκεν.
ἀγχοῦ δ᾽ ἱστάμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Αἰνεία Τρώων βουληφόρε νῦν σε μάλα χρὴ
γαμβρῷ ἀμυνέμεναι, εἴ πέρ τί σε κῆδος ἱκάνει.
ἀλλ᾽ ἕπευ Ἀλκαθόῳ ἐπαμύνομεν, ὅς σε πάρος γε
γαμβρὸς ἐὼν ἔθρεψε δόμοις ἔνι τυτθὸν ἐόντα·
τὸν δέ τοι Ἰδομενεὺς δουρικλυτὸς ἐξενάριξεν.
Ὣς φάτο, τῷ δ᾽ ἄρα θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὄρινε,
βῆ δὲ μετ᾽ Ἰδομενῆα μέγα πτολέμοιο μεμηλώς.
ἀλλ᾽ οὐκ Ἰδομενῆα φόβος λάβε τηλύγετον ὥς,
ἀλλ᾽ ἔμεν᾽ ὡς ὅτε τις σῦς οὔρεσιν ἀλκὶ πεποιθώς,
ὅς τε μένει κολοσυρτὸν ἐπερχόμενον πολὺν ἀνδρῶν

Lancea-i împlântă la piept și-i rupe pieptarul de-aramă,
Care-l feri pân-atunci de pieire; răzbită de lance
Platoșa-i zăngăne surd, iar el amețit de lovire
Cade cu bufnet, în inimă având strămurarea înfiptă;
Inima, încă zvâcnind, al lăncii cotor îl mai mișcă
Până ce duhul războinic avan îi adoarme tăria.
Chiuie Idomeneu prelung și grozav se fălește:
„Trei pentru unul uciși! Nu-ți pare de-ajuns răzbunarea
Pentru ai mei, Deifob? Zadarnic te-ai pus să te lauzi,
Biete. Dar vino și tu să te măsuri cu mine; vedea-vei
Cine sunt eu, care aici am venit ca nepot al lui Zeus;
Fiu al lui Zeus era domnitorul cretanilor Minos,
Iar lăudatul fecior al lui Minos a fost Deucalion,
Care mi-e tată și Domn m-a lăsat peste țara cea mare,
Creta, de unde venit-am aici să aduc pe corăbii
Pacostea ta și a părintelui tău și a neamului vostru."
Astfel se laudă, iar Deifob stă în cumpene-o clipă,
Sau să se dea înapoi să-și aducă ajutor pe vreunul
Dintre voinicii tovarăși, ori singur să-ncerce norocul.
Asta în sine gândind, îi pare c-ar fi mai cu cale
După Eneas s-alerge la capătul oastei, și-l află
Unde tot stă supărat; el nu vrea să-l ierte pe Priam
Că-l nesocoate pe el, măcar că e vrednic în arme.
Merse la dânsul aproape și-i zise cuvinte ce zboară:
„Tu al Troienilor sfetnic, Eneas, dator ești să-ți aperi
Cât mai degrabă cumnatul, de-ți pasă cumva de rudenii.
Hai, s-ajutăm pe Alcatos. Tu știi cu ce drag într-o vreme,
Când erai prunc, ca pe-o rudă-ngrijitu-te-a-n casă pe tine;
Idomeneu, iscusitul în lupta de lănci, îl ucise."
Asta vorbi, iar Eneas se tulbură spusa-auzindu-i,
Și-nsetoșat de războiul spre Idomeneu se răpede.
Nu se dă însă cretanul napoi sperios ca copilul,
Ci îndârjit îl așteaptă și stă ca mistrețul la munte,
Care se bizuie-n sine și-mpieptuie zarva ce vine

χώρῳ ἐν οἰοπόλῳ, φρίσσει δέ τε νῶτον ὕπερθεν·
ὀφθαλμὼ δ᾽ ἄρα οἱ πυρὶ λάμπετον· αὐτὰρ ὀδόντας
θήγει, ἀλέξασθαι μεμαὼς κύνας ἠδὲ καὶ ἄνδρας·
ὣς μένεν Ἰδομενεὺς δουρικλυτός, οὐδ᾽ ὑπεχώρει,
Αἰνείαν ἐπιόντα βοηθόον· αὖε δ᾽ ἑταίρους
Ἀσκάλαφόν τ᾽ ἐσορῶν Ἀφαρῆά τε Δηΐπυρόν τε
Μηριόνην τε καὶ Ἀντίλοχον μήστωρας ἀϋτῆς·
τοὺς ὅ γ᾽ ἐποτρύνων ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
δεῦτε φίλοι, καί μ᾽ οἴῳ ἀμύνετε· δείδια δ᾽ αἰνῶς
Αἰνείαν ἐπιόντα πόδας ταχύν, ὅς μοι ἔπεισιν,
ὃς μάλα καρτερός ἐστι μάχῃ ἔνι φῶτας ἐναίρειν·
καὶ δ᾽ ἔχει ἥβης ἄνθος, ὅ τε κράτος ἐστὶ μέγιστον.
εἰ γὰρ ὁμηλικίη γε γενοίμεθα τῷδ᾽ ἐπὶ θυμῷ
αἶψά κεν ἠὲ φέροιτο μέγα κράτος, ἠὲ φεροίμην.
Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ἄρα πάντες ἕνα φρεσὶ θυμὸν ἔχοντες
πλησίοι ἔστησαν, σάκε᾽ ὤμοισι κλίναντες.
Αἰνείας δ᾽ ἑτέρωθεν ἐκέκλετο οἷς ἑτάροισι
Δηΐφοβόν τε Πάριν τ᾽ ἐσορῶν καὶ Ἀγήνορα δῖον,
οἵ οἱ ἅμ᾽ ἡγεμόνες Τρώων ἔσαν· αὐτὰρ ἔπειτα
λαοὶ ἕπονθ᾽, ὡς εἴ τε μετὰ κτίλον ἕσπετο μῆλα
πιόμεν᾽ ἐκ βοτάνης· γάνυται δ᾽ ἄρα τε φρένα ποιμήν·
ὣς Αἰνείᾳ θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι γεγήθει
ὡς ἴδε λαῶν ἔθνος ἐπισπόμενον ἑοῖ αὐτῷ.
Οἳ δ᾽ ἀμφ᾽ Ἀλκαθόῳ αὐτοσχεδὸν ὁρμήθησαν
μακροῖσι ξυστοῖσι· περὶ στήθεσσι δὲ χαλκὸς
σμερδαλέον κονάβιζε τιτυσκομένων καθ᾽ ὅμιλον
ἀλλήλων· δύο δ᾽ ἄνδρες ἀρήϊοι ἔξοχον ἄλλων
Αἰνείας τε καὶ Ἰδομενεὺς ἀτάλαντοι Ἄρηϊ
ἵεντ᾽ ἀλλήλων ταμέειν χρόα νηλέϊ χαλκῷ.
Αἰνείας δὲ πρῶτος ἀκόντισεν Ἰδομενῆος·
ἀλλ᾽ ὃ μὲν ἄντα ἰδὼν ἠλεύατο χάλκεον ἔγχος,
αἰχμὴ δ᾽ Αἰνείαο κραδαινομένη κατὰ γαίης
ᾤχετ᾽, ἐπεί ῥ᾽ ἅλιον στιβαρῆς ἀπὸ χειρὸς ὄρουσεν.
Ἰδομενεὺς δ᾽ ἄρα Οἰνόμαον βάλε γαστέρα μέσσην,

Și-l urmărește-n coclauri: zburlescu-se câlții pe spate,
Ochii ca focul îi ard sub pleoape și colții-și ascute
Gata să sară să-și apere pielea de oameni și haită –
Astfel și Idomeneu adăsta neurnit pe Eneas,
Care venea-nspulberat. Cu ochii întorși spre tovarăși,
Tare striga să-l urmeze Afareu, Ascalaf, Merione
Și Deipir și Antiloh, toți lei-paralei la războaie.
El îi chema pe șoimani zicându-le: „Haideți, prieteni,
Iute să-mi dați ajutor, sunt singur și prea mi-este teamă.
Iată, s-apropie-ncoace venind ca un fulger Eneas,
Care destoinic e foarte să fulgere-n luptă bărbații.
Dânsul e tânăr în floare, când omul e-n culmea puterii.
Hei, de-aș fi fost eu de-o seamă cu el și cu inima asta,
Repede unul din doi putea câștiga biruința.”
Asta le zise, iar ei cu un suflet aleargă spre dânsul
Și-l împresoară de aproape cu paveze-ntinse pe umăr.
Dar și Eneas la rându-i a prins a chema pe tovarăși,
Spre Deifobos privind, spre mândrul Agenor, spre Paris,
Toți căpitani ca și el; iar oastea-i urma cum urmează
Turma de oi un berbece, când ele, lăsând pășunatul,
Fug să s-adape, de stă veselindu-se-n sine păstorul;
Vesel în sine tot astfel a fost căpitanul Eneas
Cum a văzut pe Troieni grămadă venind după dânsul.
Ei înconjoară pe-Alcatos cu sulițe lungi, și năvalnici
Luptă de aproape, și-auzi cum platca ce pieptul le-ncinge
Zăngăne-nfiorător, când unii pe alții în valmă
Se încolțesc. Dar doi mai pe sus de ceilalți la războaie,
Idomeneu și Eneas, asemenea zeului Ares,
Caut-acum înde-ei să se sfâșie fără de milă.
Lancea spre Idomeneu întâi și-o răpede Eneas,
Dânsul o vede-nainte venind și se dă la o parte;
Arma clătindu-se atunci se lasă pe jos sclipitoare;
Astfel ea scapă-n deșert zvârlită de mâna-i vânjoasă.
Idomeneu nimerește în pântece pe Enomaos,

ῥῆξε δὲ θώρηκος γύαλον, διὰ δ᾽ ἔντερα χαλκὸς
ἤφυσ᾽· ὃ δ᾽ ἐν κονίῃσι πεσὼν ἕλε γαῖαν ἀγοστῷ.
Ἰδομενεὺς δ᾽ ἐκ μὲν νέκυος δολιχόσκιον ἔγχος
ἐσπάσατ᾽, οὐδ᾽ ἄρ᾽ ἔτ᾽ ἄλλα δυνήσατο τεύχεα καλὰ
ὤμοιιν ἀφελέσθαι· ἐπείγετο γὰρ βελέεσσιν.
οὐ γὰρ ἔτ᾽ ἔμπεδα γυῖα ποδῶν ἦν ὁρμηθέντι,
οὔτ᾽ ἄρ᾽ ἐπαΐξαι μεθ᾽ ἑὸν βέλος οὔτ᾽ ἀλέασθαι.
τώ ῥα καὶ ἐν σταδίῃ μὲν ἀμύνετο νηλεὲς ἦμαρ,
τρέσσαι δ᾽ οὐκ ἔτι ῥίμφα πόδες φέρον ἐκ πολέμοιο.
τοῦ δὲ βάδην ἀπιόντος ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ
Δηΐφοβος· δὴ γάρ οἱ ἔχεν κότον ἐμμενὲς αἰεί.
ἀλλ᾽ ὅ γε καὶ τόθ᾽ ἅμαρτεν, ὃ δ᾽ Ἀσκάλαφον βάλε δουρὶ
υἱὸν Ἐνυαλίοιο· δι᾽ ὤμου δ᾽ ὄβριμον ἔγχος
ἔσχεν· ὃ δ᾽ ἐν κονίῃσι πεσὼν ἕλε γαῖαν ἀγοστῷ.
οὐδ᾽ ἄρα πώ τι πέπυστο βριήπυος ὄβριμος Ἄρης
υἷος ἑοῖο πεσόντος ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ,
ἀλλ᾽ ὅ γ᾽ ἄρ᾽ ἄκρῳ Ὀλύμπῳ ὑπὸ χρυσέοισι νέφεσσιν
ἧστο Διὸς βουλῇσιν ἐελμένος, ἔνθά περ ἄλλοι
ἀθάνατοι θεοὶ ἦσαν ἐεργόμενοι πολέμοιο.
Οἳ δ᾽ ἀμφ᾽ Ἀσκαλάφῳ αὐτοσχεδὸν ὁρμήθησαν·
Δηΐφοβος μὲν ἀπ᾽ Ἀσκαλάφου πήληκα φαεινὴν
ἥρπασε, Μηριόνης δὲ θοῷ ἀτάλαντος Ἄρηϊ
δουρὶ βραχίονα τύψεν ἐπάλμενος, ἐκ δ᾽ ἄρα χειρὸς
αὐλῶπις τρυφάλεια χαμαὶ βόμβησε πεσοῦσα.
Μηριόνης δ᾽ ἐξ αὖτις ἐπάλμενος αἰγυπιὸς ὣς
ἐξέρυσε πρυμνοῖο βραχίονος ὄβριμον ἔγχος,
ἂψ δ᾽ ἑτάρων εἰς ἔθνος ἐχάζετο. τὸν δὲ Πολίτης
αὐτοκασίγνητος περὶ μέσσῳ χεῖρε τιτήνας
ἐξῆγεν πολέμοιο δυσηχέος, ὄφρ᾽ ἵκεθ᾽ ἵππους
ὠκέας, οἵ οἱ ὄπισθε μάχης ἠδὲ πτολέμοιο
ἕστασαν ἡνίοχόν τε καὶ ἅρματα ποικίλ᾽ ἔχοντες·
οἳ τόν γε προτὶ ἄστυ φέρον βαρέα στενάχοντα
τειρόμενον· κατὰ δ᾽ αἷμα νεουτάτου ἔρρεε χειρός.
Οἳ δ᾽ ἄλλοι μάρναντο, βοὴ δ᾽ ἄσβεστος ὀρώρει.

Platoșa-i rupe și prin măruntaie-l împunge cu lancea;
El se prăvale prin colb și apucă țărâna cu pumnul.
Sulița lungă o smulge viteazul cretan de pe dânsul,
Nu poate însă și-a mortului dalb-armătură să prade,
E prididit de o ploaie de lănci, și, așa cum e-n vârstă,
Nu mai e-n vlagă de ajuns ca el să mai poată s-alerge,
Nici să se ia după lance și nici să se-ndoaie sub dânsa,
Numa-n bătaie de-aproape mai poate să-și apere viața,
Însă la fuga din luptă cu greu îl ajută genunchii.
Cum el la pas o pornește-napoi, îl ațintă cu boldul
Scânteietor Deifob, care tot avea ciudă pe dânsul,
Dar și acum dădu greș, iar lancea-i lovi pe-Ascalafos,
Fiul lui Ares, și-n spate-i vârtos îl pătrunse țuguiul,
Dânsul în colb prăvălit cu pumnul apucă pământul.
Nu știa încă nimic răcnitorul, puternicul Ares,
Despre căderea feciorului său în amestecul crâncen;
Sus pe sub norii de aur, pe culmea Olimpului, zeul
Sta din porunca lui Zeus oprit, și cu el deopotrivă
Stau depărtați de la arme și zeii ceilalți. Luptătorii
Spre Ascalaf se răped și încep să se bată de aproape.
Chivăra lucie a lui Ascalaf, Deifob o răpește,
Dar Merione, ca Ares de iute s-aruncă la dânsul,
Brațul îi seacă cu lancea, de-i scapă din mână frumosul
Coif cel cu ochiuri și creastă-mpătrită, și zuruie coiful
Jos tăvălit. El s-avântă din nou ca vultanul la dânsul,
Trage de sus de la braț în afară năprasnica-i lance,
Și se dă-n lături apoi între oamenii săi. Iar Polite,
Fratele lui Deifob, îl apucă pe-acesta de mijloc,
Grabnic îl scoate din zarva cea groaznică-a luptei și-l duce
Spre telegarii cei iuți. Ei stau după câmpul bătăii,
Și-un vizitiu îi strunește la caru-nflorat în aramă;
Caii îl duc spre cetate, când el, schingiuit de durere,
Geme din suflet, iar sângele-i curge din mâna rănită.
Dar se tot luptă ceilalți și huietul nu se mai curmă.

ἔνθ᾽ Αἰνέας Ἀφαρῆα Καλητορίδην ἐπορούσας
λαιμὸν τύψ᾽ ἐπὶ οἷ τετραμμένον ὀξέϊ δουρί·
ἐκλίνθη δ᾽ ἑτέρωσε κάρη, ἐπὶ δ᾽ ἀσπὶς ἑάφθη
καὶ κόρυς, ἀμφὶ δέ οἱ θάνατος χύτο θυμοραϊστής.
Ἀντίλοχος δὲ Θόωνα μεταστρεφθέντα δοκεύσας
οὔτασ᾽ ἐπαΐξας, ἀπὸ δὲ φλέβα πᾶσαν ἔκερσεν,
ἥ τ᾽ ἀνὰ νῶτα θέουσα διαμπερὲς αὐχέν᾽ ἱκάνει·
τὴν ἀπὸ πᾶσαν ἔκερσεν· ὃ δ᾽ ὕπτιος ἐν κονίῃσι
κάππεσεν, ἄμφω χεῖρε φίλοις ἑτάροισι πετάσσας.
Ἀντίλοχος δ᾽ ἐπόρουσε, καὶ αἴνυτο τεύχε᾽ ἀπ᾽ ὤμων
παπταίνων· Τρῶες δὲ περισταδὸν ἄλλοθεν ἄλλος
οὔταζον σάκος εὐρὺ παναίολον, οὐδὲ δύναντο
εἴσω ἐπιγράψαι τέρενα χρόα νηλέϊ χαλκῷ
Ἀντιλόχου· πέρι γάρ ῥα Ποσειδάων ἐνοσίχθων
Νέστορος υἱὸν ἔρυτο καὶ ἐν πολλοῖσι βέλεσσιν.
οὐ μὲν γάρ ποτ᾽ ἄνευ δηΐων ἦν, ἀλλὰ κατ᾽ αὐτοὺς
στρωφᾶτ᾽· οὐδέ οἱ ἔγχος ἔχ᾽ ἀτρέμας, ἀλλὰ μάλ᾽ αἰεὶ
σειόμενον ἐλέλικτο· τιτύσκετο δὲ φρεσὶν ᾗσιν
ἤ τευ ἀκοντίσσαι, ἠὲ σχεδὸν ὁρμηθῆναι.
Ἀλλ᾽ οὐ λῆθ᾽ Ἀδάμαντα τιτυσκόμενος καθ᾽ ὅμιλον
Ἀσιάδην, ὅ οἱ οὖτα μέσον σάκος ὀξέϊ χαλκῷ
ἐγγύθεν ὁρμηθείς· ἀμενήνωσεν δέ οἱ αἰχμὴν
κυανοχαῖτα Ποσειδάων βιότοιο μεγήρας.
καὶ τὸ μὲν αὐτοῦ μεῖν᾽ ὥς τε σκῶλος πυρίκαυστος
ἐν σάκει Ἀντιλόχοιο, τὸ δ᾽ ἥμισυ κεῖτ᾽ ἐπὶ γαίης·
ἂψ δ᾽ ἑτάρων εἰς ἔθνος ἐχάζετο κῆρ᾽ ἀλεείνων·
Μηριόνης δ᾽ ἀπιόντα μετασπόμενος βάλε δουρὶ
αἰδοίων τε μεσηγὺ καὶ ὀμφαλοῦ, ἔνθα μάλιστα
γίγνετ᾽ Ἄρης ἀλεγεινὸς ὀϊζυροῖσι βροτοῖσιν.
ἔνθά οἱ ἔγχος ἔπηξεν· ὃ δ᾽ ἑσπόμενος περὶ δουρὶ
ἤσπαιρ᾽ ὡς ὅτε βοῦς τόν τ᾽ οὔρεσι βουκόλοι ἄνδρες
ἰλλάσιν οὐκ ἐθέλοντα βίῃ δήσαντες ἄγουσιν·
ὣς ὃ τυπεὶς ἤσπαιρε μίνυνθά περ, οὔ τι μάλα δήν,
ὄφρά οἱ ἐκ χροὸς ἔγχος ἀνεσπάσατ᾽ ἐγγύθεν ἐλθὼν

Tabără spre Afareu cel născut din Caletor Eneas,
Arma-i înfige-n grumaz, când el se întoarce spre dânsul,
Cade voinicul și capu-i se lasă deoparte și coiful,
Scutul la fel; îl învăluie moartea și-i taie răsuflul.
Fiul lui Nestor cum vede pe Toon, la-ntorsu-i spre fugă
Zboară la el și, lovindu-l, întreagă i-o spintecă vâna,
Care-se-nșiră de-a lungul în spate și ajunge la ceafă.
Cum i-o retează, pe spate deodată prin colb se răstoarnă
Toon cu brațele-ntinse spre-ai săi. Dar fiul lui Nestor
Iute dă fuga la el și stă să-l despoaie de arme,
Ochii în juru-i rotind. Într-asta din preajmă Troienii
Care de care-l însulită-n paväza-i mare-mpestrită,
Nimeni sub pavăză însă nu poate să-i scrijile trupul
Tânăr, vânjos și rotund, căci zeul Cutremur Poseidon
Apără pe Antiloh de ploaia cea deasă de suliți;
Nu-l mai slăbesc doar o clipă din preajmă dușmanii și-ntr-una
El se dă roată-ntre ei și nu-și mai astâmpără boldul,
Ci-l răsucește mereu, și pururi stă gata cu gândul
Ba să dea țintă cu sulița, ba să dea piept cu dușmanii.
Tocmai cum sta el chitind, îl vede prin armie Adamas,
Fiul lui Asiu. S-apropie-n grabă și-n scut pe la mijloc
El îl pătrunde vârtos, dar zilele- i cruță Poseidon
Cel cu albastrele plete, tocind a troianului lance.
Arma-i ca parul cel ars, o bucată rămase în scutul
Lui Antiloh, iară alta pe țărnă se lasă ciuntită;
Viața ferindu-și atunci se-nlătur-Adamas prin gloate,
Dar Merione se ia după el și-l ajunge cu boldul
Jos sub buric la rușine, prin locul pe unde-i amarnic
Bieților oameni în luptă lovitul: acolo-i apasă
Sulit-adânc, iar Adamas sub armă se zvârcole jalnic
Tot gâfâind ca un taur, pe care văcarii pe munte
Silnic, cu funii legat, îl duc după dânșii la vale;
Gâfâie-ntocmai Adamas lovit, însă vreme puțină,
Până ce-aproape de dânsul venind și smuncind Merione

ἥρως Μηριόνης· τὸν δὲ σκότος ὄσσε κάλυψε.
Δηΐπυρον δ᾽ Ἕλενος ξίφεϊ σχεδὸν ἤλασε κόρσην
Θρηϊκίῳ μεγάλῳ, ἀπὸ δὲ τρυφάλειαν ἄραξεν.
ἣ μὲν ἀποπλαγχθεῖσα χαμαὶ πέσε, καί τις Ἀχαιῶν
μαρναμένων μετὰ ποσσὶ κυλινδομένην ἐκόμισσε·
τὸν δὲ κατ᾽ ὀφθαλμῶν ἐρεβεννὴ νὺξ ἐκάλυψεν.
Ἀτρεΐδην δ᾽ ἄχος εἷλε βοὴν ἀγαθὸν Μενέλαον·
βῆ δ᾽ ἐπαπειλήσας Ἑλένῳ ἥρωϊ ἄνακτι
ὀξὺ δόρυ κραδάων· ὃ δὲ τόξου πῆχυν ἄνελκε.
τὼ δ᾽ ἄρ᾽ ὁμαρτήδην ὃ μὲν ἔγχεϊ ὀξυόεντι
ἵετ᾽ ἀκοντίσσαι, ὃ δ᾽ ἀπὸ νευρῆφιν ὀϊστῷ.
Πριαμίδης μὲν ἔπειτα κατὰ στῆθος βάλεν ἰῷ
θώρηκος γύαλον, ἀπὸ δ᾽ ἔπτατο πικρὸς ὀϊστός.
ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ἀπὸ πλατέος πτυόφιν μεγάλην κατ᾽ ἀλωὴν
θρῴσκωσιν κύαμοι μελανόχροες ἢ ἐρέβινθοι
πνοιῇ ὕπο λιγυρῇ καὶ λικμητῆρος ἐρωῇ,
ὣς ἀπὸ θώρηκος Μενελάου κυδαλίμοιο
πολλὸν ἀποπλαγχθεὶς ἑκὰς ἔπτατο πικρὸς ὀϊστός.
Ἀτρεΐδης δ᾽ ἄρα χεῖρα βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος
τὴν βάλεν ᾗ ῥ᾽ ἔχε τόξον ἐΰξοον· ἐν δ᾽ ἄρα τόξῳ
ἀντικρὺ διὰ χειρὸς ἐλήλατο χάλκεον ἔγχος.
ἂψ δ᾽ ἑτάρων εἰς ἔθνος ἐχάζετο κῆρ᾽ ἀλεείνων
χεῖρα παρακρεμάσας· τὸ δ᾽ ἐφέλκετο μείλινον ἔγχος.
καὶ τὸ μὲν ἐκ χειρὸς ἔρυσεν μεγάθυμος Ἀγήνωρ,
αὐτὴν δὲ ξυνέδησεν ἐϋστρεφεῖ οἰὸς ἀώτῳ
σφενδόνῃ, ἣν ἄρα οἱ θεράπων ἔχε ποιμένι λαῶν.
Πείσανδρος δ᾽ ἰθὺς Μενελάου κυδαλίμοιο
ἤϊε· τὸν δ᾽ ἄγε μοῖρα κακὴ θανάτοιο τέλος δὲ
σοὶ Μενέλαε δαμῆναι ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι.
οἳ δ᾽ ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ᾽ ἀλλήλοισιν ἰόντες
Ἀτρεΐδης μὲν ἅμαρτε, παραὶ δέ οἱ ἐτράπετ᾽ ἔγχος,
Πείσανδρος δὲ σάκος Μενελάου κυδαλίμοιο
οὔτασεν, οὐδὲ διὰ πρὸ δυνήσατο χαλκὸν ἐλάσσαι·
ἔσχεθε γὰρ σάκος εὐρύ, κατεκλάσθη δ᾽ ἐνὶ καυλῷ

Lancea-i din trup, întunericul morții i-acoperă ochii.
Pe Deipir mai încolo Helenos cu-o sabie mare
Tracică-n tâmplă de-aproape ochindu-l și țeasta-i despică.
Coiful îi zboară departe și acolo-i alunecă-n glie
Până ce-Aheii-l ridică de unde le stă la picioare
Rostogolit, pe când lui întuneric pe ochi i se lasă.
Asta-l atinge și-l doare pe războitorul Menelau
Și spre viteazul Helenos s-avântă și-l tot amenință,
Sulița-n mână-nvârtind, dar tânărul arcul întinse.
Când amândoi se apropie, unul stă gata să-ndrepte
Lancea cu vârf ascuțit, celalt o săgeată din strună.
Fiul lui Priam atunci țintește din arc, săgetează
Platoșa-n piept, ci răsaltă departe agerita săgeată.
Cum uneori din lopata cea mare-ntr-o arie-ntinsă
Boabele negre de bob ori de mazăre sar când le bate
Vântul cu veșnicu-i freamăt și vânturătorul puternic;
Astfel izbită de platoșa celui născut din Atreus
Saltă săgeat-abătută și zboară departe de dânsul.
Craiul Menelau atunci cu boldul ochind îi rănește
Mâna, cu care ținuse ale arcului netede coarne;
Trece sămceaua de-aramă prin mână și-n arc îi pătrunde;
Deci, ca să scape, o dosește prin gloată Helenos și piere
Mâna ținând atârnată, cu lancea de frasin înfiptă,
Însă din rană i-o trage pe loc inimosul Agenor,
Mâna pe urmă i-o leagă cu lâna cea toarsă de oaie,
Smulsă din praștia soțului său, mânătorul telegii.
Dar spre Menelau atunci întins o apucă Pisandru.
Nenorocirea, săracul de el, îl împinse spre tine
Vrând, o Menelau, ca tu să-l dobori în bătaia cea cruntă.
Cum se apropie unul de altul, se-ncaieră dânșii,
Nu-l nimerește Atrid, ci-i alunecă sulița-n lături.
Dar îl chitește la rându-i Pisandru, în scut îl împunge,
Sulița însă nu-i poate răzbate-nvelișul de-aramă
Și, la izbirea-i de marele scut, i se frânge cotorul,

ἔγχος· ὃ δὲ φρεσὶν ᾗσι χάρη καὶ ἐέλπετο νίκην.
Ἀτρεΐδης δὲ ἐρυσσάμενος ξίφος ἀργυρόηλον
ἆλτ᾽ ἐπὶ Πεισάνδρῳ· ὃ δ᾽ ὑπ᾽ ἀσπίδος εἵλετο καλὴν
ἀξίνην εὔχαλκον ἐλαΐνῳ ἀμφὶ πελέκκῳ
μακρῷ ἐϋξέστῳ· ἅμα δ᾽ ἀλλήλων ἐφίκοντο.
ἤτοι ὃ μὲν κόρυθος φάλον ἤλασεν ἱπποδασείης
ἄκρον ὑπὸ λόφον αὐτόν, ὃ δὲ προσιόντα μέτωπον
ῥινὸς ὕπερ πυμάτης· λάκε δ᾽ ὀστέα, τὼ δέ οἱ ὄσσε
πὰρ ποσὶν αἱματόεντα χαμαὶ πέσον ἐν κονίῃσιν,
ἰδνώθη δὲ πεσών· ὃ δὲ λὰξ ἐν στήθεσι βαίνων
τεύχεά τ᾽ ἐξενάριξε καὶ εὐχόμενος ἔπος ηὔδα·
λείψετέ θην οὕτω γε νέας Δαναῶν ταχυπώλων
Τρῶες ὑπερφίαλοι δεινῆς ἀκόρητοι ἀϋτῆς,
ἄλλης μὲν λώβης τε καὶ αἴσχεος οὐκ ἐπιδευεῖς
ἣν ἐμὲ λωβήσασθε κακαὶ κύνες, οὐδέ τι θυμῷ
Ζηνὸς ἐριβρεμέτεω χαλεπὴν ἐδείσατε μῆνιν
ξεινίου, ὅς τέ ποτ᾽ ὔμμι διαφθέρσει πόλιν αἰπήν·
οἵ μευ κουριδίην ἄλοχον καὶ κτήματα πολλὰ
μὰψ οἴχεσθ᾽ ἀνάγοντες, ἐπεὶ φιλέεσθε παρ᾽ αὐτῇ·
νῦν αὖτ᾽ ἐν νηυσὶν μενεαίνετε ποντοπόροισι
πῦρ ὀλοὸν βαλέειν, κτεῖναι δ᾽ ἥρωας Ἀχαιούς.
ἀλλά ποθι σχήσεσθε καὶ ἐσσύμενοί περ Ἄρηος.
Ζεῦ πάτερ ἦ τέ σέ φασι περὶ φρένας ἔμμεναι ἄλλων
ἀνδρῶν ἠδὲ θεῶν· σέο δ᾽ ἐκ τάδε πάντα πέλονται·
οἷον δὴ ἄνδρεσσι χαρίζεαι ὑβριστῇσι
Τρωσίν, τῶν μένος αἰὲν ἀτάσθαλον, οὐδὲ δύνανται
φυλόπιδος κορέσασθαι ὁμοιΐου πτολέμοιο.
πάντων μὲν κόρος ἐστὶ καὶ ὕπνου καὶ φιλότητος
μολπῆς τε γλυκερῆς καὶ ἀμύμονος ὀρχηθμοῖο,
τῶν πέρ τις καὶ μᾶλλον ἐέλδεται ἐξ ἔρον εἶναι
ἢ πολέμου· Τρῶες δὲ μάχης ἀκόρητοι ἔασιν.
Ὣς εἰπὼν τὰ μὲν ἔντε᾽ ἀπὸ χροὸς αἱματόεντα
συλήσας ἑτάροισι δίδου Μενέλαος ἀμύμων,
αὐτὸς δ᾽ αὖτ᾽ ἐξ αὖτις ἰὼν προμάχοισιν ἐμίχθη.

Totuși se bucură bietul și trage nădejdea izbândei.
Spada țintată-n argint și-o smulge Atrid și s-aruncă
Drept la Pisandru, dar el de sub scut își apucă baltagul
Luciu și bine oțelit, cu lungă, frumos netezită
Coadă din lemn de măslin, și tabără unul la altul,
Însă Pisandru-l ajunge pe creasta din coif, pe sub tufa
Deasă din coadă de cal; celalt îl lovește sub frunte,
Între sprâncene pe nas, de-i zdrumică țeasta, și ochii
Cad sângerați la picioare-i în colb. Se încovăie dânsul
Și se prăvale trăsnit. Cu călcâiul în piept îl apasă
Și despoindu-l atunci Menelau mândrindu-se zice:
„Numai așa părăsi-veți pe veci ale noastre corăbii,
Șleahtă de oameni semeți și de-a pururea dați la măceluri.
Nu v-a fost vouă de-ajuns rușinea și ocara ce mie,
Liftelor, voi mi-ați făcut, și nu v-ați temut de urgia
Groaznic-a Celui-de-sus, care fulgeră-n cel care-și bate
Joc de-ospeție, și care o să surpe la urmă și Troia;
Pentru că voi mi-ați răpit pe soția-mi cu multa-i avere
Fără de vină și drept, când ea v-a primit ca pe oaspeți.
Ba mai umblați și acuma să-mi puneți tăciuni în corăbii
Și să le ardeți, apoi pe voinicii Ahei să-i ucideți.
Iată cum v-astâmpărați voi odată nesațul de lupte.
Zeus Părinte, se crede că-ntreci cu a ta-nțelepciune
Oameni și zei, dar eu văd nedreptatea venind de la tine:
Cum poți fi oare tu bun cu Troienii cei plini de trufie,
Veșnic cu gândul la nelegiuiri; care, răi și nemernici,
Nu se mai pot sătura de război, de vărsare de sânge.
Totul pe lume urmat e de saț, și iubirea și somnul,
Cântecul desfătător și falnicul joc de la horă,
Care sunt toate mai mult ca războiul râvnite pe lume
Numai Troienii nu-și satură pofta de harță vreodată.”
Asta grăi, și luând de la mort sângeratele arme,
Dânsul le dă la ai săi, și cu toată mândrețea-i bărbată
Vine-napoi și ia parte din nou în șiragul din frunte.

Ἔνθά οἱ υἱὸς ἐπᾶλτο Πυλαιμένεος βασιλῆος
Ἁρπαλίων, ὅ ῥα πατρὶ φίλῳ ἕπετο πτολεμίξων
ἐς τροίην, οὐδ᾿ αὖτις ἀφίκετο πατρίδα γαῖαν·
ὅς ῥα τότ᾿ Ἀτρεΐδαο μέσον σάκος οὔτασε δουρὶ
ἐγγύθεν, οὐδὲ διὰ πρὸ δυνήσατο χαλκὸν ἐλάσσαι
ἂψ δ᾿ ἑτάρων εἰς ἔθνος ἐχάζετο κῆρ᾿ ἀλεείνων
πάντοσε παπταίνων μή τις χρόα χαλκῷ ἐπαύρῃ.
Μηριόνης δ᾿ ἀπιόντος ἵει χαλκήρε᾿ ὀϊστόν,
καί ῥ᾿ ἔβαλε γλουτὸν κάτα δεξιόν· αὐτὰρ ὀϊστὸς
ἀντικρὺ κατὰ κύστιν ὑπ᾿ ὀστέον ἐξεπέρησεν.
ἑζόμενος δὲ κατ᾿ αὖθι φίλων ἐν χερσὶν ἑταίρων
θυμὸν ἀποπνείων, ὥς τε σκώληξ ἐπὶ γαίῃ
κεῖτο ταθείς· ἐκ δ᾿ αἷμα μέλαν ῥέε, δεῦε δὲ γαῖαν.
τὸν μὲν Παφλαγόνες μεγαλήτορες ἀμφεπένοντο,
ἐς δίφρον δ᾿ ἀνέσαντες ἄγον προτὶ Ἴλιον ἱρὴν
ἀχνύμενοι· μετὰ δέ σφι πατὴρ κίε δάκρυα λείβων,
ποινὴ δ᾿ οὔ τις παιδὸς ἐγίγνετο τεθνηῶτος.
Τοῦ δὲ Πάρις μάλα θυμὸν ἀποκταμένοιο χολώθη·
ξεῖνος γάρ οἱ ἔην πολέσιν μετὰ Παφλαγόνεσσι·
τοῦ ὅ γε χωόμενος προΐει χαλκήρε᾿ ὀϊστόν.
ἦν δέ τις Εὐχήνωρ Πολυΐδου μάντιος υἱὸς
ἀφνειός τ᾿ ἀγαθός τε Κορινθόθι οἰκία ναίων,
ὅς ῥ᾿ εὖ εἰδὼς κῆρ᾿ ὀλοὴν ἐπὶ νηὸς ἔβαινε·
πολλάκι γάρ οἱ ἔειπε γέρων ἀγαθὸς Πολύϊδος
νούσῳ ὑπ᾿ ἀργαλέῃ φθίσθαι οἷς ἐν μεγάροισιν,
ἢ μετ᾿ Ἀχαιῶν νηυσὶν ὑπὸ Τρώεσσι δαμῆναι·
τώ ῥ᾿ ἅμα τ᾿ ἀργαλέην θωὴν ἀλέεινεν Ἀχαιῶν
νοῦσόν τε στυγερήν, ἵνα μὴ πάθοι ἄλγεα θυμῷ.
τὸν βάλ᾿ ὑπὸ γναθμοῖο. καὶ οὔατος· ὦκα δὲ θυμὸς
ᾤχετ᾿ ἀπὸ μελέων, στυγερὸς δ᾿ ἄρα μιν σκότος εἷλεν.
Ὣς οἳ μὲν μάρναντο δέμας πυρὸς αἰθομένοιο·
Ἕκτωρ δ᾿ οὐκ ἐπέπυστο Διῒ φίλος, οὐδέ τι ᾔδη
ὅττί ῥά οἱ νηῶν ἐπ᾿ ἀριστερὰ δῃϊόωντο
λαοὶ ὑπ᾿ Ἀργείων. τάχα δ᾿ ἂν καὶ κῦδος Ἀχαιῶν

Tabăr-asupră-i al lui Pilemenes fecior Harpalion,
Care veni să se bată la Troia urmându-și pe tata,
Un căpitan, dar el nu se întoarse-n iubita sa țară.
El pe Menelau de aproape în scut îl plesnește la mijloc,
Sulița-i însă abia-i scrijeli învelișul de aramă;
De asta se trage-ndărăt la ai săi și, fugind de pieire,
Ochii își plimbă rotiș temându-se de-o lovitură.
Dar Merione, când el se dă-n lături, l-ațintă cu arcul
Și-l săgetează în bucă la dreapta. Intrându-i acolo,
Trece săgeata-i de aramă sub os și bășica-i străpunge.
Stă pe loc Harpalion și în brațele soților dându-și
Sufletul, lat se întinde și zace pe jos ca un vierme;
Șuruie sângele-i negru din rană și udă pământul.
Vrednici tovarăși de-ai lui Paflagonii-ngrijiră de dânsul;
Plini de mâhnire luându-l în car îl porniră la Troia.
Tata-i cu fața brăzdată de lacrimi pășea între dânșii,
Însă cu plânsul el nu mai putea să-și învie feciorul.
Paris se supără foarte de-a lui Harpalion răposare,
Fuse doar în Paflagonia adeseori oaspe la dânsul,
Și-nvinețit de necaz se aține și trage cu arcul.
Fost-a de neam și bogat, născut din Polid ghicitorul,
Unul cu casa-n Corint, Euhenor. Știa el că-i fuse
Scris ca să cadă-n război, dar totuși plecase la Troia,
Pentru c-adesea bătrânul său tată-l vestise zicându-i,
Dacă rămâne pe-acasă, muri-va de-o boală haină;
Dacă el pleacă-n corăbii, ucis o să fie la Troia.
Dar se feri de ponosul Aheilor și de lingoare,
Teamă fiindu-i de chin, și se duse. Dar iat-acum Paris,
L-a săgetat sub ureche prin falcă: în clipă, a lui vlagă
Din mădulări i s-a stors și pe ochi i se scurse-ntuneric.
Astfel de o parte și alta se tot războiau ca pârjolul.
Hector, nimic nu știa într-aceea și nici auzise
Că-nghesuiți de Danai în aripa stângă, Troienii
Cad cotropiți de mulțime și gata sunt chiar să le lase

ἔπλετο· τοῖος γὰρ γαιήοχος ἐννοσίγαιος
ὄτρυν᾽ Ἀργείους, πρὸς δὲ σθένει αὐτὸς ἄμυνεν·
ἀλλ᾽ ἔχεν ᾗ τὰ πρῶτα πύλας καὶ τεῖχος ἐσᾶλτο
ῥηξάμενος Δαναῶν πυκινὰς στίχας ἀσπιστάων,
ἔνθ᾽ ἔσαν Αἴαντός τε νέες καὶ Πρωτεσιλάου
θῖν᾽ ἔφ᾽ ἁλὸς πολιῆς εἰρυμέναι· αὐτὰρ ὕπερθε
τεῖχος ἐδέδμητο χθαμαλώτατον, ἔνθα μάλιστα
ζαχρηεῖς γίγνοντο μάχῃ αὐτοί τε καὶ ἵπποι.
  Ἔνθα δὲ Βοιωτοὶ καὶ Ἰάονες ἑλκεχίτωνες
Λοκροὶ καὶ Φθῖοι καὶ φαιδιμόεντες Ἐπειοὶ
σπουδῇ ἐπαΐσσοντα νεῶν ἔχον, οὐδὲ δύναντο
ὦσαι ἀπὸ σφείων φλογὶ εἴκελον Ἕκτορα δῖον
οἳ μὲν Ἀθηναίων προλελεγμένοι· ἐν δ᾽ ἄρα τοῖσιν
ἦρχ᾽ υἱὸς Πετεῶο Μενεσθεύς, οἳ δ᾽ ἅμ᾽ ἕποντο
Φείδας τε Στιχίος τε Βίας τ᾽ ἐΰς· αὐτὰρ Ἐπειῶν
Φυλεΐδης τε Μέγης Ἀμφίων τε Δρακίος τε,
πρὸ Φθίων δὲ Μέδων τε μενεπτόλεμός τε Ποδάρκης.
ἤτοι ὃ μὲν νόθος υἱὸς Ὀϊλῆος θείοιο
ἔσκε Μέδων Αἴαντος ἀδελφεός· αὐτὰρ ἔναιεν
ἐν Φυλάκῃ γαίης ἄπο πατρίδος ἄνδρα κατακτὰς
γνωτὸν μητρυιῆς Ἐριώπιδος, ἣν ἔχ᾽ Ὀϊλεύς·
αὐτὰρ ὃ Ἰφίκλοιο πάϊς τοῦ Φυλακίδαο.
οἳ μὲν πρὸ Φθίων μεγαθύμων θωρηχθέντες
ναῦφιν ἀμυνόμενοι μετὰ Βοιωτῶν ἐμάχοντο·
Αἴας δ᾽ οὐκέτι πάμπαν Ὀϊλῆος ταχὺς υἱὸς
ἵστατ᾽ ἀπ᾽ Αἴαντος Τελαμωνίου οὐδ᾽ ἠβαιόν,
ἀλλ᾽ ὥς τ᾽ ἐν νειῷ βόε οἴνοπε πηκτὸν ἄροτρον
ἶσον θυμὸν ἔχοντε τιταίνετον· ἀμφὶ δ᾽ ἄρά σφι
πρυμνοῖσιν κεράεσσι πολὺς ἀνακηκίει ἱδρώς·
τὼ μέν τε ζυγὸν οἶον ἐΰξοον ἀμφὶς ἐέργει
ἱεμένω κατὰ ὦλκα· τέμει δέ τε τέλσον ἀρούρης·
ὣς τὼ παρβεβαῶτε μάλ᾽ ἕστασαν ἀλλήλοιιν.
ἀλλ᾽ ἤτοι Τελαμωνιάδῃ πολλοί τε καὶ ἐσθλοὶ
λαοὶ ἕπονθ᾽ ἕταροι, οἵ οἱ σάκος ἐξεδέχοντο

Și biruința; așa-i ajutase pe-Ahei cu îndemnul,
Ba și el însuși zorind cu armele, zeul Poseidon.
  Hector sta încă pe unde sărind peste zid și pe poartă
El năvălise, când sparse ale Aheilor cete-ndesite,
Unde s-aflau a lui Aias și Protesilaos corăbii
Trase pe marginea mării albastre, și scund era foarte
Zidul pe-aproape, mai sus. Pe-acolo mai tare-ncleștată,
Crâncenă e războirea-ntre ei în telegi și pedeștri,
Luptă Ionii acei cu strai lung și Beoții alături,
Locrii, Ftienii, Epeii cei falnici și tot spre corăbii
Calea furtunii lui Hector ațin. Dar cu toată trudirea
Nu-l pot abate pe el care vine năprasnic ca focul.
Atenienii-i țin piept, tot oameni aleși sub porunca
Lui Menesteu, care acolo se bate ajutat de fruntașii
Fidas și Stihiu și Bias destoinicul. Stau și Epeii
Toți sub porunca lui Drahiu, Amfion și Meges Filidul,
Medon e capul ftienilor și războiosul Podarches,
Frate cu Aias cel iute, dar nu dintr-o mamă e Medon
Cel din Oileus născut. Din țară-i plecat el departe,
Casa și-avea în Filache, căci el omorâse pe unul
Frate de-al Etiopidei, al vitregei mame a lui Medon;
Filacianul Ificle i-a fost lui Podarches părinte.
Dânșii cu armele-n capul oștirii viteze din Ftia,
Vasele lor străjuind, dau piept cu Beoții alături.
  Aias cel bun de picior, Oilidul, stă veșnic pe lângă
Aias Telamonianul și nu-l părăsește o clipă.
Cum în pământ țelinos, la fel opintindu-se, plugul
Trainic îl trag doi murgani, de le curge-ntre coarne pe frunte
Râu de sudori, și nimic nu-i desparte pe ei fără numai
Jugul cel bine cioplit, când umblă pereche pe brazdă,
Țarina-ntr-una cu fierul tăind-o, tot astfel voinicii
Stau îndârjiți amândoi și-alăturea luptă de-a pururi.
Aias cel mare urmat e de-o mână de vrednici tovarăși,
Care pe rând îi tot poartă, pe spate luând, uriașa-i

ὁππότε μιν κάματός τε καὶ ἱδρὼς γούναθ᾽ ἵκοιτο.
οὐδ᾽ ἄρ᾽ Ὀϊλιάδῃ μεγαλήτορι Λοκροὶ ἕποντο·
οὐ γάρ σφι σταδίῃ ὑσμίνῃ μίμνε φίλον κῆρ·
οὐ γὰρ ἔχον κόρυθας χαλκήρεας ἱπποδασείας,
οὐδ᾽ ἔχον ἀσπίδας εὐκύκλους καὶ μείλινα δοῦρα,
ἀλλ᾽ ἄρα τόξοισιν καὶ ἐϋστρεφεῖ οἰὸς ἀώτῳ
Ἴλιον εἰς ἅμ᾽ ἕποντο πεποιθότες, οἷσιν ἔπειτα
ταρφέα βάλλοντες Τρώων ῥήγνυντο φάλαγγας·
δή ῥα τόθ᾽ οἱ μὲν πρόσθε σὺν ἔντεσι δαιδαλέοισι
μάρναντο Τρωσίν τε καὶ Ἕκτορι χαλκοκορυστῇ,
οἱ δ᾽ ὄπιθεν βάλλοντες ἐλάνθανον· οὐδέ τι χάρμης
Τρῶες μιμνήσκοντο· συνεκλόνεον γὰρ ὀϊστοί.
Ἔνθά κε λευγαλέως νηῶν ἄπο καὶ κλισιάων
Τρῶες ἐχώρησαν προτὶ Ἴλιον ἠνεμόεσσαν,
εἰ μὴ Πουλυδάμας θρασὺν Ἕκτορα εἶπε παραστάς·
Ἕκτορ ἀμήχανός ἐσσι παραρρητοῖσι πιθέσθαι.
οὕνεκά τοι περὶ δῶκε θεὸς πολεμήϊα ἔργα
τοὔνεκα καὶ βουλῇ ἐθέλεις περιίδμεναι ἄλλων·
ἀλλ᾽ οὔ πως ἅμα πάντα δυνήσεαι αὐτὸς ἑλέσθαι.
ἄλλῳ μὲν γὰρ ἔδωκε θεὸς πολεμήϊα ἔργα,
ἄλλῳ δ᾽ ὀρχηστύν, ἑτέρῳ κίθαριν καὶ ἀοιδήν,
ἄλλῳ δ᾽ ἐν στήθεσσι τιθεῖ νόον εὐρύοπα Ζεὺς
ἐσθλόν, τοῦ δέ τε πολλοὶ ἐπαυρίσκοντ᾽ ἄνθρωποι,
καί τε πολέας ἐσάωσε, μάλιστα δὲ καὐτὸς ἀνέγνω.
αὐτὰρ ἐγὼν ἐρέω ὥς μοι δοκεῖ εἶναι ἄριστα·
πάντῃ γάρ σε περὶ στέφανος πολέμοιο δέδηε·
Τρῶες δὲ μεγάθυμοι ἐπεὶ κατὰ τεῖχος ἔβησαν
οἱ μὲν ἀφεστᾶσιν σὺν τεύχεσιν, οἱ δὲ μάχονται
παυρότεροι πλεόνεσσι κεδασθέντες κατὰ νῆας.
ἀλλ᾽ ἀναχασσάμενος κάλει ἐνθάδε πάντας ἀρίστους·
ἔνθεν δ᾽ ἂν μάλα πᾶσαν ἐπιφρασσαίμεθα βουλὴν
ἤ κεν ἐνὶ νήεσσι πολυκλήϊσι πέσωμεν
αἴ κ᾽ ἐθέλῃσι θεὸς δόμεναι κράτος, ἦ κεν ἔπειτα
πὰρ νηῶν ἔλθωμεν ἀπήμονες. ἦ γὰρ ἔγωγε

Pavăză, când e la harță topit de sudori și de trudă,
Aias Oilidul sta singur și n-avea pe Locri cu dânsul,
Nu-i erau doară ostașii făcuți pe bătaie de aproape,
N-aveau nici coifuri de acioaie cu creste de tuiuri, nici scuturi
Tari și frumos cercuite, nici suliți durate din frasin;
Dânșii veniseră-n Troia cu el bizuindu-se-n arcuri
Și-n răsucitele praștii din lână de oaie, cu care
Locrii mereu azvârlind, spărgeau a Troienilor rânduri.
Oastea lui Aias cel mare cu armele bine lucrate,
Se-ncăiera cu Troienii în față, ba chiar și cu Hector,
Locrii în urmă stăteau și chiteau pe furiș, iar Troienii,
De lovituri buimăciți, abia mai puteau să se miște
Și rușinos în risipă fugind de la case și corturi,
Ei s-ar fi dat înapoi spre troiana, vântoasa cetate,
Dar a venit Polidamas și-a zis avântosului Hector:
„Hei, că pe tine de fel nu te-nduplecă-ndemnul și vorba.
Oare fiindcă făcutu-te-au zeii mai vrednic în arme,
Vrei tu să-ntreci pe ceilalți cu priceperea ta și cu sfatul?
Nu vei putea nicidecum să le ai împreună pe toate,
Zeii meniră ca unul să fie mai bun de războaie,
Altul la jocul de horă și altul la viers și-alăută,
Și altuia Zeus atotvăzătorul i-a dat judecată,
Care la mulți folosește și multor-aduce scăpare,
Și-ndeosebi prețuită-i de oricine-i cu darul acesta.
Eu îți voi spune deschis ce socot că e foarte cu cale:
Jur împrejur ca o roată de foc te încinge războiul,
Iar inimoșii Troieni, de când peste zid năvăliră,
Unii cu armele stau deoparte, iar alții se luptă
Tot mai puțini cu mai mulți, fiind risipiți la corăbii.
Du-te tu însă-napoi și cheamă pe-aici căpitanii,
Toți să ne punem la sfat, să luăm hotărâre deplină:
Da-vom noi oare pe loc năvală spre-Ahei la corăbii,
Dacă prii-ne-vor zeii; ori fără de pierdere, teferi
De la corăbii ne-om da înapoi. Eu mă tem că Danaii

δείδω μὴ τὸ χθιζὸν ἀποστήσωνται Ἀχαιοὶ
χρεῖος, ἐπεὶ παρὰ νηυσὶν ἀνὴρ ἆτος πολέμοιο
μίμνει, ὃν οὐκέτι πάγχυ μάχης σχήσεσθαι ὀΐω.
Ὣς φάτο Πουλυδάμας, ἅδε δ᾽ Ἕκτορι μῦθος ἀπήμων,
αὐτίκα δ᾽ ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Πουλυδάμα σὺ μὲν αὐτοῦ ἐρύκακε πάντας ἀρίστους,
αὐτὰρ ἐγὼ κεῖσ᾽ εἶμι καὶ ἀντιόω πολέμοιο·
αἶψα δ᾽ ἐλεύσομαι αὖτις ἐπὴν εὖ τοῖς ἐπιτείλω.
Ἦ ῥα, καὶ ὁρμήθη ὄρεϊ νιφόεντι ἐοικὼς
κεκλήγων, διὰ δὲ Τρώων πέτετ᾽ ἠδ᾽ ἐπικούρων.
οἳ δ᾽ ἐς Πανθοΐδην ἀγαπήνορα Πουλυδάμαντα
πάντες ἐπεσσεύοντ᾽, ἐπεὶ Ἕκτορος ἔκλυον αὐδήν.
αὐτὰρ ὃ Δηΐφοβόν τε βίην θ᾽ Ἑλένοιο ἄνακτος
Ἀσιάδην τ᾽ Ἀδάμαντα καὶ Ἄσιον Ὑρτάκου υἱὸν
φοίτα ἀνὰ προμάχους διζήμενος, εἴ που ἐφεύροι.
τοὺς δ᾽ εὗρ᾽ οὐκέτι πάμπαν ἀπήμονας οὐδ᾽ ἀνολέθρους·
ἀλλ᾽ οἳ μὲν δὴ νηυσὶν ἔπι πρυμνῇσιν Ἀχαιῶν
χερσὶν ὑπ᾽ Ἀργείων κέατο ψυχὰς ὀλέσαντες,
οἳ δ᾽ ἐν τείχει ἔσαν βεβλημένοι οὐτάμενοί τε.
τὸν δὲ τάχ᾽ εὗρε μάχης ἐπ᾽ ἀριστερὰ δακρυοέσσης
δῖον Ἀλέξανδρον Ἑλένης πόσιν ἠϋκόμοιο
θαρσύνονθ᾽ ἑτάρους καὶ ἐποτρύνοντα μάχεσθαι,
ἀγχοῦ δ᾽ ἱστάμενος προσέφη αἰσχροῖς ἐπέεσσι·
Δύσπαρι εἶδος ἄριστε γυναιμανὲς ἠπεροπευτὰ
ποῦ τοι Δηΐφοβός τε βίη θ᾽ Ἑλένοιο ἄνακτος
Ἀσιάδης τ᾽ Ἀδάμας ἠδ᾽ Ἄσιος Ὑρτάκου υἱός;
ποῦ δέ τοι Ὀθρυονεύς; νῦν ὤλετο πᾶσα κατ᾽ ἄκρης
Ἴλιος αἰπεινή· νῦν τοι σῶς αἰπὺς ὄλεθρος.
Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπεν Ἀλέξανδρος θεοειδής·
Ἕκτορ ἐπεί τοι θυμὸς ἀναίτιον αἰτιάασθαι,
ἄλλοτε δή ποτε μᾶλλον ἐρωῆσαι πολέμοιο
μέλλω, ἐπεὶ οὐδ᾽ ἐμὲ πάμπαν ἀνάλκιδα γείνατο μήτηρ·
ἐξ οὗ γὰρ παρὰ νηυσὶ μάχην ἤγειρας ἑταίρων,

Vor înadins să răzbune bătaia ce ieri suferiră.
Văd că pe-aproape de vase stă tot ahtiat după luptă
Unul de-ai lor, care n-o să se lase cu una cu două.”
Zice, iar Hector, primindu-i voios sănătoasa povață,
Repede sare din chelnă cu toat-armătura pe dânsul
Și se grăbește spre el, rostindu-i cuvinte ce zboară:
„Tu, Polidamas, oprește-mi aicea pe toți căpitanii.
Eu mă voi duce pe acolo și parte-oi lua la bătaie;
Pune-voi totul la cale și iute mă-ntorc dup-aceea.”
Zice, și-nalt ca un munte noros se răpede viteazul,
Strigă și zboară-ntre oștile lui și-ajutoarele-i multe.
Cum auziră al lui glas, zoriră să vie cu toții
Spre Polidamas bărbatul, odrasl-a lui Pantus. Iar Hector
Merge și caută printre oștenii din frunte, să afle
Pe Deifob și pe fiul voinic al lui Priam, Helenos
Și pe-Asiades Adamas și pe-Asios Hirtacianul.
Parte-i găsi el răniți și pe alții uciși la bătaie,
Unde căzuseră-n harțele lui cu Danaii, și-acuma
Fără suflare zăceau înainte la vasele-ahee;
Parte stăteau în cetate răniți de săgeți și de suliți.
Hector îndată la stânga bătăii dădu peste Paris,
Viță de zei, Alexandru, bărbatul frumoasei Elena;
Oastea el și-o-mbărbăta și o tot îndemna la bătaie.
Merse pe-aproape de el și-i zise cuvinte de ocară:
„Paris, nevrednice, tu, numai chipu-i de tine, muierce!
Unde ni-s frații acum, Deifob și voinicul Helenos,
Și Asiades Adamas și Asios Hirtacianul?
Unde ni-i Otrioneu? Din Troia cea-naltă de-acuma
Praf și cenușă s-alege, și tu vei pieri de năprasnă.”
Cel mai frumos al lui Priam fecior Alexandru-i răspunse:
„Hector, învinui ușor pe un om care n-are vreo vină;
Poate cândva oi fi fost lăsător și codit la bătaie,
Nu m-a făcut însă maica de tot nerăzboinic pe mine.
Iată, de când spre corăbii la lupt-ai mânat pe ai noștri,

ἐκ τοῦ δ᾽ ἐνθάδ᾽ ἐόντες ὁμιλέομεν Δαναοῖσι
νωλεμέως· ἕταροι δὲ κατέκταθεν οὓς σὺ μεταλλᾷς.
οἴω Δηΐφοβός τε βίη θ᾽ Ἑλένοιο ἄνακτος
οἴχεσθον, μακρῇσι τετυμμένω ἐγχείῃσιν
ἀμφοτέρω κατὰ χεῖρα· φόνον δ᾽ ἤμυνε Κρονίων.
νῦν δ᾽ ἄρχ᾽ ὅππῃ σε κραδίη θυμός τε κελεύει·
ἡμεῖς δ᾽ ἐμμεμαῶτες ἅμ᾽ ἑψόμεθ᾽, οὐδέ τί φημι
ἀλκῆς δευήσεσθαι, ὅση δύναμίς γε πάρεστι.
πὰρ δύναμιν δ᾽ οὐκ ἔστι καὶ ἐσσύμενον πολεμίζειν.
Ὣς εἰπὼν παρέπεισεν ἀδελφειοῦ φρένας ἥρως·
βὰν δ᾽ ἴμεν ἔνθα μάλιστα μάχη καὶ φύλοπις ἦεν
ἀμφί τε κεβριόνην καὶ ἀμύμονα Πουλυδάμαντα
Φάλκην Ὀρθαῖόν τε καὶ ἀντίθεον Πολυφήτην
Πάλμύν τ᾽ Ἀσκάνιόν τε Μόρυν θ᾽ υἷ᾽ Ἱπποτίωνος,
οἵ ῥ᾽ ἐξ Ἀσκανίης ἐριβώλακος ἦλθον ἀμοιβοὶ
ἠοῖ τῇ προτέρῃ· τότε δὲ Ζεὺς ὦρσε μάχεσθαι.
οἳ δ᾽ ἴσαν ἀργαλέων ἀνέμων ἀτάλαντοι ἀέλλῃ,
ἥ ῥά θ᾽ ὑπὸ βροντῆς πατρὸς Διὸς εἶσι πέδον δέ,
θεσπεσίῳ δ᾽ ὁμάδῳ ἁλὶ μίσγεται, ἐν δέ τε πολλὰ
κύματα παφλάζοντα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης
κυρτὰ φαληριόωντα, πρὸ μέν τ᾽ ἄλλ᾽, αὐτὰρ ἐπ᾽ ἄλλα·
ὣς Τρῶες πρὸ μὲν ἄλλοι ἀρηρότες, αὐτὰρ ἐπ᾽ ἄλλοι,
χαλκῷ μαρμαίροντες ἅμ᾽ ἡγεμόνεσσιν ἕποντο.
Ἕκτωρ δ᾽ ἡγεῖτο βροτολοιγῷ ἶσος Ἄρηϊ
Πριαμίδης· πρόσθεν δ᾽ ἔχεν ἀσπίδα πάντοσ᾽ ἐΐσην
ῥινοῖσιν πυκινήν, πολλὸς δ᾽ ἐπελήλατο χαλκός·
ἀμφὶ δέ οἱ κροτάφοισι φαεινὴ σείετο πήληξ.
πάντῃ δ᾽ ἀμφὶ φάλαγγας ἐπειρᾶτο προποδίζων,
εἴ πώς οἱ εἴξειαν ὑπασπίδια προβιβῶντι·
ἀλλ᾽ οὐ σύγχει θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν Ἀχαιῶν.
Αἴας δὲ πρῶτος προκαλέσσατο μάκρα βιβάσθων·
δαιμόνιε σχεδὸν ἐλθέ· τί ἢ δειδίσσεαι αὔτως
Ἀργείους; οὔ τοί τι μάχης ἀδαήμονές εἰμεν,
ἀλλὰ Διὸς μάστιγι κακῇ ἐδάμημεν Ἀχαιοί.

N-am pregetat nici o clipă, ba tot ne-am bătut cu vrăjmașii.
Însă căzură vitejii acei după care tu umbli,
Doar Deifob, și Helenos sunt teferi; s-au dus spre cetate,
După ce fură din lance răniți amândoi pe la mână;
Dânșii avură norocul să-i apere mila din slavă.
Hai, tu pornește-nainte, pe unde ți-i voia și-ndemnul;
Grabnic urma-te-vom noi, și fii tu pe pace, că nimeni
Nu va slăbi din opint, ci după puteri ne vom bate;
Peste putere să lupți zadarnic îți este încordul."
Fratelui asta rostind, ușor îl înduplecă Paris.
Dânșii pornesc dup-aceea pe unde e-n toi bătălia,
Unde lupta Chebrione și-alesul bărbat Polidamas,
Falke, Orteu și alături de el ca un zeu Polifete,
Moris, Ascaniu și Palmis, odraslele lui Hipotion:
Numai de-o zi din Ascania dânșii veniseră-n Troia
Altora locul să ia, și-acum Zeus în valmă-i împinse.
Toți laolaltă porneau, ca un vifor de aprige vânturi
Care, de tunet silite, se lasă de sus pe câmpie
Și-nfricoșat vâjâind s-aruncă pe mare și-acolo
Mii de talazuri în clocot se-nalță din vuietul mării,
Spumegă și se boltesc și rânduri gonesc după rânduri;
Astfel acuma lucind în arme de-aramă Troienii
Unii tot vin înglotiți după alții urmând căpitanii.
Vijelios ca și Ares, al lumii călău, înaintea
Gloatei troiene dă Hector năvală țiindu-și în față
Scutul rotat cel de piele de bou ferecată-n aramă;
Chivăra lucie groaznic îi tot tremura pe la tâmple.
El pretutindeni umbla ispitind pe dușmani ca să vadă
Nu cumva s-or speria, dacă el le răsare cu scutul,
Totuși netulburi de teamă steteau înainte-i Aheii.
Aias întâiul mergea cu pași mari și-l chema la bătaie:
„Vin' mai aproape, tu, Hector. Sărace de tine, ce cauți
Geaba pe noi să ne sperii? Nu suntem copii la războaie;
Nu ne-a bătut fără numai amarnicul bici al lui Zeus.

ἦ θήν πού τοι θυμὸς ἐέλπεται ἐξαλαπάξειν
νῆας· ἄφαρ δέ τε χεῖρες ἀμύνειν εἰσὶ καὶ ἡμῖν.
ἦ κε πολὺ φθαίη εὖ ναιομένη πόλις ὑμὴ
χερσὶν ὑφ᾽ ἡμετέρῃσιν ἁλοῦσά τε περθομένη τε.
σοὶ δ᾽ αὐτῷ φημὶ σχεδὸν ἔμμεναι ὁππότε φεύγων
ἀρήσῃ Διὶ πατρὶ καὶ ἄλλις ἀθανάτοισι
θάσσονας ἰρήκων ἔμεναι καλλίτριχας ἵππους,
οἵ σε πόλιν δ᾽ οἴσουσι κονίοντες πεδίοιο.
  Ὣς ἄρα οἱ εἰπόντι ἐπέπτατο δεξιὸς ὄρνις
αἰετὸς ὑψιπέτης· ἐπὶ δ᾽ ἴαχε λαὸς Ἀχαιῶν
θάρσυνος οἰωνῷ· ὃ δ᾽ ἀμείβετο φαίδιμος Ἕκτωρ·
Αἶαν ἁμαρτοεπὲς βουγάϊε ποῖον ἔειπες·
εἰ γὰρ ἐγὼν οὕτω γε Διὸς πάϊς αἰγιόχοιο
εἴην ἤματα πάντα, τέκοι δέ με πότνια Ἥρη,
τιοίμην δ᾽ ὡς τίετ᾽ Ἀθηναίη καὶ Ἀπόλλων,
ὡς νῦν ἡμέρη ἥδε κακὸν φέρει Ἀργείοισι
πᾶσι μάλ᾽, ἐν δὲ σὺ τοῖσι πεφήσεαι, αἴ κε ταλάσσῃς
μεῖναι ἐμὸν δόρυ μακρόν, ὅ τοι χρόα λειριόεντα
δάψει· ἀτὰρ Τρώων κορέεις κύνας ἠδ᾽ οἰωνοὺς
δημῷ καὶ σάρκεσσι πεσὼν ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν.
  Ὣς ἄρα φωνήσας ἡγήσατο· τοὶ δ᾽ ἅμ᾽ ἕποντο
ἠχῇ θεσπεσίῃ, ἐπὶ δ᾽ ἴαχε λαὸς ὄπισθεν.
Ἀργεῖοι δ᾽ ἑτέρωθεν ἐπίαχον, οὐδὲ λάθοντο
ἀλκῆς, ἀλλ᾽ ἔμενον Τρώων ἐπιόντας ἀρίστους.
ἠχὴ δ᾽ ἀμφοτέρων ἵκετ᾽ αἰθέρα καὶ Διὸς αὐγάς.

Poate te-i fi mângâind cu nădejdea că vasele noastre
Vei potopi, dar și noi avem brațe spre-a lor apărare.
Ba mai curând mi se pare că bine-zidita cetate
Noi vom lua, de pe fața pământului noi o vom șterge.
Deci te vestesc că s-apropie vremea când tu, luând fuga,
Rugă fierbinte rosti-vei cereștilor zei tuturora,
Mult mai ușori decât șoimii să-ți facă la drum telegarii,
Care într-un nour de praf de pe câmp te vor duce la Troia."
  Asta i-a zis, iar la dreapta deasupra-i o pasăre zboară,
Vultur în slăvi rotitor, și chiuie veseli Aheii,
Piaza cea bună zărind. Iar falnicul Hector răspunde:
  „Aias, flecarule, lăudărosule! Ce fel grăit-ai?
Dacă-ntr-atât aș fi eu dumerit că sunt fiul lui Zeus
Cel viforos și că mamă mi-e doamna-i, ca-n zilele toate
Cinste din partea mulțimii să am ca și Atena și Febos;
Cum ca lumina-i de limpede azi că pieri-vor Aheii
Toți de istov și tu însuți alături de ei, de te bizui
Sulița-mi lungă să-nfrunți. O să-ți sfâșie neteda piele
Și, răsturnat la corăbii, cu carnea-ți curând și cu seul
Tu sătura-vei vultanii și corbii și câinii din Troia."
  Asta striga, și-nainte pornind îl urmară cu vuiet
Strașnic ai lui împrejur și gloata urla după dânșii;
Dar chioteau și Danaii și nu mai slăbeau în putere,
Ci așteptau să dea piept cu vitejii din Troia, și vuiet
Groaznic de o parte și alta ajungea în văzduh până-n slavă.

ΙΛΙΑΔΟΣ Ξ

Νέστορα δ᾽ οὐκ ἔλαθεν ἰαχὴ πίνοντά περ ἔμπης,
ἀλλ᾽ Ἀσκληπιάδην ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
φράζεο δῖε Μαχᾶον ὅπως ἔσται τάδε ἔργα·
μείζων δὴ παρὰ νηυσὶ βοὴ θαλερῶν αἰζηῶν.
ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν πῖνε καθήμενος αἴθοπα οἶνον
εἰς ὅ κε θερμὰ λοετρὰ ἐϋπλόκαμος Ἑκαμήδη
θερμήνῃ καὶ λούσῃ ἄπο βρότον αἱματόεντα·
αὐτὰρ ἐγὼν ἐλθὼν τάχα εἴσομαι ἐς περιωπήν.
Ὣς εἰπὼν σάκος εἷλε τετυγμένον υἷος ἑοῖο
κείμενον ἐν κλισίῃ Θρασυμήδεος ἱπποδάμοιο
χαλκῷ παμφαῖνον· ὃ δ᾽ ἔχ᾽ ἀσπίδα πατρὸς ἑοῖο.
εἵλετο δ᾽ ἄλκιμον ἔγχος ἀκαχμένον ὀξέϊ χαλκῷ,
στῆ δ᾽ ἐκτὸς κλισίης, τάχα δ᾽ εἴσιδεν ἔργον ἀεικὲς
τοὺς μὲν ὀρινομένους, τοὺς δὲ κλονέοντας ὄπισθε
Τρῶας ὑπερθύμους· ἐρέριπτο δὲ τεῖχος Ἀχαιῶν.
ὡς δ᾽ ὅτε πορφύρῃ πέλαγος μέγα κύματι κωφῷ
ὀσσόμενον λιγέων ἀνέμων λαιψηρὰ κέλευθα
αὔτως, οὐδ᾽ ἄρα τε προκυλίνδεται οὐδετέρωσε,
πρίν τινα κεκριμένον καταβήμεναι ἐκ Διὸς οὖρον,
ὣς ὃ γέρων ὅρμαινε δαϊζόμενος κατὰ θυμὸν
διχθάδι᾽, ἢ μεθ᾽ ὅμιλον ἴοι Δαναῶν ταχυπώλων,
ἦε μετ᾽ Ἀτρεΐδην Ἀγαμέμνονα ποιμένα λαῶν.
ὧδε δέ οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι
βῆναι ἐπ᾽ Ἀτρεΐδην. οἳ δ᾽ ἀλλήλους ἐνάριζον
μαρνάμενοι· λάκε δέ σφι περὶ χροῒ χαλκὸς ἀτειρὴς
νυσσομένων ξίφεσίν τε καὶ ἔγχεσιν ἀμφιγύοισι.
Νέστορι δὲ ξύμβληντο διοτρεφέες βασιλῆες
πὰρ νηῶν ἀνιόντες ὅσοι βεβλήατο χαλκῷ
Τυδεΐδης Ὀδυσεύς τε καὶ Ἀτρεΐδης Ἀγαμέμνων.
πολλὸν γάρ ῥ᾽ ἀπάνευθε μάχης εἰρύατο νῆες

Cântul XIV

Țipătul celor învinși ia Nestor aminte din cortu-i,
Unde stătea la băut cu Mahaon, și-acestuia-i zice:
„Spune, mărite Mahaon, ce poate să fie acest vuiet?
Țipă voinicii mereu tot mai întețit la corăbii,
Șezi tu aicea pe loc și-n tihnă bea-ți vinul din cupă
Până ce apa-n căldare-ncropi-va pe foc Hecameda
Cea sprâncenată și are să-ți spele scursura de sânge;
Eu mă duc iute cu ochii să dau un ocol să văd ce e."
Zice și-apucă din cortu-i o pavăză meșteșugită,
Scânteietoare de aramă; e pavăza lui Trasimede,
Fiul său bun călăreț, că el pe-al lui Nestor o luase.
Prinde și țapăna lance cu vârf ascuțit de aramă
Și se răpede din cort și-ndată-i s-arată tot răul:
Vede pe-Ahei că se vântură și pe Troieni după dânșii
Falnici în iureșul lor, și-o năruitură tot zidul.
Cum se întunecă, lin încrețindu-se, întinderea mării
Dacă ea simte că vine și vâjâie vântul furtunii;
Nu se tălăzuie-ncoace și-ncolo, ci stă neurnită,
Până ce nu se dezlănțuie vântul deplin de la Zeus;
Astfel a stat socotind, cu mintea-i în două-mpărțită.
Nestor atunci se gândi dacă-i bine s-apuce prin oaste
Ori să dea fuga de-a dreptul la craiul Atrid Agamemnon.
Astfel în sine gândind, la urmă găsi mai cu cale
El s-o apuce spre-Atrid. Într-asta pe câmp luptătorii
Se omorau, zăngăneau armăturile lor ferecate,
Groaznic pălite de săbii și suliți cu capete două.
Dau peste Nestor atunci venind de la tabără craii
Care fusese răniți, Agamemnon, Tidid și Ulise,
Vasele lor fiind trase pe marginea mării albastre

θῖν᾽ ἔφ᾽ ἁλὸς πολιῆς· τὰς γὰρ πρώτας πεδίον δὲ
εἴρυσαν, αὐτὰρ τεῖχος ἐπὶ πρύμνῃσιν ἔδειμαν.
οὐδὲ γὰρ οὐδ᾽ εὐρύς περ ἐὼν ἐδυνήσατο πάσας
αἰγιαλὸς νῆας χαδέειν, στείνοντο δὲ λαοί·
τώ ῥα προκρόσσας ἔρυσαν, καὶ πλῆσαν ἁπάσης
ἠϊόνος στόμα μακρόν, ὅσον συνεέργαθον ἄκραι.
τώ ῥ᾽ οἵ γ᾽ ὀψείοντες ἀϋτῆς καὶ πολέμοιο
ἔγχει ἐρειδόμενοι κίον ἀθρόοι· ἄχνυτο δέ σφι
θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν. ὃ δὲ ξύμβλητο γεραιὸς
Νέστωρ, πτῆξε δὲ θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν Ἀχαιῶν.
τὸν καὶ φωνήσας προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
ὦ Νέστορ Νηληϊάδη μέγα κῦδος Ἀχαιῶν
τίπτε λιπὼν πόλεμον φθισήνορα δεῦρ᾽ ἀφικάνεις;
δείδω μὴ δή μοι τελέσῃ ἔπος ὄβριμος Ἕκτωρ,
ὥς ποτ᾽ ἐπηπείλησεν ἐνὶ Τρώεσσ᾽ ἀγορεύων
μὴ πρὶν πὰρ νηῶν προτὶ Ἴλιον ἀπονέεσθαι
πρὶν πυρὶ νῆας ἐνιπρῆσαι, κτεῖναι δὲ καὶ αὐτούς.
κεῖνος τὼς ἀγόρευε· τὰ δὴ νῦν πάντα τελεῖται.
ὢ πόποι ἦ ῥα καὶ ἄλλοι ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ
ἐν θυμῷ βάλλονται ἐμοὶ χόλον ὥς περ Ἀχιλλεὺς
οὐδ᾽ ἐθέλουσι μάχεσθαι ἐπὶ πρυμνῇσι νέεσσι.
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
ἦ δὴ ταῦτά γ᾽ ἑτοῖμα τετεύχαται, οὐδέ κεν ἄλλως
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης αὐτὸς παρατεκτήναιτο.
τεῖχος μὲν γὰρ δὴ κατερήριπεν, ᾧ ἐπέπιθμεν
ἄρρηκτον νηῶν τε καὶ αὐτῶν εἶλαρ ἔσεσθαι·
οἳ δ᾽ ἐπὶ νηυσὶ θοῇσι μάχην ἀλίαστον ἔχουσι
νωλεμές· οὐδ᾽ ἂν ἔτι γνοίης μάλα περ σκοπιάζων
ὁπποτέρωθεν Ἀχαιοὶ ὀρινόμενοι κλονέονται,
ὡς ἐπιμὶξ κτείνονται, ἀϋτὴ δ᾽ οὐρανὸν ἵκει.
ἡμεῖς δὲ φραζώμεθ᾽ ὅπως ἔσται τάδε ἔργα
εἴ τι νόος ῥέξει· πόλεμον δ᾽ οὐκ ἄμμε κελεύω
δύμεναι· οὐ γάρ πως βεβλημένον ἐστὶ μάχεσθαι.
Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·

Mult mai departe de luptă, iar cele dintâi spre câmpie
Date cu dosul erau și zidul venea dup-aceea.
Cât era malul de larg, el tot nu putea să le-ncapă
Vasele toate, și oastea pe-acolo era strâmtorată
De-asta și ei le trăseseră-n șiruri de trepte și-umplură
Gura cea lungă de mal între două muscele cuprinsă.
Craii, proptindu-se-n lănci, se duceau împreună să vadă
Ce-o fi cu țipătul de la război, că de-aceea și dânșii
Tare erau necăjiți, când iată cu Nestor în cale
Se întâlniră și, cum îl văzură, de teamă-nlemniră.
Dar mai întâi Agamemnon așa începu să-l întrebe:
„Tu Neleiene moș Nestor, a neamului mare mândrie,
Ce-ai părăsit bătălia și vii tu încoa spre corăbii?
Doamne, mi-e teamă să nu se întâmple ce eu auzit-am.
Cică la sfatul ce Hector avu oarecând cu Troienii
S-a lăudat că el n-o să se-ntoarcă-napoi în cetate
Până ce nu ne doboară și vasele nu ni le arde.
Asta le-a zis lor atunci și iată-mplinescu-se toate.
Vai mie, vai! Îmi dau seama, se vede c-ai noștri
Prinseră ciudă pe mine la fel ca Ahile, și nu vor
Piept să mai ție de-acum în tabără aici, la corăbii."
Dar lui Atrid Agamemnon a zis călărețul moș Nestor:
„Ceea ce spui e făcut și e gata. De acuma nici Zeus
Cel care bubuie-n nouri nimica nu poate să schimbe,
Iată surpat este zidul ce noi îl crezusem cu toții
Vaselor noastre și nouă un singur liman de scăpare,
Și la corăbii Troienii se luptă cu toată-ndârjirea
Neîncetat, și zadarnic iei seama, că nu poți ști bine
Unde-s anume răzbiți, de se vântură valmeș Aheii,
Cad pretutindeni și țipătul lor până-n slavă răzbate.
Dar să vedem între noi ce trebuie acuma să facem,
Poate ajuta-ne-va mintea. Din parte-mi eu nu-s de părere
Noi să mai mergem în toi, doar nu pot să lupte răniții."
Dar Agamemnon Atrid răspunde bătrânului astfel:

Νέστορ ἐπεὶ δὴ νηυσὶν ἔπι πρυμνῇσι μάχονται,
τεῖχος δ᾽ οὐκ ἔχραισμε τετυγμένον, οὐδέ τι τάφρος,
ᾗ ἔπι πολλὰ πάθον Δαναοί, ἔλποντο δὲ θυμῷ
ἄρρηκτον νηῶν τε καὶ αὐτῶν εἶλαρ ἔσεσθαι·
οὕτω που Διὶ μέλλει ὑπερμενέϊ φίλον εἶναι
νωνύμνους ἀπολέσθαι ἀπ᾽ Ἄργεος ἐνθάδ᾽ Ἀχαιούς.
ᾔδεα μὲν γὰρ ὅτε πρόφρων Δαναοῖσιν ἄμυνεν,
οἶδα δὲ νῦν ὅτε τοὺς μὲν ὁμῶς μακάρεσσι θεοῖσι
κυδάνει, ἡμέτερον δὲ μένος καὶ χεῖρας ἔδησεν.
ἀλλ᾽ ἄγεθ᾽ ὡς ἂν ἐγὼν εἴπω πειθώμεθα πάντες.
νῆες ὅσαι πρῶται εἰρύαται ἄγχι θαλάσσης
ἕλκωμεν, πάσας δὲ ἐρύσσομεν εἰς ἅλα δῖαν,
ὕψι δ᾽ ἐπ᾽ εὐνάων ὁρμίσσομεν, εἰς ὅ κεν ἔλθῃ
νὺξ ἀβρότη, ἢν καὶ τῇ ἀπόσχωνται πολέμοιο
Τρῶες· ἔπειτα δέ κεν ἐρυσαίμεθα νῆας ἁπάσας.
οὐ γάρ τις νέμεσις φυγέειν κακόν, οὐδ᾽ ἀνὰ νύκτα.
βέλτερον ὃς φεύγων προφύγῃ κακὸν ἠὲ ἁλώῃ.
  Τὸν δ᾽ ἄρ᾽ ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἀτρεΐδη ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων·
οὐλόμεν᾽ αἴθ᾽ ὤφελλες ἀεικελίου στρατοῦ ἄλλου
σημαίνειν, μὴ δ᾽ ἄμμιν ἀνασσέμεν, οἷσιν ἄρα Ζεὺς
ἐκ νεότητος ἔδωκε καὶ ἐς γῆρας τολυπεύειν
ἀργαλέους πολέμους, ὄφρα φθιόμεσθα ἕκαστος.
οὕτω δὴ μέμονας Τρώων πόλιν εὐρυάγυιαν
καλλείψειν, ἧς εἵνεκ᾽ ὀϊζύομεν κακὰ πολλά;
σίγα, μή τίς τ᾽ ἄλλος Ἀχαιῶν τοῦτον ἀκούσῃ
μῦθον, ὃν οὔ κεν ἀνήρ γε διὰ στόμα πάμπαν ἄγοιτο
ὅς τις ἐπίσταιτο ᾗσι φρεσὶν ἄρτια βάζειν
σκηπτοῦχός τ᾽ εἴη, καί οἱ πειθοίατο λαοὶ
τοσσοίδ᾽ ὅσσοισιν σὺ μετ᾽ Ἀργείοισιν ἀνάσσεις·
νῦν δέ σευ ὠνοσάμην πάγχυ φρένας, οἷον ἔειπες·
ὃς κέλεαι πολέμοιο συνεσταότος καὶ ἀϋτῆς
νῆας ἐϋσσέλμους ἅλαδ᾽ ἑλκέμεν, ὄφρ᾽ ἔτι μᾶλλον
Τρωσὶ μὲν εὐκτὰ γένηται ἐπικρατέουσί περ ἔμπης,

  „Dacă Troienii, moș Nestor, acuma se bat la corăbii
Și-ntru nimic nu ne-a fost în tabără zidul și șanțul,
Oricât de mult ne trudirăm și-avurăm nădejde-așa mare
C-au să ne fie adăpost și nouă și vaselor noastre,
Asta-i pesemne c-așa este data de sus, de la Zeus,
Jalnic să piară pe-aici Aheii, departe de țară.
Știu doar că el înainte sta gata mereu să ne ajute:
Văd îns-acuma că cinste dă numai dușmanilor noștri
Parc-ar fi zei și ne ferecă nouă și brațul și-avântul.
Hai dar cu toții să facem în felul cum eu vă voi spune:
Vasele toate ce s-află șirag înainte la mare,
Noi să le dăm peste-prund și să le împingem în apă
Și sub cătușe la larg să le ținem tot gata de fugă
Până la noapte, când poate-napoi se vor trage Troienii
Și vom putea de pe mal să dăm drumul și celor rămase;
Nu-i doar rușine să fugi la primejdie nici peste noapte:
Scapă cu fuga mai bine decât să te ajungă nevoia."
  Aspru se uită la el și zice istețul Ulise:
  „Ce fel de grai ți-a scăpat din stavila gurii, Atride?
Nenorocite, mai bine domneai peste niște nevolnici,
Nu peste oameni ca noi, căror dat ni-i din partea lui Zeus
Din tinerețe și pân'la adânci bătrânețe să ducem
Grele războaie mereu pân'ce noi fiecare ne-om stinge.
Vrei tu să lași înadins necuprinsă a lui Priam cetate
După ce noi pentru asta așa îndelung pătimirăm?
Taci, nu cumva să te-auză pe-aicea vr'un altul de-ai noștri.
Nu putea vorbă ca asta să-i vie vreodată pe buze
Unui bărbat care știe grăi cumsecade și poartă
Sceptru ca Domn, și de care mulțime de oameni ascultă,
Nenumărați luptători, cum e oastea ce-ți stă sub poruncă.
De asta și eu mă ridic împotrivă și tare te mustru
Dacă ne povățuiești în vreme ce fierbe războiul
Vasele să le pornim spre mare fugind ca să facem
Voia Troienilor, tocmai când ei începură-a ne-nfrânge,

ἡμῖν δ᾽ αἰπὺς ὄλεθρος ἐπιρρέπῃ. οὐ γὰρ Ἀχαιοὶ
σχήσουσιν πόλεμον νηῶν ἅλα δ᾽ ἑλκομενάων,
ἀλλ᾽ ἀποπαπτανέουσιν, ἐρωήσουσι δὲ χάρμης.
ἔνθά κε σὴ βουλὴ δηλήσεται ὄρχαμε λαῶν.
  Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
ὦ Ὀδυσεῦ μάλα πώς με καθίκεο θυμὸν ἐνιπῇ
ἀργαλέῃ· ἀτὰρ οὐ μὲν ἐγὼν ἀέκοντας ἄνωγα
νῆας ἐϋσσέλμους ἅλα δ᾽ ἑλκέμεν υἷας Ἀχαιῶν.
νῦν δ᾽ εἴη ὃς τῆσδέ γ᾽ ἀμείνονα μῆτιν ἐνίσποι
ἢ νέος ἠὲ παλαιός· ἐμοὶ δέ κεν ἀσμένῳ εἴη.
  Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
ἐγγὺς ἀνήρ· οὐ δηθὰ ματεύσομεν· αἴ κ᾽ ἐθέλητε
πείθεσθαι, καὶ μή τι κότῳ ἀγάσησθε ἕκαστος
οὕνεκα δὴ γενεῆφι νεώτατός εἰμι μεθ᾽ ὑμῖν·
πατρὸς δ᾽ ἐξ ἀγαθοῦ καὶ ἐγὼ γένος εὔχομαι εἶναι
Τυδέος, ὃν Θήβῃσι χυτὴ κατὰ γαῖα καλύπτει.
Πορθεῖ γὰρ τρεῖς παῖδες ἀμύμονες ἐξεγένοντο,
οἴκεον δ᾽ ἐν Πλευρῶνι καὶ αἰπεινῇ Καλυδῶνι
Ἄγριος ἠδὲ Μέλας, τρίτατος δ᾽ ἦν ἱππότα Οἰνεὺς
πατρὸς ἐμοῖο πατήρ· ἀρετῇ δ᾽ ἦν ἔξοχος αὐτῶν.
ἀλλ᾽ ὃ μὲν αὐτόθι μεῖνε, πατὴρ δ᾽ ἐμὸς Ἄργεϊ νάσθη
πλαγχθείς· ὡς γάρ που Ζεὺς ἤθελε καὶ θεοὶ ἄλλοι.
Ἀδρήστοιο δ᾽ ἔγημε θυγατρῶν, ναῖε δὲ δῶμα
ἀφνειὸν βιότοιο, ἅλις δέ οἱ ἦσαν ἄρουραι
πυροφόροι, πολλοὶ δὲ φυτῶν ἔσαν ὄρχατοι ἀμφίς,
πολλὰ δέ οἱ πρόβατ᾽ ἔσκε· κέκαστο δὲ πάντας Ἀχαιοὺς
ἐγχείῃ· τὰ δὲ μέλλετ᾽ ἀκουέμεν, εἰ ἐτεόν περ.
τὼ οὐκ ἄν με γένος γε κακὸν καὶ ἀνάλκιδα φάντες
μῦθον ἀτιμήσαιτε πεφασμένον ὅν κ᾽ ἐὺ εἴπω.
δεῦτ᾽ ἴομεν πόλεμον δὲ καὶ οὐτάμενοί περ ἀνάγκῃ.
ἔνθα δ᾽ ἔπειτ᾽ αὐτοὶ μὲν ἐχώμεθα δηϊοτῆτος
ἐκ βελέων, μή πού τις ἐφ᾽ ἕλκεϊ ἕλκος ἄρηται·
ἄλλους δ᾽ ὀτρύνοντες ἐνήσομεν, οἳ τὸ πάρος περ
θυμῷ ἦρα φέροντες ἀφεστᾶσ᾽ οὐδὲ μάχονται.

Și fioros să ne fie sfârșitul. Aheii, vezi bine,
N-o să mai stea să se bată, când vaselor noi vom da drumul,
Ci vor căta pe de lături s-o ia, să se fure din luptă;
Sfatu-ți, o Doamne, vedea-vei atunci cât poate să strice."
  Dar Agamemnon Atrid, al oastei păstor, îi răspunse:
  „Prea mă jigni dojenirea ta necruțătoare, Ulise.
Însă eu nu poruncesc ostașilor mei din Ahaia
Vasele bine-podite pe mare să-mpingă cu sila.
Las' dar să deie un altul, oricine, mai mic ori mai mare,
Altă povață mai bună, căci eu bucuros voi primi-o."
Repede atunci Diomede viteazul apucă cuvântul:
  „Iat-acel altul aici. Să nu mai umblăm după dânsul,
Dac-ați voi s-auziți și să nu vă uitați cu mânie,
De sunt mai tânăr cumva între voi rostitorii de sfaturi.
Pot să mă laud și eu că sunt os de viteaz, din Tideus,
Care la Teba-a murit și acolo l-acoperă țărna.
Trei fii avut-a Porteu și toți erau unul și unul,
Și-n Calidonul înalt locuiau și-n cetatea Plevrona.
Doi erau Agriu și Melas, al treilea Oineu călărețul,
Tatăl părintelui meu, iar el era cel mai puternic.
Dânsul acolo rămase, dar tata fugar pribegit-a
Până ce-n Argos ajunse, c-așa vrură soarta și zeii.
Craiul Adrastos-i dăduse pe-o fiică și casa-i fu plină
De avuție și rost, avea el destule pământuri.
Țarini mănoase de grâu și multe pometuri și turme
Și întrecea pe Ahei de dibaci în bătaia cu suliți.
Veți fi știind-o și voi că e drept, că și voi auzirăți.
De-asta voi nu puteți zice că nu sunt de neam și om vrednic
Pentru ca vorba să-mi nesocotiți și să-mi faceți rușine.
Hai să grăbim la război, e zor și nevoie. Să mergem
Chiar și răniți, numai noi să ne-ațînem deoparte să nu fim
Ținta lovirii, ca nu cumva vr'unul rănit să mai fie.
Doar să silim ca să intre-n bătaie ceilalți care întruna
S-au abătut și s-abat după voie și nu stau să lupte."

Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ἄρα τοῦ μάλα μὲν κλύον ἠδὲ πίθοντο·
βὰν δ᾽ ἴμεν, ἦρχε δ᾽ ἄρά σφιν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων.
Οὐδ᾽ ἀλαοσκοπιὴν εἶχε κλυτὸς ἐννοσίγαιος,
ἀλλὰ μετ᾽ αὐτοὺς ἦλθε παλαιῷ φωτὶ ἐοικώς,
δεξιτερὴν δ᾽ ἕλε χεῖρ᾽ Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδαο,
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἀτρεΐδη νῦν δή που Ἀχιλλῆος ὀλοὸν κῆρ
γηθεῖ ἐνὶ στήθεσσι φόνον καὶ φύζαν Ἀχαιῶν
δερκομένῳ, ἐπεὶ οὔ οἱ ἔνι φρένες οὐδ᾽ ἠβαιαί.
ἀλλ᾽ ὃ μὲν ὣς ἀπόλοιτο, θεὸς δέ ἑ σιφλώσειε·
σοὶ δ᾽ οὔ πω μάλα πάγχυ θεοὶ μάκαρες κοτέουσιν,
ἀλλ᾽ ἔτι που Τρώων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες
εὐρὺ κονίσουσιν πεδίον, σὺ δ᾽ ἐπόψεαι αὐτὸς
φεύγοντας προτὶ ἄστυ νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων.
Ὣς εἰπὼν μέγ᾽ ἄϋσεν ἐπεσσύμενος πεδίοιο.
ὅσσόν τ᾽ ἐννεάχιλοι ἐπίαχον ἢ δεκάχιλοι
ἀνέρες ἐν πολέμῳ ἔριδα ξυνάγοντες Ἄρηος,
τόσσην ἐκ στήθεσφιν ὄπα κρείων ἐνοσίχθων
ἧκεν· Ἀχαιοῖσιν δὲ μέγα σθένος ἔμβαλ᾽ ἑκάστῳ
καρδίῃ, ἄληκτον πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι.
Ἥρη δ᾽ εἰσεῖδε χρυσόθρονος ὀφθαλμοῖσι
στᾶσ᾽ ἐξ Οὐλύμποιο ἀπὸ ῥίου· αὐτίκα δ᾽ ἔγνω
τὸν μὲν ποιπνύοντα μάχην ἀνὰ κυδιάνειραν
αὐτοκασίγνητον καὶ δαέρα, χαῖρε δὲ θυμῷ·
Ζῆνα δ᾽ ἐπ᾽ ἀκροτάτης κορυφῆς πολυπίδακος Ἴδης
ἥμενον εἰσεῖδε, στυγερὸς δέ οἱ ἔπλετο θυμῷ.
μερμήριξε δ᾽ ἔπειτα βοῶπις πότνια Ἥρη
ὅππως ἐξαπάφοιτο Διὸς νόον αἰγιόχοιο·
ἥδε δέ οἱ κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλὴ
ἐλθεῖν εἰς Ἴδην εὖ ἐντύνασαν ἓ αὐτήν,
εἴ πως ἱμείραιτο παραδραθέειν φιλότητι
ᾗ χροιῇ, τῷ δ᾽ ὕπνον ἀπήμονά τε λιαρόν τε
χεύῃ ἐπὶ βλεφάροισιν ἰδὲ φρεσὶ πευκαλίμῃσι.
βῆ δ᾽ ἴμεν ἐς θάλαμον, τόν οἱ φίλος υἱὸς ἔτευξεν

Zise, iar dânșii voios după asta povața primindu-i
Merseră călăuziți de craiul Atrid Agamemnon.
Nu în zadar priveghea într-aceea slăvitul Poseidon.
Zeul, în chip de bătrân, se duse-mpreună cu dânșii;
Prinse de mâna cea dreaptă pe craiul Atrid Agamemnon
Și se rosti către el și-i zise cuvinte ce zboară:
„Crai Agamemnon, acuma pesemne hainul Ahile
Tare se bucură-n sine, când vede omorul și fuga
Oștilor noastre, căci n-are el minte nici cât un grăunte
Ducă-se dar pe pustii, ori zeii orbi-l-ar mai bine!
Nu ești tu încă cu totul de zei oropsit, că mai este
Dat încă celor din Troia, fruntașilor și ostășimii,
Praf să mai bată pe șes. Tu însuți vedea-vei cum dânșii
Au să-și ia talpa-napoi de la vase de-aici spre cetate."
Asta vorbi și cu strigăte mari năvăli pe câmpie.
Cât de vârtos la război dau chiot vreo nouă sau zece
Mii de bărbați, dacă-ncepe-ncleștarea turbată de arme;
Tare tot astfel a fost și al zeului chiot, cu care
Dânsul în pieptul Aheilor puse putere-nzecită
Și-i întârta la război ca să nu înceteze din arme.
Hera din tronu-i de aur căta într-aceste la vale
De pe un pisc din Olimp, și mare i-a fost bucuria
Când a văzut pe cumnatul, pe fratele ei între rânduri
Pentru Ahei ostenindu-se-n lupta ce-naltă bărbații.
Hera vedea și pe Zeus în creștetul muntelui Ida
Cel nesecat în izvoare, și silă simțea la vedere-i.
Sta chibzuindu-se atunci ochioasa velita zeiță
Cum ar putea adormi privegherea lui Zeus momindu-l.
Astfel în cele din urmă zeița găsi mai cu cale,
Bine gătită să plece ea însăși la muntele Ida,
Dragostea-n el să deștepte ca ei să adoarmă-mpreună,
Când o prielnică lină-ațipire ar putea să reverse
Peste-ale zeului pleoape și peste-nțeleapta lui minte.
Deci o luă spre iatacul pe care Hefest îl zidise

῞Ηφαιστος, πυκινὰς δὲ θύρας σταθμοῖσιν ἐπῆρσε
κληῗδι κρυπτῇ, τὴν δ᾽ οὐ θεὸς ἄλλος ἀνῷγεν·
ἔνθ᾽ ἥ γ᾽ εἰσελθοῦσα θύρας ἐπέθηκε φαεινάς.
ἀμβροσίῃ μὲν πρῶτον ἀπὸ χροὸς ἱμερόεντος
λύματα πάντα κάθηρεν, ἀλείψατο δὲ λίπ᾽ ἐλαίῳ
ἀμβροσίῳ ἑδανῷ, τό ῥά οἱ τεθυωμένον ἦεν·
τοῦ καὶ κινυμένοιο Διὸς κατὰ χαλκοβατὲς δῶ
ἔμπης ἐς γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν ἵκετ᾽ ἀϋτμή.
τῷ ῥ᾽ ἥ γε χρόα καλὸν ἀλειψαμένη ἰδὲ χαίτας
πεξαμένη χερσὶ πλοκάμους ἔπλεξε φαεινοὺς
καλοὺς ἀμβροσίους ἐκ κράατος ἀθανάτοιο.
ἀμφὶ δ᾽ ἄρ᾽ ἀμβρόσιον ἑανὸν ἕσαθ᾽, ὅν οἱ ᾽Αθήνη
ἔξυσ᾽ ἀσκήσασα, τίθει δ᾽ ἐνὶ δαίδαλα πολλά·
χρυσείῃς δ᾽ ἐνετῇσι κατὰ στῆθος περονᾶτο.
ζώσατο δὲ ζώνῃ ἑκατὸν θυσάνοις ἀραρυίῃ,
ἐν δ᾽ ἄρα ἕρματα ἧκεν ἐϋτρήτοισι λοβοῖσι
τρίγληνα μορόεντα· χάρις δ᾽ ἀπελάμπετο πολλή.
κρηδέμνῳ δ᾽ ἐφύπερθε καλύψατο δῖα θεάων
καλῷ νηγατέῳ· λευκὸν δ᾽ ἦν ἠέλιος ὥς·
ποσσὶ δ᾽ ὑπὸ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα.
αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ πάντα περὶ χροῒ θήκατο κόσμον
βῆ ῥ᾽ ἴμεν ἐκ θαλάμοιο, καλεσσαμένη δ᾽ ᾽Αφροδίτην
τῶν ἄλλων ἀπάνευθε θεῶν πρὸς μῦθον ἔειπε·
ἦ ῥά νύ μοί τι πίθοιο φίλον τέκος ὅττί κεν εἴπω,
ἦέ κεν ἀρνήσαιο κοτεσσαμένη τό γε θυμῷ,
οὕνεκ᾽ ἐγὼ Δαναοῖσι, σὺ δὲ Τρώεσσιν ἀρήγεις;
  Τὴν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα Διὸς θυγάτηρ ᾽Αφροδίτη·
῞Ηρη πρέσβα θεὰ θύγατερ μεγάλοιο Κρόνοιο
αὔδα ὅ τι φρονέεις· τελέσαι δέ με θυμὸς ἄνωγεν,
εἰ δύναμαι τελέσαι γε καὶ εἰ τετελεσμένον ἐστίν.
  Τὴν δὲ δολοφρονέουσα προσηύδα πότνια ῞Ηρη·
δὸς νῦν μοι φιλότητα καὶ ἵμερον, ᾧ τε σὺ πάντας
δαμνᾷ ἀθανάτους ἠδὲ θνητοὺς ἀνθρώπους.
εἶμι γὰρ ὀψομένη πολυφόρβου πείρατα γαίης,

Meșteru-i fiu, potrivit cu usciorii vârtoase canaturi,
Și cu o tainică încuietoare ce n-o știe altul.
Ziua se furișă acolo și ușa cea lucie-nchide.
Trupul de farmece plin și-l curăță-ntâi cu un balsam,
Necurăția-i spălând, și-l unge turnându-și oleiul
Dumnezeiesc de plăcut și plin de mireasmă ce-mbată,
Care, fiind răspândit în pridvorul de-aram-al lui Zeus,
Umple cu dulce miros departe pământul și cerul.
După ce trupu-i frumos și-l unge și-și piaptănă părul,
Ea-și împletește cu mâna cosițele-i strălucitoare,
Mândre și dumnezeiești din capu-i cel fără de moarte,
Pune pe urmă și-o haină măiastră, țesută de însăși
Palas Atena cu mult meșteșug și cu multe podoabe;
Haina și-o-ncheie la sânu-i cu sponci lucitoare de aur.
Mijlocu-ncinge sub brâu dichisit cu o sută de ciucuri.
Iar la urechea străpunsă și-anină cercei cu trei pietre
Meșter lucrați și din care sclipea frumusețe nespusă.
Capul și-acopere apoi a zeițelor frunte cu vălu-i
Mândru țesut de curând și alb ca lumina de soare,
Iar pe picioarele dalbe și-nnoadă frumoase sandale.
După ce-și pune pe ea câte una podoabele toate,
Lasă iatacul și cheamă la ea pe zeița Afrodita
Și, la o parte de zeii ceilalți, începe s-o-ntrebe:
  „Face-vei oare ce eu îți voi spune, iubită copilă?
Ori vei respinge ruga mea, fiind supărată pe mine
Pentru c-ajut pe Danai, iar tu pe bărbații din Troia?"
La întrebare-a răspuns Afrodita, copila lui Zeus:
  „Hero-nălțată zeiță, născută din marele Cronos,
Spune-mi tu mie ce vrei; sunt gata să fac ce vei cere,
Dacă putea-voi s-o fac și ar fi cu putință-a se face."
  Hera cu gândul viclean începu după asta s-o roage:
  „Dă-mi a iubirii putere și dorul cu care tu birui
Totul în lume, pe zeii cei nemuritori și pe oameni;
Pân' la hotarul pământului vreau să mă duc spre vederea

Ὠκεανόν τε θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα Τηθύν,
οἵ μ᾽ ἐν σφοῖσι δόμοισιν ἐὺ τρέφον ἠδ᾽ ἀτίταλλον
δεξάμενοι Ῥείας, ὅτε τε Κρόνον εὐρύοπα Ζεὺς
γαίης νέρθε καθεῖσε καὶ ἀτρυγέτοιο θαλάσσης·
τοὺς εἶμ᾽ ὀψομένη, καί σφ᾽ ἄκριτα νείκεα λύσω·
ἤδη γὰρ δηρὸν χρόνον ἀλλήλων ἀπέχονται
εὐνῆς καὶ φιλότητος, ἐπεὶ χόλος ἔμπεσε θυμῷ.
εἰ κείνω ἐπέεσσι παραιπεπιθοῦσα φίλον κῆρ
εἰς εὐνὴν ἀνέσαιμι ὁμωθῆναι φιλότητι,
αἰεί κέ σφι φίλη τε καὶ αἰδοίη καλεοίμην.
  Τὴν δ᾽ αὖτε προσέειπε φιλομειδὴς Ἀφροδίτη·
οὐκ ἔστ᾽ οὐδὲ ἔοικε τεὸν ἔπος ἀρνήσασθαι·
Ζηνὸς γὰρ τοῦ ἀρίστου ἐν ἀγκοίνῃσιν ἰαύεις.
  Ἦ, καὶ ἀπὸ στήθεσφιν ἐλύσατο κεστὸν ἱμάντα
ποικίλον, ἔνθα δέ οἱ θελκτήρια πάντα τέτυκτο·
ἔνθ᾽ ἔνι μὲν φιλότης, ἐν δ᾽ ἵμερος, ἐν δ᾽ ὀαριστὺς
πάρφασις, ἥ τ᾽ ἔκλεψε νόον πύκα περ φρονεόντων.
τόν ῥά οἱ ἔμβαλε χερσὶν ἔπος τ᾽ ἔφατ᾽ ἔκ τ᾽ ὀνόμαζε·
τῆ νῦν τοῦτον ἱμάντα τεῷ ἐγκάτθεο κόλπῳ
ποικίλον, ᾧ ἔνι πάντα τετεύχαται· οὐδέ σέ φημι
ἄπρηκτόν γε νέεσθαι, ὅ τι φρεσὶ σῇσι μενοινᾷς.
  Ὣς φάτο, μείδησεν δὲ βοῶπις πότνια Ἥρη,
μειδήσασα δ᾽ ἔπειτα ἑῷ ἐγκάτθετο κόλπῳ.
  Ἣ μὲν ἔβη πρὸς δῶμα Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη,
Ἥρη δ᾽ ἀΐξασα λίπεν ῥίον Οὐλύμποιο,
Πιερίην δ᾽ ἐπιβᾶσα καὶ Ἠμαθίην ἐρατεινὴν
σεύατ᾽ ἐφ᾽ ἱπποπόλων Θρῃκῶν ὄρεα νιφόεντα
ἀκροτάτας κορυφάς· οὐδὲ χθόνα μάρπτε ποδοῖιν·
ἐξ Ἀθόω δ᾽ ἐπὶ πόντον ἐβήσετο κυμαίνοντα,
Λῆμνον δ᾽ εἰσαφίκανε πόλιν θείοιο Θόαντος.
ἔνθ᾽ Ὕπνῳ ξύμβλητο κασιγνήτῳ Θανάτοιο,
ἔν τ᾽ ἄρα οἱ φῦ χειρὶ ἔπος τ᾽ ἔφατ᾽ ἔκ τ᾽ ὀνόμαζεν·
Ὕπνε ἄναξ πάντων τε θεῶν πάντων τ᾽ ἀνθρώπων,
ἠμὲν δή ποτ᾽ ἐμὸν ἔπος ἔκλυες, ἠδ᾽ ἔτι καὶ νῦν

Lui Ocheanos, al zeilor tată, și-a mamei lor Tethys.
Dânșii acasă la ei m-au ținut și crescutu-m-au bine,
Când m-au primit de la Rea, când Zeus pe tatăl său Cronos
L-a repezit sub pământ și sub mare pe lumea cealaltă,
Merg pe la dânșii să-i văd și să curm a lor veșnică sfadă.
Doar e destul de când ei tot stau învrăjbiți și de ciudă
Nu se apropie unul de altul, nici dorm împreună.
Dacă voi face cu vorbele mele amândoi să m-asculte
Și să s-apropie iară cu dragoste ca și-nainte,
O să mă bucur din parte-le-n veci de iubire și cinste."
  Asta ea zise, iar galeșa zână Afrodita-i răspunse:
  „Nu se cuvine și nici că se poate să nu-ți fac pe voie,
Tu ești soția lui Zeus, a zeului cel mai puternic."
  Cum a grăit, Afrodit-a și scos de sub pieptu-i colanul
Cel înflorat și pestriț, în care stau vrăjile toate,
Dragoste, dor împreună cu dulci tăinuiri de iubire
Și-ademenirea ce până și mintea-nțelepților fură.
Ea îl întinse zeiței rostindu-i cuvintele aceste:
  „Ține colanul acesta la sân tăinuiește-ți-l bine,
Vrăjile toate-s în el, și crede că nu te-i întoarce
Fără să-ți fi împlinit înainte dorința și gândul."
  Astfel îi zise, iar Hera-i zâmbi mulțumită privind-o,
Și bucuroasă la sân își ascunse pe urmă colanul.
Când Afrodita, copila lui Zeus, acasă se-ntoarse,
Hera, Olimpul lăsând și sărind de pe culme la vale,
Trece-n Pieria și prin Elatia cea desfătată
Peste-nălțimile munților plini de ninsoare din plaiul
Tracilor, buni călăreți; ea nici nu atinge pământul.
Iar de pe muntele Atos dă fuga pe undele mării
Până sosește la Lemnos, orașul măritului Toas.
Ea întâlnindu-se acolo cu fratele morții, cu Somnul,
Prietenos îl apucă de mână și-ncepe să-l roage:
  „Somnule, care domnești peste toți muritorii și zeii,
Dacă vreodată-mplinitu-mi-ai ruga, m-ascultă și astăzi,

πείθευ· ἐγὼ δέ κέ τοι ἰδέω χάριν ἤματα πάντα.
κοίμησόν μοι Ζηνὸς ὑπ᾽ ὀφρύσιν ὄσσε φαεινὼ
αὐτίκ᾽ ἐπεί κεν ἐγὼ παραλέξομαι ἐν φιλότητι.
δῶρα δέ τοι δώσω καλὸν θρόνον ἄφθιτον αἰεὶ
χρύσεον· Ἥφαιστος δέ κ᾽ ἐμὸς πάϊς ἀμφιγυήεις
τεύξει᾽ ἀσκήσας, ὑπὸ δὲ θρῆνυν ποσὶν ἥσει,
τῷ κεν ἐπισχοίης λιπαροὺς πόδας εἰλαπινάζων.
Τὴν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσεφώνεε νήδυμος Ὕπνος·
Ἥρη πρέσβα θεὰ θύγατερ μεγάλοιο Κρόνοιο
ἄλλον μέν κεν ἔγωγε θεῶν αἰειγενετάων
ῥεῖα κατευνήσαιμι, καὶ ἂν ποταμοῖο ῥέεθρα
Ὠκεανοῦ, ὅς περ γένεσις πάντεσσι τέτυκται·
Ζηνὸς δ᾽ οὐκ ἂν ἔγωγε Κρονίονος ἆσσον ἱκοίμην
οὐδὲ κατευνήσαιμ᾽, ὅτε μὴ αὐτός γε κελεύοι.
ἤδη γάρ με καὶ ἄλλο τεὴ ἐπίνυσσεν ἐφετμὴ
ἤματι τῷ ὅτε κεῖνος ὑπέρθυμος Διὸς υἱὸς
ἔπλεεν Ἰλιόθεν Τρώων πόλιν ἐξαλαπάξας.
ἤτοι ἐγὼ μὲν ἔλεξα Διὸς νόον αἰγιόχοιο
νήδυμος ἀμφιχυθείς· σὺ δέ οἱ κακὰ μήσαο θυμῷ
ὄρσασ᾽ ἀργαλέων ἀνέμων ἐπὶ πόντον ἀήτας,
καί μιν ἔπειτα Κόων δ᾽ εὖ ναιομένην ἀπένεικας
νόσφι φίλων πάντων. ὃ δ᾽ ἐπεγρόμενος χαλέπαινε
ῥιπτάζων κατὰ δῶμα θεούς, ἐμὲ δ᾽ ἔξοχα πάντων
ζήτει· καί κέ μ᾽ ἄϊστον ἀπ᾽ αἰθέρος ἔμβαλε πόντῳ,
εἰ μὴ Νὺξ δμήτειρα θεῶν ἐσάωσε καὶ ἀνδρῶν·
τὴν ἱκόμην φεύγων, ὃ δ᾽ ἐπαύσατο χωόμενός περ.
ἅζετο γὰρ μὴ Νυκτὶ θοῇ ἀποθύμια ἔρδοι.
νῦν αὖ τοῦτό μ᾽ ἄνωγας ἀμήχανον ἄλλο τελέσσαι.
Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπε βοῶπις πότνια Ἥρη·
Ὕπνε τί ἢ δὲ σὺ ταῦτα μετὰ φρεσὶ σῇσι μενοινᾷς;
ἦ φῂς ὣς Τρώεσσιν ἀρηξέμεν εὐρύοπα Ζῆν
ὡς Ἡρακλῆος περιχώσατο παῖδος ἑοῖο;
ἀλλ᾽ ἴθ᾽, ἐγὼ δέ κέ τοι Χαρίτων μίαν ὁπλοτεράων
δώσω ὀπυιέμεναι καὶ σὴν κεκλῆσθαι ἄκοιτιν.

Eu o să-ți fiu după asta de-a pururea mulțumitoare,
Ochii cei mari luminoși ai lui Zeus tu fă-mi-i s-adoarmă,
Iute când eu mă voi pune cu dragoste alături de dânsul.
Darul ce tu vei primi de la mine-i un scaun de aur,
Mândru și nemuritor; îl va face fecioru-mi Hefestos,
Meșter vestit, și va pune la poalele tale, sub tine,
Un scăunaș, ca pe el să-ți razemi picioarele dalbe,
Când la ospăț o să stai."Iar molcomul Somn îi răspunse:
„Hero-nălțată zeiță, născuto din marele Cronos,
Pe-altul, oricare să fie din zeii cei fără de moarte,
Lesne aș putea să-l adorm, chiar apele lui Ocheanos,
Râul din care cu toții noi zeii ne tragem ființa.
Însă de fiul lui Cronos eu nu pot de loc să m-apropii
Necum pe el să-l adorm, de nu-mi dă el însuși poruncă.
De-nvățătură mi-a fost rugămintea ce tu mi-ai făcut-o
Mie-ntr-o zi mai demult, când Hercule, ne-nfricoșatul
Fiu al lui Zeus, venea de la Troia, pe care-o prădase,
Eu adormit-am atunci pe soțul tău bine-narmatul,
Dulce adumbrindu-l în somn. Tu ai vrut a lui Hercule moarte
Și la plutirea-i pe mare stârnit-ai un vifor de vânturi
Groaznice și l-ai răznit dup-aceea spre insula Coos,
Singur, departe de-ai lui. Trezindu-se atunci, de mânie
Zeus pe zei îmbrâncea în palat și umbla după mine
Mai ahtiat să m-arunce din cer în prăpastia mării;
Mă izbăvi însă Noaptea ce oameni și zei potolește,
Eu am sosit-o din fugă, iar lui i-a trecut supărarea,
Doar se temu să nu vatăme Noaptea fugară. Și-acuma
Stărui tu iar să fac eu ceva care-i peste putință?"
'Nalta zeiță ochioasă urmă mai departe din gură:
„Somnule, ce te-ngrijești tu de asta? De loc să nu-ți pese,
Oare-ți închipui că Cel care bubuie-n nouri acuma
Va ajuta pe Troieni ca pe fiu-său Hercule odată?
Vino, căci am să te-nsor cu una din zânele Grații
Tânără-n floare, și-a ta o să fie pe veci ca nevastă."

Ὣς φάτο, χήρατο δ᾽ Ὕπνος, ἀμειβόμενος δὲ προσηύδα·
ἄγρει νῦν μοι ὄμοσσον ἀάατον Στυγὸς ὕδωρ,
χειρὶ δὲ τῇ ἑτέρῃ μὲν ἕλε χθόνα πουλυβότειραν,
τῇ δ᾽ ἑτέρῃ ἅλα μαρμαρέην, ἵνα νῶϊν ἅπαντες
μάρτυροι ὦσ᾽ οἳ ἔνερθε θεοὶ Κρόνον ἀμφὶς ἐόντες,
ἦ μὲν ἐμοὶ δώσειν Χαρίτων μίαν ὁπλοτεράων
Πασιθέην, ἧς τ᾽ αὐτὸς ἐέλδομαι ἤματα πάντα.
Ὣς ἔφατ᾽, οὐδ᾽ ἀπίθησε θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
ὄμνυε δ᾽ ὡς ἐκέλευε, θεοὺς δ᾽ ὀνόμηνεν ἅπαντας
τοὺς ὑποταρταρίους οἳ Τιτῆνες καλέονται.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ᾽ ὄμοσέν τε τελεύτησέν τε τὸν ὅρκον,
τὼ βήτην Λήμνου τε καὶ Ἴμβρου ἄστυ λιπόντε
ἠέρα ἑσσαμένω ῥίμφα πρήσσοντε κέλευθον.
Ἴδην δ᾽ ἱκέσθην πολυπίδακα μητέρα θηρῶν
Λεκτόν, ὅθι πρῶτον λιπέτην ἅλα· τὼ δ᾽ ἐπὶ χέρσου
βήτην, ἀκροτάτη δὲ ποδῶν ὕπο σείετο ὕλη.
ἔνθ᾽ Ὕπνος μὲν ἔμεινε πάρος Διὸς ὄσσε ἰδέσθαι
εἰς ἐλάτην ἀναβὰς περιμήκετον, ἣ τότ᾽ ἐν Ἴδῃ
μακροτάτη πεφυυῖα δι᾽ ἠέρος αἰθέρ᾽ ἵκανεν·
ἔνθ᾽ ἧστ᾽ ὄζοισιν πεπυκασμένος εἰλατίνοισιν
ὄρνιθι λιγυρῇ ἐναλίγκιος, ἥν τ᾽ ἐν ὄρεσσι
χαλκίδα κικλήσκουσι θεοί, ἄνδρες δὲ κύμινδιν.
Ἥρη δὲ κραιπνῶς προσεβήσετο Γάργαρον ἄκρον
Ἴδης ὑψηλῆς· ἴδε δὲ νεφεληγερέτα Ζεύς.
ὡς δ᾽ ἴδεν, ὥς μιν ἔρως πυκινὰς φρένας ἀμφεκάλυψεν,
οἷον ὅτε πρῶτόν περ ἐμισγέσθην φιλότητι
εἰς εὐνὴν φοιτῶντε, φίλους λήθοντε τοκῆας.
στῆ δ᾽ αὐτῆς προπάροιθεν ἔπος τ᾽ ἔφατ᾽ ἔκ τ᾽ ὀνόμαζεν·
Ἥρη πῇ μεμαυῖα κατ᾽ Οὐλύμπου τόδ᾽ ἱκάνεις;
ἵπποι δ᾽ οὐ παρέασι καὶ ἅρματα τῶν κ᾽ ἐπιβαίης.
Τὸν δὲ δολοφρονέουσα προσηύδα πότνια Ἥρη·
ἔρχομαι ὀψομένη πολυφόρβου πείρατα γαίης,
Ὠκεανόν τε θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα Τηθύν,
οἵ με σφοῖσι δόμοισιν ἐῢ τρέφον ἠδ᾽ ἀτίταλλον·

Asta ea zise. El fu bucuros și îndată-i răspunse:
„Repede jură-mi atunci pe apele Stixului negru
Nedezlegat jurământ și atinge cu dreapta pământul,
Lucia mare cu stânga și martori să fie toți zeii
De pe tărâmul celalt care stau împreună cu Cronos,
Jură că-mi dai de soție pe una din zânele Grații,
Numai pe care am dorit-o de-a pururea, pe Pasitea.”
Asta el zice, iar Hera-l ascultă și după dorința
Somnului strigă pe nume și jură-se tare pe zeii
Care se cheamă Titani și-și au în Tartar locuința.
După ce dânsa jură și la urmă-și găti jurământul,
Imbros și Lemnos cetatea lăsând, împreună plecară
Și-nvăluindu-se-n nouri, de cale-și cătau cu grăbire,
Până sosiră pe muntele plin de dihănii și ape,
Ida. Din mare, la Lectos ieșind pe uscat apucară
Și sub picioarele lor se mișcau ale codrilor vârfuri.
Somnul aici a rămas. Înainte ca Zeus să-l vadă,
El se sui pe un brad ce-n pădure pe Ida crescuse
Peste măsură de-nalt și la cer ajunsese prin nouri.
Se îndosise pe-acolo-ntre crengile bradului Somnul
Și era tocmai ca pasărea cea cu viers dulce din plaiuri,
Halchis numită de zei, de oameni numită Chimindis.
Grabnică Hera urcă după asta Gargaros, țuguiul
Marelui munte. Dar cum o zări nouraticul Zeus,
Pofta iubirii deodată-i întunecă mintea-nțeleaptă
Tocmai ca-n oara dintâi când odată, luându-se-n brațe,
S-au drăgostit pe ascuns și fără să știe părinții.
Zeul de Hera s-apropie, -i zice pe nume și-ntreabă:
„Hero, -ncotro ai pornit așa din Olimp repezită?
N-ai doar teleaga și caii să sui spre-a te duce oriunde.”
Hera zeița, cu gânduri viclene, răspunse lui Zeus:
„Tocmai la capul pământului am să mă duc spre vederea
Lui Ocheanos, al zeilor tată, și-a mamei lor Tethys;
Dânșii acasă la ei m-au ținut și crescutu-m-au bine.

τοὺς εἶμ᾽ ὀψομένη, καί σφ᾽ ἄκριτα νείκεα λύσω·
ἤδη γὰρ δηρὸν χρόνον ἀλλήλων ἀπέχονται
εὐνῆς καὶ φιλότητος, ἐπεὶ χόλος ἔμπεσε θυμῷ.
ἵπποι δ᾽ ἐν πρυμνωρείῃ πολυπίδακος Ἴδης
ἑστᾶσ᾽, οἵ μ᾽ οἴσουσιν ἐπὶ τραφερήν τε καὶ ὑγρήν.
νῦν δὲ σεῦ εἵνεκα δεῦρο κατ᾽ Οὐλύμπου τόδ᾽ ἱκάνω,
μή πώς μοι μετέπειτα χολώσεαι, αἴ κε σιωπῇ
οἴχωμαι πρὸς δῶμα βαθυρρόου Ὠκεανοῖο.
  Τὴν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Ἥρη κεῖσε μὲν ἔστι καὶ ὕστερον ὁρμηθῆναι,
νῶϊ δ᾽ ἄγ᾽ ἐν φιλότητι τραπείομεν εὐνηθέντε.
οὐ γάρ πώ ποτέ μ᾽ ὧδε θεᾶς ἔρος οὐδὲ γυναικὸς
θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι περιπροχυθεὶς ἐδάμασσεν,
οὐδ᾽ ὁπότ᾽ ἠρασάμην Ἰξιονίης ἀλόχοιο,
ἣ τέκε Πειρίθοον θεόφιν μήστωρ᾽ ἀτάλαντον·
οὐδ᾽ ὅτε περ Δανάης καλλισφύρου Ἀκρισιώνης,
ἣ τέκε Περσῆα πάντων ἀριδείκετον ἀνδρῶν·
οὐδ᾽ ὅτε Φοίνικος κούρης τηλεκλειτοῖο,
ἣ τέκε μοι Μίνων τε καὶ ἀντίθεον Ῥαδάμανθυν·
οὐδ᾽ ὅτε περ Σεμέλης οὐδ᾽ Ἀλκμήνης ἐνὶ Θήβῃ,
ἥ ῥ᾽ Ἡρακλῆα κρατερόφρονα γείνατο παῖδα·
ἣ δὲ Διώνυσον Σεμέλη τέκε χάρμα βροτοῖσιν·
οὐδ᾽ ὅτε Δήμητρος καλλιπλοκάμοιο ἀνάσσης,
οὐδ᾽ ὁπότε Λητοῦς ἐρικυδέος, οὐδὲ σεῦ αὐτῆς,
ὡς σέο νῦν ἔραμαι καί με γλυκὺς ἵμερος αἱρεῖ.
  Τὸν δὲ δολοφρονέουσα προσηύδα πότνια Ἥρη·
αἰνότατε Κρονίδη ποῖον τὸν μῦθον ἔειπες.
εἰ νῦν ἐν φιλότητι λιλαίεαι εὐνηθῆναι
Ἴδης ἐν κορυφῇσι, τὰ δὲ προπέφανται ἅπαντα·
πῶς κ᾽ ἔοι εἴ τις νῶϊ θεῶν αἰειγενετάων
εὕδοντ᾽ ἀθρήσειε, θεοῖσι δὲ πᾶσι μετελθὼν
πεφράδοι; οὐκ ἂν ἔγωγε τεὸν πρὸς δῶμα νεοίμην
ἐξ εὐνῆς ἀνστᾶσα, νεμεσσητὸν δέ κεν εἴη.
ἀλλ᾽ εἰ δή ῥ᾽ ἐθέλεις καί τοι φίλον ἔπλετο θυμῷ,

De-asta voi merge să-i văd și să curm a lor veșnică sfadă,
Doar e destul de când ei tot stau învrăjbiți, și de ciudă
Nu se apropie unul de altul, nici dorm împreună.
Caii m-așteaptă la poalele muntelui Ida, de unde
Au să mă poarte-n cotigă zburând pe uscat și pe ape,
Dar am venit din Olimp de dragul tău numai; mi-e doară
Nu cumva să te superi apoi, dacă-n taină m-oi duce
La Ocheanos acasă, la râul cu albie-afundă."
  Se-mpotrivi însă Cel care-nvolbură norii și zise:
  „Hero, nu-i grabă, pe-acolo te poți repezi mai pe urmă.
Haide mai bine la dragoste aici să ne dăm laolaltă,
Nici de-o zeiță vreodată și nici de-o femeie pe lume
Nu mă-ndrăgii cu o astfel de patimă, nici de nevasta
Lui Ixion, maica lui Piritou cel cuminte ca zeii;
Nici de subțirea în glezne Danae, sulegeta fiică
A lui Acrisiu, din care născutu-s-a-n urmă Perseus,
Fiul meu cel mai de pomină dintre vitejii din lume;
Nici de frumoasa Europa, copila vestitului Fenix,
Care pe Minos născu și pe cel ca un zeu Radamantis,
Nici pe la Teba cândva de Semela și-Alcmena, din care
Una pe Bachus născu și cu el veseliile lumii,
Iară cealaltă pe Hercule, fiul meu cel mai puternic,
Nici de zeița crăiasă Demetra cu mândrele plete,
Nici de slăvita Leto; nici Hero, de tine vreodată
Cum după tine acum ard și mă biruie farmecul dulce."
  Dar îl deszise pe el zeița cu gânduri viclene:
  „Ce fel de vorbă ai rostit, tu vajnice fiu al lui Cronos?
Dacă poftești să te culci din dragoste acuma cu mine
Tocmai aicea pe-o culme de plai unde totul se vede,
Ce-are să fie când, Doamne ferește, vreun zeu de departe
O să ne vadă-mpreună și-apoi se va duce s-o spuie
Zeilor? Eu după asta, desprinsă din brațele tale,
Nu mai pot pragul să-ți calc, din parte-mi ar fi o rușine.
Dacă vrei tu înadins și inima ta o dorește,

ἔστιν τοι θάλαμος, τόν τοι φίλος υἱὸς ἔτευξεν
Ἥφαιστος, πυκινὰς δὲ θύρας σταθμοῖσιν ἐπῆρσεν·
ἔνθ᾽ ἴομεν κείοντες, ἐπεί νύ τοι εὔαδεν εὐνή.
Τὴν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Ἥρη μήτε θεῶν τό γε δείδιθι μήτέ τιν᾽ ἀνδρῶν
ὄψεσθαι· τοῖόν τοι ἐγὼ νέφος ἀμφικαλύψω
χρύσεον· οὐδ᾽ ἂν νῶϊ διαδράκοι Ἠέλιός περ,
οὗ τε καὶ ὀξύτατον πέλεται φάος εἰσοράασθαι.
Ἦ ῥα καὶ ἀγκὰς ἔμαρπτε Κρόνου παῖς ἣν παράκοιτιν·
τοῖσι δ᾽ ὑπὸ χθὼν δῖα φύεν νεοθηλέα ποίην,
λωτόν θ᾽ ἑρσήεντα ἰδὲ κρόκον ἠδ᾽ ὑάκινθον
πυκνὸν καὶ μαλακόν, ὃς ἀπὸ χθονὸς ὑψόσ᾽ ἔεργε.
τῷ ἔνι λεξάσθην, ἐπὶ δὲ νεφέλην ἕσσαντο
καλὴν χρυσείην· στιλπναὶ δ᾽ ἀπέπιπτον ἔερσαι.
Ὣς ὃ μὲν ἀτρέμας εὗδε πατὴρ ἀνὰ Γαργάρῳ ἄκρῳ,
ὕπνῳ καὶ φιλότητι δαμείς, ἔχε δ᾽ ἀγκὰς ἄκοιτιν·
βῆ δὲ θέειν ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν νήδυμος Ὕπνος
ἀγγελίην ἐρέων γαιηόχῳ ἐννοσιγαίῳ·
ἀγχοῦ δ᾽ ἱστάμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
πρόφρων νῦν Δαναοῖσι Ποσείδαον ἐπάμυνε,
καί σφιν κῦδος ὄπαζε μίνυνθά περ, ὄφρ᾽ ἔτι εὕδει
Ζεύς, ἐπεὶ αὐτῷ ἐγὼ μαλακὸν περὶ κῶμ᾽ ἐκάλυψα·
Ἥρη δ᾽ ἐν φιλότητι παρήπαφεν εὐνηθῆναι.
Ὣς εἰπὼν ὃ μὲν ᾤχετ᾽ ἐπὶ κλυτὰ φῦλ᾽ ἀνθρώπων,
τὸν δ᾽ ἔτι μᾶλλον ἀνῆκεν ἀμυνέμεναι Δαναοῖσιν.
αὐτίκα δ᾽ ἐν πρώτοισι μέγα προθορὼν ἐκέλευσεν·
Ἀργεῖοι καὶ δ᾽ αὖτε μεθίεμεν Ἕκτορι νίκην
Πριαμίδῃ, ἵνα νῆας ἕλῃ καὶ κῦδος ἄρηται;
ἀλλ᾽ ὃ μὲν οὕτω φησὶ καὶ εὔχεται οὕνεκ᾽ Ἀχιλλεὺς
νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇσι μένει κεχολωμένος ἦτορ·
κείνου δ᾽ οὔ τι λίην ποθὴ ἔσσεται, εἴ κεν οἳ ἄλλοι
ἡμεῖς ὀτρυνώμεθ᾽ ἀμυνέμεν ἀλλήλοισιν.
ἀλλ᾽ ἄγεθ᾽ ὡς ἂν ἐγὼ εἴπω πειθώμεθα πάντες·
ἀσπίδες ὅσσαι ἄρισται ἐνὶ στρατῷ ἠδὲ μέγισται

Ai un iatac, e zidit de fiul tău meșter Hefestos,
Și-are o trainică ușă-ntărită vârtos cu usciorii,
Haidem acolo-mpreună să stăm, dacă asta ți-e vrerea.”
Dar viforaticul Zeus din nou împotrivă răspunse:
„Hero, să n-ai nici o grijă că poate cumva să te vadă
Vreun muritor ori un zeu, căci am să te-acopăr c-un nour
Mare de aur, de nu va putea să te vadă chiar însuși
Soarele, a cărui lumină e cea mai afund războitoare.”
Zise Olimpianul și-n brațe soția-și cuprinse.
Glia cea sfântă sub ei dă fragedă iarbă din sânu-i,
Proaspăt trifoi parcă umed de rouă, șofran și zambilă,
Și pe-acest moale așternut de iarbă și flori îndesite,
Peste pământ se culcară și se-nvăluiră c-un nour
Plin de lumină aurie, iar roua pica sclipitoare.
Astfel în tihnă dormea pe Gargaros părintele Zeus,
Dragostea, somnu-l învinse ținându-și în brațe soția.
Somnul ușor după asta dă fuga pe loc la corăbii,
Vestea s-aducă la zeul Poseidon Cutremurătorul.
Dânsul în fața-i oprindu-se, zise cuvinte ce zboară:
„Repede ajută pe-Ahei, priește-le bine, Poseidon.
Dă-le o clipă măcar să biruie până ce Zeus
Doarme, căci eu am putut să-l îmbrobod în moale somnie,
După ce Hera-l smomise pe el să se culce-mpreună.”
Asta cuvântă și pleacă spre alte vestite noroade.
Zeul, mai tare-ntețit, pornește pe-Ahei să-i ajute;
Deci se răpede-naintea oștirii și strigă zorind-o:
„Oare și astăzi, Argii, vom lăsa noi să biruie Hector,
Vasele el să ne ia și să capete-naltă mărire?
Singur o spune și-și face o laudă, pentru c-Ahile
Stă pironit la corăbii cu inima neîmpăcată.
Mare nevoie de-Ahile noi nu vom avea, dacă-n luptă
Toți ne-om sili înde-noi și-apăra-ne-vom unii pe alții.
Hai dar să facem cu toții în felul cum eu vă voi spune:
Umerii s-acoperim cu cele mai mari și mai bune

ἑσσάμενοι, κεφαλὰς δὲ παναίθῃσιν κορύθεσσι
κρύψαντες, χερσίν τε τὰ μακρότατ᾽ ἔγχε᾽ ἑλόντες
ἴομεν· αὐτὰρ ἐγὼν ἡγήσομαι, οὐδ᾽ ἔτι φημὶ
Ἕκτορα Πριαμίδην μενέειν μάλα περ μεμαῶτα.
ὃς δέ κ᾽ ἀνὴρ μενέχαρμος, ἔχει δ᾽ ὀλίγον σάκος ὤμῳ,
χείρονι φωτὶ δότω, ὃ δ᾽ ἐν ἀσπίδι μείζονι δύτω.
Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ἄρα τοῦ μάλα μὲν κλύον ἠδὲ πίθοντο·
τοὺς δ᾽ αὐτοὶ βασιλῆες ἐκόσμεον οὐτάμενοί περ
Τυδεΐδης Ὀδυσεύς τε καὶ Ἀτρεΐδης Ἀγαμέμνων·
οἰχόμενοι δ᾽ ἐπὶ πάντας ἀρήϊα τεύχε᾽ ἄμειβον·
ἐσθλὰ μὲν ἐσθλὸς ἔδυνε, χέρεια δὲ χείρονι δόσκεν.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ᾽ ἕσσαντο περὶ χροῒ νώροπα χαλκὸν
βάν ῥ᾽ ἴμεν· ἦρχε δ᾽ ἄρά σφι Ποσειδάων ἐνοσίχθων
δεινὸν ἄορ τανύηκες ἔχων ἐν χειρὶ παχείῃ
εἴκελον ἀστεροπῇ· τῷ δ᾽ οὐ θέμις ἐστὶ μιγῆναι
ἐν δαῒ λευγαλέῃ, ἀλλὰ δέος ἰσχάνει ἄνδρας.
Τρῶας δ᾽ αὖθ᾽ ἑτέρωθεν ἐκόσμει φαίδιμος Ἕκτωρ.
δή ῥα τότ᾽ αἰνοτάτην ἔριδα πτολέμοιο τάνυσσαν
κυανοχαῖτα Ποσειδάων καὶ φαίδιμος Ἕκτωρ,
ἤτοι ὃ μὲν Τρώεσσιν, ὃ δ᾽ Ἀργείοισιν ἀρήγων.
ἐκλύσθη δὲ θάλασσα ποτὶ κλισίας τε νέας τε
Ἀργείων· οἳ δὲ ξύνισαν μεγάλῳ ἀλαλητῷ.
οὔτε θαλάσσης κῦμα τόσον βοάᾳ ποτὶ χέρσον
ποντόθεν ὀρνύμενον πνοιῇ Βορέω ἀλεγεινῇ·
οὔτε πυρὸς τόσσός γε ποτὶ βρόμος αἰθομένοιο
οὔρεος ἐν βήσσῃς, ὅτε τ᾽ ὤρετο καιέμεν ὕλην·
οὔτ᾽ ἄνεμος τόσσόν γε περὶ δρυσὶν ὑψικόμοισι
ἠπύει, ὅς τε μάλιστα μέγα βρέμεται χαλεπαίνων,
ὅσση ἄρα Τρώων καὶ Ἀχαιῶν ἔπλετο φωνὴ
δεινὸν ἀϋσάντων, ὅτ᾽ ἐπ᾽ ἀλλήλοισιν ὄρουσαν.
Αἴαντος δὲ πρῶτος ἀκόντισε φαίδιμος Ἕκτωρ
ἔγχει, ἐπεὶ τέτραπτο πρὸς ἰθύ οἱ, οὐδ᾽ ἀφάμαρτε,
τῇ ῥα δύω τελαμῶνε περὶ στήθεσσι τετάσθην,
ἤτοι ὃ μὲν σάκεος, ὃ δὲ φασγάνου ἀργυροήλου·

Paveze, capul s-ascundem sub chivere lucii, s-alegem
Lăncile cele mai lungi și cutezători să purcedem.
Eu voi păși înainte și-am toată nădejdea că Hector
Nu va putea să mai ție, oricât o fi el de năvalnic.
Cine-i voinic și cu pavăză mică pe umăr, s-o deie
Altuia care-i mai șubred, iar el să ia una mai mare."
Zise, și ei auzindu-l, voios după el se luară.
Armia-și-o întocmiră, răniți cum erau căpitanii,
Unul, Ulise, pe aici, mai încolo Tidid și-Agamemnon,
Ei la tot insul grăbind dau arme și schimbul făcură;
Bune cei buni de război, cei slabi luau arme mai proaste.
După ce-apoi se gătiră cu paloșe lucii de aramă,
Iute purceseră. Zeul Poseidon pășea înainte
Și-avea-n mâna-i vânjoasă o sabie strașnic de lungă,
Care lucea ca un fulger. De el să s-apropie nimeni
Nu cuteza nicidecum; fioru-i prindea pe oricine.
Oastea și-orânduie atunci din parte-i și falnicul Hector
Și se sumet amândoi, Poseidon albastru-mpletatul
Și al lui Priam fecior, la luptă din cele mai crunte,
Unul pe-Ahei sprijinind, celalt pe Troieni, iar noianul
Mării spre tabăr-Aheilor clocotitor se revarsă.
Oștile atunci laolaltă c-un strigăt nebun năvăliră.
Nu e nimic mai grozav, nici vuietul undelor mării,
Când le izbește de mal suflându-le amarnicul Crivăț,
Nici bubuitul pârjolului când pe o vale de munte
Focu-și întinde văpaia și-ncepe să arză pădurea;
Nici vâjâitul de vifor, când el cu înverșun și muget
Îngrozitor amenință stejarii cei nalți să-i doboare,
Cum a fost groaznicul chiot al oștilor la năvălire.

Falnicul Hector întâiul chiti cu o lance pe Aias,
Care sta-n față-i întors, și nu-i dădu greș lovitura,
Ci-i nimeri pe la piept cele două curele aninate,
Cea de la spada țintată-n argint, de la scut ceealaltă;

τώ οἱ ῥυσάσθην τέρενα χρόα. χώσατο δ᾽ Ἕκτωρ,
ὅττί ῥά οἱ βέλος ὠκὺ ἐτώσιον ἔκφυγε χειρός,
ἂψ δ᾽ ἑτάρων εἰς ἔθνος ἐχάζετο κῆρ᾽ ἀλεείνων.
τὸν μὲν ἔπειτ᾽ ἀπιόντα μέγας Τελαμώνιος Αἴας
χερμαδίῳ, τά ῥα πολλὰ θοάων ἔχματα νηῶν
πὰρ ποσὶ μαρναμένων ἐκυλίνδετο, τῶν ἕν ἀείρας
στῆθος βεβλήκει ὑπὲρ ἄντυγος ἀγχόθι δειρῆς,
στρόμβον δ᾽ ὣς ἔσσευε βαλών, περὶ δ᾽ ἔδραμε πάντῃ.
ὡς δ᾽ ὅθ᾽ ὑπὸ πληγῆς πατρὸς Διὸς ἐξερίπῃ δρῦς
πρόρριζος, δεινὴ δὲ θεείου γίγνεται ὀδμὴ
ἐξ αὐτῆς, τὸν δ᾽ οὔ περ ἔχει θράσος ὅς κεν ἴδηται
ἐγγὺς ἐών, χαλεπὸς δὲ Διὸς μεγάλοιο κεραυνός,
ὣς ἔπεσ᾽ Ἕκτορος ὦκα χαμαὶ μένος ἐν κονίῃσι·
χειρὸς δ᾽ ἔκβαλεν ἔγχος, ἐπ᾽ αὐτῷ δ᾽ ἀσπὶς ἑάφθη
καὶ κόρυς, ἀμφὶ δέ οἱ βράχε τεύχεα ποικίλα χαλκῷ.
οἳ δὲ μέγα ἰάχοντες ἐπέδραμον υἷες Ἀχαιῶν
ἐλπόμενοι ἐρύεσθαι, ἀκόντιζον δὲ θαμειὰς
αἰχμάς· ἀλλ᾽ οὔ τις ἐδυνήσατο ποιμένα λαῶν
οὐτάσαι οὐδὲ βαλεῖν· πρὶν γὰρ περίβησαν ἄριστοι
Πουλυδάμας τε καὶ Αἰνείας καὶ δῖος Ἀγήνωρ
Σαρπηδών τ᾽ ἀρχὸς Λυκίων καὶ Γλαῦκος ἀμύμων.
τῶν δ᾽ ἄλλων οὔ τίς εὖ ἀκήδεσεν, ἀλλὰ πάροιθεν
ἀσπίδας εὐκύκλους σχέθον αὐτοῦ. τὸν δ᾽ ἄρ᾽ ἑταῖροι
χερσὶν ἀείραντες φέρον ἐκ πόνου, ὄφρ᾽ ἵκεθ᾽ ἵππους
ὠκέας, οἵ οἱ ὄπισθε μάχης ἠδὲ πτολέμοιο
ἕστασαν ἡνίοχόν τε καὶ ἅρματα ποικίλ᾽ ἔχοντες·
οἳ τόν γε προτὶ ἄστυ φέρον βαρέα στενάχοντα.
Ἀλλ᾽ ὅτε δὴ πόρον ἷξον ἐϋρρεῖος ποταμοῖο
Ξάνθου δινήεντος, ὃν ἀθάνατος τέκετο Ζεύς,
ἔνθά μιν ἐξ ἵππων πέλασαν χθονί, κὰδ δέ οἱ ὕδωρ
χεῦαν· ὃ δ᾽ ἀμπνύνθη καὶ ἀνέδρακεν ὀφθαλμοῖσιν,
ἑζόμενος δ᾽ ἐπὶ γοῦνα κελαινεφὲς αἷμ᾽ ἀπέμεσσεν·
αὖτις δ᾽ ἐξοπίσω πλῆτο χθονί, τὼ δέ οἱ ὄσσε
νὺξ ἐκάλυψε μέλαινα· βέλος δ᾽ ἔτι θυμὸν ἐδάμνα.

Ele feritu-i-au fragedul trup. Și-i fu ciudă lui Hector,
Dacă văzu că din mână zadarnică-i fu lovitura
Și o dosi în duium ocolindu-și primejdia vieții.
Dar la fugire-i, de jos luând Aias Telamonianul
Un bolovan din grămada ce sta ca proptele la vase
Și-ntre picioare se rostogoleau, și trântind bolovanul,
Spatele el îi pocni peste paváz-aproape de ceafă;
Hector, izbit de pietroi, rotitu-s-a-n jur ca sfârleaza.
Cum, de un trăsnet ajuns, se prăbușe din rădăcină
Rupt un stejar și împrăștie strașnic miros de pucioasă,
De-ncremenește oricine se află pe-aproape, când vede
Cât de hain este fulgerul marelui Zeus; tot astfel
Repede-n colb a căzut și aprigul Hector, și lancea
I se desprinse din mâini, și scutul și coiful asupra-i,
Și-a zuruit peste el la cădere armătura de-aramă.
Iute alergară spre dânsul dând chiot Aheii; crezură
Toți că pun mâna pe Hector; ca ploaia cădeau azvârlite
Lăncile asupra-i, dar nimenea n-avu noroc să-l înțepe
Nici să s-atingă de el, căci repede-l împresurară
Cei mai de frunte Troieni, Polidamas, Eneas, Agenor
Și-al Licienilor Domn Sarpedon și Glaucos alesul.
Nici luptătorii ceilalți nu steteră, ci se grăbiră
Spre apărare ținând în fața-i rotundele scuturi,
Soții lui Hector din toi, luându-l pe brațe, -l purtară
Până la caii cei iuți care acolo, feriți de bătaie,
Stau la o parte cu-al lor vizitiu și cu carul. De-acolo
Ei spre cetate-l porniră, iar Hector gemea de durere.
Când au sosit pe la vadul frumos-curgătorului Xantos
Cel cu vârteje de ape obârșite din veșnica slavă,
Descălecară din car și îndată cu apă-l stropiră;
Hector în fire-și veni după asta și ochii deschise
Și, sprijinit în genunchi, vărsă un cheag negru de sânge,
Dar se lăsă el în spate din nou și pe ochii-i se-ntinse
Noaptea durerii, căci tot îl ținea pironit lovitura.

Ἀργεῖοι δ᾽ ὡς οὖν ἴδον Ἕκτορα νόσφι κιόντα
μᾶλλον ἐπὶ Τρώεσσι θόρον, μνήσαντο δὲ χάρμης.
ἔνθα πολὺ πρώτιστος Ὀϊλῆος ταχὺς Αἴας
Σάτνιον οὔτασε δουρὶ μετάλμενος ὀξυόεντι
Ἠνοπίδην, ὃν ἄρα νύμφη τέκε νηῒς ἀμύμων
Ἤνοπι βουκολέοντι παρ᾽ ὄχθας Σατνιόεντος.
τὸν μὲν Ὀϊλιάδης δουρὶ κλυτὸς ἐγγύθεν ἐλθὼν
οὖτα κατὰ λαπάρην· ὃ δ᾽ ἀνετράπετ᾽, ἀμφὶ δ᾽ ἄρ᾽ αὐτῷ
Τρῶες καὶ Δαναοὶ σύναγον κρατερὴν ὑσμίνην.
τῷ δ᾽ ἐπὶ Πουλυδάμας ἐγχέσπαλος ἦλθεν ἀμύντωρ
Πανθοΐδης, βάλε δὲ Προθοήνορα δεξιὸν ὦμον
υἱὸν Ἀρηϊλύκοιο, δι᾽ ὤμου δ᾽ ὄβριμον ἔγχος
ἔσχεν, ὃ δ᾽ ἐν κονίῃσι πεσὼν ἕλε γαῖαν ἀγοστῷ.
Πουλυδάμας δ᾽ ἔκπαγλον ἐπεύξατο μακρὸν ἀΰσας·
οὐ μὰν αὖτ᾽ όΐω μεγαθύμου Πανθοΐδαο
χειρὸς ἄπο στιβαρῆς ἅλιον πηδῆσαι ἄκοντα,
ἀλλά τις Ἀργείων κόμισε χροΐ, καί μιν ὀΐω
αὐτῷ σκηπτόμενον κατίμεν δόμον Ἄϊδος εἴσω.
Ὣς ἔφατ᾽, Ἀργείοισι δ᾽ ἄχος γένετ᾽ εὐξαμένοιο·
Αἴαντι δὲ μάλιστα δαΐφρονι θυμὸν ὄρινε
τῷ Τελαμωνιάδῃ· τοῦ γὰρ πέσεν ἄγχι μάλιστα.
καρπαλίμως δ᾽ ἀπιόντος ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ.
Πουλυδάμας δ᾽ αὐτὸς μὲν ἀλεύατο κῆρα μέλαιναν
λικριφὶς ἀΐξας, κόμισεν δ᾽ Ἀντήνορος υἱὸς
Ἀρχέλοχος· τῷ γάρ ῥα θεοὶ βούλευσαν ὄλεθρον.
τόν ῥ᾽ ἔβαλεν κεφαλῆς τε καὶ αὐχένος ἐν συνεοχμῷ,
νείατον ἀστράγαλον, ἀπὸ δ᾽ ἄμφω κέρσε τένοντε·
τοῦ δὲ πολὺ προτέρη κεφαλὴ στόμα τε ῥῖνές τε
οὔδεϊ πλῆντ᾽ ἤ περ κνῆμαι καὶ γοῦνα πεσόντος.
Αἴας δ᾽ αὖτ᾽ ἐγέγωνεν ἀμύμονι Πουλυδάμαντι·
φράζεο Πουλυδάμα καί μοι νημερτὲς ἐνίσπες
ἦ ῥ᾽ οὐχ οὗτος ἀνὴρ Προθοήνορος ἀντὶ πεφάσθαι
ἄξιος; οὐ μέν μοι κακὸς εἴδεται οὐδὲ κακῶν ἔξ,
ἀλλὰ κασίγνητος Ἀντήνορος ἱπποδάμοιο

Cum văd Aheii că Hector acum e departe de-ncaier,
Toți la Troieni se îndeasă mai tare setoși de bătaie.
Tabăr-asupra lui Satnios iutele Aias Oilidul
Cel mai întâi, și-l împunge cu lancea pe Satnios, care
Fuse născut lui Enop de o gingașă zână de ape
La Satniois pe mal, când el păstorea o cireadă.
Aias, trăgaci iscusit, în coaste-l înțeapă de-aproape,
El se răstoarnă pe jos și-n juru-i Troienii și-Aheii
Prind să se-nhațe la luptă pe viață și moarte și-acolo
Sare la mijloc atunci al lui Pantus fecior, Polidamas,
Lancea rotind, și însuliță-n umăr la dreapta pe fiul
Lui Areilic Protoenor, și acolo prin umăr îi trece
Vajnica lance. El cade bufnind și împumnă țărâna;
Chiuie din răsputeri și strigă fălos Polidamas:
„Iată ce poate feciorul lui Pantus! Vezi bine că lancea
Nu i-a zburat în zadar din mâna-i vânjoasă. O poartă
Prinsă de trup un dușman. Bag seama, toiag o să-i fie
Ca să se sprijine el la mersu-i pe lumea cealaltă."
Zise, iar lauda lui pe Ahei îi mâhni, și mai tare
Scoase din fire pe Aias, pe fiul cel mare și vrednic
Al lui Telamon, fiindcă pe-aproape, căzu Protoenor.
De-asta, când el o pornise, cu lucie suliță Aias
Iute-l ochi. De năpastă ușor se feri Polidamas
Dându-se-n lături. În locu-i primi Arheloh lovitura
Al lui Antenor fecior, căci moartea-i ursiseră zeii.
Arma-l ajunge sub coif unde capul cu ceafa se-mbină,
Tocmai în șira spinării, și coardele-i taie amândouă,
Capul și gura-i și nările-ntâi s-au atins de țărână
Și dup-aceea genunchii cu pulpele lui la cădere.
Strigă și Aias atunci osteanului bun Polidamas:
„Vezi, Polidamas, și spune-mi tu mie curat adevărul,
Nu ne-o răstoarce de-ajuns acesta cu moartea-i pieirea
Lui Protoenor? De rând nu-mi pare nici el, nici părinții.
Ba după chip bănuiesc că-i frate ori fiu lui Antenor,

ἢ παΐς· αὐτῷ γὰρ γενεὴν ἄγχιστα ἐῴκει.
    Ἦ ῥ᾽ εὖ γιγνώσκων, Τρῶας δ᾽ ἄχος ἔλλαβε θυμόν.
ἔνθ᾽ Ἀκάμας Πρόμαχον Βοιώτιον οὔτασε δουρὶ
ἀμφὶ κασιγνήτῳ βεβαώς· ὃ δ᾽ ὕφελκε ποδοῖιν.
τῷ δ᾽ Ἀκάμας ἔκπαγλον ἐπεύξατο μακρὸν ἀΰσας·
Ἀργεῖοι ἰόμωροι ἀπειλάων ἀκόρητοι
οὔ θην οἴοισίν γε πόνος τ᾽ ἔσεται καὶ ὀϊζὺς
ἡμῖν, ἀλλά ποθ᾽ ὧδε κατακτενέεσθε καὶ ὔμμες.
φράζεσθ᾽ ὡς ὑμῖν Πρόμαχος δεδμημένος εὕδει
ἔγχει ἐμῷ, ἵνα μή τι κασιγνήτοιό γε ποινὴ
δηρὸν ἄτιτος ἔῃ· τὼ καί κέ τις εὔχεται ἀνὴρ
γνωτὸν ἐνὶ μεγάροισιν ἀρῆς ἀλκτῆρα λιπέσθαι.
    Ὣς ἔφατ᾽, Ἀργείοισι δ᾽ ἄχος γένετ᾽ εὐξαμένοιο·
Πηνέλεῳ δὲ μάλιστα δαΐφρονι θυμὸν ὄρινεν·
ὁρμήθη δ᾽ Ἀκάμαντος· ὃ δ᾽ οὐχ ὑπέμεινεν ἐρωὴν
Πηνελέωο ἄνακτος· ὃ δ᾽ οὔτασεν Ἰλιονῆα
υἱὸν Φόρβαντος πολυμήλου, τόν ῥα μάλιστα
Ἑρμείας Τρώων ἐφίλει καὶ κτῆσιν ὄπασσε·
τῷ δ᾽ ἄρ᾽ ὑπὸ μήτηρ μοῦνον τέκεν Ἰλιονῆα.
τὸν τόθ᾽ ὑπ᾽ ὀφρύος οὖτα κατ᾽ ὀφθαλμοῖο θέμεθλα,
ἐκ δ᾽ ὦσε γλήνην· δόρυ δ᾽ ὀφθαλμοῖο διὰ πρὸ
καὶ διὰ ἰνίου ἦλθεν, ὃ δ᾽ ἕζετο χεῖρε πετάσσας
ἄμφω· Πηνέλεως δὲ ἐρυσσάμενος ξίφος ὀξὺ
αὐχένα μέσσον ἔλασσεν, ἀπήραξεν δὲ χαμᾶζε
αὐτῇ σὺν πήληκι κάρη· ἔτι δ᾽ ὄβριμον ἔγχος
ἦεν ἐν ὀφθαλμῷ· ὃ δὲ φὴ κώδειαν ἀνασχὼν
πέφραδέ τε Τρώεσσι καὶ εὐχόμενος ἔπος ηὔδα·
εἰπέμεναί μοι Τρῶες ἀγαυοῦ Ἰλιονῆος
πατρὶ φίλῳ καὶ μητρὶ γοήμεναι ἐν μεγάροισιν·
οὐδὲ γὰρ ἣ Προμάχοιο δάμαρ Ἀλεγηνορίδαο
ἀνδρὶ φίλῳ ἐλθόντι γανύσσεται, ὁππότε κεν δὴ
ἐκ Τροίης σὺν νηυσὶ νεώμεθα κοῦροι Ἀχαιῶν.
    Ὣς φάτο, τοὺς δ᾽ ἄρα πάντας ὑπὸ τρόμος ἔλλαβε γυῖα,
πάπτηνεν δὲ ἕκαστος ὅπῃ φύγοι αἰπὺν ὄλεθρον.

Bun la strunitul de cai; că prea mult și-aduce cu dânsul."
    Zise și bine ghici. Îi duru pe Troieni, iar Acamas,
Fratelui dând ocrotire, cu lancea lovi pe Promahos
Beoțianul, când el târa pe-Arheloh de picioare;
De-asta și chiuie Acamas și-Argiilor strigă cu fală:
    „Voi cei cu arcul viteji, care faceți mereu pe grozavii
Nu numai noi îndelung ne vom duce necazul și greul,
Fi-veți și voi doar odată striviți ca voinicul acesta,
Uite cum doarme Promahos acum toropit de-a mea lance,
Dar trebuia răzbunată de mine mai repede moartea
Fratelui meu, că de aceea și poate între oameni oricine
S-aibă un frate cu el, ca omoru-i apoi să răzbune."
    Zise, iar lauda-i asta umplu pe Argii de mâhnire
Și mai cu seamă-ndârji pe al oastei vultan Penelaos,
De năvăli spre Acamas. Dar nu sta acesta să-nfrunte
Furia lui Penelaos, și-n locu-i căzu al lui Forbas
Fiu Iliones, avutul în turme, iubitul de Hermes,
Zeul averii, de aceea și zeul îi dase destul-avuție.
Forbas avu un fecior, unul singur, pe acest Iliones:
Dar Penelaos acuma pe el îl ochi sub sprâncene,
Tocmai la ochi, și țâșnit îi fu ochiul, că lancea-l împunse
Și-i răsări în cerbice. Căzu Iliones și-n țărnă
Stete cu brațe lungite. Dar scoase pe loc Penelaos
Spada tăioasă și-n ceafă-l izbi; împreună cu coiful
Capu-i pocni la pământ. Sta încă năstrușnica lance
Înțepenită în ochi. Ca pe-o floare de mac ridicându-i
Țeasta, zicea la Troieni Penelaos fălindu-se astfel:
    „Mergeți acuma să spuneți, Troienilor voi, la părinții
Bietului Domn Iliones să-și plângă feciorul acasă,
Doar și femeia voinicului nostru Promahos, răsadul
Lui Alegenor, destul va jeli pe bărbatu-i în țară,
Când de la Troia-napoi s-or întoarce-n corăbii Aheii."
Asta el zise, iar dânșii pătrunși de fioru-ngrozirii,
Care-ncotro se uitau ca să scape de groaznică moarte.

Ἔσπετε νῦν μοι Μοῦσαι Ὀλύμπια δώματ᾽ ἔχουσαι
ὅς τις δὴ πρῶτος βροτόεντ᾽ ἀνδράγρι᾽ Ἀχαιῶν
ἤρατ᾽, ἐπεί ῥ᾽ ἔκλινε μάχην κλυτὸς ἐννοσίγαιος.
Αἴας ῥα πρῶτος Τελαμώνιος Ὕρτιον οὖτα
Γυρτιάδην Μυσῶν ἡγήτορα καρτεροθύμων·
Φάλκην δ᾽ Ἀντίλοχος καὶ Μέρμερον ἐξενάριξε·
Μηριόνης δὲ Μόρυν τε καὶ Ἱπποτίωνα κατέκτα,
Τεῦκρος δὲ Προθόωνά τ᾽ ἐνήρατο καὶ Περιφήτην·
Ἀτρεΐδης δ᾽ ἄρ᾽ ἔπειθ᾽ Ὑπερήνορα ποιμένα λαῶν
οὖτα κατὰ λαπάρην, διὰ δ᾽ ἔντερα χαλκὸς ἄφυσσε
δῃώσας· ψυχὴ δὲ κατ᾽ οὐταμένην ὠτειλὴν
ἔσσυτ᾽ ἐπειγομένη, τὸν δὲ σκότος ὄσσε κάλυψε.
πλείστους δ᾽ Αἴας εἷλεν Ὀϊλῆος ταχὺς υἱός·
οὐ γάρ οἵ τις ὁμοῖος ἐπισπέσθαι ποσὶν ἦεν
ἀνδρῶν τρεσσάντων, ὅτε τε Ζεὺς ἐν φόβον ὄρσῃ.

Muzelor olimpiene, voi spuneți-mi cine e-ntâiul
Care-ntre-Ahei avu parte de pleanuri udate de sânge,
Când a războiului cumpănă-ntoarse slăvitul Poseidon?
Aias cel mare întâiul cu arma ucise pe Hirtiu,
Fiul lui Girt, căpetenia mizilor tari de vârtute
Iar Antilohos pe Mermeros îl încolți și pe Falche
Și Merione pe doi, pe Moris și pe Hipotion,
Iar Perifet și Protoon căzură sub arma lui Teucru;
Pe Hiperenor, un cap de oștire, îl lovi în deșerturi
Craiul Menelau, cu sulița prin măruntaie-l străpunse,
Sufletul lui Hiperenor prin rana-i deschisă deodată
Se mistui și a ochilor zare-i se stinse sub pleoape.
Sprintenul Aias Oilidul răpuse o mulțime, căci nimeni
Nu era vrednic ca el și bun de picior la gonirea
Cetelor de luptători când ele luau fuga de spaimă.

ΙΛΙΑΔΟΣ Ο

Αὐτὰρ ἐπεὶ διά τε σκόλοπας καὶ τάφρον ἔβησαν
φεύγοντες, πολλοὶ δὲ δάμεν Δαναῶν ὑπὸ χερσίν,
οἳ μὲν δὴ παρ᾽ ὄχεσφιν ἐρητύοντο μένοντες
χλωροὶ ὑπαὶ δείους πεφοβημένοι· ἔγρετο δὲ Ζεὺς
Ἴδης ἐν κορυφῇσι παρὰ χρυσοθρόνου Ἥρης,
στῆ δ᾽ ἄρ᾽ ἀναΐξας, ἴδε δὲ Τρῶας καὶ Ἀχαιοὺς
τοὺς μὲν ὀρινομένους, τοὺς δὲ κλονέοντας ὄπισθεν
Ἀργείους, μετὰ δέ σφι Ποσειδάωνα ἄνακτα·
Ἕκτορα δ᾽ ἐν πεδίῳ ἴδε κείμενον, ἀμφὶ δ᾽ ἑταῖροι
εἵαθ᾽, ὃ δ᾽ ἀργαλέῳ ἔχετ᾽ ἄσθματι κῆρ ἀπινύσσων
αἷμ᾽ ἐμέων, ἐπεὶ οὔ μιν ἀφαυρότατος βάλ᾽ Ἀχαιῶν.
τὸν δὲ ἰδὼν ἐλέησε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε,
δεινὰ δ᾽ ὑπόδρα ἰδὼν Ἥρην πρὸς μῦθον ἔειπεν·
ἦ μάλα δὴ κακότεχνος ἀμήχανε σὸς δόλος Ἥρη
Ἕκτορα δῖον ἔπαυσε μάχης, ἐφόβησε δὲ λαούς.
οὐ μὰν οἶδ᾽ εἰ αὖτε κακορραφίης ἀλεγεινῆς
πρώτη ἐπαύρηαι καί σε πληγῇσιν ἱμάσσω.
ἦ οὐ μέμνῃ ὅτε τ᾽ ἐκρέμω ὑψόθεν, ἐκ δὲ ποδοῖιν
ἄκμονας ἧκα δύω, περὶ χερσὶ δὲ δεσμὸν ἴηλα
χρύσεον ἄρρηκτον; σὺ δ᾽ ἐν αἰθέρι καὶ νεφέλῃσιν
ἐκρέμω· ἠλάστεον δὲ θεοὶ κατὰ μακρὸν Ὄλυμπον,
λῦσαι δ᾽ οὐκ ἐδύναντο παρασταδόν· ὃν δὲ λάβοιμι
ῥίπτασκον τεταγὼν ἀπὸ βηλοῦ ὄφρ᾽ ἂν ἵκηται
γῆν ὀλιγηπελέων· ἐμὲ δ᾽ οὐδ᾽ ὧς θυμὸν ἀνίει
ἀζηχὴς ὀδύνη Ἡρακλῆος θείοιο,
τὸν σὺ ξὺν Βορέῃ ἀνέμῳ πεπιθοῦσα θυέλλας
πέμψας ἐπ᾽ ἀτρύγετον πόντον κακὰ μητιόωσα,
καί μιν ἔπειτα Κόων δ᾽ εὖ ναιομένην ἀπένεικας.
τὸν μὲν ἐγὼν ἔνθεν ῥυσάμην καὶ ἀνήγαγον αὖτις
Ἄργος ἐς ἱππόβοτον καὶ πολλά περ ἀθλήσαντα.

Cântul XV

Când după asta Troienii trecură părcanul și șanțul
Fuga luând și-o grămadă pieriră de mânile-ahee,
Numai aproape de care opriră și-acolo stătură
Galbeni de teamă, năuci. Dar Zeus din somn se deșteaptă
Lângă soția-i, zeița cu tronul de aur, pe culmea
Idei, se scoală-ntr-un cot, spre tabără ochii și-aruncă,
Vede-n risipă fugari pe Troieni, și gonindu-i din urmă
Vede pe-Ahei și pe zeul Poseidon alături de dânșii,
Iar pe câmpie sta Hector întins, ocolit de tovarăși;
Firea-și pierduse, cu greu mai putea să răsufle, din gură
Sânge vărsa, că doar nu-i fuse dată lovirea din mâna
Celui din urmă dușman. Îi fu milă lui Zeus de dânsul
Și, pe sub gene sălbatic privind, așa către Hera
Zise: „Abrașo, desigur a ta-i uneltirea vicleană
Care pe Hector îl scoase din toi și-a pus oastea-i pe fugă.
Nu știu de nu vei fi tu cea dintâi să te bucuri de rodul
Astei haine urzeli, dacă nu te voi bate cu biciul.
Oare-ai uitat cum ai fost tu de sus spânzurată? Prinsesem
Câte-un ilău de picioarele tale și-n lanțuri de aur
Brațele ți le-ncordasem pe veci. În senin și prin nouri
Tu atârnai, iară sus pe Olimp obidiți erau zeii;
Nu putea nimeni atunci să s-apropie să te dezlege,
Cum l-apucam de picior pe oricine-l zburam peste pragul
Cerului, de ajungea leșinat la pământ. Dar eu totuși
Nu fui în stare să-mi năduș necazul că tu peste fiu-mi
Hercule cu ajutor de la Crivăț stârnit-ai furtuna
Și ca să-l pierzi pe viteaz i-ai dat drumul pe marea pustie
Și l-ai zvârlit pe la Coos, ostrovul cel bun de ședere.
Eu însă l-am izbăvit și adusu-l-am iarăși în Argos,
Țara pășunii de cai, după multele trude și cazne.

τῶν σ᾽ αὖτις μνήσω ἵν᾽ ἀπολλήξῃς ἀπατάων,
ὄφρα ἴδῃ ἤν τοι χραίσμῃ φιλότης τε καὶ εὐνή,
ἣν ἐμίγης ἐλθοῦσα θεῶν ἄπο καί μ᾽ ἀπάτησας.
  Ὣς φάτο, ῥίγησεν δὲ βοῶπις πότνια Ἥρη,
καί μιν φωνήσασ᾽ ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
ἴστω νῦν τόδε Γαῖα καὶ Οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθε
καὶ τὸ κατειβόμενον Στυγὸς ὕδωρ, ὅς τε μέγιστος
ὅρκος δεινότατός τε πέλει μακάρεσσι θεοῖσι,
σή θ᾽ ἱερὴ κεφαλὴ καὶ νωΐτερον λέχος αὐτῶν
κουρίδιον, τὸ μὲν οὐκ ἂν ἐγώ ποτε μὰψ ὀμόσαιμι·
μὴ δι᾽ ἐμὴν ἰότητα Ποσειδάων ἐνοσίχθων
πημαίνει Τρῶάς τε καὶ Ἕκτορα, τοῖσι δ᾽ ἀρήγει,
ἀλλά που αὐτὸν θυμὸς ἐποτρύνει καὶ ἀνώγει,
τειρομένους δ᾽ ἐπὶ νηυσὶν ἰδὼν ἐλέησεν Ἀχαιούς.
αὐτάρ τοι καὶ κείνῳ ἐγὼ παραμυθησαίμην
τῇ ἴμεν ᾗ κεν δὴ σὺ κελαινεφὲς ἡγεμονεύῃς.
  Ὣς φάτο, μείδησεν δὲ πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε,
καί μιν ἀμειβόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
εἰ μὲν δὴ σύ γ᾽ ἔπειτα βοῶπις πότνια Ἥρη
ἶσον ἐμοὶ φρονέουσα μετ᾽ ἀθανάτοισι καθίζοις,
τώ κε Ποσειδάων γε, καὶ εἰ μάλα βούλεται ἄλλῃ,
αἶψα μεταστρέψειε νόον μετὰ σὸν καὶ ἐμὸν κῆρ.
ἀλλ᾽ εἰ δή ῥ᾽ ἐτεόν γε καὶ ἀτρεκέως ἀγορεύεις,
ἔρχεο νῦν μετὰ φῦλα θεῶν, καὶ δεῦρο κάλεσσον
Ἶρίν τ᾽ ἐλθέμεναι καὶ Ἀπόλλωνα κλυτότοξον,
ὄφρ᾽ ἣ μὲν μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
ἔλθῃ, καὶ εἴπῃσι Ποσειδάωνι ἄνακτι
παυσάμενον πολέμοιο τὰ ἃ πρὸς δώμαθ᾽ ἱκέσθαι,
Ἕκτορα δ᾽ ὀτρύνῃσι μάχην ἐς Φοῖβος Ἀπόλλων,
αὖτις δ᾽ ἐμπνεύσῃσι μένος, λελάθῃ δ᾽ ὀδυνάων
αἳ νῦν μιν τείρουσι κατὰ φρένας, αὐτὰρ Ἀχαιοὺς
αὖτις ἀποστρέψῃσιν ἀνάλκιδα φύζαν ἐνόρσας,
φεύγοντες δ᾽ ἐν νηυσὶ πολυκλήϊσι πέσωσι
Πηλεΐδεω Ἀχιλῆος· ὃ δ᾽ ἀνστήσει ὃν ἑταῖρον

Asta-ți aduc eu aminte ca tu să te lași de amăgire
Și să pricepi că de loc nu te-ajută iubirea, cu care
M-ai înșelat, părăsind cu gânduri viclene Olimpul.”
  Zeus vorbi, și fiori au pătruns pe mărita zeiță;
De-asta răspunse pe loc și-i zise cu vorbe ce zboară:
  „Martor iau cerul de sus, iau martor pământul acesta,
Jur și pe Stixul, șuvoiul din iad, care e jurământul
Cel mai înalt și mai strașnic al zeilor cei fără moarte,
Jur și pe capul tău sfânt și pe patul ce ne împreună,
Și pe acesta zadarnic eu nu m-aș jura niciodată,
Nu cu a mea învoire Poseidon, Cutremurul lumii,
Strică lui Hector și armiei lui și ajut-aheimea,
Ci de la sine o face cum inima-l povățuiește,
Prinse doar milă de-Ahei, că-i vede cum pier la corăbii.
Dar mă voi duce eu însămi cu vorba pe el să-l înduplec
Ca să ia calea-ncotro poruncești, o stăpâne al furtunii.”
Ast-a zis ea și-a zâmbit al lumii și-al zeilor tată,
Și-astfel apoi i-a răspuns, rostindu-i cuvinte ce zboară:
  „Dacă mărita mea Doamnă, tu, Hero, de acum înainte
Una cu mine-ai gândi și alături mi-ai sta în divanul
Zeilor, cred că Poseidon, chiar altfel de ar vrea el să fie,
Repede, așa cum vrem noi amândoi, o să-și schimbe purtarea.
Dacă tu drept ai grăit și cu tot înadinsul la mine,
Du-te la zei chiar acuma și cheamă pe Iris încoace
Și pe Apolon, arcașul slăvit, ca îndată să meargă
Iris la tabăr-Aheilor cei înarmați în aramă
Și împăratului mării să-i spuie să lase războiul
Nezăbovind și să plece la dânsul acasă, iar zeul
Febos Apolon atunci la harță să-ndemne pe Hector
Și să-i insufle tărie, să-și uite durerea, de care
Suferă încă și-acum, și așa să dea piept cu Aheii
Ca să-i înfrângă din nou, la mișelnică fugă silindu-i.
Ei risipindu-se atunci, năvală vor da la corăbii
Unde tot colcăie-Ahile, iar el va oști pe Patroclu,

Πάτροκλον· τὸν δὲ κτενεῖ ἔγχεϊ φαίδιμος Ἕκτωρ
Ἰλίου προπάροιθε πολέας ὀλέσαντ᾽ αἰζηοὺς
τοὺς ἄλλους, μετὰ δ᾽ υἱὸν ἐμὸν Σαρπηδόνα δῖον.
τοῦ δὲ χολωσάμενος κτενεῖ Ἕκτορα δῖος Ἀχιλλεύς.
ἐκ τοῦ δ᾽ ἄν τοι ἔπειτα παλίωξιν παρὰ νηῶν
αἰὲν ἐγὼ τεύχοιμι διαμπερὲς εἰς ὅ κ᾽ Ἀχαιοὶ
Ἴλιον αἰπὺ ἕλοιεν Ἀθηναίης διὰ βουλάς.
τὸ πρὶν δ᾽ οὔτ᾽ ἄρ᾽ ἐγὼ παύω χόλον οὔτέ τιν᾽ ἄλλον
ἀθανάτων Δαναοῖσιν ἀμυνέμεν ἐνθάδ᾽ ἐάσω
πρίν γε τὸ Πηλεΐδαο τελευτηθῆναι ἐέλδωρ,
ὥς οἱ ὑπέστην πρῶτον, ἐμῷ δ᾽ ἐπένευσα κάρητι,
ἤματι τῷ ὅτ᾽ ἐμεῖο θεὰ Θέτις ἥψατο γούνων,
λισσομένη τιμῆσαι Ἀχιλλῆα πτολίπορθον.
   Ὣς ἔφατ᾽, οὐδ᾽ ἀπίθησε θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
βῆ δ᾽ ἐξ Ἰδαίων ὀρέων ἐς μακρὸν Ὄλυμπον.
ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ἂν ἀΐξῃ νόος ἀνέρος, ὅς τ᾽ ἐπὶ πολλὴν
γαῖαν ἐληλουθὼς φρεσὶ πευκαλίμῃσι νοήσῃ
ἔνθ᾽ εἴην ἢ ἔνθα, μενοινήῃσί τε πολλά,
ὣς κραιπνῶς μεμαυῖα διέπτατο πότνια Ἥρη·
ἵκετο δ᾽ αἰπὺν Ὄλυμπον, ὁμηγερέεσσι δ᾽ ἐπῆλθεν
ἀθανάτοισι θεοῖσι Διὸς δόμῳ· οἳ δὲ ἰδόντες
πάντες ἀνήϊξαν καὶ δεικανόωντο δέπασσιν.
ἣ δ᾽ ἄλλους μὲν ἔασε, Θέμιστι δὲ καλλιπαρῄῳ
δέκτο δέπας· πρώτη γὰρ ἐναντίη ἦλθε θέουσα,
καί μιν φωνήσασ᾽ ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἥρη τίπτε βέβηκας; ἀτυζομένῃ δὲ ἔοικας·
ἦ μάλα δή σ᾽ ἐφόβησε Κρόνου πάϊς, ὅς τοι ἀκοίτης.
   Τὴν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα θεὰ λευκώλενος Ἥρη·
μή με θεὰ Θέμι ταῦτα διείρεο· οἶσθα καὶ αὐτὴ
οἷος κείνου θυμὸς ὑπερφίαλος καὶ ἀπηνής.
ἀλλὰ σύ γ᾽ ἄρχε θεοῖσι δόμοις ἔνι δαιτὸς ἐΐσης·
ταῦτα δὲ καὶ μετὰ πᾶσιν ἀκούσεαι ἀθανάτοισιν
οἷα Ζεὺς κακὰ ἔργα πιφαύσκεται· οὐδέ τί φημι
πᾶσιν ὁμῶς θυμὸν κεχαρησέμεν, οὔτε βροτοῖσιν

Dragu-i prieten, pe care-nainte sub ziduri la Troia
Hector apoi o să-l culce, în vreme ce el va răpune
Droaie de tineri voinici între care va fi și Sarpedon,
Fiul meu. Și înfuriat va ucide pe Hector Ahile,
Iar după asta eu face-voi neîncetat să urmeze
Dinspre corăbii dosirea Troienilor până ce-Aheii
Troia cea-naltă lua-vor apoi după sfatul Atenei.
Totuși eu n-o să-mi astâmpăr mânia și n-o să dau voie
Nici unui zeu ca să vie să apere oastea danae
Până ce n-oi împăca pe Ahile-mplinindu-i dorința
Cum juruit-am întâi și m-am învoit aplecându-mi
Capul, în ziua când Tetis zeița-mi căzu la picioare
Și mă ruga să-l înalț pe cuceritorul Ahile."
   Zise, iar Hera zeița, plecată la voia lui Zeus,
Merse, din Ida pornind, pe marele munte Olimpul.
Tocmai ca gândul în zbor, când omu-i umblat și când mintea-i,
Țări câte toate știind, gândește temeinic și zice:
   „Duce-m-aș colo sau colo" și-apucă tot felul de cale,
Iute tot astfel atunci zbură în văzduh și zeița
Până sosi în Olimp. Acolo se duse la sfatul
Zeilor cei adunați laolaltă-n palatul lui Zeus.
Cum o văzură, săriră ei toți cu pocalele-ntinse.
Dânsa, lăsând pe ceilalți, pocalul primi de la Temis
Cea-mbujorată, căci Temis întâia-i ieșise-nainte
Și începu s-o întrebe pe dânsa cu vorbe ce zboară:
   „Hero, de ce ne vii oare așa speriată? Pesemne
Prea ai fost înfricoșată de soțul tău, fiul lui Cronos."
   Hera, crăiasa brațalbă, răspunse mâhnită zeiței:
   „Nu mă-ntreba tu de asta, o Temis, că doară și tu știi
Cât de avan este el și plin de trufie. Ci haide,
Vin' la bogatul ospăț, așază-te-n frunte cu zeii,
Și ai s-auzi împreună cu zeii ceilalți câte chinuri
Ne mai așteaptă din partea lui Zeus. Și-mi pare că de-asta
N-o să se bucure oamenii toți deopotrivă și zeii,

οὔτε θεοῖς, εἴ πέρ τις ἔτι νῦν δαίνυται εὔφρων.
Ἣ μὲν ἄρ᾽ ὣς εἰποῦσα καθέζετο πότνια Ἥρη,
ὄχθησαν δ᾽ ἀνὰ δῶμα Διὸς θεοί· ἣ δ᾽ ἐγέλασσε
χείλεσιν, οὐδὲ μέτωπον ἐπ᾽ ὀφρύσι κυανέῃσιν
ἰάνθη· πᾶσιν δὲ νεμεσσηθεῖσα μετηύδα·
νήπιοι οἳ Ζηνὶ μενεαίνομεν ἀφρονέοντες·
ἦ ἔτι μιν μέμαμεν καταπαυσέμεν ἆσσον ἰόντες
ἢ ἔπει ἠὲ βίῃ· ὃ δ᾽ ἀφήμενος οὐκ ἀλεγίζει
οὐδ᾽ ὄθεται· φησὶν γὰρ ἐν ἀθανάτοισι θεοῖσι
κάρτεΐ τε σθένεΐ τε διακριδὸν εἶναι ἄριστος.
τὼ ἔχεθ᾽ ὅττί κεν ὔμμι κακὸν πέμπῃσιν ἑκάστῳ.
ἤδη γὰρ νῦν ἔλπομ᾽ Ἄρηΐ γε πῆμα τετύχθαι·
υἱὸς γάρ οἱ ὄλωλε μάχῃ ἔνι φίλτατος ἀνδρῶν
Ἀσκάλαφος, τόν φησιν ὃν ἔμμεναι ὄβριμος Ἄρης.
Ὣς ἔφατ᾽, αὐτὰρ Ἄρης θαλερὼ πεπλήγετο μηρὼ
χερσὶ καταπρηνέσσ᾽, ὀλοφυρόμενος δ᾽ ἔπος ηὔδα·
μὴ νῦν μοι νεμεσήσετ᾽ Ὀλύμπια δώματ᾽ ἔχοντες
τίσασθαι φόνον υἷος ἰόντ᾽ ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν,
εἴ πέρ μοι καὶ μοῖρα Διὸς πληγέντι κεραυνῷ
κεῖσθαι ὁμοῦ νεκύεσσι μεθ᾽ αἵματι καὶ κονίῃσιν.
Ὣς φάτο, καί ῥ᾽ ἵππους κέλετο Δεῖμόν τε Φόβον τε
ζευγνύμεν, αὐτὸς δ᾽ ἔντε᾽ ἐδύσετο παμφανόωντα.
ἔνθά κ᾽ ἔτι μείζων τε καὶ ἀργαλεώτερος ἄλλος
πὰρ Διὸς ἀθανάτοισι χόλος καὶ μῆνις ἐτύχθη,
εἰ μὴ Ἀθήνη πᾶσι περιδείσασα θεοῖσιν
ὦρτο διὲκ προθύρου, λίπε δὲ θρόνον ἔνθα θάασσε,
τοῦ δ᾽ ἀπὸ μὲν κεφαλῆς κόρυθ᾽ εἵλετο καὶ σάκος ὤμων,
ἔγχος δ᾽ ἔστησε στιβαρῆς ἀπὸ χειρὸς ἑλοῦσα
χάλκεον· ἣ δ᾽ ἐπέεσσι καθάπτετο θοῦρον Ἄρηα·
μαινόμενε φρένας ἠλὲ διέφθορας· ἦ νύ τοι αὔτως
οὔατ᾽ ἀκουέμεν ἐστί, νόος δ᾽ ἀπόλωλε καὶ αἰδώς.
οὐκ ἀΐεις ἅ τέ φησι θεὰ λευκώλενος Ἥρη
ἣ δὴ νῦν πὰρ Ζηνὸς Ὀλυμπίου εἰλήλουθεν;
ἦ ἐθέλεις αὐτὸς μὲν ἀναπλήσας κακὰ πολλὰ

Chiar dacă unii mai stau pe aici la petrecere veseli.”
Asta vorbindu-le, zâna șezu. Auzindu-i vorbirea,
Zeii oftară-n palatul lui Zeus. Cu zâmbet pe buze
Hera stătu între ei, dar nu și cu fruntea senină
Peste sprâncenele-i negre, și zise cu ciudă la dânșii:
„Ce nerozie, ne tot supărăm ca nebunii pe Zeus
Și năzuim să ne punem cu el și din grai ori cu sila
Să-l potolim pe tiran. Dar unde stă el, de departe
Nu vrea să știe de noi, nu-i pasă, căci el în putere
Și-n vitejie se crede-apriat mai presus de oricine.
De asta răbdați-i tot răul ce el fiecărui trimite.
Mi-e chiar acuma să nu-l fi lovit nenorocul pe Ares,
Doar a căzut la război Ascalaf, care-i fuse-ntre oameni
Cel mai iubit și de care se zice că el i-ar fi tată.”
Asta ea spuse, și Ares cu mânile-ntinse de jale
Bate-se-n coapsele-i tari, se vaietă și cuvântează:
„Zeilor olimpieni, să nu vă-nciudați voi acuma
Dacă mă duc la război. Eu voi să răzbun numai moartea
Fiului meu; nu-mi pasă nici chiar de mă fulgeră Zeus
Și mi-o fi scris între leșuri, în sânge și-n praf să-mi dau duhul.”
Asta rostind, a zorit apoi Groaza și Spaima să-nhame
Caii, iar el s-a încins cu armele-i scânteietoare.
Mai îndelung-ar fi fost și mai îndrăcită pornirea
Și-nverșunarea lui Zeus atunci, dacă Palas Atena
Grijă ducând tuturor și temându-se chiar de-a lor soartă,
Nu-și lăsa tronul, pe care ședea, și dând fuga prin tindă
Nu se lua după Ares. Ea scutu-i răpi de pe umăr,
Coiful din cap îi smuci și din pumnul lui zdravăn luându-i
Lancea, o puse-deoparte și-așa se răsti dojenindu-l:
„Ares turbate, nebune, ești dus de pe lume. Zadarnic
Ai tu urechi de-auzit; pierdutu-ți-ai capul, rușinea.
N-auzi ce-acuma ne zise vestindu-ne Hera, zeița
Care de-abia a venit de la Zeus, din muntele Ida?
Nu cumva vrei tu să fii copleșit de o groază de amaruri

ἂψ ἴμεν Οὔλυμπον δὲ καὶ ἀχνύμενός περ ἀνάγκῃ,
αὐτὰρ τοῖς ἄλλοισι κακὸν μέγα πᾶσι φυτεῦσαι;
αὐτίκα γὰρ Τρῶας μὲν ὑπερθύμους καὶ Ἀχαιοὺς
λείψει, ὃ δ᾽ ἡμέας εἶσι κυδοιμήσων ἐς Ὄλυμπον,
μάρψει δ᾽ ἑξείης ὅς τ᾽ αἴτιος ὅς τε καὶ οὐκί.
τώ σ᾽ αὖ νῦν κέλομαι μεθέμεν χόλον υἷος ἑῆος·
ἤδη γάρ τις τοῦ γε βίην καὶ χεῖρας ἀμείνων
ἢ πέφατ᾽, ἢ καὶ ἔπειτα πεφήσεται· ἀργαλέον δὲ
πάντων ἀνθρώπων ῥῦσθαι γενεήν τε τόκον τε.
Ὣς εἰποῦσ᾽ ἵδρυσε θρόνῳ ἔνι θοῦρον Ἄρηα.
Ἥρη δ᾽ Ἀπόλλωνα καλέσσατο δώματος ἐκτὸς
Ἶρίν θ᾽, ἥ τε θεοῖσι μετάγγελος ἀθανάτοισι,
καί σφεας φωνήσασ᾽ ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ζεὺς σφὼ εἰς Ἴδην κέλετ᾽ ἐλθέμεν ὅττι τάχιστα·
αὐτὰρ ἐπὴν ἔλθητε, Διός τ᾽ εἰς ὦπα ἴδησθε,
ἕρδειν ὅττί κε κεῖνος ἐποτρύνῃ καὶ ἀνώγῃ.
Ἣ μὲν ἄρ᾽ ὣς εἰποῦσα πάλιν κίε πότνια Ἥρη,
ἕζετο δ᾽ εἰνὶ θρόνῳ· τὼ δ᾽ ἀΐξαντε πετέσθην.
Ἴδην δ᾽ ἵκανον πολυπίδακα μητέρα θηρῶν,
εὗρον δ᾽ εὐρύοπα Κρονίδην ἀνὰ Γαργάρῳ ἄκρῳ
ἥμενον· ἀμφὶ δέ μιν θυόεν νέφος ἐστεφάνωτο.
τὼ δὲ πάροιθ᾽ ἐλθόντε Διὸς νεφεληγερέταο
στήτην· οὐδέ σφωϊν ἰδὼν ἐχολώσατο θυμῷ,
ὅττί οἱ ὦκ᾽ ἐπέεσσι φίλης ἀλόχοιο πιθέσθην.
Ἶριν δὲ προτέρην ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
βάσκ᾽ ἴθι Ἶρι ταχεῖα, Ποσειδάωνι ἄνακτι
πάντα τάδ᾽ ἀγγεῖλαι, μὴ δὲ ψευδάγγελος εἶναι.
παυσάμενόν μιν ἄνωχθι μάχης ἠδὲ πτολέμοιο
ἔρχεσθαι μετὰ φῦλα θεῶν ἢ εἰς ἅλα δῖαν.
εἰ δέ μοι οὐκ ἐπέεσσ᾽ ἐπιπείσεται, ἀλλ᾽ ἀλογήσει,
φραζέσθω δὴ ἔπειτα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν
μή μ᾽ οὐδὲ κρατερός περ ἐὼν ἐπιόντα ταλάσσῃ
μεῖναι, ἐπεί εὑ φημὶ βίῃ πολὺ φέρτερος εἶναι
καὶ γενεῇ πρότερος· τοῦ δ᾽ οὐκ ὄθεται φίλον ἦτορ

Și să te-ntorci pe Olimp cu de-a sila, zdrobit de mâhnire,
Iar pe noi toți, care suntem aici, să ne-ajungă potopul?
El în curând va lăsa pe Troieni și pe-Ahei și-o să vie
Înverșunat pe Olimp; năpustindu-se asupră-ne dânsul
O să ne-apuce pe rând, pe toți, vinovați, fără vină.
Te sfătuiesc dar să lași supărarea iscată de moartea
Fiului tău, că și alții mai buni și mai tari de vârtute
Cad și-o să cadă mereu cât e lumea. Și-apoi i-anevoie
Viața la orișice neam și odraslă de oameni să mântui.”
Zise și-ndată pe tron îl duse pe Ares să șadă.
Hera, din sală ieșind, chemă pe arcașul Apolon
Ca și pe Iris, a zeilor nemuritori vestitoare,
Și-amânduror le grăi dup-aceea cuvinte ce zboară:
„Mergeți pe Ida mai iute, c-așa e porunca lui Zeus.
Cum veți ajunge pe-acolo și da-veți cu ochii de dânsul,
Faceți întocmai cum el de la voi va pofti și va cere.”
Asta rostindu-le, Hera se-ntoarse-napoi și în scaun
Se așeză. Amândoi însă ei într-o clipă zburară
Până sosiră pe muntele plin de izvoare și fiare,
Unde găsiră pe Zeus departe privind de pe-o culme,
Sus pe Gargaros; un nor cu miresme plutea împrejuru-i.
Ei se opriră-naintea înnoratului fiu al lui Cronos,
Care-i văzu bucuros și n-avu mânie pe dânșii,
Doar se grăbiră amândoi să asculte de spusele Herei.
El către Iris întâi așa începu să cuvânte:
„Du-te tu repede, Iris, vestește-mpăratului mării
Tot ce din parte-mi demând, nimic nu scorni de la tine,
Povățuiește-l să lase războiul, să curme bătaia,
Și să se ducă-napoi între zei ori la dânsul în mare.
Dacă el nu vrea s-asculte și sfatul meu nesocoti-va,
Seama să ia și să chibzuie bine, căci poate el singur
N-o să se bizuie, când o să tabăr la el, să mă-nfrunte,
Oricât o fi de voinic, eu tot sunt cu mult mai puternic
Și mai în vârstă ca el, și totuși se-ncumet-a crede

ἶσον ἐμοὶ φάσθαι, τόν τε στυγέουσι καὶ ἄλλοι.
῝Ως ἔφατ᾽, οὐδ᾽ ἀπίθησε ποδήνεμος ὠκέα ῏Ιρις,
βῆ δὲ κατ᾽ ᾽Ιδαίων ὀρέων εἰς ῎Ιλιον ἱρήν.
ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ἂν ἐκ νεφέων πτῆται νιφὰς ἠὲ χάλαζα
ψυχρὴ ὑπὸ ῥιπῆς αἰθρηγενέος Βορέαο,
ὣς κραιπνῶς μεμαυῖα διέπτατο ὠκέα ῏Ιρις,
ἀγχοῦ δ᾽ ἱσταμένη προσέφη κλυτὸν ἐννοσίγαιον·
ἀγγελίην τινά τοι γαιήοχε κυανοχαῖτα
ἦλθον δεῦρο φέρουσα παραὶ Διὸς αἰγιόχοιο.
παυσάμενόν σ᾽ ἐκέλευσε μάχης ἠδὲ πτολέμοιο
ἔρχεσθαι μετὰ φῦλα θεῶν ἢ εἰς ἅλα δῖαν.
εἰ δέ οἱ οὐκ ἐπέεσσ᾽ ἐπιπείσεαι, ἀλλ᾽ ἀλογήσεις,
ἠπείλει καὶ κεῖνος ἐναντίβιον πολεμίξων
ἐνθάδ᾽ ἐλεύσεσθαι· σὲ δ᾽ ὑπεξαλέασθαι ἄνωγε
χεῖρας, ἐπεὶ σέο φησὶ βίῃ πολὺ φέρτερος εἶναι
καὶ γενεῇ πρότερος· σὸν δ᾽ οὐκ ὅθεται φίλον ἦτορ
ἶσόν οἱ φάσθαι, τόν τε στυγέουσι καὶ ἄλλοι.
Τὴν δὲ μέγ᾽ ὀχθήσας προσέφη κλυτὸς ἐννοσίγαιος·
ὢ πόποι ἦ ῥ᾽ ἀγαθός περ ἐὼν ὑπέροπλον ἔειπεν
εἴ μ᾽ ὁμότιμον ἐόντα βίῃ ἀέκοντα καθέξει.
τρεῖς γάρ τ᾽ ἐκ Κρόνου εἰμὲν ἀδελφεοὶ οὓς τέκετο ῾Ρέα
Ζεὺς καὶ ἐγώ, τρίτατος δ᾽ ᾽Αΐδης ἐνέροισιν ἀνάσσων.
τριχθὰ δὲ πάντα δέδασται, ἕκαστος δ᾽ ἔμμορε τιμῆς·
ἤτοι ἐγὼν ἔλαχον πολιὴν ἅλα ναιέμεν αἰεὶ
παλλομένων, ᾽Αΐδης δ᾽ ἔλαχε ζόφον ἠερόεντα,
Ζεὺς δ᾽ ἔλαχ᾽ οὐρανὸν εὐρὺν ἐν αἰθέρι καὶ νεφέλῃσι·
γαῖα δ᾽ ἔτι ξυνὴ πάντων καὶ μακρὸς ῎Ολυμπος.
τώ ῥα καὶ οὔ τι Διὸς βέομαι φρεσίν, ἀλλὰ ἕκηλος
καὶ κρατερός περ ἐὼν μενέτω τριτάτῃ ἐνὶ μοίρῃ.
χερσὶ δὲ μή τί με πάγχυ κακὸν ὣς δειδισσέσθω·
θυγατέρεσσιν γάρ τε καὶ υἱάσι βέλτερον εἴη
ἐκπάγλοις ἐπέεσσιν ἐνισσέμεν οὓς τέκεν αὐτός,
οἵ ἑθεν ὀτρύνοντος ἀκούσονται καὶ ἀνάγκῃ.
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα ποδήνεμος ὠκέα ῏Ιρις·

C-ar fi totuna cu mine, de care au frică și alții."
Asta el zice, iar vinteșa zân-aripată-l ascultă
Și de pe Ida din munte ea zboară de-a dreptul la Troia.
Cum repezită din nouri ninsoarea sau grindina rece
Zboară suflată de crivățul care-nsenină văzduhul,
Repede-așa se coboară și Iris la vale; s-abate
Pe la slăvitul Poseidon, Cutremurul lumii, și-i zice:
„Tu cel cu plete albăstrii, care-ncercui pământul, Poseidon,
Vin să-ți aduc o solie din partea-narmatului Zeus.
Roagă-te el să te lași de război, să te tragi din bătaie,
Și să te duci înapoi între zei ori în mare la tine.
Dacă tu n-o să-l asculți și nesocoti-vei rugarea,
El amenință că vine pe-aici să se bată cu tine,
Gata fiind de război. De aceea și te sfătuiește
Armele să-i ocolești; el zice că-i mult mai puternic
Și mai în vârstă ca tine; tu totuși te-ncumeți a crede
C-ai fi totuna cu dânsul, de care au teamă și alții."
Dar mâniindu-se foarte, Cutremurul lumii răspunse:
„Vai că semeț mai vorbește, deși e voinic, dacă silnic
Vrea să mă-nstrune pe mine, un Domn deopotrivă cu dânsul.
Fiii lui Cronos sunt trei, și toți avem mamă pe Rea,
Zeus și eu și al morților stăpânitor care-i Hades.
Lumea în trei fu-mpărțită, și-o parte primi fiecare;
Marea căruntă de spume ca veșnică sălășluire
Mie la sorț mi-a căzut, lui Hades a iadului beznă,
Cerul întins i-a fost dat, cu norii și slava, lui Zeus;
Naltul Olimp și pământul de-a valm-au rămas tuturora.
De asta eu n-am să mă iau după Zeus, deși este tare,
Dar liniștit el ca Domn să-și cate de-a treia lui parte
Și cu tăria de arme să nu mă mai înfricoșeze
Ca pe-un famen. Mai bine cu strașnice vorbe să-și mustre
Fiii, să-și mustre și fetele cele născute de dânsul,
Care și-așa-s de nevoie siliți să-i asculte porunca."
Iris cea iute ca vântul așa lui Poseidon îi zise:

οὕτω γὰρ δή τοι γαιήοχε κυανοχαῖτα
τόνδε φέρω Διὶ μῦθον ἀπηνέα τε κρατερόν τε,
ἦ τι μεταστρέψεις; στρεπταὶ μέν τε φρένες ἐσθλῶν.
οἶσθ᾽ ὡς πρεσβυτέροισιν Ἐρινύες αἰὲν ἕπονται.
Τὴν δ᾽ αὖτε προσέειπε Ποσειδάων ἐνοσίχθων·
Ἶρι θεὰ μάλα τοῦτο ἔπος κατὰ μοῖραν ἔειπες·
ἐσθλὸν καὶ τὸ τέτυκται ὅτ᾽ ἄγγελος αἴσιμα εἰδῇ.
ἀλλὰ τόδ᾽ αἰνὸν ἄχος κραδίην καὶ θυμὸν ἱκάνει
ὁππότ᾽ ἂν ἰσόμορον καὶ ὁμῇ πεπρωμένον αἴσῃ
νεικείειν ἐθέλῃσι χολωτοῖσιν ἐπέεσσιν.
ἀλλ᾽ ἤτοι νῦν μέν κε νεμεσσηθεὶς ὑποείξω·
ἄλλο δέ τοι ἐρέω, καὶ ἀπειλήσω τό γε θυμῷ·
αἴ κεν ἄνευ ἐμέθεν καὶ Ἀθηναίης ἀγελείης
Ἥρης Ἑρμείω τε καὶ Ἡφαίστοιο ἄνακτος
Ἰλίου αἰπεινῆς πεφιδήσεται, οὐδ᾽ ἐθελήσει
ἐκπέρσαι, δοῦναι δὲ μέγα κράτος Ἀργείοισιν,
ἴστω τοῦθ᾽ ὅτι νῶϊν ἀνήκεστος χόλος ἔσται.
Ὣς εἰπὼν λίπε λαὸν Ἀχαιϊκὸν ἐννοσίγαιος,
δῦνε δὲ πόντον ἰών, πόθεσαν δ᾽ ἥρωες Ἀχαιοί.
καὶ τότ᾽ Ἀπόλλωνα προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
ἔρχεο νῦν φίλε Φοῖβε μεθ᾽ Ἕκτορα χαλκοκορυστήν·
ἤδη μὲν γάρ τοι γαιήοχος ἐννοσίγαιος
οἴχεται εἰς ἅλα δῖαν ἀλευάμενος χόλον αἰπὺν
ἡμέτερον· μάλα γάρ κε μάχης ἐπύθοντο καὶ ἄλλοι,
οἵ περ ἐνέρτεροί εἰσι θεοὶ Κρόνον ἀμφὶς ἐόντες.
ἀλλὰ τόδ᾽ ἠμὲν ἐμοὶ πολὺ κέρδιον ἠδέ οἱ αὐτῷ
ἔπλετο, ὅττι πάροιθε νεμεσσηθεὶς ὑπόειξε
χεῖρας ἐμάς, ἐπεὶ οὔ κεν ἀνιδρωτί γ᾽ ἐτελέσθη.
ἀλλὰ σύ γ᾽ ἐν χείρεσσι λάβ᾽ αἰγίδα θυσσανόεσσαν,
τῇ μάλ᾽ ἐπισσείων φοβέειν ἥρωας Ἀχαιούς·
σοὶ δ᾽ αὐτῷ μελέτω ἑκατηβόλε φαίδιμος Ἕκτωρ·
τόφρα γὰρ οὖν οἱ ἔγειρε μένος μέγα, ὄφρ᾽ ἂν Ἀχαιοὶ
φεύγοντες νῆάς τε καὶ Ἑλλήσποντον ἵκωνται.
κεῖθεν δ᾽ αὐτὸς ἐγὼ φράσομαι ἔργον τε ἔπος τε,

„Tu cel cu plete-albăstrii, care-ncercui pământul, prea aspru
Și dușmănos ți-i răspunsul; să-l duc eu așa chiar lui Zeus?
N-o să-ți iei seama cumva? Se mlădie firea cea bună,
Știi că zăcașele Furii se dau după cine-i mai mare."
Zeul al lumii cutremur la asta zeiței răspunse:
„Tare frumos e ce-ai spus tu din partea ta, Iris zeiță,
Bine-i când un vestitor e cuminte și știe măsura,
Însă mă doare grozav, că tocmai pe unul ca mine,
Domn deopotrivă cu el după cum ne-a fost partea și scrisa,
Zeus e gata să-l mustre cu vorbe din pizmă pornite;
Eu îns-acum mă supun și-năduș în mine năduful.
Dar încă una-ți mai spun și-așa-l ameninț; dacă dânsul
N-ar ținea seamă de mine, de Palas Atena, de Hera
Și de Hefest și de Hermes, și are să cruțe cetatea
Troia cu zidu-i înalt și n-o să mai vrea el s-o darme
Și aheimii cu asta să dea izbândire deplină,
Una să știe, că n-o să ne-mpace pe noi cât e lumea."
Asta Poseidon rostind, din tabăr-Aheilor pleacă
Și se cufundă în mare, de plâng după dânsul Aheii.
Zise lui Febos Apolon atunci nouraticul Zeus:
„Fiule, du-te la Hector, viteazu-narmat în aramă;
Fratele meu care zguduie și împresoară pământul
Iată că-n mare s-a dus și așa s-a ferit de mânia-mi
Înfricoșată, căci armele noastre puteau să răsune
Până la zeii din iad, care stau împreună cu Cronos.
Dar pentru mine și el mai bine-i că mi se supune,
Furia sa potolind, căci altfel pe neasudate
N-ar fi putut negreșit la bun capăt cu mine s-ajungă.
Ia dar tu pavăza cea-mpodobită cu ciucuri și zdravăn
Clatin-o și pe Ahei dă în lături și pune-i pe fugă.
Poartă tu însuți, Arcașule, grijă de Hector; însuflă-i
Toată puterea și focul avântului până ce-Aheii,
Spre Helespont fugăriți, sosi-vor napoi la corăbii.
Dar mai departe-ngriji-voi eu însumi cu fapta și graiul,

ὥς κε καὶ αὖτις Ἀχαιοὶ ἀναπνεύσωσι πόνοιο.
Ὣς ἔφατ᾽, οὐδ᾽ ἄρα πατρὸς ἀνηκούστησεν Ἀπόλλων,
βῆ δὲ κατ᾽ Ἰδαίων ὀρέων ἴρηκι ἐοικὼς
ὠκέϊ φασσοφόνῳ, ὅς τ᾽ ὤκιστος πετεηνῶν.
εὗρ᾽ υἱὸν Πριάμοιο δαΐφρονος Ἕκτορα δῖον
ἥμενον, οὐδ᾽ ἔτι κεῖτο, νέον δ᾽ ἐσαγείρετο θυμόν,
ἀμφὶ ἓ γιγνώσκων ἑτάρους· ἀτὰρ ἆσθμα καὶ ἱδρὼς
παύετ᾽, ἐπεί μιν ἔγειρε Διὸς νόος αἰγιόχοιο.
ἀγχοῦ δ᾽ ἱστάμενος προσέφη ἑκάεργος Ἀπόλλων·
Ἕκτορ υἱὲ Πριάμοιο, τί ἢ δὲ σὺ νόσφιν ἀπ᾽ ἄλλων
ἧσ᾽ ὀλιγηπελέων; ἦ πού τί σε κῆδος ἱκάνει;
Τὸν δ᾽ ὀλιγοδρανέων προσέφη κορυθαίολος Ἕκτωρ·
τίς δὲ σύ ἐσσι φέριστε θεῶν ὅς μ᾽ εἴρεαι ἄντην;
οὐκ ἀΐεις ὅ με νηυσὶν ἔπι πρυμνῇσιν Ἀχαιῶν
οὓς ἑτάρους ὀλέκοντα βοὴν ἀγαθὸς βάλεν Αἴας
χερμαδίῳ πρὸς στῆθος, ἔπαυσε δὲ θούριδος ἀλκῆς;
καὶ δὴ ἔγωγ᾽ ἐφάμην νέκυας καὶ δῶμ᾽ Ἀΐδαο
ἤματι τῷδ᾽ ἵξεσθαι, ἐπεὶ φίλον ἄϊον ἦτορ.
Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπεν ἄναξ ἑκάεργος Ἀπόλλων·
θάρσει νῦν· τοῖόν τοι ἀοσσητῆρα Κρονίων
ἐξ Ἴδης προέηκε παρεστάμεναι καὶ ἀμύνειν
Φοῖβον Ἀπόλλωνα χρυσάορον, ὅς σε πάρος περ
ῥύομ᾽, ὁμῶς αὐτόν τε καὶ αἰπεινὸν πτολίεθρον.
ἀλλ᾽ ἄγε νῦν ἱππεῦσιν ἐπότρυνον πολέεσσι
νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇσιν ἐλαυνέμεν ὠκέας ἵππους·
αὐτὰρ ἐγὼ προπάροιθε κιὼν ἵπποισι κέλευθον
πᾶσαν λειανέω, τρέψω δ᾽ ἥρωας Ἀχαιούς.
Ὣς εἰπὼν ἔμπνευσε μένος μέγα ποιμένι λαῶν.
ὡς δ᾽ ὅτε τις στατὸς ἵππος ἀκοστήσας ἐπὶ φάτνῃ
δεσμὸν ἀπορρήξας θείῃ πεδίοιο κροαίνων
εἰωθὼς λούεσθαι ἐϋρρεῖος ποταμοῖο
κυδιόων· ὑψοῦ δὲ κάρη ἔχει, ἀμφὶ δὲ χαῖται
ὤμοις ἀΐσσονται· ὃ δ᾽ ἀγλαΐηφι πεποιθὼς
ῥίμφά ἑ γοῦνα φέρει μετά τ᾽ ἤθεα καὶ νομὸν ἵππων·

Ca după trudă și-nfrângere-Aheii din nou să se-ntreme.”
Zise și Apolon voios auzi părinteasca poruncă
Și de pe Ida din munte zbură ca vântosul erete,
Pasărea neîntrecută la zbor, care-omoară porumbii.
Zeu-l găsi pe feciorul lui Priam șezând pe câmpie,
Nu mai zăcea el întins. Din nou își venise în fire
Și cunoștea pe ai săi împrejur. Încetase sudoarea-i
Și horcăitul din el, așa vru puternicul Zeus.
S-apropie de viteaz și-i zise țintașul Apolon:
„Ce șezi tu, Hector, aici cu inima împuținată
Singur, departe de toți? Te-ajunse vreo nenorocire?”
Hector lui Febos atunci cu glas leșinat îi răspunse:
„Cine, preabunule zeu, ești tu care-mi faci întrebare?
Nu știi pesemne că-n tabăra Aheilor pe la corăbii
Vajnicul Aias, când eu omoram pe ai lui, cu o piatră
Mă nimeri și izbindu-mă-n piept mă opri la năvală?
M-am și temut eu atunci să nu mă cobor în locașul
Morților, mi se tăiase doar numaidecât răsuflarea.”
Zise lui Hector din nou la asta țintașul Apolon:
„Inimă prinde, căci iată pe cine tovarăș de arme
Zeus din Ida-ți trimite să-ți dea ajutor și proptire.
Febos Apolon sunt eu care pururi cu paloș de aur
V-am ocrotit deopotrivă, pe tine și-nalta cetate.
Hai dar, silește-ți acuma oștirea ce luptă din care,
Caii să mâne spre tabăr-Aheilor drept la corăbii.
Eu înainte pășind, întreg netezi-le-voi drumul
Cailor, și pe vitejii Ahei fugări-voi la vale.”
Astfel zicând îi dă mare putere păstorului oastei.
Cum odihnindu-se-n grajd, când orzul îi este nutrețul,
Rupe căpăstrul un cal și-n tropot s-așterne câmpiei,
Unde el este deprins la râu curgător să se scalde;
Capul cu fală și-l poartă pe sus, iar peste umăr
Flutură coama-i în vânt, și mândru de-a sa frumusețe
Sprinten își saltă genunchiul spre cai la pășunea-i știută;

ὣς Ἕκτωρ λαιψηρὰ πόδας καὶ γούνατ᾽ ἐνώμα
ὀτρύνων ἱππῆας, ἐπεὶ θεοῦ ἔκλυεν αὐδήν.
οἳ δ᾽ ὥς τ᾽ ἢ ἔλαφον κεραὸν ἢ ἄγριον αἶγα
ἐσσεύαντο κύνες τε καὶ ἀνέρες ἀγροιῶται·
τὸν μέν τ᾽ ἠλίβατος πέτρη καὶ δάσκιος ὕλη
εἰρύσατ᾽, οὐδ᾽ ἄρα τέ σφι κιχήμεναι αἴσιμον ἦεν·
τῶν δέ θ᾽ ὑπὸ ἰαχῆς ἐφάνη λὶς ἠϋγένειος
εἰς ὁδόν, αἶψα δὲ πάντας ἀπέτραπε καὶ μεμαῶτας·
ὣς Δαναοὶ εἷος μὲν ὁμιλαδὸν αἰὲν ἕποντο
νύσσοντες ξίφεσίν τε καὶ ἔγχεσιν ἀμφιγύοισιν·
αὐτὰρ ἐπεὶ ἴδον Ἕκτορ᾽ ἐποιχόμενον στίχας ἀνδρῶν
τάρβησαν, πᾶσιν δὲ παραὶ ποσὶ κάππεσε θυμός.
Τοῖσι δ᾽ ἔπειτ᾽ ἀγόρευε Θόας Ἀνδραίμονος υἱός,
Αἰτωλῶν ὄχ᾽ ἄριστος ἐπιστάμενος μὲν ἄκοντι
ἐσθλὸς δ᾽ ἐν σταδίῃ· ἀγορῇ δέ ἑ παῦροι Ἀχαιῶν
νίκων, ὁππότε κοῦροι ἐρίσσειαν περὶ μύθων·
ὅ σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
ὢ πόποι ἦ μέγα θαῦμα τόδ᾽ ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶμαι,
οἷον δ᾽ αὖτ᾽ ἐξαῦτις ἀνέστη κῆρας ἀλύξας
Ἕκτωρ· ἦ θήν μιν μάλα ἔλπετο θυμὸς ἑκάστου
χερσὶν ὑπ᾽ Αἴαντος θανέειν Τελαμωνιάδαο.
ἀλλά τις αὖτε θεῶν ἐρρύσατο καὶ ἐσάωσεν
Ἕκτορ᾽, ὃ δὴ πολλῶν Δαναῶν ὑπὸ γούνατ᾽ ἔλυσεν,
ὡς καὶ νῦν ἔσσεσθαι ὀΐομαι· οὐ γὰρ ἄτερ γε
Ζηνὸς ἐριγδούπου πρόμος ἵσταται ὧδε μενοινῶν.
ἀλλ᾽ ἄγεθ᾽ ὡς ἂν ἐγὼν εἴπω πειθώμεθα πάντες.
πληθὺν μὲν ποτὶ νῆας ἀνώξομεν ἀπονέεσθαι·
αὐτοὶ δ᾽, ὅσσοι ἄριστοι ἐνὶ στρατῷ εὐχόμεθ᾽ εἶναι,
στήομεν, εἴ κεν πρῶτον ἐρύξομεν ἀντιάσαντες
δούρατ᾽ ἀνασχόμενοι· τὸν δ᾽ οἴω καὶ μεμαῶτα
θυμῷ δείσεσθαι Δαναῶν καταδῦναι ὅμιλον.
Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ἄρα τοῦ μάλα μὲν κλύον ἠδὲ πίθοντο·
οἳ μὲν ἄρ᾽ ἀμφ᾽ Αἴαντα καὶ Ἰδομενῆα ἄνακτα
Τεῦκρον Μηριόνην τε Μέγην τ᾽ ἀτάλαντον Ἄρηϊ

Repede astfel și Hector își mișcă genunchii și aleargă,
Oastea din care silind după vorba ce zeul îi spuse.
Cum dacă haita de câini și oamenii cei de la țară
Hăituie cerbul cornaci ori capra sălbatică-n munte,
Dar seninarea și-umbrosul desiș al pădurilor scapă
Sălbătăciunea, că tot nu-i fusese sortită pieirea
Însă la zgomotul haitei îndată le iese bărbosul
Leu și din cale pe toți, cu toat-a lor grabă,-i abate;
Astfel' nainte într-una se tot avântaser-Aheii
Gloată, din săbii răzbind, din suliți cu capete două.
Cum însă ei îl văzură pe Hector că umblă prin cete,
Se-nfricoșară și inim-atunci le căzu la picioare.
De asta și-ndată vorbitu-le-a Toas Andremonianul,
Cel mai șoiman din etoli, un meșter la ținta cu suliți,
Bun și la-ncaier pieptiș, de puțini biruit în știința
Vorbei, când tinerii la vorbiri se-ntreceau în Ahaia.
Bine priindu-le, dânsul așa începu cuvântarea:
„Doamne ce văd eu în fața-mi cu ochii-i o mare minune.
Cum a putut să învie din nou și să scape de moarte
Hector! Ne tot legănam fiecare din noi cu nădejdea
C-are să moară de mâna lui Aias Telamonianul,
Dar vreun zeu l-a ferit și-l are sub pază pe Hector,
Care zdrobi pe-o mulțime de-ai noștri și iarăși de acuma
Poate va face la fel, doar nu peste voia lui Zeus,
Detunătorul, cu atâta-nfocare stă Hector'nainte.
Hai dar, să facem cu toții cum eu vă voi spune acuma:
Gloatelor să poruncim să se dea înapoi la corăbii
Și numai noi care suntem în tabără cei mai de frunte
Tare să stăm, să ne-aținem cu lăncile-n fața-i întinse
Și să-l înfrângem pe el. Cât o fi de-mbulzit și de grabnic,
Poate s-ar teme cumva să se-ndese-ntre cetele noastre."
Zise, iar ei auzind voios îi primiră cuvântul.
Soții lui Aias atunci și-ai craiului Idomeneus,
Și Merione și Teucru și Meges, potriva lui Ares,

ὑσμίνην ἤρτυνον ἀριστῆας καλέσαντες
Ἕκτορι καὶ Τρώεσσιν ἐναντίον· αὐτὰρ ὀπίσσω
ἡ πληθὺς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν ἀπονέοντο.
  Τρῶες δὲ προὔτυψαν ἀολλέες, ἦρχε δ᾽ ἄρ᾽ Ἕκτωρ
μακρὰ βιβάς· πρόσθεν δὲ κί᾽ αὐτοῦ Φοῖβος Ἀπόλλων
εἱμένος ὤμοιιν νεφέλην, ἔχε δ᾽ αἰγίδα θοῦριν
δεινὴν ἀμφιδάσειαν ἀριπρεπέ᾽, ἣν ἄρα χαλκεὺς
Ἥφαιστος Διὶ δῶκε φορήμεναι ἐς φόβον ἀνδρῶν·
τὴν ἄρ᾽ ὅ γ᾽ ἐν χείρεσσιν ἔχων ἡγήσατο λαῶν.
  Ἀργεῖοι δ᾽ ὑπέμειναν ἀολλέες, ὦρτο δ᾽ ἀϋτὴ
ὀξεῖ᾽ ἀμφοτέρωθεν, ἀπὸ νευρῆφι δ᾽ ὀϊστοὶ
θρῷσκον· πολλὰ δὲ δοῦρα θρασειάων ἀπὸ χειρῶν
ἄλλα μὲν ἐν χροῒ πήγνυτ᾽ ἀρηϊθόων αἰζηῶν,
πολλὰ δὲ καὶ μεσσηγὺ πάρος χρόα λευκὸν ἐπαυρεῖν
ἐν γαίῃ ἵσταντο λιλαιόμενα χροὸς ἆσαι.
ὄφρα μὲν αἰγίδα χερσὶν ἔχ᾽ ἀτρέμα Φοῖβος Ἀπόλλων,
τόφρα μάλ᾽ ἀμφοτέρων βέλε᾽ ἥπτετο, πῖπτε δὲ λαός.
αὐτὰρ ἐπεὶ κατ᾽ ἐνῶπα ἰδὼν Δαναῶν ταχυπώλων
σεῖσ᾽, ἐπὶ δ᾽ αὐτὸς ἄϋσε μάλα μέγα, τοῖσι δὲ θυμὸν
ἐν στήθεσσιν ἔθελξε, λάθοντο δὲ θούριδος ἀλκῆς.
οἳ δ᾽ ὥς τ᾽ ἠὲ βοῶν ἀγέλην ἢ πῶϋ μέγ᾽ οἰῶν
θῆρε δύω κλονέωσι μελαίνης νυκτὸς ἀμολγῷ
ἐλθόντ᾽ ἐξαπίνης σημάντορος οὐ παρεόντος,
ὣς ἐφόβηθεν Ἀχαιοὶ ἀνάλκιδες· ἐν γὰρ Ἀπόλλων
ἧκε φόβον, Τρωσὶν δὲ καὶ Ἕκτορι κῦδος ὄπαζεν.
Ἔνθα δ᾽ ἀνὴρ ἕλεν ἄνδρα κεδασθείσης ὑσμίνης.
Ἕκτωρ μὲν Στιχίον τε καὶ Ἀρκεσίλαον ἔπεφνε,
τὸν μὲν Βοιωτῶν ἡγήτορα χαλκοχιτώνων,
τὸν δὲ Μενεσθῆος μεγαθύμου πιστὸν ἑταῖρον·
Αἰνείας δὲ Μέδοντα καὶ Ἴασον ἐξενάριξεν.
ἤτοι ὃ μὲν νόθος υἱὸς Ὀϊλῆος θείοιο
ἔσκε Μέδων Αἴαντος ἀδελφεός· αὐτὰρ ἔναιεν
ἐν Φυλάκῃ γαίης ἄπο πατρίδος ἄνδρα κατακτὰς
γνωτὸν μητρυιῆς Ἐριώπιδος, ἣν ἔχ᾽ Ὀϊλεύς·

Toți cu ai lor, colăcind pe cei mai viteji, se gătiră
De-ncăierare cu Hector, cu armia lui. Într-aceea
Gloatele-Aheilor se-napoiară curând la corăbii.
Cete porniră-nainte Troienii. În fruntea lor Hector
Înainta cu pași mari, cu umere-ascunse prin neguri;
Febos Apolon în fața-i mergea și avea el în mână
Groaznicul, înciucuratul și falnicul scut, care-l dete
Meșterul faur Hefest lui Zeus să-mprăștie spaimă
Printre bărbați. Cu scutul acesta pășea el' nainte,
Stau îns-Argiii vârtos. Și iată, de o parte și alta
Strigăte mari izbucniră, zburară săgeți de pe coarde
Și o grămadă de suliți din sigure mâni vâjâiră,
Unele se împlântară în trupul voinicilor, multe
Înțepeniră pe drum în pământ; de pielea cea albă
Nu se atinseră, și erau totuși flămânde de carne.
  Cât a umblat liniștit cu pavăza Febos Apolon
Ei își dau crunte loviri, cădeau dintr-o parte și alta;
Cum însă el înaintea Danailor cei din cotige
Prinse să-și vântuie arma dând țipete îngrozitoare,
Ei amorțiră de spaimă și-ndată slăbiră-n vârtute.
Și ca o turmă de oi sau cireadă de vite ce două
Fiare le sperie noaptea-n amurg undeva pe la țară,
Neașteptate venind, când nu e de față păstorul,
Astfel Aheii de spaimă fugeau, că-i pusese pe goană
Febos Apolon pe ei și-nvingerea-i dete lui Hector.
  Lupta se-mprăștie acum și unul doboară pe altul
Hector pe Stihiu întâi și pe-Arcesilaos ucise,
Unul era căpitan la Beoți, celălalt un prieten
Bun al oșteanului cel inimos Menesteus. Pe alții
Doi mai ucise Eneas cu arma, pe Medon și Iasos,
Medon, un frate al lui Aias. Născut era el de Oileus
Nelegiuit, ci trăia în Filache, departe de casa
Tatălui său, că-și făcuse păcat cu o rudă de-a mamei
Vitrege a lui, Eriopis, pe care-o luase Oileus.

Ἴασος αὖτ᾽ ἀρχὸς μὲν Ἀθηναίων ἐτέτυκτο,
υἱὸς δὲ Σφήλοιο καλέσκετο Βουκολίδαο.
Μηκιστῆ δ᾽ ἕλε Πουλυδάμας, Ἐχίον δὲ Πολίτης
πρώτῃ ἐν ὑσμίνῃ, Κλονίον δ᾽ ἕλε δῖος Ἀγήνωρ.
Δηΐοχον δὲ Πάρις βάλε νείατον ὦμον ὄπισθε
φεύγοντ᾽ ἐν προμάχοισι, διὰ πρὸ δὲ χαλκὸν ἔλασσεν.
Ὄφρ᾽ οἳ τοὺς ἐνάριζον ἀπ᾽ ἔντεα, τόφρα δ᾽ Ἀχαιοὶ
τάφρῳ καὶ σκολόπεσσιν ἐνιπλήξαντες ὀρυκτῇ
ἔνθα καὶ ἔνθα φέβοντο, δύοντο δὲ τεῖχος ἀνάγκῃ.
Ἕκτωρ δὲ Τρώεσσιν ἐκέκλετο μακρὸν ἀΰσας
νηυσὶν ἐπισσεύεσθαι, ἐᾶν δ᾽ ἔναρα βροτόεντα·
ὃν δ᾽ ἂν ἐγὼν ἀπάνευθε νεῶν ἑτέρωθι νοήσω,
αὐτοῦ οἱ θάνατον μητίσομαι, οὐδέ νυ τόν γε
γνωτοί τε γνωταί τε πυρὸς λελάχωσι θανόντα,
ἀλλὰ κύνες ἐρύουσι πρὸ ἄστεος ἡμετέροιο.
Ὣς εἰπὼν μάστιγι κατωμαδὸν ἤλασεν ἵππους
κεκλόμενος Τρώεσσι κατὰ στίχας· οἳ δὲ σὺν αὐτῷ
πάντες ὁμοκλήσαντες ἔχον ἐρυσάρματας ἵππους
ἠχῇ θεσπεσίῃ· προπάροιθε δὲ Φοῖβος Ἀπόλλων
ῥεῖ᾽ ὄχθας καπέτοιο βαθείης ποσσὶν ἐρείπων
ἐς μέσσον κατέβαλλε, γεφύρωσεν δὲ κέλευθον
μακρὴν ἠδ᾽ εὐρεῖαν, ὅσον τ᾽ ἐπὶ δουρὸς ἐρωὴ
γίγνεται, ὁππότ᾽ ἀνὴρ σθένεος πειρώμενος ἧσι.
τῇ ῥ᾽ οἵ γε προχέοντο φαλαγγηδόν, πρὸ δ᾽ Ἀπόλλων
αἰγίδ᾽ ἔχων ἐρίτιμον· ἔρειπε δὲ τεῖχος Ἀχαιῶν
ῥεῖα μάλ᾽, ὡς ὅτε τις ψάμαθον πάϊς ἄγχι θαλάσσης,
ὅς τ᾽ ἐπεὶ οὖν ποιήσῃ ἀθύρματα νηπιέῃσιν
ἂψ αὖτις συνέχευε ποσὶν καὶ χερσὶν ἀθύρων.
ὥς ῥα σὺ ἤϊε Φοῖβε πολὺν κάματον καὶ ὀϊζὺν
σύγχεας Ἀργείων, αὐτοῖσι δὲ φύζαν ἐνῶρσας.
Ὣς οἳ μὲν παρὰ νηυσὶν ἐρητύοντο μένοντες,
ἀλλήλοισί τε κεκλόμενοι καὶ πᾶσι θεοῖσι
χεῖρας ἀνίσχοντες μεγάλ᾽ εὐχετόωντο ἕκαστος·
Νέστωρ αὖτε μάλιστα Γερήνιος οὖρος Ἀχαιῶν

Iasos era căpetenia celor veniți din Atena
Și cunoscut ca fecior al unuia Sfel Bucolidul.
Iar Polidamas strivi pe Meciste, Polites pe Ehiu
La îmbulzirea din frunte, și-Agenor ucise pe Cloniu;
Paris ochi pe Deioh în șirul întâi și din fugă
Umăru-n colț de la spate pălindu-l, cu lancea-i străpunse.
Până ce biruitorii pe morți să despoaie de arme,
Peste părcan și pe șanț Aheii-napoi o zbughiră
Care-ncotro și s-ascunser-acolo sub zid, de nevoie.
Hector atuncea răcnind, pe-ai săi începu să-i îndemne:
„Iureș, voinici, la corăbii; lăsați sângeratele pleanuri.
Cum voi vedea pe-oarecine prin lături departe de vase,
Eu pedepsi-l-voi cu moartea și nu-i vor da cinstea din urmă
Rudele lui să-i îngroape cenușa, ci cânii și corbii
Au să se-ndoape din trupu-i zvârlit înaintea cetății."
Zise și-ndată cu biciul plesni telegarii pe umăr.
Cetele sale pe rând înteți și le aprinse. Troienii
Toți își mânau asmuțind cu strașnice chiote caii
Cei purtători de telegi. Nainte apucându-le Febos
Marginea șanțului o nărui ușor cu piciorul
Și, prăbușind-o prin șanț, pe acolo podi el o cale
Lată și lungă doar numai cât bate o lance-aruncată
De un bărbat care-ncearcă la jocuri să-și vadă tăria;
Tabără-ntins pe acolo Troienii glotiș, iar Apolon
Merge-nainte cu pavăza-i cea sclipitoare și surpă
Zidul Aheilor lesne de tot. Cum aproape de mare
Un copilaș, când se joacă și-și face din prund jucărele,
Iar le răstoarnă din joacă cu mânile și cu piciorul
Astfel, Apolon, tu irosit-ai ușor stăvilarul
Muncă și trudă făcută de-Ahei și-nlesnitu-le-ai fuga.
Dânșii abia la corăbii, oprindu-se, s-adăpostiră.
Se îndemnau înde-ei și cucernic cu brațe-nălțate
Zeilor tare cu glas se rugau tuturor fiecare;
Și mai fierbinte era rugăciunea rostită de Nestor,

εὔχετο χεῖρ᾽ ὀρέγων εἰς οὐρανὸν ἀστερόεντα·
Ζεῦ πάτερ εἴ ποτέ τίς τοι ἐν Ἄργεΐ περ πολυπύρῳ
ἢ βοὸς ἢ οἰὸς κατὰ πίονα μηρία καίων
εὔχετο νοστῆσαι, σὺ δ᾽ ὑπέσχεο καὶ κατένευσας,
τῶν μνῆσαι καὶ ἄμυνον Ὀλύμπιε νηλεὲς ἦμαρ,
μηδ᾽ οὕτω Τρώεσσιν ἔα δάμνασθαι Ἀχαιούς.
Ὣς ἔφατ᾽ εὐχόμενος, μέγα δ᾽ ἔκτυπε μητίετα Ζεύς,
ἀράων ἀΐων Νηληϊάδαο γέροντος.
Τρῶες δ᾽ ὡς ἐπύθοντο Διὸς κτύπον αἰγιόχοιο,
μᾶλλον ἐπ᾽ Ἀργείοισι θόρον, μνήσαντο δὲ χάρμης.
οἳ δ᾽ ὥς τε μέγα κῦμα θαλάσσης εὐρυπόροιο
νηὸς ὑπὲρ τοίχων καταβήσεται, ὁππότ᾽ ἐπείγῃ
ἲς ἀνέμου· ἣ γάρ τε μάλιστά γε κύματ᾽ ὀφέλλει·
ὣς Τρῶες μεγάλῃ ἰαχῇ κατὰ τεῖχος ἔβαινον,
ἵππους δ᾽ εἰσελάσαντες ἐπὶ πρύμνῃσι μάχοντο
ἔγχεσιν ἀμφιγύοις αὐτοσχεδόν, οἳ μὲν ἀφ᾽ ἵππων,
οἳ δ᾽ ἀπὸ νηῶν ὕψι μελαινάων ἐπιβάντες
μακροῖσι ξυστοῖσι, τά ῥά σφ᾽ ἐπὶ νηυσὶν ἔκειτο
ναύμαχα κολλήεντα, κατὰ στόμα εἱμένα χαλκῷ.
Πάτροκλος δ᾽ εἷος μὲν Ἀχαιοί τε Τρῶές τε
τείχεος ἀμφεμάχοντο θοάων ἔκτοθι νηῶν,
τόφρ᾽ ὅ γ᾽ ἐνὶ κλισίῃ ἀγαπήνορος Εὐρυπύλοιο
ἧστό τε καὶ τὸν ἔτερπε λόγοις, ἐπὶ δ᾽ ἕλκεϊ λυγρῷ
φάρμακ᾽ ἀκέσματ᾽ ἔπασσε μελαινάων ὀδυνάων.
αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ τεῖχος ἐπεσσυμένους ἐνόησε
Τρῶας, ἀτὰρ Δαναῶν γένετο ἰαχή τε φόβος τε,
ᾤμωξέν τ᾽ ἄρ᾽ ἔπειτα καὶ ὣ πεπλήγετο μηρὼ
χερσὶ καταπρηνέσσ᾽, ὀλοφυρόμενος δ᾽ ἔπος ηὔδα·
Εὐρύπυλ᾽ οὐκ ἔτι τοι δύναμαι χατέοντί περ᾽ ἔμπης
ἐνθάδε παρμενέμεν· δὴ γὰρ μέγα νεῖκος ὄρωρεν·
ἀλλὰ σὲ μὲν θεράπων ποτιτερπέτω, αὐτὰρ ἔγωγε
σπεύσομαι εἰς Ἀχιλῆα, ἵν᾽ ὀτρύνω πολεμίζειν.
τίς δ᾽ οἶδ᾽ εἴ κέν οἱ σὺν δαίμονι θυμὸν ὀρίνω
παρειπών; ἀγαθὴ δὲ παραίφασίς ἐστιν ἑταίρου.

Turnul ahaic. El zise, spre ceru-nstelat ridicându-și
Brațele: „Dacă vreodată în Argos mănosul, noi, Doamne,
Pentru întorsul acasă, rugându-te arsu-ți-am buturi
Grase de bou sau berbec, iar tu ne-ai dat semn de-nvoire,
Adu-ți aminte de noi și-nlătură ceasul pierii;
Nu lăsa, Doamne, pe Ahei cumva să-i doboare Troienii."
Ast-a zis el, și c-un tunet cumplit bubui înțeleptul
Zeus din nori ținând seamă de ruga bătrânului Nestor.
Când auziră Troienii acest bubuit al lui Zeus,
Mai cu-nfocare spre-Ahei, de harță setoși, năvăliră.
Cum un talaz uriaș pe largile căi ale mării
Peste pereții corăbiei cotropitor se revarsă,
Când e săltat de furtuna ce-nalță mai vajnice valuri;
Tocmai așa, chiuind, pe zid se urcară Troienii,
Caii-năuntru-și mânară și-n dos la corăbii din suliți
Se încleștară. Ei lupta duceau din telegi, iar Aheii
Se apărau de pe vasele negre cu felul de arme
Care pe-acolo le-aveau de slujit în războiul pe mare,
Înmănuncheate prăjini cu ciocuri de aram-ascuțite.
Iară Patroclu, cât timp înainte Troienii și Aheii
Dat-au bătaia la zid, afară de repezi corăbii,
Merse la cortul viteazului soț Evripil, și cu vorba
Sta-nveselindu-l pe el și pe rana-i cea grea presărându-i
Leacuri ce-alină durerile amare, iar când mai pe urmă
Zidul văzu năruit de dușmani și-auzi de departe
Țipătul înfricoșat al Aheilor, tropotul fugii,
Scoase Patroclu un gemet atunci și cu palmele-n coapse
El se bătu de necaz și îndată rănitului zise:
„Nu pot aici să mai stau, oricât ai nevoie de mine,
Tu, Evripile, căci mare-i pârjolul ce-acuma se-ncinse;
Las'să te mângâie unul de-ai tăi și să cate de tine.
Eu mă răped la Ahile și am să-l grăbesc să ia parte
Ne'ntârziat la război, căci poate vr'un zeu să-mi ajute
Și-am să-l înduplec, e bun doar îndemnul ce vine de-alături

Τὸν μὲν ἄρ᾽ ὣς εἰπόντα πόδες φέρον· αὐτὰρ Ἀχαιοὶ
Τρῶας ἐπερχομένους μένον ἔμπεδον, οὐδ᾽ ἐδύναντο
παυροτέρους περ ἐόντας ἀπώσασθαι παρὰ νηῶν·
οὐδέ ποτε Τρῶες Δαναῶν ἐδύναντο φάλαγγας
ῥηξάμενοι κλισίῃσι μιγήμεναι ἠδὲ νέεσσιν.
ἀλλ᾽ ὥς τε στάθμη δόρυ νήϊον ἐξιθύνει
τέκτονος ἐν παλάμῃσι δαήμονος, ὅς ῥά τε πάσης
εὖ εἰδῇ σοφίης ὑποθημοσύνῃσιν Ἀθήνης,
ὣς μὲν τῶν ἐπὶ ἶσα μάχη τέτατο πτόλεμός τε·
ἄλλοι δ᾽ ἀμφ᾽ ἄλλῃσι μάχην ἐμάχοντο νέεσσιν,
Ἕκτωρ δ᾽ ἄντ᾽ Αἴαντος ἐείσατο κυδαλίμοιο.
τὼ δὲ μιῆς περὶ νηὸς ἔχον πόνον, οὐδὲ δύναντο
οὔθ᾽ ὃ τὸν ἐξελάσαι καὶ ἐνιπρῆσαι πυρὶ νῆα
οὔθ᾽ ὃ τὸν ἂψ ὤσασθαι, ἐπεί ῥ᾽ ἐπέλασσέ γε δαίμων.
ἔνθ᾽ υἷα Κλυτίοιο Καλήτορα φαίδιμος Αἴας
πῦρ ἐς νῆα φέροντα κατὰ στῆθος βάλε δουρί.
δούπησεν δὲ πεσών, δαλὸς δέ οἱ ἔκπεσε χειρός.
Ἕκτωρ δ᾽ ὡς ἐνόησεν ἀνεψιὸν ὀφθαλμοῖσιν
ἐν κονίῃσι πεσόντα νεὸς προπάροιθε μελαίνης,
Τρωσί τε καὶ Λυκίοισιν ἐκέκλετο μακρὸν ἀΰσας·
Τρῶες καὶ Λύκιοι καὶ Δάρδανοι ἀγχιμαχηταὶ
μὴ δή πω χάζεσθε μάχης ἐν στείνεϊ τῷδε,
ἀλλ᾽ υἷα Κλυτίοιο σαώσατε, μή μιν Ἀχαιοὶ
τεύχεα συλήσωσι νεῶν ἐν ἀγῶνι πεσόντα.
Ὣς εἰπὼν Αἴαντος ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ.
τοῦ μὲν ἅμαρθ᾽, ὃ δ᾽ ἔπειτα Λυκόφρονα Μάστορος υἱὸν
Αἴαντος θεράποντα Κυθήριον, ὅς ῥα παρ᾽ αὐτῷ
ναῖ᾽, ἐπεὶ ἄνδρα κατέκτα Κυθήροισι ζαθέοισι,
τόν ῥ᾽ ἔβαλεν κεφαλὴν ὑπὲρ οὔατος ὀξέϊ χαλκῷ
ἑσταότ᾽ ἄγχ᾽ Αἴαντος· ὃ δ᾽ ὕπτιος ἐν κονίῃσι
νηὸς ἄπο πρυμνῆς χαμάδις πέσε, λύντο δὲ γυῖα.
Αἴας δ᾽ ἐρρίγησε, κασίγνητον δὲ προσηύδα·
Τεῦκρε πέπον δὴ νῶϊν ἀπέκτατο πιστὸς ἑταῖρος
Μαστορίδης, ὃν νῶϊ Κυθηρόθεν ἔνδον ἐόντα

De la prieteni.” El zice și-o ia la picior. Iar Aheii
Stau îndârjiți la năpada Troienilor. Nu puteau însă
De la corăbii pe ei, deși mai puțini, să-i abată.
Dar și Troienii cu carele nu izbuteau să răzbată
Cetele-Aheilor și să pătrundă la stolul de vase.
Ca un dreptar ce-l întinde la bârnele unei corăbii
Meșterul cel iscusit care, povățuit de Atena,
Tot meșteșugul și-l știe deplin la clăditul de vase,
Astfel în dreaptă măsură-ncordată stătu bătălia.
Unii pe aici s-opinteau, ceilalți pe la alte corăbii.
Hector atunci se ivi înaintea slăvitului Aias,
Ci în zadar la un vas amândoi se căzneau, că nici Hector
Nu izbutea să-l alunge și vasul s-aprindă, nici Aias
Să-l depărteze pe el, fiindu-i pe alăturea zeul.
Numai pe unul Caletor, fecior al lui Clitiu, când merge
Vasul să ardă, cu sulița Aias în piept îl împunge,
Cade Caletor bufnind și tăciunele-i scapă din mână.
Hector, îndată ce vărul și-l vede de-aproape cu ochii
Astfel în colb tăvălit înaintea corăbiei negre,
Strigă vârtos la Troieni și la oaste-ajutoare zorindu-i:
„Hei, Licieni și Troieni, Dardani luptători din aproape,
Nu vă mai dați înapoi, oricât e strâmtoarea de mare.
Voi pe Caletor păziți, ca să nu mi-l despoaie dușmanii;
El a căzut chiar acum în tabără, aici la corăbii.”
Zise și luciul bold chiti el asupra lui Aias,
Nu-l nimeri pe viteaz, ci pe fiul lui Mastor Licofron,
Soț de-al lui Aias venit din Citera la dânsul acasă,
Când omorâse pe unul în țara cea sfântă-a Citerii,
Peste ureche la cap cu aram-ascuțită-l ajunse
Unde stătea lângă Aias și-n praf el pe spate din coada
Vasului s-a răsturnat cu trupul sleit de putere.
Cum îl văzu,-nfiorat, se întoarse la frate-său Aias:
„Dragul meu Teucru, nu vezi? Ucis ni-e bunul tovarăș,
Fiul lui Mastor, pe care amândoi, când veni din Citera,

ἶσα φίλοισι τοκεῦσιν ἐτίομεν ἐν μεγάροισι·
τὸν δ᾽ Ἕκτωρ μεγάθυμος ἀπέκτανε. ποῦ νύ τοι ἰοὶ
ὠκύμοροι καὶ τόξον ὅ τοι πόρε Φοῖβος Ἀπόλλων;
  Ὣς φάθ᾽, ὃ δὲ ξυνέηκε, θέων δέ οἱ ἄγχι παρέστη,
τόξον ἔχων ἐν χειρὶ παλίντονον ἠδὲ φαρέτρην
ἰοδόκον· μάλα δ᾽ ὦκα βέλεα Τρώεσσιν ἐφίει.
καί ῥ᾽ ἔβαλε Κλεῖτον Πεισήνορος ἀγλαὸν υἱὸν
Πουλυδάμαντος ἑταῖρον ἀγαυοῦ Πανθοΐδαο
ἡνία χερσὶν ἔχοντα· ὃ μὲν πεπόνητο καθ᾽ ἵππους·
τῇ γὰρ ἔχ᾽ ᾗ ῥα πολὺ πλεῖσται κλονέοντο φάλαγγες
Ἕκτορι καὶ Τρώεσσι χαριζόμενος· τάχα δ᾽ αὐτῷ
ἦλθε κακόν, τό οἱ οὔ τις ἐρύκακεν ἱεμένων περ.
αὐχένι γάρ οἱ ὄπισθε πολύστονος ἔμπεσεν ἰός·
ἤριπε δ᾽ ἐξ ὀχέων, ὑπερώησαν δέ οἱ ἵπποι
κείν᾽ ὄχεα κροτέοντες. ἄναξ δ᾽ ἐνόησε τάχιστα
Πουλυδάμας, καὶ πρῶτος ἐναντίος ἤλυθεν ἵππων.
τοὺς μὲν ὅ γ᾽ Ἀστυνόῳ Προτιάονος υἱέϊ δῶκε,
πολλὰ δ᾽ ἐπότρυνε σχεδὸν ἴσχειν εἰσορόωντα
ἵππους· αὐτὸς δ᾽ αὖτις ἰὼν προμάχοισιν ἐμίχθη.
  Τεῦκρος δ᾽ ἄλλον ὀϊστὸν ἐφ᾽ Ἕκτορι χαλκοκορυστῇ
αἴνυτο, καί κεν ἔπαυσε μάχης ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν,
εἴ μιν ἀριστεύοντα βαλὼν ἐξείλετο θυμόν.
ἀλλ᾽ οὐ λῆθε Διὸς πυκινὸν νόον, ὅς ῥ᾽ ἐφύλασσεν
Ἕκτορ᾽, ἀτὰρ Τεῦκρον Τελαμώνιον εὖχος ἀπηύρα,
ὅς οἱ ἐΰστρεφέα νευρὴν ἐν ἀμύμονι τόξῳ
ῥῆξ᾽ ἐπὶ τῷ ἐρύοντι· παρεπλάγχθη δέ οἱ ἄλλῃ
ἰὸς χαλκοβαρής, τόξον δέ οἱ ἔκπεσε χειρός.
Τεῦκρος δ᾽ ἐρρίγησε, κασίγνητον δὲ προσηύδα·
ὢ πόποι ἦ δὴ πάγχυ μάχης ἐπὶ μήδεα κείρει
δαίμων ἡμετέρης, ὅ τέ μοι βιὸν ἔκβαλε χειρός,
νευρὴν δ᾽ ἐξέρρηξε νεόστροφον, ἣν ἐνέδησα
πρώϊον, ὄφρ᾽ ἀνέχοιτο θαμὰ θρῴσκοντας ὀϊστούς.
  Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα μέγας Τελαμώνιος Αἴας·
ὦ πέπον ἀλλὰ βιὸν μὲν ἔα καὶ ταρφέας ἰοὺς

Ca pe un tată-l cinsteam în casa părinților noștri.
Hector acum îl răpuse pe el. Dar unde ți-i arcul
Repede ucigător care ți-e dăruit de Apolon?”
  Zice, iar Teucru ia seama și aleargă pe-aproape de Aias;
Arcul își ține strunit, de săgeți îi e doldoră tolba,
Prinde să tragă-n Troieni și-o ia repede. Pe-al lui Pisenor
Fiu arătos nimeri, unul Cleitos, anume ortacul
Lui Polidamas, slăvitul fecior al oșteanului Pantus.
Frânele avea el în mână, căci el îi era vizitiul
Și, ca să placă lui Hector, mânase teleaga pe unde
Forfota de înglotire mai deasă era și-l ajunse
Răul de care, cu toată dorința, să-l apere nimeni
Nu mai putu, căci amar în ceafă-l pătrunse săgeata
Și-alunecă el din car. Se traseră caii și carul
Gol hurui. Ci îndată văzu Polidamas și-n fața
Cailor se repezi și, apucându-i de hățuri, îi dete
Lui Astinoos, fecior al unui viteaz Protiaon,
Și-i porunci înadins să-i ție pe-aproape, cu ochii
Țintă la el; apoi iară se duse prin oastea din frunte.
Teucru o altă săgeată și-asupra-narmatului Hector
Mai aținti și ar fi fost isprăvit la corăbii războiul
Dacă lui Hector atunci i-ar fi dat lovitura de moarte.
  Dar luă seama pe loc temeinica minte-a lui Zeus,
Ocrotitorul lui Hector, și nu da lui Teucru mărirea;
Struna cea bine sucită, când Teucru o trase pe arcul
Cel minunat, el i-o rupse și dete-ntr-aiurea săgeata
Cea-ngreuiată de aramă. Lui Teucru-i căzu atunci arcul
Și înfiorându-se, el se plânse la frate-său Aias:
  „Vai, negreșit că un zeu ne face cu totul deșeartă
Ținta; el arcul din mână-mi smuci și îmi rupse și struna
Cea de curând răsucită, -nnădită chiar azi dimineață
Ca să mai ție, oricâte săgeți ar zbura de pe dânsa.”
  Aias Telamonianul îndată lui Teucru răspunse:
  „Dragul meu, lasă deoparte săgețile tale și arcul,

κεῖσθαι, ἐπεὶ συνέχευε θεὸς Δαναοῖσι μεγήρας·
αὐτὰρ χερσὶν ἑλὼν δολιχὸν δόρυ καὶ σάκος ὤμῳ
μάρναό τε Τρώεσσι καὶ ἄλλους ὄρνυθι λαούς.
μὴ μὰν ἀσπουδί γε δαμασσάμενοί περ ἕλοιεν
νῆας ἐϋσσέλμους, ἀλλὰ μνησώμεθα χάρμης.
  Ὣς φάθ᾽, ὃ δὲ τόξον μὲν ἐνὶ κλισίῃσιν ἔθηκεν,
αὐτὰρ ὅ γ᾽ ἀμφ᾽ ὤμοισι σάκος θέτο τετραθέλυμνον,
κρατὶ δ᾽ ἐπ᾽ ἰφθίμῳ κυνέην εὔτυκτον ἔθηκεν
ἵππουριν, δεινὸν δὲ λόφος καθύπερθεν ἔνευεν·
εἵλετο δ᾽ ἄλκιμον ἔγχος ἀκαχμένον ὀξέϊ χαλκῷ,
βῆ δ᾽ ἰέναι, μάλα δ᾽ ὦκα θέων Αἴαντι παρέστη.
  Ἕκτωρ δ᾽ ὡς εἶδεν Τεύκρου βλαφθέντα βέλεμνα,
Τρωσί τε καὶ Λυκίοισιν ἐκέκλετο μακρὸν ἀΰσας·
Τρῶες καὶ Λύκιοι καὶ Δάρδανοι ἀγχιμαχηταὶ
ἀνέρες ἔστε φίλοι, μνήσασθε δὲ θούριδος ἀλκῆς
νῆας ἀνὰ γλαφυράς· δὴ γὰρ ἴδον ὀφθαλμοῖσιν
ἀνδρὸς ἀριστῆος Διόθεν βλαφθέντα βέλεμνα.
ῥεῖα δ᾽ ἀρίγνωτος Διὸς ἀνδράσι γίγνεται ἀλκή,
ἠμὲν ὁτέοισιν κῦδος ὑπέρτερον ἐγγυαλίξῃ,
ἠδ᾽ ὅτινας μινύθῃ τε καὶ οὐκ ἐθέλῃσιν ἀμύνειν,
ὡς νῦν Ἀργείων μινύθει μένος, ἄμμι δ᾽ ἀρήγει.
ἀλλὰ μάχεσθ᾽ ἐπὶ νηυσὶν ἀολλέες· ὃς δέ κεν ὕμεων
βλήμενος ἠὲ τυπεὶς θάνατον καὶ πότμον ἐπίσπῃ
τεθνάτω· οὔ οἱ ἀεικὲς ἀμυνομένῳ περὶ πάτρης
τεθνάμεν· ἀλλ᾽ ἄλοχός τε σόη καὶ παῖδες ὀπίσσω,
καὶ οἶκος καὶ κλῆρος ἀκήρατος, εἴ κεν Ἀχαιοὶ
οἴχωνται σὺν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.
  Ὣς εἰπὼν ὄτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.
Αἴας δ᾽ αὖθ᾽ ἑτέρωθεν ἐκέκλετο οἷς ἑτάροισιν·
αἰδὼς Ἀργεῖοι· νῦν ἄρκιον ἢ ἀπολέσθαι
ἠὲ σαωθῆναι καὶ ἀπώσασθαι κακὰ νηῶν.
ἦ ἔλπεσθ᾽ ἢν νῆας ἕλῃ κορυθαίολος Ἕκτωρ
ἐμβαδὸν ἵξεσθαι ἣν πατρίδα γαῖαν ἕκαστος;
ἦ οὐκ ὀτρύνοντος ἀκούετε λαὸν ἅπαντα

Ți l-a vrăjit vreun zeu pizmuindu-ne soarta și neamul.
Haide, ia sulița lungă și pavăza-ți pune pe umăr,
Bate-te-așa cu Troienii și ia tu la zor și pe alții.
Chiar dacă biruie dânșii, să nu ne ia vasele-ncalte
Fără de caznă și greu. La luptă dar fie-ne gândul.”
  Astfel îi zise, și Teucru se duse și-n cort lăsă arcul,
Puse pe umăr un scut din straturi de piele vr’o patru,
Puse și-n capu-i vârtos o chivără bine lucrată
Și cu o coadă de cal care-n vânt flutura-ngrozitoare,
Și luând țapăna lance cu vârf ascuțit de aramă,
Teucru se duse-apoi iute și stete cu Aias alături.
Hector, îndată ce vede stricat meșteșugul lui Teucru,
Strigă prelung la Troieni și la soții de arme-mboldindu-i:
  „Hei, Licieni și Troieni, Dardani care bateți de-aproape,
Fiți, o prieteni, bărbați. V-aduceți aminte de-al vostru
Aprig năvalnic îndemn acum la corăbii. Cu ochii
Mei am văzut nimicite de Zeus săgețile unui
Mare viteaz. Și e lesne-a cunoaște puterea lui Zeus,
Fie că dăruie el biruința și-nalță pe oameni
Ori i-oropsește de tot și nu vrea să-i ia-n apărare;
Astfel acum el scade pe-Ahei, iar pe noi ne ajută.
Hai dar, vă bateți glotiș la corăbii. Iar dacă vreunul
Are să cadă lovit sau împuns, după cum i-a fost scrisa,
Poate să moară; frumos e când mori apărându-ți moșia,
Doar îți rămân după tine nevasta și fiii tăi teferi,
Casa și averea-ți vor fi neatinse, de-ndată ce-Aheii
Au să ia calea-napoi la corăbii spre scumpa lor țară.”
  Asta grăindu-le însufleți și-aprinse oștirea.
Aias asijderea-oamenii și-mbărbăta: „Să vă fie
Vouă rușine, Argii! Ori astăzi murim la corăbii
Ori le scăpăm de primejdia focului ce le-amenință.
Vă-nchipuiți, dacă vasele fi-vor în mâna lui Hector,
C-ați mai ajunge pedeștri în țara părinților voștri?
N-auziți oare cum armia-ntreagă-și înflacără Hector

Ἕκτορος, ὃς δὴ νῆας ἐνιπρῆσαι μενεαίνει;
οὐ μὰν ἔς γε χορὸν κέλετ᾽ ἐλθέμεν, ἀλλὰ μάχεσθαι.
ἡμῖν δ᾽ οὔ τις τοῦδε νόος καὶ μῆτις ἀμείνων
ἢ αὐτοσχεδίῃ μῖξαι χεῖράς τε μένος τε.
βέλτερον ἢ ἀπολέσθαι ἕνα χρόνον ἠὲ βιῶναι
ἢ δηθὰ στρεύγεσθαι ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι
ὧδ᾽ αὔτως παρὰ νηυσὶν ὑπ᾽ ἀνδράσι χειροτέροισιν.
    Ὣς εἰπὼν ὄτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.
ἔνθ᾽ Ἕκτωρ μὲν ἕλε Σχεδίον Περιμήδεος υἱὸν
ἀρχὸν Φωκήων, Αἴας δ᾽ ἕλε Λαοδάμαντα
ἡγεμόνα πρυλέων Ἀντήνορος ἀγλαὸν υἱόν·
Πουλυδάμας δ᾽ Ὦτον Κυλλήνιον ἐξενάριξε
Φυλεΐδεω ἕταρον, μεγαθύμων ἀρχὸν Ἐπειῶν.
τῷ δὲ Μέγης ἐπόρουσεν ἰδών· ὃ δ᾽ ὕπαιθα λιάσθη
Πουλυδάμας· καὶ τοῦ μὲν ἀπήμβροτεν· οὐ γὰρ Ἀπόλλων
εἴα Πάνθου υἱὸν ἐνὶ προμάχοισι δαμῆναι·
αὐτὰρ ὅ γε Κροίσμου στῆθος μέσον οὔτασε δουρί.
δούπησεν δὲ πεσών· ὃ δ᾽ ἀπ᾽ ὤμων τεύχε᾽ ἐσύλα.
τόφρα δὲ τῷ ἐπόρουσε Δόλοψ αἰχμῆς ἐῢ εἰδὼς
Λαμπετίδης, ὃν Λάμπος ἐγείνατο φέρτατον υἱὸν
Λαομεδοντιάδης εὖ εἰδότα θούριδος ἀλκῆς,
ὃς τότε Φυλεΐδαο μέσον σάκος οὔτασε δουρὶ
ἐγγύθεν ὁρμηθείς· πυκινὸς δέ οἱ ἤρκεσε θώρηξ,
τόν ῥ᾽ ἐφόρει γυάλοισιν ἀρηρότα· τόν ποτε Φυλεὺς
ἤγαγεν ἐξ Ἐφύρης, ποταμοῦ ἄπο Σελλήεντος.
ξεῖνος γάρ οἱ ἔδωκεν ἄναξ ἀνδρῶν Εὐφήτης
ἐς πόλεμον φορέειν δηΐων ἀνδρῶν ἀλεωρήν·
ὅς οἱ καὶ τότε παιδὸς ἀπὸ χροὸς ἤρκεσ᾽ ὄλεθρον.
τοῦ δὲ Μέγης κόρυθος χαλκήρεος ἱπποδασείης
κύμβαχον ἀκρότατον νύξ᾽ ἔγχεϊ ὀξυόεντι,
ῥῆξε δ᾽ ἀφ᾽ ἵππειον λόφον αὐτοῦ· πᾶς δὲ χαμᾶζε
κάππεσεν ἐν κονίῃσι νέον φοίνικι φαεινός.
εἷος ὃ τῷ πολέμιζε μένων, ἔτι δ᾽ ἔλπετο νίκην,
τόφρα δέ οἱ Μενέλαος ἀρήϊος ἦλθεν ἀμύντωρ,

Și-nverșunat e, turbat să dea foc și pârjol la corăbii?
Nu-și cheamă doară la horă el tabăra, ci la bătaie,
Sfatul mai bun de urmare din parte-ne e numai unul,
Toată vârtutea să punem, cu toții pieptiș să ne batem,
Dar e mai bine odată să știm ce ne-așteaptă, potopul
Ori mântuirea, decât noi să fim irosiți într-o harță
Crâncen-așa la corăbii de alții mai slabi în putere.”
    Asta vorbindu-le, însufleți și aprinse oștirea.
Hector ucise pe Schediu, fruntașul foceilor, fiul
Lui Perimede. Străpuns de Aias, căzu Laodamas,
Falnicul Antenorid, căpetenie a celor pedeștri.
Iar Polidamas ucise pe Domnul epeilor Otos
Cilenianul, prieten și soț de război al lui Meges,
Care ațintindu-l, aleargă, ci-n lături se dă Polidamas,
Și lovitura-i dă greș. Nu lasă doar Febos să piară
Fiul lui Pantus în creștetul armiei celor din frunte.
Lancea lui Meges atunci se-nfige în pieptul lui Cresmos,
Care și cade bufnind, iar el îl despoaie de arme.
Tabăr-asupră-i Dolop, dibaciul în suliți, feciorul
Celui mai bun luptător, al unuia Lampos, răsadul
Lui Laomedon, om prea încercat în avântul războinic;
Și pe la mijloc în pavăză-mpunge cu lancea pe Meges
El în răpezu-i atunci, dar îl scapă pe Meges ferindu-l
Plăcile de la pieptarul adus de-al lui tată Fileus
Dar prețuit din Efira cândva, de la râul Seleis.
Lui i-l dăduse un Domn Eufetes, fiind al lui oaspe,
Veșnic în luptă s-o poarte ca pază de arme dușmane
Cum de primejdie acuma păzi pe fecioru-i. Pe urmă
Meges chiti pe Dolop cu sulița-n coiful de-aramă
Sus, chiar în creștet, sub coada tufoasă de cal, și de-acolo
Rupse el tufa de păr, și ruptă ea-i cade întreagă
Mândră pe țărnă lucind în noua vopsea de porfiră.
    Când mai lupta încă Meges și-avea el nădejde să-nvingă,
Iată veni să-l ajute Menelau cel aprig în arme

στῆ δ᾽ εὐρὰξ σὺν δουρὶ λαθών, βάλε δ᾽ ὦμον ὄπισθεν·
αἰχμὴ δὲ στέρνοιο διέσσυτο μαιμώωσα
πρόσσω ἱεμένη· ὃ δ᾽ ἄρα πρηνὴς ἐλιάσθη.
τὼ μὲν ἐεισάσθην χαλκήρεα τεύχε᾽ ἀπ᾽ ὤμων
συλήσειν· Ἕκτωρ δὲ κασιγνήτοισι κέλευσε
πᾶσι μάλα, πρῶτον δ᾽ Ἱκεταονίδην ἐνένιπεν
ἴφθιμον Μελάνιππον. ὃ δ᾽ ὄφρα μὲν εἰλίποδας βοῦς
βόσκ᾽ ἐν Περκώτῃ δηΐων ἀπὸ νόσφιν ἐόντων·
αὐτὰρ ἐπεὶ Δαναῶν νέες ἤλυθον ἀμφιέλισσαι,
ἂψ εἰς Ἴλιον ἦλθε, μετέπρεπε δὲ Τρώεσσι,
ναῖε δὲ πὰρ Πριάμῳ, ὃ δέ μιν τίεν ἶσα τέκεσσι·
τόν ῥ᾽ Ἕκτωρ ἐνένιπεν ἔπος τ᾽ ἔφατ᾽ ἔκ τ᾽ ὀνόμαζεν·
οὕτω δὴ Μελάνιππε μεθήσομεν; οὐδέ νυ σοί περ
ἐντρέπεται φίλον ἦτορ ἀνεψιοῦ κταμένοιο;
οὐχ ὁράᾳς οἷον Δόλοπος περὶ τεύχε᾽ ἔπουσιν;
ἀλλ᾽ ἕπευ· οὐ γὰρ ἔτ᾽ ἔστιν ἀποσταδὸν Ἀργείοισι
μάρνασθαι, πρίν γ᾽ ἠὲ κατακτάμεν ἠὲ κατ᾽ ἄκρης
Ἴλιον αἰπεινὴν ἑλέειν κτάσθαι τε πολίτας.
  Ὣς εἰπὼν ὃ μὲν ἦρχ᾽, ὃ δ᾽ ἅμ᾽ ἕσπετο ἰσόθεος φώς·
Ἀργείους δ᾽ ὄτρυνε μέγας Τελαμώνιος Αἴας·
ὦ φίλοι ἀνέρες ἔστε, καὶ αἰδῶ θέσθ᾽ ἐνὶ θυμῷ,
ἀλλήλους τ᾽ αἰδεῖσθε κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας.
αἰδομένων δ᾽ ἀνδρῶν πλέονες σόοι ἠὲ πέφανται·
φευγόντων δ᾽ οὔτ᾽ ἂρ κλέος ὄρνυται οὔτέ τις ἀλκή.
  Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δὲ καὶ αὐτοὶ ἀλέξασθαι μενέαινον,
ἐν θυμῷ δ᾽ ἐβάλοντο ἔπος, φράξαντο δὲ νῆας
ἕρκεϊ χαλκείῳ· ἐπὶ δὲ Ζεὺς Τρῶας ἔγειρεν.
Ἀντίλοχον δ᾽ ὄτρυνε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος·
Ἀντίλοχ᾽ οὔ τις σεῖο νεώτερος ἄλλος Ἀχαιῶν,
οὔτε ποσὶν θάσσων οὔτ᾽ ἄλκιμος ὡς σὺ μάχεσθαι·
εἴ τινά που Τρώων ἐξάλμενος ἄνδρα βάλοισθα.
  Ὣς εἰπὼν ὃ μὲν αὖτις ἀπέσσυτο, τὸν δ᾽ ὀρόθυνεν·
ἐκ δ᾽ ἔθορε προμάχων, καὶ ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ
ἀμφὶ ἓ παπτήνας· ὑπὸ δὲ Τρῶες κεκάδοντο

Și furișându-se el pe lângă Dolop, de la spate
Umărul lui nimerind cu lancea-nainte avântată
Pieptu-i străpunge; pe brânci deodată Dolop se prăvale
Și peste el se arunc-amândoi ca să-l prade de arme.
  Fraților săi tuturor dă zor acum Hector să lupte
Mai cu-nadins. Întâi ocărăște pe-al lui Hichetaon
Vladnic fecior, Melanip, care, -n vreme ce încă dușmanii
Nu se iviseră, boii chiloși păstorea în Percote,
Dar la venirea Danailor pe-ncovoiate corăbii
Iar mai veni el la Troia, ședea la palatul lui Priam,
Care-l iubea ca pe-un fiu, și era între oameni acolo
Unul din cei mai cu vază. La el se răstea dojenindu-l
Hector: „Așa fără păs ne-om lăsa, Melanipe? Se poate
Ție de bietul Dolop, de vărul tău mort, să nu-ți pese?
Nu vezi cum umblă la el și cată să-l prade dușmanii?
Hai după mine, căci trebuie noi să ne batem de-aproape
Pân-om zdrobi pe dușmani ori ei ne vor sparge cetatea
Din temelii și ucide-vor locuitorii.” Cum zise
Și-nainta el grăbit, ca un zeu îl urmă Melanipos.
  Marele Aias atunci zorea pe Argii la încaier:
  „Fiți, o prieteni, bărbați! Păziți-vă numele, cinstea
Și-ntreolaltă rușinea în toiu-ncleștării cumplite.
Scapă mai mulți decât mor, când oamenii nu-și pierd rușinea;
Dacă ei însă iau fuga,-i așteaptă-njosirea și moartea.”
  Asta vorbi și Argiii sileau între ei să s-ajute.
Graiul aminte-i luară, cu garduri de aramă-ngrădiră
Vasele lor, când Zeus mâna pe Troieni la bătaie.
  Lui Antiloh îi da zor Menelau într-asta zicându-i:
  „Nu e nici unul de-ai noștri mai tânăr ca tine, voinice,
Nici de picioare mai bun și nici mai cu vlagă la harță,
Hei, dac-ai vrea să te arunci cu arma să culci pe-oarecine!”
  Zise și-n urmă-i se dete. Antiloh, ințețit, de la șirul
Celor dintâi răsări și-mprejur aruncând o privire
Sulița și-o repezi. În lături feriră Troienii,

ἀνδρὸς ἀκοντίσσαντος· ὃ δ᾽ οὐχ ἅλιον βέλος ἧκεν,
ἀλλ᾽ Ἱκετάονος υἱὸν ὑπέρθυμον Μελάνιππον
νισόμενον πόλεμον δὲ βάλε στῆθος παρὰ μαζόν.
δούπησεν δὲ πεσών, τὸν δὲ σκότος ὄσσε κάλυψεν.
Ἀντίλοχος δ᾽ ἐπόρουσε κύων ὥς, ὅς τ᾽ ἐπὶ νεβρῷ
βλημένῳ ἀΐξῃ, τόν τ᾽ ἐξ εὐνῆφι θορόντα
θηρητὴρ ἐτύχησε βαλών, ὑπέλυσε δὲ γυῖα·
ὣς ἐπὶ σοὶ Μελάνιππε θόρ᾽ Ἀντίλοχος μενεχάρμης
τεύχεα συλήσων· ἀλλ᾽ οὐ λάθεν Ἕκτορα δῖον,
ὅς ῥά οἱ ἀντίος ἦλθε θέων ἀνὰ δηϊοτῆτα.
Ἀντίλοχος δ᾽ οὐ μεῖνε θοός περ ἐὼν πολεμιστής,
ἀλλ᾽ ὅ γ᾽ ἄρ᾽ ἔτρεσε θηρὶ κακὸν ῥέξαντι ἐοικώς,
ὅς τε κύνα κτείνας ἢ βουκόλον ἀμφὶ βόεσσι
φεύγει πρίν περ ὅμιλον ἀολλισθήμεναι ἀνδρῶν·
ὣς τρέσε Νεστορίδης, ἐπὶ δὲ Τρῶές τε καὶ Ἕκτωρ
ἠχῇ θεσπεσίῃ βέλεα στονόεντα χέοντο·
στῆ δὲ μεταστρεφθείς, ἐπεὶ ἵκετο ἔθνος ἑταίρων.
Τρῶες δὲ λείουσιν ἐοικότες ὠμοφάγοισι
νηυσὶν ἐπεσσεύοντο, Διὸς δ᾽ ἐτέλειον ἐφετμάς,
ὅ σφισιν αἰὲν ἔγειρε μένος μέγα, θέλγε δὲ θυμὸν
Ἀργείων καὶ κῦδος ἀπαίνυτο, τοὺς δ᾽ ὀρόθυνεν.
Ἕκτορι γάρ οἱ θυμὸς ἐβούλετο κῦδος ὀρέξαι
Πριαμίδῃ, ἵνα νηυσὶ κορωνίσι θεσπιδαὲς πῦρ
ἐμβάλοι ἀκάματον, Θέτιδος δ᾽ ἐξαίσιον ἀρὴν
πᾶσαν ἐπικρήνειε· τὸ γὰρ μένε μητίετα Ζεὺς
νηὸς καιομένης σέλας ὀφθαλμοῖσιν ἰδέσθαι.
ἐκ γὰρ δὴ τοῦ μέλλε παλίωξιν παρὰ νηῶν
θησέμεναι Τρώων, Δαναοῖσι δὲ κῦδος ὀρέξειν.
τὰ φρονέων νήεσσιν ἔπι γλαφυρῇσιν ἔγειρεν
Ἕκτορα Πριαμίδην μάλα περ μεμαῶτα καὶ αὐτόν.
μαίνετο δ᾽ ὡς ὅτ᾽ Ἄρης ἐγχέσπαλος ἢ ὀλοὸν πῦρ
οὔρεσι μαίνηται βαθέης ἐν τάρφεσιν ὕλης·
ἀφλοισμὸς δὲ περὶ στόμα γίγνετο, τὼ δέ οἱ ὄσσε
λαμπέσθην βλοσυρῇσιν ὑπ᾽ ὀφρύσιν, ἀμφὶ δὲ πήληξ

Arma-i lucioasă zărind. Dar nu-i fu zadarnică ținta,
Ci nimeri pe al lui Hichetaon fecior Melanipos,
Care mergea spre bătaie, și-n piept îl păli pe la sânu-i;
Cade viteazul bufnind și moartea-i acoperă ochii.
Sare la el Antiloh. Precum un copoi năpădește
Puiul de ciută rănit, pe care, când iese din cuibu-i,
Un vânător îl ochește-nainte și-i seacă tăria;
Astfel sări, Melanipe, la tine cu suflet sălbatic
Ca să te prade-Antiloh. Dar Hector ia seama și-aleargă,
Iese-nainte, -l întâmpină unde e-ncinsă bătaia.
Cât e de sprinten oștean, nu-i chip să-l înfrunte al lui Nestor
Fiu, o tulește sfios cum fiara de rău făcătoare,
După ce sfâșie un câne sau pe un văcar la cireadă,
Fuge-nainte ca leota de oameni să vie-nglotită;
Astfel și el o zbughi. Da țipete strașnice Hector,
Armia lui după el, și asupra-i lovirile plouă.
Cum el sosi între ai lui, se-ntoarse și stete-ntre rânduri.
Dar luptătorii Troieni ca leii cei lacomi de carne
După povața lui Zeus se-nspulber-acum spre corăbii.
Zeul mereu le dă-mbold și inima-nflacără-ntr-înșii,
Moaie, smintește pe-Ahei și le ia biruința din mână.
Numai lui Hector vrea el să-i dea izbândire și slavă,
El în corăbii s-arunce văpaia de foc care arde
Neobosit, să-mplinească rugarea pustie-a zeiței
Tetis, căci nu-aștepta înțeleptul, puternicul Zeus,
Flacăra unei corăbii aprinse să vadă cu ochii.
Și după asta voia pe Troieni să-i alunge Danaii
De la corăbii spre ziduri și lor să le dea biruința.
Asta gândind, el împinge pe fiul lui Priam spre vase,
Dar de la sine și el fioros se dă-n vânt, se răpede
Parcă-i turbat ca și Ares când arma rotește, ca focul
Pustiitor ce s-aprinde pe plai în desișul pădurii.
Gura-i de furie-i spumegă, ochii sub crunte sprâncene
Flacări revarsă din ei și groaznic pe tâmple-i se zbate

σμερδαλέον κροτάφοισι τινάσσετο μαρναμένοιο
Ἕκτορος· αὐτὸς γάρ οἱ ἀπ᾽ αἰθέρος ἦεν ἀμύντωρ
Ζεύς, ὅς μιν πλεόνεσσι μετ᾽ ἀνδράσι μοῦνον ἐόντα
τίμα καὶ κύδαινε. μινυνθάδιος γὰρ ἔμελλεν
ἔσσεσθ᾽· ἤδη γάρ οἱ ἐπόρνυε μόρσιμον ἦμαρ
Παλλὰς Ἀθηναίη ὑπὸ Πηλεΐδαο βίηφιν.
καί ῥ᾽ ἔθελεν ῥῆξαι στίχας ἀνδρῶν πειρητίζων,
ᾗ δὴ πλεῖστον ὅμιλον ὅρα καὶ τεύχε᾽ ἄριστα·
ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ὧς δύνατο ῥῆξαι μάλα περ μενεαίνων·
ἴσχον γὰρ πυργηδὸν ἀρηρότες, ἠΰτε πέτρη
ἠλίβατος μεγάλη πολιῆς ἁλὸς ἐγγὺς ἐοῦσα,
ἥ τε μένει λιγέων ἀνέμων λαιψηρὰ κέλευθα
κύματά τε τροφόεντα, τά τε προσερεύγεται αὐτήν·
ὣς Δαναοὶ Τρῶας μένον ἔμπεδον οὐδὲ φέβοντο.
αὐτὰρ ὃ λαμπόμενος πυρὶ πάντοθεν ἔνθορ᾽ ὁμίλῳ,
ἐν δ᾽ ἔπεσ᾽ ὡς ὅτε κῦμα θοῇ ἐν νηῒ πέσῃσι
λάβρον ὑπαὶ νεφέων ἀνεμοτρεφές· ἣ δέ τε πᾶσα
ἄχνῃ ὑπεκρύφθη, ἀνέμοιο δὲ δεινὸς ἀήτη
ἱστίῳ ἐμβρέμεται, τρομέουσι δέ τε φρένα ναῦται
δειδιότες· τυτθὸν γὰρ ὑπ᾽ ἐκ θανάτοιο φέρονται·
ὣς ἐδαΐζετο θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν Ἀχαιῶν.
αὐτὰρ ὅ γ᾽ ὥς τε λέων ὀλοόφρων βουσὶν ἐπελθών,
αἵ ῥά τ᾽ ἐν εἱαμενῇ ἕλεος μεγάλοιο νέμονται
μυρίαι, ἐν δέ τε τῇσι νομεὺς οὔ πω σάφα εἰδὼς
θηρὶ μαχέσσασθαι ἕλικος βοὸς ἀμφὶ φονῇσιν·
ἤτοι ὃ μὲν πρώτῃσι καὶ ὑστατίῃσι βόεσσιν
αἰὲν ὁμοστιχάει, ὃ δέ τ᾽ ἐν μέσσῃσιν ὀρούσας
βοῦν ἔδει, αἳ δέ τε πᾶσαι ὑπέτρεσαν· ὣς τότ᾽ Ἀχαιοὶ
θεσπεσίως ἐφόβηθεν ὑφ᾽ Ἕκτορι καὶ Διὶ πατρὶ
πάντες, ὃ δ᾽ οἶον ἔπεφνε Μυκηναῖον Περιφήτην,
Κοπρῆος φίλον υἱόν, ὃς Εὐρυσθῆος ἄνακτος
ἀγγελίης οἴχνεσκε βίῃ Ἡρακληείῃ.
τοῦ γένετ᾽ ἐκ πατρὸς πολὺ χείρονος υἱὸς ἀμείνων
παντοίας ἀρετάς, ἠμὲν πόδας ἠδὲ μάχεσθαι,

Coiful mișcându-se-n vânt la zbuciumul marelui Hector,
Căci pe viteaz din văzduh îl ajută și-l apără Zeus,
Care pe el îl cinstește și-l umple de slavă: doar singur
Luptă cu-atâția bărbați și-i scris ca viața să-i fie
Scurtă, căci iată curând îi apropie ziua pieirii
Palas Atena, când el o să cadă zdrobit de Ahile.
Luptă viteazul acuma să spargă bărbatele rânduri,
Cearcă oriunde e gloată mai multă și arme mai bune.
Totuși nu poate răzbi, cu toată râvnirea, și-Aheii
Tot mai țin piept, înglotire-ncheiată vârtos ca o stâncă
'Naltă pe malul râpos care stăruie tot neclintită,
Nu vrea să știe când vin vâjâind viforoasele vânturi
Și o izbesc clocotind ale undelor namile negre;
Astfel în fața Troienilor stau neclintiți și Aheii.
Dar, ca un foc strălucind în gloată zvârlitu-s-a Hector
Și-a năpădit pe dușmani precum o corabie iute
Înviforatul talaz mărit de furtuna din nouri
O cotropește și-n spumă o-nvăluie toată, iar vântul
Urlă-n vintrele năprasnic, de tremură corăbierii
Bieții de spaimă cuprinși, îi paște doar moartea de aproape;
Astfel și inim-Aheilor se zbuciuma îngrozită.
Cum năvălește năprasnic un leu în cireada de vite,
Care cu miile pasc pe o luncă la balta cea mare,
Stă între ele păstorul, căci nu se pricepe cu fiara
Luptă să dea și să mântuie vita cornace; de-aceea
Dânsul aleargă mereu laolaltă cu boii din frunte
Ori cu ceilalți mai zăbavnici, iar leul la mijlocul turmei
Sare și-nghează un taur și vitele fug speriate;
Astfel Aheii, de groaza lui Hector și-a tatălui Zeus,
Se-mprăștiară cu toții. Iar Hector ucise pe unul
Zis Perifet din Micena, voinicul născut din Copreus,
Care lui Hercule vești aducea de la crai Euristeus.
Mai puțin vrednic a fost părintele-i care-l făcuse
Mult mai destoinic pe el; de sprinten ce-a fost, de cuminte

καὶ νόον ἐν πρώτοισι Μυκηναίων ἐτέτυκτο·
ὅς ῥα τόθ᾽ Ἕκτορι κῦδος ὑπέρτερον ἐγγυάλιξε.
στρεφθεὶς γὰρ μετόπισθεν ἐν ἀσπίδος ἄντυγι πάλτο,
τὴν αὐτὸς φορέεσκε ποδηνεκέ᾽ ἕρκος ἀκόντων·
τῇ ὅ γ᾽ ἐνὶ βλαφθεὶς πέσεν ὕπτιος, ἀμφὶ δὲ πήληξ
σμερδαλέον κονάβησε περὶ κροτάφοισι πεσόντος.
Ἕκτωρ δ᾽ ὀξὺ νόησε, θέων δέ οἱ ἄγχι παρέστη,
στήθεϊ δ᾽ ἐν δόρυ πῆξε, φίλων δέ μιν ἐγγὺς ἑταίρων
κτεῖν᾽· οἳ δ᾽ οὐκ ἐδύναντο καὶ ἀχνύμενοί περ ἑταίρου
χραισμεῖν· αὐτοὶ γὰρ μάλα δείδισαν Ἕκτορα δῖον.
Εἰσωποὶ δ᾽ ἐγένοντο νεῶν, περὶ δ᾽ ἔσχεθον ἄκραι
νῆες ὅσαι πρῶται εἰρύατο· τοὶ δ᾽ ἐπέχυντο.
Ἀργεῖοι δὲ νεῶν μὲν ἐχώρησαν καὶ ἀνάγκῃ
τῶν πρωτέων, αὐτοῦ δὲ παρὰ κλισίῃσιν ἔμειναν
ἁθρόοι, οὐδὲ κέδασθεν ἀνὰ στρατόν· ἴσχε γὰρ αἰδὼς
καὶ δέος· ἀζηχὲς γὰρ ὁμόκλεον ἀλλήλοισι.
Νέστωρ αὖτε μάλιστα Γερήνιος οὖρος Ἀχαιῶν
λίσσεθ᾽ ὑπὲρ τοκέων γουνούμενος ἄνδρα ἕκαστον·
ὦ φίλοι ἀνέρες ἔστε καὶ αἰδῶ θέσθ᾽ ἐνὶ θυμῷ
ἄλλων ἀνθρώπων, ἐπὶ δὲ μνήσασθε ἕκαστος
παίδων ἠδ᾽ ἀλόχων καὶ κτήσιος ἠδὲ τοκήων,
ἠμὲν ὅτεῳ ζώουσι καὶ ᾧ κατατεθνήκασι·
τῶν ὕπερ ἐνθάδ᾽ ἐγὼ γουνάζομαι οὐ παρεόντων
ἑστάμεναι κρατερῶς, μὴ δὲ τρωπᾶσθε φόβον δέ.
Ὣς εἰπὼν ὄτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.
τοῖσι δ᾽ ἀπ᾽ ὀφθαλμῶν νέφος ἀχλύος ὦσεν Ἀθήνη
θεσπέσιον· μάλα δέ σφι φόως γένετ᾽ ἀμφοτέρωθεν
ἠμὲν πρὸς νηῶν καὶ ὁμοιΐου πολέμοιο.
Ἕκτορα δὲ φράσσαντο βοὴν ἀγαθὸν καὶ ἑταίρους,
ἠμὲν ὅσοι μετόπισθεν ἀφέστασαν οὐδὲ μάχοντο,
ἠδ᾽ ὅσσοι παρὰ νηυσὶ μάχην ἐμάχοντο θοῇσιν.
Οὐδ᾽ ἄρ᾽ ἔτ᾽ Αἴαντι μεγαλήτορι ἥνδανε θυμῷ
ἑστάμεν ἔνθά περ ἄλλοι ἀφέστασαν υἷες Ἀχαιῶν·
ἀλλ᾽ ὅ γε νηῶν ἴκρι᾽ ἐπῴχετο μακρὰ βιβάσθων,

Și de războinic era un fruntaș în Micena. Și tocmai
El se brodise lui Hector să dăruie o falã mai mare.
Cum el coti să ia fuga, pe muche izbit îi fu scutul
Cel pân'la poale de lung, opreliștea țintei dușmane;
Și-mpiedicat el atunci pe loc se răstoarnă și coiful
Zăngăne-nfricoșător pe la tâmplele lui la cădere.
Hector îl vede lungit, dă proașcă la el, și cu lancea
Pieptu-i răzbate și lângă tovarășii lui îl omoară;
Nu mai putea să-l ajute nici unul, cu toată mâhnirea,
Toți aveau groază de Hector. Și iată că-n fața-le acuma
Vasele-Aheii aveau, înapoi s-ațineau după șirul
Vaselor trase-nainte, c-aici năvăliră Troienii,
Și de nevoie se daser-Aheii-napoi de la-ntâiul
Rând de corăbii și aici stătură posmol lângă corturi.
Nu se răzniră prin tabără, și frica-i oprea și rușinea
Și necurmatul îndemn care ei și-l dădeau laolaltă.
Dar mai presus de oricine,-ncepu să se roage moș Nestor,
Veghea Danailor, de fiecare amintindu-i părinții:
„Fiți, o, prieteni, bărbați! Păstrați-vă-n sine rușinea
Față de oameni și toți să v-aduceți aminte de-avutul
Vostru de-acasă, de-ai voștri părinți, de copii și neveste,
Fie că ei vă trăiesc ori poate sunt duși de pe lume,
Eu vă precad și vă rog, de dragul iubiților voștri
Stați vitejește și nu vă întoarceți la fugă nici unul."
Asta le zice și-nflacără inima fieștecărui.
Palas Atena le ia de pe ochi un zăbranic de ceață
Dată de un zeu, și limpede acuma văzură Danaii
Stolul de vase de-o parte, de alta bătelіștea cruntă
Și pe vultanul de Hector și armia lui de ajutoare
Și pe acei care stau înapoi în răgaz pe de lături
Și pe acei care tot mai luptau pe la repezi corăbii.
Dar inimosului Aias deloc nu-i tihnește să steie
Unde feciorii ceilalți ai Aheilor șed la o parte,
Ci se purta cu pași mari, umbla pe podele de vase

νώμα δὲ ξυστὸν μέγα ναύμαχον ἐν παλάμῃσι
κολλητὸν βλήτροισι δυωκαιεικοσίπηχυ.
ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ἀνὴρ ἵπποισι κελητίζειν ἐὺ εἰδώς,
ὅς τ᾽ ἐπεὶ ἐκ πολέων πίσυρας συναείρεται ἵππους,
σεύας ἐκ πεδίοιο μέγα προτὶ ἄστυ δίηται
λαοφόρον καθ᾽ ὁδόν· πολέες τέ ἑ θηήσαντο
ἀνέρες ἠδὲ γυναῖκες· ὃ δ᾽ ἔμπεδον ἀσφαλὲς αἰεὶ
θρῴσκων ἄλλοτ᾽ ἐπ᾽ ἄλλον ἀμείβεται, οἳ δὲ πέτονται·
ὣς Αἴας ἐπὶ πολλὰ θοάων ἴκρια νηῶν
φοίτα μακρὰ βιβάς, φωνὴ δέ οἱ αἰθέρ᾽ ἵκανεν,
αἰεὶ δὲ σμερδνὸν βοόων Δαναοῖσι κέλευε
νηυσί τε καὶ κλισίῃσιν ἀμυνέμεν. οὐδὲ μὲν Ἕκτωρ
μίμνεν ἐνὶ Τρώων ὁμάδῳ πύκα θωρηκτάων·
ἀλλ᾽ ὥς τ᾽ ὀρνίθων πετεηνῶν αἰετὸς αἴθων
ἔθνος ἐφορμᾶται ποταμὸν πάρα βοσκομενάων
χηνῶν ἢ γεράνων ἢ κύκνων δουλιχοδείρων,
ὣς Ἕκτωρ ἴθυσε νεὸς κυανοπρῴροιο
ἀντίος ἀΐξας· τὸν δὲ Ζεὺς ὦσεν ὄπισθε
χειρὶ μάλα μεγάλῃ, ὄτρυνε δὲ λαὸν ἅμ᾽ αὐτῷ.
Αὖτις δὲ δριμεῖα μάχη παρὰ νηυσὶν ἐτύχθη·
φαίης κ᾽ ἀκμῆτας καὶ ἀτειρέας ἀλλήλοισιν
ἄντεσθ᾽ ἐν πολέμῳ, ὡς ἐσσυμένως ἐμάχοντο.
τοῖσι δὲ μαρναμένοισιν ὅδ᾽ ἦν νόος· ἤτοι Ἀχαιοὶ
οὐκ ἔφασαν φεύξεσθαι ὑπ᾽ ἐκ κακοῦ, ἀλλ᾽ ὀλέεσθαι,
Τρωσὶν δ᾽ ἔλπετο θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἑκάστου
νῆας ἐνιπρήσειν κτενέειν θ᾽ ἥρωας Ἀχαιούς.
οἳ μὲν τὰ φρονέοντες ἐφέστασαν ἀλλήλοισιν·
Ἕκτωρ δὲ πρυμνῆς νεὸς ἥψατο ποντοπόροιο
καλῆς ὠκυάλου, ἣ Πρωτεσίλαον ἔνεικεν
ἐς Τροίην, οὐδ᾽ αὖτις ἀπήγαγε πατρίδα γαῖαν.
τοῦ περ δὴ περὶ νηὸς Ἀχαιοί τε Τρῶές τε
δῄουν ἀλλήλους αὐτοσχεδόν· οὐδ᾽ ἄρα τοί γε
τόξων ἀϊκὰς ἀμφὶς μένον οὐδ᾽ ἔτ᾽ ἀκόντων,
ἀλλ᾽ οἵ γ᾽ ἐγγύθεν ἱστάμενοι ἕνα θυμὸν ἔχοντες
ὀξέσι δὴ πελέκεσσι καὶ ἀξίνῃσι μάχοντο

Beldia mare-nvârtind și bună de luptă-n corăbii,
Lungă de coți douăzeci și-n aramă vârtos blehuită.
Tocmai ca un călăreț care știe deplin călăritul,
După ce-adună din stavă vreo patru fugari, le dă drumul
Și de la șes îi alungă pe șleaul spre marea cetate,
Și se aține pe șleau, de rămân cu mirare privindu-l
Mulți, și bărbați și femei, cum dânsul, puternic și singur,
De la un cal la celalt de-a rândul el sare pe fugă;
Astfel și Aias pe multe podele de repezi corăbii
Tot se purta cu pași mari și glasu-i huia până' la nouri.
Tot mai silea pe Danai cu răcnet-avan să vegheze
Pentru corăbii și corturi. Dar n-avea odihnă nici Hector
Unde se afla în duium prin oastea-i cea bine-narmată,
Ci ca și vulturul murg, când zboară ca fulgeru-n stolul
Înaripat care paște pe maluri de râu câteodată,
Gâște, cucoare sau lebede albe gâtoase; tot astfel
Hector dă drept înainte și năzuie-ntr-una spre vasul
Care-i cu ciocul cernit; cu mâna-i puternică Zeus
Tot îl împinge din urmă și oastea-mpreună cu dânsul.
Și-o bătălie-nfocată s-aprinse din nou la corăbii.
Parcă de data dintâi veneau să se-ntâmpine oameni
Proaspeți și neobosiți, așa era harța de-aprinsă.
Numai un cuget aveau ei acum: pe de o parte Danaii
Nu mai vedeau izbăvire de rău decât numai prin moarte,
Însă Troienii au toată nădejdea că astăzi vor arde
Vasele și vor ucide pe-oștenii voinici din Ahaia.
Asta cu mintea gândind se-ncaieră unii cu alții.
Hector ajunse din spate o corabie atunci: era vasul
Mândru pe mare pluteț ce-adusese pe Protesilaos
Odinioară la Troia, dar nu-l mai întoarse în țară.
Crâncen în jurul acestei corăbii se-nghesuie-Aheii
Și cu Troienii dau piept. Nu stau răsfirați să aștepte
Săgetăturile lor și nici lovitura de suliți,
Ci de aproape-nclestați și c-un singur îndemn, cu un suflet,
Ei se sfâșie, se bat cu securi și topoare ascuțite

καὶ ξίφεσιν μεγάλοισι καὶ ἔγχεσιν ἀμφιγύοισι.
πολλὰ δὲ φάσγανα καλὰ μελάνδετα κωπήεντα
ἄλλα μὲν ἐκ χειρῶν χαμάδις πέσον, ἄλλα δ᾽ ἀπ᾽ ὤμων
ἀνδρῶν μαρναμένων· ῥέε δ᾽ αἵματι γαῖα μέλαινα.
Ἕκτωρ δὲ πρύμνηθεν ἐπεὶ λάβεν οὐχὶ μεθίει
ἄφλαστον μετὰ χερσὶν ἔχων, Τρωσὶν δὲ κέλευεν·
οἴσετε πῦρ, ἅμα δ᾽ αὐτοὶ ἀολλέες ὄρνυτ᾽ ἀϋτήν·
νῦν ἡμῖν πάντων Ζεὺς ἄξιον ἦμαρ ἔδωκε
νῆας ἑλεῖν, αἳ δεῦρο θεῶν ἀέκητι μολοῦσαι
ἡμῖν πήματα πολλὰ θέσαν, κακότητι γερόντων,
οἵ μ᾽ ἐθέλοντα μάχεσθαι ἐπὶ πρυμνῇσι νέεσσιν
αὐτόν τ᾽ ἰσχανάασκον ἐρητύοντό τε λαόν·
ἀλλ᾽ εἰ δή ῥα τότε βλάπτε φρένας εὐρύοπα Ζεὺς
ἡμετέρας, νῦν αὐτὸς ἐποτρύνει καὶ ἀνώγει.
Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ἄρα μᾶλλον ἐπ᾽ Ἀργείοισιν ὄρουσαν.
Αἴας δ᾽ οὐκέτ᾽ ἔμιμνε· βιάζετο γὰρ βελέεσσιν·
ἀλλ᾽ ἀνεχάζετο τυτθόν, ὀϊόμενος θανέεσθαι
θρῆνυν ἐφ᾽ ἑπταπόδην, λίπε δ᾽ ἴκρια νηὸς ἐΐσης.
ἔνθ᾽ ἄρ᾽ ὅ γ᾽ ἑστήκει δεδοκημένος, ἔγχεϊ δ᾽ αἰεὶ
Τρῶας ἄμυνε νεῶν, ὅς τις φέροι ἀκάματον πῦρ·
αἰεὶ δὲ σμερδνὸν βοόων Δαναοῖσι κέλευε·
ὦ φίλοι ἥρωες Δαναοὶ θεράποντες Ἄρηος
ἀνέρες ἔστε φίλοι, μνήσασθε δὲ θούριδος ἀλκῆς.
ἠέ τινάς φαμεν εἶναι ἀοσσητῆρας ὀπίσσω,
ἦέ τι τεῖχος ἄρειον, ὅ κ᾽ ἀνδράσι λοιγὸν ἀμύναι;
οὐ μέν τι σχεδόν ἐστι πόλις πύργοις ἀραρυῖα,
ᾗ κ᾽ ἀπαμυναίμεσθ᾽ ἑτεραλκέα δῆμον ἔχοντες·
ἀλλ᾽ ἐν γὰρ Τρώων πεδίῳ πύκα θωρηκτάων
πόντῳ κεκλιμένοι ἑκὰς ἥμεθα πατρίδος αἴης·
τὼ ἐν χερσὶ φόως, οὐ μειλιχίῃ πολέμοιο.
Ἦ, καὶ μαιμώων ἔφεπ᾽ ἔγχεϊ ὀξυόεντι.
ὅς τις δὲ Τρώων κοίλῃς ἐπὶ νηυσὶ φέροιτο
σὺν πυρὶ κηλείῳ, χάριν Ἕκτορος ὀτρύναντος,
τὸν δ᾽ Αἴας οὔτασκε δεδεγμένος ἔγχεϊ μακρῷ·
δώδεκα δὲ προπάροιθε νεῶν αὐτοσχεδὸν οὗτα.

Ca și cu platoșe mari și din suliți cu două tăișuri.
Paloșe multe frumoase-mbinate cu toarte în negru
Ba de la umăr cădeau la pământ, ba din mâinile celor
Care luptau, și câmpia era potopită de sânge.
Hector o dată de vas apucându-se, nu-l mai slăbise,
Zdravăn de creastă ținând striga la Troieni îndemnându-i:
„Repede aduceți-mi foc, veniți și voi droaie, dați buzna!
Astăzi e ziua de plată, ni-i dată de Zeus să punem
Mâna pe vasele care pe-aici au venit fără voia
Zeilor și ne-au adus o groază de amaruri din vina
Sfatului dat de mai-mari, care nu mă lăsară pe mine
Lupta să dau la corăbii, cu toată a mea vrere și-a oastei.
Dacă pe-atunci ne orbise pe noi Tunătorul din nouri,
Iarăși acuma tot el ne-mbărbată mereu și ne nalță.”
Zise, și ei spre Argii dau iureș mai tare. Iar Aias
Nu sta, fiind nevoit de loviri, ci de teamă se trase
Mai la o parte spre lavița lungă de șapte picioare,
Podul de vas părăsind, și-acolo-ncepu să s-ație
Și de la vase cu arma înlătura pe oricine,
Care-ndrăznea să aducă spre el în corabie focul
Și cu un strigăt avan pe Ahei întărta la bătaie:
„Dragilor mei, ortomani din Ahaia, tovarăși de arme,
Fiți, o prieteni, bărbați, și nu vă lăsați pe tânjală.
Oare putem noi să zicem c-avem ajutoare la spate
Ori vr’un mai bun stăvilar să ne apere de potopire?
N-avem aproape de noi o cetate-ntărită cu turnuri,
Unde să fim apărați și vreo altă putere de oameni,
Ci-nghesuiți de Troienii cei bine-narmați pe câmpie
Stăm lângă mare pe aici departe de țară. Nădejdea
Toată în arme ne stă și în vajnica noastră luptare.”
Zice. Și tot mai vifornic zvânta mai departe cu lancea.
Și pe oricare troian, care după porunca lui Hector
Se-apropia cu tăciunele-aprins de-albiatele vase,
Aias mereu îl ochea și-l lua în primire cu arma;
Doi și vreo zece a răpus lovindu-i așa la corăbii.

῝Ως οἳ μὲν περὶ νηὸς ἐϋσσέλμοιο μάχοντο·
Πάτροκλος δ᾽ Ἀχιλῆϊ παρίστατο ποιμένι λαῶν
δάκρυα θερμὰ χέων ὥς τε κρήνη μελάνυδρος,
ἥ τε κατ᾽ αἰγίλιπος πέτρης δνοφερὸν χέει ὕδωρ.
τὸν δὲ ἰδὼν ᾤκτιρε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς,
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
τίπτε δεδάκρυσαι Πατρόκλεες, ἠΰτε κούρη
νηπίη, ἥ θ᾽ ἅμα μητρὶ θέουσ᾽ ἀνελέσθαι ἀνώγει
είανοῦ ἁπτομένη, καί τ᾽ ἐσσυμένην κατερύκει,
δακρυόεσσα δέ μιν ποτιδέρκεται, ὄφρ᾽ ἀνέληται·
τῇ ἴκελος Πάτροκλε τέρεν κατὰ δάκρυον εἴβεις.
ἠέ τι Μυρμιδόνεσσι πιφαύσκεαι, ἢ ἐμοὶ αὐτῷ,
ἦέ τιν᾽ ἀγγελίην Φθίης ἐξέκλυες οἶος;
ζώειν μὰν ἔτι φασὶ Μενοίτιον Ἄκτορος υἱόν,
ζώει δ᾽ Αἰακίδης Πηλεὺς μετὰ Μυρμιδόνεσσι;
τῶν κε μάλ᾽ ἀμφοτέρων ἀκαχοίμεθα τεθνηώτων.
ἦε σύ γ᾽ Ἀργείων ὀλοφύρεαι, ὡς ὀλέκονται
νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇσιν ὑπερβασίης ἕνεκα σφῆς;
ἐξαύδα, μὴ κεῦθε νόῳ, ἵνα εἴδομεν ἄμφω.
Τὸν δὲ βαρὺ στενάχων προσέφης Πατρόκλεες ἱππεῦ·
ὦ Ἀχιλεῦ Πηλῆος υἱὲ μέγα φέρτατ᾽ Ἀχαιῶν
μὴ νεμέσα· τοῖον γὰρ ἄχος βεβίηκεν Ἀχαιούς.
οἳ μὲν γὰρ δὴ πάντες, ὅσοι πάρος ἦσαν ἄριστοι,
ἐν νηυσὶν κέαται βεβλημένοι οὐτάμενοί τε.
βέβληται μὲν ὃ Τυδεΐδης κρατερὸς Διομήδης,
οὔτασται δ᾽ Ὀδυσεὺς δουρικλυτὸς ἠδ᾽ Ἀγαμέμνων,
βέβληται δὲ καὶ Εὐρύπυλος κατὰ μηρὸν ὀϊστῷ.
τοὺς μέν τ᾽ ἰητροὶ πολυφάρμακοι ἀμφιπένονται
ἕλκε᾽ ἀκειόμενοι· σὺ δ᾽ ἀμήχανος ἔπλευ Ἀχιλλεῦ.
μὴ ἐμέ γ᾽ οὖν οὗτός γε λάβοι χόλος, ὃν σὺ φυλάσσεις

Astfel luptau împrejurul corăbiei bine podite
Când la Ahile veni și-i stătu înainte Patroclu
Trist și cu lacrimi fierbinți și plânsu-i cura ca izvorul
Care-și prelinge pe-o coastă de stâncă cernite șiroaie.
Cum îl văzu pe prieten Ahile, -i fu milă de dânsul
Și glăsui către el rostindu-i cuvinte ce zboară:
„Ce ți-e, Patrocle, de plângi asemenea unei fetițe
Care se ține de maică-sa-n drum, îi dă zor s-o ia-n brațe
Și de pulpan-apucând-o, o tot stingherește din fugă
Și se tot uită cu lacrimi în ochi și se roagă s-o ieie?
Tocmai așa, o Patrocle, verși picuri de fragede lacrimi.
Ai tu ceva de vestit mirmidonilor poate sau mie?
Ori numai tu auzit-ai vreo știre sosită din țară?
Tată-tău, fiul lui Actor, s-aude că tot mai viează
Și-ntre ai săi mirmidoni mai viețuie tata-mi Peleus,
Singurii care, de mor, ne vor umple de jale nespusă.
Ori mi te doare pe tine că-n tabăra lor la corăbii
Seceră moartea pe-ai noștri plătindu-le nelegiuirea?
Spune și nu-mi tăinui, să o știu împreună cu tine.”
Tu suspinat-ai din greu și ai zis, călărețe Patrocle:
„Scumpe prietene Ahile, tu, fruntea vitejilor noștri,
Nu-mi bănui, că prea-i mult necazul ce sufer-Aheii.
Toți căpitanii Danai, care fost-au în capul oștirii,
Zac la-corăbii răniți din suliță ori din săgeată.
E săgetat și voinicul născut din Tideu, Diomede,
E-nsulițat și Ulise vestitul în lănci și-Agamemnon,
Și din săgeată e-mpuns și biet Evripilos în coapsă.
Leacuri destule știu vracii, de-aceea și cată de dânșii
Ranele lor lecuind. Dar tu ești sălbatic, Ahile.
Doamne ferește vreodată și eu să mă supăr ca tine!

αἰναρέτη· τί σευ ἄλλος ὀνήσεται ὀψίγονός περ
αἴ κε μὴ Ἀργείοισιν ἀεικέα λοιγὸν ἀμύνῃς;
νηλεές, οὐκ ἄρα σοί γε πατὴρ ἦν ἱππότα Πηλεύς,
οὐδὲ Θέτις μήτηρ· γλαυκὴ δέ σε τίκτε θάλασσα
πέτραι τ᾽ ἠλίβατοι, ὅτι τοι νόος ἐστὶν ἀπηνής.
εἰ δέ τινα φρεσὶ σῇσι θεοπροπίην ἀλεείνεις
καί τινά τοι πὰρ Ζηνὸς ἐπέφραδε πότνια μήτηρ,
ἀλλ᾽ ἐμέ περ πρόες ὦχ᾽, ἅμα δ᾽ ἄλλον λαὸν ὄπασσον
Μυρμιδόνων, ἤν πού τι φόως Δαναοῖσι γένωμαι.
δὸς δέ μοι ὤμοιιν τὰ σὰ τεύχεα θωρηχθῆναι,
αἴ κ᾽ ἐμὲ σοὶ ἴσκοντες ἀπόσχωνται πολέμοιο
Τρῶες, ἀναπνεύσωσι δ᾽ Ἀρήϊοι υἷες Ἀχαιῶν
τειρόμενοι· ὀλίγη δέ τ᾽ ἀνάπνευσις πολέμοιο.
ῥεῖα δέ κ᾽ ἀκμῆτες κεκμηότας ἄνδρας ἀϋτῇ
ὤσαιμεν προτὶ ἄστυ νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων.
  Ὣς φάτο λισσόμενος μέγα νήπιος· ἦ γὰρ ἔμελλεν
οἷ αὐτῷ θάνατόν τε κακὸν καὶ κῆρα λιτέσθαι.
τὸν δὲ μέγ᾽ ὀχθήσας προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
ὤ μοι διογενὲς Πατρόκλεες οἷον ἔειπες·
οὔτε θεοπροπίης ἐμπάζομαι ἥν τινα οἶδα,
οὔτέ τί μοι πὰρ Ζηνὸς ἐπέφραδε πότνια μήτηρ·
ἀλλὰ τόδ᾽ αἰνὸν ἄχος κραδίην καὶ θυμὸν ἱκάνει,
ὁππότε δὴ τὸν ὁμοῖον ἀνὴρ ἐθέλῃσιν ἀμέρσαι
καὶ γέρας ἂψ ἀφελέσθαι, ὅ τε κράτεϊ προβεβήκῃ·
αἰνὸν ἄχος τό μοί ἐστιν, ἐπεὶ πάθον ἄλγεα θυμῷ.
κούρην ἣν ἄρα μοι γέρας ἔξελον υἷες Ἀχαιῶν,
δουρὶ δ᾽ ἐμῷ κτεάτισσα πόλιν εὐτείχεα πέρσας,
τὴν ἂψ ἐκ χειρῶν ἕλετο κρείων Ἀγαμέμνων
Ἀτρεΐδης ὡς εἴ τιν᾽ ἀτίμητον μετανάστην.
ἀλλὰ τὰ μὲν προτετύχθαι ἐάσομεν· οὐδ᾽ ἄρα πως ἦν
ἀσπερχὲς κεχολῶσθαι ἐνὶ φρεσίν· ἤτοι ἔφην γε
οὐ πρὶν μηνιθμὸν καταπαυσέμεν, ἀλλ᾽ ὁπότ᾽ ἂν δὴ
νῆας ἐμὰς ἀφίκηται ἀϋτή τε πτόλεμός τε.
τύνη δ᾽ ὤμοιιν μὲν ἐμὰ κλυτὰ τεύχεα δῦθι,

Tu al pierzării viteaz, la ce vei fi bun mai pe urmă
Dacă nu-i aperi acuma pe-ai noștri de-a morții urgie?
Neîndurate, desigur că nu ți-a fost tată Peleus,
Nu ți-a fost mamă nici Tetis, din valuri născutu-te-a marea,
Stânca din cremenea ei, așa împietrit ești la fire.
Dacă cumva te ferești de vreo prorocie știută,
Dac-a ta mumă cinstită vreo taină ți-a spus de la Zeus,
Hai și trimite-mă-ncalte pe mine cu oaste de-a noastră;
Poate s-aduc vreun bine Danailor, poate să-i mântui.
Dă-mi mie armele tale să-ncing și să par la vedere
Tocmai ca tine, că poate dușmanii pe loc se vor trage
Și vor putea să răsufle voinicii feciori din Ahaia,
Cei cotropiți, și avea-vor un pic de răgaz la bătaie.
Noi odihniți pe urmă putea-vom ușor să respingem
Pe obosiții Troieni departe de vase și corturi."
  Astfel smintitul se roagă de Ahile, menit doar îi fuse
Singur să-și ceară prilejul de moarte și nenorocire.
Dar se împizmuie-Ahile cel iute ca șoimul și zice:
  „Valei, ce vorbă mi-ai spus, Patrocle, tu viță din Zeus?
Mie nu-mi pasă de vreo prorocire pe care-aș cunoaște-o,
Nici de la Zeus îmi spuse vreo taină cinstita mea mamă,
Ci numai una mă doare grozav și mă chinuie-ntr-una,
Că mi-a luat înapoi răsplata trudirilor mele,
El care-i Domn mai puternic, măcar că-i de o seamă cu mine;
Asta mă doare cumplit, că mult pătimii pentru dânsa.
Tocmai pe-aceea ce-Aheii pe-ales ca răsplată-mi dădură
Și-am câștigat-o cu arma, când eu cucerit-am Lirnesos,
Fără rușine Agamemnon pe ea mi-a răpit-o din mână
Parcă-aș fi fost venetic, un nemernic și vântură-lume.
Dar să lăsăm la o parte ce-a fost, că doar nu-i chip în tine
Veșnic mânia să porți. Și-apoi am și spus-o-nainte:
Ciuda mea nu va-nceta fără numai în ziua când focul
Luptei și clocotul ei va ajunge cumva la corăbii.
Hai dar îmbracă pe spate vestitele arme ale mele.

ἄρχε δὲ Μυρμιδόνεσσι φιλοπτολέμοισι μάχεσθαι,
εἰ δὴ κυάνεον Τρώων νέφος ἀμφιβέβηκε
νηυσὶν ἐπικρατέως, οἳ δὲ ῥηγμῖνι θαλάσσης
κεκλίαται, χώρης ὀλίγην ἔτι μοῖραν ἔχοντες
Ἀργεῖοι, Τρώων δὲ πόλις ἐπὶ πᾶσα βέβηκε
θάρσυνος· οὐ γὰρ ἐμῆς κόρυθος λεύσσουσι μέτωπον
ἐγγύθι λαμπομένης· τάχα κεν φεύγοντες ἐναύλους
πλήσειαν νεκύων, εἴ μοι κρείων Ἀγαμέμνων
ἤπια εἰδείη· νῦν δὲ στρατὸν ἀμφιμάχονται.
οὐ γὰρ Τυδεΐδεω Διομήδεος ἐν παλάμῃσι
μαίνεται ἐγχείη Δαναῶν ἀπὸ λοιγὸν ἀμῦναι·
οὐδέ πω Ἀτρεΐδεω ὀπὸς ἔκλυον αὐδήσαντος
ἐχθρῆς ἐκ κεφαλῆς· ἀλλ᾽ Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο
Τρωσὶ κελεύοντος περιάγνυται, οἳ δ᾽ ἀλαλητῷ
πᾶν πεδίον κατέχουσι μάχῃ νικῶντες Ἀχαιούς.
ἀλλὰ καὶ ὧς Πάτροκλε νεῶν ἄπο λοιγὸν ἀμύνων
ἔμπεσ᾽ ἐπικρατέως, μὴ δὴ πυρὸς αἰθομένοιο
νῆας ἐνιπρήσωσι, φίλον δ᾽ ἀπὸ νόστον ἕλωνται.
πείθεο δ᾽ ὥς τοι ἐγὼ μύθου τέλος ἐν φρεσὶ θείω,
ὡς ἄν μοι τιμὴν μεγάλην καὶ κῦδος ἄρηαι
πρὸς πάντων Δαναῶν, ἀτὰρ οἳ περικαλλέα κούρην
ἂψ ἀπονάσσωσιν, ποτὶ δ᾽ ἀγλαὰ δῶρα πόρωσιν.
ἐκ νηῶν ἐλάσας ἰέναι πάλιν· εἰ δέ κεν αὖ τοι
δώῃ κῦδος ἀρέσθαι ἐρίγδουπος πόσις Ἥρης,
μὴ σύ γ᾽ ἄνευθεν ἐμεῖο λιλαίεσθαι πολεμίζειν
Τρωσὶ φιλοπτολέμοισιν· ἀτιμότερον δέ με θήσεις·
μὴ δ᾽ ἐπαγαλλόμενος πολέμῳ καὶ δηϊοτῆτι
Τρῶας ἐναιρόμενος προτὶ Ἴλιον ἡγεμονεύειν,
μή τις ἀπ᾽ Οὐλύμποιο θεῶν αἰειγενετάων
ἐμβήῃ· μάλα τούς γε φιλεῖ ἑκάεργος Ἀπόλλων·
ἀλλὰ πάλιν τρωπᾶσθαι, ἐπὴν φάος ἐν νήεσσι
θήῃς, τοὺς δ᾽ ἔτ᾽ ἐᾶν πεδίον κάτα δηριάασθαι.
αἲ γὰρ Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίη καὶ Ἄπολλον
μήτέ τις οὖν Τρώων θάνατον φύγοι ὅσσοι ἔασι,

Pune-te-n frunte și du pe ai noștri șoimani la bătaie,
Dacă e drept că un nor de Troieni s-a lăsat la corăbii
Cotropitor și Aheii pe țărmul bătut de talazuri
Stau încolțiți și abia o bucată de loc le rămâne
Și-naintează spre ei cu toate puterile-i Troia
Cutezătoare. Hei, Doamne, că nu-mi văd de aproape ei fața
Coifului meu strălucind! Ce iute ar fugi și cu trupuri
Gropile ar mai bucși, dacă astăzi Atrid Agamemnon
N-ar fi cu mine-nvrăjbit. Ei tabăr-acum ne-o-mpresoară,
Moarte-amenință pe-Ahei și nimeni nu-i apără. Lancea
Lui Diomede Tidid nu mai fulger-acum căpiată
Nici mai aud de departe cu greață un strigăt din gură
Lui Agamemnon Atrid, răsună doar glasul lui Hector
Crâncenul tot mai zorind pe ai lui, care acuma cu chiot
Șesul întreg îl cuprind și biruie-n luptă pe-ai noștri.
Dacă, Patrocle, tu vrei de la vase năpasta să-nlături,
Tabără din răsputeri ca nu cumva ei să ne-nscrume
Vasele și să ne ieie putința de-ntoarcere acasă.
Ia îns-aminte și-ascultă-mă, eu îți dau sfatul din urmă:
Dacă din partea Danailor vrei să mă bucur de-o mare
Cinste și vază, și-Atrid să-mi aducă-napoi pe Briseis,
Floarea mândreții, ba chiar însoțită cu daruri bogate,
Cum de la vase-i alungi, întoarnă-te, chiar dacă Zeus
Cel care bubuie-n nouri te-ajută să capeți mărire;
Singur tu nu căuta fără mine să lupți cu Troienii
Și bătălia să-nchei, că mare necinste mi-ai face,
Nici bucuros de război, când tu pe Troieni o să-i zdrumeci
Armia comănduind, s-o duci înaintea cetății;
Mi-e nu cumva din Olimp la tine-mpotrivă să vie
Unul din pururii zei, că prea-i este drag lui Apolon
Neamul din Troia. Deci dă-te-napoi dacă vasele mântui;
Las'pe câmpie ceilalți mai departe să-și ducă războiul.
Zeus părinte, tu Palas Ateno și Febos Apolon,
Fie ca nici un troian să nu scape de moarte, nici unul

μήτέ τις Ἀργείων, νῶϊν δ᾽ ἐκδῦμεν ὄλεθρον,
ὄφρ᾽ οἶοι Τροίης ἱερὰ κρήδεμνα λύωμεν.
Ὣς οἳ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον,
Αἴας δ᾽ οὐκ ἔτ᾽ ἔμιμνε· βιάζετο γὰρ βελέεσσι·
δάμνα μιν Ζηνός τε νόος καὶ Τρῶες ἀγαυοὶ
βάλλοντες· δεινὴν δὲ περὶ κροτάφοισι φαεινὴ
πήληξ βαλλομένη καναχὴν ἔχε, βάλλετο δ᾽ αἰεὶ
κὰπ φάλαρ᾽ εὐποίηθ᾽· ὃ δ᾽ ἀριστερὸν ὦμον ἔκαμνεν
ἔμπεδον αἰὲν ἔχων σάκος αἰόλον· οὐδὲ δύναντο
ἀμφ᾽ αὐτῷ πελεμίξαι ἐρείδοντες βελέεσσιν.
αἰεὶ δ᾽ ἀργαλέῳ ἔχετ᾽ ἄσθματι, κὰδ δέ οἱ ἱδρὼς
πάντοθεν ἐκ μελέων πολὺς ἔρρεεν, οὐδέ πῃ εἶχεν
ἀμπνεῦσαι· πάντῃ δὲ κακὸν κακῷ ἐστήρικτο.
Ἔσπετε νῦν μοι Μοῦσαι Ὀλύμπια δώματ᾽ ἔχουσαι,
ὅππως δὴ πρῶτον πῦρ ἔμπεσε νηυσὶν Ἀχαιῶν.
Ἕκτωρ Αἴαντος δόρυ μείλινον ἄγχι παραστὰς
πλῆξ᾽ ἄορι μεγάλῳ αἰχμῆς παρὰ καυλὸν ὄπισθεν,
ἀντικρὺ δ᾽ ἀπάραξε· τὸ μὲν Τελαμώνιος Αἴας
πῆλ᾽ αὔτως ἐν χειρὶ κόλον δόρυ, τῆλε δ᾽ ἀπ᾽ αὐτοῦ
αἰχμὴ χαλκείη χαμάδις βόμβησε πεσοῦσα.
γνῶ δ᾽ Αἴας κατὰ θυμὸν ἀμύμονα ῥίγησέν τε
ἔργα θεῶν, ὅ ῥα πάγχυ μάχης ἐπὶ μήδεα κεῖρε
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης, Τρώεσσι δὲ βούλετο νίκην·
χάζετο δ᾽ ἐκ βελέων. τοὶ δ᾽ ἔμβαλον ἀκάματον πῦρ
νηῒ θοῇ· τῆς δ᾽ αἶψα κατ᾽ ἀσβέστη κέχυτο φλόξ.
ὣς τὴν μὲν πρυμνὴν πῦρ ἄμφεπεν· αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς
μηρὼ πληξάμενος Πατροκλῆα προσέειπεν·
ὄρσεο διογενὲς Πατρόκλεες ἱπποκέλευθε·
λεύσσω δὴ παρὰ νηυσὶ πυρὸς δηΐοιο ἰωήν·
μὴ δὴ νῆας ἕλωσι καὶ οὐκέτι φυκτὰ πέλωνται·
δύσεο τεύχεα θᾶσσον, ἐγὼ δέ κε λαὸν ἀγείρω.
Ὣς φάτο, Πάτροκλος δὲ κορύσσετο νώροπι χαλκῷ.
κνημῖδας μὲν πρῶτα περὶ κνήμῃσιν ἔθηκε
καλάς, ἀργυρέοισιν ἐπισφυρίοις ἀραρυίας·

Dintre Ahei, numai noi amândoi să fim teferi, ca astfel
Troia cu ziduri cu tot să fie de noi pustiită."
Astfel atunci amândoi cuvântară în vreme ce Aias
Sub lovituri începuse să șovăie-n luptă, îl frânse
Voia lui Zeus și arma dușmanilor tot ațintindu-l,
Luciul său coif, într-una plesnit pe la tâmple, da sunet
Strașnic și-o ploaie de suliți într-una îi curgea peste creasta
Coifului său măiestrit. Iar umăru-i stâng obosise
Țapăn mereu ținând scutul pestriț, și măcar că Troienii
Nu-i dau o clipă răgaz cu armele, nu-l zguduiră.
Tot gâfâia el din greu opintind; un pârâu de sudoare
I se scurgea de pe trup și abia mai putea să răsufle,
Singur în harță fiind și încercuit de primejdii.
Muzelor, spuneți-mi voi, a'Olimpului locuitoare,
Cum au dat foc la corăbii Troienii și-au vrut să le ardă?
Hector cu-o sabie mare de-aproape a izbit pe-a lui Aias
Lance de frasin, și-ndată la gâtu-i, sub vârful de-aramă
I-a retezat-o; dar Aias Telamonianul cu mâna
Totuși știrbita sa lance a rotit, și departe de dânsul
Vârful de aramă se rostogoli zuruind la cădere.
Inima lui de viteaz deodată cu spaimă-nțelese
C-asta-i de sus, de la zei, și că Zeus înalt-tunătorul
Cazna-i făcu de prisos voind pe Troieni să-i înalțe,
Aias se trase din toi, și ei în corabie focul
Puseră, și în curând se lăți vâlvătaie nestinsă,
Coada corăbiei prinse să ardă-mprejur. Iar Ahile
Seama luă și cu palmele-și dete în coapse și zise:
„Sai, o mărite Patrocle, te suie-n teleagă și zboară.
Iată, văd focul dușman la corăbii, văd flacăr-aprinsă,
Vasele mi-e să nu pierdem, că nu ne mai scapă nici fuga.
Iute încinge-te-n arme, căci oastea-am să-adun deîndată."
Asta el zice. Patroclu se ferecă-n lucie aramă,
Pulpele-nfășură-n dalbe pulpare întâi și le prinde
Cu cheutori de argint. La pieptu-i pe urmă-și-ncinge

δεύτερον αὖ θώρηκα περὶ στήθεσσιν ἔδυνε
ποικίλον ἀστερόεντα ποδώκεος Αἰακίδαο.
ἀμφὶ δ᾽ ἄρ᾽ ὤμοισιν βάλετο ξίφος ἀργυρόηλον
χάλκεον, αὐτὰρ ἔπειτα σάκος μέγα τε στιβαρόν τε·
κρατὶ δ᾽ ἐπ᾽ ἰφθίμῳ κυνέην εὔτυκτον ἔθηκεν
ἵππουριν· δεινὸν δὲ λόφος καθύπερθεν ἔνευεν.
εἵλετο δ᾽ ἄλκιμα δοῦρε, τά οἱ παλάμηφιν ἀρήρει.
ἔγχος δ᾽ οὐχ ἕλετ᾽ οἶον ἀμύμονος Αἰακίδαο
βριθὺ μέγα στιβαρόν· τὸ μὲν οὐ δύνατ᾽ ἄλλος Ἀχαιῶν
πάλλειν, ἀλλά μιν οἶος ἐπίστατο πῆλαι Ἀχιλλεὺς
Πηλιάδα μελίην, τὴν πατρὶ φίλῳ πόρε Χείρων
Πηλίου ἐκ κορυφῆς, φόνον ἔμμεναι ἡρώεσσιν.
ἵππους δ᾽ Αὐτομέδοντα θοῶς ζευγνῦμεν ἄνωγε,
τὸν μετ᾽ Ἀχιλλῆα ῥηξήνορα τῖε μάλιστα,
πιστότατος δέ οἱ ἔσκε μάχῃ ἔνι μεῖναι ὁμοκλήν.
τῷ δὲ καὶ Αὐτομέδων ὕπαγε ζυγὸν ὠκέας ἵππους
Ξάνθον καὶ Βαλίαν, τὼ ἅμα πνοιῇσι πετέσθην,
τοὺς ἔτεκε Ζεφύρῳ ἀνέμῳ Ἅρπυια Ποδάργη
βοσκομένη λειμῶνι παρὰ ῥόον Ὠκεανοῖο.
ἐν δὲ παρηορίῃσιν ἀμύμονα Πήδασον ἵει,
τόν ῥά ποτ᾽ Ἠετίωνος ἑλὼν πόλιν ἤγαγ᾽ Ἀχιλλεύς,
ὃς καὶ θνητὸς ἐὼν ἕπεθ᾽ ἵπποις ἀθανάτοισι.
Μυρμιδόνας δ᾽ ἄρ᾽ ἐποιχόμενος θώρηξεν Ἀχιλλεὺς
πάντας ἀνὰ κλισίας σὺν τεύχεσιν· οἳ δὲ λύκοι ὣς
ὠμοφάγοι, τοῖσίν τε περὶ φρεσὶν ἄσπετος ἀλκή,
οἵ τ᾽ ἔλαφον κεραὸν μέγαν οὔρεσι δῃώσαντες
δάπτουσιν· πᾶσιν δὲ παρήϊον αἵματι φοινόν·
καί τ᾽ ἀγεληδὸν ἴασιν ἀπὸ κρήνης μελανύδρου
λάψοντες γλώσσῃσιν ἀραιῇσιν μέλαν ὕδωρ
ἄκρον ἐρευγόμενοι φόνον αἵματος· ἐν δέ τε θυμὸς
στήθεσιν ἄτρομός ἐστι, περιστένεται δέ τε γαστήρ·
τοῖοι Μυρμιδόνων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες
ἀμφ᾽ ἀγαθὸν θεράποντα ποδώκεος Αἰακίδαο
ῥώοντ᾽· ἐν δ᾽ ἄρα τοῖσιν ἀρήϊος ἵστατ᾽ Ἀχιλλεύς,

Platoșa cea înstelată, -nflorată-a nepotului sprinten
Al lui Eac și pe umăr și-aruncă un paloș de-aramă
Și bolduit în argint și o pavăză vajnică mare,
Pune și-n capu-i vânjos o chivără bine lucrată,
Sus cu o coadă de cal cu creastă ce fâlfâie groaznic.
Ia două țapene lănci și bine le-mpumn-amândouă.
Sulița soțului său, care-i grea, oțelită și mare
N-o ia Patroclu, nu poate doar altul să umble cu dânsa,
Numai Ahile-ntre-Ahei își putea învârti fioroasa
Lance de frasinul din Pelion dăruită de Hiron
Tatălui său oarecând spre a fi a vitejilor moarte.

Pe-Automedonte zori să-i înhame mai repede caii,
El dup-Ahile i-a fost tovarăș mai vrednic de cinste,
Cel mai statornic fiind fără preget să-i stea la poruncă.
Automedonte îndat-a-njugat telegarii cei repezi,
Șargul și Breazul, doi zmei ce zburau pe câmpie ca vântul.
Harpia cea-nspulberată pe ei lui Zefir îi fătase
La pășunat pe o luncă, spre apele lui Ocheanos.
El mai alătur-apoi la cotigă pe mândrul Pedasos,
Cal dobândit de Ahile la spargerea Tebei, și-i sprinten
Calul; deși-i muritor, se întrece cu cei fără moarte,
La Mirmidoni într-aceea tot umblă Ahile grăbindu-i
Arme să-mbrace cu toții prin corturi. Întocmai ca lupii
Lacomi de carne și plini de tărie nespusă într-înșii,
Care pe munți, undeva, când cerbul cornaciu doboară,
Prind să-l înhape, și toți au fălcile roșii de sânge,
Și dup-aceea în haită se duc la izvorul cu apa
Întunecată și apa limpesc cu o limbă subțire
Doar pe deasupra și varsă tot sângele supt și li-i pieptul
Tare și ne-nfiorat, că plin e hrănitul lor pântec;
Astfel păreau Mirmidonii, mai marii și toți căpitanii
Și vizitiul voinic al nepotului bun de picioare
A lui Eac; Între ei stăruia și da zor Peleianul,

ὀτρύνων ἵππους τε καὶ ἀνέρας ἀσπιδιώτας.
  Πεντήκοντ᾽ ἦσαν νῆες θοαί, ᾗσιν Ἀχιλλεὺς
ἐς Τροίην ἡγεῖτο Διῒ φίλος· ἐν δὲ ἑκάστῃ
πεντήκοντ᾽ ἔσαν ἄνδρες ἐπὶ κληῗσιν ἑταῖροι·
πέντε δ᾽ ἄρ᾽ ἡγεμόνας ποιήσατο τοῖς ἐπεποίθει
σημαίνειν· αὐτὸς δὲ μέγα κρατέων ἤνασσε.
τῆς μὲν ἰῆς στιχὸς ἦρχε Μενέσθιος αἰολοθώρηξ
υἱὸς Σπερχειοῖο διιπετέος ποταμοῖο·
ὃν τέκε Πηλῆος θυγάτηρ καλὴ Πολυδώρη
Σπερχειῷ ἀκάμαντι γυνὴ θεῷ εὐνηθεῖσα,
αὐτὰρ ἐπίκλησιν Βώρῳ Περιήρεος υἷι,
ὅς ῥ᾽ ἀναφανδὸν ὄπυιε πορὼν ἀπερείσια ἕδνα.
τῆς δ᾽ ἑτέρης Εὔδωρος ἀρήϊος ἡγεμόνευε
παρθένιος, τὸν ἔτικτε χορῷ καλὴ Πολυμήλη
Φύλαντος θυγάτηρ· τῆς δὲ κρατὺς Ἀργειφόντης
ἠράσατ᾽, ὀφθαλμοῖσιν ἰδὼν μετὰ μελπομένῃσιν
ἐν χορῷ Ἀρτέμιδος χρυσηλακάτου κελαδεινῆς.
αὐτίκα δ᾽ εἰς ὑπερῷ᾽ ἀναβὰς παρελέξατο λάθρῃ
Ἑρμείας ἀκάκητα, πόρεν δέ οἱ ἀγλαὸν υἱὸν
Εὔδωρον πέρι μὲν θείειν ταχὺν ἠδὲ μαχητήν.
αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ τόν γε μογοστόκος Εἰλείθυια
ἐξάγαγε πρὸ φόως δὲ καὶ ἠελίου ἴδεν αὐγάς,
τὴν μὲν Ἐχεκλῆος κρατερὸν μένος Ἀκτορίδαο
ἠγάγετο πρὸς δώματ᾽, ἐπεὶ πόρε μυρία ἕδνα,
τὸν δ᾽ ὃ γέρων Φύλας εὖ ἔτρεφεν ἠδ᾽ ἀτίταλλεν
ἀμφαγαπαζόμενος ὡς εἴ θ᾽ ἑὸν υἱὸν ἐόντα.
τῆς δὲ τρίτης Πείσανδρος ἀρήϊος ἡγεμόνευε
Μαιμαλίδης, ὃς πᾶσι μετέπρεπε Μυρμιδόνεσσιν
ἔγχεϊ μάρνασθαι μετὰ Πηλεΐωνος ἑταῖρον.
τῆς δὲ τετάρτης ἦρχε γέρων ἱππηλάτα Φοῖνιξ,
πέμπτης δ᾽ Ἀλκιμέδων Λαέρκεος υἱὸς ἀμύμων.
αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ πάντας ἅμ᾽ ἡγεμόνεσσιν Ἀχιλλεὺς
στῆσεν ἐὺ κρίνας, κρατερὸν δ᾽ ἐπὶ μῦθον ἔτελλε·
Μυρμιδόνες μή τίς μοι ἀπειλάων λελαθέσθω,

Caii cu carele lor și oamenii gata să fie.
  Repezi corăbii cin'zeci fuseser-aduse de-Ahile,
Dragul lui Zeus, la Troia; și avea fiecare din ele
Câte cin'zeci de bărbați, dibaci la vâslitul pe laviți.
El rânduise vr'o cinci să fie mai mari peste oaste,
Oameni de-ai lui, credinceri, care-i fuseră lui sub poruncă.
Una din cete o mâna la război căpitanul Menestiu,
Fiul cerescului râu Sperheos și al Polidorei
Cea din Peleus născută, frumoasă la chip, muritoare
Împreunată c-un zeu, cu neobositul Sperheos;
Dar după nume părinte-i fu Boros, al lui Perieres
Fiu, care dând sumedenii de daruri ca zestre de nuntă
Pe Polidor a luat. O ceată era sub Eudoros
Fiul copilei lui Filas, o fată, mândrețe la horă,
Care-i zicea Polimela. Pe ea ucigașul lui Argos
O îndrăgise văzând-o cu fetele prinsă la jocul
Zânei vânatului cea înarmată cu arcul de aur,
Și în cămara de sus furișându-se repede Hermes
Izbăvitorul, cu ea se uni și născu pe Eudoros
Cel arătos, alergaci ca nealtul și vrednic în arme.
Când Ilitia, zeița ce-ajută la nașteri, pe dânsul
Teafăr în lume l-a scos și văzu el lumina de soare,
Fiul voinic al lui Actor, Ehecle, a luat de soție
Pe Polimela dând zestre la nuntă o groază de daruri,
Iar pe Eudoros moș Filas acasă-l crescu îngrijindu-l
Și-i era drag ca un fiu. Venea după asta din gloată
Pâlcul al treilea dus de Pisandru, feciorul războinic
Al lui Memal, care-a fost mai tare ca toți mirmidonii
La mânuitul de lănci, dar nu-l ajungea pe Patroclu.
Iar înglotirea a patra în capu-i avea pe moș Fenix, a cincea
Pe-al lui Laerches fecior, pe falnicul Alchimedonte.
După ce-Ahile pe toți sub mândrele lor căpetenii
I-orândui pe deplin, le ținea cuvântare bărbată:
  „Nu uitați voi, mirmidoni, ce vorbe rosteați la corăbii

ἃς ἐπὶ νηυσὶ θοῇσιν ἀπειλεῖτε Τρώεσσι
πάνθ᾽ ὑπὸ μηνιθμόν, καί μ᾽ ᾐτιάασθε ἕκαστος·
σχέτλιε Πηλέος υἱὲ χόλῳ ἄρα σ᾽ ἔτρεφε μήτηρ,
νηλεές, ὃς παρὰ νηυσὶν ἔχεις ἀέκοντας ἑταίρους·
οἴκαδέ περ σὺν νηυσὶ νεώμεθα ποντοπόροισιν
αὖτις, ἐπεί ῥά τοι ὧδε κακὸς χόλος ἔμπεσε θυμῷ.
ταῦτά μ᾽ ἀγειρόμενοι θάμ᾽ ἐβάζετε· νῦν δὲ πέφανται
φυλόπιδος μέγα ἔργον, ἕης τὸ πρίν γ᾽ ἐράασθε.
ἔνθά τις ἄλκιμον ἦτορ ἔχων Τρώεσσι μαχέσθω.
  Ὣς εἰπὼν ὄτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.
μᾶλλον δὲ στίχες ἄρθεν, ἐπεὶ βασιλῆος ἄκουσαν.
ὡς δ᾽ ὅτε τοῖχον ἀνὴρ ἀράρῃ πυκινοῖσι λίθοισι
δώματος ὑψηλοῖο βίας ἀνέμων ἀλεείνων,
ὣς ἄραρον κόρυθές τε καὶ ἀσπίδες ὀμφαλόεσσαι.
ἀσπὶς ἄρ᾽ ἀσπίδ᾽ ἔρειδε, κόρυς κόρυν, ἀνέρα δ᾽ ἀνήρ·
ψαῦον δ᾽ ἱππόκομοι κόρυθες λαμπροῖσι φάλοισι
νευόντων, ὡς πυκνοὶ ἐφέστασαν ἀλλήλοισι.
πάντων δὲ προπάροιθε δύ᾽ ἀνέρε θωρήσσοντο
Πάτροκλός τε καὶ Αὐτομέδων ἕνα θυμὸν ἔχοντες
πρόσθεν Μυρμιδόνων πολεμιζέμεν. αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς
βῆ ῥ᾽ ἴμεν ἐς κλισίην, χηλοῦ δ᾽ ἀπὸ πῶμ᾽ ἀνέῳγε
καλῆς δαιδαλέης, τήν οἱ Θέτις ἀργυρόπεζα
θῆκ᾽ ἐπὶ νηὸς ἄγεσθαι ἐὺ πλήσασα χιτώνων
χλαινάων τ᾽ ἀνεμοσκεπέων οὔλων τε ταπήτων.
ἔνθα δέ οἱ δέπας ἔσκε τετυγμένον, οὐδέ τις ἄλλος
οὔτ᾽ ἀνδρῶν πίνεσκεν ἀπ᾽ αὐτοῦ αἴθοπα οἶνον,
οὔτέ τεῳ σπένδεσκε θεῶν, ὅτε μὴ Διὶ πατρί.
τό ῥα τότ᾽ ἐκ χηλοῖο λαβὼν ἐκάθηρε θεείῳ
πρῶτον, ἔπειτα δ᾽ ἔνιψ᾽ ὕδατος καλῇσι ῥοῇσι,
νίψατο δ᾽ αὐτὸς χεῖρας, ἀφύσσατο δ᾽ αἴθοπα οἶνον.
εὔχετ᾽ ἔπειτα στὰς μέσῳ ἕρκεϊ, λεῖβε δὲ οἶνον
οὐρανὸν εἰσανιδών· Δία δ᾽ οὐ λάθε τερπικέραυνον·
Ζεῦ ἄνα Δωδωναῖε Πελασγικὲ τηλόθι ναίων
Δωδώνης μεδέων δυσχειμέρου, ἀμφὶ δὲ Σελλοὶ

Și-nfricoșați pe dușmani fălindu-vă, când de mânie
Încă eram stăpânit. Mă mustra fiecare zicându-mi:
Rău mai ești tu, Peleiene, cu fiere hrănitu-te-a mama,
Om fără suflet ce ești, la corăbii ne ții cu de-a sila;
Haide mai bine-napoi să ne-ntoarcem acasă pe mare,
Dacă ți-e inim-așa copleșită de pizmă și ciudă.
Astfel cârteați adunându-v-adese. Dar iat-acum ziua
Faptelor mari de război, după care oftați înainte.
Hai dar, oricine-i bărbat să lupte vârtos cu Troienii!"
  Asta grăindu-le, el le spori vitejia și-avântul;
Ei auzindu-și pe Domnul, mai tare-ndesiră a lor rânduri.
Ca și un zid ce la casa cea-naltă zidaru-l încheie
Piatră cu piatră zidind, de înfruntă turbatele vânturi
Se îndesară tot astfel și coifuri și scuturi boltite,
Paveze, chivăre, oameni se tot răzimau înde-sine
Și s-atingeau încomatele coifuri de crestele lucii
La o clintire din capete, că așa era multă desimea.
Dar mai întâi înaintea oștirii întregi se gătiră
Automedonte și Menețianul, erau cu un suflet
Gata-nainte-a porni la război. După asta Ahile
Merse la cort și luând capacul deschise un sipet
Împodobit și frumos; i-l pusese-n corabie Tetis,
Mama-i cu talp-argintie; ticsindu-l cu haine, cu mantii
Nerăzbătute de vânt, cu cergi și covoare mițoase.
Printre veșminte era și o mândrețe de cupă, din care
Nici un bărbat nu băuse vr'odată-n afară de dânsul,
Nici închinase la zei, la nici unul, afară de Zeus:
Cupa din sipet luând, o curăță el cu pucioasă
Și după asta o spală cu limpede apă el însuși
Spală-se-n urmă pe mâini și toarnă în cupă vin negru,
Și în ogradă la mijloc, în vreme ce-nchină el paos,
Roagă-se-n slavă privind, îl aude de sus Tunătorul:
  „Zeus tu cel de departe, al Dodonei stăpâne pelasgic,
Domn al Dodonei, iernatică țară, pe unde se culcă

σοὶ ναίουσ᾽ ὑποφῆται ἀνιπτόποδες χαμαιεῦναι,
ἠμὲν δή ποτ᾽ ἐμὸν ἔπος ἔκλυες εὐξαμένοιο,
τίμησας μὲν ἐμέ, μέγα δ᾽ ἴψαο λαὸν Ἀχαιῶν,
ἠδ᾽ ἔτι καὶ νῦν μοι τόδ᾽ ἐπικρήηνον ἐέλδωρ·
αὐτὸς μὲν γὰρ ἐγὼ μενέω νηῶν ἐν ἀγῶνι,
ἀλλ᾽ ἕταρον πέμπω πολέσιν μετὰ Μυρμιδόνεσσι
μάρνασθαι· τῷ κῦδος ἅμα πρόες εὐρύοπα Ζεῦ,
θάρσυνον δέ οἱ ἦτορ ἐνὶ φρεσίν, ὄφρα καὶ Ἕκτωρ
εἴσεται ἤ ῥα καὶ οἶος ἐπίστηται πολεμίζειν
ἡμέτερος θεράπων, ἦ οἱ τότε χεῖρες ἄαπτοι
μαίνονθ᾽, ὁππότ᾽ ἐγώ περ ἴω μετὰ μῶλον Ἄρηος.
αὐτὰρ ἐπεί κ᾽ ἀπὸ ναῦφι μάχην ἐνοπήν τε δίηται,
ἀσκηθής μοι ἔπειτα θοὰς ἐπὶ νῆας ἵκοιτο
τεύχεσί τε ξὺν πᾶσι καὶ ἀγχεμάχοις ἑτάροισιν.
  Ὣς ἔφατ᾽ εὐχόμενος, τοῦ δ᾽ ἔκλυε μητίετα Ζεύς.
τῷ δ᾽ ἕτερον μὲν ἔδωκε πατήρ, ἕτερον δ᾽ ἀνένευσε·
νηῶν μέν οἱ ἀπώσασθαι πόλεμόν τε μάχην τε
δῶκε, σόον δ᾽ ἀνένευσε μάχης ἐξαπονέεσθαι.
ἤτοι ὃ μὲν σπείσας τε καὶ εὐξάμενος Διὶ πατρὶ
ἂψ κλισίην εἰσῆλθε, δέπας δ᾽ ἀπέθηκ᾽ ἐνὶ χηλῷ,
στῆ δὲ πάροιθ᾽ ἐλθὼν κλισίης, ἔτι δ᾽ ἤθελε θυμῷ
εἰσιδέειν Τρώων καὶ Ἀχαιῶν φύλοπιν αἰνήν.
  Οἳ δ᾽ ἅμα Πατρόκλῳ μεγαλήτορι θωρηχθέντες
ἔστιχον, ὄφρ᾽ ἐν Τρωσὶ μέγα φρονέοντες ὄρουσαν.
αὐτίκα δὲ σφήκεσσιν ἐοικότες ἐξεχέοντο
εἰνοδίοις, οὓς παῖδες ἐριδμαίνωσιν ἔθοντες
αἰεὶ κερτομέοντες ὁδῷ ἔπι οἰκί᾽ ἔχοντας
νηπίαχοι· ξυνὸν δὲ κακὸν πολέεσσι τιθεῖσι.
τοὺς δ᾽ εἴ περ παρά τίς τε κιὼν ἄνθρωπος ὁδίτης
κινήσῃ ἀέκων, οἳ δ᾽ ἄλκιμον ἦτορ ἔχοντες
πρόσσω πᾶς πέτεται καὶ ἀμύνει οἷσι τέκεσσι.
τῶν τότε Μυρμιδόνες κραδίην καὶ θυμὸν ἔχοντες
ἐκ νηῶν ἐχέοντο· βοὴ δ᾽ ἄσβεστος ὀρώρει.
Πάτροκλος δ᾽ ἑτάροισιν ἐκέκλετο μακρὸν ἀΰσας·

Preoții, Selii, pe jos cu picioarele-n veci nelăute;
Dacă vreodată, când eu m-am rugat, auzitu-mi-ai graiul,
Și m-ai cinstit pedepsind cu amar pe Ahei la corăbii,
Iarăși ascultă-m-acuma și ruga din nou împlinește-mi.
Eu am să stau înc-aici la staniștea vaselor noastre,
Dar pe prietenul meu îl trimit la război cu-o mulțime
De mirmidoni. Dă-i slavă, tu Cel care bubui în ceruri.
Inima i-o îmbărbată și fă tu ca Hector să știe,
Dacă, el singur fiind, e meșter cumva la bătaie
Bunul tovarăș al meu, sau numai atunci neatinse
Fulgeră brațele lui, când și eu sunt alături de dânsul.
După ce alungă potopul și focul departe de vase,
Fă-mi-l să vie-napoi în tabăr-aici la corăbii
Nevătămat cu oștenii ceilalți și cu armele toate.”
  Astfel în rugă-i a zis. Auzitu-l-a Zeus mintosul,
Parte din rug-a primit, iar parte a respins-o; anume
S-a învoit de la vase, din lagăr, s-abată războiul,
S-a-mpotrivit la urarea întoarcerii lui de la luptă.
  După ce ruga rosti și făcu închinare lui Zeus,
Merse la dânsul în cort și-n sipet își puse paharul;
El după asta ieșind, pe la ușă stătu înainte
Vrând de acolo să vadă cu ochii încaierul crâncen
Dintre Ahei și Troieni. Purceser-atunci mirmidonii
Toți înarmați și stoliți, și în urmă cu toată dârzia
Se năpustiră-n Troieni. Cum roiul de viespi de pe cale
Când ștrlubatici copii, după cum li-i năravul și firea,
Le necăjesc și le-ntartă-n viesparul din latura căii,
Niște nebuni, că la mulți li se trage din asta și moartea,
Dacă pe-acolo cumva un drumeț se întâmplă să treacă
Și pe nevrute le-atinge, deodată răsar îndrăznețe,
Zboară-ndârjite la el fiecare să-și apere puii;
Tocmai așa îndârjiți și cutezători mirmidonii
De la corăbii porniră, și larma era necurmată.
Menețianul cu strigăte povățuia pe tovarăși:

Μυρμιδόνες ἕταροι Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος
ἀνέρες ἔστε φίλοι, μνήσασθε δὲ θούριδος ἀλκῆς,
ὡς ἂν Πηλεΐδην τιμήσομεν, ὃς μέγ᾽ ἄριστος
Ἀργείων παρὰ νηυσὶ καὶ ἀγχέμαχοι θεράποντες,
γνῷ δὲ καὶ Ἀτρεΐδης εὐρὺ κρείων Ἀγαμέμνων
ἣν ἄτην, ὅ τ᾽ ἄριστον Ἀχαιῶν οὐδὲν ἔτισεν.
Ὣς εἰπὼν ὄτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου,
ἐν δ᾽ ἔπεσον Τρώεσσιν ἀολλέες· ἀμφὶ δὲ νῆες
σμερδαλέον κονάβησαν ἀϋσάντων ὑπ᾽ Ἀχαιῶν.
Τρῶες δ᾽ ὡς εἴδοντο Μενοιτίου ἄλκιμον υἱὸν
αὐτὸν καὶ θεράποντα σὺν ἔντεσι μαρμαίροντας,
πᾶσιν ὀρίνθη θυμός, ἐκίνηθεν δὲ φάλαγγες
ἐλπόμενοι παρὰ ναῦφι ποδώκεα Πηλεΐωνα
μηνιθμὸν μὲν ἀπορρῖψαι, φιλότητα δ᾽ ἑλέσθαι·
πάπτηνεν δὲ ἕκαστος ὅπῃ φύγοι αἰπὺν ὄλεθρον.
Πάτροκλος δὲ πρῶτος ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ
ἀντικρὺ κατὰ μέσσον, ὅθι πλεῖστοι κλονέοντο,
νηῒ πάρα πρυμνῇ μεγαθύμου Πρωτεσιλάου,
καὶ βάλε Πυραίχμην, ὃς Παίονας ἱπποκορυστὰς
ἤγαγεν ἐξ Ἀμυδῶνος ἀπ᾽ Ἀξιοῦ εὐρὺ ῥέοντος·
τὸν βάλε δεξιὸν ὦμον· ὃ δ᾽ ὕπτιος ἐν κονίῃσι
κάππεσεν οἰμώξας, ἕταροι δέ μιν ἀμφεφόβηθεν
Παίονες· ἐν γὰρ Πάτροκλος φόβον ἧκεν ἅπασιν
ἡγεμόνα κτείνας, ὃς ἀριστεύεσκε μάχεσθαι.
ἐκ νηῶν δ᾽ ἔλασεν, κατὰ δ᾽ ἔσβεσεν αἰθόμενον πῦρ.
ἡμιδαὴς δ᾽ ἄρα νηῦς λίπετ᾽ αὐτόθι· τοὶ δὲ φόβηθεν
Τρῶες θεσπεσίῳ ὁμάδῳ· Δαναοὶ δ᾽ ἐπέχυντο
νῆας ἀνὰ γλαφυράς· ὅμαδος δ᾽ ἀλίαστος ἐτύχθη.
ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ἀφ᾽ ὑψηλῆς κορυφῆς ὄρεος μεγάλοιο
κινήσῃ πυκινὴν νεφέλην στεροπηγερέτα Ζεύς,
ἔκ τ᾽ ἔφανεν πᾶσαι σκοπιαὶ καὶ πρώονες ἄκροι
καὶ νάπαι, οὐρανόθεν δ᾽ ἄρ᾽ ὑπερράγη ἄσπετος αἰθήρ,
ὣς Δαναοὶ νηῶν μὲν ἀπωσάμενοι δήϊον πῦρ
τυτθὸν ἀνέπνευσαν, πολέμου δ᾽ οὐ γίγνετ᾽ ἐρωή·

„Voi, Mirmidonilor, ai lui Ahile tovarăși de arme,
Fiți, o, prieteni, bărbați și începeți năvala spre cinstea
Domnului vostru mărit care-i cel mai viteaz la corăbii
Printre Argii, când alături stați voi luptători din aproape,
Și ca să-și vadă și-Atrid Agamemnon acuma păcatul
Ce l-a făcut necinstind pe întâiul viteaz din Ahaia.”
Asta zicând, a sporit tuturora puterea și-avântul.
Deci năvăliră buluc la Troieni. Fioros răsunară
Vasele, jur împrejur, la chiotul gloatei ahee.
Oastea Troienilor, cum a zărit pe bărbatul Patroclu
Și pe mânaru-i lucind în arme de aramă, Troienii
S-au tulburat și-ncepeau înglotiri de-ale lor să se-ndoaie,
Cutremurate gândind că poate șoimanul Ahile
S-a împăcat cu ai săi potolindu-și mânia; de-aceea
Și căuta fiecare-ncotro să ia fuga să scape.
Sulița lucie-ntâi răpede Patroclu pe unde
Cetele mai îndesate roiau pe aproape la vasul
Craiului Protesilaos, și-acolo brodi pe Pirehmes,
Care-adusese-n telegi pe oștenii Peoni din Amidon,
’Nalta cetate așezată pe marginea râului Axiu.
Umărul drept îi răzbi, și în spate căzu pe țărână
Jalnic Pirehmes gemând. Peonii din juru-i deodată
S-au răschirat speriindu-se toți de Patroclu la moartea
Domnului lor, care fuse fruntaș la războaie. Și astfel
El de la vase înlătură focul și-i stinge văpaia;
Arsă rămase pe loc jumătate de vas, iar Troienii
Fug într-un huiet avan și asupră-le-Aheii s-aruncă
Printre boltite corăbii și valma era-ngrozitoare.
Cum de pe creștetu-nalt la o matahală de munte,
Norii cei deși risipind iubitorul de fulgere Zeus,
Ies la iveală zănoagele, culmile, văile toate,
Nețărmurit se dezvăluie atuncea seninul în slavă;
Astfel pustiul pârjol gonind de la vase, Danaii
Mai răsuflară puțin. Dar nu conteni bătălia;

οὐ γάρ πώ τι Τρῶες ἀρηϊφίλων ὑπ᾽ Ἀχαιῶν
προτροπάδην φοβέοντο μελαινάων ἀπὸ νηῶν,
ἀλλ᾽ ἔτ᾽ ἄρ᾽ ἀνθίσταντο, νεῶν δ᾽ ὑπόεικον ἀνάγκῃ.
   Ἔνθα δ᾽ ἀνὴρ ἕλεν ἄνδρα κεδασθείσης ὑσμίνης
ἡγεμόνων. πρῶτος δὲ Μενοιτίου ἄλκιμος υἱὸς
αὐτίκ᾽ ἄρα στρεφθέντος Ἀρηϊλύκου βάλε μηρὸν
ἔγχεϊ ὀξυόεντι, διὰ πρὸ δὲ χαλκὸν ἔλασσε·
ῥῆξεν δ᾽ ὀστέον ἔγχος, ὃ δὲ πρηνὴς ἐπὶ γαίῃ
κάππεσ᾽· ἀτὰρ Μενέλαος ἀρήϊος οὖτα Θόαντα
στέρνον γυμνωθέντα παρ᾽ ἀσπίδα, λῦσε δὲ γυῖα.
Φυλεΐδης δ᾽ Ἄμφικλον ἐφορμηθέντα δοκεύσας
ἔφθη ὀρεξάμενος πρυμνὸν σκέλος, ἔνθα πάχιστος
μυὼν ἀνθρώπου πέλεται· περὶ δ᾽ ἔγχεος αἰχμῇ
νεῦρα διεσχίσθη· τὸν δὲ σκότος ὄσσε κάλυψε.
Νεστορίδαι δ᾽ ὃ μὲν οὔτασ᾽ Ἀτύμνιον ὀξέϊ δουρὶ
Ἀντίλοχος, λαπάρης δὲ διήλασε χάλκεον ἔγχος·
ἤριπε δὲ προπάροιθε. Μάρις δ᾽ αὐτοσχεδὰ δουρὶ
Ἀντιλόχῳ ἐπόρουσε κασιγνήτοιο χολωθεὶς
στὰς πρόσθεν νέκυος· τοῦ δ᾽ ἀντίθεος Θρασυμήδης
ἔφθη ὀρεξάμενος πρὶν οὐτάσαι, οὐδ᾽ ἀφάμαρτεν,
ὦμον ἄφαρ· πρυμνὸν δὲ βραχίονα δουρὸς ἀκωκὴ
δρύψ᾽ ἀπὸ μυώνων, ἀπὸ δ᾽ ὀστέον ἄχρις ἄραξε·
δούπησεν δὲ πεσών, κατὰ δὲ σκότος ὄσσε κάλυψεν.
ὣς τὼ μὲν δοιοῖσι κασιγνήτοισι δαμέντε
βήτην εἰς Ἔρεβος Σαρπηδόνος ἐσθλοὶ ἑταῖροι
υἷες ἀκοντισταὶ Ἀμισωδάρου, ὅς ῥα Χίμαιραν
θρέψεν ἀμαιμακέτην πολέσιν κακὸν ἀνθρώποισιν.
Αἴας δὲ Κλεόβουλον Ὀϊλιάδης ἐπορούσας
ζωὸν ἕλε βλαφθέντα κατὰ κλόνον· ἀλλά οἱ αὖθι
λῦσε μένος πλήξας ξίφει αὐχένα κωπήεντι.
πᾶν δ᾽ ὑπεθερμάνθη ξίφος αἵματι· τὸν δὲ κατ᾽ ὄσσε
ἔλλαβε πορφύρεος θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή.
Πηνέλεως δὲ Λύκων τε συνέδραμον· ἔγχεσι μὲν γὰρ
ἤμβροτον ἀλλήλων, μέλεον δ᾽ ἠκόντισαν ἄμφω·

Tot cotropiți de-Ahei, încă nu se clintiră Troienii
De la corăbii, n-o rupseră încă la fugă spre ziduri;
Tot mai țineau încă piept și în lături se dau de nevoie.
Lupta se-ntinse pe câmp și un căpitan singuratic
Culcă pe altul lovind. Voinicul Patroclu, întâiul,
Când o zbughi Areilic, ajunsu-l-a repede-n coapsă
Cu un bold ascuțit, prin carne arama-l pătrunde,
Osul i-l sparse răzbindu-l, iar el, amețit peste iarbă
Lat se prăvale pe brânci. Menelau ațintă pe Toas,
Pieptu-i fiind dezgolit de pavăza lui, și-l doboară.
Aprig Filide, cum vede în fața-i grăbit pe Amficlos,
Iute-l apucă-nainte și-l arde la șold, unde mușchiul
Omului e mai vânjos și acolo cu lancea-i despică
Vinele, cade Amficlos și noapte pe ochi i se lasă.
Bine cu-o lance chitește pe-Atimniu atunci al lui Nestor
Fiu Antiloh, în coaste-i pătrunde țuguiul și-Atimniu
Pică-nainte zdrobit. Dar iată că Maris, de moartea
Fratelui său mâniat se răpede cu lancea-naintea
Mortului gat-a strivi pe-Antiloh, dar sare al lui Nestor
Fiu Trasimed ca un zeu, înainte-i apucă și-n umăr
Fără de greș îl ajunge, tăișul de mușchi îi jupoaie
Brațul în partea de sus și ciolanul îi sfarmă cu totul;
Cade voinicul bufnind și noaptea-i acoperă ochii.
Duși au fost, astfel uciși, în beznă tovarășii vrednici
Ai lui Sarpedon, perechea de frați, luptătorii
Sprinteni la suliți, copiii lui Amisodar, hrănitorul
Iesmei turbate Himera, prăpădul atâtora-n lume.
   La Cleobul, care fuse luat de vârtej, se răpede
Aias Oilidul și-l prinde, și-ndată pe urmă cu spada
Cea cu frumosul mâner îi trage-n grumaz și-l omoară;
Sabia se înfierbântă întreagă de sânge, iar moartea
Cea mohorâtă și silnica soartă întunecă ochii
Lui Cleobul. Peneleu se-ncaieră alături cu Licon,
Lăncile însă dau greș, zadarnic le deteră drumul,

τὼ δ᾽ αὖτις ξιφέεσσι συνέδραμον. ἔνθα Λύκων μὲν
ἱπποκόμου κόρυθος φάλον ἤλασεν, ἀμφὶ δὲ καυλὸν
φάσγανον ἐρραίσθη· ὃ δ᾽ ὑπ᾽ οὔατος αὐχένα θεῖνε
Πηνέλεως, πᾶν δ᾽ εἴσω ἔδυ ξίφος, ἔσχεθε δ᾽ οἶον
δέρμα, παρηέρθη δὲ κάρη, ὑπέλυντο δὲ γυῖα.
Μηριόνης δ᾽ Ἀκάμαντα κιχεὶς ποσὶ καρπαλίμοισι
νύξ᾽ ἵππων ἐπιβησόμενον κατὰ δεξιὸν ὦμον·
ἤριπε δ᾽ ἐξ ὀχέων, κατὰ δ᾽ ὀφθαλμῶν κέχυτ᾽ ἀχλύς.
Ἰδομενεὺς δ᾽ Ἐρύμαντα κατὰ στόμα νηλέϊ χαλκῷ
νύξε· τὸ δ᾽ ἀντικρὺ δόρυ χάλκεον ἐξεπέρησε
νέρθεν ὑπ᾽ ἐγκεφάλοιο, κέασσε δ᾽ ἄρ᾽ ὀστέα λευκά·
ἐκ δ᾽ ἐτίναχθεν ὀδόντες, ἐνέπλησθεν δέ οἱ ἄμφω
αἵματος ὀφθαλμοί· τὸ δ᾽ ἀνὰ στόμα καὶ κατὰ ῥῖνας
πρῆσε χανών· θανάτου δὲ μέλαν νέφος ἀμφεκάλυψεν.
Οὗτοι ἄρ᾽ ἡγεμόνες Δαναῶν ἕλον ἄνδρα ἕκαστος.
ὡς δὲ λύκοι ἄρνεσσιν ἐπέχραον ἢ ἐρίφοισι
σίνται ὑπ᾽ ἐκ μήλων αἱρεύμενοι, αἵ τ᾽ ἐν ὄρεσσι
ποιμένος ἀφραδίῃσι διέτμαγεν· οἳ δὲ ἰδόντες
αἶψα διαρπάζουσιν ἀνάλκιδα θυμὸν ἐχούσας·
ὣς Δαναοὶ Τρώεσσιν ἐπέχραον· οἳ δὲ φόβοιο
δυσκελάδου μνήσαντο, λάθοντο δὲ θούριδος ἀλκῆς.
Αἴας δ᾽ ὃ μέγας αἰὲν ἐφ᾽ Ἕκτορι χαλκοκορυστῇ
ἵετ᾽ ἀκοντίσσαι· ὃ δὲ ἰδρείῃ πολέμοιο
ἀσπίδι ταυρείῃ κεκαλυμμένος εὐρέας ὤμους
σκέπτετ᾽ ὀϊστῶν τε ῥοῖζον καὶ δοῦπον ἀκόντων.
ἦ μὲν δὴ γίγνωσκε μάχης ἑτεραλκέα νίκην·
ἀλλὰ καὶ ὣς ἀνέμιμνε, σάω δ᾽ ἐρίηρας ἑταίρους.
Ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ἀπ᾽ Οὐλύμπου νέφος ἔρχεται οὐρανὸν εἴσω
αἰθέρος ἐκ δίης, ὅτε τε Ζεὺς λαίλαπα τείνῃ,
ὣς τῶν ἐκ νηῶν γένετο ἰαχή τε φόβος τε,
οὐδὲ κατὰ μοῖραν πέραον πάλιν. Ἕκτορα δ᾽ ἵπποι
ἔκφερον ὠκύποδες σὺν τεύχεσι, λεῖπε δὲ λαὸν
Τρωϊκόν, οὓς ἀέκοντας ὀρυκτὴ τάφρος ἔρυκε.
πολλοὶ δ᾽ ἐν τάφρῳ ἐρυσάρματες ὠκέες ἵπποι

Prind a se bate din săbii. Îi spintecă Licon în creastă
Coiful cu coamă de cal, dar sabia lui în plăsele
Sfarmă-se. Atunci Penelau în grumaz sub ureche-l înjunghie,
Sabia-i toată se-nfige, și numai de piele se ține
Capu-i acum atârnat, și dusă fu viața lui Licon.
Iar Merione fugaci de picior îl ajunge pe-Acamas
Tocmai în clipa când el se suie-n teleagă, și-i seacă
Umărul drept; iar el cade și ceața-i învăluie ochii.
Idomeneu cu-arama cea crudă la gură-l împunse
Pe Erimant și la creștet sub creierul lui ascuțișul
I-a răzbătut mai la vale și oasele-i fură stropșite,
Dinții din gură-i țâșniră și-n sânge-i se stinseră ochii
Și izbucni șuruindu-i, din nări și din gura-i căscată
Sângele, iar peste el se lăți întunericul morții.
Astfel pe câte-un troian-naintașii Danai toropiră
Tocmai ca lupii prădaci care adulmecă mieii ori iezii
Și de la turmă răpesc pe acei care-i lasă negrija
Unui păstor să ia razna la munte; și cum îi văd lupii,
Sar și în colții lor sfarmă nămaiele neputincioase;
Repede-așa la Troieni dau proașcă Danaii, iar dânșii
Fuga luară țipând; uitaseră arma din mână.
Aias cel mare cu lancea mereu s-ațінea după Hector
Cel ferecat în aramă, dar el, iscusitul în harță,
Umere late-nvelind cu scutul din piele de taur,
Tot se păzea, auzind vâjâit de săgeți și de bolduri,
Bine știa că de acum biruința e-n partea cealaltă,
Totuși el sta neclintit și tot și-apăra pe tovarăși.
Cum de pe culmea Olimpului norii în slavă se-nalță
Din strălucitul senin, când vine furtuna, tot astfel
Vuietul fugii se-nalță și țipătul de la corăbii,
Nu mai bat calea-nturnată Troienii pe rând și pe Hector
Repede caii îl duc înapoi înarmat; părăsise
Oștile-i care la trecerea șanțului se-mpiedicară;
Șanțul în pripă sărind, o mulțime de cai de la care

ἄξαντ᾽ ἐν πρώτῳ ῥυμῷ λίπον ἅρματ᾽ ἀνάκτων,
Πάτροκλος δ᾽ ἕπετο σφεδανὸν Δαναοῖσι κελεύων
Τρωσὶ κακὰ φρονέων· οἳ δὲ ἰαχῇ τε φόβῳ τε
πάσας πλῆσαν ὁδούς, ἐπεὶ ἂρ τμάγεν· ὕψι δ᾽ ἀέλλη
σκίδναθ᾽ ὑπὸ νεφέων, τανύοντο δὲ μώνυχες ἵπποι
ἄψορρον προτὶ ἄστυ νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων.
Πάτροκλος δ᾽ ᾗ πλεῖστον ὀρινόμενον ἴδε λαόν,
τῇ ῥ᾽ ἔχ᾽ ὁμοκλήσας· ὑπὸ δ᾽ ἄξοσι φῶτες ἔπιπτον
πρηνέες ἐξ ὀχέων, δίφροι δ᾽ ἀνακυμβαλίαζον.
ἀντικρὺ δ᾽ ἄρα τάφρον ὑπέρθορον ὠκέες ἵπποι
ἄμβροτοι, οὓς Πηλῆϊ θεοὶ δόσαν ἀγλαὰ δῶρα,
πρόσσω ἱέμενοι, ἐπὶ δ᾽ Ἕκτορι κέκλετο θυμός·
ἵετο γὰρ βαλέειν· τὸν δ᾽ ἔκφερον ὠκέες ἵπποι.
ὡς δ᾽ ὑπὸ λαίλαπι πᾶσα κελαινὴ βέβριθε χθὼν
ἤματ᾽ ὀπωρινῷ, ὅτε λαβρότατον χέει ὕδωρ
Ζεύς, ὅτε δή ῥ᾽ ἄνδρεσσι κοτεσσάμενος χαλεπήνῃ,
οἳ βίῃ εἰν ἀγορῇ σκολιὰς κρίνωσι θέμιστας,
ἐκ δὲ δίκην ἐλάσωσι θεῶν ὄπιν οὐκ ἀλέγοντες·
τῶν δέ τε πάντες μὲν ποταμοὶ πλήθουσι ῥέοντες,
πολλὰς δὲ κλιτῦς τότ᾽ ἀποτμήγουσι χαράδραι,
ἐς δ᾽ ἅλα πορφυρέην μεγάλα στενάχουσι ῥέουσαι
ἐξ ὀρέων ἐπικάρ, μινύθει δέ τε ἔργ᾽ ἀνθρώπων·
ὣς ἵπποι Τρῳαὶ μεγάλα στενάχοντο θέουσαι.
   Πάτροκλος δ᾽ ἐπεὶ οὖν πρώτας ἐπέκερσε φάλαγγας,
ἂψ ἐπὶ νῆας ἔεργε παλιμπετές, οὐδὲ πόληος
εἴα ἱεμένους ἐπιβαινέμεν, ἀλλὰ μεσηγὺ
νηῶν καὶ ποταμοῦ καὶ τείχεος ὑψηλοῖο
κτεῖνε μεταΐσσων, πολέων δ᾽ ἀπετίνυτο ποινήν.
ἔνθ᾽ ἤτοι Πρόνοον πρῶτον βάλε δουρὶ φαεινῷ
στέρνον γυμνωθέντα παρ᾽ ἀσπίδα, λῦσε δὲ γυῖα·
δούπησεν δὲ πεσών· ὃ δὲ Θέστορα Ἤνοπος υἱὸν
δεύτερον ὁρμηθείς· ὃ μὲν εὐξέστῳ ἐνὶ δίφρῳ
ἧστο ἀλείς· ἐκ γὰρ πλήγη φρένας, ἐκ δ᾽ ἄρα χειρῶν
ἡνία ἠΐχθησαν· ὃ δ᾽ ἔγχεϊ νύξε παραστὰς

Sparseră osia lor și roatele acolo-și lăsară.
Zornic pe-Ahei îmboldind s-aține din urmă Patroclu
Moarte țintind la Troieni. Cu chiote-n fugă de spaimă
Umplu ei căile toate răznindu-se; până la nouri
Volburi de colb se urcau și-n trap înapoi spre cetate
Caii fugari trepădau mai departe de vase și corturi.
Carul cu strigăte-și mână Patroclu oriunde Troienii
Stau laolaltă posmol. La fugă bărbații sub osii
Cad de pe care pe brânci și carele-acolo se-mburdă.
Șanțul îl sare Patroclu-n teleaga ce-o trag după dânșii
Zmeii cei nemuritori, de zei dăruiți lui Peleus,
Și-naintează mereu. Aprins după Hector s-avântă,
Vrea să-l doboare pe el, dar caii pe Hector îl scapă.
Cum se îngreuie negru pământul întreg pe furtună
Toamna, în ziua când cerul purcede să-și verse potopul,
Când e anume pornit și are necaz pe bărbații
Cei care judecă strâmb și umblă cu răul și sila,
Calcă-n județe dreptatea și-nfruntă cereasca urgie;
De-asta și apele curg din toate crescutele râuri,
Taie și-ncing o grămadă de dealuri zăpoarele repezi
Care de sus de la munți spre marea cernită-și-ndrumă
Gemetul greu și dărapăn-averile lumii; tot astfel
Greu era gemetul cailor care goneau pe câmpie.
   După ce trâmbele cele din față le rupse, Patroclu
Cearcă să-i deie-ndărăt la corăbii; nu-i lasă pe dânșii
Să-nainteze la deal spre cetate; de-aceea-n cuprinsul
Dintre corăbii și râu și-a orașului ziduri înalte
Zboară și-ucide mereu pe Troieni și pe-atâția-și răzbună.
El mai întâi la Pronoos ochi sclipitoarea lui lance,
Pieptu-i străpunge, fiindu-i de scut nepăzit, iar Pronoos
Cade pe țărnă bufnind. Spre Testor, un fiu al lui Enop,
Zboară-n al doilea rând Patroclu, în vreme ce Testor
Sta ghemuit în cotigă, smintit el fiind și cu hățuri
Alunecate din mâini. Cu lancea de aproape plesnindu-l,

γναθμὸν δεξιτερόν, διὰ δ᾽ αὐτοῦ πεῖρεν ὀδόντων,
ἕλκε δὲ δουρὸς ἑλὼν ὑπὲρ ἄντυγος, ὡς ὅτε τις φὼς
πέτρῃ ἔπι προβλῆτι καθήμενος ἱερὸν ἰχθὺν
ἐκ πόντοιο θύραζε λίνῳ καὶ ἤνοπι χαλκῷ·
ὣς ἕλκ᾽ ἐκ δίφροιο κεχηνότα δουρὶ φαεινῷ,
κὰδ δ᾽ ἄρ᾽ ἐπὶ στόμ᾽ ἔωσε· πεσόντα δέ μιν λίπε θυμός.
αὐτὰρ ἔπειτ᾽ Ἐρύλαον ἐπεσσύμενον βάλε πέτρῳ
μέσσην κὰκ κεφαλήν· ἣ δ᾽ ἄνδιχα πᾶσα κεάσθη
ἐν κόρυθι βριαρῇ· ὃ δ᾽ ἄρα πρηνὴς ἐπὶ γαίῃ
κάππεσεν, ἀμφὶ δέ μιν θάνατος χύτο θυμοραϊστής.
αὐτὰρ ἔπειτ᾽ Ἐρύμαντα καὶ Ἀμφοτερὸν καὶ Ἐπάλτην
Τληπόλεμόν τε Δαμαστορίδην Ἐχίον τε Πύριν τε
Ἰφέα τ᾽ Εὔιππόν τε καὶ Ἀργεάδην Πολύμηλον
πάντας ἐπασσυτέρους πέλασε χθονὶ πουλυβοτείρῃ.
 Σαρπηδὼν δ᾽ ὡς οὖν ἴδ᾽ ἀμιτροχίτωνας ἑταίρους
χέρσ᾽ ὕπο Πατρόκλοιο Μενοιτιάδαο δαμέντας,
κέκλετ᾽ ἄρ᾽ ἀντιθέοισι καθαπτόμενος Λυκίοισιν·
αἰδὼς ὦ Λύκιοι· πόσε φεύγετε; νῦν θοοὶ ἔστε.
ἀντήσω γὰρ ἐγὼ τοῦδ᾽ ἀνέρος, ὄφρα δαείω
ὅς τις ὅδε κρατέει καὶ δὴ κακὰ πολλὰ ἔοργε
Τρῶας, ἐπεὶ πολλῶν τε καὶ ἐσθλῶν γούνατ᾽ ἔλυσεν.
 Ἦ ῥα, καὶ ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε.
Πάτροκλος δ᾽ ἑτέρωθεν ἐπεὶ ἴδεν ἔκθορε δίφρου.
οἳ δ᾽ ὥς τ᾽ αἰγυπιοὶ γαμψώνυχες ἀγκυλοχεῖλαι
πέτρῃ ἐφ᾽ ὑψηλῇ μεγάλα κλάζοντε μάχωνται,
ὣς οἳ κεκλήγοντες ἐπ᾽ ἀλλήλοισιν ὄρουσαν.
τοὺς δὲ ἰδὼν ἐλέησε Κρόνου πάϊς ἀγκυλομήτεω,
Ἥρην δὲ προσέειπε κασιγνήτην ἄλοχόν τε·
ὤ μοι ἐγών, ὅ τέ μοι Σαρπηδόνα φίλτατον ἀνδρῶν
μοῖρ᾽ ὑπὸ Πατρόκλοιο Μενοιτιάδαο δαμῆναι.
διχθὰ δέ μοι κραδίη μέμονε φρεσὶν ὁρμαίνοντι,
ἤ μιν ζωὸν ἐόντα μάχης ἄπο δακρυοέσσης
θείω ἀναρπάξας Λυκίης ἐν πίονι δήμῳ,
ἦ ἤδη ὑπὸ χερσὶ Μενοιτιάδαο δαμάσσω.

Dânsul la dreapta-n obraz îi smacină dinții, pe urmă
Trage din lance și-l dă peste car. Cum adese pescarul
Când, așezat pe o stâncă ieșită pe mal, în cârligul
Undiței prinde un pește vioi și din mare-l azvârlă;
Astfel din car îl aruncă pe Testor cu gura căscată
Menețianul; el cade în bot și lumina-i se stinge.
 Când Erilau se învifor-asupra-i, cu-o piatră Patroclu
Țeasta-i la mijloc pocnind, i-o sparge în două sub coiful
Nerăzbătut. Și el astfel cu fața prin pulberea țărnii
Cade și-ndată-l învăluie pacostea vieților, moartea.
 Pe Amfoter în curând după asta și pe-al lui Damastor
Fiu Tlepolem, pe Epalt, pe Erimas, pe Ehiu și Piris
Și pe Evip, pe Ifeus și pe Polimel Argeianul,
Care se-ndeasă spre el, pe toți îi doboară viteazul.
Cum pe tovarășii săi cu platoșe neatârnate
Vede Sarpedon uciși de Patroclu, începe să-ncinte
Pe Licieni și să-i certe răstindu-se astfel: „Rușine
Vouă, bărbați Licieni! Încotro apucarăți? Acuma
Fiți mai cu inimă. Eu am să-l iau în primire pe-acela
Și voi vedea cine-i el care biruie așa și prin oaste
Pagubă multă ne-aduse, topi doar pe mulți și pe-alese."
Zice, și sare din caru-i cu toată armătura pe dânsul;
Când îl zărește la rându-i Patroclu din caru-i se saltă.
Cum niște vulturi cu ciocul sucit și cu ghearele strâmbe,
Sus de pe stânci croncănind, sălbatic se iau la-ncleștare,
Astfel cu țipăt și ei s-arunc-amândoi laolaltă.
Fiul vicleanului Cronos îi vede și milă-i se face
Și cuvântează cu jale soției și soru-sei Hera:
 „Vai mie, fiul meu cel mai iubit de pe lume, Sarpedon,
Scris e să piară de mâna lui Menetiade Patroclu.
Inima-mi șovăie-acum între două gândiri și alege:
Oare să-l iau pe ascuns, cât el este viu, din războiul
Cel lăcrimos și să-l mântui în Licia, țara cea grasă?
Ori în bătaie de acuma să-l las să-l omoare Patroclu?"

Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα βοῶπις πότνια Ἥρη·
αἰνότατε Κρονίδη ποῖον τὸν μῦθον ἔειπες.
ἄνδρα θνητὸν ἐόντα πάλαι πεπρωμένον αἴσῃ
ἂψ ἐθέλεις θανάτοιο δυσηχέος ἐξαναλῦσαι;
ἔρδ᾽· ἀτὰρ οὔ τοι πάντες ἐπαινέομεν θεοὶ ἄλλοι.
ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ᾽ ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν·
αἴ κε ζῶν πέμψῃς Σαρπηδόνα ὃν δὲ δόμον δέ,
φράζεο μή τις ἔπειτα θεῶν ἐθέλῃσι καὶ ἄλλος
πέμπειν ὃν φίλον υἱὸν ἀπὸ κρατερῆς ὑσμίνης·
πολλοὶ γὰρ περὶ ἄστυ μέγα Πριάμοιο μάχονται
υἱέες ἀθανάτων, τοῖσιν κότον αἰνὸν ἐνήσεις.
ἀλλ᾽ εἴ τοι φίλος ἐστί, τεὸν δ᾽ ὀλοφύρεται ἦτορ,
ἤτοι μέν μιν ἔασον ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ
χέρσ᾽ ὕπο Πατρόκλοιο Μενοιτιάδαο δαμῆναι·
αὐτὰρ ἐπὴν δὴ τόν γε λίπῃ ψυχή τε καὶ αἰών,
πέμπειν μιν θάνατόν τε φέρειν καὶ νήδυμον ὕπνον
εἰς ὅ κε δὴ Λυκίης εὐρείης δῆμον ἵκωνται,
ἔνθά ἑ ταρχύσουσι κασίγνητοί τε ἔται τε
τύμβῳ τε στήλῃ τε· τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ θανόντων.
Ὣς ἔφατ᾽, οὐδ᾽ ἀπίθησε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·
αἱματοέσσας δὲ ψιάδας κατέχευεν ἔραζε
παῖδα φίλον τιμῶν, τόν οἱ Πάτροκλος ἔμελλε
φθίσειν ἐν Τροίῃ ἐριβώλακι τηλόθι πάτρης.
Οἳ δ᾽ ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ᾽ ἀλλήλοισιν ἰόντες,
ἔνθ᾽ ἤτοι Πάτροκλος ἀγακλειτὸν Θρασύμηλον,
ὅς ῥ᾽ ἠὺς θεράπων Σαρπηδόνος ἦεν ἄνακτος,
τὸν βάλε νείαιραν κατὰ γαστέρα, λῦσε δὲ γυῖα.
Σαρπηδὼν δ᾽ αὐτοῦ μὲν ἀπήμβροτε δουρὶ φαεινῷ
δεύτερον ὁρμηθείς, ὃ δὲ Πήδασον οὔτασεν ἵππον
ἔγχεϊ δεξιὸν ὦμον· ὃ δ᾽ ἔβραχε θυμὸν ἀΐσθων,
κὰδ δ᾽ ἔπεσ᾽ ἐν κονίῃσι μακών, ἀπὸ δ᾽ ἔπτατο θυμός.
τὼ δὲ διαστήτην, κρίκε δὲ ζυγόν, ἡνία δέ σφι
σύγχυτ᾽, ἐπεὶ δὴ κεῖτο παρήορος ἐν κονίῃσι.
τοῖο μὲν Αὐτομέδων δουρικλυτὸς εὕρετο τέκμωρ·

Soțului îns-a răspuns ochioasa, cinstita zeiță:
„Ce fel de vorbă-ai grăit, cumplite tu fiu al lui Cronos?
Pe-unul născut muritor, de mult osândit de ursită,
Vrei tu cumva să-l desprinzi din brațele morții cumplite?
Fă-o. Noi zeii ceilalți la asta nu-ți dăm învoire.
Dar îți mai spun încă una, ia seama tu bine și-ascultă:
Dacă tu viu îl trimiți pe Sarpedon la dânsul acasă,
Poate și altul o fi între noi care vrea să dea drumul
Fiului său cel iubit din crâncena încăierare,
Doar o grămadă de fii de-ai zeilor după-a lui Priam
Mare cetate se bat și tare-ndârji-se-vor zeii.
Oricât iubești pe Sarpedon și oricât ți-i jale de dânsul,
Lasă-l așa după voie colo-n bătălia cea cruntă
La lovitura lui Menetiade Patroclu să cadă.
Numai când are să fie lipsit de viață și suflet,
Moartea și Somnul blajin trimite să-l ia și să-l care
Până sosi-vor în Licia, țara întinsă. Pe-acolo
Frații și rudele într-un mormânt după-aceea sub piatră
Au să-l îngroape pe el, că asta-i a morților parte.”
Zise zeița și n-o mai deszise părintele lumii.
Ploaie de sânge stropi pe pământ după asta în cinstea
Fiului său cel iubit care fuse menit să-l omoare
Menețianul la Troia, departe de scumpa lui țară.
Cum ei pășind împotrivă s-apropie unul de altul,
Menetiade ochind pe vestitul bărbat Trasimelos,
Bun la mânatul telegii alături de craiul Sarpedon,
Îl nimerește în pântec, îl spintecă-adânc și-l omoară.
Zboară Sarpedon la el o suliță scânteietoare,
Dar lovitura-i dă greș și ajunge la calul Pedasos,
Umăru-i drept sfâșiind; Pedasos nechează, se zbate,
Cade și horcăie-n praf și acolo-i se curmă suflarea.
Caii ceilalți de la car se dezbină și troznește hamul,
Frânele se încâlcesc, când roibul în praf se răstoarnă.
Automedonte, dibaci vizitiu, telegarii descurcă

σπασσάμενος τανύηκες ἄορ παχέος παρὰ μηροῦ
ἀΐξας ἀπέκοψε παρήορον οὐδ᾽ ἐμάτησε·
τὼ δ᾽ ἰθυνθήτην, ἐν δὲ ῥυτῆρσι τάνυσθεν·
τὼ δ᾽ αὖτις συνίτην ἔριδος πέρι θυμοβόροιο.
Ἔνθ᾽ αὖ Σαρπηδὼν μὲν ἀπήμβροτε δουρὶ φαεινῷ,
Πατρόκλου δ᾽ ὑπὲρ ὦμον ἀριστερὸν ἤλυθ᾽ ἀκωκὴ
ἔγχεος, οὐδ᾽ ἔβαλ᾽ αὐτόν· ὃ δ᾽ ὕστερος ὄρνυτο χαλκῷ
Πάτροκλος· τοῦ δ᾽ οὐχ ἅλιον βέλος ἔκφυγε χειρός,
ἀλλ᾽ ἔβαλ᾽ ἔνθ᾽ ἄρα τε φρένες ἔρχαται ἀμφ᾽ ἁδινὸν κῆρ.
ἤριπε δ᾽ ὡς ὅτε τις δρῦς ἤριπεν ἢ ἀχερωῒς
ἠὲ πίτυς βλωθρή, τήν τ᾽ οὔρεσι τέκτονες ἄνδρες
ἐξέταμον πελέκεσσι νεήκεσι νήϊον εἶναι·
ὣς ὃ πρόσθ᾽ ἵππων καὶ δίφρου κεῖτο τανυσθεὶς
βεβρυχὼς κόνιος δεδραγμένος αἱματοέσσης.
ἠΰτε ταῦρον ἔπεφνε λέων ἀγέληφι μετελθὼν
αἴθωνα μεγάθυμον ἐν εἰλιπόδεσσι βόεσσι,
ὤλετό τε στενάχων ὑπὸ γαμφηλῇσι λέοντος,
ὣς ὑπὸ Πατρόκλῳ Λυκίων ἀγὸς ἀσπιστάων
κτεινόμενος μενέαινε, φίλον δ᾽ ὀνόμηνεν ἑταῖρον·
Γλαῦκε πέπον πολεμιστὰ μετ᾽ ἀνδράσι νῦν σε μάλα χρὴ
αἰχμητήν τ᾽ ἔμεναι καὶ θαρσαλέον πολεμιστήν·
νῦν τοι ἐελδέσθω πόλεμος κακός, εἰ θοός ἐσσι.
πρῶτα μὲν ὄτρυνον Λυκίων ἡγήτορας ἄνδρας
πάντῃ ἐποιχόμενος Σαρπηδόνος ἀμφιμάχεσθαι·
αὐτὰρ ἔπειτα καὶ αὐτὸς ἐμεῦ πέρι μάρναο χαλκῷ.
σοὶ γὰρ ἐγὼ καὶ ἔπειτα κατηφείη καὶ ὄνειδος
ἔσσομαι ἤματα πάντα διαμπερές, εἴ κέ μ᾽ Ἀχαιοὶ
τεύχεα συλήσωσι νεῶν ἐν ἀγῶνι πεσόντα.
ἀλλ᾽ ἔχεο κρατερῶς, ὄτρυνε δὲ λαὸν ἅπαντα.
Ὣς ἄρα μιν εἰπόντα τέλος θανάτοιο κάλυψεν
ὀφθαλμοὺς ῥῖνάς θ᾽· ὃ δὲ λὰξ ἐν στήθεσι βαίνων
ἐκ χροὸς ἕλκε δόρυ, προτὶ δὲ φρένες αὐτῷ ἕποντο·
τοῖο δ᾽ ἅμα ψυχήν τε καὶ ἔγχεος ἐξέρυσ᾽ αἰχμήν.
Μυρμιδόνες δ᾽ αὐτοῦ σχέθον ἵππους φυσιόωντας

Sabia-i mare apucând de la coapsa-i vânjoasă și plină
Și repezindu-se, taie frânghia de care legat e
Calul Pedasos, și caii se-ndreaptă și trag din curele.
Iar se măsoară vitejii în vrajba cea răpuitoare,
Iarăși Sarpedon dă greș cu sulița-i fulgerătoare,
Ea pe la stânga prin umăr îi trece ușor lui Patroclu
Făr-a-l atinge de fel. Dar când se izbi după asta
Menețianul, nu dete cu mâna-n zadar lovitura,
Ci-l nemeri pe la prapuri, pe unde stă inima tare.
Cade Sarpedon atunci cum cade stejarul ori plopul
Sau răsăritul molid care meșterii-l taie la munte
Cu ascuțite topoare gătind cherestea de corăbii;
Tocmai așa se prăvale-naintea telegii Sarpedon,
Spumegă, crișcă și-mpumnă țărâna cea udă de sânge.
Cum în cireadă de-a buzna un leu răbufnește un taur,
Înflăcărat, inimos, între boii cei leneși la umblet,
Taurul rage când moare sub fălcile leului, astfel
Și-al Licienilor crai, când e prăbușit de Patroclu,
Geme, se zbate nebun și strigă pe bunul tovarăș:
„Glaucos, iubite prieten, tu care te bați cu vitejii,
Fii mai bărbat ca oricând și arată ce poți la războaie.
Una de acum să dorești, încleștarea să fie cumplită,
Dacă ești bun de picior. Cutreieră oastea și-aprinde
Pieptul întâi la cei mari să apere-aici pe Sarpedon,
Vino și luptă-te-apoi și tu și să-mi iei apărarea.
Căci pentru numele tău nespusă rușine și-ocară
Eu o să fiu peste veacuri, deapururea, dacă Danaii
Au să mă prade de arme pe mine căzut la corăbii;
Deci mi te-aține vârtos și oștile-nghesuie-ncoace."
Astfel îi zice Sarpedon și moartea-i acoperă ochii,
Nările lui. Patroclu îl calcă pe piept și apăsându-l,
Sulița-și trage din el, o dată cu sufletul; astfel
Smulge odată cu arma și viața dintr-însul. I-opriră
Caii cei sforăitori la caru-i pe loc mirmidonii,

ἱεμένους φοβέεσθαι, ἐπεὶ λίπον ἅρματ᾽ ἀνάκτων.
Γλαύκῳ δ᾽ αἰνὸν ἄχος γένετο φθογγῆς ἀΐοντι·
ὠρίνθη δέ οἱ ἦτορ ὅ τ᾽ οὐ δύνατο προσαμῦναι.
χειρὶ δ᾽ ἑλὼν ἐπίεζε βραχίονα· τεῖρε γὰρ αὐτὸν
ἕλκος, ὃ δή μιν Τεῦκρος ἐπεσσύμενον βάλεν ἰῷ
τείχεος ὑψηλοῖο, ἀρὴν ἑτάροισιν ἀμύνων.
εὐχόμενος δ᾽ ἄρα εἶπεν ἑκηβόλῳ Ἀπόλλωνι·
κλῦθι ἄναξ ὅς που Λυκίης ἐν πίονι δήμῳ
εἲς ἢ ἐνὶ Τροίῃ· δύνασαι δὲ σὺ πάντοσ᾽ ἀκούειν
ἀνέρι κηδομένῳ, ὡς νῦν ἐμὲ κῆδος ἱκάνει.
ἕλκος μὲν γὰρ ἔχω τόδε καρτερόν, ἀμφὶ δέ μοι χεὶρ
ὀξείῃς ὀδύνῃσιν ἐλήλαται, οὐδέ μοι αἷμα
τερσῆναι δύναται, βαρύθει δέ μοι ὦμος ὑπ᾽ αὐτοῦ·
ἔγχος δ᾽ οὐ δύναμαι σχεῖν ἔμπεδον, οὐδὲ μάχεσθαι
ἐλθὼν δυσμενέεσσιν. ἀνὴρ δ᾽ ὤριστος ὄλωλε
Σαρπηδὼν Διὸς υἱός· ὃ δ᾽ οὐ οὗ παιδὸς ἀμύνει.
ἀλλὰ σύ πέρ μοι ἄναξ τόδε καρτερὸν ἕλκος ἄκεσσαι,
κοίμησον δ᾽ ὀδύνας, δὸς δὲ κράτος, ὄφρ᾽ ἑτάροισι
κεκλόμενος Λυκίοισιν ἐποτρύνω πολεμίζειν,
αὐτός τ᾽ ἀμφὶ νέκυι κατατεθνηῶτι μάχωμαι.
Ὣς ἔφατ᾽ εὐχόμενος, τοῦ δ᾽ ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων.
αὐτίκα παῦσ᾽ ὀδύνας ἀπὸ δ᾽ ἕλκεος ἀργαλέοιο
αἷμα μέλαν τέρσηνε, μένος δέ οἱ ἔμβαλε θυμῷ.
Γλαῦκος δ᾽ ἔγνω ᾗσιν ἐνὶ φρεσὶ γήθησέν τε
ὅττί οἱ ὦκ᾽ ἤκουσε μέγας θεὸς εὐξαμένοιο.
πρῶτα μὲν ὄτρυνεν Λυκίων ἡγήτορας ἄνδρας
πάντῃ ἐποιχόμενος Σαρπηδόνος ἀμφιμάχεσθαι·
αὐτὰρ ἔπειτα μετὰ Τρῶας κίε μακρὰ βιβάσθων
Πουλυδάμαντ᾽ ἔπι Πανθοΐδην καὶ Ἀγήνορα δῖον,
βῆ δὲ μετ᾽ Αἰνείαν τε καὶ Ἕκτορα χαλκοκορυστήν,
ἀγχοῦ δ᾽ ἱστάμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἕκτορ νῦν δὴ πάγχυ λελασμένος εἰς ἐπικούρων,
οἳ σέθεν εἵνεκα τῆλε φίλων καὶ πατρίδος αἴης
θυμὸν ἀποφθινύθουσι· σὺ δ᾽ οὐκ ἐθέλεις ἐπαμύνειν.

Gata de fugă fiind, când ei rămăseseră singuri.
Strigătul lui auzind, simți negrăită durere
Glaucos. Se tot frământa că nu poate sări la Sarpedon.
Brațul luându-și cu mâna, și-l strânse:-l durea încă rana
Pricinuită de Teucru în clipa când el se urcase
Grabnic pe zidul înalt de năpastă să-și apere soții.
Roagă-se Glaucos atunci lui Febos Apolon țintașul:
„Doamne, tu care domnești peste Licia, țara cea grasă,
Ori pe la Troia, m-ascultă, doar poți auzi de oriunde
Jalea mâhnitului suflet, așa cum i-al meu oropsitul.
Afurisită e rana ce am și în jurul ei brațul
Mi-e sfredelit de dureri ascuțite, iar sângele-mi nu vrea
Să înceteze și-ngreuiat îmi e umărul de amorțire,
Nu mai pot lancea să port cu tărie și nici cu dușmanii
Piept să mai dau. A pierit prietenul meu ortomanul,
Fiul lui Zeus, Sarpedon, și Zeus nu-și apără fiul.
Dar lecuiește-mă-ncalte tu, Doamne, de rana-ndrăcită,
Chinul alină-mi și adu-mă-n stare să pot pe tovarăși,
Pe Licieni, să mi-i chem, pe toți să-i împinten la arme,
Chiar și eu însumi în prejmetul mortului să mă încaier.
Asta rugându-se zice, și ruga-i Apolon i-ascultă,
Chinul îndată-i-alină și-i seacă din rana-i haină
Sângele negru și-nduhuie-n pieptu-i vârtutea dorită.
Simte în sine viteazul, se bucură-n sine că ruga-i
Fu împlinită în grabă de zeul cel mare, de Febos
Oastea cea licică-ndată cutreieră-ntâi și zorește
Pe căpitani să se bată-mprejur pe la mortul Sarpedon;
Și după-aceea, umblând cu pași mari, pe Troieni cercetează.
Pe Polidamas sfătosul întâi, pe măritul Agenor
Și pe Enea, apoi și pe Hector gătitu-n aramă.
Când de acesta s-apropie,-i zice cuvinte ce zboară:
„Hector, uitat-ai cu totul acum de-ajutoarele tale
Care de dragul tău numai, departe de-ai lor și de țară,
Viața-și-ngroapă pe-aici. Tu nu vrei pe noi să ne sprijini.

κεῖται Σαρπηδὼν Λυκίων ἀγὸς ἀσπιστάων,
ὃς Λυκίην εἴρυτο δίκῃσί τε καὶ σθένεϊ ᾧ·
τὸν δ᾽ ὑπὸ Πατρόκλῳ δάμασ᾽ ἔγχεϊ χάλκεος Ἄρης.
ἀλλὰ φίλοι πάρστητε, νεμεσσήθητε δὲ θυμῷ,
μὴ ἀπὸ τεύχε᾽ ἕλωνται, ἀεικίσσωσι δὲ νεκρὸν
Μυρμιδόνες, Δαναῶν κεχολωμένοι ὅσσοι ὄλοντο,
τοὺς ἐπὶ νηυσὶ θοῇσιν ἐπέφνομεν ἐγχείῃσιν.
  Ὣς ἔφατο, Τρῶας δὲ κατὰ κρῆθεν λάβε πένθος
ἄσχετον, οὐκ ἐπιεικτόν, ἐπεί σφισιν ἕρμα πόληος
ἔσκε καὶ ἀλλοδαπός περ ἐών· πολέες γὰρ ἅμ᾽ αὐτῷ
λαοὶ ἕποντ᾽, ἐν δ᾽ αὐτὸς ἀριστεύεσκε μάχεσθαι·
βὰν δ᾽ ἰθὺς Δαναῶν λελιημένοι· ἦρχε δ᾽ ἄρά σφιν
Ἕκτωρ χωόμενος Σαρπηδόνος. αὐτὰρ Ἀχαιοὺς
ὦρσε Μενοιτιάδεω Πατροκλῆος λάσιον κῆρ·
Αἴαντε πρώτω προσέφη μεμαῶτε καὶ αὐτώ·
Αἴαντε νῦν σφῶϊν ἀμύνεσθαι φίλον ἔστω,
οἷοί περ πάρος ἦτε μετ᾽ ἀνδράσιν ἢ καὶ ἀρείους.
κεῖται ἀνὴρ ὃς πρῶτος ἐσήλατο τεῖχος Ἀχαιῶν
Σαρπηδών· ἀλλ᾽ εἴ μιν ἀεικισσαίμεθ᾽ ἑλόντες,
τεύχεά τ᾽ ὤμοιιν ἀφελοίμεθα, καί τιν᾽ ἑταίρων
αὐτοῦ ἀμυνομένων δαμασαίμεθα νηλέϊ χαλκῷ.
  Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δὲ καὶ αὐτοὶ ἀλέξασθαι μενέαινον.
οἳ δ᾽ ἐπεὶ ἀμφοτέρωθεν ἐκαρτύναντο φάλαγγας
Τρῶες καὶ Λύκιοι καὶ Μυρμιδόνες καὶ Ἀχαιοί,
σύμβαλον ἀμφὶ νέκυι κατατεθνηῶτι μάχεσθαι
δεινὸν ἀΰσαντες· μέγα δ᾽ ἔβραχε τεύχεα φωτῶν.
Ζεὺς δ᾽ ἐπὶ νύκτ᾽ ὀλοὴν τάνυσε κρατερῇ ὑσμίνῃ,
ὄφρα φίλῳ περὶ παιδὶ μάχης ὀλοὸς πόνος εἴη.
  Ὦσαν δὲ πρότεροι Τρῶες ἑλίκωπας Ἀχαιούς·
βλῆτο γὰρ οὔ τι κάκιστος ἀνὴρ μετὰ Μυρμιδόνεσσιν
υἱὸς Ἀγακλῆος μεγαθύμου δῖος Ἐπειγεύς,
ὅς ῥ᾽ ἐν Βουδείῳ εὖ ναιομένῳ ἤνασσε
τὸ πρίν· ἀτὰρ τότε γ᾽ ἐσθλὸν ἀνεψιὸν ἐξεναρίξας
ἐς Πηλῆ᾽ ἱκέτευσε καὶ ἐς Θέτιν ἀργυρόπεζαν·

Zace Sarpedon căzut, căpetenia oștilor noastre,
Razimul țării cu brațu-n război, cu dreptatea în pace;
El fu ucis de Patroclu cu mâna de fier a lui Ares.
Hai dar, prieteni, aproape de el, aprinși de mânie,
Armele pot mirmidonii să-i ia și să facă de ocară
Leșul acum de necaz, că mulți mai căzură prin luptă
Tineri de-ai lor care fură de noi năpădiți la corăbii."
  Cum el grăi, pe Troieni deodată-i cuprinse durere
Crâncenă, copleșitoare, fusese doar craiul Sarpedon
Zid de-apărare-a cetății, deși un străin, și-avea multă
Oaste cu el, și însuși era un viteaz la războaie.
Plini de văpaie Troienii din nou spre Danai năvăliră;
Hector în frunte mergea-ndurerat că pierise Sarpedon.
Dar și Patroclu-nteți pe Danai care au fost sub porunca
Tijilor Aias întâi, deși erau gata și dânșii, le zise:
  „Aias, voinicilor, voi vă puneți tot sufletu-n arme,
Ca și-nainte în rândul vitejilor sau și mai bine,
Mort e Sarpedon acel care-ntâiul răzbise și sparse
Zidul Aheilor. Hei, ce mare noroc dac-am pune
Mâna pe el și pe armele lui și l-am face de ocară
Și-am doborî pe vreunul de-al lui care-i apără trupul."
  Asta le-a zis, dar și dânșii doreau pe dușmani să-i alunge.
După ce trâmbe-ntăriră de-o parte și alta, Troienii
Și Licienii și toți mirmidonii și-Aheii în jurul
Mortului înaintară-mpotrivă și harța porniră
Și-ngrozitor era chiotul lor, zăngănitul de arme.
Peste bătaia cea crâncenă Zeus întinse o noapte
Plină de amar, ca amarnică trudă să fie-mprejurul
Fiului său. La-nceput pe Ahei îmbrânciră Troienii,
Pe un viteaz mirmidon răniseră dânșii, pe fiul
Lui Agacleu inimosul, bărbatul de neam Epigeus,
Care 'nainte Budeion, cetatea cu suflete multe,
A stăpânit; dar atunci, un războinic nepot omorându-și,
El s-a rugat de-adăpost la Peleu și la Tetis zeița,

οἵ δ᾽ ἅμ᾽ Ἀχιλλῆϊ ῥηξήνορι πέμπον ἕπεσθαι
Ἴλιον εἰς εὔπωλον, ἵνα Τρώεσσι μάχοιτο.
τόν ῥα τόθ᾽ ἁπτόμενον νέκυος βάλε φαίδιμος Ἕκτωρ
χερμαδίῳ κεφαλήν· ἣ δ᾽ ἄνδιχα πᾶσα κεάσθη
ἐν κόρυθι βριαρῇ· ὃ δ᾽ ἄρα πρηνὴς ἐπὶ νεκρῷ
κάππεσεν, ἀμφὶ δέ μιν θάνατος χύτο θυμοραϊστής.
Πατρόκλῳ δ᾽ ἄρ᾽ ἄχος γένετο φθιμένου ἑτάροιο,
ἴθυσεν δὲ διὰ προμάχων ἴρηκι ἐοικὼς
ὠκέϊ, ὅς τ᾽ ἐφόβησε κολοιούς τε ψῆράς τε·
ὣς ἰθὺς Λυκίων Πατρόκλεες ἱπποκέλευθε
ἔσσυο καὶ Τρώων, κεχόλωσο δὲ κῆρ ἑτάροιο.
καί ῥ᾽ ἔβαλε Σθενέλαον Ἰθαιμένεος φίλον υἱὸν
αὐχένα χερμαδίῳ, ῥῆξεν δ᾽ ἀπὸ τοῖο τένοντας.
χώρησαν δ᾽ ὑπό τε πρόμαχοι καὶ φαίδιμος Ἕκτωρ.
ὅσση δ᾽ αἰγανέης ῥιπὴ ταναοῖο τέτυκται,
ἥν ῥά τ᾽ ἀνὴρ ἀφέῃ πειρώμενος ἢ ἐν ἀέθλῳ
ἠὲ καὶ ἐν πολέμῳ δηΐων ὕπο θυμοραϊστέων,
τόσσον ἐχώρησαν Τρῶες, ὤσαντο δ᾽ Ἀχαιοί.
Γλαῦκος δὲ πρῶτος Λυκίων ἀγὸς ἀσπιστάων
ἐτράπετ᾽, ἔκτεινεν δὲ Βαθυκλῆα μεγάθυμον
Χάλκωνος φίλον υἱόν, ὃς Ἑλλάδι οἰκία ναίων
ὄλβῳ τε πλούτῳ τε μετέπρεπε Μυρμιδόνεσσι.
τὸν μὲν ἄρα Γλαῦκος στῆθος μέσον οὔτασε δουρὶ
στρεφθεὶς ἐξαπίνης, ὅτε μιν κατέμαρπτε διώκων·
δούπησεν δὲ πεσών· πυκινὸν δ᾽ ἄχος ἔλλαβ᾽ Ἀχαιούς,
ὡς ἔπεσ᾽ ἐσθλὸς ἀνήρ· μέγα δὲ Τρῶες κεχάροντο,
στὰν δ᾽ ἀμφ᾽ αὐτὸν ἰόντες ἀολλέες· οὐδ᾽ ἄρ᾽ Ἀχαιοὶ
ἀλκῆς ἐξελάθοντο, μένος δ᾽ ἰθὺς φέρον αὐτῶν.
ἔνθ᾽ αὖ Μηριόνης Τρώων ἕλεν ἄνδρα κορυστὴν
Λαόγονον θρασὺν υἱὸν Ὀνήτορος, ὃς Διὸς ἱρεὺς
Ἰδαίου ἐτέτυκτο, θεὸς δ᾽ ὣς τίετο δήμῳ.
τὸν βάλ᾽ ὑπὸ γναθμοῖο καὶ οὔατος· ὦκα δὲ θυμὸς
ᾤχετ᾽ ἀπὸ μελέων, στυγερὸς δ᾽ ἄρα μιν σκότος εἷλεν.
Αἰνείας δ᾽ ἐπὶ Μηριόνῃ δόρυ χάλκεον ἧκεν·

Care-l trimiseră-apoi cu Ahil, războitorul de cete,
Ca să se bată sub dânsul în țara sirepilor, Troia.
Când Epigeus de leș se atinse, chitindu-l în țeastă,
Hector cu un bolovan îi smicură țeasta sub coiful
Greu oțelit de vârtos, și cade pe brânci Epigeus
Peste căzutul Sarpedon și moartea-i înădușă duhul.
Vede pe soțu-i pierdut și de ciudă s-aprinde Patroclu,
Otov-apucă-naintea oștirii și-acolo s-arată
Iute ca șoimul în zbor, când sperie gaiți și grauri;
Astfel atunci și Patroclu o-ntinse cu caii de-a dreptul
Spre Licieni și Troieni necăjit de-a fârtatului moarte.
Pe Stenelaos, a lui Itemenes fecior, cu o piatră
El îl chiti în grumaz, și zgârciul acolo i-l rupse.
Înaintașii s-au dat înapoi, ba și falnicul Hector.
Cât este locul ce bate o lance departe aruncată
De un bărbat care-ncearcă să-și vadă puterea la jocuri
Sau în război cu dușmanii cei necruțători de viață,
Tocmai atâta-napoi fură-mpinși de-Ahei și Troienii.
Dar căpetenia oastei din Licia, Glaucos, întâiul
Se întură și ucise pe mărinimosul Baticle,
Fiul iubit al lui Halcon, un locuitor din Helada,
Care-ntrecea în avere și-n rosturi pe toți mirmidonii.
Glaucos în piept îl împunse cu lancea pe dânsul în clipa
Când de năprasnă rotindu-se-l prinse din goană. Cu bufnet
El se prăvale, și-i doare grozav pe Ahei de pieirea
Bunului soț luptător. Se bucură foarte Troienii
Și-l înconjoară posmol pe Glaucos sărind. Dar Aheii
Se-mpotrivesc și dau drept cu toată vârtutea la dânșii.
Țintuie-atunci Merione pe-alesul oștean Laogonos,
Al lui Onetor fecior, Onetor cucernic în Troia
Preot slăvit ca un zeu în slujba lui Zeus din Ida.
El pe sub falcă-l lovi dedesubtul urechii, și-ndată
Viața-i se scurse din trup și jalnică noapte-l cuprinse,
Însă cu-o suliță pe Merione-l ațintă Eneas,

ἔλπετο γὰρ τεύξεσθαι ὑπασπίδια προβιβῶντος.
ἀλλ᾽ ὃ μὲν ἄντα ἰδὼν ἠλεύατο χάλκεον ἔγχος·
πρόσσω γὰρ κατέκυψε, τὸ δ᾽ ἐξόπιθεν δόρυ μακρὸν
οὔδει ἐνισκίμφθη, ἐπὶ δ᾽ οὐρίαχος πελεμίχθη
ἔγχεος· ἔνθα δ᾽ ἔπειτ᾽ ἀφίει μένος ὄβριμος Ἄρης.
αἰχμὴ δ᾽ Αἰνείαο κραδαινομένη κατὰ γαίης
ᾤχετ᾽, ἐπεί ῥ᾽ ἅλιον στιβαρῆς ἀπὸ χειρὸς ὄρουσεν.
Αἰνείας δ᾽ ἄρα θυμὸν ἐχώσατο φώνησέν τε·
Μηριόνη τάχα κέν σε καὶ ὀρχηστήν περ ἐόντα
ἔγχος ἐμὸν κατέπαυσε διαμπερές, εἴ σ᾽ ἔβαλόν περ.
  Τὸν δ᾽ αὖ Μηριόνης δουρικλυτὸς ἀντίον ηὔδα·
Αἰνεία χαλεπόν σε καὶ ἴφθιμόν περ ἐόντα
πάντων ἀνθρώπων σβέσσαι μένος, ὅς κέ σευ ἄντα
ἔλθῃ ἀμυνόμενος· θνητὸς δέ νυ καὶ σὺ τέτυξαι.
εἰ καὶ ἐγώ σε βάλοιμι τυχὼν μέσον ὀξέϊ χαλκῷ,
αἶψά κε καὶ κρατερός περ ἐὼν καὶ χερσὶ πεποιθὼς
εὖχος ἐμοὶ δοίης, ψυχὴν δ᾽ Ἄϊδι κλυτοπώλῳ.
  Ὣς φάτο, τὸν δ᾽ ἐνένιπε Μενοιτίου ἄλκιμος υἱός·
Μηριόνη τί σὺ ταῦτα καὶ ἐσθλὸς ἐὼν ἀγορεύεις;
ὦ πέπον οὔ τοι Τρῶες ὀνειδείοις ἐπέεσσι
νεκροῦ χωρήσουσι· πάρος τινὰ γαῖα καθέξει.
ἐν γὰρ χερσὶ τέλος πολέμου, ἐπέων δ᾽ ἐνὶ βουλῇ·
τὼ οὔ τι χρὴ μῦθον ὀφέλλειν, ἀλλὰ μάχεσθαι.
  Ὣς εἰπὼν ὃ μὲν ἦρχ᾽, ὃ δ᾽ ἅμ᾽ ἕσπετο ἰσόθεος φώς.
τῶν δ᾽ ὥς τε δρυτόμων ἀνδρῶν ὀρυμαγδὸς ὀρώρει
οὔρεος ἐν βήσσῃς, ἕκαθεν δέ τε γίγνετ᾽ ἀκουή,
ὣς τῶν ὄρνυτο δοῦπος ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης
χαλκοῦ τε ῥινοῦ τε βοῶν τ᾽ εὐποιητάων,
νυσσομένων ξίφεσίν τε καὶ ἔγχεσιν ἀμφιγύοισιν.
οὐδ᾽ ἂν ἔτι φράδμων περ ἀνὴρ Σαρπηδόνα δῖον
ἔγνω, ἐπεὶ βελέεσσι καὶ αἵματι καὶ κονίῃσιν
ἐκ κεφαλῆς εἴλυτο διαμπερὲς ἐς πόδας ἄκρους.
οἳ δ᾽ αἰεὶ περὶ νεκρὸν ὁμίλεον, ὡς ὅτε μυῖαι
σταθμῷ ἔνι βρομέωσι περιγλαγέας κατὰ πέλλας

Care cu pavăza vine și crede că poate să-l culce,
Dar Merione, zărindu-l în fața-i, se pleacă-nainte
Și se ferește ușor, iar sulița dincolo-i cade
Și se înfige-n pământ, dar încă-i zvâcnește cotorul
Până ce-n urmă s-alină încordul mișcării dintr-însul.
Astfel pierdută e lancea, zadarnic în țărnă înfiptă,
Mâna vânjoasă zadarnic prin aer zburând a trimis-o.
Strigă Eneas fiind de ciudă cuprins după asta:
  „Hei Merione, la joc ești îndemânatic, dar dacă
Te nimeream, eu jocului tău puneam capăt
Numaidecât." A răspuns lui Eneas atunci Merione:
  „Nu e ușor nicidecum, cât ești tu de zdravăn, Eneas,
Flacăra vieții să stingi oricărui bărbat care asupra-ți
Vine cu arma dușman, și tu muritor ești din fire,
Dacă și eu te-aș ajunge pe tine cu boldul de-aramă,
Cât ești de tare și-n mână te bizui, pe loc mi-ai da mie
Slavă și sufletul tău îl vei da călărețului Hades."
  Zise, dar Menețianul începe să-l certe pe dânsul:
  „Ce-i gura asta la tine, când tu ești bărbat, Merione?
Dragul meu, nu cu ocări de la leș vom putea să-i împingem
Noi pe Troieni, pământu-nainte-nghiți-va pe vreunul.
Biruie brațu-n război și numai la sfaturi cuvântul,
Vorba-i zadarnic-aici, ne-ajută pe noi doar cu arma."
  Zice-nainte pășind, ca un zeu Merione-l urmează.
Tocmai ca vuietul care-i făcut de topoare când taie
Arbori pe-o vale la munți de s-aude departe, tot astfel
Vuie-n bătelişte cruntă pe largul pământ și răsună
Pieile binefăcutelor și ferecatelor scuturi,
Când le răzguduie săbii și suliți cu capete două.
Cât ar fi fost de chitaci, pe craiul Sarpedon nici-unul
Nu l-ar mai fi cunoscut; săgețile, sângele, praful
L-acoperiseră-ntreg, de la creștet și până' la picioare.
Tot mișunau luptătorii în juru-i, întocmai ca roiul
Muștelor, care la străchini cu lapte roind primăvara

ὥρῃ ἐν εἰαρινῇ, ὅτε τε γλάγος ἄγγεα δεύει·
ὣς ἄρα τοὶ περὶ νεκρὸν ὁμίλεον, οὐδέ ποτε Ζεὺς
τρέψεν ἀπὸ κρατερῆς ὑσμίνης ὄσσε φαεινώ,
ἀλλὰ κατ᾽ αὐτοὺς αἰὲν ὅρα καὶ φράζετο θυμῷ,
πολλὰ μάλ᾽ ἀμφὶ φόνῳ Πατρόκλου μερμηρίζων,
ἢ ἤδη καὶ κεῖνον ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ
αὐτοῦ ἐπ᾽ ἀντιθέῳ Σαρπηδόνι φαίδιμος Ἕκτωρ
χαλκῷ δῃώσῃ, ἀπό τ᾽ ὤμων τεύχε᾽ ἕληται,
ἦ ἔτι καὶ πλεόνεσσιν ὀφέλλειεν πόνον αἰπύν.
ὧδε δέ οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι
ὄφρ᾽ ἠῢς θεράπων Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος
ἐξαῦτις Τρῶάς τε καὶ Ἕκτορα χαλκοκορυστὴν
ὤσαιτο προτὶ ἄστυ, πολέων δ᾽ ἀπὸ θυμὸν ἕλοιτο.
Ἕκτορι δὲ πρωτίστῳ ἀνάλκιδα θυμὸν ἐνῆκεν·
ἐς δίφρον δ᾽ ἀναβὰς φύγαδ᾽ ἔτραπε, κέκλετο δ᾽ ἄλλους
Τρῶας φευγέμεναι· γνῶ γὰρ Διὸς ἱρὰ τάλαντα.
ἔνθ᾽ οὐδ᾽ ἴφθιμοι Λύκιοι μένον, ἀλλὰ φόβηθεν
πάντες, ἐπεὶ βασιλῆα ἴδον βεβλαμμένον ἦτορ
κείμενον ἐν νεκύων ἀγύρει· πολέες γὰρ ἐπ᾽ αὐτῷ
κάππεσον, εὖτ᾽ ἔριδα κρατερὴν ἐτάνυσσε Κρονίων.
οἳ δ᾽ ἄρ᾽ ἀπ᾽ ὤμοιιν Σαρπηδόνος ἔντε᾽ ἕλοντο
χάλκεα μαρμαίροντα, τὰ μὲν κοίλας ἐπὶ νῆας
δῶκε φέρειν ἑτάροισι Μενοιτίου ἄλκιμος υἱός.
καὶ τότ᾽ Ἀπόλλωνα προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
εἰ δ᾽ ἄγε νῦν φίλε Φοῖβε, κελαινεφὲς αἷμα κάθηρον
ἐλθὼν ἐκ βελέων Σαρπηδόνα, καί μιν ἔπειτα
πολλὸν ἀπὸ πρὸ φέρων λοῦσον ποταμοῖο ῥοῇσι
χρῖσόν τ᾽ ἀμβροσίῃ, περὶ δ᾽ ἄμβροτα εἵματα ἕσσον·
πέμπε δέ μιν πομποῖσιν ἅμα κραιπνοῖσι φέρεσθαι
ὕπνῳ καὶ θανάτῳ διδυμάοσιν, οἵ ῥά μιν ὦκα
θήσουσ᾽ ἐν Λυκίης εὐρείης πίονι δήμῳ,
ἔνθά ἑ ταρχύσουσι κασίγνητοί τε ἔται τε
τύμβῳ τε στήλῃ τε· τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ θανόντων.
    Ὣς ἔφατ᾽, οὐδ᾽ ἄρα πατρὸς ἀνηκούστησεν Ἀπόλλων.

Zumzăie-ades pe la stână, când vasele-s pline de lapte;
Astfel și ei împresoară pe mort. Iar Zeus întrasta,
Nu vrea să-și ia de la tabără ochii cei plini de lumină,
Ci într-acolo-i tot ține boldiți. Că el tot la omorul
Menețianului cugetă cu dinadins; se socoate
Dacă nu-i bine, în zbuciumul crunt de război și pe dânsul
Peste Sarpedon acum să-l prăbușe falnicul Hector
Și de pe umeri apoi să-i prade vestit-armătură,
Ori să pricinuie el încă multora nenorocirea.
Asta gândindu-se el, găsi că e mult mai cu cale
Ca slujitorul prieten al lui Peleiades Ahile
Iar spre cetate să-mpingă ’napoi pe Troieni și pe Hector
Cel în aramă gătit, și-n drumu-i pe mulți să omoare.
De-asta și-ntâi a făcut să se moaie vârtutea lui Hector,
Care și-n car se răpede, ia fuga și-ndeamnă la fugă
Și pe tovarăși, știuse doar cumpăna sfânt-a lui Zeus.
Nici Licienii viteji nu mai stăruie acum, ci cu toții
Fug speriați, dacă văd că ne-nsuflețit în mormanul
Morților zace al lor crai, căzuseră doar peste dânsul
Mulți după crâncena încăierare pornită de Zeus.
Biruitorii pe mort îl jăfuie de armătura-i
Cea sclipitoare de aramă; luând-o, Patroclu o-ncrede
Soților săi ca s-o care ca pradă cu ei la corăbii.
    Zise lui Febos Apolon așa furtunaticul Zeus:
    „Du-te, iubitul meu fiu, și curăț-acum lui Sarpedon
Trupul de sângele negru țâșnit de la răni. După asta
Ia-l tu și du-l mai departe, în undele râului spală-l,
Unge-l cu balsam zeiesc și în haine zeiești îl îmbracă
Și după-aceea trimite-l cu însoțitorii cei repezi,
Gemenii frați care-s Somnul și Moartea, că ei o să-l care
Grabnic în Licia, țara cea lată și grasă, pe unde
Frații și rudele lor îndată-n mormânt pe sub piatră
Au să-l astruce pe el, că asta-i a morților parte.”
    Zice, și Apolon voios părintelui său se supune,

βῆ δὲ κατ᾽ Ἰδαίων ὀρέων ἐς φύλοπιν αἰνήν,
αὐτίκα δ᾽ ἐκ βελέων Σαρπηδόνα δῖον ἀείρας
πολλὸν ἀπὸ πρὸ φέρων λοῦσεν ποταμοῖο ῥοῇσι
χρῖσέν τ᾽ ἀμβροσίῃ, περὶ δ᾽ ἄμβροτα εἵματα ἕσσε·
πέμπε δέ μιν πομποῖσιν ἅμα κραιπνοῖσι φέρεσθαι,
ὕπνῳ καὶ θανάτῳ διδυμάοσιν, οἵ ῥά μιν ὦκα
κάτθεσαν ἐν Λυκίης εὐρείης πίονι δήμῳ.
    Πάτροκλος δ᾽ ἵπποισι καὶ Αὐτομέδοντι κελεύσας
Τρῶας καὶ Λυκίους μετεκίαθε, καὶ μέγ᾽ ἀάσθη
νήπιος· εἰ δὲ ἔπος Πηληϊάδαο φύλαξεν
ἦ τ᾽ ἂν ὑπέκφυγε κῆρα κακὴν μέλανος θανάτοιο.
ἀλλ᾽ αἰεί τε Διὸς κρείσσων νόος ἠέ περ ἀνδρῶν·
ὅς τε καὶ ἄλκιμον ἄνδρα φοβεῖ καὶ ἀφείλετο νίκην
ῥηϊδίως, ὅτε δ᾽ αὐτὸς ἐποτρύνῃσι μάχεσθαι·
ὅς οἱ καὶ τότε θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἀνῆκεν.
    Ἔνθα τίνα πρῶτον τίνα δ᾽ ὕστατον ἐξενάριξας
Πατρόκλεις, ὅτε δή σε θεοὶ θάνατον δὲ κάλεσσαν;
Ἄδρηστον μὲν πρῶτα καὶ Αὐτόνοον καὶ Ἔχεκλον
καὶ Πέριμον Μεγάδην καὶ Ἐπίστορα καὶ Μελάνιππον,
αὐτὰρ ἔπειτ᾽ Ἔλασον καὶ Μούλιον ἠδὲ Πυλάρτην·
τοὺς ἕλεν· οἱ δ᾽ ἄλλοι φύγαδε μνώοντο ἕκαστος.
    Ἔνθά κεν ὑψίπυλον Τροίην ἕλον υἷες Ἀχαιῶν
Πατρόκλου ὑπὸ χερσί, περὶ πρὸ γὰρ ἔγχεϊ θῦεν,
εἰ μὴ Ἀπόλλων Φοῖβος ἐϋδμήτου ἐπὶ πύργου
ἔστη τῷ ὀλοὰ φρονέων, Τρώεσσι δ᾽ ἀρήγων.
τρὶς μὲν ἐπ᾽ ἀγκῶνος βῆ τείχεος ὑψηλοῖο
Πάτροκλος, τρὶς δ᾽ αὐτὸν ἀπεστυφέλιξεν Ἀπόλλων
χείρεσσ᾽ ἀθανάτῃσι φαεινὴν ἀσπίδα νύσσων.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ τὸ τέταρτον ἐπέσσυτο δαίμονι ἶσος,
δεινὰ δ᾽ ὁμοκλήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
χάζεο διογενὲς Πατρόκλεες· οὔ νύ τοι αἶσα
σῷ ὑπὸ δουρὶ πόλιν πέρθαι Τρώων ἀγερώχων,
οὐδ᾽ ὑπ᾽ Ἀχιλλῆος, ὅς περ σέο πολλὸν ἀμείνων.
    Ὣς φάτο, Πάτροκλος δ᾽ ἀνεχάζετο πολλὸν ὀπίσσω

Pleacă din Ida, din plai, spre valma cea cruntă și-ndată
Leșul îl ia de pe câmp din toiul zvârlitelor arme
Și mai departe ducându-l, îl spală-n Scamandru și-l unge
Bine cu balsam zeiesc și în haine zeiești îl îmbracă
Și dup-aceea-l trimite cu însoțitorii cei repezi,
Gemenii frați, care sunt Somnul și Moartea, iar ei se grăbiră
Trupul să ducă în Licia, țara cea lată și grasă.
    Caii din gură zorind și pe Automedonte, Patroclu
Tot alunga pe Troieni și pe Licieni, parcă fuse
Bietul orbit. Dacă el păzea cu sfințenie sfatul
Dat de Ahile, scăpa negreșit de noptatica moarte,
Biruie însă pe-a omului pururea voia lui Zeus,
Care silește la fugă și pe un viteaz și-l despoaie
Lesne de slavă, măcar că el însuși la arme-l împinge;
Astfel acuma tot el în foc pe Patroclu-l împinse.
    Oare pe cine întâi și pe cine la urmă răpus-ai,
Menețiene, când zeii au vrut să te ducă spre moarte?
Pe Autonoos întâi, pe Adrastos, pe unul Eheclos
Și pe Perimos Megad, pe Epistor și pe Melanipos
Iar mai apoi pe Pilart, pe Muliu și chiar pe Elasos
El îi lăți la pământ; ceilalți o tuliră de-a fuga.
    Troia cu-naltele-i porți erau s-o cuprindă Danaii
Duși de Patroclu fiind în lupta-i turbată cu lancea
Dacă de sus, de pe zid, de pe turnul temeinic Apolon
Nu-i ocrotea pe Troieni și nu-l prigonea pe Patroclu.
    Menețianul atunci de trei ori se saltă spre colțul
Zidului-nalt, ci în lături îl dete de trei ori Apolon,
Luciul scut nemerindu-i cu mânile-i nemuritoare.
Însă de-a patra, când el spre zid ca un zeu se răpede,
Strașnic Apolo îl mustră și-așa-l amenință zicându-i:
„Feri, o Patrocle, tu viță din Zeus; nici ție cu lancea
Nu ți-a fost dat ca să spulberi orașul Troienilor aprigi,
Nici lui Ahile, măcar că te-ntrece pe tine-n putere.”
    Asta grăi, iar Patroclu de teamă se trase încolo

μῆνιν ἀλευάμενος ἑκατηβόλου Ἀπόλλωνος.
Ἕκτωρ δ᾽ ἐν Σκαιῇσι πύλῃς ἔχε μώνυχας ἵππους·
δίζε γὰρ ἠὲ μάχοιτο κατὰ κλόνον αὖτις ἐλάσσας,
ἦ λαοὺς ἐς τεῖχος ὁμοκλήσειεν ἀλῆναι.
ταῦτ᾽ ἄρα οἱ φρονέοντι παρίστατο Φοῖβος Ἀπόλλων
ἀνέρι εἰσάμενος αἰζηῷ τε κρατερῷ τε
Ἀσίῳ, ὃς μήτρως ἦν Ἕκτορος ἱπποδάμοιο
αὐτοκασίγνητος Ἑκάβης, υἱὸς δὲ Δύμαντος,
ὃς Φρυγίῃ ναίεσκε ῥοῇς ἔπι Σαγγαρίοιο·
τῷ μιν ἐεισάμενος προσέφη Διὸς υἱὸς Ἀπόλλων·
Ἕκτορ τίπτε μάχης ἀποπαύεαι; οὐδέ τί σε χρή.
αἴθ᾽ ὅσον ἥσσων εἰμί, τόσον σέο φέρτερος εἴην·
τώ κε τάχα στυγερῶς πολέμου ἀπερωήσειας.
ἀλλ᾽ ἄγε Πατρόκλῳ ἔφεπε κρατερώνυχας ἵππους,
αἴ κέν πώς μιν ἕλῃς, δώῃ δέ τοι εὖχος Ἀπόλλων.
Ὣς εἰπὼν ὁ μὲν αὖτις ἔβη θεὸς ἂμ πόνον ἀνδρῶν,
Κεβριόνῃ δ᾽ ἐκέλευσε δαΐφρονι φαίδιμος Ἕκτωρ
ἵππους ἐς πόλεμον πεπληγέμεν. αὐτὰρ Ἀπόλλων
δύσεθ᾽ ὅμιλον ἰών, ἐν δὲ κλόνον Ἀργείοισιν
ἧκε κακόν, Τρωσὶν δὲ καὶ Ἕκτορι κῦδος ὄπαζεν.
Ἕκτωρ δ᾽ ἄλλους μὲν Δαναοὺς ἔα οὐδ᾽ ἐνάριζεν·
αὐτὰρ ὁ Πατρόκλῳ ἔφεπε κρατερώνυχας ἵππους.
Πάτροκλος δ᾽ ἑτέρωθεν ἀφ᾽ ἵππων ἆλτο χαμᾶζε
σκαιῇ ἔγχος ἔχων· ἑτέρηφι δὲ λάζετο πέτρον
μάρμαρον ὀκριόεντα τόν οἱ περὶ χεὶρ ἐκάλυψεν,
ἧκε δ᾽ ἐρεισάμενος, οὐδὲ δὴν χάζετο φωτός,
οὐδ᾽ ἁλίωσε βέλος, βάλε δ᾽ Ἕκτορος ἡνιοχῆα
Κεβριόνην νόθον υἱὸν ἀγακλῆος Πριάμοιο
ἵππων ἡνί᾽ ἔχοντα μετώπιον ὀξέϊ λᾶϊ.
ἀμφοτέρας δ᾽ ὀφρῦς σύνελεν λίθος, οὐδέ οἱ ἔσχεν
ὀστέον, ὀφθαλμοὶ δὲ χαμαὶ πέσον ἐν κονίῃσιν
αὐτοῦ πρόσθε ποδῶν· ὁ δ᾽ ἄρ᾽ ἀρνευτῆρι ἐοικὼς
κάππεσ᾽ ἀπ᾽ εὐεργέος δίφρου, λίπε δ᾽ ὀστέα θυμός.
τὸν δ᾽ ἐπικερτομέων προσέφης Πατρόκλεες ἱππεῦ·

Și se feri de mânia țintașului Febos Apolon.
Hector la Poarta Scheiană-și opri telegarii din fugă
Și se-ndoi: să mai intre în clocot din nou să se bată
Ori să dea glas și s-adune oștirea sub zid? Și cum dânsul
Stă cumpănindu-se acolo, grăbit i s-apropie zeul
Febos Apolon, la chip ca un tânăr în floare, voinicul
Unchi al lui Hector și fratele mamei lui Hector, anume
Asiu, feciorul lui Dimas, acel cu sălașul departe,
Tocmai în Frigia, lângă Sangariu, pe maluri. Cu dânsul
Una-n făptură fiind, vorbit-a născutul din Zeus:
„Hector, de ce te-ai lăsat? Dar nu se cuvine din parte-ți.
Hei, de-aș fi eu mai viteaz pe cât tu ești mai tare ca mine!
Greu ai fi ispășit-o retragerea ta din bătaie.
Nu pregeta, ci cu caii tu ia-o întins la Patroclu,
Poate la urmă să-l bați și Apolon să-ți dea biruință."
Asta zicându-i aleargă din nou la opintul oștirii.
Lui Chebrione-i dă zor călitul și falnicul Hector,
Caii să biciuie spre bătălie. Dar cum în duiumul
Oștilor merse Apolon, făcu tulburare cumplită
Printre Argii, înlesnind biruitul oștirii troiene.
Hector lăsa pe ceilalți și nu omora pe nici unul,
Doar spre Patroclu mâna telegarii cei tari de copită.
Ci din cotigă deodată sări el la Hector, în stânga
Suliț-având, și cu dreapta de jos luând repede o piatră
Mare, sticloasă, muchiată, și după ce bine o cuprinse
Și-o-nțepeni, i-a dat drumul. Ea merse deodată la țintă
Și nemeri pe bărbat, pocni pe-al lui Hector tovarăș,
Pe Chebrione, copilul din flori al lui Priam, în clipa
Unde-și mâna telegarii: în frunte-l izbi bolovanul
Aspru muchiat, amândouă sprâncenele-i rupse; nici osul
Nu mai ținu la izbit, și-n pulbere ochii-i picară
Jos la picioarele lui. Ca un cufundător Chebrione
Cade din carul frumos, iar vlaga-i se scurse din oase.
Batjocorindu-l atunci, ai zis, călărețe Patrocle:

ὢ πόποι ἦ μάλ᾽ ἐλαφρὸς ἀνήρ, ὡς ῥεῖα κυβιστᾷ.
εἰ δή που καὶ πόντῳ ἐν ἰχθυόεντι γένοιτο,
πολλοὺς ἂν κορέσειεν ἀνὴρ ὅδε τήθεα διφῶν
νηὸς ἀποθρῴσκων, εἰ καὶ δυσπέμφελος εἴη,
ὡς νῦν ἐν πεδίῳ ἐξ ἵππων ῥεῖα κυβιστᾷ.
ἦ ῥα καὶ ἐν Τρώεσσι κυβιστητῆρες ἔασιν.
  Ὣς εἰπὼν ἐπὶ Κεβριόνῃ ἥρωϊ βεβήκει
οἶμα λέοντος ἔχων, ὅς τε σταθμοὺς κεραΐζων
ἔβλητο πρὸς στῆθος, ἑή τέ μιν ὤλεσεν ἀλκή·
ὣς ἐπὶ Κεβριόνῃ Πατρόκλεες ἆλσο μεμαώς.
Ἕκτωρ δ᾽ αὖθ᾽ ἑτέρωθεν ἀφ᾽ ἵππων ἆλτο χαμᾶζε.
τὼ περὶ Κεβριόναο λέονθ᾽ ὣς δηρινθήτην,
ὥ τ᾽ ὄρεος κορυφῇσι περὶ κταμένης ἐλάφοιο
ἄμφω πεινάοντε μέγα φρονέοντε μάχεσθον·
ὣς περὶ Κεβριόναο δύω μήστωρες ἀϋτῆς
Πάτροκλός τε Μενοιτιάδης καὶ φαίδιμος Ἕκτωρ
ἵεντ᾽ ἀλλήλων ταμέειν χρόα νηλέϊ χαλκῷ.
Ἕκτωρ μὲν κεφαλῆφιν ἐπεὶ λάβεν οὐχὶ μεθίει·
Πάτροκλος δ᾽ ἑτέρωθεν ἔχεν ποδός· οἳ δὲ δὴ ἄλλοι
Τρῶες καὶ Δαναοὶ σύναγον κρατερὴν ὑσμίνην.
  Ὡς δ᾽ Εὖρός τε Νότος τ᾽ ἐριδαίνετον ἀλλήλοιιν
οὔρεος ἐν βήσσῃς βαθέην πελεμιζέμεν ὕλην
φηγόν τε μελίην τε τανύφλοιόν τε κράνειαν,
αἵ τε πρὸς ἀλλήλας ἔβαλον τανυήκεας ὄζους
ἠχῇ θεσπεσίῃ, πάταγος δέ τε ἀγνυμενάων,
ὣς Τρῶες καὶ Ἀχαιοὶ ἐπ᾽ ἀλλήλοισι θορόντες
δῄουν, οὐδ᾽ ἕτεροι μνώοντ᾽ ὀλοοῖο φόβοιο.
πολλὰ δὲ Κεβριόνην ἀμφ᾽ ὀξέα δοῦρα πεπήγει
ἰοί τε πτερόεντες ἀπὸ νευρῆφι θορόντες,
πολλὰ δὲ χερμάδια μεγάλ᾽ ἀσπίδας ἐστυφέλιξαν
μαρναμένων ἀμφ᾽ αὐτόν· ὃ δ᾽ ἐν στροφάλιγγι κονίης
κεῖτο μέγας μεγαλωστί, λελασμένος ἱπποσυνάων.
  Ὄφρα μὲν Ἠέλιος μέσον οὐρανὸν ἀμφιβεβήκει,
τόφρα μάλ᾽ ἀμφοτέρων βέλε᾽ ἥπτετο, πῖπτε δὲ λαός·

  „Vai, ce om sprinten, ce lesne se dă peste cap! Dacă dânsul
Într-adevăr ar fi fost pe marea cea plină de pește,
Cum s-ar fi dat din corabie afund umblând după stridii,
Chiar pe furtună, și-ar fi săturat o mulțime de oameni!
Doar se dă tumba cu-așa-ndemânare din car pe câmpie.
Uite că și la Troieni sunt cufundători de cei meșteri."
  Astfel Patroclu grăind, spre osteanul căzut se repede
Tocmai ca leul în salt, când el pustiind vreun staul
Cade cu sulița-n pieptu-i înfiptă și-l pierde curajul;
Grabnic așa după mort năvălit-ai și tu, o Patrocle.
Sare din caru-i și Hector, și iată-l aproape. În jurul
Lui Chebrione amândoi se iau la bătaie ca leii
Care, de foame lihniți, se încaieră hulpavi în jurul
Cerbului pradă căzut undeva pe vreo culme de munte;
Astfel alături de leș amândoi cei mai meșteri în luptă,
Menețianul Patroclu și falnicul fiu al lui Priam,
Gem ahtiați să se zvânte cu arma cea crudă de-aramă.
Hector îl prinde de țeastă, îl strânge și nu-l mai destrună,
Dar și celalt îl înșfacă de jos la picior. Și pe-alături
Sângeră-n harță nebună Troienii ceilalți și Aheii.
  Cum pe o vale la munte, când stau de se-ncaieră două
Vânturi, munteanul și-austrul, de zguduie greu din adâncuri
Codrul de fagi și de frasini și cornii cu netedă coajă,
Lungile ramuri se bat. Și auzi cum în codru răsună
Freamătul îngrozitor și trosnetul crengilor frânte;
Astfel Aheii atunci și Troienii, busnind laolaltă,
Se potopeau, și nici una din tabere nu se da-n lături.
Cine să numere lăncile care se-nfipseră-n trupul
Lui Chebrione, săgețile care zburară din coarde,
Câte pietroaie și stane pocnite în pavăza celor
Care-mprejuru-i luptau! Dar, cât era dânsul de mare,
Sta în vârtejul de colb; uitase de tot hățuitul.
Până ce soarele-n cruce de-o parte și alta s-ajungă,
Vajnic plouau lovituri și mulți mai picau din grămadă.

ἦμος δ᾽ Ἠέλιος μετενίσετο βουλυτὸν δέ,
καὶ τότε δή ῥ᾽ ὑπὲρ αἶσαν Ἀχαιοὶ φέρτεροι ἦσαν.
ἐκ μὲν Κεβριόνην βελέων ἥρωα ἔρυσσαν
Τρώων ἐξ ἐνοπῆς, καὶ ἀπ᾽ ὤμων τεύχε᾽ ἕλοντο,
Πάτροκλος δὲ Τρωσὶ κακὰ φρονέων ἐνόρουσε.
τρὶς μὲν ἔπειτ᾽ ἐπόρουσε θοῷ ἀτάλαντος Ἄρηϊ
σμερδαλέα ἰάχων, τρὶς δ᾽ ἐννέα φῶτας ἔπεφνεν.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ τὸ τέταρτον ἐπέσσυτο δαίμονι ἶσος,
ἔνθ᾽ ἄρα τοι Πάτροκλε φάνη βιότοιο τελευτή·
ἤντετο γάρ τοι Φοῖβος ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ
δεινός· ὃ μὲν τὸν ἰόντα κατὰ κλόνον οὐκ ἐνόησεν,
ἠέρι γὰρ πολλῇ κεκαλυμμένος ἀντεβόλησε·
στῆ δ᾽ ὄπιθεν, πλῆξεν δὲ μετάφρενον εὐρέε τ᾽ ὤμω
χειρὶ καταπρηνεῖ, στρεφεδίνηθεν δέ οἱ ὄσσε.
τοῦ δ᾽ ἀπὸ μὲν κρατὸς κυνέην βάλε Φοῖβος Ἀπόλλων·
ἣ δὲ κυλινδομένη καναχὴν ἔχε ποσσὶν ὑφ᾽ ἵππων
αὐλῶπις τρυφάλεια, μιάνθησαν δὲ ἔθειραι
αἵματι καὶ κονίῃσι· πάρος γε μὲν οὐ θέμις ἦεν
ἱππόκομον πήληκα μιαίνεσθαι κονίῃσιν,
ἀλλ᾽ ἀνδρὸς θείοιο κάρη χαρίεν τε μέτωπον
ῥύετ᾽ Ἀχιλλῆος· τότε δὲ Ζεὺς Ἕκτορι δῶκεν
ᾗ κεφαλῇ φορέειν, σχεδόθεν δέ οἱ ἦεν ὄλεθρος.
πᾶν δέ οἱ ἐν χείρεσσιν ἄγη δολιχόσκιον ἔγχος
βριθὺ μέγα στιβαρὸν κεκορυθμένον· αὐτὰρ ἀπ᾽ ὤμων
ἀσπὶς σὺν τελαμῶνι χαμαὶ πέσε τερμιόεσσα.
λῦσε δέ οἱ θώρηκα ἄναξ Διὸς υἱὸς Ἀπόλλων.
τὸν δ᾽ ἄτη φρένας εἷλε, λύθεν δ᾽ ὑπὸ φαίδιμα γυῖα,
στῆ δὲ ταφών· ὄπιθεν δὲ μετάφρενον ὀξέϊ δουρὶ
ὤμων μεσσηγὺς σχεδόθεν βάλε Δάρδανος ἀνὴρ
Πανθοΐδης Εὔφορβος, ὃς ἡλικίην ἐκέκαστο
ἔγχεΐ θ᾽ ἱπποσύνῃ τε πόδεσσί τε καρπαλίμοισι·
καὶ γὰρ δὴ τότε φῶτας ἐείκοσι βῆσεν ἀφ᾽ ἵππων
πρῶτ᾽ ἐλθὼν σὺν ὄχεσφι διδασκόμενος πολέμοιο·
ὅς τοι πρῶτος ἐφῆκε βέλος Πατρόκλεες ἱππεῦ

Dar la chindie spre amurg, când boii la plug se dejugă,
Biruitori s-arătară Danaii-n pofida menirii,
Pe Chebrione-l răpiră din mijlocul înghesuielii
Oastei troiene, din toi, și pe loc îl goliră de arme.
Moarte țintind la dușmani se învultură iarăși Patroclu,
Aprig s-avântă de trei ori ca Ares de iute, c-un chiot
Înfricoșat, și de trei ori doboară bărbați câte nouă.
Însă de-a patra, când el se saltă-n putere ca zeii,
Iată că-n față atunci al vieții hotar i s-arată,
Zeul Apolon îi iese-nainte năprasnic în focul
Înviforării, dar nu-i simte umbletul dânsul în valmă,
Zeul fiind tăinuit sub negură deasă. La spate
Stă după el și-ntre umere late-l pălește cu palma;
Menețianul la el se înhoalbă privirea rotindu-și
Coiful i-apucă și-l leapădă zeul din capu-i pe țărnă,
Printre copite sub car se rostogolește cu zornet
Mândra-i podoabă crestată și acolo de colb și de sânge
Coamele-i fură mânjite. Nicicând nu iertaseră zeii
Chivăra asta cu tuiuri să fie-ntinată; ea pururi
Capul și fruntea cea dalb-a viteazului falnic Ahile
Acoperise; dar Zeus o dăruie astăzi lui Hector
Ca să o poarte de-acum, și așa-i fu grăbită pieirea.
Sfarmă-se-n mâinile Menețianului sulița lungă,
Mare, puternică, grea, ferecată și în pulbere-i cade
Scutul lui bine tivit cu curele cu tot de la umăr;
Platoșa-n urmă-i desprinde născutul lui Zeus, Apolon,
Cumpătu-și pierde viteazul, în piept se descoardă, se moaie
Și se oprește amețit, și atunci de la spate, de-aproape,
Lancea-i înfige-n spinare un tânăr dardan, al lui Pantus
Fiu Euforb, care n-avea potrivă pe-atunci la răpezul
Suliței și la mânatul sirepilor și-n repejune.
El douăzeci de bărbați de pe car doborâse-ntr-o vreme,
Când la deprinderea luptei întâi luă parte cu carul.
El te răzbi mai întâi, călărețe Patrocle, pe tine,

οὐδὲ δάμασσ᾿· ὃ μὲν αὖτις ἀνέδραμε, μίκτο δ᾿ ὁμίλῳ,
ἐκ χροὸς ἁρπάξας δόρυ μείλινον, οὐδ᾿ ὑπέμεινε
Πάτροκλον γυμνόν περ ἐόντ᾿ ἐν δηϊοτῆτι.
Πάτροκλος δὲ θεοῦ πληγῇ καὶ δουρὶ δαμασθεὶς
ἂψ ἑτάρων εἰς ἔθνος ἐχάζετο κῆρ᾿ ἀλεείνων.
Ἕκτωρ δ᾿ ὡς εἶδεν Πατροκλῆα μεγάθυμον
ἂψ ἀναχαζόμενον βεβλημένον ὀξέϊ χαλκῷ,
ἀγχίμολόν ῥά οἱ ἦλθε κατὰ στίχας, οὖτα δὲ δουρὶ
νείατον ἐς κενεῶνα, διὰ πρὸ δὲ χαλκὸν ἔλασσε·
δούπησεν δὲ πεσών, μέγα δ᾿ ἤκαχε λαὸν Ἀχαιῶν·
ὡς δ᾿ ὅτε σῦν ἀκάμαντα λέων ἐβιήσατο χάρμῃ,
ὥ τ᾿ ὄρεος κορυφῇσι μέγα φρονέοντε μάχεσθον
πίδακος ἀμφ᾿ ὀλίγης· ἐθέλουσι δὲ πιέμεν ἄμφω·
πολλὰ δέ τ᾿ ἀσθμαίνοντα λέων ἐδάμασσε βίηφιν·
ὣς πολέας πεφνόντα Μενοιτίου ἄλκιμον υἱὸν
Ἕκτωρ Πριαμίδης σχεδὸν ἔγχεϊ θυμὸν ἀπηύρα,
καί οἱ ἐπευχόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Πάτροκλ᾿ ἦ που ἔφησθα πόλιν κεραϊξέμεν ἁμήν,
Τρωϊάδας δὲ γυναῖκας ἐλεύθερον ἦμαρ ἀπούρας
ἄξειν ἐν νήεσσι φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν
νήπιε· τάων δὲ πρόσθ᾿ Ἕκτορος ὠκέες ἵπποι
ποσσὶν ὀρωρέχαται πολεμίζειν· ἔγχεϊ δ᾿ αὐτὸς
Τρωσὶ φιλοπτολέμοισι μεταπρέπω, ὅ σφιν ἀμύνω
ἦμαρ ἀναγκαῖον· σὲ δέ τ᾿ ἐνθάδε γῦπες ἔδονται.
ἆ δείλ᾿, οὐδέ τοι ἐσθλὸς ἐὼν χραίσμησεν Ἀχιλλεύς,
ὅς πού τοι μάλα πολλὰ μένων ἐπετέλλετ᾿ ἰόντι·
μή μοι πρὶν ἰέναι Πατρόκλεες ἱπποκέλευθε
νῆας ἔπι γλαφυρὰς πρὶν Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο
αἱματόεντα χιτῶνα περὶ στήθεσσι δαΐξαι.
ὥς πού σε προσέφη, σοὶ δὲ φρένας ἄφρονι πεῖθε.
Τὸν δ᾿ ὀλιγοδρανέων προσέφης Πατρόκλεες ἱππεῦ·
ἤδη νῦν Ἕκτορ μεγάλ᾿ εὔχεο· σοὶ γὰρ ἔδωκε
νίκην Ζεὺς Κρονίδης καὶ Ἀπόλλων, οἵ με δάμασσαν
ῥηιδίως· αὐτοὶ γὰρ ἀπ᾿ ὤμων τεύχε᾿ ἕλοντο.

Nu te zdrobi însă el, ci după ce lancea-i de frasin
Trase-napoi, o dosi în mulțime, că nu era-n stare
Piept lui Patroclu să ție, deși nearmat era dânsul.
Dar zguduit de lovirea ce-i dete Euforb și Apolon,
El o porni înapoi ca să scape de căngile morții.
Hector îndată zărind pe mult-inimosul Patrocle,
Cum se dă-n lături și fuge rănit de arama-ascuțită,
Merge pe-aproape de tot și-i împlântă sub pântece-n vintre
Sulit-adânc, și fiind spintecat cu tăișul de-aramă,
Cade Patroclu bufnind. Și jalea pe-Ahei e cumplită.
Cum în coclauri pe munte un vier neînfrânt și sălbatic
E încolțit de un leu și se-nhaț-amândoi cu dârzie
Pentru răritul izvor, din care vor ei să s-adape,
Până ce leul răstoarnă mistrețul ce grohăie-ntr-una;
Tocmai așa pe viteaz, dup-atâtea isprăvi ce făcuse,
L-a prăbușit la pământ feciorul lui Priam răzbindu-l.
El dup-aceea la dânsul așa cuvânta cu mândrie:
„Tu socoteai că cetatea ne vei pustii, o Patrocle,
Și pe femeile noastre din Troia luate-n robie
Ni le vei duce-n corăbii departe, în țară la tine;
Șui mai erai. Pentru ele doar caii-naintea lui Hector
Tot dau năvală-n război, apoi și eu însumi cu lancea
Printre vitejii Troieni mă înalț să le apăr de ziua
Neagră a pieirii. Dar tu pe aici vei fi pradă la vulturi.
Biete, nu-ți fu de folos, cu toată vârtutea-i, Ahile,
Care, pe loc rămâind, te tot sfătuia la corăbii:
Nu mi te-ntoarce la tabără-aici, o mărite Patrocle,
Nu mi te-ntoarce ’napoi fără numai când cruntului Hector
Haina-i stropită de sânge la piept o să-i zdrențui cu arma.
Asta ți-a spus negreșit, și mintea-ți tehuie crezuse.”
Dar tu abia răsuflând răspuns-ai așa, o Patrocle:
„Hector, fălește-te acuma cât poți. Biruința de astăzi
Zeus ți-a dat-o și-Apolon. Ei singuri ușor îmi scurtară
Zilele, ei de pe umerii mei armătura-mi prădară.

τοιοῦτοι δ᾽ εἴ πέρ μοι ἐείκοσιν ἀντεβόλησαν,
πάντές κ᾽ αὐτόθ᾽ ὄλοντο ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ δαμέντες.
ἀλλά με μοῖρ᾽ ὀλοὴ καὶ Λητοῦς ἔκτανεν υἱός,
ἀνδρῶν δ᾽ Εὔφορβος· σὺ δέ με τρίτος ἐξεναρίζεις.
ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ᾽ ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν·
οὔ θην οὐδ᾽ αὐτὸς δηρὸν βέῃ, ἀλλά τοι ἤδη
ἄγχι παρέστηκεν θάνατος καὶ μοῖρα κραταιὴ
χερσὶ δαμέντ᾽ Ἀχιλῆος ἀμύμονος Αἰακίδαο.
Ὣς ἄρα μιν εἰπόντα τέλος θανάτοιο κάλυψε·
ψυχὴ δ᾽ ἐκ ῥεθέων πταμένη Ἄϊδος δὲ βεβήκει
ὃν πότμον γοόωσα λιποῦσ᾽ ἀνδροτῆτα καὶ ἥβην.
τὸν καὶ τεθνηῶτα προσηύδα φαίδιμος Ἕκτωρ·
Πατρόκλεις τί νύ μοι μαντεύεαι αἰπὺν ὄλεθρον;
τίς δ᾽ οἶδ᾽ εἴ κ᾽ Ἀχιλεὺς Θέτιδος πάϊς ἠϋκόμοιο
φθήῃ ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ τυπεὶς ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσαι;
Ὣς ἄρα φωνήσας δόρυ χάλκεον ἐξ ὠτειλῆς
εἴρυσε λὰξ προσβάς, τὸν δ᾽ ὕπτιον ὦσ᾽ ἀπὸ δουρός.
αὐτίκα δὲ ξὺν δουρὶ μετ᾽ Αὐτομέδοντα βεβήκει
ἀντίθεον θεράποντα ποδώκεος Αἰακίδαο·
ἵετο γὰρ βαλέειν· τὸν δ᾽ ἔκφερον ὠκέες ἵπποι
ἄμβροτοι, οὓς Πηλῆϊ θεοὶ δόσαν ἀγλαὰ δῶρα.

Dacă-nainte-mi ieșeau douăzeci de războinici ca tine,
Ei, de-a mea lance străpunși, aicea pe loc își dau duhul.
Dar mă ucise ursita cea neagră și Febos Apolon
Și-un muritor, Euforb; tu al treilea fuși la lovire.
Iacă, eu una ți-oi spune, și bine înseamnăți-o-n minte:
Nici tu n-o duci îndelung, ci-acuma curând și de tine
Moartea se-apropie, moartea și-a soartei tărie ne-nvinsă,
Căci te va pierde cu armele-i neîntrecutul Ahile.
    Astfel el zise murind. Spre lumea cealaltă-și ia zborul
Sufletu-i din mădulări și se mistuie-n sine bocindu-și
Nenorocirea, pieri doar în floare și-n plină putere.
Dar mai adaugă Hector și mortului astfel răspunde:
„Ce mi-ai menit, o, Patrocle, amară și grabnică moarte?
Ce știi, de n-o fi Ahile feciorul pletoasei zeițe,
Care, cu lancea de mine străpuns, o să piară mai iute!”
Hector acestea rostind, pe mort își îndeasă călcâiul,
Arma din rană-i smucind, și trupul i-l dă peste spate.
El după asta cu lancea-i purcede spre Automedonte,
A lui Ahil vizitiu tot una-n făptură cu zeii;
Vrea să-l doboare, dar el e purtat de fugarii cei sprinteni,
Nemuritori, care fură de zei dăruiți lui Peleus.

ΙΛΙΑΔΟΣ Ρ

Οὐδ᾽ ἔλαθ᾽ Ἀτρέος υἱὸν ἀρηΐφιλον Μενέλαον
Πάτροκλος Τρώεσσι δαμεὶς ἐν δηϊοτῆτι.
βῆ δὲ διὰ προμάχων κεκορυθμένος αἴθοπι χαλκῷ,
ἀμφὶ δ᾽ ἄρ᾽ αὐτῷ βαῖν᾽ ὥς τις περὶ πόρτακι μήτηρ
πρωτοτόκος κινυρὴ οὐ πρὶν εἰδυῖα τόκοιο·
ὣς περὶ Πατρόκλῳ βαῖνε ξανθὸς Μενέλαος.
πρόσθε δέ οἱ δόρυ τ᾽ ἔσχε καὶ ἀσπίδα πάντοσ᾽ ἐΐσην,
τὸν κτάμεναι μεμαὼς ὅς τις τοῦ γ᾽ ἀντίος ἔλθοι.
οὐδ᾽ ἄρα Πάνθου υἱὸς ἐϋμμελίης ἀμέλησε
Πατρόκλοιο πεσόντος ἀμύμονος· ἄγχι δ᾽ ἄρ᾽ αὐτοῦ
ἔστη, καὶ προσέειπεν ἀρηΐφιλον Μενέλαον·
Ἀτρεΐδη Μενέλαε διοτρεφὲς ὄρχαμε λαῶν
χάζεο, λεῖπε δὲ νεκρόν, ἔα δ᾽ ἔναρα βροτόεντα·
οὐ γάρ τις πρότερος Τρώων κλειτῶν τ᾽ ἐπικούρων
Πάτροκλον βάλε δουρὶ κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην·
τώ με ἔα κλέος ἐσθλὸν ἐνὶ Τρώεσσιν ἀρέσθαι,
μή σε βάλω, ἀπὸ δὲ μελιηδέα θυμὸν ἕλωμαι.
Τὸν δὲ μέγ᾽ ὀχθήσας προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
Ζεῦ πάτερ οὐ μὲν καλὸν ὑπέρβιον εὐχετάασθαι.
οὔτ᾽ οὖν παρδάλιος τόσσον μένος οὔτε λέοντος
οὔτε συὸς κάπρου ὀλοόφρονος, οὗ τε μέγιστος
θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι περὶ σθένεϊ βλεμεαίνει,
ὅσσον Πάνθου υἷες ἐϋμμελίαι φρονέουσιν.
οὐδὲ μὲν οὐδὲ βίη Ὑπερήνορος ἱπποδάμοιο
ἧς ἥβης ἀπόνηθ᾽, ὅτε μ᾽ ὤνατο καί μ᾽ ὑπέμεινε
καί μ᾽ ἔφατ᾽ ἐν Δαναοῖσιν ἐλέγχιστον πολεμιστὴν
ἔμμεναι· οὐδέ ἕ φημι πόδεσσί γε οἷσι κιόντα
εὐφρῆναι ἄλοχόν τε φίλην κεδνούς τε τοκῆας.
ὥς θην καὶ σὸν ἐγὼ λύσω μένος εἴ κέ μευ ἄντα
στήῃς· ἀλλά σ᾽ ἔγωγ᾽ ἀναχωρήσαντα κελεύω

Cântul XVII

Află Menelau îndată că-n luptă căzuse Patroclu

Și prin oștirea din față răzbate lucind în aramă
Și-l ia în pază pe mort. Precum și-ocolește vițelul
Muma-i cu jale scâncind, dacă ea-ntâia oară fătase,
Astfel înconjură mortul cu jale bălanul Menelau,
Sulița-asupra-i întinde și pavăza-i cea rotilată,
Gata să culce pe-oricine ar veni să s-atingă de dânsul.
Dar și-al lui Pantus fecior, în suliți chitaci, luă seama
Când a căzut lăudatul Patroclu; stătu el aproape
Și începu pe Menelau așa s-amenințe din gură:
„Tu căpitane din viță mărită, Menelau Atride,
Trage-te, lasă pe mort cu armele ude de sânge.
Nici un troian de ai noștri, nici unul din soții de arme
Nu-l nimerise în toi pe Patroclu-nainte de mine.
Las’ dar ca eu între-ai mei să mă bucur de-această mărire;
Hai, că de nu, te străpung și dusă ți-i dulcea ta viață.”
Gur-auzindu-i, așa se răsti roșcovanul Menelau:
„Doamne, ce rău e când prea se întrece trufindu-se omul!
Nu se mândrește nici pardosul aprig atâta, nici leul,
Nu se mândrește, nici vierul sălbatic, dihania care
Nu-și mai încape în piele de-atâta curaj și vârtute,
Cum se încumetă fiii cu lănci înarmați ai lui Pantus.
Vezi că nici fratele tău, strunitorul de cai Hiperenor,
Nu-și mai trăi tinerețea, când el îndrăzni să mă-nfrunte
Și mă jigni între Ahei și-mi zise că-s cel mai de ocară
Între osteni. Ci îmi pare că nu s-a întors pe picioare
Înveselindu-și acasă cinstiții părinți și nevastă.
Eu îți pun capul și ție la fel, dacă fața-mi te bizui.
De-asta ți-oi da o povață: ia-ți talpa de-aicea mai iute,

ἐς πληθὺν ἰέναι, μηδ᾽ ἀντίος ἵστασ᾽ ἐμεῖο
πρίν τι κακὸν παθέειν· ῥεχθὲν δέ τε νήπιος ἔγνω.
῝Ως φάτο, τὸν δ᾽ οὐ πεῖθεν· ἀμειβόμενος δὲ προσηύδα·
νῦν μὲν δὴ Μενέλαε διοτρεφὲς ἦ μάλα τείσεις
γνωτὸν ἐμὸν τὸν ἔπεφνες, ἐπευχόμενος δ᾽ ἀγορεύεις,
χήρωσας δὲ γυναῖκα μυχῷ θαλάμοιο νέοιο,
ἀρητὸν δὲ τοκεῦσι γόον καὶ πένθος ἔθηκας.
ἦ κέ σφιν δειλοῖσι γόου κατάπαυμα γενοίμην
εἴ κεν ἐγὼ κεφαλήν τε τεὴν καὶ τεύχε᾽ ἐνείκας
Πάνθῳ ἐν χείρεσσι βάλω καὶ Φρόντιδι δίῃ.
ἀλλ᾽ οὐ μὰν ἔτι δηρὸν ἀπείρητος πόνος ἔσται
οὐδ᾽ ἔτ᾽ ἀδήριτος ἤτ᾽ ἀλκῆς ἤτε φόβοιο.
῝Ως εἰπὼν οὔτησε κατ᾽ ἀσπίδα πάντοσ᾽ ἐΐσην·
οὐδ᾽ ἔρρηξεν χαλκός, ἀνεγνάμφθη δέ οἱ αἰχμὴ
ἀσπίδ᾽ ἐνὶ κρατερῇ· ὃ δὲ δεύτερος ὄρνυτο χαλκῷ
᾽Ατρεΐδης Μενέλαος ἐπευξάμενος Διὶ πατρί·
ἂψ δ᾽ ἀναχαζομένοιο κατὰ στομάχοιο θέμεθλα
νύξ᾽, ἐπὶ δ᾽ αὐτὸς ἔρεισε βαρείῃ χειρὶ πιθήσας·
ἀντικρὺ δ᾽ ἁπαλοῖο δι᾽ αὐχένος ἤλυθ᾽ ἀκωκή,
δούπησεν δὲ πεσών, ἀράβησε δὲ τεύχε᾽ ἐπ᾽ αὐτῷ.
αἵματί οἱ δεύοντο κόμαι Χαρίτεσσιν ὁμοῖαι
πλοχμοί θ᾽, οἳ χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ ἐσφήκωντο.
οἷον δὲ τρέφει ἔρνος ἀνὴρ ἐριθηλὲς ἐλαίης
χώρῳ ἐν οἰοπόλῳ, ὅθ᾽ ἅλις ἀναβέβροχεν ὕδωρ,
καλὸν τηλεθάον· τὸ δέ τε πνοιαὶ δονέουσι
παντοίων ἀνέμων, καί τε βρύει ἄνθεϊ λευκῷ·
ἐλθὼν δ᾽ ἐξαπίνης ἄνεμος σὺν λαίλαπι πολλῇ
βόθρου τ᾽ ἐξέστρεψε καὶ ἐξετάνυσσ᾽ ἐπὶ γαίῃ·
τοῖον Πάνθου υἱὸν ἐϋμμελίην Εὔφορβον
᾽Ατρεΐδης Μενέλαος ἐπεὶ κτάνε τεύχε᾽ ἐσύλα.
῾Ως δ᾽ ὅτε τίς τε λέων ὀρεσίτροφος ἀλκὶ πεποιθὼς
βοσκομένης ἀγέλης βοῦν ἁρπάσῃ ἥ τις ἀρίστη·
τῆς δ᾽ ἐξ αὐχέν᾽ ἔαξε λαβὼν κρατεροῖσιν ὀδοῦσι
πρῶτον, ἔπειτα δέ θ᾽ αἷμα καὶ ἔγκατα πάντα λαφύσσει

Cară-te acolo-n duium și nu adăsta pân' te-ajunge
Pacostea. Fii mai cu cap, cu pățanii se-nvață doar prostul."
Nu vru să știe de vorbă și astfel Euforb îi răspunse:
„Hei, tu, mărite Menelau, plăti-vei chiar astăzi omorul
Fratelui meu Hiperenor, de care vorbești cu mândrie;
I-ai văduvit în cămara cea nouă de mire femeia
Și-ai cufundat pe părinți în obidă și-n jale nespusă.
Pentru sărmanii de ei ușurarea le-ar fi numai una,
Dacă eu armele tale și capul luându-le acasă
Da-le-voi tatălui meu, lui Pantus și mamei Frontida.
Nu mai e însă de stat, ci-i aici între noi pe-ncercate
Și pe luptat ca să știm cine biruie, cine o dosește."
Asta grăi, și în scutul rotat îl chiti, însă arma
Nu răzbătu nicidecum, că boldul a dat de tăria
Scutului și s-a strâmbat. Se întinde cu lancea la rându-i
Cel din Atreus născut cu un Doamne-ajută spre dânsul.
Când se dă-n lături Euforb, el plin de încredere-n mâna-i
Țapănă, bine proptindu-se, din răsputeri îl împunge
Sub beregată, de trece prin frageda-i ceafă țuguiul.
Cade cu bufnet Euforb și zuruie-arama pe dânsul;
Sângele-i udă tot părul și pletele-i cârlionțate,
Parcă-mpletite de Grații și prinse-n argint și în aur.
Ca o mlădiță de verde măslin, care-i bine-ngrijită
Singură-n loc osebit, unde șuieră ape destule,
Și legănată de line-adieri de tot felul se-nalță,
Mândră, ticsită-n podoaba ei verde și-n florile-i albe;
Dar de năprasnă venind cu vifor cumplit vijelia
Din rădăcină o smulge pe loc și o culcă pe glie;
Tocmai așa pe dibaciul în lănci Euforb, pe-al lui Pantus
Fiu, îl doboară Menelau și stă să-l despoaie de arme.
Cum, încrezut în putere, un leu care crește pe plaiuri,
De la pășune din turmă răpește pe cea mai aleasă
Juncă-apucând-o cu colții tăioși el apoi o sugrumă
Și, spârcuind-o, înfulic-a ei măruntaie și sânge,

δῃῶν· ἀμφὶ δὲ τόν γε κύνες τ᾽ ἄνδρές τε νομῆες
πολλὰ μάλ᾽ ἰύζουσιν ἀπόπροθεν οὐδ᾽ ἐθέλουσιν
ἀντίον ἐλθέμεναι· μάλα γὰρ χλωρὸν δέος αἱρεῖ·
ὣς τῶν οὔ τινι θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἐτόλμα
ἀντίον ἐλθέμεναι Μενελάου κυδαλίμοιο.
ἔνθά κε ῥεῖα φέροι κλυτὰ τεύχεα Πανθοΐδαο
Ἀτρεΐδης, εἰ μή οἱ ἀγάσσατο Φοῖβος Ἀπόλλων,
ὅς ῥά οἱ Ἕκτορ᾽ ἐπῶρσε θοῷ ἀτάλαντον Ἄρηϊ
ἀνέρι εἰσάμενος Κικόνων ἡγήτορι Μέντῃ·
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἕκτορ νῦν σὺ μὲν ὧδε θέεις ἀκίχητα διώκων
ἵππους Αἰακίδαο δαΐφρονος· οἳ δ᾽ ἀλεγεινοὶ
ἀνδράσι γε θνητοῖσι δαμήμεναι ἠδ᾽ ὀχέεσθαι
ἄλλῳ γ᾽ ἢ Ἀχιλῆϊ, τὸν ἀθανάτη τέκε μήτηρ.
τόφρα δέ τοι Μενέλαος ἀρήϊος Ἀτρέος υἱὸς
Πατρόκλῳ περιβὰς Τρώων τὸν ἄριστον ἔπεφνε
Πανθοΐδην Εὔφορβον, ἔπαυσε δὲ θούριδος ἀλκῆς.
  Ὣς εἰπὼν ὃ μὲν αὖτις ἔβη θεὸς ἂμ πόνον ἀνδρῶν,
Ἕκτορα δ᾽ αἰνὸν ἄχος πύκασε φρένας ἀμφὶ μελαίνας·
πάπτηνεν δ᾽ ἄρ᾽ ἔπειτα κατὰ στίχας, αὐτίκα δ᾽ ἔγνω
τὸν μὲν ἀπαινύμενον κλυτὰ τεύχεα, τὸν δ᾽ ἐπὶ γαίῃ
κείμενον· ἔρρει δ᾽ αἷμα κατ᾽ οὐταμένην ὠτειλήν.
βῆ δὲ διὰ προμάχων κεκορυθμένος αἴθοπι χαλκῷ
ὀξέα κεκλήγων φλογὶ εἴκελος Ἡφαίστοιο
ἀσβέστῳ· οὐδ᾽ υἱὸν λάθεν Ἀτρέος ὀξὺ βοήσας·
ὀχθήσας δ᾽ ἄρα εἶπε πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν·
ὤ μοι ἐγὼν εἰ μέν κε λίπω κάτα τεύχεα καλὰ
Πάτροκλόν θ᾽, ὃς κεῖται ἐμῆς ἕνεκ᾽ ἐνθάδε τιμῆς,
μή τίς μοι Δαναῶν νεμεσήσεται ὅς κεν ἴδηται.
εἰ δέ κεν Ἕκτορι μοῦνος ἐὼν καὶ Τρωσὶ μάχωμαι
αἰδεσθείς, μή πώς με περιστήωσ᾽ ἕνα πολλοί·
Τρῶας δ᾽ ἐνθάδε πάντας ἄγει κορυθαίολος Ἕκτωρ.
ἀλλὰ τί ἤ μοι ταῦτα φίλος διελέξατο θυμός;
ὁππότ᾽ ἀνὴρ ἐθέλῃ πρὸς δαίμονα φωτὶ μάχεσθαι

Latră în juru-i dulăii și chiuie, țipă haidăii
Și-l tot huiesc de departe mereu, ci să-ntâmpine fiara
Nu mai cutează niciunul, căci galbenă teamă-i cuprinde;
Tocmai așa de la dânșii acum nu se bizuie nimeni
Zdravăn să stea în ponciș cu slăvitul Menelas Atride.
Și-ar fi luat fără trudă viteazul podoaba de arme
A lui Euforb, dacă nu-l pizmuia luminatul Apolon,
Care pe Hector a-mpins să tabere asupra-i ca Ares.
Zeul, la chip fiind una cu domnul Ciconilor Mentes,
Vine la el și începe cu astfel de vorbe ce zboară:
„Hector, alergi și dai goană-n zadar după carul și caii
Lui Eacid ortomanul, căci foarte-anevoie pe dânșii
Un muritor va putea să-i înstrune-ori din chelnă să-i mâne
Altul afară de-Ahile, născutul de-o nemuritoare.
Iată, când vremea tu pierzi, Menelau, păzind pe Patroclu
Ne-a omorât pe voinicul de frunte din oștile tale,
Pe Euforb al lui Pantus, și storsu-i-a vlaga tăriei."
  Asta zicându-i, se duce din nou unde-i zorul oștirii.
Vestea pe Hector amarnic îl doare, se-ntunecă-n suflet,
Cată prin șiruri și iute zărește pe-Atrid cum ridică
Armele lui Euforb, care zace lungit pe țărână,
Negru de sângele-i curs șiroaie din rana-i deschisă.
Deci se repede-nainte 'narmat în strălucie-aramă
Iute ca flacăra nepotolitului foc, și dă strigăt
Răsunător. Cum glasul i-aude și-l simte Menelau,
Geme de ciudă pe el și cugetă-n sinea-i bărbată:
  „Vai mie, dacă eu las frumusețea de arme și trupul
Soțului care-a căzut pe aici spre a mea răzbunare;
Au să mă vadă Danaii și ciudă pe mine-au să prindă.
Iar dacă eu de rușine mă bat cu Troienii, cu Hector,
Singur aicea fiind, eu pot fi cotropit de mulțime;
Uite că Hector încoace-și îndreaptă tot greul oștirii.
Însă de ce mă mai judec cu mine și cuget acest-fel?
Dac-ai un zeu împotrivă, când vrei să te-ncaeri cu altul

ὅν κε θεὸς τιμᾷ, τάχα οἱ μέγα πῆμα κυλίσθη.
τώ μ᾽ οὔ τις Δαναῶν νεμεσήσεται ὅς κεν ἴδηται
Ἕκτορι χωρήσαντ᾽, ἐπεὶ ἐκ θεόφιν πολεμίζει.
εἰ δέ που Αἴαντός γε βοὴν ἀγαθοῖο πυθοίμην,
ἄμφω κ᾽ αὖτις ἰόντες ἐπιμνησαίμεθα χάρμης
καὶ πρὸς δαίμονά περ, εἴ πως ἐρυσαίμεθα νεκρὸν
Πηλεΐδῃ Ἀχιλῆϊ· κακῶν δέ κε φέρτατον εἴη.
  Εἷος ὁ ταῦθ᾽ ὅρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν
τόφρα δ᾽ ἐπὶ Τρώων στίχες ἤλυθον· ἦρχε δ᾽ ἄρ᾽ Ἕκτωρ.
αὐτὰρ ὅ γ᾽ ἐξοπίσω ἀνεχάζετο, λεῖπε δὲ νεκρὸν
ἐντροπαλιζόμενος ὥς τε λὶς ἠϋγένειος,
ὅν ῥα κύνες τε καὶ ἄνδρες ἀπὸ σταθμοῖο δίωνται
ἔγχεσι καὶ φωνῇ· τοῦ δ᾽ ἐν φρεσὶν ἄλκιμον ἦτορ
παχνοῦται, ἀέκων δέ τ᾽ ἔβη ἀπὸ μεσσαύλοιο·
ὣς ἀπὸ Πατρόκλοιο κίε ξανθὸς Μενέλαος.
στῆ δὲ μεταστρεφθεὶς ἐπεὶ ἵκετο ἔθνος ἑταίρων
παπταίνων Αἴαντα μέγαν Τελαμώνιον υἱόν.
τὸν δὲ μάλ᾽ αἶψ᾽ ἐνόησε μάχης ἐπ᾽ ἀριστερὰ πάσης
θαρσύνονθ᾽ ἑτάρους καὶ ἐποτρύνοντα μάχεσθαι·
θεσπέσιον γάρ σφιν φόβον ἔμβαλε Φοῖβος Ἀπόλλων·
βῆ δὲ θέειν, εἶθαρ δὲ παριστάμενος ἔπος ηὔδα.
Αἶαν δεῦρο πέπον, περὶ Πατρόκλοιο θανόντος
σπεύσομεν, αἴ κε νέκυν περ Ἀχιλλῆϊ προφέρωμεν
γυμνόν· ἀτὰρ τά γε τεύχε᾽ ἔχει κορυθαίολος Ἕκτωρ.
  Ὣς ἔφατ᾽, Αἴαντι δὲ δαΐφρονι θυμὸν ὄρινε·
βῆ δὲ διὰ προμάχων, ἅμα δὲ ξανθὸς Μενέλαος.
Ἕκτωρ μὲν Πάτροκλον ἐπεὶ κλυτὰ τεύχε᾽ ἀπηύρα,
ἕλχ᾽ ἵν᾽ ἀπ᾽ ὤμοιιν κεφαλὴν τάμοι ὀξέϊ χαλκῷ,
τὸν δὲ νέκυν Τρῳῇσιν ἐρυσσάμενος κυσὶ δοίη.
Αἴας δ᾽ ἐγγύθεν ἦλθε φέρων σάκος ἠΰτε πύργον·
Ἕκτωρ δ᾽ ἂψ ἐς ὅμιλον ἰὼν ἀνεχάζεθ᾽ ἑταίρων,
ἐς δίφρον δ᾽ ἀνόρουσε· δίδου δ᾽ ὅ γε τεύχεα καλὰ
Τρωσὶ φέρειν προτὶ ἄστυ, μέγα κλέος ἔμμεναι αὐτῷ.
Αἴας δ᾽ ἀμφὶ Μενοιτιάδῃ σάκος εὐρὺ καλύψας

Ajutorat de-acel zeu, potopenia-ndată te-ajunge.
Nimenea dară-ntre ai mei nu se supără, dacă mă vede
Dus de-naintea lui Hector: un zeu doar pe el îl ajută.
De–aș auzi măcar glasul lui Aias! M-aș duce la dânsul
Și m-aș întoarce cu el și-amândoi ne-am îmcinge la luptă
Fie-mpotrivă și-un zeu, am smulge dușmanilor mortul
Și lui Ahile l-am duce și jalea i-ar fi mai ușoară."
  Până ce asta să cugete-n sine Menelau, Troienii
Grabnic în cete tot vin, s-apropie-n frunte cu Hector.
El se dă-n lături atunci, pe mort părăsind, și privirea
Tot își rotea înapoi ferindu-se-ntocmai ca leul
Când de la staul zăvozi și păstori îl alungă cu gura
Și cu răpezul de lănci. Cu toată netemerea-i fiara
Tot o sfeclește și de la ocol își ia talpa cu sila;
Tocmai așa de la mort a plecat și Menelau. Ci-ndată,
Cum el sosi în duium, se opri și se-ntoarse cu fața
Și căuta între armii pe Aias Telamonianul.
El îl zări mai încolo, în aripa stâng-a bătăii,
Unde da suflet și zor la tovarășii lui ca să ție
Piept la vânzol, că prea-i îngrozise pe dânșii Apolon.
Deci se răpede la el, s-apropie-ndată și-l cheamă:
  „Repede vino prietene-ncoace, că mort e Patroclu,
Fuga la el să ne batem. Măcar despoiat de l-am duce
Noi lui Ahile, căci toată armătura e-n mâna lui Hector."
  Asta el zise. Și Aias se tulbură cum îl aude,
Iese-naintea oștirii urmat de bălanul Menelau.
Hector acum pe Patroclu de mândrele-i arme golindu-l,
Prinse să-l tragă de jos și capul era să-i răteze,
Trupu-i apoi tăvălind să-l arunce la cânii din Troia.
Aias s-apropie însă cu pavăza-i mare ca turnul;
Hector în caru-i sări și pe loc o zbughi în duiumul
Soților săi, iar podoaba de arme o dete s-o ducă
Oamenii lui în cetate spre marea-i nespusa mărire.
Leșul, în urmă-i lăsat, îl acoperă Aias cu scutul

ἑστήκει ὥς τίς τε λέων περὶ οἷσι τέκεσσιν,
ᾧ ῥά τε νήπι᾽ ἄγοντι συναντήσωνται ἐν ὕλῃ
ἄνδρες ἐπακτῆρες· ὃ δέ τε σθένεϊ βλεμεαίνει,
πᾶν δέ τ᾽ ἐπισκύνιον κάτω ἕλκεται ὄσσε καλύπτων·
ὣς Αἴας περὶ Πατρόκλῳ ἥρωϊ βεβήκει.
Ἀτρεΐδης δ᾽ ἑτέρωθεν ἀρηΐφιλος Μενέλαος
ἑστήκει, μέγα πένθος ἐνὶ στήθεσσιν ἀέξων.
Γλαῦκος δ᾽ Ἱππολόχοιο πάϊς Λυκίων ἀγὸς ἀνδρῶν
Ἕκτορ᾽ ὑπόδρα ἰδὼν χαλεπῷ ἠνίπαπε μύθῳ·
Ἕκτορ εἶδος ἄριστε μάχης ἄρα πολλὸν ἐδεύεο.
ἦ σ᾽ αὔτως κλέος ἐσθλὸν ἔχει φύξηλιν ἐόντα.
φράζεο νῦν ὅππως κε πόλιν καὶ ἄστυ σαώσῃς
οἶος σὺν λαοῖς τοὶ Ἰλίῳ ἐγγεγάασιν·
οὐ γάρ τις Λυκίων γε μαχησόμενος Δαναοῖσιν
εἶσι περὶ πτόλιος, ἐπεὶ οὐκ ἄρα τις χάρις ἦεν
μάρνασθαι δηΐοισιν ἐπ᾽ ἀνδράσι νωλεμὲς αἰεί.
πῶς κε σὺ χείρονα φῶτα σαώσειας μεθ᾽ ὅμιλον
σχέτλι᾽, ἐπεὶ Σαρπηδόν᾽ ἅμα ξεῖνον καὶ ἑταῖρον
κάλλιπες Ἀργείοισιν ἕλωρ καὶ κύρμα γενέσθαι,
ὅς τοι πόλλ᾽ ὄφελος γένετο πτόλεΐ τε καὶ αὐτῷ
ζωὸς ἐών· νῦν δ᾽ οὔ οἱ ἀλαλκέμεναι κύνας ἔτλης.
τὼ νῦν εἴ τις ἐμοὶ Λυκίων ἐπιπείσεται ἀνδρῶν
οἴκαδ᾽ ἴμεν, Τροίῃ δὲ πεφήσεται αἰπὺς ὄλεθρος.
εἰ γὰρ νῦν Τρώεσσι μένος πολυθαρσὲς ἐνείη
ἄτρομον, οἷόν τ᾽ ἄνδρας ἐσέρχεται οἳ περὶ πάτρης
ἀνδράσι δυσμενέεσσι πόνον καὶ δῆριν ἔθεντο,
αἶψά κε Πάτροκλον ἐρυσαίμεθα Ἴλιον εἴσω.
εἰ δ᾽ οὗτος προτὶ ἄστυ μέγα Πριάμοιο ἄνακτος
ἔλθοι τεθνηὼς καί μιν ἐρυσαίμεθα χάρμης,
αἶψά κεν Ἀργεῖοι Σαρπηδόνος ἔντεα καλὰ
λύσειαν, καί κ᾽ αὐτὸν ἀγοίμεθα Ἴλιον εἴσω·
τοίου γὰρ θεράπων πέφατ᾽ ἀνέρος, ὃς μέγ᾽ ἄριστος
Ἀργείων παρὰ νηυσὶ καὶ ἀγχέμαχοι θεράποντες.
ἀλλὰ σύ γ᾽ Αἴαντος μεγαλήτορος οὐκ ἐτάλασσας

Stându-i-nainte. Precum o leoaică își apără puii
Când și-i aduce-n pădure și-acolo o-ntâmpină-n cale
Potera de vânători, dar plină de fala vârtuții
Ea tot coboară sprâncenele, ochii-și-nvăluie cruntă;
Astfel într-una se poartă și Aias pe lângă Patroclu.
Cel din Atreus născut, la harță pornitul Menelau
Stete de dânsul alături, cu inima dusă de jale.
Glaucos, al Liciei Domn, Hipolohianul, de ciudă
Cată la Hector pieziș și astfel amarnic îl mustră:
„Hector, la chip ești viteaz, departe-i să fii și aieve,
Faima ta merge zadarnic, tu știi să dai bir cu fugiții.
Chibzuie cum ai să aperi acuma cetatea și-orașul
Numai cu oamenii tăi fără noi, ajutoarele tale;
Nici un ostaș lician nu vrea cu Danaii să lupte
Pentru cetate, căci n-a fost din parte-vă vr'o mulțumire
Față de-ai noștri, când noi cu dușmanii ne tot războirăm.
Cum ai să mântui, tu măre, pe cine-i mai slab la bătaie
Când pe Sarpedon, prieten al tău și tovarăș de arme,
Tu l-ai lăsat de izbeliște, jaful dușmanilor noștri,
El care-n viață de mare folos a fost țării și ție
Și-azi după moarte tu nu poți să-i aperi nici trupul de colții
Cânilor! De-asta și dacă m-ascultă cumva licienii,
Mergem acasă la noi, și-n curând va fi jăriște Troia.
Dacă Troienii erau îndrăzneți și luptau fără preget,
Cum se întâmplă cu cei care vrând ca să-și mântuie țara
Armele iau, și pe viață și moarte se bat cu vrăjmașii,
Repede noi de pe-aici în Troia-l târam pe Patroclu.
Însă odată ce-n marea cetate a-mpăratului Priam
Leșul i-ar fi-ncăput, dacă noi l-am fi scos din încaier,
Iute Danaii în schimb ar fi dat frumusețea de arme
A lui Sarpedon, chiar trupul era să-i luăm în cetate;
Doară Patroclu cel mort e prietenul celui mai mare
Dintre voinicii Danai, toți buni la bătaie pieptișă.
Însă tu n-ai îndrăznit să stai înaintea lui Aias

στήμεναι ἄντα κατ᾽ ὄσσε ἰδὼν δηΐων ἐν ἀϋτῇ,
οὐδ᾽ ἰθὺς μαχέσασθαι, ἐπεὶ σέο φέρτερός ἐστι.
Τὸν δ᾽ ἄρ᾽ ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη κορυθαιόλος Ἕκτωρ·
Γλαῦκε τί ἢ δὲ σὺ τοῖος ἐὼν ὑπέροπλον ἔειπες;
ὢ πόποι ἦ τ᾽ ἐφάμην σὲ περὶ φρένας ἔμμεναι ἄλλων
τῶν ὅσσοι Λυκίην ἐριβώλακα ναιετάουσι·
νῦν δέ σευ ὠνοσάμην πάγχυ φρένας οἷον ἔειπες,
ὅς τέ με φῂς Αἴαντα πελώριον οὐχ ὑπομεῖναι.
οὔ τοι ἐγὼν ἔρριγα μάχην οὐδὲ κτύπον ἵππων·
ἀλλ᾽ αἰεί τε Διὸς κρείσσων νόος αἰγιόχοιο,
ὅς τε καὶ ἄλκιμον ἄνδρα φοβεῖ καὶ ἀφείλετο νίκην
ῥηϊδίως, ὁτὲ δ᾽ αὐτὸς ἐποτρύνει μαχέσασθαι.
ἀλλ᾽ ἄγε δεῦρο πέπον, παρ᾽ ἔμ᾽ ἵστασο καὶ ἴδε ἔργον,
ἠὲ πανημέριος κακὸς ἔσσομαι, ὡς ἀγορεύεις,
ἦ τινα καὶ Δαναῶν ἀλκῆς μάλα περ μεμαῶτα
σχήσω ἀμυνέμεναι περὶ Πατρόκλοιο θανόντος.
Ὣς εἰπὼν Τρώεσσιν ἐκέκλετο μακρὸν ἀΰσας·
Τρῶες καὶ Λύκιοι καὶ Δάρδανοι ἀγχιμαχηταί,
ἀνέρες ἔστε φίλοι, μνήσασθε δὲ θούριδος ἀλκῆς,
ὄφρ᾽ ἂν ἐγὼν Ἀχιλῆος ἀμύμονος ἔντεα δύω
καλά, τὰ Πατρόκλοιο βίην ἐνάριξα κατακτάς.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπέβη κορυθαιόλος Ἕκτωρ
δηΐου ἐκ πολέμοιο· θέων δ᾽ ἐκίχανεν ἑταίρους
ὦκα μάλ᾽ οὔ πω τῆλε ποσὶ κραιπνοῖσι μετασπών,
οἳ προτὶ ἄστυ φέρον κλυτὰ τεύχεα Πηλεΐωνος.
στὰς δ᾽ ἀπάνευθε μάχης πολυδακρύου ἔντε᾽ ἄμειβεν·
ἤτοι ὃ μὲν τὰ ἃ δῶκε φέρειν προτὶ Ἴλιον ἱρὴν
Τρωσὶ φιλοπτολέμοισιν, ὃ δ᾽ ἄμβροτα τεύχεα δῦνε
Πηλεΐδεω Ἀχιλῆος ἅ οἱ θεοὶ οὐρανίωνες
πατρὶ φίλῳ ἔπορον· ὃ δ᾽ ἄρα ᾧ παιδὶ ὄπασσε
γηράς· ἀλλ᾽ οὐχ υἱὸς ἐν ἔντεσι πατρὸς ἐγήρα.
Τὸν δ᾽ ὡς οὖν ἀπάνευθεν ἴδεν νεφεληγερέτα Ζεὺς
τεύχεσι Πηλεΐδαο κορυσσόμενον θείοιο,
κινήσας ῥα κάρη προτὶ ὃν μυθήσατο θυμόν·

Mult-inimosul, când tu l-ai văzut colo-n valma bătăii,
Nici să te măsuri cu el, căci este mai tare ca tine.
Clatină Hector din coif și-i zice privind pe sub gene:
„Cum ai putut să vorbești, tu, o, Glaucos, așa fără cumpăt?
Doamne, și eu socotisem că tu de sfătos și cuminte
Ești mai presus de tot natul din Licia ta roditoare.
Dar judecată eu nu văd la tine deloc după vorba
Care mi-ai spus, că eu nu mă pot prinde cu namilul Aias.
Mie de loc nu mi-e teamă de tropot de cai și de arme,
Dar mai presus de a omului vrere e voia lui Zeus,
Care silește la fugă și pe un viteaz și din mână
Repede-i ia biruința, deși el la arme-l împinge.
Hai dar, prietene, vino cu mine și vezi ce pot face:
Dacă eu am să mă port cât e ziua, cum zici, ca mișelul,
Ori voi opri pe dușman, cu toată-nfocarea-i la luptă
Pentru Patroclu, viteazul căzut pe câmpie adineauri."
Asta zicându-i, dă chiot prelung și Troienilor strigă:
„Hei, licieni și Troieni, dardani care bateți de-aproape,
Fiți, o, prieteni, bărbați și zoriți-vă toți și dați iureș
Până ce eu îmi pun armele-aceste purtate de-Ahile,
Dalba comoară ce mi-agonisii răpuind pe Patroclu."
Asta rostindu-le Hector, fălos-încoifatul, se duce
Din urgisitul război; el repede-aleargă, și-ajunge
Numaidecât mai încolo, pe drum spre cetate, pe-aceia
Care duceau armătura cea falnică a lui Ahile.
Stă mai deoparte de valma cea plină de-amar și se schimbă,
Armele sale descinse le dă să le care la Troia
Oamenii lui înarmați și-ncinge armătura slăvită
A lui Ahil, care zeii cerești o dădură de zestre
Tatălui său, lui Peleus, iar el o dădu lui Ahile
La bătrânețe, dar nu-mbătrâni și fecioru-i cu ele.
Când nouraticul Zeus văzu de departe pe Hector
Cum se schimbase cu armele celui născut din Peleus,
Dete cu jale din capu-i și astfel oftă el în sine:

ἆ δείλ᾽ οὐδέ τί τοι θάνατος καταθύμιός ἐστιν
ὃς δή τοι σχεδὸν εἶσι· σὺ δ᾽ ἄμβροτα τεύχεα δύνεις
ἀνδρὸς ἀριστῆος, τόν τε τρομέουσι καὶ ἄλλοι·
τοῦ δὴ ἑταῖρον ἔπεφνες ἐνηέα τε κρατερόν τε,
τεύχεα δ᾽ οὐ κατὰ κόσμον ἀπὸ κρατός τε καὶ ὤμων
εἵλευ· ἀτάρ τοι νῦν γε μέγα κράτος ἐγγυαλίξω,
τῶν ποινὴν ὅ τοι οὔ τι μάχης ἐκνοστήσαντι
δέξεται Ἀνδρομάχη κλυτὰ τεύχεα Πηλεΐωνος.
Ἦ καὶ κυανέῃσιν ἐπ᾽ ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων.
Ἕκτορι δ᾽ ἥρμοσε τεύχε᾽ ἐπὶ χροΐ, δῦ δέ μιν Ἄρης
δεινὸς ἐνυάλιος, πλῆσθεν δ᾽ ἄρα οἱ μέλε᾽ ἐντὸς
ἀλκῆς καὶ σθένεος· μετὰ δὲ κλειτοὺς ἐπικούρους
βῆ ῥα μέγα ἰάχων· ἰνδάλλετο δέ σφισι πᾶσι
τεύχεσι λαμπόμενος μεγαθύμου Πηλεΐωνος.
ὄτρυνεν δὲ ἕκαστον ἐποιχόμενος ἐπέεσσι
Μέσθλην τε Γλαῦκόν τε Μέδοντά τε Θερσίλοχόν τε
Ἀστεροπαῖόν τε Δεισήνορά θ᾽ Ἱππόθοόν τε
Φόρκυν τε Χρομίον τε καὶ Ἔννομον οἰωνιστήν·
τοὺς ὅ γ᾽ ἐποτρύνων ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
κέκλυτε μυρία φῦλα περικτιόνων ἐπικούρων·
οὐ γὰρ ἐγὼ πληθὺν διζήμενος οὐδὲ χατίζων
ἐνθάδ᾽ ἀφ᾽ ὑμετέρων πολίων ἤγειρα ἕκαστον,
ἀλλ᾽ ἵνα μοι Τρώων ἀλόχους καὶ νήπια τέκνα
προφρονέως ῥύοισθε φιλοπτολέμων ὑπ᾽ Ἀχαιῶν.
τὰ φρονέων δώροισι κατατρύχω καὶ ἐδωδῇ
λαούς, ὑμέτερον δὲ ἑκάστου θυμὸν ἀέξω.
τώ τις νῦν ἰθὺς τετραμμένος ἢ ἀπολέσθω
ἠὲ σαωθήτω· ἣ γὰρ πολέμου ὀαριστύς.
ὃς δέ κε Πάτροκλον καὶ τεθνηῶτά περ ἔμπης
Τρῶας ἐς ἱπποδάμους ἐρύσῃ, εἴξῃ δέ οἱ Αἴας,
ἥμισυ τῷ ἐνάρων ἀποδάσσομαι, ἥμισυ δ᾽ αὐτὸς
ἕξω ἐγώ· τὸ δέ οἱ κλέος ἔσσεται ὅσσον ἐμοί περ.
Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ἰθὺς Δαναῶν βρίσαντες ἔβησαν
δούρατ᾽ ἀνασχόμενοι· μάλα δέ σφισιν ἔλπετο θυμὸς

„Hei, tu sărmane, nu-ți trece prin minte măcar nenorocul
Care te paște de-aproape. Pui armele nemuritoare
Ale viteazului care și altora-i spaimă și groază.
Tu i-ai ucis pe prietenul bun și voinic, și pe urmă
L-ai despoiat rușinos de podoaba-i din cap, de pe umeri,
Totuși de-o mare izbândă și acuma voi face s-ai parte,
Ca o răsplată să-ți fie că n-o să te-ntorci de la luptă,
Nici va primi de la tine Andromaha mândreța de arme.”
Zice și spre întărire coboară sprâncenele-i negre.
Stă armătura turnată pe Hector. Se furișă-ntr-însul
Duhul războinic, avan. De virtute, de vlagă-i se umple
Trupu-i întreg. După aceea, vârtos chiuind, el apucă
Spre lăudații tovarăși străini, tuturora s-arată
Strălucitor în podoaba de arme ce-Ahile purtase.
Intră pe-acolo-ntre cete și mână pe oricine cu vorba,
Mână pe Mestle, pe Glaucos, pe Medon și pe Orsilohos,
Pe-Asteropeos, apoi pe Disenor și pe Hipotoos
Ca și pe Forchis, pe Hromiu și pe ghicitorul Enomos.
La încăierare-i întartă pe toți și așa le cuvântă:
„Hei, auziți, ajutoare de-o sută de neamuri vecine,
N-am căutat eu mulțimea de oameni și nu de nevoie
Pe fiecare la mine v-adun din orașele voastre,
Ci doar ca voi pe femeile noastre, copiii și pruncii
Să-i apărați bucuros de-Aheii cei dornici de arme.
De-asta norodul îmi storc, iau dări de la dânsul și hrană
Și vă hrănesc și v-adaog puterea și inimoșia.
Pas dar oricine de-a dreptul, nu-i pese de moare sau scapă
Nevătămat de dușmani, căci asta e dat la războaie.
Cine spre Troia la noi, de pe jos apucând pe Patroclu,
O să-l aducă chiar mort și cine va-nfrânge pe Aias,
Are din plean jumătate din parte-mi, eu am jumătate
Și-are să aibă pe urmă de-a pururi mărire ca mine.”
Zice, iar ei spre Danai cu toată greimea porniră
Lăncile-nalte ținând, aveau doar prea mare nădejde

νεκρὸν ὑπ᾽ Αἴαντος ἐρύειν Τελαμωνιάδαο
νήπιοι· ἦ τε πολέσσιν ἐπ᾽ αὐτῷ θυμὸν ἀπηύρα.
καὶ τότ᾽ ἄρ᾽ Αἴας εἶπε βοὴν ἀγαθὸν Μενέλαον·
ὦ πέπον ὦ Μενέλαε διοτρεφὲς οὐκέτι νῶϊ
ἔλπομαι αὐτώ περ νοστησέμεν ἐκ πολέμοιο.
οὔ τι τόσον νέκυος περιδείδια Πατρόκλοιο,
ὅς κε τάχα Τρώων κορέει κύνας ἠδ᾽ οἰωνούς,
ὅσσον ἐμῇ κεφαλῇ περιδείδια μή τι πάθῃσι,
καὶ σῇ, ἐπεὶ πολέμοιο νέφος περὶ πάντα καλύπτει
Ἕκτωρ, ἡμῖν δ᾽ αὖτ᾽ ἀναφαίνεται αἰπὺς ὄλεθρος.
ἀλλ᾽ ἄγ᾽ ἀριστῆας Δαναῶν κάλει, ἤν τις ἀκούσῃ.
  Ὣς ἔφατ᾽, οὐδ᾽ ἀπίθησε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος,
ἤϋσεν δὲ διαπρύσιον Δαναοῖσι γεγωνώς·
ὦ φίλοι Ἀργείων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες
οἵ τε παρ᾽ Ἀτρεΐδῃς Ἀγαμέμνονι καὶ Μενελάῳ
δήμια πίνουσιν καὶ σημαίνουσιν ἕκαστος
λαοῖς· ἐκ δὲ Διὸς τιμὴ καὶ κῦδος ὀπηδεῖ.
ἀργαλέον δέ μοί ἐστι διασκοπιᾶσθαι ἕκαστον
ἡγεμόνων· τόσση γὰρ ἔρις πολέμοιο δέδηεν·
ἀλλά τις αὐτὸς ἴτω, νεμεσιζέσθω δ᾽ ἐνὶ θυμῷ
Πάτροκλον Τρῳῇσι κυσὶν μέλπηθρα γενέσθαι.
  Ὣς ἔφατ᾽, ὀξὺ δ᾽ ἄκουσεν Ὀϊλῆος ταχὺς Αἴας·
πρῶτος δ᾽ ἀντίος ἦλθε θέων ἀνὰ δηϊοτῆτα,
τὸν δὲ μετ᾽ Ἰδομενεὺς καὶ ὀπάων Ἰδομενῆος
Μηριόνης ἀτάλαντος Ἐνυαλίῳ ἀνδρειφόντῃ.
τῶν δ᾽ ἄλλων τίς κεν ᾗσι φρεσὶν οὐνόματ᾽ εἴποι,
ὅσσοι δὴ μετόπισθε μάχην ἤγειραν Ἀχαιῶν;
  Τρῶες δὲ προὔτυψαν ἀολλέες· ἦρχε δ᾽ ἄρ᾽ Ἕκτωρ.
ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ἐπὶ προχοῇσι διιπετέος ποταμοῖο
βέβρυχεν μέγα κῦμα ποτὶ ῥόον, ἀμφὶ δέ τ᾽ ἄκραι
ἠϊόνες βοόωσιν ἐρευγομένης ἁλὸς ἔξω,
τόσσῃ ἄρα Τρῶες ἰαχῇ ἴσαν. αὐτὰρ Ἀχαιοὶ
ἕστασαν ἀμφὶ Μενοιτιάδῃ ἕνα θυμὸν ἔχοντες
φραχθέντες σάκεσιν χαλκήρεσιν· ἀμφὶ δ᾽ ἄρά σφι

Mortul acuma tăvală să-l ia de sub scutul lui Aias,
Niște nebuni, că pe mulți deasupra-i răpuse viteazul.
  Zise dar Aias atunci lui Menelau, strigaciul războinic:
„Bune fârtate, mărite Menelau, nici înșine-acuma
Din bătălie nu cred înapoi să ne-ntoarcem în țară.
Nu mi-e atâta de mortul ce zace sub noi, de Patroclu,
Care curând o să sature corbii și câinii din Troia,
Cât mi-e de capul meu însuși, cum mi-e și de-al tău să n-o pață.
Iată că vine un nor de război care-acoperă totul,
Hector, și iară e cumpănă mare. Deci repede strigă
După ai noștri mai-mari, că poate auzi-te-va vr'unul."
  Asta-i grăi el atunci. Menelau cuvântu-i ascultă,
Chiuie din răsputeri și strigă Danailor astfel:
  „Voi, căpetenii și Domni ai oștirii din Argos, prieteni,
Toți care alături de noi, de-Agamemnon și mine, cu cinste
Beți la ospețe din vinul obștesc și aveți sub poruncă
Oaste, fiindu-vă dată de Zeus domnia și slava,
Mi-este cu greu să vă pot osebi și să văd pe tot insul,
Căci se aprinse-a războiului vrajbă și clocote groaznic;
Vie dar singur încoace, și s-aibă păcat și rușine,
Dacă lăsa-vor a câinilor pradă s-ajungă Patroclu."
  Zice, și iutele Aias Oilidul îndată-l aude,
El mai întâi se răpede prin oaste, răzbate și vine,
Idomeneu după el și-al lui vizitiu, Merione
Cel deopotrivă cu Ares, călăul bărbaților. Cine
Poate numi pe ceilalți care acuma, urmându-le pilda,
Au început a zori la război înarmat-aheime?
Dar năvăliră posmol și Troienii cu Hector în frunte.
Cum la o gură de râu, care-n mare se varsă, -mpotriva
Curgerii vuie puternicul val, de răsună pe-alături
Țărmul înalt, peste care se-mproașcă talazul în spume;
Astfel Troienii atunci năvalnici vuiau. Dar Aheii
Steteră toți cu un suflet de jur împrejur la Patroclu,
Bine-ngrădindu-se sub ferecatele scuturi. O ceață

λαμπρῇσιν κορύθεσσι Κρονίων ἠέρα πολλὴν
χεῦ᾽, ἐπεὶ οὐδὲ Μενοιτιάδην ἔχθαιρε πάρος γε,
ὄφρα ζωὸς ἐὼν θεράπων ἦν Αἰακίδαο·
μίσησεν δ᾽ ἄρα μιν δηΐων κυσὶ κύρμα γενέσθαι
Τρῳῇσιν· τὼ καί οἱ ἀμυνέμεν ὦρσεν ἑταίρους.
  Ὦσαν δὲ πρότεροι Τρῶες ἑλίκωπας Ἀχαιούς·
νεκρὸν δὲ προλιπόντες ὑπέτρεσαν, οὐδέ τιν᾽ αὐτῶν
Τρῶες ὑπέρθυμοι ἕλον ἔγχεσιν ἱέμενοί περ,
ἀλλὰ νέκυν ἐρύοντο· μίνυνθα δὲ καὶ τοῦ Ἀχαιοὶ
μέλλον ἀπέσσεσθαι· μάλα γάρ σφεας ὦκ᾽ ἐλέλιξεν
Αἴας, ὃς περὶ μὲν εἶδος, περὶ δ᾽ ἔργα τέτυκτο
τῶν ἄλλων Δαναῶν μετ᾽ ἀμύμονα Πηλεΐωνα.
ἴθυσεν δὲ διὰ προμάχων συῒ εἴκελος ἀλκὴν
καπρίῳ, ὅς τ᾽ ἐν ὄρεσσι κύνας θαλερούς τ᾽ αἰζηοὺς
ῥηϊδίως ἐκέδασσεν, ἑλιξάμενος διὰ βήσσας·
ὣς υἱὸς Τελαμῶνος ἀγαυοῦ φαίδιμος Αἴας
ῥεῖα μετεισάμενος Τρώων ἐκέδασσε φάλαγγας
οἳ περὶ Πατρόκλῳ βέβασαν, φρόνεον δὲ μάλιστα
ἄστυ πότι σφέτερον ἐρύειν καὶ κῦδος ἀρέσθαι.
  Ἤτοι τὸν Λήθοιο Πελασγοῦ φαίδιμος υἱὸς
Ἱππόθοος ποδὸς ἕλκε κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην
δησάμενος τελαμῶνι παρὰ σφυρὸν ἀμφὶ τένοντας
Ἕκτορι καὶ Τρώεσσι χαριζόμενος· τάχα δ᾽ αὐτῷ
ἦλθε κακόν, τό οἱ οὔ τις ἐρύκακεν ἱεμένων περ.
τὸν δ᾽ υἱὸς Τελαμῶνος ἐπαΐξας δι᾽ ὁμίλου
πλῆξ᾽ αὐτοσχεδίην κυνέης διὰ χαλκοπαρῄου·
ἤρικε δ᾽ ἱπποδάσεια κόρυς περὶ δουρὸς ἀκωκῇ
πληγεῖσ᾽ ἔγχεΐ τε μεγάλῳ καὶ χειρὶ παχείῃ,
ἐγκέφαλος δὲ παρ᾽ αὐλὸν ἀνέδραμεν ἐξ ὠτειλῆς
αἱματόεις· τοῦ δ᾽ αὖθι λύθη μένος, ἐκ δ᾽ ἄρα χειρῶν
Πατρόκλοιο πόδα μεγαλήτορος ἧκε χαμᾶζε
κεῖσθαι· ὃ δ᾽ ἄγχ᾽ αὐτοῖο πέσε πρηνὴς ἐπὶ νεκρῷ
τῆλ᾽ ἀπὸ Λαρίσης ἐριβώλακος, οὐδὲ τοκεῦσι
θρέπτρα φίλοις ἀπέδωκε, μινυνθάδιος δέ οἱ αἰὼν

Zeus lăți peste ei pe deasupra lucioaselor coifuri,
Pentru că drag îi fusese și lui răposatul Patroclu
Cât a trăit ca prieten și soț cu Ahile; de-aceea
Nu-ngădui să ajungă-el haitelor hrană la Troia
Și îmboldi pe Danai să-l apere în bătălie.
  Dar mai întâi îmbrânciră pe-Aheii cei ageri Troienii;
Ei părăsiră pe mort, în lături ferind. Pe nici unul
Nu-l sfârtecară, cu toat-ahtiarea, Troienii, ci numai
Leșu-l dădură spre ei. Dar vreme puțină Danaii
Se-ndepărtară de el, căci repede-ntorsu-i-a Aias
Cel care n-avea potrivă-ntre-Ahei de frumos și de vrednic,
Însă era mai prejos de Ahile-ntru toate alesul.
Rupse-nainte șiragul și dete de-a dreptul asemeni
Unui mistreț care-mprăștie-n grabă pe munte copoii
Și pe hăitașii voinici, când el dă vârtej într-o vale;
Tocmai așa îndârjindu-se, mândrul și marele Aias
Iute rășchiră, luând în răspăr, a Troienilor cete
Care-nspre mort năzuiau și tot mai credeau că, luându-l,
L-or tăvăli spre cetate și-avea-vor râvnita mărire.
  Când Hipotoos, fălosul fecior al Pelasgului Letos,
Prinse de jos de-un picior să-l tragă prin valma cea cruntă
După ce-i trece cureaua și-l leagă-ntre vine la glezne,
Numai de dragul Troienilor și al lui Hector, îndată
Moartea-l ajunge; nu-i sare nici unul, cu toată dorința;
Aias năvalnic atunci prin gloată s-aruncă la dânsul
Și din aproape-l împunge în chivăra-i cea ferecată
Și-mpodobită cu coamă de cal, și-o-nțăndură toată
Lancea trântită cu mâna-i cea grea, și al lui Hipotoos
Creier cu sânge-mpreună țâșnește din rană-i la țeava
Suliței și Hipotoos e dus, i se curmă suflarea
Și înșfăcatul picior din mână-i alunecă-n glie
Și pe aproape de mort el însuși pe brânci se prăvale;
Moare departe de țara-i mănoas-a Larisei și hrana
Dată de dragii părinți el nu-și mai plăti, că-i fu veacul

ἔπλεθ᾽ ὑπ᾽ Αἴαντος μεγαθύμου δουρὶ δαμέντι.
Ἕκτωρ δ᾽ αὖτ᾽ Αἴαντος ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ·
ἀλλ᾽ ὃ μὲν ἄντα ἰδὼν ἠλεύατο χάλκεον ἔγχος
τυτθόν· ὃ δὲ Σχεδίον μεγαθύμου Ἰφίτου υἱὸν
Φωκήων ὄχ᾽ ἄριστον, ὃς ἐν κλειτῷ Πανοπῆϊ
οἰκία ναιετάασκε πολέσσ᾽ ἄνδρεσσιν ἀνάσσων,
τὸν βάλ᾽ ὑπὸ κληῗδα μέσην· διὰ δ᾽ ἀμπερὲς ἄκρη
αἰχμὴ χαλκείη παρὰ νείατον ὦμον ἀνέσχε·
δούπησεν δὲ πεσών, ἀράβησε δὲ τεύχε᾽ ἐπ᾽ αὐτῷ.
Αἴας δ᾽ αὖ Φόρκυνα δαΐφρονα Φαίνοπος υἱὸν
Ἱπποθόῳ περιβάντα μέσην κατὰ γαστέρα τύψε·
ῥῆξε δὲ θώρηκος γύαλον, διὰ δ᾽ ἔντερα χαλκὸς
ἤφυσ᾽· ὃ δ᾽ ἐν κονίῃσι πεσὼν ἕλε γαῖαν ἀγοστῷ.
χώρησαν δ᾽ ὑπό τε πρόμαχοι καὶ φαίδιμος Ἕκτωρ·
Ἀργεῖοι δὲ μέγα ἴαχον, ἐρύσαντο δὲ νεκροὺς
Φόρκυν θ᾽ Ἱππόθοόν τε, λύοντο δὲ τεύχε᾽ ἀπ᾽ ὤμων.
Ἔνθά κεν αὖτε Τρῶες ἀρηϊφίλων ὑπ᾽ Ἀχαιῶν
Ἴλιον εἰσανέβησαν ἀναλκείῃσι δαμέντες,
Ἀργεῖοι δέ κε κῦδος ἕλον καὶ ὑπὲρ Διὸς αἶσαν
κάρτεϊ καὶ σθένεϊ σφετέρῳ· ἀλλ᾽ αὐτὸς Ἀπόλλων
Αἰνείαν ὄτρυνε δέμας Περίφαντι ἐοικὼς
κήρυκι Ἠπυτίδῃ, ὅς οἱ παρὰ πατρὶ γέροντι
κηρύσσων γήρασκε φίλα φρεσὶ μήδεα εἰδώς·
τῷ μιν ἐεισάμενος προσέφη Διὸς υἱὸς Ἀπόλλων·
Αἰνεία πῶς ἂν καὶ ὑπὲρ θεὸν εἰρύσσαισθε
Ἴλιον αἰπεινήν; ὡς δὴ ἴδον ἀνέρας ἄλλους
κάρτεΐ τε σθένεΐ τε πεποιθότας ἠνορέῃ τε
πλήθεΐ τε σφετέρῳ καὶ ὑπερδέα δῆμον ἔχοντας·
ἡμῖν δὲ Ζεὺς μὲν πολὺ βούλεται ἢ Δαναοῖσι
νίκην· ἀλλ᾽ αὐτοὶ τρεῖτ᾽ ἄσπετον οὐδὲ μάχεσθε.
Ὣς ἔφατ᾽, Αἰνείας δ᾽ ἑκατηβόλον Ἀπόλλωνα
ἔγνω ἐς ἄντα ἰδών, μέγα δ᾽ Ἕκτορα εἶπε βοήσας·
Ἕκτόρ τ᾽ ἠδ᾽ ἄλλοι Τρώων ἀγοὶ ἠδ᾽ ἐπικούρων
αἰδὼς μὲν νῦν ἧδε γ᾽ ἀρηϊφίλων ὑπ᾽ Ἀχαιῶν

Scurt și prea tânăr se stinse sub arma novacului Aias.
Vântuie Hector atunci o suliță scânteietoare,
Aias o vede-nainte, puțin se încovoaie și scapă,
Sulit-apucă spre a lui Ifitos fecior, unul Schediu,
Domnul Foceilor, care pe vremuri stătea pe la curtea
Lui Panopeus vestitul, stăpân pe-o mulțime de oameni.
Și-l nimerește-n undrea pe la umăr. Cu boldu-i străpunge
Umăru-n partea de sus. Lovitura-i de moarte, și Schediu,
Cade pe loc răbufnind și zuruie arama pe dânsul.
Aias la rându-i, când Forchis, un fiu încercat al lui Fenops,
Lui Hipotou dă ocol, îl țintește la mijlocul burții,
Sparge pieptarul de-aramă și spintec-a lui măruntaie,
Și prăvălindu-se, Forchis cu pumnul apucă pământul.
Dete-se-n lături atunci oștirea din față cu Hector
Și chiuiră Danaii și traseră morții spre sine,
Pe Hipotou și pe Forchis, și-acolo-i prădară de arme.
Iarăși Troienii acum, siliți de dușmanii războinici,
S-ar fi suit în cetate, slăbind în vârtute cu totul,
Și cu puterea, cu-a lor vitejie era izbândire
S-aibă Danaii în butul lui Zeus, dar Febos Apolon
Iute stârni pe Eneas, la chip el fiind ca Perifas
Epitianul, un crainic ce-alături de-Anhise bătrânul
A-mbătrânit crăinicind ca meșter la sfaturi plăcute.
Fătul lui Zeus, Apolon, așa i-a vorbit lui Eneas:
„Cum ați putea s-apărați de primejdie Troia cea-naltă,
Chiar dacă n-ar vrea un zeu? Așa cum văzui că și alții
Biruie-n luptă fiind, se bizuie doar în tăria
Și-n sufleția și-n numărul lor, dac-ar fi chiar o mână
De luptători. Apoi Zeus mai bine vrea noi să învingem,
Voi însă prea vă mai temeți și n-aveți curaj să vă bateți."
Zise. În fața-i privind, Eneas simți că-i Apolon
Și cuvântă la Troieni și din răsputeri da un strigăt:
„Hector și voi căpetenii de oaste, Troieni și-ajutoare,
Vai, ce rușine-i acum să ne-alunge dușmanii războinici

Ἴλιον εἰσαναβῆναι ἀναλκείῃσι δαμέντας.
ἀλλ᾽ ἔτι γάρ τίς φησι θεῶν ἐμοὶ ἄγχι παραστὰς
Ζῆν᾽ ὕπατον μήστωρα μάχης ἐπιτάρροθον εἶναι·
τώ ῥ᾽ ἰθὺς Δαναῶν ἴομεν, μηδ᾽ οἵ γε ἕκηλοι
Πάτροκλον νηυσὶν πελασαίατο τεθνηῶτα.
  Ὣς φάτο, καί ῥα πολὺ προμάχων ἐξάλμενος ἔστη·
οἳ δ᾽ ἐλελίχθησαν καὶ ἐναντίοι ἔσταν Ἀχαιῶν.
ἔνθ᾽ αὖτ᾽ Αἰνείας Λειώκριτον οὔτασε δουρὶ
υἱὸν Ἀρίσβαντος Λυκομήδεος ἐσθλὸν ἑταῖρον.
τὸν δὲ πεσόντ᾽ ἐλέησεν ἀρηΐφιλος Λυκομήδης,
στῆ δὲ μάλ᾽ ἐγγὺς ἰών, καὶ ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ,
καὶ βάλεν Ἱππασίδην Ἀπισάονα ποιμένα λαῶν
ἧπαρ ὑπὸ πραπίδων, εἶθαρ δ᾽ ὑπὸ γούνατ᾽ ἔλυσεν,
ὅς ῥ᾽ ἐκ Παιονίης ἐριβώλακος εἰληλούθει,
καὶ δὲ μετ᾽ Ἀστεροπαῖον ἀριστεύεσκε μάχεσθαι.
  Τὸν δὲ πεσόντ᾽ ἐλέησεν ἀρήϊος Ἀστεροπαῖος,
ἴθυσεν δὲ καὶ ὃ πρόφρων Δαναοῖσι μάχεσθαι·
ἀλλ᾽ οὔ πως ἔτι εἶχε· σάκεσσι γὰρ ἔρχατο πάντῃ
ἑσταότες περὶ Πατρόκλῳ, πρὸ δὲ δούρατ᾽ ἔχοντο.
Αἴας γὰρ μάλα πάντας ἐπῴχετο πολλὰ κελεύων·
οὔτέ τιν᾽ ἐξοπίσω νεκροῦ χάζεσθαι ἀνώγει
οὔτέ τινα προμάχεσθαι Ἀχαιῶν ἔξοχον ἄλλων,
ἀλλὰ μάλ᾽ ἀμφ᾽ αὐτῷ βεβάμεν, σχεδόθεν δὲ μάχεσθαι.
ὣς Αἴας ἐπέτελλε πελώριος, αἵματι δὲ χθὼν
δεύετο πορφυρέῳ, τοὶ δ᾽ ἀγχιστῖνοι ἔπιπτον
νεκροὶ ὁμοῦ Τρώων καὶ ὑπερμενέων ἐπικούρων
καὶ Δαναῶν· οὐδ᾽ οἳ γὰρ ἀναιμωτί γε μάχοντο,
παυρότεροι δὲ πολὺ φθίνυθον· μέμνηντο γὰρ αἰεὶ
ἀλλήλοις ἀν᾽ ὅμιλον ἀλεξέμεναι φόνον αἰπύν.
  Ὣς οἳ μὲν μάρναντο δέμας πυρός, οὐδέ κε φαίης
οὔτέ ποτ᾽ ἠέλιον σῶν ἔμμεναι οὔτε σελήνην·
ἠέρι γὰρ κατέχοντο μάχης ἐπί θ᾽ ὅσσον ἄριστοι
ἕστασαν ἀμφὶ Μενοιτιάδῃ κατατεθνηῶτι.
οἳ δ᾽ ἄλλοι Τρῶες καὶ ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ

Și ca mișeii slăbind să fugim înapoi în cetate!
Mie mi-a spus doar un zeu care-mi stete pe-aproape că Zeus,
Capul puterii lumești, ne sprijină încă-n bătaie.
Hai dar cu toții năval' să nu dăm răgaz aheimii
Pe îndelete să-și ducă de-aicea pe mort la corăbii."
  Zise, apoi repezindu-se merse-naintea oștirii.
Se-napoiară Troienii și-Aheilor se-mpotriviră.
  Grabnic Eneas atunci însuliță pe-al lui Arisbas
Fiu Leocrit, un vrednic tovarăș de-al lui Licomede.
Dar Licomede vânjosul, de milă cuprins la vederea
Celui căzut, azvârli la Eneas, de-aproape, o lance,
Dar nimeri în ficat cu o suliță pe-al lui Hipasos
Fiu, Apisaon, un Domn, și-i frânse deodată genunchii.
El din Peonia cea roditoare venise la Troia
Și-a vitejit la Peoni dup-Asteropeos întâiul.
Asteropeos, văzându-l căzut, avu milă de dânsul
Și fără preget șoimanul sări la Danai să se bată;
Trudă deșartă, căci ei împrejur la ucisul Patroclu
Se îmbulziră sub scuturi cu lăncile-ntinse-nainte.
  Aias umbla pe la toți și tot le da zor să se ție
Grapă, -napoi de la mort să nu se mai deie nici-unul
Nici să se bată-nainte, ieșind în afară de rânduri,
Ci împrejuru-i să steie vârtos și să lupte de-aproape.
  Astfel îndeamnă zaplanul de Aias. Și udă pământul
Sângele cel porfiriu și peste olaltă grămadă
Cad și Troienii și soții lor cei înfocați și Aheii,
Care și ei se tot bat cu vărsare de sânge, cu pierderi,
Mor însă mult mai puțini, căci ei, înstoliți laolaltă,
Cată mereu de la ei să înlăture crâncena moarte.
  Astfel în chip de vâlvori se trudeau și credeai că pe lume
Nu mai e soare deasupra pământului, nu mai e lună,
Negura-i acoperise la valmă pe toți ortomanii
Care stăteau împrejur la înțepenitul Patroclu,
Dar pe sub limpede slavă Troienii ceilalți și Aheii

εὔκηλοι πολέμιζον ὑπ᾽ αἰθέρι, πέπτατο δ᾽ αὐγὴ
ἠελίου ὀξεῖα, νέφος δ᾽ οὐ φαίνετο πάσης
γαίης οὐδ᾽ ὀρέων· μεταπαυόμενοι δὲ μάχοντο
ἀλλήλων ἀλεείνοντες βέλεα στονόεντα
πολλὸν ἀφεσταότες. τοὶ δ᾽ ἐν μέσῳ ἄλγε᾽ ἔπασχον
ἠέρι καὶ πολέμῳ, τείροντο δὲ νηλέϊ χαλκῷ
ὅσσοι ἄριστοι ἔσαν· δύο δ᾽ οὔ πω φῶτε πεπύσθην
ἀνέρε κυδαλίμω Θρασυμήδης Ἀντίλοχός τε
Πατρόκλοιο θανόντος ἀμύμονος, ἀλλ᾽ ἔτ᾽ ἔφαντο
ζωὸν ἐνὶ πρώτῳ ὁμάδῳ Τρώεσσι μάχεσθαι.
τὼ δ᾽ ἐπιοσσομένω θάνατον καὶ φύζαν ἑταίρων
νόσφιν ἐμαρνάσθην, ἐπεὶ ὣς ἐπετέλλετο Νέστωρ
ὀτρύνων πόλεμον δὲ μελαινάων ἀπὸ νηῶν.
Τοῖς δὲ πανημερίοις ἔριδος μέγα νεῖκος ὀρώρει
ἀργαλέης· καμάτῳ δὲ καὶ ἱδρῷ νωλεμὲς αἰεὶ
γούνατά τε κνῆμαί τε πόδες θ᾽ ὑπένερθεν ἑκάστου
χεῖρές τ᾽ ὀφθαλμοί τε παλάσσετο μαρναμένοιιν
ἀμφ᾽ ἀγαθὸν θεράποντα ποδώκεος Αἰακίδαο.
ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ἀνὴρ ταύροιο βοὸς μεγάλοιο βοείην
λαοῖσιν δώῃ τανύειν μεθύουσαν ἀλοιφῇ·
δεξάμενοι δ᾽ ἄρα τοί γε διαστάντες τανύουσι
κυκλόσ᾽, ἄφαρ δέ τε ἰκμὰς ἔβη, δύνει δέ τ᾽ ἀλοιφὴ
πολλῶν ἑλκόντων, τάνυται δέ τε πᾶσα διὰ πρό·
ὣς οἵ γ᾽ ἔνθα καὶ ἔνθα νέκυν ὀλίγῃ ἐνὶ χώρῃ
εἵλκεον ἀμφότεροι· μάλα δέ σφισιν ἔλπετο θυμὸς
Τρωσὶν μὲν ἐρύειν προτὶ Ἴλιον, αὐτὰρ Ἀχαιοῖς
νῆας ἔπι γλαφυράς· περὶ δ᾽ αὐτοῦ μῶλος ὀρώρει
ἄγριος· οὐδέ κ᾽ Ἄρης λαοσσόος οὐδέ κ᾽ Ἀθήνη
τόν γε ἰδοῦσ᾽ ὀνόσαιτ᾽, οὐδ᾽ εἰ μάλα μιν χόλος ἵκοι·
τοῖον Ζεὺς ἐπὶ Πατρόκλῳ ἀνδρῶν τε καὶ ἵππων
ἤματι τῷ ἐτάνυσσε κακὸν πόνον· οὐδ᾽ ἄρα πώ τι
ᾔδεε Πάτροκλον τεθνηότα δῖος Ἀχιλλεύς·
πολλὸν γάρ ῥ᾽ ἀπάνευθε νεῶν μάρναντο θοάων
τείχει ὕπο Τρώων· τό μιν οὔ ποτε ἔλπετο θυμῷ

Volnici se încăierau. În aripa asta lumină
Vie curgea de la soare, și nu vedeai nouri pe munte,
Nici pe pământul întreg. Ei harța duceau mai departe,
Ci mai cruțau uneori loviturile amare-ntre dânșii,
Zbuciumul lor contenind. Dar cei de la mijloc, de ceață
Și de război pătimeau, și erau chinuiți de cruzimea
Lăncilor toți cei viteji. Numai doi luptători mai de seamă,
Oameni vestiți, Trasimed și Antiloh încă nu oblicise
Despre Patroclu, că-i mort, ci ei socoteau că voinicul
Viețuie încă și luptă în valma dintâi cu Troienii.
Dânșii, măcar că văzuser-a soților moarte și fugă,
Toți țineau piept mai încolo cum fuse porunca lui Nestor
Când de la negre corăbii pe ei i-a trimis la bătaie.
Cât a fost ziua de mare ținu necurmată-ncleștarea,
Înfricoșatul măcel. De zor și sudoare prin colbul
Câmpului toți pe picioare și sus pe genunchi și pe pulpe
Și pe obraz și pe mâni ei tot se mânjeau de măcșeală
La-ncăierarea-nfocată din jur și pe lângă Patroclu.
Cum dacă un tăbăcar dând calfelor sale să-ntindă
Blana cea mare de bou, care fuse muiată-n unsoare,
Dânșii, primind-o, fac roată-mprejur și o trag de se-ntinde,
Și umezeala se duce pe loc și răzbește grăsimea,
Dacă trag pielea mai mulți de rămâne cu totul destinsă;
Astfel de-o parte și alta pe locul puțin de la mijloc
Leșul trăgeau înspre ei cu toții, credeau că putea-vor
Unii să-l ducă la Troia, ceilalți la corăbii, și-n jurul
Leșului crunt și sălbatic se-ncinge vânzolul de arme.
N-ar fi avut ce cârti la vedere-i chiar Ares, al gloatei
Răscolitor, și Atena, oricât ar fi fost de pornită.
Astfel în ziua de-atunci de sus a fost dat urgisitul
Zbucium de oști și de cai după bietul Patroclu, de care
Încă nimic nu știuse mărețul prieten Ahile,
Lupta lățită fiind de la repezi corăbii departe
Până sub zidul troian. El nici măcar nu bănuise

τεθνάμεν, ἀλλὰ ζωὸν ἐνιχριμφθέντα πύλῃσιν
ἂψ ἀπονοστήσειν, ἐπεὶ οὐδὲ τὸ ἔλπετο πάμπαν
ἐκπέρσειν πτολίεθρον ἄνευ ἕθεν, οὐδὲ σὺν αὐτῷ·
πολλάκι γὰρ τό γε μητρὸς ἐπεύθετο νόσφιν ἀκούων,
ἥ οἱ ἀπαγγέλλεσκε Διὸς μεγάλοιο νόημα.
δὴ τότε γ᾽ οὔ οἱ ἔειπε κακὸν τόσον ὅσσον ἐτύχθη
μήτηρ, ὅττί ῥά οἱ πολὺ φίλτατος ὤλεθ᾽ ἑταῖρος.
　Οἳ δ᾽ αἰεὶ περὶ νεκρὸν ἀκαχμένα δούρατ᾽ ἔχοντες
νωλεμὲς ἐγχρίμπτοντο καὶ ἀλλήλους ἐνάριζον·
ὧδε δέ τις εἴπεσκεν Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων·
ὦ φίλοι οὐ μὰν ἧμιν ἐϋκλεὲς ἀπονέεσθαι
νῆας ἔπι γλαφυράς, ἀλλ᾽ αὐτοῦ γαῖα μέλαινα
πᾶσι χάνοι· τό κεν ἧμιν ἄφαρ πολὺ κέρδιον εἴη
εἰ τοῦτον Τρώεσσι μεθήσομεν ἱπποδάμοισιν
ἄστυ πότι σφέτερον ἐρύσαι καὶ κῦδος ἀρέσθαι.
　Ὣς δέ τις αὖ Τρώων μεγαθύμων αὐδήσασκεν·
ὦ φίλοι, εἰ καὶ μοῖρα παρ᾽ ἀνέρι τῷδε δαμῆναι
πάντας ὁμῶς, μή πώ τις ἐρωείτω πολέμοιο.
　Ὣς ἄρα τις εἴπεσκε, μένος δ᾽ ὄρσασκεν ἑκάστου.
ὣς οἳ μὲν μάρναντο, σιδήρειος δ᾽ ὀρυμαγδὸς
χάλκεον οὐρανὸν ἷκε δι᾽ αἰθέρος ἀτρυγέτοιο·
ἵπποι δ᾽ Αἰακίδαο μάχης ἀπάνευθεν ἐόντες
κλαῖον, ἐπεὶ δὴ πρῶτα πυθέσθην ἡνιόχοιο
ἐν κονίῃσι πεσόντος ὑφ᾽ Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο.
ἦ μὰν Αὐτομέδων Διώρεος ἄλκιμος υἱὸς
πολλὰ μὲν ἂρ μάστιγι θοῇ ἐπεμαίετο θείνων,
πολλὰ δὲ μειλιχίοισι προσηύδα, πολλὰ δ᾽ ἀρειῇ·
τὼ δ᾽ οὔτ᾽ ἂψ ἐπὶ νῆας ἐπὶ πλατὺν Ἑλλήσποντον
ἠθελέτην ἰέναι οὔτ᾽ ἐς πόλεμον μετ᾽ Ἀχαιούς,
ἀλλ᾽ ὥς τε στήλη μένει ἔμπεδον, ἥ τ᾽ ἐπὶ τύμβῳ
ἀνέρος ἑστήκῃ τεθνηότος ἠὲ γυναικός,
ὣς μένον ἀσφαλέως περικαλλέα δίφρον ἔχοντες
οὔδει ἐνισκίμψαντε καρήατα· δάκρυα δέ σφι
θερμὰ κατὰ βλεφάρων χαμάδις ῥέε μυρομένοισιν

C-are să moară Patroclu, ba tot aștepta să se-ntoarne
După ce-ajunge la porți; el nu putea crede că singur,
Fără de Ahile, lua-va cetatea, ba nici chiar cu dânsul:
Ast-auzise adeseori și o știa de la Tetis,
Care-l vestea pe ascuns ce cugetă marele Zeus;
Nu-i spuse mama-i atunci și groaznica nenorocire
Care-l lovise pe el, că mort îi e scumpul tovarăș.
　Se încolțeau împrejuru-i oștenii cu lănci ascuțite
Și căpiați cu-ndârjire, ei moarte-și făceau între dânșii.
Și glăsuia între-Aheii cei împlătoșați oarecine:
„Hei, că-i rușine, prieteni, de-acum înapoi să purcedem
Spre adâncate corăbii. Mai bine pe toți să ne-nghită
Negrul pământ! E de o sută de ori mai cu cale
Asta decât să lăsăm noi pe mort să ni-l ia în cetate
Și să ne biruie acum și falǎ să-și facă Troienii."
Dar și din oastea troiană auzeai că striga oarecine:
　„Chiar dacă-aici lângă mort, prieteni, o fi deopotrivă
Scris tuturor să pierim, să nu se dea-n lături nici unul! "
　Asta zicea oarecine și însuflețea pe tovarăși.
Astfel era bătălia, și vuietul tare ca fierul
Tot răsuna în văzduhul pustiu pân' la cerul de-aramă.
　Stau mai deoparte de luptă jălind telegarii cei falnici
Ai lui Ahile, când ei își văzură căzut pe stăpânul
Și tăvălit la pământ de mâna cea cruntă-a lui Hector.
Automedonte întrasta, voinicul născut de Diores,
Parte din iutele biciu-i pleznea, le da zor să pornească,
Parte grăindu-le blând și chiar speriindu-i cu vorba.
Nici la corăbii 'napoi ei nu mai vroiau să se ducă,
Spre Helespontul întins, și nici la război cu Aheii.
Steteră țapeni așa ca un stâlp care stă pe mormântul
Unui bărbat răposat ori al unei femei răposate.
Astfel ei stau neurniți sub hamuri la carul măestru,
Capul băgară-n pământ și tânguitori între dânșii,
Ei, pe Patroclu jălind, au prins din pleoape să verse

ἡνιόχοιο πόθῳ· θαλερὴ δ᾽ ἐμιαίνετο χαίτη
ζεύγλης ἐξεριποῦσα παρὰ ζυγὸν ἀμφοτέρωθεν.
  Μυρομένω δ᾽ ἄρα τώ γε ἰδὼν ἐλέησε Κρονίων,
κινήσας δὲ κάρη προτὶ ὃν μυθήσατο θυμόν·
  ἆ δειλώ, τί σφῶϊ δόμεν Πηλῆϊ ἄνακτι
θνητῷ, ὑμεῖς δ᾽ ἐστὸν ἀγήρω τ᾽ ἀθανάτω τε;
ἦ ἵνα δυστήνοισι μετ᾽ ἀνδράσιν ἄλγε᾽ ἔχητον;
οὐ μὲν γάρ τί πού ἐστιν ὀϊζυρώτερον ἀνδρὸς
πάντων, ὅσσά τε γαῖαν ἔπι πνείει τε καὶ ἕρπει.
ἀλλ᾽ οὐ μὰν ὑμῖν γε καὶ ἅρμασι δαιδαλέοισιν
Ἕκτωρ Πριαμίδης ἐποχήσεται· οὐ γὰρ ἐάσω.
ἦ οὐχ ἅλις ὡς καὶ τεύχε᾽ ἔχει καὶ ἐπεύχεται αὔτως;
σφῶϊν δ᾽ ἐν γούνεσσι βαλῶ μένος ἠδ᾽ ἐνὶ θυμῷ,
ὄφρα καὶ Αὐτομέδοντα σαώσετον ἐκ πολέμοιο
νῆας ἔπι γλαφυράς· ἔτι γάρ σφισι κῦδος ὀρέξω
κτείνειν, εἰς ὅ κε νῆας ἐϋσσέλμους ἀφίκωνται
δύῃ τ᾽ ἠέλιος καὶ ἐπὶ κνέφας ἱερὸν ἔλθῃ·
  Ὣς εἰπὼν ἵπποισιν ἐνέπνευσεν μένος ἠΰ.
τὼ δ᾽ ἀπὸ χαιτάων κονίην οὖδας δὲ βαλόντε
ῥίμφα φέρον θοὸν ἅρμα μετὰ Τρῶας καὶ Ἀχαιούς.
τοῖσι δ᾽ ἐπ᾽ Αὐτομέδων μάχετ᾽ ἀχνύμενός περ ἑταίρου
ἵπποις ἀΐσσων ὥς τ᾽ αἰγυπιὸς μετὰ χῆνας·
ῥέα μὲν γὰρ φεύγεσκεν ὑπ᾽ ἐκ Τρώων ὀρυμαγδοῦ,
ῥεῖα δ᾽ ἐπαΐξασκε πολὺν καθ᾽ ὅμιλον ὀπάζων.
ἀλλ᾽ οὐχ ἥρει φῶτας ὅτε σεύαιτο διώκειν·
οὐ γάρ πως ἦν οἶον ἐόνθ᾽ ἱερῷ ἐνὶ δίφρῳ
ἔγχει ἐφορμᾶσθαι καὶ ἐπίσχειν ὠκέας ἵππους.
ὀψὲ δὲ δή μιν ἑταῖρος ἀνὴρ ἴδεν ὀφθαλμοῖσιν
Ἀλκιμέδων υἱὸς Λαέρκεος Αἱμονίδαο·
στῆ δ᾽ ὄπιθεν δίφροιο καὶ Αὐτομέδοντα προσηύδα·
Αὐτόμεδον, τίς τοί νυ θεῶν νηκερδέα βουλὴν
ἐν στήθεσσιν ἔθηκε, καὶ ἐξέλετο φρένας ἐσθλάς;
οἷον πρὸς Τρῶας μάχεαι πρώτῳ ἐν ὁμίλῳ
μοῦνος· ἀτάρ τοι ἑταῖρος ἀπέκτατο, τεύχεα δ᾽ Ἕκτωρ

Lacrimi fierbinți, și pătau mândrețe de coamă stufoasă
Care la ham de sub perne căzuse de-o parte și alta.
  Cum le văzu tânguirea, Părintele lumii din slavă
Dete cu milă din cap și în sinea lui astfel le zise:
  „Bieții mei cai, de ce oare v-am dat lui Peleu domnitorul,
Un muritor, pe voi doi care nu știți de vreme și moarte?
Ori s-aveți parte și voi de durerea sărmanilor oameni?
Doară din tot ce pe lume e viață, răsuflă și mișcă,
Nu e nimic mai de plâns și mai necăjit decât omul.
Totuși să n-aveți voi grijă, că Hector în car niciodată
Nu va putea să vă-nstrune pe voi, că eu n-o să-i dau voie,
Nu e destul c-a pus mâna pe arme și-i mândru de asta?
Eu vă voi pune-n picioare și-n pieptu-vă toată vârtutea,
Teafăr din luptă să-l duceți la tabără pe-Automedonte.
Dar o să las pe Troieni să mai biruie și să omoare;
Până ce ei vor sosi la corăbii și până ce-n urmă
Soarele va asfinți și-o să vie amurgul de seară."
  Zice și-nduhuie-ndată sirepilor mare vârtute.
Caii apoi, scuturând din coamă țărâna și colbul,
Caru-ntre-Ahei și Troieni și-l poartă ca vântul de iute
Și-Automedonte din chelnă se bate, că-l doare de moartea
Soțului său și s-avântă cu caii ca-n stolul de gâște
Vulturul, și de prin valul Troienilor lesne se smulge
Și-ndemânatic s-aruncă la goană prin deasa mulțime.
Dar în zadar se repede, nu poate răzbi pe nici unul,
Singur în chelnă fiind; e peste putință c-o mână
Lancea s-aepte deodată și caii cu alta să-nfrâne.
Dar mai târziu îl văzu un prieten al său înainte,
Alchimedonte, nepot al lui Emon și fiul puternic
Al lui Laerches, și el după caru-i oprindu-se-i zice:
  „Spune-mi, tu Automedonte, ce zeu ți-o fi dat oare ție
Gândul acesta deșert și te scoase din minte cu totul,
Singur așa să te bați cu Troienii în toiul din frunte?
Vezi că ți-i soțul răpus și armătura purtată de-Ahile

αὐτὸς ἔχων ὤμοισιν ἀγάλλεται Αἰακίδαο.
Τὸν δ᾽ αὖτ᾽ Αὐτομέδων προσέφη Διώρεος υἱός·
Ἀλκίμεδον τίς γάρ τοι Ἀχαιῶν ἄλλος ὁμοῖος
ἵππων ἀθανάτων ἐχέμεν δμῆσίν τε μένος τε,
εἰ μὴ Πάτροκλος θεόφιν μήστωρ ἀτάλαντος
ζωὸς ἐών; νῦν αὖ θάνατος καὶ μοῖρα κιχάνει.
ἀλλὰ σὺ μὲν μάστιγα καὶ ἡνία σιγαλόεντα
δέξαι, ἐγὼ δ᾽ ἵππων ἀποβήσομαι, ὄφρα μάχωμαι.
Ὣς ἔφατ᾽, Ἀλκιμέδων δὲ βοηθόον ἅρμ᾽ ἐπορούσας
καρπαλίμως μάστιγα καὶ ἡνία λάζετο χερσίν,
Αὐτομέδων δ᾽ ἀπόρουσε· νόησε δὲ φαίδιμος Ἕκτωρ,
αὐτίκα δ᾽ Αἰνείαν προσεφώνεεν ἐγγὺς ἐόντα·
Αἰνεία Τρώων βουληφόρε χαλκοχιτώνων
ἵππω τώδ᾽ ἐνόησα ποδώκεος Αἰακίδαο
ἐς πόλεμον προφανέντε σὺν ἡνιόχοισι κακοῖσι·
τώ κεν ἐελποίμην αἱρησέμεν, εἰ σύ γε θυμῷ
σῷ ἐθέλεις, ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐφορμηθέντε γε νῶϊ
τλαῖεν ἐναντίβιον στάντες μαχέσασθαι Ἄρηϊ.
Ὣς ἔφατ᾽, οὐδ᾽ ἀπίθησεν ἐῢς πάϊς Ἀγχίσαο.
τὼ δ᾽ ἰθὺς βήτην βοέῃς εἰλυμένω ὤμους
αὔῃσι στερεῇσι· πολὺς δ᾽ ἐπελήλατο χαλκός.
τοῖσι δ᾽ ἅμα Χρομίος τε καὶ Ἄρητος θεοειδὴς
ἤϊσαν ἀμφότεροι· μάλα δέ σφισιν ἔλπετο θυμὸς
αὐτώ τε κτενέειν ἐλάαν τ᾽ ἐριαύχενας ἵππους
νήπιοι, οὐδ᾽ ἄρ᾽ ἔμελλον ἀναιμωτί γε νέεσθαι
αὖτις ἀπ᾽ Αὐτομέδοντος. ὃ δ᾽ εὐξάμενος Διὶ πατρὶ
ἀλκῆς καὶ σθένεος πλῆτο φρένας ἀμφὶ μελαίνας·
αὐτίκα δ᾽ Ἀλκιμέδοντα προσηύδα πιστὸν ἑταῖρον·
Ἀλκίμεδον μὴ δή μοι ἀπόπροθεν ἰσχέμεν ἵππους,
ἀλλὰ μάλ᾽ ἐμπνείοντε μεταφρένῳ· οὐ γὰρ ἔγωγε
Ἕκτορα Πριαμίδην μένεος σχήσεσθαι ὀΐω,
πρίν γ᾽ ἐπ᾽ Ἀχιλλῆος καλλίτριχε βήμεναι ἵππω
νῶϊ κατακτείναντα, φοβῆσαί τε στίχας ἀνδρῶν
Ἀργείων, ἤ κ᾽ αὐτὸς ἐνὶ πρώτοισιν ἁλοίη.

Hector având-o pe el, se bucură și se fălește.”
Al lui Diores fecior se uită-napoi și răspunde:
„Cine, Alchimedon, ca tine-i de vrednic în tabăra ahee
Caii cei nemuritori să-i înstrune ori slobozi să-i lase?
Numai sărmanul Patroclu era ca și zeii de meșter
Cât a trăit, dar acu e-n puterea ursitei și-a morții.
Hai dar, în mână ia biciul și-apucă lucioasele hățuri;
Eu mă dau jos din cotigă, pedestru mă prind cu dușmanii.”
Asta el zice. Și-n caru-i suindu-se Alchimedonte
Repede biciul înhață și strânge lucioasele hățuri,
Automedonte din car se coboară. Dar Hector în față
Cum îl zări, lui Eneas fiindu-i aproape, îi zise:
„Tu al Troienilor sfetnic, Eneas, eu văd telegarii
Lui Peleiades Ahile cel bun de picior; răsăriră
Iar la război, dar ne’ndemânatici le sunt vizitiii.
Cred dar că pune-voi mâna pe ei, dacă tu cu ’nadinsul
Vrei să m-ajuți. Negreșit că îndată ce noi năvăli-vom
N-o să cuteze nici unul din ei să ne stea împotrivă.”
Astfel îi zise, și el voios se luă după Hector
Și amândoi o porniră cu umăru-n pază de scuturi
Țapene, piei argăsite și bine-nvăscute-n aramă.
Merser-alături de dânșii tovarășii, unul Aretos,
Mare ca zeii și Hromiu, căci nu se-ndoiau că pe-aceia
Au să-i omoare și pradă cădea-vor în mâna lor caii.
Minte de prunci, că pe nesângerate doar Automedonte
N-avea să-i lase la-ntors. Prin ruga rostită lui Zeus
Pieptul lui Automedonte se umple de-avânt și tărie,
Zice voinicul atunci ortacului său din teleagă:
„Alchimedonte, să nu ții tu caii departe de mine,
Lasă-i să sufle la spatele meu, că eu nu cred că Hector
O să-și domoale mânia războinică până ce dânsul
N-o să ne-omoare pe noi și urcându-se-n carul acesta
N-o să alunge, de zmeii aceștia purtat, ale noastre
Cete, sau nu va fi prins de armia noastră din frunte.

῝Ως εἰπὼν Αἴαντε καλέσσατο καὶ Μενέλαον·
Αἴαντ᾽ Ἀργείων ἡγήτορε καὶ Μενέλαε
ἤτοι μὲν τὸν νεκρὸν ἐπιτράπεθ᾽ οἵ περ ἄριστοι
ἀμφ᾽ αὐτῷ βεβάμεν καὶ ἀμύνεσθαι στίχας ἀνδρῶν,
νῶϊν δὲ ζωοῖσιν ἀμύνετε νηλεὲς ἦμαρ·
τῇδε γὰρ ἔβρισαν πόλεμον κάτα δακρυόεντα
῞Εκτωρ Αἰνείας θ᾽, οἳ Τρώων εἰσὶν ἄριστοι.
ἀλλ᾽ ἤτοι μὲν ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κεῖται·
ἥσω γὰρ καὶ ἐγώ, τὰ δέ κεν Διὶ πάντα μελήσει.
῏Η ῥα, καὶ ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
καὶ βάλεν Ἀρήτοιο κατ᾽ ἀσπίδα πάντοσ᾽ ἐΐσην·
ἣ δ᾽ οὐκ ἔγχος ἔρυτο, διὰ πρὸ δὲ εἴσατο χαλκός,
νειαίρῃ δ᾽ ἐν γαστρὶ διὰ ζωστῆρος ἔλασσεν.
ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ἂν ὀξὺν ἔχων πέλεκυν αἰζήϊος ἀνὴρ
κόψας ἐξόπιθεν κεράων βοὸς ἀγραύλοιο
ἶνα τάμῃ διὰ πᾶσαν, ὃ δὲ προθορὼν ἐρίπῃσιν,
ὣς ἄρ᾽ ὅ γε προθορὼν πέσεν ὕπτιος· ἐν δέ οἱ ἔγχος
νηδυίοισι μάλ᾽ ὀξὺ κραδαινόμενον λύε γυῖα.
῞Εκτωρ δ᾽ Αὐτομέδοντος ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ·
ἀλλ᾽ ὃ μὲν ἄντα ἰδὼν ἠλεύατο χάλκεον ἔγχος·
πρόσσω γὰρ κατέκυψε, τὸ δ᾽ ἐξόπιθεν δόρυ μακρὸν
οὔδει ἐνισκίμφθη, ἐπὶ δ᾽ οὐρίαχος πελεμίχθη
ἔγχεος· ἔνθα δ᾽ ἔπειτ᾽ ἀφίει μένος ὄβριμος ῎Αρης.
καί νύ κε δὴ ξιφέεσσ᾽ αὐτοσχεδὸν ὁρμηθήτην
εἰ μή σφω᾽ Αἴαντε διέκριναν μεμαῶτε,
οἵ ῥ᾽ ἦλθον καθ᾽ ὅμιλον ἑταίρου κικλήσκοντος·
τοὺς ὑποταρβήσαντες ἐχώρησαν πάλιν αὖτις
῞Εκτωρ Αἰνείας τ᾽ ἠδὲ Χρομίος θεοειδής,
῎Αρητον δὲ κατ᾽ αὖθι λίπον δεδαϊγμένον ἦτορ
κείμενον· Αὐτομέδων δὲ θοῷ ἀτάλαντος ῎Αρηϊ
τεύχεά τ᾽ ἐξενάριξε καὶ εὐχόμενος ἔπος ηὔδα·
ἦ δὴ μὰν ὀλίγον γε Μενοιτιάδαο θανόντος
κῆρ ἄχεος μεθέηκα χερείονά περ καταπέφνων.
῝Ως εἰπὼν ἐς δίφρον ἑλὼν ἔναρα βροτόεντα

Asta el zice și cheamă pe Aias cei doi și pe-Atride:
„Iute, Menelau și voi, căpitani ai argiilor Aias,
Mortul încredeți-l altora, celor mai tari de vârtute,
Ei să-l ia-n pază, să dea pe dușman la o parte și-n locul
Mortului viaț-apărați-ne nouă, primejdia vine,
Căci năpădit-au aici la bătaia cea plină de lacrimi
Însuși Eneas și Hector, vitejii fruntași de la Troia.
Totul e însă în mâinile zeilor; de-asta aținti-voi
Lancea și eu, și las celui de sus s-aibă grijă de toate.”
Zice, și-apoi învârtind sburătue sulița lungă
Și nimerește pe-Aretos în pavăza-i cea rotilată.
Sulița, ne ’mpiedicată de pavăză, trece printr-însa;
Brâul de lână răzbate și-acolo se-nfige sub pântec.
Cum uneori un flăcău c-o tăioasă secure izbește
Pe după creștet sub coarne un bou de la țară și-ndată
Coarnele-i taie, iar boul se saltă și-apoi se răstoarnă;
Astfel Aretos se saltă și cade pe spate; ascuțișul
Prin măruntaie răzbind și clătindu-se-i curmă suflarea.
Hector însuliț-atunci asupra lui Automedonte;
Vede el lancea-nainte și-n față-i plecându-se, scapă
De lovitură ușor, și dincolo arma cea lungă
Cade cu boldu-n pământ; i se clatină încă cotorul
Până ce-acolo năprasnicul Ares tăria-i înfrânge.
Dânșii acuma stau gata să tragă din săbii de-aproape,
Îns-alergară la ei și-i opriră din harță împreună
Aias din gloată venind, căci fură chemați de tovarăși.
Cum îi văzură pe ei, de teamă-napoi se dădură
Hector, Eneas și Hromiu, un zeu în făptură. Pe-Aretos
Ei îl lăsară pe jos tăvălit și cu inima ruptă.
Automedonte, asemenea iutelui Ares, s-aruncă
Și dezarmează pe mort și zice așa cu mândrie:
„Sufletul, cât de puțin, mi-l simt ușurat de necazul
Ce-am suferit după bietul Patroclu, măcar că ucisul
Este cu mult mai prejos.” În car apoi prăzile puse,

θῆκ᾽, ἂν δ᾽ αὐτὸς ἔβαινε πόδας καὶ χεῖρας ὕπερθεν
αἱματόεις ὥς τίς τε λέων κατὰ ταῦρον ἐδηδώς.
  Ἂψ δ᾽ ἐπὶ Πατρόκλῳ τέτατο κρατερὴ ὑσμίνη
ἀργαλέη πολύδακρυς, ἔγειρε δὲ νεῖκος Ἀθήνη
οὐρανόθεν καταβᾶσα· προῆκε γὰρ εὐρύοπα Ζεὺς
ὀρνύμεναι Δαναούς· δὴ γὰρ νόος ἐτράπετ᾽ αὐτοῦ.
ἠΰτε πορφυρέην ἶριν θνητοῖσι τανύσσῃ
Ζεὺς ἐξ οὐρανόθεν τέρας ἔμμεναι ἢ πολέμοιο
ἢ καὶ χειμῶνος δυσθαλπέος, ὅς ῥά τε ἔργων
ἀνθρώπους ἀνέπαυσεν ἐπὶ χθονί, μῆλα δὲ κήδει,
ὣς ἣ πορφυρέῃ νεφέλῃ πυκάσασα ἓ αὐτὴν
δύσετ᾽ Ἀχαιῶν ἔθνος, ἔγειρε δὲ φῶτα ἕκαστον.
πρῶτον δ᾽ Ἀτρέος υἱὸν ἐποτρύνουσα προσηύδα
ἴφθιμον Μενέλαον· ὃ γάρ ῥά οἱ ἐγγύθεν ἦεν·
εἰσαμένη Φοίνικι δέμας καὶ ἀτειρέα φωνήν·
σοὶ μὲν δὴ Μενέλαε κατηφείη καὶ ὄνειδος
ἔσσεται εἴ κ᾽ Ἀχιλῆος ἀγαυοῦ πιστὸν ἑταῖρον
τείχει ὕπο Τρώων ταχέες κύνες ἑλκήσουσιν.
ἀλλ᾽ ἔχεο κρατερῶς, ὄτρυνε δὲ λαὸν ἅπαντα.
  Τὴν δ᾽ αὖτε προσέειπε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος·
Φοῖνιξ ἄττα γεραιὲ παλαιγενές, εἰ γὰρ Ἀθήνη
δοίη κάρτος ἐμοί, βελέων δ᾽ ἀπερύκοι ἐρωήν·
τώ κεν ἔγωγ᾽ ἐθέλοιμι παρεστάμεναι καὶ ἀμύνειν
Πατρόκλῳ· μάλα γάρ με θανὼν ἐσεμάσσατο θυμόν.
ἀλλ᾽ Ἕκτωρ πυρὸς αἰνὸν ἔχει μένος, οὐδ᾽ ἀπολήγει
χαλκῷ δηϊόων· τῷ γὰρ Ζεὺς κῦδος ὀπάζει.
  Ὣς φάτο, γήθησεν δὲ θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
ὅττί ῥά οἱ πάμπρωτα θεῶν ἠρήσατο πάντων.
ἐν δὲ βίην ὤμοισι καὶ ἐν γούνεσσιν ἔθηκε,
καί οἱ μυίης θάρσος ἐνὶ στήθεσσιν ἐνῆκεν,
ἥ τε καὶ ἐργομένη μάλα περ χροὸς ἀνδρομέοιο
ἰσχανάᾳ δακέειν, λαρόν τέ οἱ αἷμ᾽ ἀνθρώπου·
τοίου μιν θάρσευς πλῆσε φρένας ἀμφὶ μελαίνας,
βῆ δ᾽ ἐπὶ Πατρόκλῳ, καὶ ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ.

Armele-i crunte, și el se sui, și-având sângerate
Mâni și picioare, părea ca un leu care-mbucă un taur.
  Lângă Patroclu din nou se încinse bătaie nebună,
Vajnică, plină de-amar, trezită de Palas Atena,
Care venise din cer. Ea fuse de Zeus trimisă
Ca să încânte pe-Ahei, că el vrerea de-acum își mutase.
Cum porfiriu împestrit arcuind curcubeu-l întinde
Zeus din slavă pe cer ca un semn de război sau de vreme
Viscolitoare de iarnă, de-și curmă cu sila plugarii
Muncile lor de la câmp și vitele stau toropite;
Tocmai așa porfiriu era norul sub care pătrunse
Zâna-ntre Ahei. Și-acolo-ncepu să dea zor fiecărui.
Ea începu să întarte cu vorba pe craiul Atride,
Neobositul oștean – căci el îi era mai aproape –
Chipul lui Fenix luând și glasu-i cel plin de tărie:
  „Ce înjosire și-ocară, Menelau, te-așteaptă pe tine,
Dacă sub zidul troian preabunul, slăvitul prieten
Al lui Ahile o să fie mâncat de dulăi și de vulturi!
Fii dar la luptă bărbat și împintenă-ți armia toată.”
Zise Menelau Atrid bărbatul de-a pururi războinic:
  „Tată, moș Fenix mărite, de-ar vrea să-mi dea mie putere
Palas Atena să lupt și ar da la o parte din cale-mi
Ploaia de lănci și săgeți, aș sta lângă el ca să-l străjui.
Nu știi ce mult m-a mișcat, ce grea lovitură-mi fu moartea-i.
Dar e cumplită pornirea lui Hector întocmai ca focul,
Arma-i tot face pârjol și cerul îi dă biruință.”
  Asta i-a zis; fulgeratica zână se bucură-n sine,
Ei doar întâi ca zeiță rostitu-i-a el rugăciunea.
De-asta zeița i-a pus în genunchi și umăr tărie,
L-a-nvârtoșat pe viteaz și datu-i-a-n piept cutezarea
Muștei, că musca, oricât de la trupul de om o înlături,
Tot vrea să muște din el, că la sânge de om lăcomește;
Astfel i-a fost și cutezul ce-n inimă-i puse zeița.
Merse Menelau spre mort și trase-n dușmani cu o lance.

ἔσκε δ᾽ ἐνὶ Τρώεσσι Ποδῆς υἱὸς Ἠετίωνος
ἀφνειός τ᾽ ἀγαθός τε· μάλιστα δέ μιν τίεν Ἕκτωρ
δήμου, ἐπεί οἱ ἑταῖρος ἔην φίλος εἰλαπιναστής·
τόν ῥα κατὰ ζωστῆρα βάλε ξανθὸς Μενέλαος
ἀΐξαντα φόβον δέ, διὰ πρὸ δὲ χαλκὸν ἔλασσε·
δούπησεν δὲ πεσών· ἀτὰρ Ἀτρεΐδης Μενέλαος
νεκρὸν ὑπ᾽ ἐκ Τρώων ἔρυσεν μετὰ ἔθνος ἑταίρων.
   Ἕκτορα δ᾽ ἐγγύθεν ἱστάμενος ὄτρυνεν Ἀπόλλων
Φαίνοπι Ἀσιάδῃ ἐναλίγκιος, ὅς οἱ ἁπάντων
ξείνων φίλτατος ἔσκεν Ἀβυδόθι οἰκία ναίων·
τῷ μιν ἐεισάμενος προσέφη ἑκάεργος Ἀπόλλων·
Ἕκτορ τίς κέ σ᾽ ἔτ᾽ ἄλλος Ἀχαιῶν ταρβήσειεν;
οἷον δὴ Μενέλαον ὑπέτρεσας, ὃς τὸ πάρος γε
μαλθακὸς αἰχμητής· νῦν δ᾽ οἴχεται οἶος ἀείρας
νεκρὸν ὑπ᾽ ἐκ Τρώων, σὸν δ᾽ ἔκτανε πιστὸν ἑταῖρον
ἐσθλὸν ἐνὶ προμάχοισι Ποδῆν υἱὸν Ἠετίωνος.
   Ὣς φάτο, τὸν δ᾽ ἄχεος νεφέλη ἐκάλυψε μέλαινα,
βῆ δὲ διὰ προμάχων κεκορυθμένος αἴθοπι χαλκῷ.
καὶ τότ᾽ ἄρα Κρονίδης ἕλετ᾽ αἰγίδα θυσσανόεσσαν
μαρμαρέην, Ἴδην δὲ κατὰ νεφέεσσι κάλυψεν,
ἀστράψας δὲ μάλα μεγάλ᾽ ἔκτυπε, τὴν δὲ τίναξε,
νίκην δὲ Τρώεσσι δίδου, ἐφόβησε δ᾽ Ἀχαιούς.
   Πρῶτος Πηνέλεως Βοιώτιος ἦρχε φόβοιο.
βλῆτο γὰρ ὦμον δουρὶ πρόσω τετραμμένος αἰεὶ
ἄκρον ἐπιλίγδην· γράψεν δέ οἱ ὀστέον ἄχρις
αἰχμὴ Πουλυδάμαντος· ὃ γάρ ῥ᾽ ἔβαλε σχεδὸν ἐλθών.
Λήϊτον αὖθ᾽ Ἕκτωρ σχεδὸν οὔτασε χεῖρ᾽ ἐπὶ καρπῷ
υἱὸν Ἀλεκτρυόνος μεγαθύμου, παῦσε δὲ χάρμης·
τρέσσε δὲ παπτήνας, ἐπεὶ οὐκέτι ἔλπετο θυμῷ
ἔγχος ἔχων ἐν χειρὶ μαχήσεσθαι Τρώεσσιν.
Ἕκτορα δ᾽ Ἰδομενεὺς μετὰ Λήϊτον ὁρμηθέντα
βεβλήκει θώρηκα κατὰ στῆθος παρὰ μαζόν·
ἐν καυλῷ δ᾽ ἐάγη δολιχὸν δόρυ, τοὶ δὲ βόησαν
Τρῶες· ὃ δ᾽ Ἰδομενῆος ἀκόντισε Δευκαλίδαο

Fost-a la neamul troian unul Podes, al lui Aetion
Fiu, om bogat și voinic care-a fost al lui Hector prieten,
Cel mai iubit din popor, că-i fuse tovarăș de-ospețe.
Tocmai pe Podes acesta, când el a împuns-o la fugă,
L-a nimerit roșcovanul Menelau. Răzbit de-a lui lance,
Dânsul picat-a bufnind. Pe mort apucându-l Menelau,
De la Troieni l-a răpit și dusu-l-a-n tabăra ahee.
   Vine la Hector atunci, din gură-l îndeamnă Apolon
Chipul lui Fenops luând, al lui Asiu fecior, care-i fuse
Tare iubit ca tovarăș pe când locuia în Abidos.
Astfel la chip prefăcut, îi zise țintașul Apolon:
„Care dușman se va teme de tine, o, Hector, acuma,
Dacă te sperii și fugi de Menelau Atrid care-i pururi
Slab și codaci luptător? Nu vezi că se duse el singur
Leșul luând de la noi, că ucise pe-al lui Aetion
Fiu, un prieten al tău credincios și fruntaș la războaie."
   Astfel îi zise și bezna durerii-l cuprinse pe Hector,
El înarmat în aramă ieși înaintea oștirii.
Zeus, în furie atunci, ia pavăza-i scânteietoare
Și-nciucurată și muntele Ida-l învăluie-n nouri,
Fulgeră, tună și bubuie groaznic și vântură scutul,
Pune pe fugă pe-Ahei și Troienilor dă biruință.
   Beoțianul întâi, Penelaos, purcede la fugă,
Cum el da drept înainte, fusese doar sus pe la umăr
Însulițat pe deasupra și până la os îl ajunse
Sulița lui Polidamas, căci el mai de-aproape-l ochise;
Hector în mână la os îl împunse pe Leitos, vlăstarul
Dârzului Alectrion, și-l scoase din arme. Cu teamă,
Leitos în juru-i privind se retrase, că n-avea nădejde
Lancea cu mâna să ție, să poată lupta cu Troienii.
   Idomeneu într-aceea, când Hector fugea după Leitos,
Trase cu boldul în el; îl lovi pe la sân, dar cotorul
Suliței lungi i se frânse; aoliră de spaimă Troienii.
   Hector ochi după asta pe Idomeneu, pe al Cretei

δίφρῳ ἐφεσταότος· τοῦ μέν ῥ᾽ ἀπὸ τυτθὸν ἅμαρτεν·
αὐτὰρ ὃ Μηριόναο ὀπάονά θ᾽ ἡνίοχόν τε
Κοίρανον, ὅς ῥ᾽ ἐκ Λύκτου ἐϋκτιμένης ἕπετ᾽ αὐτῷ·
πεζὸς γὰρ τὰ πρῶτα λιπὼν νέας ἀμφιελίσσας
ἤλυθε, καί κε Τρωσὶ μέγα κράτος ἐγγυάλιξεν,
εἰ μὴ Κοίρανος ὦκα ποδώκεας ἤλασεν ἵππους·
καὶ τῷ μὲν φάος ἦλθεν, ἄμυνε δὲ νηλεὲς ἦμαρ,
αὐτὸς δ᾽ ὤλεσε θυμὸν ὑφ᾽ Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο·
τὸν βάλ᾽ ὑπὸ γναθμοῖο καὶ οὔατος, ἐκ δ᾽ ἄρ᾽ ὀδόντας
ὦσε δόρυ πρυμνόν, διὰ δὲ γλῶσσαν τάμε μέσσην.
ἤριπε δ᾽ ἐξ ὀχέων, κατὰ δ᾽ ἡνία χεῦεν ἔραζε.
καὶ τά γε Μηριόνης ἔλαβεν χείρεσσι φίλῃσι
κύψας ἐκ πεδίοιο, καὶ Ἰδομενῆα προσηύδα·
μάστιε νῦν εἷός κε θοὰς ἐπὶ νῆας ἵκηαι·
γιγνώσκεις δὲ καὶ αὐτὸς ὅ τ᾽ οὐκέτι κάρτος Ἀχαιῶν.
 Ὣς ἔφατ᾽, Ἰδομενεὺς δ᾽ ἵμασεν καλλίτριχας ἵππους
νῆας ἔπι γλαφυράς· δὴ γὰρ δέος ἔμπεσε θυμῷ.
 Οὐδ᾽ ἔλαθ᾽ Αἴαντα μεγαλήτορα καὶ Μενέλαον
Ζεύς, ὅτε δὴ Τρώεσσι δίδου ἑτεραλκέα νίκην.
τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε μέγας Τελαμώνιος Αἴας·
ὢ πόποι ἤδη μέν κε καὶ ὃς μάλα νήπιός ἐστι
γνοίη ὅτι Τρώεσσι πατὴρ Ζεὺς αὐτὸς ἀρήγει.
τῶν μὲν γὰρ πάντων βέλε᾽ ἅπτεται ὅς τις ἀφήῃ
ἢ κακὸς ἢ ἀγαθός· Ζεὺς δ᾽ ἔμπης πάντ᾽ ἰθύνει·
ἡμῖν δ᾽ αὔτως πᾶσιν ἐτώσια πίπτει ἔραζε.
ἀλλ᾽ ἄγετ᾽ αὐτοί περ φραζώμεθα μῆτιν ἀρίστην,
ἠμὲν ὅπως τὸν νεκρὸν ἐρύσσομεν, ἠδὲ καὶ αὐτοὶ
χάρμα φίλοις ἑτάροισι γενώμεθα νοστήσαντες,
οἵ που δεῦρ᾽ ὁρόωντες ἀκηχέδατ᾽, οὐδ᾽ ἔτι φασὶν
Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο μένος καὶ χεῖρας ἀάπτους
σχήσεσθ᾽, ἀλλ᾽ ἐν νηυσὶ μελαίνῃσιν πεσέεσθαι.
εἴη δ᾽ ὅς τις ἑταῖρος ἀπαγγείλειε τάχιστα
Πηλεΐδῃ, ἐπεὶ οὔ μιν ὀΐομαι οὐδὲ πεπύσθαι
λυγρῆς ἀγγελίης, ὅτι οἱ φίλος ὤλεθ᾽ ἑταῖρος.

Crai, care sta în cotigă, dar arma-i trecu pe de lături
Și pe tovarășul lui Merione-l brodi, pe Chiranos,
Care ca soț-mânător din Creta-l urma, de la Lictos,
Bine-ziditul oraș. De la vase venise pedestru
Craiul și-o mare izbând-ar fi dat la Troieni cu-a lui moarte,
Dacă Chiranos zorindu-și mai repede caii spre dânsul
Nu-i aducea mântuirea și nu-i depărta nenorocul.
Îns-a pierit vizitiul atunci, că pe el îl împunse
Hector cu boldul în falcă, -n ureche și-i sparse cu lancea
Dinții din gură și limba-i tăie de la mijloc și bietul
Fu prăvălit de pe car și frânele i-alunecară.
Dar Merione plecându-se-ndată de jos le culese
Și începu să îndemne pe Idomeneu după aceea:
 „Biciuie caii și fugi la corăbii acuma de-a dreptul,
Vezi și tu singur că nu se mai poate să biruie-Aheii.”
 Zise, și Idomeneu cu biciul gonea spre corăbii
Caii cei mândri comoși, că în sufletu-i spaima intrase.
Și înțelese Menelau și Aias acuma că Zeus
Dase învingerea cea schimbătoare Troienilor. Zise
Aias Telamonianul atunci lui Menelau: „Vai nouă,
Chiar un copil ar pricepe de-acuma că Zeus el însuși,
Tatăl ceresc, pe dușmani îi ajută; nici unul dintr-înșii
Bun sau nevrednic în arme nu dă lovitură greșită,
Când ne chitește, pesemne le-ndreaptă săgețile Zeus,
Iar ale noastre zadarnice cad la pământ fără țintă.
Hai măcar noi să gândim cum este mai bine să tragem
Mortul încoace spre noi și să facem așa bucurie
Soților noștri la-ntors. Nu vezi cum se uită cu jale
Bieții la noi! Ei se tem că nu vom putea să mai ținem
Piept fioroaselor mâni și cumplitei mânii a lui Hector
Și că noi toți vom cădea la corăbii. De-aceea să plece
Repede vreun tovarăș să dea lui Ahile de știre
Cât mai devreme; pesemne că nu sosi încă la dânsul
Vestea cea tristă că nu mai trăiește iubitu-i prieten.

ἀλλ᾽ οὔ πῃ δύναμαι ἰδέειν τοιοῦτον Ἀχαιῶν·
ἠέρι γὰρ κατέχονται ὁμῶς αὐτοί τε καὶ ἵπποι.
Ζεῦ πάτερ ἀλλὰ σὺ ῥῦσαι ὑπ᾽ ἠέρος υἷας Ἀχαιῶν,
ποίησον δ᾽ αἴθρην, δὸς δ᾽ ὀφθαλμοῖσιν ἰδέσθαι·
ἐν δὲ φάει καὶ ὄλεσσον, ἐπεί νύ τοι εὔαδεν οὕτως.
  Ὣς φάτο, τὸν δὲ πατὴρ ὀλοφύρατο δάκρυ χέοντα·
αὐτίκα δ᾽ ἠέρα μὲν σκέδασεν καὶ ἀπῶσεν ὀμίχλην,
ἠέλιος δ᾽ ἐπέλαμψε, μάχη δ᾽ ἐπὶ πᾶσα φαάνθη·
καὶ τότ᾽ ἄρ᾽ Αἴας εἶπε βοὴν ἀγαθὸν Μενέλαον·
σκέπτεο νῦν Μενέλαε διοτρεφὲς αἴ κεν ἴδηαι
ζωὸν ἔτ᾽ Ἀντίλοχον μεγαθύμου Νέστορος υἱόν,
ὄτρυνον δ᾽ Ἀχιλῆϊ δαΐφρονι θᾶσσον ἰόντα
εἰπεῖν ὅττι ῥά οἱ πολὺ φίλτατος ὤλεθ᾽ ἑταῖρος.
  Ὣς ἔφατ᾽, οὐδ᾽ ἀπίθησε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος,
βῆ δ᾽ ἰέναι ὥς τίς τε λέων ἀπὸ μεσσαύλοιο,
ὅς τ᾽ ἐπεὶ ἄρ κε κάμῃσι κύνας τ᾽ ἄνδρας τ᾽ ἐρεθίζων,
οἵ τέ μιν οὐκ εἰῶσι βοῶν ἐκ πῖαρ ἑλέσθαι
πάννυχοι ἐγρήσσοντες· ὃ δὲ κρειῶν ἐρατίζων
ἰθύει, ἀλλ᾽ οὔ τι πρήσσει· θαμέες γὰρ ἄκοντες
ἀντίον ἀΐσσουσι θρασειάων ἀπὸ χειρῶν,
καιόμεναί τε δεταί, τάς τε τρεῖ ἐσσύμενός περ·
ἠῶθεν δ᾽ ἀπονόσφιν ἔβη τετιηότι θυμῷ·
ὣς ἀπὸ Πατρόκλοιο βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος
ἤϊε πόλλ᾽ ἀέκων· περὶ γὰρ δίε μή μιν Ἀχαιοὶ
ἀργαλέου πρὸ φόβοιο ἕλωρ δηΐοισι λίποιεν.
πολλὰ δὲ Μηριόνῃ τε καὶ Αἰάντεσσ᾽ ἐπέτελλεν·
Αἴαντ᾽ Ἀργείων ἡγήτορε Μηριόνη τε
νῦν τις ἐνηείης Πατροκλῆος δειλοῖο
μνησάσθω· πᾶσιν γὰρ ἐπίστατο μείλιχος εἶναι
ζωὸς ἐών· νῦν αὖ θάνατος καὶ μοῖρα κιχάνει.
  Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπέβη ξανθὸς Μενέλαος,
πάντοσε παπταίνων ὥς τ᾽ αἰετός, ὅν ῥά τέ φασιν
ὀξύτατον δέρκεσθαι ὑπουρανίων πετεηνῶν,
ὅν τε καὶ ὑψόθ᾽ ἐόντα πόδας ταχὺς οὐκ ἔλαθε πτὼξ

Caut zadarnic, eu nu pot vedea între-Ahei pe nici unul
Vrednic de asta, căci negur-acoperă oastea și caii.
Zeus, părinte ceresc, înlătură ceața din oaste,
Fă să răsară seninul și limpede ochii să vadă
Și la lumină măcar să pierim, dacă astfel ți-i voia."
  Zice, iar tatăl ceresc se îndură, când lacrima-i vede,
Iute răsfiră-ntunericul, negura dă la o parte,
Soarele iar luminează și câmpul de sânge s-arată.
Zise dar Aias atunci lui Menelau Atride strigaciul:
„Caută acum, înălțate Menelau, să vezi dacă-i teafăr
Încă și viu Antiloh, feciorul măritului Nestor,
Du-te la el și grăbește-l să dea mai curând lui Ahile
Jalnica știre că-i mort iubitu-i prieten Patroclu."
Astfel îi zice, și Atride voios îl ascultă și pleacă
Iute-napoi ca un leu de la staulul unde sunt vite,
După ce el obosește stârnind pe păstori și zăvozii,
Care, veghind câtu-i noaptea, nu-l lasă să intre-n cireadă
Și să se-nfrupte din boii cei grași; dar el, lacom de carne,
Tot se aține, ci nu izbândește, căci dese tot zboară
Lăncile-n fața-i din mâini oțelite, și torțile-aprinse
Zboară mereu de se sperie leul, cu toată turbarea-i,
Și cu mâhnire se trage-napoi dimineața; tot astfel
De la Patroclu Menelau purcede-napoi fără voie,
Teamă fiindu-i grozav ca nu cumva soții să-l lase
Pradă vrăjmașilor și să ia fuga de spaimă cumplită,
De asta și mult se mai roagă de Aias și de Merione:
  „Tu Merione și Aias, să nu uitați voi niciodată
Cât era bietul Patroclu de bun și drăguț ca prieten,
Față de toți a știut el să fie blajin ca un frate
Cât a trăit, dar acu e-n puterea ursitei și-a morții."
  Asta le zice și pleacă de-acolo bălanul Menelau
Ochii rotind împrejur ca vulturul care-i, se zice,
Ager la ochi ca nici una din toate-ale cerului pasări
Și că din slăvile-nalte ochește un iepure sprinten.

θάμνῳ ὑπ᾽ ἀμφικόμῳ κατακείμενος, ἀλλά τ᾽ ἐπ᾽ αὐτῷ
ἔσσυτο, καί τέ μιν ὦκα λαβὼν ἐξείλετο θυμόν.
ὣς τότε σοὶ Μενέλαε διοτρεφὲς ὄσσε φαεινὼ
πάντοσε δινείσθην πολέων κατὰ ἔθνος ἑταίρων,
εἴ που Νέστορος υἱὸν ἔτι ζώοντα ἴδοιτο.
τὸν δὲ μάλ᾽ αἶψ᾽ ἐνόησε μάχης ἐπ᾽ ἀριστερὰ πάσης
θαρσύνονθ᾽ ἑτάρους καὶ ἐποτρύνοντα μάχεσθαι,
ἀγχοῦ δ᾽ ἱστάμενος προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
Ἀντίλοχ᾽ εἰ δ᾽ ἄγε δεῦρο διοτρεφὲς ὄφρα πύθηαι
λυγρῆς ἀγγελίης, ἣ μὴ ὤφελλε γενέσθαι.
ἤδη μὲν σὲ καὶ αὐτὸν ὀΐομαι εἰσορόωντα
γιγνώσκειν ὅτι πῆμα θεὸς Δαναοῖσι κυλίνδει,
νίκη δὲ Τρώων· πέφαται δ᾽ ὤριστος Ἀχαιῶν
Πάτροκλος, μεγάλη δὲ ποθὴ Δαναοῖσι τέτυκται.
ἀλλὰ σύ γ᾽ αἶψ᾽ Ἀχιλῆϊ θέων ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν
εἰπεῖν, αἴ κε τάχιστα νέκυν ἐπὶ νῆα σαώσῃ
γυμνόν· ἀτὰρ τά γε τεύχε᾽ ἔχει κορυθαίολος Ἕκτωρ.
 Ὣς ἔφατ᾽, Ἀντίλοχος δὲ κατέστυγε μῦθον ἀκούσας·
δὴν δέ μιν ἀμφασίη ἐπέων λάβε, τὼ δέ οἱ ὄσσε
δακρυόφι πλῆσθεν, θαλερὴ δέ οἱ ἔσχετο φωνή.
ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ὧς Μενελάου ἐφημοσύνης ἀμέλησε,
βῆ δὲ θέειν, τὰ δὲ τεύχε᾽ ἀμύμονι δῶκεν ἑταίρῳ
Λαοδόκῳ, ὅς οἱ σχεδὸν ἔστρεφε μώνυχας ἵππους.
 Τὸν μὲν δάκρυ χέοντα πόδες φέρον ἐκ πολέμοιο
Πηλεΐδῃ Ἀχιλῆϊ κακὸν ἔπος ἀγγελέοντα.
οὐδ᾽ ἄρα σοὶ Μενέλαε διοτρεφὲς ἤθελε θυμὸς
τειρομένοις ἑτάροισιν ἀμυνέμεν, ἔνθεν ἀπῆλθεν
Ἀντίλοχος, μεγάλη δὲ ποθὴ Πυλίοισιν ἐτύχθη·
ἀλλ᾽ ὅ γε τοῖσιν μὲν Θρασυμήδεα δῖον ἀνῆκεν,
αὐτὸς δ᾽ αὖτ᾽ ἐπὶ Πατρόκλῳ ἥρωϊ βεβήκει,
στῆ δὲ παρ᾽ Αἰάντεσσι θέων, εἶθαρ δὲ προσηύδα·
κεῖνον μὲν δὴ νηυσὶν ἐπιπροέηκα θοῇσιν
ἐλθεῖν εἰς Ἀχιλῆα πόδας ταχύν· οὐδέ μιν οἴω
νῦν ἰέναι μάλα περ κεχολωμένον Ἕκτορι δίῳ·

Chiar dacă e îndosit undeva în tufiș, și asupra-i
Tabără el, îl apucă deodată și-i zdrumecă viața;
Tocmai așa, o, Menelau, și tu îți roteai pretutindeni
Ochii tăi licăritori prin multa desime-a oștirii,
Doar ai putea să mai vezi încă viu pe feciorul lui Nestor.
El într-o clipă îl zări între pâlcuri în aripa stângă;
Armia-și-o-mbărbăta și-o tot mai mâna spre bătaie.
S-apropie de voinic și-i zise bălanul Menelau:
 „Hai mai încoace, Antiloh, mai repede vino să afli
Vestea cea plină de-amar ce bine ar fi fost să nu fie!
Cred că și tu vezi acuma și-o știi de la tine că zeii
Deteră mare năpastă Danailor, și biruință
Numai vrăjmașilor noștri. Viteazul de frunte al oștirii,
Menețianul e mort și lăsatu-ne-a jale nespusă.
Du-te mai repede, fugi la corăbii să spui lui Ahile
Cât mai devreme de poate să vie să-i mântuie trupul
Gol de-armătură, căci armele-i s-află în mâna lui Hector.”
 Astfel îi zise. Antiloh stătu-ncremenit de cutremur;
Câtăva vreme amuțise și ochii de lacrămi deodată
I se umplură și verdele glas i s-oprise pe buze,
Nu zăbovi însă el să asculte ce-i spuse Menelau
Și o luă la picior, ci după ce armele-și dete
Lui Laodocos, soț bun, care aproape-i mâna telegarii.
 El, de plânsori podidit, părăsește războiul și-o-ntinde
Iute spre-Ahile Pelidul să-i ducă solia cea tristă.
Nu vru întrasta Menelau să stea la bătaie, s-ajute
Cetelor înghesuite, de unde plecase al lui Nestor
Fiu Antiloh, după care oftau acum toți Pilienii.
Puse pe fratele lui să comânduie, pe Trasimede
Și se întoarse la locul pe unde căzuse Patroclu,
Stete din fugă pe drum și celor doi Aias le zise:
 „Iat-am trimis la corăbii să meargă feciorul lui Nestor
După Ahile cel bun de picior; însă nu cred să vie
Dânsul acuma, cu toată mânia-i turbată pe Hector;

οὐ γάρ πως ἂν γυμνὸς ἐὼν Τρώεσσι μάχοιτο.
ἡμεῖς δ᾽ αὐτοί περ φραζώμεθα μῆτιν ἀρίστην,
ἠμὲν ὅπως τὸν νεκρὸν ἐρύσσομεν, ἠδὲ καὶ αὐτοὶ
Τρώων ἐξ ἐνοπῆς θάνατον καὶ κῆρα φύγωμεν.
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα μέγας Τελαμώνιος Αἴας·
πάντα κατ᾽ αἶσαν ἔειπες ἀγακλεὲς ὦ Μενέλαε·
ἀλλὰ σὺ μὲν καὶ Μηριόνης ὑποδύντε μάλ᾽ ὦκα
νεκρὸν ἀείραντες φέρετ᾽ ἐκ πόνου· αὐτὰρ ὄπισθε
νῶϊ μαχησόμεθα Τρωσίν τε καὶ Ἕκτορι δίῳ
ἶσον θυμὸν ἔχοντες ὁμώνυμοι, οἳ τὸ πάρος περ
μίμνομεν ὀξὺν Ἄρηα παρ᾽ ἀλλήλοισι μένοντες.
Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ἄρα νεκρὸν ἀπὸ χθονὸς ἀγκάζοντο
ὕψι μάλα μεγάλως· ἐπὶ δ᾽ ἴαχε λαὸς ὄπισθε
Τρωϊκός, ὡς εἴδοντο νέκυν αἴροντας Ἀχαιούς.
ἴθυσαν δὲ κύνεσσιν ἐοικότες, οἵ τ᾽ ἐπὶ κάπρῳ
βλημένῳ ἀΐξωσι πρὸ κούρων θηρητήρων·
ἕως μὲν γάρ τε θέουσι διαρραῖσαι μεμαῶτες,
ἀλλ᾽ ὅτε δή ῥ᾽ ἐν τοῖσιν ἑλίξεται ἀλκὶ πεποιθώς,
ἄψ τ᾽ ἀνεχώρησαν διά τ᾽ ἔτρεσαν ἄλλυδις ἄλλος.
ὣς Τρῶες εἷος μὲν ὁμιλαδὸν αἰὲν ἕποντο
νύσσοντες ξίφεσίν τε καὶ ἔγχεσιν ἀμφιγύοισιν·
ἀλλ᾽ ὅτε δή ῥ᾽ Αἴαντε μεταστρεφθέντε κατ᾽ αὐτοὺς
σταίησαν, τῶν δὲ τράπετο χρώς, οὐδέ τις ἔτλη
πρόσσω ἀΐξας περὶ νεκροῦ δηριάασθαι.
Ὣς οἵ γ᾽ ἐμμεμαῶτε νέκυν φέρον ἐκ πολέμοιο
νῆας ἔπι γλαφυράς· ἐπὶ δὲ πτόλεμος τέτατό σφιν
ἄγριος ἠΰτε πῦρ, τό τ᾽ ἐπεσσύμενον πόλιν ἀνδρῶν
ὄρμενον ἐξαίφνης φλεγέθει, μινύθουσι δὲ οἶκοι
ἐν σέλαϊ μεγάλῳ· τὸ δ᾽ ἐπιβρέμει ἲς ἀνέμοιο.
ὣς μὲν τοῖς ἵππων τε καὶ ἀνδρῶν αἰχμητάων
ἀζηχὴς ὀρυμαγδὸς ἐπήϊεν ἐρχομένοισιν·
οἳ δ᾽ ὥς θ᾽ ἡμίονοι κρατερὸν μένος ἀμφιβαλόντες
ἕλκωσ᾽ ἐξ ὄρεος κατὰ παιπαλόεσσαν ἀταρπὸν
ἢ δοκὸν ἠὲ δόρυ μέγα νήϊον· ἐν δέ τε θυμὸς

Doar e de arme lipsit și nu poate lupta cu Troienii.
Înșine dar chibzuitul, să vedem în ce chip e mai bine
Mortul de-acolo din toi să ni-l scoatem, și noi de urgie
Și de prăpăd izbăviți, din focul dușman să ne smulgem."
Trupeșul Aias Telamonianul la asta-i răspunse:
„Zilele tale, o, slăvite Menelau, sunt bune și drepte,
Hai și plecați-vă voi, Merione și tu, cât mai iute
Și ridicați-l pe mort și scoateți-l din bătălie.
Aias, noi doi vom răzbi pe Troieni, ne vom bate cu Hector.
Cum ne e numele-așa și vârtutea ni-i una și sta-vom
Tari ca-nainte amândoi alături în lupta cea cruntă."
Zise, iar ei de pe jos apucară cu brațele mortul
Și-l ridicară pe sus. Dar cum îi văzură Troienii
Leșul luând și fugind, deodată-ncepură să țipe
Și-a năvăli după ei ca ogarii când sar înaintea
Unor voinici vânători la mistrețul rănit; ei aleargă
Cătăva vreme-ahtiați cu colții să sfâșie fiara,
Dar mai pe urmă când ea bizuindu-se-n sine se-ntoarnă
Cânii în lături iau fuga și care-ncotro se rășchiră;
Astfel o vreme glotiș se tot năpustiră Troienii
După fugarii Ahei încolțindu-i cu săbii, cu suliți;
Cum însă Aias cei doi se întoarseră și împotrivă
Steteră, fețe schimbară Troienii atunci și nici unul
Nu îndrăzni după mort să mai-nainteze, să lupte.
Astfel ei aprigi atunci de-acolo cărau spre corăbii
Leșul luat din război, și-n urmă se-ncinse bătaie
Cruntă, sălbatică-ntocmai ca focul ce-aprins de năprasnă
Arde-o cetate și casele cad mistuite de flăcări
Mari pân'la nouri și duduie focu-ntețit de un vifor
Vâjâitor; tot astfel huia necurmat-armălaie,
Zarva de oameni și cai după cei care au rupt-o la fugă.
Cum pe la munte doi muli, cu toată-ncordarea vârtuții,
Trag după ei pe poteca pietroasă la vale o grindă
Sau un buștean uriaș, cherestea de corăbii și zornic

τείρεθ᾽ ὁμοῦ καμάτῳ τε καὶ ἱδρῷ σπευδόντεσσιν·
ὣς οἵ γ᾽ ἐμμεμαῶτε νέκυν φέρον. αὐτὰρ ὄπισθεν
Αἴαντ᾽ ἰσχανέτην, ὥς τε πρὼν ἰσχάνει ὕδωρ
ὑλήεις πεδίοιο διαπρύσιον τετυχηκώς,
ὅς τε καὶ ἰφθίμων ποταμῶν ἀλεγεινὰ ῥέεθρα
ἴσχει, ἄφαρ δέ τε πᾶσι ῥόον πεδίον δὲ τίθησι
πλάζων· οὐδέ τί μιν σθένεϊ ῥηγνῦσι ῥέοντες·
ὣς αἰεὶ Αἴαντε μάχην ἀνέεργον ὀπίσσω
Τρώων· οἳ δ᾽ ἅμ᾽ ἕποντο, δύω δ᾽ ἐν τοῖσι μάλιστα
Αἰνείας τ᾽ Ἀγχισιάδης καὶ φαίδιμος Ἕκτωρ.
τῶν δ᾽ ὥς τε ψαρῶν νέφος ἔρχεται ἠὲ κολοιῶν
οὖλον κεκλήγοντες, ὅτε προΐδωσιν ἰόντα
κίρκον, ὅ τε σμικρῇσι φόνον φέρει ὀρνίθεσσιν,
ὣς ἄρ᾽ ὑπ᾽ Αἰνείᾳ τε καὶ Ἕκτορι κοῦροι Ἀχαιῶν
οὖλον κεκλήγοντες ἴσαν, λήθοντο δὲ χάρμης.
πολλὰ δὲ τεύχεα καλὰ πέσον περί τ᾽ ἀμφί τε τάφρον
φευγόντων Δαναῶν· πολέμου δ᾽ οὐ γίγνετ᾽ ἐρωή.

Tot-naintează, măcar că sunt rupți de sudoare și trudă,
Harnici tot astfel și ei duceau mortul în vreme ce-n urmă
Aias cei doi pe năvalnici în loc îi țineau cum puhoiul
E stăvilit de un deal păduros care taie câmpia
Și potopirea de ape pornite din valnice râuri
Tot o iezește și repede-abate pe șes viitura,
Care-n zadar cu tăria-i se zbate să-i spargă zăgazul;
Astfel și Aias năprasnic se puseră de-a curmezișul
Și-mpiedicau pe Troieni, dar ei se țineau încă grapă
Și mai dihai însă doi, Eneas și falnicul Hector.
Cum se împrăștie stolul de gaiți și grauri și țipă
Strașnic de spaimă fugind, dacă văd de departe că vine
Uliul care-i gelatul sărmanelor mici păsărele;
Tocmai așa, urmăriți de Eneas și Hector, Aheii
Fug și tot țipă grozav și uit-a se bate, și-n urmă
Multe podoabe de arme tot cad de la ei împrejurul
Șanțului când o zbughesc, și încaierul nu se mai curmă.

ΙΛΙΑΔΟΣ Σ

Ὣς οἳ μὲν μάρναντο δέμας πυρὸς αἰθομένοιο,
Ἀντίλοχος δ᾽ Ἀχιλῆϊ πόδας ταχὺς ἄγγελος ἦλθε.
τὸν δ᾽ εὗρε προπάροιθε νεῶν ὀρθοκραιράων
τὰ φρονέοντ᾽ ἀνὰ θυμὸν ἃ δὴ τετελεσμένα ἦεν·
ὀχθήσας δ᾽ ἄρα εἶπε πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν·
ὤ μοι ἐγώ, τί τ᾽ ἄρ᾽ αὖτε κάρη κομόωντες Ἀχαιοὶ
νηυσὶν ἔπι κλονέονται ἀτυζόμενοι πεδίοιο;
μὴ δή μοι τελέσωσι θεοὶ κακὰ κήδεα θυμῷ,
ὥς ποτέ μοι μήτηρ διεπέφραδε καί μοι ἔειπε
Μυρμιδόνων τὸν ἄριστον ἔτι ζώοντος ἐμεῖο
χερσὶν ὕπο Τρώων λείψειν φάος ἠελίοιο.
ἦ μάλα δὴ τέθνηκε Μενοιτίου ἄλκιμος υἱὸς
σχέτλιος· ἦ τ᾽ ἐκέλευον ἀπωσάμενον δήϊον πῦρ
ἂψ ἐπὶ νῆας ἴμεν, μηδ᾽ Ἕκτορι ἶφι μάχεσθαι.
Εἷος ὃ ταῦθ᾽ ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,
τόφρά οἱ ἐγγύθεν ἦλθεν ἀγαυοῦ Νέστορος υἱὸς
δάκρυα θερμὰ χέων, φάτο δ᾽ ἀγγελίην ἀλεγεινήν·
ὤ μοι Πηλέος υἱὲ δαΐφρονος ἦ μάλα λυγρῆς
πεύσεαι ἀγγελίης, ἣ μὴ ὤφελλε γενέσθαι.
κεῖται Πάτροκλος, νέκυος δὲ δὴ ἀμφιμάχονται
γυμνοῦ· ἀτὰρ τά γε τεύχε᾽ ἔχει κορυθαίολος Ἕκτωρ.
Ὣς φάτο, τὸν δ᾽ ἄχεος νεφέλη ἐκάλυψε μέλαινα·
ἀμφοτέρῃσι δὲ χερσὶν ἑλὼν κόνιν αἰθαλόεσσαν
χεύατο κὰκ κεφαλῆς, χαρίεν δ᾽ ᾔσχυνε πρόσωπον·
νεκταρέῳ δὲ χιτῶνι μέλαιν᾽ ἀμφίζανε τέφρη.
αὐτὸς δ᾽ ἐν κονίῃσι μέγας μεγαλωστὶ τανυσθεὶς
κεῖτο, φίλῃσι δὲ χερσὶ κόμην ᾔσχυνε δαΐζων.
δμῳαὶ δ᾽ ἃς Ἀχιλεὺς ληΐσσατο Πάτροκλός τε
θυμὸν ἀκηχέμεναι μεγάλ᾽ ἴαχον, ἐκ δὲ θύραζε
ἔδραμον ἀμφ᾽ Ἀχιλῆα δαΐφρονα, χερσὶ δὲ πᾶσαι

Cântul XVIII

Astfel în chip de pârjol ei tot se trudeau în bătaie;
Repede-ntr-asta veni Antiloh să dea glas lui Ahile
Și-l nimeri înainte la vase cu ciocuri înalte,
Unde stătea-ngrijorat nu cumva să i se-ntâmple ce-acuma
Se întâmplase. Ofta și zicea el în sinea-i bărbată:
„Vai mie, vai! Oare ce-i că pletoșii feciori din Ahaia
Se îmbulzesc la corăbii și tot o zbughesc pe câmpie?
Zeii feri-m-ar să nu mi se-ntâmple năpasta ce mama
Mi-a prorocit oarecând. Ea mie mi-a zis că odată
Cel mai voinic mirmidon, când eu voi fi încă pe lume,
Fi-va lovit de Troieni și va pierde lumina de soare.
Ah, fără doară s-a dus șoimanul Patroclu, abrașul!
Și-l sfătuisem ca după ce focul dușman va respinge
Calea s-apuce-napoi și să nu se mai prindă cu Hector."
Până ce-Ahile cu mintea și inim-așa se frământă,
Iată, cu lacrimi fierbinți se apropie fiul lui Nestor
Și glăsuiește la el și aduce otrăvita solie:
„Vai mie, Ahile, tu fiu de viteaz, auzi-vei din gură-mi
Veste de jale cumplită, ce bine ar fi fost să nu fie!
Bietul Patroclu e mort și acum e bătaie-mprejurul
Trupului gol, fiind armele-i toate în mâna lui Hector."
Astfel i-a zis, iar pe el îl acoperă norul durerii,
Iute cu pumnii luând din vatră cenușă cernită,
Prinde s-o-mprăștie-n capu-i, frumosul obraz înnegrindu–și;
Dumnezeiescul veșmânt i se umple de neagra cenușă
Și, tăvălindu-se-n colb, el, cât mi-ți-i bradul, se-ntinde
Părul și-l smulge apoi cu mânile schimonosindu-l.
Roabele cele luate-n război de Patroclu și-Ahile
Prins-au să țipe vârtos, cu suflet durut, și s-alerge
Toate din cort spre Ahile, și toate plângeau, și cu pumnii

στήθεα πεπλήγοντο, λύθεν δ᾽ ὑπὸ γυῖα ἑκάστης.
Ἀντίλοχος δ᾽ ἑτέρωθεν ὀδύρετο δάκρυα λείβων
χεῖρας ἔχων Ἀχιλῆος· ὃ δ᾽ ἔστενε κυδάλιμον κῆρ·
δείδιε γὰρ μὴ λαιμὸν ἀπαμήσειε σιδήρῳ.
σμερδαλέον δ᾽ ᾤμωξεν· ἄκουσε δὲ πότνια μήτηρ
ἡμένη ἐν βένθεσσιν ἁλὸς παρὰ πατρὶ γέροντι,
κώκυσέν τ᾽ ἄρ᾽ ἔπειτα· θεαὶ δέ μιν ἀμφαγέροντο
πᾶσαι ὅσαι κατὰ βένθος ἁλὸς Νηρηΐδες ἦσαν.
ἔνθ᾽ ἄρ᾽ ἔην Γλαύκη τε Θάλειά τε Κυμοδόκη τε
Νησαίη Σπειώ τε Θόη θ᾽ Ἁλίη τε βοῶπις
Κυμοθόη τε καὶ Ἀκταίη καὶ Λιμνώρεια
καὶ Μελίτη καὶ Ἴαιρα καὶ Ἀμφιθόη καὶ Ἀγαυὴ
Δωτώ τε Πρωτώ τε Φέρουσά τε Δυναμένη τε
Δεξαμένη τε καὶ Ἀμφινόμη καὶ Καλλιάνειρα
Δωρὶς καὶ Πανόπη καὶ ἀγακλειτὴ Γαλάτεια
Νημερτής τε καὶ Ἀψευδὴς καὶ Καλλιάνασσα·
ἔνθα δ᾽ ἔην Κλυμένη Ἰάνειρά τε καὶ Ἰάνασσα
Μαῖρα καὶ Ὠρείθυια ἐϋπλόκαμός τ᾽ Ἀμάθεια
ἄλλαι θ᾽ αἳ κατὰ βένθος ἁλὸς Νηρηΐδες ἦσαν.
τῶν δὲ καὶ ἀργύφεον πλῆτο σπέος· αἳ δ᾽ ἅμα πᾶσαι
στήθεα πεπλήγοντο, Θέτις δ᾽ ἐξῆρχε γόοιο·
κλῦτε κασίγνηται Νηρηΐδες, ὄφρ᾽ ἐὺ πᾶσαι
εἴδετ᾽ ἀκούουσαι ὅσ᾽ ἐμῷ ἔνι κήδεα θυμῷ.
ὤ μοι ἐγὼ δειλή, ὤ μοι δυσαριστοτόκεια,
ἥ τ᾽ ἐπεὶ ἂρ τέκον υἱὸν ἀμύμονά τε κρατερόν τε
ἔξοχον ἡρώων· ὃ δ᾽ ἀνέδραμεν ἔρνεϊ ἶσος·
τὸν μὲν ἐγὼ θρέψασα φυτὸν ὣς γουνῷ ἀλωῆς
νηυσὶν ἐπιπροέηκα κορωνίσιν Ἴλιον εἴσω
Τρωσὶ μαχησόμενον· τὸν δ᾽ οὐχ ὑποδέξομαι αὖτις
οἴκαδε νοστήσαντα δόμον Πηλήϊον εἴσω.
ὄφρα δέ μοι ζώει καὶ ὁρᾷ φάος ἠελίοιο
ἄχνυται, οὐδέ τί οἱ δύναμαι χραισμῆσαι ἰοῦσα.
ἀλλ᾽ εἶμ᾽, ὄφρα ἴδωμι φίλον τέκος, ἠδ᾽ ἐπακούσω
ὅττί μιν ἵκετο πένθος ἀπὸ πτολέμοιο μένοντα.

Jalnic în piept se izbeau; se muiau tuturora genunchii.
Sta Antiloh văietându-se-alături cu ochii în lacrimi
Și-l apuca pe Ahile de mâini; el ofta doar din suflet,
Teamă fiindu-i ca nu cumva el să se-njunghie cu fierul.
Groaznic Ahile a gemut. Îl aude cinstita lui mamă
Din Ocheanos, din fund, de pe lângă bătrânul ei tată,
Și izbucnește în hohot de plâns, de s-adună-mprejuru-i
Toate surorile ei, Nereidele, zânele mării.
Talia, Glauc-a venit, de asemenea și Cimodoce,
Speo și Toe și Halia cea cu ochi mari și Neseia
Și Cimotoe, Actea, Lemnoria și Amfitoe
Și după ele au venit și Iera, Melita, Agave,
Doto și Proto-mpreună, apoi Dinamene, Ferusa
Și Dexamene cu ea, Amfinoma și Calianera
Și Galatea vestită de mândră, Panopa și Doris,
Ba și Nemertes, apoi și Apseude și Calianasa,
Maira, pe urmă Climena, Oritia și Ianasa
Și Ianera și cea cu frumoasele plete Amatea
Și celelalte zeițe din fundul noianului mării.
Peștera cea argintie îndată fu plină de ele,
Toate în piept se băteau, iar Tetis porni tânguitul:
„Scumpe surori Nereide, auziți dacă vreți să cunoașteți
Ce-amărăciune, ce cazně sărmanul meu suflet îndură.
Vai mie, mamă de plâns a viteazului cel mai de frunte!
După ce biata născut-am un fiu arătos și puternic,
Steagul voinicilor, și-mi răsărea ca o verde mlădiță,
Doar îl crescui bucuros ca un pom care crește-n grădină,
Eu cu un stol de corăbii trimisu-l-am tocmai la Troia
Și la război cu Troienii. Dar, vai, că pe dânsul acuma
N-o să-l primesc de la Troia-napoi la Peleus acasă,
Iar câtă vreme viază și vede lumină de soare,
Suferă bietul și nu pot măcar să-l ajut la nevoie.
Totuși voi merge să-mi caut copilul iubit și să aflu
Ce supărare l-ajunse, deși stă departe de luptă."

Ὣς ἄρα φωνήσασα λίπε σπέος· αἳ δὲ σὺν αὐτῇ
δακρυόεσσαι ἴσαν, περὶ δέ σφισι κῦμα θαλάσσης
ῥήγνυτο· ταὶ δ᾽ ὅτε δὴ Τροίην ἐρίβωλον ἵκοντο
ἀκτὴν εἰσανέβαινον ἐπισχερώ, ἔνθα θαμειαὶ
Μυρμιδόνων εἴρυντο νέες ταχὺν ἀμφ᾽ Ἀχιλῆα.
τῷ δὲ βαρὺ στενάχοντι παρίστατο πότνια μήτηρ,
ὀξὺ δὲ κωκύσασα κάρη λάβε παιδὸς ἑοῖο,
καί ῥ᾽ ὀλοφυρομένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
τέκνον τί κλαίεις; τί δέ σε φρένας ἵκετο πένθος;
ἐξαύδα, μὴ κεῦθε· τὰ μὲν δή τοι τετέλεσται
ἐκ Διός, ὡς ἄρα δὴ πρίν γ᾽ εὔχεο χεῖρας ἀνασχὼν
πάντας ἐπὶ πρύμνῃσιν ἀλήμεναι υἷας Ἀχαιῶν
σεῦ ἐπιδευομένους, παθέειν τ᾽ ἀεκήλια ἔργα.
Τὴν δὲ βαρὺ στενάχων προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
μῆτερ ἐμή, τὰ μὲν ἄρ μοι Ὀλύμπιος ἐξετέλεσσεν·
ἀλλὰ τί μοι τῶν ἦδος ἐπεὶ φίλος ὤλεθ᾽ ἑταῖρος
Πάτροκλος, τὸν ἐγὼ περὶ πάντων τῖον ἑταίρων
ἶσον ἐμῇ κεφαλῇ; τὸν ἀπώλεσα, τεύχεα δ᾽ Ἕκτωρ
δῃώσας ἀπέδυσε πελώρια θαῦμα ἰδέσθαι
καλά· τὰ μὲν Πηλῆϊ θεοὶ δόσαν ἀγλαὰ δῶρα
ἤματι τῷ ὅτε σε βροτοῦ ἀνέρος ἔμβαλον εὐνῇ.
αἴθ᾽ ὄφελες σὺ μὲν αὖθι μετ᾽ ἀθανάτῃς ἁλίῃσι
ναίειν, Πηλεὺς δὲ θνητὴν ἀγαγέσθαι ἄκοιτιν.
νῦν δ᾽ ἵνα καὶ σοὶ πένθος ἐνὶ φρεσὶ μυρίον εἴη
παιδὸς ἀποφθιμένοιο, τὸν οὐχ ὑποδέξεαι αὖτις
οἴκαδε νοστήσαντ᾽, ἐπεὶ οὐδ᾽ ἐμὲ θυμὸς ἄνωγε
ζώειν οὐδ᾽ ἄνδρεσσι μετέμμεναι, αἴ κε μὴ Ἕκτωρ
πρῶτος ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ τυπεὶς ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσῃ,
Πατρόκλοιο δ᾽ ἕλωρα Μενοιτιάδεω ἀποτίσῃ.
Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπε Θέτις κατὰ δάκρυ χέουσα·
ὠκύμορος δή μοι τέκος ἔσσεαι, οἷ᾽ ἀγορεύεις·
αὐτίκα γάρ τοι ἔπειτα μεθ᾽ Ἕκτορα πότμος ἑτοῖμος.
Τὴν δὲ μέγ᾽ ὀχθήσας προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
αὐτίκα τεθναίην, ἐπεὶ οὐκ ἄρ᾽ ἔμελλον ἑταίρῳ

Zice și-ndată din peșteră pleacă și-alături de dânsa
Zânele plânse pornesc. Despică-se-n preajma lor valul
Apelor. Când pe mănoasa câmpie troiană sosiră,
Ele de-a rândul pe mal suindu-se toate stătură,
Unde pe-aproape de Ahei stau dese-nșirate corăbii.
Dânsul ofta dureros, când mama-i cinstită venindu-i
Țipă și-n hohot de plâns îi cuprinde cu brațele capul
Și, tânguindu-se amar, îi zice cuvinte ce zboară:
„Ce plângi, tu fătul meu scump? Ce rău și ce jale te-apasă,
Spune și nu-mi tăinui. Împlinit e din partea lui Zeus
Tot ce-ai poftit înainte, când brațe ai-nălțat și fierbinte
Tu l-ai rugat să dea-n lături pe-Ahei la corăbii,
Până tu n-ai să-i ajuți, și să sufere amarnice-nfrângeri."
Dar din adânc suspină și răspunse șoimanul Ahile:
„Mamă iubită, e drept că pe voie făcutu-mi-a Zeus;
Ce-mi folosește de-acum dacă dus îmi e scumpul tovarăș,
Bunul Patroclu, la care țineam ca la nici un prieten,
Ba ca pe sine-l iubeam. Mi-e dus, l-a ucis acum Hector
Și l-a prădat de acea grozăvie, minune de arme,
Mândrele odoare primite în dar de la zei de-al meu tată,
Când unui biet muritor pe tine te-au dat de soție.
Bine-ar fi fost dacă tu rămâneai între zânele mării
Și-ar fi luat de femeie părintele-mi pe-o muritoare.
N-aveai să suferi acuma durerea nespusă de mare
După căderea feciorului tău, că pe el de la Troia
N-o să-l primești înapoi, căci mie mi-e silă de viață.
Nici nu mai vreau între oameni să fiu pân'ce n-are să-mi cadă
Hector 'nainte sub lance zdrobit, cu viața plătindu-și
Astfel păcatul – omorul lui Menetiade Patroclu."
Dar cuvântatu-i-a Tetis, cu fața scăldată de lacrimi:
„Fiule, dacă-i cum spui, puține sunt zilele tale,
Doar și pe tine te ajunge veleatu-n curând după Hector."
Tare se-nverșun-atunci și zice șoimanul Ahile:
„Ah, de-aș muri chiar acum, dacă nu mi-a fost dat să mi-l apăr

κτεινομένῳ ἐπαμῦναι· ὃ μὲν μάλα τηλόθι πάτρης
ἔφθιτ᾽, ἐμεῖο δὲ δῆσεν ἀρῆς ἀλκτῆρα γενέσθαι.
νῦν δ᾽ ἐπεὶ οὐ νέομαί γε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
οὐδέ τι Πατρόκλῳ γενόμην φάος οὐδ᾽ ἑτάροισι
τοῖς ἄλλοις, οἳ δὴ πολέες δάμεν Ἕκτορι δίῳ,
ἀλλ᾽ ἧμαι παρὰ νηυσὶν ἐτώσιον ἄχθος ἀρούρης,
τοῖος ἐὼν οἷος οὔ τις Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
ἐν πολέμῳ· ἀγορῇ δέ τ᾽ ἀμείνονές εἰσι καὶ ἄλλοι.
ὡς ἔρις ἔκ τε θεῶν ἔκ τ᾽ ἀνθρώπων ἀπόλοιτο
καὶ χόλος, ὅς τ᾽ ἐφέηκε πολύφρονά περ χαλεπῆναι,
ὅς τε πολὺ γλυκίων μέλιτος καταλειβομένοιο
ἀνδρῶν ἐν στήθεσσιν ἀέξεται ἠΰτε καπνός·
ὡς ἐμὲ νῦν ἐχόλωσεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων.
ἀλλὰ τὰ μὲν προτετύχθαι ἐάσομεν ἀχνύμενοί περ,
θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι φίλον δαμάσαντες ἀνάγκῃ·
νῦν δ᾽ εἶμ᾽ ὄφρα φίλης κεφαλῆς ὀλετῆρα κιχείω
Ἕκτορα· κῆρα δ᾽ ἐγὼ τότε δέξομαι ὁππότε κεν δὴ
Ζεὺς ἐθέλῃ τελέσαι ἠδ᾽ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι.
οὐδὲ γὰρ οὐδὲ βίη Ἡρακλῆος φύγε κῆρα,
ὅς περ φίλτατος ἔσκε Διὶ Κρονίωνι ἄνακτι·
ἀλλά ἑ μοῖρα δάμασσε καὶ ἀργαλέος χόλος Ἥρης.
ὣς καὶ ἐγών, εἰ δή μοι ὁμοίη μοῖρα τέτυκται,
κείσομ᾽ ἐπεί κε θάνω· νῦν δὲ κλέος ἐσθλὸν ἀροίμην,
καί τινα Τρωϊάδων καὶ Δαρδανίδων βαθυκόλπων
ἀμφοτέρῃσιν χερσὶ παρειάων ἁπαλάων
δάκρυ᾽ ὀμορξαμένην ἁδινὸν στοναχῆσαι ἐφείην,
γνοῖεν δ᾽ ὡς δὴ δηρὸν ἐγὼ πολέμοιο πέπαυμαι·
μὴ δέ μ᾽ ἔρυκε μάχης φιλέουσά περ· οὐδέ με πείσεις.
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα θεὰ Θέτις ἀργυρόπεζα·
ναὶ δὴ ταῦτά γε τέκνον ἐτήτυμον οὐ κακόν ἐστι
τειρομένοις ἑτάροισιν ἀμυνέμεν αἰπὺν ὄλεθρον.
ἀλλά τοι ἔντεα καλὰ μετὰ Τρώεσσιν ἔχονται
χάλκεα μαρμαίροντα· τὰ μὲν κορυθαίολος Ἕκτωρ
αὐτὸς ἔχων ὤμοισιν ἀγάλλεται· οὐδέ ἕ φημι

Soțul de moarte. El, bietul, se stinse departe de țară,
Vai, și de mine avea tocmai nevoie să-nlătur blăstemul.
Iată-mă dar osândit, eu nu mai văd scumpa mea țară,
Nu l-am scăpat pe Patroclu și nici pe ceilalți, pe ortacii
Mei de război care droaie pieriră de mâna lui Hector,
Ci la corăbii stau lipcă, netrebnic-a țărnii povară,
Eu care printre Ahei în tabără cel mai destoinic
Sunt și am fost la război, că la sfaturi mai buni sunt și alții.
Piară-ntre zei și-ntre oameni dihonia și învrăjbirea,
Piară mânia ce scoate din fire chiar oameni cu minte,
Patima care-i mai dulce ca mierea când picură-n pieptul
Omului, tot se strecoară și-n sinea lui crește ca fumul;
Astfel pe mine m-aprinse necazul pe-Atrid Agamemnon.
Dar să lăsăm la o parte trecutul, măcar că ne doare,
Și să supunem a inimii noastre pornire cu sila.
Eu mă voi duce pe loc să dau față cu Hector, călăul
Celei mai scumpe ființe. Sunt gat-a primi lovitura
Morții, oricând va vrea Zeus și zeii ceilalți să mi-o deie.
Nu fu de moarte scutit nici Hercule nebiruitul,
Care iubit era foarte de tatăl său Zeus. Ursita
Capăt îi puse și lui, și pizma cea vajnic-a Herei.
Astfel și eu care-am parte de-o soartă totuna cu dânsul
M-oi odihni, dacă mor. Deci înaltă mărire vreau astăzi,
Vreau ca troienele toate, dardanele mândru-gătite
De pe obrajii cei tineri cu mâinile lor amândouă
Lacrimi să șteargă, să geamă mereu văduvite de mine;
Seamă să-și deie deplin că demult n-am pus mâna pe arme.
Nu mă opri dar, deși mă iubești, doară n-ai să mă-nduplecі."
Zise, iar cea cu picioare-argintii lui Ahile-i cuvântă:
„Fiule, drept este tot ce mi-ai spus. E frumos să dai mână
De ajutor la prieteni, de cruntă pieire să-i aperi,
Dar strălucitele-ți arme frumos măiestrite-n aramă
S-află în mâna dușmanilor. Hector le poartă el însuși
Și se mândrește cu ele, ci lauda-i și bucuria

δηρὸν ἐπαγλαϊεῖσθαι, ἐπεὶ φόνος ἐγγύθεν αὐτῷ.
ἀλλὰ σὺ μὲν μή πω καταδύσεο μῶλον Ἄρηος
πρίν γ᾽ ἐμὲ δεῦρ᾽ ἐλθοῦσαν ἐν ὀφθαλμοῖσιν ἴδηαι·
ἠῶθεν γὰρ νεῦμαι ἅμ᾽ ἠελίῳ ἀνιόντι
τεύχεα καλὰ φέρουσα παρ᾽ Ἡφαίστοιο ἄνακτος.
  Ὣς ἄρα φωνήσασα πάλιν τράπεθ᾽ υἷος ἑοῖο,
καὶ στρεφθεῖσ᾽ ἁλίῃσι κασιγνήτῃσι μετηύδα·
ὑμεῖς μὲν νῦν δῦτε θαλάσσης εὐρέα κόλπον
ὀψόμεναί τε γέρονθ᾽ ἅλιον καὶ δώματα πατρός,
καί οἱ πάντ᾽ ἀγορεύσατ᾽· ἐγὼ δ᾽ ἐς μακρὸν Ὄλυμπον
εἶμι παρ᾽ Ἥφαιστον κλυτοτέχνην, αἴ κ᾽ ἐθέλῃσιν
υἱεῖ ἐμῷ δόμεναι κλυτὰ τεύχεα παμφανόωντα.
  Ὣς ἔφαθ᾽, αἳ δ᾽ ὑπὸ κῦμα θαλάσσης αὐτίκ᾽ ἔδυσαν·
ἣ δ᾽ αὖτ᾽ Οὔλυμπον δὲ θεὰ Θέτις ἀργυρόπεζα
ἤϊεν ὄφρα φίλῳ παιδὶ κλυτὰ τεύχε᾽ ἐνείκαι.
  Τὴν μὲν ἄρ᾽ Οὔλυμπον δὲ πόδες φέρον· αὐτὰρ Ἀχαιοὶ
θεσπεσίῳ ἀλαλητῷ ὑφ᾽ Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο
φεύγοντες νῆάς τε καὶ Ἑλλήσποντον ἵκοντο.
οὐδέ κε Πάτροκλόν περ ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ
ἐκ βελέων ἐρύσαντο νέκυν θεράποντ᾽ Ἀχιλῆος·
αὖτις γὰρ δὴ τόν γε κίχον λαός τε καὶ ἵπποι
Ἕκτωρ τε Πριάμοιο πάϊς φλογὶ εἴκελος ἀλκήν.
τρὶς μέν μιν μετόπισθε ποδῶν λάβε φαίδιμος Ἕκτωρ
ἑλκέμεναι μεμαώς, μέγα δὲ Τρώεσσιν ὁμόκλα·
τρὶς δὲ δύ᾽ Αἴαντες θοῦριν ἐπιειμένοι ἀλκὴν
νεκροῦ ἀπεστυφέλιξαν· ὃ δ᾽ ἔμπεδον ἀλκὶ πεποιθὼς
ἄλλοτ᾽ ἐπαΐξασκε κατὰ μόθον, ἄλλοτε δ᾽ αὖτε
στάσκε μέγα ἰάχων· ὀπίσω δ᾽ οὐ χάζετο πάμπαν.
ὡς δ᾽ ἀπὸ σώματος οὔ τι λέοντ᾽ αἴθωνα δύνανται
ποιμένες ἄγραυλοι μέγα πεινάοντα δίεσθαι,
ὥς ῥα τὸν οὐκ ἐδύναντο δύω Αἴαντε κορυστὰ
Ἕκτορα Πριαμίδην ἀπὸ νεκροῦ δειδίξασθαι.
καί νύ κεν εἴρυσσέν τε καὶ ἄσπετον ἤρατο κῦδος,
εἰ μὴ Πηλεΐωνι ποδήνεμος ὠκέα Ἶρις

N-are să dăinuie mult, că-l adulmecă moartea de-aproape.
Stai la o parte, nu te grăbi să te arunci în bătaie
Până ce nu vezi cu ochii sosirea-mi aicea la tine,
Mâne chiar pe mânecate la zeul Hefest mă voi duce
Și-o să-ți aduc o mândrețe de arme lucrate de dânsul."
  După ce asta vorbi, de la fiul ei pleacă zeița
Și la întoarcere zice surorilor, zânelor mării:
  „Voi afundați-vă acum în adâncul albastrelor ape
Mergeți acasă la tata, vedeți pe bătrânul Nereus,
Căruia spuneți-i tot; eu pe 'naltul Olimp mă voi duce
Și m-oi ruga iscusitului meșter Hefestos să deie
Fiului meu, dacă vrea, lucitoare și falnice arme."
  Zice, iar ele pe loc se cufundă în undele mării.
Tetis, zeița cu albe picioare, ia drumul și merge
Sus pe Olimp să-i aducă-armătura cea neîntrecută.
Iute picioarele ei spre culmi o purtau. Iar Aheii,
Tot urmăriți de dușmani, fugeau încă tot mai departe
Spre Helespont și grozav aolind ajungeau la corăbii.
  Nu mai putură din luptă la tabără-Aheii s-aducă
Trupul lui Menetiad, tovarășul drag lui Ahile;
Iar îl sosise din urmă-nglotirea cu caii și Hector,
Fiul lui Priam, ca focul de neobosit în putere,
Leșul de trei ori atunci îl apucă de talpă viteazul
Gata să-l ia înapoi și tare striga la tovarăși,
Însă de trei ori pe el de la leș îl împinseră Aias
Vijelioși amândoi, dar el bizuindu-se-n sine,
Țapăn aci se aruncă prin clocot, aci se aține,
Chiuie din răsputeri, dar nu se dă-n lături o clipă,
Cum pe la țară păstorii nu-i chip de la vita răpusă
Leul cel roib să-l alunge, când fiara-i lihnită de foame;
Astfel pe fiul lui Priam acum și războinicii Aias
Nu pot să-l sperie, nici de la mort să-l abată de-o palmă.
Hector era să ia trupul și s-aibă învingere mare,
Dar a venit la Ahile în zbor din Olimp să-i dea veste

ἄγγελος ἦλθε θέουσ᾽ ἀπ᾽ Ὀλύμπου θωρήσσεσθαι
κρύβδα Διὸς ἄλλων τε θεῶν· πρὸ γὰρ ἧκέ μιν Ἥρη.
ἀγχοῦ δ᾽ ἱσταμένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
ὄρσεο Πηλεΐδη, πάντων ἐκπαγλότατ᾽ ἀνδρῶν·
Πατρόκλῳ ἐπάμυνον, οὗ εἵνεκα φύλοπις αἰνὴ
ἕστηκε πρὸ νεῶν· οἳ δ᾽ ἀλλήλους ὀλέκουσιν
οἳ μὲν ἀμυνόμενοι νέκυος πέρι τεθνηῶτος,
οἳ δὲ ἐρύσσασθαι ποτὶ Ἴλιον ἠνεμόεσσαν
Τρῶες ἐπιθύουσι· μάλιστα δὲ φαίδιμος Ἕκτωρ
ἑλκέμεναι μέμονεν· κεφαλὴν δέ ἑ θυμὸς ἄνωγε
πῆξαι ἀνὰ σκολόπεσσι ταμόνθ᾽ ἁπαλῆς ἀπὸ δειρῆς.
ἀλλ᾽ ἄνα μηδ᾽ ἔτι κεῖσο· σέβας δέ σε θυμὸν ἱκέσθω
Πάτροκλον Τρῳῇσι κυσὶν μέλπηθρα γενέσθαι·
σοὶ λώβη, αἴ κέν τι νέκυς ᾐσχυμμένος ἔλθῃ.
Τὴν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς·
Ἶρι θεὰ τίς γάρ σε θεῶν ἐμοὶ ἄγγελον ἧκε;
Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπε ποδήνεμος ὠκέα Ἶρις·
Ἥρη με προέηκε Διὸς κυδρὴ παράκοιτις·
οὐδ᾽ οἶδε Κρονίδης ὑψίζυγος οὐδέ τις ἄλλος
ἀθανάτων, οἳ Ὄλυμπον ἀγάννιφον ἀμφινέμονται.
Τὴν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
πῶς τὰρ ἴω μετὰ μῶλον; ἔχουσι δὲ τεύχε᾽ ἐκεῖνοι·
μήτηρ δ᾽ οὔ με φίλη πρίν γ᾽ εἴα θωρήσσεσθαι
πρίν γ᾽ αὐτὴν ἐλθοῦσαν ἐν ὀφθαλμοῖσιν ἴδωμαι·
στεῦτο γὰρ Ἡφαίστοιο πάρ᾽ οἰσέμεν ἔντεα καλά.
ἄλλου δ᾽ οὔ τευ οἶδα τεῦ ἂν κλυτὰ τεύχεα δύω,
εἰ μὴ Αἴαντός γε σάκος Τελαμωνιάδαο.
ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὅ γ᾽ ἔλπομ᾽ ἐνὶ πρώτοισιν ὁμιλεῖ
ἔγχεϊ δηϊόων περὶ Πατρόκλοιο θανόντος.
Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπε ποδήνεμος ὠκέα Ἶρις·
εὖ νυ καὶ ἡμεῖς ἴδμεν ὅ τοι κλυτὰ τεύχε᾽ ἔχονται·
ἀλλ᾽ αὔτως ἐπὶ τάφρον ἰὼν Τρώεσσι φάνηθι,
αἴ κέ σ᾽ ὑποδείσαντες ἀπόσχωνται πολέμοιο
Τρῶες, ἀναπνεύσωσι δ᾽ ἀρήϊοι υἷες Ἀχαιῶν

Vinteșa Iris, să-l mâne la arme, ci fără să știe
Zeus și zeii ceilalți. Ea fuse trimisă de Hera,
S-apropie și așa începu pe viteaz să-l îndemne:
„Scoală-te, -Ahile, tu cel mai năpraznic oștean de pe lume,
Scapă pe mort, pe prietenul tău, după care se-ncinse
Lângă corăbii încaier cumplit. Se omoară-ntre dânșii
Unii în juru-i sărind să-și mântuie-n tabără mortul,
Alții să-l ducă la Troia, bătuta de vânturi; dau buzna
Toți se îndeasă tehui, dar Hector avan ca nici unul
Cată să-l ia înapoi și e tare dorit să-i răteze
Capul din fraged grumaz și-n țeapă să-l tragă, hainul.
Hai dar, nu sta odihnind; ia seama și teme-te, -Ahile
Nu cumva pradă s-ajungă Patroclu la cânii din Troia.
Mare rușinea-ți va fi, dacă el ciopârțit o să-ți vie.”
Dar pe zeiță-a ’ntrebat-o fugaciul, măritul Ahile:
„Care din zei te-a trimis vestitoare la mine, o Iris?”
Vorba-i întoarse zeița-aripată cea iute ca vântul:
„Eu sunt trimisă de Hera, -nchinata soție a lui Zeus,
Fără s-o știe-al ei soț în slavă-ntronatul și zeii
Nemuritori care șed pe-a Olimpului culmi troienite”.
Zise zeiței atunci șoimanul Ahile: „Dar spune-mi
Cum pot să intru-n război? Dușmanii au armele mele
Și-altele acuma să-ncing nu lasă iubita mea mamă
Până ce n-o văd cu ochii pe dânsa sosită la mine.
De la Hefestos ea-mi spune că arme frumoase mi-aduce;
Arme mărețe la fel eu nici nu cunosc de la altul
Bune pe mine de pus, afară de scutul lui Aias
Telamonidul. Dar el socot că-naintea oștirii
Stăruie acum și dă moarte cu sulița pentru Patroclu.”
Dar lui Ahile răspunse aripata și sprintena Iris:
„Bine cunoaștem și noi că alții au armele tale,
Du-te tu însă așa pe la șanț să te vadă Troienii.
Poate cumva, speriindu-se, ei se vor trage din luptă
Și vor putea să răsufle voinicii feciori din Ahaia

τειρόμενοι· ὀλίγη δέ τ᾽ ἀνάπνευσις πολέμοιο.
Ἡ μὲν ἄρ᾽ ὣς εἰποῦσ᾽ ἀπέβη πόδας ὠκέα Ἶρις,
αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς ὦρτο Διῒ φίλος· ἀμφὶ δ᾽ Ἀθήνη
ὤμοις ἰφθίμοισι βάλ᾽ αἰγίδα θυσσανόεσσαν,
ἀμφὶ δέ οἱ κεφαλῇ νέφος ἔστεφε δῖα θεάων
χρύσεον, ἐκ δ᾽ αὐτοῦ δαῖε φλόγα παμφανόωσαν.
ὡς δ᾽ ὅτε καπνὸς ἰὼν ἐξ ἄστεος αἰθέρ᾽ ἵκηται
τηλόθεν ἐκ νήσου, τὴν δήϊοι ἀμφιμάχωνται,
οἵ τε πανημέριοι στυγερῷ κρίνονται Ἄρηϊ
ἄστεος ἐκ σφετέρου· ἅμα δ᾽ ἠελίῳ καταδύντι
πυρσοί τε φλεγέθουσιν ἐπήτριμοι, ὑψόσε δ᾽ αὐγὴ
γίγνεται ἀΐσσουσα περικτιόνεσσιν ἰδέσθαι,
αἴ κέν πως σὺν νηυσὶν ἄρεω ἀλκτῆρες ἵκωνται·
ὣς ἀπ᾽ Ἀχιλλῆος κεφαλῆς σέλας αἰθέρ᾽ ἵκανε·
στῆ δ᾽ ἐπὶ τάφρον ἰὼν ἀπὸ τείχεος, οὐδ᾽ ἐς Ἀχαιοὺς
μίσγετο· μητρὸς γὰρ πυκινὴν ὠπίζετ᾽ ἐφετμήν.
ἔνθα στὰς ἤϋσ᾽, ἀπάτερθε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη
φθέγξατ᾽· ἀτὰρ Τρώεσσιν ἐν ἄσπετον ὦρσε κυδοιμόν.
ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ἀριζήλη φωνή, ὅτε τ᾽ ἴαχε σάλπιγξ
ἄστυ περιπλομένων δηΐων ὕπο θυμοραϊστέων,
ὣς τότ᾽ ἀριζήλη φωνὴ γένετ᾽ Αἰακίδαο.
οἳ δ᾽ ὡς οὖν ἄϊον ὄπα χάλκεον Αἰακίδαο,
πᾶσιν ὀρίνθη θυμός· ἀτὰρ καλλίτριχες ἵπποι
ἂψ ὄχεα τρόπεον· ὄσσοντο γὰρ ἄλγεα θυμῷ.
ἡνίοχοι δ᾽ ἔκπληγεν, ἐπεὶ ἴδον ἀκάματον πῦρ
δεινὸν ὑπὲρ κεφαλῆς μεγαθύμου Πηλεΐωνος
δαιόμενον· τὸ δὲ δαῖε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη.
τρὶς μὲν ὑπὲρ τάφρου μεγάλ᾽ ἴαχε δῖος Ἀχιλλεύς,
τρὶς δὲ κυκήθησαν Τρῶες κλειτοί τ᾽ ἐπίκουροι.
ἔνθα δὲ καὶ τότ᾽ ὄλοντο δυώδεκα φῶτες ἄριστοι
ἀμφὶ σφοῖς ὀχέεσσι καὶ ἔγχεσιν. αὐτὰρ Ἀχαιοὶ
ἀσπασίως Πάτροκλον ὑπ᾽ ἐκ βελέων ἐρύσαντες
κάτθεσαν ἐν λεχέεσσι· φίλοι δ᾽ ἀμφέσταν ἑταῖροι
μυρόμενοι· μετὰ δέ σφι ποδώκης εἵπετ᾽ Ἀχιλλεὺς

Și vor avea după caznă un pic de răgaz la bătaie.”
Asta zicându-i, se mistuie zâna cea sprintenă Iris.
Dragul lui Zeus Ahile se scoală-n picioare, iar Palas
Scutul cu ciucuri de aur i-aruncă pe umerii zdraveni,
Și cu un nor auriu îi împresură capul zeița,
Iar de la capu-i se-naltă o flacără strălucitoare.
Cum e când fumul pornit din cetate-n văzduh se înalță
În depărtatul ostrov, pe unde vrăjmașii sub ziduri
Luptă-mprejur, iar ceilalți tot ies de la ei din cetate
Ziua și-ntr-una se bat, ci în urmă, când soarele-apune,
Focuri de facle pe zidul cetății aprind și lumină
Multă se-naltă-n văzduh ca să vadă și locuitorii
Cei dimprejur să-i ajute cu vasele, să-ndepărteze
Cumpăn,-așa lui Ahile din capu-i răsare văpaia
Până la cer. Dând fuga la șanț după zid el s-aține
Mai la o parte de-Ahei urmând chibzuita povață
Dată de Tetis, și țipă de-acolo vârtos. De departe
Strigă și Palas și-nsuflă Troienilor spaimă de moarte.
Cum este sunetul pătrunzător ce răsună din gura
Trâmbiței, când nemiloșii dușmani o cetate-mpresoară,
Tare tot astfel a fost și strigătul dat de Ahile.
Cum i-auziră puternicul glas de aramă, cu toții
Se îngroziră Troienii, iar caii comoși începură
Carele a-ntoarce-napoi, simțiră că nu este-a bine
Și vizitiii-și pierduseră cumpătul, dacă văzură
Para cumplită ce tot îi arde lui Ahile în creștet
Nepotolită, năprasnic aprinsă de Palas Atena.
Tare de trei ori atunci da strigăt la șanț și de trei ori
Valmeș fugiră Troienii cu soții de arme, și-n valmă
Douăsprezece vieți pieriră-ntre roate și suliți,
Oameni viteji și de frunte cu toții. Voios după asta
Scoaser-Aheii din toi, îl luară la ei pe Patroclu
Și pe năsălii-l purtau. În juru-i jălind s-adunară
Iute tovarăși de-ai lui. Între dânșii veni și Ahile;

δάκρυα θερμὰ χέων, ἐπεὶ εἴσιδε πιστὸν ἑταῖρον
κείμενον ἐν φέρτρῳ δεδαϊγμένον ὀξέϊ χαλκῷ,
τόν ῥ᾽ ἤτοι μὲν ἔπεμπε σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν
ἐς πόλεμον, οὐδ᾽ αὖτις ἐδέξατο νοστήσαντα.
Ἠέλιον δ᾽ ἀκάμαντα βοῶπις πότνια Ἥρη
πέμψεν ἐπ᾽ Ὠκεανοῖο ῥοὰς ἀέκοντα νέεσθαι·
ἠέλιος μὲν ἔδυ, παύσαντο δὲ δῖοι Ἀχαιοὶ
φυλόπιδος κρατερῆς καὶ ὁμοιΐου πολέμοιο.
Τρῶες δ᾽ αὖθ᾽ ἑτέρωθεν ἀπὸ κρατερῆς ὑσμίνης
χωρήσαντες ἔλυσαν ὑφ᾽ ἅρμασιν ὠκέας ἵππους,
ἐς δ᾽ ἀγορὴν ἀγέροντο πάρος δόρποιο μέδεσθαι.
ὀρθῶν δ᾽ ἑσταότων ἀγορὴ γένετ᾽, οὐδέ τις ἔτλη
ἕζεσθαι· πάντας γὰρ ἔχε τρόμος, οὕνεκ᾽ Ἀχιλλεὺς
ἐξεφάνη, δηρὸν δὲ μάχης ἐπέπαυτ᾽ ἀλεγεινῆς.
τοῖσι δὲ Πουλυδάμας πεπνυμένος ἦρχ᾽ ἀγορεύειν
Πανθοΐδης· ὁ γὰρ οἶος ὅρα πρόσσω καὶ ὀπίσσω·
Ἕκτορι δ᾽ ἦεν ἑταῖρος, ἰῇ δ᾽ ἐν νυκτὶ γένοντο,
ἀλλ᾽ ὁ μὲν ἂρ μύθοισιν, ὁ δ᾽ ἔγχεϊ πολλὸν ἐνίκα·
ὅ σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
ἀμφὶ μάλα φράζεσθε φίλοι· κέλομαι γὰρ ἔγωγε
ἄστυδε νῦν ἰέναι, μὴ μίμνειν ἠῶ δῖαν
ἐν πεδίῳ παρὰ νηυσίν· ἑκὰς δ᾽ ἀπὸ τείχεός εἰμεν.
ὄφρα μὲν οὗτος ἀνὴρ Ἀγαμέμνονι μήνιε δίῳ
τόφρα δὲ ῥηΐτεροι πολεμίζειν ἦσαν Ἀχαιοί·
χαίρεσκον γὰρ ἔγωγε θοῇς ἐπὶ νηυσὶν ἰαύων
ἐλπόμενος νῆας αἱρησέμεν ἀμφιελίσσας.
νῦν δ᾽ αἰνῶς δείδοικα ποδώκεα Πηλεΐωνα·
οἷος κείνου θυμὸς ὑπέρβιος, οὐκ ἐθελήσει
μίμνειν ἐν πεδίῳ, ὅθι περ Τρῶες καὶ Ἀχαιοὶ
ἐν μέσῳ ἀμφότεροι μένος Ἄρηος δατέονται,
ἀλλὰ περὶ πτόλιός τε μαχήσεται ἠδὲ γυναικῶν.
ἀλλ᾽ ἴομεν προτὶ ἄστυ, πίθεσθέ μοι· ὧδε γὰρ ἔσται·
νῦν μὲν νὺξ ἀπέπαυσε ποδώκεα Πηλεΐωνα
ἀμβροσίη· εἰ δ᾽ ἄμμε κιχήσεται ἐνθάδ᾽ ἐόντας

Dus și cu lacrimi fierbinți căuta la iubitul prieten,
Care, de suliți străpuns, zăcea fără viață pe targă;
El la război îl trimise cu cai, cu telegi, și pe dânsul
Nu-l mai primi înapoi și mort i se-ntoarse din luptă.
Hera, zeița-nchinată, dădu într-aceea poruncă
Neostenitului soare mai iute-n Ocean să apuie.
Soarele apuse-n curând și mândrii Ahei încetară
Sângerătorul încaier, războiul amar tuturora.
Se-ndepărtară Troienii la fel de pe câmpul de sângiuri
Și telegarii buiaci de la carele lor slobozíră
Și s-adunară la sfat înainte ca ei să cineze.
Oblu ei stau în picioare, nu poate să șadă nici unul,
Groaza-i cuprinse pe toți, că Ahile din nou se ivise
După ce el încetase de mult să ia parte-n bătaie.
Fiul lui Pantus întâiul se scoală-ntre ei, Polidamas
Cel chibzuit, care singur vedea înapoi și-nainte,
Soțul lui Hector, o dată născut într-o noapte cu dânsul,
Dar biruia Polidamas în sfat și cu armele Hector;
Binevoindu-le dânsul așa începu sfătuirea:
„Dați-vă seama temeinic, prieteni. Povața din parte-mi
E s-apucăm spre cetate, să nu așteptăm până mâne
Lângă corăbii pe câmp, departe ni-i doară cetatea.
Cât avu ciudă pe-Atrid Agamemnon dușmanul acela,
Mult mai ușor ne-a fost nouă să batem război cu Aheii.
Mă bucuram eu de masul oștirii pe lângă corăbii,
Plin de nădejde fiind că pune-vom mâna pe vase:
Lucrul se schimbă de-acuma, mi-e teamă grozav de Ahile,
Fiară de aprig fiind, el n-o să mai stea pe câmpie,
Unde Troienii și-Aheii-și-mpart deopotrivă la mijloc,
Între corăbii și deal, războinica înverșunare;
Ținta-i acum o să fie orașul, femeile noastre,
Hai dar ’napoi în cetate; ascultați-m, -așa o să fie;
Numa-ntunericul nopții acum îl opri pe Ahile.
Dacă și mâne, când el înarmat o să tabere-ncoace,

αὔριον ὁρμηθεὶς σὺν τεύχεσιν, εὖ νύ τις αὐτὸν
γνώσεται· ἀσπασίως γὰρ ἀφίξεται Ἴλιον ἱρὴν
ὅς κε φύγῃ, πολλοὺς δὲ κύνες καὶ γῦπες ἔδονται
Τρώων· αἲ γὰρ δή μοι ἀπ᾽ οὔατος ὧδε γένοιτο.
εἰ δ᾽ ἂν ἐμοῖς ἐπέεσσι πιθώμεθα κηδόμενοί περ,
νύκτα μὲν εἰν ἀγορῇ σθένος ἕξομεν, ἄστυ δὲ πύργοι
ὑψηλαί τε πύλαι σανίδες τ᾽ ἐπὶ τῇς ἀραρυῖαι
μακραὶ ἐΰξεστοι ἐζευγμέναι εἰρύσσονται·
πρῶϊ δ᾽ ὑπηοῖοι σὺν τεύχεσι θωρηχθέντες
στησόμεθ᾽ ἂμ πύργους· τῷ δ᾽ ἄλγιον, αἴ κ᾽ ἐθέλῃσιν
ἐλθὼν ἐκ νηῶν περὶ τείχεος ἄμμι μάχεσθαι.
ἂψ πάλιν εἶσ᾽ ἐπὶ νῆας, ἐπεί κ᾽ ἐριαύχενας ἵππους
παντοίου δρόμου ἄσῃ ὑπὸ πτόλιν ἠλασκάζων·
εἴσω δ᾽ οὔ μιν θυμὸς ἐφορμηθῆναι ἐάσει,
οὐδέ ποτ᾽ ἐκπέρσει· πρίν μιν κύνες ἀργοὶ ἔδονται.
Τὸν δ᾽ ἄρ᾽ ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Πουλυδάμα σὺ μὲν οὐκέτ᾽ ἐμοὶ φίλα ταῦτ᾽ ἀγορεύεις,
ὃς κέλεαι κατὰ ἄστυ ἀλήμεναι αὖτις ἰόντας.
ἦ οὔ πω κεκόρησθε ἐελμένοι ἔνδοθι πύργων;
πρὶν μὲν γὰρ Πριάμοιο πόλιν μέροπες ἄνθρωποι
πάντες μυθέσκοντο πολύχρυσον πολύχαλκον·
νῦν δὲ δὴ ἐξαπόλωλε δόμων κειμήλια καλά,
πολλὰ δὲ δὴ Φρυγίην καὶ Μῃονίην ἐρατεινὴν
κτήματα περνάμεν᾽ ἵκει, ἐπεὶ μέγας ὠδύσατο Ζεύς.
νῦν δ᾽ ὅτε πέρ μοι ἔδωκε Κρόνου πάϊς ἀγκυλομήτεω
κῦδος ἀρέσθ᾽ ἐπὶ νηυσί, θαλάσσῃ τ᾽ ἔλσαι Ἀχαιούς,
νήπιε μηκέτι ταῦτα νοήματα φαῖν᾽ ἐνὶ δήμῳ·
οὐ γάρ τις Τρώων ἐπιπείσεται· οὐ γὰρ ἐάσω.
ἀλλ᾽ ἄγεθ᾽ ὡς ἂν ἐγὼ εἴπω, πειθώμεθα πάντες.
νῦν μὲν δόρπον ἕλεσθε κατὰ στρατὸν ἐν τελέεσσι,
καὶ φυλακῆς μνήσασθε, καὶ ἐγρήγορθε ἕκαστος·
Τρώων δ᾽ ὃς κτεάτεσσιν ὑπερφιάλως ἀνιάζει,
συλλέξας λαοῖσι δότω καταδημοβορῆσαι·
τῶν τινὰ βέλτερόν ἐστιν ἐπαυρέμεν ἤ περ Ἀχαιούς.

Ne-ar nimeri pe aici, cunoaște-va bine tot insul
Cine-i Ahile și-ar fi bucuros dacă scapă cu fuga
Teafăr în Troia, căci mulți din oștenii Troieni o s-ajungă
Hrană la câni și la vulturi, ferească-ne auzul de asta!
Însă de-om face cum eu spun, cu toate că greu ne-ar fi nouă,
Noaptea ținea-vom puterea-ntrunită-n oraș, și păzită
Fi-va cetatea cu zidul, cu porțile-nalte de scânduri
Bine cioplite și lungi, cu zăvoare vârtos zăvorâte;
Noi dimineața din zori, încingându-ne armele, sta-vom
Jur-împrejur pe la turnuri, și amar îi va fi lui Ahile,
Dac-ar veni de la vase și-ar vrea să ne-mpresure zidul.
El o să plece ’napoi săturându-și de-atâta-alergare
Caii cu gâtul înalt purtați în tot felul sub ziduri.
N-o să mai aibă curajul să deie năvală-n cetate,
Ci o să-l sfâșie cânii ’nainte ca el să ne-o surpe.”
Clatină Hector din coif, se încruntă și-ndată-i răspunde:
„Hei, Polidamas, nu-mi place vorbirea rostită de tine,
Dacă ne-nveți s-apucăm înapoi și-n oraș să ne-nchidem,
Nu vi-i destul cât ați stat ca-n temniț-acolo sub ziduri?
Vestea mergea mai demult și lumea zicea că orașul
Tatălui meu este cel mai bogat în aramă și-n aur.
S-au irosit îns-acum de la case-avuțiile mândre,
Parte trecură ca schimb în Meonia, țara plăcută,
Parte în Frigia numai de când oropsitu-ne-a Zeus,
Însă de-acuma când el, împăratul olimpic, îmi dete
Slavă și bat la corăbii pe-Ahei și-i înfund pe la mare,
Nesocotite, să nu mai ții obștii așa cuvântare.
N-o să te asculte nici unul de-ai noștri, că n-o să dau voie,
Haide mai bine să facem cu toții cum eu vă voi spune:
Cina luați-v-acuma prin tabără printre șiraguri
Și căutați dup-aceea de pază, vegheați fiecare;
Dacă de-avutu-i cumva e prea îngrijat oarecine,
Las’ să-l aducă să-l dea în folosul obștesc al oștirii;
Asta mai bine-i și nu să se bucure-Aheii de dânsul.

πρῶϊ δ᾽ ὑπηοῖοι σὺν τεύχεσι θωρηχθέντες
νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇσιν ἐγείρομεν ὀξὺν Ἄρηα.
εἰ δ᾽ ἐτεὸν παρὰ ναῦφιν ἀνέστη δῖος Ἀχιλλεύς,
ἄλγιον αἴ κ᾽ ἐθέλῃσι τῷ ἔσσεται· οὔ μιν ἔγωγε
φεύξομαι ἐκ πολέμοιο δυσηχέος, ἀλλὰ μάλ᾽ ἄντην
στήσομαι, ἤ κε φέρῃσι μέγα κράτος, ἦ κε φεροίμην.
ξυνὸς Ἐνυάλιος, καί τε κτανέοντα κατέκτα.
  Ὣς Ἕκτωρ ἀγόρευ᾽, ἐπὶ δὲ Τρῶες κελάδησαν
νήπιοι· ἐκ γάρ σφεων φρένας εἵλετο Παλλὰς Ἀθήνη.
Ἕκτορι μὲν γὰρ ἐπῄνησαν κακὰ μητιόωντι,
Πουλυδάμαντι δ᾽ ἄρ᾽ οὔ τις ὃς ἐσθλὴν φράζετο βουλήν.
δόρπον ἔπειθ᾽ εἵλοντο κατὰ στρατόν· αὐτὰρ Ἀχαιοὶ
παννύχιοι Πάτροκλον ἀνεστενάχοντο γοῶντες.
τοῖσι δὲ Πηλεΐδης ἁδινοῦ ἐξῆρχε γόοιο
χεῖρας ἐπ᾽ ἀνδροφόνους θέμενος στήθεσσιν ἑταίρου
πυκνὰ μάλα στενάχων ὥς τε λὶς ἠϋγένειος,
ᾧ ῥά θ᾽ ὑπὸ σκύμνους ἐλαφηβόλος ἁρπάσῃ ἀνὴρ
ὕλης ἐκ πυκινῆς· ὃ δέ τ᾽ ἄχνυται ὕστερος ἐλθών,
πολλὰ δέ τ᾽ ἄγκε᾽ ἐπῆλθε μετ᾽ ἀνέρος ἴχνι᾽ ἐρευνῶν
εἴ ποθεν ἐξεύροι· μάλα γὰρ δριμὺς χόλος αἱρεῖ·
ὣς ὃ βαρὺ στενάχων μετεφώνεε Μυρμιδόνεσσιν·
ὢ πόποι ἦ ῥ᾽ ἅλιον ἔπος ἔκβαλον ἤματι κείνῳ
θαρσύνων ἥρωα Μενοίτιον ἐν μεγάροισι·
φῆν δέ οἱ εἰς Ὀπόεντα περικλυτὸν υἱὸν ἀπάξειν
Ἴλιον ἐκπέρσαντα, λαχόντα τε ληΐδος αἶσαν.
ἀλλ᾽ οὐ Ζεὺς ἄνδρεσσι νοήματα πάντα τελευτᾷ·
ἄμφω γὰρ πέπρωται ὁμοίην γαῖαν ἐρεῦσαι
αὐτοῦ ἐνὶ Τροίῃ, ἐπεὶ οὐδ᾽ ἐμὲ νοστήσαντα
δέξεται ἐν μεγάροισι γέρων ἱππηλάτα Πηλεὺς
οὐδὲ Θέτις μήτηρ, ἀλλ᾽ αὐτοῦ γαῖα καθέξει.
νῦν δ᾽ ἐπεὶ οὖν Πάτροκλε σεῦ ὕστερος εἶμ᾽ ὑπὸ γαῖαν,
οὔ σε πρὶν κτεριῶ πρίν γ᾽ Ἕκτορος ἐνθάδ᾽ ἐνεῖκαι
τεύχεα καὶ κεφαλὴν μεγαθύμου σοῖο φονῆος·
δώδεκα δὲ προπάροιθε πυρῆς ἀποδειροτομήσω

Iar dimineața din zori, înarmându-ne noi să începem
Mai viforoasă bătaie pe lângă corăbii. Și dacă
E cumva drept că Ahile în tabără iar se ridică,
Lui o să-i fie mai rău, de se bizuie-ncoace să vie.
Nu voi fugi de la crâncena harță, ba chiar mă voi pune
Mai cu temei până biruie dânsul ori eu voi învinge:
Nici nu alege războiul și cade chiar cine amenință."
  Asta le zise și spusa-i cu chiot primiră Troienii,
Nesocotiții, că Palas Atena-i scosese din minte,
Și lăudară povața cu totul greșit-a lui Hector
Și defăimară vorbirea temeinic-a lui Polidamas.
Ei dup-aceea prin oaste la cină s-au pus. Iar Aheii
Stau la priveghi cât e noaptea bocind și jălind pe Patroclu.
Bocetul jalnic al lor îl începe-ntre dânșii Ahile.
El ucigașele mâni pe pieptul ortacului pune,
Geme și-oftează mereu. Cum leul frumos-încomatul,
Când vânătorul de cerbi din negrul bunget îi răpește
Puii prin peșteră ascunși, iar el dup-aceea când vine,
Văile plin de necaz cutreier, -adulmecă-ntr-una,
Doar va găsi pe dușman, și geme turbat de mânie;
Astfel, Ahile din greu suspinând, mirmidonilor zice:
  „Vai mie, vorbă deșartă grăit-am în ziua aceea
Când pe Menețiu voiam să-l mângâi acasă la dânsul
Și pe fecioru-i slăvit îi spuneam că-i aduc la Opunta
După ce năruie Troia și capătă parte din pradă.
Însă nu-s toate dorințele noastre-mplinite de Zeus;
Scris ne-a fost nouă același pământ de la Troia cu sânge
Să înroșim amândoi. Nici eu doar acasă la mine
N-o să mă-ntorn, și de tata bătrânul Peleu și de mama
N-o să mai fiu eu primit; pe-aici o să-mi fie mormântul.
Iar dacă eu am să intru-n pământ după tine, Patrocle,
N-o să te pun în mormânt până nu-ți voi aduce-nainte
Capul și armele aceluia care-ndrăzni să te-omoare,
Șase perechi de Troieni, toți oameni aleși, înaintea

Τρώων ἀγλαὰ τέκνα σέθεν κταμένοιο χολωθείς.
τόφρα δέ μοι παρὰ νηυσὶ κορωνίσι κείσεαι αὔτως,
ἀμφὶ δὲ σὲ Τρῳαὶ καὶ Δαρδανίδες βαθύκολποι
κλαύσονται νύκτάς τε καὶ ἤματα δάκρυ χέουσαι,
τὰς αὐτοὶ καμόμεσθα βίηφί τε δουρί τε μακρῷ
πιείρας πέρθοντε πόλεις μερόπων ἀνθρώπων.
  Ὣς εἰπὼν ἑτάροισιν ἐκέκλετο δῖος Ἀχιλλεὺς
ἀμφὶ πυρὶ στῆσαι τρίποδα μέγαν, ὄφρα τάχιστα
Πάτροκλον λούσειαν ἄπο βρότον αἱματόεντα.
οἳ δὲ λοετροχόον τρίποδ᾽ ἵστασαν ἐν πυρὶ κηλέῳ,
ἐν δ᾽ ἄρ᾽ ὕδωρ ἔχεαν, ὑπὸ δὲ ξύλα δαῖον ἑλόντες.
γάστρην μὲν τρίποδος πῦρ ἄμφεπε, θέρμετο δ᾽ ὕδωρ·
αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ ζέσσεν ὕδωρ ἐνὶ ἤνοπι χαλκῷ,
καὶ τότε δὴ λοῦσάν τε καὶ ἤλειψαν λίπ᾽ ἐλαίῳ,
ἐν δ᾽ ὠτειλὰς πλῆσαν ἀλείφατος ἐννεώροιο·
ἐν λεχέεσσι δὲ θέντες ἑανῷ λιτὶ κάλυψαν
ἐς πόδας ἐκ κεφαλῆς, καθύπερθε δὲ φάρεϊ λευκῷ.
παννύχιοι μὲν ἔπειτα πόδας ταχὺν ἀμφ᾽ Ἀχιλῆα
Μυρμιδόνες Πάτροκλον ἀνεστενάχοντο γοῶντες·
Ζεὺς δ᾽ Ἥρην προσέειπε κασιγνήτην ἄλοχόν τε·
ἔπρηξας καὶ ἔπειτα βοῶπις πότνια Ἥρη
ἀνστήσασ᾽ Ἀχιλῆα πόδας ταχύν· ἦ ῥά νυ σεῖο
ἐξ αὐτῆς ἐγένοντο κάρη κομόωντες Ἀχαιοί.
  Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα βοῶπις πότνια Ἥρη·
αἰνότατε Κρονίδη ποῖον τὸν μῦθον ἔειπες.
καὶ μὲν δή πού τις μέλλει βροτὸς ἀνδρὶ τελέσσαι,
ὅς περ θνητός τ᾽ ἐστὶ καὶ οὐ τόσα μήδεα οἶδε·
πῶς δὴ ἔγωγ᾽, ἥ φημι θεάων ἔμμεν ἀρίστη,
ἀμφότερον γενεῇ τε καὶ οὕνεκα σὴ παράκοιτις
κέκλημαι, σὺ δὲ πᾶσι μετ᾽ ἀθανάτοισιν ἀνάσσεις,
οὐκ ὄφελον Τρώεσσι κοτεσσαμένη κακὰ ῥάψαι;
  Ὣς οἳ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον·
Ἡφαίστου δ᾽ ἵκανε δόμον Θέτις ἀργυρόπεζα
ἄφθιτον ἀστερόεντα μεταπρεπέ᾽ ἀθανάτοισι

Rugului am să-i înjunghii ca eu să răzbun a ta moarte.
Tu ai să stai îns-aicea întins pân-atunci la corăbii,
Unde o să șadă-mprejur și te-or plânge și noaptea și ziua
Roabele noastre din Troia, Dardanele cele pieptoase
Ce-am dobândit amândoi cu puterile noastre, cu arma,
Când cucerit-am orașe bogate, ticsite de oameni.”
  Astfel Ahile grăi și îndată zori pe tovarăși
Mare căldare cu apă să puie pe foc ca să spele
Neamânat pe Patroclu, să-i curețe cheagul de sânge.
Puseră dânșii cazanul pe focul aprins, după asta
Apă turnară și lemne pe sub pirostii grămădiră,
Flacără aprinse să-mpresure repede vasul și apa
Se încălzi. Și când fierse în vasul de aramă, spălară
Trupul și-l unseră apoi cu olei și cu balsam de nouă
Ani, i-astupară pe urmă mulțimea de proaspete rane
Și-l așezară-ntr-un pat. Și întreg, de la cap la picioare,
Leșu-mpânziră și puseră asupra-i o mantie albă.
Împrejurând după asta pe-Ahile stăteau mirmidonii
Toți laolaltă cu gemete noaptea jălind pe Patroclu.
Zeus atunci a grăit soției și soru-sei Hera:
  „Iată dar, ai izbutit, mărita mea doamnă, tu, Hero,
L-ai ridicat la corăbii pe-Ahile cel iute ca șoimul,
Parcă sunt ploduri de-a tale pletoșii feciori din Ahaia.”
  Hera-nălțată din grai așa se iuți către Zeus:
  „Ce fel de vorbă-mi spui mie, tu vajnice fiu al lui Cronos?
Dacă și-un biet muritor lipsit de priceperea noastră
Poate să vie de hac unui alt muritor de pe lume,
Dar’ mite eu care sunt mai presus de oricare zeiță
Și după neam și fiindcă ți-s doară femeie, soția
Celui mai mare-ntre zei și de care toți zeii ascultă,
Nu era eu să-mi răzbun, dușmanilor eu să fac răul?”
  Asta vorbeau amândoi între dânșii, în vreme ce Tetis
Cea cu picioare-argintii sosi la Hefestos, în casa-i
Cea înstelată, cu veșnice ziduri de aramă, și aleasă

χάλκεον, ὅν ῥ᾽ αὐτὸς ποιήσατο κυλλοποδίων.
τὸν δ᾽ εὗρ᾽ ἱδρώοντα ἑλισσόμενον περὶ φύσας
σπεύδοντα· τρίποδας γὰρ ἐείκοσι πάντας ἔτευχεν
ἑστάμεναι περὶ τοῖχον ἐϋσταθέος μεγάροιο,
χρύσεα δέ σφ᾽ ὑπὸ κύκλα ἑκάστῳ πυθμένι θῆκεν,
ὄφρά οἱ αὐτόματοι θεῖον δυσαίατ᾽ ἀγῶνα
ἠδ᾽ αὖτις πρὸς δῶμα νεοίατο θαῦμα ἰδέσθαι.
οἳ δ᾽ ἤτοι τόσσον μὲν ἔχον τέλος, οὔατα δ᾽ οὔ πω
δαιδάλεα προσέκειτο· τά ῥ᾽ ἤρτυε, κόπτε δὲ δεσμούς.
ὄφρ᾽ ὅ γε ταῦτ᾽ ἐπονεῖτο ἰδυίῃσι πραπίδεσσι,
τόφρά οἱ ἐγγύθεν ἦλθε θεὰ Θέτις ἀργυρόπεζα.
τὴν δὲ ἴδε προμολοῦσα Χάρις λιπαροκρήδεμνος
καλή, τὴν ὤπυιε περικλυτὸς ἀμφιγυήεις·
ἔν τ᾽ ἄρα οἱ φῦ χειρὶ ἔπος τ᾽ ἔφατ᾽ ἔκ τ᾽ ὀνόμαζε·
τίπτε Θέτι τανύπεπλε ἱκάνεις ἡμέτερον δῶ
αἰδοίη τε φίλη τε; πάρος γε μὲν οὔ τι θαμίζεις.
ἀλλ᾽ ἕπεο προτέρω, ἵνα τοι πὰρ ξείνια θείω.
  Ὣς ἄρα φωνήσασα πρόσω ἄγε δῖα θεάων.
τὴν μὲν ἔπειτα καθεῖσεν ἐπὶ θρόνου ἀργυροήλου
καλοῦ δαιδαλέου· ὑπὸ δὲ θρῆνυς ποσὶν ἦεν·
κέκλετο δ᾽ Ἥφαιστον κλυτοτέχνην εἶπέ τε μῦθον·
Ἥφαιστε πρόμολ᾽ ὧδε· Θέτις νύ τι σεῖο χατίζει.
τὴν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα περικλυτὸς ἀμφιγυήεις·
ἦ ῥά νύ μοι δεινή τε καὶ αἰδοίη θεὸς ἔνδον,
ἥ μ᾽ ἐσάωσ᾽ ὅτε μ᾽ ἄλγος ἀφίκετο τῆλε πεσόντα
μητρὸς ἐμῆς ἰότητι κυνώπιδος, ἥ μ᾽ ἐθέλησε
κρύψαι χωλὸν ἐόντα· τότ᾽ ἂν πάθον ἄλγεα θυμῷ,
εἰ μή μ᾽ Εὐρυνόμη τε Θέτις θ᾽ ὑπεδέξατο κόλπῳ
Εὐρυνόμη θυγάτηρ ἀψορρόου Ὠκεανοῖο.
τῇσι παρ᾽ εἰνάετες χάλκευον δαίδαλα πολλά,
πόρπας τε γναμπτάς θ᾽ ἕλικας κάλυκάς τε καὶ ὅρμους
ἐν σπῆϊ γλαφυρῷ· περὶ δὲ ῥόος Ὠκεανοῖο
ἀφρῷ μορμύρων ῥέεν ἄσπετος· οὐδέ τις ἄλλος
ᾔδεεν οὔτε θεῶν οὔτε θνητῶν ἀνθρώπων,

Printre palate zeiești, durate de șchiopul Hefestos,
Ea îl găsi nădușind și harnic rotindu-se-n preajma
Foilor, unde gāta douăzeci de căldări cu picioare
Vrând la pereți să le-așeze în sala cea bine-zidită.
El fiecăreia-i puse sub talpă o roată de aur,
Ca la divanul zeiesc de la sine să poată să intre
Și să se-ntoarcă-napoi, o minune de măiestritură.
Ele mai gata erau, numai toartele meșteșugite
Nu le lipise și ținte bătea și voia să le prindă.
Meșterul tocmai la asta lucra în minuta când Tetis
Cea cu picioare-argintii veni pe la dânsul acasă.
Cum a văzut-o, sub văl sclipitor i-a ieșit înainte
Haris cea plină de farmec, soția vestitului meșter,
Mâna i-o strânse cu drag și așa începu s-o întrebe:
  „Cum de vii oare la noi, cinstito și draga mea Tetis,
Îmbrobodită-n strai lung? Tu n-ai prea venit înainte,
Haide-năuntru, vei fi ospătată frumos ca un oaspe.”
  Asta zicându-i, o duse în casă pe zâna cea dalbă
Și o pofti pe un jeț. Cu ținte de-argint era jețul
Cel făurit și frumos și avea scăunaș de picioare.
Dânsa dă fuga pe urmă și cheamă pe marele meșter:
  „Vino încoace, Hefestos, te caută Tetis pe tine.”
Meșterul, prealăudatul beteag, îi răspunse zeiței:
  „Vrednică de-nchinăciune și cinste-i zeița din casă,
Ea mă feri de primejdie, mă izbăvi la-nfricoșata-mi cădere,
Când de rușine câinoasa mea mamă voia să m-ascundă,
Eu fiind șchiop. Ce cazną și chin era bietul să sufăr!
Dar în al mării noian la sânu-i primitu-m-a Tetis
Și Evrinoma, copila Oceanului, râul vârtelnic,
Unde cu ele stătui nouă ani meșterind la podoabe,
La-ncolăcite brățări, cheutori și verige și salbe.
Stam într-o peșteră-n fund. Cu murmur de spume Oceanul
Jur împrejur îmi huia fioros, dar nimeni acolo
Nu mă știa tăinuit, nici zeii, nici oamenii; numai

ἀλλὰ Θέτις τε καὶ Εὐρυνόμη ἴσαν, αἵ μ᾽ ἐσάωσαν.
ἣ νῦν ἡμέτερον δόμον ἵκει· τῷ με μάλα χρεὼ
πάντα Θέτι καλλιπλοκάμῳ ζῳάγρια τίνειν.
ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν οἱ παράθες ξεινήϊα καλά,
ὄφρ᾽ ἂν ἐγὼ φύσας ἀποθείομαι ὅπλά τε πάντα.
  Ἦ, καὶ ἀπ᾽ ἀκμοθέτοιο πέλωρ αἴητον ἀνέστη
χωλεύων· ὑπὸ δὲ κνῆμαι ῥώοντο ἀραιαί.
φύσας μέν ῥ᾽ ἀπάνευθε τίθει πυρός, ὅπλά τε πάντα
λάρνακ᾽ ἐς ἀργυρέην συλλέξατο, τοῖς ἐπονεῖτο·
σπόγγῳ δ᾽ ἀμφὶ πρόσωπα καὶ ἄμφω χεῖρ᾽ ἀπομόργνυ
αὐχένα τε στιβαρὸν καὶ στήθεα λαχνήεντα,
δῦ δὲ χιτῶν᾽, ἕλε δὲ σκῆπτρον παχύ, βῆ δὲ θύραζε
χωλεύων· ὑπὸ δ᾽ ἀμφίπολοι ῥώοντο ἄνακτι
χρύσειαι ζωῇσι νεήνισιν εἰοικυῖαι.
τῇς ἐν μὲν νόος ἐστὶ μετὰ φρεσίν, ἐν δὲ καὶ αὐδὴ
καὶ σθένος, ἀθανάτων δὲ θεῶν ἄπο ἔργα ἴσασιν.
αἳ μὲν ὕπαιθα ἄνακτος ἐποίπνυον· αὐτὰρ ὃ ἔρρων
πλησίον, ἔνθα Θέτις περ, ἐπὶ θρόνου ἷζε φαεινοῦ,
ἔν τ᾽ ἄρα οἱ φῦ χειρὶ ἔπος τ᾽ ἔφατ᾽ ἔκ τ᾽ ὀνόμαζε·
τίπτε Θέτι τανύπεπλε ἱκάνεις ἡμέτερον δῶ
αἰδοίη τε φίλη τε; πάρος γε μὲν οὔ τι θαμίζεις.
αὔδα ὅ τι φρονέεις· τελέσαι δέ με θυμὸς ἄνωγεν,
εἰ δύναμαι τελέσαι γε καὶ εἰ τετελεσμένον ἐστίν.
  Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα Θέτις κατὰ δάκρυ χέουσα·
Ἥφαιστ᾽, ἦ ἄρα δή τις, ὅσαι θεαί εἰσ᾽ ἐν Ὀλύμπῳ,
τοσσάδ᾽ ἐνὶ φρεσὶν ᾗσιν ἀνέσχετο κήδεα λυγρὰ
ὅσσ᾽ ἐμοὶ ἐκ πασέων Κρονίδης Ζεὺς ἄλγε᾽ ἔδωκεν;
ἐκ μέν μ᾽ ἀλλάων ἁλιάων ἀνδρὶ δάμασσεν
Αἰακίδῃ Πηλῆϊ, καὶ ἔτλην ἀνέρος εὐνὴν
πολλὰ μάλ᾽ οὐκ ἐθέλουσα. ὃ μὲν δὴ γήραϊ λυγρῷ
κεῖται ἐνὶ μεγάροις ἀρημένος, ἄλλα δέ μοι νῦν,
υἱὸν ἐπεί μοι δῶκε γενέσθαί τε τραφέμεν τε
ἔξοχον ἡρώων· ὃ δ᾽ ἀνέδραμεν ἔρνεϊ ἶσος·
τὸν μὲν ἐγὼ θρέψασα φυτὸν ὣς γουνῷ ἀλωῆς

Ele știură, zeițele, mântuitoarele mele.
Tetis acum e la noi; de-aceea dator mă simt foarte
Binele tot să-i plătesc zeiței cu plete de aur.
Tu ca pe-un oaspe primește-o și dă-i bunătățile toate
Până ce foii așez la o parte și sculele mele.”
  Zise, și de la ilău gâfâind uriașul se scoală,
Șchiop el fiind; picioarele-și deapănă slabe sub dânsul,
Lasă el foii deoparte de foc și uneltele toate
Și le culege-ntr-o ladă de argint și luând un burete
Ud, el își șterge obrajii și mâinile-i negre amândouă,
Șterge vânjosu-i grumaz și pieptul păros și îmbracă
Haina, ia grosul toiag și șovâlcăind după asta
Iese pe ușă. Sub el, tropăind mărunt îl ajută
Fete durate din aur, dar vii ca fecioarele-aievе;
Au deopotrivă cu dânsele minte și glas și tărie
Și-nvățătură la lucru de mână deprins de la zâne;
Ele se străduie alături de bunul stăpân care trudnic
Merge și-aproape de Tetis pe tron strălucit se așază.
Prietenos o apucă de mână și-ncepe s-o-ntrebe:
  „Cum de vii oare la noi, cinstita și scumpa mea Tetis
Îmbrobodită-n strai lung? Tu n-ai prea venit înainte.
Spune-ne păsul întreg, sunt gata să fac ce vei cere,
Numai în mână să-mi stea și să fie cumva cu putință.”
  Tetis, de plâns podidită, așa lui Hefest îi răspunse:
  „Oare mai e în Olimp, Hefeste, vr’o altă zeiță
Care-avu parte de chinuri mai multe, mai grele ca mine
Singur-așa între zeițe menită de Zeus să sufăr?
Dintre zeițele mării pe mine m-a dat ca soție
Unui bărbat muritor, lui Peleus, pe care cu totul
Fără de voie-l luai în căsătorie. El jalnic
Zace pe-acasă topit de bătrân. Și-acum alta pe capu-mi:
După ce biata născut-am fecior arătos și puternic,
Steagul voinicilor, și-mi răsărea ca o verde mlădiță,
Doar îl crescui bucuros ca un pom care crește-n grădină,

νηυσὶν ἐπιπροέηκα κορωνίσιν Ἴλιον εἴσω
Τρωσὶ μαχησόμενον· τὸν δ᾽ οὐχ ὑποδέξομαι αὖτις
οἴκαδε νοστήσαντα δόμον Πηλήϊον εἴσω.
ὄφρα δέ μοι ζώει καὶ ὁρᾷ φάος ἠελίοιο
ἄχνυται, οὐδέ τί οἱ δύναμαι χραισμῆσαι ἰοῦσα.
κούρην ἣν ἄρα οἱ γέρας ἔξελον υἷες Ἀχαιῶν,
τὴν ἂψ ἐκ χειρῶν ἕλετο κρείων Ἀγαμέμνων.
ἤτοι ὃ τῆς ἀχέων φρένας ἔφθιεν· αὐτὰρ Ἀχαιοὺς
Τρῶες ἐπὶ πρύμνῃσιν ἐείλεον, οὐδὲ θύραζε
εἴων ἐξιέναι· τὸν δὲ λίσσοντο γέροντες
Ἀργείων, καὶ πολλὰ περικλυτὰ δῶρ᾽ ὀνόμαζον.
ἔνθ᾽ αὐτὸς μὲν ἔπειτ᾽ ἠναίνετο λοιγὸν ἀμῦναι,
αὐτὰρ ὃ Πάτροκλον περὶ μὲν τὰ ἃ τεύχεα ἕσσε,
πέμπε δέ μιν πόλεμον δέ, πολὺν δ᾽ ἅμα λαὸν ὄπασσε.
πᾶν δ᾽ ἦμαρ μάρναντο περὶ Σκαιῇσι πύλῃσι·
καί νύ κεν αὐτῆμαρ πόλιν ἔπραθον, εἰ μὴ Ἀπόλλων
πολλὰ κακὰ ῥέξαντα Μενοιτίου ἄλκιμον υἱὸν
ἔκταν᾽ ἐνὶ προμάχοισι καὶ Ἕκτορι κῦδος ἔδωκε.
τοὔνεκα νῦν τὰ σὰ γούναθ᾽ ἱκάνομαι, αἴ κ᾽ ἐθέλῃσθα
υἱεῖ ἐμῷ ὠκυμόρῳ δόμεν ἀσπίδα καὶ τρυφάλειαν
καὶ καλὰς κνημῖδας ἐπισφυρίοις ἀραρυίας
καὶ θώρηχ᾽· ὃ γὰρ ἦν οἱ ἀπώλεσε πιστὸς ἑταῖρος
Τρωσὶ δαμείς· ὃ δὲ κεῖται ἐπὶ χθονὶ θυμὸν ἀχεύων.
Τὴν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα περικλυτὸς ἀμφιγυήεις·
θάρσει· μή τοι ταῦτα μετὰ φρεσὶ σῇσι μελόντων.
αἲ γάρ μιν θανάτοιο δυσηχέος ὧδε δυναίμην
νόσφιν ἀποκρύψαι, ὅτε μιν μόρος αἰνὸς ἱκάνοι,
ὥς οἱ τεύχεα καλὰ παρέσσεται, οἷά τις αὖτε
ἀνθρώπων πολέων θαυμάσσεται, ὅς κεν ἴδηται.
Ὣς εἰπὼν τὴν μὲν λίπεν αὐτοῦ, βῆ δ᾽ ἐπὶ φύσας·
τὰς δ᾽ ἐς πῦρ ἔτρεψε κέλευσέ τε ἐργάζεσθαι.
φῦσαι δ᾽ ἐν χοάνοισιν ἐείκοσι πᾶσαι ἐφύσων
παντοίην εὔπρηστον ἀϋτμὴν ἐξανιεῖσαι,
ἄλλοτε μὲν σπεύδοντι παρέμμεναι, ἄλλοτε δ᾽ αὖτε,

Eu cu un stol de corăbii trimisu-l-am tocmai la Troia
Și la război cu Troienii. Dar vai, că de-acolo pe dânsul
N-o să-l primesc înapoi la tata-i Peleus, acasă,
Iar câtă vreme viază și vede lumină de soare
Suferă bietul și nu pot măcar să-l ajut la nevoie.
Fata pe care pe-ales ca răsplată-i dăduser-Aheii,
Craiul Atrid i-a luat-o cu sila-napoi, iar Ahile
Sta după dânsa tânjind. Dar iată că-n urmă Danaii
Fură-nfundați de Troieni la corăbii, așa că de-acolo
Nu era chip să mai miște. Trimiser-atunci dup-Ahile
Oameni de frunte să-i numere lui sumedenii de daruri,
Totuși el nu vru să-i scape de cumpăna asta pe dânșii,
Dar mai pe urmă cu armele lui a-narmat pe Patroclu
Și l-a trimis la bătaie-nsoțindu-l cu armie multă.
Ei s-au bătut cât e ziua de mare la Porțile Schee
Și până-n seară orașul era cucerit dacă Febos
Nu da mărire lui Hector și nu-l omora pe Patroclu
Unde lupta el în frunte, când mare pârjol le făcuse.
De-asta eu rogu-te acuma feciorului meu, care bietul
Are puțin de trăit, tu iară să-i dai armătură,
Pavăză, platoșă, coif și bine-ncheiate pulpare.
Armele și le-a pierdut cu prietenul său împreună,
De-asta și zace pe jos și de jale se mistuie-Ahile."
Meșterul cel năzdrăvan Hefest îi răspunse zeiței:
„Fii liniștită, tu Tetis, de asta să n-ai nici o grijă,
Hei, dac-atât de ușor aș putea să ți-l scap de la moartea
Cea blestemată pe el, când bietul în gheare-o să-i cadă,
Cât de ușor o să aibă frumoasele arme de care
Iar minuna-se-vor mulți, când au să le vadă pe dânsul!"
Astfel îi zice și-acolo lăsând-o, la foi se grăbește,
Foii întoarce spre foc și începe cu dânșii să umble.
În douăzeci de cuptoare pornesc dintr-o dată să sufle
Foii cu toții și focul aprind cu suflarea-n tot chipul
După dorita măsură, mai repede sau mai alene

ὅππως Ἥφαιστός τ᾽ ἐθέλοι καὶ ἔργον ἄνοιτο.
χαλκὸν δ᾽ ἐν πυρὶ βάλλεν ἀτειρέα κασσίτερόν τε
καὶ χρυσὸν τιμῆντα καὶ ἄργυρον· αὐτὰρ ἔπειτα
θῆκεν ἐν ἀκμοθέτῳ μέγαν ἄκμονα, γέντο δὲ χειρὶ
ῥαιστῆρα κρατερήν, ἑτέρηφι δὲ γέντο πυράγρην.
Ποίει δὲ πρώτιστα σάκος μέγα τε στιβαρόν τε
πάντοσε δαιδάλλων, περὶ δ᾽ ἄντυγα βάλλε φαεινὴν
τρίπλακα μαρμαρέην, ἐκ δ᾽ ἀργύρεον τελαμῶνα.
πέντε δ᾽ ἄρ᾽ αὐτοῦ ἔσαν σάκεος πτύχες· αὐτὰρ ἐν αὐτῷ
ποίει δαίδαλα πολλὰ ἰδυίῃσι πραπίδεσσιν.
Ἐν μὲν γαῖαν ἔτευξ᾽, ἐν δ᾽ οὐρανόν, ἐν δὲ θάλασσαν,
ἠέλιόν τ᾽ ἀκάμαντα σελήνην τε πλήθουσαν,
ἐν δὲ τὰ τείρεα πάντα, τά τ᾽ οὐρανὸς ἐστεφάνωται,
Πληϊάδας θ᾽ Ὑάδας τε τό τε σθένος Ὠρίωνος
Ἄρκτόν θ᾽, ἣν καὶ Ἅμαξαν ἐπίκλησιν καλέουσιν,
ἥ τ᾽ αὐτοῦ στρέφεται καί τ᾽ Ὠρίωνα δοκεύει,
οἴη δ᾽ ἄμμορός ἐστι λοετρῶν Ὠκεανοῖο.
Ἐν δὲ δύω ποίησε πόλεις μερόπων ἀνθρώπων
καλάς. ἐν τῇ μέν ῥα γάμοι τ᾽ ἔσαν εἰλαπίναι τε,
νύμφας δ᾽ ἐκ θαλάμων δαΐδων ὕπο λαμπομενάων
ἠγίνεον ἀνὰ ἄστυ, πολὺς δ᾽ ὑμέναιος ὀρώρει·
κοῦροι δ᾽ ὀρχηστῆρες ἐδίνεον, ἐν δ᾽ ἄρα τοῖσιν
αὐλοὶ φόρμιγγές τε βοὴν ἔχον· αἳ δὲ γυναῖκες
ἱστάμεναι θαύμαζον ἐπὶ προθύροισιν ἑκάστη.
λαοὶ δ᾽ εἰν ἀγορῇ ἔσαν ἀθρόοι· ἔνθα δὲ νεῖκος
ὠρώρει, δύο δ᾽ ἄνδρες ἐνείκεον εἵνεκα ποινῆς
ἀνδρὸς ἀποφθιμένου· ὃ μὲν εὔχετο πάντ᾽ ἀποδοῦναι
δήμῳ πιφαύσκων, ὃ δ᾽ ἀναίνετο μηδὲν ἑλέσθαι·
ἄμφω δ᾽ ἱέσθην ἐπὶ ἴστορι πεῖραρ ἑλέσθαι.
λαοὶ δ᾽ ἀμφοτέροισιν ἐπήπυον ἀμφὶς ἀρωγοί·
κήρυκες δ᾽ ἄρα λαὸν ἐρήτυον· οἳ δὲ γέροντες
εἵατ᾽ ἐπὶ ξεστοῖσι λίθοις ἱερῷ ἐνὶ κύκλῳ,
σκῆπτρα δὲ κηρύκων ἐν χέρσ᾽ ἔχον ἠεροφώνων·
τοῖσιν ἔπειτ᾽ ἤϊσσον, ἀμοιβηδὶς δὲ δίκαζον.

Cum socotește Hefest și după cum cere și lucrul.
El cositor în jăratic aruncă, bucăți de aramă
Tare, scump aur gălbui și argint. Pe-un trunchi dup-aceea
Pune o mare și grea nicovală și iute-ntr-o mână
Ia un ciocan barosan și-n mâna cealaltă un clește
Și-ntruchipează întâi o năprasnică pavăză-mare.
O-mpodobește-mprejur, cu un cerc întreit o încinge
Strălucitor de metal. Cureaua-n argint e lucrată,
Arma-i făcută din cinci metalice straturi. Deasupra
El cu priceperea lui închipuie multe podoabe.
La început făurește pământul și cerul și marea,
Soarele-n veci călător și luna rotată și plină,
Stelele toate, ale cerului zodii și mândra-i cunună,
Cloșca cu puii, pe urmă Hiadele și Orionul
Cel luminos, ba și Ursa, ce-i zice și Carul cel mare
Care, ochind Orionul, pe loc în văzduh se rotește,
Singurul care nu scapătă-n apele lui Ocheanos,
Plăsmuie două frumoase cetăți locuite de oameni,
Unde se văd niște nunți și chef de nuntași și ospețe,
Și-unde sub zarea de facle miresele ies din iatacuri
Și sunt pornite-n oraș. Și cântec de nuntă răsună
Tare, la horă se prind jucăușii și-acolo-ntre dânșii
Fluiere și alăute țin hangul. Femei grămădite
Stau în picioare la porți și alaiul privesc cu mirare.
Gloata s-adună-ntr-un loc în sobor, între doi e o sfadă,
Dânșii se judecă pentru răsplata cu care să fie
Răscumpărat un omor. I-asigură unul că dase
Plata, o spune-n vileag, celalt că nimic nu primise;
De-asta ei vor amândoi ca județul s-aleagă ce crede,
Oamenii strigă, fac gură, fiind pentru unul sau altul,
Crainicii însă-i opresc și fac liniște. Judecătorii
Șed la județul lor sfânt pe trepte de netedă piatră,
Ia fiecare în mână toiagul strigacilor crainici
Și se ridică-n picioare și judecă după olaltă.

κεῖτο δ᾽ ἄρ᾽ ἐν μέσσοισι δύω χρυσοῖο τάλαντα,
τῷ δόμεν ὃς μετὰ τοῖσι δίκην ἰθύντατα εἴποι.
Τὴν δ᾽ ἑτέρην πόλιν ἀμφὶ δύω στρατοὶ ἥατο λαῶν
τεύχεσι λαμπόμενοι· δίχα δέ σφισιν ἥνδανε βουλή,
ἠὲ διαπραθέειν ἢ ἄνδιχα πάντα δάσασθαι
κτῆσιν ὅσην πτολίεθρον ἐπήρατον ἐντὸς ἔεργεν·
οἳ δ᾽ οὔ πω πείθοντο, λόχῳ δ᾽ ὑπεθωρήσσοντο.
τεῖχος μέν ῥ᾽ ἄλοχοί τε φίλαι καὶ νήπια τέκνα
ῥύατ᾽ ἐφεσταότες, μετὰ δ᾽ ἀνέρες οὓς ἔχε γῆρας·
οἳ δ᾽ ἴσαν· ἦρχε δ᾽ ἄρά σφιν Ἄρης καὶ Παλλὰς Ἀθήνη
ἄμφω χρυσείω, χρύσεια δὲ εἵματα ἕσθην,
καλὼ καὶ μεγάλω σὺν τεύχεσιν, ὥς τε θεώ περ
ἀμφὶς ἀριζήλω· λαοὶ δ᾽ ὑπολίζονες ἦσαν.
οἳ δ᾽ ὅτε δή ῥ᾽ ἵκανον ὅθι σφίσιν εἶκε λοχῆσαι
ἐν ποταμῷ, ὅθι τ᾽ ἀρδμὸς ἔην πάντεσσι βοτοῖσιν,
ἔνθ᾽ ἄρα τοί γ᾽ ἵζοντ᾽ εἰλυμένοι αἴθοπι χαλκῷ.
τοῖσι δ᾽ ἔπειτ᾽ ἀπάνευθε δύω σκοποὶ εἵατο λαῶν
δέγμενοι ὁππότε μῆλα ἰδοίατο καὶ ἕλικας βοῦς.
οἳ δὲ τάχα προγένοντο, δύω δ᾽ ἅμ᾽ ἕποντο νομῆες
τερπόμενοι σύριγξι· δόλον δ᾽ οὔ τι προνόησαν.
οἳ μὲν τὰ προϊδόντες ἐπέδραμον, ὦκα δ᾽ ἔπειτα
τάμνοντ᾽ ἀμφὶ βοῶν ἀγέλας καὶ πώεα καλὰ
ἀργεννέων οἰῶν, κτεῖνον δ᾽ ἐπὶ μηλοβοτῆρας.
οἳ δ᾽ ὡς οὖν ἐπύθοντο πολὺν κέλαδον παρὰ βουσὶν
εἰράων προπάροιθε καθήμενοι, αὐτίκ᾽ ἐφ᾽ ἵππων
βάντες ἀερσιπόδων μετεκίαθον, αἶψα δ᾽ ἵκοντο.
στησάμενοι δ᾽ ἐμάχοντο μάχην ποταμοῖο παρ᾽ ὄχθας,
βάλλον δ᾽ ἀλλήλους χαλκήρεσιν ἐγχείῃσιν.
ἐν δ᾽ Ἔρις ἐν δὲ Κυδοιμὸς ὁμίλεον, ἐν δ᾽ ὀλοὴ Κήρ,
ἄλλον ζωὸν ἔχουσα νεούτατον, ἄλλον ἄουτον,
ἄλλον τεθνηῶτα κατὰ μόθον ἕλκε ποδοῖιν·
εἷμα δ᾽ ἔχ᾽ ἀμφ᾽ ὤμοισι δαφοινεὸν αἵματι φωτῶν.
ὡμίλευν δ᾽ ὥς τε ζωοὶ βροτοὶ ἠδ᾽ ἐμάχοντο,
νεκρούς τ᾽ ἀλλήλων ἔρυον κατατεθνηῶτας.

Stau între dânșii talanții, doi bulgări de aur, răsplata
Judelui, care, rostind judecata, mai drept o să fie.
Iată și-orașul celalt. În arme lucind două taberi
Zidu-mpresoară și au fiecare osebită părere,
Unii să darme orașul ori numai în două să-mpartă
Toat-avuția din dalba cetate. Dar locuitorii
Nu se-nvoiră și-n taină-narmați se gătiră de-o cursă.
După ce tineri băieți și femei de-ale lor se suiră
La metereze și stau cu bătrânii de pază la ziduri,
Ei o porniră, și-n frunte purceseră Palas și Ares,
Care din aur erau și numai cu straiul de aramă,
Mari și frumoși în podoabe de arme cum zeii s-arată
Și vederoși între ei. Mai scundă-n făptură-i oștirea.
Când după asta sosiră la locul ce lor li se pare
Bun de pândire, la râul din care beau vitele apă,
Dânșii s-ascunseră acolo cu armele lucii de aramă,
Iar mai încolo departe se puseră doi să dea veste
Cum ar vedea că s-apropie boii și oile albe.
Turmele vin în curând și cântă din nai după ele
Veseli doi tineri păstori care nu bănuiau viclenia.
Asta văzând cei ascunși deodată răsar, și dând busta
Peste cirezi și în turme de oi arătoase și albe,
Ei le răpesc și apoi pe-amândoi păcurarii i-omoară.
Oștile atunci auzind, de unde stăteau adunate,
Zgomotul asurzitor de la turme, pe cai s-aruncară,
După dușmani o porniră și îndată-i ajunseră acolo.
Se înșirară pe mal și se încleștară-ntre dânșii
Și începură a se bate cu lănci ascuțite de aramă,
Vrajba ia parte și Valma și Zarva și Iasma pieirii,
Care, pe-umăr având o haină-mproșcată cu sânge,
Ba pe răniți îi apucă prin tabără, ba pe cei teferi,
Ba pe un mort, de-i duce târâș de picioare prin luptă.
Oamenii parcă sunt vii, se încaieră și se învalmă
Și se muncesc, și deoparte și alta, să-și mântuie morții.

Ἐν δ᾽ ἐτίθει νειὸν μαλακὴν πίειραν ἄρουραν
εὐρεῖαν τρίπολον· πολλοὶ δ᾽ ἀροτῆρες ἐν αὐτῇ
ζεύγεα δινεύοντες ἐλάστρεον ἔνθα καὶ ἔνθα.
οἳ δ᾽ ὁπότε στρέψαντες ἱκοίατο τέλσον ἀρούρης,
τοῖσι δ᾽ ἔπειτ᾽ ἐν χερσὶ δέπας μελιηδέος οἴνου
δόσκεν ἀνὴρ ἐπιών· τοὶ δὲ στρέψασκον ἀν᾽ ὄγμους,
ἱέμενοι νειοῖο βαθείης τέλσον ἱκέσθαι.
ἣ δὲ μελαίνετ᾽ ὄπισθεν, ἀρηρομένῃ δὲ ἐῴκει,
χρυσείη περ ἐοῦσα· τὸ δὴ περὶ θαῦμα τέτυκτο.
Ἐν δ᾽ ἐτίθει τέμενος βασιλήϊον· ἔνθα δ᾽ ἔριθοι
ἤμων ὀξείας δρεπάνας ἐν χερσὶν ἔχοντες.
δράγματα δ᾽ ἄλλα μετ᾽ ὄγμον ἐπήτριμα πῖπτον ἔραζε,
ἄλλα δ᾽ ἀμαλλοδετῆρες ἐν ἐλλεδανοῖσι δέοντο.
τρεῖς δ᾽ ἄρ᾽ ἀμαλλοδετῆρες ἐφέστασαν· αὐτὰρ ὄπισθε
παῖδες δραγμεύοντες ἐν ἀγκαλίδεσσι φέροντες
ἀσπερχὲς πάρεχον· βασιλεὺς δ᾽ ἐν τοῖσι σιωπῇ
σκῆπτρον ἔχων ἑστήκει ἐπ᾽ ὄγμου γηθόσυνος κῆρ.
κήρυκες δ᾽ ἀπάνευθεν ὑπὸ δρυῒ δαῖτα πένοντο,
βοῦν δ᾽ ἱερεύσαντες μέγαν ἄμφεπον· αἳ δὲ γυναῖκες
δεῖπνον ἐρίθοισιν λεύκ᾽ ἄλφιτα πολλὰ πάλυνον.
Ἐν δ᾽ ἐτίθει σταφυλῇσι μέγα βρίθουσαν ἀλωὴν
καλὴν χρυσείην· μέλανες δ᾽ ἀνὰ βότρυες ἦσαν,
ἑστήκει δὲ κάμαξι διαμπερὲς ἀργυρέῃσιν.
ἀμφὶ δὲ κυανέην κάπετον, περὶ δ᾽ ἕρκος ἔλασσε
κασσιτέρου· μία δ᾽ οἴη ἀταρπιτὸς ἦεν ἐπ᾽ αὐτήν,
τῇ νίσοντο φορῆες ὅτε τρυγόῳεν ἀλωήν.
παρθενικαὶ δὲ καὶ ἠΐθεοι ἀταλὰ φρονέοντες
πλεκτοῖς ἐν ταλάροισι φέρον μελιηδέα καρπόν.
τοῖσιν δ᾽ ἐν μέσσοισι πάϊς φόρμιγγι λιγείῃ
ἱμερόεν κιθάριζε, λίνον δ᾽ ὑπὸ καλὸν ἄειδε
λεπταλέῃ φωνῇ· τοὶ δὲ ῥήσσοντες ἁμαρτῇ
μολπῇ τ᾽ ἰυγμῷ τε ποσὶ σκαίροντες ἕποντο.
Ἐν δ᾽ ἀγέλην ποίησε βοῶν ὀρθοκραιράων·
αἳ δὲ βόες χρυσοῖο τετεύχατο κασσιτέρου τε,

Zeul închipuie apoi un mare ogor cu pământul
Moale și gras și de trei ori brăzdat și pe dânsul cum ară
Mulți arători și jugari și-i mână-ntr-o parte și alta.
Iar la întors înapoi, îndată ce-ajung la răzoare
Vine un om după ei și le-ntinde cu mâna paharul
Și le dă vin desfătos. După asta se-ntoarnă la brazdă
Dânșii, din nou se încoardă să-și ducă la capăt aratul.
Glia, măcar că-i de aur, în urmă-i negrește și pare
Ca un pământ răscolit. Și-aceasta fu mare minune.
Mai izvodește și-o holdă frumos răsărită, pe unde
Seceri tăioase ținând tot seceră lanul argații,
Dese poloagele cad și s-aștern rânduite pe brazde;
Altele malduri le-adună, fac snopi și le leagă cu paie,
Trei legători se tot străduie la măldurit. După aceia
Vin copilandri, mănunchiuri le strâng și pe brațe le cară
Și la legat le predau, iar la mijloc tăcut e stăpânul;
Stă cu toiagul pe-o brazdă și caută vesel la dânșii.
Sub un stejar la o parte vătafii-ngrijesc de mâncare,
După ce-njunghie un bou încălat; iar femeile alături
Mestecă albă făină gătindu-le-argaților prânzul.
Mai făurește-o mândrețe de vie, -ncărcată de struguri,
Vița, butucii-s de aur, ciorchinele toate sunt negre.
Și în haragi de argint se sprijină vița prin vie,
Face un șanț de oțel împrejur și un gard după asta
Din cositor. Numai una-i cărarea ce duce spre vie,
Drumul bătut la cules de toți purtătorii de struguri,
Fetele acolo, flăcăii fac haz și tot zburdă și cară
Poama mășcată și dulce-adunată-n panere-mpletite;
Stă pe la mijlocul lor și din sunătoare-alăută
Farmecă un băietan, cu viers mlădietic, subțire
Zice cântarea lui Linos. Și ei îl ascultă-nsoțindu-l,
Chiuie, cântă și țupăie toți și frământă pământul.
Face și-o ciurdă de boi cu țapeșe coarne, cum boii,
Unii de aur și alții din alb cositor, o iau razna

μυκηθμῷ δ᾽ ἀπὸ κόπρου ἐπεσσεύοντο νομὸν δὲ
πὰρ ποταμὸν κελάδοντα, παρὰ ῥοδανὸν δονακῆα.
χρύσειοι δὲ νομῆες ἅμ᾽ ἐστιχόωντο βόεσσι
τέσσαρες, ἐννέα δέ σφι κύνες πόδας ἀργοὶ ἕποντο.
σμερδαλέω δὲ λέοντε δύ᾽ ἐν πρώτῃσι βόεσσι
ταῦρον ἐρύγμηλον ἐχέτην· ὃ δὲ μακρὰ μεμυκὼς
ἕλκετο· τὸν δὲ κύνες μετεκίαθον ἠδ᾽ αἰζηοί.
τὼ μὲν ἀναρρήξαντε βοὸς μεγάλοιο βοείην
ἔγκατα καὶ μέλαν αἷμα λαφύσσετον· οἳ δὲ νομῆες
αὔτως ἐνδίεσαν ταχέας κύνας ὀτρύνοντες.
οἳ δ᾽ ἤτοι δακέειν μὲν ἀπετρωπῶντο λεόντων,
ἱστάμενοι δὲ μάλ᾽ ἐγγὺς ὑλάκτεον ἔκ τ᾽ ἀλέοντο.
   Ἐν δὲ νομὸν ποίησε περικλυτὸς ἀμφιγυήεις
ἐν καλῇ βήσσῃ μέγαν οἰῶν ἀργεννάων,
σταθμούς τε κλισίας τε κατηρεφέας ἰδὲ σηκούς.
   Ἐν δὲ χορὸν ποίκιλλε περικλυτὸς ἀμφιγυήεις,
τῷ ἴκελον οἷόν ποτ᾽ ἐνὶ Κνωσῷ εὐρείῃ
Δαίδαλος ἤσκησεν καλλιπλοκάμῳ Ἀριάδνῃ.
ἔνθα μὲν ἠΐθεοι καὶ παρθένοι ἀλφεσίβοιαι
ὀρχεῦντ᾽ ἀλλήλων ἐπὶ καρπῷ χεῖρας ἔχοντες.
τῶν δ᾽ αἳ μὲν λεπτὰς ὀθόνας ἔχον, οἳ δὲ χιτῶνας
εἵατ᾽ ἐϋννήτους, ἦκα στίλβοντας ἐλαίῳ·
καί ῥ᾽ αἳ μὲν καλὰς στεφάνας ἔχον, οἳ δὲ μαχαίρας
εἶχον χρυσείας ἐξ ἀργυρέων τελαμώνων.
οἳ δ᾽ ὁτὲ μὲν θρέξασκον ἐπισταμένοισι πόδεσσι
ῥεῖα μάλ᾽, ὡς ὅτε τις τροχὸν ἄρμενον ἐν παλάμῃσιν
ἑζόμενος κεραμεὺς πειρήσεται, αἴ κε θέῃσιν·
ἄλλοτε δ᾽ αὖ θρέξασκον ἐπὶ στίχας ἀλλήλοισι.
πολλὸς δ᾽ ἱμερόεντα χορὸν περιίσταθ᾽ ὅμιλος
τερπόμενοι· μετὰ δέ σφιν ἐμέλπετο θεῖος ἀοιδὸς
φορμίζων· δοιὼ δὲ κυβιστητῆρε κατ᾽ αὐτοὺς
μολπῆς ἐξάρχοντες ἐδίνευον κατὰ μέσσους.
   Ἐν δ᾽ ἐτίθει ποταμοῖο μέγα σθένος Ὠκεανοῖο
ἄντυγα πὰρ πυμάτην σάκεος πύκα ποιητοῖο.

Dintr-un ocol și, mugind, o întind la pășune spre malul
Râului cel vuitor unde cresc îndoioasele trestii.
Patru păstori, și tuspatru de aur, pășesc după vite,
Nouă zăvozi după ei se dau repezi. ’Naintea cirezii
Groaznici s-arată doi lei, care-nhață cu colții un taur
Mare, răgaci, iară el, fiind tăvălit de dihănii,
Muge năprasnic. Din urmă, vin iute voinicii cu haita;
Sfâșie leii atunci puternicul taur și, lacomi,
Sorb măruntaiele, sângele-i negru. Zadarnic păstorii
Fiarele-alungă și-asmuță zăvozii să sară la dânșii,
Cânii se dau la o parte și nu se îndeamnă să-i muște,
Numai s-apropie, latră și iară se-mprăștie-n lături.
   Meșterul faur vestit mai face pe o vale frumoasă
Pajiște mare pe unde-s pășunile oilor albe,
Și-acoperite colibe și staule și saivane.
   Mai făurește pe scut el meșterul încă și-o horă
Tocmai ca hora ce-n marea cetate la Cnosos odată
Pentru pletoas-Ariadna vestitul Dedal a făcut-o.
Tineri acolo și fete bogate în boi o mulțime
Joacă-mpreună în cerc și cu mânile prinse deolaltă.
Fetele toate au gingașe rochii de in și flăcăii
Bine țesute veșminte ce scânteie blând ca oleiul,
Ele au conciuri pe cap, frumoasă podoabă de aur,
Săbii de aur au ei, de curele de-argint atârnate.
Dânșii acum cu picioare deprinse la horă se-avântă
Foarte ușor ca și roata ce-n mână deplin potrivită
Câteodată olarul, șezând, o încearcă de merge;
Țopăie-acuma cu toții în șiruri și joacă-n tot chipul.
Lumea-ndesită înconjură hora cea plină de farmec
Și se desfată privind. De zei luminat cântărețul
Zice din liră-ntre ei. Și-n vreme ce cântecul sună,
Se învârtesc doi ghiduși, se dau tumba în mijlocul gloatei.
   Zeul pe margini la scut ca chenar mai închipuie râul
Mare, grozav, Oceanul, noian care-ncinge pământul.

Αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ τεῦξε σάκος μέγα τε στιβαρόν τε,
τεῦξ᾽ ἄρα οἱ θώρηκα φαεινότερον πυρὸς αὐγῆς,
τεῦξε δέ οἱ κόρυθα βριαρὴν κροτάφοις ἀραρυῖαν
καλὴν δαιδαλέην, ἐπὶ δὲ χρύσεον λόφον ἧκε,
τεῦξε δέ οἱ κνημῖδας ἑανοῦ κασσιτέροιο.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πάνθ᾽ ὅπλα κάμε κλυτὸς ἀμφιγυήεις,
μητρὸς Ἀχιλλῆος θῆκε προπάροιθεν ἀείρας.
ἣ δ᾽ ἴρηξ ὣς ἆλτο κατ᾽ Οὐλύμπου νιφόεντος
τεύχεα μαρμαίροντα παρ᾽ Ἡφαίστοιο φέρουσα.

Cum isprăvește cu marele, trainicul scut, iscusitul
Faur lucrează și-o platoșă mai luminoasă ca para
Focului, face și-o chivără bine-ncheiată la tâmple,
Tare și împodobită, și-i pune o creastă de aur;
Din cositor îndoios mai făcu el și două pulpare.
După ce meșter-Hefest slăvitul făcu armătura
Toată, de jos o ridică și merge și-o-mbie zeiței.
Dânsa, luând de la zeu strălucita comoară de arme,
Pleacă din ninsul Olimp zburând ca un uliu la vale.

ΙΛΙΑΔΟΣ Τ

Ἠὼς μὲν κροκόπεπλος ἀπ᾽ Ὠκεανοῖο ῥοάων
ὄρνυθ᾽, ἵν᾽ ἀθανάτοισι φόως φέροι ἠδὲ βροτοῖσιν·
ἣ δ᾽ ἐς νῆας ἵκανε θεοῦ πάρα δῶρα φέρουσα.
εὗρε δὲ Πατρόκλῳ περικείμενον ὃν φίλον υἱὸν
κλαίοντα λιγέως· πολέες δ᾽ ἀμφ᾽ αὐτὸν ἑταῖροι
μύρονθ᾽· ἣ δ᾽ ἐν τοῖσι παρίστατο δῖα θεάων,
ἔν τ᾽ ἄρα οἱ φῦ χειρὶ ἔπος τ᾽ ἔφατ᾽ ἔκ τ᾽ ὀνόμαζε·
τέκνον ἐμὸν τοῦτον μὲν ἐάσομεν ἀχνύμενοί περ
κεῖσθαι, ἐπεὶ δὴ πρῶτα θεῶν ἰότητι δαμάσθη·
τύνη δ᾽ Ἡφαίστοιο πάρα κλυτὰ τεύχεα δέξο
καλὰ μάλ᾽, οἷ᾽ οὔ πώ τις ἀνὴρ ὤμοισι φόρησεν.
  Ὣς ἄρα φωνήσασα θεὰ κατὰ τεύχε᾽ ἔθηκε
πρόσθεν Ἀχιλλῆος· τὰ δ᾽ ἀνέβραχε δαίδαλα πάντα.
Μυρμιδόνας δ᾽ ἄρα πάντας ἕλε τρόμος, οὐδέ τις ἔτλη
ἄντην εἰσιδέειν, ἀλλ᾽ ἔτρεσαν. αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς
ὡς εἶδ᾽, ὥς μιν μᾶλλον ἔδυ χόλος, ἐν δέ οἱ ὄσσε
δεινὸν ὑπὸ βλεφάρων ὡς εἰ σέλας ἐξεφάανθεν·
τέρπετο δ᾽ ἐν χείρεσσιν ἔχων θεοῦ ἀγλαὰ δῶρα.
αὐτὰρ ἐπεὶ φρεσὶν ᾗσι τετάρπετο δαίδαλα λεύσσων
αὐτίκα μητέρα ἣν ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
μῆτερ ἐμὴ τὰ μὲν ὅπλα θεὸς πόρεν οἷ᾽ ἐπιεικὲς
ἔργ᾽ ἔμεν ἀθανάτων, μὴ δὲ βροτὸν ἄνδρα τελέσσαι.
νῦν δ᾽ ἤτοι μὲν ἐγὼ θωρήξομαι· ἀλλὰ μάλ᾽ αἰνῶς
δείδω μή μοι τόφρα Μενοιτίου ἄλκιμον υἱὸν
μυῖαι καδδῦσαι κατὰ χαλκοτύπους ὠτειλὰς
εὐλὰς ἐγγείνωνται, ἀεικίσσωσι δὲ νεκρόν,
ἐκ δ᾽ αἰὼν πέφαται, κατὰ δὲ χρόα πάντα σαπήῃ.
  Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα θεὰ Θέτις ἀργυρόπεζα·
τέκνον μή τοι ταῦτα μετὰ φρεσὶ σῇσι μελόντων.
τῷ μὲν ἐγὼ πειρήσω ἀλαλκεῖν ἄγρια φῦλα

Cântul XIX

Când Aurora în văl șofraniu începu să răsară
Din Ocean, ca lumina la zei și la oameni s-aducă,
Tetis sosi la corăbii și-aduse-ale zeului daruri;
Lângă prietenul mort îl găsi ea trântit pe Ahile
Jalnic în hohot plângând. Și-alături ai lui o grămadă
Stau deopotrivă jălind, când iată la mijloc zeița
Vine, cu drag îl apucă pe-Ahile de mână și-i zice:
  „Fiul meu, lasă-l pe el, în odihnă, măcar că ne doare,
Dacă-i o dată răpus și astfel îi scriseră zeii,
Tu de la zeul Hefest primește mândrețа de arme
Nemaipurtate vreodată de alt muritor de pe lume."
  Astfel zeița grăi lui Ahile și-n față-i așterne
Armele-aduse, dar zornăie groaznic podoabele toate
Și se cutremură toți mirmidonii. Nici unul la ele
Nesperiat nu le poate privi. Numai el, Peleianul,
Cum le văzu, de mânie s-aprinde mai tare, și ochii
Ca o lumină-i străfulgeră înfiorători sub pleoape.
El se desfată ținându-le-n mână mărețele daruri;
După ce-și satură ochii privind bucuros la odoare,
Glăsuie îndată și zice lui Tetis cuvinte ce zboară:
  „Mamă, văd bine că armele sunt de un zeu dăruite,
Lucrul e vrednic de zei, căci nimeni pe lume nu-l face,
Eu mă-narmez și mă duc, dar foarte mi-e-n grijă de una:
Cât oi fi eu la război, să nu dea de mort și să intre
Muștele-n ranele pricinuite de suliți, să nască
Viermi rozători și să-l facă batjocură, schimonosindu-i
Trupul de viață lipsit și putred s-ajungă cu totul."
Zâna picioare-de-argint așa lui Ahile-i răspunse:
  „Dragul meu, fii liniștit și să n-ai nici o grijă de asta,
Eu am să-l apăr pe el de necruțătoarele goange,

μυίας, αἵ ῥά τε φῶτας ἀρηϊφάτους κατέδουσιν·
ἤν περ γὰρ κεῖταί γε τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτόν,
αἰεὶ τῷ γ᾽ ἔσται χρὼς ἔμπεδος, ἢ καὶ ἀρείων.
ἀλλὰ σύ γ᾽ εἰς ἀγορὴν καλέσας ἥρωας Ἀχαιοὺς
μῆνιν ἀποειπὼν Ἀγαμέμνονι ποιμένι λαῶν
αἶψα μάλ᾽ ἐς πόλεμον θωρήσσεο, δύσεο δ᾽ ἀλκήν.
Ὣς ἄρα φωνήσασα μένος πολυθαρσὲς ἐνῆκε,
Πατρόκλῳ δ᾽ αὖτ᾽ ἀμβροσίην καὶ νέκταρ ἐρυθρὸν
στάξε κατὰ ῥινῶν, ἵνα οἱ χρὼς ἔμπεδος εἴη.
Αὐτὰρ ὃ βῆ παρὰ θῖνα θαλάσσης δῖος Ἀχιλλεὺς
σμερδαλέα ἰάχων, ὦρσεν δ᾽ ἥρωας Ἀχαιούς.
καί ῥ᾽ οἵ περ τὸ πάρος γε νεῶν ἐν ἀγῶνι μένεσκον
οἵ τε κυβερνῆται καὶ ἔχον οἰήϊα νηῶν
καὶ ταμίαι παρὰ νηυσὶν ἔσαν σίτοιο δοτῆρες,
καὶ μὴν οἳ τότε γ᾽ εἰς ἀγορὴν ἴσαν, οὕνεκ᾽ Ἀχιλλεὺς
ἐξεφάνη, δηρὸν δὲ μάχης ἐπέπαυτ᾽ ἀλεγεινῆς.
τὼ δὲ δύω σκάζοντε βάτην Ἄρεος θεράποντε
Τυδεΐδης τε μενεπτόλεμος καὶ δῖος Ὀδυσσεὺς
ἔγχει ἐρειδομένω· ἔτι γὰρ ἔχον ἕλκεα λυγρά·
κὰδ δὲ μετὰ πρώτῃ ἀγορῇ ἵζοντο κιόντες.
αὐτὰρ ὃ δεύτατος ἦλθεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
ἕλκος ἔχων· καὶ γὰρ τὸν ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ
οὖτα Κόων Ἀντηνορίδης χαλκήρεϊ δουρί.
αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ πάντες ἀολλίσθησαν Ἀχαιοί,
τοῖσι δ᾽ ἀνιστάμενος μετέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Ἀτρεΐδη ἦ ἄρ τι τόδ᾽ ἀμφοτέροισιν ἄρειον
ἔπλετο σοὶ καὶ ἐμοί, ὅ τε νῶΐ περ ἀχνυμένω κῆρ
θυμοβόρῳ ἔριδι μενεήναμεν εἵνεκα κούρης;
τὴν ὄφελ᾽ ἐν νήεσσι κατακτάμεν Ἄρτεμις ἰῷ
ἤματι τῷ ὅτ᾽ ἐγὼν ἑλόμην Λυρνησσὸν ὀλέσσας·
τώ κ᾽ οὐ τόσσοι Ἀχαιοὶ ὀδὰξ ἕλον ἄσπετον οὖδας
δυσμενέων ὑπὸ χερσὶν ἐμεῦ ἀπομηνίσαντος.
Ἕκτορι μὲν καὶ Τρωσὶ τὸ κέρδιον· αὐτὰρ Ἀχαιοὺς
δηρὸν ἐμῆς καὶ σῆς ἔριδος μνήσεσθαι ὀΐω.

Muștele care se-ndoapă din cei care cad la războaie,
Chiar dacă zace pe aici de izbeliște până la anul,
Nevătămat va fi el de-a pururea ori și mai bine,
Cheamă tu însă pe fiii Aheilor la sfătuire
Și te dezmânie-acolo pe craiul Atrid Agamemnon;
Iute gătește-te-apoi de bătaie și-ncinge puterea."
Astfel îi zice și-i pune în piept cutezare nebună,
Iar lui Patroclu pe nări se grăbește să-i picure-ndată
Balsam și roșu nectar, ca trupul neputred să-i steie.
Merge într-asta la marginea mării; dă strigăt Ahile
Îngrozitor și-Aheii se pun în mișcare, s-adună
Chiar și acei care stau pân-atunci odihnind la corăbii,
Toți, și acei care umblă cu cârma la vase, cârmacii,
Și-ngrijitorii de oaste ce stau de merinde și hrană
Vin să ia parte la sfaturi acuma și ei, căci Ahile
Iar se ivi la război după lungă ședere la corturi.
Vin șovăind ca și șchiopii cei doi slujitori ai lui Ares,
Dumnezeiescul Ulise și dârzul Tidid Diomede.
Dânșii se sprijină-n lănci, chinuindu-se încă de rane,
Și-n adunare sosind, la locul de frunte se-așează.
Cel mai în urmă veni al oștirii păstor Agamemnon,
Fuse și el doar rănit, că în valma cea crâncenă Coon
Antenoridul cu sulița îl nimerise pe dânsul.
După ce-Aheii cu toții în tabără se-ntrulocară,
Scoală-se Ahile-ntre ei și astfel rosti cuvântarea:
„Vezi, Agamemnon, că amândurora ni-i nouă mai bine
Astfel decât mai-nainte când noi supărați până-n suflet
Pentru-o femeie am ajuns la cuțite și-n vrajbă de moarte,
Doamne, de ce n-a trăsnit-o zeiț-Artemida cu arcul,
Când am robit-o pe ea la surparea cetății Lirnesos!
Nu mai mușcau din pământ la război cu duiumul ai noștri,
Măcelăriți de dușmani cât eu aveam ciudă pe tine;
Cine-a putut folosi fără numai Troienii și Hector.
Nu cred Aheii să uite curând de a noastră sfădire;

ἀλλὰ τὰ μὲν προτετύχθαι ἐάσομεν ἀχνύμενοί περ
θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι φίλον δαμάσαντες ἀνάγκῃ·
νῦν δ᾽ ἤτοι μὲν ἐγὼ παύω χόλον, οὐδέ τί με χρὴ
ἀσκελέως αἰεὶ μενεαινέμεν· ἀλλ᾽ ἄγε θᾶσσον
ὄτρυνον πόλεμον δὲ κάρη κομόωντας Ἀχαιούς,
ὄφρ᾽ ἔτι καὶ Τρώων πειρήσομαι ἀντίον ἐλθὼν
αἴ κ᾽ ἐθέλωσ᾽ ἐπὶ νηυσὶν ἰαύειν· ἀλλά τιν᾽ οἴω
ἀσπασίως αὐτῶν γόνυ κάμψειν, ὅς κε φύγῃσι
δηΐου ἐκ πολέμοιο ὑπ᾽ ἔγχεος ἡμετέροιο.
  Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ἐχάρησαν ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ
μῆνιν ἀπειπόντος μεγαθύμου Πηλεΐωνος.
τοῖσι δὲ καὶ μετέειπεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
αὐτόθεν ἐξ ἕδρης, οὐδ᾽ ἐν μέσσοισιν ἀναστάς·
ὦ φίλοι ἥρωες Δαναοὶ θεράποντες Ἄρηος
ἑσταότος μὲν καλὸν ἀκούειν, οὐδὲ ἔοικεν
ὑββάλλειν· χαλεπὸν γὰρ ἐπισταμένῳ περ ἐόντι.
ἀνδρῶν δ᾽ ἐν πολλῷ ὁμάδῳ πῶς κέν τις ἀκούσαι
ἢ εἴποι; βλάβεται δὲ λιγύς περ ἐὼν ἀγορητής.
Πηλεΐδῃ μὲν ἐγὼν ἐνδείξομαι· αὐτὰρ οἱ ἄλλοι
σύνθεσθ᾽ Ἀργεῖοι, μῦθόν τ᾽ εὖ γνῶτε ἕκαστος.
πολλάκι δή μοι τοῦτον Ἀχαιοὶ μῦθον ἔειπον
καί τέ με νεικείεσκον· ἐγὼ δ᾽ οὐκ αἴτιός εἰμι,
ἀλλὰ Ζεὺς καὶ Μοῖρα καὶ ἠεροφοῖτις Ἐρινύς,
οἵ τέ μοι εἰν ἀγορῇ φρεσὶν ἔμβαλον ἄγριον ἄτην,
ἤματι τῷ ὅτ᾽ Ἀχιλλῆος γέρας αὐτὸς ἀπηύρων.
ἀλλὰ τί κεν ῥέξαιμι; θεὸς διὰ πάντα τελευτᾷ.
πρέσβα Διὸς θυγάτηρ Ἄτη, ἣ πάντας ἀᾶται,
οὐλομένη· τῇ μέν θ᾽ ἁπαλοὶ πόδες· οὐ γὰρ ἐπ᾽ οὔδει
πίλναται, ἀλλ᾽ ἄρα ἥ γε κατ᾽ ἀνδρῶν κράατα βαίνει
βλάπτουσ᾽ ἀνθρώπους· κατὰ δ᾽ οὖν ἕτερόν γε πέδησε.
καὶ γὰρ δή νύ ποτε Ζεὺς ἄσατο, τόν περ ἄριστον
ἀνδρῶν ἠδὲ θεῶν φασ᾽ ἔμμεναι· ἀλλ᾽ ἄρα καὶ τὸν
Ἥρη θῆλυς ἐοῦσα δολοφροσύνῃς ἀπάτησεν,
ἤματι τῷ ὅτ᾽ ἔμελλε βίην Ἡρακληείην

Dar să lăsăm la o parte trecutul, măcar că ne doare,
Și neînvinsei nevoi să supunem pornirile noastre.
Iată, de astăzi pun capăt mâniei, căci nu se cuvine
Neîmpăcat să rămân, să am ciudă de-a pururi. Deci haide,
Mână la luptă degrab' pe oștenii pletoși din Ahaia.
Vreau să dau piept cu Troienii, să cerc și să văd dacă dânșii
Lângă-ale noastre corăbii vor noaptea să mâe; ba-mi pare
Că bucuros ar pleca spre odihnă genunchii oricine
Fuga-ar putea-n bătălie să scape de sulița noastră."
  Asta vorbi în sobor. Auzindu-i Aheii vorbirea,
Se-nveseliră că pizma din ciudă-i trecu lui Ahile.
Ia dup-aceea cuvântul și craiul Atrid Agamemnon
Și de pe scaunul său, făr-a merge la mijloc, începe:
  „Voi slujitorii lui Ares, prieteni, viteji din Ahaia,
Bine-i la sfaturi s-asculți pe un vorbitor. Cuvântarea
Nu se cuvine să-i curmi, că-l tulbură, chiar dacă-i meșter;
Dacă fac gură prea mulți, cum poate vorbi oarecine
Ori auzi pe ceilalți? Nu-i chip să răzbată nici glasul
Celui mai bun vorbitor. Eu față de-Ahile dau seama,
Iar fiecare din noi să asculte, să prindă tot graiul.
Mă-nvinuiră de multe ori și mă mustrară Danaii,
Că de la mine-i tot răul. Nu eu sunt de vină, ci numai
Zeus, Ursita și Furia, iasma hoinară prin umbră,
Care-n sobor mă făcură din minte să-mi ies ca nebunii
Și să răpesc lui Ahile răsplata ce obștea-i dăduse,
Ce puteam eu împotrivă? O zână le pune la cale
Toate, fiica mai mare a lui Zeus, Orbirea dușmană,
Care smintește pe toți. Ea, moale-n picioare, nu calcă
Jos pe pământ, ci în creștetul nostru tot umblă și-adese
Tulbură creierul nostru, ba pune pe unii și gheara.
Ea, bunăoară, de mult îl scosese din minți și pe Zeus,
Care-ntre zei și-ntre oameni se crede a fi mai cuminte.
Dar îl smomi și pe el, vicleană fiind ca femeie,
Hera în ziua când fuse să nască Alcmena pe Hercul,

ʼΑλκμήνη τέξεσθαι ἐϋστεφάνῳ ἐνὶ Θήβῃ.
ἤτοι ὅ γʼ εὐχόμενος μετέφη πάντεσσι θεοῖσι·
κέκλυτέ μευ πάντές τε θεοὶ πᾶσαί τε θέαιναι,
ὄφρʼ εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἀνώγει.
σήμερον ἄνδρα φόως δὲ μογοστόκος Εἰλείθυια
ἐκφανεῖ, ὃς πάντεσσι περικτιόνεσσιν ἀνάξει,
τῶν ἀνδρῶν γενεῆς οἵ θʼ αἵματος ἐξ ἐμεῦ εἰσί.
τὸν δὲ δολοφρονέουσα προσηύδα πότνια Ἥρη·
ψευστήσεις, οὐδʼ αὖτε τέλος μύθῳ ἐπιθήσεις.
εἰ δʼ ἄγε νῦν μοι ὄμοσσον ʼΟλύμπιε καρτερὸν ὅρκον,
ἦ μὲν τὸν πάντεσσι περικτιόνεσσιν ἀνάξειν
ὅς κεν ἐπʼ ἤματι τῷδε πέσῃ μετὰ ποσσὶ γυναικὸς
τῶν ἀνδρῶν οἳ σῆς ἐξ αἵματός εἰσι γενέθλης.
ὣς ἔφατο· Ζεὺς δʼ οὔ τι δολοφροσύνην ἐνόησεν,
ἀλλʼ ὄμοσεν μέγαν ὅρκον, ἔπειτα δὲ πολλὸν ἀάσθη.
Ἥρη δʼ ἀΐξασα λίπεν ῥίον Οὐλύμποιο,
καρπαλίμως δʼ ἵκετʼ Ἄργος ʼΑχαιικόν, ἔνθʼ ἄρα ᾔδη
ἰφθίμην ἄλοχον Σθενέλου Περσηϊάδαο.
ἣ δʼ ἐκύει φίλον υἱόν, ὃ δʼ ἕβδομος ἑστήκει μείς·
ἐκ δʼ ἄγαγε πρὸ φόως δὲ καὶ ἠλιτόμηνον ἐόντα,
ʼΑλκμήνης δʼ ἀπέπαυσε τόκον, σχέθε δʼ Εἰλειθυίας.
αὐτὴ δʼ ἀγγελέουσα Δία Κρονίωνα προσηύδα·
Ζεῦ πάτερ ἀργικέραυνε ἔπος τί τοι ἐν φρεσὶ θήσω·
ἤδη ἀνὴρ γέγονʼ ἐσθλὸς ὃς ʼΑργείοισιν ἀνάξει
Εὐρυσθεὺς Σθενέλοιο πάϊς Περσηϊάδαο
σὸν γένος· οὔ οἱ ἀεικὲς ἀνασσέμεν ʼΑργείοισιν.
ὣς φάτο, τὸν δʼ ἄχος ὀξὺ κατὰ φρένα τύψε βαθεῖαν·
αὐτίκα δʼ εἷλʼ Ἄτην κεφαλῆς λιπαροπλοκάμοιο
χωόμενος φρεσὶν ᾗσι, καὶ ὤμοσε καρτερὸν ὅρκον
μή ποτʼ ἐς Οὔλυμπόν τε καὶ οὐρανὸν ἀστερόεντα
αὖτις ἐλεύσεσθαι Ἄτην, ἣ πάντας ἀᾶται.
ὣς εἰπὼν ἔρριψεν ἀπʼ οὐρανοῦ ἀστερόεντος
χειρὶ περιστρέψας· τάχα δʼ ἵκετο ἔργʼ ἀνθρώπων.
τὴν αἰεὶ στενάχεσχʼ ὅθʼ ἑὸν φίλον υἱὸν ὁρῷτο

Fala vârtuții, în Teba cea bine-ntărită cu ziduri.
Zeilor veseli atunci le zise născutul din Cronos:
„Dați ascultare, voi zeilor toți și zeițelor toate,
Am să vă spun ceva nou cum inima-mi vrea și mă-nvață.
Moașa Ilitia scoate-va azi la lumină pe unul
Care, când fi-va bărbat, va supune pe toți megieșii,
El e din neamul bărbaților care purced de la mine.”
Hera-nălțata, cu mintea vicleană, răspunse lui Zeus:
„Numai să nu ne amăgești și s-aduci la-mplinire cuvântul;
De-asta eu rogu-te, Olimpianule, acum cu tărie
Tu să te juri că pe toți megieșii ca domn va supune
Cel care-n ziua de azi o să fie născut de-o femeie,
Unul din neamul bărbaților care purced de la tine”.
Zice, și Zeus nu simte de loc viclenia și jură
Greu jurământ, și din asta-i se trase orbirea pe urmă.
Hera, plecând dup-aceea din piscul Olimpului, merse
Repede-n Argos acasă-ntre Ahei la bărbata femeie
A lui Stenelos, eroul purces din Perseus; de șapte
Luni era ea-ngreunată, dar Hera a scos la lumină
Pruncul ’nainte de vreme și a împiedicat să se nască
Hercule atunci de Alcmena, oprindu-i pe zânele moașe.
Hera pe urmă se duse cu vestea la Zeus și-i zise:
„Fulgerătorule, Zeus părinte, ți-aduc bucurie,
Iată născut e feciorul ales care-odată domni-va
Peste argii, Euristeu: al lui tată-i Stenel Persianul,
Sângele tău, și cuvine-se el să domnească în Argos”.
Zice, și-n inim-adâncă durere-l pătrunde pe Zeus
Și-n supărarea-i grozavă pe zâna orbirii el iute
O și înșfacă de pletele-i lucii din cap și se jură
Strașnic atunci că-n Olimp și în ceru-nstelat și albastru
N-o să-i mai calce haina ce-ntunecă mințile toate.
Asta jurând și cu mâna-nvârtind-o,-i dă drumul din cerul
Cel înstelat, de ajunge curând pe ogoarele lumii.
Dar își tot plânse orbirea văzându-și pe Hercule fiul

ἔργον ἀεικὲς ἔχοντα ὑπ᾽ Εὐρυσθῆος ἀέθλων.
ὣς καὶ ἐγών, ὅτε δ᾽ αὖτε μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ
Ἀργείους ὀλέκεσκεν ἐπὶ πρυμνῇσι νέεσσιν,
οὐ δυνάμην λελαθέσθ᾽ Ἄτης ᾗ πρῶτον ἀάσθην.
ἀλλ᾽ ἐπεὶ ἀασάμην καί μευ φρένας ἐξέλετο Ζεύς,
ἂψ ἐθέλω ἀρέσαι, δόμεναί τ᾽ ἀπερείσι᾽ ἄποινα·
ἀλλ᾽ ὄρσευ πόλεμον δὲ καὶ ἄλλους ὄρνυθι λαούς.
δῶρα δ᾽ ἐγὼν ὅδε πάντα παρασχέμεν ὅσσά τοι ἐλθὼν
χθιζὸς ἐνὶ κλισίῃσιν ὑπέσχετο δῖος Ὀδυσσεύς.
εἰ δ᾽ ἐθέλεις, ἐπίμεινον ἐπειγόμενός περ Ἄρηος,
δῶρα δέ τοι θεράποντες ἐμῆς παρὰ νηὸς ἑλόντες
οἴσουσ᾽, ὄφρα ἴδηαι ὅ τοι μενοεικέα δώσω.
Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Ἀτρεΐδη κύδιστε ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον
δῶρα μὲν αἴ κ᾽ ἐθέλῃσθα παρασχέμεν, ὡς ἐπιεικές,
ἤ τ᾽ ἐχέμεν παρὰ σοί· νῦν δὲ μνησώμεθα χάρμης
αἶψα μάλ᾽· οὐ γὰρ χρὴ κλοτοπεύειν ἐνθάδ᾽ ἐόντας
οὐδὲ διατρίβειν· ἔτι γὰρ μέγα ἔργον ἄρεκτον·
ὥς κέ τις αὖτ᾽ Ἀχιλῆα μετὰ πρώτοισιν ἴδηται
ἔγχεϊ χαλκείῳ Τρώων ὀλέκοντα φάλαγγας.
ὧδέ τις ὑμείων μεμνημένος ἀνδρὶ μαχέσθω.
Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
μὴ δ᾽ οὕτως, ἀγαθός περ ἐών, θεοείκελ᾽ Ἀχιλλεῦ
νήστιας ὄτρυνε προτὶ Ἴλιον υἷας Ἀχαιῶν
Τρωσὶ μαχησομένους, ἐπεὶ οὐκ ὀλίγον χρόνον ἔσται
φύλοπις, εὖτ᾽ ἂν πρῶτον ὁμιλήσωσι φάλαγγες
ἀνδρῶν, ἐν δὲ θεὸς πνεύσῃ μένος ἀμφοτέροισιν.
ἀλλὰ πάσασθαι ἄνωχθι θοῇς ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιοὺς
σίτου καὶ οἴνοιο· τὸ γὰρ μένος ἐστὶ καὶ ἀλκή.
οὐ γὰρ ἀνὴρ πρόπαν ἦμαρ ἐς ἠέλιον καταδύντα
ἄκμηνος σίτοιο δυνήσεται ἄντα μάχεσθαι·
εἴ περ γὰρ θυμῷ γε μενοινάᾳ πολεμίζειν,
ἀλλά τε λάθρῃ γυῖα βαρύνεται, ἠδὲ κιχάνει
δίψά τε καὶ λιμός, βλάβεται δέ τε γούνατ᾽ ἰόντι.

Cum se muncea înjosit la poruncile lui Euristeus.
Astfel a fost și cu mine pe vremea când marele Hector
Armia ne-o pustia lângă tabără pe la corăbii;
Nu mă putui dezbăra de smintirea în care căzusem.
Pentru că eu am greșit și mintea luatu-mi-a Zeus,
Vreau să te-mbun și să-ți dau sumedenii de daruri. Dar vino
Grabnic și tu la război, îmbărbată și cetele tale.
Eu mă-ndator la-ndemână să-ți pun câte-alaltăieri noaptea
Ți-a juruit de la mine Ulise venind pe la corturi.
Ci mai adastă, de vrei, și nu te pripi să te-ncaieri,
Până ce-ai mei juruitele daruri aduc de la mine,
De la corăbii, să vezi ce odoare și bunuri îți dărui."
Lui Agamemnon Atrid răspunde șoimanul Ahile:
„Tu, preamărite mai mare-al oștirii, Atrid Agamemnon,
Poți la-ndemână să-mi pui, dacă vrei, cuvenitele daruri,
Poți să le ții, mi-e totuna. Ci haide mai iute să-ncingem
Armele, lupta să-ncepem, să n-o mai lungim și să pierdem
Vremea pe-aici, că neisprăvită ni-i truda cea mare.
Vreau să mai vadă pe-Ahile oricine cum seceră-n fruntea
Oastei cu sulița trâmbe dușmane. Tot astfel începeți
Fieștecare din voi cu câte-un dușman a vă bate."
Dar iscusitul Ulise se scoală și zice-mpotrivă:
„Cât ești pe arme făcut, tu cel arătos ca și zeii,
Nu îndemna, o, Ahile, pe-Ahei înaintea cetății
Lupta să-nceapă flămânzi, că mult o să ție războiul
Azi, dacă s-or încleșta între ele a bărbaților cete
Și-nduhui-va un zeu într-însele înverșunarea.
Deci sfătuiește pe Ahei la corăbii cu vin și cu pâne
Toți să se sature-ntâi, căci hrana-i curaj și putere.
Cel nebăut și flămând nu poate să ție la harță
Cât este ziua de mare și până ce soarele-apune.
Oricâtu-i el de-ahtiat și se-mpizmuie la războire,
Trupu-i se-ngreuie pe nesimțite și brațu-i amurte,
Setea și foamea îl moaie și-n mers i se taie genunchii.

ὃς δέ κ᾽ ἀνὴρ οἴνοιο κορεσσάμενος καὶ ἐδωδῆς
ἀνδράσι δυσμενέεσσι πανημέριος πολεμίζῃ,
θαρσαλέον νύ οἱ ἦτορ ἐνὶ φρεσίν, οὐδέ τι γυῖα
πρὶν κάμνει πρὶν πάντας ἐρωῆσαι πολέμοιο.
ἀλλ᾽ ἄγε λαὸν μὲν σκέδασον καὶ δεῖπνον ἄνωχθι
ὅπλεσθαι· τὰ δὲ δῶρα ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
οἰσέτω ἐς μέσσην ἀγορήν, ἵνα πάντες Ἀχαιοὶ
ὀφθαλμοῖσιν ἴδωσι, σὺ δὲ φρεσὶ σῇσιν ἰανθῇς.
ὀμνυέτω δέ τοι ὅρκον ἐν Ἀργείοισιν ἀναστὰς
μή ποτε τῆς εὐνῆς ἐπιβήμεναι ἠδὲ μιγῆναι·
ἣ θέμις ἐστὶν ἄναξ ἤ τ᾽ ἀνδρῶν ἤ τε γυναικῶν·
καὶ δὲ σοὶ αὐτῷ θυμὸς ἐνὶ φρεσὶν ἵλαος ἔστω.
αὐτὰρ ἔπειτά σε δαιτὶ ἐνὶ κλισίῃς ἀρεσάσθω
πιείρῃ, ἵνα μή τι δίκης ἐπιδευὲς ἔχῃσθα.
Ἀτρεΐδη σὺ δ᾽ ἔπειτα δικαιότερος καὶ ἐπ᾽ ἄλλῳ
ἔσσεαι. οὐ μὲν γάρ τι νεμεσσητὸν βασιλῆα
ἄνδρ᾽ ἀπαρέσσασθαι ὅτε τις πρότερος χαλεπήνῃ.
Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
χαίρω σεῦ Λαερτιάδη τὸν μῦθον ἀκούσας·
ἐν μοίρῃ γὰρ πάντα διίκεο καὶ κατέλεξας.
ταῦτα δ᾽ ἐγὼν ἐθέλω ὀμόσαι, κέλεται δέ με θυμός,
οὐδ᾽ ἐπιορκήσω πρὸς δαίμονος. αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς
μιμνέτω αὐτόθι τεῖος ἐπειγόμενός περ Ἄρηος·
μίμνετε δ᾽ ἄλλοι πάντες ἀολλέες, ὄφρά κε δῶρα
ἐκ κλισίης ἔλθῃσι καὶ ὅρκια πιστὰ τάμωμεν.
σοὶ δ᾽ αὐτῷ τόδ᾽ ἐγὼν ἐπιτέλλομαι ἠδὲ κελεύω·
κρινάμενος κούρητας ἀριστῆας Παναχαιῶν
δῶρα ἐμῆς παρὰ νηὸς ἐνεικέμεν, ὅσσ᾽ Ἀχιλῆϊ
χθιζὸν ὑπέστημεν δώσειν, ἀγέμεν τε γυναῖκας.
Ταλθύβιος δέ μοι ὦκα κατὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν
κάπρον ἑτοιμασάτω ταμέειν Διί τ᾽ Ἠελίῳ τε.
Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Ἀτρεΐδη κύδιστε ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον
ἄλλοτέ περ καὶ μᾶλλον ὀφέλλετε ταῦτα πένεσθαι,

Dar un ostaș care-odată-i sătul de băut și mâncare
Ține vrăjmașilor piept și cât este ziua de mare
Plin de curaj se învalmă și nu mai slăbește-n tărie,
Armele-n mână ținând până nu stau din luptă cu toții.
Hai și dă drumul oștirii să stea la prânzit înainte.
Iar Agamemnon îndată să-ndrume pe-ai lui după daruri
Ca să le-aducă la mijloc aici, să le vadă cu ochii
Fieștecare din noi și-n inimă tu să te bucuri.
Față de-Ahei după asta, sculându-se-Atrid, să se jure
Cum că el nu s-a atins de Briseis și n-a fost cu dânsa
Cum este data să fie-mpreună bărbat cu femeie.
Fii și tu însuți din inimă prietenos, o, Ahile,
El dup-aceea la cort să te-mpace c-o masă bogată,
Ca întru totul să fii mulțumit și să-ți facă dreptate.
Numai așa, Agamemnon, vei fi tu mai drept și în ochii
Altora în viitor, căci nu e rușine să cauți
Pe un fruntaș să-l îmbuni, dacă tu l-ai jignit înainte."
Zise-Agamemnon atunci lui Ulise: „Sunt vesel,
Laertiene, că vorbele-aceste le-aud de la tine;
Toate tu le-ai cumpănit și le-ai spus după cum se cuvine.
Gata sunt eu să mă jur, curatul meu cuget o cere,
Nu voi minți doar în numele zeilor. Dar să mai steie
Încă Ahile pe-aici, măcar că-i zorit de nevoie.
Stați și voi toți în sobor până când de la cort o să vie
Datele daruri și-oi pune prin jertfă temei împăcării.
Ție din parte-mi îți dau o poruncă și-o sarcin-alege-ți
Din aheime o mână de tineri voinici și cu dânșii
Adu-ne de la corabia mea câte eu lui Ahile
Am juruit, împreună s-aduci și femeile roabe.
Crainicul nostru Taltibiu în tabără iute să-mi puie
Gata un vier de jertfire lui Zeus și zeului Soare."
Ia și din parte-i cuvântul Ahile cel bun de picioare:
„Tu preamărite mai mare al oștirii Atrid Agamemnon,
Lasă tu grijile-aceste pe ziua de mâine-poimâine,

ὁππότε τις μεταπαυσωλὴ πολέμοιο γένηται
καὶ μένος οὐ τόσον ᾖσιν ἐνὶ στήθεσσιν ἐμοῖσι.
νῦν δ᾽ οἳ μὲν κέαται δεδαϊγμένοι, οὓς ἐδάμασσεν
Ἕκτωρ Πριαμίδης, ὅτε οἱ Ζεὺς κῦδος ἔδωκεν,
ὑμεῖς δ᾽ ἐς βρωτὺν ὀτρύνετον· ἦ τ᾽ ἂν ἔγωγε
νῦν μὲν ἀνώγοιμι πτολεμίζειν υἷας Ἀχαιῶν
νήστιας ἀκμήνους, ἅμα δ᾽ ἠελίῳ καταδύντι
τεύξεσθαι μέγα δόρπον, ἐπὴν τεισαίμεθα λώβην.
πρὶν δ᾽ οὔ πως ἂν ἔμοιγε φίλον κατὰ λαιμὸν ἰείη
οὐ πόσις οὐδὲ βρῶσις ἑταίρου τεθνηῶτος
ὅς μοι ἐνὶ κλισίῃ δεδαϊγμένος ὀξέϊ χαλκῷ
κεῖται ἀνὰ πρόθυρον τετραμμένος, ἀμφὶ δ᾽ ἑταῖροι
μύρονται· τό μοι οὔ τι μετὰ φρεσὶ ταῦτα μέμηλεν,
ἀλλὰ φόνος τε καὶ αἷμα καὶ ἀργαλέος στόνος ἀνδρῶν.
Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
ὦ Ἀχιλεῦ Πηλῆος υἱὲ μέγα φέρτατ᾽ Ἀχαιῶν,
κρείσσων εἰς ἐμέθεν καὶ φέρτερος οὐκ ὀλίγον περ
ἔγχει, ἐγὼ δέ κε σεῖο νοήματί γε προβαλοίμην
πολλόν, ἐπεὶ πρότερος γενόμην καὶ πλείονα οἶδα.
τώ τοι ἐπιτλήτω κραδίη μύθοισιν ἐμοῖσιν.
αἶψά τε φυλόπιδος πέλεται κόρος ἀνθρώποισιν,
ἧς τε πλείστην μὲν καλάμην χθονὶ χαλκὸς ἔχευεν,
ἄμητος δ᾽ ὀλίγιστος, ἐπὴν κλίνῃσι τάλαντα
Ζεύς, ὅς τ᾽ ἀνθρώπων ταμίης πολέμοιο τέτυκται.
γαστέρι δ᾽ οὔ πως ἔστι νέκυν πενθῆσαι Ἀχαιούς·
λίην γὰρ πολλοὶ καὶ ἐπήτριμοι ἤματα πάντα
πίπτουσιν· πότε κέν τις ἀναπνεύσειε πόνοιο;
ἀλλὰ χρὴ τὸν μὲν καταθάπτειν ὅς κε θάνῃσι
νηλέα θυμὸν ἔχοντας ἐπ᾽ ἤματι δακρύσαντας·
ὅσσοι δ᾽ ἂν πολέμοιο περὶ στυγεροῖο λίπωνται
μεμνῆσθαι πόσιος καὶ ἐδητύος, ὄφρ᾽ ἔτι μᾶλλον
ἀνδράσι δυσμενέεσσι μαχώμεθα νωλεμὲς αἰεὶ
ἑσσάμενοι χροῒ χαλκὸν ἀτειρέα. μηδέ τις ἄλλην
λαῶν ὀτρυντὺν ποτιδέγμενος ἰσχαναάσθω·

Când o s-avem oarecare răgaz la război și când poate
Nu va fi sufletul meu așa de pornit spre bătaie.
Zac sfâșiați pe câmpie ostașii pe care-i ucise
Fiul lui Priam, atunci câ99nd Zeus îi dase mărire.
Dânșii zac morți și voi vă poftiți la băut și mâncare?
Eu aș sili chiar acum pe Ahei să s-apuce de harță
Pe nemâncate, flămânzi, și numai spre seară să facem
Cină mai mare, îndată ce-om șterge rușinea pățită.
Mie încalte nu-mi poate tihni nicidecum înainte
Nici băutură, nici hrană, căci mort mi-e prietenul, zace
Bietul în cortul întins cu tălpile-ntoarse spre ușă
Și sfredelit îi e trupul de lănci, și în juru-i stau soții
Și-l tânguiesc. De aceea și mie nu-mi arde de alta,
Gândul mi-e numai măcel și sânge și vaier de moarte."
Dar lui Ahile așa iscusitul Ulise-i răspunse:
„Dragul meu, tu, Peleiene, viteazul vitejilor noștri,
Tu ești mai tare ca mine și mult mai dibaci la răpezul
Lăncii, dar eu te-aș întrece cu mult, dacă-i vorba de sfaturi,
Sunt mai în vârstă ca tine și mai știutor de-ale lumii;
Deci păsuiește puțin și ascultă povețele mele.
Oamenii iute se lehămetesc de bătaie, când arma
Prinde să-i culce pe jos ca spicele-n lan pologindu-i.
Mor cu grămada și totuși folosu-i puțin la-ncheierea
Luptei din partea lui Zeus, cârmaciul războaielor lumii.
Nu pot cu foame pe morți să-i plângă jălindu-i Aheii,
Cad peste zi așa mulți și repede după olaltă.
Cum să răsufle de truda și zbuciumul încăierării?
De-asta noi trebuie, când oarecine se-ntâmplă să moară,
Numai o zi să-l jălim și pe urmă cu inima tare
Să-l îngropăm, iar ceilalți, care teferi rămân după luptă,
Toți să-și astâmpere setea și foamea, ca astfel mai bine
Armie de-aramă luând, să ne batem apoi și de-a pururi
Neobosiți să dăm piept. De aceea să nu mai stea nimeni,
Nimeni să nu mai aștepte vr'o altă chemare la arme,

ἧδε γὰρ ὀτρυντὺς κακὸν ἔσσεται ὅς κε λίπηται
νηυσὶν ἐπ᾽ Ἀργείων· ἀλλ᾽ ἀθρόοι ὁρμηθέντες
Τρωσὶν ἐφ᾽ ἱπποδάμοισιν ἐγείρομεν ὀξὺν Ἄρηα.
    Ἦ, καὶ Νέστορος υἷας ὀπάσσατο κυδαλίμοιο
Φυλεΐδην τε Μέγητα Θόαντά τε Μηριόνην τε
καὶ Κρειοντιάδην Λυκομήδεα καὶ Μελάνιππον·
βὰν δ᾽ ἴμεν ἐς κλισίην Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδαο.
αὐτίκ᾽ ἔπειθ᾽ ἅμα μῦθος ἔην, τετέλεστο δὲ ἔργον·
ἑπτὰ μὲν ἐκ κλισίης τρίποδας φέρον, οὕς οἱ ὑπέστη,
αἴθωνας δὲ λέβητας ἐείκοσι, δώδεκα δ᾽ ἵππους·
ἐκ δ᾽ ἄγον αἶψα γυναῖκας ἀμύμονα ἔργα ἰδυίας
ἕπτ᾽, ἀτὰρ ὀγδοάτην Βρισηΐδα καλλιπάρῃον.
χρυσοῦ δὲ στήσας Ὀδυσεὺς δέκα πάντα τάλαντα
ἦρχ᾽, ἅμα δ᾽ ἄλλοι δῶρα φέρον κούρητες Ἀχαιῶν.
καὶ τὰ μὲν ἐν μέσσῃ ἀγορῇ θέσαν, ἂν δ᾽ Ἀγαμέμνων
ἵστατο· Ταλθύβιος δὲ θεῷ ἐναλίγκιος αὐδὴν
κάπρον ἔχων ἐν χερσὶ παρίστατο ποιμένι λαῶν.
Ἀτρεΐδης δὲ ἐρυσσάμενος χείρεσσι μάχαιραν,
ἥ οἱ πὰρ ξίφεος μέγα κουλεὸν αἰὲν ἄωρτο,
κάπρου ἀπὸ τρίχας ἀρξάμενος Διὶ χεῖρας ἀνασχὼν
εὔχετο· τοὶ δ᾽ ἄρα πάντες ἐπ᾽ αὐτόφιν εἵατο σιγῇ
Ἀργεῖοι κατὰ μοῖραν ἀκούοντες βασιλῆος.
εὐξάμενος δ᾽ ἄρα εἶπεν ἰδὼν εἰς οὐρανὸν εὐρύν·
ἴστω νῦν Ζεὺς πρῶτα θεῶν ὕπατος καὶ ἄριστος
Γῆ τε καὶ Ἠέλιος καὶ Ἐρινύες, αἵ θ᾽ ὑπὸ γαῖαν
ἀνθρώπους τίνυνται, ὅτις κ᾽ ἐπίορκον ὀμόσσῃ,
μὴ μὲν ἐγὼ κούρῃ Βρισηΐδι χεῖρ᾽ ἐπένεικα,
οὔτ᾽ εὐνῆς πρόφασιν κεχρημένος οὔτέ τευ ἄλλου.
ἀλλ᾽ ἔμεν᾽ ἀπροτίμαστος ἐνὶ κλισίῃσιν ἐμῇσιν.
εἰ δέ τι τῶνδ᾽ ἐπίορκον ἐμοὶ θεοὶ ἄλγεα δοῖεν
πολλὰ μάλ᾽, ὅσσα διδοῦσιν ὅτίς σφ᾽ ἀλίτηται ὀμόσσας.
    Ἦ, καὶ ἀπὸ στόμαχον κάπρου τάμε νηλέϊ χαλκῷ.
τὸν μὲν Ταλθύβιος πολιῆς ἁλὸς ἐς μέγα λαῖτμα
ῥῖψ᾽ ἐπιδινήσας βόσιν ἰχθύσιν· αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς

Vai și amar de oricine de-acum mai așteaptă chemarea
Stând la corăbii-napoi. Cu toții uniți să dăm iureș,
Și între noi și Troieni s-aprindem vulvoare cumplită."
    Zise, și-alese tovarăși pe fiii slăvitului Nestor,
Pe Merione, pe Toas, pe Meges, feciorii lui Files,
Pe Melanip și apoi pe-al lui Creon fecior, Licomede.
Ei împreună se duseră-n cort la Atrid Agamemnon,
Unde, o dată cu vorba, și fapta le fu împlinită.
Șapte tripede, căldări cu picioare, ridică de-acolo
Cai douăzeci și cazane lucioase de două ori zece:
Repede iau și femei pricepute la lucruri măiestre,
Șapte la număr, a opta era-mbujorata Briseis,
Și-aur apoi cântărind de zece talanți, se întoarnă
Craiul Ulise urmat de tovarășii tineri cu daruri,
Și pe la mijlocul sfatului le rânduiesc. De pe scaun
Scoală-se Atrid și Taltibiu cu glasul de zeu între crainici
Stă lângă el și cu mânile ține un vier spre jertfire.
Scoate-Agamemnon atunci cu mâna din teacă jungherul,
Care-i stătea totdeauna atârnat lângă paloșul mare,
Taie din părul mistrețului, mânile-nalță spre rugă
Tatălui Zeus apoi. Aheii ceilalți pe tăcute
Stau împrejur cuvioși și ascultă cu toții rugarea
Craiului lor, care ochii și-aținta spre cer și se roagă:
    „Zeus mi-e martor întâi, că e cel mai puternic și mare,
Martor mi-e Soarele apoi, Pământul și zânele Furii
Ce pedepsesc sub pământ pe oamenii care se jură
Fără temei. Eu mă jur că nu am silit pe Briseis
Nici să se culce cu mine și nici pentru altă nevoie,
Și a rămas neatinsă cât stete la mine în corturi.
Dacă mă jur pe nedrept, Cei-de-sus să mă bată cu toate
Relele care le dau păcătoșilor la jurăminte."
    Asta grăi, și înjunghie cu arma tăioasă mistrețul,
Care pe urmă-n adânca genune a mării albastre
Peștilor hrană-i zvârlit de Taltibiu. Atunci se ridică

ἀνστὰς Ἀργείοισι φιλοπτολέμοισι μετηύδα·
Ζεῦ πάτερ ἦ μεγάλας ἄτας ἄνδρεσσι διδοῖσθα·
οὐκ ἂν δή ποτε θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἐμοῖσιν
Ἀτρεΐδης ὤρινε διαμπερές, οὐδέ κε κούρην
ἦγεν ἐμεῦ ἀέκοντος ἀμήχανος· ἀλλά ποθι Ζεὺς
ἤθελ᾽ Ἀχαιοῖσιν θάνατον πολέεσσι γενέσθαι.
νῦν δ᾽ ἔρχεσθ᾽ ἐπὶ δεῖπνον, ἵνα ξυνάγωμεν Ἄρηα.
  Ὣς ἄρ᾽ ἐφώνησεν, λῦσεν δ᾽ ἀγορὴν αἰψηρήν.
οἳ μὲν ἄρ᾽ ἐσκίδναντο ἑὴν ἐπὶ νῆα ἕκαστος,
δῶρα δὲ Μυρμιδόνες μεγαλήτορες ἀμφεπένοντο,
βὰν δ᾽ ἐπὶ νῆα φέροντες Ἀχιλλῆος θείοιο.
καὶ τὰ μὲν ἐν κλισίῃσι θέσαν, κάθισαν δὲ γυναῖκας,
ἵππους δ᾽ εἰς ἀγέλην ἔλασαν θεράποντες ἀγαυοί.
  Βρισηῒς δ᾽ ἄρ᾽ ἔπειτ᾽ ἰκέλη χρυσέῃ Ἀφροδίτῃ
ὡς ἴδε Πάτροκλον δεδαϊγμένον ὀξέϊ χαλκῷ,
ἀμφ᾽ αὐτῷ χυμένη λίγ᾽ ἐκώκυε, χερσὶ δ᾽ ἄμυσσε
στήθεά τ᾽ ἠδ᾽ ἁπαλὴν δειρὴν ἰδὲ καλὰ πρόσωπα.
εἶπε δ᾽ ἄρα κλαίουσα γυνὴ ἐϊκυῖα θεῇσι·
Πάτροκλέ μοι δειλῇ πλεῖστον κεχαρισμένε θυμῷ
ζωὸν μέν σε ἔλειπον ἐγὼ κλισίηθεν ἰοῦσα,
νῦν δέ σε τεθνηῶτα κιχάνομαι ὄρχαμε λαῶν
ἂψ ἀνιοῦσ᾽· ὥς μοι δέχεται κακὸν ἐκ κακοῦ αἰεί.
ἄνδρα μὲν ᾧ ἔδοσάν με πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ
εἶδον πρὸ πτόλιος δεδαϊγμένον ὀξέϊ χαλκῷ,
τρεῖς τε κασιγνήτους, τούς μοι μία γείνατο μήτηρ,
κηδείους, οἳ πάντες ὀλέθριον ἦμαρ ἐπέσπον.
οὐδὲ μὲν οὐδέ μ᾽ ἔασκες, ὅτ᾽ ἄνδρ᾽ ἐμὸν ὠκὺς Ἀχιλλεὺς
ἔκτεινεν, πέρσεν δὲ πόλιν θείοιο Μύνητος,
κλαίειν, ἀλλά μ᾽ ἔφασκες Ἀχιλλῆος θείοιο
κουριδίην ἄλοχον θήσειν, ἄξειν τ᾽ ἐνὶ νηυσὶν
ἐς Φθίην, δαίσειν δὲ γάμον μετὰ Μυρμιδόνεσσι.
τώ σ᾽ ἄμοτον κλαίω τεθνηότα μείλιχον αἰεί.
  Ὣς ἔφατο κλαίουσ᾽, ἐπὶ δὲ στενάχοντο γυναῖκες
Πάτροκλον πρόφασιν, σφῶν δ᾽ αὐτῶν κήδε᾽ ἑκάστη.

Între ceilalți și le zice așa cu suspinuri Ahile:
  „Doamne, că mari sunt păcatele care le dai omenirii!
N-ar fi putut Agamemnon nicicând să mă scoată din fire
Și să mă tulbure atâta, nici roabă să-mi ia cu de-a sila
Și cu pornirea-i așa să rămâie ne-nfrânt, dacă Zeus
N-ar fi voit ca o așa mare mulțime de-ai noștri să moară.
Mergeți acuma și vă ospătați ca să-ncepem apoi bătălia."
  Asta rostind, el închide-adunarea ce îndată se sparge.
Toți se răschiră și merg la corabia lor fiecare.
Unii osteni mirmidoni au grijă de datele daruri,
Dânșii le iau și le duc la corabie, la Peleianul,
Unde prin corturi le pun și dau drumul femeilor roabe;
Caii de-acolo spre stavă i-alungă voinicii tovarăși.
Fiica lui Brises atunci, frumoasă ca zâna bălaie
A frumuseții, cum vede de suliți străpuns pe Patroclu,
Cade cu brațele asupra-i, dă țipăt de jale și-și rupe
Sânul și fragedu-i gingaș grumaz și obrajii cei rumeni
Și-l căinează femeia și astfel îi zice bocindu-l:
  „Scumpe prieten al inimii mele, sărmane Patrocle,
Când mă dusei de la cort, te lăsai sănătos și cu viață,
Dar la întoarcere-acuma, tu stâlp al oștirii, te aflu
Nensuflețit. Cum vine de-a pururi un rău după altul!
Vai, pe bărbatul pe care mi-l daseră tata și mama
Mort îl văzui și străpuns de suliți-naintea cetății.
Trei mi-au fost frații iubiți, tustrei din o singură mamă.
Dar și pe dânșii asemenea ziua pieirii i-ajunse.
Însă tu, bun și milos, când șoimanul Ahile-mi răpuse
Soțul meu drag și mărit, pe Mines, și-i sparse cetatea
Nu mă lăsai să mai plâng, ci tot îmi spuneai că Ahile
O să mă ia de nevastă ducându-mă-n Ftia pe mare.
Și că pe-acolo-ntre-ai lui o să prăznuie ospățul de nuntă.
De-asta mi-e jale nespus că murit-ai, tu blândul de-a pururi."
  Astfel îl plânse Briseis, și jalnic femeile roabe
Chip că boceau pe Patroclu, nevoia-și plângeau fiecare.

αὐτὸν δ᾽ ἀμφὶ γέροντες Ἀχαιῶν ἠγερέθοντο
λισσόμενοι δειπνῆσαι· ὃ δ᾽ ἠρνεῖτο στεναχίζων·
λίσσομαι, εἴ τις ἔμοιγε φίλων ἐπιπείθεθ᾽ ἑταίρων,
μή με πρὶν σίτοιο κελεύετε μηδὲ ποτῆτος
ἄσασθαι φίλον ἦτορ, ἐπεί μ᾽ ἄχος αἰνὸν ἱκάνει·
δύντα δ᾽ ἐς ἠέλιον μενέω καὶ τλήσομαι ἔμπης.
  Ὣς εἰπὼν ἄλλους μὲν ἀπεσκέδασεν βασιλῆας,
δοιὼ δ᾽ Ἀτρεΐδα μενέτην καὶ δῖος Ὀδυσσεὺς
Νέστωρ Ἰδομενεύς τε γέρων θ᾽ ἱππηλάτα Φοῖνιξ
τέρποντες πυκινῶς ἀκαχήμενον· οὐδέ τι θυμῷ
τέρπετο, πρὶν πολέμου στόμα δύμεναι αἱματόεντος.
μνησάμενος δ᾽ ἁδινῶς ἀνενείκατο φώνησέν τε·
ἦ ῥά νύ μοί ποτε καὶ σὺ δυσάμμορε φίλταθ᾽ ἑταίρων
αὐτὸς ἐνὶ κλισίῃ λαρὸν παρὰ δεῖπνον ἔθηκας
αἶψα καὶ ὀτραλέως, ὁπότε σπερχοίατ᾽ Ἀχαιοὶ
Τρωσὶν ἐφ᾽ ἱπποδάμοισι φέρειν πολύδακρυν Ἄρηα.
νῦν δὲ σὺ μὲν κεῖσαι δεδαϊγμένος, αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ
ἄκμηνον πόσιος καὶ ἐδητύος ἔνδον ἐόντων
σῇ ποθῇ· οὐ μὲν γάρ τι κακώτερον ἄλλο πάθοιμι,
οὐδ᾽ εἴ κεν τοῦ πατρὸς ἀποφθιμένοιο πυθοίμην,
ὅς που νῦν Φθίηφι τέρεν κατὰ δάκρυον εἴβει
χήτεϊ τοιοῦδ᾽ υἷος· ὃ δ᾽ ἀλλοδαπῷ ἐνὶ δήμῳ
εἵνεκα ῥιγεδανῆς Ἑλένης Τρωσὶν πολεμίζω·
ἠὲ τὸν ὃς Σκύρῳ μοι ἔνι τρέφεται φίλος υἱός,
εἴ που ἔτι ζώει γε Νεοπτόλεμος θεοειδής.
πρὶν μὲν γάρ μοι θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἐώλπει
οἶον ἐμὲ φθίσεσθαι ἀπ᾽ Ἄργεος ἱπποβότοιο
αὐτοῦ ἐνὶ Τροίῃ, σὲ δέ τε Φθίην δὲ νέεσθαι,
ὡς ἄν μοι τὸν παῖδα θοῇ ἐνὶ νηῒ μελαίνῃ
Σκυρόθεν ἐξαγάγοις καί οἱ δείξειας ἕκαστα
κτῆσιν ἐμὴν δμῶάς τε καὶ ὑψερεφὲς μέγα δῶμα.
ἤδη γὰρ Πηλῆά γ᾽ ὀΐομαι ἢ κατὰ πάμπαν
τεθνάμεν, ἤ που τυτθὸν ἔτι ζώοντ᾽ ἀκάχησθαι
γήραΐ τε στυγερῷ καὶ ἐμὴν ποτιδέγμενον αἰεὶ

Iar căpitanii Ahei înconjoară pe-Ahile și-l roagă
Să ospăteze. El nu vrea, suspină și zice-mpotrivă:
„De mă iubiți și de vreți, o, prieteni, să-mi faceți pe voie,
Rogu-vă, nu mă siliți să m-așez la băut și la masă,
Inima-mi să-ndestulez, că nemărginit mi-e amarul:
Până deseară eu nu-mbuc nimica și tot o voi duce”.
  Astfel Ahile grăind, se împrăștie toți căpitanii.
Numai Atrizii rămân, cu-Ahile, Ulise și Nestor,
Idomeneu și moș Fenix, dibaci mânător al telegii,
Ca să-i aline-mpietrita durere, dar nu se-nsenină
El până n-are să intre în toiul de foc și de sânge.
Tot la prieten gândind, icnește din suflet și strigă:
„Nenorocite, prea scumpe prietene, cum câteodată
Însuți în cortu-mi și tu-mi pregăteai bunătate de masă
Harnic și sârguitor, în vreme ce grabnic Aheii
Stau să s-apuce de lupta cea plină de-amar cu Troienii!
Dar tu acuma zaci mort de suliți străpuns, și de jale
Inima-mi nu vrea să guste măcar băutură și hrană,
Și-am eu de toate prin cort. Mai grea lovitură ca asta
Nu putea alta să-mi fie, nici chiar de-auzeam de moartea
Tatălui meu, care-n Ftia tânjește și plânge de dorul
Unui asemenea fiu, care-n țară străină, departe,
Pentru Elena-nciumata mai bate război cu Troienii;
Nici dacă eu auzeam că murise chiar Neoptolemos,
Fiul meu cel ca un zeu de frumos care crește în Schiros.
Eu înainte mă tot înșelam cu nădejdea că dacă
Singur pieri-voi aicea la Troia, departe de Argos
Cel cu pășune de cai, barem tu te-i întoarce în Ftia
Și pe-o corabie neagră și iute din Schiros acasă
Ai să-mi aduci pe copil și toate-ale mele arăta-i-vei,
Oamenii mei și avutul și casa-mi cea mare și-naltă.
Tata Peleus acum ori poate se stinse cu totul
Ori, de mai are vr’un pic de viață, amărât e de greul
Zilelor triste bătrâne și pururi așteaptă să-i vie

λυγρὴν ἀγγελίην, ὅτ᾽ ἀποφθιμένοιο πύθηται.
Ὣς ἔφατο κλαίων, ἐπὶ δὲ στενάχοντο γέροντες,
μνησάμενοι τὰ ἕκαστος ἐνὶ μεγάροισιν ἔλειπον·
μυρομένους δ᾽ ἄρα τούς γε ἰδὼν ἐλέησε Κρονίων,
αἶψα δ᾽ Ἀθηναίην ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
τέκνον ἐμόν, δὴ πάμπαν ἀποίχεαι ἀνδρὸς ἑῆος.
ἦ νύ τοι οὐκέτι πάγχυ μετὰ φρεσὶ μέμβλετ᾽ Ἀχιλλεύς;
κεῖνος ὅ γε προπάροιθε νεῶν ὀρθοκραιράων
ἧσται ὀδυρόμενος ἕταρον φίλον· οἳ δὲ δὴ ἄλλοι
οἴχονται μετὰ δεῖπνον, ὃ δ᾽ ἄκμηνος καὶ ἄπαστος.
ἀλλ᾽ ἴθι οἱ νέκτάρ τε καὶ ἀμβροσίην ἐρατεινὴν
στάξον ἐνὶ στήθεσσ᾽, ἵνα μή μιν λιμὸς ἵκηται.
Ὣς εἰπὼν ὄτρυνε πάρος μεμαυῖαν Ἀθήνην·
ἣ δ᾽ ἅρπῃ ἐϊκυῖα τανυπτέρυγι λιγυφώνῳ
οὐρανοῦ ἐκκατεπᾶλτο δι᾽ αἰθέρος. αὐτὰρ Ἀχαιοὶ
αὐτίκα θωρήσσοντο κατὰ στρατόν· ἣ δ᾽ Ἀχιλῆϊ
νέκταρ ἐνὶ στήθεσσι καὶ ἀμβροσίην ἐρατεινὴν
στάξ᾽, ἵνα μή μιν λιμὸς ἀτερπὴς γούναθ᾽ ἵκοιτο·
αὐτὴ δὲ πρὸς πατρὸς ἐρισθενέος πυκινὸν δῶ
ᾤχετο, τοὶ δ᾽ ἀπάνευθε νεῶν ἐχέοντο θοάων.
ὡς δ᾽ ὅτε ταρφειαὶ νιφάδες Διὸς ἐκποτέονται
ψυχραὶ ὑπὸ ῥιπῆς αἰθρηγενέος Βορέαο,
ὣς τότε ταρφειαὶ κόρυθες λαμπρὸν γανόωσαι
νηῶν ἐκφορέοντο καὶ ἀσπίδες ὀμφαλόεσσαι
θώρηκές τε κραταιγύαλοι καὶ μείλινα δοῦρα.
αἴγλη δ᾽ οὐρανὸν ἷκε, γέλασσε δὲ πᾶσα περὶ χθὼν
χαλκοῦ ὑπὸ στεροπῆς· ὑπὸ δὲ κτύπος ὄρνυτο ποσσὶν
ἀνδρῶν· ἐν δὲ μέσοισι κορύσσετο δῖος Ἀχιλλεύς.
τοῦ καὶ ὀδόντων μὲν καναχὴ πέλε, τὼ δέ οἱ ὄσσε
λαμπέσθην ὡς εἴ τε πυρὸς σέλας, ἐν δέ οἱ ἦτορ
δῦν᾽ ἄχος ἄτλητον· ὃ δ᾽ ἄρα Τρωσὶν μενεαίνων
δύσετο δῶρα θεοῦ, τά οἱ Ἥφαιστος κάμε τεύχων.
κνημῖδας μὲν πρῶτα περὶ κνήμῃσιν ἔθηκε
καλὰς ἀργυρέοισιν ἐπισφυρίοις ἀραρυίας·

Știrea cea plină de jale că-i fiul său dus de pe lume."
Asta zicea el cu plâns: oftau împreună fruntașii,
Fieștecare gândind la tot ce lăsase pe-acasă.
Zeus, cum vede că ei se mai jeluie,-ndată se-ndură
Și cuvântează așa către fiică-sa Palas Atena:
„Palas copilo, tu l-ai oropsit pe Ahile cu totul.
Nu mai vrei oare să știi, de loc nu-ți mai pasă de dânsul?
Nu vezi cum el înainte la vase cu ciocuri înalte
Stă și se vaietă după prieten și-n vreme ce alții
Merseră la ospătat, el rabdă de sete și foame.
Du-te dar fuga la el și picură-n pieptu-i nectarul
Și ambrozie suavă ca nu cumva foame să-i fie."
Zise și-ndeamnă pe-Atena, dar ea și-nainte-a fost gata.
Și ca un vultur cu glas ascuțit și cu aripi lățite
Zâna din cer prin senin își ia zborul. Și-n vreme ce-Aheii
Repede se înarmau prin tabără, ea lui Ahile-i
Toarnă în piept picături de nectar și plăcut-ambrozie,
Hrană de zei, ca să nu-i ia tăria genunchilor foamea
Nesuferită, și pleacă-napoi spre Olimp, la palatul
Tatălui ei preaputernic. Într-asta curgeau de la vase
Oștile. Cum îndesiți tot zboară din cer înghețații
Fulgi, dacă vâjâie crivățul care-nsenină văzduhul:
Multe și dese, tot astfel răsar de la vase ale oștii
Chivăre scânteietoare și paveze mari gurguiate,
Platoșe bine-ncheiate și suliți de frasin: le-ajunge
Până la cer strălucirea și râde pământul de-atâta
Sclipet de-aramă a oștirii și duduie de tropăitul
Pașilor. Iar Peleianul în tabără se înarmează
Și ca o fiară tot crișcă cu dinții: subt umbra de gene
Ochii jăratic îi ard: nu poate să rabde necazul
Care-i pătrunse-n adânc. Turbat pe Troieni, își îmbracă
Armele ce-i dăruise Hefestos, al Olimpului faur.
Pulpile-ntâiu înfășoară cu dalbe pulpare de-aramă,
Bine-ncheiate în copce de-argint; după asta-și îmbracă

δεύτερον αὖ θώρηκα περὶ στήθεσσιν ἔδυνεν.
ἀμφὶ δ᾽ ἄρ᾽ ὤμοισιν βάλετο ξίφος ἀργυρόηλον
χάλκεον· αὐτὰρ ἔπειτα σάκος μέγα τε στιβαρόν τε
εἵλετο, τοῦ δ᾽ ἀπάνευθε σέλας γένετ᾽ ἠΰτε μήνης.
ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ἂν ἐκ πόντοιο σέλας ναύτῃσι φανήῃ
καιομένοιο πυρός, τό τε καίεται ὑψόθ᾽ ὄρεσφι
σταθμῷ ἐν οἰοπόλῳ· τοὺς δ᾽ οὐκ ἐθέλοντας ἄελλαι
πόντον ἐπ᾽ ἰχθυόεντα φίλων ἀπάνευθε φέρουσιν·
ὣς ἀπ᾽ Ἀχιλλῆος σάκεος σέλας αἰθέρ᾽ ἵκανε
καλοῦ δαιδαλέου· περὶ δὲ τρυφάλειαν ἀείρας
κρατὶ θέτο βριαρήν· ἣ δ᾽ ἀστὴρ ὣς ἀπέλαμπεν
ἵππουρις τρυφάλεια, περισσείοντο δ᾽ ἔθειραι
χρύσεαι, ἃς Ἥφαιστος ἵει λόφον ἀμφὶ θαμειάς.
πειρήθη δ᾽ ἕο αὐτοῦ ἐν ἔντεσι δῖος Ἀχιλλεύς,
εἰ οἷ ἐφαρμόσσειε καὶ ἐντρέχοι ἀγλαὰ γυῖα·
τῷ δ᾽ εὖτε πτερὰ γίγνετ᾽, ἄειρε δὲ ποιμένα λαῶν.
ἐκ δ᾽ ἄρα σύριγγος πατρώϊον ἐσπάσατ᾽ ἔγχος
βριθὺ μέγα στιβαρόν· τὸ μὲν οὐ δύνατ᾽ ἄλλος Ἀχαιῶν
πάλλειν, ἀλλά μιν οἶος ἐπίστατο πῆλαι Ἀχιλλεύς·
Πηλιάδα μελίην, τὴν πατρὶ φίλῳ πόρε Χείρων
Πηλίου ἐκ κορυφῆς φόνον ἔμμεναι ἡρώεσσιν·
ἵππους δ᾽ Αὐτομέδων τε καὶ Ἄλκιμος ἀμφιέποντες
ζεύγνυον· ἀμφὶ δὲ καλὰ λέπαδν᾽ ἕσαν, ἐν δὲ χαλινοὺς
γαμφηλῇς ἔβαλον, κατὰ δ᾽ ἡνία τεῖναν ὀπίσσω
κολλητὸν ποτὶ δίφρον. ὃ δὲ μάστιγα φαεινὴν
χειρὶ λαβὼν ἀραρυῖαν ἐφ᾽ ἵπποιιν ἀνόρουσεν
Αὐτομέδων· ὄπιθεν δὲ κορυσσάμενος βῆ Ἀχιλλεὺς
τεύχεσι παμφαίνων ὥς τ᾽ ἠλέκτωρ Ὑπερίων,
σμερδαλέον δ᾽ ἵπποισιν ἐκέκλετο πατρὸς ἑοῖο·
Ξάνθέ τε καὶ Βαλία τηλεκλυτὰ τέκνα Ποδάργης
ἄλλως δὴ φράζεσθε σαωσέμεν ἡνιοχῆα
ἂψ Δαναῶν ἐς ὅμιλον ἐπεί χ᾽ ἕωμεν πολέμοιο,
μηδ᾽ ὡς Πάτροκλον λίπετ᾽ αὐτόθι τεθνηῶτα.
Τὸν δ᾽ ἄρ᾽ ὑπὸ ζυγόφι προσέφη πόδας αἰόλος ἵππος

Pieptul și spatele-n platoșa cea strălucită și spada
Cea din aramă cu ținte de-argint și-o aruncă pe umăr;
Pavăza mare, năprasnică apoi o ridică cu stânga:
Ea e rotundă și raze răspânde departe ca luna.
Cum luminos li s-arată pe mare năierilor focul
Unui jăratic aprins în fața pe-o coastă de munte
La stăuină, când viforul vâjâitor îi desparte
Silnic de-ai lor și pe marea cea plină de pește-i tot poartă;
Astfel și pavăza lui, măiestrită minune, străluce.
Și strălucirea-i ajunge la cer. El în cap își mai pune
Chivăra grea de metal; ca luceafăru-n creștet îi luce
Coiful cu tuiul de cal și-i flutură-n jur de pe creastă
Coam-aurie stufoasă,-nnădită de zeul Hefestos.
   Armele-Ahile pe urmă-și-ncearcă pe sine să vadă
Dacă-i șed bine și lesne le poartă pe mâni și picioare:
Ca și turnate-s pe el; sunt aripi ce parcă-l înalță.
Trage din tocul părintelui său după asta și boldul
Mare și țapăn și greu; nu poate să-l clatine nimeni
Dintre Ahei; unul singur, Ahile, răsuce cu mâna
Sulița-i, frasinul din Pelion. Ea fusese de Hiron
Dată părintelui său ca să fie a bărbaților moarte.
   Automedonte și-Alchimos se tot hărnicesc la-nhămatul
Cailor, trec peste dânșii curelele,-nstrună-n zăbale
Fălcile lor și-napoi spre cotiga cea bine-ntocmită
Frânele-ntind. După aceea deodată luând sclipitorul
Bici, care-i stă la-ndemână-n teleagă, s-avântă voinicul
Automedonte,-armat se răpede în chelnă și-Ahile
Strălucitor în podoabe ca soarele-n bolta senină.
Strigă pe urmă la caii părintelui său și-i asmute:
   „Breazule și tu Bălane, prăsilă vestit-a zmeoaicei,
Seama luați și în tabără voi înapoi să-l aduceți
Teafăr pe al vostru mânar, când fi-vom sătui de bătaie;
Nu mă lăsați voi acolo să mor ca pe bietul Patroclu".
Dar de sub ham lui Ahile-i răspunde Bălanul cel vinteș,

Ξάνθος, ἄφαρ δ᾽ ἤμυσε καρήατι· πᾶσα δὲ χαίτη
ζεύγλης ἐξεριποῦσα παρὰ ζυγὸν οὖδας ἵκανεν·
αὐδήεντα δ᾽ ἔθηκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη·
καὶ λίην σ᾽ ἔτι νῦν γε σαώσομεν ὄβριμ᾽ Ἀχιλλεῦ·
ἀλλά τοι ἐγγύθεν ἦμαρ ὀλέθριον· οὐδέ τοι ἡμεῖς
αἴτιοι, ἀλλὰ θεός τε μέγας καὶ Μοῖρα κραταιή.
οὐδὲ γὰρ ἡμετέρῃ βραδυτῆτί τε νωχελίῃ τε
Τρῶες ἀπ᾽ ὤμοιιν Πατρόκλου τεύχε᾽ ἕλοντο·
ἀλλὰ θεῶν ὤριστος, ὃν ἠΰκομος τέκε Λητώ,
ἔκταν᾽ ἐνὶ προμάχοισι καὶ Ἕκτορι κῦδος ἔδωκε.
νῶϊ δὲ καί κεν ἅμα πνοιῇ Ζεφύροιο θέοιμεν,
ἥν περ ἐλαφροτάτην φάσ᾽ ἔμμεναι· ἀλλὰ σοὶ αὐτῷ
μόρσιμόν ἐστι θεῷ τε καὶ ἀνέρι ἶφι δαμῆναι.
Ὣς ἄρα φωνήσαντος Ἐρινύες ἔσχεθον αὐδήν.
τὸν δὲ μέγ᾽ ὀχθήσας προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Ξάνθε τί μοι θάνατον μαντεύεαι; οὐδέ τί σε χρή.
εὖ νυ τὸ οἶδα καὶ αὐτὸς ὅ μοι μόρος ἐνθάδ᾽ ὀλέσθαι
νόσφι φίλου πατρὸς καὶ μητέρος· ἀλλὰ καὶ ἔμπης
οὐ λήξω πρὶν Τρῶας ἄδην ἐλάσαι πολέμοιο.
Ἦ ῥα, καὶ ἐν πρώτοις ἰάχων ἔχε μώνυχας ἵππους.

Capul plecându-și în jos, de-i cade la vale sub perna
Jugului coama stufoasă ce pân'la pământ îi ajunge;
Hera-i dă rost de vorbire și astfel îi zice Bălanul:
„Ba te-om scăpa noi și-acuma pe tine, puternice-Ahile,
Dar ți s-apropie ceasul și vina doar nu este a noastră,
Ci o vrea Zeul cel mare și neabătuta menire.
Nu pregetarea, nici lenea din parte-ne fură de vină,
Când pe Patroclu de arme putură să-l prade Troienii;
Cel mai dihai între zei, feciorul zeiței pletoase
Leto-l ucise pe el și-i dete mărire lui Hector.
Chiar dacă noi am zbura ca Zefirul de iute,-adierea
Care-i mai repede-n zbor, tu n-ai vr'un folos, că și ție
Ți-este menit să te-omoare un zeu și un om cu putere."
Asta vorbi, și de Furii pe loc năbușit îi fu glasul.
Însă la asta răspunse deodată-nciudat Peleianul:
„Ce-mi prevestești tu, Bălane, pieirea? Doar nu e nevoie,
Știu și eu bine c-aici îmi este sortit să-mi dau duhul;
Bietul, departe de dragii părinți. Dar nu mă las totuși
Până ce eu pe Troieni nu-i satur acum de războaie."
Zise și-n fruntea oștirii cu chiot mâna telegarii.

ΙΛΙΑΔΟΣ Υ

῝Ως οἳ μὲν παρὰ νηυσὶ κορωνίσι θωρήσσοντο
ἀμφὶ σὲ Πηλέος υἱὲ μάχης ἀκόρητον ᾿Αχαιοί,
Τρῶες δ᾽ αὖθ᾽ ἑτέρωθεν ἐπὶ θρωσμῷ πεδίοιο·
Ζεὺς δὲ Θέμιστα κέλευσε θεοὺς ἀγορὴν δὲ καλέσσαι
κρατὸς ἀπ᾽ Οὐλύμποιο πολυπτύχου· ἣ δ᾽ ἄρα πάντῃ
φοιτήσασα κέλευσε Διὸς πρὸς δῶμα νέεσθαι.
οὔτέ τις οὖν ποταμῶν ἀπέην νόσφ᾽ ᾿Ωκεανοῖο,
οὔτ᾽ ἄρα νυμφάων αἵ τ᾽ ἄλσεα καλὰ νέμονται
καὶ πηγὰς ποταμῶν καὶ πίσεα ποιήεντα.
ἐλθόντες δ᾽ ἐς δῶμα Διὸς νεφεληγερέταο
ξεστῇς αἰθούσῃσιν ἐνίζανον, ἃς Διὶ πατρὶ
῞Ηφαιστος ποίησεν ἰδυίῃσι πραπίδεσσιν.
῝Ως οἳ μὲν Διὸς ἔνδον ἀγηγέρατ᾽· οὐδ᾽ ἐνοσίχθων
νηκούστησε θεᾶς, ἀλλ᾽ ἐξ ἁλὸς ἦλθε μετ᾽ αὐτούς,
ἷζε δ᾽ ἄρ᾽ ἐν μέσσοισι, Διὸς δ᾽ ἐξείρετο βουλήν·
τίπτ᾽ αὖτ᾽ ἀργικέραυνε θεοὺς ἀγορὴν δὲ κάλεσσας;
ἦ τι περὶ Τρώων καὶ ᾿Αχαιῶν μερμηρίζεις;
τῶν γὰρ νῦν ἄγχιστα μάχη πόλεμός τε δέδηε.
Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
ἔγνως ἐννοσίγαιε ἐμὴν ἐν στήθεσι βουλὴν
ὧν ἕνεκα ξυνάγειρα· μέλουσί μοι ὀλλύμενοί περ.
ἀλλ᾽ ἤτοι μὲν ἐγὼ μενέω πτυχὶ Οὐλύμποιο
ἥμενος, ἔνθ᾽ ὁρόων φρένα τέρψομαι· οἳ δὲ δὴ ἄλλοι
ἔρχεσθ᾽ ὄφρ᾽ ἂν ἵκησθε μετὰ Τρῶας καὶ ᾿Αχαιούς,
ἀμφοτέροισι δ᾽ ἀρήγεθ᾽ ὅπῃ νόος ἐστὶν ἑκάστου.
εἰ γὰρ ᾿Αχιλλεὺς οἶος ἐπὶ Τρώεσσι μαχεῖται
οὐδὲ μίνυνθ᾽ ἕξουσι ποδώκεα Πηλεΐωνα.
καὶ δέ τί μιν καὶ πρόσθεν ὑποτρομέεσκον ὁρῶντες·
νῦν δ᾽ ὅτε δὴ καὶ θυμὸν ἑταίρου χώεται αἰνῶς
δείδω μὴ καὶ τεῖχος ὑπέρμορον ἐξαλαπάξῃ.

Cântul XX

Astfel în jurul tău, nesățioase războinic Ahile,
Oștile se înarmară în tabăra lor la corăbii;
Se înarmau și Troienii la fel pe tăpșanul câmpiei.
Zeus trimise pe Temis atunci din Olimp, de pe plaiul
Cel jgheburos ca să cheme pe zei, la divan să-i adune.
Ea pretutindeni umbla și-i poftea la palatul lui Zeus.
Fură de față cu toții, și zeii de ape,-n afară
De Ocean și de zânele care petrec și viază
Pe la izvoare, prin mândre dumbrăvi și pe lunci înverzite.
Cum au sosit la locașul lui Zeus, ei toți laolaltă
S-au așezat în pridvoare de netedă piatră, zidite
Tatălui său de Hefest cu șart și pricepere multă.
S-au adunat la divanul lui Zeus. De-a zânei chemare
Seamă ținu și Poseidon. Veni între dânșii din mare
Și, de la mijloc, așa începu să-l întrebe pe Zeus;
„Ce ne-ai chemat la divan, tu cel care fulgeri din nouri?
Umbli să pui doar la cale ceva cu Troienii și-Aheii?
Văd că purcede-n curând și arde din nou bătălia.”
Fratelui său îi răspunse din scaun așa împăratul
Norilor, Zeus: „Poseidon, ghicitu-mi-ai cugetul care
Azi m-a făcut să vă chem. Îmi e de Troieni care-acuma
Sunt potopiți. Eu sta-voi aici în Olimp pe o culme
Și voi petrece privind. Voi zeii ceilalți după voie
Mergeți la Troia pe câmp unde luptă Troienii și-Aheii,
Volnic e-oricine cum vrea să-i ajute pe unii sau pe-alții.
Chiar dacă singur Ahile s-ar pune cumva cu Troienii,
N-ar putea dânșii cu el să se ție pe loc o clipită.
Se-nfiorau la vederea viteazului și înainte,
Dar’mite acuma când el e turbat că-i uciseră soțul;
Mi-e să nu surpe în ciuda ursitei chiar zidul cetății.”

῝Ως ἔφατο Κρονίδης, πόλεμον δ᾽ ἀλίαστον ἔγειρε.
βὰν δ᾽ ἴμεναι πόλεμον δὲ θεοὶ δίχα θυμὸν ἔχοντες·
῞Ηρη μὲν μετ᾽ ἀγῶνα νεῶν καὶ Παλλὰς ᾽Αθήνη
ἠδὲ Ποσειδάων γαιήοχος ἠδ᾽ ἐριούνης
῾Ερμείας, ὃς ἐπὶ φρεσὶ πευκαλίμῃσι κέκασται·
῞Ηφαιστος δ᾽ ἅμα τοῖσι κίε σθένεϊ βλεμεαίνων
χωλεύων, ὑπὸ δὲ κνῆμαι ῥώοντο ἀραιαί.
ἐς δὲ Τρῶας ῎Αρης κορυθαίολος, αὐτὰρ ἅμ᾽ αὐτῷ
Φοῖβος ἀκερσεκόμης ἠδ᾽ ῎Αρτεμις ἰοχέαιρα
Λητώ τε Ξάνθός τε φιλομειδής τ᾽ ᾽Αφροδίτη.
Εἷος μέν ῥ᾽ ἀπάνευθε θεοὶ θνητῶν ἔσαν ἀνδρῶν,
τεῖος ᾽Αχαιοὶ μὲν μέγα κύδανον, οὕνεκ᾽ ᾽Αχιλλεὺς
ἐξεφάνη, δηρὸν δὲ μάχης ἐπέπαυτ᾽ ἀλεγεινῆς·
Τρῶας δὲ τρόμος αἰνὸς ὑπήλυθε γυῖα ἕκαστον
δειδιότας, ὅθ᾽ ὁρῶντο ποδώκεα Πηλεΐωνα
τεύχεσι λαμπόμενον βροτολοιγῷ ἶσον ῎Αρηϊ.
αὐτὰρ ἐπεὶ μεθ᾽ ὅμιλον ᾽Ολύμπιοι ἤλυθον ἀνδρῶν,
ὦρτο δ᾽ ῎Ερις κρατερὴ λαοσσόος, αὖε δ᾽ ᾽Αθήνη
στᾶσ᾽ ὁτὲ μὲν παρὰ τάφρον ὀρυκτὴν τείχεος ἐκτός,
ἄλλοτ᾽ ἐπ᾽ ἀκτάων ἐριδούπων μακρὸν ἄΰτει.
αὖε δ᾽ ῎Αρης ἑτέρωθεν ἐρεμνῇ λαίλαπι ἶσος
ὀξὺ κατ᾽ ἀκροτάτης πόλιος Τρώεσσι κελεύων,
ἄλλοτε πὰρ Σιμόεντι θέων ἐπὶ Καλλικολώνῃ.
῝Ως τοὺς ἀμφοτέρους μάκαρες θεοὶ ὀτρύνοντες
σύμβαλον, ἐν δ᾽ αὐτοῖς ἔριδα ῥήγνυντο βαρεῖαν·
δεινὸν δὲ βρόντησε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
ὑψόθεν· αὐτὰρ νέρθε Ποσειδάων ἐτίναξε
γαῖαν ἀπειρεσίην ὀρέων τ᾽ αἰπεινὰ κάρηνα.
πάντες δ᾽ ἐσσείοντο πόδες πολυπίδακος ῎Ιδης
καὶ κορυφαί, Τρώων τε πόλις καὶ νῆες ᾽Αχαιῶν.
ἔδεισεν δ᾽ ὑπένερθεν ἄναξ ἐνέρων ᾽Αϊδωνεύς,
δείσας δ᾽ ἐκ θρόνου ἆλτο καὶ ἴαχε, μή οἱ ὕπερθε
γαῖαν ἀναρρήξειε Ποσειδάων ἐνοσίχθων,
οἰκία δὲ θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισι φανείη

Asta vorbi Cel-de-sus și aprinse nestinsă-nfocare.
Zeii îndată pornesc la război împărțindu-se-n două;
Merge la tabăr-Aheilor Hera și Palas Atena,
Merge cu ele și zeul Cutremur Poseidon și Hermes,
Dăruitorul de bunuri și neîntrecut de istețul.
Vine cu dânșii fălos de putere și zeul Hefestos
Șovâlcăind; clămpănesc picioarele-i slabe sub dânsul.
Ares, din coif strălucind, s-a dus la Troieni și pletosul
Febos Apolon cu el și Artemida cu tolba, cu arcul,
Leto și Xantos în urmă și galeșa zân-Afrodita.
Până ce zeii stătură departe de tabără, Aheii
Nu mai puteau de mândrie cu toții că leul Ahile
Iar se ivi la război dup-așa îndelungă ședere.
Dar pe Troieni îi cuprinse un tremur grozav; fiecare
Tot se uita cu uimire cum iutele-Ahile în arme
Străfulgera între-Ahei ca urgia bărbaților Ares.
Dar mai pe urmă când olimpienii iau parte la luptă,
’Nalță-se Vrajba cumplită ce-ntartă mulțimea, și țipă
Groaznic Atena ba-ncoace la șanț, după zidul ahaic,
Ba pe la țărmul bătut de talazuri dă chiot puternic.
Urlă și Ares în fața-i asemenea negrului vifor,
Ba pe Troieni îmboldind cu țipete de pe cetate,
Ba de pe Dealul Frumos da fuga spre râul Simois.
Astfel, acuma de-o parte și alta zoreau fericiții
Zei să se bată; chiar ei înde-ei își dau crâncenă harță.
Bubuie strașnic în nouri al lumii și-al zeilor tată
Sus din Olimp; Poseidon răzguduie jos în adâncuri
Nemărginitul pământ și munții cu piscuri înalte,
Tremură poalele, crestele toate-ale muntelui Ida,
Vasele-Aheilor și se cutremură-ntreg Ilionul.
Tremură Pluton în iad, al umbrelor Domn, și de spaimă
Țipă și sare din tron ca nu cumva zeul Cutremur
Cu zguduirea-i de sus deasupra-i să crape pământul
Și pământenii și zeii să-i vază cu ochii locașul,

σμερδαλέ᾽ εὐρώεντα, τά τε στυγέουσι θεοί περ·
τόσσος ἄρα κτύπος ὦρτο θεῶν ἔριδι ξυνιόντων.
ἤτοι μὲν γὰρ ἔναντα Ποσειδάωνος ἄνακτος
ἵστατ᾽ Ἀπόλλων Φοῖβος ἔχων ἰὰ πτερόεντα,
ἄντα δ᾽ Ἐνυαλίοιο θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Ἥρῃ δ᾽ ἀντέστη χρυσηλάκατος κελαδεινὴ
Ἄρτεμις ἰοχέαιρα κασιγνήτη ἑκάτοιο·
Λητοῖ δ᾽ ἀντέστη σῶκος ἐριούνιος Ἑρμῆς,
ἄντα δ᾽ ἄρ᾽ Ἡφαίστοιο μέγας ποταμὸς βαθυδίνης,
ὃν Ξάνθον καλέουσι θεοί, ἄνδρες δὲ Σκάμανδρον.
Ὣς οἳ μὲν θεοὶ ἄντα θεῶν ἴσαν· αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς
Ἕκτορος ἄντα μάλιστα λιλαίετο δῦναι ὅμιλον
Πριαμίδεω· τοῦ γάρ ῥα μάλιστά ἑ θυμὸς ἀνώγει
αἵματος ἆσαι Ἄρηα ταλαύρινον πολεμιστήν.
Αἰνείαν δ᾽ ἰθὺς λαοσσόος ὦρσεν Ἀπόλλων
ἀντία Πηλεΐωνος, ἐνῆκε δέ οἱ μένος ἠΰ·
υἱέϊ δὲ Πριάμοιο Λυκάονι εἴσατο φωνήν·
τῷ μιν ἐεισάμενος προσέφη Διὸς υἱὸς Ἀπόλλων·
Αἰνεία Τρώων βουληφόρε ποῦ τοι ἀπειλαὶ
ἃς Τρώων βασιλεῦσιν ὑπίσχεο οἰνοποτάζων
Πηλεΐδεω Ἀχιλῆος ἐναντίβιον πολεμίξειν;
Τὸν δ᾽ αὖτ᾽ Αἰνείας ἀπαμειβόμενος προσέειπε·
Πριαμίδη τί με ταῦτα καὶ οὐκ ἐθέλοντα κελεύεις
ἀντία Πηλεΐωνος ὑπερθύμοιο μάχεσθαι;
οὐ μὲν γὰρ νῦν πρῶτα ποδώκεος ἄντ᾽ Ἀχιλῆος
στήσομαι, ἀλλ᾽ ἤδη με καὶ ἄλλοτε δουρὶ φόβησεν
ἐξ Ἴδης, ὅτε βουσὶν ἐπήλυθεν ἡμετέρῃσι,
πέρσε δὲ Λυρνησσὸν καὶ Πήδασον· αὐτὰρ ἐμὲ Ζεὺς
εἰρύσαθ᾽, ὅς μοι ἐπῶρσε μένος λαιψηρά τε γοῦνα.
ἦ κ᾽ ἐδάμην ὑπὸ χερσὶν Ἀχιλλῆος καὶ Ἀθήνης,
ἥ οἱ πρόσθεν ἰοῦσα τίθει φάος ἠδ᾽ ἐκέλευεν
ἔγχεϊ χαλκείῳ Λέλεγας καὶ Τρῶας ἐναίρειν.
τὼ οὐκ ἔστ᾽ Ἀχιλῆος ἐναντίον ἄνδρα μάχεσθαι·
αἰεὶ γὰρ πάρα εἷς γε θεῶν ὃς λοιγὸν ἀμύνει.

Mucedul negru tărâm, cel urât și de zei – așa mare
Și-nfricoșat a fost durătul zeilor, când se ciocniră
Unii cu alții. Naintea stăpânului mării Poseidon
Stete țintașul Apolon armat cu săgeți zburătoare;
Palas, din ochi scânteind, stătu împotriva lui Ares,
Față de Hera se puse-Artemida cu arcul de aur,
Sora lui Febos, arcașa ce-mprăștie zarvă prin codri,
Zeul câștigului, haidosul Hermes, se prinse cu Leto,
Iar cu Hefest se ia râul cel mare cu sorburi afunde,
Căruia Xantos îi zic muritorii și zeii Scamandru.
Astfel s-aprinseră zeii la harță-ntre ei, iar Ahile
Dornic era să dea piept în valmeșa gloată cu Hector,
Fiul lui Priam; i-ardea doar atâta să verse dintr-însul
Sângele și să-l îmbuibe pe zeul războiului Ares;
Dar împotrivă-i deadreptul a-mpins pe Eneas Apolon,
Asmuțătorul de oști și-n suflet i-a pus vitejie.
Și aducând după glas cu Licaon, feciorul lui Priam,
I-a cuvântat lui Eneas Apolon, odrasla lui Zeus:
„Unde ți-e fala și gura, tu sfetnic al nostru Eneas?
Te lăudai într-ai noștri la Troia, când beai la ospețe,
C-ai să te prinzi cu Ahile, să dai bătălie cu dânsul?”
Dar căpitanul Eneas răspunse lui Febos Apolon:
„Fiu al lui Priam, Licaon, de ce mă silești, pe nevrute
Singur acum să mă prind cu ne-nfricoșatul Ahile?
Nu voi sta astăzi de data dintâi ca potrivnic'naintea
Celui născut de Peleu. S-a luat după mine pe Ida
Încă o dată, când el peste noi la cireadă venise
Și pustii cele două orașe Lirnes și Pedasos.
Dar mă feri Cel-de-sus, că-mi dete curaj și iuțeală,
Altfel acolo cădeam zdrobit de Ahile și Palas,
Care pe el l-apăra înainte-i pășind și zorindu-l
Peste Lelegi și Troieni să zboare cu lancea, să-i zvânte;
De-asta nici unul nu poate cu arma să-nfrunte pe-Ahile,
Veșnic e-alături de el un zeu care zilele-i cruță.

καὶ δ᾽ ἄλλως τοῦ γ᾽ ἰθὺ βέλος πέτετ᾽, οὐδ᾽ ἀπολήγει
πρὶν χροὸς ἀνδρομέοιο διελθέμεν. εἰ δὲ θεός περ
ἶσον τείνειεν πολέμου τέλος, οὔ κε μάλα ῥέα
νικήσει᾽, οὐδ᾽ εἰ παγχάλκεος εὔχεται εἶναι.
Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπεν ἄναξ Διὸς υἱὸς Ἀπόλλων·
ἥρως ἀλλ᾽ ἄγε καὶ σὺ θεοῖς αἰειγενέτῃσιν
εὔχεο· καὶ δὲ σέ φασι Διὸς κούρης Ἀφροδίτης
ἐκγεγάμεν, κεῖνος δὲ χερείονος ἐκ θεοῦ ἐστίν·
ἣ μὲν γὰρ Διός ἐσθ᾽, ἣ δ᾽ ἐξ ἁλίοιο γέροντος.
ἀλλ᾽ ἰθὺς φέρε χαλκὸν ἀτειρέα, μηδέ σε πάμπαν
λευγαλέοις ἐπέεσσιν ἀποτρεπέτω καὶ ἀρειῇ.
Ὣς εἰπὼν ἔμπνευσε μένος μέγα ποιμένι λαῶν,
βῆ δὲ διὰ προμάχων κεκορυθμένος αἴθοπι χαλκῷ.
οὐδ᾽ ἔλαθ᾽ Ἀγχίσαο πάϊς λευκώλενον Ἥρην
ἀντία Πηλεΐωνος ἰὼν ἀνὰ οὐλαμὸν ἀνδρῶν·
ἣ δ᾽ ἄμυδις στήσασα θεοὺς μετὰ μῦθον ἔειπε·
φράζεσθον δὴ σφῶϊ Ποσείδαον καὶ Ἀθήνη
ἐν φρεσὶν ὑμετέρῃσιν, ὅπως ἔσται τάδε ἔργα.
Αἰνείας ὅδ᾽ ἔβη κεκορυθμένος αἴθοπι χαλκῷ
ἀντία Πηλεΐωνος, ἀνῆκε δὲ Φοῖβος Ἀπόλλων.
ἀλλ᾽ ἄγεθ᾽, ἡμεῖς πέρ μιν ἀποτρωπῶμεν ὀπίσσω
αὐτόθεν, ἤ τις ἔπειτα καὶ ἡμείων Ἀχιλῆϊ
παρσταίη, δοίη δὲ κράτος μέγα, μηδέ τι θυμῷ
δευέσθω, ἵνα εἰδῇ ὅ μιν φιλέουσιν ἄριστοι
ἀθανάτων, οἳ δ᾽ αὖτ᾽ ἀνεμώλιοι οἳ τὸ πάρος περ
Τρωσὶν ἀμύνουσιν πόλεμον καὶ δηϊοτῆτα.
πάντες δ᾽ Οὐλύμποιο κατήλθομεν ἀντιόωντες
τῆσδε μάχης, ἵνα μή τι μετὰ Τρώεσσι πάθῃσι
σήμερον· ὕστερον αὖτε τὰ πείσεται ἅσσά οἱ αἶσα
γιγνομένῳ ἐπένησε λίνῳ ὅτε μιν τέκε μήτηρ.
εἰ δ᾽ Ἀχιλεὺς οὐ ταῦτα θεῶν ἐκ πεύσεται ὀμφῆς
δείσετ᾽ ἔπειθ᾽, ὅτε κέν τις ἐναντίβιον θεὸς ἔλθῃ
ἐν πολέμῳ· χαλεποὶ δὲ θεοὶ φαίνεσθαι ἐναργεῖς.
Τὴν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα Ποσειδάων ἐνοσίχθων·

Dar și așa lovitura-i dă drept și el nu contenește
Până ce nu te răzbate prin carne. Dar dacă măsură
Dreaptă ne-ar face-o un zeu, nu-mi vine cu una, cu două
Dânsul acuma de hac, de-ar fi chiar întreg din aramă.”
Dar lui Eneas așa-i cuvântează silindu-l Apolon:
„Haide, viteze, ’nainte. Te roagă și tu să te-ajute
Nemuritorii cerești. Tu ai mamă pe fiica lui Zeus,
Pe Afrodita, iar el e născut de-o zeiță mai mică.
Una e fiica lui Zeus și a lui moș Nereus cealaltă.
Hai dar ’nainte, dă drept cu arme-oțelite, nu-ți pese
De-nfricoșări nicidecum, de vorbele mari și deșerte.”
Zice și inimă multă-i insuflă păstorului oastei.
Dânsul în frunte răsare în lucii veșminte de-aramă.
Hera cea ’naltă cu brațe de-omăt luând seama deodată,
Că-a lui Anhise fecior îi ieși lui Ahile ’nainte,
Cheamă la sine pe zei și așa se vorbește cu dânșii:
„Frate Poseidon și Palas, gândiți și voi înșiv-acuma
Și chibzuiți amândoi oare cum e mai bine să facem?
Iată, Eneas acolo ’narmat în strălucie aramă
Merge să-adaste pe-Ahile împins de arcașul Apolon.
Hai împreună pe el de-acolo să-l dăm la o parte;
Unul din noi după aceea să ia-n apărare pe-Ahile,
Stându-i alături și multă vârtute să-i dea, ca să fie
Plin de curaj și să știe că tot îl iubesc și-l ajută
Nemuritorii fruntași și că niște nevolnici sunt zeii
Ocrotitori ai Troienilor la-ncăierări sângeroase.
Doar am venit dinadins noi toți din Olimp să ne batem
Și s-apărăm de Troieni pe viteaz ca să nu i se-ntâmple
Lui vreun rău; mai în urmă el poate să-ndure ce soarta
Torsu-i-a la căpătâi, când mama-l născu. Dacă dânsul
N-o va ști asta cumva din a zeilor gură, de teamă
Poate să șovăie, când vreun zeu o să-i vie potrivnic
La bătălie, și-amarnici sunt zeii când lumii s-arată.”
Zeul Cutremur-pământ îndată-i răspunse zeiței:

Ἥρη μὴ χαλέπαινε παρ᾽ ἐκ νόον· οὐδέ τί σε χρή.
οὐκ ἂν ἔγωγ᾽ ἐθέλοιμι θεοὺς ἔριδι ξυνελάσσαι
ἡμέας τοὺς ἄλλους, ἐπεὶ ἦ πολὺ φέρτεροί εἰμεν·
ἀλλ᾽ ἡμεῖς μὲν ἔπειτα καθεζώμεσθα κιόντες
ἐκ πάτου ἐς σκοπιήν, πόλεμος δ᾽ ἄνδρεσσι μελήσει.
εἰ δέ κ᾽ Ἄρης ἄρχωσι μάχης ἢ Φοῖβος Ἀπόλλων,
ἢ Ἀχιλῆ᾽ ἴσχωσι καὶ οὐκ εἰῶσι μάχεσθαι,
αὐτίκ᾽ ἔπειτα καὶ ἄμμι παρ᾽ αὐτόθι νεῖκος ὀρεῖται
φυλόπιδος· μάλα δ᾽ ὦκα διακρινθέντας ὀΐω
ἂψ ἴμεν Οὔλυμπον δὲ θεῶν μεθ᾽ ὁμήγυριν ἄλλων
ἡμετέρῃς ὑπὸ χερσὶν ἀναγκαίηφι δαμέντας.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἡγήσατο κυανοχαίτης
τεῖχος ἐς ἀμφίχυτον Ἡρακλῆος θείοιο
ὑψηλόν, τό ῥά οἱ Τρῶες καὶ Παλλὰς Ἀθήνη
ποίεον, ὄφρα τὸ κῆτος ὑπεκπροφυγὼν ἀλέαιτο,
ὁππότε μιν σεύαιτο ἀπ᾽ ἠϊόνος πεδίον δέ.
ἔνθα Ποσειδάων κατ᾽ ἄρ᾽ ἕζετο καὶ θεοὶ ἄλλοι,
ἀμφὶ δ᾽ ἄρ᾽ ἄρρηκτον νεφέλην ὤμοισιν ἕσαντο·
οἳ δ᾽ ἑτέρωσε καθῖζον ἐπ᾽ ὀφρύσι Καλλικολώνης
ἀμφὶ σὲ ἤϊε Φοῖβε καὶ Ἄρηα πτολίπορθον.
Ὣς οἳ μέν ῥ᾽ ἑκάτερθε καθήατο μητιόωντες
βουλάς· ἀρχέμεναι δὲ δυσηλεγέος πολέμοιο
ὄκνεον ἀμφότεροι, Ζεὺς δ᾽ ἥμενος ὕψι κέλευε.
Τῶν δ᾽ ἅπαν ἐπλήσθη πεδίον καὶ λάμπετο χαλκῷ
ἀνδρῶν ἠδ᾽ ἵππων· κάρκαιρε δὲ γαῖα πόδεσσιν
ὀρνυμένων ἄμυδις. δύο δ᾽ ἀνέρες ἔξοχ᾽ ἄριστοι
ἐς μέσον ἀμφοτέρων συνίτην μεμαῶτε μάχεσθαι
Αἰνείας τ᾽ Ἀγχισιάδης καὶ δῖος Ἀχιλλεύς.
Αἰνείας δὲ πρῶτος ἀπειλήσας ἐβεβήκει
νευστάζων κόρυθι βριαρῇ· ἀτὰρ ἀσπίδα θοῦριν
πρόσθεν ἔχε στέρνοιο, τίνασσε δὲ χάλκεον ἔγχος.
Πηλεΐδης δ᾽ ἑτέρωθεν ἐναντίον ὦρτο λέων ὣς
σίντης, ὅν τε καὶ ἄνδρες ἀποκτάμεναι μεμάασιν
ἀγρόμενοι πᾶς δῆμος· ὃ δὲ πρῶτον μὲν ἀτίζων

„Nu-ți mai ieși din sărite, o, Hero, căci nu ți se cade.
N-aș vrea eu unul la-ntrecere noi să ne punem, să-ncepem
Luptă cu zeii ceilalți, suntem doar cu mult mai puternici.
Haide mai bine din cale deoparte pe deal să ne-abatem
Și să privim, și lasă-ntre ei să se lupte bărbații.
Dacă va-ncepe cumva bătălia sau Ares sau Febos
Sau stingheri-vor pe-Ahile și nu-l vor lăsa să se bată,
Numaidecât va urma și din parte-ne încăierarea.
Dar eu socot că ei foarte curând părăsi-vor bătaia
Și-o vor lua spre Olimp cu zeii ceilalți să s-adune,
După ce fi-vor învinși în urma lovirilor noastre."
Asta vorbi cel cu plete albăstrii și se duse spre zidul
Nalt răsărit care fuse durat de Troieni și de Palas
Dumnezeiescului Hercule mai de demult, ca în dosul
Zidului adăpostit el însuși să scape de chitul
Care, din valuri ieșind, de pe mal îl goni pe câmpie.
Steter-acolo Poseidon și zeii ceilalți; nepătrunsă
Negură-i îmbrobodi. Și zeii dușmani de la Troia
Se așezară pe-o muchie din Dealul Frumos lângă tine,
Febos Apolon, și lângă urgia cetăților, Ares.
Zeii așa împotrivă pe gânduri ședeau fiecare,
Nu cutezau să s-apuce nici unii din ei de războiul
Plin de durere, măcar c-aveau voie de-acum de la Zeus.
Câmpul gemea de oșteni și de cai și luceau pretutindeni
Arme de-aramă, vuia sub picioare pământul la mersul
Celor porniți în duium. Între tabere înaintară
Gata de-ncingere doi luptători și războinici de frunte,
Cel din Anhise născut și măritul Ahile. Eneas
Pasul întâi a făcut și-a prins s-amenințe clătindu-și
Creasta vârtosului coif și-n față la pieptu-i de-aproape
Scutul ținind și rotind o țapănă lance de-aramă.
Cum îl văzu, se izbi și Ahile la rându-i ca leul
Sfâșietor, când pe el năzuiesc să-l omoare bărbații,
Liota-nglotită, ținutul întreg. Întâi leul tot vine

ἔρχεται, ἀλλ᾽ ὅτε κέν τις ἀρηϊθόων αἰζηῶν
δουρὶ βάλῃ ἐάλη τε χανών, περί τ᾽ ἀφρὸς ὀδόντας
γίγνεται, ἐν δέ τέ οἱ κραδίῃ στένει ἄλκιμον ἦτορ,
οὐρῇ δὲ πλευράς τε καὶ ἰσχία ἀμφοτέρωθεν
μαστίεται, ἑὲ δ᾽ αὐτὸν ἐποτρύνει μαχέσασθαι,
γλαυκιόων δ᾽ ἰθὺς φέρεται μένει, ἤν τινα πέφνῃ
ἀνδρῶν, ἢ αὐτὸς φθίεται πρώτῳ ἐν ὁμίλῳ·
ὣς Ἀχιλῆ᾽ ὄτρυνε μένος καὶ θυμὸς ἀγήνωρ
ἀντίον ἐλθέμεναι μεγαλήτορος Αἰνείαο.
οἳ δ᾽ ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ᾽ ἀλλήλοισιν ἰόντες,
τὸν πρότερος προσέειπε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς·
Αἰνεία τί σὺ τόσσον ὁμίλου πολλὸν ἐπελθὼν
ἕστης; ἦ σέ γε θυμὸς ἐμοὶ μαχέσασθαι ἀνώγει
ἐλπόμενον Τρώεσσιν ἀνάξειν ἱπποδάμοισι
τιμῆς τῆς Πριάμου; ἀτὰρ εἴ κεν ἔμ᾽ ἐξεναρίξῃς,
οὔ τοι τοὔνεκά γε Πρίαμος γέρας ἐν χερὶ θήσει·
εἰσὶν γάρ οἱ παῖδες, ὃ δ᾽ ἔμπεδος οὐδ᾽ ἀεσίφρων.
ἦ νύ τί τοι Τρῶες τέμενος τάμον ἔξοχον ἄλλων
καλὸν φυταλιῆς καὶ ἀρούρης, ὄφρα νέμηαι
αἴ κεν ἐμὲ κτείνῃς; χαλεπῶς δέ σ᾽ ἔολπα τὸ ῥέξειν.
ἤδη μὲν σέ γέ φημι καὶ ἄλλοτε δουρὶ φοβῆσαι.
ἦ οὐ μέμνῃ ὅτε πέρ σε βοῶν ἄπο μοῦνον ἐόντα
σεῦα κατ᾽ Ἰδαίων ὀρέων ταχέεσσι πόδεσσι
καρπαλίμως; τότε δ᾽ οὔ τι μετατροπαλίζεο φεύγων.
ἔνθεν δ᾽ ἐς Λυρνησσὸν ὑπέκφυγες· αὐτὰρ ἐγὼ τὴν
πέρσα μεθορμηθεὶς σὺν Ἀθήνῃ καὶ Διὶ πατρί,
ληϊάδας δὲ γυναῖκας ἐλεύθερον ἦμαρ ἀπούρας
ἦγον· ἀτὰρ σὲ Ζεὺς ἐρρύσατο καὶ θεοὶ ἄλλοι.
ἀλλ᾽ οὐ νῦν ἐρύεσθαι ὀΐομαι, ὡς ἐνὶ θυμῷ
βάλλεαι· ἀλλά σ᾽ ἔγωγ᾽ ἀναχωρήσαντα κελεύω
ἐς πληθὺν ἰέναι, μηδ᾽ ἀντίος ἵστασ᾽ ἐμεῖο,
πρίν τι κακὸν παθέειν· ῥεχθὲν δέ τε νήπιος ἔγνω.
Τὸν δ᾽ αὖτ᾽ Αἰνείας ἀπαμείβετο φώνησέν τε·
Πηλεΐδη μὴ δὴ ἐπέεσσί με νηπύτιον ὣς

Nesocotindu-i, dar cum îl chitește cu lancea vreun tânăr
Bun de vârtute, el cască, se-ncoardă și spumegă-n jurul
Colților, urlă cu toată puterea din sinea-i grozavă
Și de mânie din coadă se biciuie-n coapse și-n coastă
Iute la stânga, la dreapta și singur se saltă la luptă
Și cu privire-nfocată dă drept să doboare pe unul
Din vânători sau el însuși să cadă la-ntâia-mbulzeală:
Astfel cu inima plină de flacără și bărbăție
Burzuluindu-se tabără-atunci spre Eneas Ahile.
Cum împotrivă pășind s-apropie unul de altul,
Cel mai-nainte apucându-i Ahile deodată-l întreabă:
„Ce vii, Eneas, tu singur așa-ndepărtat de oștire?
Inima oare te-mpinge cu mine-nadins să te măsuri,
Poate-nșelat de nădejde că tu vei putea după Priam
Peste Troieni să domnești? Dar chiar dacă tu mă dai gata,
N-o să-ți dea Priam în mână plocon pentru asta domnia;
Are moșneagul feciori și nu e nevolnic ori tuieș.
Ori poate-ți dăruie ție Troienii aleasă moșie,
Niște mândrețe de vii, de livezi și mănoase ogoare,
Dacă tu viața-mi răpui? Dar asta cu greu o vei face,
Doar te-am mai pus eu odată cu lancea pe tine la fugă.
Oare-ai uitat când erai la cireadă tu singur și-acolo,
Cum te brodii, începui să-ți dau goană pe muntele Ida
Grabnic că-n fugă nici capul tu nu-l mai întoarseși spre mine?
Te-ai furișat de acolo-n Lirnesos, iar eu cu-ajutorul
Celui-de-sus și-al zeiței Atena surpat-am orașul
Și de pe-acolo femei am robit și luatu-le-am pradă.
Zeus și zeii ceilalți pe-atunci te crutară pe tine,
Însă eu nu cred acum să te mântuie cum îți închipui.
De-asta un sfat îți dau eu de la mine: ia-ți talpa-nainte,
Cară-te-n gloată și nu adăsta până când te-ar ajunge
Pacostea. Fii mai cu cap, cu pățanii se-nvață doar prostul."
Dar lui Ahile în sine-ncrezut îi răspunse Eneas:
„Nu socoti, Peleiene, că poți să mă sperii cu vorba

ἔλπεο δειδίξεσθαι, ἐπεὶ σάφα οἶδα καὶ αὐτὸς
ἠμὲν κερτομίας ἠδ᾽ αἴσυλα μυθήσασθαι.
ἴδμεν δ᾽ ἀλλήλων γενεήν, ἴδμεν δὲ τοκῆας
πρόκλυτ᾽ ἀκούοντες ἔπεα θνητῶν ἀνθρώπων·
ὄψει δ᾽ οὔτ᾽ ἄρ πω σὺ ἐμοὺς ἴδες οὔτ᾽ ἄρ᾽ ἐγὼ σούς.
φασὶ σὲ μὲν Πηλῆος ἀμύμονος ἔκγονον εἶναι,
μητρὸς δ᾽ ἐκ Θέτιδος καλλιπλοκάμου ἁλοσύδνης·
αὐτὰρ ἐγὼν υἱὸς μεγαλήτορος Ἀγχίσαο
εὔχομαι ἐκγεγάμεν, μήτηρ δέ μοί ἐστ᾽ Ἀφροδίτη·
τῶν δὴ νῦν ἕτεροί γε φίλον παῖδα κλαύσονται
σήμερον· οὐ γάρ φημ᾽ ἐπέεσσί γε νηπυτίοισιν
ὧδε διακρινθέντε μάχης ἐξαπονέεσθαι.
εἰ δ᾽ ἐθέλεις καὶ ταῦτα δαήμεναι, ὄφρ᾽ ἐῢ εἰδῇς
ἡμετέρην γενεήν, πολλοὶ δέ μιν ἄνδρες ἴσασι·
Δάρδανον αὖ πρῶτον τέκετο νεφεληγερέτα Ζεύς,
κτίσσε δὲ Δαρδανίην, ἐπεὶ οὔ πω Ἴλιος ἱρὴ
ἐν πεδίῳ πεπόλιστο πόλις μερόπων ἀνθρώπων,
ἀλλ᾽ ἔθ᾽ ὑπωρείας ᾤκεον πολυπίδακος Ἴδης.
Δάρδανος αὖ τέκεθ᾽ υἱὸν Ἐριχθόνιον βασιλῆα,
ὃς δὴ ἀφνειότατος γένετο θνητῶν ἀνθρώπων·
τοῦ τρισχίλιαι ἵπποι ἕλος κάτα βουκολέοντο
θήλειαι, πώλοισιν ἀγαλλόμεναι ἀταλῇσι.
τάων καὶ Βορέης ἠράσσατο βοσκομενάων,
ἵππῳ δ᾽ εἰσάμενος παρελέξατο κυανοχαίτῃ·
αἳ δ᾽ ὑποκυσάμεναι ἔτεκον δυοκαίδεκα πώλους.
αἳ δ᾽ ὅτε μὲν σκιρτῷεν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν,
ἄκρον ἐπ᾽ ἀνθερίκων καρπὸν θέον οὐδὲ κατέκλων·
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ σκιρτῷεν ἐπ᾽ εὐρέα νῶτα θαλάσσης,
ἄκρον ἐπὶ ῥηγμῖνος ἁλὸς πολιοῖο θέεσκον.
Τρῶα δ᾽ Ἐριχθόνιος τέκετο Τρώεσσιν ἄνακτα·
Τρωὸς δ᾽ αὖ τρεῖς παῖδες ἀμύμονες ἐξεγένοντο
Ἶλός τ᾽ Ἀσσάρακός τε καὶ ἀντίθεος Γανυμήδης,
ὃς δὴ κάλλιστος γένετο θνητῶν ἀνθρώπων·
τὸν καὶ ἀνηρείψαντο θεοὶ Διὶ οἰνοχοεύειν

Ca pe un prunc. Și eu îndeajuns mă pricep și mi-e lesne
Să te picnesc cu ocări și să tai la palavre ca tine;
Noi amândoi ne cunoaștem și neamul, ne știm și părinții.
Am auzit-o demult de la unul și altul, cu ochii
Nu i-ai văzut pe ai mei, nici eu pe ai tăi vreodată.
Cică ți-e tată prea mult lăudatul Peleu domnitorul,
Mamă ți-e Tetis, a mărilor zână, cea mândră la plete;
Eu dimpotrivă mă laud cu neamul din viță mai naltă,
Tata fiindu-mi Anhise și mama zeiț-Afrodita.
Unii dintr-înșii acum, ai mei ori ai tăi, au să plângă
Pierderea fiului lor, căci nu-nfricoșări de-alde astea
Copilărești ne vor face pe noi să-ncheiem bătălia.
Însă de vrei să mai fii lămurit și să știi mai de-aproape
Care mi-e neamul, ți-o spun, deși mulți îl cunosc după nume:
Cel care bubuie-n nori născut-a întâi pe Dardanos,
Care cetatea Dardania întemeiase când Troia
Nu se zidise pe câmp și nu-i era vatr-așezată;
Ei locuiau pân-atunci la poalele muntelui Ida.
Craiul Dardanos născut-a un fiu, domnitor Erihtoniu,
Care era mai bogat decât toți muritorii din lume.
Stavă de iepe trei mii de-ale lui pășunau într-o luncă
Și fiecare era bucuroasă de mânzul ei tânăr.
Crivățul, cum le-a văzut prin pajiște bine nutrite,
Le îndrăgi și în chip de comos armăsar cu mai multe
S-a-mpreunat și fătară vreo doispre'ce mânzi de la dânsul.
Când apucau pe mănoasa câmpie buiace să zburde,
Ele zburau peste lanuri și nici nu frângeau măcar spicul;
Ori de porneau încurarea pe largile spete-ale mării,
Ele ușor se săltau peste creasta spumoaselor valuri.
Pe domnitorul troian, pe Tros, l-a născut Erihtoniu.
Trei au fost fiii lui Tros, luceferi cu toții în Troia:
Ilos, apoi Asaracos și cel ca un zeu Ganimede,
Tânărul cel mai frumos de pe lume; de-aceea și zeii
L-au înălțat în Olimp ca să fie paharnic lui Zeus,

κάλλεος εἵνεκα οἷο ἵν᾽ ἀθανάτοισι μετείη.
Ἶλος δ᾽ αὖ τέκεθ᾽ υἱὸν ἀμύμονα Λαομέδοντα·
Λαομέδων δ᾽ ἄρα Τιθωνὸν τέκετο Πρίαμόν τε
Λάμπόν τε Κλυτίον θ᾽ Ἱκετάονά τ᾽ ὄζον Ἄρηος·
Ἀσσάρακος δὲ Κάπυν, ὃ δ᾽ ἄρ᾽ Ἀγχίσην τέκε παῖδα·
αὐτὰρ ἔμ᾽ Ἀγχίσης, Πρίαμος δ᾽ ἔτεχ᾽ Ἕκτορα δῖον.
ταύτης τοι γενεῆς τε καὶ αἵματος εὔχομαι εἶναι.
Ζεὺς δ᾽ ἀρετὴν ἄνδρεσσιν ὀφέλλει τε μινύθει τε
ὅππως κεν ἐθέλῃσιν· ὃ γὰρ κάρτιστος ἁπάντων.
ἀλλ᾽ ἄγε μηκέτι ταῦτα λεγώμεθα νηπύτιοι ὣς
ἑσταότ᾽ ἐν μέσσῃ ὑσμίνῃ δηϊοτῆτος.
ἔστι γὰρ ἀμφοτέροισιν ὀνείδεα μυθήσασθαι
πολλὰ μάλ᾽, οὐδ᾽ ἂν νηῦς ἑκατόζυγος ἄχθος ἄροιτο.
στρεπτὴ δὲ γλῶσσ᾽ ἐστὶ βροτῶν, πολέες δ᾽ ἔνι μῦθοι
παντοῖοι, ἐπέων δὲ πολὺς νομὸς ἔνθα καὶ ἔνθα.
ὁπποῖόν κ᾽ εἴπῃσθα ἔπος, τοῖόν κ᾽ ἐπακούσαις.
ἀλλὰ τί ἢ ἔριδας καὶ νείκεα νῶϊν ἀνάγκη
νεικεῖν ἀλλήλοισιν ἐναντίον ὥς τε γυναῖκας,
αἵ τε χολωσάμεναι ἔριδος πέρι θυμοβόροιο
νεικεῦσ᾽ ἀλλήλῃσι μέσην ἐς ἄγυιαν ἰοῦσαι
πόλλ᾽ ἐτεά τε καὶ οὐκί· χόλος δέ τε καὶ τὰ κελεύει.
ἀλκῆς δ᾽ οὔ μ᾽ ἐπέεσσιν ἀποτρέψεις μεμαῶτα
πρὶν χαλκῷ μαχέσασθαι ἐναντίον· ἀλλ᾽ ἄγε θᾶσσον
γευσόμεθ᾽ ἀλλήλων χαλκήρεσιν ἐγχείῃσιν.
  Ἦ ῥα καὶ ἐν δεινῷ σάκει ἤλασεν ὄβριμον ἔγχος
σμερδαλέῳ· μέγα δ᾽ ἀμφὶ σάκος μύκε δουρὸς ἀκωκῇ.
Πηλεΐδης δὲ σάκος μὲν ἀπὸ ἕο χειρὶ παχείῃ
ἔσχετο ταρβήσας· φάτο γὰρ δολιχόσκιον ἔγχος
ῥέα διελεύσεσθαι μεγαλήτορος Αἰνείαο
νήπιος, οὐδ᾽ ἐνόησε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν
ὡς οὐ ῥηΐδι᾽ ἐστὶ θεῶν ἐρικυδέα δῶρα
ἀνδράσι γε θνητοῖσι δαμήμεναι οὐδ᾽ ὑποείκειν.
οὐδὲ τότ᾽ Αἰνείαο δαΐφρονος ὄβριμον ἔγχος
ῥῆξε σάκος· χρυσὸς γὰρ ἐρύκακε, δῶρα θεοῖο·

Numai de dragul mândrețelor lui între ei să rămână.
Ilos avut-a un fiu întru toate ales, Laomedon;
Din Laomedon acesta, Titonos și Priam se trage
Lampos și Clitiu, apoi Hichetaon, vlăstar al lui Ares,
Din Asaracos fu Capis născut și din Capis Anhise
Care-i părintele meu cum e Priam părinte-al lui Hector.
Iată, din astfel de neam și de viță sunt eu și sunt mândru.
Dar pe putere ni-i Zeus stăpân; o sporește și-o scade
După cum vrea și-i abate, căci nimeni nu-i tare ca dânsul.
Însă cu vorba destul, să nu mai stăm noi ca copiii
Sporovăind, nu-i vremea și locul în mijlocul luptei,
Lesne-i ca noi înde-noi să ne spunem ocări câte toate,
Grele de n-ar încăpea în corabie oricât de mare,
Că mlădioasă-i a omului limbă și poate să-ndruge
Multe de toate și-ntins mai e câmpul de feluri de graiuri.
După cum însă vorbești așa-ți vor răspunde și alții.
Care e totuși nevoia ca noi să ne ținem de sfadă
Tot cicălindu-ne-așa între noi ca muierile-adese,
Când supărate fiind și aprinse de procleta Vrajbă,
Sar și se-ncaibără-n ulița mare și drum își dau gurii,
Spun câte sunt și nu sunt după cum le învață necazul?
Însă cu gura tu nu-mi vei abate pornirea spre luptă,
Armele-ntâi vor alege-ntre noi. Deci hai mai degrabă
Sulița sus, să cercăm amândoi ce putem fiecare."
  Zise Eneas și dete cu țapăna suliță-n scutu-i
Strașnic de tare, și scutul grozav zăngăni la ciocnire.
Dar Peleianul cu mâna-i vânjoasă dădu la o parte
Pavăza-i, înfiorat; se temu că ușor îl răzbate
Sulița lungă izbită de prea inimosul Eneas.
Nesocotitul, uitase de tot că slăvitele daruri,
Armele-i date de zeu, cu greu puteau fi dovedite
Și mai cu greu țăndurite de arme lucrate de oameni;
De asta nici scutul acuma nu-i rupse cu boldul Eneas,
Aurul pus pe la mijloc în scut îi opri lovitura.

ἀλλὰ δύω μὲν ἔλασσε διὰ πτύχας, αἳ δ᾽ ἄρ᾽ ἔτι τρεῖς
ἦσαν, ἐπεὶ πέντε πτύχας ἤλασε κυλλοποδίων,
τὰς δύο χαλκείας, δύο δ᾽ ἔνδοθι κασσιτέροιο,
τὴν δὲ μίαν χρυσῆν, τῇ ῥ᾽ ἔσχετο μείλινον ἔγχος.
Δεύτερος αὖτ᾽ Ἀχιλεὺς προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
καὶ βάλεν Αἰνείαο κατ᾽ ἀσπίδα πάντοσ᾽ ἐΐσην
ἄντυγ᾽ ὕπο πρώτην, ᾗ λεπτότατος θέε χαλκός,
λεπτοτάτη δ᾽ ἐπέην ῥινὸς βοός· ἣ δὲ διὰ πρὸ
Πηλιὰς ἤϊξεν μελίη, λάκε δ᾽ ἀσπὶς ὑπ᾽ αὐτῆς.
Αἰνείας δ᾽ ἐάλη καὶ ἀπὸ ἕθεν ἀσπίδ᾽ ἀνέσχε
δείσας· ἐγχείη δ᾽ ἄρ᾽ ὑπὲρ νώτου ἐνὶ γαίῃ
ἔστη ἱεμένη, διὰ δ᾽ ἀμφοτέρους ἕλε κύκλους
ἀσπίδος ἀμφιβρότης· ὃ δ᾽ ἀλευάμενος δόρυ μακρὸν
ἔστη, κὰδ δ᾽ ἄχος οἱ χύτο μυρίον ὀφθαλμοῖσι,
ταρβήσας ὅ οἱ ἄγχι πάγη βέλος. αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς
ἐμμεμαὼς ἐπόρουσεν ἐρυσσάμενος ξίφος ὀξὺ
σμερδαλέα ἰάχων· ὃ δὲ χερμάδιον λάβε χειρὶ
Αἰνείας, μέγα ἔργον, ὃ οὐ δύο γ᾽ ἄνδρε φέροιεν,
οἷοι νῦν βροτοί εἰσ᾽· ὃ δέ μιν ῥέα πάλλε καὶ οἶος.
ἔνθά κεν Αἰνείας μὲν ἐπεσσύμενον βάλε πέτρῳ
ἢ κόρυθ᾽ ἠὲ σάκος, τό οἱ ἤρκεσε λυγρὸν ὄλεθρον,
τὸν δέ κε Πηλεΐδης σχεδὸν ἄορι θυμὸν ἀπηύρα,
εἰ μὴ ἄρ᾽ ὀξὺ νόησε Ποσειδάων ἐνοσίχθων·
αὐτίκα δ᾽ ἀθανάτοισι θεοῖς μετὰ μῦθον ἔειπεν·
ὢ πόποι ἦ μοι ἄχος μεγαλήτορος Αἰνείαο,
ὃς τάχα Πηλεΐωνι δαμεὶς Ἄϊδος δὲ κάτεισι
πειθόμενος μύθοισιν Ἀπόλλωνος ἑκάτοιο
νήπιος, οὐδέ τί οἱ χραισμήσει λυγρὸν ὄλεθρον.
ἀλλὰ τί ἢ νῦν οὗτος ἀναίτιος ἄλγεα πάσχει
μὰψ ἕνεκ᾽ ἀλλοτρίων ἀχέων, κεχαρισμένα δ᾽ αἰεὶ
δῶρα θεοῖσι δίδωσι τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν;
ἀλλ᾽ ἄγεθ᾽ ἡμεῖς πέρ μιν ὑπὲκ θανάτου ἀγάγωμεν,
μή πως καὶ Κρονίδης κεχολώσεται, αἴ κεν Ἀχιλλεὺς
τόνδε κατακτείνῃ· μόριμον δέ οἵ ἐστ᾽ ἀλέασθαι,

Lancea pătrunse doar două din straturi, ci mai rămăsese
Nestrăbătute vreo trei, căci meșterul șchiop ferecase
Scutul în straturi vreo cinci; de aramă vreo două, și două
Din cositor dedesubt și-a cincea de aur la mijloc,
Care opri strămurarea de frasin. Zvârli și Ahile
Sulița și-l nimeri pe Eneas pălindu-l în scutul
Cel rotilat în chenar unde foarte subțire fusese
Foaia de aramă și pielea de bou. Pe acolo pătrunse
Frasinul din Pelion și scutul pocni la lovire;
Se ghemui dar Eneas temându-se, și de la sine
Scutul îl dete deoparte. Zbură după el peste spate
Sulița și în pământ se înfipse răzbind cele două
Cercuri, chenare de scut. Eneas, ferit de năpastă,
Stete cu spaimă în suflet, cu ochii cuprinși de mâhnire
Necumpănită, căci sulița se împlântase pe aproape.
Pal-ascuțită și-a smuls și cu chiot sălbatic Ahile
S-a repezit. Ci de jos Eneas luă într-o mână
Un bolovan așa greu, că n-ar fi putut să-l urnească
Doi chiar în ziua de azi. El singur ușor învârtindu-l,
Ar fi izbit cu pietroiul pe-Ahile dând iureș asupra-i,
Coiful chitindu-i ori scutul, dar el era viața să-i scape
Și Peleianul atunci l-ar fi-nsăbiat pe Eneas,
Dar de departe văzutu-i-a zeul-Cutremur Poseidon
Și înspre zeii ceilalți pe loc se îndreaptă și zice:
„Valei, că foarte mi-e jale de bietul Eneas voinicul!
Iată că-l zdrumec-Ahile și dus e pe lumea cealaltă,
Dacă se ia după-ndemnul arcașului Febos Apolon.
Nu știe el, un nebun, că nu-i chip să-l scape de moarte?
N-are vreo vină Eneas; de ce dar să sufere amarul
Și să spășească-n deșert durerile altora dânsul,
Care cinstește pe zeii cerești cu prinoase plăcute?
Zeilor, haide pe-ascuns să-l scoatem din mâinile morții;
Tare mi-e nu cumva Zeus să prindă necaz, dac-Ahile
Are să-l culce pe el care este menit să rămâie

ὄφρα μὴ ἄσπερμος γενεὴ καὶ ἄφαντος ὄληται
Δαρδάνου, ὃν Κρονίδης περὶ πάντων φίλατο παίδων
οἳ ἕθεν ἐξεγένοντο γυναικῶν τε θνητάων.
ἤδη γὰρ Πριάμου γενεὴν ἔχθηρε Κρονίων·
νῦν δὲ δὴ Αἰνείαο βίη Τρώεσσιν ἀνάξει
καὶ παίδων παῖδες, τοί κεν μετόπισθε γένωνται.
    Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα βοῶπις πότνια Ἥρη·
ἐννοσίγαι᾽, αὐτὸς σὺ μετὰ φρεσὶ σῇσι νόησον
Αἰνείαν ἤ κέν μιν ἐρύσσεαι ἦ κεν ἐάσῃς
Πηλεΐδῃ Ἀχιλῆϊ δαμήμεναι, ἐσθλὸν ἐόντα.
ἤτοι μὲν γὰρ νῶϊ πολέας ὠμόσσαμεν ὅρκους
πᾶσι μετ᾽ ἀθανάτοισιν ἐγὼ καὶ Παλλὰς Ἀθήνη
μή ποτ᾽ ἐπὶ Τρώεσσιν ἀλεξήσειν κακὸν ἦμαρ,
μηδ᾽ ὁπότ᾽ ἂν Τροίη μαλερῷ πυρὶ πᾶσα δάηται
καιομένη, καίωσι δ᾽ ἀρήϊοι υἷες Ἀχαιῶν.
    Αὐτὰρ ἐπεὶ τό γ᾽ ἄκουσε Ποσειδάων ἐνοσίχθων,
βῆ ῥ᾽ ἴμεν ἄν τε μάχην καὶ ἀνὰ κλόνον ἐγχειάων,
ἷξε δ᾽ ὅθ᾽ Αἰνείας ἠδ᾽ ὃ κλυτὸς ἦεν Ἀχιλλεύς.
αὐτίκα τῷ μὲν ἔπειτα κατ᾽ ὀφθαλμῶν χέεν ἀχλὺν
Πηλεΐδῃ Ἀχιλῆϊ· ὃ δὲ μελίην εὔχαλκον
ἀσπίδος ἐξέρυσεν μεγαλήτορος Αἰνείαο·
καὶ τὴν μὲν προπάροιθε ποδῶν Ἀχιλῆος ἔθηκεν,
Αἰνείαν δ᾽ ἔσσευεν ἀπὸ χθονὸς ὑψόσ᾽ ἀείρας.
πολλὰς δὲ στίχας ἡρώων, πολλὰς δὲ καὶ ἵππων
Αἰνείας ὑπερᾶλτο θεοῦ ἀπὸ χειρὸς ὀρούσας,
ἷξε δ᾽ ἐπ᾽ ἐσχατιὴν πολυάϊκος πολέμοιο,
ἔνθά τε Καύκωνες πόλεμον μέτα θωρήσσοντο.
τῷ δὲ μάλ᾽ ἐγγύθεν ἦλθε Ποσειδάων ἐνοσίχθων,
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Αἰνεία, τίς σ᾽ ὧδε θεῶν ἀτέοντα κελεύει
ἀντία Πηλεΐωνος ὑπερθύμοιο μάχεσθαι,
ὃς σεῦ ἅμα κρείσσων καὶ φίλτερος ἀθανάτοισιν;
ἀλλ᾽ ἀναχωρῆσαι ὅτε κεν συμβλήσεαι αὐτῷ,
μὴ καὶ ὑπὲρ μοῖραν δόμον Ἄϊδος εἰσαφίκηαι.

Teafăr, ca nu cumva fără sămânță și urmă să piară
Neamul dardan care-i place lui Zeus mai mult decât altul
Dintre acei care-i are născuți din femei muritoare.
Dânsul urăște de-acum seminția lui Priam. De-aceea
Peste Troieni după el domni-va Eneas și fiii
Fiilor lui și tot neamul purces până' la urmă dintr-înșii."
Hera ochioasa și vrednica de-nchinăciune răspunse:
    „Cată cum știi, o Poseidon, și cugetă singur în tine,
Fie că vrei pe Eneas să-l mântui ori vrei lui Ahile
Pradă să-l lași ca să piară, măcar că e vrednic și dânsul.
Însă noi două cu Palas Atena am jurat înaintea
Zeilor nemuritori și adese am făcut jurământul,
Neamul troian cât e lumea să nu-l apărăm de pieire,
Chiar dacă Troia va fi să se mistuie-ntreagă-n vulvoarea
Focului lacom, aprins de voinicii feciori din Ahaia."
Cum auzi cele spuse de Hera, porni spre bătaie
Zeul Cutremur, pătrunse în valma cea mare de suliți
Până sosi unde stau la încaier Eneas și-Ahile;
Iute s-apropie atunci de Ahile și-n ochi îi aruncă
Ceață, lumina-i luând, și din pavăză, de la Eneas,
Lancea frumos ferecată smucește de coada-i de frasin;
Și lui Ahile 'nainte o trântește pe jos la picioare,
Repede-apoi de pe câmp ridică-n văzduh pe Eneas.
Peste mulțimea de pâlcuri, de cai și de care
Zboară Eneas săltat de a zeului mână și-ajunge
Tocmai la capătul înviforatului zbucium de arme,
Unde Cauconii cu armele acum se găteau de bătaie.
Merge cu totul aproape de el și așa îl învață
Zeul-Cutremur Poseidon, rostindu-i cuvinte de zboară:
    „Care din zei te orbi, o, Eneas, pe tine într-atâta
Ca să te apuci în război cu nepregetatul Ahile,
Care și zeilor este mai drag și te bate pe tine?
Dă-te-napoi, dacă-l vei întâlni, ca să n-ajungi în casa
Zeului de sub pământ cumva împotriva ursitei.

αὐτὰρ ἐπεί κ᾽ Ἀχιλεὺς θάνατον καὶ πότμον ἐπίσπῃ,
θαρσήσας δὴ ἔπειτα μετὰ πρώτοισι μάχεσθαι·
οὐ μὲν γάρ τίς σ᾽ ἄλλος Ἀχαιῶν ἐξεναρίξει.
Ὣς εἰπὼν λίπεν αὐτόθ᾽, ἐπεὶ διεπέφραδε πάντα.
αἶψα δ᾽ ἔπειτ᾽ Ἀχιλῆος ἀπ᾽ ὀφθαλμῶν σκέδασ᾽ ἀχλὺν
θεσπεσίην· ὃ δ᾽ ἔπειτα μέγ᾽ ἔξιδεν ὀφθαλμοῖσιν,
ὀχθήσας δ᾽ ἄρα εἶπε πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν·
ὢ πόποι ἦ μέγα θαῦμα τόδ᾽ ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶμαι·
ἔγχος μὲν τόδε κεῖται ἐπὶ χθονός, οὐδέ τι φῶτα
λεύσσω, τῷ ἐφέηκα κατακτάμεναι μενεαίνων.
ἦ ῥα καὶ Αἰνείας φίλος ἀθανάτοισι θεοῖσιν
ἦεν· ἀτάρ μιν ἔφην μὰψ αὔτως εὐχετάασθαι.
ἐρρέτω· οὔ οἱ θυμὸς ἐμεῦ ἔτι πειρηθῆναι
ἔσσεται, ὃς καὶ νῦν φύγεν ἄσμενος ἐκ θανάτοιο.
ἀλλ᾽ ἄγε δὴ Δαναοῖσι φιλοπτολέμοισι κελεύσας
τῶν ἄλλων Τρώων πειρήσομαι ἀντίος ἐλθών.
Ἦ, καὶ ἐπὶ στίχας ἆλτο, κέλευε δὲ φωτὶ ἑκάστῳ·
μηκέτι νῦν Τρώων ἑκὰς ἕστατε δῖοι Ἀχαιοί,
ἀλλ᾽ ἄγ᾽ ἀνὴρ ἄντ᾽ ἀνδρὸς ἴτω, μεμάτω δὲ μάχεσθαι.
ἀργαλέον δέ μοί ἐστι καὶ ἰφθίμῳ περ ἐόντι
τοσσούσδ᾽ ἀνθρώπους ἐφέπειν καὶ πᾶσι μάχεσθαι·
οὐδέ κ᾽ Ἄρης, ὅς περ θεὸς ἄμβροτος, οὐδέ κ᾽ Ἀθήνη
τοσσῆσδ᾽ ὑσμίνης ἐφέποι στόμα καὶ πονέοιτο·
ἀλλ᾽ ὅσσον μὲν ἐγὼ δύναμαι χερσίν τε ποσίν τε
καὶ σθένει, οὔ μ᾽ ἔτι φημὶ μεθησέμεν οὐδ᾽ ἠβαιόν,
ἀλλὰ μάλα στιχὸς εἶμι διαμπερές, οὐδέ τιν᾽ οἴω
Τρώων χαιρήσειν, ὅς τις σχεδὸν ἔγχεος ἔλθῃ.
Ὣς φάτ᾽ ἐποτρύνων· Τρώεσσι δὲ φαίδιμος Ἕκτωρ
κέκλεθ᾽ ὁμοκλήσας, φάτο δ᾽ ἴμεναι ἄντ᾽ Ἀχιλῆος·
Τρῶες ὑπέρθυμοι μὴ δείδιτε Πηλεΐωνα.
καί κεν ἐγὼ ἐπέεσσι καὶ ἀθανάτοισι μαχοίμην,
ἔγχεϊ δ᾽ ἀργαλέον, ἐπεὶ ἦ πολὺ φέρτεροί εἰσιν.
οὐδ᾽ Ἀχιλεὺς πάντεσσι τέλος μύθοις ἐπιθήσει,
ἀλλὰ τὸ μὲν τελέει, τὸ δὲ καὶ μεσσηγὺ κολούει.

Cum va veni însă moartea și nenorocirea pe-Ahile,
Tu să te bizui atunci cu cei mai viteji să te-ncaieri;
Nu mai e nici un dușman care-apoi ar putea să te-omoare."
Zeul așa-l dumeri, apoi plecă lăsându-l acolo,
Iar de pe ochi lui Ahile-i împrăștie repede ceața
Dată de sus. Și Ahile, când face ochi mari și se uită,
Vede și plin de necaz se mângâie-n sinea-i bărbată:
„Vai, că o mare minune-mi văd ochii mei astăzi în față!
Sulița-mi iat-azvârlită pe jos, nicăirea nu-i însă
Omul spre care o țintii, din suflet dorind a-l ucide.
Zeii cei nemuritori pesemne că țin și la dânsul
Și cugetam că zadarnic o laudă-și face din asta.
Ducă-se dar pe pustii, că n-o să-i mai vie lui pofta
Iar să s-apuce cu mine, când el și acum de la moarte
S-a strecurat bucuros. Dar hai să-mi înflacăr la harță
Aprigii mei luptători și să iau în primire pe alții."
Zice și zboară-ntre cete și-ndeamnă pe fieștecare:
„Nu mai slăbiți pe Troieni, Danailor, viță slăvită,
Mergeți și nu pregetați bărbat cu bărbat să vă bateți.
Cât oi fi eu de viteaz, mi-e greu să mă iau pretutindeni
Dup-acest roi de osteni și cu toți să mă-ncaier eu singur.
Ares chiar el, că-i un zeu, și Palas Atena ea însăși
N-ar dovedi într-o astfel de-nviforare cumplită,
Dar pe cât brațele-mi pot, picioarele-mi și vârtoșia,
N-o să mă las de război și n-oi șovăi nici o clipă,
Ci voi răzbate oștirea dușmană și cred că nici unul
N-o să se bucure, când o să-mi vie pe-aproape de lance."
Astfel îndemnul i-a fost. Cu strigăt și falnicul Hector
Povățuia pe Troieni zorind să-l înfrunte pe-Ahile:
„Nu vă mai temeți de el, vitejilor, chiar de-i Ahile,
Lesne cu gura și eu tot ca dânsul m-aș prinde cu zeii,
Însă cu arma din greu, căci ei sunt cu mult mai puternici.
Nu tot ce spune putea-va-mplini Peleianul, ci parte
Va izbândi, însă parte lăsa-le-va neisprăvite.

τοῦ δ᾽ ἐγὼ ἀντίος εἶμι καὶ εἰ πυρὶ χεῖρας ἔοικεν,
εἰ πυρὶ χεῖρας ἔοικε, μένος δ᾽ αἴθωνι σιδήρῳ.
Ὣς φάτ᾽ ἐποτρύνων, οἳ δ᾽ ἀντίοι ἔγχε᾽ ἄειραν
Τρῶες· τῶν δ᾽ ἄμυδις μίχθη μένος, ὦρτο δ᾽ ἀϋτή.
καὶ τότ᾽ ἄρ᾽ Ἕκτορα εἶπε παραστὰς Φοῖβος Ἀπόλλων·
Ἕκτορ μηκέτι πάμπαν Ἀχιλλῆϊ προμάχιζε,
ἀλλὰ κατὰ πληθύν τε καὶ ἐκ φλοίσβοιο δέδεξο,
μή πώς σ᾽ ἠὲ βάλῃ ἠὲ σχεδὸν ἄορι τύψῃ.
Ὣς ἔφαθ᾽, Ἕκτωρ δ᾽ αὖτις ἐδύσετο οὐλαμὸν ἀνδρῶν
ταρβήσας, ὅτ᾽ ἄκουσε θεοῦ ὄπα φωνήσαντος.
ἐν δ᾽ Ἀχιλεὺς Τρώεσσι θόρε φρεσὶν εἱμένος ἀλκὴν
σμερδαλέα ἰάχων, πρῶτον δ᾽ ἕλεν Ἰφιτίωνα
ἐσθλὸν Ὀτρυντεΐδην πολέων ἡγήτορα λαῶν,
ὃν νύμφη τέκε νηῒς Ὀτρυντῆϊ πτολιπόρθῳ
Τμώλῳ ὕπο νιφόεντι Ὕδης ἐν πίονι δήμῳ·
τὸν δ᾽ ἰθὺς μεμαῶτα βάλ᾽ ἔγχεϊ δῖος Ἀχιλλεὺς
μέσσην κὰκ κεφαλήν· ἣ δ᾽ ἄνδιχα πᾶσα κεάσθη,
δούπησεν δὲ πεσών, ὃ δ᾽ ἐπεύξατο δῖος Ἀχιλλεύς·
κεῖσαι Ὀτρυντεΐδη πάντων ἐκπαγλότατ᾽ ἀνδρῶν·
ἐνθάδε τοι θάνατος, γενεὴ δέ τοί ἐστ᾽ ἐπὶ λίμνῃ
Γυγαίῃ, ὅθι τοι τέμενος πατρώϊόν ἐστιν
Ὕλλῳ ἐπ᾽ ἰχθυόεντι καὶ Ἕρμῳ δινήεντι.
Ὣς ἔφατ᾽ εὐχόμενος, τὸν δὲ σκότος ὄσσε κάλυψε.
τὸν μὲν Ἀχαιῶν ἵπποι ἐπισσώτροις δατέοντο
πρώτῃ ἐν ὑσμίνῃ· ὃ δ᾽ ἐπ᾽ αὐτῷ Δημολέοντα
ἐσθλὸν ἀλεξητῆρα μάχης Ἀντήνορος υἱὸν
νύξε κατὰ κρόταφον, κυνέης διὰ χαλκοπαρῄου.
οὐδ᾽ ἄρα χαλκείη κόρυς ἔσχεθεν, ἀλλὰ δι᾽ αὐτῆς
αἰχμὴ ἱεμένη ῥῆξ᾽ ὀστέον, ἐγκέφαλος δὲ
ἔνδον ἅπας πεπάλακτο· δάμασσε δέ μιν μεμαῶτα.
Ἱπποδάμαντα δ᾽ ἔπειτα καθ᾽ ἵππων ἀΐξαντα
πρόσθεν ἕθεν φεύγοντα μετάφρενον οὔτασε δουρί.
αὐτὰρ ὃ θυμὸν ἄϊσθε καὶ ἤρυγεν, ὡς ὅτε ταῦρος
ἤρυγεν ἑλκόμενος Ἑλικώνιον ἀμφὶ ἄνακτα

De-asta mă duc să-l împieptui, măcar de i-ar fi ca văpaia
Brațele, inima-ntocmai de neînfrânt ca și fierul."
Astfel mâna pe Troieni. Ei lăncile sus ridicară,
Se încleștară din nou și iar se încinse pârjolul.
Febos venind pe la Hector așa începu să-l învețe:
„Hector, să nu te mai pui cu-Ahile-naintea oștirii,
Ia-l în primire din mijlocul gloatei și valmei; mi-e teamă
Lancea-i să nu te ajungă ori sabia lui mai de-aproape."
Zise, iar Hector din nou se trase-n duiumul oștirii
Înfiorat auzind povața din gura lui Febos.
Dar năvăli la Troieni cu piept ferecat în putere
Strașnic Ahile răcnind. Întâi el doboară cu arma
Pe-al lui Otrinte fecior, Ifition, stăpânul pe multă
Armie, cel de o zână Naiadă născut și de-Otrinte
Cuceritorul la poalele ninsului Tmolos, în Hida
Cea cu pământ roditor. Ahile dând buzna la dânsul,
Țeasta cu lancea-i păli pe la mijloc și-o sparse în două;
Și răbufnindu-l pe el, îi zise fălindu-se-Ahile:
„Iată că zaci la pământ, Ifition tu cel mai năprasnic
Dintre osteni. Pe aici ți-a fost moartea, departe de locul
Nașterii tale, de-a ta părintească moșie de lângă
Lacul Gigeic, vultoarea pescosului Hilos și Hermos."
Zise fălos, și el moare, pe ochi i se lasă-ntuneric,
Trupu-i zobesc telegarii sub roțile lor la întâiul
Șir al bătăii. Pe urmă mai tabăr-Ahile și-asupra
Lui Demoleon Antenorianul, bun meșter în arme,
Și pe la tâmple-l ajunge prin chivăra cea oțelită,
Și neoprită de-aramă prin chivără bate de-a dreptul
Sulița, osul îi rupe și-ndată-i stropește cu sânge
Creierul tot, de rămase voinicul secat de a sa vlagă.
Pe Hipodamas, când el din chelna cotigii sărise,
Și o zbughise-nainte, îl arde prin spate cu lancea;
Duhul își dă Hipodamas și geme grozav ca un taur
Silnic mânat de feciori ca să fie jertfit pe altarul

κούρων ἑλκόντων· γάνυται δέ τε τοῖς ἐνοσίχθων·
ὣς ἄρα τόν γ᾽ ἐρυγόντα λίπ᾽ ὀστέα θυμὸς ἀγήνωρ·
αὐτὰρ ὃ βῆ σὺν δουρὶ μετ᾽ ἀντίθεον Πολύδωρον
Πριαμίδην. τὸν δ᾽ οὔ τι πατὴρ εἴασκε μάχεσθαι,
οὕνεκά οἱ μετὰ παισὶ νεώτατος ἔσκε γόνοιο,
καί οἱ φίλτατος ἔσκε, πόδεσσι δὲ πάντας ἐνίκα
δὴ τότε νηπιέῃσι ποδῶν ἀρετὴν ἀναφαίνων
θῦνε διὰ προμάχων, εἷος φίλον ὤλεσε θυμόν.
τὸν βάλε μέσσον ἄκοντι ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεὺς
νῶτα παραΐσσοντος, ὅθι ζωστῆρος ὀχῆες
χρύσειοι σύνεχον καὶ διπλόος ἤντετο θώρηξ·
ἀντικρὺ δὲ διέσχε παρ᾽ ὀμφαλὸν ἔγχεος αἰχμή,
γνὺξ δ᾽ ἔριπ᾽ οἰμώξας, νεφέλη δέ μιν ἀμφεκάλυψε
κυανέη, προτὶ οἷ δ᾽ ἔλαβ᾽ ἔντερα χερσὶ λιασθείς.
Ἕκτωρ δ᾽ ὡς ἐνόησε κασίγνητον Πολύδωρον
ἔντερα χερσὶν ἔχοντα λιαζόμενον ποτὶ γαίῃ
κάρ ῥά οἱ ὀφθαλμῶν κέχυτ᾽ ἀχλύς· οὐδ᾽ ἄρ᾽ ἔτ᾽ ἔτλη
δηρὸν ἑκὰς στρωφᾶσθ᾽, ἀλλ᾽ ἀντίος ἦλθ᾽ Ἀχιλῆϊ
ὀξὺ δόρυ κραδάων φλογὶ εἴκελος· αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς
ὡς εἶδ᾽, ὣς ἀνεπᾶλτο, καὶ εὐχόμενος ἔπος ηὔδα·
ἐγγὺς ἀνὴρ ὃς ἐμόν γε μάλιστ᾽ ἐσεμάσσατο θυμόν,
ὅς μοι ἑταῖρον ἔπεφνε τετιμένον· οὐδ᾽ ἂν ἔτι δὴν
ἀλλήλους πτώσσοιμεν ἀνὰ πτολέμοιο γεφύρας.
Ἦ, καὶ ὑπόδρα ἰδὼν προσεφώνεεν Ἕκτορα δῖον·
ἆσσον ἴθ᾽ ὥς κεν θᾶσσον ὀλέθρου πείραθ᾽ ἵκηαι.
Τὸν δ᾽ οὐ ταρβήσας προσέφη κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Πηλεΐδη μὴ δὴ ἐπέεσσί με νηπύτιον ὣς
ἔλπεο δειδίξεσθαι, ἐπεὶ σάφα οἶδα καὶ αὐτὸς
ἠμὲν κερτομίας ἠδ᾽ αἴσυλα μυθήσασθαι.
οἶδα δ᾽ ὅτι σὺ μὲν ἐσθλός, ἐγὼ δὲ σέθεν πολὺ χείρων.
ἀλλ᾽ ἤτοι μὲν ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κεῖται,
αἴ κέ σε χειρότερός περ ἐὼν ἀπὸ θυμὸν ἕλωμαι
δουρὶ βαλών, ἐπεὶ ἦ καὶ ἐμὸν βέλος ὀξὺ πάροιθεν.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμπεπαλὼν προΐει δόρυ, καὶ τό γ᾽ Ἀθήνη

Domnului cel din Heliche, și-i vesel de asta Poseidon.
Geme tot astfel și el când viața-i se stoarce din oase.
Merge pe urmă cu suliț-Ahile spre fiul lui Priam
Cel ca un zeu, Polidoros, pe care-l oprea de la luptă
Tatăl său Priam, căci prea mult pe el îl iubea, ca mai tânăr
Dintre copii și fiindcă din fugă-ntrecea pe oricine.
Vrând să arate ce-i pot picioarele-atunci, din prostie,
Se năpusti el în frunte și moartea-și găsi, că pe-acolo
Iutele-Ahile, când el o rupse de fugă, cu lancea
L-a nimerit pe la spate, pe unde-n cheutoare de aur
Brâul se-ncheie și platoșa e-mpăturită în două;
Boldul în spate-i pătrunde și lângă buric îi răsare.
Geme și cade-n genunchi, de beznă cuprins e flăcăul
După ce-apucă și ține spre el măruntaiele sale.
Hector îndată ce vede pe fratele său Polidoros
Cu măruntaiele-n pumni, aplecat spre pământ de durere,
Ceață-i se lasă pe ochi și-și iese din minte, nu-l rabdă
Inima mult să mai deie târcoale departe. De-aceea,
Lancea rotind, la Ahile sări repezit ca văpaia.
Cum îns-Ahile-l văzu, tresări și în sinea lui zise:
„Iată-l, aci e dușmanul meu ce mă zdrobi sufletește,
El îmi ucise prietenul scump. Să nu mai stăm dară
Unul departe de altul ferindu-ne aci-ntre rânduri."
Crunt pe sub gene privind, așa-l amenință pe Hector:
„Vin mai încoa, dacă vrei ca năpasta pe loc să te-ajungă."
Clatină Hector din coif și nesperiat îi răspunde:
„Nu socoti, Peleiene, că ai să mă sperii cu gura
Ca pe-un copil, că și eu mă pricep îndestul de la mine
Să iscodesc și să-ndrug la ocări și la necuviințe.
Știu că ești mare viteaz și eu mai puțin decât tine.
Soarta ni-i totuși în mâinile zeilor; ei hotărî-vor
Dacă, mai slab chiar fiind, eu nu voi putea să te prăbuș
Lancea la tine zvârlind, că și sulița mea-i ascuțită."
Zice și arma rotind o zboară, dar Palas Atena

πνοιῇ Ἀχιλλῆος πάλιν ἔτραπε κυδαλίμοιο
ἦκα μάλα ψύξασα· τὸ δ᾽ ἂψ ἵκεθ᾽ Ἕκτορα δῖον,
αὐτοῦ δὲ προπάροιθε ποδῶν πέσεν. αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς
ἐμμεμαὼς ἐπόρουσε κατακτάμεναι μενεαίνων,
σμερδαλέα ἰάχων· τὸν δ᾽ ἐξήρπαξεν Ἀπόλλων
ῥεῖα μάλ᾽ ὥς τε θεός, ἐκάλυψε δ᾽ ἄρ᾽ ἠέρι πολλῇ.
τρὶς μὲν ἔπειτ᾽ ἐπόρουσε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεὺς
ἔγχεϊ χαλκείῳ, τρὶς δ᾽ ἠέρα τύψε βαθεῖαν.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ τὸ τέταρτον ἐπέσσυτο δαίμονι ἶσος,
δεινὰ δ᾽ ὁμοκλήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
ἐξ αὖ νῦν ἔφυγες θάνατον κύον· ἦ τέ τοι ἄγχι
ἦλθε κακόν· νῦν αὖτέ σ᾽ ἐρύσατο Φοῖβος Ἀπόλλων,
ᾧ μέλλεις εὔχεσθαι ἰὼν ἐς δοῦπον ἀκόντων.
ἦ θήν σ᾽ ἐξανύω γε καὶ ὕστερον ἀντιβολήσας,
εἴ πού τις καὶ ἔμοιγε θεῶν ἐπιτάρροθός ἐστι.
νῦν αὖ τοὺς ἄλλους ἐπιείσομαι, ὅν κε κιχείω.
  Ὣς εἰπὼν Δρύοπ᾽ οὖτα κατ᾽ αὐχένα μέσσον ἄκοντι·
ἤριπε δὲ προπάροιθε ποδῶν· ὃ δὲ τὸν μὲν ἔασε,
Δημοῦχον δὲ Φιλητορίδην ἠΰν τε μέγαν τε
κὰγ γόνυ δουρὶ βαλὼν ἠρύκακε. τὸν μὲν ἔπειτα
οὐτάζων ξίφεϊ μεγάλῳ ἐξαίνυτο θυμόν·
αὐτὰρ ὃ Λαόγονον καὶ Δάρδανον υἷε Βίαντος
ἄμφω ἐφορμηθεὶς ἐξ ἵππων ὦσε χαμᾶζε,
τὸν μὲν δουρὶ βαλών, τὸν δὲ σχεδὸν ἄορι τύψας.
Τρῶα δ᾽ Ἀλαστορίδην, ὃ μὲν ἀντίος ἤλυθε γούνων,
εἴ πώς εὑ πεφίδοιτο λαβὼν καὶ ζωὸν ἀφείη
μηδὲ κατακτείνειεν ὁμηλικίην ἐλεήσας,
νήπιος, οὐδὲ τὸ ᾔδη ὃ οὐ πείσεσθαι ἔμελλεν·
οὐ γάρ τι γλυκύθυμος ἀνὴρ ἦν οὐδ᾽ ἀγανόφρων,
ἀλλὰ μάλ᾽ ἐμμεμαώς· ὃ μὲν ἥπτετο χείρεσι γούνων
ἱέμενος λίσσεσθ᾽, ὃ δὲ φασγάνῳ οὖτα καθ᾽ ἧπαρ·
ἐκ δέ οἱ ἧπαρ ὄλισθεν, ἀτὰρ μέλαν αἷμα κατ᾽ αὐτοῦ
κόλπον ἐνέπλησεν· τὸν δὲ σκότος ὄσσε κάλυψε
θυμοῦ δευόμενον· ὃ δὲ Μούλιον οὖτα παραστὰς

Numai cu-o singură lină suflare din zbor a întors-o
Dând-o spre-Ahile ’napoi; ea ajunse la fiul lui Priam
Și-alunecă la picioarele lui. Aprins după asta
S-a năpustit să-l omoare pe el Peleianul, dând chiot
Îngrozitor, ci Apolon răpi pe feciorul lui Priam,
Lesne de tot ca un zeu și-n negură deasă-l ascunse.
Dar năvăli după el de trei ori șoimanul Ahile,
Lancea de-aramă zvârlind, de trei ori el ceața străpunse.
Când mai pe urmă de-a patra sări ca un zeu de puternic,
Dete un strigăt avan și astfel lui Hector îi zise:
  „Iar de la moarte scăpatu-mi-ai, câne. Și-acolo, pe-aproape
Prăpăstuirea ți-a fost. Păzit ai fost iar de Apolon,
Căruia poți să te rogi la plecarea ta-n lupta cu suliți.
Las’că noi iar ne vedem și atunci isprăvi-voi cu tine,
Dacă mi-ajută și mie vreun zeu. Dar acuma-mpotriva
Altora o să pornesc și spulber pe cine brodi-voi.”
  Zise, și-n ceafă la mijloc pe unul, Driop, îl împunge;
El la picioare-naintea lui cade, ci-l lasă pe dânsul
Și pe Demuhos Filetorianul, om vrednic și mare,
Bine-l ochește-n genunchi și-l țintuie acolo; pe urmă
C-o lovitură de sabie-Ahile suflarea i-o curmă.
  Pe Laogonos apoi, pe Dardan, a lui Bias vlăstare,
El năpădind îi prăvale din car pe-amândoi, cu o lance
Pe unul din ei nimerind, pe celalt cu un paloș de-aproape.
Troos Alastorianul, ieșindu-i-nainte, deodată
Cade-n genunchi și se roagă să-l cruțe și viu să-i dea drumul,
Milă să aibă de el ca fiind de o vârstă cu dânsul.
Nu-și da el seama smintitul că nu-l va muia pe Ahile,
N-a fost el doară blajin, cu firea miloasă și blândă,
Ci pătimaș și zăcaș. De-aceea când Troos precade
Ca să se roage de el, în pieptu-i afundă cuțitul
Pân’ la ficat, de-i răsare ficatul și sânul i-l umple
Sângele negru țâșnind. Se-ntunecă ochii lui Troos,
Viața-i răpusă fiind. Și de Muliu s-apropie Ahile,

δουρὶ κατ᾽ οὖς· εἶθαρ δὲ δι᾽ οὔατος ἦλθ᾽ ἑτέροιο
αἰχμὴ χαλκείη· ὃ δ᾽ Ἀγήνορος υἱὸν Ἔχεκλον
μέσσην κὰκ κεφαλὴν ξίφει ἤλασε κωπήεντι,
πᾶν δ᾽ ὑπεθερμάνθη ξίφος αἵματι· τὸν δὲ κατ᾽ ὄσσε
ἔλλαβε πορφύρεος θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή.
Δευκαλίωνα δ᾽ ἔπειθ᾽, ἵνα τε ξυνέχουσι τένοντες
ἀγκῶνος, τῇ τόν γε φίλης διὰ χειρὸς ἔπειρεν
αἰχμῇ χαλκείῃ· ὃ δέ μιν μένε χεῖρα βαρυνθεὶς
πρόσθ᾽ ὁρόων θάνατον· ὃ δὲ φασγάνῳ αὐχένα θείνας
τῆλ᾽ αὐτῇ πήληκι κάρη βάλε· μυελὸς αὖτε
σφονδυλίων ἔκπαλθ᾽, ὃ δ᾽ ἐπὶ χθονὶ κεῖτο τανυσθείς.
αὐτὰρ ὃ βῆ ῥ᾽ ἰέναι μετ᾽ ἀμύμονα Πείρεω υἱὸν
Ῥίγμον, ὃς ἐκ Θρῄκης ἐριβώλακος εἰληλούθει·
τὸν βάλε μέσσον ἄκοντι, πάγη δ᾽ ἐν νηδύϊ χαλκός,
ἤριπε δ᾽ ἐξ ὀχέων· ὃ δ᾽ Ἀρηΐθοον θεράποντα
ἂψ ἵππους στρέψαντα μετάφρενον ὀξέϊ δουρὶ
νύξ᾽, ἀπὸ δ᾽ ἅρματος ὦσε· κυκήθησαν δέ οἱ ἵπποι.
Ὡς δ᾽ ἀναμαιμάει βαθέ᾽ ἄγκεα θεσπιδαὲς πῦρ
οὔρεος ἀζαλέοιο, βαθεῖα δὲ καίεται ὕλη,
πάντῃ τε κλονέων ἄνεμος φλόγα εἰλυφάζει,
ὣς ὅ γε πάντῃ θῦνε σὺν ἔγχεϊ δαίμονι ἶσος
κτεινομένους ἐφέπων· ῥέε δ᾽ αἵματι γαῖα μέλαινα.
ὡς δ᾽ ὅτε τις ζεύξῃ βόας ἄρσενας εὐρυμετώπους
τριβέμεναι κρῖ λευκὸν ἐϋκτιμένῃ ἐν ἀλωῇ,
ῥίμφά τε λέπτ᾽ ἐγένοντο βοῶν ὑπὸ πόσσ᾽ ἐριμύκων,
ὣς ὑπ᾽ Ἀχιλλῆος μεγαθύμου μώνυχες ἵπποι
στεῖβον ὁμοῦ νέκυάς τε καὶ ἀσπίδας· αἵματι δ᾽ ἄξων
νέρθεν ἅπας πεπάλακτο καὶ ἄντυγες αἳ περὶ δίφρον,
ἃς ἄρ᾽ ἀφ᾽ ἱππείων ὁπλέων ῥαθάμιγγες ἔβαλλον
αἵ τ᾽ ἀπ᾽ ἐπισσώτρων· ὃ δὲ ἵετο κῦδος ἀρέσθαι
Πηλεΐδης, λύθρῳ δὲ παλάσσετο χεῖρας ἀάπτους.

Lancea sloboade la el și pe el îl chitește-n ureche
Și i-o străpunge de tot. Cu sabia trage-n Eheclos
Cel din Agenor născut și țeasta-i despică în două,
Sabia înfierbântată-i întreagă de sânge, iar moartea
Cea-ntunecată și soarta cea crudă-i învăluie ochii.
Lui Deucalion afund îi dă lovitură,-i înfige
La-ncheietur-ascuțișul în braț unde-i cotul, prin vine,
Iar Deucalion rămâne-nlemnit și cu mân-amorțită
Moartea-i în față privind. Ahile cu spada-l înjunghie,
Capu-i retează și-ncolo-l răpede-ncoifat, iar voinicul
Cade lungit la pământ cu măduva scursă-n spinare.
Repede-Ahile purcede spre fiul fălos al lui Pires,
Rigmos, bărbatul venit din a Traciei rodnică țară,
Și-l nimerește la mijloc, arama-n plămâni îi pătrunde
Și-l răbufnește din car. Dă zor Areitou vizitiul
Caii să-ntoarcă-napoi, ci în spate-l însuliț-Ahile
Și se prăvale și el, de se-nvalmeșă roibii de spaimă.
Cum e când focul pustiu ia razna pe văile afunde,
Prin uscătura din plai, și încinge desișul pădurii,
Para suflată de vânt se învolbur-arzând pretutindeni;
Astfel Ahile cu lancea trăsnind pretutindeni dă moarte,
Parcă-i un zeu în vârtute, și sângele scaldă pământul.
Cum dacă boii fruntoși oarecine-și-njugă și-ncepe
Treierul orzului alb în aria bine-ntocmită,
Spicele-ndată se farmă călcate fiind de jugarii
Cei mugitori, tot astfel și caii ce poartă pe-Ahile
Calcă deodată și scuturi și morți și udată-i de sânge
Osia toată sub car și chelna deasupra-i stropită
Ba de copitele cailor, ba de obezi de la roate.
Iar Peleianul s-avântă setos de mărire, și-n mersu-i
Sângele-mproașcă în pulbere mânile-i nebiruite.

ΙΛΙΑΔΟΣ Φ

Ἀλλ᾽ ὅτε δὴ πόρον ἷξον ἐϋρρεῖος ποταμοῖο
Ξάνθου δινήεντος, ὃν ἀθάνατος τέκετο Ζεύς,
ἔνθα διατμήξας τοὺς μὲν πεδίον δὲ δίωκε
πρὸς πόλιν, ᾗ περ Ἀχαιοὶ ἀτυζόμενοι φοβέοντο
ἤματι τῷ προτέρῳ, ὅτε μαίνετο φαίδιμος Ἕκτωρ·
τῇ ῥ᾽ οἵ γε προχέοντο πεφυζότες, ἠέρα δ᾽ Ἥρη
πίτνα πρόσθε βαθεῖαν ἐρυκέμεν· ἡμίσεες δὲ
ἐς ποταμὸν εἰλεῦντο βαθύρροον ἀργυροδίνην,
ἐν δ᾽ ἔπεσον μεγάλῳ πατάγῳ, βράχε δ᾽ αἰπὰ ῥέεθρα,
ὄχθαι δ᾽ ἀμφὶ περὶ μεγάλ᾽ ἴαχον· οἳ δ᾽ ἀλαλητῷ
ἔννεον ἔνθα καὶ ἔνθα ἑλισσόμενοι περὶ δίνας.
ὡς δ᾽ ὅθ᾽ ὑπὸ ῥιπῆς πυρὸς ἀκρίδες ἠερέθονται
φευγέμεναι ποταμὸν δέ· τὸ δὲ φλέγει ἀκάματον πῦρ
ὄρμενον ἐξαίφνης, ταὶ δὲ πτώσσουσι καθ᾽ ὕδωρ·
ὣς ὑπ᾽ Ἀχιλλῆος Ξάνθου βαθυδινήεντος
πλῆτο ῥόος κελάδων ἐπιμὶξ ἵππων τε καὶ ἀνδρῶν.
    Αὐτὰρ ὃ διογενὴς δόρυ μὲν λίπεν αὐτοῦ ἐπ᾽ ὄχθῃ
κεκλιμένον μυρίκῃσιν, ὃ δ᾽ ἔσθορε δαίμονι ἶσος
φάσγανον οἶον ἔχων, κακὰ δὲ φρεσὶ μήδετο ἔργα,
τύπτε δ᾽ ἐπιστροφάδην· τῶν δὲ στόνος ὄρνυτ᾽ ἀεικὴς
ἄορι θεινομένων, ἐρυθαίνετο δ᾽ αἵματι ὕδωρ.
ὡς δ᾽ ὑπὸ δελφῖνος μεγακήτεος ἰχθύες ἄλλοι
φεύγοντες πιμπλᾶσι μυχοὺς λιμένος εὐόρμου
δειδιότες· μάλα γάρ τε κατεσθίει ὅν κε λάβῃσιν·
ὣς Τρῶες ποταμοῖο κατὰ δεινοῖο ῥέεθρα
πτῶσσον ὑπὸ κρημνούς. ὃ δ᾽ ἐπεὶ κάμε χεῖρας ἐναίρων,
ζωοὺς ἐκ ποταμοῖο δυώδεκα λέξατο κούρους
ποινὴν Πατρόκλοιο Μενοιτιάδαο θανόντος·
τοὺς ἐξῆγε θύραζε τεθηπότας ἠΰτε νεβρούς,
δῆσε δ᾽ ὀπίσσω χεῖρας ἐϋτμήτοισιν ἱμᾶσι,

Cântul XXI

Cum au sosit pe la vadul frumos curgătorului Xantos,
Râu cu vultori, care-și trage ființa din cer, de la Zeus,
El pe Troieni îi dezbină și parte pe câmp îi alungă,
Drumul luând spre cetate, pe unde c-o zi înainte
Plini de cutremur Danaii fugeau de mânia lui Hector,
Ei cu duiumul spre-acolo iau fuga, dar Hera din față
Negură deasă lățind îi împiedică; iar jumătate
Se-ngrămădesc pe la râu și-n cursoare argintie se-afundă,
Cad pleoscăind zgomotos, al undelor clocot răsună,
Vuietă malul cu vuiet prelung și Troienii cu țipăt
Unde și unde înoată și-n apă se zbat la vârtejuri.
Cum speriate de foc pe câmpie lăcustele zboară,
Cată la râu adăpost, când focul iscat de năprasnă
Vulvuie nepotolit, și cad și se pitulă-n apă,
Astfel goniți de Ahile, de-a valma oștenii și caii
Cad și ticsesc clocotitoarele sorburi afunde din Xantos.
    Sulița-și lasă viteazul acolo pe mal, rězimată
De un tufos tamarisc, și numai c-o sabie-n mână,
El ca un zeu se aruncă și macină gânduri avane,
Taie la dreapta, la stânga și gem și se vaietă groaznic
Toți cei de sabie-atinși, iar apa-nroșită-i de sânge.
Tocmai ca peștii când fug urmăriți de delfinul cel mare
Și-umplu limanul tihnit și la maluri se-ndeasă-n cotloane
Care cum pot, că se tem că-i înghite apucându-i delfinul;
Astfel Troienii atunci iau fuga prin valul năvalnic
Și pe sub râpe s-ascund. Ahile, obosindu-și în urmă
Brațul de-atâta măcel, și-alege vr'o doispre'ce tineri
Vii de la râu să răzbune cu ei pe ucisul Patroclu.
Dânsul îi scoate din apă-ngroziți ca și puii de ciute,
Mânile-n spate le leagă cu bine-croite curele,

τοὺς αὐτοὶ φορέεσκον ἐπὶ στρεπτοῖσι χιτῶσι,
δῶκε δ᾽ ἑταίροισιν κατάγειν κοίλας ἐπὶ νῆας.
αὐτὰρ ὃ ἂψ ἐπόρουσε δαϊζέμεναι μενεαίνων.
  Ἔνθ᾽ υἷι Πριάμοιο συνήντετο Δαρδανίδαο
ἐκ ποταμοῦ φεύγοντι Λυκάονι, τόν ῥά ποτ᾽ αὐτὸς
ἦγε λαβὼν ἐκ πατρὸς ἀλωῆς οὐκ ἐθέλοντα
ἐννύχιος προμολών· ὃ δ᾽ ἐρινεὸν ὀξέϊ χαλκῷ
τάμνε νέους ὅρπηκας, ἵν᾽ ἅρματος ἄντυγες εἶεν·
τῷ δ᾽ ἄρ᾽ ἀνώϊστον κακὸν ἤλυθε δῖος Ἀχιλλεύς.
καὶ τότε μέν μιν Λῆμνον ἐϋκτιμένην ἐπέρασσε
νηυσὶν ἄγων, ἀτὰρ υἱὸς Ἰήσονος ὦνον ἔδωκε·
κεῖθεν δὲ ξεῖνός μιν ἐλύσατο πολλὰ δ᾽ ἔδωκεν
Ἴμβριος Ἠετίων, πέμψεν δ᾽ ἐς δῖαν Ἀρίσβην·
ἔνθεν ὑπεκπροφυγὼν πατρώϊον ἵκετο δῶμα.
ἕνδεκα δ᾽ ἤματα θυμὸν ἐτέρπετο οἷσι φίλοισιν
ἐλθὼν ἐκ Λήμνοιο· δυωδεκάτῃ δέ μιν αὖτις
χερσὶν Ἀχιλλῆος θεὸς ἔμβαλεν, ὅς μιν ἔμελλε
πέμψειν εἰς Ἀΐδαο καὶ οὐκ ἐθέλοντα νέεσθαι.
τὸν δ᾽ ὡς οὖν ἐνόησε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεὺς
γυμνὸν ἄτερ κόρυθός τε καὶ ἀσπίδος, οὐδ᾽ ἔχεν ἔγχος,
ἀλλὰ τὰ μέν ῥ᾽ ἀπὸ πάντα χαμαὶ βάλε· τεῖρε γὰρ ἱδρὼς
φεύγοντ᾽ ἐκ ποταμοῦ, κάματος δ᾽ ὑπὸ γούνατ᾽ ἐδάμνα·
ὀχθήσας δ᾽ ἄρα εἶπε πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν·
ὢ πόποι ἦ μέγα θαῦμα τόδ᾽ ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶμαι·
ἦ μάλα δὴ Τρῶες μεγαλήτορες οὕς περ ἔπεφνον
αὖτις ἀναστήσονται ὑπὸ ζόφου ἠερόεντος,
οἷον δὴ καὶ ὅδ᾽ ἦλθε φυγὼν ὕπο νηλεὲς ἦμαρ
Λῆμνον ἐς ἠγαθέην πεπερημένος· οὐδέ μιν ἔσχε
πόντος ἁλὸς πολιῆς, ὃ πολέας ἀέκοντας ἐρύκει.
ἀλλ᾽ ἄγε δὴ καὶ δουρὸς ἀκωκῆς ἡμετέροιο
γεύσεται, ὄφρα ἴδωμαι ἐνὶ φρεσὶν ἠδὲ δαείω
ἢ ἄρ᾽ ὁμῶς καὶ κεῖθεν ἐλεύσεται, ἦ μιν ἐρύξει
γῆ φυσίζοος, ἥ τε κατὰ κρατερόν περ ἐρύκει.
  Ὣς ὅρμαινε μένων· ὃ δέ οἱ σχεδὸν ἦλθε τεθηπὼς

Care le-avea fiecare pe hainele lor suflecate,
Și la tovarăși îi dă să-i aducă legați la corăbii
Și se răpede-napoi căpiat să tot sfarme, să zvânte.
Vede-nainte-i atunci pe fiul lui Priam, Licaon,
Care-o tulise din râu. Pe dânsul Ahile odată
Noaptea, când el de la Troia veni la livadă, robindu-l,
Silnic îl duse cu sine; ieșise să taie cu barda
Tinere crengi de sălbatic smochin ca să-ncercuie carul.
Neașteptat ca o pacoste-Ahile veni peste dânsul
Și-ntr-o corabie apoi de vânzare-l trimise la Lemnos,
Marea cetate, iar cumpărător a fost fiul lui Iason;
Dar cu o sumă de daruri îl răscumpără Aetion,
Unul din Imbros, prieten al tatălui său, și de-acolo
El îl porni la Arisba; de-aici furișându-se-ajunse
Dânsul acasă,-ntre ai lui petrecu încă unspre'ce zile
După sosirea-i din Lemnos, și-n ziua de-a douăsprezecea,
Soarta-l împinse în mână să-ncapă din nou lui Ahile,
Carele avea să-l trimită năprasnic pe lumea cealaltă.
  Cum nearmat îl văzu înainte șoimanul Ahile –
N-avea nici lance, nici cușmă, nici pavăză; el lepădase
Orișice armă fiindcă era chinuit de sudoare
Și de-oboseală sleit, când prinse să fugă din ape –
Zise, de ciudă cuprins, în sinea-i bărbată viteazul:
  „Valei, că mare minune-mi văd ochii și nu-mi vine a crede,
Oare-i Licaon? Atunci Troienii, răpușii de mine,
Au să se scoale din bezna pământului și au să vie
Cum a venit cu viața cruțată și-acesta, când fuse
Tocmai la Lemnos vândut. Nici largul albastrelor ape
Nu i-a pus piedică lui, când multora piedică pune.
Hai să mi-l iau în primire, să guste și el din amarul
Suliței mele, și-atunci să vedem de ar putea să mai vie
De pe tărâmul celalt, sau are să-l ție pământul
Cel roditor, care țintuie chiar și pe cel mai puternic."
  Asta gândi și stătu. Buimac îns-aleargă Licaon

γούνων ἅψασθαι μεμαώς, περὶ δ᾽ ἤθελε θυμῷ
ἐκφυγέειν θάνατόν τε κακὸν καὶ κῆρα μέλαιναν.
ἤτοι ὃ μὲν δόρυ μακρὸν ἀνέσχετο δῖος Ἀχιλλεὺς
οὐτάμεναι μεμαώς, ὃ δ᾽ ὑπέδραμε καὶ λάβε γούνων
κύψας· ἐγχείη δ᾽ ἄρ᾽ ὑπὲρ νώτου ἐνὶ γαίῃ
ἔστη ἱεμένη χροὸς ἄμεναι ἀνδρομέοιο.
αὐτὰρ ὃ τῇ ἑτέρῃ μὲν ἑλὼν ἐλλίσσετο γούνων,
τῇ δ᾽ ἑτέρῃ ἔχεν ἔγχος ἀκαχμένον οὐδὲ μεθίει·
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
γουνοῦμαί σ᾽ Ἀχιλεῦ· σὺ δέ μ᾽ αἴδεο καί μ᾽ ἐλέησον·
ἀντί τοί εἰμ᾽ ἱκέταο διοτρεφὲς αἰδοίοιο·
πὰρ γὰρ σοὶ πρώτῳ πασάμην Δημήτερος ἀκτὴν
ἤματι τῷ ὅτε μ᾽ εἷλες ἐϋκτιμένῃ ἐν ἀλωῇ,
καί μ᾽ ἐπέρασσας ἄνευθεν ἄγων πατρός τε φίλων τε
Λῆμνον ἐς ἠγαθέην, ἑκατόμβοιον δέ τοι ἦλφον.
νῦν δὲ λύμην τρὶς τόσσα πορών· ἠὼς δέ μοί ἐστιν
ἥδε δυωδεκάτη, ὅτ᾽ ἐς Ἴλιον εἰλήλουθα
πολλὰ παθών· νῦν αὖ με τεῇς ἐν χερσὶν ἔθηκε
μοῖρ᾽ ὀλοή· μέλλω που ἀπεχθέσθαι Διὶ πατρί,
ὅς με σοὶ αὖτις δῶκε· μινυνθάδιον δέ με μήτηρ
γείνατο Λαοθόη θυγάτηρ Ἄλταο γέροντος
Ἄλτεω, ὃς Λελέγεσσι φιλοπτολέμοισιν ἀνάσσει
Πήδασον αἰπήεσσαν ἔχων ἐπὶ Σατνιόεντι.
τοῦ δ᾽ ἔχε θυγατέρα Πρίαμος, πολλὰς δὲ καὶ ἄλλας·
τῆς δὲ δύω γενόμεσθα, σὺ δ᾽ ἄμφω δειροτομήσεις,
ἤτοι τὸν πρώτοισι μετὰ πρυλέεσσι δάμασσας
ἀντίθεον Πολύδωρον, ἐπεὶ βάλες ὀξέϊ δουρί·
νῦν δὲ δὴ ἐνθάδ᾽ ἐμοὶ κακὸν ἔσσεται· οὐ γὰρ ὀΐω
σὰς χεῖρας φεύξεσθαι, ἐπεί ῥ᾽ ἐπέλασσέ γε δαίμων.
ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ᾽ ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι·
μή με κτεῖν᾽, ἐπεὶ οὐχ ὁμογάστριος Ἕκτορός εἰμι,
ὅς τοι ἑταῖρον ἔπεφνεν ἐνηέα τε κρατερόν τε.
Ὣς ἄρα μιν Πριάμοιο προσηύδα φαίδιμος υἱὸς
λισσόμενος ἐπέεσσιν, ἀμείλικτον δ᾽ ὄπ᾽ ἄκουσε·

Iute să-i cadă-n genunchi și să-l roage, căci prea ar vrea dânsul
Teafăr să scape de moartea cea crudă și neagra ursită.
Suliț-asupra-i atunci ridică șoimanul Ahile
Gat-al izbi, însă el s-apleacă sub ea, se strecoară
Și s-aruncă-n genunchi, iar lancea-nsetată de trupul
Cel omenesc după spate-i trecu și pe țărnă se-nfipse.
Roagă-se atuncea c-o mână luând de genunchi pe Ahile,
Lancea cu alta ținând din toată puterea Licaon,
Vorbe ce zboară rostind, se milcuie așa lui Ahile:
„Rogu-te, Ahile,-n genunchi, aibi milă și zilele cruță-mi,
Doar se cuvine, că iată-mă cad rugător, o, mărite,
Adu-ți aminte că eu cel întâi am fost oaspe la tine,
Pâne-am mâncat de la tine, când tu m-ai robit la livadă
Și m-ai trimis spre-a mă vinde Patroclu departe de tata
Și de ai mei, pe un preț de o sută de tauri, în Lemnos.
Dacă-mi dai drumul, avea-vei de trei ori atâta. Nu-s multe
Zile de cându-s la Troia; astăzi e-a douăsprezecea.
Doamne, și ce-am pătimit! În mânile tale m-aduse
Soarta cea tristă din nou. Oropsit voi fi dară de Zeus,
Dacă din nou m-or da ție. Ah, scurt îmi e veacul ce mama
Mi-a dăruit, Laotoe, copila bătrânului Altes,
Care domnește asupra Lelegilor, oameni războinici,
Și locuiește-n Pedasos, înalta cetate zidită
Pe Satniois. Pe fiica-i ținea, între altele multe,
Priam, și doi fii născu ea sărmana, ca tu să ne-njunghii
Pe amândoi. Ai ucis cu sulița pe Polidoros
Cel arătos ca un zeu, între cei mai de frunte pedeștri,
Vine și rândul meu azi, că din mânile tale nu cred
Viu să mai scap, dacă zeul aproape de tine m-aduse.
Dar îți mai spun încă una și judec-apoi și tu singur:
Nu-mi lua viața, că nu sunt eu frate de-o mamă cu Hector,
Care ucise pe bunul tău soț, pe voinicul Patroclu."
Asta vorbi a lui Priam odrasl,-arătosul Licaon,
Milogitor către el, dar glas fără milă-i răspunse:

νήπιε μή μοι ἄποινα πιφαύσκεο μηδ᾽ ἀγόρευε·
πρὶν μὲν γὰρ Πάτροκλον ἐπισπεῖν αἴσιμον ἦμαρ
τόφρά τί μοι πεφιδέσθαι ἐνὶ φρεσὶ φίλτερον ἦεν
Τρώων, καὶ πολλοὺς ζωοὺς ἕλον ἠδ᾽ ἐπέρασσα·
νῦν δ᾽ οὐκ ἔσθ᾽ ὅς τις θάνατον φύγῃ ὅν κε θεός γε
Ἰλίου προπάροιθεν ἐμῇς ἐν χερσὶ βάλῃσι
καὶ πάντων Τρώων, περὶ δ᾽ αὖ Πριάμοιό γε παίδων.
ἀλλὰ φίλος θάνε καὶ σύ· τί ἦ ὀλοφύρεαι οὕτως;
κάτθανε καὶ Πάτροκλος, ὅ περ σέο πολλὸν ἀμείνων.
οὐχ ὁράᾳς οἷος καὶ ἐγὼ καλός τε μέγας τε;
πατρὸς δ᾽ εἴμ᾽ ἀγαθοῖο, θεὰ δέ με γείνατο μήτηρ·
ἀλλ᾽ ἔπι τοι καὶ ἐμοὶ θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή·
ἔσσεται ἢ ἠὼς ἢ δείλη ἢ μέσον ἦμαρ
ὁππότε τις καὶ ἐμεῖο Ἄρῃ ἐκ θυμὸν ἕληται
ἢ ὅ γε δουρὶ βαλὼν ἢ ἀπὸ νευρῆφιν ὀϊστῷ.
Ὣς φάτο, τοῦ δ᾽ αὐτοῦ λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ·
ἔγχος μέν ῥ᾽ ἀφέηκεν, ὃ δ᾽ ἕζετο χεῖρε πετάσσας
ἀμφοτέρας· Ἀχιλεὺς δὲ ἐρυσσάμενος ξίφος ὀξὺ
τύψε κατὰ κληῖδα παρ᾽ αὐχένα, πᾶν δέ οἱ εἴσω
δῦ ξίφος ἄμφηκες· ὃ δ᾽ ἄρα πρηνὴς ἐπὶ γαίῃ
κεῖτο ταθείς, ἐκ δ᾽ αἷμα μέλαν ῥέε, δεῦε δὲ γαῖαν.
τὸν δ᾽ Ἀχιλεὺς ποταμὸν δὲ λαβὼν ποδὸς ἧκε φέρεσθαι,
καί οἱ ἐπευχόμενος ἔπεα πτερόεντ᾽ ἀγόρευεν·
ἐνταυθοῖ νῦν κεῖσο μετ᾽ ἰχθύσιν, οἵ σ᾽ ὠτειλὴν
αἷμ᾽ ἀπολιχμήσονται ἀκηδέες· οὐδέ σε μήτηρ
ἐνθεμένη λεχέεσσι γοήσεται, ἀλλὰ Σκάμανδρος
οἴσει δινήεις εἴσω ἁλὸς εὐρέα κόλπον·
θρῴσκων τις κατὰ κῦμα μέλαιναν φρῖχ᾽ ὑπαΐξει
ἰχθύς, ὅς κε φάγῃσι Λυκάονος ἀργέτα δημόν.
φθείρεσθ᾽ εἰς ὅ κεν ἄστυ κιχείομεν Ἰλίου ἱρῆς
ὑμεῖς μὲν φεύγοντες, ἐγὼ δ᾽ ὄπιθεν κεραΐζων.
οὐδ᾽ ὑμῖν ποταμός περ ἐΰρροος ἀργυροδίνης
ἀρκέσει, ᾧ δὴ δηθὰ πολέας ἱερεύετε ταύρους,
ζωοὺς δ᾽ ἐν δίνῃσι καθίετε μώνυχας ἵππους.

„Nu-mi jurui tu răscumpăr și nu mai crâcni, o nebune.
Până ce încă nu dase năpasta de bietul Patroclu,
Mie-mi era mai în voie să cruț pe Troieni, pân-atuncea
Eu am pus mâna pe mulți și pe toți i-am vândut. Dar acuma
Nu va scăpa cu viață nici unul din cei care zeul
O să mi-i puie în mână-naintea cetății, nici unul,
Oricare-o fi din ai voștri, necum feciorii lui Priam.
Mori și tu, frate, și taci, de ce te mai vaieți zadarnic?
Doar a murit și Patroclu, și ce ești tu față de dânsul?
Uită-te-ncoace și vezi ce mândru sunt eu și ce mare;
Tata mi-e domn și viteaz, iar mama-i zeiță, și totuși
Nu mai puțin și pe mine m-adulmecă moartea și soarta
Ne-nduplecată pe veci. Dimineața, namiază ori seara
Are să vie o vreme, când unul și mie o să-mi curme
Firul vieții, cu lancea lovindu-m-aici ori cu arcul."
Zice, iar lui i se taie genunchii, își pierde simțirea,
Sulița lasă din mână și cade cu brațele-ntinse.
Arma tăioasă smucind Ahile din teacă-l ajunge
Lângă cerbice-n undrea, și întreagă-i pătrunde-năuntru
Sabia. Cade Licaon pe brânci și acolo pe țărnă
Zace lungit, iar sângele-i curge și udă pământul.
Dar de picior apucându-l Ahile-l zvârli în vultoare
Și lăudându-se așa-l prohodi în cuvinte ce zboară:
„Du-te și piei între pești, care sângele tău de la rană
Suge-vor nepăsători, că n-o să te plângă pe tine
Maică-ta pus pe un pat, ci o să te care Scamandru,
Râu-n vârtejele lui spre apele-ntinse ale mării,
Unde prin murmurul negrelor unde sări-va vr'un pește
Și-o să se-mbuibe hrănit din carnea ta grasă, Licaon.
Trebuie așa să pieriți pân-om pune noi mâna pe Troia,
Voi s-o tuliți pe câmpie, iar eu să vă spulber din urmă.
N-o să v-ajute acest râu cu unda cea lin-argintie,
Căruia voi mai demult îi jertfeați o grămadă de tauri
Și-n adâncime de vii-aruncați după datină caii.

ἀλλὰ καὶ ὧς ὀλέεσθε κακὸν μόρον, εἰς ὅ κε πάντες
τίσετε Πατρόκλοιο φόνον καὶ λοιγὸν Ἀχαιῶν,
οὓς ἐπὶ νηυσὶ θοῇσιν ἐπέφνετε νόσφιν ἐμεῖο.
  Ὣς ἄρ᾽ ἔφη, ποταμὸς δὲ χολώσατο κηρόθι μᾶλλον,
ὅρμηνεν δ᾽ ἀνὰ θυμὸν ὅπως παύσειε πόνοιο
δῖον Ἀχιλλῆα, Τρώεσσι δὲ λοιγὸν ἀλάλκοι.
τόφρα δὲ Πηλέος υἱὸς ἔχων δολιχόσκιον ἔγχος
Ἀστεροπαίῳ ἐπᾶλτο κατακτάμεναι μενεαίνων
υἱέϊ Πηλεγόνος· τὸν δ᾽ Ἀξιὸς εὐρυρέεθρος
γείνατο καὶ Περίβοια Ἀκεσσαμενοῖο θυγατρῶν
πρεσβυτάτη· τῇ γάρ ῥα μίγη ποταμὸς βαθυδίνης.
τῷ ῥ᾽ Ἀχιλεὺς ἐπόρουσεν, ὃ δ᾽ ἀντίος ἐκ ποταμοῖο
ἔστη ἔχων δύο δοῦρε· μένος δέ οἱ ἐν φρεσὶ θῆκε
Ξάνθος, ἐπεὶ κεχόλωτο δαϊκταμένων αἰζηῶν,
τοὺς Ἀχιλεὺς ἐδάϊζε κατὰ ῥόον οὐδ᾽ ἐλέαιρεν.
οἳ δ᾽ ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ᾽ ἀλλήλοισιν ἰόντες,
τὸν πρότερος προσέειπε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς·
τίς πόθεν εἰς ἀνδρῶν ὅ μευ ἔτλης ἀντίος ἐλθεῖν;
δυστήνων δέ τε παῖδες ἐμῷ μένει ἀντιόωσι.
  Τὸν δ᾽ αὖ Πηλεγόνος προσεφώνεε φαίδιμος υἱός·
Πηλεΐδη μεγάθυμε τί ἢ γενεὴν ἐρεείνεις;
εἴμ᾽ ἐκ Παιονίης ἐριβώλου τηλόθ᾽ ἐούσης
Παίονας ἄνδρας ἄγων δολιχεγχέας· ἥδε δέ μοι νῦν
ἠὼς ἑνδεκάτη ὅτε Ἴλιον εἰλήλουθα.
αὐτὰρ ἐμοὶ γενεὴ ἐξ Ἀξιοῦ εὐρὺ ῥέοντος
Ἀξιοῦ, ὃς κάλλιστον ὕδωρ ἐπὶ γαῖαν ἵησιν,
ὃς τέκε Πηλεγόνα κλυτὸν ἔγχεϊ· τὸν δ᾽ ἐμέ φασι
γείνασθαι· νῦν αὖτε μαχώμεθα φαίδιμ᾽ Ἀχιλλεῦ.
  Ὣς φάτ᾽ ἀπειλήσας, ὃ δ᾽ ἀνέσχετο δῖος Ἀχιλλεὺς
Πηλιάδα μελίην· ὃ δ᾽ ἁμαρτῇ δούρασιν ἀμφὶς
ἥρως Ἀστεροπαῖος, ἐπεὶ περιδέξιος ἦεν.
καί ῥ᾽ ἑτέρῳ μὲν δουρὶ σάκος βάλεν, οὐδὲ διὰ πρὸ
ῥῆξε σάκος· χρυσὸς γὰρ ἐρύκακε δῶρα θεοῖο·
τῷ δ᾽ ἑτέρῳ μιν πῆχυν ἐπιγράβδην βάλε χειρὸς

Dar și așa veți pieri mișelește plătindu-mi cu toții
Moartea fârtatului meu, prăpădul Aheilor, care
Fură de voi secerați la corăbii, departe de mine.”
  Zice, și Râul mai valnic se-mpizmuie-n sine auzindu-l;
De-asta și chibzuie cum ar putea lui Ahile să-i puie
Capăt la luptă și obida Troienilor să-ndepărteze.
Dar Peleianul atunci se saltă cu sulița lungă
Și se aruncă nebun să omoare pe Asteropeos,
Fiul lui moș Pelegon, pe care-l născu Peribea,
Cea mai în vârstă copil-a lui Achesamenos și Axiu,
Râul cu albia lată, de care ea fuse-ndrăgită.
Tabăr-Ahile la el, dar Asteropeos îi ține
Piept, două suliți rotind. În suflet i-aprinde văpaie
Xantos, fiind necăjit de risipa mulțimii de tineri
Măcelăriți fără milă de-Ahile pe mal și prin apă.
Cum împotrivă pășind s-apropie unul de altul,
Cată la el dușmănos și-l întreabă și-l sperie Ahile:
  „Cine ești tu și de unde, de-mi ieși fără teamă-nainte?
Vai de părinții acelor ce vin să-mi înfrunte mânia!”
Fiul lui moș Pelegon, fălosul, la asta-i răspunse:
  „Ce mă întrebi despre neam, tu prea inimosule-Ahile?
Sunt de departe, din țara Peonia cea roditoare
Și-am după mine Peoni, oștire cu suliți. Vreo zece
Zile sunt azi de când eu am venit să iau parte la Troia.
Cât despre neamul meu, află că eu sunt nepotul lui Axiu,
Râul în albie lat și cu apele cele mai mândre.
El a născut pe vestitul lăncer Pelegon, și acesta-i
Tata-mi, se zice. Dar hai să ne batem, tu falnice-Ahile.”
  Dânsul așa-l amenință, dar repede-Ahile ridică
Sulița, frasinul din Pelion. Ci deodată spre dânsul
Lăncile-ntinde Peonul, căci n-a fost stângaci, și cu una
El pe Ahile-l chitește în pavăză făr-a-i străpunge
Arma, fiind apărată de placa de aur dintr-însa,
Dar cu cealaltă-l julește pe el pe la cotul din stânga,

δεξιτερῆς, σύτο δ' αἷμα κελαινεφές· ἣ δ' ὑπὲρ αὐτοῦ
γαίῃ ἐνεστήρικτο λιλαιομένη χροὸς ἆσαι.
δεύτερος αὖτ' Ἀχιλεὺς μελίην ἰθυπτίωνα
Ἀστεροπαίῳ ἐφῆκε κατακτάμεναι μενεαίνων.
καὶ τοῦ μέν ῥ' ἀφάμαρτεν, ὃ δ' ὑψηλὴν βάλεν ὄχθην,
μεσσοπαγὲς δ' ἄρ' ἔθηκε κατ' ὄχθης μείλινον ἔγχος.
Πηλεΐδης δ' ἄορ ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ
ἆλτ' ἐπί οἱ μεμαώς· ὃ δ' ἄρα μελίην Ἀχιλῆος
οὐ δύνατ' ἐκ κρημνοῖο ἐρύσσαι χειρὶ παχείῃ.
τρὶς μέν μιν πελέμιξεν ἐρύσσασθαι μενεαίνων,
τρὶς δὲ μεθῆκε βίης· τὸ δὲ τέτρατον ἤθελε θυμῷ
ἆξαι ἐπιγνάμψας δόρυ μείλινον Αἰακίδαο,
ἀλλὰ πρὶν Ἀχιλεὺς σχεδὸν ἄορι θυμὸν ἀπηύρα.
γαστέρα γάρ μιν τύψε παρ' ὀμφαλόν, ἐκ δ' ἄρα πᾶσαι
χύντο χαμαὶ χολάδες· τὸν δὲ σκότος ὄσσε κάλυψεν
ἀσθμαίνοντ'· Ἀχιλεὺς δ' ἄρ' ἐνὶ στήθεσσιν ὀρούσας
τεύχεά τ' ἐξενάριξε καὶ εὐχόμενος ἔπος ηὔδα·
κεῖσ' οὕτως· χαλεπόν τοι ἐρισθενέος Κρονίωνος
παισὶν ἐριζέμεναι ποταμοῖό περ ἐκγεγαῶτι.
φῆσθα σὺ μὲν ποταμοῦ γένος ἔμμεναι εὐρὺ ῥέοντος,
αὐτὰρ ἐγὼ γενεὴν μεγάλου Διὸς εὔχομαι εἶναι.
τίκτέ μ' ἀνὴρ πολλοῖσιν ἀνάσσων Μυρμιδόνεσσι
Πηλεὺς Αἰακίδης· ὃ δ' ἄρ' Αἰακὸς ἐκ Διὸς ἦεν.
τὼ κρείσσων μὲν Ζεὺς ποταμῶν ἁλιμυρηέντων,
κρείσσων αὖτε Διὸς γενεὴ ποταμοῖο τέτυκται.
καὶ γὰρ σοὶ ποταμός γε πάρα μέγας, εἰ δύναταί τι
χραισμεῖν· ἀλλ' οὐκ ἔστι Διὶ Κρονίωνι μάχεσθαι,
τῷ οὐδὲ κρείων Ἀχελώϊος ἰσοφαρίζει,
οὐδὲ βαθυρρείταο μέγα σθένος Ὠκεανοῖο,
ἐξ οὗ περ πάντες ποταμοὶ καὶ πᾶσα θάλασσα
καὶ πᾶσαι κρῆναι καὶ φρείατα μακρὰ νάουσιν·
ἀλλὰ καὶ ὃς δείδοικε Διὸς μεγάλοιο κεραυνὸν
δεινήν τε βροντήν, ὅτ' ἀπ' οὐρανόθεν σμαραγήσῃ.
Ἦ ῥα, καὶ ἐκ κρημνοῖο ἐρύσσατο χάλκεον ἔγχος,

Sângeră cotul atunci, iar sulița trece deasupra-i
Și-nțepenește-n pământ, flămândă de carne și sânge.
Pe-Asteropeos ochind, Ahile la rându-i aruncă
Sulița dreaptă la zbor, și stă ahtiat să-l omoare;
Ci ea dă greș, nimerind pe-a râului margine-naltă
Și pân'la mijloc în mal se-nfundă. De-aceea din teacă
Sabia-și trage viteazul atunci de la coapsă și sare
Fără de preget la el. Zadarnic acela din râpă
Lancea dușmanului său încearcă s-o scoată cu pumnii,
Iute de trei ori o scutură vrând să o smulgă din țărnă,
Însă de trei ori se moaie încordu-i. În oara de-a patra
Cată s-o-ndoaie din nou și iar se opinte s-o rupă.
Dar îl doboară-nainte însăbiindu-l Ahile.
Cum el îl spintecă, toate ale lui măruntaie se varsă,
Și întuneric i-acoperă ochii, și-n vreme ce dânsul
Horcăie, Ahile pe piept piciorul în pripă-i apasă,
Armele ia de pe el și fălindu-se așa-i cuvântează;
„Astfel acolea să-mi zaci. E greu doar cu fiii lui Zeus
Cel neînvins să te lupți, măcar că un râu ți-e bunicul.
Spusu-mi-ai tu că te tragi de la râul cu albia lată,
Dar eu mă laud cu neamul că sunt de la marele Zeus,
Tatăl meu este Peleu, care ține sub schiptru poporul
Cel mirmidon, și bunicul Eacos, răsadul lui Zeus.
Și cum e Zeus mai tare, și mult mai presus de oricare
Râu care-n mare se scurge, tot astfel și neamul lui Zeus
Față de cine se trage din râu. Că doar iată c-alături
Curge nămornicul val; să te ajute, de poate. Dar nu-i chip
Luptă cu Zeus să duci, că nu-i stă-mpotrivă nici râul
Domn Aheloos, nici râul cel mare, puternic, Oceanul,
Vajnic noian fără fund, din care vin apele toate,
Marea, tot felul de râuri și puțuri adânci și izvoare;
Tremură doar și el de fulgerul și de cumplitul
Tunet al marelui Zeus, când bubuie-n slavă și tună."
Zice și-ndată din mal el lancea de-aramă și-o smulge.

τὸν δὲ κατ᾽ αὐτόθι λεῖπεν, ἐπεὶ φίλον ἦτορ ἀπηύρα,
κείμενον ἐν ψαμάθοισι, δίαινε δέ μιν μέλαν ὕδωρ.
τὸν μὲν ἄρ᾽ ἐγχέλυές τε καὶ ἰχθύες ἀμφεπένοντο
δημὸν ἐρεπτόμενοι ἐπινεφρίδιον κείροντες·
αὐτὰρ ὃ βῆ ῥ᾽ ἰέναι μετὰ Παίονας ἱπποκορυστάς,
οἵ ῥ᾽ ἔτι πὰρ ποταμὸν πεφοβήατο δινήεντα,
ὡς εἶδον τὸν ἄριστον ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ
χέρσ᾽ ὕπο Πηλεΐδαο καὶ ἄορι ἶφι δαμέντα.
ἔνθ᾽ ἕλε Θερσίλοχόν τε Μύδωνά τε Ἀστύπυλόν τε
Μνῆσόν τε Θρασίον τε καὶ Αἴνιον ἠδ᾽ Ὀφελέστην·
καί νύ κ᾽ ἔτι πλέονας κτάνε Παίονας ὠκὺς Ἀχιλλεύς,
εἰ μὴ χωσάμενος προσέφη ποταμὸς βαθυδίνης
ἀνέρι εἰσάμενος, βαθέης δ᾽ ἐκ φθέγξατο δίνης·
ὦ Ἀχιλεῦ, περὶ μὲν κρατέεις, περὶ δ᾽ αἴσυλα ῥέζεις
ἀνδρῶν· αἰεὶ γάρ τοι ἀμύνουσιν θεοὶ αὐτοί.
εἴ τοι Τρῶας ἔδωκε Κρόνου παῖς πάντας ὀλέσσαι,
ἐξ ἐμέθεν γ᾽ ἐλάσας πεδίον κάτα μέρμερα ῥέζε·
πλήθει γὰρ δή μοι νεκύων ἐρατεινὰ ῥέεθρα,
οὐδέ τί πῃ δύναμαι προχέειν ῥόον εἰς ἅλα δῖαν
στεινόμενος νεκύεσσι, σὺ δὲ κτείνεις ἀϊδήλως.
ἀλλ᾽ ἄγε δὴ καὶ ἔασον· ἄγη μ᾽ ἔχει ὄρχαμε λαῶν.
  Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
ἔσται ταῦτα Σκάμανδρε διοτρεφές, ὡς σὺ κελεύεις.
Τρῶας δ᾽ οὐ πρὶν λήξω ὑπερφιάλους ἐναρίζων,
πρὶν ἔλσαι κατὰ ἄστυ καὶ Ἕκτορι πειρηθῆναι
ἀντιβίην, ἤ κέν με δαμάσσεται, ἦ κεν ἐγὼ τόν.
  Ὣς εἰπὼν Τρώεσσιν ἐπέσσυτο δαίμονι ἶσος·
καὶ τότ᾽ Ἀπόλλωνα προσέφη ποταμὸς βαθυδίνης·
ὢ πόποι ἀργυρότοξε Διὸς τέκος οὐ σύ γε βουλὰς
εἰρύσαο Κρονίωνος, ὅ τοι μάλα πόλλ᾽ ἐπέτελλε
Τρωσὶ παρεστάμεναι καὶ ἀμύνειν, εἰς ὅ κεν ἔλθῃ
δείελος ὀψὲ δύων, σκιάσῃ δ᾽ ἐρίβωλον ἄρουραν.
  Ἦ, καὶ Ἀχιλλεὺς μὲν δουρικλυτὸς ἔνθορε μέσσῳ
κρημνοῦ ἀπαΐξας· ὃ δ᾽ ἐπέσσυτο οἴδματι θύων,

Lasă pe Asteropeos lipsit de viață pe locul
Unde bătut e pe prund de a râului apă negrie;
Peștii, țiparii foiesc în juru-i și-l tot împresoară
Și din grăsimea-i ciupesc irosindu-i rărunchii. Ahile
După ce-l lasă pe el dă goană Peonilor, ceata
Care-o pornise la fugă pe-aproape de râu speriată,
Cum își văzu căpitanul răpus cu putere de spada
Celui născut de Peleu, în crâncena lor bătălie.
Prăbuș-atunci pe Midon și pe Astipil și pe Eniu,
Pe Tersiloh, pe-Ofelest, pe Trasiu și-n urmă pe Mnesos.
Dintre Peoni pe mal mulți ar fi toropit, dacă Râul
Cel cu vârtejuri adânci, cuprins cum era de mânie,
Nu i-ar fi zis din afundu-i ivindu-se-ntocmai ca omul:
  „Nimenea nu te-ntrece-n putere și-n nelegiuire,
O, Peleiene, căci veșnic alături de tine sunt zeii.
Dac-a fost dat de la Zeus să piară prin tine Troienii,
Du-te, gonește-i pe câmp și-acolo ți-arată cruzimea.
Apele dragi ale mele sunt pline de leșuri și nu pot
Curge din pricina lor spre undele sfinte ale mării
De-nghesuit ce mă simt, fiindcă ți-i groaznic măcelul.
Hai, contenește. Destul că din fire m-ai scos, căpitane."
La-nfricoșările lui răspunse șoimanul Ahile:
  „Fie cum tu ai cerut, o, Scamandre purcese din slavă,
Dar pe semeții Troieni eu n-o să-ncetez a-i ucide
Până ce nu-i împresor în cetate și nu voi da luptă
Dreaptă cu Hector, să văd dacă eu m-oi răpune sau dânsul."
  Zise, și după Troieni ca un zeu năvăli. Atunci Râul
Cel cu vultorile adânci lui Febos Apolon îi zise:
  „Vai, că tu nu mai ții seama de sfatul lui Zeus, Apolon,
Tu cel cu arcul de-argint, uitași de porunca ce-ți dete
Sprijin să dai la Troieni și să-i aperi de orice primejdii
Pân' ce va însera și amurgul umbri-va câmpia."
  Asta grăi, iar Ahile sări de pe mal și ajunse
Până la mijlocul apei. Scamandru în clocot de valuri

πάντα δ᾽ ὄρινε ῥέεθρα κυκώμενος, ὦσε δὲ νεκροὺς
πολλούς, οἵ ῥα κατ᾽ αὐτὸν ἅλις ἔσαν, οὓς κτάν᾽ Ἀχιλλεύς·
τοὺς ἔκβαλλε θύραζε μεμυκὼς ἠΰτε ταῦρος
χέρσον δέ· ζωοὺς δὲ σάω κατὰ καλὰ ῥέεθρα,
κρύπτων ἐν δίνῃσι βαθείῃσιν μεγάλῃσι.
δεινὸν δ᾽ ἀμφ᾽ Ἀχιλῆα κυκώμενον ἵστατο κῦμα,
ὤθει δ᾽ ἐν σάκεϊ πίπτων ῥόος· οὐδὲ πόδεσσιν
εἶχε στηρίξασθαι· ὃ δὲ πτελέην ἕλε χερσὶν
εὐφυέα μεγάλην· ἣ δ᾽ ἐκ ῥιζῶν ἐριποῦσα
κρημνὸν ἅπαντα διῶσεν, ἐπέσχε δὲ καλὰ ῥέεθρα
ὄζοισιν πυκινοῖσι, γεφύρωσεν δέ μιν αὐτὸν
εἴσω πᾶσ᾽ ἐριποῦσ᾽· ὃ δ᾽ ἄρ᾽ ἐκ δίνης ἀνορούσας
ἤϊξεν πεδίοιο ποσὶ κραιπνοῖσι πέτεσθαι
δείσας· οὐδέ τ᾽ ἔληγε θεὸς μέγας, ὦρτο δ᾽ ἐπ᾽ αὐτῷ
ἀκροκελαινιόων, ἵνα μιν παύσειε πόνοιο
δῖον Ἀχιλλῆα, Τρώεσσι δὲ λοιγὸν ἀλάλκοι.
Πηλεΐδης δ᾽ ἀπόρουσεν ὅσον τ᾽ ἐπὶ δουρὸς ἐρωή,
αἰετοῦ οἴματ᾽ ἔχων μέλανος τοῦ θηρητῆρος,
ὅς θ᾽ ἅμα κάρτιστός τε καὶ ὤκιστος πετεηνῶν·
τῷ ἐϊκὼς ἤϊξεν, ἐπὶ στήθεσσι δὲ χαλκὸς
σμερδαλέον κονάβιζεν· ὕπαιθα δὲ τοῖο λιασθεὶς
φεῦγ᾽, ὃ δ᾽ ὄπισθε ῥέων ἕπετο μεγάλῳ ὀρυμαγδῷ.
ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ἀνὴρ ὀχετηγὸς ἀπὸ κρήνης μελανύδρου
ἂμ φυτὰ καὶ κήπους ὕδατι ῥόον ἡγεμονεύῃ
χερσὶ μάκελλαν ἔχων, ἀμάρης ἐξ ἔχματα βάλλων·
τοῦ μέν τε προρέοντος ὑπὸ ψηφῖδες ἅπασαι
ὀχλεῦνται· τὸ δέ τ᾽ ὦκα κατειβόμενον κελαρύζει
χώρῳ ἔνι προαλεῖ, φθάνει δέ τε καὶ τὸν ἄγοντα·
ὣς αἰεὶ Ἀχιλῆα κιχήσατο κῦμα ῥόοιο
καὶ λαιψηρὸν ἐόντα· θεοὶ δέ τε φέρτεροι ἀνδρῶν.
ὁσσάκι δ᾽ ὁρμήσειε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεὺς
στῆναι ἐναντίβιον καὶ γνώμεναι εἴ μιν ἅπαντες
ἀθάνατοι φοβέουσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσι,
τοσσάκι μιν μέγα κῦμα διιπετέος ποταμοῖο

Se năpusti răscolind șuvoiul întreg și împinse
Clada de morți de pe el, pe care-o făcuse Ahile,
Și-i azvârli peste mal din apă mugind ca un taur
Și mântui pe cei vii cari-ntr-însul pe undele lucii
Încă-notau în bulboanele-i mari și adânci îndosindu-i.
Vajnicul val răzvrătit pe Ahile-l încinge, se-nalță
Și împroșcându-l în scut, îi dă brânci și să stea în picioare
Nu-i dă răgaz. El atunci s-apucă de-un ulm și măcar că-i
Arbore mare și oblu,-l dărapănă din rădăcină.
Rupe tot malul râpos și acoperă toată apăria
Ulmul cu desele-i crengi, de parcă-i un pod peste apă
Cum e de-a latul căzut. Se saltă din volbura spumei
Și o ia fuga pe câmp cu picioarele-i repezi Ahile
Înfricoșat. După el doar venea furtunatic într-una
Marele zeu vârfuind cu valu-i cernit ca să puie
Capăt viteazului și pe Troieni de urgie să-i scape.
Zboară-napoi Peleianul cât bate o lance zvârlită
Dintr-un avânt, și cum vulturul negru s-aruncă la pradă,
El care-i pasărea cea mai vânjoasă și-n zbor e mai iute,
Repede-așa o porni și-Ahile și groaznic pe dânsul
Armele-i tot zuruiau; fugea pe de lături viteazul,
Iar după el potopind gonea cu zvon mare talazul.
Cum săpătorul de șanț, când el câteodată izvorul
Întunecat îl îndreaptă s-adape grădini și răsaduri,
Umblă cu grebla și șanțul de năruituri îl desfundă,
Apa tot curge-nainte și rostogolește pietrișul
Grabnic la vale șuind pe loc prăvălat și ajunge
Chiar și pe cel care drum îi deschide, tot astfel Ahile,
Cât era el de fugaci, îl tot ajungea urmărindu-l
Valu-ndârjitului râu, fiind zeii mai tari ca bărbații.
Tot se izbea înapoi și se încorda Peleianul
Râul s-abată pieptiș și să vadă cumva dacă zeii,
Locuitorii cerești pe el îl alungă cu toții;
Dar în deșert, că mereu îl plesnea pe deasupra talazul

πλάζ᾽ ὤμους καθύπερθεν· ὃ δ᾽ ὑψόσε ποσσὶν ἐπήδα
θυμῷ ἀνιάζων· ποταμὸς δ᾽ ὑπὸ γούνατ᾽ ἐδάμνα
λάβρος ὕπαιθα ῥέων, κονίην δ᾽ ὑπέρεπτε ποδοῖιν.
Πηλεΐδης δ᾽ ᾤμωξεν ἰδὼν εἰς οὐρανὸν εὐρύν·
Ζεῦ πάτερ ὡς οὔ τίς με θεῶν ἐλεεινὸν ὑπέστη
ἐκ ποταμοῖο σαῶσαι· ἔπειτα δὲ καί τι πάθοιμι.
ἄλλος δ᾽ οὔ τις μοι τόσον αἴτιος Οὐρανιώνων,
ἀλλὰ φίλη μήτηρ, ἥ με ψεύδεσσιν ἔθελγεν·
ἥ μ᾽ ἔφατο Τρώων ὑπὸ τείχεϊ θωρηκτάων
λαιψηροῖς ὀλέεσθαι Ἀπόλλωνος βελέεσσιν.
ὥς μ᾽ ὄφελ᾽ Ἕκτωρ κτεῖναι ὃς ἐνθάδε γ᾽ ἔτραφ᾽ ἄριστος·
τώ κ᾽ ἀγαθὸς μὲν ἔπεφν᾽, ἀγαθὸν δέ κεν ἐξενάριξε·
νῦν δέ με λευγαλέῳ θανάτῳ εἵμαρτο ἁλῶναι
ἐρχθέντ᾽ ἐν μεγάλῳ ποταμῷ ὡς παῖδα συφορβόν,
ὅν ῥά τ᾽ ἔναυλος ἀποέρσῃ χειμῶνι περῶντα.
Ὣς φάτο, τῷ δὲ μάλ᾽ ὦκα Ποσειδάων καὶ Ἀθήνη
στήτην ἐγγὺς ἰόντε, δέμας δ᾽ ἄνδρεσσιν ἐΐκτην,
χειρὶ δὲ χεῖρα λαβόντες ἐπιστώσαντ᾽ ἐπέεσσι.
τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε Ποσειδάων ἐνοσίχθων·
Πηλεΐδη μήτ᾽ ἄρ τι λίην τρέε μήτέ τι τάρβει·
τοίω γάρ τοι νῶϊ θεῶν ἐπιταρρόθω εἰμὲν
Ζηνὸς ἐπαινήσαντος ἐγὼ καὶ Παλλὰς Ἀθήνη·
ὡς οὔ τοι ποταμῷ γε δαμήμεναι αἴσιμόν ἐστιν,
ἀλλ᾽ ὅδε μὲν τάχα λωφήσει, σὺ δὲ εἴσεαι αὐτός·
αὐτάρ τοι πυκινῶς ὑποθησόμεθ᾽ αἴ κε πίθηαι·
μὴ πρὶν παύειν χεῖρας ὁμοιΐου πολέμοιο
πρὶν κατὰ Ἰλιόφι κλυτὰ τείχεα λαὸν ἐέλσαι
Τρωϊκόν, ὅς κε φύγῃσι· σὺ δ᾽ Ἕκτορι θυμὸν ἀπούρας
ἂψ ἐπὶ νῆας ἴμεν· δίδομεν δέ τοι εὖχος ἀρέσθαι.
Τὼ μὲν ἄρ᾽ ὣς εἰπόντε μετ᾽ ἀθανάτους ἀπεβήτην·
αὐτὰρ ὃ βῆ, μέγα γάρ ῥα θεῶν ὄτρυνεν ἐφετμή,
ἐς πεδίον· τὸ δὲ πᾶν πλῆθ᾽ ὕδατος ἐκχυμένοιο,
πολλὰ δὲ τεύχεα καλὰ δαϊ κταμένων αἰζηῶν
πλῶον καὶ νέκυες· τοῦ δ᾽ ὑψόσε γούνατ᾽ ἐπήδα

Apei purcese din cer; de aceea și-n sus cu putere
El se sălta obidit, că tot năbuind pe de lături
Apa-l slăbea în genunchi și colbu-i răpea de sub talpă.
Ochii spre cer ațintind, gemu Peleianul și zise:
„Doamne, nici unul din zei pe mine de-a râului goană
Nu s-a-ndurat să mă scape, măcar de-ar fi fost dup-aceea
Chiar și să mor în război. Din zeii cerești însă nu e
Nimeni așa vinovat ca mama, că ea totdeauna
M-a înșelat și mi-a zis că eu voi muri de săgeata
Zeului Febos Apolon, sub ziduri la Troia. Mai bine
Mă ucidea acum Hector, întâiul bărbat de pe-aicea,
Și-ucigătorul atunci un viteaz ar fi fost, și ucisul.
Dar eu acum am să mor de o moarte de plâns, rușinoasă,
Prins și luat de puhoi ca un băietan care paște
Porcii și trece pe o vale când vine năprasnic puhoiul.”
Asta zicea tânguios și îndată-n făptură de oameni
S-apropiară de el Poseidon și Palas Atena
Și-l liniștiră din grai, cu mâna luându-l de mână.
Gura deschise întâi cutremurătorul Poseidon:
„Nu fi așa-ngrijorat și nu tremura, Peleiene,
Iată că noi te-ajutăm, doi zei dintre cei mai puternici,
Eu și cu Palas Atena, și-avem învoirea lui Zeus.
Nu ți-este ție sortit ca un râu să te poată răpune;
Se va stăvi el curând, vedea-vei acuma tu însuți.
Dacă tu vrei să ne-asculți, îți vom da o povață cuminte:
Nu te lăsa de război, de biciul amar tuturora,
Până ce oastea troiană ce-o fi să mai scape cu fuga
N-ai să o-nghesui în cercul măreților ziduri; dar după
Moartea lui Hector întoarce-te-n tabără, noi te vom face
Biruitor.” După vorbele aceste spre Olimp o porniră
Ei amândoi; iar Ahile, grozav întețit de îndemnul
Zeilor, merse pe câmp. Dar plin era câmpul de apa
Cea revărsată, deasupra pluteau o grămadă de hoituri
Și-arme de tineri uciși. Sărind peste apă el însuși

πρὸς ῥόον ἀΐσσοντος ἀν᾽ ἰθύν, οὐδέ μιν ἴσχεν
εὐρὺ ῥέων ποταμός· μέγα γὰρ σθένος ἔμβαλ᾽ Ἀθήνη.
οὐδὲ Σκάμανδρος ἔληγε τὸ ὃν μένος, ἀλλ᾽ ἔτι μᾶλλον
χώετο Πηλεΐωνι, κόρυσσε δὲ κῦμα ῥόοιο
ὑψόσ᾽ ἀειρόμενος, Σιμόεντι δὲ κέκλετ᾽ ἀΰσας·
φίλε κασίγνητε σθένος ἀνέρος ἀμφότεροί περ
σχῶμεν, ἐπεὶ τάχα ἄστυ μέγα Πριάμοιο ἄνακτος
ἐκπέρσει, Τρῶες δὲ κατὰ μόθον οὐ μενέουσιν.
ἀλλ᾽ ἐπάμυνε τάχιστα, καὶ ἐμπίπληθι ῥέεθρα
ὕδατος ἐκ πηγέων, πάντας δ᾽ ὀρόθυνον ἐναύλους,
ἵστη δὲ μέγα κῦμα, πολὺν δ᾽ ὀρυμαγδὸν ὄρινε
φιτρῶν καὶ λάων, ἵνα παύσομεν ἄγριον ἄνδρα
ὃς δὴ νῦν κρατέει, μέμονεν δ᾽ ὅ γε ἶσα θεοῖσι.
φημὶ γὰρ οὔτε βίην χραισμησέμεν οὔτέ τι εἶδος
οὔτε τὰ τεύχεα καλά, τά που μάλα νειόθι λίμνης
κείσεθ᾽ ὑπ᾽ ἰλύος κεκαλυμμένα· κὰδ δέ μιν αὐτὸν
εἰλύσω ψαμάθοισιν ἅλις χέραδος περιχεύας
μυρίον, οὐδέ οἱ ὀστέ᾽ ἐπιστήσονται Ἀχαιοὶ
ἀλλέξαι· τόσσην οἱ ἄσιν καθύπερθε καλύψω.
αὐτοῦ οἱ καὶ σῆμα τετεύξεται, οὐδέ τί μιν χρεὼ
ἔσται τυμβοχόης, ὅτε μιν θάπτωσιν Ἀχαιοί.
Ἦ, καὶ ἐπῶρτ᾽ Ἀχιλῆϊ κυκώμενος ὑψόσε θύων
μορμύρων ἀφρῷ τε καὶ αἵματι καὶ νεκύεσσι.
πορφύρεον δ᾽ ἄρα κῦμα διιπετέος ποταμοῖο
ἵστατ᾽ ἀειρόμενον, κατὰ δ᾽ ᾕρεε Πηλεΐωνα·
Ἥρη δὲ μέγ᾽ ἄϋσε περιδείσασ᾽ Ἀχιλῆϊ
μή μιν ἀποέρσειε μέγας ποταμὸς βαθυδίνης,
αὐτίκα δ᾽ Ἥφαιστον προσεφώνεεν ὃν φίλον υἱόν·
ὄρσεο κυλλοπόδιον ἐμὸν τέκος· ἄντα σέθεν γὰρ
Ξάνθον δινήεντα μάχῃ ἠΐσκομεν εἶναι·
ἀλλ᾽ ἐπάμυνε τάχιστα, πιφαύσκεο δὲ φλόγα πολλήν.
αὐτὰρ ἐγὼ Ζεφύροιο καὶ ἀργεστᾶο Νότοιο
εἴσομαι ἐξ ἁλόθεν χαλεπὴν ὄρσουσα θύελλαν,
ἥ κεν ἀπὸ Τρώων κεφαλὰς καὶ τεύχεα κήαι

Da din picioare mereu și nu-l stingherea viitura
Sforului lat curgător, căci mare putere-i dăduse
Palas. Dar n-avea astâmpăr Scamandru, pe-Ahile
Se înciudase mai mult. Țâșnind în văzduh și ca turnul
Mătăhălindu-se, el striga și chema pe Simois:
„Vino și hai, frățioare, noi doi împreună să punem
Piedic-acestui puternic oștean care acum o să darme
Marea cetate a lui Priam, că nu-i stau în cale Troienii.
Sai mai în grabă de-acolo și ajută-mă, umple cu apă
Albia-ți de la izvoare, sporește pâraiele toate.
Nalță un val uriaș cu pietroaie și trunchiuri, dă vuiet
Îngrozitor să-nfrânăm pe bărbatul acesta sălbatic,
Care tot biruie-acum și se ține de-o seamă cu zeii.
Cred că putința-i atunci, mândreța-i de chip și de arme
Nu-i vor sluji la nimic, ba armele-i fi-vor în baltă
Împotmolite la fund și pe el îl acoper-acolo
Sub un morman de nisip și o mare grămadă de pietre
Torn peste el și-l ascund, de nu vor putea să-i adune
Oasele-Aheii, atâta nămol voi ticsi peste dânsul.
Și-are să-i fie mormântul acolo; nu trebuie-Aheii
Altă movilă de morți să-i înalțe, când au să-l îngroape."
Zice și valmeș atunci se înviforă peste Ahile
Spumegător clocotind în amestec de sânge și hoituri,
Și-nvolburatul talaz al apei din cer obârșite
Nalță-se oblu-n văzduh și trage la vale pe-Ahile.
Hera dă țipăt atunci de spaimă ca nu cumva Râul
Mare, șuvoinic, afund să-l ia pe viteaz, să-l înece.
De-asta și fiului ei, lui Hefestos, dă strigăt zeița:
„Scoală-te, fiule scump beteag de picioare; pe tine
Te socotim ca mai bun să stai împotriva lui Xantos.
Fuga mai repede, ajută, sloboadă pârjol de văpaie.
Eu de la mare mă duc să răscol o furtună grozavă
Vânturi chemând, pe munteanul și-austrul ce-aduce seninul,
Flacără peste Troieni s-o sufle să mistuie trupuri

φλέγμα κακὸν φορέουσα· σὺ δὲ Ξάνθοιο παρ᾽ ὄχθας
δένδρεα καῖ᾽, ἐν δ᾽ αὐτὸν ἵει πυρί· μὴ δέ σε πάμπαν
μειλιχίοις ἐπέεσσιν ἀποτρεπέτω καὶ ἀρειῇ·
μὴ δὲ πρὶν ἀπόπαυε τεὸν μένος, ἀλλ᾽ ὁπότ᾽ ἂν δὴ
φθέγξομ᾽ ἐγὼν ἰάχουσα, τότε σχεῖν ἀκάματον πῦρ.
    Ὣς ἔφαθ᾽, Ἥφαιστος δὲ τιτύσκετο θεσπιδαὲς πῦρ.
πρῶτα μὲν ἐν πεδίῳ πῦρ δαίετο, καῖε δὲ νεκροὺς
πολλούς, οἵ ῥα κατ᾽ αὐτὸν ἅλις ἔσαν, οὓς κτάν᾽ Ἀχιλλεύς·
πᾶν δ᾽ ἐξηράνθη πεδίον, σχέτο δ᾽ ἀγλαὸν ὕδωρ.
ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ὀπωρινὸς Βορέης νεοαρδέ᾽ ἀλωὴν
αἶψ᾽ ἀγξηράνῃ· χαίρει δέ μιν ὅς τις ἐθείρῃ·
ὣς ἐξηράνθη πεδίον πᾶν, κὰδ δ᾽ ἄρα νεκροὺς
κῆεν· ὃ δ᾽ ἐς ποταμὸν τρέψε φλόγα παμφανόωσαν.
καίοντο πτελέαι τε καὶ ἰτέαι ἠδὲ μυρῖκαι,
καίετο δὲ λωτός τε ἰδὲ θρύον ἠδὲ κύπειρον,
τὰ περὶ καλὰ ῥέεθρα ἅλις ποταμοῖο πεφύκει·
τείροντ᾽ ἐγχέλυές τε καὶ ἰχθύες οἳ κατὰ δίνας,
οἳ κατὰ καλὰ ῥέεθρα κυβίστων ἔνθα καὶ ἔνθα
πνοιῇ τειρόμενοι πολυμήτιος Ἡφαίστοιο.
καίετο δ᾽ ἲς ποταμοῖο ἔπος τ᾽ ἔφατ᾽ ἔκ τ᾽ ὀνόμαζεν·
Ἥφαιστ᾽, οὔ τις σοί γε θεῶν δύνατ᾽ ἀντιφερίζειν,
οὐδ᾽ ἂν ἐγὼ σοί γ᾽ ὧδε πυρὶ φλεγέθοντι μαχοίμην.
λῆγ᾽ ἔριδος, Τρῶας δὲ καὶ αὐτίκα δῖος Ἀχιλλεὺς
ἄστεος ἐξελάσειε· τί μοι ἔριδος καὶ ἀρωγῆς;
    Φῆ πυρὶ καιόμενος, ἀνὰ δ᾽ ἔφλυε καλὰ ῥέεθρα.
ὡς δὲ λέβης ζεῖ ἔνδον ἐπειγόμενος πυρὶ πολλῷ
κνίσην μελδόμενος ἁπαλοτρεφέος σιάλοιο
πάντοθεν ἀμβολάδην, ὑπὸ δὲ ξύλα κάγκανα κεῖται,
ὣς τοῦ καλὰ ῥέεθρα πυρὶ φλέγετο, ζέε δ᾽ ὕδωρ·
οὐδ᾽ ἔθελε προρέειν, ἀλλ᾽ ἴσχετο· τεῖρε δ᾽ ἀϋτμὴ
Ἡφαίστοιο βίηφι πολύφρονος. αὐτὰρ ὅ γ᾽ Ἥρην
πολλὰ λισσόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἥρη τίπτε σὸς υἱὸς ἐμὸν ῥόον ἔχραε κήδειν
ἐξ ἄλλων; οὐ μέν τοι ἐγὼ τόσον αἴτιός εἰμι

Și armături de-ale lor. Tu tabăr-asupra lui Xantos,
Arde-i copacii pe mal, cu-a ta pălălaie cuprinde-l,
Nu șovăi nicidecum la vorbele-i blânde ori aspre,
Furia-ți nu potoli fără numai când eu voi da strigăt
Și te-oi vesti; tu atunci pe loc s-astâmperi nestinsa văpaie.”
    Zice și zeul Hefestos năprasnicul foc își aprinde.
Flacăra-ntâi pe câmpie lățindu-se, mistuie morții
Care pluteau cu grămada, Troienii uciși de Ahile,
Șesul întreg e secat, iezite sunt apele lucii.
Cum după ploaie curând se usucă o vie, când bate
Toamna Boreas și tare se bucură culegătorul;
Iute tot astfel secat e și câmpul de ape și morții
Sunt mistuiți și spre râu luminoasă porni vâlvătaia,
Sălcii și ulmi începură să ardă, stufișuri de cătini,
Și obligeană și lotos și papura și pipirigul
Care crescuseră îmbelșugate la marginea apei.
Prinser-atunci a se zbate țiparii și peștii prin valuri,
Unde și unde prin apă săreau dogoriți de văpaia
Focului care pornea de la mult iscusitul Hefestos.
Râul, cuprins de vulvori, slăbi în putere și-i zise:
    „Nu-i cu putință vr’un zeu să se puie cu tine, Hefestos,
Nu pot nici eu să țin piept șuvoaielor tale-arzătoare.
Curmă bătaia și las’din cetate să-i măture-Ahile
Nentârziat pe Troieni; de ce să mă zbat și să-i sprijin?”
    Zice,-nfocat și cu apele tot clăbucind de dogoare.
Cum, prididit de văpaie, începe să fiarbă cazanul
Unde-i topită osânza-ngrășatului vier, când pe vatră
Lemne uscate s-aprind și cazanul întreg forfotește;
Astfel să forfote-a prins și apăria din râu dogorită
Nu mai curgea înainte, ci sta zbuciumată de para
Focului ce râura de la iscoditorul Hefestos.
Roagă-se Râul atunci fierbinte de Hera și zice:
    „Hero, de ce al tău fiu se înghesuie în apele mele
Și mă dărapănă numai pe mine? Eu nu sunt de vină

ὅσσον οἱ ἄλλοι πάντες, ὅσοι Τρώεσσιν ἀρωγοί.
ἀλλ᾽ ἤτοι μὲν ἐγὼν ἀποπαύσομαι εἰ σὺ κελεύεις,
παυέσθω δὲ καὶ οὗτος· ἐγὼ δ᾽ ἐπὶ καὶ τόδ᾽ ὀμοῦμαι,
μή ποτ᾽ ἐπὶ Τρώεσσιν ἀλεξήσειν κακὸν ἦμαρ,
μὴ δ᾽ ὁπότ᾽ ἂν Τροίη μαλερῷ πυρὶ πᾶσα δάηται
καιομένη, καίωσι δ᾽ ἀρήϊοι υἷες Ἀχαιῶν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τό γ᾽ ἄκουσε θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
αὐτίκ᾽ ἄρ᾽ Ἥφαιστον προσεφώνεεν ὃν φίλον υἱόν·
Ἥφαιστε σχέο τέκνον ἀγακλεές· οὐ γὰρ ἔοικεν
ἀθάνατον θεὸν ὧδε βροτῶν ἕνεκα στυφελίζειν.
Ὣς ἔφαθ᾽, Ἥφαιστος δὲ κατέσβεσε θεσπιδαὲς πῦρ,
ἄψορρον δ᾽ ἄρα κῦμα κατέσσυτο καλὰ ῥέεθρα.
Αὐτὰρ ἐπεὶ Ξάνθοιο δάμη μένος, οἳ μὲν ἔπειτα
παυσάσθην, Ἥρη γὰρ ἐρύκακε χωομένη περ·
ἐν δ᾽ ἄλλοισι θεοῖσιν ἔρις πέσε βεβριθυῖα
ἀργαλέη, δίχα δέ σφιν ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἄητο·
σὺν δ᾽ ἔπεσον μεγάλῳ πατάγῳ, βράχε δ᾽ εὐρεῖα χθών,
ἀμφὶ δὲ σάλπιγξεν μέγας οὐρανός. ἄϊε δὲ Ζεὺς
ἥμενος Οὐλύμπῳ· ἐγέλασσε δέ οἱ φίλον ἦτορ
γηθοσύνῃ, ὅθ᾽ ὁρᾶτο θεοὺς ἔριδι ξυνιόντας.
ἔνθ᾽ οἵ γ᾽ οὐκέτι δηρὸν ἀφέστασαν· ἦρχε γὰρ Ἄρης
ῥινοτόρος, καὶ πρῶτος Ἀθηναίῃ ἐπόρουσε
χάλκεον ἔγχος ἔχων, καὶ ὀνείδειον φάτο μῦθον·
τίπτ᾽ αὖτ᾽ ὦ κυνάμυια θεοὺς ἔριδι ξυνελαύνεις
θάρσος ἄητον ἔχουσα, μέγας δέ σε θυμὸς ἀνῆκεν;
ἦ οὐ μέμνῃ ὅτε Τυδεΐδην Διομήδε᾽ ἀνῆκας
οὐτάμεναι, αὐτὴ δὲ πανόψιον ἔγχος ἑλοῦσα
ἰθὺς ἐμεῦ ὦσας, διὰ δὲ χρόα καλὸν ἔδαψας;
τώ σ᾽ αὖ νῦν ὀΐω ἀποτισέμεν ὅσσα ἔοργας.
Ὣς εἰπὼν οὔτησε κατ᾽ αἰγίδα θυσσανόεσσαν
σμερδαλέην, ἣν οὐδὲ Διὸς δάμνησι κεραυνός·
τῇ μιν Ἄρης οὔτησε μιαιφόνος ἔγχεϊ μακρῷ.
ἣ δ᾽ ἀναχασσαμένη λίθον εἵλετο χειρὶ παχείῃ
κείμενον ἐν πεδίῳ μέλανα τρηχύν τε μέγαν τε,

Tocmai ca zeii ceilalți care ajută oștirea troiană.
Iată, eu unul mă las de război, dac-așa ți-e porunca,
Dar să se lase și el. Mă jur că eu n-o să mai caut
Sprijin să dau la Troieni, de ziua pieirii să-i apăr,
Chiar dacă-ntreaga cetate cădea-va-nscrumată-n pârjolul
Focului lacom aprins de voinicii osteni din Ahaia."
Hera auzindu-l, îndată grăi lui Hefestos: „Ia seama,
Fiule prea lăudat; pe un zeu doar să chinui tu astfel
Nu se cuvine din parte-ți de dragul supușilor morții."
Asta zeița i-a zis, iar zeul își stinse atunci focul
Pustiitor și din nou purcese prin albie valul.
După ce Xantos a fost potolit, cu Hefest împreună
S-astâmpărară din voia zeiței, cu toată mânia-i;
Dar între zeii ceilalți, care nu se-mbunau între dânșii,
Grea, pătimașă e harța ce-acuma se-ncinse. Dau buzna
Unii la alții cu larmă nespusă și geme pământul.
Glas ca de trâmbiță sună din cerul întins, îl aude
Zeus de sus din Olimp și râde cu poftă din suflet,
Vesel când vede pe zei împreună pășind la bătaie.
Unii de alții departe ei nu mai stătură. Deodată
Ares întâiul porni ahtiat și cu sulița-n mână
El, răzbitorul de scuturi, sări înaintea surorii
Palas Atena și iute începu s-o înfrunte din gură:
„Muscă de câne, de ce-i silești iară pe zei la bătaie
Cu bizuire nebună, cu aprigă înverșunare?
Nu-ți mai aduci tu aminte cum ai întețit pe Tidide
Spre a mă lovi? Cum tu înșfăcatu-i-ai lancea vădită
Și-ai repezit-o tu singură-n mine și neteda piele
Mi-a jerpelit? Îmi plătești păcatul acum, mi se pare."
Zice, și-o-nsuliță în pavăza cea fioroasă cu ciucuri,
Care nu poate s-o spargă nici fulgerul marelui Zeus.
Totuși într-însul izbit-a cu sulița crâncenul Ares;
Palas, în lături ferind, cu mâna puternică-nșfacă
Un bolovan ce pe câmp sta mare și aspru și negru,

τόν ῥ᾽ ἄνδρες πρότεροι θέσαν ἔμμεναι οὖρον ἀρούρης·
τῷ βάλε θοῦρον Ἄρηα κατ᾽ αὐχένα, λῦσε δὲ γυῖα.
ἑπτὰ δ᾽ ἐπέσχε πέλεθρα πεσών, ἐκόνισε δὲ χαίτας,
τεύχεά τ᾽ ἀμφαράβησε· γέλασσε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη,
καί οἱ ἐπευχομένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
νηπύτι᾽ οὐδέ νύ πώ περ ἐπεφράσω ὅσσον ἀρείων
εὔχομ᾽ ἐγὼν ἔμεναι, ὅτι μοι μένος ἰσοφαρίζεις.
οὕτω κεν τῆς μητρὸς ἐρινύας ἐξαποτίνοις,
ἥ τοι χωομένη κακὰ μήδεται οὕνεκ᾽ Ἀχαιοὺς
κάλλιπες, αὐτὰρ Τρωσὶν ὑπερφιάλοισιν ἀμύνεις.
Ὣς ἄρα φωνήσασα πάλιν τρέπεν ὄσσε φαεινώ·
τὸν δ᾽ ἄγε χειρὸς ἑλοῦσα Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη
πυκνὰ μάλα στενάχοντα· μόγις δ᾽ ἐσαγείρετο θυμόν.
τὴν δ᾽ ὡς οὖν ἐνόησε θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
αὐτίκ᾽ Ἀθηναίην ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
ὢ πόποι αἰγιόχοιο Διὸς τέκος Ἀτρυτώνη
καὶ δ᾽ αὖθ᾽ ἡ κυνάμυια ἄγει βροτολοιγὸν Ἄρηα
δηΐου ἐκ πολέμοιο κατὰ κλόνον· ἀλλὰ μέτελθε.
Ὣς φάτ᾽, Ἀθηναίη δὲ μετέσσυτο, χαῖρε δὲ θυμῷ,
καί ῥ᾽ ἐπιεισαμένη πρὸς στήθεα χειρὶ παχείῃ
ἤλασε· τῆς δ᾽ αὐτοῦ λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ.
τὼ μὲν ἄρ᾽ ἄμφω κεῖντο ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ,
ἣ δ᾽ ἄρ᾽ ἐπευχομένη ἔπεα πτερόεντ᾽ ἀγόρευε·
τοιοῦτοι νῦν πάντες ὅσοι Τρώεσσιν ἀρωγοὶ
εἶεν, ὅτ᾽ Ἀργείοισι μαχοίατο θωρηκτῇσιν,
ὧδέ τε θαρσαλέοι καὶ τλήμονες, ὡς Ἀφροδίτη
ἦλθεν Ἄρῃ ἐπίκουρος ἐμῷ μένει ἀντιόωσα·
τώ κεν δὴ πάλαι ἄμμες ἐπαυσάμεθα πτολέμοιο
Ἰλίου ἐκπέρσαντες ἐῢκτίμενον πτολίεθρον.
Ὣς φάτο, μείδησεν δὲ θεὰ λευκώλενος Ἥρη.
αὐτὰρ Ἀπόλλωνα προσέφη κρείων ἐνοσίχθων·
Φοῖβε τί ἢ δὴ νῶϊ διέσταμεν; οὐδὲ ἔοικεν
ἀρξάντων ἑτέρων· τὸ μὲν αἴσχιον αἴ κ᾽ ἀμαχητὶ
ἴομεν Οὔλυμπον δὲ Διὸς ποτὶ χαλκοβατὲς δῶ.

Care fusese demult așezat ca hotar unei țarini;
Și în cerbice-l pocnește, de-l seacă pe crâncenul Ares,
Care pe jos prăvălit cuprinde vr'o sută de stânjeni;
Coama-i se umple de colb și armele zornăie asupra-i.
Râde zeița și așa lăudându-se zice lui Ares:
„Șuiule, încă tu nu ți-ai dat seama cât eu în virtute
Pot să te-ntrec, dacă tu în război te pui tocmai cu mine.
Bine-i așa să te bată pe tine blestemele mamei,
Care e foc supărată, te paște și nu te mai iartă
Că-ai părăsit pe Ahei și ajuți pe trufașii din Troia."
Zise și ochii ei străluminoși și-i întoarse; pe Ares
Iute de mână-l luă Afrodita și-l duse cu sine;
El suspină din adânc și-abia mai putea să răsufle.
Hera bălana zărind în fața-i pe Palas Atena,
Numaidecât începu a-i grăi în cuvinte ce zboară:
„Vai mie, vai, tu copilă ne'nfrântă a-narmatului Zeus,
Neobrăzata nu vezi cum îl duce din clocotul luptei
Pe-Ares, al lumii călău? Vin' repede 'ncoace cu mine."
Zice, și-Atena se ia după dânsa, se bucură-n sine;
Și năvălind la zeița Afrodita, ea-i cară cu pumnul
Una la piept, că deodată slăbi în genunchi istovită,
Și se lungiră pe jos amândoi, Afrodita și Ares.
Palas se laudă atunci și zice cuvinte ce zboară:
„Fie tot astfel acuma toți zeii ce țin cu Troienii
Și îndrăznesc să se bată cu oștile cele din Argos,
Cutezători și puternici întocmai ca zân-Afrodita
Când a venit să mă-nfrunte pe mine, s-ajute pe Ares.
Gata de mult ar fi fost războiul ce dăm cu Troienii,
Căci mai de mult am fi șters de pe fața pământului Troia."
Asta ea zise, iar Hera cea albă zâmbi mulțumită.
Zeul Poseidon Cutremurul lumii i-a zis lui Apolon:
„Febos, de ce stăm departe de tabără? Nu se cuvine,
Dacă-ncepură ceilalți. Rușine-i-napoi să ne-ntoarcem
Pe neluptate-n Olimp, la casa de-aram-a lui Zeus.

ἄρχε· σὺ γὰρ γενεῆφι νεώτερος· οὐ γὰρ ἔμοιγε
καλόν, ἐπεὶ πρότερος γενόμην καὶ πλείονα οἶδα.
νηπύτι᾽ ὡς ἄνοον κραδίην ἔχες· οὐδέ νυ τῶν περ
μέμνηαι ὅσα δὴ πάθομεν κακὰ Ἴλιον ἀμφὶ
μοῦνοι νῶϊ θεῶν, ὅτ᾽ ἀγήνορι Λαομέδοντι
πὰρ Διὸς ἐλθόντες θητεύσαμεν εἰς ἐνιαυτὸν
μισθῷ ἔπι ῥητῷ· ὃ δὲ σημαίνων ἐπέτελλεν.
ἤτοι ἐγὼ Τρώεσσι πόλιν πέρι τεῖχος ἔδειμα
εὐρύ τε καὶ μάλα καλόν, ἵν᾽ ἄρρηκτος πόλις εἴη·
Φοῖβε σὺ δ᾽ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς βουκολέεσκες
Ἴδης ἐν κνημοῖσι πολυπτύχου ὑληέσσης.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ μισθοῖο τέλος πολυγηθέες ὧραι
ἐξέφερον, τότε νῶϊ βιήσατο μισθὸν ἅπαντα
Λαομέδων ἔκπαγλος, ἀπειλήσας δ᾽ ἀπέπεμπε.
σὺν μὲν ὅ γ᾽ ἠπείλησε πόδας καὶ χεῖρας ὕπερθε
δήσειν, καὶ περάαν νήσων ἔπι τηλεδαπάων·
στεῦτο δ᾽ ὅ γ᾽ ἀμφοτέρων ἀπολεψέμεν οὔατα χαλκῷ.
νῶϊ δὲ ἄψορροι κίομεν κεκοτηότι θυμῷ
μισθοῦ χωόμενοι, τὸν ὑποστὰς οὐκ ἐτέλεσσε.
τοῦ δὴ νῦν λαοῖσι φέρεις χάριν, οὐδὲ μεθ᾽ ἡμέων
πειρᾷ ὥς κε Τρῶες ὑπερφίαλοι ἀπόλωνται
πρόχνυ κακῶς σὺν παισὶ καὶ αἰδοίῃς ἀλόχοισι·
Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπεν ἄναξ ἑκάεργος Ἀπόλλων·
ἐννοσίγαι᾽ οὐκ ἄν με σαόφρονα μυθήσαιο
ἔμμεναι, εἰ δὴ σοί γε βροτῶν ἕνεκα πτολεμίξω
δειλῶν, οἳ φύλλοισιν ἐοικότες ἄλλοτε μέν τε
ζαφλεγέες τελέθουσιν ἀρούρης καρπὸν ἔδοντες,
ἄλλοτε δὲ φθινύθουσιν ἀκήριοι. ἀλλὰ τάχιστα
παυώμεσθα μάχης· οἳ δ᾽ αὐτοὶ δηριαάσθων.
Ὣς ἄρα φωνήσας πάλιν ἐτράπετ᾽· αἴδετο γάρ ῥα
πατροκασιγνήτοιο μιγήμεναι ἐν παλάμῃσι.
τὸν δὲ κασιγνήτη μάλα νείκεσε πότνια θηρῶν
Ἄρτεμις ἀγροτέρη, καὶ ὀνείδειον φάτο μῦθον·
φεύγεις δὴ ἑκάεργε, Ποσειδάωνι δὲ νίκην

Fă începutul, că tu ești mai tânăr, și nu mi se cade
Mie să-ncep ca mai vechi și în arme mai meșter ca tine.
Nesocotitule, așa de uituc ești tu oare, c-aminte
Nu-ți mai aduci de necazul ce-am pătimit pe la Troia
Numai noi doi între zei? La craiul semeț Laomedon
Noi, din îndemnul lui Zeus, ne-am pus pe o plată anumită,
Vreme de-un an să-i slujim și el ne da nouă poruncă.
Eu am durat împrejurul orașului Troia tot zidul
Lat și așa de frumos spre a fi nerăzbită cetatea.
Tu într-aceea pe coastele muntelui Ida-n poiene
Și prin păduri și pe văi ca văcar îi păşteai o cireadă.
Dar mai pe urmă, când Horele, a vremilor vesele zâne,
Ziua de plată au adus, opritu-ne-a toată sâmbria
Craiul avan Laomedon și năpăstuiți ne da drumul
Și-amenința că pe tine te leagă de mâni și picioare
Și te trimite ca rob de vânzare departe-n ostroave;
Ba ne zicea că ne taie urechile amândurora.
Noi de la dânsul atunci cuprinși de mânie plecarăm;
Ne supărasem că nu s-a ținut de tocmeală la plată.
Și tu acuma norodului său îi faci bine și nu vrei
Nouă-n război să ne-ajuți ca să fie stârpiți fără milă
Neobrăzații Troieni cu femeile lor și cu pruncii?"
Zeului mării atunci răspunde țintașul Apolon:
„Geaba mă-ndemni, o Poseidon. Tu n-ai să mă ții de cuminte
Dacă m-oi prinde cu tine, de dragul sărmanilor oameni,
Care, ca și frunza pădurii, acum în deplină putere
Cresc câtă vreme-i hrănește pământul; acuma, dimpotrivă,
Se ofilesc și se duc. Deci noi să lăsăm mai degrabă
Lupta, să stăm laoparte, și las' să se bată 'ntre dânșii."
Asta zicând se întoarse-napoi; se sfia să se-apuce
La bătălie cu fratele tatălui său. Însă Artemis,
Sora-i, zeița câmpeană, crăiasa puternică peste
Sălbăticiuni, îl certa și așa se răsti dojenindu-l:
„Vezi cum iei fuga-napoi, Arcașule, și lui Poseidon

πᾶσαν ἐπέτρεψας, μέλεον δέ οἱ εὖχος ἔδωκας·
νηπύτιε τί νυ τόξον ἔχεις ἀνεμώλιον αὔτως;
μή σευ νῦν ἔτι πατρὸς ἐνὶ μεγάροισιν ἀκούσω
εὐχομένου, ὡς τὸ πρὶν ἐν ἀθανάτοισι θεοῖσιν,
ἄντα Ποσειδάωνος ἐναντίβιον πολεμίζειν.
  Ὣς φάτο, τὴν δ᾽ οὔ τι προσέφη ἑκάεργος Ἀπόλλων,
ἀλλὰ χολωσαμένη Διὸς αἰδοίη παράκοιτις
νείκεσεν ἰοχέαιραν ὀνειδείοις ἐπέεσσι·
πῶς δὲ σὺ νῦν μέμονας κύον ἀδεὲς ἀντί᾽ ἐμεῖο
στήσεσθαι; χαλεπή τοι ἐγὼ μένος ἀντιφέρεσθαι
τοξοφόρῳ περ ἐούσῃ, ἐπεὶ σὲ λέοντα γυναιξὶ
Ζεὺς θῆκεν, καὶ ἔδωκε κατακτάμεν ἥν κ᾽ ἐθέλῃσθα.
ἤτοι βέλτερόν ἐστι κατ᾽ οὔρεα θῆρας ἐναίρειν
ἀγροτέρας τ᾽ ἐλάφους ἢ κρείσσοσιν ἶφι μάχεσθαι.
εἰ δ᾽ ἐθέλεις πολέμοιο δαήμεναι, ὄφρ᾽ εὖ εἰδῇς
ὅσσον φερτέρη εἴμ᾽, ὅτι μοι μένος ἀντιφερίζεις.
  Ἦ ῥα, καὶ ἀμφοτέρας ἐπὶ καρπῷ χεῖρας ἔμαρπτε
σκαιῇ, δεξιτερῇ δ᾽ ἄρ᾽ ἀπ᾽ ὤμων αἴνυτο τόξα,
αὐτοῖσιν δ᾽ ἄρ᾽ ἔθεινε παρ᾽ οὔατα μειδιόωσα
ἐντροπαλιζομένην· ταχέες δ᾽ ἔκπιπτον ὀϊστοί.
δακρυόεσσα δ᾽ ὕπαιθα θεὰ φύγεν ὥς τε πέλεια,
ἥ ῥά θ᾽ ὑπ᾽ ἴρηκος κοίλην εἰσέπτατο πέτρην
χηραμόν· οὐδ᾽ ἄρα τῇ γε ἁλώμεναι αἴσιμον ἦεν·
ὣς ἣ δακρυόεσσα φύγεν, λίπε δ᾽ αὐτόθι τόξα.
Λητὼ δὲ προσέειπε διάκτορος Ἀργειφόντης·
Λητοῖ ἐγὼ δέ τοι οὔ τι μαχήσομαι· ἀργαλέον δὲ
πληκτίζεσθ᾽ ἀλόχοισι Διὸς νεφεληγερέταο·
ἀλλὰ μάλα πρόφρασσα μετ᾽ ἀθανάτοισι θεοῖσιν
εὔχεσθαι ἐμὲ νικῆσαι κρατερῆφι βίηφιν.
  Ὣς ἄρ᾽ ἔφη, Λητὼ δὲ συναίνυτο καμπύλα τόξα
πεπτεῶτ᾽ ἄλλυδις ἄλλα μετὰ στροφάλιγγι κονίης.
ἣ μὲν τόξα λαβοῦσα πάλιν κίε θυγατέρος ἧς·
ἣ δ᾽ ἄρ᾽ Ὄλυμπον ἵκανε Διὸς ποτὶ χαλκοβατὲς δῶ,
δακρυόεσσα δὲ πατρὸς ἐφέζετο γούνασι κούρη,

Toată izbând-ai lăsat-o și datu-i-ai ieftină slavă,
Nesocotite, de ce mai porți arcul așa de pomană?
Hei, mai poftește de-acum să te lauzi acasă la tata
Cum te făleai între zeii cei nemuritori înainte,
C-ai îndrăzni să te apuci la harță cu însuși Poseidon!”
Asta i-a zis, ci nimic nu răspunse țintașul Apolon.
Dar supărată de asta soția-nchinat-a lui Zeus
Vorbe de-ocară rostind, mustra pe zeița arcașă:
  „Cum mai cutezi înainte să-mi ieși și să-mi stai, tu, ființă
Nerușinată? Cu greu vei putea să dai față cu mine,
Chiar dacă ești purtătoare de arc și făcutu-te-a Zeus
Printre femei să fii leu și să poți omorî pe oricare.
Ți-e mai ușor să dobori ale munților fiare și cerbii
Codrilor, nu să te pui cu alții mai zdraveni ca tine.
Dacă vrei tu să te bați, poftim, dumirește-te odată
Și află cât eu te întrec, fiindcă te-ncaieri cu mine.”
Astfel îi zice și mânile-i prinde cu stânga de podul
Palmei și arcul îl smuce cu dreapta din spate și-ncepe
Veselă după urechi să o bată cu el pe Artemida,
Care se zbate-n zadar, săgețile-i scapă din tolbă.
Zâna cu lacrimi în ochi la urmă fugi ca hulubul
Care, gonit de un uliu, se furișă în scobitura
Stânii și afl-adăpost, căci n-a fost să fie-nșfăcată
Pasărea; astfel fugi și zeița și arcul acolo
Și-l părăsi. Vorbi către Leto atunci olăcarul
Hermes: „Eu nu mai dau luptă cu tine. Cum văd, i-anevoie
Luptă să dau cu femeile înnouratului Zeus.
Du-te voioasă la zei și acolo mândrește-te acuma,
Leto, că tu m-ai învins și m-ai dovedit în putere.”
  Asta grăise Hermes, iar Leto de jos își culese
Arcul, săgețile care prin pulbere stau răspândite.
Armele fiicei luând, se întoarse la zei; Artemida
Merse mâhnită-n Olimp, la casa de-aram-a lui Zeus,
Și lăcrimând a căzut la picioarele tatălui. Rochia-i

ἀμφὶ δ᾽ ἄρ᾽ ἀμβρόσιος ἑανὸς τρέμε· τὴν δὲ προτὶ οἷ
εἷλε πατὴρ Κρονίδης, καὶ ἀνείρετο ἡδὺ γελάσσας·
τίς νύ σε τοιάδ᾽ ἔρεξε φίλον τέκος Οὐρανιώνων
μαψιδίως, ὡς εἴ τι κακὸν ῥέζουσαν ἐνωπῇ;
  Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπεν ἐϋστέφανος κελαδεινή·
σή μ᾽ ἄλοχος στυφέλιξε πάτερ λευκώλενος Ἥρη,
ἐξ ἧς ἀθανάτοισιν ἔρις καὶ νεῖκος ἐφῆπται.
  Ὣς οἳ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον·
αὐτὰρ Ἀπόλλων Φοῖβος ἐδύσετο Ἴλιον ἱρήν·
μέμβλετο γάρ οἱ τεῖχος ἐϋδμήτοιο πόληος
μὴ Δαναοὶ πέρσειαν ὑπὲρ μόρον ἤματι κείνῳ.
οἳ δ᾽ ἄλλοι πρὸς Ὄλυμπον ἴσαν θεοὶ αἰὲν ἐόντες,
οἳ μὲν χωόμενοι, οἳ δὲ μέγα κυδιόωντες·
κὰδ δ᾽ ἷζον παρὰ πατρὶ κελαινεφεῖ· αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς
Τρῶας ὁμῶς αὐτούς τ᾽ ὄλεκεν καὶ μώνυχας ἵππους.
ὡς δ᾽ ὅτε καπνὸς ἰὼν εἰς οὐρανὸν εὐρὺν ἵκηται
ἄστεος αἰθομένοιο, θεῶν δέ ἑ μῆνις ἀνῆκε,
πᾶσι δ᾽ ἔθηκε πόνον, πολλοῖσι δὲ κήδε᾽ ἐφῆκεν,
ὣς Ἀχιλεὺς Τρώεσσι πόνον καὶ κήδε᾽ ἔθηκεν.
  Ἑστήκει δ᾽ ὃ γέρων Πρίαμος θείου ἐπὶ πύργου,
ἐς δ᾽ ἐνόησ᾽ Ἀχιλῆα πελώριον· αὐτὰρ ὑπ᾽ αὐτοῦ
Τρῶες ἄφαρ κλονέοντο πεφυζότες, οὐδέ τις ἀλκὴ
γίγνεθ᾽· ὃ δ᾽ οἰμώξας ἀπὸ πύργου βαῖνε χαμᾶζε
ὀτρύνων παρὰ τεῖχος ἀγακλειτοὺς πυλαωρούς·
πεπταμένας ἐν χερσὶ πύλας ἔχετ᾽ εἰς ὅ κε λαοὶ
ἔλθωσι προτὶ ἄστυ πεφυζότες· ἦ γὰρ Ἀχιλλεὺς
ἐγγὺς ὅδε κλονέων· νῦν οἴω λοίγι᾽ ἔσεσθαι.
αὐτὰρ ἐπεί κ᾽ ἐς τεῖχος ἀναπνεύσωσιν ἀλέντες,
αὖτις ἐπανθέμεναι σανίδας πυκινῶς ἀραρυίας·
δείδια γὰρ μὴ οὖλος ἀνὴρ ἐς τεῖχος ἅληται.
  Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ἄνεσάν τε πύλας καὶ ἀπῶσαν ὀχῆας·
αἳ δὲ πετασθεῖσαι τεῦξαν φάος· αὐτὰρ Ἀπόλλων
ἀντίος ἐξέθορε Τρώων ἵνα λοιγὸν ἀλάλκοι.
οἳ δ᾽ ἰθὺς πόλιος καὶ τείχεος ὑψηλοῖο

Cea măiestrită pe ea tremura, iar părintele olimpic
Fiica cu drag își cuprinse și râse cu poftă și zise:
  „Care din zeii cerești făcutu-ți-a asta, copilo,
Numai așa, pe nedrept, parc-ai face tu răul pe față?”
  Zâna-nstemată și lărmuitoare a vânatului zise:
  „Iată, soția ta Hera mi-a dat lovituri fără milă,
Ea care veșnic aprinde pe zei la-nvrăjbire și sfadă.”
  Asta vorbiră-ntre ei părintele Zeus cu fata-i.
Febos Apolon întrasta pătrunse în Troia cea sfântă;
Grijă-i era de puternicul zid, se temea să nu-l surpe
Oastea danae în ziua de-atunci, împotriva menirii.
Nemuritorii ceilalți pe-naltul Olimp se suiră,
Unii aprinși de mânie, iar alții făloși de învingeri,
Și s-așezară alături de Zeus. Ahile-ntr-aceea
Moarte lățea, omora pe Troieni laolaltă cu caii.
Cum câteodată, când arde-n cetate și fumul se urcă
Până la cerul întins, vâlvătaia, cereasca urgie,
Zbuciumă lumea-n oraș căşunându-le multora jale;
Astfel îi fierbe și-i vânzole-amar pe Troieni și Ahile.
  Sta peste poartă la turn moș Priam atunci și de-acolo
El l-a văzut pe novacul Ahile. Din fața-i Troienii
Iute fugeau îmbulzindu-se, nu cutezau să s-ație
După viteaz. Și craiul, gemând, de la turn coboară
Și pe vestiții străjeri de la poartă cu strigăte-ndeamnă:
„Porțile țineți cu mâna deschise să intre-n cetate
Oastea ce vine fugind; Ahile-i alungă de-aproape.
Uite că vine, mă tem că îndată ne-ajunge potopul.
Cum o să-ncapă sub zid îmbulzindu-se și-au să răsufle
Cetele, poarta să-nchideți și bine să trageți zăvorul.
Frică mi-e groaznicul om cu-un salt să n-ajungă-năuntru.”
  Zice. Străjerii rătezul împing și dau drum la canaturi,
Vraiște-i poarta, se mântuie oștirea fugară, iar Febos
Grabnic ieși înainte-i s-o străjuie de potopire.
Ei prăfuiți și setoși dau buzna spre zid pe la poartă,

δίψῃ καρχαλέοι κεκονιμένοι ἐκ πεδίοιο
φεῦγον· ὃ δὲ σφεδανὸν ἔφεπ᾽ ἔγχεϊ, λύσσα δέ οἱ κῆρ
αἰὲν ἔχε κρατερή, μενέαινε δὲ κῦδος ἀρέσθαι.
Ἔνθά κεν ὑψίπυλον Τροίην ἕλον υἷες Ἀχαιῶν,
εἰ μὴ Ἀπόλλων Φοῖβος Ἀγήνορα δῖον ἀνῆκε
φῶτ᾽ Ἀντήνορος υἱὸν ἀμύμονά τε κρατερόν τε.
ἐν μέν οἱ κραδίῃ θάρσος βάλε, πὰρ δέ οἱ αὐτὸς
ἔστη, ὅπως θανάτοιο βαρείας χεῖρας ἀλάλκοι
φηγῷ κεκλιμένος· κεκάλυπτο δ᾽ ἄρ᾽ ἠέρι πολλῇ.
αὐτὰρ ὅ γ᾽ ὡς ἐνόησεν Ἀχιλλῆα πτολίπορθον
ἔστη, πολλὰ δέ οἱ κραδίη πόρφυρε μένοντι·
ὀχθήσας δ᾽ ἄρα εἶπε πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν·
ὤ μοι ἐγών· εἰ μέν κεν ὑπὸ κρατεροῦ Ἀχιλῆος
φεύγω, τῇ περ οἱ ἄλλοι ἀτυζόμενοι κλονέονται,
αἱρήσει με καὶ ὧς, καὶ ἀνάλκιδα δειροτομήσει.
εἰ δ᾽ ἂν ἐγὼ τούτους μὲν ὑποκλονέεσθαι ἐάσω
Πηλεΐδῃ Ἀχιλῆϊ, ποσὶν δ᾽ ἀπὸ τείχεος ἄλλῃ
φεύγω πρὸς πεδίον Ἰλήϊον, ὄφρ᾽ ἂν ἵκωμαι
Ἴδης τε κνημοὺς κατά τε ῥωπήϊα δύω·
ἑσπέριος δ᾽ ἂν ἔπειτα λοεσσάμενος ποταμοῖο
ἱδρῶ ἀποψυχθεὶς προτὶ Ἴλιον ἀπονεοίμην·
ἀλλὰ τί ἤ μοι ταῦτα φίλος διελέξατο θυμός;
μή μ᾽ ἀπαειρόμενον πόλιος πεδίον δὲ νοήσῃ
καί με μεταΐξας μάρψῃ ταχέεσσι πόδεσσιν.
οὐκέτ᾽ ἔπειτ᾽ ἔσται θάνατον καὶ κῆρας ἀλύξαι·
λίην γὰρ κρατερὸς περὶ πάντων ἔστ᾽ ἀνθρώπων.
εἰ δέ κέ οἱ προπάροιθε πόλεος κατεναντίον ἔλθω·
καὶ γάρ θην τούτῳ τρωτὸς χρὼς ὀξέϊ χαλκῷ,
ἐν δὲ ἴα ψυχή, θνητὸν δέ ἕ φασ᾽ ἄνθρωποι
ἔμμεναι· αὐτάρ οἱ Κρονίδης Ζεὺς κῦδος ὀπάζει.
Ὣς εἰπὼν Ἀχιλῆα ἀλεὶς μένεν, ἐν δέ οἱ ἦτορ
ἄλκιμον ὁρμᾶτο πτολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι.
ἠΰτε πάρδαλις εἶσι βαθείης ἐκ ξυλόχοιο
ἀνδρὸς θηρητῆρος ἐναντίον, οὐδέ τι θυμῷ

Fuga veneau de pe câmp și căutau adăpost în cetate.
Aprig Ahile cu arma-i gonea și cumplită turbare
Sinea lui toată-i cuprinse și dornic era de mărire;
Și ar fi fost cucerit-acum Troia de-Ahei, dacă Febos
Nu stăruia să ia parte la luptă mărețul Agenor,
Al lui Antenor fecior, fără seamăn viteaz și puternic.
Inima-n pieptu-i spori și alături de dânsul Apolon
Stete proptit de stejar, îndosit într-o negură deasă,
Gata de-acolo să-l apere el de primejdia morții.
Cum îl văzu îns-Agenor pe cuceritorul Ahile,
Stete în loc să-l aștepte cu mintea bătută de gânduri
Și suspină de necaz și zise în sinea-i bărbată:
„Vai mie! Dac-am să-ncerc eu să fug de cumplitul Ahile
Și-am să iau drumul pe unde ceilalți o iau razna de spaimă,
Tot mă va prinde și acolo mă va junghia ca pe-un famen,
Ori e mai bine să-i las pe ai noștri goniți spre cetate
Și-nghesuiți de Ahile, să fug de la ziduri departe,
Șesul încolo s-apuc și s-o iau la picior înspre munte,
Coastele Idei să urc, să mă tupil acolo-n tufișuri
Și pe-nnoptate la râu să mă scald și așa de sudoare
Bine fiind răcorit, aș putea să mă furiș la Troia…
Însă de ce stau pe gânduri și așa socotindu-mă-n sine-mi?
Poate cumva să mă vadă fugind de la zid pe câmpie
Și năvălind după mine pe drum să m-apuce din fugă,
Orice nădejde s-a dus după asta, eu nu scap de moarte.
El e viteaz și puternic, se știe că n-are potrivă.
Dacă eu tot l-aș lua în primire-naintea cetății?
Doară și trupu-i se poate răni cu tăișul de aramă,
Și-are un suflet și el, și oamenii spun că și dânsul
E muritor și că Zeus îi dăruie lui biruința."
Zice și-acolo-ncordat stătu să-l aștepte pe-Ahile;
Firea-i vitează-i da zor să stea la bătaie cu dânsul.
Cum din adâncul pădurii un pardos se saltă-naintea
Unui bărbat vânător și nici nu se sperie fiara,

ταρβεῖ οὐδὲ φοβεῖται, ἐπεί κεν ὑλαγμὸν ἀκούσῃ·
εἴ περ γὰρ φθάμενός μιν ἢ οὐτάσῃ ἠὲ βάλῃσιν,
ἀλλά τε καὶ περὶ δουρὶ πεπαρμένη οὐκ ἀπολήγει
ἀλκῆς, πρίν γ᾽ ἠὲ ξυμβλήμεναι ἠὲ δαμῆναι·
ὣς Ἀντήνορος υἱὸς ἀγαυοῦ δῖος Ἀγήνωρ
οὐκ ἔθελεν φεύγειν, πρὶν πειρήσαιτ᾽ Ἀχιλῆος.
ἀλλ᾽ ὅ γ᾽ ἄρ᾽ ἀσπίδα μὲν πρόσθ᾽ ἔσχετο πάντοσ᾽ ἐΐσην,
ἐγχείῃ δ᾽ αὐτοῖο τιτύσκετο, καὶ μέγ᾽ ἀΰτει·
ἦ δή που μάλ᾽ ἔολπας ἐνὶ φρεσὶ φαίδιμ᾽ Ἀχιλλεῦ
ἤματι τῷδε πόλιν πέρσειν Τρώων ἀγερώχων
νηπύτι᾽· ἦ τ᾽ ἔτι πολλὰ τετεύξεται ἄλγε᾽ ἐπ᾽ αὐτῇ.
ἐν γάρ οἱ πολέες τε καὶ ἄλκιμοι ἀνέρες εἰμέν,
οἳ καὶ πρόσθε φίλων τοκέων ἀλόχων τε καὶ υἱῶν
Ἴλιον εἰρυόμεσθα· σὺ δ᾽ ἐνθάδε πότμον ἐφέψεις
ὧδ᾽ ἔκπαγλος ἐὼν καὶ θαρσαλέος πολεμιστής.
Ἦ ῥα, καὶ ὀξὺν ἄκοντα βαρείης χειρὸς ἀφῆκε,
καί ῥ᾽ ἔβαλε κνήμην ὑπὸ γούνατος οὐδ᾽ ἀφάμαρτεν.
ἀμφὶ δέ οἱ κνημὶς νεοτεύκτου κασσιτέροιο
σμερδαλέον κονάβησε· πάλιν δ᾽ ἀπὸ χαλκὸς ὄρουσε
βλημένου, οὐδ᾽ ἐπέρησε, θεοῦ δ᾽ ἠρύκακε δῶρα.
Πηλεΐδης δ᾽ ὁρμήσατ᾽ Ἀγήνορος ἀντιθέοιο
δεύτερος· οὐδ᾽ ἔτ᾽ ἔασεν Ἀπόλλων κῦδος ἀρέσθαι,
ἀλλά μιν ἐξήρπαξε, κάλυψε δ᾽ ἄρ᾽ ἠέρι πολλῇ,
ἡσύχιον δ᾽ ἄρα μιν πολέμου ἔκπεμπε νέεσθαι.
αὐτὰρ ὃ Πηλεΐωνα δόλῳ ἀποέργαθε λαοῦ·
αὐτῷ γὰρ ἑκάεργος Ἀγήνορι πάντα ἐοικὼς
ἔστη πρόσθε ποδῶν, ὃ δ᾽ ἐπέσσυτο ποσσὶ διώκειν·
εἷος ὃ τὸν πεδίοιο διώκετο πυροφόροιο
τρέψας πὰρ ποταμὸν βαθυδινήεντα Σκάμανδρον
τυτθὸν ὑπεκπροθέοντα· δόλῳ δ᾽ ἄρ᾽ ἔθελγεν Ἀπόλλων
ὡς αἰεὶ ἔλποιτο κιχήσεσθαι ποσὶν οἷσι·
τόφρ᾽ ἄλλοι Τρῶες πεφοβημένοι ἦλθον ὁμίλῳ
ἀσπάσιοι προτὶ ἄστυ, πόλις δ᾽ ἔμπλητο ἀλέντων.
οὐδ᾽ ἄρα τοί γ᾽ ἔτλαν πόλιος καὶ τείχεος ἐκτὸς

Nici nu tulește-napoi, cu toate că-aude lătratul:
Chiar dacă ar nimeri-o vr'o suliță sau vr'o săgeată
Și ar străpunge-o în coaste, ea tot nu se lasă, ci luptă
Până ce ori pe dușman îl înhață, ori cade zdrobită;
Astfel Agenor atunci stă țapăn și nu vrea să fugă
Până ce nu se măsoară cu neîntrecutul Ahile.
Scutul rotat înainte țiindu-și la piept și cu lancea-i
Ager ochind pe viteaz, cu strigăte așa-l amenință:
„Tu negreșit, o slăvitule Ahile, te bizui chiar astăzi
Troia să iei și s-o surpi puternica noastră cetate;
Nesocotite, dar încă te-așteaptă-mprejuru-i atâta
Cazną și-obidă, că mulți mai suntem în cetate vitejii
Care cu armele pentru copii și părinți și neveste
Țar-apărăm, și de-aceea tu moartea pe-aicea găsi-vei
Oricât ai fi de șoiman și cutezător la bătaie."
Zice și zboară la ei cu mâna cea zdravănă boldul
Și sub genunchi îl ajunge la pulpă și-acolo pulparul
Cel de curând făurit din alb cositor la ciocnire
Zăngăne îngrozitor, dar nu e răzbit, ci răsaltă
Lancea departe de el și-n cale i-o-mpiedică darul
Zeului. Tabăr-atunci pe dumnezeiescul Agenor
Și Peleianul, dar nu-i dă mărirea izbândei Apolon,
Ci pe Agenor răpind, în negură deasă-l ascunde
Și adăpostindu-l așa, îi dă drumul să plece din luptă,
Și pe Ahile departe de oaste-l abate smomindu-l.
Zeul aidom-Agenor la față fiind, lui Ahile
Tot îi răsare-nainte, iar el se tot ia după dânsul
Pașii grăbind, și în vreme ce-acolo pe șes îl alungă
Printre ogoare de grâu, pe lângă Scamandru pornindu-l,
Zeul era la doi pași și-l tot amăgea pe Ahile
Dându-i nădejde mereu că-l poate sosi din picioare.
Iute Troienii ceilalți, fugarii, voioși în cetate
Se năpustiră glotiș. Se umple de-oștire orașul.
Nu cutezau să s-aștepte oștenii afară la poartă

μεῖναι ἔτ᾽ ἀλλήλους, καὶ γνώμεναι ὅς τε πεφεύγοι
ὅς τ᾽ ἔθαν᾽ ἐν πολέμῳ· ἀλλ᾽ ἐσσυμένως ἐσέχυντο
ἐς πόλιν, ὅν τινα τῶν γε πόδες καὶ γοῦνα σαώσαι.

Unii pe alții, să vadă în armie cine scăpase,
Cine murise-n război, ci toți care-avură picioare
Bune de fugă, pe poartă roind ei buluc năvăliră.

ΙΛΙΑΔΟΣ Χ

῝Ως οἳ μὲν κατὰ ἄστυ πεφυζότες ἠΰτε νεβροὶ
ἱδρῶ ἀπεψύχοντο πίον τ᾿ ἀκέοντό τε δίψαν
κεκλιμένοι καλῇσιν ἐπάλξεσιν· αὐτὰρ ᾿Αχαιοὶ
τείχεος ἆσσον ἴσαν σάκε᾿ ὤμοισι κλίναντες.
῞Εκτορα δ᾿ αὐτοῦ μεῖναι ὀλοιὴ μοῖρα πέδησεν
᾿Ιλίου προπάροιθε πυλάων τε Σκαιάων.
αὐτὰρ Πηλεΐωνα προσηύδα Φοῖβος ᾿Απόλλων·
τίπτέ με Πηλέος υἱὲ ποσὶν ταχέεσσι διώκεις
αὐτὸς θνητὸς ἐὼν θεὸν ἄμβροτον; οὐδέ νύ πώ με
ἔγνως ὡς θεός εἰμι, σὺ δ᾿ ἀσπερχὲς μενεαίνεις.
ἦ νύ τοι οὔ τι μέλει Τρώων πόνος, οὓς ἐφόβησας,
οἳ δή τοι εἰς ἄστυ ἄλεν, σὺ δὲ δεῦρο λιάσθης.
οὐ μέν με κτενέεις, ἐπεὶ οὔ τοι μόρσιμός εἰμι.
Τὸν δὲ μέγ᾿ ὀχθήσας προσέφη πόδας ὠκὺς ᾿Αχιλλεύς·
ἔβλαψάς μ᾿ ἑκάεργε θεῶν ὀλοώτατε πάντων
ἐνθάδε νῦν τρέψας ἀπὸ τείχεος· ἦ κ᾿ ἔτι πολλοὶ
γαῖαν ὀδὰξ εἷλον πρὶν ῎Ιλιον εἰσαφικέσθαι.
νῦν δ᾿ ἐμὲ μὲν μέγα κῦδος ἀφείλεο, τοὺς δὲ σάωσας
ῥηϊδίως, ἐπεὶ οὔ τι τίσιν γ᾿ ἔδεισας ὀπίσσω.
ἦ σ᾿ ἂν τισαίμην, εἴ μοι δύναμίς γε παρείη.
῝Ως εἰπὼν προτὶ ἄστυ μέγα φρονέων ἐβεβήκει,
σευάμενος ὥς θ᾿ ἵππος ἀεθλοφόρος σὺν ὄχεσφιν,
ὅς ῥά τε ῥεῖα θέῃσι τιταινόμενος πεδίοιο·
ὣς ᾿Αχιλεὺς λαιψηρὰ πόδας καὶ γούνατ᾿ ἐνώμα.
Τὸν δ᾿ ὃ γέρων Πρίαμος πρῶτος ἴδεν ὀφθαλμοῖσι
παμφαίνονθ᾿ ὥς τ᾿ ἀστέρ᾿ ἐπεσσύμενον πεδίοιο,
ὅς ῥά τ᾿ ὀπώρης εἶσιν, ἀρίζηλοι δέ οἱ αὐγαὶ
φαίνονται πολλοῖσι μετ᾿ ἀστράσι νυκτὸς ἀμολγῷ,
ὅν τε κύν᾿ ᾿Ωρίωνος ἐπίκλησιν καλέουσι.
λαμπρότατος μὲν ὅ γ᾿ ἐστί, κακὸν δέ τε σῆμα τέτυκται,

Cântul XXII

După ce astfel ca puii de ciute-o zbughiră-n cetate,
Stau în frumoasele lor metereze culcați, răcorindu-și
Trupul de-arsură și setea din ei potolind. Iar Aheii
S-apropiară de zid și pe umere-ntinseră scuturi.
Numai pe Hector îl prinse în cursă năprasnica soartă
Și-l împietri înaintea cetății la Porțile Schee.
Febos Apolon atunci așa cuvânta lui Ahile:
„Ce mă gonești, Peleiene, cu toată iuțeala pe mine
Cel fără moarte, tu, un muritor? Dar încă, se vede,
N-ai priceput că-s un zeu și degeaba te-mpizmui. Pesemne
Nu-ți este ție să lupți cu oștirea gonită de tine;
Ea se închise-n cetate și tu te-ai luat după mine.
Nu poți tu moarte să-mi dai, că eu nu sunt supusul ursitei."
Plin de necaz a răspuns Ahile cel iute ca șoimul:
„M-ai abătut de la zid rătăcindu-mă-ncoace, tu zeul
Cel mai avan între zei, tu care țintești de departe.
Ce de Troieni mai cădeau și mușcau la cădere pământul
Până s-ajungă la Troia! Tu m-ai despoiat de mărire,
Lesne ferindu-i pe ei, căci nu te-ai temut de urmare.
Crede-mă, eu ți-o plăteam dacă mie-mi era în putință."
Asta vorbi și semeț o luă înapoi spre cetate.
Repede ca telegarul cel biruitor cu teleaga,
Care s-așterne la fugă pe câmp și ca vântul aleargă,
Iute la fel și Ahile mișca din genunchi, din picioare.
Priam întâi de la turn pe el îl văzu pe câmpie
Strălucitor la năvală. Precum în senin luminează
Toamna luceafărul care cu razele lui sclipitoare
Noaptea, când vine-ntuneric, s-arată-ntre multele stele
Și poreclit e luceafărul al Orionului câne;
Mai luminos este el, dar nu, e semn bun arătarea-i,

καί τε φέρει πολλὸν πυρετὸν δειλοῖσι βροτοῖσιν·
ὣς τοῦ χαλκὸς ἔλαμπε περὶ στήθεσσι θέοντος.
ᾤμωξεν δ᾽ ὃ γέρων, κεφαλὴν δ᾽ ὅ γε κόψατο χερσὶν
ὑψόσ᾽ ἀνασχόμενος, μέγα δ᾽ οἰμώξας ἐγεγώνει
λισσόμενος φίλον υἱόν· ὃ δὲ προπάροιθε πυλάων
ἑστήκει ἄμοτον μεμαὼς Ἀχιλῆϊ μάχεσθαι·
τὸν δ᾽ ὃ γέρων ἐλεεινὰ προσηύδα χεῖρας ὀρεγνύς·
Ἕκτορ μή μοι μίμνε φίλον τέκος ἀνέρα τοῦτον
οἶος ἄνευθ᾽ ἄλλων, ἵνα μὴ τάχα πότμον ἐπίσπῃς
Πηλεΐωνι δαμείς, ἐπεὶ ἦ πολὺ φέρτερός ἐστι
σχέτλιος· αἴθε θεοῖσι φίλος τοσσόνδε γένοιτο
ὅσσον ἐμοί· τάχα κέν ἑ κύνες καὶ γῦπες ἔδοιεν
κείμενον· ἦ κέ μοι αἰνὸν ἀπὸ πραπίδων ἄχος ἔλθοι·
ὅς μ᾽ υἱῶν πολλῶν τε καὶ ἐσθλῶν εὖνιν ἔθηκε
κτείνων καὶ περνὰς νήσων ἔπι τηλεδαπάων.
καὶ γὰρ νῦν δύο παῖδε Λυκάονα καὶ Πολύδωρον
οὐ δύναμαι ἰδέειν Τρώων εἰς ἄστυ ἀλέντων,
τούς μοι Λαοθόη τέκετο κρείουσα γυναικῶν.
ἀλλ᾽ εἰ μὲν ζώουσι μετὰ στρατῷ, ἦ τ᾽ ἂν ἔπειτα
χαλκοῦ τε χρυσοῦ τ᾽ ἀπολυσόμεθ᾽, ἔστι γὰρ ἔνδον·
πολλὰ γὰρ ὤπασε παιδὶ γέρων ὀνομάκλυτος Ἄλτης.
εἰ δ᾽ ἤδη τεθνᾶσι καὶ εἰν Ἀΐδαο δόμοισιν,
ἄλγος ἐμῷ θυμῷ καὶ μητέρι τοὶ τεκόμεσθα·
λαοῖσιν δ᾽ ἄλλοισι μινυνθαδιώτερον ἄλγος
ἔσσεται, ἢν μὴ καὶ σὺ θάνῃς Ἀχιλῆϊ δαμασθείς.
ἀλλ᾽ εἰσέρχεο τεῖχος ἐμὸν τέκος, ὄφρα σαώσῃς
Τρῶας καὶ Τρῳάς, μὴ δὲ μέγα κῦδος ὀρέξῃς
Πηλεΐδῃ, αὐτὸς δὲ φίλης αἰῶνος ἀμερθῇς.
πρὸς δ᾽ ἐμὲ τὸν δύστηνον ἔτι φρονέοντ᾽ ἐλέησον
δύσμορον, ὅν ῥα πατὴρ Κρονίδης ἐπὶ γήραος οὐδῷ
αἴσῃ ἐν ἀργαλέῃ φθίσει κακὰ πόλλ᾽ ἐπιδόντα
υἷάς τ᾽ ὀλλυμένους ἑλκηθείσας τε θύγατρας,
καὶ θαλάμους κεραϊζομένους, καὶ νήπια τέκνα
βαλλόμενα προτὶ γαίῃ ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι,

Arșiță doar și zăduf le aduce sărmanilor oameni;
Asfel Ahile la mers înarmat strălucea în aramă.
Scoate un gemet bătrânul și mânile prinse să-nalțe
Și peste cap da cu pumnul, gemea și striga cu putere
Și se ruga de fecior care singur stătea înaintea
Porților, peste măsură voind să dea piept cu Ahile.
Brațele-ntinse spre el și așa începu să se roage:
„Hector, iubitul meu fiu, lipsit de oștire tu singur
Nu-l aștepta pe dușman, să nu dai cumva de năpastă,
Dacă te biruie-Ahile, fiindcă e mult mai puternic.
Procletul, de-ar fi el drag și zeilor cât mi-este mie,
Iute ar cădea toropit, mânca-l-ar vultanii și cânii,
Numai așa mi s-ar duce cumplitul amar de pe suflet.
M-a sărăcit de-o mulțime de fii, și tot unul și unul,
Pe-unii-i ucise, pe alții-i vându în ostroave departe.
Iată, și-acuma pe doi, pe Licaon și pe Polidoros,
Fii-mi născuți de crăiasa între femei Laotoe,
Nu-i văd aci între cetele care intrară-n cetate.
Dacă mai viețuie încă prin tabără, am să-i răscumpăr
De la dușman pe aramă și aur, căci am eu acasă,
Dete doar fie-si zestre destulă vestitul moș Altes.
Dacă ei însă muriră și duși sunt pe lumea cealaltă,
Rău o să fie de mine și maică-sa, care-i născurăm.
Dar pentru obște durerea ar fi mai puțină și răul
Mai trecător, dacă n-ai muri tu-nsăbiat de Ahile.
Vino dar, fiule, vino-n cetate și mântuie Troia,
Mântuie neamul troian, să nu dai cumva lui Ahile
Naltă mărire de arme cu pierderea zilelor tale.
Hai și te-ndură de mine, sărmanul, cât eu mai sunt teafăr,
Nenorocitul, căci altfel ursit e pe al bătrâneții
Prag în răstriște să pier, fiind martor în ceasul din urmă
Multelor nenorociri ce cădea-vor pe mine; răpite
Fi-vor copilele mele, copiii răpuși, pustiite
Casele, pruncii trântiți la pământ fără milă în toiul

ἑλκομένας τε νυοὺς ὀλοῇς ὑπὸ χερσὶν Ἀχαιῶν.
αὐτὸν δ᾽ ἂν πύματόν με κύνες πρώτῃσι θύρῃσιν
ὠμησταὶ ἐρύουσιν, ἐπεί κέ τις ὀξέϊ χαλκῷ
τύψας ἠὲ βαλὼν ῥεθέων ἐκ θυμὸν ἕληται,
οὓς τρέφον ἐν μεγάροισι τραπεζῆας θυραωρούς,
οἵ κ᾽ ἐμὸν αἷμα πιόντες ἀλύσσοντες περὶ θυμῷ
κείσοντ᾽ ἐν προθύροισι. νέῳ δέ τε πάντ᾽ ἐπέοικεν
ἄρηϊ κταμένῳ δεδαϊγμένῳ ὀξέϊ χαλκῷ
κεῖσθαι· πάντα δὲ καλὰ θανόντι περ ὅττι φανήῃ·
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ πολιόν τε κάρη πολιόν τε γένειον
αἰδῶ τ᾽ αἰσχύνωσι κύνες κταμένοιο γέροντος,
τοῦτο δὴ οἴκτιστον πέλεται δειλοῖσι βροτοῖσιν.
  Ἦ ῥ᾽ ὃ γέρων, πολιὰς δ᾽ ἄρ᾽ ἀνὰ τρίχας ἕλκετο χερσὶ
τίλλων ἐκ κεφαλῆς· οὐδ᾽ Ἕκτορι θυμὸν ἔπειθε.
μήτηρ δ᾽ αὖθ᾽ ἑτέρωθεν ὀδύρετο δάκρυ χέουσα
κόλπον ἀνιεμένη, ἑτέρηφι δὲ μαζὸν ἀνέσχε·
καί μιν δάκρυ χέουσ᾽ ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἕκτορ τέκνον ἐμὸν τάδε τ᾽ αἴδεο καί μ᾽ ἐλέησον
αὐτήν, εἴ ποτέ τοι λαθικηδέα μαζὸν ἐπέσχον·
τῶν μνῆσαι φίλε τέκνον ἄμυνε δὲ δήϊον ἄνδρα
τείχεος ἐντὸς ἐών, μὴ δὲ πρόμος ἵστασο τούτῳ
σχέτλιος· εἴ περ γάρ σε κατακτάνῃ, οὔ σ᾽ ἔτ᾽ ἔγωγε
κλαύσομαι ἐν λεχέεσσι φίλον θάλος, ὃν τέκον αὐτή,
οὐδ᾽ ἄλοχος πολύδωρος· ἄνευθε δέ σε μέγα νῶϊν
Ἀργείων παρὰ νηυσὶ κύνες ταχέες κατέδονται.
  Ὣς τώ γε κλαίοντε προσαυδήτην φίλον υἱὸν
πολλὰ λισσομένω· οὐδ᾽ Ἕκτορι θυμὸν ἔπειθον,
ἀλλ᾽ ὅ γε μίμν᾽ Ἀχιλῆα πελώριον ἆσσον ἰόντα.
ὡς δὲ δράκων ἐπὶ χειῇ ὀρέστερος ἄνδρα μένῃσι
βεβρωκὼς κακὰ φάρμακ᾽, ἔδυ δέ τέ μιν χόλος αἰνός,
σμερδαλέον δὲ δέδορκεν ἑλισσόμενος περὶ χειῇ·
ὣς Ἕκτωρ ἄσβεστον ἔχων μένος οὐχ ὑπεχώρει
πύργῳ ἔπι προὔχοντι φαεινὴν ἀσπίδ᾽ ἐρείσας·
ὀχθήσας δ᾽ ἄρα εἶπε πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν·

Luptei, nurorile-mi duse, smucite de Ahei spre robie.
Dar și pe mine la urmă fâșii înghiți-mă-vor cânii
Lacomi de cărnet la poartă, când fi-voi de-o lance
Ori de-o săgeată lovit și zăcea-voi lipsit de suflare;
Cânii ce-acasă-i hrăneam la mesele mele, străjerii
Porții, sorbi-vor din sângele meu și-amețiți dup-aceea
S-or tolăni pe la porți. Unui tânăr îi șade tot bine,
Chiar dacă zace străpuns de suliță la-ncăierare,
Oricum s-arată, chiar mort frumos e în toate și mândru,
Dar când capul cel alb și barba cea albă și trupul
Gol al bătrânului mort le fac de batjocură cânii,
Asta e cea mai amară ursit-a sărmanilor oameni."
  Astfel grăiește bătrânul și smocuri din pletele-i albe
Smulge din capu-i cu mâna, ci tot nu se-nduplecă Hector.
Mama-i se vaiet-asemenea și lăcrimează; cu-o mână
Ea se desface la piept și sânul cu alta-și-mbie
Și, podidită de plâns, se milcuie așa rugătoare:
  „Hector copile, cinstește acest sân și aibi milă de mine,
Dacă vreodată eu sânu-mbiind alinatu-ți-am păsul,
Fătul meu, adu-ți aminte și fugi de vrăjmașul acela,
Vino-năuntru sub zid și nu te mai pune cu dânsul.
Vai, blestematul, mă tem că te-omoară și nu te vom plânge
Eu cu femeia-ți cea plină de daruri în patu-ți acasă,
Scumpul meu dulce vlăstar, departe de noi, ah departe
Au să te sfâșie cânii pe tine zvârlit la corăbii."
  Astfel ei plâng amândoi, cuvântează și-și cheamă feciorul
Și se tot roagă de el, dar nu se înduplecă Hector,
Ci mi-l adastă pe-Ahile când vine spre el uriașul.
Cum un balaur pe munți, îndopat de otravă pândește
Din văgăună pe-un om și prins de cumplită mânie
Cată la el fioros și se tot zvârcolește prin bortă;
Astfel și Hector, în furia-i nepotolită, l-adastă
După ce-și razimă scutul de turnul ieșit de la poartă.
Geme din pieptu-i atunci și cugetă-n sinea-i bărbată:

ὤ μοι ἐγών, εἰ μέν κε πύλας καὶ τείχεα δύω,
Πουλυδάμας μοι πρῶτος ἐλεγχείην ἀναθήσει,
ὅς μ᾽ ἐκέλευε Τρωσὶ ποτὶ πτόλιν ἡγήσασθαι
νύχθ᾽ ὕπο τήνδ᾽ ὀλοὴν ὅτε τ᾽ ὤρετο δῖος Ἀχιλλεύς.
ἀλλ᾽ ἐγὼ οὐ πιθόμην· ἦ τ᾽ ἂν πολὺ κέρδιον ἦεν.
νῦν δ᾽ ἐπεὶ ὤλεσα λαὸν ἀτασθαλίῃσιν ἐμῇσιν,
αἰδέομαι Τρῶας καὶ Τρῳάδας ἑλκεσιπέπλους,
μή ποτέ τις εἴπῃσι κακώτερος ἄλλος ἐμεῖο·
Ἕκτωρ ἧφι βίηφι πιθήσας ὤλεσε λαόν.
ὣς ἐρέουσιν· ἐμοὶ δὲ τότ᾽ ἂν πολὺ κέρδιον εἴη
ἄντην ἢ Ἀχιλῆα κατακτείναντα νέεσθαι,
ἠέ κεν αὐτῷ ὀλέσθαι ἐϋκλειῶς πρὸ πόληος.
εἰ δέ κεν ἀσπίδα μὲν καταθείομαι ὀμφαλόεσσαν
καὶ κόρυθα βριαρήν, δόρυ δὲ πρὸς τεῖχος ἐρείσας
αὐτὸς ἰὼν Ἀχιλῆος ἀμύμονος ἀντίος ἔλθω
καί οἱ ὑπόσχωμαι Ἑλένην καὶ κτήμαθ᾽ ἅμ᾽ αὐτῇ,
πάντα μάλ᾽ ὅσσά τ᾽ Ἀλέξανδρος κοίλῃς ἐνὶ νηυσὶν
ἠγάγετο Τροίηνδ᾽, ἥ τ᾽ ἔπλετο νείκεος ἀρχή,
δωσέμεν Ἀτρεΐδῃσιν ἄγειν, ἅμα δ᾽ ἀμφὶς Ἀχαιοῖς
ἄλλ᾽ ἀποδάσσεσθαι ὅσα τε πτόλις ἥδε κέκευθε·
Τρωσὶν δ᾽ αὖ μετόπισθε γερούσιον ὅρκον ἕλωμαι
μή τι κατακρύψειν, ἀλλ᾽ ἄνδιχα πάντα δάσασθαι
κτῆσιν ὅσην πτολίεθρον ἐπήρατον ἐντὸς ἐέργει·
ἀλλὰ τί ἤ μοι ταῦτα φίλος διελέξατο θυμός;
μή μιν ἐγὼ μὲν ἵκωμαι ἰών, ὃ δέ μ᾽ οὐκ ἐλεήσει
οὐδέ τί μ᾽ αἰδέσεται, κτενέει δέ με γυμνὸν ἐόντα
αὔτως ὥς τε γυναῖκα, ἐπεί κ᾽ ἀπὸ τεύχεα δύω.
οὐ μέν πως νῦν ἔστιν ἀπὸ δρυὸς οὐδ᾽ ἀπὸ πέτρης
τῷ ὀαριζέμεναι, ἅ τε παρθένος ἠΐθεός τε
παρθένος ἠΐθεός τ᾽ ὀαρίζετον ἀλλήλοιιν.
βέλτερον αὖτ᾽ ἔριδι ξυνελαυνέμεν ὅττι τάχιστα·
εἴδομεν ὁπποτέρῳ κεν Ὀλύμπιος εὖχος ὀρέξῃ.
Ὣς ὅρμαινε μένων, ὃ δέ οἱ σχεδὸν ἦλθεν Ἀχιλλεὺς
ἶσος Ἐνυαλίῳ κορυθάϊκι πτολεμιστῇ

„Vai mie, dacă mă furiș pe poartă și-oi sta după ziduri,
Cum o să sară întâiul la mine aprins Polidamas,
Și-o să mă mustre, că el sfătui să duc oastea-n cetate
Chiar în pustia astă-noapte, de când e Ahile-n picioare.
Nu vrui pe el să-l ascult, mai bine-i dam lui ascultare.
Iată că oastea-mi pierdui din nechibzuință și-acuma
Tare mi-e teamă de-ai noștri, bărbați și femei din cetate,
Poate să zică vreunul din ei, care nu-i de-a mea seamă:
Hector oștirea-și pierdu bizuindu-se numai pe sine.
Asta va zice, și-atunci mai bine ar fi una din două:
Ori să dau piept cu Ahile, să stau până eu l-oi răpune,
Ori să cad însumi cu slavă luptând înaintea cetății.
Dar dacă pavăza cea albiată lăsa-voi deoparte,
Scoate-voi coiful călit și lancea propti-voi de ziduri
Și mă voi duce eu singur să-i ies lui Ahile ’nainte
Și-oi jurui că voi da pe Elena și-averile-i toate
Câte-n corăbii boltite aduse din Argos la Troia
Fratele-mi Paris, de unde veni între noi învrăjbirea,
Și-oi împăca pe Atrizi și voi da la ai lor ca adaos
Și-alte avuții care s-află la noi în oraș tăinuite,
După ce-oi face ca sfetnicii noștri pe față să jure,
Toți, că nimic n-o să cate s-ascundă, ci-n două-mpărți-vor
Toate comorile noastre ascunse la noi în cetate...
Însă de ce stau pe gânduri și cuget aceasta zadarnic?
Doamne ferește de el să m-apropii, că n-o să mă cruțe,
N-o să mă ierte că sunt rugător, ci așa fără arme,
Ca pe o biată femeie zdrobi-mă-va el fără milă.
Nu se mai poate de-acuma de vorbă să stăm împreună
Și s-o luăm de la capăt cum vechea poveste și-o-ndrugă
Doi între dânșii, flăcăul și fata, perechea-ndrăgită.
Hai să dăm lupta mai bine amândoi, să vedem mai în grabă
Căruia tatăl ceresc îi va da biruință și slavă.”
Asta cu mintea el țese așteptând. Se apropie-Ahile,
Parcă e zeul războiului căruia-i flutură creasta;

σείων Πηλιάδα μελίην κατὰ δεξιὸν ὦμον
δεινήν· ἀμφὶ δὲ χαλκὸς ἐλάμπετο εἴκελος αὐγῇ
ἢ πυρὸς αἰθομένου ἢ ἠελίου ἀνιόντος.
Ἕκτορα δ᾽, ὡς ἐνόησεν, ἕλε τρόμος· οὐδ᾽ ἄρ᾽ ἔτ᾽ ἔτλη
αὖθι μένειν, ὀπίσω δὲ πύλας λίπε, βῆ δὲ φοβηθείς·
Πηλεΐδης δ᾽ ἐπόρουσε ποσὶ κραιπνοῖσι πεποιθώς.
ἠΰτε κίρκος ὄρεσφιν ἐλαφρότατος πετεηνῶν
ῥηϊδίως οἴμησε μετὰ τρήρωνα πέλειαν,
ἣ δέ θ᾽ ὕπαιθα φοβεῖται, ὃ δ᾽ ἐγγύθεν ὀξὺ λεληκὼς
ταρφέ᾽ ἐπαΐσσει, ἑλέειν τέ ἑ θυμὸς ἀνώγει·
ὣς ἄρ᾽ ὅ γ᾽ ἐμμεμαὼς ἰθὺς πέτετο, τρέσε δ᾽ Ἕκτωρ
τεῖχος ὕπο Τρώων, λαιψηρὰ δὲ γούνατ᾽ ἐνώμα.
οἳ δὲ παρὰ σκοπιὴν καὶ ἐρινεὸν ἠνεμόεντα
τείχεος αἰὲν ὑπ᾽ ἐκ κατ᾽ ἀμαξιτὸν ἐσσεύοντο,
κρουνὼ δ᾽ ἵκανον καλλιρρόω· ἔνθα δὲ πηγαὶ
δοιαὶ ἀναΐσσουσι Σκαμάνδρου δινήεντος.
ἣ μὲν γάρ θ᾽ ὕδατι λιαρῷ ῥέει, ἀμφὶ δὲ καπνὸς
γίγνεται ἐξ αὐτῆς ὡς εἰ πυρὸς αἰθομένοιο·
ἣ δ᾽ ἑτέρη θέρεϊ προρέει ἐϊκυῖα χαλάζῃ,
ἢ χιόνι ψυχρῇ ἢ ἐξ ὕδατος κρυστάλλῳ.
ἔνθα δ᾽ ἐπ᾽ αὐτάων πλυνοὶ εὐρέες ἐγγὺς ἔασι
καλοὶ λαΐνεοι, ὅθι εἵματα σιγαλόεντα
πλύνεσκον Τρώων ἄλοχοι καλαί τε θύγατρες
τὸ πρὶν ἐπ᾽ εἰρήνης πρὶν ἐλθεῖν υἷας Ἀχαιῶν.
τῇ ῥα παραδραμέτην φεύγων ὃ δ᾽ ὄπισθε διώκων·
πρόσθε μὲν ἐσθλὸς ἔφευγε, δίωκε δέ μιν μέγ᾽ ἀμείνων
καρπαλίμως, ἐπεὶ οὐχ ἱερήϊον οὐδὲ βοείην
ἀρνύσθην, ἅ τε ποσσὶν ἀέθλια γίγνεται ἀνδρῶν,
ἀλλὰ περὶ ψυχῆς θέον Ἕκτορος ἱπποδάμοιο.
ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ἀεθλοφόροι περὶ τέρματα μώνυχες ἵπποι
ῥίμφα μάλα τρωχῶσι· τὸ δὲ μέγα κεῖται ἄεθλον
ἢ τρίπος ἠὲ γυνὴ ἀνδρὸς κατατεθνηῶτος·
ὣς τὼ τρὶς Πριάμοιο πόλιν πέρι δινηθήτην
καρπαλίμοισι πόδεσσι· θεοὶ δ᾽ ἐς πάντες ὁρῶντο·

El peste umărul drept își vântuie strașnica lance
Și armătura pe el străfulgeră-n jur ca lumina
Focului, ca răsăritul de soare. Pe Hector îl prinse
Tremurul, cum îl văzu, și nu îndrăzni să mai steie
Locului; poarta lăsă înapoi și o rupse la fugă;
Dar, în iuțeală-ncrezut, se luă după dânsul Ahile.
Cum pe la munte un șoim, la zbor fără seamăn de iute,
După sfiosul porumb s-avântă ușor, și porumbul
Scapă din gheară-i cotind, dar țiuie șoimul de-aproape,
Zboară mereu după el și-i gata din zbor să-l înhațe;
Zboară tot astfel Ahile de-a dreptul asupra-i, iar Hector
Fuge sub zidul troian și grabnic îl poartă genunchii.
Dânșii aleargă sub deal, pe lângă smochinul sălbatic,
Hojma pe-alături de zid, pe calea bătută de care,
Trec pe la apa cea limpede a două fântâni curgătoare,
Unde izvoare țâșnesc de unde purcede Scamandrul.
Șuruie apă-ncropită dintr-unul și iese de-acolo
Abure-ntocmai ca fumul ce iese când focul s-aprinde;
Chiar peste vară celalt e întocmai ca grindina rece
Ori ca omătul pe munte, ba chiar și ca apa-nghețată.
Lângă izvoare sunt puse sub șipote jgheaburi de piatră
Largi și frumoase, în care spălau frumusețe de straie
Fetele mândre din Troia, femeile odinioară
Cât a fost pace și nu începuse războiul cu Aheii.
Trece pe-alăturea Hector fugind și Ahile gonindu-l,
Și fugăritu-i viteaz, dar mult mai viteaz gonitorul.
Repede alearg-amândoi, că învingerea nu e răsplata
Jocului de la-ncurare, o blană de bou ori o vită,
Ci este vorba de-acum chiar de însăși viața lui Hector.
Cum la întrecere caii cei biruitori pe la jocuri
Repede-nconjură ținta, când jocul e dat întru cinstea
Unui bărbat răposat și-i mare răsplata, o roabă
Ori un tripodiu; tot astfel ei doi ocoliră de trei ori
Murul cetății lui Priam, iar zeii stau martori cu toții.

τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·
ὢ πόποι ἦ φίλον ἄνδρα διωκόμενον περὶ τεῖχος
ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶμαι· ἐμὸν δ᾽ ὀλοφύρεται ἦτορ
Ἕκτορος, ὅς μοι πολλὰ βοῶν ἐπὶ μηρί᾽ ἔκηεν
Ἴδης ἐν κορυφῇσι πολυπτύχου, ἄλλοτε δ᾽ αὖτε
ἐν πόλει ἀκροτάτῃ· νῦν αὖτέ ἑ δῖος Ἀχιλλεὺς
ἄστυ πέρι Πριάμοιο ποσὶν ταχέεσσι διώκει.
ἀλλ᾽ ἄγετε φράζεσθε θεοὶ καὶ μητιάασθε
ἠέ μιν ἐκ θανάτοιο σαώσομεν, ἦέ μιν ἤδη
Πηλεΐδῃ Ἀχιλῆϊ δαμάσσομεν ἐσθλὸν ἐόντα.
Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
ὦ πάτερ ἀργικέραυνε κελαινεφὲς οἷον ἔειπες·
ἄνδρα θνητὸν ἐόντα πάλαι πεπρωμένον αἴσῃ
ἂψ ἐθέλεις θανάτοιο δυσηχέος ἐξαναλῦσαι;
ἔρδ᾽· ἀτὰρ οὔ τοι πάντες ἐπαινέομεν θεοὶ ἄλλοι.
Τὴν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
θάρσει Τριτογένεια φίλον τέκος· οὔ νύ τι θυμῷ
πρόφρονι μυθέομαι, ἐθέλω δέ τοι ἤπιος εἶναι·
ἔρξον ὅπῃ δή τοι νόος ἔπλετο, μὴ δ᾽ ἔτ᾽ ἐρώει.
Ὣς εἰπὼν ὄτρυνε πάρος μεμαυῖαν Ἀθήνην·
βῆ δὲ κατ᾽ Οὐλύμποιο καρήνων ἀΐξασα.
Ἕκτορα δ᾽ ἀσπερχὲς κλονέων ἔφεπ᾽ ὠκὺς Ἀχιλλεύς.
ὡς δ᾽ ὅτε νεβρὸν ὄρεσφι κύων ἐλάφοιο δίηται
ὄρσας ἐξ εὐνῆς διά τ᾽ ἄγκεα καὶ διὰ βήσσας·
τὸν δ᾽ εἴ πέρ τε λάθῃσι καταπτήξας ὑπὸ θάμνῳ,
ἀλλά τ᾽ ἀνιχνεύων θέει ἔμπεδον ὄφρά κεν εὕρῃ·
ὣς Ἕκτωρ οὐ λῆθε ποδώκεα Πηλεΐωνα.
ὁσσάκι δ᾽ ὁρμήσειε πυλάων Δαρδανιάων
ἀντίον ἀΐξασθαι ἐϋδμήτους ὑπὸ πύργους,
εἴ πως οἷ καθύπερθεν ἀλάλκοιεν βελέεσσι,
τοσσάκι μιν προπάροιθεν ἀποστρέψασκε παραφθὰς
πρὸς πεδίον· αὐτὸς δὲ ποτὶ πτόλιος πέτετ᾽ αἰεί.
ὡς δ᾽ ἐν ὀνείρῳ οὐ δύναται φεύγοντα διώκειν·
οὔτ᾽ ἄρ᾽ ὃ τὸν δύναται ὑποφεύγειν οὔθ᾽ ὃ διώκειν·

Zise-ntre dânșii Părintele zeilor și-al omenirii:
„Vai mie, ce văd cu ochii? Iubitul meu Hector în jurul
Zidului e fugărit. Ah, bietul, mi-e jale de dânsul,
Care pe-altarul meu arse-o mulțime de buturi de tauri
Sus pe altarul din creștetul Idei ori jos pe la templul
Din cetățuie; și-acuma pe dânsul în preajma cetății,
Iată, în goană nebună-l alungă șoimanul Ahile.
Hai dar, o zeilor, vă sfătuiți și vedeți dacă-i bine
Noi de primejdie să-l izbăvim. Ori voiți lui Ahile
Voie să-i dăm să-l ucidă, măcar că viteaz e și dânsul."
Zise lui Zeus atunci cea cu ochii albaștri, Atena:
„Ce fel ai spus, nouratice, fulgerătorule tată?
Pe-unul născut muritor, de mult osândit de ursită,
Vrei tu cumva să-l desprinzi din brațele morții amare?
Fă-o, noi, zeii ceilalți, la asta nu-ți dăm învoire."
Dar nouraticul Zeus răspunse zeiței Atena:
„Tu Tritogenio, fii liniștită, copila mea scumpă,
Nu spun cu totu-nadins, vreau bun să fiu față de tine.
Fă tu așa cum socoți și nu sta pe gânduri o clipă."
Asta el zise, și-ndată, mai tare stârnită zeița
Se repezi de pe vârful Olimpului țintă la Troia.
Tot mai departe zorind Ahile da goană lui Hector.
Cum un ogar pe la munte zgornind vreun pui de cerboaică
De la culcuș, după el dă proașcă pe văi în coclauri,
Chiar dacă urma i-o pierde, când puiul se tupilă-n tufe,
Cânele aleargă mereu și-l adulmecă până ce-l prinde;
Tocmai așa lui Ahile nu poate să-i scape nici Hector.
Bietul, de câte ori a încercat să dea drept înaintea
Porții Dardane, să stea sub temeinicul zid al cetății,
Unde să-l apere cu zburături cei de sus de la tăbii,
Tot de atâtea ori i-a apucat înainte Ahile
Și l-a cârmit spre câmpie, luând-o spre partea cetății.
Cum e în vis când un om pe un altul zadarnic alungă,
Nu poate unul să scape și nici celălalt să-l ajungă;

ὣς ὃ τὸν οὐ δύνατο μάρψαι ποσίν, οὐδ᾽ ὃς ἀλύξαι.
πῶς δέ κεν Ἕκτωρ κῆρας ὑπεξέφυγεν θανάτοιο,
εἰ μή οἱ πύματόν τε καὶ ὕστατον ἤντετ᾽ Ἀπόλλων
ἐγγύθεν, ὅς οἱ ἐπῶρσε μένος λαιψηρά τε γοῦνα;
λαοῖσιν δ᾽ ἀνένευε καρήατι δῖος Ἀχιλλεύς,
οὐδ᾽ ἔα ἱέμεναι ἐπὶ Ἕκτορι πικρὰ βέλεμνα,
μή τις κῦδος ἄροιτο βαλών, ὃ δὲ δεύτερος ἔλθοι.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ τὸ τέταρτον ἐπὶ κρουνοὺς ἀφίκοντο,
καὶ τότε δὴ χρύσεια πατὴρ ἐτίταινε τάλαντα,
ἐν δ᾽ ἐτίθει δύο κῆρε τανηλεγέος θανάτοιο,
τὴν μὲν Ἀχιλλῆος, τὴν δ᾽ Ἕκτορος ἱπποδάμοιο,
ἕλκε δὲ μέσσα λαβών· ῥέπε δ᾽ Ἕκτορος αἴσιμον ἦμαρ,
ᾤχετο δ᾽ εἰς Ἀΐδαο, λίπεν δέ ἑ Φοῖβος Ἀπόλλων.
Πηλεΐωνα δ᾽ ἵκανε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
ἀγχοῦ δ᾽ ἱσταμένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
νῦν δὴ νῶι ἔολπα Διῒ φίλε φαίδιμ᾽ Ἀχιλλεῦ
οἴσεσθαι μέγα κῦδος Ἀχαιοῖσι προτὶ νῆας
Ἕκτορα δῃώσαντε μάχης ἆατόν περ ἐόντα.
οὔ οἱ νῦν ἔτι γ᾽ ἔστι πεφυγμένον ἄμμε γενέσθαι,
οὐδ᾽ εἴ κεν μάλα πολλὰ πάθοι ἑκάεργος Ἀπόλλων
προπροκυλινδόμενος πατρὸς Διὸς αἰγιόχοιο.
ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν στῆθι καὶ ἄμπνυε, τόνδε δ᾽ ἐγώ τοι
οἰχομένη πεπιθήσω ἐναντίβιον μαχέσασθαι.
  Ὣς φάτ᾽ Ἀθηναίη, ὃ δ᾽ ἐπείθετο, χαῖρε δὲ θυμῷ,
στῆ δ᾽ ἄρ᾽ ἐπὶ μελίης χαλκογλώχινος ἐρεισθείς.
ἣ δ᾽ ἄρα τὸν μὲν ἔλειπε, κιχήσατο δ᾽ Ἕκτορα δῖον
Δηϊφόβῳ εἰκυῖα δέμας καὶ ἀτειρέα φωνήν·
ἀγχοῦ δ᾽ ἱσταμένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
ἠθεῖ᾽ ἦ μάλα δή σε βιάζεται ὠκὺς Ἀχιλλεὺς
ἄστυ πέρι Πριάμοιο ποσὶν ταχέεσσι διώκων·
ἀλλ᾽ ἄγε δὴ στέωμεν καὶ ἀλεξώμεσθα μένοντες.
Τὴν δ᾽ αὖτε προσέειπε μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Δηΐφοβ᾽ ἦ μέν μοι τὸ πάρος πολὺ φίλτατος ἦσθα
γνωτῶν οὓς Ἑκάβη ἠδὲ Πρίαμος τέκε παῖδας·

Astfel Ahile nu-i chip să-l apuce, nici Hector să scape.
Cum putea Hector de moarte să fie ferit, dacă Febos
Nu-i sta prielnic alături și nu-i da în oara din urma
Inimă aprigă-n piept și repeziciune-n picioare?
Semne făcea el din cap, șoimanul Ahile, spre oaste
Și-o-mpiedica să îndrepte săgeata de moarte lui Hector,
Nu cumva altul să aibă mărire-nainte lovindu-l.
Când la al patrulea-nconjur sosir-amândoi la fântână,
Cumpăna-i mare de aur întinse cerescul părinte,
Puse în talgere două din sorțile morții amare,
Una fu soarta lui Hector, și a lui Ahile cealaltă,
Și cumpăni el apoi. Pe loc s-aplecă a lui Hector
Soartă și-ajunse în iad; el fu părăsit de Apolon.
  Iar la Ahile sosind zeița cu ochii albaștri,
Palas Atena, de-aproape-i vorbi în cuvinte ce zboară:
  „Cred că de-acuma, iubite-al lui Zeus, mărețule-Ahile,
Da-vom Aheilor de la corăbii noi doi biruință
Mare, cu arma strivind pe Hector în veci ahtiatul
După război, că doar nu mai e chip să ne scape din mână,
Oricât Apolon s-ar zbate și-ncoace și-ncolo de milă
S-ar tăvăli rugător la picioarele tatălui Zeus.
Dar tu oprește-te acum și răsuflă; iar cât despre Hector,
Eu mă răped să-l înduplec să stea la bătaie cu tine.”
  Astfel îi zice și el o ascultă, se bucură-n sine
Și se oprește în loc, se sprijină în lancea-i de-aramă.
Lasă pe-Ahile zeița și iese-naintea lui Hector;
Ea după chip, după glasul puternic s-aseamănă-ntocmai
Cu Deifob, și zice de-aproape viteazului Hector:
„Tare-ți dă zor și te-nghesuie, bade, șoimanul Ahile
Tot fugărindu-te-n jurul cetății lui Priam. Ci haidem
Noi împotrivă să-i stăm apărându-ne-aicea cu arma.”
Clatină Hector din coif și așa-nveselit îi răspunde:
„Tu Deifob, îmi erai și ’nainte mai drag între frații
Cei de o mamă și-un tată născuți, de Hecabe și Priam;

νῦν δ᾽ ἔτι καὶ μᾶλλον νοέω φρεσὶ τιμήσασθαι,
ὃς ἔτλης ἐμεῦ εἵνεκ᾽, ἐπεὶ ἴδες ὀφθαλμοῖσι,
τείχεος ἐξελθεῖν, ἄλλοι δ᾽ ἔντοσθε μένουσι.
 Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
ἠθεῖ᾽ ἦ μὲν πολλὰ πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ
λίσσονθ᾽ ἑξείης γουνούμενοι, ἀμφὶ δ᾽ ἑταῖροι,
αὖθι μένειν· τοῖον γὰρ ὑποτρομέουσιν ἅπαντες·
ἀλλ᾽ ἐμὸς ἔνδοθι θυμὸς ἐτείρετο πένθεϊ λυγρῷ.
νῦν δ᾽ ἰθὺς μεμαῶτε μαχώμεθα, μὴ δέ τι δούρων
ἔστω φειδωλή, ἵνα εἴδομεν εἴ κεν Ἀχιλλεὺς
νῶϊ κατακτείνας ἔναρα βροτόεντα φέρηται
νῆας ἔπι γλαφυράς, ἦ κεν σῷ δουρὶ δαμήῃ.
 Ὣς φαμένη καὶ κερδοσύνῃ ἡγήσατ᾽ Ἀθήνη·
οἳ δ᾽ ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ᾽ ἀλλήλοισιν ἰόντες,
τὸν πρότερος προσέειπε μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ·
οὔ σ᾽ ἔτι Πηλέος υἱὲ φοβήσομαι, ὡς τὸ πάρος περ
τρὶς περὶ ἄστυ μέγα Πριάμου δίον, οὐδέ ποτ᾽ ἔτλην
μεῖναι ἐπερχόμενον· νῦν αὖτέ με θυμὸς ἀνῆκε
στήμεναι ἀντία σεῖο· ἕλοιμί κεν ἤ κεν ἁλοίην.
ἀλλ᾽ ἄγε δεῦρο θεοὺς ἐπιδώμεθα· τοὶ γὰρ ἄριστοι
μάρτυροι ἔσσονται καὶ ἐπίσκοποι ἁρμονιάων·
οὐ γὰρ ἐγώ σ᾽ ἔκπαγλον ἀεικιῶ, αἴ κεν ἐμοὶ Ζεὺς
δώῃ καμμονίην, σὴν δὲ ψυχὴν ἀφέλωμαι·
ἀλλ᾽ ἐπεὶ ἄρ κέ σε συλήσω κλυτὰ τεύχε᾽ Ἀχιλλεῦ
νεκρὸν Ἀχαιοῖσιν δώσω πάλιν· ὣς δὲ σὺ ῥέζειν.
 Τὸν δ᾽ ἄρ᾽ ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Ἕκτορ μή μοι ἄλαστε συνημοσύνας ἀγόρευε·
ὡς οὐκ ἔστι λέουσι καὶ ἀνδράσιν ὅρκια πιστά,
οὐδὲ λύκοι τε καὶ ἄρνες ὁμόφρονα θυμὸν ἔχουσιν,
ἀλλὰ κακὰ φρονέουσι διαμπερὲς ἀλλήλοισιν,
ὣς οὐκ ἔστ᾽ ἐμὲ καὶ σὲ φιλήμεναι, οὐδέ τι νῶϊν
ὅρκια ἔσσονται, πρίν γ᾽ ἢ ἕτερόν γε πεσόντα
αἵματος ἆσαι Ἄρηα ταλαύρινον πολεμιστήν.
παντοίης ἀρετῆς μιμνήσκεο· νῦν σε μάλα χρὴ

Inima-mi și mai vârtos mi te prețuie acuma pe tine
Care, văzându-m-aici, îndrăznit-ai, de dragul meu numai,
Singur din ziduri să ieși, când alții m–așteaptă ’năuntru.”
Tot prefăcută, din nou l-agrăi cea cu ochii albaștri:
 „Nu știi tu, frate, ce mult în genunchi se rugară de mine
Tata și mama și-ai nostri să nu plec, să stau în cetate
Eu cu ceilalți, că atâta cutremur pe toți îi cuprinse.
Dar mi-era jale grozav și-anevoie puteam să mai sufăr.
Hai dar acum să dăm buzna cu suflet aprins, să ne batem,
Suliți să nu mai cruțăm, să vedem, va putea să ne-omoare
El pe amândoi și să ia-nsângeratele arme ale noastre
Pradă la vasele lui, ori lancea ta o să-l doboare.”
 Astfel îi zise și merse-nainte-amăgindu-l Atena.
Când au ajuns mai aproape amândoi și stau gata de luptă,
Clatină Hector din coif și întâiul începe cuvântul:
„N-o să mai fug de acum speriat, o Ahile, de tine.
Am ocolit a lui Priam cetate de trei ori și n-am stat
Cutezător să te-adast; căci iată-mi dă inima mie
Zor împotrivă să-ți stau, să înving ori să cad în bătaie.
Dar o-nvoială să facem, pe zei să chemăm, că doar ei sunt
Martorii noștri mai buni și mai siguri chezași ai tocmelii.
N-o să-mi bat joc fără milă de tine, ți-o jur, dacă Zeus
Mie mi-ar da biruitul și pune-ți-oi capăt vieții;
Numai de arme slăvite prăda-te-voi eu, o Ahile,
Și la ai tăi te voi da înapoi; fă și tu deopotrivă.”
Crunt pe sub gene privind răspunse șoimanul Ahile:
 „Nu mai vorbi de învoială-ntre noi amândoi, blestemate.
Cum între oameni și lei nu-i chip legătură să fie,
Nici nu se-mpacă vr’odată cu inima lupii și mieii,
Ci dușmănie pe veci îi desparte pe unii de alții;
Tocmai așa între mine și tine nu-ncape-nfrățire,
Dragoste și legături, până unul din noi o să cadă
Și-are să-mbuibe cu sânge pe zeul setos de războaie.
Pune-ți dar toată știința de arme. Tu trebuie-acuma

αἰχμητήν τ᾽ ἔμεναι καὶ θαρσαλέον πολεμιστήν.
οὔ τοι ἔτ᾽ ἔσθ᾽ ὑπάλυξις, ἄφαρ δέ σε Παλλὰς Ἀθήνη
ἔγχει ἐμῷ δαμάᾳ· νῦν δ᾽ ἀθρόα πάντ᾽ ἀποτίσεις
κήδε᾽ ἐμῶν ἑτάρων οὓς ἔκτανες ἔγχεϊ θύων.
  Ἦ ῥα, καὶ ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος·
καὶ τὸ μὲν ἄντα ἰδὼν ἠλεύατο φαίδιμος Ἕκτωρ·
ἕζετο γὰρ προϊδών, τὸ δ᾽ ὑπέρπτατο χάλκεον ἔγχος,
ἐν γαίῃ δ᾽ ἐπάγη· ἀνὰ δ᾽ ἥρπασε Παλλὰς Ἀθήνη,
ἂψ δ᾽ Ἀχιλῆϊ δίδου, λάθε δ᾽ Ἕκτορα ποιμένα λαῶν.
Ἕκτωρ δὲ προσέειπεν ἀμύμονα Πηλεΐωνα·
ἤμβροτες, οὐδ᾽ ἄρα πώ τι θεοῖς ἐπιείκελ᾽ Ἀχιλλεῦ
ἐκ Διὸς ἠείδης τὸν ἐμὸν μόρον, ἦ τοι ἔφης γε·
ἀλλά τις ἀρτιεπὴς καὶ ἐπίκλοπος ἔπλεο μύθων,
ὄφρά σ᾽ ὑποδείσας μένεος ἀλκῆς τε λάθωμαι.
οὐ μέν μοι φεύγοντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πήξεις,
ἀλλ᾽ ἰθὺς μεμαῶτι διὰ στήθεσφιν ἔλασσον
εἴ τοι ἔδωκε θεός· νῦν αὖτ᾽ ἐμὸν ἔγχος ἄλευαι
χάλκεον· ὡς δή μιν σῷ ἐν χροῒ πᾶν κομίσαιο.
καί κεν ἐλαφρότερος πόλεμος Τρώεσσι γένοιτο
σεῖο καταφθιμένοιο· σὺ γάρ σφισι πῆμα μέγιστον.
  Ἦ ῥα, καὶ ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
καὶ βάλε Πηλεΐδαο μέσον σάκος οὐδ᾽ ἀφάμαρτε·
τῆλε δ᾽ ἀπεπλάγχθη σάκεος δόρυ· χώσατο δ᾽ Ἕκτωρ
ὅττί ῥά οἱ βέλος ὠκὺ ἐτώσιον ἔκφυγε χειρός,
στῆ δὲ κατηφήσας, οὐδ᾽ ἄλλ᾽ ἔχε μείλινον ἔγχος.
Δηΐφοβον δ᾽ ἐκάλει λευκάσπιδα μακρὸν ἀΰσας·
ᾔτεέ μιν δόρυ μακρόν· ὃ δ᾽ οὔ τί οἱ ἐγγύθεν ἦεν.
Ἕκτωρ δ᾽ ἔγνω ᾗσιν ἐνὶ φρεσὶ φώνησέν τε·
ὢ πόποι ἦ μάλα δή με θεοὶ θάνατον δὲ κάλεσσαν·
Δηΐφοβον γὰρ ἔγωγ᾽ ἐφάμην ἥρωα παρεῖναι·
ἀλλ᾽ ὃ μὲν ἐν τείχει, ἐμὲ δ᾽ ἐξαπάτησεν Ἀθήνη.
νῦν δὲ δὴ ἐγγύθι μοι θάνατος κακός, οὐδ᾽ ἔτ᾽ ἄνευθεν,
οὐδ᾽ ἀλέη· ἦ γάρ ῥα πάλαι τό γε φίλτερον ἦεν
Ζηνί τε καὶ Διὸς υἷι ἑκηβόλῳ, οἵ με πάρος γε

Meșter în lance să fii și ne-nfricoșat la bătaie.
Nu se mai poate să-mi scapi, îndată cu sulița-mi Palas
Te va răzbi și acuma plăti-vei cu ghiotura
Soților mei cei uciși de tine, turbatul, în luptă.”
  Zise, și lancea rotind, spre el o zvârli cu putere;
Hector în fața-i privind, ușor se feri, că el iute
Se îndoi spre pământ și arma zbură pe deasupra
Și se înfipse în țărnă. Dar fără de știrea lui Hector
Palas de jos o răpi și o dete-napoi lui Ahile.
Hector se bucur-atunci și începe-a grăi lui Ahile:
  „Nu m-ai atins, Peleiene. Se vede că tu de la Zeus
N-ai știut ziua când eu am să mor și zadarnic
Te-ai lăudat. Șiretenie-a fost și palavre din parte-ți
Numai ca eu să mă tem și de frică să nu mă pot bate.
N-o să mă-mpungi pe la spate cu lancea, că nu mai dau fuga.
Ba eu spre tine vin oblu. Deci hai și străpunge-mi-l pieptul,
Dacă te-ajută vr’un zeu; păzește-te însă de-arama
Suliței mele. Ce bine-ar fi toată să treacă prin tine!
S-ar micșora doar cu mult războiul Troienilor, dacă
N-ai mai fi tu, că ești pacostea lor cea mai mare.”
  Zise, și lancea rotind, o repede la el cu putere
Și pe la mijloc în scut cu ea nimerește pe-Ahile,
Sulița-i însă răsaltă departe de scut, și pe Hector
Ciuda-l aprinde când vede că fuse-n deșert lovitura.
El a rămas uluit, căci nu mai avea altă lance,
Pe Deifob cel cu pavăza albă chema cu glas tare,
Arme cerea de la el, dar nu era nimeni aproape
Și dumerindu-se-atunci, el astfel în sine se plânse:
  „Vai, negreșit că de-acuma la moarte chematu-m-au zeii.
Mi s-a părut că venise pe-aici Deifob să-mi ajute;
El e-năuntru sub zid, amăgitu-m-a Palas Atena.
Moartea cumplită îmi e pânditoare de aproape, e-acolea
Greu de-ocolit. Mai demult plăcutu-i-a asta lui Zeus
Și lui Apolon. Ei doi mi-au fost pân-aci cu priință

πρόφρονες εἰρύατο· νῦν αὖτέ με μοῖρα κιχάνει.
μὴ μὰν ἀσπουδί γε καὶ ἀκλειῶς ἀπολοίμην,
ἀλλὰ μέγα ῥέξας τι καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι.
  Ὣς ἄρα φωνήσας εἰρύσσατο φάσγανον ὀξύ,
τό οἱ ὑπὸ λαπάρην τέτατο μέγα τε στιβαρόν τε,
οἴμησεν δὲ ἀλεὶς ὥς τ᾽ αἰετὸς ὑψιπετήεις,
ὅς τ᾽ εἶσιν πεδίον δὲ διὰ νεφέων ἐρεβεννῶν
ἁρπάξων ἢ ἄρν᾽ ἀμαλὴν ἢ πτῶκα λαγωόν·
ὣς Ἕκτωρ οἴμησε τινάσσων φάσγανον ὀξύ.
ὁρμήθη δ᾽ Ἀχιλεύς, μένεος δ᾽ ἐμπλήσατο θυμὸν
ἀγρίου, πρόσθεν δὲ σάκος στέρνοιο κάλυψε
καλὸν δαιδάλεον, κόρυθι δ᾽ ἐπένευε φαεινῇ
τετραφάλῳ· καλαὶ δὲ περισσείοντο ἔθειραι
χρύσεαι, ἃς Ἥφαιστος ἵει λόφον ἀμφὶ θαμειάς.
οἷος δ᾽ ἀστὴρ εἶσι μετ᾽ ἀστράσι νυκτὸς ἀμολγῷ
ἕσπερος, ὃς κάλλιστος ἐν οὐρανῷ ἵσταται ἀστήρ,
ὣς αἰχμῆς ἀπέλαμπ᾽ εὐήκεος, ἣν ἄρ᾽ Ἀχιλλεὺς
πάλλεν δεξιτερῇ φρονέων κακὸν Ἕκτορι δίῳ
εἰσορόων χρόα καλόν, ὅπῃ εἴξειε μάλιστα.
τοῦ δὲ καὶ ἄλλο τόσον μὲν ἔχε χρόα χάλκεα τεύχεα
καλά, τὰ Πατρόκλοιο βίην ἐνάριξε κατακτάς·
φαίνετο δ᾽ ᾗ κληῖδες ἀπ᾽ ὤμων αὐχέν᾽ ἔχουσι
λαυκανίην, ἵνα τε ψυχῆς ὤκιστος ὄλεθρος·
τῇ ῥ᾽ ἐπὶ οἷ μεμαῶτ᾽ ἔλασ᾽ ἔγχεϊ δῖος Ἀχιλλεύς,
ἀντικρὺ δ᾽ ἁπαλοῖο δι᾽ αὐχένος ἤλυθ᾽ ἀκωκή·
οὐδ᾽ ἄρ᾽ ἀπ᾽ ἀσφάραγον μελίη τάμε χαλκοβάρεια,
ὄφρά τί μιν προτιείποι ἀμειβόμενος ἐπέεσσιν.
ἤριπε δ᾽ ἐν κονίῃς· ὃ δ᾽ ἐπεύξατο δῖος Ἀχιλλεύς·
Ἕκτορ ἀτάρ που ἔφης Πατροκλῆ᾽ ἐξεναρίζων
σῶς ἔσσεσθ᾽, ἐμὲ δ᾽ οὐδὲν ὀπίζεο νόσφιν ἐόντα
νήπιε· τοῖο δ᾽ ἄνευθεν ἀοσσητὴρ μέγ᾽ ἀμείνων
νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇσιν ἐγὼ μετόπισθε λελείμμην,
ὅς τοι γούνατ᾽ ἔλυσα· σὲ μὲν κύνες ἠδ᾽ οἰωνοὶ
ἑλκήσουσ᾽ ἀϊκῶς, τὸν δὲ κτεριοῦσιν Ἀχαιοί.

Și m-au păzit amândoi, dar azi mi se duce norocul.
Hai dar încalte să nu mor ca omul mișel și netrebnic,
Să izbândesc ceva mare, s-ajungă de pomină-n lume.”
  Dânsul așa chibzuind, își trage din teac-ascuțita
Sabie mare și grea, atârnată la șold, se încoardă
Și dă năvală spre-Ahile ca vulturul ’nalt, zburătorul
Care din norii cei negri se lasă pe câmp să înșface
Mielul plăpând ori sfielnicul iepure; astfel și Hector
Tabăr-asupra-i și-și vântură sabia cea ascuțită.
Dar se răpede și-Ahile cu suflet turbat de mânie,
Pieptu-și acoperă-n față cu pavăza cea măiestrită
Și amenință clătinând strălucitul coif cel cu patru
Falnice tuiuri și-i flutură jur împrejur de pe creste
Coama de aur stufoasă durată de zeul Hefestos.
Cum scânteiază-n amurg luceafărul seara-ntre stele,
El care-i cea mai frumoasă din stelele cerului, astfel
Luce la capătu-i sulița care-o-nvârtește cu dreapta.
Moartea lui Hector chitind Peleianul și-n grabă ochindu-i
Trupul frumos unde-i gol și mai potrivit la lovire,
Ci învăscut este el cu mândrele arme de-aramă
Ce le luase ca pradă, când el a ucis pe Patroclu.
Numai pe unde undreaua desparte grumazul de umăr
La junghietură e gol, și-aici e mai grabnică moartea.
Suliț-acolo, când tabără Hector, Ahile i-o-mplântă
Și ascuțișul îi iese prin frageda ceafă, nu-i taie
Însă gâtlejul arama ascuțită răzbind, și de-aceea
Poate-ngăima încă Hector, ci-n pulbere el se răstoarnă.
Vesel atunci chiuind, se laud-Ahile zicându-i:
  „Hector, pesemne crezut-ai că dacă omori pe Patroclu
Ești mântuit. Mă uitaseși pe mine, că n-am fost aproape,
Nesocotite, dar mai rămăsese-napoi la corăbii
Unul cu mult mai viteaz ca să poată pe el să-l răzbune,
Eu, care acum te zdrobii. Pe tine mânca-te-vor jalnic
Pasări și câni, iar pe el tovarășii au să-l îngroape.”

Τὸν δ᾽ ὀλιγοδρανέων προσέφη κορυθαίολος Ἕκτωρ·
λίσσομ᾽ ὑπὲρ ψυχῆς καὶ γούνων σῶν τε τοκήων
μή με ἔα παρὰ νηυσὶ κύνας καταδάψαι Ἀχαιῶν,
ἀλλὰ σὺ μὲν χαλκόν τε ἅλις χρυσόν τε δέδεξο
δῶρα τά τοι δώσουσι πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ,
σῶμα δὲ οἴκαδ᾽ ἐμὸν δόμεναι πάλιν, ὄφρα πυρός με
Τρῶες καὶ Τρώων ἄλοχοι λελάχωσι θανόντα.
Τὸν δ᾽ ἄρ᾽ ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
μή με κύον γούνων γουνάζεο μὴ δὲ τοκήων·
αἲ γάρ πως αὐτόν με μένος καὶ θυμὸς ἀνήη
ὤμ᾽ ἀποταμνόμενον κρέα ἔδμεναι, οἷα ἔοργας,
ὡς οὐκ ἔσθ᾽ ὃς σῆς γε κύνας κεφαλῆς ἀπαλάλκοι,
οὐδ᾽ εἴ κεν δεκάκις τε καὶ εἰκοσινήριτ᾽ ἄποινα
στήσωσ᾽ ἐνθάδ᾽ ἄγοντες, ὑπόσχωνται δὲ καὶ ἄλλα,
οὐδ᾽ εἴ κέν σ᾽ αὐτὸν χρυσῷ ἐρύσασθαι ἀνώγοι
Δαρδανίδης Πρίαμος· οὐδ᾽ ὧς σέ γε πότνια μήτηρ
ἐνθεμένη λεχέεσσι γοήσεται ὃν τέκεν αὐτή,
ἀλλὰ κύνες τε καὶ οἰωνοὶ κατὰ πάντα δάσονται.
Τὸν δὲ καταθνῄσκων προσέφη κορυθαίολος Ἕκτωρ·
ἦ σ᾽ εὖ γιγνώσκων προτιόσσομαι, οὐδ᾽ ἄρ᾽ ἔμελλον
πείσειν· ἦ γὰρ σοί γε σιδήρεος ἐν φρεσὶ θυμός.
φράζεο νῦν, μή τοί τι θεῶν μήνιμα γένωμαι
ἤματι τῷ ὅτε κέν σε Πάρις καὶ Φοῖβος Ἀπόλλων
ἐσθλὸν ἐόντ᾽ ὀλέσωσιν ἐνὶ Σκαιῇσι πύλῃσιν.
Ὣς ἄρα μιν εἰπόντα τέλος θανάτοιο κάλυψε,
ψυχὴ δ᾽ ἐκ ῥεθέων πταμένη Ἄϊδος δὲ βεβήκει
ὃν πότμον γοόωσα λιποῦσ᾽ ἀνδροτῆτα καὶ ἥβην.
τὸν καὶ τεθνηῶτα προσηύδα δῖος Ἀχιλλεύς·
τέθναθι· κῆρα δ᾽ ἐγὼ τότε δέξομαι ὁππότε κεν δὴ
Ζεὺς ἐθέλῃ τελέσαι ἠδ᾽ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι.
Ἦ ῥα, καὶ ἐκ νεκροῖο ἐρύσσατο χάλκεον ἔγχος,
καὶ τό γ᾽ ἄνευθεν ἔθηχ᾽, ὃ δ᾽ ἀπ᾽ ὤμων τεύχε᾽ ἐσύλα
αἱματόεντ᾽· ἄλλοι δὲ περίδραμον υἷες Ἀχαιῶν,
οἳ καὶ θηήσαντο φυὴν καὶ εἶδος ἀγητὸν

Hector, abia răsuflând, se roagă de Ahile și-ngaimă:
„Rogu-te eu pe părinți, pe genunchile tale, pe viață,
Nu mă lăsa să fiu cânilor hrană cumva la corăbii
Și ca răsplată primește-o comoară de aramă și aur,
Care-ți va fi îmbiată de acasă de mama și tata,
Și-napoiază părinților trupul, pe rug să mi-l ardă
Și să-mi îngroape cenușa bărbați și femei din cetate."
Cată sub gene la el și-i zice răstindu-se-Ahile:
„Nu mă ruga pe părinți și nici pe-a mea viață, tu, câne.
Cum nu sunt fiară eu însumi bucăți să te rup și cu poftă
Carnea ta vie s-o-nghit, să răscumpăr cruzimile tale.
De asta și nimenea n-are să-ți apere tidva de colții
Cânilor, chiar dacă daruri de zeci de ori, ba și mai multe
Mi s-ar aduce pe-aici la cântar și mi-ar fi juruite
Și-altele, nici dacă însuși părintele-ți Priam cu aur
Trupul tău ar cumpăni ca să-l cumpere, tot nu te-ar plânge
Maică-ta,-n pat așezându-te ca pe copilul ei dulce;
Au să te-nfulice-ntreg doar cânii și corbii pe tine."
Hector în zbuciumul morții atât mai putu să îngaime:
„Felul prea bine-ți cunosc și tot bănuiam că pe tine
N-am să te moi, că tu ești ca fierul de tare la suflet.
Însă ia seama să nu mă răzbune împinși de mânie
Zeii în ziua de plată când Paris și Febos Apolon,
Cât ai fi tu de viteaz, te-or întinde la Poarta Scheiană."
Zice și-ndată-l cuprinde pe el întunericul morții;
Sufletu-i din mădulare spre iad își ia zborul bocindu-și
Nenorocirea; pieri doar în floare și-n toiul puterii.
Însă, deși el e mort, cu vorba-l întâmpină Ahile:
„Zaci tu acolo și mori, iar cât despre mine, primi-voi
Moartea oricât va vrea Zeus și zeii ceilalți să mi-o deie."
După cuvintele aceste, smucind de la trupul lui Hector
Lancea, și-o puse deoparte și prinse a prăda de pe dânsul
Armele lui sângerate. Aheii ceilalți alergară
Și se mirau de făptura și statul măreț al lui Hector.

῞Εκτορος· οὐδ᾽ ἄρα οἵ τις ἀνουτητί γε παρέστη.
ὧδε δέ τις εἴπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·
ὢ πόποι, ἦ μάλα δὴ μαλακώτερος ἀμφαφάασθαι
῞Εκτωρ ἢ ὅτε νῆας ἐνέπρησεν πυρὶ κηλέῳ.
῝Ως ἄρα τις εἴπεσκε καὶ οὐτήσασκε παραστάς.
τὸν δ᾽ ἐπεὶ ἐξενάριξε ποδάρκης δῖος ᾿Αχιλλεύς,
στὰς ἐν ᾿Αχαιοῖσιν ἔπεα πτερόεντ᾽ ἀγόρευεν·
ὦ φίλοι ᾿Αργείων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες
ἐπεὶ δὴ τόνδ᾽ ἄνδρα θεοὶ δαμάσασθαι ἔδωκαν,
ὃς κακὰ πόλλ᾽ ἔρρεξεν ὅσ᾽ οὐ σύμπαντες οἱ ἄλλοι,
εἰ δ᾽ ἄγετ᾽ ἀμφὶ πόλιν σὺν τεύχεσι πειρηθῶμεν,
ὄφρά κ᾽ ἔτι γνῶμεν Τρώων νόον ὅν τιν᾽ ἔχουσιν,
ἢ καταλείψουσιν πόλιν ἄκρην τοῦδε πεσόντος,
ἦε μένειν μεμάασι καὶ ῞Εκτορος οὐκέτ᾽ ἐόντος.
ἀλλὰ τί ἤ μοι ταῦτα φίλος διελέξατο θυμός;
κεῖται πὰρ νήεσσι νέκυς ἄκλαυτος ἄθαπτος
Πάτροκλος· τοῦ δ᾽ οὐκ ἐπιλήσομαι, ὄφρ᾽ ἂν ἔγωγε
ζωοῖσιν μετέω καί μοι φίλα γούνατ᾽ ὀρώρῃ·
εἰ δὲ θανόντων περ καταλήθοντ᾽ εἰν ᾿Αΐδαο
αὐτὰρ ἐγὼ καὶ κεῖθι φίλου μεμνήσομ᾽ ἑταίρου.
νῦν δ᾽ ἄγ᾽ ἀείδοντες παιήονα κοῦροι ᾿Αχαιῶν
νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇσι νεώμεθα, τόνδε δ᾽ ἄγωμεν.
ἠράμεθα μέγα κῦδος· ἐπέφνομεν ῞Εκτορα δῖον,
ᾧ Τρῶες κατὰ ἄστυ θεῷ ὣς εὐχετόωντο.
῏Η ῥα, καὶ ῞Εκτορα δῖον ἀεικέα μήδετο ἔργα.
ἀμφοτέρων μετόπισθε ποδῶν τέτρηνε τένοντε
ἐς σφυρὸν ἐκ πτέρνης, βοέους δ᾽ ἐξῆπτεν ἱμάντας,
ἐκ δίφροιο δ᾽ ἔδησε, κάρη δ᾽ ἕλκεσθαι ἔασεν·
ἐς δίφρον δ᾽ ἀναβὰς ἀνά τε κλυτὰ τεύχε᾽ ἀείρας
μάστιξέν ῥ᾽ ἐλάαν, τὼ δ᾽ οὐκ ἀέκοντε πετέσθην.
τοῦ δ᾽ ἦν ἑλκομένοιο κονίσαλος, ἀμφὶ δὲ χαῖται
κυάνεαι πίτναντο, κάρη δ᾽ ἅπαν ἐν κονίῃσι
κεῖτο πάρος χαρίεν· τότε δὲ Ζεὺς δυσμενέεσσι
δῶκεν ἀεικίσσασθαι ἑῇ ἐν πατρίδι γαίῃ.

Cine venea pe la el îi da câte un brânci de mânie.
Și-unul la altul de-aproape privind, cuvânta cu mirare:
„Doamne, ce moale și blând e-acum la atingere Hector,
Și ce cumplit era el când venea să dea foc la corăbii!”
Asta grăi fiecare cu arma de ciudă pălindu-l.
După ce-i scoase pe rând armătura, șoimanul Ahile
Merse pe urmă-ntre-Ahei și așa cuvântă tuturora:
„Voi căpetenii și Domni peste oastea din Argos, prieteni,
După ce zeii mi-au dat să dobor pe vrăjmașul acesta
Care făcu răutate cum n-au făcut toți laolaltă,
Să-mpresurăm și să batem cu armele noastre cetatea.
Dar să vedem mai degrabă ce cugetă încă Troienii,
Vor părăsi ei orașul acum după moartea lui Hector
Ori au să stăruie-aici, cu toate că nu mai e dânsul?
Ce stau eu oare vorbindu-vă-așa, parcă n-am altă grijă?
Zace la corturi neplâns și neîngropat pân-acuma
Bietul Patroclu, pe care eu n-o să-l mai uit până fi-voi
Viu între vii și picioarele mele ar putea să mă poarte.
Chiar dacă morții se uită cu totul pe lumea cealaltă,
Eu și-ntre morți de prietenul meu mi-oi aduce aminte.
Hai îns-acuma, feciori, cântarea de slavă să-ncepem.
Și să ne-ntoarcem-napoi, și să ducem în tabără mortul;
Mare ne-a fost biruința, ucis-am pe falnicul Hector,
Căruia, ca la un zeu, se rugau în cetate Troienii.”
Zice și-ndată-i abate să-l facă de ocară pe Hector;
El amândouă picioarele lui le străpunge la vine
De la călcâi până-n glezne, printr-însele-i trece curele,
Cetluie trupul de car și-l lasă să-i spânzure capul.
Armele-i mândre luând și suindu-se-n chelna telegii,
Cailor dânsul dă bici; ei repede zboară spre vase.
Colbul învolbură pe tăvălit, iar deoparte și alta
Pletele-i negre se lasă pe jos și în țărnă-i obrazul
Plin de mândrețe adineauri, dar care, din voia lui Zeus,
Batjocorit de dușmani este-acuma în țară la dânsul.

Ὣς τοῦ μὲν κεκόνιτο κάρη ἅπαν· ἣ δέ νυ μήτηρ
τίλλε κόμην, ἀπὸ δὲ λιπαρὴν ἔρριψε καλύπτρην
τηλόσε, κώκυσεν δὲ μάλα μέγα παῖδ᾿ ἐσιδοῦσα·
ᾤμωξεν δ᾿ ἐλεεινὰ πατὴρ φίλος, ἀμφὶ δὲ λαοὶ
κωκυτῷ τ᾿ εἴχοντο καὶ οἰμωγῇ κατὰ ἄστυ.
τῷ δὲ μάλιστ᾿ ἄρ᾿ ἔην ἐναλίγκιον ὡς εἰ ἅπασα
Ἴλιος ὀφρυόεσσα πυρὶ σμύχοιτο κατ᾿ ἄκρης.
λαοὶ μέν ῥα γέροντα μόγις ἔχον ἀσχαλόωντα
ἐξελθεῖν μεμαῶτα πυλάων Δαρδανιάων.
πάντας δ᾿ ἐλλιτάνευε κυλινδόμενος κατὰ κόπρον,
ἐξονομακλήδην ὀνομάζων ἄνδρα ἕκαστον·
σχέσθε φίλοι, καί μ᾿ οἶον ἐάσατε κηδόμενοί περ
ἐξελθόντα πόληος ἱκέσθ᾿ ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν.
λίσσωμ᾿ ἀνέρα τοῦτον ἀτάσθαλον ὀβριμοεργόν,
ἤν πως ἡλικίην αἰδέσσεται ἠδ᾿ ἐλεήσῃ
γῆρας· καὶ δέ νυ τῷ γε πατὴρ τοιόσδε τέτυκται
Πηλεύς, ὅς μιν ἔτικτε καὶ ἔτρεφε πῆμα γενέσθαι
Τρωσί· μάλιστα δ᾿ ἐμοὶ περὶ πάντων ἄλγε᾿ ἔθηκε.
τόσσους γάρ μοι παῖδας ἀπέκτανε τηλεθάοντας·
τῶν πάντων οὐ τόσσον ὀδύρομαι ἀχνύμενός περ
ὡς ἑνός, οὗ μ᾿ ἄχος ὀξὺ κατοίσεται Ἄϊδος εἴσω,
Ἕκτορος· ὡς ὄφελεν θανέειν ἐν χερσὶν ἐμῇσι·
τώ κε κορεσσάμεθα κλαίοντέ τε μυρομένω τε
μήτηρ θ᾿, ἥ μιν ἔτικτε δυσάμμορος, ἠδ᾿ ἐγὼ αὐτός.
Ὣς ἔφατο κλαίων, ἐπὶ δὲ στενάχοντο πολῖται·
Τρῳῇσιν δ᾿ Ἑκάβη ἁδινοῦ ἐξῆρχε γόοιο·
τέκνον ἐγὼ δειλή· τί νυ βείομαι αἰνὰ παθοῦσα
σεῦ ἀποτεθνηῶτος; ὅ μοι νύκτάς τε καὶ ἦμαρ
εὐχωλὴ κατὰ ἄστυ πελέσκεο, πᾶσί τ᾿ ὄνειαρ
Τρωσί τε καὶ Τρῳῇσι κατὰ πτόλιν, οἵ σε θεὸν ὣς
δειδέχατ᾿· ἦ γὰρ καί σφι μάλα μέγα κῦδος ἔησθα
ζωὸς ἐών· νῦν αὖ θάνατος καὶ μοῖρα κιχάνει.
Ὣς ἔφατο κλαίουσ᾿, ἄλοχος δ᾿ οὔ πώ τι πέπυστο
Ἕκτορος· οὐ γάρ οἵ τις ἐτήτυμος ἄγγελος ἐλθὼν

Astfel întreg i s-afundă prin pulbere capul. Iar mama-i
Părul începe să-și smulgă și-și leapădă-ncolo marama
Cea sclipitoare și-n hohote plânge privindu-și feciorul.
Geme cu jale și tata-i bătrânul; în juru-i norodul
Plânge și geme și el, de umple cetatea cu plânsul.
Mult era vaietul lor, de parcă întreg Ilionul,
Marea cetate pe deal, pierea irosindu-se-n flăcări.
Oastea de-abia îl ținea pe bătrân, că el de durere
Nu mai putea; se zbătea să s-arunce pe Poarta Dardană.
Tare de toți se ruga tăvălindu-se jos pe gunoaie
Și cuvânta el duios și pe nume zicea fiecărui:
„Dragii mei, nu mă opriți; lăsați-mă voi fără grijă
Singur să ies din cetate, să merg la Ahei spre corăbii,
Vreau să mă rog de păgânul și nelegiuitul acela,
Poate-o să aibă rușine de anii mei, poate se-ndură
De bătrânețele mele. Și el are tată ca mine,
Craiul Peleu, care viața-i dădu și-l crescu ca să fie
Pacostea noastră, dar mie mai mult decât altora, bietul,
Pentru c-atâția copii îmi răpuse, toți tineri în floare,
Tare mi-e jale de toți, dar nu mi-i așa ca de Hector;
De-asta și jalea-i amară curând mă va duce la groapă.
Doamne, de ce n-a murit săracul în brațele mele?
Am fi putut măcar noi, sărmana lui mamă cu mine,
Până la saț împreună să-l tot tânguim și să-l plângem.”
Asta zicea plângând și-n juru-i oftau orășenii.
Printre femei începu să se jăluie amar și Hecuba:
„Vai mie, fătul meu! Biata cum eu așa greu încercată
Pot viețui când ești mort? Tu fală-mi erai în cetate
Ziua și noaptea, fiind tot binele și ajutorul
Celor din Troia, bărbați și femei, care-adesea pe tine
Ca pe un zeu te primeau, că și lor le-ai fost mare mândrie
Cât ai trăit, acum iată-te-n mâna ursitei și-a morții.
Asta ea zise plângând. Dar încă nimic n-auzise
Buna soție-a lui Hector, că nimenea nu o vestise

ἤγγειλ᾽ ὅττί ῥά οἱ πόσις ἔκτοθι μίμνε πυλάων,
ἀλλ᾽ ἥ γ᾽ ἱστὸν ὕφαινε μυχῷ δόμου ὑψηλοῖο
δίπλακα πορφυρέην, ἐν δὲ θρόνα ποικίλ᾽ ἔπασσε.
κέκλετο δ᾽ ἀμφιπόλοισιν ἐϋπλοκάμοις κατὰ δῶμα
ἀμφὶ πυρὶ στῆσαι τρίποδα μέγαν, ὄφρα πέλοιτο
Ἕκτορι θερμὰ λοετρὰ μάχης ἐκ νοστήσαντι
νηπίη, οὐδ᾽ ἐνόησεν ὅ μιν μάλα τῆλε λοετρῶν
χερσὶν Ἀχιλλῆος δάμασε γλαυκῶπις Ἀθήνη.
κωκυτοῦ δ᾽ ἤκουσε καὶ οἰμωγῆς ἀπὸ πύργου·
τῆς δ᾽ ἐλελίχθη γυῖα, χαμαὶ δέ οἱ ἔκπεσε κερκίς·
ἣ δ᾽ αὖτις δμῳῇσιν ἐϋπλοκάμοισι μετηύδα·
δεῦτε δύω μοι ἕπεσθον, ἴδωμ᾽ ὅτιν᾽ ἔργα τέτυκται.
αἰδοίης ἑκυρῆς ὀπὸς ἔκλυον, ἐν δ᾽ ἐμοὶ αὐτῇ
στήθεσι πάλλεται ἦτορ ἀνὰ στόμα, νέρθε δὲ γοῦνα
πήγνυται· ἐγγὺς δή τι κακὸν Πριάμοιο τέκεσσιν.
αἲ γὰρ ἀπ᾽ οὔατος εἴη ἐμεῦ ἔπος· ἀλλὰ μάλ᾽ αἰνῶς
δείδω μὴ δή μοι θρασὺν Ἕκτορα δῖος Ἀχιλλεὺς
μοῦνον ἀποτμήξας πόλιος πεδίον δὲ δίηται,
καὶ δή μιν καταπαύσῃ ἀγηνορίης ἀλεγεινῆς
ἥ μιν ἔχεσκ᾽, ἐπεὶ οὔ ποτ᾽ ἐνὶ πληθυῖ μένεν ἀνδρῶν,
ἀλλὰ πολὺ προθέεσκε, τὸ ὃν μένος οὐδενὶ εἴκων.
  Ὣς φαμένη μεγάροιο διέσσυτο μαινάδι ἴση
παλλομένη κραδίην· ἅμα δ᾽ ἀμφίπολοι κίον αὐτῇ
αὐτὰρ ἐπεὶ πύργόν τε καὶ ἀνδρῶν ἷξεν ὅμιλον
ἔστη παπτήνασ᾽ ἐπὶ τείχεϊ, τὸν δὲ νόησεν
ἑλκόμενον πρόσθεν πόλιος· ταχέες δέ μιν ἵπποι
ἕλκον ἀκηδέστως κοίλας ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν.
τὴν δὲ κατ᾽ ὀφθαλμῶν ἐρεβεννὴ νὺξ ἐκάλυψεν,
ἤριπε δ᾽ ἐξοπίσω, ἀπὸ δὲ ψυχὴν ἐκάπυσσε.
τῆλε δ᾽ ἀπὸ κρατὸς βάλε δέσματα σιγαλόεντα,
ἄμπυκα κεκρύφαλόν τε ἰδὲ πλεκτὴν ἀναδέσμην
κρήδεμνόν θ᾽, ὅ ῥά οἱ δῶκε χρυσῆ Ἀφροδίτη
ἤματι τῷ ὅτε μιν κορυθαίολος ἠγάγεθ᾽ Ἕκτωρ
ἐκ δόμου Ἠετίωνος, ἐπεὶ πόρε μυρία ἕδνα.

Cum era drept, că afară de poartă-i rămase bărbatul.
Ea la palat înăuntru ședea și țesea la o pânză
Roșie, largă-ndoită, cu alesături de tot felul.
Roabele cârlionțate striga să așeze în vatră
Pe pirostie o mare căldare, să-i fie de baie
Caldă lui Hector îndată ce el se va-ntoarce din luptă.
Biata, ea nici prepunea că departe de scaldă-l ucise
Palas Atena pe Hector cu lancea izbită de-Ahile.
Dar de la turn auzind tânguit și bocit, ea începe
Toată să tremure-atunci, îi cade suveica din mână
Și cuvântează la roabele cele frumos pieptănate:
  „Haide cu mine voi două să văd oare ce-i? Auzit-am
Țipătul soacră-mi, inima-mi tremură și mi se zbate
Gata să-mi sară din piept și vai, mi-amorțiră genunchii;
Vreo răutate s-apropie acuma de fiii lui Priam.
Doamne, ferește-mi auzul de-o astfel de știre! Dar tare
Mi-e să nu-l rupă din oaste la-ntoarcere-Ahile pe Hector,
Cutezător cum e el, și departe de zid să-l alunge
Singur pe câmp și să-i curme pe veci cutezarea nebună,
Izvoditoare de rău, că el nu stă-napoi cu mulțimea,
Ci se răpede-nainte și nu vrea să știe de nimeni."
  Asta grăi și ca scoasă din minte dă fuga din casă,
Inima-i zvocote-n piept. Ea merge de șerbe-nsoțită.
Când după asta la turn prin gloata de-oameni ajunse,
Stete privind pe zid și-ndată văzu ea de-acolo
Leșu-naintea cetății cum tot îl duceau telegarii,
Repede fără de milă-l târau spre Ahei la corăbii,
Noaptea ca bezna de neagră pe loc îi întunecă ochii
Și ca trăsnită ea cade pe spate și-și pierde simțirea.
Sar răvășite departe ale pletelor mândre podoabe,
Conciul, apoi un tulpan, legăturile bine-mpletite,
Balțul, zovon care-i dase Afrodita, zeița de aur,
Când a luat-o mireasă din casele craiului Vultur,
Hector în schimb aducându-i puzderii de daruri de zestre.

ἀμφὶ δέ μιν γαλόῳ τε καὶ εἰνατέρες ἅλις ἔσταν,
αἵ ἑ μετὰ σφίσιν εἶχον ἀτυζομένην ἀπολέσθαι.
ἣ δ᾽ ἐπεὶ οὖν ἔμπνυτο καὶ ἐς φρένα θυμὸς ἀγέρθη
ἀμβλήδην γοόωσα μετὰ Τρῳῇσιν ἔειπεν·
Ἕκτορ ἐγὼ δύστηνος· ἰῇ ἄρα γεινόμεθ᾽ αἴσῃ
ἀμφότεροι, σὺ μὲν ἐν Τροίῃ Πριάμου κατὰ δῶμα,
αὐτὰρ ἐγὼ Θήβῃσιν ὑπὸ Πλάκῳ ὑληέσσῃ
ἐν δόμῳ Ἠετίωνος, ὅ μ᾽ ἔτρεφε τυτθὸν ἐοῦσαν
δύσμορος αἰνόμορον· ὡς μὴ ὤφελλε τεκέσθαι.
νῦν δὲ σὺ μὲν Ἀΐδαο δόμους ὑπὸ κεύθεσι γαίης
ἔρχεαι, αὐτὰρ ἐμὲ στυγερῷ ἐνὶ πένθεϊ λείπεις
χήρην ἐν μεγάροισι· πάϊς δ᾽ ἔτι νήπιος αὔτως,
ὃν τέκομεν σύ τ᾽ ἐγώ τε δυσάμμοροι· οὔτε σὺ τούτῳ
ἔσσεαι Ἕκτορ ὄνειαρ ἐπεὶ θάνες, οὔτε σοὶ οὗτος.
ἤν περ γὰρ πόλεμόν γε φύγῃ πολύδακρυν Ἀχαιῶν,
αἰεί τοι τούτῳ γε πόνος καὶ κήδε᾽ ὀπίσσω
ἔσσοντ᾽· ἄλλοι γάρ οἱ ἀπουρίσσουσιν ἀρούρας.
ἦμαρ δ᾽ ὀρφανικὸν παναφήλικα παῖδα τίθησι·
πάντα δ᾽ ὑπεμνήμυκε, δεδάκρυνται δὲ παρειαί,
δευόμενος δέ τ᾽ ἄνεισι πάϊς ἐς πατρὸς ἑταίρους,
ἄλλον μὲν χλαίνης ἐρύων, ἄλλον δὲ χιτῶνος·
τῶν δ᾽ ἐλεησάντων κοτύλην τις τυτθὸν ἐπέσχε·
χείλεα μέν τ᾽ ἐδίην᾽, ὑπερῴην δ᾽ οὐκ ἐδίηνε.
τὸν δὲ καὶ ἀμφιθαλὴς ἐκ δαιτύος ἐστυφέλιξε
χερσὶν πεπλήγων καὶ ὀνειδείοισιν ἐνίσσων·
ἔρρ᾽ οὕτως· οὐ σός γε πατὴρ μεταδαίνυται ἡμῖν.
δακρυόεις δέ τ᾽ ἄνεισι πάϊς ἐς μητέρα χήρην
Ἀστυάναξ, ὃς πρὶν μὲν ἑοῦ ἐπὶ γούνασι πατρὸς
μυελὸν οἶον ἔδεσκε καὶ οἰῶν πίονα δημόν·
αὐτὰρ ὅθ᾽ ὕπνος ἕλοι, παύσαιτό τε νηπιαχεύων,
εὕδεσκ᾽ ἐν λέκτροισιν ἐν ἀγκαλίδεσσι τιθήνης
εὐνῇ ἔνι μαλακῇ θαλέων ἐμπλησάμενος κῆρ·
νῦν δ᾽ ἂν πολλὰ πάθῃσι φίλου ἀπὸ πατρὸς ἁμαρτὼν
Ἀστυάναξ, ὃν Τρῶες ἐπίκλησιν καλέουσιν·

Dar la cădere-i pe ea o-mpresoară cumnatele-i multe
Și o ridică-ntre ele pe biata-nlemnită de groază.
Când după asta ea prinde răsuflet și-i dezmeticită,
Zice cu hohot de plâns femeilor care-o-nconjoară:
„Hector, ah, biata de mine! Amândoi ne-am născut în aceeași
Zodie, tu te-ai născut la palatul lui Priam în Troia,
Eu sub pădurile muntelui Placos la Teba-n palatul
Craiului Vultur. Sărmanul pe-o nenorocită ca mine
El de copil m-a crescut. Să nu-mi fi dat viața mai bine!
Vai, tu pe lumea cealaltă sub bolta pământului negru
Astăzi te duci și pe mine în veșnică jale, pustie,
Văduv-acasă mă lași și încă un prunc ni-i copilul
Care de noi e născut. Nici tu acum, Hector, pe dânsul
N-o să-l ajuți fiind mort, nici dânsul odată pe tine.
Chiar dacă el în război din mâna dușmanilor scapă,
Trudă și zbucium și chin o să-i fie de-a pururea traiul;
Alții lua-i-vor ogorul și au să-l despoaie de-avere.
Cum e orfan un copil, se duc și tovarăși și jocuri;
Merge cu capul plecat și lacrimi îi șiruie-n față.
El la prietenii tatălui umblă cerșind de nevoie,
Pe-unul îl trage de mantie, pe-altul îl trage de haină.
Poate vreunul milos îi întinde și lui păhăruțul,
Buzele-și udă cu el, dar bietul nu-și udă și cerul
Gurii, pe când un copil cu părinți îl alungă pe dânsul
De la ospăț, îi dă palme și-l bruftuie și-l probozește:
«Cară-te! Tatăl tău nu stă la masă cu noi împreună.»
Și-nlăcrimat se întoarce sărmanul la văduva-i mamă,
Biet Astianax! El care-nainte în brațe la tata
Nu se hrănea fără numai din măduvă și din grăsimea
Cărnii de oi. Dacă somnu-i venea și-nceta să mai zburde,
El adormea în pătuc fără grijă pe brațele doicii,
Pe așternutul lui moale, sătul de tot felul de bunuri.
Mult o să sufere acuma de tată lipsit, Astianax,
«Domnul cetății», porecla ce-i daser-ai noștri, căci Hector,

οἶος γάρ σφιν ἔρυσο πύλας καὶ τείχεα μακρά.
νῦν δὲ σὲ μὲν παρὰ νηυσὶ κορωνίσι νόσφι τοκήων
αἰόλαι εὐλαὶ ἔδονται, ἐπεί κε κύνες κορέσωνται
γυμνόν· ἀτάρ τοι εἵματ᾽ ἐνὶ μεγάροισι κέονται
λεπτά τε καὶ χαρίεντα τετυγμένα χερσὶ γυναικῶν.
ἀλλ᾽ ἤτοι τάδε πάντα καταφλέξω πυρὶ κηλέῳ
οὐδὲν σοί γ᾽ ὄφελος, ἐπεὶ οὐκ ἐγκείσεαι αὐτοῖς,
ἀλλὰ πρὸς Τρώων καὶ Τρωϊάδων κλέος εἶναι.
῝Ως ἔφατο κλαίουσ᾽, ἐπὶ δὲ στενάχοντο γυναῖκες.

Tu le-apărai și înaltele ziduri și porțile singur.
Dar la corăbii acum, departe de noi, te vor roade
Viermii roind și de trupul tău gol săturase-vor cânii,
Biete bărbat, când acasă păstrate sunt hainele tale
Gingașe, dalbe, de mâna femeilor bine țesute.
Dar eu le-oi strânge pe toate, în foc le-oi zvârli și le-oi arde
Nemaifiind de folos, că tu n-ai să le porți, și pe tine
Au să te laude-atunci bărbați și femei în cetate.”
Asta ea zise plângând și femeile oftau după dânsa.

ΙΛΙΑΔΟΣ Ψ

Ὣς οἳ μὲν στενάχοντο κατὰ πτόλιν· αὐτὰρ Ἀχαιοὶ
ἐπεὶ δὴ νῆάς τε καὶ Ἑλλήσποντον ἵκοντο,
οἳ μὲν ἄρ᾽ ἐσκίδναντο ἑὴν ἐπὶ νῆα ἕκαστος,
Μυρμιδόνας δ᾽ οὐκ εἴα ἀποσκίδνασθαι Ἀχιλλεύς,
ἀλλ᾽ ὅ γε οἷς ἑτάροισι φιλοπτολέμοισι μετηύδα·
Μυρμιδόνες ταχύπωλοι ἐμοὶ ἐρίηρες ἑταῖροι
μὴ δή πω ὑπ᾽ ὄχεσφι λυώμεθα μώνυχας ἵππους,
ἀλλ᾽ αὐτοῖς ἵπποισι καὶ ἅρμασιν ἆσσον ἰόντες
Πάτροκλον κλαίωμεν· ὃ γὰρ γέρας ἐστὶ θανόντων.
αὐτὰρ ἐπεί κ᾽ ὀλοοῖο τεταρπώμεσθα γόοιο,
ἵππους λυσάμενοι δορπήσομεν ἐνθάδε πάντες.
Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ᾤμωξαν ἀολλέες, ἦρχε δ᾽ Ἀχιλλεύς.
οἳ δὲ τρὶς περὶ νεκρὸν ἐΰτριχας ἤλασαν ἵππους
μυρόμενοι· μετὰ δέ σφι Θέτις γόου ἵμερον ὦρσε.
δεύοντο ψάμαθοι, δεύοντο δὲ τεύχεα φωτῶν
δάκρυσι· τοῖον γὰρ πόθεον μήστωρα φόβοιο.
τοῖσι δὲ Πηλεΐδης ἁδινοῦ ἐξῆρχε γόοιο
χεῖρας ἐπ᾽ ἀνδροφόνους θέμενος στήθεσσιν ἑταίρου·
χαῖρέ μοι ὦ Πάτροκλε καὶ εἰν Ἀΐδαο δόμοισι·
πάντα γὰρ ἤδη τοι τελέω τὰ πάροιθεν ὑπέστην
Ἕκτορα δεῦρ᾽ ἐρύσας δώσειν κυσὶν ὠμὰ δάσασθαι,
δώδεκα δὲ προπάροιθε πυρῆς ἀποδειροτομήσειν
Τρώων ἀγλαὰ τέκνα σέθεν κταμένοιο χολωθείς.
Ἦ ῥα καὶ Ἕκτορα δῖον ἀεικέα μήδετο ἔργα
πρηνέα πὰρ λεχέεσσι Μενοιτιάδαο τανύσσας
ἐν κονίῃς· οἳ δ᾽ ἔντε᾽ ἀφωπλίζοντο ἕκαστος
χάλκεα μαρμαίροντα, λύον δ᾽ ὑψηχέας ἵππους,
κὰδ δ᾽ ἷζον παρὰ νηῒ ποδώκεος Αἰακίδαο
μυρίοι· αὐτὰρ ὃ τοῖσι τάφον μενοεικέα δαίνυ.
πολλοὶ μὲν βόες ἀργοὶ ὀρέχθεον ἀμφὶ σιδήρῳ

Cântul XXIII

Astfel cu toții plângeau în cetate. Între acestea Danaii
La Helespontos ajunseră-n tabăra lor și acolo
Se-mprăștiară, apucând spre corabia lui fiecare.
Numai Ahile, nevrând să dea mirmidonilor drumul,
Zise oprindu-și tovarășii cei bucuroși de războaie:
„Soților mei preaiubiți, voi repezi în lupta cu carul,
Noi telegarii acuma să nu-i deshămăm de la care,
Ci mai încoace în carele voastre veniți ca să plângem
Și să jelim pe Patroclu, căci asta-i a morților parte.
După ce sufletul ne-om răcori cu jălanie amară,
Caii apoi slobozind, să ne punem la praznic cu toții.”
Zise, și toți după el începură-mpreună bocitul;
Mortul de trei ori jălind în carele lor ocoliră.
Tetis stătea între ei stârnindu-le-ndemnul bocirii;
Prundul udau ei cu lacrimi pe mal, își udau armătura
Cea de pe ei din părere de rău după Menețianul,
Groaza dușmanilor. Bocetu-ncepe-ntre dânșii Ahile
După ce-și pune pe pieptul ortacului mânile crunte:
„Și în al morții locaș mi te bucură, scumpe Patrocle,
Iată c-aduc la-mplinire ce eu juruisem; pe Hector,
După ce-ncoa-l adusei, îl dau cânilor crud să-l înghită
Și o să-njunghi la mormântu-ți vlăstare dușmane
Douăsprezece pe-ales și am să răzbun a ta moarte.”
Zise și iar i-abătu să-i facă necinste lui Hector.
Trupu-i trânti el cu fața prin pulbere aproape de patul
Unde Patroclu sta mort. Descinseră atunci de pe dânșii
Armele lucii de aramă, apoi sloboziră sirepii
Nechezători și cu miile se așezară spre vasul
Domnului lor, că un praznic Ahile găti după voie.
Tauri bălani horcăiau, cu fierul tăiați, o grămadă

σφαζόμενοι, πολλοὶ δ᾽ ὄϊες καὶ μηκάδες αἶγες·
πολλοὶ δ᾽ ἀργιόδοντες ὕες θαλέθοντες ἀλοιφῇ
εὑόμενοι τανύοντο διὰ φλογὸς Ἡφαίστοιο·
πάντῃ δ᾽ ἀμφὶ νέκυν κοτυλήρυτον ἔρρεεν αἷμα.
Αὐτὰρ τόν γε ἄνακτα ποδώκεα Πηλεΐωνα
εἰς Ἀγαμέμνονα δῖον ἄγον βασιλῆες Ἀχαιῶν
σπουδῇ παρπεπιθόντες ἑταίρου χωόμενον κῆρ.
οἳ δ᾽ ὅτε δὴ κλισίην Ἀγαμέμνονος ἷξον ἰόντες,
αὐτίκα κηρύκεσσι λιγυφθόγγοισι κέλευσαν
ἀμφὶ πυρὶ στῆσαι τρίποδα μέγαν, εἰ πεπίθοιεν
Πηλεΐδην λούσασθαι ἄπο βρότον αἱματόεντα.
αὐτὰρ ὅ γ᾽ ἠρνεῖτο στερεῶς, ἐπὶ δ᾽ ὅρκον ὄμοσσεν·
οὐ μὰ Ζῆν᾽, ὅς τίς τε θεῶν ὕπατος καὶ ἄριστος,
οὐ θέμις ἐστὶ λοετρὰ καρήατος ἆσσον ἱκέσθαι
πρίν γ᾽ ἐνὶ Πάτροκλον θέμεναι πυρὶ σῆμά τε χεῦαι
κείρασθαί τε κόμην, ἐπεὶ οὔ μ᾽ ἔτι δεύτερον ὧδε
ἵξετ᾽ ἄχος κραδίην ὄφρα ζωοῖσι μετείω.
ἀλλ᾽ ἤτοι νῦν μὲν στυγερῇ πειθώμεθα δαιτί·
ἠῶθεν δ᾽ ὄτρυνον ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον
ὕλην τ᾽ ἀξέμεναι παρά τε σχεῖν ὅσσ᾽ ἐπιεικὲς
νεκρὸν ἔχοντα νέεσθαι ὑπὸ ζόφον ἠερόεντα,
ὄφρ᾽ ἤτοι τοῦτον μὲν ἐπιφλέγῃ ἀκάματον πῦρ
θᾶσσον ἀπ᾽ ὀφθαλμῶν, λαοὶ δ᾽ ἐπὶ ἔργα τράπωνται.
Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ἄρα τοῦ μάλα μὲν κλύον ἠδὲ πίθοντο.
ἐσσυμένως δ᾽ ἄρα δόρπον ἐφοπλίσσαντες ἕκαστοι
δαίνυντ᾽, οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης.
αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
οἳ μὲν κακκείοντες ἔβαν κλισίην δὲ ἕκαστος,
Πηλεΐδης δ᾽ ἐπὶ θινὶ πολυφλοίσβοιο θαλάσσης
κεῖτο βαρὺ στενάχων πολέσιν μετὰ Μυρμιδόνεσσιν
ἐν καθαρῷ, ὅθι κύματ᾽ ἐπ᾽ ἠϊόνος κλύζεσκον·
εὖτε τὸν ὕπνος ἔμαρπτε λύων μελεδήματα θυμοῦ
νήδυμος ἀμφιχυθείς· μάλα γὰρ κάμε φαίδιμα γυῖα
Ἕκτορ᾽ ἐπαΐσσων προτὶ Ἴλιον ἠνεμόεσσαν·

Și se zbăteau înjunghiate mulțime de oi și de capre
Mehăietoare și vieri o grămadă, colțați, de grăsime
Doldora,-ntinși la frigare erau pârjoliți de văpaie.
Astfel în prejmetul mortului sângele curse pâraie.
Dar căpitanii Aheilor s-apropiară de-Ahile
Și se grăbiră să-l ducă la craiul Atrid Agamemnon,
Însă d-abia îl porniră, că tot mai jălea pe prieten.
Cum ei ajunser-acolo la cort, la Atrid Agamemnon,
Numaidecât poruncíră strigacilor crainici să puie
Apă pe foc într-o mare căldare, că poate vor face
Ei pe Ahile în baie să-și spele măcșala de sânge,
Ci el stătea neclintit, se jura și zicea împotrivă:
„Nu, nicidecum, și vă rog pe cel mai puternic, mai mare
Zeu care-i Zeus, păcat e s-apropii de capul meu baia
Până nu-l punem pe rug și nu-l astrucăm pe Patroclu,
Până eu chica nu-mi tund, ca așa, cât am parte de viață,
Nenorocire ca asta să nu-mi fie dat să mai sufăr.
Dar ne supunem acum la nevoia ospățului jalnic;
Mâne pe urmă din zori, tu crai Agamemnon, trimite
Oameni să care la lemne, să facă ce trebuie-n cinstea
Mortului, pentru ca el să coboare în lumea noptie;
Trupul să-i mistuie aprigul foc și mai iute din fața
Ochilor noștri să piară, ca oastea să-și caute de lucru.”
Zise și ei bucuros îi făcură pe voie-auzindu-l.
Grabnic comândul gătind, fiecare se puse la masă
Și ospăta din belșug; aveau parte totuna cu toții.
Dar mai în urmă, când foamea și setea de tot și-alinară,
Ei la odihnă spre corturi se duseră și se culcară.
Sta și Ahile culcat între cetele-i multe pe locul
Gol de corăbii, la marginea mării, pe unde bat valuri
Și este vuietul mult, și ofta cu durere din suflet.
Cum ațipi mai târziu și somnul, topindu-i necazul,
Dulce-l cuprinse pe el, că dalbele lui mădulare
Prea-și obosise gonind după Hector 'naintea cetății,

ἦλθε δ᾽ ἐπὶ ψυχὴ Πατροκλῆος δειλοῖο
πάντ᾽ αὐτῷ μέγεθός τε καὶ ὄμματα κάλ᾽ ἐϊκυῖα
καὶ φωνήν, καὶ τοῖα περὶ χροῒ εἵματα ἕστο·
στῆ δ᾽ ἄρ᾽ ὑπὲρ κεφαλῆς καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
εὕδεις, αὐτὰρ ἐμεῖο λελασμένος ἔπλευ Ἀχιλλεῦ.
οὐ μέν μευ ζώοντος ἀκήδεις, ἀλλὰ θανόντος·
θάπτέ με ὅττι τάχιστα πύλας Ἀΐδαο περήσω.
τῆλέ με εἴργουσι ψυχαὶ εἴδωλα καμόντων,
οὐδέ μέ πω μίσγεσθαι ὑπὲρ ποταμοῖο ἐῶσιν,
ἀλλ᾽ αὔτως ἀλάλημαι ἀν᾽ εὐρυπυλὲς Ἄϊδος δῶ.
καί μοι δὸς τὴν χεῖρ᾽· ὀλοφύρομαι, οὐ γὰρ ἔτ᾽ αὖτις
νίσομαι ἐξ Ἀΐδαο, ἐπήν με πυρὸς λελάχητε.
οὐ μὲν γὰρ ζωοί γε φίλων ἀπάνευθεν ἑταίρων
βουλὰς ἑζόμενοι βουλεύσομεν, ἀλλ᾽ ἐμὲ μὲν κὴρ
ἀμφέχανε στυγερή, ἥ περ λάχε γιγνόμενόν περ·
καὶ δὲ σοὶ αὐτῷ μοῖρα, θεοῖς ἐπιείκελ᾽ Ἀχιλλεῦ,
τείχει ὕπο Τρώων εὐηφενέων ἀπολέσθαι.
ἄλλο δέ τοι ἐρέω καὶ ἐφήσομαι αἴ κε πίθηαι·
μὴ ἐμὰ σῶν ἀπάνευθε τιθήμεναι ὀστέ᾽ Ἀχιλλεῦ,
ἀλλ᾽ ὁμοῦ ὡς ἐτράφημεν ἐν ὑμετέροισι δόμοισιν,
εὖτέ με τυτθὸν ἐόντα Μενοίτιος ἐξ Ὀπόεντος
ἤγαγεν ὑμέτερον δ᾽ ἀνδροκτασίης ὕπο λυγρῆς,
ἤματι τῷ ὅτε παῖδα κατέκτανον Ἀμφιδάμαντος
νήπιος οὐκ ἐθέλων ἀμφ᾽ ἀστραγάλοισι χολωθείς·
ἔνθά με δεξάμενος ἐν δώμασιν ἱππότα Πηλεὺς
ἔτραφέ τ᾽ ἐνδυκέως καὶ σὸν θεράποντ᾽ ὀνόμηνεν·
ὣς δὲ καὶ ὀστέα νῶϊν ὁμὴ σορὸς ἀμφικαλύπτοι
χρύσεος ἀμφιφορεύς, τόν τοι πόρε πότνια μήτηρ.
Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
τίπτέ μοι ἠθείη κεφαλὴ δεῦρ᾽ εἰλήλουθας
καί μοι ταῦτα ἕκαστ᾽ ἐπιτέλλεαι; αὐτὰρ ἐγώ τοι
πάντα μάλ᾽ ἐκτελέω καὶ πείσομαι ὡς σὺ κελεύεις.
ἀλλά μοι ἆσσον στῆθι· μίνυνθά περ ἀμφιβαλόντε
ἀλλήλους ὀλοοῖο τεταρπώμεσθα γόοιο.

Iată-i s-apropie sufletul, bietul prieten Patroclu,
El întru toate leit la stat și la ochii cei galeși
Ca și la glas și la haina purtată pe trupu-i de dânsul.
Sufletul stete la creștetul lui și-ncepu să-i cuvânte:
„Dormi și de mine uitat-ai cu totul Ahile? Eu nu sunt
Printre cei vii, ci sunt mort și-i păcat că de mine nu-ți pasă.
Pune-mă-n groapă curând, ca așa să pot trece pe poarta
Iadului. Umbrele morților, dusele suflete, acolo
Calea mi-ațin peste râu și-ncă nu mă primesc între ele;
De-asta zadarnic mă vântur la poartă pe lumea cealaltă,
Mâna-ți întinde-mi s-o strâng. Vai mie, de-acolo din noapte
Nu mai viu eu înapoi dacă trupul pe rug îmi veți arde,
N-o să mai stăm împreună noi vii ca prieteni deoparte
Sfat între noi sfătuind, că moarte cumplită pe mine
M-a înghițit după cum de la naștere-mi fuse osânda.
Dar, o, Ahile, și ție măcar că te-asemeni cu zeii,
Dat e sub zidul cetății la Troia să-ți fie sfârșitul.
De-asta eu rogu-te, încă și cer să-mi asculți rugămintea:
Oasele mele să nu le pui tu osebit de-ale tale,
Ci împreună să fie cum furăm acasă la tine,
Când de la noi, din Opunta, d-abia un copil, m-adusese
Tata Menețiu la voi, după moartea de om ce făcusem;
Știi că pe-al lui Amfidamas fecior am ucis din prostie,
Dar pe nevrute, fiind supărat după jocul de-arșice.
Bine primindu-mă acasă la el călărețul Peleus,
M-a îngrijit părintește și ție m-a dat ca tovarăș.
Fie-nsoțite și oasele noastre-n ulciorul de aur,
Vasul cu gemene torți dăruit de-a ta mamă cinstită."
Dar lui Patroclu îndată-i răspunse șoimanul Ahile:
„Dragul meu, suflete scump, de ce vii la mine și-aceste
Tu mi le spui și pe rând mi le ceri câte una? Eu toate
Ți le voi face deplin după cum ți-i dorința și voia.
Dar mi te-apropie, vino să stăm împreună o clipă
Îmbrățișați amândoi ostoindu-ne jalea și plânsul."

Ὣς ἄρα φωνήσας ὠρέξατο χερσὶ φίλῃσιν
οὐδ᾽ ἔλαβε· ψυχὴ δὲ κατὰ χθονὸς ἠΰτε καπνὸς
ᾤχετο τετριγυῖα· ταφὼν δ᾽ ἀνόρουσεν Ἀχιλλεὺς
χερσί τε συμπλατάγησεν, ἔπος δ᾽ ὀλοφυδνὸν ἔειπεν·
ὢ πόποι ἦ ῥά τίς ἐστι καὶ εἰν Ἀΐδαο δόμοισι
ψυχὴ καὶ εἴδωλον, ἀτὰρ φρένες οὐκ ἔνι πάμπαν·
παννυχίη γάρ μοι Πατροκλῆος δειλοῖο
ψυχὴ ἐφεστήκει γοόωσά τε μυρομένη τε,
καί μοι ἕκαστ᾽ ἐπέτελλεν, ἔϊκτο δὲ θέσκελον αὐτῷ.
Ὣς φάτο, τοῖσι δὲ πᾶσιν ὑφ᾽ ἵμερον ὦρσε γόοιο·
μυρομένοισι δὲ τοῖσι φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠὼς
ἀμφὶ νέκυν ἐλεεινόν. ἀτὰρ κρείων Ἀγαμέμνων
οὐρῆάς τ᾽ ὄτρυνε καὶ ἀνέρας ἀξέμεν ὕλην
πάντοθεν ἐκ κλισιῶν· ἐπὶ δ᾽ ἀνὴρ ἐσθλὸς ὀρώρει
Μηριόνης θεράπων ἀγαπήνορος Ἰδομενῆος.
οἳ δ᾽ ἴσαν ὑλοτόμους πελέκεας ἐν χερσὶν ἔχοντες
σειράς τ᾽ εὐπλέκτους· πρὸ δ᾽ ἄρ᾽ οὐρῆες κίον αὐτῶν.
πολλὰ δ᾽ ἄναντα κάταντα πάραντά τε δόχμιά τ᾽ ἦλθον·
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ κνημοὺς προσέβαν πολυπίδακος Ἴδης,
αὐτίκ᾽ ἄρα δρῦς ὑψικόμους ταναήκεϊ χαλκῷ
τάμνον ἐπειγόμενοι· ταὶ δὲ μεγάλα κτυπέουσαι
πῖπτον· τὰς μὲν ἔπειτα διαπλήσσοντες Ἀχαιοὶ
ἔκδεον ἡμιόνων· ταὶ δὲ χθόνα ποσσὶ δατεῦντο
ἐλδόμεναι πεδίοιο διὰ ῥωπήϊα πυκνά.
πάντες δ᾽ ὑλοτόμοι φιτροὺς φέρον· ὣς γὰρ ἀνώγει
Μηριόνης θεράπων ἀγαπήνορος Ἰδομενῆος.
κὰδ δ᾽ ἄρ᾽ ἐπ᾽ ἀκτῆς βάλλον ἐπισχερώ, ἔνθ᾽ ἄρ᾽ Ἀχιλλεὺς
φράσσατο Πατρόκλῳ μέγα ἠρίον ἠδὲ οἷ αὐτῷ.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πάντῃ παρακάββαλον ἄσπετον ὕλην
ἥατ᾽ ἄρ᾽ αὖθι μένοντες ἀολλέες. αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς
αὐτίκα Μυρμιδόνεσσι φιλοπτολέμοισι κέλευσε
χαλκὸν ζώννυσθαι, ζεῦξαι δ᾽ ὑπ᾽ ὄχεσφιν ἕκαστον
ἵππους· οἳ δ᾽ ὄρνυντο καὶ ἐν τεύχεσσιν ἔδυνον,
ἂν δ᾽ ἔβαν ἐν δίφροισι παραιβάται ἡνίοχοί τε,

Asta i-a zis și s-a-ntins cu brațele el, ci pe dânsul
Nu-l putu strânge, că sufletul, tocmai ca fumul, sub glie
S-a risipit țârâind. Uimit dar Ahile se scoală,
Bate din mâni și mirându-se, așa între ai lui cuvântează:
„Doamne, e drept că aieve pe lumea cealaltă mai este
Sufletul, umbra de om, dar neîntrupat e cu totul.
Chiar astă-noapte văzui cum stete la capul meu umbra
Bietului nostru Patroclu și cum el cu plâns și cu gemet
Mult mă ruga câte toate; la chip era-ntocmai ca dânsul.”
Zise și jale stârni tuturor și se tot văietară,
Până ce rumene zori îi găsiră jălind pe la trupul
Mortului vrednic de plâns. Iar craiul Atrid Agamemnon
Oameni din corturi, de-oriunde, porni și catâri ca s-aducă
Lemne, și-a mers înainte bărbatul ales Merione,
Soțul de arme-a lui Idomeneu, îndrăgitul vârtuții.
Dânșii pășesc cu securi tăietoare de lemn și cu funii
Bine-mpletite tot merg țăcănind înainte,
Cale-ndelungă la vale, la deal și cotiș și de-a dreptul.
Cum ei pe coastele apoaselor plaiuri din Ida sosiră,
Repede-nalții stejari începură să taie cu-arama
Lung-ascuțită, de zor; trosnind cu putere copacii
Se prăbușeau, iar Aheii îi tot despicau și de vite
Trunchiuri de lemne legau înapoi năzuind spre câmpie,
Mulii țărâna scurmau cu copita prin dese stufișuri.
Și la sosire lemnarii – buștenii cărau după-ndemnul
Lui Merione, ortacul lui Idomeneus bărbatul,
Și-i așezară pe rând grămadă la mal unde-Ahile
Vru să ridice un mare mormânt lui Patroclu și sieși.
După ce-alături făcură-o cogeamite cladă de lemne,
Oastea pe-acolo șezând pe-ndelete aștepta, iar Ahile
Dete poruncă la toți mirmidonii cei dimprejuru-i,
Armele-ndată să-și puie și caii să-nhame la care.
Ei se sculară de jos și armele și le-mbrăcară
Și se suiră-n telegi războinicii și mânătorii

πρόσθε μὲν ἱππῆες, μετὰ δὲ νέφος εἵπετο πεζῶν
μυρίοι· ἐν δὲ μέσοισι φέρον Πάτροκλον ἑταῖροι.
θριξὶ δὲ πάντα νέκυν καταείνυσαν, ἃς ἐπέβαλλον
κειρόμενοι· ὄπιθεν δὲ κάρη ἔχε δῖος Ἀχιλλεὺς
ἀχνύμενος· ἕταρον γὰρ ἀμύμονα πέμπ᾽ Ἄϊδος δέ.
Οἳ δ᾽ ὅτε χῶρον ἵκανον ὅθί σφισι πέφραδ᾽ Ἀχιλλεὺς
κάτθεσαν, αἶψα δέ οἱ μενοεικέα νήεον ὕλην.
ἔνθ᾽ αὖτ᾽ ἄλλ᾽ ἐνόησε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς·
στὰς ἀπάνευθε πυρῆς ξανθὴν ἀπεκείρατο χαίτην,
τήν ῥα Σπερχειῷ ποταμῷ τρέφε τηλεθόωσαν·
ὀχθήσας δ᾽ ἄρα εἶπεν ἰδὼν ἐπὶ οἴνοπα πόντον·
Σπερχεί᾽ ἄλλως σοί γε πατὴρ ἠρήσατο Πηλεὺς
κεῖσέ με νοστήσαντα φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν
σοί τε κόμην κερέειν ῥέξειν θ᾽ ἱερὴν ἑκατόμβην,
πεντήκοντα δ᾽ ἔνορχα παρ᾽ αὐτόθι μῆλ᾽ ἱερεύσειν
ἐς πηγάς, ὅθι τοι τέμενος βωμός τε θυήεις.
ὣς ἠρᾶθ᾽ ὁ γέρων, σὺ δέ οἱ νόον οὐκ ἐτέλεσσας.
νῦν δ᾽ ἐπεὶ οὐ νέομαί γε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν
Πατρόκλῳ ἥρωϊ κόμην ὀπάσαιμι φέρεσθαι.
Ὣς εἰπὼν ἐν χερσὶ κόμην ἑτάροιο φίλοιο
θῆκεν, τοῖσι δὲ πᾶσιν ὑφ᾽ ἵμερον ὦρσε γόοιο.
καί νύ κ᾽ ὀδυρομένοισιν ἔδυ φάος ἠελίοιο
εἰ μὴ Ἀχιλλεὺς αἶψ᾽ Ἀγαμέμνονι εἶπε παραστάς·
Ἀτρεΐδη, σοὶ γάρ τε μάλιστά γε λαὸς Ἀχαιῶν
πείσονται μύθοισι, γόοιο μὲν ἔστι καὶ ἆσαι,
νῦν δ᾽ ἀπὸ πυρκαϊῆς σκέδασον καὶ δεῖπνον ἄνωχθι
ὅπλεσθαι· τάδε δ᾽ ἀμφὶ πονησόμεθ᾽ οἷσι μάλιστα
κήδεός ἐστι νέκυς· παρὰ δ᾽ οἵ τ᾽ ἀγοὶ ἄμμι μενόντων.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τό γ᾽ ἄκουσεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων,
αὐτίκα λαὸν μὲν σκέδασεν κατὰ νῆας ἐΐσας,
κηδεμόνες δὲ παρ᾽ αὖθι μένον καὶ νήεον ὕλην,
ποίησαν δὲ πυρὴν ἑκατόμπεδον ἔνθα καὶ ἔνθα,
ἐν δὲ πυρῇ ὑπάτῃ νεκρὸν θέσαν ἀχνύμενοι κῆρ.
πολλὰ δὲ ἴφια μῆλα καὶ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς

Toți, călărimea-nainte, în urmă un nor de pedeștri,
Mii de bărbați, și-ntre ei Patroclu-i purtat de prieteni
Și-acoperit i-a fost trupul de smocuri din plete tăiate
Și presărate de ei. Ahile din urmă, ținându-i
Capul, pășește obidit, că pe lumea cealaltă-și petrece
Marele soț. Și sosind la locul ales de Ahile,
Mortul ei puseră jos și un munte de rug înălțară,
Și-alta, gândindu-se-atunci, în minte-i veni lui Ahile:
Stând mai deoparte de stivă, își tunse el coama bălaie,
Părul crescut înadins ca să fie-nchinat lui Sperheos
Râul, și zise cu gemet privind către apele mării:
„Vai, că zadarnic în ruga-i părintele meu, o, Sperheos,
Ți-a juruit că la-ntorsu-mi acasă la mine în țară
Pletele-mi ție am să-nchin și face-voi jertfa cea mare
Și înjunghia-voi acolo cincizeci de berbeci la izvoare,
Unde ți-i sfânta dumbravă și pururea-ți fumeg-altarul.
Asta rugarea i-a fost, dar, Doamne, tu n-ai împlinit-o.
Dacă eu nu mă întorc înapoi în iubita mea țară,
Iată eu pletele-mi dau să le ducă cu el răposatul."
Asta viteazul rostind, în mânile mortului puse
Pletele sale și toți din adânc suspinau de durere
Și tânguindu-se-acolo s-ar fi pomenit ei cu noaptea.
Dar la Atride s-a dus și de-aproape i-a zis Peleianul:
„Crai Agamemnon Atride, că tu ești mai mare și-Aheii
Ție mai mult se supun, destul cu bocitul și plânsul.
Armia-mprăștie acum de la rug și trimite-o să-și cate
De ospătat, că de mort îngriji-ne-vom noi, mirmidonii.
El doar ni-i nouă mai scump, numai Domnii cu noi să rămâie."
Zisele lui auzind mai-marele Domn Agamemnon
Iute făcu să se-mprăștie armia pe la corăbii;
Locului steteră ai mortului îngrijitori și clădiră
Cu lemnăria un rug în pătrat de o sută picioare;
Puseră apoi cu mâhnire în creștetul rugului trupul.
Multe oi grase și tauri greoi și cornaci înaintea

πρόσθε πυρῆς ἔδερόν τε καὶ ἄμφεπον· ἐκ δ᾽ ἄρα πάντων
δημὸν ἑλὼν ἐκάλυψε νέκυν μεγάθυμος Ἀχιλλεὺς
ἐς πόδας ἐκ κεφαλῆς, περὶ δὲ δρατὰ σώματα νήει.
ἐν δ᾽ ἐτίθει μέλιτος καὶ ἀλείφατος ἀμφιφορῆας
πρὸς λέχεα κλίνων· πίσυρας δ᾽ ἐριαύχενας ἵππους
ἐσσυμένως ἐνέβαλλε πυρῇ μεγάλα στεναχίζων.
ἐννέα τῷ γε ἄνακτι τραπεζῆες κύνες ἦσαν,
καὶ μὲν τῶν ἐνέβαλλε πυρῇ δύο δειροτομήσας,
δώδεκα δὲ Τρώων μεγαθύμων υἱέας ἐσθλοὺς
χαλκῷ δηϊόων· κακὰ δὲ φρεσὶ μήδετο ἔργα·
ἐν δὲ πυρὸς μένος ἧκε σιδήρεον ὄφρα νέμοιτο.
ᾤμωξέν τ᾽ ἄρ᾽ ἔπειτα, φίλον δ᾽ ὀνόμηνεν ἑταῖρον·
χαῖρέ μοι ὦ Πάτροκλε καὶ εἰν Ἀΐδαο δόμοισι·
πάντα γὰρ ἤδη τοι τελέω τὰ πάροιθεν ὑπέστην,
δώδεκα μὲν Τρώων μεγαθύμων υἱέας ἐσθλοὺς
τοὺς ἅμα σοὶ πάντας πῦρ ἐσθίει· Ἕκτορα δ᾽ οὔ τι
δώσω Πριαμίδην πυρὶ δαπτέμεν, ἀλλὰ κύνεσσιν.
Ὣς φάτ᾽ ἀπειλήσας· τὸν δ᾽ οὐ κύνες ἀμφεπένοντο,
ἀλλὰ κύνας μὲν ἄλαλκε Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη
ἤματα καὶ νύκτας, ῥοδόεντι δὲ χρῖεν ἐλαίῳ
ἀμβροσίῳ, ἵνα μή μιν ἀποδρύφοι ἑλκυστάζων.
τῷ δ᾽ ἐπὶ κυάνεον νέφος ἤγαγε Φοῖβος Ἀπόλλων
οὐρανόθεν πεδίον δέ, κάλυψε δὲ χῶρον ἅπαντα
ὅσσον ἐπεῖχε νέκυς, μὴ πρὶν μένος ἠελίοιο
σκήλει᾽ ἀμφὶ περὶ χρόα ἴνεσιν ἠδὲ μέλεσσιν.
Οὐδὲ πυρὴ Πατρόκλου ἐκαίετο τεθνηῶτος·
ἔνθ᾽ αὖτ᾽ ἀλλ᾽ ἐνόησε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς·
στὰς ἀπάνευθε πυρῆς δοιοῖς ἠρᾶτ᾽ ἀνέμοισι
Βορέῃ καὶ Ζεφύρῳ, καὶ ὑπίσχετο ἱερὰ καλά·
πολλὰ δὲ καὶ σπένδων χρυσέῳ δέπαϊ λιτάνευεν
ἐλθέμεν, ὄφρα τάχιστα πυρὶ φλεγεθοίατο νεκροί,
ὕλη τε σεύαιτο καήμεναι. ὦκα δὲ Ἶρις
ἀράων ἀΐουσα μετάγγελος ἦλθ᾽ ἀνέμοισιν.
οἳ μὲν ἄρα Ζεφύροιο δυσαέος ἀθρόοι ἔνδον

Rugului ei jupuiră și bucătăriră. Grăsimea
Jertfelor toate luând, înveli pe de-a-ntregul Ahile
Mortul într-însa, în juru-i ticsi jupuitele cărnuri
Și răzimă de-a lui raclă mai multe ulcioare cu miere
Și mirodenii, trânti el pripit și cu gemet din suflet
Încă vr’o patru sirepi cu coarde-nălțate și mândre.
Cânii ce-i stau pe la masă erau numai nouă; dintr-înșii
Doi înjunghiindu-i pe loc i-azvârli peste rug; pe deasupra
Doispre’ce tineri voinici, feciori de fruntași de la Troia,
El cu arama-i jertfi, cruzime cumplită, și-n urmă
Focul aprinse, ca vajnica-i pară să mistuie totul.
Și dup-aceea cu vaiet zicea și chema pe prieten:
„Chiar și pe lumea cealaltă te bucură, scumpe Patrocle!
Iat-am adus la-mplinire ce eu juruisem ’nainte,
Doispre’ce tineri voinici, feciori de fruntași de la Troia,
Focul îi arde-mpreună cu tine pe rug, dar pe Hector
Nu-l dau să-l mistuie focul, pe el o să-l sfâșie cânii.”
Astfel Ahile amenință, dar trupul lui Hector dulăii
Nu-l dumicară; îl păzi înadins Afrodita și-l unse
Ziua și noaptea ea însăși cu mir de minune, cu balsam
De trandafiri, ca de pietre cumva scrijelit să nu fie
Când va mai fi tăvălit, și aduse din cer pe câmpie
Febos un nour umbros și acoperi-mprejurimea
Unde sta leșul întins, ca să nu-i mai usuce devreme
Arșița soarelui carnea la vine și la mădulare.
Dar lemnăria cu mortul asupra-i din lips-adierii
Nu se aprinse, și alta în minte-i veni lui Ahile:
Stând mai deoparte de rug începu să se roage de două
Vânturi, Munteanul și Crivățul. Jertfe frumoase
Le juruia și stropind din cupa de aur să vie
El îi ruga și mai iute să ardă mormanul de trupuri,
Stiva de lemne s-aprindă curând. Auzindu-i rugarea,
Iris, zeiț-aripată, s-a dus să dea de veste la Vânturi.
Ele-mpreună adunate stăteau la ospăț în locașul

εἰλαπίνην δαίνυντο· θέουσα δὲ Ἶρις ἐπέστη
βηλῷ ἔπι λιθέῳ· τοὶ δ᾽ ὡς ἴδον ὀφθαλμοῖσι
πάντες ἀνήϊξαν, κάλεόν τέ μιν εἰς ἓ ἕκαστος·
ἣ δ᾽ αὖθ᾽ ἕζεσθαι μὲν ἀνήνατο, εἶπε δὲ μῦθον·
οὐχ ἕδος· εἶμι γὰρ αὖτις ἐπ᾽ Ὠκεανοῖο ῥέεθρα
Αἰθιόπων ἐς γαῖαν, ὅθι ῥέζουσ᾽ ἑκατόμβας
ἀθανάτοις, ἵνα δὴ καὶ ἐγὼ μεταδαίσομαι ἱρῶν.
ἀλλ᾽ Ἀχιλεὺς Βορέην ἠδὲ Ζέφυρον κελαδεινὸν
ἐλθεῖν ἀρᾶται, καὶ ὑπίσχεται ἱερὰ καλά,
ὄφρα πυρὴν ὄρσητε καήμεναι, ᾗ ἔνι κεῖται
Πάτροκλος, τὸν πάντες ἀναστενάχουσιν Ἀχαιοί.
Ἣ μὲν ἄρ᾽ ὣς εἰποῦσ᾽ ἀπεβήσετο, τοὶ δ᾽ ὀρέοντο
ἠχῇ θεσπεσίῃ νέφεα κλονέοντε πάροιθεν.
αἶψα δὲ πόντον ἵκανον ἀήμεναι, ὦρτο δὲ κῦμα
πνοιῇ ὕπο λιγυρῇ· Τροίην δ᾽ ἐρίβωλον ἱκέσθην,
ἐν δὲ πυρῇ πεσέτην, μέγα δ᾽ ἴαχε θεσπιδαὲς πῦρ.
παννύχιοι δ᾽ ἄρα τοί γε πυρῆς ἄμυδις φλόγ᾽ ἔβαλλον
φυσῶντες λιγέως· ὃ δὲ πάννυχος ὠκὺς Ἀχιλλεὺς
χρυσέου ἐκ κρητῆρος ἑλὼν δέπας ἀμφικύπελλον
οἶνον ἀφυσσόμενος χαμάδις χέε, δεῦε δὲ γαῖαν
ψυχὴν κικλήσκων Πατροκλῆος δειλοῖο.
ὡς δὲ πατὴρ οὗ παιδὸς ὀδύρεται ὀστέα καίων
νυμφίου, ὅς τε θανὼν δειλοὺς ἀκάχησε τοκῆας,
ὣς Ἀχιλεὺς ἑτάροιο ὀδύρετο ὀστέα καίων,
ἑρπύζων παρὰ πυρκαϊὴν ἁδινὰ στεναχίζων.
Ἦμος δ᾽ ἑωσφόρος εἶσι φόως ἐρέων ἐπὶ γαῖαν,
ὅν τε μέτα κροκόπεπλος ὑπεὶρ ἅλα κίδναται ἠώς,
τῆμος πυρκαϊὴ ἐμαραίνετο, παύσατο δὲ φλόξ.
οἳ δ᾽ ἄνεμοι πάλιν αὖτις ἔβαν οἶκον δὲ νέεσθαι
Θρηΐκιον κατὰ πόντον· ὃ δ᾽ ἔστενεν οἴδματι θύων.
Πηλεΐδης δ᾽ ἀπὸ πυρκαϊῆς ἑτέρωσε λιασθεὶς
κλίνθη κεκμηώς, ἐπὶ δὲ γλυκὺς ὕπνος ὄρουσεν·
οἳ δ᾽ ἀμφ᾽ Ἀτρεΐωνα ἀολλέες ἠγερέθοντο·
τῶν μιν ἐπερχομένων ὅμαδος καὶ δοῦπος ἔγειρεν,

Vântului vâjâitor Munteanul. Venind repezită,
Stete pe pragul de piatră zeița. Și cum o văzură
Toți se sculară grăbiți și-ncepură s-o-mbie la masă,
Însă ea nu vru să șadă și zise cuvintele aceste:
„Nu pot să șed, că mă-ntorc înapoi la Ocean în ținutul
Etiopenilor, unde sunt jertfe mărețe-nchinate
Zeilor și-o să iau parte și eu între ei la ospețe.
Roagă-se-Ahile fierbinte de Crivățul și de Munteanul
Cel vuitor ca să vie, și juruie dalbe prinoase
Focul suflând să-l aprindeți, să mistuie rugul pe care
Zace Patroclu jălit de întreaga oștire danae”.
Asta vorbi și se duse zeița, iar ei se ridică
C-un vâjâit fioros și din față-le mătură norii.
Iute pe mare sosesc șuierând cu suflare de vifor
Undele tot răscolesc, se lasă pe șesul din Troia,
Suflă năvalnic în stivă și vulvuie vajnic văpaia.
Bat cât e noaptea amândoi și vulvori întețesc împreună
Tot vâjâind. Peste noapte și iutele-Ahile veghează.
Toarnă din cană de aur în cupă cu două mânere
Vin și închină la zei și stropește țărâna și cheamă
Sufletul bietului dus. Și cum un părinte cu vaiet
Plânge, când arde-osămintele fiului său, care-i tânăr
Însurățel și murind după dânsul își lasă părinții
Plini de răstriște; tot astfel Ahile jălea pe prieten,
Leșul arzându-i și-aproape de rug se târa de durere
Greu suspinând. În urmă, când zarea-și trimite pe lume
Solul luminii, luceafărul, și se revarsă pe mare
Zorile-apoi, ațipi atunci focul, se stinse văpaia.
Iute se-ntoarser-acasă grozavele vânturi pe marea
Tracică și clocotind gemeau răscolitele valuri.
Dar ostenit Peleianul se trase deoparte de-arsură
Și se culcase pe acolo și dulce-adormise când iată
Oamenii toți laolaltă se strânser-alături de-Atride
Și se trezi după larma și tropotul lor Peleianul,

ἕζετο δ᾽ ὀρθωθεὶς καί σφεας πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Ἀτρεΐδη τε καὶ ἄλλοι ἀριστῆες Παναχαιῶν,
πρῶτον μὲν κατὰ πυρκαϊὴν σβέσατ᾽ αἴθοπι οἴνῳ
πᾶσαν, ὁπόσσον ἐπέσχε πυρὸς μένος· αὐτὰρ ἔπειτα
ὀστέα Πατρόκλοιο Μενοιτιάδαο λέγωμεν
εὖ διαγιγνώσκοντες· ἀριφραδέα δὲ τέτυκται·
ἐν μέσσῃ γὰρ ἔκειτο πυρῇ, τοὶ δ᾽ ἄλλοι ἄνευθεν
ἐσχατιῇ καίοντ᾽ ἐπιμὶξ ἵπποι τε καὶ ἄνδρες.
καὶ τὰ μὲν ἐν χρυσέῃ φιάλῃ καὶ δίπλακι δημῷ
θείομεν, εἰς ὅ κεν αὐτὸς ἐγὼν Ἄϊδι κεύθωμαι.
τύμβον δ᾽ οὐ μάλα πολλὸν ἐγὼ πονέεσθαι ἄνωγα,
ἀλλ᾽ ἐπιεικέα τοῖον· ἔπειτα δὲ καὶ τὸν Ἀχαιοὶ
εὐρύν θ᾽ ὑψηλόν τε τιθήμεναι, οἵ κεν ἐμεῖο
δεύτεροι ἐν νήεσσι πολυκλήϊσι λίπησθε.
Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ἐπίθοντο ποδώκεϊ Πηλεΐωνι.
πρῶτον μὲν κατὰ πυρκαϊὴν σβέσαν αἴθοπι οἴνῳ
ὅσσον ἐπὶ φλὸξ ἦλθε, βαθεῖα δὲ κάππεσε τέφρη·
κλαίοντες δ᾽ ἑτάροιο ἐνηέος ὀστέα λευκὰ
ἄλλεγον ἐς χρυσέην φιάλην καὶ δίπλακα δημόν,
ἐν κλισίῃσι δὲ θέντες ἑανῷ λιτὶ κάλυψαν·
τορνώσαντο δὲ σῆμα θεμείλιά τε προβάλοντο
ἀμφὶ πυρήν· εἶθαρ δὲ χυτὴν ἐπὶ γαῖαν ἔχευαν,
χεύαντες δὲ τὸ σῆμα πάλιν κίον. αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς
αὐτοῦ λαὸν ἔρυκε καὶ ἵζανεν εὐρὺν ἀγῶνα,
νηῶν δ᾽ ἔκφερ᾽ ἄεθλα λέβητάς τε τρίποδάς τε
ἵππους θ᾽ ἡμιόνους τε βοῶν τ᾽ ἴφθιμα κάρηνα,
ἠδὲ γυναῖκας ἐϋζώνους πολιόν τε σίδηρον.
Ἱππεῦσιν μὲν πρῶτα ποδώκεσιν ἀγλά᾽ ἄεθλα
θῆκε γυναῖκα ἄγεσθαι ἀμύμονα ἔργα ἰδυῖαν
καὶ τρίποδ᾽ ὠτώεντα δυωκαιεικοσίμετρον
τῷ πρώτῳ· ἀτὰρ αὖ τῷ δευτέρῳ ἵππον ἔθηκεν
ἑξέτε᾽ ἀδμήτην βρέφος ἡμίονον κυέουσαν·
αὐτὰρ τῷ τριτάτῳ ἄπυρον κατέθηκε λέβητα
καλὸν τέσσαρα μέτρα κεχανδότα λευκὸν ἔτ᾽ αὔτως·

Care sculându-se-atunci așa începu să-i îndemne:
„Tu, Agamemnon, și voi celelalte mai mari căpetenii,
Stingeți acuma jăraticul tot până unde se-ntinse
Focul, vin negru turnând, și noi să culegem pe urmă
Oasele de la cenușa iubitului nostru Patroclu
Bine-osebindu-le; ele doar lesne pot fi cunoscute,
Dânsul era pe la mijlocul rugului, și pe la margini
Arseră-n lături ceilalți, de-a valma bărbații cu caii.
Oasele apoi, îndoit învelite în prapuri, le punem
Într-o ulcică de aur și-acolo să stea până-n ziua
Când răposa-voi și eu. Să nu-i fie mare mormântul,
Ci potrivit înălțat. După moartea mea numai, prieteni,
Faceți-l mare și-nalt, voi toți care atunci după mine
Veți mai trăi la aceste corăbii cu șiruri de vâsle.”
Asta le zice, iar ei îl ascultă pe iutele Ahile.
Toarnă vin negru și curmă jăraticul tot până unde
El se lățise și-un mare morman de cenușă se lasă
Și din cenușă aleg osemintele albe ale celui
Dus, neuitatul tovarăș, le-nfășură-n prapuri, le-așază
Într-o ulcică de aur și adăpostesc pe la corturi
Vasul frumos împânzit. Și sapă un crug împrejurul
Rugului și-ntemeiază mormântul și-ndată din țărnă
Nalță movilă și pleacă pe urmă-napoi. Iar Ahile
Ține oștirea pe loc și-o rânduie-n larg-adunare,
Jocul deschide, din tabără aduce răsplată la jocuri,
Scumpe tripeduri, cazane și cai și vârtoși în cerbice
Tauri și fier vinețiu și femei cu mândrețe de bete.
Pune în șirul întâi pentru cine se-ncură cu caii,
Dalbă răsplată, o șerbă măiastră la lucru de mână
Celui mai meșter la joc și-un tripodiu cu toarte, de două
Și douăzeci de măsuri, iar celui de-al doilea o iapă
Îngreunată și nedomolită, de ani numai șase.
Celui de-al treilea-i dă o mândrețe de sculă, căldare
Neîncercată la foc, de patru măsuri încăpere;

τῷ δὲ τετάρτῳ θῆκε δύω χρυσοῖο τάλαντα,
πέμπτῳ δ᾽ ἀμφίθετον φιάλην ἀπύρωτον ἔθηκε.
στῆ δ᾽ ὀρθὸς καὶ μῦθον ἐν Ἀργείοισιν ἔειπεν·
Ἀτρεΐδη τε καὶ ἄλλοι ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ
ἱππῆας τάδ᾽ ἄεθλα δεδεγμένα κεῖτ᾽ ἐν ἀγῶνι.
εἰ μὲν νῦν ἐπὶ ἄλλῳ ἀεθλεύοιμεν Ἀχαιοὶ
ἦ τ᾽ ἂν ἐγὼ τὰ πρῶτα λαβὼν κλισίην δὲ φεροίμην.
ἴστε γὰρ ὅσσον ἐμοὶ ἀρετῇ περιβάλλετον ἵπποι·
ἀθάνατοί τε γάρ εἰσι, Ποσειδάων δὲ πόρ᾽ αὐτοὺς
πατρὶ ἐμῷ Πηλῆϊ, ὃ δ᾽ αὖτ᾽ ἐμοὶ ἐγγυάλιξεν.
ἀλλ᾽ ἤτοι μὲν ἐγὼ μενέω καὶ μώνυχες ἵπποι·
τοίου γὰρ κλέος ἐσθλὸν ἀπώλεσαν ἡνιόχοιο
ἠπίου, ὅς σφωϊν μάλα πολλάκις ὑγρὸν ἔλαιον
χαιτάων κατέχευε λοέσσας ὕδατι λευκῷ.
τὸν τώ γ᾽ ἑσταότες πενθείετον, οὔδεϊ δέ σφι
χαῖται ἐρηρέδαται, τὼ δ᾽ ἕστατον ἀχνυμένω κῆρ.
ἄλλοι δὲ στέλλεσθε κατὰ στρατόν, ὅς τις Ἀχαιῶν
ἵπποισίν τε πέποιθε καὶ ἅρμασι κολλητοῖσιν.
Ὣς φάτο Πηλεΐδης, ταχέες δ᾽ ἱππῆες ἄγερθεν.
ὦρτο πολὺ πρῶτος μὲν ἄναξ ἀνδρῶν Εὔμηλος
Ἀδμήτου φίλος υἱός, ὃς ἱπποσύνῃ ἐκέκαστο·
τῷ δ᾽ ἐπὶ Τυδεΐδης ὦρτο κρατερὸς Διομήδης,
ἵππους δὲ Τρῳοὺς ὕπαγε ζυγόν, οὕς ποτ᾽ ἀπηύρα
Αἰνείαν, ἀτὰρ αὐτὸν ὑπεξεσάωσεν Ἀπόλλων.
τῷ δ᾽ ἄρ᾽ ἐπ᾽ Ἀτρεΐδης ὦρτο ξανθὸς Μενέλαος
διογενής, ὑπὸ δὲ ζυγὸν ἤγαγεν ὠκέας ἵππους
Αἴθην τὴν Ἀγαμεμνονέην τὸν ἑόν τε Πόδαργον·
τὴν Ἀγαμέμνονι δῶκ᾽ Ἀγχισιάδης Ἐχέπωλος
δῶρ᾽, ἵνα μή οἱ ἕποιθ᾽ ὑπὸ Ἴλιον ἠνεμόεσσαν,
ἀλλ᾽ αὐτοῦ τέρποιτο μένων· μέγα γάρ οἱ ἔδωκε
Ζεὺς ἄφενος, ναῖεν δ᾽ ὅ γ᾽ ἐν εὐρυχόρῳ Σικυῶνι·
τὴν ὅ γ᾽ ὑπὸ ζυγὸν ἦγε μέγα δρόμου ἰσχανόωσαν.
Ἀντίλοχος δὲ τέταρτος ἐΰτριχας ὁπλίσαθ᾽ ἵππους,
Νέστορος ἀγλαὸς υἱὸς ὑπερθύμοιο ἄνακτος

Celui de-al patrulea-i dă doi talanți, amândoi sunt de aur,
Celui de-al cincilea-i dă o tingire cu două mânere
Încă nearsă, și-n urmă sculându-se-Aheilor zice:
„Crai Agamemnon, Aheilor, voi cei cu mândre pulpare,
Iată răsplata ce-așteaptă pe cine se-ncură cu caii.
Dacă întrecerea asta de-acum s-ar fi dat întru cinstea
Altuia, eu negreșit de întâia răsplat-aveam parte.
Caii mei, cum o știți bine, sunt neîntrecuți în putere,
Fără de moarte sunt ei; Poseidon i-a dat lui Peleus,
Tatălui meu, de la care primitu-i-am eu moștenire.
Dar de la joc eu mă dau la o parte-mpreună cu caii,
Care-și pierdură pe vrednicul hățuitor, pe slăvitul
Bunul Patroclu, c-adeseori după ce-n apele albe
El îi scălda, și ulei curgător le turna peste coame.
De-asta-l jălesc amândoi în picioare și-și lasă atârnate
Coamele pân'la pământ și stau nemișcați de mâhnire.
Dar pregătiți-vă voi și ieșiți înainte cu toții
Care vă-ncredeți în cai și-n tăria telegilor voastre."
Asta vorbi și se strânseră toți mânătorii cei repezi.
Cel mai întâi răsări căpitanul de oaste Eumelos
Admetianul, un meșter de nimeni ajuns la strunitul
Cailor. Iar după el se sculă Diomede voinicul,
Roibii și-i duse la ham, sirepii Troieni ce-i luase
De la Eneas, când Febos odată pe-acesta-l scăpase.
Sare de jos după asta la joc și Menelau bălanul,
Craiul din viță de zei, și-ncepe doi zmei să înhame:
Murga-i a fratelui său Agamemnon și-al lui pintenogul;
Anhisiad Ehepol în dar mai demult i-o dăduse
Lui Agamemnon, de teamă să nu-l ia cu oastea la Troia,
Vrând de-avuția cea dată de zei să se bucure-n tihnă
Dânsul acasă-n orașul bogat în pământ, Siciona.
Iapa Menelau înhamă, ea zburdă dorită s-alerge,
Caii făloși cu păr lins începe a-și găti și-Antilohos,
Mândrul fecior al lui Nestor, bătrânul născut de Neleus,

τοῦ Νηληϊάδαο· Πυλοιγενέες δέ οἱ ἵπποι
ὠκύποδες φέρον ἅρμα· πατὴρ δέ οἱ ἄγχι παραστὰς
μυθεῖτ᾽ εἰς ἀγαθὰ φρονέων νοέοντι καὶ αὐτῷ·
᾽Αντίλοχ᾽ ἤτοι μέν σε νέον περ ἐόντ᾽ ἐφίλησαν
Ζεύς τε Ποσειδάων τε, καὶ ἱπποσύνας ἐδίδαξαν
παντοίας· τὼ καί σε διδασκέμεν οὔ τι μάλα χρεώ·
οἶσθα γὰρ εὖ περὶ τέρμαθ᾽ ἑλισσέμεν· ἀλλά τοι ἵπποι
βάρδιστοι θείειν· τώ τ᾽ οἴω λοίγι᾽ ἔσεσθαι.
τῶν δ᾽ ἵπποι μὲν ἔασιν ἀφάρτεροι, οὐδὲ μὲν αὐτοὶ
πλείονα ἴσασιν σέθεν αὐτοῦ μητίσασθαι.
ἀλλ᾽ ἄγε δὴ σὺ φίλος μῆτιν ἐμβάλλεο θυμῷ
παντοίην, ἵνα μή σε παρεκπροφύγῃσιν ἄεθλα.
μήτι τοι δρυτόμος μέγ᾽ ἀμείνων ἠὲ βίηφι·
μήτι δ᾽ αὖτε κυβερνήτης ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ
νῆα θοὴν ἰθύνει ἐρεχθομένην ἀνέμοισι·
μήτι δ᾽ ἡνίοχος περιγίγνεται ἡνιόχοιο.
ἀλλ᾽ ὃς μέν θ᾽ ἵπποισι καὶ ἅρμασιν οἷσι πεποιθὼς
ἀφραδέως ἐπὶ πολλὸν ἑλίσσεται ἔνθα καὶ ἔνθα,
ἵπποι δὲ πλανόωνται ἀνὰ δρόμον, οὐδὲ κατίσχει·
ὃς δέ κε κέρδεα εἰδῇ ἐλαύνων ἥσσονας ἵππους,
αἰεὶ τέρμ᾽ ὁρόων στρέφει ἐγγύθεν, οὐδέ ἑ λήθει
ὅππως τὸ πρῶτον τανύσῃ βοέοισιν ἱμᾶσιν,
ἀλλ᾽ ἔχει ἀσφαλέως καὶ τὸν προὔχοντα δοκεύει.
σῆμα δέ τοι ἐρέω μάλ᾽ ἀριφραδές, οὐδέ σε λήσει.
ἕστηκε ξύλον αὖον ὅσον τ᾽ ὄργυι᾽ ὑπὲρ αἴης
ἢ δρυὸς ἢ πεύκης· τὸ μὲν οὐ καταπύθεται ὄμβρῳ,
λᾶε δὲ τοῦ ἑκάτερθεν ἐρηρέδαται δύο λευκὼ
ἐν ξυνοχῇσιν ὁδοῦ, λεῖος δ᾽ ἱππόδρομος ἀμφὶς
ἤ τευ σῆμα βροτοῖο πάλαι κατατεθνηῶτος,
ἢ τό γε νύσσα τέτυκτο ἐπὶ προτέρων ἀνθρώπων,
καὶ νῦν τέρματ᾽ ἔθηκε ποδάρκης δῖος ᾽Αχιλλεύς.
τῷ σὺ μάλ᾽ ἐγχρίμψας ἐλάαν σχεδὸν ἅρμα καὶ ἵππους,
αὐτὸς δὲ κλινθῆναι ἐϋπλέκτῳ ἐνὶ δίφρῳ
ἦκ᾽ ἐπ᾽ ἀριστερὰ τοῖιν· ἀτὰρ τὸν δεξιὸν ἵππον

Mare de suflet în veci. În Pilos născuți erau caii
Care teleaga-i purtau. Părintele alături îi stete
Și-l învăța numai bine, deși priceput era fiul:
„Fătul meu, tu Antiloh, te iubiră Poseidon și Zeus
Tânăr cum ești și te învățară-n tot chipul strunitul
Cailor și-nvățătură mai bună nu-ți trebuie alta.
Ținta să-nconjuri tu știi de minune, dar ai telegarii
Cei mai nesprinteni la fugă și mi-e c-ai să dai de păcate.
Caii acestor-aleargă mai iute, dar cei care-i mână
Nu sunt cu mult mai isteți și îndemânatici ca tine.
Fiule, pune-ți în sinea ta toată priceperea minții,
Dacă tu nu vrei să-ți scape din mână răsplata izbânzii,
Face cu mintea mai mult decât cu puterea lemnarul,
Pe-ntunecatul noian cu mintea-și îndreaptă cârmaciul
Vasul cel iute la mers, când este bătut de furtună:
Biruie și-un mânător de teleagă tot astfel pe altul,
Cine la goană se bizuie numai în cai și în care,
Și o ia razna bezmetici rotindu-se-ncoace și-ncolo,
Caii nu-și poate struni și-n bătelişte dânșii bat câmpii.
Cine-i dibaci însă, chiar dacă hățuie cai mai nevolnici,
Ținta de-a pururi ochind, o tot ocolește de-aproape
Și ca-nainte spre țel cu grijă din hățuri o-ntinde
Sigur și fără ocol și cată la cine-l întrece.
Ținta-i vădită, ți-o spun eu cum este și n-o să te-nșele
Cât e brățatul de-naltă răsare din brazdă și este
Lemn de stejar sau de brad ce nu putrezește de ploaie.
Albe, de-o parte și alta, mai stau două pietre proptite
La cotitura de drum: încolo e neted tot câmpul.
Lemnul e poate un semn ce-arăta un mormânt în vechime
Ori la asemenea-ntreceri fusese-nainte de oameni
Pus ca o țintă, cum el i-așezat și acuma de Ahile.
Tu într-acolo răpede-ți sirepii cu carul aproape,
Însă ia seama când treci, și în chelna cea bine-mpletită
Pleacă-te-n partea cea stângă puțin și asmute,-mboldește

κένσαι ὁμοκλήσας, εἶξαί τέ οἱ ἡνία χερσίν.
ἐν νύσσῃ δέ τοι ἵππος ἀριστερὸς ἐγχριμφθήτω,
ὡς ἄν τοι πλήμνη γε δοάσσεται ἄκρον ἱκέσθαι
κύκλου ποιητοῖο· λίθου δ᾽ ἀλέασθαι ἐπαυρεῖν,
μή πως ἵππους τε τρώσῃς κατά θ᾽ ἅρματα ἄξῃς·
χάρμα δὲ τοῖς ἄλλοισιν, ἐλεγχείη δὲ σοὶ αὐτῷ
ἔσσεται· ἀλλὰ φίλος φρονέων πεφυλαγμένος εἶναι.
εἰ γάρ κ᾽ ἐν νύσσῃ γε παρεξελάσῃσθα διώκων,
οὐκ ἔσθ᾽ ὅς κέ σ᾽ ἕλῃσι μετάλμενος οὐδὲ παρέλθῃ,
οὐδ᾽ εἴ κεν μετόπισθεν Ἀρίονα δῖον ἐλαύνοι
Ἀδρήστου ταχὺν ἵππον, ὃς ἐκ θεόφιν γένος ἦεν,
ἢ τοὺς Λαομέδοντος, οἳ ἐνθάδε γ᾽ ἔτραφεν ἐσθλοί.
    Ὣς εἰπὼν Νέστωρ Νηλήϊος ἂψ ἐνὶ χώρῃ
ἕζετ᾽, ἐπεὶ ᾧ παιδὶ ἑκάστου πείρατ᾽ ἔειπε.
    Μηριόνης δ᾽ ἄρα πέμπτος ἐΰτριχας ὁπλίσαθ᾽ ἵππους.
ἂν δ᾽ ἔβαν ἐς δίφρους, ἐν δὲ κλήρους ἐβάλοντο·
πάλλ᾽ Ἀχιλεύς, ἐκ δὲ κλῆρος θόρε Νεστορίδαο
Ἀντιλόχου· μετὰ τὸν δ᾽ ἔλαχε κρείων Εὔμηλος·
τῷ δ᾽ ἄρ᾽ ἐπ᾽ Ἀτρεΐδης δουρὶ κλειτὸς Μενέλαος,
τῷ δ᾽ ἐπὶ Μηριόνης λάχ᾽ ἐλαυνέμεν· ὕστατος αὖτε
Τυδεΐδης ὄχ᾽ ἄριστος ἐὼν λάχ᾽ ἐλαυνέμεν ἵππους.
στὰν δὲ μεταστοιχί, σήμηνε δὲ τέρματ᾽ Ἀχιλλεὺς
τηλόθεν ἐν λείῳ πεδίῳ· παρὰ δὲ σκοπὸν εἷσεν
ἀντίθεον Φοίνικα ὀπάονα πατρὸς ἑοῖο,
ὡς μεμνέῳτο δρόμους καὶ ἀληθείην ἀποείποι.
    Οἳ δ᾽ ἅμα πάντες ἐφ᾽ ἵπποιιν μάστιγας ἄειραν,
πέπληγόν θ᾽ ἱμᾶσιν, ὁμόκλησάν τ᾽ ἐπέεσσιν
ἐσσυμένως· οἳ δ᾽ ὦκα διέπρησσον πεδίοιο
νόσφι νεῶν ταχέως· ὑπὸ δὲ στέρνοισι κονίη
ἵστατ᾽ ἀειρομένη ὥς τε νέφος ἠὲ θύελλα,
χαῖται δ᾽ ἐρρώοντο μετὰ πνοιῇς ἀνέμοιο.
ἅρματα δ᾽ ἄλλοτε μὲν χθονὶ πίλνατο πουλυβοτείρῃ,
ἄλλοτε δ᾽ ἀΐξασκε μετήορα· τοὶ δ᾽ ἐλατῆρες
ἔστασαν ἐν δίφροισι, πάτασσε δὲ θυμὸς ἑκάστου

Calul din dreapta mereu, slăbește-i cu mânile frâul,
Mână și-nghesuie atunci cu totul aproape de țintă
Calul din stânga, să pară că zbuciumul roatei strujite
Stă să se-atingă de semn, dar cată să nu dai de piatră,
Caii să nu ți-i izbești și carul să-nțânduri, ca astfel
Să-nveselești pe ceilalți, iar tu să rămâi de rușine.
Fii dar cuminte, iubitul meu fiu, și păzește-te bine.
Una să știi, dacă cu caii vei trece de țintă,
Nimenea nu te va prinde din urmă și nu te va-ntrece,
Chiar dacă s-ar ațînea după tine un zmeu, Arionul,
Calul mânat de Adrast, prăsilă din zei, ori sirepii
Lui Laomedon, acei șoimuleni care-n Troia crescură.”
    Zise bătrânul așa și se dete-napoi să-și ia locul,
După ce-i spuse feciorului tot ce era mai de seamă.
Și Merione al cincilea caii-și găti la cotigă.
Ei se suiră-n telegi și sorții apoi aruncară.
Sorții Ahile-i clăti și din chivără-ntâiul răsare
Sorțul cu numele lui Antiloh, lui Eumelos îi cade
După feciorul lui Nestor, apoi lui Menelau Atride;
Vin după el Merione și cel mai din urmă-i Tidide,
Care e neîntrecut de dibaci la mânatul telegii.
    Toți s-așezară la rând după cum le fu sorțul. Ahile
Țint-arăta de departe pe netedul câmp, unde puse
Ca veghetor pe scutarul părintelui său, pe moș Fenix,
Seamă să ție de toat-alergarea să spuie-adevărul.
Toți mânătorii deodată dau cailor pocnet din bice,
Șfichiuie caii plesnind, fac gură și-i tot amenință
Nepregetați. Telegarii îndată s-aștern pe câmpie
Repezi departe de vase. Se-naltă de jos pe sub pieptul
Cailor praful lățit ca un vifor de iute, ca norul.
Coamele cailor flutură-n vânt, și ca duse de vânturi
Carele ba se ating de țărâna cea darnică-n hrană,
Ba se ridică în aer plutind; iar în chelna telegii
Stau mânătorii și inima-n piept fiecăruie-i bate,

νίκης ἱεμένων· κέκλοντο δὲ οἷσιν ἕκαστος
ἵπποις, οἳ δ᾽ ἐπέτοντο κονίοντες πεδίοιο.
Ἀλλ᾽ ὅτε δὴ πύματον τέλεον δρόμον ὠκέες ἵπποι
ἂψ ἐφ᾽ ἁλὸς πολιῆς, τότε δὴ ἀρετή γε ἑκάστου
φαίνετ᾽, ἄφαρ δ᾽ ἵπποισι τάθη δρόμος· ὦκα δ᾽ ἔπειτα
αἳ Φηρητιάδαο ποδώκεες ἔκφερον ἵπποι.
τὰς δὲ μετ᾽ ἐξέφερον Διομήδεος ἄρσενες ἵπποι
Τρώϊοι, οὐδέ τι πολλὸν ἄνευθ᾽ ἔσαν, ἀλλὰ μάλ᾽ ἐγγύς·
αἰεὶ γὰρ δίφρου ἐπιβησομένοισιν ἐΐκτην,
πνοιῇ δ᾽ Εὐμήλοιο μετάφρενον εὐρέε τ᾽ ὤμω
θέρμετ᾽· ἐπ᾽ αὐτῷ γὰρ κεφαλὰς καταθέντε πετέσθην.
καί νύ κεν ἢ παρέλασσ᾽ ἢ ἀμφήριστον ἔθηκεν,
εἰ μὴ Τυδέος υἷϊ κοτέσσατο Φοῖβος Ἀπόλλων,
ὅς ῥά οἱ ἐκ χειρῶν ἔβαλεν μάστιγα φαεινήν.
τοῖο δ᾽ ἀπ᾽ ὀφθαλμῶν χύτο δάκρυα χωομένοιο,
οὕνεκα τὰς μὲν ὅρα ἔτι καὶ πολὺ μᾶλλον ἰούσας,
οἳ δέ οἱ ἐβλάφθησαν ἄνευ κέντροιο θέοντες.
οὐδ᾽ ἄρ᾽ Ἀθηναίην ἐλεφηράμενος λάθ᾽ Ἀπόλλων
Τυδεΐδην, μάλα δ᾽ ὦκα μετέσσυτο ποιμένα λαῶν,
δῶκε δέ οἱ μάστιγα, μένος δ᾽ ἵπποισιν ἐνῆκεν·
ἣ δὲ μετ᾽ Ἀδμήτου υἱὸν κοτέουσ᾽ ἐβεβήκει,
ἵππειον δέ οἱ ἦξε θεὰ ζυγόν· αἳ δέ οἱ ἵπποι
ἀμφὶς ὁδοῦ δραμέτην, ῥυμὸς δ᾽ ἐπὶ γαῖαν ἐλύσθη.
αὐτὸς δ᾽ ἐκ δίφροιο παρὰ τροχὸν ἐξεκυλίσθη,
ἀγκῶνάς τε περιδρύφθη στόμα τε ῥῖνάς τε,
θρυλίχθη δὲ μέτωπον ἐπ᾽ ὀφρύσι· τὼ δέ οἱ ὄσσε
δακρυόφι πλῆσθεν, θαλερὴ δέ οἱ ἔσχετο φωνή.
Τυδεΐδης δὲ παρατρέψας ἔχε μώνυχας ἵππους,
πολλὸν τῶν ἄλλων ἐξάλμενος· ἐν γὰρ Ἀθήνη
ἵπποις ἧκε μένος καὶ ἐπ᾽ αὐτῷ κῦδος ἔθηκε.
τῷ δ᾽ ἄρ᾽ ἐπ᾽ Ἀτρεΐδης εἶχε ξανθὸς Μενέλαος.
Ἀντίλοχος δ᾽ ἵπποισιν ἐκέκλετο πατρὸς ἑοῖο·
ἔμβητον καὶ σφῶϊ· τιταίνετον ὅττι τάχιστα.
ἤτοι μὲν κείνοισιν ἐριζέμεν οὔ τι κελεύω

Slava izbândei râvnind, și-ndeamnă cu țipete caii
Care tot răpăie-n fugă și zboară și-nspulberă câmpul.
Când telegarii ca vântul în partea din urmă se-ncură
Oblu spre mare-napoi, fiecare-și arată vârtutea;
Repede caii se-ncoardă la drum și dau goană nebună.
Iepele vintește atunci Eumelos și-avântă-nainte,
Dar după ele Tidide-și-ațințe armăsarii din Troia,
Nu le slăbește prea mult, ci din urmă de scurt le tot ține;
Caii se-ndeasă, de parcă stau gata să sară-n teleagă,
Și cu suflarea în umere late încălzesc pe Eumelos,
Botul așa ei la fug-amândoi își băgaseră-ntr-însul.
Și Diomede cu caii l-ar fi întrecut pe Eumelos
Ori s-arăta deopotrivă cu el, dacă Febos Apolon
N-avea mânie pe el și nu-i zbura biciul din mână.
Lacrimi din ochi, de necaz, i se scurseră lui Diomede,
Dacă văzu el că iepele aleargă mai iute-nainte
Și că-i slăbiră la fug-armăsarii, lipsindu-le biciul.
Palas Atena ia seama cum renghiul Apolon îi joacă
Lui Diomede Tidid și grabnic ea merse la dânsul,
Biciul îi dă înapoi și-i încintă la fug-armăsarii.
După Eumelos aleargă pe urmă pornită zeița,
Iepelor hamul le sfarmă, iar ele la dreapta, la stânga
Sar speriate amândouă și oiștea cade pe țărnă
Și se prăvale din chelnă Eumelos alături de roată.
Sângeră pielea-i julită la gură, la nas și la coate,
Sângeră pe la sprâncene și fruntea-i jupită, și plânsul
Îl podidește pe ochi și glasu-i vârtos i se stinge.
Caii pe-alături cotind și-i asmute Tidid și departe
Lasă îndărăt pe ceilalți, că Palas Atena-i îmboldește
Caii la drum și pe el îl ajută să-ncingă mărirea.
După viteazul Tidid mâna roșcovanul Menelau,
Însă din urm-Antiloh silea telegarii lui Nestor:
„Dați înainte și voi, v-așterneți cu toată iuțeala,
Nu vă dau zor nicidecum să vă-ntreceți la goană cu caii

Τυδεΐδεω ἵπποισι δαΐφρονος, οἷσιν Ἀθήνη
νῦν ὤρεξε τάχος καὶ ἐπ' αὐτῷ κῦδος ἔθηκεν·
ἵππους δ' Ἀτρεΐδαο κιχάνετε, μὴ δὲ λίπησθον,
καρπαλίμως, μὴ σφῶϊν ἐλεγχείην καταχεύῃ
Αἴθη θῆλυς ἐοῦσα· τί ἣ λείπεσθε φέριστοι;
ὧδε γὰρ ἐξερέω, καὶ μὴν τετελεσμένον ἔσται·
οὐ σφῶϊν κομιδὴ παρὰ Νέστορι ποιμένι λαῶν
ἔσσεται, αὐτίκα δ' ὔμμε κατακτενεῖ ὀξέϊ χαλκῷ,
αἴ κ' ἀποκηδήσαντε φερώμεθα χεῖρον ἄεθλον.
ἀλλ' ἐφομαρτεῖτον καὶ σπεύδετον ὅττι τάχιστα·
ταῦτα δ' ἐγὼν αὐτὸς τεχνήσομαι ἠδὲ νοήσω
στεινωπῷ ἐν ὁδῷ παραδύμεναι, οὐδέ με λήσει.
  Ὣς ἔφαθ', οἳ δὲ ἄνακτος ὑποδείσαντες ὁμοκλὴν
μᾶλλον ἐπιδραμέτην ὀλίγον χρόνον· αἶψα δ' ἔπειτα
στεῖνος ὁδοῦ κοίλης ἴδεν Ἀντίλοχος μενεχάρμης.
ῥωχμὸς ἔην γαίης, ᾗ χειμέριον ἀλὲν ὕδωρ
ἐξέρρηξεν ὁδοῖο, βάθυνε δὲ χῶρον ἅπαντα·
τῇ ῥ' εἶχεν Μενέλαος ἁματροχιὰς ἀλεείνων.
Ἀντίλοχος δὲ παρατρέψας ἔχε μώνυχας ἵππους
ἐκτὸς ὁδοῦ, ὀλίγον δὲ παρακλίνας ἐδίωκεν.
Ἀτρεΐδης δ' ἔδεισε καὶ Ἀντιλόχῳ ἐγεγώνει·
Ἀντίλοχ' ἀφραδέως ἱππάζεαι, ἀλλ' ἄνεχ' ἵππους·
στεινωπὸς γὰρ ὁδός, τάχα δ' εὐρυτέρη παρελάσσαι·
μή πως ἀμφοτέρους δηλήσεαι ἅρματι κύρσας.
  Ὣς ἔφατ', Ἀντίλοχος δ' ἔτι καὶ πολὺ μᾶλλον ἔλαυνε
κέντρῳ ἐπισπέρχων ὡς οὐκ ἀΐοντι ἐοικώς.
ὅσσα δὲ δίσκου οὖρα κατωμαδίοιο πέλονται,
ὅν τ' αἰζηὸς ἀφῆκεν ἀνὴρ πειρώμενος ἥβης,
τόσσον ἐπιδραμέτην· αἳ δ' ἠρώησαν ὀπίσσω
Ἀτρεΐδεω· αὐτὸς γὰρ ἑκὼν μεθέηκεν ἐλαύνειν
μή πως συγκύρσειαν ὁδῷ ἔνι μώνυχες ἵπποι,
δίφρους τ' ἀνστρέψειαν ἐϋπλεκέας, κατὰ δ' αὐτοὶ
ἐν κονίῃσι πέσοιεν ἐπειγόμενοι περὶ νίκης.
τὸν καὶ νεικείων προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·

Lui Diomede Tidid, căci Palas Atena, ea însăși
Văd că le dă repejune și-ajută să biruie dânsul.
Caii mânați de Menelau încalte sosiți-i din urmă
Repede, nu vă lăsați să vă facă cumva de rușine
Murga, o iapă fiind, pe voi mai dihai în putere.
Eu de-nainte vă spun și spusa mea fi-va-mplinită:
N-o să vă deie nutreț stăpânul, părintele-mi Nestor,
Ba dimpotrivă, pe loc vă va da lovitură de moarte,
Dacă veți fi lăsători și avea-vom răsplată mai mică.
Hai dar vă dați dup-Atrid și vă sprinteniți mai în grabă.
Voi dibăci și eu una din parte-mi acum, o să caut
Fără de greș să mă furiș pe-alături de el la strâmtoare."
  Zise, iar caii de gura stăpânului lor se temură
Și o bucat-alergară mai iute, când iată-nainte-i
Fătul lui Nestor în cale văzu o strâmtoare adâncată,
Unde stătutele ape ale iernii mâncară pământul
Și-l desfundară, și-ntreg îl scobiră de ajunse-o rovină.
Fuga-și-ncetină acolo Menelau de teama ciocnirii;
Fiul lui Nestor atunci cotește puțin cu teleaga
Dându-se-n lături din drum și apoi năvălește-nainte.
Asta pe-Atrid l-înspăimântă și-ncepe cu gura la dânsul:
  „Nu mai mâna nebunește,-Antiloh, mai agale, oprește.
Calea e-ngustă; poți trece-nainte la larg mai încolo,
Vezi să nu dăm de bucluc, dacă vii peste mine cu carul."
  Astfel îi strigă, dar el dă tot mai vârtos înainte
Caii cu biciul grăbind, și se face că nici nu-l aude.
Tocmai cât bate un disc – rotocolul de piatră la jocuri –
Care-i zvârlit peste umăr de-un tânăr, când cearcă puterea-i,
Merse pe-atâta 'nainte Antiloh, și rămase în urmă
Craiul Menelau Atride, căci goana slăbi de la sine,
Teamă fiindu-i să nu se ciocnească pe drum telegarii,
Carele bine 'mpletite să nu se răstoarne și dânșii
Valmeș să cadă prin colb în graba ce-aveau de-a se-ntrece.
Craiul Menelau atunci se răsti la feciorul lui Nestor:

Ἀντίλοχ᾽ οὔ τις σεῖο βροτῶν ὀλοώτερος ἄλλος·
ἔρρ᾽, ἐπεὶ οὔ σ᾽ ἔτυμόν γε φάμεν πεπνῦσθαι Ἀχαιοί.
ἀλλ᾽ οὐ μὰν οὐδ᾽ ὧς ἄτερ ὅρκου οἴσῃ ἄεθλον.
Ὣς εἰπὼν ἵπποισιν ἐκέκλετο φώνησέν τε·
μή μοι ἐρύκεσθον μὴ δ᾽ ἕστατον ἀχνυμένω κῆρ.
φθήσονται τούτοισι πόδες καὶ γοῦνα καμόντα
ἢ ὑμῖν· ἄμφω γὰρ ἀτέμβονται νεότητος.
Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δὲ ἄνακτος ὑποδείσαντες ὁμοκλὴν
μᾶλλον ἐπιδραμέτην, τάχα δέ σφισιν ἄγχι γένοντο.
Ἀργεῖοι δ᾽ ἐν ἀγῶνι καθήμενοι εἰσορόωντο
ἵππους· τοὶ δὲ πέτοντο κονίοντες πεδίοιο.
πρῶτος δ᾽ Ἰδομενεὺς Κρητῶν ἀγὸς ἐφράσαθ᾽ ἵππους·
ἧστο γὰρ ἐκτὸς ἀγῶνος ὑπέρτατος ἐν περιωπῇ·
τοῖο δ᾽ ἄνευθεν ἐόντος ὁμοκλητῆρος ἀκούσας
ἔγνω, φράσσατο δ᾽ ἵππον ἀριπρεπέα προὔχοντα,
ὃς τὸ μὲν ἄλλο τόσον φοῖνιξ ἦν, ἐν δὲ μετώπῳ
λευκὸν σῆμα τέτυκτο περίτροχον ἠΰτε μήνη.
στῆ δ᾽ ὀρθὸς καὶ μῦθον ἐν Ἀργείοισιν ἔειπεν·
ὦ φίλοι Ἀργείων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες
οἶος ἐγὼν ἵππους αὐγάζομαι ἦε καὶ ὑμεῖς;
ἄλλοι μοι δοκέουσι παροίτεροι ἔμμεναι ἵπποι,
ἄλλος δ᾽ ἡνίοχος ἰνδάλλεται· αἳ δέ που αὐτοῦ
ἔβλαβεν ἐν πεδίῳ, αἳ κεῖσέ γε φέρτεραι ἦσαν·
ἤτοι γὰρ τὰς πρῶτα ἴδον περὶ τέρμα βαλούσας,
νῦν δ᾽ οὔ πῃ δύναμαι ἰδέειν· πάντῃ δέ μοι ὄσσε
Τρωϊκὸν ἂμ πεδίον παπταίνετον εἰσορόωντι·
ἦε τὸν ἡνίοχον φύγον ἡνία, οὐδὲ δυνάσθη
εὖ σχεθέειν περὶ τέρμα καὶ οὐκ ἐτύχησεν ἑλίξας·
ἔνθά μιν ἐκπεσέειν ὀΐω σύν θ᾽ ἅρματα ἆξαι,
αἳ δ᾽ ἐξηρώησαν, ἐπεὶ μένος ἔλλαβε θυμόν.
ἀλλὰ ἴδεσθε καὶ ὔμμες ἀνασταδόν· οὐ γὰρ ἔγωγε
εὖ διαγιγνώσκω· δοκέει δέ μοι ἔμμεναι ἀνὴρ
Αἰτωλὸς γενεήν, μετὰ δ᾽ Ἀργείοισιν ἀνάσσει
Τυδέος ἱπποδάμου υἱὸς κρατερὸς Διομήδης.

„Mai ticălos, Antiloh, nu-i nimenea altul ca tine.
Cară-te, piei! Pe nedrept te țineam de cuminte cu toții,
Dar și așa nu iei plata ce vrei, jurământul alege."
Astfel îi zice și-ncepe cu strigăte caii să-și mâne:
„Caii mei, nu zăboviți și nu stați pe loc de mâhnire;
Mai înainte ca voi i-or cădea de genunchi și picioare
Caii ce v-au întrecut, că-s doar niște gloabe bătrâne."
Asta grăi, și de teama stăpânului ei alergară
Și mai de zor și ajunseră aproape de roibii lui Nestor.
Stau la priveliște Aheii și toți urmăreau alergarea
Cailor, care zburau și colb ridicau pe câmpie.
Idomeneu mai întâi zări telegarii de unde
Sta singuratic mai sus de ceilalți, pe-o-nălțime.
Strigătul celui dintâi de departe auzi și de-acolo
El cunoscu pe Tidid și-un cal arătos înainte;
Calul în totul e roib, și numai în mijlocul frunții
Poartă un semn ca zăpada de alb și rotund ca și luna.
Idomeneus se scoală-n picioare și-Aheilor zice:
„Scumpilor mei căpitani și Domni peste oastea din Argos,
Oare zăresc numai eu? Ori și voi deslușiți telegarii?
Pare că-s alții acei care acuma ieșiră-nainte
Și mânătorul se pare că-i altul; de-o piedică poate
Deteră iepele care-adineauri erau mai în frunte,
Doar le văzusem atunci când trunchiul de lemn ocoliră,
Nu pot acum să le văd, deși eu le caut cu ochii
Peste tot câmpul troian; ele nu se zăresc nicăirea.
I-o fi scăpat mânătorului frâul la-ncunjurul țintei,
N-o fi putut să le-nfrâne și n-avu noroc la cotire,
Și-o fi căzut el acolo și carul izbit i se sparse,
Iepele apoi, luând razna, s-ar fi abătut pe câmpie.
Dar vă sculați și-aruncați o privire și voi, că din parte-mi
Nu sunt de tot dumerit; îmi pare că-n față e unul
Care-i Etol după neam, căpetenie-n oastea din Argos,
Cel din Tideu odrăslit, puternicul domn Diomede."

Τὸν δ᾽ αἰσχρῶς ἐνένιπεν Ὀϊλῆος ταχὺς Αἴας·
Ἰδομενεῦ τί πάρος λαβρεύεαι; αἳ δέ τ᾽ ἄνευθεν
ἵπποι ἀερσίποδες πολέος πεδίοιο δίενται.
οὔτε νεώτατός ἐσσι μετ᾽ Ἀργείοισι τοσοῦτον,
οὔτέ τοι ὀξύτατον κεφαλῆς ἐκδέρκεται ὄσσε·
ἀλλ᾽ αἰεὶ μύθοις λαβρεύεαι· οὐδέ τί σε χρὴ
λαβραγόρην ἔμεναι· πάρα γὰρ καὶ ἀμείνονες ἄλλοι.
ἵπποι δ᾽ αὐταὶ ἔασι παροίτεραι, αἳ τὸ πάρος περ,
Εὐμήλου, ἐν δ᾽ αὐτὸς ἔχων εὔληρα βέβηκε.
Τὸν δὲ χολωσάμενος Κρητῶν ἀγὸς ἀντίον ηὔδα·
Αἶαν νεῖκος ἄριστε κακοφραδὲς ἄλλά τε πάντα
δεύεαι Ἀργείων, ὅτι τοι νόος ἐστὶν ἀπηνής.
δεῦρό νυν ἢ τρίποδος περιδώμεθον ἠὲ λέβητος,
ἵστορα δ᾽ Ἀτρεΐδην Ἀγαμέμνονα θείομεν ἄμφω,
ὁππότεραι πρόσθ᾽ ἵπποι, ἵνα γνώῃς ἀποτίνων.
Ὣς ἔφατ᾽, ὄρνυτο δ᾽ αὐτίκ᾽ Ὀϊλῆος ταχὺς Αἴας
χωόμενος χαλεποῖσιν ἀμείψασθαι ἐπέεσσι·
καί νύ κε δὴ προτέρω ἔτ᾽ ἔρις γένετ᾽ ἀμφοτέροισιν,
εἰ μὴ Ἀχιλλεὺς αὐτὸς ἀνίστατο καὶ φάτο μῦθον·
μηκέτι νῦν χαλεποῖσιν ἀμείβεσθον ἐπέεσσιν
Αἶαν Ἰδομενεῦ τε κακοῖς, ἐπεὶ οὐδὲ ἔοικε.
καὶ δ᾽ ἄλλῳ νεμεσᾶτον ὅτις τοιαῦτά γε ῥέζοι.
ἀλλ᾽ ὑμεῖς ἐν ἀγῶνι καθήμενοι εἰσοράασθε
ἵππους· οἳ δὲ τάχ᾽ αὐτοὶ ἐπειγόμενοι περὶ νίκης
ἐνθάδ᾽ ἐλεύσονται· τότε δὲ γνώσεσθε ἕκαστος
ἵππους Ἀργείων, οἳ δεύτεροι οἵ τε πάροιθεν.
Ὣς φάτο, Τυδεΐδης δὲ μάλα σχεδὸν ἦλθε διώκων,
μάστι δ᾽ αἰὲν ἔλαυνε κατωμαδόν· οἳ δέ οἱ ἵπποι
ὑψόσ᾽ ἀειρέσθην ῥίμφα πρήσσοντε κέλευθον.
αἰεὶ δ᾽ ἡνίοχον κονίης ῥαθάμιγγες ἔβαλλον,
ἅρματα δὲ χρυσῷ πεπυκασμένα κασσιτέρῳ τε
ἵπποις ὠκυπόδεσσιν ἐπέτρεχον· οὐδέ τι πολλὴ
γίγνετ᾽ ἐπισσώτρων ἁρματροχιὴ κατόπισθεν
ἐν λεπτῇ κονίῃ· τὼ δὲ σπεύδοντε πετέσθην.

Aias Oilidul atunci sări cu ocară la dânsul:
„Idomeneu, oare ce te grăbești să ne torni la palavre?
Iată că iepele-n zbor tot vin de pe câmp, de departe.
Nici cel mai tânăr nu ești în rândul argiilor noștri,
Nici nu ți-s ochii cu mult mai ageri cumva la vedere,
Numai în dodii din gură tot dondăi și nu se cuvine
Gureș să fii, că sunt oameni pe-aici mai de seamă ca tine.
Vezi telegarii din frunte-s aceiași acum ca 'nainte,
Însuși Eumelos stă-n car și-i poartă cu frâul în mână."
Îns-al Cretanilor Domn zborșindu-se-așa i-a plătit-o:
„Răutăciosule, veșnic întâiul la sfezi, dar în toate
Cel mai din urmă-ntre-Ahei, că ești inimă acră din fire.
Hai dacă vrei să ne prindem pe-un vas, un triped, o căldare,
Și să ne judece pe amândoi Agamemnon, să spuie
Care sunt caii dintâi ca s-o știi și să fii păgubașul."
Zice, și iutele Aias Oilidul pe loc se ridică
Plin de mânie, și-i gat-a răspunde cu vorbe mai grele.
Ar fi ținut încă mult cicălirea-ntre ei dacă-ndată
Nu se scula să-i împace luându-i cu binele Ahile:
„Aias și Idomeneu, cu grele cuvinte de-ocară
Nu vă mai batjocuriți; destul dar, că nu vi se cade.
Voi și pe altul ați fi supărați, dacă astfel ar face.
Stați la priveliște-aici și cu noi urmăriți alergarea
Cailor; doar în curând veni-vor încoace ei singuri
Dornici să biruie toți, și atunci o să vadă oricine
Care sunt caii din față și care sunt cei mai din urmă."
Zice. Și-n goană de dânșii s-apropie atunci Diomede,
Caii mereu biciuind peste umăr, încât se tot saltă
Sus amândoi și sunt gata mai repede cu alergarea,
Praful țâșnea de pe câmp, îl tot împroșca pe Tidide
Și huruia după cai teleaga-i leită în aur
Și-n cositor, și abia-n prăfăria măruntă făgașul
Roatele și-l tipăreau, de zburau parcă roibii la fugă.

στῆ δὲ μέσῳ ἐν ἀγῶνι, πολὺς δ᾽ ἀνεκήκιεν ἱδρὼς
ἵππων ἔκ τε λόφων καὶ ἀπὸ στέρνοιο χαμᾶζε.
αὐτὸς δ᾽ ἐκ δίφροιο χαμαὶ θόρε παμφανόωντος,
κλῖνε δ᾽ ἄρα μάστιγα ποτὶ ζυγόν· οὐδὲ μάτησεν
ἴφθιμος Σθένελος, ἀλλ᾽ ἐσσυμένως λάβ᾽ ἄεθλον,
δῶκε δ᾽ ἄγειν ἑτάροισιν ὑπερθύμοισι γυναῖκα
καὶ τρίποδ᾽ ὠτώεντα φέρειν· ὃ δ᾽ ἔλυεν ὑφ᾽ ἵππους.
Τῷ δ᾽ ἄρ᾽ ἐπ᾽ Ἀντίλοχος Νηλήϊος ἤλασεν ἵππους
κέρδεσιν, οὔ τι τάχει γε, παραφθάμενος Μενέλαον·
ἀλλὰ καὶ ὣς Μενέλαος ἔχ᾽ ἐγγύθεν ὠκέας ἵππους.
ὅσσον δὲ τροχοῦ ἵππος ἀφίσταται, ὅς ῥα ἄνακτα
ἕλκῃσιν πεδίοιο τιταινόμενος σὺν ὄχεσφι·
τοῦ μέν τε ψαύουσιν ἐπισσώτρου τρίχες ἄκραι
οὐραῖαι· ὃ δέ τ᾽ ἄγχι μάλα τρέχει, οὐδέ τι πολλὴ
χώρη μεσσηγὺς πολέος πεδίοιο θέοντος·
τόσσον δὴ Μενέλαος ἀμύμονος Ἀντιλόχοιο
λείπετ᾽· ἀτὰρ τὰ πρῶτα καὶ ἐς δίσκουρα λέλειπτο,
ἀλλά μιν αἶψα κίχανεν· ὀφέλλετο γὰρ μένος ἠῢ
ἵππου τῆς Ἀγαμεμνονέης καλλίτριχος Αἴθης·
εἰ δέ κ᾽ ἔτι προτέρω γένετο δρόμος ἀμφοτέροισι,
τώ κέν μιν παρέλασσ᾽ οὐδ᾽ ἀμφήριστον ἔθηκεν.
αὐτὰρ Μηριόνης θεράπων ἐῢς Ἰδομενῆος
λείπετ᾽ ἀγακλῆος Μενελάου δουρὸς ἐρωήν·
βάρδιστοι μὲν γάρ οἱ ἔσαν καλλίτριχες ἵπποι,
ἥκιστος δ᾽ ἦν αὐτὸς ἐλαυνέμεν ἅρμ᾽ ἐν ἀγῶνι.
υἱὸς δ᾽ Ἀδμήτοιο πανύστατος ἤλυθεν ἄλλων
ἕλκων ἅρματα καλὰ ἐλαύνων πρόσσοθεν ἵππους.
τὸν δὲ ἰδὼν ᾤκτειρε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς,
στὰς δ᾽ ἄρ᾽ ἐν Ἀργείοις ἔπεα πτερόεντ᾽ ἀγόρευε·
λοῖσθος ἀνὴρ ὤριστος ἐλαύνει μώνυχας ἵππους·
ἀλλ᾽ ἄγε δή οἱ δῶμεν ἀέθλιον ὡς ἐπιεικὲς
δεύτερ᾽· ἀτὰρ τὰ πρῶτα φερέσθω Τυδέος υἱός.
῝Ως ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ἄρα πάντες ἐπῄνεον ὡς ἐκέλευε.
καί νύ κέ οἱ πόρεν ἵππον, ἐπῄνησαν γὰρ Ἀχαιοί,

Lâng-adunare la mijloc îndată-i opri și sudoarea
Tot râura de pe pieptul și coamele cailor. Iute
Se azvârli Diomede din scânteietoarea-i teleagă;
Biciul de jug își propti. Stenelos, voinicul tovarăș,
Nu se codi, ci se duse grăbit să-i aducă răsplata.
Dete femeia precum și tripedul cu torți să le ducă
Oamenii lui inimoși, iar el slobozi telegarii.
După Tidide veni al lui Nestor fecior, care numai
Cu viclenia și nu cu iuțeala-ntrecu pe Menelau,
Totuși Menelau ținea telegarii pe-aproape de dânsul,
Cât de aproape-i de roată un cal ce, ducându-și stăpânul,
Merge pereche pe câmp și-o-ntinde cât poate cu carul;
Dânsul al roților cerc cu parul din coadă l-atinge
Și-naintează cu roata de tot lângă el, de rămâne
Locul la mijloc puțin, când calul străbate câmpia;
Tocmai așa de puțin a rămas mai în urmă Menelau
Față de fiul lui Nestor; măcar că-i trecuse-nainte
El de-o bătaie de disc, doar iute-l ajunse, căci murga
Lui Agamemnon avântul în goană grozav își mărise.
Dacă era cu ceva mai departe s-alerge-mpreună,
El i-apuca înainte și nu lăsa lucru-ndoielnic.
Soțul lui Idomeneu, Merione, rămâne și dânsul
Ca de-o bătaie de suliță după slăvitul Menelau;
Prea-ntârzielnici i-au fost și caii cei mândri la coame,
Prea nedestoinic și el ca să mâne teleaga la jocuri.
Cel mai în urmă de tot a sosit Eumelos; c-o mână
Luciul car își târa și cu alta zorea telegarii.
Când îl văzu Peleianul în față-i,-i fu milă de dânsul,
Merse și stete-ntre Ahei și așa le grăi tuturora:
„Cel mai dibaci mânător sositu-ne-a cel mai în urmă,
Hai să-i dăm totuși câștigul al doilea, cum se cuvine
Bietului. Cel mai întâi ca răsplată să-l ia Diomede."
Asta le zise, și zisa-i voios o primiră cu toții.
Iapa era să i-o dea lui Eumelos cu voia mulțimii,

εἰ μὴ ἄρ᾽ Ἀντίλοχος μεγαθύμου Νέστορος υἱὸς
Πηλεΐδην Ἀχιλῆα δίκῃ ἠμείψατ᾽ ἀναστάς·
ὦ Ἀχιλεῦ μάλα τοι κεχολώσομαι αἴ κε τελέσσῃς
τοῦτο ἔπος· μέλλεις γὰρ ἀφαιρήσεσθαι ἄεθλον
τὰ φρονέων ὅτι οἱ βλάβεν ἅρματα καὶ ταχέ᾽ ἵππω
αὐτός τ᾽ ἐσθλὸς ἐών· ἀλλ᾽ ὤφελεν ἀθανάτοισιν
εὔχεσθαι· τό κεν οὔ τι πανύστατος ἦλθε διώκων.
εἰ δέ μιν οἰκτίρεις καί τοι φίλος ἔπλετο θυμῷ
ἔστί τοι ἐν κλισίῃ χρυσὸς πολύς, ἔστι δὲ χαλκὸς
καὶ πρόβατ᾽, εἰσὶ δέ τοι δμῳαὶ καὶ μώνυχες ἵπποι·
τῶν οἱ ἔπειτ᾽ ἀνελὼν δόμεναι καὶ μεῖζον ἄεθλον
ἠὲ καὶ αὐτίκα νῦν, ἵνα σ᾽ αἰνήσωσιν Ἀχαιοί.
τὴν δ᾽ ἐγὼ οὐ δώσω· περὶ δ᾽ αὐτῆς πειρηθήτω
ἀνδρῶν ὅς κ᾽ ἐθέλῃσιν ἐμοὶ χείρεσσι μάχεσθαι.
Ὣς φάτο, μείδησεν δὲ ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεὺς
χαίρων Ἀντιλόχῳ, ὅτι οἱ φίλος ἦεν ἑταῖρος·
καί μιν ἀμειβόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἀντίλοχ᾽, εἰ μὲν δή με κελεύεις οἴκοθεν ἄλλο
Εὐμήλῳ ἐπιδοῦναι, ἐγὼ δέ κε καὶ τὸ τελέσσω.
δώσω οἱ θώρηκα, τὸν Ἀστεροπαῖον ἀπηύρων
χάλκεον, ᾧ πέρι χεῦμα φαεινοῦ κασσιτέροιο
ἀμφιδεδίνηται· πολέος δέ οἱ ἄξιος ἔσται.
Ἦ ῥα, καὶ Αὐτομέδοντι φίλῳ ἐκέλευσεν ἑταίρῳ
οἰσέμεναι κλισίηθεν· ὃ δ᾽ ᾤχετο καί οἱ ἔνεικεν,
Εὐμήλῳ δ᾽ ἐν χερσὶ τίθει· ὃ δὲ δέξατο χαίρων.
Τοῖσι δὲ καὶ Μενέλαος ἀνίστατο θυμὸν ἀχεύων
Ἀντιλόχῳ ἄμοτον κεχολωμένος· ἐν δ᾽ ἄρα κῆρυξ
χειρὶ σκῆπτρον ἔθηκε, σιωπῆσαί τε κέλευσεν
Ἀργείους· ὃ δ᾽ ἔπειτα μετηύδα ἰσόθεος φώς·
Ἀντίλοχε πρόσθεν πεπνυμένε ποῖον ἔρεξας.
ᾔσχυνας μὲν ἐμὴν ἀρετήν, βλάψας δέ μοι ἵππους
τοὺς σοὺς πρόσθε βαλών, οἵ τοι πολὺ χείρονες ἦσαν.
ἀλλ᾽ ἄγετ᾽ Ἀργείων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες
ἐς μέσον ἀμφοτέροισι δικάσσατε, μὴ δ᾽ ἐπ᾽ ἀρωγῇ,

Dac-Antiloh, curajosul fecior al lui Nestor, din locu-i
N-ar fi sărit la Ahile, cerându-i să-i facă dreptate:
„Tare mă supăr pe tine, o, Ahile, de-ndată ce-i face
Una ca asta, că tu ai să iei de la mine răsplata
Ca s-o dai lui, socotind că de vină-i sunt caii cu carul,
C-au zăbovit, și nu el, care-i bun. Trebuia să se roage
Însă de zei, că el n-ar fi rămas cel din urmă la fugă.
Dacă de dânsul ai milă și drag este inimii tale,
Ai o mulțime de aur în cort și-aramă destulă.
Ai și oi multe și cai și robite femei o grămadă.
Ia din acestea și dă-i de la tine-o răsplată mai mare
Chiar decât asta de-aici, dacă vrei să te laude-Aheii.
Iapa eu n-o dau-napoi; ba pentru a ei stăpânire
Vie oricine pe-aici să-și încerce puterea cu mine.”
Astfel îi zise voinicul, zâmbi însă iutele-Ahile
Vesel de vorbele lui, căci drag îi era ca prieten,
De-asta și dânsul așa în cuvinte ce zboară răspunse:
„Dacă tu-mi ceri lui Eumelos să-i dau de la mine de acasă,
Dragul meu, și-altă răsplată, eu și-asta voios o voi face;
Am să-i dau platoșa cea de aramă a lui Asteropeos,
Care-i prădată de mine și-i jur împrejur ferecată
În alburiu cositor, și scumpă ea are să-i fie.”
Zise și-ndată porni pe tovarășul Automedonte
Platca s-aducă din cort, și dânsul grăbit o aduse
Și lui Eumelos o dete, iar el o primi cu plăcere.
Dar supărat se sculă între ei și Menelau de ciuda-i
Peste măsură ce-avea pe feciorul lui Nestor; un crainic
Sceptrul îi puse în mână și-apoi porunci tuturora
Molcom să tacă-n sobor. Și-așa începu el, măritul:
„Ce mi-ai făcut, Antiloh? Și noi te crezusem cuminte.
M-ai rușinat cu purtarea, opritu-mi-ai caii din fugă
Și-ai repezit înainte pe-ai tăi, căzăturile tale.
Rogu-vă însă pe voi, căpitani și fruntași din Ahaia,
Judecători să ne fiți și să țineți voi cumpănă dreaptă,

μή ποτέ τις εἴπῃσιν Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων·
Ἀντίλοχον ψεύδεσσι βιησάμενος Μενέλαος
οἴχεται ἵππον ἄγων, ὅτι οἱ πολὺ χείρονες ἦσαν
ἵπποι, αὐτὸς δὲ κρείσσων ἀρετῇ τε βίῃ τε.
εἰ δ᾽ ἄγ᾽ ἐγὼν αὐτὸς δικάσω, καί μ᾽ οὔ τινά φημι
ἄλλον ἐπιπλήξειν Δαναῶν· ἰθεῖα γὰρ ἔσται.
Ἀντίλοχ᾽ εἰ δ᾽ ἄγε δεῦρο διοτρεφές, ἣ θέμις ἐστί,
στὰς ἵππων προπάροιθε καὶ ἅρματος, αὐτὰρ ἱμάσθλην
χερσὶν ἔχε ῥαδινήν, ᾗ περ τὸ πρόσθεν ἔλαυνες,
ἵππων ἁψάμενος γαιήοχον ἐννοσίγαιον
ὄμνυθι μὴ μὲν ἑκὼν τὸ ἐμὸν δόλῳ ἅρμα πεδῆσαι.
  Τὸν δ᾽ αὖτ᾽ Ἀντίλοχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
ἄνσχεο νῦν· πολλὸν γὰρ ἔγωγε νεώτερός εἰμι
σεῖο ἄναξ Μενέλαε, σὺ δὲ πρότερος καὶ ἀρείων.
οἶσθ᾽ οἷαι νέου ἀνδρὸς ὑπερβασίαι τελέθουσι·
κραιπνότερος μὲν γάρ τε νόος, λεπτὴ δέ τε μῆτις.
τώ τοι ἐπιτλήτω κραδίη· ἵππον δέ τοι αὐτὸς
δώσω, τὴν ἀρόμην. εἰ καί νύ κεν οἴκοθεν ἄλλο
μεῖζον ἐπαιτήσειας, ἄφαρ κέ τοι αὐτίκα δοῦναι
βουλοίμην ἢ σοί γε διοτρεφὲς ἤματα πάντα
ἐκ θυμοῦ πεσέειν καὶ δαίμοσιν εἶναι ἀλιτρός.
  Ἦ ῥα καὶ ἵππον ἄγων μεγαθύμου Νέστορος υἱὸς
ἐν χείρεσσι τίθει Μενελάου· τοῖο δὲ θυμὸς
ἰάνθη ὡς εἴ τε περὶ σταχύεσσιν ἐέρση
ληΐου ἀλδήσκοντος, ὅτε φρίσσουσιν ἄρουραι·
ὣς ἄρα σοὶ Μενέλαε μετὰ φρεσὶ θυμὸς ἰάνθη.
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἀντίλοχε νῦν μέν τοι ἐγὼν ὑποείξομαι αὐτὸς
χωόμενος, ἐπεὶ οὔ τι παρήορος οὐδ᾽ ἀεσίφρων
ἦσθα πάρος· νῦν αὖτε νόον νίκησε νεοίη.
δεύτερον αὖτ᾽ ἀλέασθαι ἀμείνονας ἠπεροπεύειν.
οὐ γάρ κέν με τάχ᾽ ἄλλος ἀνὴρ παρέπεισεν Ἀχαιῶν.
ἀλλὰ σὺ γὰρ δὴ πολλὰ πάθες καὶ πολλὰ μόγησας
σός τε πατὴρ ἀγαθὸς καὶ ἀδελφεὸς εἵνεκ᾽ ἐμεῖο·

Doar ca să nu vă defaime vreodată Danaii, să zică:
  Pe Antiloh cu minciuna la joc îl învinse Menelau
Și cu câștigul s-alese, căci mult mai prejos i-au fost caii
Alergători, însă el întrecea prin putere și vază.
De-asta să-l judec eu însumi, am toată nădejdea că nimeni
Nu va cârti împotrivă-mi, căci dreaptă-mi va fi judecata.
Vino încoace-Antiloh, și stai înaintea telegii
Și-a telegarilor tăi după datină, ține în mână
Și mlădiosul tău bici, cu care-ai mânat adineauri,
Pune și-o mână pe cai și jură pe zeul Poseidon
Că stingherindu-mă-n mers tu n-ai vrut să umbli cu șoalda".
Dar lui Menelau răspunse istețul fecior al lui Nestor:
  „Iartă și n-ai nici o grijă, că eu sunt mai tânăr ca tine,
Doamne Menelau, iar tu ești mai mare de ani și mai vrednic.
Știi cum ia câmpii adese și-și face de cap un om tânăr,
Pentru că e mai pripit și judecă doar pe deasupra.
Mai păsuiește și tu. Răsplata ce mi-am câștigat-o,
Eu ți-o voi da bucuros. Și chiar de la mine de-ai cere
Și alta mai mare, și-aceea cu toată plăcerea ți-aș da-o
Ție pe loc, o, mărite, decât să fiu inimii tale
Pe totdeauna străin și față de zei cu păcate."
Zise, și iapa-aducând inimosul fecior al lui Nestor
O și predă lui Menelau, al căruia suflet deodată
S-a-nviorat cum în holda cea spornică se-nviorează
Spicele pline de rouă, când ele cresc nalte 'ndesite;
Tocmai așa 'nveselitu-s-a-ntr-însul Menelau,
Și mulțumit după asta grăi în cuvinte ce zboară:
  „Iată de-acuma și eu mă împac, o voinice, cu tine;
Las supărarea, căci n-ai fost 'nainte vreodată zburdalnic,
Nechibzuit, iar acuma te-a scos tinerețea din fire.
Însă ia seama și nu mai umbla cu momeli altă dată
Față de oameni mai mari. C-un altul afară de tine
Lesne eu nu mă-mpăcam, că tu multe-ai pățit și luptat-ai
Mult ca și bunul tău tată și fratele tău pentru mine.

τώ τοι λισσομένῳ ἐπιπείσομαι, ἠδὲ καὶ ἵππον
δώσω ἐμήν περ ἐοῦσαν, ἵνα γνώωσι καὶ οἵδε
ὡς ἐμὸς οὔ ποτε θυμὸς ὑπερφίαλος καὶ ἀπηνής.
Ἦ ῥα, καὶ Ἀντιλόχοιο Νοήμονι δῶκεν ἑταίρῳ
ἵππον ἄγειν· ὃ δ᾽ ἔπειτα λέβηθ᾽ ἕλε παμφανόωντα.
Μηριόνης δ᾽ ἀνάειρε δύω χρυσοῖο τάλαντα
τέτρατος, ὡς ἔλασεν. πέμπτον δ᾽ ὑπελείπετ᾽ ἄεθλον,
ἀμφίθετος φιάλη· τὴν Νέστορι δῶκεν Ἀχιλλεὺς
Ἀργείων ἀν᾽ ἀγῶνα φέρων, καὶ ἔειπε παραστάς·
τῆ νῦν, καὶ σοὶ τοῦτο γέρον κειμήλιον ἔστω
Πατρόκλοιο τάφου μνῆμ᾽ ἔμμεναι· οὐ γὰρ ἔτ᾽ αὐτὸν
ὄψῃ ἐν Ἀργείοισι· δίδωμι δέ τοι τόδ᾽ ἄεθλον
αὔτως· οὐ γὰρ πύξ γε μαχήσεαι, οὐδὲ παλαίσεις,
οὐδ᾽ ἔτ᾽ ἀκοντιστὺν ἐσδύσεαι, οὐδὲ πόδεσσι
θεύσεαι· ἤδη γὰρ χαλεπὸν κατὰ γῆρας ἐπείγει.
Ὣς εἰπὼν ἐν χερσὶ τίθει· ὃ δ᾽ ἐδέξατο χαίρων,
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα τέκος κατὰ μοῖραν ἔειπες·
οὐ γὰρ ἔτ᾽ ἔμπεδα γυῖα φίλος πόδες, οὐδέ τι χεῖρες
ὤμων ἀμφοτέρωθεν ἐπαΐσσονται ἐλαφραί.
εἴθ᾽ ὣς ἡβώοιμι βίη τέ μοι ἔμπεδος εἴη
ὡς ὁπότε κρείοντ᾽ Ἀμαρυγκέα θάπτον Ἐπειοὶ
Βουπρασίῳ, παῖδες δ᾽ ἔθεσαν βασιλῆος ἄεθλα·
ἔνθ᾽ οὔ τίς μοι ὁμοῖος ἀνὴρ γένετ᾽, οὔτ᾽ ἄρ᾽ Ἐπειῶν
οὔτ᾽ αὐτῶν Πυλίων οὔτ᾽ Αἰτωλῶν μεγαθύμων.
πὺξ μὲν ἐνίκησα Κλυτομήδεα Ἤνοπος υἱόν,
Ἀγκαῖον δὲ πάλῃ Πλευρώνιον, ὅς μοι ἀνέστη·
Ἴφικλον δὲ πόδεσσι παρέδραμον ἐσθλὸν ἐόντα,
δουρὶ δ᾽ ὑπειρέβαλον Φυλῆά τε καὶ Πολύδωρον.
οἴοισίν μ᾽ ἵπποισι παρήλασαν Ἀκτορίωνε
πλήθει πρόσθε βαλόντες ἀγασσάμενοι περὶ νίκης,
οὕνεκα δὴ τὰ μέγιστα παρ᾽ αὐτόθι λείπετ᾽ ἄεθλα.
οἳ δ᾽ ἄρ᾽ ἔσαν δίδυμοι· ὃ μὲν ἔμπεδον ἡνιόχευεν,
ἔμπεδον ἡνιόχευ᾽, ὃ δ᾽ ἄρα μάστιγι κέλευεν.

De-asta rugarea ți-ascult și, deși e câștigul meu iapa,
Ți-o dăruiesc înadins, ca toți cei de față să știe
Cum că eu nu sunt la inimă rău și orbit de trufie."
Zice, și lui Noemon, prietenul lui Antilohos,
Iapa-i încrede s-o ducă, iar el își păstrează cazanul.
Și, ca al patrulea încurător, Merione primește
Plată talanții de aur. Rămase tingirea cu două
Toarte, câștigul din urmă, și-Ahile o dete lui Nestor.
În adunare aducând-o, stătu el aproape și-i zise:
„Ia și tu asta, moș Nestor, odor de-amintire din ziua
Jalnică a-nmormântării sărmanului nostru Patroclu.
N-ai să-l mai vezi între noi. Îți dau de pomană răsplata
Asta, căci n-ai să iei parte la lupta cu pumnii, la trântă,
N-ai să te-ndeși la răpezul de lance și nici la iuțeala
Mersului n-ai să te-ntreci; bătrânețele grele te-apasă."
Zice și vasu-i dă-n mână, iar Nestor cu drag îl primește
Și mulțumind lui Ahile, răspunde cu graiuri ce zboară:
„Fătul meu, tot ce din parte-ți mi-ai spus este drept și cu cale,
Nu-mi fac picioarele, slab îmi e trupul, iar brațele mele
Nu se mai mlădie atât de ușor de la umăr la vale.
Hei, de-aș fi fost eu acuma tot june și plin de vârtute
Ca mai demult, când Epeii cu jocuri serbau în Buprasiu
Moartea lui Amarinceu și răsplată la joc i-au pus fiii!
N-a fost atuncea ca mine de vrednic în luptă nici unul
Dintre Etoli și Epei, ba nici între ai noștri din Pilos.
La pumnuire am bătut pe-al lui Enop fecior Clitomede
Și pe Angheu din Plevrona la trântă, când el mă chemase,
Și-am întrecut din picior pe Ificlos, cu toată iuțeala-i,
Iară din lance pe doi, pe Fileus și pe Polidoros;
Numai cu caii-mi trecură pe-alături feciorii lui Actor.
Dânșii, la număr mai tari, din pizmă pe mine-nainte
S-au năpustit, că și prețul pe asta fusese mai mare.
Gemeni voinicii erau; strunea telegarii de hățuri
Unul și zdravăn mâna, iar celalt le da goană cu biciul.

ὥς ποτ᾽ ἔον· νῦν αὖτε νεώτεροι ἀντιοώντων
ἔργων τοιούτων· ἐμὲ δὲ χρὴ γήραϊ λυγρῷ
πείθεσθαι, τότε δ᾽ αὖτε μετέπρεπον ἡρώεσσιν.
ἀλλ᾽ ἴθι καὶ σὸν ἑταῖρον ἀέθλοισι κτερέϊζε.
τοῦτο δ᾽ ἐγὼ πρόφρων δέχομαι, χαίρει δέ μοι ἦτορ,
ὥς μευ ἀεὶ μέμνησαι ἐνηέος, οὐδέ σε λήθω,
τιμῆς ἧς τέ μ᾽ ἔοικε τετιμῆσθαι μετ᾽ Ἀχαιοῖς.
σοὶ δὲ θεοὶ τῶνδ᾽ ἀντὶ χάριν μενοεικέα δοῖεν.
  Ὣς φάτο, Πηλεΐδης δὲ πολὺν καθ᾽ ὅμιλον Ἀχαιῶν
ᾤχετ᾽, ἐπεὶ πάντ᾽ αἶνον ἐπέκλυε Νηλεΐδαο.
αὐτὰρ ὃ πυγμαχίης ἀλεγεινῆς θῆκεν ἄεθλα·
ἡμίονον ταλαεργὸν ἄγων κατέδησ᾽ ἐν ἀγῶνι
ἑξέτε᾽ ἀδμήτην, ἥ τ᾽ ἀλγίστη δαμάσασθαι·
τῷ δ᾽ ἄρα νικηθέντι τίθει δέπας ἀμφικύπελλον.
στῆ δ᾽ ὀρθὸς καὶ μῦθον ἐν Ἀργείοισιν ἔειπεν·
Ἀτρεΐδη τε καὶ ἄλλοι ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ
ἄνδρε δύω περὶ τῶνδε κελεύομεν, ὥ περ ἀρίστω,
πὺξ μάλ᾽ ἀνασχομένω πεπληγέμεν· ᾧ δέ κ᾽ Ἀπόλλων
δώῃ καμμονίην, γνώωσι δὲ πάντες Ἀχαιοί,
ἡμίονον ταλαεργὸν ἄγων κλισίην δὲ νεέσθω·
αὐτὰρ ὃ νικηθεὶς δέπας οἴσεται ἀμφικύπελλον.
  Ὣς ἔφατ᾽, ὄρνυτο δ᾽ αὐτίκ᾽ ἀνὴρ ἠΰς τε μέγας τε
εἰδὼς πυγμαχίης υἱὸς Πανοπῆος Ἐπειός,
ἅψατο δ᾽ ἡμιόνου ταλαεργοῦ φώνησέν τε·
ἆσσον ἴτω ὅς τις δέπας οἴσεται ἀμφικύπελλον·
ἡμίονον δ᾽ οὔ φημί τιν᾽ ἀξέμεν ἄλλον Ἀχαιῶν
πυγμῇ νικήσαντ᾽, ἐπεὶ εὔχομαι εἶναι ἄριστος.
ἦ οὐχ ἅλις ὅττι μάχης ἐπιδεύομαι; οὐδ᾽ ἄρα πως ἦν
ἐν πάντεσσ᾽ ἔργοισι δαήμονα φῶτα γενέσθαι.
ὧδε γὰρ ἐξερέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται·
ἀντικρὺ χρόα τε ῥήξω σύν τ᾽ ὀστέ᾽ ἀράξω.
κηδεμόνες δέ οἱ ἐνθάδ᾽ ἀολλέες αὖθι μενόντων,
οἵ κέ μιν ἐξοίσουσιν ἐμῆς ὑπὸ χερσὶ δαμέντα.
Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.

Astfel am fost eu demult. De-acum să s-apuce de astea
Tinerii; eu de nevoie sunt bietul supus bătrâneții;
Dusă e vremea când Nestor a fost a vitejilor fală.
Vezi-ți tu însă de lupte cinstindu-ți așa pe prieten.
Darul acesta cu drag îl primesc și mă bucur că veșnic
Cugeți la mine, prietenul tău, și nu uiți vr'odată
Cinstea de care-ntre-Ahei să am parte și eu se cuvine.
Deci mulțumesc, și din plin acest bine plătească-ți-l zeii."
  Asta-i vorbi, iar Ahile se duse-ntre gloatele multe,
După ce lauda toată auzi de la Nestor. Pe urmă
Puse câștiguri la vajnicul joc al izbirii cu pumnul.
Dânsul aduce-n sobor și leagă un mul ca de șase
Ani, răbduriu, sălbatic, prea de tot greu la-mblânzire;
Celui învins îi păstrează o cupă cu-gemene toarte.
Scoală-se apoi în picioare și-Aheilor astfel le zice:
  „Voi, căpetenii Atrizi, Ahei cu frumoase pulpare,
Pentru câștigul de față poftim să se bată cu pumnii
Doi mai voinici bătăuși. Și care din doi izbândi-va
Cu ajutorul lui Febos, de-ndată ce toți vor cunoaște-o,
Mulul robaci ca răsplată primind să și-l ducă la corturi,
Iar luptătorul învins o să capete o cupă-ndoită."
  Zice, și iată colea un gligan de bărbat și răsare,
Pumnuitor iscusit ca nici-unul, Epeos, răsadul
Lui Panopeu, care mulul înșfacă și-ncepe să zbiere:
  „Haide, poftească oricine vrea cupa să ia ca răsplată,
Nimenea altul nu poate să biruie-n harța cu pumnii
Și să mi-l ia acest mul, mă cred doar în asta mai tare.
Nu e destul că sunt eu mai pe jos, dacă-i vorba de arme?
Că întru toate destoinic nu poate să fie nici-unul.
Una știu însă și-o spun apriat și pe loc o voi face:
Eu pe potrivnic îl rup cu ghiontul și oasele-i zdrumec.
De-asta să steie pe-aici prietenii lui laolaltă,
Trupul să-i care strivit de pumnii și brațele mele."
  Zise, și molcom ceilalți tăcură cu toții, când iată

Εὐρύαλος δέ οἱ οἶος ἀνίστατο ἰσόθεος φὼς
Μηκιστῆος υἱὸς Ταλαϊονίδαο ἄνακτος,
ὅς ποτε Θήβας δ᾽ ἦλθε δεδουπότος Οἰδιπόδαο
ἐς τάφον· ἔνθα δὲ πάντας ἐνίκα Καδμείωνας.
τὸν μὲν Τυδεΐδης δουρὶ κλυτὸς ἀμφεπονεῖτο
θαρσύνων ἔπεσιν, μέγα δ᾽ αὐτῷ βούλετο νίκην.
ζῶμα δέ οἱ πρῶτον παρακάββαλεν, αὐτὰρ ἔπειτα
δῶκεν ἱμάντας ἐϋτμήτους βοὸς ἀγραύλοιο.
τὼ δὲ ζωσαμένω βήτην ἐς μέσσον ἀγῶνα,
ἄντα δ᾽ ἀνασχομένω χερσὶ στιβαρῇσιν ἅμ᾽ ἄμφω
σύν ῥ᾽ ἔπεσον, σὺν δέ σφι βαρεῖαι χεῖρες ἔμιχθεν.
δεινὸς δὲ χρόμαδος γενύων γένετ᾽, ἔρρεε δ᾽ ἱδρὼς
πάντοθεν ἐκ μελέων· ἐπὶ δ᾽ ὄρνυτο δῖος Ἐπειός,
κόψε δὲ παπτήναντα παρήϊον· οὐδ᾽ ἄρ᾽ ἔτι δὴν
ἑστήκειν· αὐτοῦ γὰρ ὑπήριπε φαίδιμα γυῖα.
ὡς δ᾽ ὅθ᾽ ὑπὸ φρικὸς Βορέω ἀναπάλλεται ἰχθὺς
θίν᾽ ἐν φυκιόεντι, μέλαν δέ ἑ κῦμα κάλυψεν,
ὣς πληγεὶς ἀνέπαλτ᾽· αὐτὰρ μεγάθυμος Ἐπειὸς
χερσὶ λαβὼν ὤρθωσε· φίλοι δ᾽ ἀμφέσταν ἑταῖροι,
οἵ μιν ἄγον δι᾽ ἀγῶνος ἐφελκομένοισι πόδεσσιν
αἷμα παχὺ πτύοντα κάρη βάλλονθ᾽ ἑτέρωσε·
κὰδ δ᾽ ἀλλοφρονέοντα μετὰ σφίσιν εἷσαν ἄγοντες,
αὐτοὶ δ᾽ οἰχόμενοι κόμισαν δέπας ἀμφικύπελλον.
  Πηλεΐδης δ᾽ αἶψ᾽ ἄλλα κατὰ τρίτα θῆκεν ἄεθλα
δεικνύμενος Δαναοῖσι παλαισμοσύνης ἀλεγεινῆς,
τῷ μὲν νικήσαντι μέγαν τρίποδ᾽ ἐμπυριβήτην,
τὸν δὲ δυωδεκάβοιον ἐνὶ σφίσι τῖον Ἀχαιοί·
ἀνδρὶ δὲ νικηθέντι γυναῖκ᾽ ἐς μέσσον ἔθηκε,
πολλὰ δ᾽ ἐπίστατο ἔργα, τίον δέ ἑ τεσσαράβοιον.
στῆ δ᾽ ὀρθὸς καὶ μῦθον ἐν Ἀργείοισιν ἔειπεν·
ὄρνυσθ᾽ οἳ καὶ τούτου ἀέθλου πειρήσεσθον.
ὣς ἔφατ᾽, ὦρτο δ᾽ ἔπειτα μέγας Τελαμώνιος Αἴας,
ἂν δ᾽ Ὀδυσεὺς πολύμητις ἀνίστατο κέρδεα εἰδώς.
ζωσαμένω δ᾽ ἄρα τώ γε βάτην ἐς μέσσον ἀγῶνα,

Singur atunci ca un zeu răsărit Evrial se ridică,
Fiul viteazului Domn, fecior lui Talaos, Meciste,
Care la Teb-a mai fost, la serbarea de mort, când pierise
Craiul Edip, și învinse la jocuri pe toți Cadmeenii.
Sârguitor se tot poartă Tidid și din grai întărește
Inima lui Evrial, căci prea mult îi voia biruința.
Vintrele el cu un brâu i le-ncinse și-i dete pe urmă
Bine-croite curele din piele de taur sălbatic.
După ce-așa bătăușii se-ncing, ’naintează la mijloc,
Zdravene brațe-și-ntind amândoi și se dau împotrivă,
Se încleștează și-ncep a pocni loviturile grele,
Groaznic ei crișcă din dinți și curge sudoarea șiroaie
Din mădularele lor. Dar, când Evrial i s-aține,
Tabăr-asupră-i Epeos și-l pumnuie-n față, iar dânsul
Nu mai stă mult în picioare și trupu-i măreț se răstoarnă,
Cum câteodată se saltă pe malul ierbos de la mare
Peștele, când de Boreu e suflat și-l îngroapă talazul;
Astfel se saltă și cade izbit Evrial. Iar Epeos
Cel oțelit în putere pe brațe de jos îl ridică,
Soții aleargă la el și-l cară vintriș de picioare,
Spânzură capu-i la vale și scuipă el cheaguri de sânge.
După ce-l iau între-ai lor și pe jos leșinat îl așază,
Dânșii mai dau înc-o raită și-aduc din bătelițe cupa.
  Repede Ahile mai scoate și alte osebite câștiguri
Pentru al treilea joc, e vorba de-amarnica trântă.
Dăruie, oricui va învinge, un vas încercat de jeratic,
Mare triped, socotit după preț ca de doispre’ce tauri,
Pentru bărbatul învins, la mijloc aduce-o femeie
Meșteră mare la lucru de mână, în preț ca de patru
Boi prețuită; și-apoi sculându-se,-Aheilor zice:
  „Vie și cei care vor la jocul acesta să-ncerce.”
Zise, și trupeșul Aias Telamon pe loc și răsare,
Dar mai răsare și mult iscusitul, mehenghiul Ulise.
Bine se-ncing și pășind în faț-adunării la mijloc

ἀγκὰς δ᾽ ἀλλήλων λαβέτην χερσὶ στιβαρῇσιν
ὡς ὅτ᾽ ἀμείβοντες, τούς τε κλυτὸς ἤραρε τέκτων
δώματος ὑψηλοῖο βίας ἀνέμων ἀλεείνων.
τετρίγει δ᾽ ἄρα νῶτα θρασειάων ἀπὸ χειρῶν
ἑλκόμενα στερεῶς· κατὰ δὲ νότιος ῥέεν ἱδρώς,
πυκναὶ δὲ σμώδιγγες ἀνὰ πλευράς τε καὶ ὤμους
αἵματι φοινικόεσσαι ἀνέδραμον· οἳ δὲ μάλ᾽ αἰεὶ
νίκης ἱέσθην τρίποδος πέρι ποιητοῖο·
οὔτ᾽ Ὀδυσεὺς δύνατο σφῆλαι οὔδει τε πελάσσαι,
οὔτ᾽ Αἴας δύνατο, κρατερὴ δ᾽ ἔχεν ἲς Ὀδυσῆος.
ἀλλ᾽ ὅτε δή ῥ᾽ ἀνίαζον ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς,
δὴ τότε μιν προσέειπε μέγας Τελαμώνιος Αἴας·
διογενὲς Λαερτιάδη πολυμήχαν᾽ Ὀδυσσεῦ
ἤ μ᾽ ἀνάειρ᾽, ἢ ἐγὼ σέ· τὰ δ᾽ αὖ Διὶ πάντα μελήσει.
Ὣς εἰπὼν ἀνάειρε· δόλου δ᾽ οὐ λήθετ᾽ Ὀδυσσεύς·
κόψ᾽ ὄπιθεν κώληπα τυχών, ὑπέλυσε δὲ γυῖα,
κὰδ δ᾽ ἔβαλ᾽ ἐξοπίσω· ἐπὶ δὲ στήθεσσιν Ὀδυσσεὺς
κάππεσε· λαοὶ δ᾽ αὖ θηεῦντό τε θάμβησάν τε.
δεύτερος αὖτ᾽ ἀνάειρε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
κίνησεν δ᾽ ἄρα τυτθὸν ἀπὸ χθονός, οὐδ᾽ ἔτ᾽ ἄειρεν,
ἐν δὲ γόνυ γνάμψεν· ἐπὶ δὲ χθονὶ κάππεσον ἄμφω
πλησίοι ἀλλήλοισι, μιάνθησαν δὲ κονίῃ.
καί νύ κε τὸ τρίτον αὖτις ἀναΐξαντ᾽ ἐπάλαιον,
εἰ μὴ Ἀχιλλεὺς αὐτὸς ἀνίστατο καὶ κατέρυκε·
μηκέτ᾽ ἐρείδεσθον, μὴ δὲ τρίβεσθε κακοῖσι·
νίκη δ᾽ ἀμφοτέροισιν· ἀέθλια δ᾽ ἶσ᾽ ἀνελόντες
ἔρχεσθ᾽, ὄφρα καὶ ἄλλοι ἀεθλεύωσιν Ἀχαιοί.
Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ἄρα τοῦ μάλα μὲν κλύον ἠδὲ πίθοντο,
καί ῥ᾽ ἀπομορξαμένω κονίην δύσαντο χιτῶνας.
Πηλεΐδης δ᾽ αἶψ᾽ ἄλλα τίθει ταχυτῆτος ἄεθλα
ἀργύρεον κρητῆρα τετυγμένον· ἓξ δ᾽ ἄρα μέτρα
χάνδανεν, αὐτὰρ κάλλει ἐνίκα πᾶσαν ἐπ᾽ αἶαν
πολλόν, ἐπεὶ Σιδόνες πολυδαίδαλοι εὖ ἤσκησαν,
Φοίνικες δ᾽ ἄγον ἄνδρες ἐπ᾽ ἠεροειδέα πόντον,

Dânșii cu zdravene brânci se înșfacă brățiș laolaltă.
Tare, de parcă sunt grinzile caselor mari, căpriorii
Care-ncheiați cu temei de-un meșter, înfruntă furtuna,
Ei se înhață de spete, se-ncoardă, se trag cu putere,
Spetele strânse trosnesc și sudoarea le curge pâraie,
Li se bășică într-una pe coaste, pe umere pielea
Roșie toată de sânge, dar ei mai dau harță-nainte
Dornici să biruie și făuritul triped să câștige.
Nici pe departe Ulise nu-și poate trânti pe potrivnic
Lesne, nici Aias pe el, căci tare-i de vână Ulise.
Cum începură Danaii să-și piardă răbdarea privindu-i
Nerăbdătorii, îi grăi nămetenia ceea de Aias:
„Laertiade, purcese din Zeus, dibace Ulise,
Saltă-mă-n sus ori te salt, și fie ce-o fi de la Zeus."
Zice și-l umflă pe sus. Șiret cum e însă Ulise,
Iute din spate-l izbi sub genunchi, și slăbind în putere
Aias atunci se răstoarnă pe spate și asupra-i Ulise
Lat se prăvale pieptiș și lumea se miră privindu-i.
Cearcă-n al doilea rând să ridice pe Aias Ulise,
Însă abia el din loc îl urnește, nu poate să-l salte,
Piedică-i pune-n genunchi; și unul de altul aproape,
Cad amândoi la pământ și praful le-ntină tot trupul.
Sar și-n al treilea rând ei stau să s-apuce la trântă,
Dar se ridică de jos și-i împiedică însuși Ahile:
„Nu vă mai puneți din nou și nu vă spetiți cu bătaia,
Voi ați învins amândoi, luați dar aceeași răsplată
Și depărtați-v-acum ca să vie și alții la luptă."
Asta le zise, iar dânșii voios îi făcură pe voie,
Praful își șterseră apoi de pe ei și-mbrăcară veșmântul.
Și-alte câștiguri Ahile mai puse la-ntrecere-n fugă.
Scoase o cană de argint, de șase măsuri încăpere,
Sculă ce n-avea pereche de meșteșugită pe lume.
O-mpodobiseră meșterii mari de podoabe din Sidon,
Fenicienii apoi o purtară pe vânăta mare

στῆσαν δ᾽ ἐν λιμένεσσι, Θόαντι δὲ δῶρον ἔδωκαν·
υἷος δὲ Πριάμοιο Λυκάονος ὦνον ἔδωκε
Πατρόκλῳ ἥρωϊ Ἰησονίδης Εὔνηος.
καὶ τὸν Ἀχιλλεὺς θῆκεν ἄεθλον οὗ ἑτάροιο,
ὅς τις ἐλαφρότατος ποσσὶ κραιπνοῖσι πέλοιτο·
δευτέρῳ αὖ βοῦν θῆκε μέγαν καὶ πίονα δημῷ,
ἡμιτάλαντον δὲ χρυσοῦ λοισθήϊ᾽ ἔθηκε.
στῆ δ᾽ ὀρθὸς καὶ μῦθον ἐν Ἀργείοισιν ἔειπεν·
ὄρνυσθ᾽ οἳ καὶ τούτου ἀέθλου πειρήσεσθε.
ὣς ἔφατ᾽, ὄρνυτο δ᾽ αὐτίκ᾽ Ὀϊλῆος ταχὺς Αἴας,
ἂν δ᾽ Ὀδυσεὺς πολύμητις, ἔπειτα δὲ Νέστορος υἱὸς
Ἀντίλοχος· ὃ γὰρ αὖτε νέους ποσὶ πάντας ἐνίκα.
στὰν δὲ μεταστοιχί· σήμηνε δὲ τέρματ᾽ Ἀχιλλεύς.
τοῖσι δ᾽ ἀπὸ νύσσης τέτατο δρόμος· ὦκα δ᾽ ἔπειτα
ἔκφερ᾽ Ὀϊλιάδης· ἐπὶ δ᾽ ὄρνυτο δῖος Ὀδυσσεὺς
ἄγχι μάλ᾽, ὡς ὅτε τίς τε γυναικὸς ἐϋζώνοιο
στήθεός ἐστι κανών, ὅν τ᾽ εὖ μάλα χερσὶ τανύσσῃ
πηνίον ἐξέλκουσα παρὲκ μίτον, ἀγχόθι δ᾽ ἴσχει
στήθεος· ὣς Ὀδυσεὺς θέεν ἐγγύθεν, αὐτὰρ ὄπισθεν
ἴχνια τύπτε πόδεσσι πάρος κόνιν ἀμφιχυθῆναι·
κὰδ δ᾽ ἄρα οἱ κεφαλῆς χέ᾽ ἀϋτμένα δῖος Ὀδυσσεὺς
αἰεὶ ῥίμφα θέων· ἴαχον δ᾽ ἐπὶ πάντες Ἀχαιοὶ
νίκης ἱεμένῳ, μάλα δὲ σπεύδοντι κέλευον.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ πύματον τέλεον δρόμον, αὐτίκ᾽ Ὀδυσσεὺς
εὔχετ᾽ Ἀθηναίῃ γλαυκώπιδι ὃν κατὰ θυμόν·
κλῦθι θεά, ἀγαθή μοι ἐπίρροθος ἐλθὲ ποδοῖιν.
ὣς ἔφατ᾽ εὐχόμενος· τοῦ δ᾽ ἔκλυε Παλλὰς Ἀθήνη,
γυῖα δ᾽ ἔθηκεν ἐλαφρά, πόδας καὶ χεῖρας ὕπερθεν.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ τάχ᾽ ἔμελλον ἐπαΐξασθαι ἄεθλον,
ἔνθ᾽ Αἴας μὲν ὄλισθε θέων, βλάψεν γὰρ Ἀθήνη,
τῇ ῥα βοῶν κέχυτ᾽ ὄνθος ἀποκταμένων ἐριμύκων,
οὓς ἐπὶ Πατρόκλῳ πέφνεν πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
ἐν δ᾽ ὄνθου βοέου πλῆτο στόμα τε ῥῖνάς τε·
κρητῆρ᾽ αὖτ᾽ ἀνάειρε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,

Și pe la Schele venind, plocon o făcură lui Toas.
Iar al lui Iason fecior, Euneu, o dădu lui Patroclu
Răscumpărând pe feciorul iubit al lui Priam, Licaon.
Pentru prieten Ahile și-odorul acesta și-l pune
Jos ca răsplată bărbatului cel mai ușor de picioare,
Pentru al doilea pune un bou încălat și puternic
Și-o jumătate talant de aur dă celui din urmă.
Gata cu ele fiind, se scoală și-Aheilor zice:
„Vie și cei care vor să încerce la jocul acesta.”
Iutele Aias Oilidul atunci se ridică deodată
Și iscusitul Ulise, apoi Antiloh, al lui Nestor
Fiu, care-ntrece din fuga picioarelor tot tineretul.
Ei se înșiră, și ținț-alergării Ahile le-arată.
Drumul se-ntinde departe de semn. Se avântă-nainte
Sprinten Oilidul întâi. Pornind și Ulise, se ține
Foarte pe-aproape de el. Precum la țesut o femeie
Gingaș încinsă la stative stând, cu suveica
Umblă, când firul în rost își aruncă și suveica pe-aproape
Ține la piept; după Aias tot astfel de-aproape Ulise
Zboară, și-i calcă pe urmă ’nainte ca praful să salte.
Repede tot alergând după el, cu suflarea-l ajunge
Pe după creștet pe Aias. Dau chiot Aheii văzându-l
Cum năzuiește să-nvingă și-avântu-i sporesc cu strigarea,
Dar în minuta când ei isprăveau alergarea din urmă,
Craiul Ulise în sine-i așa se ruga de Atena:
„Fii priitoare, o, zeiță și vino, ajută-mă-n fugă.”
Astfel Ulise se roagă și Palas Atena-l ascultă,
Sprintene-i face deodată picioarele, brațele, trupul.
Iar mai încolo, când ei se aruncă s-apuce răsplata,
Aias alunecă împiedicat de zeiță și cade
Peste mormanul de proaspăt gunoi adunat de la boii
Cei mugitori care fură jertfiți lui Patroclu de-Ahile,
Și de gunoiu-i se umple și nasul și gura lui Aias.
Vasul câștigă și-l ia încercatul, măritul Ulise,

ὡς ἦλθε φθάμενος· ὃ δὲ βοῦν ἕλε φαίδιμος Αἴας.
στῆ δὲ κέρας μετὰ χερσὶν ἔχων βοὸς ἀγραύλοιο
ὄνθον ἀποπτύων, μετὰ δ᾽ Ἀργείοισιν ἔειπεν·
ὢ πόποι ἦ μ᾽ ἔβλαψε θεὰ πόδας, ἣ τὸ πάρος περ
μήτηρ ὣς Ὀδυσῆϊ παρίσταται ἠδ᾽ ἐπαρήγει.
Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ἄρα πάντες ἐπ᾽ αὐτῷ ἡδὺ γέλασσαν.
Ἀντίλοχος δ᾽ ἄρα δὴ λοισθήϊον ἔκφερ᾽ ἄεθλον
μειδιόων, καὶ μῦθον ἐν Ἀργείοισιν ἔειπεν·
εἰδόσιν ὔμμ᾽ ἐρέω πᾶσιν φίλοι, ὡς ἔτι καὶ νῦν
ἀθάνατοι τιμῶσι παλαιοτέρους ἀνθρώπους.
Αἴας μὲν γὰρ ἐμεῖ᾽ ὀλίγον προγενέστερός ἐστιν,
οὗτος δὲ προτέρης γενεῆς προτέρων τ᾽ ἀνθρώπων·
ὠμογέροντα δέ μίν φασ᾽ ἔμμεναι· ἀργαλέον δὲ
ποσσὶν ἐριδήσασθαι Ἀχαιοῖς, εἰ μὴ Ἀχιλλεῖ.
Ὣς φάτο, κύδηνεν δὲ ποδώκεα Πηλεΐωνα.
τὸν δ᾽ Ἀχιλεὺς μύθοισιν ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Ἀντίλοχ᾽ οὐ μέν τοι μέλεος εἰρήσεται αἶνος,
ἀλλά τοι ἡμιτάλαντον ἐγὼ χρυσοῦ ἐπιθήσω.
Ὣς εἰπὼν ἐν χερσὶ τίθει, ὃ δ᾽ ἐδέξατο χαίρων.
αὐτὰρ Πηλεΐδης κατὰ μὲν δολιχόσκιον ἔγχος
θῆκ᾽ ἐς ἀγῶνα φέρων, κατὰ δ᾽ ἀσπίδα καὶ τρυφάλειαν
τεύχεα Σαρπήδοντος, ἅ μιν Πάτροκλος ἀπηύρα.
στῆ δ᾽ ὀρθὸς καὶ μῦθον ἐν Ἀργείοισιν ἔειπεν·
ἄνδρε δύω περὶ τῶνδε κελεύομεν, ὥ περ ἀρίστω,
τεύχεα ἑσσαμένω ταμεσίχροα χαλκὸν ἑλόντε
ἀλλήλων προπάροιθεν ὁμίλου πειρηθῆναι.
ὁππότερός κε φθῇσιν ὀρεξάμενος χρόα καλόν,
ψαύσῃ δ᾽ ἐνδίνων διά τ᾽ ἔντεα καὶ μέλαν αἷμα,
τῷ μὲν ἐγὼ δώσω τόδε φάσγανον ἀργυρόηλον
καλὸν Θρηΐκιον, τὸ μὲν Ἀστεροπαῖον ἀπηύρων·
τεύχεα δ᾽ ἀμφότεροι ξυνήϊα ταῦτα φερέσθων·
καί σφιν δαῖτ᾽ ἀγαθὴν παραθήσομεν ἐν κλισίῃσιν.
Ὣς ἔφατ᾽, ὦρτο δ᾽ ἔπειτα μέγας Τελαμώνιος Αἴας,
ἂν δ᾽ ἄρα Τυδεΐδης ὦρτο, κρατερὸς Διομήδης.

El înainte sosind, și boul îl capătă Aias.
Boul la țară crescut de corn apucându-l Oilidul
Scuipă din gură gunoiul și zice Aheilor astfel:
„Alei, păcatele mele, că piedică-mi puse zeița,
Care ca mamă-i tot sare și-alături îi stă lui Ulise.”
Asta vorbi, iar Aheii râdeau să leșine de dânsul.
Fiul lui Nestor luă după aceea răsplata din urmă
Și-n adunare privind cu zâmbet Aheilor zise:
„Vouă v-o spun, o, prieteni, măcar că o știți, că și astăzi
Zeii mai mult îi cinstesc pe oamenii cei mai în vârstă.
Aias aci bunăoară-i oleacă mai mare ca mine,
Dar mai trecut și din alt neam de oameni e craiul Ulise,
Însă e verde bătrânul, că iat-anevoie la fugă
Pot să se prindă cu dânsul Danaii, afară de-Ahile.”
Asta el spune spre lauda celui născut de Peleus,
Care, auzindu-l, așa îl întâmpină-ndată din gură:
„Nerăsplătit-,Antiloh, nu-i lauda spusă de tine,
O jumătate talant de aur îți dau pe deasupra.”
Zice și-n mână i-o-ntinde, iar el o primi cu plăcere.
Dar Peleianul aduse și puse la loc după asta
Și-alte câștiguri, un coif și un scut și o suliță lungă,
Armele lui Sarpedon prădate de însuși Patroclu.
Scoală-se-apoi între Ahei și astfel Ahile le zice:
„Doi luptători mai poftim, pe cei mai destoinici din oaste
Care-narmați amândoi cu arme tăioase de aramă
Pentru răsplata de față să lupte-naintea mulțimii.
Cine pe altul în trupul frumos nimeri-va întâiul
Și-l va pătrunde prin platoșă-n carne și-n sângele negru,
Are să aibă din parte-mi această podoabă de paloș
Tracic cu ținte de-argint care-a fost al lui Asteropeos.
Și-armele aceste de-aici să le-mpartă amândoi deopotrivă;
Le mai întindem apoi și-o masă bogată la corturi.”
Zice, și scoală-se Aias cel mare Telamonianul,
Și după el se ridică voinicul Tidid Diomede.

οἳ δ᾽ ἐπεὶ οὖν ἑκάτερθεν ὁμίλου θωρήχθησαν,
ἐς μέσον ἀμφοτέρω συνίτην μεμαῶτε μάχεσθαι
δεινὸν δερκομένω· θάμβος δ᾽ ἔχε πάντας Ἀχαιούς.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ᾽ ἀλλήλοισιν ἰόντες,
τρὶς μὲν ἐπήϊξαν, τρὶς δὲ σχεδὸν ὁρμήθησαν.
ἔνθ᾽ Αἴας μὲν ἔπειτα κατ᾽ ἀσπίδα πάντοσ᾽ ἐΐσην
νύξ᾽, οὐδὲ χρό᾽ ἵκανεν· ἔρυτο γὰρ ἔνδοθι θώρηξ·
Τυδεΐδης δ᾽ ἄρ᾽ ἔπειτα ὑπὲρ σάκεος μεγάλοιο
αἰὲν ἐπ᾽ αὐχένι κῦρε φαεινοῦ δουρὸς ἀκωκῇ.
καὶ τότε δή ῥ᾽ Αἴαντι περιδείσαντες Ἀχαιοὶ
παυσαμένους ἐκέλευσαν ἀέθλια ἶσ᾽ ἀνελέσθαι.
αὐτὰρ Τυδεΐδῃ δῶκεν μέγα φάσγανον ἥρως
σὺν κολεῷ τε φέρων καὶ ἐϋτμήτῳ τελαμῶνι.
Αὐτὰρ Πηλεΐδης θῆκεν σόλον αὐτοχόωνον
ὃν πρὶν μὲν ῥίπτασκε μέγα σθένος Ἠετίωνος·
ἀλλ᾽ ἤτοι τὸν ἔπεφνε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς,
τὸν δ᾽ ἄγετ᾽ ἐν νήεσσι σὺν ἄλλοισι κτεάτεσσι.
στῆ δ᾽ ὀρθὸς καὶ μῦθον ἐν Ἀργείοισιν ἔειπεν·
ὄρνυσθ᾽ οἳ καὶ τούτου ἀέθλου πειρήσεσθε.
εἴ οἱ καὶ μάλα πολλὸν ἀπόπροθι πίονες ἀγροί,
ἕξει μιν καὶ πέντε περιπλομένους ἐνιαυτοὺς
χρεώμενος· οὐ μὲν γάρ οἱ ἀτεμβόμενός γε σιδήρου
ποιμὴν οὐδ᾽ ἀροτὴρ εἶσ᾽ ἐς πόλιν, ἀλλὰ παρέξει.
Ὣς ἔφατ᾽, ὦρτο δ᾽ ἔπειτα μενεπτόλεμος Πολυποίτης,
ἂν δὲ Λεοντῆος κρατερὸν μένος ἀντιθέοιο,
ἂν δ᾽ Αἴας Τελαμωνιάδης καὶ δῖος Ἐπειός.
ἑξείης δ᾽ ἵσταντο, σόλον δ᾽ ἕλε δῖος Ἐπειός,
ἧκε δὲ δινήσας· γέλασαν δ᾽ ἐπὶ πάντες Ἀχαιοί.
δεύτερος αὖτ᾽ ἀφέηκε Λεοντεὺς ὄζος Ἄρηος·
τὸ τρίτον αὖτ᾽ ἔρριψε μέγας Τελαμώνιος Αἴας
χειρὸς ἄπο στιβαρῆς, καὶ ὑπέρβαλε σήματα πάντων.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ σόλον εἷλε μενεπτόλεμος Πολυποίτης,
ὅσσόν τίς τ᾽ ἔρριψε καλαύροπα βουκόλος ἀνήρ,
ἣ δέ θ᾽ ἑλισσομένη πέτεται διὰ βοῦς ἀγελαίας,

După ce ei se-narmează de-o parte și alt-a mulțimii,
Gata de luptă la mijloc pășesc amândoi și cu ochii
Groaznic așa se privesc, că-nghează de spaimă Danaii.
Cum împotrivă pășind s-apropie unul de altul ,
Dânșii dau buzna de trei ori, se-ndeasă de trei ori năvalnici.
Aias atunci pe Tidid în scutul rotat îl împunge,
Nu-l nimerește în carne, că platoșa i-apără trupul,
Dar Diomede tot umblă cu lance ascuțită de-aramă
Peste năprasnicul scut la grumaz să-l împungă pe Aias;
De-asta temându-se atunci de viața lui Aias, Aheii
Cer să-nceteze bătaia, la fel să fie răsplata.
Lui Diomede-i mai dăruie-Ahile o sabie mare
Pusă-ntr-o teacă și prinsă de bine-croite curele.
Vine apoi altă răsplată, mai scoate un disc, turnătură
Neprelucrată de fier. Zvârlit era discu ’nainte
De Aetion Deliul, pe el îns-Ahile-l ucise
Și la corăbii l-aduse cu toate-ale lui rotocoluri.
Scoală-se-apoi Peleianul și astfel Aheilor zice:
„Vie și cine mai vrea la jocul acesta să-ncerce,
Chiar dacă-și are departe de tot de cetate, ogorul,
Are cu discul acesta destul la nevoile sale
Vreme mai mult de cinci ani; păstorul la el și plugarul
Nu va mai merge-n oraș după fier, va avea de la dânsul.”
Repede atunci se ridică de jos Polipoite luptaciul
Și Leonteu după el, ca un zeu de măreț și puternic,
Aias Telamonianul, și-n urmă Epeos măritul.
Se înșirară tuspatru. Ia discul în mână Epeos
Și învârtind îl aruncă cu ne-ndemânare și-Aheii
Râseră toți. În al doilea rând Leonteu îl răpede,
Iar în al treilea rând cu mâna-i cea zdravănă Aias
Discul apucă de jos și-l zboară cu mult mai departe.
Dar mai în urmă îl ia de pe jos și-i dă vânt Polipoite.
Cât de departe văcarul pe câmp își-aruncă ciomagul,
Care și zboară rotiș după vite și cade prin turmă,

τόσσον παντὸς ἀγῶνος ὑπέρβαλε· τοὶ δὲ βόησαν.
ἀνστάντες δ᾽ ἕταροι Πολυποίταο κρατεροῖο
νῆας ἔπι γλαφυρὰς ἔφερον βασιλῆος ἄεθλον.
Αὐτὰρ ὃ τοξευτῇσι τίθει ἰόεντα σίδηρον,
κὰδ δ᾽ ἐτίθει δέκα μὲν πελέκεας, δέκα δ᾽ ἡμιπέλεκκα,
ἱστὸν δ᾽ ἔστησεν νηὸς κυανοπρῴροιο
τηλοῦ ἐπὶ ψαμάθοις, ἐκ δὲ τρήρωνα πέλειαν
λεπτῇ μηρίνθῳ δῆσεν ποδός, ἧς ἄρ᾽ ἀνώγει
τοξεύειν· ὃς μέν κε βάλῃ τρήρωνα πέλειαν,
πάντας ἀειράμενος πελέκεας οἶκον δὲ φερέσθω·
ὃς δέ κε μηρίνθοιο τύχῃ ὄρνιθος ἁμαρτών,
ἥσσων γὰρ δὴ κεῖνος, ὃ δ᾽ οἴσεται ἡμιπέλεκκα.
Ὣς ἔφατ᾽, ὦρτο δ᾽ ἔπειτα βίη Τεύκροιο ἄνακτος,
ἂν δ᾽ ἄρα Μηριόνης θεράπων ἐῢς Ἰδομενῆος.
κλήρους δ᾽ ἐν κυνέῃ χαλκήρεϊ πάλλον ἑλόντες,
Τεῦκρος δὲ πρῶτος κλήρῳ λάχεν· αὐτίκα δ᾽ ἰὸν
ἧκεν ἐπικρατέως, οὐδ᾽ ἠπείλησεν ἄνακτι
ἀρνῶν πρωτογόνων ῥέξειν κλειτὴν ἑκατόμβην.
ὄρνιθος μὲν ἅμαρτε· μέγηρε γάρ οἱ τό γ᾽ Ἀπόλλων·
αὐτὰρ ὃ μήρινθον βάλε πὰρ πόδα, τῇ δέδετ᾽ ὄρνις·
ἀντικρὺ δ᾽ ἀπὸ μήρινθον τάμε πικρὸς ὀϊστός.
ἣ μὲν ἔπειτ᾽ ἤϊξε πρὸς οὐρανόν, ἣ δὲ παρείθη
μήρινθος ποτὶ γαῖαν· ἀτὰρ κελάδησαν Ἀχαιοί.
σπερχόμενος δ᾽ ἄρα Μηριόνης ἐξείρυσε χειρὸς
τόξον· ἀτὰρ δὴ ὀϊστὸν ἔχεν πάλαι, ὡς ἴθυνεν.
αὐτίκα δ᾽ ἠπείλησεν ἑκηβόλῳ Ἀπόλλωνι
ἀρνῶν πρωτογόνων ῥέξειν κλειτὴν ἑκατόμβην.
ὕψι δ᾽ ὑπὸ νεφέων εἶδε τρήρωνα πέλειαν·
τῇ ῥ᾽ ὅ γε δινεύουσαν ὑπὸ πτέρυγος βάλε μέσσην,
ἀντικρὺ δὲ διῆλθε βέλος· τὸ μὲν ἂψ ἐπὶ γαίῃ
πρόσθεν Μηριόναο πάγη ποδός· αὐτὰρ ἣ ὄρνις
ἱστῷ ἐφεζομένη νηὸς κυανοπρῴροιο
αὐχέν᾽ ἀπεκρέμασεν, σὺν δὲ πτερὰ πυκνὰ λίασθεν.
ὠκὺς δ᾽ ἐκ μελέων θυμὸς πτάτο, τῆλε δ᾽ ἀπ᾽ αὐτοῦ

Tocmai cu atâta-i întrece și el pe ceilalți; de mirare
Chiuie Aheii, iar oamenii lui Polipoite iau discul
Plata stăpânului lor, și-l duseră-n cort la corăbii.”
Pentru arcași după asta viteazul mai scoate unelte
Multe de fier brumăriu, un număr de zece topoare,
Și-altele zece cu două tăișuri, și-mplântă pe prundul
Mării departe-un catarg pe care c-o sfoară subțire
De un picior e legat un sfielnic porumb, apoi zice:
„Ținta săgeților fie! Acel care atinge porumbul
Capăt-acum cele zece topoare cu două tăișuri;
Cine-ar lovi numa-n sfoară, dar pasărea n-ar nimeri-o,
El, mai stângaci ochitor, va primi celelalte topoare.”
Repede Teucru fruntașul în toată vârtutea-i răsare
Și după el Merione, soț bun al lui Idomeneus.
Sorți își aruncă și-i scutură-n coif de aramă, iar sorțul,
Care dintâi a căzut, e-al lui Teucru. Și-acesta ia arcul,
Trage puternic din el și jurue-n sine lui Febos
Jertfă slăvită de-o sută de miei timpurii. Dar săgeata-i
Pasărea n-a nimerit, căci nu i-a fost dat de Apolon,
Ci numai sfoara cu care ’nodat îi fusese piciorul;
Sfoara cu totul fu ruptă de vârful săgeții amare.
Zboară hulubul spre cer și sfoara cea ruptă se lasă
Jos la pământ, iar Aheii dau strigăte de-nminunare.
Arcul înșfacă de zor Merione din mâna lui Teucru,
Pune săgeata ce-o ține în mână de mult, de când Teucru
Arcu-ndreptase, și juruie-ndată lui Febos Apolon
Jertfă măreață de miei timpurii, și în clipa când vede
Sus pe sub nori porumbița rotindu-se-n zbor, Merione
Trage din arc, o brodește sub aripă tocmai la mijloc
Și o străpunge de tot; săgeata se-ntoarce și-n fața
Lui Merione se-nfige-n pământ, iar porumbul se lasă
Sus pe catargul corăbiei negre la cioc și acolo
Gușa-i rămase atârnată și-aripele-i fură pleoștite,
Iute viața-i se duse, pe urmă departe de acolo

κάππεσε· λαοὶ δ᾽ αὖ θηεῦντό τε θάμβησάν τε.
ἂν δ᾽ ἄρα Μηριόνης πελέκεας δέκα πάντας ἄειρε,
Τεῦκρος δ᾽ ἡμιπέλεκκα φέρεν κοίλας ἐπὶ νῆας.
Αὐτὰρ Πηλεΐδης κατὰ μὲν δολιχόσκιον ἔγχος,
κὰδ δὲ λέβητ᾽ ἄπυρον βοὸς ἄξιον ἀνθεμόεντα
θῆκ᾽ ἐς ἀγῶνα φέρων· καί ῥ᾽ ἥμονες ἄνδρες ἀνέσταν·
ἂν μὲν ἄρ᾽ Ἀτρεΐδης εὐρὺ κρείων Ἀγαμέμνων,
ἂν δ᾽ ἄρα Μηριόνης, θεράπων ἐὺς Ἰδομενῆος.
τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς·
Ἀτρεΐδη· ἴδμεν γὰρ ὅσον προβέβηκας ἁπάντων
ἠδ᾽ ὅσσον δυνάμει τε καὶ ἥμασιν ἔπλευ ἄριστος·
ἀλλὰ σὺ μὲν τόδ᾽ ἄεθλον ἔχων κοίλας ἐπὶ νῆας
ἔρχευ, ἀτὰρ δόρυ Μηριόνῃ ἥρωϊ πόρωμεν,
εἰ σύ γε σῷ θυμῷ ἐθέλοις· κέλομαι γὰρ ἔγωγε.
Ὣς ἔφατ᾽, οὐδ᾽ ἀπίθησεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
δῶκε δὲ Μηριόνῃ δόρυ χάλκεον· αὐτὰρ ὅ γ᾽ ἥρως
Ταλθυβίῳ κήρυκι δίδου περικαλλὲς ἄεθλον.

Dânsul căzu și la asta privea uluită mulțimea.
Deci Merione ca plată a luat cele zece băltage,
Teucru ca dar a primit la corăbii topoarele toate.
Dar mai aduse viteazul o suliță lungă și-o puse
Jos și în preț de un bou o căldare-nflorată-n podoabe,
Încă pe vatră nepusă. Trăgacii mai meșteri în suliți
Vin să ia parte la joc. Întâiul i-Atrid Agamemnon
Și după el Merione, ortacul lui Idomeneus.
Iar Peleianul apoi așa cuvântează la dânșii:
„Știm, Agamemnon Atride, că ești mai presus de oricare,
Neîntrecut de vânjos și bun la zvârlitul de suliți,
Ia ca răsplată căldarea și du-ți-o în cort la corăbii,
Lui Merione, viteazul, noi lancea de față-mbia-vom,
Dacă cumva te-nvoiești; e numai o vorbă din parte-mi.”
Asta el zise, și se învoi Agamemnon. Ahile
Dete voinicului lancea; întinse și el lui Taltibiu,
Crainicul, vasul frumos de minune să-l ducă la corturi.

ΙΛΙΑΔΟΣ Ω

Λῦτο δ᾽ ἀγών, λαοὶ δὲ θοὰς ἐπὶ νῆας ἕκαστοι
ἐσκίδναντ᾽ ἰέναι. τοὶ μὲν δόρποιο μέδοντο
ὕπνου τε γλυκεροῦ ταρπήμεναι· αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς
κλαῖε φίλου ἑτάρου μεμνημένος, οὐδέ μιν ὕπνος
ᾕρει πανδαμάτωρ, ἀλλ᾽ ἐστρέφετ᾽ ἔνθα καὶ ἔνθα
Πατρόκλου ποθέων ἀνδροτῆτά τε καὶ μένος ἠΰ,
ἠδ᾽ ὁπόσα τολύπευσε σὺν αὐτῷ καὶ πάθεν ἄλγεα
ἀνδρῶν τε πτολέμους ἀλεγεινά τε κύματα πείρων·
τῶν μιμνησκόμενος θαλερὸν κατὰ δάκρυον εἶβεν,
ἄλλοτ᾽ ἐπὶ πλευρὰς κατακείμενος, ἄλλοτε δ᾽ αὖτε
ὕπτιος, ἄλλοτε δὲ πρηνής· τοτὲ δ᾽ ὀρθὸς ἀναστὰς
δινεύεσκ᾽ ἀλύων παρὰ θῖν᾽ ἁλός· οὐδέ μιν ἠὼς
φαινομένη λήθεσκεν ὑπεὶρ ἅλα τ᾽ ἠϊόνας τε.
ἀλλ᾽ ὅ γ᾽ ἐπεὶ ζεύξειεν ὑφ᾽ ἅρμασιν ὠκέας ἵππους,
Ἕκτορα δ᾽ ἕλκεσθαι δησάσκετο δίφρου ὄπισθεν,
τρὶς δ᾽ ἐρύσας περὶ σῆμα Μενοιτιάδαο θανόντος
αὖτις ἐνὶ κλισίῃ παυέσκετο, τὸν δέ τ᾽ ἔασκεν
ἐν κόνι ἐκτανύσας προπρηνέα· τοῖο δ᾽ Ἀπόλλων
πᾶσαν ἀεικείην ἄπεχε χροῒ φῶτ᾽ ἐλεαίρων
καὶ τεθνηότα περ· περὶ δ᾽ αἰγίδι πάντα κάλυπτε
χρυσείῃ, ἵνα μή μιν ἀποδρύφοι ἑλκυστάζων.
Ὣς ὃ μὲν Ἕκτορα δῖον ἀείκιζεν μενεαίνων·
τὸν δ᾽ ἐλεαίρεσκον μάκαρες θεοὶ εἰσορόωντες,
κλέψαι δ᾽ ὀτρύνεσκον ἐΰσκοπον Ἀργειφόντην.
ἔνθ᾽ ἄλλοις μὲν πᾶσιν ἑήνδανεν, οὐδέ ποθ᾽ Ἥρῃ
οὐδὲ Ποσειδάων᾽ οὐδὲ γλαυκώπιδι κούρῃ,
ἀλλ᾽ ἔχον ὥς σφιν πρῶτον ἀπήχθετο Ἴλιος ἱρὴ
καὶ Πρίαμος καὶ λαὸς Ἀλεξάνδρου ἕνεκ᾽ ἄτης,
ὃς νείκεσσε θεὰς ὅτε οἱ μέσσαυλον ἵκοντο,
τὴν δ᾽ ᾔνησ᾽ ἥ οἱ πόρε μαχλοσύνην ἀλεγεινήν.

Cântul XXIV

Luptele gata fiind, se împrăștie oastea și merge
Fieștecare la cort. Și-n vreme ce toți la corăbii
Cată de cină și somn, el singur Ahile veghează,
Plânge-amintindu-și de dragul prieten și nu-l mai cuprinde
Somnul atotdomnitor. Se suce-ntr-o parte și-ntr-alta,
Cugetă ce inimos și bărbat mai fusese Patroclu,
Bietul, prin câte trecură-mpreună și câte necazuri
Mai pătimiră-n război și la trudnice drumuri pe mare.
El și-amintește de toate și varsă șiroaie de lacrimi
Tot zvârcolindu-se-n pat, se culcă pe spate, pe dungă,
Ba câteodată pieptiș, la urmă se scoală-n picioare,
Umblă pe mal rătăcind și treapădă pân’ce acolo
Se pomenește cu zori revărsate pe țărm și pe mare.
Caii cei repezi atunci Ahile și-nhamă și leagă
Leșul lui Hector, începe să-l tragăne-n dosul telegii
Și movilitul mormânt de trei ori așa ocolindu-l,
Stă odihnindu-se-n cort și cu fața prin pulbere lasă
Trupul lui Hector lungit. Avea însă milă de Hector
Zeul Apolon și trupul, chiar mort, îl feri de slușire,
L-acoperi peste tot c-o pavăză mare de aur,
Numai ca nu cumva pielea să-i scrijile la tăvălire.
Astfel Ahile pornit, își da drumul mâniei pe Hector.
Zeii văzură din slavă și prinseră milă de dânsul
Și porunciră pândețului Hermes să meargă să-l fure.
Asta plăcu tuturor, numai trei împotrivă stătură,
Hera și Palas Atena, și zeul Cutremur Poseidon,
Veșnic aceeași fiindu-le ura și ciuda pe Troia
Și pe al lui Priam norod, și asta din vina lui Paris,
Care jignise pe zâne, când ele la staul veniră,
Și măguli pe-Afrodita în schimb cu-o amară plăcere.

ἀλλ᾽ ὅτε δή ῥ᾽ ἐκ τοῖο δυωδεκάτη γένετ᾽ ἠώς,
καὶ τότ᾽ ἄρ᾽ ἀθανάτοισι μετηύδα Φοῖβος Ἀπόλλων·
σχέτλιοί ἐστε θεοί, δηλήμονες· οὔ νύ ποθ᾽ ὑμῖν
Ἕκτωρ μηρί᾽ ἔκηε βοῶν αἰγῶν τε τελείων;
τὸν νῦν οὐκ ἔτλητε νέκυν περ ἐόντα σαῶσαι
ἣ τ᾽ ἀλόχῳ ἰδέειν καὶ μητέρι καὶ τέκεϊ ᾧ
καὶ πατέρι Πριάμῳ λαοῖσί τε, τοί κέ μιν ὦκα
ἐν πυρὶ κήαιεν καὶ ἐπὶ κτέρεα κτερίσαιεν.
ἀλλ᾽ ὀλοῷ Ἀχιλῆϊ θεοὶ βούλεσθ᾽ ἐπαρήγειν,
ᾧ οὔτ᾽ ἂρ φρένες εἰσὶν ἐναίσιμοι οὔτε νόημα
γναμπτὸν ἐνὶ στήθεσσι, λέων δ᾽ ὣς ἄγρια οἶδεν,
ὅς τ᾽ ἐπεὶ ἂρ μεγάλῃ τε βίῃ καὶ ἀγήνορι θυμῷ
εἴξας εἶσ᾽ ἐπὶ μῆλα βροτῶν ἵνα δαῖτα λάβησιν·
ὣς Ἀχιλεὺς ἔλεον μὲν ἀπώλεσεν, οὐδέ οἱ αἰδὼς
γίγνεται, ἥ τ᾽ ἄνδρας μέγα σίνεται ἠδ᾽ ὀνίνησι.
μέλλει μέν πού τις καὶ φίλτερον ἄλλον ὀλέσσαι
ἠὲ κασίγνητον ὁμογάστριον ἠὲ καὶ υἱόν·
ἀλλ᾽ ἤτοι κλαύσας καὶ ὀδυράμενος μεθέηκε·
τλητὸν γὰρ Μοῖραι θυμὸν θέσαν ἀνθρώποισιν.
αὐτὰρ ὅ γ᾽ Ἕκτορα δῖον, ἐπεὶ φίλον ἦτορ ἀπηύρα,
ἵππων ἐξάπτων περὶ σῆμ᾽ ἑτάροιο φίλοιο
ἕλκει· οὐ μήν οἱ τό γε κάλλιον οὐδέ τ᾽ ἄμεινον.
μὴ ἀγαθῷ περ ἐόντι νεμεσσηθέωμέν οἱ ἡμεῖς·
κωφὴν γὰρ δὴ γαῖαν ἀεικίζει μενεαίνων.
Τὸν δὲ χολωσαμένη προσέφη λευκώλενος Ἥρη·
εἴη κεν καὶ τοῦτο τεὸν ἔπος ἀργυρότοξε
εἰ δὴ ὁμὴν Ἀχιλῆϊ καὶ Ἕκτορι θήσετε τιμήν.
Ἕκτωρ μὲν θνητός τε γυναῖκά τε θήσατο μαζόν·
αὐτὰρ Ἀχιλλεύς ἐστι θεᾶς γόνος, ἣν ἐγὼ αὐτὴ
θρέψά τε καὶ ἀτίτηλα καὶ ἀνδρὶ πόρον παράκοιτιν
Πηλέϊ, ὃς περὶ κῆρι φίλος γένετ᾽ ἀθανάτοισι.
πάντες δ᾽ ἀντιάασθε θεοὶ γάμου· ἐν δὲ σὺ τοῖσι
δαίνυ᾽ ἔχων φόρμιγγα κακῶν ἕταρ᾽, αἰὲν ἄπιστε.
Τὴν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·

Zile vr'o douăsprezece se scurseră, când la divanul
Zeilor Febos Apolon sculându-se, astfel le zise:
„Zeilor, ce pătimași și zăcași mai sunteți! Oare Hector
Nu v-a jertfit oarecând nici tauri pe-alese, nici capre?
Nu vă-ndurați măcar mort să-l faceți scăpat ca să fie
Dus între-ai săi și să-l vadă soția-i și mama și fiul,
Tată-său Priam și oamenii lor, ca îndată să-i puie
Trupul pe rug și să-i dea răposatului cinstea din urmă?
Ci mai degrabă voi țineți cu-acel căpiat de Ahile,
Care nici știe măsura și cumpătul, și e cu firea
Neîmblânzită pe veci. Sălbatic și crud e ca leul
Care-n trufie și-n multa-i putere-ncrezut, după hrană
Tabără-n turmele bieților oameni. Tot astfel
Mila din suflet Ahile-și pierdu și-i lipsit de rușine,
Simțul de care legat e tot răul și binele lumii.
Omul în viață se-ntâmplă, firește, să-și piardă pe vreunul
Și mai iubit – pe un frate de-o mamă, ba chiar și copilul;
Dar contenește la urmă din plâns și din vaer, căci soarta
Puse răbdare în sufletul cel omenesc. Dar Ahile
Nu e destul că-l ucise pe Hector; mai leagă de caru-i
Mortul și-n jurul mormântului soțului său îl târăște,
Batjocorindu-l, și nu e frumos și nici bine din parte-i.
Ba să ia seama, cât e de viteaz, el să nu ne întarte
Orb de mânie-njosind țărâna cea fără simțire."
Hera brațalba-nciudată pe loc lui Apolon răspunse:
„Tu cel cu arcul de argint, cuvintele tale ar fi drepte,
Numai de-ați pune pe-Ahile pe-o treaptă de cinste cu Hector.
Ci muritor a fost Hector și-a supt de la sân de muiere,
Iar pe Ahile-l născu o zeiță, pe care-am hrănit-o
Și am crescut-o eu însămi, ba chiar i-am ales și bărbatul
Care, cum știi, e Peleu cel iubit de noi toți ca nici unul,
Parte luarăți cu toții la nuntă, ba fost-ai la masă,
Din alăută zicând, și tu cel în veci nestatornic
Și înhăitat cu cei răi." Dar Zeus răspunse zeiței:

῞Ηρη μὴ δὴ πάμπαν ἀποσκύδμαινε θεοῖσιν·
οὐ μὲν γὰρ τιμή γε μί᾽ ἔσσεται· ἀλλὰ καὶ ῞Εκτωρ
φίλτατος ἔσκε θεοῖσι βροτῶν οἳ ἐν ᾿Ιλίῳ εἰσίν·
ὣς γὰρ ἔμοιγ᾽, ἐπεὶ οὔ τι φίλων ἡμάρτανε δώρων.
οὐ γάρ μοί ποτε βωμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης
λοιβῆς τε κνίσης τε· τὸ γὰρ λάχομεν γέρας ἡμεῖς.
ἀλλ᾽ ἤτοι κλέψαι μὲν ἐάσομεν, οὐδέ πῃ ἔστι,
λάθρῃ ᾿Αχιλλῆος θρασὺν ῞Εκτορα· ἦ γάρ οἱ αἰεὶ
μήτηρ παρμέμβλωκεν ὁμῶς νύκτάς τε καὶ ἦμαρ.
ἀλλ᾽ εἴ τις καλέσειε θεῶν Θέτιν ἆσσον ἐμεῖο,
ὄφρά τί οἱ εἴπω πυκινὸν ἔπος, ὥς κεν ᾿Αχιλλεὺς
δώρων ἐκ Πριάμοιο λάχῃ ἀπό θ᾽ ῞Εκτορα λύσῃ.
῝Ως ἔφατ᾽, ὦρτο δὲ ῏Ιρις ἀελλόπος ἀγγελέουσα,
μεσσηγὺς δὲ Σάμου τε καὶ ῎Ιμβρου παιπαλοέσσης
ἔνθορε μείλανι πόντῳ· ἐπεστονάχησε δὲ λίμνη.
ἣ δὲ μολυβδαίνῃ ἰκέλη ἐς βυσσὸν ὄρουσεν,
ἥ τε κατ᾽ ἀγραύλοιο βοὸς κέρας ἐμβεβαυῖα
ἔρχεται ὠμηστῇσιν ἐπ᾽ ἰχθύσι κῆρα φέρουσα.
εὗρε δ᾽ ἐνὶ σπῆϊ γλαφυρῷ Θέτιν, ἀμφὶ δ᾽ ἄρ᾽ ἄλλαι
εἵαθ᾽ ὁμηγερέες ἅλιαι θεαί· ἣ δ᾽ ἐνὶ μέσσῃς
κλαῖε μόρον οὗ παιδὸς ἀμύμονος, ὅς οἱ ἔμελλε
φθίσεσθ᾽ ἐν Τροίῃ ἐριβώλακι τηλόθι πάτρης.
ἀγχοῦ δ᾽ ἱσταμένη προσέφη πόδας ὠκέα ῏Ιρις·
ὄρσο Θέτι· καλέει Ζεὺς ἄφθιτα μήδεα εἰδώς.
τὴν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα θεὰ Θέτις ἀργυρόπεζα·
τίπτέ με κεῖνος ἄνωγε μέγας θεός; αἰδέομαι δὲ
μίσγεσθ᾽ ἀθανάτοισιν, ἔχω δ᾽ ἄχε᾽ ἄκριτα θυμῷ.
εἶμι μέν, οὐδ᾽ ἅλιον ἔπος ἔσσεται ὅττί κεν εἴπῃ.
῝Ως ἄρα φωνήσασα κάλυμμ᾽ ἕλε δῖα θεάων
κυάνεον, τοῦ δ᾽ οὔ τι μελάντερον ἔπλετο ἔσθος.
βῆ δ᾽ ἰέναι, πρόσθεν δὲ ποδήνεμος ὠκέα ῏Ιρις
ἡγεῖτ᾽· ἀμφὶ δ᾽ ἄρα σφι λιάζετο κῦμα θαλάσσης.
ἀκτὴν δ᾽ ἐξαναβᾶσαι ἐς οὐρανὸν ἀϊχθήτην,
εὗρον δ᾽ εὐρύοπα Κρονίδην, περὶ δ᾽ ἄλλοι ἅπαντες

„Hero, fă bine și nu fi pe zei așa tare pornită.
Drept e că nu sunt aceia de-o teap-amândoi, dar și Hector
Drag ne-a fost nouă, mai drag decât oricare altul în Troia,
Mie încai mi-era scump, că nu m-a lipsit de prinoase
Dragi și altaru-ncărcat îmi era cu tot felul de bunuri
Și de fripturi și de vin, care nouă ne sunt cuvenite.
Totuși eu nu mă-nvoiesc în taină să-l smulgem pe Hector.
Nu-i chip s-o facem pe-ascuns, Ahile va prinde de veste,
Pentru c-alăturea mama-i veghează și ziua și noaptea.
Meargă mai bine un zeu să poftească pe Tetis la mine;
Vreau să-i dau sfat înțelept, ca Ahile să ia de la Priam
Daruri aduse la cort și să-napoieze pe Hector.”
Zise, iar vinteșa Iris dă fuga din cer ca s-o cheme
Și între Samos și Imbros, ostrovul cu stânci prăvălate,
Zina s-afundă-n noian și clocote marea negrie.
Dânsa se dă în afund întocmai precum se dă plumbul
Undiței care atârnată de cornul de bou de la țară
Merge și peștii cei lacomi de carnea momelii ucide.
Iris găsi pe sub boltă de peșteri pe Tetis. În juru-i
Zânele mării ședeau adunate. Ea sta între ele
Și-și căina pe slăvitul fecior, fiind moartea-i menită
Tocmai la Troia pe câmp, departe de scumpa lui țară.
Iris s-apropie-ndată de Tetis și astfel îi zice:
„Scoală-te, Tetis, te cheamă doar Zeus de sus, științorul
Nestrămutatelor gânduri.” Dar Tetis întreabă pe Iris:
„Ce mă vrea oare în ceru-i puternicul zeu? Mi-e rușine
Tristă să viu între zei, că mare, nespus mi-i amarul.
Totuși m-oi duce, că nu e zadarnic cuvântul lui Zeus.”
Zise, și repede aleasa-ntre zâne și-aruncă pe dânsa
Lungă măramă cernită, veșmânt fără seamăn de negru,
Și o pornește la drum, iar Iris îi trece-nainte,
Apa străbat și din față se-nlătură undele mării.
Malul pe urmă suind, iau zborul spre cer amândouă,
Până ce dat-au de Zeus adânc-văzătorul; în juru-i

εἵαθ᾽ ὁμηγερέες μάκαρες θεοὶ αἰὲν ἐόντες.
ἣ δ᾽ ἄρα πὰρ Διὶ πατρὶ καθέζετο, εἶξε δ᾽ Ἀθήνη.
Ἥρη δὲ χρύσεον καλὸν δέπας ἐν χερὶ θῆκε
καί ῥ᾽ εὔφρην᾽ ἐπέεσσι· Θέτις δ᾽ ὤρεξε πιοῦσα.
τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·
ἤλυθες Οὔλυμπον δὲ θεὰ Θέτι κηδομένη περ,
πένθος ἄλαστον ἔχουσα μετὰ φρεσίν· οἶδα καὶ αὐτός·
ἀλλὰ καὶ ὧς ἐρέω τοῦ σ᾽ εἵνεκα δεῦρο κάλεσσα.
ἐννῆμαρ δὴ νεῖκος ἐν ἀθανάτοισιν ὄρωρεν
Ἕκτορος ἀμφὶ νέκυι καὶ Ἀχιλλῆϊ πτολιπόρθῳ·
κλέψαι δ᾽ ὀτρύνουσιν ἐΰσκοπον Ἀργειφόντην·
αὐτὰρ ἐγὼ τόδε κῦδος Ἀχιλλῆϊ προτιάπτω
αἰδῶ καὶ φιλότητα τεὴν μετόπισθε φυλάσσων.
αἶψα μάλ᾽ ἐς στρατὸν ἐλθὲ καὶ υἱέϊ σῷ ἐπίτειλον·
σκύζεσθαί οἱ εἰπὲ θεούς, ἐμὲ δ᾽ ἔξοχα πάντων
ἀθανάτων κεχολῶσθαι, ὅτι φρεσὶ μαινομένῃσιν
Ἕκτορ᾽ ἔχει παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν οὐδ᾽ ἀπέλυσεν,
αἴ κέν πως ἐμέ τε δείσῃ ἀπό θ᾽ Ἕκτορα λύσῃ.
αὐτὰρ ἐγὼ Πριάμῳ μεγαλήτορι Ἶριν ἐφήσω
λύσασθαι φίλον υἱὸν ἰόντ᾽ ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν,
δῶρα δ᾽ Ἀχιλλῆϊ φερέμεν, τά κε θυμὸν ἰήνῃ.
Ὣς ἔφατ᾽, οὐδ᾽ ἀπίθησε θεὰ Θέτις ἀργυρόπεζα,
βῆ δὲ κατ᾽ Οὐλύμποιο καρήνων ἀΐξασα,
ἶξεν δ᾽ ἐς κλισίην οὗ υἱέος· ἔνθ᾽ ἄρα τόν γε
εὗρ᾽ ἁδινὰ στενάχοντα· φίλοι δ᾽ ἀμφ᾽ αὐτὸν ἑταῖροι
ἐσσυμένως ἐπένοντο καὶ ἐντύνοντο ἄριστον·
τοῖσι δ᾽ ὄϊς λάσιος μέγας ἐν κλισίῃ ἱέρευτο.
ἣ δὲ μάλ᾽ ἄγχ᾽ αὐτοῖο καθέζετο πότνια μήτηρ,
χειρί τέ μιν κατέρεξεν ἔπος τ᾽ ἔφατ᾽ ἔκ τ᾽ ὀνόμαζε·
τέκνον ἐμὸν τέο μέχρις ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων
σὴν ἔδεαι κραδίην μεμνημένος οὔτέ τι σίτου
οὔτ᾽ εὐνῆς; ἀγαθὸν δὲ γυναικί περ ἐν φιλότητι
μίσγεσθ᾽· οὐ γάρ μοι δηρὸν βέῃ, ἀλλά τοι ἤδη
ἄγχι παρέστηκεν θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή.

Stau fericiții și pururii zei împreună cu toții.
Tetis șezu lângă el și Atena se trase deoparte,
Hera-i întinse în mână o cupă frumoasă de aur
Și căuta cu tot felul de vorbe s-o mângâie. Tetis
Dete potirul golit, iar fiul lui Cronos îi zise:
„Văd c-ai venit pe Olimp, o, Tetis, măcar că ești tristă,
Știu doar și eu că pe tine te-apasă durere nespusă,
Totuși eu n-am încotro și ți-oi spune de ce ești poftită.
Sfadă-i acuma-ntre zei. Ei nu se unesc de vr'o nouă
Zile, și cearta e pentru Ahile și trupul lui Hector.
Dânșii voiau să trimitem pe Hermes pândețul să fure
Mortul, dar eu lui Ahile doresc să-i adaug mărirea,
Vrând să mă bucur de cinstea și dragostea ta mai departe.
Du-te la tabără cât mai curând și-ți astâmpără fiul,
Spune-i că zeii au ciudă pe el, și mai mult decât alții
Eu sunt pe el supărat că în furia lui mai oprește
Trupul lui Hector pe câmp la corăbii și nu vrea să-l deie.
Dar să se teamă de mine, mai repede să-l 'napoieze.
Eu voi trimite pe Iris să spuie măritului Priam
După răscumpărul fiului său să se ducă la corturi,
Daruri să dea lui Ahile, ca el să-l îmbune pe dânsul."
Astfel orânduie Zeus, și ne-mpotrivindu-se Tetis
Cea cu picioare-argintii, de sus din Olimp se răpede,
Vine la cortul feciorului ei și acolo-l găsește
Încă din greu suspinând, iar soții alături de dânsul
Trebăluiau pregătindu-i în cort prânzișorul cu carnea
De la un mare berbece, pe care-l tăiaseră dânșii.
Și-apropiindu-se atunci de Ahile cinstita lui mamă
Și netezindu-l, așa începu a-i vorbi părintește:
„Dragul meu fiu, până când cu vaietul și cu oftatul
Ai să te mistui tânjind și n-o să mai guști din bucate,
Nici ai să dormi? Că pe lângă odihnă și dragostea-i bună,
Nu vei trăi doar, copilul meu, vreme-ndelungă. De-aproape
Moartea te paște de-acum și-a soartei neînvinsă putere.

ἀλλ᾽ ἐμέθεν ξύνες ὦκα, Διὸς δέ τοι ἄγγελός εἰμι·
σκύζεσθαί σοί φησι θεούς, ἓὲ δ᾽ ἔξοχα πάντων
ἀθανάτων κεχολῶσθαι, ὅτι φρεσὶ μαινομένῃσιν
Ἕκτορ᾽ ἔχεις παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν οὐδ᾽ ἀπέλυσας.
ἀλλ᾽ ἄγε δὴ λῦσον, νεκροῖο δὲ δέξαι ἄποινα.
Τὴν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
τῇδ᾽ εἴη· ὃς ἄποινα φέροι καὶ νεκρὸν ἄγοιτο,
εἰ δὴ πρόφρονι θυμῷ Ὀλύμπιος αὐτὸς ἀνώγει.
Ὣς οἵ γ᾽ ἐν νηῶν ἀγύρει μήτηρ τε καὶ υἱὸς
πολλὰ πρὸς ἀλλήλους ἔπεα πτερόεντ᾽ ἀγόρευον.
Ἶριν δ᾽ ὄτρυνε Κρονίδης εἰς Ἴλιον ἱρήν·
βάσκ᾽ ἴθι Ἶρι ταχεῖα λιποῦσ᾽ ἕδος Οὐλύμποιο
ἄγγειλον Πριάμῳ μεγαλήτορι Ἴλιον εἴσω
λύσασθαι φίλον υἱὸν ἰόντ᾽ ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν,
δῶρα δ᾽ Ἀχιλλῆϊ φερέμεν τά κε θυμὸν ἰήνῃ
οἶον, μὴ δέ τις ἄλλος ἅμα Τρώων ἴτω ἀνήρ.
κῆρύξ τίς οἱ ἕποιτο γεραίτερος, ὅς κ᾽ ἰθύνοι
ἡμιόνους καὶ ἄμαξαν ἐΰτροχον, ἠδὲ καὶ αὖτις
νεκρὸν ἄγοι προτὶ ἄστυ, τὸν ἔκτανε δῖος Ἀχιλλεύς.
μὴ δέ τί οἱ θάνατος μελέτω φρεσὶ μὴ δέ τι τάρβος·
τοῖον γάρ οἱ πομπὸν ὀπάσσομεν Ἀργειφόντην,
ὃς ἄξει εἷός κεν ἄγων Ἀχιλῆϊ πελάσσῃ.
αὐτὰρ ἐπὴν ἀγάγῃσιν ἔσω κλισίην Ἀχιλῆος,
οὔτ᾽ αὐτὸς κτενέει ἀπό τ᾽ ἄλλους πάντας ἐρύξει·
οὔτε γάρ ἐστ᾽ ἄφρων οὔτ᾽ ἄσκοπος οὔτ᾽ ἀλιτήμων,
ἀλλὰ μάλ᾽ ἐνδυκέως ἱκέτεω πεφιδήσεται ἀνδρός.
Ὣς ἔφατ᾽, ὦρτο δὲ Ἶρις ἀελλόπος ἀγγελέουσα.
ἷξεν δ᾽ ἐς Πριάμοιο, κίχεν δ᾽ ἐνοπήν τε γόον τε.
παῖδες μὲν πατέρ᾽ ἀμφὶ καθήμενοι ἔνδοθεν αὐλῆς
δάκρυσιν εἵματ᾽ ἔφυρον, ὃ δ᾽ ἐν μέσσοισι γεραιὸς
ἐντυπὰς ἐν χλαίνῃ κεκαλυμμένος· ἀμφὶ δὲ πολλὴ
κόπρος ἔην κεφαλῇ τε καὶ αὐχένι τοῖο γέροντος
τήν ῥα κυλινδόμενος καταμήσατο χερσὶν ἑῇσι.
θυγατέρες δ᾽ ἀνὰ δώματ᾽ ἰδὲ νυοὶ ὠδύροντο

Ia însă grabnic aminte o veste ce-aduc de la Zeus:
Dânsul îmi spuse că zeii au ciudă pe tine și însuși
Mai decât zeii ceilalți, că tu astfel, orbit de mânie,
Trupul lui Hector îl ții la corăbii și nu-l dai acasă.
Las' să-l răscumpere-ai lui și ia cuvenitele daruri."
Iar Peleianul așa învoindu-se, mamei răspunse:
„Fie cum zici. De la mine să-l ia cine plată mi-aduce,
Dacă-i porunca cu tot înadinsul din partea lui Zeus."
Astfel atunci la corăbii, în tabără, mama și fiul
Și-au cuvântat amândoi și-au tot tăinuit laolaltă.
Tocmai și fiul lui Cronos spre Ilion mână pe Iris:
„Lasă, tu Iris, Olimpul și repede du-te la vale
Până la Troia și-acolo-n cetate dă veste lui Priam,
Drumul să ia spre corăbii, de vrea să-și răscumpere fiul
Și să-l împace pe-Ahile aducându-i o sumă de daruri,
Singur să meargă, să nu-l însoțească din Troia nici unul.
Numai un crainic să-i fie tovarăș, un om mai în vârstă,
Care să-i hățuie mulii și bine-nrotata-i căruță
Și să-i aducă pe fiul său mort înapoi în cetate.
N-are să-i pese de moarte, să n-aibă de asta vreo teamă,
Călăuzit va fi el de un zeu, de feciorul meu Hermes,
Până ce, așa însoțit, o s-ajungă pe-aproape de-Ahile.
Dus el o dată fiind în cortu-i, nici însuși Ahile
N-o să-l omoare, nici altuia dintre ai lui să-l atingă
Nu-i va da voie, căci nu e nebun ori nerod ori un proclet,
Ba o să-l cruțe mai mult, ca pe unul venit spre rugare."
Zice, iar vintreșa Iris purcede din cer, se coboară
Până la Priam și-ntâmpin-acolo doar bocet și vaier.
Stau cu părintele lor în ograda palatului fiii
Și-udă cu lacrimi veșmintele lor. Între dânșii moș Priam
Șade-nvelit pe de-a-ntregul în mantie. Capul, grumazul
Craiului pline sunt încă de pulberea și de țărâna
Care, pe jos tăvălindu-se, și le-aruncase el singur.
Fetele lui și nurorile-i stau și se vaietă-n casă,

τῶν μιμνησκόμεναι οἳ δὴ πολέες τε καὶ ἐσθλοὶ
χερσὶν ὑπ᾿ Ἀργείων κέατο ψυχὰς ὀλέσαντες.
στῆ δὲ παρὰ Πρίαμον Διὸς ἄγγελος, ἠδὲ προσηύδα
τυτθὸν φθεγξαμένη· τὸν δὲ τρόμος ἔλλαβε γυῖα·
θάρσει Δαρδανίδη Πρίαμε φρεσί, μὴ δέ τι τάρβει·
οὐ μὲν γάρ τοι ἐγὼ κακὸν ὀσσομένη τόδ᾿ ἱκάνω
ἀλλ᾿ ἀγαθὰ φρονέουσα· Διὸς δέ τοι ἄγγελός εἰμι,
ὅς σευ ἄνευθεν ἐὼν μέγα κήδεται ἠδ᾿ ἐλεαίρει.
λύσασθαί σ᾿ ἐκέλευσεν Ὀλύμπιος Ἕκτορα δῖον,
δῶρα δ᾿ Ἀχιλλῆϊ φερέμεν τά κε θυμὸν ἰήνῃ
οἶον, μὴ δέ τις ἄλλος ἅμα Τρώων ἴτω ἀνήρ.
κῆρύξ τίς τοι ἕποιτο γεραίτερος, ὅς κ᾿ ἰθύνοι
ἡμιόνους καὶ ἄμαξαν ἐΰτροχον, ἠδὲ καὶ αὖτις
νεκρὸν ἄγοι προτὶ ἄστυ, τὸν ἔκτανε δῖος Ἀχιλλεύς.
μὴ δέ τί τοι θάνατος μελέτω φρεσὶ μηδέ τι τάρβος·
τοῖος γάρ τοι πομπὸς ἅμ᾿ ἕψεται Ἀργειφόντης,
ὅς σ᾿ ἄξει εἷός κεν ἄγων Ἀχιλῆϊ πελάσσῃ.
αὐτὰρ ἐπὴν ἀγάγῃσιν ἔσω κλισίην Ἀχιλῆος,
οὔτ᾿ αὐτὸς κτενέει ἀπό τ᾿ ἄλλους πάντας ἐρύξει·
οὔτε γάρ ἐστ᾿ ἄφρων οὔτ᾿ ἄσκοπος οὔτ᾿ ἀλιτήμων,
ἀλλὰ μάλ᾿ ἐνδυκέως ἱκέτεω πεφιδήσεται ἀνδρός.
  Ἣ μὲν ἄρ᾿ ὣς εἰποῦσ᾿ ἀπέβη πόδας ὠκέα Ἶρις,
αὐτὰρ ὅ γ᾿ υἷας ἄμαξαν ἐΰτροχον ἡμιονείην
ὁπλίσαι ἠνώγει, πείρινθα δὲ δῆσαι ἐπ᾿ αὐτῆς.
αὐτὸς δ᾿ ἐς θάλαμον κατεβήσετο κηώεντα
κέδρινον ὑψόροφον, ὃς γλήνεα πολλὰ κεχάνδει·
ἐς δ᾿ ἄλοχον Ἑκάβην ἐκαλέσσατο φώνησέν τε·
δαιμονίη Διόθεν μοι Ὀλύμπιος ἄγγελος ἦλθε
λύσασθαι φίλον υἱὸν ἰόντ᾿ ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν,
δῶρα δ᾿ Ἀχιλλῆϊ φερέμεν τά κε θυμὸν ἰήνῃ.
ἀλλ᾿ ἄγε μοι τόδε εἰπὲ τί τοι φρεσὶν εἴδεται εἶναι;
αἰνῶς γάρ μ᾿ αὐτόν γε μένος καὶ θυμὸς ἄνωγε
κεῖσ᾿ ἰέναι ἐπὶ νῆας ἔσω στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν.
  Ὣς φάτο, κώκυσεν δὲ γυνὴ καὶ ἀμείβετο μύθῳ·

Toate cu jale amintindu-și de mulții voinici, de bărbații
Care zăceau fără viață răpuși de Ahei pe câmpie.
Iris s-apropie-ndată de Priam și-ncet la ureche
Vestea începe a-i șopti, iară el se cutremură-n fața-i:
  „Dardaniene, rămâi liniștit și să n-ai nici o teamă,
Nu vin aici ca dușman la tine, n-am cugete rele,
Vin numai binevoind. Eu sunt vestitoarea lui Zeus.
El de departe, în marea lui milă și grijă de tine,
Te sfătuiește să mergi pe fiul tău drag să răscumperi
Și să-l împaci pe-Ahile aducându-i o sumă de daruri.
Singur să fii și să nu te-nsoțească din Troia nici-unul,
Numai un crainic să-ți fie tovarăș, un om mai în vârstă,
Care să hățuie mulii și bine-nrotata căruță
Și să-ți aducă pe fiul tău mort înapoi în cetate.
Ție de loc să nu-ți pese de moarte și nici să te sperii,
Doar vei avea călăuză pe Hermes, odrasla lui Zeus,
Până ce, așa însoțit, vei ajunge pe-aproape de-Ahile.
Cum o să fii tu o dată în cortu-i, pe tine nici dânsul
N-o să te-omoare, nici altuia dintre ai lui să te-atingă
N-o să-i dea voie, căci nu e nebun ori nerod ori un proclet,
Ș-o să te cruțe mai mult ca pe unul venit spre rugare.”
  Asta-i cuvântă și piere deodată din fața-i zeița.
Priam dă fiilor zor să înhame doi muli la căruța-i
Bine-nrotată și-un coș împletit pe deasupra să lege.
Dânsul apoi se coboară-ntr-o-naltă cămară boltită,
Toată din scânduri de chedru, bucșită de dalbe odoare,
Și pe crăiasa Hecuba o cheamă la el ca s-o-ntrebe:
  „Biată nevastă, să-ți spun. Un glas mi-a venit de la Zeus
Drumul să iau spre corăbii, de vreau să răscumpăr pe Hector
Și să-l împac pe Ahile aducându-i o sumă de daruri.
Rogu-te totuși să-mi spui: Ce crezi tu de una ca asta?
Strașnic mă-ndeamnă pe mine dorința și gândul mă bate
Drumul să iau spre corăbii prin tabăra mare, spre dânsul.”
Asta-i vorbi și femeia dând țipăt de groază-i răspunse:

ὤ μοι πῇ δή τοι φρένες οἴχονθ᾽, ᾗς τὸ πάρος περ
ἔκλε᾽ ἐπ᾽ ἀνθρώπους ξείνους ἠδ᾽ οἷσιν ἀνάσσεις;
πῶς ἐθέλεις ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν ἐλθέμεν οἶος
ἀνδρὸς ἐς ὀφθαλμοὺς ὅς τοι πολέας τε καὶ ἐσθλοὺς
υἱέας ἐξενάριξε· σιδήρειόν νύ τοι ἦτορ.
εἰ γάρ σ᾽ αἱρήσει καὶ ἐσόψεται ὀφθαλμοῖσιν
ὠμηστὴς καὶ ἄπιστος ἀνὴρ ὅ γε οὔ σ᾽ ἐλεήσει,
οὐδέ τί σ᾽ αἰδέσεται. νῦν δὲ κλαίωμεν ἄνευθεν
ἥμενοι ἐν μεγάρῳ· τῷ δ᾽ ὥς ποθι Μοῖρα κραταιὴ
γιγνομένῳ ἐπένησε λίνῳ, ὅτε μιν τέκον αὐτή,
ἀργίποδας κύνας ἆσαι ἑῶν ἀπάνευθε τοκήων
ἀνδρὶ πάρα κρατερῷ, τοῦ ἐγὼ μέσον ἧπαρ ἔχοιμι
ἐσθέμεναι προσφῦσα· τότ᾽ ἄντιτα ἔργα γένοιτο
παιδὸς ἐμοῦ, ἐπεὶ οὔ ἑ κακιζόμενόν γε κατέκτα,
ἀλλὰ πρὸ Τρώων καὶ Τρωϊάδων βαθυκόλπων
ἑσταότ᾽ οὔτε φόβου μεμνημένον οὔτ᾽ ἀλεωρῆς.
Τὴν δ᾽ αὖτε προσέειπε γέρων Πρίαμος θεοειδής·
μή μ᾽ ἐθέλοντ᾽ ἰέναι κατερύκανε, μὴ δέ μοι αὐτὴ
ὄρνις ἐνὶ μεγάροισι κακὸς πέλευ· οὐδέ με πείσεις.
εἰ μὲν γάρ τίς μ᾽ ἄλλος ἐπιχθονίων ἐκέλευεν,
ἢ οἳ μάντιές εἰσι θυοσκόοι ἢ ἱερῆες,
ψεῦδός κεν φαῖμεν καὶ νοσφιζοίμεθα μᾶλλον·
νῦν δ᾽, αὐτὸς γὰρ ἄκουσα θεοῦ καὶ ἐσέδρακον ἄντην,
εἶμι καὶ οὐχ ἅλιον ἔπος ἔσσεται. εἰ δέ μοι αἶσα
τεθνάμεναι παρὰ νηυσὶν Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
βούλομαι· αὐτίκα γάρ με κατακτείνειεν Ἀχιλλεὺς
ἀγκὰς ἑλόντ᾽ ἐμὸν υἱόν, ἐπὴν γόου ἐξ ἔρον εἵην.
Ἦ καὶ φωριαμῶν ἐπιθήματα κάλ᾽ ἀνέῳγεν·
ἔνθεν δώδεκα μὲν περικαλλέας ἔξελε πέπλους,
δώδεκα δ᾽ ἁπλοΐδας χλαίνας, τόσσους δὲ τάπητας,
τόσσα δὲ φάρεα λευκά, τόσους δ᾽ ἐπὶ τοῖσι χιτῶνας.
χρυσοῦ δὲ στήσας ἔφερεν δέκα πάντα τάλαντα,
ἐκ δὲ δύ᾽ αἴθωνας τρίποδας, πίσυρας δὲ λέβητας,
ἐκ δὲ δέπας περικαλλές, ὅ οἱ Θρῇκες πόρον ἄνδρες

„Vai mie, unde-i a ta-nțelepciune, cu care în lume
Peste hotare și-n țară-nainte vestit te făcuseși?
Cum îți mai trece prin minte tu singur să pleci la corăbii
Și să dai ochi c-un dușman care odată-ți răpuse
Fii așa mulți și viteji? Ești tare la suflet ca fierul.
Cum te-ar vedea el în față și pune-va mâna pe tine,
Fiară cum este de crud și păgân, o să tabere asupra-ți
Fără crutare și milă. De aceea să stăm noi acasă
Și să-l jălim de departe pe Hector. Așa i-a fost scrisa
De la-nceput, de când eu îl născui, după torsul ursitei,
Cânilor hrană s-ajungă, departe de tata-i și mama,
Lâng-acea bală de om, din care mușcare-aș cu dinții
Inima-i neagră s-o-nghit, să pot să-mi răzbun pe sărmanul
Hector al meu, care n-a fost mișel, ci de-a pururi în fruntea
Neamului sta ca un turn și tot apăra pe bărbații
Și pe femeile noastre și nu se da-n lături de frică.”
Se-mpotrivi însă Priam și astfel Hecubei răspunse:
„Vreau să mă duc negreșit. Deci nu mă opri și ca buha
Nu mai cobi în odaie de-a surda, că n-ai să mă clatini.
Dacă îndemnul venea de la un muritor de pe lume,
Fie chiar un ghicitor sau un zodier sau un preot,
Nu-i dam crezare, ce-am fi socotit că puteau să se-nșele;
Dar eu în față pe zeu l-am văzut și auzitu-i-am glasul,
De-asta și-ndată voi merge, că zisele-i nu sunt deșerte.
Dacă sortit mi-i să mor prin tabăr-Aheilor, iată,
Viața mi-o dau bucuros, în clipă strivească-m-Ahile,
Când mi-oi cuprinde feciorul și m-oi sătura de bocire.”
Zice, la sipete merge, deschide capacele dalbe,
Scoate din ele vr’o douăsprezece velințe frumoase,
Douăsprezece așternuturi și-atâtea covoare de paturi,
Mantii și haine de pus dedesubt câte douăsprezece.
Aur apoi cântărind de zece talanți mai ridică,
Patru lighene mai ia și-o pereche de lucii tripeduri
Ș-un giuvaer de pahar, o minune ce-i deteră tracii,

ἐξεσίην ἐλθόντι μέγα κτέρας· οὐδέ νυ τοῦ περ
φείσατ' ἐνὶ μεγάροις ὁ γέρων, περὶ δ' ἤθελε θυμῷ
λύσασθαι φίλον υἱόν. ὃ δὲ Τρῶας μὲν ἅπαντας
αἰθούσης ἀπέεργεν ἔπεσσ' αἰσχροῖσιν ἐνίσσων·
ἔρρετε λωβητῆρες ἐλεγχέες· οὔ νυ καὶ ὑμῖν
οἴκοι ἔνεστι γόος, ὅτι μ' ἤλθετε κηδήσοντες;
ἦ ὀνόσασθ' ὅτι μοι Κρονίδης Ζεὺς ἄλγε' ἔδωκε
παῖδ' ὀλέσαι τὸν ἄριστον; ἀτὰρ γνώσεσθε καὶ ὔμμες·
ῥηΐτεροι γὰρ μᾶλλον Ἀχαιοῖσιν δὴ ἔσεσθε
κείνου τεθνηῶτος ἐναιρέμεν. αὐτὰρ ἔγωγε
πρὶν ἀλαπαζομένην τε πόλιν κεραϊζομένην τε
ὀφθαλμοῖσιν ἰδεῖν βαίην δόμον Ἄϊδος εἴσω.
Ἦ καὶ σκηπανίῳ δίεπ' ἀνέρας· οἳ δ' ἴσαν ἔξω
σπερχομένοιο γέροντος· ὃ δ' υἱάσιν οἷσιν ὁμόκλα
νεικείων Ἕλενόν τε Πάριν τ' Ἀγάθωνά τε δῖον
Πάμμονά τ' Ἀντίφονόν τε βοὴν ἀγαθόν τε Πολίτην
Δηΐφοβόν τε καὶ Ἱππόθοον καὶ δῖον Ἀγαυόν·
ἐννέα τοῖς ὁ γεραιὸς ὁμοκλήσας ἐκέλευε·
σπεύσατέ μοι κακὰ τέκνα κατηφόνες· αἴθ' ἅμα πάντες
Ἕκτορος ὠφέλετ' ἀντὶ θοῇς ἐπὶ νηυσὶ πεφάσθαι.
ὤ μοι ἐγὼ πανάποτμος, ἐπεὶ τέκον υἷας ἀρίστους
Τροίῃ ἐν εὐρείῃ, τῶν δ' οὔ τινά φημι λελεῖφθαι,
Μήστορά τ' ἀντίθεον καὶ Τρωΐλον ἱππιοχάρμην
Ἕκτορά θ', ὃς θεὸς ἔσκε μετ' ἀνδράσιν, οὐδὲ ἐῴκει
ἀνδρός γε θνητοῦ πάϊς ἔμμεναι ἀλλὰ θεοῖο.
τοὺς μὲν ἀπώλεσ' Ἄρης, τὰ δ' ἐλέγχεα πάντα λέλειπται
ψεῦσταί τ' ὀρχησταί τε χοροιτυπίῃσιν ἄριστοι
ἀρνῶν ἠδ' ἐρίφων ἐπιδήμιοι ἁρπακτῆρες.
οὐκ ἂν δή μοι ἄμαξαν ἐφοπλίσσαιτε τάχιστα,
ταῦτά τε πάντ' ἐπιθεῖτε, ἵνα πρήσσωμεν ὁδοῖο;
Ὣς ἔφαθ', οἳ δ' ἄρα πατρὸς ὑποδείσαντες ὁμοκλὴν
ἐκ μὲν ἄμαξαν ἄειραν ἐΰτροχον ἡμιονείην
καλὴν πρωτοπαγέα, πείρινθα δὲ δῆσαν ἐπ' αὐτῆς,
κὰδ δ' ἀπὸ πασσαλόφι ζυγὸν ἥρεον ἡμιόνειον

Când pe la dânșii fusese ca sol; nici odorul acela
Nu și-l mai cruță bătrânul oprindu-l în casă, c-atâta
Vrea să-și răscumpere fiul. Apoi începu el s-alunge
Oamenii strânși în pridvor și-i tot ocăra cu mânie:
„Voi păcătoși și nemernici, cărați-vă! N-aveți acasă
Jale și voi, de veniți să-mi aduceți necaz? Oare credeți
C-ar fi nimica durerea-mi cea dată de zei, că pierdut mi-i
Cel mai de frunte fecior? Dar și voi în curând veți simți-o
Pierderea lui, că de-acuma, când mort este el, o să fie
Mult mai ușor să vă secere la bătălie dușmanii.
Eu însă-aș vrea să mă mistui pe lumea cealaltă, să nu-mi văd
Troia cu ochii cumva năruită de tot și pustie."
Zise gonind cu toiagul pe oameni. Pe poartă ieșiră
Toți alungați de bătrânul grăbit, care-apoi făcea gură;
Tot își mustra pe feciori, pe Helen, pe-Agaton, pe Paris,
Pe Antifon și Pamon, pe Dionte și pe Hipotoos,
Pe Deifob, pe voinicul Polites. Acestora nouă
El le da zor și așa se răstea cu glas tare la dânșii:
„Haide, mișcați-vă, fii molești și netrebnici. Mai bine
Moartea pe voi vă cosea la corăbii în locul lui Hector.
Vai mie, nenorocitul! Avut-am în Troia feciorii
Cei mai viteji, dar nici unul din ei nu-mi trăiește; nici Mestor
Cel deopotrivă c-un zeu, nici meșteru-n lupta din care,
Bietul Troilos, nici Hector, un zeu între oameni, viteazul
Care părea tuturora că nu-i fiu de om, ci al unui
Nemuritor. Au pierit în război și-mi rămase doar pleava.
Toți mincinoșii, mișeii, vitejii la horă și jocuri,
Hoții de capre și miei ai supușilor noștri din țară.
Hai, vă urniți mai degrabă și faceți-mi gata căruța
Și încărcați-o cu toată povara de-aici, că vreau iute
Drumul s-apuc." Și temându-se dânșii de-a tatălui gură,
Scoaser-afară din grajd căruța frumos întocmită,
Nouă de tot, sclipitoare, și coșul legară de chelnă.
De la perete din cui după asta desprinseră jugul

πύξινον ὀμφαλόεν εὖ οἰήκεσσιν ἀρηρός·
ἐκ δ᾽ ἔφερον ζυγόδεσμον ἅμα ζυγῷ ἐννεάπηχυ.
καὶ τὸ μὲν εὖ κατέθηκαν ἐϋξέστῳ ἐπὶ ῥυμῷ
πέζῃ ἔπι πρώτῃ, ἐπὶ δὲ κρίκον ἕστορι βάλλον,
τρὶς δ᾽ ἑκάτερθεν ἔδησαν ἐπ᾽ ὀμφαλόν, αὐτὰρ ἔπειτα
ἑξείης κατέδησαν, ὑπὸ γλωχῖνα δ᾽ ἔκαμψαν.
ἐκ θαλάμου δὲ φέροντες ἐϋξέστης ἐπ᾽ ἀπήνης
νήεον Ἑκτορέης κεφαλῆς ἀπερείσι᾽ ἄποινα,
ζεῦξαν δ᾽ ἡμιόνους κρατερώνυχας ἐντεσιεργούς,
τούς ῥά ποτε Πριάμῳ Μυσοὶ δόσαν ἀγλαὰ δῶρα.
ἵππους δὲ Πριάμῳ ὕπαγον ζυγόν, οὓς ὁ γεραιὸς
αὐτὸς ἔχων ἀτίταλλεν ἐϋξέστῃ ἐπὶ φάτνῃ.
Τὼ μὲν ζευγνύσθην ἐν δώμασιν ὑψηλοῖσι
κῆρυξ καὶ Πρίαμος πυκινὰ φρεσὶ μήδε᾽ ἔχοντες·
ἀγχίμολον δέ σφ᾽ ἦλθ᾽ Ἑκάβη τετιηότι θυμῷ
οἶνον ἔχουσ᾽ ἐν χειρὶ μελίφρονα δεξιτερῆφι
χρυσέῳ ἐν δέπαϊ, ὄφρα λείψαντε κιοίτην·
στῆ δ᾽ ἵππων προπάροιθεν ἔπος τ᾽ ἔφατ᾽ ἔκ τ᾽ ὀνόμαζε·
τῆ σπεῖσον Διὶ πατρί, καὶ εὔχεο οἴκαδ᾽ ἱκέσθαι
ἂψ ἐκ δυσμενέων ἀνδρῶν, ἐπεὶ ἂρ σέ γε θυμὸς
ὀτρύνει ἐπὶ νῆας ἐμεῖο μὲν οὐκ ἐθελούσης.
ἀλλ᾽ εὔχεο σύ γ᾽ ἔπειτα κελαινεφέϊ Κρονίωνι
Ἰδαίῳ, ὅς τε Τροίην κατὰ πᾶσαν ὁρᾶται,
αἴτει δ᾽ οἰωνὸν ταχὺν ἄγγελον, ὅς τέ οἱ αὐτῷ
φίλτατος οἰωνῶν, καί εὑ κράτος ἐστὶ μέγιστον,
δεξιόν, ὄφρά μιν αὐτὸς ἐν ὀφθαλμοῖσι νοήσας
τῷ πίσυνος ἐπὶ νῆας ἴῃς Δαναῶν ταχυπώλων.
εἰ δέ τοι οὐ δώσει ἑὸν ἄγγελον εὐρύοπα Ζεύς,
οὐκ ἂν ἔγωγέ σ᾽ ἔπειτα ἐποτρύνουσα κελοίμην
νῆας ἐπ᾽ Ἀργείων ἰέναι μάλα περ μεμαῶτα.
Τὴν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη Πρίαμος θεοειδής·
ὦ γύναι οὐ μέν τοι τόδ᾽ ἐφιεμένῃ ἀπιθήσω.
ἐσθλὸν γὰρ Διὶ χεῖρας ἀνασχέμεν αἴ κ᾽ ἐλεήσῃ.
Ἦ ῥα καὶ ἀμφίπολον ταμίην ὄτρυν᾽ ὁ γεραιὸς

Mulilor, lemn de cimșir cu un bumb, cu inele deasupra,
Iute-l cărară din grajd cu pielea cea lungă de nouă
Coți și la capătul oiștei bine-strujite pe urmă
Ei l-așezară frumos, la cui îi trecură belciugul
Și pe de lături la bumb de trei ori cureaua legară
Și-o înnodară la capăt și o-ntoarser-apoi la țuguiul
Oiștei. Luând după asta din casă mulțimea de daruri
Pentru răscumpăr, le-aduseră-ndată și le-ngrămădiră
Toate-n căruță,-nhămară și mulii cei tari de copită,
Harnici să tragă la drum, un dar fără preț, care fuse
Dat de prietenii mizi lui Priam cândva. Înhămară
Și telegarii ce-n ieslele lui lustruite bătrânul
Însuși cu mâna-i hrănea. Și pe când la palat în ogradă
Priam și crainicul, oameni cu minte, cătau de gătitul
Carelor, iată s-apropie îndurerată Hecuba
Și cu o cupă de aur în mână îmbie pe soțul ei Priam
Paos de vin să închine lui Zeus naintea plecării.
Stete în fața telegii, apoi începu să-l îndemne:
„Ia și închină lui Zeus, te roagă de el să te-ajute
De la dușmani să ne vii înapoi, dacă vrei la corăbii
Numaidecât să te duci, măcar că eu sunt împotrivă.
Nu-ntârzia să te rogi de Părintele nostru din nouri,
Care de sus, de pe Ida, ne străjuie-ntreagă cetatea.
Cere un semn de la el, să facă pe cea mai iubită
Și mai puternic-a lui zburătoare să-ți iasă pe dreapta,
Singur cu ochii s-o vezi și așa, bizuindu-te-n zboru-i,
Mai cu nădejde prin oastea dușmană să mergi la corăbii.
Dacă se-ntâmplă ca piaza cea bună să nu ți-o trimită
Cel care tună-n văzduh, te povățuiesc cu-nadinsul,
Oricât de mult ți-ar fi dorul, să nu pleci cumva la corăbii.”
Zise bătrânul așa la îndemnul acest-al crăiesei:
„Am să te-ascult bucuros și ți-oi face pe plac, o, femeie;
Bine-i cu brațele-ntinse să ceri îndurarea lui Zeus.”
Asta bătrânul rostind, porunci unei roabe s-aducă

χερσὶν ὕδωρ ἐπιχεῦαι ἀκήρατον· ἣ δὲ παρέστη
χέρνιβον ἀμφίπολος πρόχοόν θ᾽ ἅμα χερσὶν ἔχουσα.
νιψάμενος δὲ κύπελλον ἐδέξατο ἧς ἀλόχοιο·
εὔχετ᾽ ἔπειτα στὰς μέσῳ ἕρκεϊ, λεῖβε δὲ οἶνον
οὐρανὸν εἰσανιδών, καὶ φωνήσας ἔπος ηὔδα·
Ζεῦ πάτερ Ἴδηθεν μεδέων κύδιστε μέγιστε
δός μ᾽ ἐς Ἀχιλλῆος φίλον ἐλθεῖν ἠδ᾽ ἐλεεινόν,
πέμψον δ᾽ οἰωνὸν ταχὺν ἄγγελον, ὅς τε σοὶ αὐτῷ
φίλτατος οἰωνῶν, καί εὑ κράτος ἐστὶ μέγιστον,
δεξιόν, ὄφρά μιν αὐτὸς ἐν ὀφθαλμοῖσι νοήσας
τῷ πίσυνος ἐπὶ νῆας ἴω Δαναῶν ταχυπώλων.
Ὣς ἔφατ᾽ εὐχόμενος, τοῦ δ᾽ ἔκλυε μητίετα Ζεὺς
αὐτίκα δ᾽ αἰετὸν ἧκε τελειότατον πετεηνῶν
μόρφνον θηρητῆρ᾽ ὃν καὶ περκνὸν καλέουσιν.
ὅσση δ᾽ ὑψορόφοιο θύρη θαλάμοιο τέτυκται
ἀνέρος ἀφνειοῖο ἐὺ κληῗσ᾽ ἀραρυῖα,
τόσσ᾽ ἄρα τοῦ ἑκάτερθεν ἔσαν πτερά· εἴσατο δέ σφι
δεξιὸς ἀΐξας διὰ ἄστεος· οἳ δὲ ἰδόντες
γήθησαν, καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἰάνθη.
Σπερχόμενος δ᾽ ὁ γεραιὸς ἑοῦ ἐπεβήσετο δίφρου,
ἐκ δ᾽ ἔλασε προθύροιο καὶ αἰθούσης ἐριδούπου.
πρόσθε μὲν ἡμίονοι ἕλκον τετράκυκλον ἀπήνην,
τὰς Ἰδαῖος ἔλαυνε δαΐφρων· αὐτὰρ ὄπισθεν
ἵπποι, τοὺς ὁ γέρων ἐφέπων μάστιγι κέλευε
καρπαλίμως κατὰ ἄστυ· φίλοι δ᾽ ἅμα πάντες ἕποντο
πόλλ᾽ ὀλοφυρόμενοι ὡς εἰ θάνατον δὲ κιόντα.
οἳ δ᾽ ἐπεὶ οὖν πόλιος κατέβαν, πεδίον δ᾽ ἀφίκοντο,
οἳ μὲν ἄρ᾽ ἄψορροι προτὶ Ἴλιον ἀπονέοντο
παῖδες καὶ γαμβροί, τὼ δ᾽ οὐ λάθον εὐρύοπα Ζῆν
ἐς πεδίον προφανέντε· ἰδὼν δ᾽ ἐλέησε γέροντα,
αἶψα δ᾽ ἄρ᾽ Ἑρμείαν υἱὸν φίλον ἀντίον ηὔδα·
Ἑρμεία, σοὶ γάρ τε μάλιστά γε φίλτατόν ἐστιν
ἀνδρὶ ἑταιρίσσαι, καί τ᾽ ἔκλυες ᾧ κ᾽ ἐθέλῃσθα,
βάσκ᾽ ἴθι καὶ Πρίαμον κοίλας ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν

Apă curată să-i toarne pe mâni. Iar femeia și vine
Apă-aducând, un ulcior și în mâna cealaltă ligheanul.
După ce craiul se spală, ia cupa din mâna soției;
Stând dup-aceea-n ogradă, la mijloc, începe să-nchine
Vin și, cu ochii spre cer, își îndreaptă rugarea și zice:
„Zeus părinte, prea-nalte, slăvite stăpân de pe Ida,
Fă să mă-ntâmpine Ahile cu prietenie și milă.
Scoate-mi în cale semn bun de la pasărea cea mai iubită
Și mai puternic-a ta zburătoare, să-mi iasă pe dreapta.
Însumi cu ochii s-o văd și așa, bizuindu-mă-n piază,
Mai cu nădejde prin oastea dușmană să merg la corăbii.”
Asta grăi rugător. Auzindu-l, Atotînțeleptul
Piază mai bună din toate-i trimite degrabă, un vultur
Negru la pene, prădalnic, acel care-i zice tărcatul.
Cât se deschide la ușa cămării înalte din casa
Unui bogat o pereche de bine-ncheiate canaturi,
Tot așa late se-ntind și-ale pasării aripi când zboară
Peste cetate din dreapta. Ei, cum îl văzură, deodată
Se-nveseliră cu toții și-n inimă se-nviorară.
Iute bătrânul se urcă în neteda chelnă și mână
Caii pe poarta din curte sub tinda cea răsunătoare.
Carul cu roate-mpătrite îl trag înainte jugarii
Cei îndemnați de mintosul Ideos, iar caii din urmă
Vin, îi zorește bătrânul cu biciul în mână, de-aleargă
Fuga de-a lungul cetății. Ai lui cei de-acasă-l urmează
Toți și cu bocete-l plâng parcă dânsul ar merge la moarte.
Când se coboară de sus din cetate și-ajung pe câmpie,
Drumul apucă-napoi și în Troia se-ntorc ai lui Priam
Gineri și fii. Iar pe ei amândoi, când pe șes se iviră,
Zeus cu ochii cei ageri de sus îi văzu și-l cuprinse
Mila de bietul bătrân și îndată grăi către Hermes:
„Fiul meu Hermes, tu care mai mult decât alții te bucuri
Să însoțești pe un om și ruga i-asculți după voie,
Du-te și fii călăuzul lui Priam spre-Ahei la corăbii,

ὣς ἄγαγ᾽, ὡς μήτ᾽ ἄρ τις ἴδῃ μήτ᾽ ἄρ τε νοήσῃ
τῶν ἄλλων Δαναῶν, πρὶν Πηλεΐωνα δ᾽ ἱκέσθαι.
Ὣς ἔφατ᾽, οὐδ᾽ ἀπίθησε διάκτορος Ἀργειφόντης.
αὐτίκ᾽ ἔπειθ᾽ ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα
ἀμβρόσια χρύσεια, τά μιν φέρον ἠμὲν ἐφ᾽ ὑγρὴν
ἠδ᾽ ἐπ᾽ ἀπείρονα γαῖαν ἅμα πνοιῇς ἀνέμοιο·
εἵλετο δὲ ῥάβδον, τῇ τ᾽ ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει
ὧν ἐθέλει, τοὺς δ᾽ αὖτε καὶ ὑπνώοντας ἐγείρει·
τὴν μετὰ χερσὶν ἔχων πέτετο κρατὺς Ἀργειφόντης.
αἶψα δ᾽ ἄρα Τροίην τε καὶ Ἑλλήσποντον ἵκανε,
βῆ δ᾽ ἰέναι κούρῳ αἰσυμνητῆρι ἐοικὼς
πρῶτον ὑπηνήτῃ, τοῦ περ χαριεστάτη ἥβη.
Οἳ δ᾽ ἐπεὶ οὖν μέγα σῆμα παρὲξ Ἴλοιο ἔλασσαν,
στῆσαν ἄρ᾽ ἡμιόνους τε καὶ ἵππους ὄφρα πίοιεν
ἐν ποταμῷ· δὴ γὰρ καὶ ἐπὶ κνέφας ἤλυθε γαῖαν.
τὸν δ᾽ ἐξ ἀγχιμόλοιο ἰδὼν ἐφράσσατο κῆρυξ
Ἑρμείαν, ποτὶ δὲ Πρίαμον φάτο φώνησέν τε·
φράζεο Δαρδανίδη· φραδέος νόου ἔργα τέτυκται.
ἄνδρ᾽ ὁρόω, τάχα δ᾽ ἄμμε διαρραίσεσθαι ὀΐω.
ἀλλ᾽ ἄγε δὴ φεύγωμεν ἐφ᾽ ἵππων, ἤ μιν ἔπειτα
γούνων ἁψάμενοι λιτανεύσομεν αἴ κ᾽ ἐλεήσῃ.
Ὣς φάτο, σὺν δὲ γέροντι νόος χύτο, δείδιε δ᾽ αἰνῶς,
ὀρθαὶ δὲ τρίχες ἔσταν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσι,
στῆ δὲ ταφών· αὐτὸς δ᾽ ἐριούνιος ἐγγύθεν ἐλθὼν
χεῖρα γέροντος ἑλὼν ἐξείρετο καὶ προσέειπε·
πῇ πάτερ ὧδ᾽ ἵππους τε καὶ ἡμιόνους ἰθύνεις
νύκτα δι᾽ ἀμβροσίην, ὅτε θ᾽ εὕδουσι βροτοὶ ἄλλοι;
οὐδὲ σύ γ᾽ ἔδεισας μένεα πνείοντας Ἀχαιούς,
οἵ τοι δυσμενέες καὶ ἀνάρσιοι ἐγγὺς ἔασι;
τῶν εἴ τίς σε ἴδοιτο θοὴν διὰ νύκτα μέλαιναν
τοσσάδ᾽ ὀνείατ᾽ ἄγοντα, τίς ἂν δή τοι νόος εἴη;
οὔτ᾽ αὐτὸς νέος ἐσσί, γέρων δέ τοι οὗτος ὀπηδεῖ,
ἄνδρ᾽ ἀπαμύνασθαι, ὅτε τις πρότερος χαλεπήνῃ.
ἀλλ᾽ ἐγὼ οὐδέν σε ῥέξω κακά, καὶ δέ κεν ἄλλον

Astfel ca nimenea dintre Danai să nu prindă de veste,
Nici să nu-l vadă pe el până nu va sosi la Ahile.”
Zise. Și ucigătorul lui Argos i-ascultă porunca.
Numaidecât la picioare-și-nnoadă sandale de aur
Mândre și dumnezeiești, care-l poartă pe apele mării
Și pe uscatul întins fără margini, întocmai ca vântul.
Ia după asta toiagul, cu care pe oameni i-adoarme
Ori pe-adormiți îi deșteaptă din somn, după cum îi e vrerea,
Și cu toiagul în mână s-avântă din cer olăcarul.
Repede spre Helespont și la Troia sosește, și-acolo
Merge pe drum ca un tânăr din viță domnească mărită;
Barba-i mijește și-i farmecă-ntreagă făptura-i în floare.
Priam și crainicul, când au trecut de mormântul lui Ilos,
Caii și mulii pe drum își opriră la râu să-i adape.
Noapte era și-ntuneric atunci pe pământ se lăsase.
Crainicul tot iscodind cu privirea-i pe-aproape, deodată
Vede pe Hermes și-n tremur de spaimă-i șoptește lui Priam:
„Dardaniene, ia seama. Ne trebuie acum chibzuință.
Uite că vine un om și mă tem că pe loc ne omoară.
Hai să fugim noi călare-napoi, să dăm drumul căruței,
Ori să-i cădem la picioare smeriți, să-l rugăm să ne cruțe.”
Zice, și Priam se tulbură, teamă grozavă-l cuprinde.
Se înfioară pe trup și de tot i se moaie genunchii;
Stă buimăcit, dar s-apropie zeul cel darnic în bunuri
Și pe moș Priam de mână luând, începu să-l întrebe:
„Taică,-ncotro apucat-ai așa cu catârii și caii
Noaptea prin bezna pustie, când oamenii dorm în odihnă?
Cum nu te temi de Ahei, care încă mai fierb de mânie?
Știi că-s aici pe aproape dușmanii și răuvoitorii.
Dacă vreunul din ei ar vedea că duci aste scumpeturi
Pe întuneric așa, oare ce te vei face, sărmane?
Doar un moșneag e tovarășul tău și tu nu mai ești tânăr
Ca să te poți apăra, dac-ai fi încolțit înainte.
Nu-ți fac eu ție vreun rău, ba chiar te-oi lua-n apărare

σεῦ ἀπαλεξήσαιμι· φίλῳ δέ σε πατρὶ ἐΐσκω.
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα γέρων Πρίαμος θεοειδής·
οὕτω πῃ τάδε γ᾽ ἐστὶ φίλον τέκος ὡς ἀγορεύεις.
ἀλλ᾽ ἔτι τις καὶ ἐμεῖο θεῶν ὑπερέσχεθε χεῖρα,
ὅς μοι τοιόνδ᾽ ἧκεν ὁδοιπόρον ἀντιβολῆσαι
αἴσιον, οἷος δὴ σὺ δέμας καὶ εἶδος ἀγητός,
πέπνυσαί τε νόῳ, μακάρων δ᾽ ἔξεσσι τοκήων.
Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπε διάκτορος Ἀργειφόντης·
ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα γέρον κατὰ μοῖραν ἔειπες.
ἀλλ᾽ ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
ἠέ πῃ ἐκπέμπεις κειμήλια πολλὰ καὶ ἐσθλὰ
ἄνδρας ἐς ἀλλοδαποὺς ἵνα περ τάδε τοι σόα μίμνῃ,
ἦ ἤδη πάντες καταλείπετε Ἴλιον ἱρὴν
δειδιότες· τοῖος γὰρ ἀνὴρ ὤριστος ὄλωλε
σὸς πάϊς· οὐ μὲν γάρ τι μάχης ἐπιδεύετ᾽ Ἀχαιῶν.
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα γέρων Πρίαμος θεοειδής·
τίς δὲ σύ ἐσσι φέριστε τέων δ᾽ ἔξεσσι τοκήων;
ὥς μοι καλὰ τὸν οἶτον ἀπότμου παιδὸς ἔνισπες.
Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπε διάκτορος Ἀργειφόντης·
πειρᾷ ἐμεῖο γεραιὲ καὶ εἴρεαι Ἕκτορα δῖον.
τὸν μὲν ἐγὼ μάλα πολλὰ μάχῃ ἔνι κυδιανείρῃ
ὀφθαλμοῖσιν ὄπωπα, καὶ εὖτ᾽ ἐπὶ νηυσὶν ἐλάσσας
Ἀργείους κτείνεσκε δαΐζων ὀξέϊ χαλκῷ·
ἡμεῖς δ᾽ ἑσταότες θαυμάζομεν· οὐ γὰρ Ἀχιλλεὺς
εἴα μάρνασθαι κεχολωμένος Ἀτρεΐωνι.
τοῦ γὰρ ἐγὼ θεράπων, μία δ᾽ ἤγαγε νηῦς εὐεργής·
Μυρμιδόνων δ᾽ ἔξειμι, πατὴρ δέ μοί ἐστι Πολύκτωρ.
ἀφνειὸς μὲν ὅ γ᾽ ἐστί, γέρων δὲ δὴ ὡς σύ περ ὧδε,
ἓξ δέ οἱ υἷες ἔασιν, ἐγὼ δέ οἱ ἕβδομός εἰμι·
τῶν μέτα παλλόμενος κλήρῳ λάχον ἐνθάδ᾽ ἕπεσθαι.
νῦν δ᾽ ἦλθον πεδίον δ᾽ ἀπὸ νηῶν· ἠῶθεν γὰρ
θήσονται περὶ ἄστυ μάχην ἑλίκωπες Ἀχαιοί.
ἀσχαλόωσι γὰρ οἵδε καθήμενοι, οὐδὲ δύνανται
ἴσχειν ἐσσυμένους πολέμου βασιλῆες Ἀχαιῶν.

Față de oricare altul, că tare te-asemeni cu tata."
Zise bătrânul atunci la vorbele-aceste-a lui Hermes:
„Fiule,-ntocmai așa e cum zici, tu ai toată dreptatea.
Dar și pe mine un zeu mă păzește și mâna-mi întinde
Spre-ajutorare, că iată-mi trimise în cale pe-un astfel
De călător cum ești tu, de minune la stat și la față,
Bun și cu minte; noroc de părinții cu astfel de mladă."
Dar mai adause harnicul zeu, ucigașul lui Argos:
„Drept este taică, ce-ai spus, că zeii te-ajută pe tine.
Dar lămurește-mă încă, și spune-mi curat adevărul,
Duci undeva la străini departe odoarele aceste
Multe și neprețuite și vrei să le mântui acolo?
Ori că de acuma de frică începeți voi Troia cu toții
S-o năpustiți, dacă mort e feciorul tău Hector, întâiul
Printre viteji, că el nu se lăsa mai pe jos de ai noștri."
Ast-auzind, începu să-l întrebe bătrânul: „Dar spune-mi,
Dragul meu, cine ești tu și din care părinți și de unde?
Tare de bine ai vorbit de fiul meu și de-a lui moarte."
Craiului zise strădalnicul zeu, ucigașul lui Argos:
„Mă iscodești și mă-ntrebi despre Hector, mărite moș Priam.
Eu l-am văzut, am fost martor adeseori în bătălia
Cea-nălțătoare și-n vremea când Hector, ajuns la corăbii,
Tot secera pe Ahei sfâșiindu-i cu lancea de-aramă.
Noi cu mirare stăteam de departe privind, căci Ahile
Nu ne lăsa să ne batem, c-avea el mânie pe-Atride.
Eu sunt tovarășul lui, pe mare am venit împreună,
Sunt mirmidon după neam, Polictor îmi este părinte.
El e bogat și acuma-i cu pletele albe ca tine,
Are vr'o șase feciori, al șaptelea-s eu. Aruncat-am
Sorțul și mie-mi căzu la război să-l urmez pe Ahile.
De la corăbii acuma pe câmp am ieșit, că de mâne
Au să-mpresoare cetatea din zorile zilei Aheii.
Nu mai pot ei să mai steie, că prea sunt grăbiți să se bată,
Nici căpitanii nu-i chip să-i mai ție în loc la corăbii."

Τὸν δ᾿ ἠμείβετ᾿ ἔπειτα γέρων Πρίαμος θεοειδής·
εἰ μὲν δὴ θεράπων Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος
εἴς, ἄγε δή μοι πᾶσαν ἀληθείην κατάλεξον,
ἢ ἔτι πὰρ νήεσσιν ἐμὸς πάϊς, ἦέ μιν ἤδη
ᾗσι κυσὶν μελεϊστὶ ταμὼν προύθηκεν Ἀχιλλεύς.
Τὸν δ᾿ αὖτε προσέειπε διάκτορος Ἀργειφόντης·
ὦ γέρον οὔ πω τόν γε κύνες φάγον οὐδ᾿ οἰωνοί,
ἀλλ᾿ ἔτι κεῖνος κεῖται Ἀχιλλῆος παρὰ νηῒ
αὔτως ἐν κλισίῃσι· δυωδεκάτη δέ οἱ ἠὼς
κειμένῳ, οὐδέ τί οἱ χρὼς σήπεται, οὐδέ μιν εὐλαὶ
ἔσθουσ᾿, αἵ ῥά τε φῶτας ἀρηϊφάτους κατέδουσιν.
ἦ μέν μιν περὶ σῆμα ἑοῦ ἑτάροιο φίλοιο
ἕλκει ἀκηδέστως ἠὼς ὅτε δῖα φανήῃ,
οὐδέ μιν αἰσχύνει· θηοῖό κεν αὐτὸς ἐπελθὼν
οἷον ἐερσήεις κεῖται, περὶ δ᾿ αἷμα νένιπται,
οὐδέ ποθι μιαρός· σὺν δ᾿ ἕλκεα πάντα μέμυκεν
ὅσσ᾿ ἐτύπη· πολέες γὰρ ἐν αὐτῷ χαλκὸν ἔλασσαν.
ὥς τοι κήδονται μάκαρες θεοὶ υἷος ἑῆος
καὶ νέκυός περ ἐόντος, ἐπεί σφι φίλος περὶ κῆρι.
Ὣς φάτο, γήθησεν δ᾿ ὃ γέρων, καὶ ἀμείβετο μύθῳ·
ὦ τέκος, ἦ ῥ᾿ ἀγαθὸν καὶ ἐναίσιμα δῶρα διδοῦναι
ἀθανάτοις, ἐπεὶ οὔ ποτ᾿ ἐμὸς πάϊς, εἴ ποτ᾿ ἔην γε,
λήθετ᾿ ἐνὶ μεγάροισι θεῶν οἳ Ὄλυμπον ἔχουσι·
τώ οἱ ἀπεμνήσαντο καὶ ἐν θανάτοιό περ αἴσῃ.
ἀλλ᾿ ἄγε δὴ τόδε δέξαι ἐμεῦ πάρα καλὸν ἄλεισον,
αὐτόν τε ῥῦσαι, πέμψον δέ με σύν γε θεοῖσιν,
ὄφρά κεν ἐς κλισίην Πηληϊάδεω ἀφίκωμαι.
Τὸν δ᾿ αὖτε προσέειπε διάκτορος Ἀργειφόντης·
πειρᾷ ἐμεῖο γεραιὲ νεωτέρου, οὐδέ με πείσεις,
ὅς με κέλῃ σέο δῶρα παρὲξ Ἀχιλῆα δέχεσθαι.
τὸν μὲν ἐγὼ δείδοικα καὶ αἰδέομαι περὶ κῆρι
συλεύειν, μή μοί τι κακὸν μετόπισθε γένηται.
σοὶ δ᾿ ἂν ἐγὼ πομπὸς καί κε κλυτὸν Ἄργος ἱκοίμην,
ἐνδυκέως ἐν νηῒ θοῇ ἢ πεζὸς ὁμαρτέων·

Dar mai întreabă din nou după asta bătrânul pe Hermes:
„Dacă faci parte din oamenii cei care ascultă de-Ahile,
Rogu-te, spune-mi atunci și nu-mi tăinui adevărul:
Oare copilul meu zace cumva la corăbii? Ori trupu-i
Fu ciopârțit de Ahile și cânilor dat să-l înghită?”
Hermes, al zeilor sol, din nou îi răspunse lui Priam:
„Nu se-nfruptară din el, bătrâne, nici corbii, nici cânii,
Ci neatins ca-nainte tot zace lungit la Ahile
Lângă corabie-n cort și, măcar că sunt douăsprezece
Zile de când este mort, el tot nu e putred și nu-l rod
Viermii așa cum se-ntâmplă cu cei care cad la războaie.
Drept e că-n jurul mormântului soțului său Patroclu
L-a tăvălit Peleianul, de cum s-a făcut dimineață,
Nu l-a stropșit însă el. Și tu l-ai vedea cu mirare,
Cum se păstrează el fraged, cu pielea spălată de sânge
Și nepătată de fel. Închise sunt ranele toate
Câte avusese, c-a fost ciuruit de-o mulțime de suliți.
Iată cum zeii cei nemuritori îngrijesc de viteazul
Hector, deși el e mort, că prea le-a fost drag tuturora.”
Asta el zice, iar Priam se bucură și-i cuvântează:
„Fătul meu, bine-i cum vezi să dai cuvenitele daruri
Zeilor. Fiul meu, cât a fost viu, dacă fost-a vro’dată,
N-a dat uitării nicicând acasă la dânsul pe zeii
Cei din Olimp, de aceea nu-l uită nici ei după moarte.
Ia însă darul acesta frumos, o cupă de la mine,
Și mă ferește de rău și petrece-mă cu ajutorul
Zeilor până sosi-voi prin tabără-n cort la Ahile.”
Harnicul zeu, ucigașul lui Argos, îi zice lui Priam:
„Mă ispitești ca pe unul mai tânăr, dar n-ai să mă-nduplec
Darul acesta să iau de la tine, să trec peste-Ahile.
Mie mi-e teamă de el și cugetul prea nu mă lasă
Să-l micșorez ca să nu mi se-ntâmple vr’un rău dup-aceea.
Dar ca tovarăș de drum, și pân’ la slăvitul meu Argos
Eu te-aș petrece cu drag pe uscat și pe mare și nimeni

οὐκ ἄν τίς τοι πομπὸν ὀνοσσάμενος μαχέσαιτο.
Ἦ καὶ ἀναΐξας ἐριούνιος ἅρμα καὶ ἵππους
καρπαλίμως μάστιγα καὶ ἡνία λάζετο χερσίν,
ἐν δ᾽ ἔπνευσ᾽ ἵπποισι καὶ ἡμιόνοις μένος ἠΰ.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ πύργους τε νεῶν καὶ τάφρον ἵκοντο,
οἳ δὲ νέον περὶ δόρπα φυλακτῆρες πονέοντο,
τοῖσι δ᾽ ἐφ᾽ ὕπνον ἔχευε διάκτορος Ἀργειφόντης
πᾶσιν, ἄφαρ δ᾽ ᾦϊξε πύλας καὶ ἀπῶσεν ὀχῆας,
ἐς δ᾽ ἄγαγε Πρίαμόν τε καὶ ἀγλαὰ δῶρ᾽ ἐπ᾽ ἀπήνης.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ κλισίην Πηληϊάδεω ἀφίκοντο
ὑψηλήν, τὴν Μυρμιδόνες ποίησαν ἄνακτι
δοῦρ᾽ ἐλάτης κέρσαντες· ἀτὰρ καθύπερθεν ἔρεψαν
λαχνήεντ᾽ ὄροφον λειμωνόθεν ἀμήσαντες·
ἀμφὶ δέ οἱ μεγάλην αὐλὴν ποίησαν ἄνακτι
σταυροῖσιν πυκινοῖσι· θύρην δ᾽ ἔχε μοῦνος ἐπιβλὴς
εἰλάτινος, τὸν τρεῖς μὲν ἐπιρρήσσεσκον Ἀχαιοί,
τρεῖς δ᾽ ἀναοίγεσκον μεγάλην κληῖδα θυράων
τῶν ἄλλων· Ἀχιλεὺς δ᾽ ἄρ᾽ ἐπιρρήσσεσκε καὶ οἶος·
δή ῥα τόθ᾽ Ἑρμείας ἐριούνιος ᾦξε γέροντι,
ἐς δ᾽ ἄγαγε κλυτὰ δῶρα ποδώκεϊ Πηλεΐωνι,
ἐξ ἵππων δ᾽ ἀπέβαινεν ἐπὶ χθόνα φώνησέν τε·
ὦ γέρον ἤτοι ἐγὼ θεὸς ἄμβροτος εἰλήλουθα
Ἑρμείας· σοὶ γάρ με πατὴρ ἅμα πομπὸν ὄπασσεν.
ἀλλ᾽ ἤτοι μὲν ἐγὼ πάλιν εἴσομαι, οὐδ᾽ Ἀχιλῆος
ὀφθαλμοὺς εἴσειμι· νεμεσσητὸν δέ κεν εἴη
ἀθάνατον θεὸν ὧδε βροτοὺς ἀγαπαζέμεν ἄντην·
τύνη δ᾽ εἰσελθὼν λαβὲ γούνατα Πηλεΐωνος,
καί μιν ὑπὲρ πατρὸς καὶ μητέρος ἠϋκόμοιο
λίσσεο καὶ τέκεος, ἵνα οἱ σὺν θυμὸν ὀρίνῃς.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπέβη πρὸς μακρὸν Ὄλυμπον
Ἑρμείας· Πρίαμος δ᾽ ἐξ ἵππων ἆλτο χαμᾶζε,
Ἰδαῖον δὲ κατ᾽ αὖθι λίπεν· ὃ δὲ μίμνεν ἐρύκων
ἵππους ἡμιόνους τε· γέρων δ᾽ ἰθὺς κίεν οἴκου,
τῇ ῥ᾽ Ἀχιλεὺς ἵζεσκε Διῒ φίλος· ἐν δέ μιν αὐτὸν

Nu s-ar atinge de tine, tovarășul nesocotindu-ți.”
Asta lui Priam grăind, se suie degrabă-n teleagă
Zeul câștigului, biciul și frânele repede-apucă
Și înstrunează la mers mai tare și mulii și caii.
Când mai pe urmă sosesc pe la zidul și șanțul ahaic,
Dau de străjeri veghetori care-și cată de cină, dar zeul
Somn tuturora pe ochi picurând, îi făcu să adoarmă
Toți, iar el poarta deschise și-mpinse zăvoarele porții,
Duse-năuntru pe Priam și carul cu scumpele daruri.
Ei-naintară pe urmă și merser-aproape de cortul
Cel răsărit, care Domnului lor l-au durat mirmidonii,
Scânduri de brad retezând, și l-au învelit după aceea
Stuhul stufos secerând de pe luncă, din mlaștini de baltă,
Pari îndesiți au bătut și făcut-au așa împrejurul
Cortului mare ogradă, și poarta era întărită
Numai c-o grindă de brad ca zăvor. La deschiderea porții
Sau la închiderea ei trei oameni umblau cu zăvorul,
Numai Ahile-ntre-Ahei putea să-l împingă și singur.
Hermes acolo deschide bătrânului, intră-n ogradă
Și spre Ahile cu scumpele-i daruri îl duce pe Priam
Și din teleagă sărind, așa-i se destăinuie dânsul:
„Află, bătrâne, că eu sunt un zeu fără moarte, sunt Hermes.
Tata de sus mă trimise la tine să-ți fiu călăuză.
Însă eu trebuie acum să mă-ntorc înapoi. Lui Ahile
Nu voi de loc să m-arăt, că nu se cuvine ca astfel
Zeii cei nemuritori să ție la oameni pe față.
Intră tu singur la el și-aruncă-te-acum la picioare,
Roagă-l în numele tatălui său și al mamei, zeița,
Și al iubitului fiu, că poate să-l moi pe-Ahile.”
Hermes, acestea rostind, pe naltul Olimp se întoarse.
Craiul Priam atunci în pripă din car se coboară
Și pe Ideos îl lasă s-aștepte în loc și să ție
Caii și mulii de frâu. El merge de-a dreptul în casă
Unde iubitul lui Zeus Ahile ședea, și-năuntru

εὗρ᾽, ἕταροι δ᾽ ἀπάνευθε καθήατο· τὼ δὲ δύ᾽ οἴω
ἥρως Αὐτομέδων τε καὶ Ἄλκιμος ὄζος Ἄρηος
ποίπνυον παρεόντε· νέον δ᾽ ἀπέληγεν ἐδωδῆς
ἔσθων καὶ πίνων· ἔτι καὶ παρέκειτο τράπεζα.
τοὺς δ᾽ ἔλαθ᾽ εἰσελθὼν Πρίαμος μέγας, ἄγχι δ᾽ ἄρα στὰς
χερσὶν Ἀχιλλῆος λάβε γούνατα καὶ κύσε χεῖρας
δεινὰς ἀνδροφόνους, αἵ οἱ πολέας κτάνον υἷας.
ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ἂν ἄνδρ᾽ ἄτη πυκινὴ λάβῃ, ὅς τ᾽ ἐνὶ πάτρῃ
φῶτα κατακτείνας ἄλλων ἐξίκετο δῆμον
ἀνδρὸς ἐς ἀφνειοῦ, θάμβος δ᾽ ἔχει εἰσορόωντας,
ὣς Ἀχιλεὺς θάμβησεν ἰδὼν Πρίαμον θεοειδέα·
θάμβησαν δὲ καὶ ἄλλοι, ἐς ἀλλήλους δὲ ἴδοντο.
τὸν καὶ λισσόμενος Πρίαμος πρὸς μῦθον ἔειπε·
μνῆσαι πατρὸς σοῖο θεοῖς ἐπιείκελ᾽ Ἀχιλλεῦ,
τηλίκου ὥς περ ἐγών, ὀλοῷ ἐπὶ γήραος οὐδῷ·
καὶ μέν που κεῖνον περιναιέται ἀμφὶς ἐόντες
τείρουσ᾽, οὐδέ τίς ἐστιν ἀρὴν καὶ λοιγὸν ἀμῦναι.
ἀλλ᾽ ἤτοι κεῖνός γε σέθεν ζώοντος ἀκούων
χαίρει τ᾽ ἐν θυμῷ, ἐπί τ᾽ ἔλπεται ἤματα πάντα
ὄψεσθαι φίλον υἱὸν ἀπὸ Τροίηθεν ἰόντα·
αὐτὰρ ἐγὼ πανάποτμος, ἐπεὶ τέκον υἷας ἀρίστους
Τροίῃ ἐν εὐρείῃ, τῶν δ᾽ οὔ τινά φημι λελεῖφθαι.
πεντήκοντά μοι ἦσαν ὅτ᾽ ἤλυθον υἷες Ἀχαιῶν·
ἐννεακαίδεκα μέν μοι ἰῆς ἐκ νηδύος ἦσαν,
τοὺς δ᾽ ἄλλους μοι ἔτικτον ἐνὶ μεγάροισι γυναῖκες.
τῶν μὲν πολλῶν θοῦρος Ἄρης ὑπὸ γούνατ᾽ ἔλυσεν·
ὃς δέ μοι οἶος ἔην, εἴρυτο δὲ ἄστυ καὶ αὐτούς,
τὸν σὺ πρῴην κτεῖνας ἀμυνόμενον περὶ πάτρης
Ἕκτορα· τοῦ νῦν εἵνεχ᾽ ἱκάνω νῆας Ἀχαιῶν
λυσόμενος παρὰ σεῖο, φέρω δ᾽ ἀπερείσι᾽ ἄποινα.
ἀλλ᾽ αἰδεῖο θεοὺς Ἀχιλεῦ, αὐτόν τ᾽ ἐλέησον
μνησάμενος σοῦ πατρός· ἐγὼ δ᾽ ἐλεεινότερός περ,
ἔτλην δ᾽ οἷ᾽ οὔ πώ τις ἐπιχθόνιος βροτὸς ἄλλος,
ἀνδρὸς παιδοφόνοιο ποτὶ στόμα χεῖρ᾽ ὀρέγεσθαι.

El îl găsi pe viteaz. Tovarășii stau mai deoparte,
Numai Alchimos războinicul și Automedonte voinicul
Harnici umblau împrejuru-i. Abia contenise Ahile
Din ospătat și băut și încă sta masa gătită;
Marele Priam atunci se furișă-n cort și de-aproape
Cade-naintea viteazului îngenunchind și sărută
Ucigătoarele-i mâni, care așa de mulți fii i-omorâră.
Cum oarecine când cade-n păcate și făptuie-n țară
Moarte de om și, fugind la străini, se strecoară-n căminul
Unui bogat, de se uită cu toții la el și se miră;
Astfel se miră și-Ahile uimit la vederea lui Priam
Cel ca un zeu de-arătos; ba se miră și soții și cată
Unii la alții. Iar Priam așa începu să se roage:
„Adu-ți aminte c-ai tată și tu, o, slăvitule-Ahile,
Și e ca mine și el pe pragul amar de necazuri
Al bătrâneții, și poate vrăjmașii vecini îl împilă,
Și-l amărăsc și nu-i nimeni să-l scape de rău și de jale.
Dânsul încai auzind de departe că tu ești în viață,
Tot se mai bucură-n sine și trage nădejde să-și vadă
Fiul iubit de la Troia odată venind. Numai eu sunt
Bietul cu totul de plâns, că-n marea cetate, în Troia,
Mulți fii aleși am avut și nu-mi mai rămase nici unul.
Fost-au la număr cincizeci, când Aheii la noi năvăliră.
Nouăsprezece din ei îmi erau din o singură mamă,
Iar pe ceilalți mi-i născuseră alte femei în palate.
Zeul războiului Ares răpuse din ei o mulțime.
Singurul care-a mai fost al orașului sprijin, și-al nostru,
Tu l-ai ucis mai deunăzi, când el se lupta pentru țară,
Scumpul meu Hector! De dragu-i venit-am aici. De la tine
Voi să-l răscumpăr pe el și-ți aduc o grămadă de daruri.
Teme-te, Ahile, de zei și de mine te-ndură amintindu-ți
C-ai și tu tată bătrân. Ba eu sunt mai vrednic de milă,
M-am biruit și făcut-am ce n-a făcut nimeni pe lume,
Mâna ce crud îmi ucise feciorul am dus-o la gură.”

῝Ως φάτο, τῷ δ᾽ ἄρα πατρὸς ὑφ᾽ ἵμερον ὦρσε γόοιο·
ἁψάμενος δ᾽ ἄρα χειρὸς ἀπώσατο ἦκα γέροντα.
τὼ δὲ μνησαμένω ὃ μὲν Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο
κλαῖ᾽ ἁδινὰ προπάροιθε ποδῶν Ἀχιλῆος ἐλυσθείς,
αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς κλαῖεν ἑὸν πατέρ᾽, ἄλλοτε δ᾽ αὖτε
Πάτροκλον· τῶν δὲ στοναχὴ κατὰ δώματ᾽ ὀρώρει.
αὐτὰρ ἐπεί ῥα γόοιο τετάρπετο δῖος Ἀχιλλεύς,
καί οἱ ἀπὸ πραπίδων ἦλθ᾽ ἵμερος ἠδ᾽ ἀπὸ γυίων,
αὐτίκ᾽ ἀπὸ θρόνου ὦρτο, γέροντα δὲ χειρὸς ἀνίστη
οἰκτίρων πολιόν τε κάρη πολιόν τε γένειον,
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
ἆ δείλ᾽, ἦ δὴ πολλὰ κάκ᾽ ἄνσχεο σὸν κατὰ θυμόν.
πῶς ἔτλης ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν ἐλθέμεν οἶος
ἀνδρὸς ἐς ὀφθαλμοὺς ὅς τοι πολέας τε καὶ ἐσθλοὺς
υἱέας ἐξενάριξα; σιδήρειόν νύ τοι ἦτορ.
ἀλλ᾽ ἄγε δὴ κατ᾽ ἄρ᾽ ἕζευ ἐπὶ θρόνου, ἄλγεα δ᾽ ἔμπης
ἐν θυμῷ κατακεῖσθαι ἐάσομεν ἀχνύμενοί περ·
οὐ γάρ τις πρῆξις πέλεται κρυεροῖο γόοιο·
ὡς γὰρ ἐπεκλώσαντο θεοὶ δειλοῖσι βροτοῖσι
ζώειν ἀχνυμένοις· αὐτοὶ δέ τ᾽ ἀκηδέες εἰσί.
δοιοὶ γάρ τε πίθοι κατακείαται ἐν Διὸς οὔδει
δώρων οἷα δίδωσι κακῶν, ἕτερος δὲ ἑάων·
ᾧ μέν κ᾽ ἀμμίξας δώῃ Ζεὺς τερπικέραυνος,
ἄλλοτε μέν τε κακῷ ὅ γε κύρεται, ἄλλοτε δ᾽ ἐσθλῷ·
ᾧ δέ κε τῶν λυγρῶν δώῃ, λωβητὸν ἔθηκε,
καί ἑ κακὴ βούβρωστις ἐπὶ χθόνα δῖαν ἐλαύνει,
φοιτᾷ δ᾽ οὔτε θεοῖσι τετιμένος οὔτε βροτοῖσιν.
ὣς μὲν καὶ Πηλῆϊ θεοὶ δόσαν ἀγλαὰ δῶρα
ἐκ γενετῆς· πάντας γὰρ ἐπ᾽ ἀνθρώπους ἐκέκαστο
ὄλβῳ τε πλούτῳ τε, ἄνασσε δὲ Μυρμιδόνεσσι,
καί οἱ θνητῷ ἐόντι θεὰν ποίησαν ἄκοιτιν.
ἀλλ᾽ ἐπὶ καὶ τῷ θῆκε θεὸς κακόν, ὅττί οἱ οὔ τι
παίδων ἐν μεγάροισι γονὴ γένετο κρειόντων,
ἀλλ᾽ ἕνα παῖδα τέκεν παναώριον· οὐδέ νυ τόν γε

Zise, și-un dor de părinte și-o jale-i stârni lui Ahile.
El pe moșneag apucându-l de mână, domol îl împinse
Și se porniră pe plâns amândoi. Unu-și plânge feciorul,
Plânge cu hohote lungi, întins la picioare-naintea
Celuilalt, care iar după tată-său plânge, ba geme
După prieten și casa răsună de plâns și de vaier.
După ce-Ahile se satură de tânguit și suspinuri
Și de pe piept își descarcă povara de dor și de jale,
Sare din scaun îndată, de mână ridică pe craiul,
Milă fiindu-i de capul cărunt și de barba căruntă
Și-nduioșat dup-aceea lui Priam așa-i cuvântează:
„Nenorocite, e drept că multe dureri te răzbiră.
Mare curaj ai avut să vii singur aici la corăbii
Și să dai ochi cu un om care-o droaie de fii îți răpuse,
Tineri cu toții voinici. Ești tare la suflet ca fierul.
Scoală și șezi, odihnește-te-acolo pe scaun, mai bine-i
Să îngropăm în noi înșine-amarul, măcar că ne doare.
Bocetul cel fioros și plânsul nimic nu ne-ajută;
Asta e soarta ce zeii croiră sărmanilor oameni,
Viața să-și ducă-n durere, iar lor de nimic nu le pasă.
Două butoaie se aflã-n Olimp pe podeala lui Zeus,
Unu-i butoiul de rele, celalt e butoiul de bunuri.
Când un amestec din ele cuiva între oameni dă Zeus,
Nenorocirea-l așteaptă, dar are și parte de bine.
Dacă-i dă însă necazuri, îl face batjocura lumii,
Foamea pe sfântul pământ îl adulmecă fără de milă
Și-umblă săracul pribeag, oropsit de zei și de oameni.
Daruri frumoase din naștere-i deteră zeii tot astfel
Tatălui nostru Peleu, de n-avea potrivă pe lume
De norocos și bogat. Sub sceptru-i erau mirmidonii
Și-l însoțiseră zeii cu o zeiță pe el, muritorul.
Dar și asupra-i osânda trimise un zeu ca să fie
Nemoștenit de-a lui viță domnească-n palat și-n domnie;
Singurul fiu care-l are, menit e să moară devreme.

γηράσκοντα κομίζω, ἐπεὶ μάλα τηλόθι πάτρης
ἧμαι ἐνὶ Τροίῃ, σέ τε κήδων ἠδὲ σὰ τέκνα.
καὶ σὲ γέρον τὸ πρὶν μὲν ἀκούομεν ὄλβιον εἶναι·
ὅσσον Λέσβος ἄνω Μάκαρος ἕδος ἐντὸς ἐέργει
καὶ Φρυγίη καθύπερθε καὶ Ἑλλήσποντος ἀπείρων,
τῶν σε γέρον πλούτῳ τε καὶ υἱάσι φασὶ κεκάσθαι.
αὐτὰρ ἐπεί τοι πῆμα τόδ᾽ ἤγαγον Οὐρανίωνες
αἰεί τοι περὶ ἄστυ μάχαι τ᾽ ἀνδροκτασίαι τε.
ἄνσχεο, μὴ δ᾽ ἀλίαστον ὀδύρεο σὸν κατὰ θυμόν·
οὐ γάρ τι πρήξεις ἀκαχήμενος υἷος ἑῆος,
οὐδέ μιν ἀνστήσεις, πρὶν καὶ κακὸν ἄλλο πάθησθα.
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα γέρων Πρίαμος θεοειδής·
μή πω μ᾽ ἐς θρόνον ἵζε διοτρεφὲς ὄφρά κεν Ἕκτωρ
κεῖται ἐνὶ κλισίῃσιν ἀκηδής, ἀλλὰ τάχιστα
λῦσον ἵν᾽ ὀφθαλμοῖσιν ἴδω· σὺ δὲ δέξαι ἄποινα
πολλά, τά τοι φέρομεν· σὺ δὲ τῶνδ᾽ ἀπόναιο, καὶ ἔλθοις
σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν, ἐπεί με πρῶτον ἔασας
αὐτόν τε ζώειν καὶ ὁρᾶν φάος ἠελίοιο.
Τὸν δ᾽ ἄρ᾽ ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
μηκέτι νῦν μ᾽ ἐρέθιζε γέρον· νοέω δὲ καὶ αὐτὸς
Ἕκτορά τοι λῦσαι, Διόθεν δέ μοι ἄγγελος ἦλθε
μήτηρ, ἥ μ᾽ ἔτεκεν, θυγάτηρ ἁλίοιο γέροντος.
καὶ δέ σε γιγνώσκω Πρίαμε φρεσίν, οὐδέ με λήθεις,
ὅττι θεῶν τίς σ᾽ ἦγε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν.
οὐ γάρ κε τλαίη βροτὸς ἐλθέμεν, οὐδὲ μάλ᾽ ἡβῶν,
ἐς στρατόν· οὐδὲ γὰρ ἂν φυλάκους λάθοι, οὐδέ κ᾽ ὀχῆα
ῥεῖα μετοχλίσσειε θυράων ἡμετεράων.
τὼ νῦν μή μοι μᾶλλον ἐν ἄλγεσι θυμὸν ὀρίνῃς,
μή σε γέρον οὐδ᾽ αὐτὸν ἐνὶ κλισίῃσιν ἐάσω
καὶ ἱκέτην περ ἐόντα, Διὸς δ᾽ ἀλίτωμαι ἐφετμάς.
Ὣς ἔφατ᾽, ἔδεισεν δ᾽ ὃ γέρων καὶ ἐπείθετο μύθῳ.
Πηλεΐδης δ᾽ οἴκοιο λέων ὣς ἆλτο θύραζε
οὐκ οἶος, ἅμα τῷ γε δύω θεράποντες ἕποντο
ἥρως Αὐτομέδων ἠδ᾽ Ἄλκιμος, οὕς ῥα μάλιστα

Nu pot eu grijă să-i port, deși bătrânețea-l ajunse,
Prea sunt departe de el, ca să chinui pe-ai săi și pe tine.
Odinioară auzeam că și tu aveai parte de bine
Și că din Lesbos, ostrovul domnit de Macar, până-n țara
Frigiei și până unde se-ntinde la deal Helespontul
Nemărginit, erai tată și Domn fericit ca nici unul.
Însă din ziua când pacostea asta ți-aduseră zeii,
Ai împrejur la cetate tot crunte bătăi și măceluri.
Rabdă și nu-ți strica inima-n veci cu jelitul, mâhnirea
După viteazul tău fiu nu poate nimic să-i ajute,
N-o să-l învii, ba mai iute pe cap o să-ți vie și alta.”
Dar arătosul bătrân așa lui Ahile-i răspunde:
„Nu mă sili să mai șed, preamăritule, până ce Hector
Neîngropat e în cort, ci dă-mi-l tu mie mai bine,
Lasă cu ochii să-l văd; în schimb de la mine primește
Multele daruri ce-aduc. Dea Domnul s-ai parte de ele
Și să te-ntorci în olatul părinților tăi, căci pe mine
Tu m-ai lăsat să trăiesc, să mai văd încă raza de soare.”
Dar, pe sub gene privind, așa se-ncruntă Peleianul:
„Nu mă mai scoate din fire, bătrâne. Și eu doar pe Hector
Tot mă socot să ți-l dau. Venitu-mi-a chiar de la Zeus
Veste de asta prin mama, copila Bătrânului mării.
Bine-mi dau seama, de altfel, și nu mă înșel, că tu fost-ai
Călăuzit de un zeu, ca teafăr s-ajungi la corăbii.
N-ar cuteza nici un om în tabăra noastră să vie,
Chiar și un tânăr voinic; nu poate să scape de strajă,
Nici nu e lesne să-mpingă zăvorul la porțile noastre.
De-asta fă bine și-ascultă și nu mă-nteți în durerea
Care m-apasă, de vrei tu în cort să te cruț ca pe unul
Care-mi veni rugător, și să nu calc porunca lui Zeus.”
Asta el zice. Bătrânul se sperie și se supune.
Repede-atunci ca un leu Ahile se saltă pe-afară,
Unde-l urmează pe el tovarășii cei mai de-aproape,
Automedonte bărbatul și-Alchimos, la care viteazul

τῖ᾽ Ἀχιλεὺς ἑτάρων μετὰ Πάτροκλόν γε θανόντα,
οἵ τόθ᾽ ὑπὸ ζυγόφιν λύον ἵππους ἡμιόνους τε,
ἐς δ᾽ ἄγαγον κήρυκα καλήτορα τοῖο γέροντος,
κὰδ δ᾽ ἐπὶ δίφρου εἷσαν· ἐϋξέστου δ᾽ ἀπ᾽ ἀπήνης
ἥρεον Ἑκτορέης κεφαλῆς ἀπερείσι᾽ ἄποινα.
κὰδ δ᾽ ἔλιπον δύο φάρε᾽ ἐΰννητόν τε χιτῶνα,
ὄφρα νέκυν πυκάσας δοίη οἶκον δὲ φέρεσθαι.
δμῳὰς δ᾽ ἐκκαλέσας λοῦσαι κέλετ᾽ ἀμφί τ᾽ ἀλεῖψαι
νόσφιν ἀειράσας, ὡς μὴ Πρίαμος ἴδοι υἱόν,
μὴ ὃ μὲν ἀχνυμένῃ κραδίῃ χόλον οὐκ ἐρύσαιτο
παῖδα ἰδών, Ἀχιλῆϊ δ᾽ ὀρινθείη φίλον ἦτορ,
καί ἑ κατακτείνειε, Διὸς δ᾽ ἀλίτηται ἐφετμάς.
τὸν δ᾽ ἐπεὶ οὖν δμῳαὶ λοῦσαν καὶ χρῖσαν ἐλαίῳ,
ἀμφὶ δέ μιν φᾶρος καλὸν βάλον ἠδὲ χιτῶνα,
αὐτὸς τόν γ᾽ Ἀχιλεὺς λεχέων ἐπέθηκεν ἀείρας,
σὺν δ᾽ ἕταροι ἤειραν ἐϋξέστην ἐπ᾽ ἀπήνην.
ᾤμωξέν τ᾽ ἄρ᾽ ἔπειτα, φίλον δ᾽ ὀνόμηνεν ἑταῖρον·
μή μοι Πάτροκλε σκυδμαινέμεν, αἴ κε πύθηαι
εἰν Ἄϊδός περ ἐὼν ὅτι Ἕκτορα δῖον ἔλυσα
πατρὶ φίλῳ, ἐπεὶ οὔ μοι ἀεικέα δῶκεν ἄποινα.
σοὶ δ᾽ αὖ ἐγὼ καὶ τῶνδ᾽ ἀποδάσσομαι ὅσσ᾽ ἐπέοικεν.
  Ἦ ῥα, καὶ ἐς κλισίην πάλιν ἤϊε δῖος Ἀχιλλεύς,
ἕζετο δ᾽ ἐν κλισμῷ πολυδαιδάλῳ ἔνθεν ἀνέστη
τοίχου τοῦ ἑτέρου, ποτὶ δὲ Πρίαμον φάτο μῦθον·
υἱὸς μὲν δή τοι λέλυται γέρον ὡς ἐκέλευες,
κεῖται δ᾽ ἐν λεχέεσσ᾽· ἅμα δ᾽ ἠοῖ φαινομένηφιν
ὄψεαι αὐτὸς ἄγων· νῦν δὲ μνησώμεθα δόρπου.
καὶ γάρ τ᾽ ἠΰκομος Νιόβη ἐμνήσατο σίτου,
τῇ περ δώδεκα παῖδες ἐνὶ μεγάροισιν ὄλοντο
ἓξ μὲν θυγατέρες, ἓξ δ᾽ υἱέες ἡβώοντες.
τοὺς μὲν Ἀπόλλων πέφνεν ἀπ᾽ ἀργυρέοιο βιοῖο
χωόμενος Νιόβῃ, τὰς δ᾽ Ἄρτεμις ἰοχέαιρα,
οὕνεκ᾽ ἄρα Λητοῖ ἰσάσκετο καλλιπαρῄῳ·
φῆ δοιὼ τεκέειν, ἣ δ᾽ αὐτὴ γείνατο πολλούς·

După Patroclu ținea mai vârtos. Ei încep să deshame
Caii curând de la car și mulii-nhămați la căruță
Duc înăuntru pe crainicul care venise cu Priam
Și pe un scaun să șadă-l poftesc. După asta ridică
Multele daruri din bine-nrotata căruță și lasă
Numai vreo două mantale și-un strai țesut bine, cu care
Leșul să fie-nvelit ca să poată să-l ia în cetate.
Cheamă pe urmă femei și le pune să-l spele, să-l ungă.
Dar mai departe, ca nu cumva tatăl să-și vadă feciorul,
Doar se putea ca bătrânul să nu-și înfrâneze necazul
Fiul văzându-și, și-Ahile să-și iasă cumva din sărite
Și să-l omoare pe el și să calce porunca lui Zeus.
După ce trupul spălară femeile și-l miruiră
Și-l îmbrăcară cu straiul și haina purtată deasupra,
Însuși Ahile pe brațe luându-l, îl duse pe-o targă
Și-oamenii lui laolaltă-l urcară pe urmă-n căruță.
Zise cu vaiet atunci, la prieten gândindu-se Ahile:
  „Nu te-nciuda, o, Patrocle, cumva dacă tu auzi-vei
Chiar pe tărâmul celalt, că eu am dat leșul lui Hector
Tatălui său, luând de la el cuvenitul răscumpăr;
Parte din daruri ți-oi face și ție precum ți se cade."
  Asta grăi și în cort se întoarse-napoi Peleianul
Și așezându-se ei în jețu-nflorat de la care
Se ridicase, pe partea cealalt-a peretelui, zise:
  „Iată c-ai voie să-ți iei pe fecior cum ai vrut, o, bătrâne.
El e pe-o targă culcat. Dimineața în zorile zilei,
Poți să ți-l vezi și să-l duci, dar acum să ne punem la masă.
Pofta mâncării simți mai demult și pletoasa Niobe
După ce douăsprezece odrasle acasă-și pierduse,
Șase copile și șase copii, și toți tineri în floare.
Febos Apolon, de ciudă pe dânsa, răpuse cu arcul
Cel de argint pe băieți, iar pe fete Artemis, arcașa,
Pentru că ea se ținea deopotrivă făloasă cu mândra
Maic-a lor Leto, c-avea o mulțime de fii, pe când Leto

τὼ δ᾽ ἄρα καὶ δοιώ περ ἐόντ᾽ ἀπὸ πάντας ὄλεσσαν.
οἳ μὲν ἄρ᾽ ἐννῆμαρ κέατ᾽ ἐν φόνῳ, οὐδέ τις ἦεν
κατθάψαι, λαοὺς δὲ λίθους ποίησε Κρονίων·
τοὺς δ᾽ ἄρα τῇ δεκάτῃ θάψαν θεοὶ Οὐρανίωνες.
ἣ δ᾽ ἄρα σίτου μνήσατ᾽, ἐπεὶ κάμε δάκρυ χέουσα.
νῦν δέ που ἐν πέτρῃσιν ἐν οὔρεσιν οἰοπόλοισιν
ἐν Σιπύλῳ, ὅθι φασὶ θεάων ἔμμεναι εὐνὰς
νυμφάων, αἵ τ᾽ ἀμφ᾽ Ἀχελώϊον ἐρρώσαντο,
ἔνθα λίθος περ ἐοῦσα θεῶν ἐκ κήδεα πέσσει.
ἀλλ᾽ ἄγε δὴ καὶ νῶϊ μεδώμεθα δῖε γεραιὲ
σίτου· ἔπειτά κεν αὖτε φίλον παῖδα κλαίοισθα
Ἴλιον εἰσαγαγών· πολυδάκρυτος δέ τοι ἔσται.
  Ἦ καὶ ἀναΐξας ὄϊν ἄργυφον ὠκὺς Ἀχιλλεὺς
σφάξ᾽· ἕταροι δ᾽ ἔδερόν τε καὶ ἄμφεπον εὖ κατὰ κόσμον,
μίστυλλόν τ᾽ ἄρ᾽ ἐπισταμένως πεῖράν τ᾽ ὀβελοῖσιν,
ὄπτησάν τε περιφραδέως, ἐρύσαντό τε πάντα.
Αὐτομέδων δ᾽ ἄρα σῖτον ἑλὼν ἐπένειμε τραπέζῃ
καλοῖς ἐν κανέοισιν· ἀτὰρ κρέα νεῖμεν Ἀχιλλεύς.
οἳ δ᾽ ἐπ᾽ ὀνείαθ᾽ ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
ἤτοι Δαρδανίδης Πρίαμος θαύμαζ᾽ Ἀχιλῆα
ὅσσος ἔην οἷός τε· θεοῖσι γὰρ ἄντα ἐῴκει·
αὐτὰρ ὃ Δαρδανίδην Πρίαμον θαύμαζεν Ἀχιλλεὺς
εἰσορόων ὄψίν τ᾽ ἀγαθὴν καὶ μῦθον ἀκούων.
αὐτὰρ ἐπεὶ τάρπησαν ἐς ἀλλήλους ὁρόωντες,
τὸν πρότερος προσέειπε γέρων Πρίαμος θεοειδής·
λέξον νῦν με τάχιστα διοτρεφές, ὄφρα καὶ ἤδη
ὕπνῳ ὕπο γλυκερῷ ταρπώμεθα κοιμηθέντες·
οὐ γάρ πω μύσαν ὄσσε ὑπὸ βλεφάροισιν ἐμοῖσιν
ἐξ οὗ σῇς ὑπὸ χερσὶν ἐμὸς πάϊς ὤλεσε θυμόν,
ἀλλ᾽ αἰεὶ στενάχω καὶ κήδεα μυρία πέσσω
αὐλῆς ἐν χόρτοισι κυλινδόμενος κατὰ κόπρον.
νῦν δὴ καὶ σίτου πασάμην καὶ αἴθοπα οἶνον
λαυκανίης καθέηκα· πάρος γε μὲν οὔ τι πεπάσμην.

Numai cei doi, care totuși pe fiii cei mulți săgetară.
Dânșii stătuseră-n sânge scăldați după asta vr'o nouă
Zile, că nu era cine pe ei să-i îngroape, că-n stane
Zeus schimbase pe oameni, și zeii cerești într-a zecea
Zi-i astrucară pe morți. Niobe, sleită de lacrimi,
Pâne-a poftit. Iar acuma-i pe-o culme de stânci, pe pustiul
Munte Sipilos, pe unde se zice că este adăpostul
Zânelor, care se-nșiră la horă pe lâng-Aheloos;
Ea împietrită-și-ndură osânda ce-i deteră zeii.
Hai dar și noi să ne punem la masă, mărite bătrâne,
Foamea și noi s-alinăm; destul îți vei plânge feciorul,
Dus el la Troia fiind, că-i vrednic de prea multă jale."
  Zice, se scoală din scaun și-o albă oiță înjunghie;
Oamenii lui o jupesc și bine-o gătesc de friptură,
Cu-ndemânare o taie felii și-o trec în frigare
Și rumenind-o frumos, o trag de pe foc dup-aceea.
Automedonte bărbatul ia pânea din dalbe panere
Și o împarte la masă, iar carnea-mpărțită-i de Ahile;
Mânile apoi și le-ntind la bucatele gata din față.
După ce dânșii în cort mâncară de-ajuns și băură,
Priam întors spre Ahile stătea cu mirare privindu-l
Cât e de falnic și mare,-i părea că e-ntocmai ca zeii;
Dar și Ahile se tot minuna înaintea lui Priam,
Ce arătos e bătrânul și ce înțelept e la vorbă.
După ce-și satură ochii privindu-se unul cu altul,
Vorba deschide moș Priam întâi lui Ahile zicându-i:
„Lasă-mă cât mai curând să mă culc, o mărite viteze,
Ca să dormim, s-avem parte de-a somnului dulce odihnă.
Nu mi se-nchiseră ochii o clipă sub pleoape din ziua
Când pe feciorul meu scump îl răpuseră mânile tale.
Veșnic mă vaiet de-atunci și sufăr noian de durere
Și tăvălindu-mă, zac pe gunoi și pe iarba din curte.
Numai acum am luat din bucate puțin și gâtlejul
Mi-a răcorit băutura, 'nainte nimic nu gustasem."

Ἦ ῥ᾽, Ἀχιλεὺς δ᾽ ἑτάροισιν ἰδὲ δμῳῇσι κέλευσε
δέμνι᾽ ὑπ᾽ αἰθούσῃ θέμεναι καὶ ῥήγεα καλὰ
πορφύρε᾽ ἐμβαλέειν, στορέσαι τ᾽ ἐφύπερθε τάπητας,
χλαίνας τ᾽ ἐνθέμεναι οὔλας καθύπερθεν ἕσασθαι.
αἳ δ᾽ ἴσαν ἐκ μεγάροιο δάος μετὰ χερσὶν ἔχουσαι,
αἶψα δ᾽ ἄρα στόρεσαν δοιὼ λέχε᾽ ἐγκονέουσαι.
τὸν δ᾽ ἐπικερτομέων προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
ἐκτὸς μὲν δὴ λέξο γέρον φίλε, μή τις Ἀχαιῶν
ἐνθάδ᾽ ἐπέλθῃσιν βουληφόρος, οἵ τέ μοι αἰεὶ
βουλὰς βουλεύουσι παρήμενοι, ἣ θέμις ἐστί·
τῶν εἴ τίς σε ἴδοιτο θοὴν διὰ νύκτα μέλαιναν,
αὐτίκ᾽ ἂν ἐξείποι Ἀγαμέμνονι ποιμένι λαῶν,
καί κεν ἀνάβλησις λύσιος νεκροῖο γένηται.
ἀλλ᾽ ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
ποσσῆμαρ μέμονας κτερεϊζέμεν Ἕκτορα δῖον,
ὄφρα τέως αὐτός τε μένω καὶ λαὸν ἐρύκω.
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα γέρων Πρίαμος θεοειδής·
εἰ μὲν δή μ᾽ ἐθέλεις τελέσαι τάφον Ἕκτορι δίῳ,
ὧδέ κέ μοι ῥέζων Ἀχιλεῦ κεχαρισμένα θείης.
οἶσθα γὰρ ὡς κατὰ ἄστυ ἐέλμεθα, τηλόθι δ᾽ ὕλη
ἀξέμεν ἐξ ὄρεος, μάλα δὲ Τρῶες δεδίασιν.
ἐννῆμαρ μέν κ᾽ αὐτὸν ἐνὶ μεγάροις γοάοιμεν,
τῇ δεκάτῃ δέ κε θάπτοιμεν δαινῦτό τε λαός,
ἑνδεκάτῃ δέ κε τύμβον ἐπ᾽ αὐτῷ ποιήσαιμεν,
τῇ δὲ δυωδεκάτῃ πολεμίξομεν εἴ περ ἀνάγκη.
Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς·
ἔσται τοι καὶ ταῦτα γέρον Πρίαμ᾽ ὡς σὺ κελεύεις·
σχήσω γὰρ πόλεμον τόσσον χρόνον ὅσσον ἄνωγας.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἐπὶ καρπῷ χεῖρα γέροντος
ἔλλαβε δεξιτερήν, μή πως δείσει᾽ ἐνὶ θυμῷ.
οἳ μὲν ἄρ᾽ ἐν προδόμῳ δόμου αὐτόθι κοιμήσαντο
κῆρυξ καὶ Πρίαμος πυκινὰ φρεσὶ μήδε᾽ ἔχοντες,
αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς εὗδε μυχῷ κλισίης ἐϋπήκτου·
τῷ δὲ Βρισηῒς παρελέξατο καλλιπάρῃος.

Zise. Și-Ahile demândă la oamenii lui și la roabe
Paturi în tindă s-așeze, s-aștearnă mândrețe de perne
Și-nvelitori porfirii, să întindă deasupra covoare
Și peste toate să puie veșminte mai groase de lână.
Fetele-ndat-au ieșit din odaie cu torțele-n mână
Și sârguindu-se iute-au gătit două paturi în tindă.
Dar după asta cârtind mai adaose șoimanul Ahile:
„Culcă-te, moșule, afară, mi-e teamă cumva să nu vie
Fără de veste pe-aici un mai-mare de-ai noștri ca sfetnic
Cum e-obiceiul de vin totdeauna să steie la sfaturi.
Poate cumva să te vadă în noaptea cea neagră și iute
Și să te spuie pe loc căpeteniei oștilor noastre,
Lui Agamemnon, și are să fie amânată predarea
Mortului. Dar încă una să-mi spui, însă drept, fără înconjur:
Cât vrei să ție jelania și-ngropăciunea lui Hector,
Pentru ca eu pân-atunci să stau și să-mpiedic oștirea?"
Vorba întoarse la asta bătrânul chipos ca și zeii:
„Dacă-mi dai voie și lași să serbez îngroparea lui Hector
Și-mi dai răgazul dorit, ce bine mi-ai face, Ahile!
Știi că suntem în cetate închiși și că noi de departe
Lemnele-aducem, din munți, și au strașnică teamă Troienii.
Mortul acas-am putea să ni-l plângem în vreme de nouă
Zile și să-l îngropăm într-a zecea, să-i dăm și comândul,
Și-n următoarea să-i facem deasupra cenușii mormântul,
Iar într-a douăsprezecea ne-om bate din nou la nevoie."
Zise la asta-nvoindu-se Ahile cel iute ca șoimul:
„Fie așa cum dorești și ceri de la mine, bătrâne,
Eu în răstimpul de tine cerut voi opri bătălia."
Astfel îi dete cuvânt și-l strânse de mână cu dreapta
Prietenos pe bătrân ca să n-aibă din parte-i vr'o teamă,
Ei se culcară în tindă pe-afară și-acolo dormiră,
Priam și crainicul lui, bătrânii cuminți, iar în fundul
Cortului trainic al său se puse să doarmă și-Ahile
Și-mbujorata Briseis culcată pe alături de dânsul.

Ἄλλοι μέν ῥα θεοί τε καὶ ἀνέρες ἱπποκορυσταὶ
εὗδον παννύχιοι μαλακῷ δεδμημένοι ὕπνῳ·
ἀλλ᾽ οὐχ Ἑρμείαν ἐριούνιον ὕπνος ἔμαρπτεν
ὁρμαίνοντ᾽ ἀνὰ θυμὸν ὅπως Πρίαμον βασιλῆα
νηῶν ἐκπέμψειε λαθὼν ἱεροὺς πυλαωρούς.
στῆ δ᾽ ἄρ᾽ ὑπὲρ κεφαλῆς καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
ὦ γέρον οὔ νύ τι σοί γε μέλει κακόν, οἷον ἔθ᾽ εὕδεις
ἀνδράσιν ἐν δηΐοισιν, ἐπεί σ᾽ εἴασεν Ἀχιλλεύς.
καὶ νῦν μὲν φίλον υἱὸν ἐλύσαο, πολλὰ δ᾽ ἔδωκας·
σεῖο δέ κε ζωοῦ καὶ τρὶς τόσα δοῖεν ἄποινα
παῖδες τοὶ μετόπισθε λελειμμένοι, αἴ κ᾽ Ἀγαμέμνων
γνώῃ σ᾽ Ἀτρεΐδης, γνώωσι δὲ πάντες Ἀχαιοί.
Ὣς ἔφατ᾽, ἔδεισεν δ᾽ ὃ γέρων, κήρυκα δ᾽ ἀνίστη.
τοῖσιν δ᾽ Ἑρμείας ζεῦξ᾽ ἵππους ἡμιόνους τε,
ῥίμφα δ᾽ ἄρ᾽ αὐτὸς ἔλαυνε κατὰ στρατόν, οὐδέ τις ἔγνω.
Ἀλλ᾽ ὅτε δὴ πόρον ἷξον ἐϋρρεῖος ποταμοῖο
Ξάνθου δινήεντος, ὃν ἀθάνατος τέκετο Ζεύς,
Ἑρμείας μὲν ἔπειτ᾽ ἀπέβη πρὸς μακρὸν Ὄλυμπον,
Ἠὼς δὲ κροκόπεπλος ἐκίδνατο πᾶσαν ἐπ᾽ αἶαν,
οἳ δ᾽ εἰς ἄστυ ἔλων οἰμωγῇ τε στοναχῇ τε
ἵππους, ἡμίονοι δὲ νέκυν φέρον. οὐδέ τις ἄλλος
ἔγνω πρόσθ᾽ ἀνδρῶν καλλιζώνων τε γυναικῶν,
ἀλλ᾽ ἄρα Κασσάνδρη ἰκέλη χρυσῇ Ἀφροδίτῃ
Πέργαμον εἰσαναβᾶσα φίλον πατέρ᾽ εἰσενόησεν
ἑσταότ᾽ ἐν δίφρῳ, κήρυκά τε ἀστυβοώτην·
τὸν δ᾽ ἄρ᾽ ἐφ᾽ ἡμιόνων ἴδε κείμενον ἐν λεχέεσσι·
κώκυσέν τ᾽ ἄρ᾽ ἔπειτα γέγωνέ τε πᾶν κατὰ ἄστυ·
ὄψεσθε Τρῶες καὶ Τρῳάδες Ἕκτορ᾽ ἰόντες,
εἴ ποτε καὶ ζώοντι μάχης ἐκνοστήσαντι
χαίρετ᾽, ἐπεὶ μέγα χάρμα πόλει τ᾽ ἦν παντί τε δήμῳ.
Ὣς ἔφατ᾽, οὐδέ τις αὐτόθ᾽ ἐνὶ πτόλεϊ λίπετ᾽ ἀνὴρ
οὐδὲ γυνή· πάντας γὰρ ἀάσχετον ἵκετο πένθος·
ἀγχοῦ δὲ ξύμβληντο πυλάων νεκρὸν ἄγοντι.
πρῶται τόν γ᾽ ἄλοχός τε φίλη καὶ πότνια μήτηρ

Somnul cu farmecul său în odihnă pe toți domolise,
Cât era noapte, dormeau și bărbații războinici și zeii;
Zeul câștigului, Hermes, el singur, veghea și pe gânduri
Noaptea stătea socotind cum el, amăgind pe străjerii
Cei de la poartă,-l va duce pe Priam ’napoi de la vase.
De-asta și merse la el și de aproape la creștet îi zise:
„Nu vrei, bătrâne, să știi de primejdie și fără grijă
Printre dușmani încă dormi, fiindc-avu milă de tine
Și te scuti Peleianul. Acum, ca să poți să-ți răscumperi
Fiul, ai dat sumedenii de daruri; de trei ori atâtea
Da-vor ai voștri de-acasă ca viața să-ți fie cruțată,
Când Agamemnon Atrid și-Aheii vor ști despre tine.”
Astfel îi zice. De teamă bătrânul deșteaptă pe crainic.
Zeul înhamă catârii și caii și-i mână el însuși
Fuga prin tabără, fără ca vr’unul să prindă de veste.
Când au ajuns pe la vadul frumos-curgătorului Xantos
Cel cu vârtejuri adânci, care vine din cer, de la Zeus,
El, pe bătrân părăsind, s-a întors pe-a Olimpului culme.
Zorile-n văl șofraniu luminaseră-ntinderea lumii,
Iar călătorii cu plâns și suspinuri mânau spre cetate
Caii, căruța-ncărcată cu mortul. Și nu-i văzu nimeni
Dintre bărbați și femei fără numai Casandra domnița,
Care, de sus din Pergam, frumoasă ca zâna de aur
A frumuseții, zări pe părintele ei în teleagă
Cum el venea împreună cu crainicul său spre cetate
Și mai văzu după asta pe mortul întins în căruță.
Dete ea țipăt și vaietul ei răsună în cetate:
„Repede hai să vedeți, voi oameni din Troia, pe Hector,
Voi care odată vă tot bucurați la întorsu-i din luptă
Când era viu, că doar el v-a fost bucuria cea mare.”
Asta ea zise, și nu mai sta nici un bărbat în cetate,
Nici o femeie, căci toți erau duși, copleșiți de durere:
Se-nghesuiră la poartă, ieșiră-naintea lui Priam;
Merseră-n fruntea mulțimii nevasta și mama lui Hector.

τιλλέσθην ἐπ᾽ ἄμαξαν ἐΰτροχον ἀΐξασαι
ἁπτόμεναι κεφαλῆς· κλαίων δ᾽ ἀμφίσταθ᾽ ὅμιλος.
καί νύ κε δὴ πρόπαν ἦμαρ ἐς ἠέλιον καταδύντα
Ἕκτορα δάκρυ χέοντες ὀδύροντο πρὸ πυλάων,
εἰ μὴ ἄρ᾽ ἐκ δίφροιο γέρων λαοῖσι μετηύδα·
εἴξατέ μοι οὐρεῦσι διελθέμεν· αὐτὰρ ἔπειτα
ἄσεσθε κλαυθμοῖο, ἐπὴν ἀγάγωμι δόμον δέ.
Ὣς ἔφαθ᾽, οἳ δὲ διέστησαν καὶ εἶξαν ἀπήνῃ.
οἳ δ᾽ ἐπεὶ εἰσάγαγον κλυτὰ δώματα, τὸν μὲν ἔπειτα
τρητοῖς ἐν λεχέεσσι θέσαν, παρὰ δ᾽ εἷσαν ἀοιδοὺς
θρήνων ἐξάρχους, οἵ τε στονόεσσαν ἀοιδὴν
οἳ μὲν ἄρ᾽ ἐθρήνεον, ἐπὶ δὲ στενάχοντο γυναῖκες.
τῇσιν δ᾽ Ἀνδρομάχη λευκώλενος ἦρχε γόοιο
Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο κάρη μετὰ χερσὶν ἔχουσα·
ἆνερ ἀπ᾽ αἰῶνος νέος ὤλεο, κὰδ δέ με χήρην
λείπεις ἐν μεγάροισι· πάϊς δ᾽ ἔτι νήπιος αὔτως
ὃν τέκομεν σύ τ᾽ ἐγώ τε δυσάμμοροι, οὐδέ μιν οἴω
ἥβην ἵξεσθαι· πρὶν γὰρ πόλις ἥδε κατ᾽ ἄκρης
πέρσεται· ἦ γὰρ ὄλωλας ἐπίσκοπος, ὅς τέ μιν αὐτὴν
ῥύσκευ, ἔχες δ᾽ ἀλόχους κεδνὰς καὶ νήπια τέκνα,
αἳ δή τοι τάχα νηυσὶν ὀχήσονται γλαφυρῇσι,
καὶ μὲν ἐγὼ μετὰ τῇσι· σὺ δ᾽ αὖ τέκος ἢ ἐμοὶ αὐτῇ
ἕψεαι, ἔνθά κεν ἔργα ἀεικέα ἐργάζοιο
ἀθλεύων πρὸ ἄνακτος ἀμειλίχου, ἤ τις Ἀχαιῶν
ῥίψει χειρὸς ἑλὼν ἀπὸ πύργου λυγρὸν ὄλεθρον
χωόμενος, ᾧ δή που ἀδελφεὸν ἔκτανεν Ἕκτωρ
ἢ πατέρ᾽ ἠὲ καὶ υἱόν, ἐπεὶ μάλα πολλοὶ Ἀχαιῶν
Ἕκτορος ἐν παλάμῃσιν ὀδὰξ ἕλον ἄσπετον οὖδας.
οὐ γὰρ μείλιχος ἔσκε πατὴρ τεὸς ἐν δαῒ λυγρῇ·
τὼ καί μιν λαοὶ μὲν ὀδύρονται κατὰ ἄστυ,
ἀρητὸν δὲ τοκεῦσι γόον καὶ πένθος ἔθηκας
Ἕκτορ· ἐμοὶ δὲ μάλιστα λελείψεται ἄλγεα λυγρά.
οὐ γάρ μοι θνῄσκων λεχέων ἐκ χεῖρας ὄρεξας,
οὐδέ τί μοι εἶπες πυκινὸν ἔπος, οὗ τέ κεν αἰεὶ

Ele, ’nainte sărind la căruță, punând mâna pe capul
Mortului, părul își smulg și-n jurul lor plânge norodul.
Și-ar fi rămas ei la poarta cetății din zori până-n seară,
Tot tânguind și jălind pe Hector atunci, dacă Priam
Nu cuvânta către oameni zorindu-i așa din teleagă:
„Faceți-mi loc ca să poată străbate căruța și plângeți
Până la saț dup-aceea, când duce-voi mortul acasă.”
Oamenii-n lături feriră și loc îi făcură căruței.
După ce-l duseră în minunatul palat, așezară
Trupul pe patul strujit și puser-alături să ție
Hangul bocitului doi cântăreți, care-ndată porniră
Cântecul tânguitor; femeile oftau de durere.
Bocetu-ncepe întâi Andromaha, soția lui Hector,
După ce brațele-i albe-și aruncă și capu-i cuprinde:
„Tânăr te-ai dus de pe lume, bărbate, și-n casă pe mine
Văduvă m-ai părăsit și ni-i încă un prunc copilul,
Care-l născurăm sărmanii de noi, și mă tem că pe dânsul
N-o să-l văd mare; -nainte-o să cadă cetatea surpată
Din temelie, căci tu ai pierit, veghetorul și turnul
Care-o păzeai, ocrotind pe-ai noștri copii și pe mame.
Bietele acum pe corăbii curând vor fi duse-n robie,
Fi-voi cu ele și eu. Tu, scumpe copile, ori fi-vei
Rob laolaltă cu mine și-acolo robi-vei în slujba
Josnic-a unui stăpân fără suflet, ori poate pe acolo
Vreun dușman, apucându-te înverșunat, de pe ziduri
Te va trânti zdrumecându-te jalnic, de ciudă că Hector
I-o fi ucis la război pe un tată, un fiu ori un frate.
Pentru că Hector pe mulți îi făcuse să muște pământul,
N-avea doară milă părintele tău în bătaia cea cruntă;
De-asta și toți după el se vaietă acum în cetate.
Hector, lăsat-ai părinților jale și-obidă nespusă,
Dar mai amară-i durerea ce mie murind mi-ai lăsat-o:
Mânile nu mi-ai întins din patu-ți în clipele morții,
Nu mi-ai rostit un cuvânt, o vorbă frumoasă, de care

μεμνῄμην νύκτάς τε καὶ ἤματα δάκρυ χέουσα.
  Ὣς ἔφατο κλαίουσ᾽, ἐπὶ δὲ στενάχοντο γυναῖκες.
τῇσιν δ᾽ αὖθ᾽ Ἑκάβη ἁδινοῦ ἐξῆρχε γόοιο·
Ἕκτορ ἐμῷ θυμῷ πάντων πολὺ φίλτατε παίδων,
ἦ μέν μοι ζωός περ ἐὼν φίλος ἦσθα θεοῖσιν·
οἳ δ᾽ ἄρα σεῦ κήδοντο καὶ ἐν θανάτοιό περ αἴσῃ.
ἄλλους μὲν γὰρ παῖδας ἐμοὺς πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεὺς
πέρνασχ᾽ ὅν τιν᾽ ἕλεσκε πέρην ἁλὸς ἀτρυγέτοιο,
ἐς Σάμον ἔς τ᾽ Ἴμβρον καὶ Λῆμνον ἀμιχθαλόεσσαν·
σεῦ δ᾽ ἐπεὶ ἐξέλετο ψυχὴν ταναήκεϊ χαλκῷ,
πολλὰ ῥυστάζεσκεν ἑοῦ περὶ σῆμ᾽ ἑτάροιο
Πατρόκλου, τὸν ἔπεφνες· ἀνέστησεν δέ μιν οὐδ᾽ ὧς.
νῦν δέ μοι ἑρσήεις καὶ πρόσφατος ἐν μεγάροισι
κεῖσαι, τῷ ἴκελος ὅν τ᾽ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων
οἷς ἀγανοῖσι βέλεσσιν ἐποιχόμενος κατέπεφνεν.
  Ὣς ἔφατο κλαίουσα, γόον δ᾽ ἀλίαστον ὄρινε.
τῇσι δ᾽ ἔπειθ᾽ Ἑλένη τριτάτη ἐξῆρχε γόοιο·
Ἕκτορ ἐμῷ θυμῷ δαέρων πολὺ φίλτατε πάντων,
ἦ μέν μοι πόσις ἐστὶν Ἀλέξανδρος θεοειδής,
ὅς μ᾽ ἄγαγε Τροίηνδ᾽· ὡς πρὶν ὤφελλον ὀλέσθαι.
ἤδη γὰρ νῦν μοι τόδε εἰκοστὸν ἔτος ἐστὶν
ἐξ οὗ κεῖθεν ἔβην καὶ ἐμῆς ἀπελήλυθα πάτρης·
ἀλλ᾽ οὔ πω σεῦ ἄκουσα κακὸν ἔπος οὐδ᾽ ἀσύφηλον·
ἀλλ᾽ εἴ τίς με καὶ ἄλλος ἐνὶ μεγάροισιν ἐνίπτοι
δαέρων ἢ γαλόων ἢ εἰνατέρων εὐπέπλων,
ἢ ἑκυρή, ἑκυρὸς δὲ πατὴρ ὣς ἤπιος αἰεί,
ἀλλὰ σὺ τὸν ἐπέεσσι παραιφάμενος κατέρυκες
σῇ τ᾽ ἀγανοφροσύνῃ καὶ σοῖς ἀγανοῖς ἐπέεσσι.
τὼ σέ θ᾽ ἅμα κλαίω καὶ ἔμ᾽ ἄμμορον ἀχνυμένη κῆρ·
οὐ γάρ τίς μοι ἔτ᾽ ἄλλος ἐνὶ Τροίῃ εὐρείῃ
ἤπιος οὐδὲ φίλος, πάντες δέ με πεφρίκασιν.
  Ὣς ἔφατο κλαίουσ᾽, ἐπὶ δ᾽ ἔστενε δῆμος ἀπείρων.
λαοῖσιν δ᾽ ὁ γέρων Πρίαμος μετὰ μῦθον ἔειπεν·
ἄξετε νῦν Τρῶες ξύλα ἄστυ δέ, μὴ δέ τι θυμῷ

Noaptea și ziua să-mi tot amintesc și să plâng după tine.”
  Astfel bocea și femeile oftau împreună cu dânsa.
Dar și Hecuba-ncepu să se jeluie amar între ele:
  „Hector, iubitul meu fiu, odorul meu scump ca nici unul,
Drag ai fost zeilor cât ai trăit pe pământ și de-aceea
Ei îngrijiră de tine păzindu-te și după moarte.
Fiii ceilalți, care-mi fuseră prinși la război de Ahile,
Fură de dânsul vânduți mai departe pe marea pustie,
Pe la ostroave, în Samos, în Imbros și-n Lemnos pâclosul;
Numai pe tine, când el la război te răpuse, de trei ori
Te-a tăvălit împrejurul mormântului unde-ngropase
El pe Patroclu ucisul de tine, dar totuși pe dânsul
Nu l-a-nviat, pe când tu ești în casă tot fraged și proaspăt
Tocmai ca unul pe care cu blânde săgeți îl ucide
Febos Apolon, din arcu-i de-argint fără veste lovindu-l.”
  Astfel bocindu-se- a zis, și în juru-i stârnit-a un vaiet
Nepotolit. Și-a treia-l jeli după asta Elena:
  „Hector, cumnate, tu, inimii mele mai scump ca oricare
Dintre cei mulți cumnați, că doară bărbat îmi e Paris
Care m-aduse la Troia, mai bine muream înainte!
Iată că-i al douăzecilea an de când eu, oropsindu-mi
Țara părinților mei, venit-am să stau între-ai voștri,
Totuși tu nu mi-ai spus mie o vorbă urâtă și aspră;
Ba chiar, îndată ce-n casă-ncepea să mă certe vreunul
Dintre cumnați ori vreuna din mândrele mele cumnate
Și-uneori soacra, că bun mi-a fost socrul și blând ca un tată,
Tu te puneai ca un frate, și prietenos și cu gândul
Păsuitor și blajin îi opreai potolindu-i necazul.
De-asta din suflet pe tine te plâng și pe mine sărmana,
Nemângâiată fiind, că nu mai e altul în Troia
Bun și prieten cu mine, căci spaimă eu sunt tuturora.”
  Astfel ea plânge și geme mulțimea cea mare de oameni.
Priam bătrânul, atunci pornindu-l, norodului zice:
  „Mergeți acuma, Troieni, și aduceți-mi lemne-n cetate.

δείσητ᾽ Ἀργείων πυκινὸν λόχον· ἦ γὰρ Ἀχιλλεὺς
πέμπων μ᾽ ὧδ᾽ ἐπέτελλε μελαινάων ἀπὸ νηῶν
μὴ πρὶν πημανέειν πρὶν δωδεκάτη μόλῃ ἠώς.
῝Ως ἔφαθ᾽, οἳ δ᾽ ὑπ᾽ ἀμάξῃσιν βόας ἡμιόνους τε
ζεύγνυσαν, αἶψα δ᾽ ἔπειτα πρὸ ἄστεος ἠγερέθοντο.
ἐννῆμαρ μὲν τοί γε ἀγίνεον ἄσπετον ὕλην·
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ δεκάτη ἐφάνη φαεσίμβροτος ἠώς,
καὶ τότ᾽ ἄρ᾽ ἐξέφερον θρασὺν Ἕκτορα δάκρυ χέοντες,
ἐν δὲ πυρῇ ὑπάτῃ νεκρὸν θέσαν, ἐν δ᾽ ἔβαλον πῦρ.
Ἦμος δ᾽ ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
τῆμος ἄρ᾽ ἀμφὶ πυρὴν κλυτοῦ Ἕκτορος ἔγρετο λαός.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ᾽ ἤγερθεν ὁμηγερέες τ᾽ ἐγένοντο
πρῶτον μὲν κατὰ πυρκαϊὴν σβέσαν αἴθοπι οἴνῳ
πᾶσαν, ὁπόσσον ἐπέσχε πυρὸς μένος· αὐτὰρ ἔπειτα
ὀστέα λευκὰ λέγοντο κασίγνητοί θ᾽ ἕταροί τε
μυρόμενοι, θαλερὸν δὲ κατείβετο δάκρυ παρειῶν.
καὶ τά γε χρυσείην ἐς λάρνακα θῆκαν ἑλόντες
πορφυρέοις πέπλοισι καλύψαντες μαλακοῖσιν.
αἶψα δ᾽ ἄρ᾽ ἐς κοίλην κάπετον θέσαν, αὐτὰρ ὕπερθε
πυκνοῖσιν λάεσσι κατεστόρεσαν μεγάλοισι·
ῥίμφα δὲ σῆμ᾽ ἔχεαν, περὶ δὲ σκοποὶ ἥατο πάντῃ,
μὴ πρὶν ἐφορμηθεῖεν ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοί.
χεύαντες δὲ τὸ σῆμα πάλιν κίον· αὐτὰρ ἔπειτα
εὖ συναγειρόμενοι δαίνυντ᾽ ἐρικυδέα δαῖτα
δώμασιν ἐν Πριάμοιο διοτρεφέος βασιλῆος.
῝Ως οἵ γ᾽ ἀμφίεπον τάφον Ἕκτορος ἱπποδάμοιο.

N-aveți vreo teamă că poate v-așteaptă pândindu-vă Aheii,
Căci petrecându-mă Ahile din tabără-mi spuse că dânsul
Nu ne va face vreun rău până-n ziua de-a douăsprezecea.”
Asta le zise bătrânul, iar ei la căruță-nhămară
Mule și boi și se strânseră-n grabă-naintea cetății.
Merser-apoi în pădure și-aduseră-n vreme de nouă
Zile puzderii de trunchiuri de lemn și-n a douăsprezecea
Zi din odaie cu plânsete scoaseră trupul lui Hector
Și-l așezară pe rug și aprinseră clada de lemne.
Iar dimineața, când zorile trandafirii răsăriră,
Obștea din Troia se strânse la rugul slăvitului Hector.
După ce se-ntrulocară și se înșirară cu toții,
Prinseră-ndată vin negru să toarne și focul să stingă
Până pe unde lățit era el. Dup-aceea-ncepură
Oasele albe s-adune, prietenii, frații lui Hector,
Care cu toții jeleau și aveau fața-necată de lacrimi.
Oasele albe le puseră ei într-o raclă de aur,
Le înveliră în pânze subțiri porfirii și băgară
Repede racla în groapa săpată adânc; pe deasupra
Stane de piatră-ndesind, rămășițele-i acoperiră
Și moviliră pământul; în vreme ce-n jurul movilei
Stau păzitorii veghind ca să nu dea năvală Danaii,
Când era gata mormântul, Troienii ’napoi se-nturnară,
Și adunați, la un praznic de pomină se așternură
Și ospătară cu toții la curtea-mpăratului Priam.
Astfel a fost prăznuită de ei îngroparea lui Hector.

NOTE

Cântul I

1 Invocația Muzelor, devenită în tradiția epică a veacurilor mai noi un banal loc comun, reprezintă în conștiința rapsodului străvechi o îndatorire sincer resimțită, izvorâtă din convingerea că meșteșugul poetic e un har dăruit anumitor oameni excepționali de fiicele lui Zeus.

2 *Achaioi*, *Panachaioi* sunt nume date în *Iliada* laolaltă semințiilor de greci adunați sub zidurile Troiei.

16 Cei doi fii ai lui Atreu, Agamemnon și Menelau.

17 Ca atâtea altele, aplicate zeilor și eroilor de-a lungul întregului poem, epitetele „cu frumoase pulpare” sau „pletoșii” revin în *Iliada* ori de câte ori e vorba de Ahei. Modul acesta de exprimare, întâlnit deopotrivă în epopeile germane ori în cele chirghize, și în care trebuie să vedem o particularitate a stilului epic, prezenta interesul de a ajuta nu numai memoria rapsozilor, dar și pe a ascultătorilor, îngăduindu-le răgazuri de destindere în cursul lungilor recitări.

28 „Cordelele” pomenite în v. 14, semn exterior al demnității sacerdotale.

29 Soarta prinșilor în război de-a lungul întregii antichități. În legătură cu următoarele două versuri, cf. cântul VI, 407-439.

38 Chila, oraș în Troada, în epoca clasică locuit de eolieni. Tenedos, insulă în Marea Egee, faimoasă pentru vinurile ei.

42 Coborâtori din Danaos: alt nume generic dat luptătorilor conduși de Agamemnon.

52 În *Iliada* și *Odysseia*, obișnuitul rit funerar e incinerația urmată de îngroparea oaselor calcinate.

54 Fiul lui Peleu, Ahile. Cum s-a relevat în Introducere, în regimul de democrație militară care caracterizează societatea homerică, adunarea luptătorilor are un cuvânt de spus în desfășurarea campaniei și limitează atotputernicia capului oștii (*basileus*).

107 Aluzie, poate, la moartea Ifigeniei, fiica lui Agamemnon, jertfită de Ahei la plecarea în războiul împotriva Troiei, pentru a obține de la zei vânturi prielnice.

178 În concepția autorului *Iliadei*, succesul în orice întreprindere omenească nu atârnă de valoarea individuală, ci de sprijinul acordat de divinitate. Acest sprijin, Olympienii îl acordă după bunul lor plac, Zeus însuși fiind înfățișat ca personificarea unei voințe atotputernice și arbitrare.

189 În concepția homerică, inima e înfățișată uneori ca organ al gândirii.

252 Pilos din Elida, pe coasta apuseană a Peloponesului, unde cercetări recente au scos la iveală ruinele unui palat comparabil ca așezare și plan cu palatele din Tirint și Micene.

253 Fiul lui Ixion, rege al lapiților, prieten și tovarăș de vitejii al lui Teseu. Lupta lor împotriva centaurilor a fost imortalizată pe frontonul occidental al templului lui Zeus din Olympia.

263 Tatăl lui Licurg, regele tracilor edonieni, pomenit în cântul VI, 130-140.

265 Fiul lui Egeu, coborâtor din Erechteu, primul din regii legendari ai Atenei. Isprăvile lui, comparabile cu ale lui Heracle, au fost cântate de poeții greci, iar Plutarh i-a închinat o biografie în ale sale *Vieți paralele*.

280 Tethis, despre care vezi în acest cânt versurile 351 și urm.

306 Riguros vorbind, „cortul” lui Ahile e o baracă (*hlisia*), durată din scânduri și acoperită cu stuf. Descrierea ei se citește în cântul XXIV, 450-454.

307 Fiul lui Menoitis.

313 E vorba de o ceremonie lustrală, vastă operație de purificare, urmată de jertfe de ispășire în numele întregii oști.

328 Seminție aheiană din părțile Tessaliei, peste care domnea Ahile.

366 Aetion, regele cilicienilor și tatăl Andromahei, soția lui Hector. Cf. VI, 395-398.

449 Grăunțele de orz presărate de sacrificatori între coarnele victimei (mai departe, v. 458) aveau rostul de a o purifica. Tot așa, apa sfințită cu care aceasta era stropită.

474 În grecește: *Hekaergos*, epitet putând însemna: „cel ce îndepărtează primejdia” sau: „cel ce țintește departe” (cu referire la ipostaza de arcaș a lui Apollo). Primul sens a precumpănit și, în numeroase locuri din Grecia, sanctuare înălțate la sfârșitul unor epidemii proclamau calitatea de „izbăvitor” sau „tămăduitor” a zeului.

487 Vezi nota la v. 306.

501 Gestul nu e familiar, e ritual.

Cântul II

2 Ca și regii hitiți și faraonii egipteni din a doua jumătate a mileniului al II-lea î.Chr., conducătorii Ahei și adversarii lor Troieni folosesc care de luptă, a căror deprindere și al căror model par să fi fost împrumutate din Orientul apropiat. Nicăieri în *Iliada* nu se pomenește o cavalerie în înțelesul de mai târziu al cuvântului, și acolo unde termenul apare în traducere el trebuie luat în accepția aci arătată.

7 Singurul loc din *Iliada* unde visul apare ca o divinitate. Peste tot, altminteri se vorbește de vise bune sau rele (în general prevestitoare), care nu implică intervenția unei ființe supranaturale.

12 În grecește, epitetul – care se repetă ori de câte ori e vorba de Troia sau de Mycene – înseamnă „cu ulițe largi", ceea ce nu exclude, dar nici nu implică un pavaj de lespezi pentru cetatea de scaun a lui Priam.

25 În original: „căruia îi sunt încredințați atâția oameni și hărăzite atâtea griji". Regalitatea homerică e electivă, în ciuda epitetelor „născut din Zeus" aplicate unui *basileus* sau altuia, și care ar putea lăsa să se creadă într-o monarhie de drept divin.

43 Ceea ce grecii numeau *chiton* era un soi de cămașă de in împrumutată din Orientul semitic, cum o lasă să se înțeleagă etimologia cuvântului. De origine egipteană și de culoare purpurie, mantia numită *pharos* e, la Homer, veșmântul prin excelență al regilor.

47 Epitet constant aplicat de poet grecilor, purtători de platoșe de bronz, piesă esențială a armamentului împreună cu coiful, scutul și pulparele amintite cu alt prilej.

104 În poemele homerice, Pelops nu e pomenit decât în acest loc. În tradiția posterioară, figura lui capătă însă un relief deosebit, ca erou al unei faimoase întreceri de care, înfățișată pe frontonul estic al templului lui Zeus din Olympia, și ca întemeietor al familiei Atrizilor, celebră prin fărădelegile membrilor ei.

106 Frate al lui Atreu, fecior al lui Pelops. La dușmănia dintre cei doi frați, pe care Homer n-o cunoaște, se fac dese aluzii în tragici, începând cu Eschyl.

126 În mod curent, poemele homerice cunosc numărătoarea zecimală. Într-un singur loc din *Odysseia* (IV, 412) stăruie amintirea unui sistem diferit, pe bază de cinci.

129 În cântul VIII, 562-563, numărul Troienilor și al tovarășilor lor de luptă e fixat la 50.000; în ce-i privește pe greci, pe baza indicațiilor sporadice ale poetului, unii comentatori le prețuiesc oastea la 120.000, alții la 140.000 oameni.

146 *Notos*, vântul umed de miazăzi.

147 *Zephyros*, vântul de nord-vest (în raport cu Troia), rece și vijelios.

155 Adverbul *hypermora* (în alte locuri *hypermoron*) implică ideea unui lucru încercat împotriva rânduielii dintotdeauna stabilite, exprimată de Homer prin cuvântul *moira*. Pornind de la înțelesul inițial de „lot individual, parte hărăzită cuiva în clipa nașterii", acest din urmă termen a ajuns să însemne – mai ales la tragici – o forță de neocolit și necruțătoare, care cârmuiește totul și împotriva căreia nu se poate lupta.

160 Fiica lui Tindar, soția lui Menelau, a cărei răpire de către Paris – deseori pomenită, niciodată povestită în amănunte – e înfățișată de poet ca unică pricină a războiului troian.

173 Fiu al lui Laerte. Ulise e forma latină a numelui Odysseu, singurul sub care eroul apare în poemele homerice.

186 Ca semn al unei temporare delegări a puterii.

206 După opinia unanimă a cercetătorilor, versul e adăugat.

212 În grecește, numele înseamnă „neobrăzatul".

219 Portretul lui Tersit e o caricatură, ca și numele lui. În această ordine de idei, se poate face observația că în poemele homerice frumusețea e întotdeauna tipică, singură sluțenia prezentând un caracter individual. Fenomenul a fost relevat și în dezvoltarea artei grecești, care nu cunoaște portrete înainte de secolul al V-lea î.Chr. și ale cărei prime încercări în această direcție sunt chipurile de lapiți sculptate pe frontonul sudic al Partenonului.

336 Gerenia, în Messenia, cetatea unde-și petrecuse tinerețile Nestor. În privința substantivului „călăreț", vezi mai sus nota la versul 2.

341 Libațiile de vin curat în cinstea zeilor luați ca martori ai învoielilor. În mod obișnuit, la băut nu se folosea decât vinul amestecat cu apă.

353 Invocând divinitatea, grecii priveau spre nord, în direcția muntelui Olymp. Un tunet la dreapta însemna pentru ei un tunet dinspre răsărit.

362 Textual: „rânduiește-ți oamenii după triburi și fratrii, așa fel ca fratria să dea sprijin fratriei și tribul tribului". După cunoscuta definiție a lui Engels, care se referă la acest pasaj din *Iliada*, „fratria era o gintă-mamă împărțită în mai multe ginți-fiice, pe care ginta-mamă le unea la un loc și prin care ele descindeau adesea dintr-un strămoș

comun”.
382 Rotund sau oval, scutul confecționat din mai multe piei de taur prinse într-o ramă de metal nu lipsește niciodată din armamentul luptătorilor homerici. Dimensiunile lui sunt pe măsura puterii celui ce-l poartă, după cum ornamentele – mai sărace sau mai bogate – oglindesc poziția socială a personajului.
409 Vezi mai sus nota la cântul I, 449.
414 Palatul homeric, așa cum îl descrie poetul și ni l-au pus sub ochi săpăturile din Tirint și Mycene (acum în urmă și din Pilos), constă în primul rând dintr-o vastă sală lipsită de ferestre (*megaron*), având în mijloc vatra al cărei fum nu întârzia să producă efectul de care vorbește Agamemnon.
448 Unitate de schimb obișnuită în poemele homerice și firească într-o societate care nu cunoștea moneda.
452 Măcar că eroii lui Homer cunoșteau fierul (vezi mai departe nota la cântul IV, 123), nu trebuie să uităm că civilizația dezvoltată de ei era o civilizație a bronzului.
484 În prologul *Theogoniei* lui Hesiod, Muzele sunt puse să proclame: „Noi ne pricepem să povestim născociri aidoma lucrurilor întâmplate. Și mai știm, de câte ori vrem, să spunem și vorbe adevărate!”
493 Versurile ce urmează, cunoscute sub denumirea de *Catalogul Corăbiilor*, treceau în ochii celor vechi drept un tablou veridic al celei mai depărtate istorii a Greciei continentale și insulare. Atitudinea criticii moderne e mai puțin încrezătoare, și informațiile *Catalogului* nu-s acceptate decât în măsura în care sunt confirmate de rezultatele săpăturilor arheologice.
494 Trecerea în revistă a forțelor grecești începe cu Beoțienii, motiv pentru care în antichitate *Catalogul* era cunoscut sub numele de *Boiotia* sau *Boioteia*.
511 Oraș în nordul Beoției, între 1400 și 1200 î.Chr., centrul unei importante culturi, ale cărei vestigii au fost scoase la iveală la sfârșitul veacului trecut.
522 Izvorât din muntele Parnas, Chefisul străbate Focida și Beoția înainte de a se vărsa în lacul Copais. Pentru autorul *Iliadei* el e o divinitate, la fel cu alte râuri din Grecia și Asia Mică.
530 În original *Panellenes* – „elinii îndeobște” sau „toți elinii” – denumire aplicată de poet triburilor din partea de nord a Greciei. Aheienii, în înțeles restrâns, sunt locuitorii Peloponesului și ai insulelor învecinate.

542 Ca alte neamuri din antichitate, abanții obișnuiau să-și radă partea anterioară a capului, lăsând să crească părul numai pe creștet. Cf. „Tracii moțați” pomeniți în cântul VI, 533.
548 În legătură cu pretenția atenienilor – urmași ai lui Eretheu – de a fi născuți din pământul Atticei, a se vedea considerațiile lui Isocrate, *Panegyricos*, 23-25, și *Panathenaicos*, 124-125.
557 Aias, fiul lui Telamon, nu fiul lui Oileus.
559 Zidurile ciclopice ale Tirintului, scoase la iveală în a doua jumătate a secolului trecut, impresionează prin aspectul lor sumbru și prin masa uriașă.
560 Și la Asine, cercetări recente au dus la descoperirea unor importante vestigii din epoca myceniană. O altă așezare cu același nume, în Messenia (în sud-vestul Peloponesului).
569 Cetatea de scaun a lui Agamemnon, faimoasă pentru multele-i bogății, faimă pe deplin confirmată de descoperirile făcute în a doua jumătate a veacului trecut.
591 Pilos în Messenia, nu Pilos în Elida, cetatea lui Nestor, despre care vezi mai sus nota la I, 252.
594 Sunt motive să se creadă că Dorion trebuie identificat cu localitatea astăzi numită Malthi.
597 Cântăreț legendar de origine tracă, precum Orfeu, Museu și alții, socotiți de greci precursori ai propriei lor poezii.
604 Mormântul regelui legendar Aipytos; cercetat și descris în secolul al II-lea d.Chr., de periegetul Pausanias.
649 Faima de insulă populată și prosperă a Cretei s-a dovedit pe deplin întemeiată după descoperirile făcute pe întreg întinsul ei în ultimii cincizeci de ani. Săpăturile din Cnossos, Festos, Gortyna și zeci de alte așezări, unde cercetări sunt în curs, au revoluționat cunoștințele noastre despre istoria bazinului egeean, în mileniile III-II î.Chr.
714 În antichitate, Alcesta trecea drept o nobilă întrupare a iubirii conjugale. Jertfa vieții ei, săvârșită pentru a-l mântui pe Admet, formează subiectul unei mișcătoare drame a lui Euripide.
721 În legătură cu legenda lui Filoctet, a se vedea tragedia cu același nume a lui Sofocle.
750 În Epir, vestită pentru templul lui Zeus, în preajma căruia un stejar oracular dezvăluia prin foșnetul frunzelor lui tainele viitorului.
755 Unul din fluviile lumii subpământene, invocat de zei în jurămintele

lor cele mai solemne. Cf. mai departe, VIII, 369; XV, 38.

760 Cifrele până aci înșirate dau un total de 1186 corăbii. Împotriva îndoielnicei lor exactități, vezi întemeiatele reflecții ale lui Thucydide, I, 10.

783 Monstru născut din Hera, a cărui descriere se citește în *Theogonia* lui Hesiod, versurile 823-835. Răzvrătit împotriva autorității lui Zeus, a fost zdrobit de trăsnetele acestuia și îngropat într-un munte.

814 Una din amazoanele pomenite în cântul III, 188.

819 Eroul *Eneidei* lui Vergiliu, una din operele de seamă ale epicii universale.

849 Vardarul de astăzi.

848 Popor necunoscut, ca și țara de unde se spune că ar fi fost originar. E poate vorba de Halybii din regiunea râului Halys, cunoscuți în antichitate ca meșteri pricepuți în extragerea fierului.

867 Populație neindoeuropeană, a cărei prezență în diferite locuri ale Greciei continentale și insulare e atestată – pentru epoca preelenică – de tradiția literară. În veacurile următoare, patria lor era pe țărmul vestic al Asiei Mici, de ambele părți ale râului Meandru.

876 Originari din colțul sud-vestic al Asiei Mici, la sud de așezările Carienilor, ale căror datini par să le fi împărtășit. Cf. notele la VI, 193 și 194.

Cântul III

6 Amintite și de Aristotel într-una din operele lui de istorie naturală, pretinsele lupte ale cocorilor cu pigmeii din Africa răsăriteană figurează în rândul temelor favorite ale desenatorilor de vase, ca și în repertoriul de motive al pictorilor decoratori din epoca elenistică.

54 În grecește: *kitharis*, instrument de cântat cu șapte coarde și cutie de rezonanță, numit uneori *lyra*, alteori *phorminx*.

57 Cu alte cuvinte: ai fi fost lapidat (ucis cu pietre), pedeapsa obișnuită a crimelor celor mai grave.

103 Nici sexul, nici culoarea animalelor jertfite în antichitate nu erau indiferente. În cazul de față, mielul alb e pentru Soare, mioara neagră pentru Pământ; a treia victimă, oferită de greci, e destinată lui Zeus.

126 E vorba de o mantie de o mărime neobișnuită, brodată cu motive până astăzi familiare meșterilor din Orientul apropiat.

145 Deseori pomenită în cursul poemului, această poartă „stângă” a Troiei, în preajma căreia se desfășoară luptele, e calea de acces dinspre vest a cetății.

152 Prețuirea pentru țârâitul greierilor, socotit ca deosebit de melodios, e generală la vechii poeți greci.

164 În limba lui Homer, adjectivul *aitios* nu înseamnează încă „vinovat” în înțeles etic ori juridic, ci, obiectiv, „individul sau lucrul care e pricina unei anumite urmări, bune sau rele”. În ochii lui Priam, Elena n-a fost decât un instrument fără voință în mâna zeilor hotărâți să piardă Troia. Tot așa, acuzat de a fi pricinuit Aheilor suferințe fără număr prin jignirea adusă lui Ahile, Agamemnon va răspunde că nu-i răspunzător de rătăcirea în care l-au aruncat „Zeus, Ursita și Furia, iazma hoinară prin umbră” (XIX, 87).

189 Cf. cânturile II, 814 și VI, 186.

236 Fii ai Ledei și ai lui Tindar, mai târziu socotiți „feciori ai lui Zeus” (*Dioscouroi*), Castor și Pollux ocupă în panteonul grec un loc râvnit, ca divinități protectoare ale corăbierilor. În epoca elenismului, asociați cu Cabirii din Samothrake, vor deveni centrul unui răspândit cult inițiatic.

250 Rege al Troiei, vestit pentru purtarea-i necinstită față de Heracle (V, 640 și urm.), ca și față de Poseidon și Apollo, condamnați de Zeus să-i slujească un an ca argați (XXI, 441-460).

273 Tăierea câtorva fire de pe capul victimei e un moment caracteristic din ritualul sacrificiului antic. Obișnuit, aceste fire erau arse. Aci sunt împărțite fruntașilor celor două oști, martori și chezași ai învoielii încheiate.

277 Formulă ce revine frecvent în invocațiile adresate Soarelui și care explică rolul ce i se atribuie în unele documente epigrafice de răzbunător al crimelor săvârșite în taină.

279 Aci și în cântul XIX, 259 (unde versul revine în termeni identici) se întâlnesc singurele mențiuni ale pedepsei ce ar aștepta după moarte pe păcătoșii din această viață. Concepția dominantă în poemele homerice despre soarta rezervată sufletelor în lumea de dincolo e a unei supraviețuiri simple, ce nu comportă simțire, nici conștiință.

354 Răpind soția omului care-l găzduise, Paris înfruntă pe însuși Zeus Xenios, zeul ospeției, într-o vreme când asemenea legături îmbrăcau un caracter religios.

440 Vezi nota la versul 178, din cântul I.

Cântul IV

8 Oraș în Beoția, vestit loc de cult al Atenei (V, 888).

90 Rege al Liciei. Cf. versurile 171-178 din cântul V.

106 Probabil *Bezoar*, speță originară din Asia Mică și caracterizată prin coarne lungi și puternice.

123 „Fierul" e vârful săgeții, iar versul – singurul loc din epopee unde se vorbește de un ascutiș de săgeată făcut din acest metal. Alte pasaje din *Iliada* menționând arme de fier sunt: VII, 141, XVIII, 34, XXIII, 30.

136 Nu-i vorba de o simplă cingătoare, ci de o apărătoare a părții de jos a trunchiului, din piele întărită câteodată cu plăci de bronz (cf. mai departe, v. 216).

165 Cuvintele rostite de Agamemnon ca o amenințare revin ca o tristă presimțire în gura lui Hector, în scena emoționantă a despărțirii de Andromaha (VI, 448-449). Sunt cele pe care, după mărturia lui Polybiu, avea să le șoptească – cu gândul la destinele patriei sale – Scipio Aemilianus, privind spectacolul Cartaginei învinse și incendiate.

171 Din pricina secetei obișnuite pe înaltul platou al Argolidei.

175 Unica aluzie în *Iliada* la obiceiul îngropării resturilor pământești; în restul poemului se arată că aceasta se făcea numai după incinerarea cadavrului.

194 Mahaon trecea drept fiul lui Asclepios, zeul tămăduitor prin excelență, ale cărui temple au fost de-a lungul antichității centre importante de propășire a artei medicale.

216 Într-o vreme când specializarea era la începuturile ei, cuvântul *chalkeus* indica pe orice meșter în lucrul metalelor, deși, la propriu, termenul se aplică celui ce prelucrează arama.

219 „Cel mai drept dintre centauri", Hiron e înfățișat în legendele tessaliene drept un vraci priceput și educator înțelept (cf. mai departe, XI, 831).

260 Cum s-a semnalat în nota la versul 341 din cântul II, eroii lui Homer beau vinul amestecat cu apă. Vinul curat servea numai pentru libații în cinstea zeilor.

297 Nu e vorba, firește, de o adevărată cavalerie, ci de un corp de osteni purtați în care de luptă. Mențiunea lor revine în versul 301 și în cântul XI, 745.

378 Cu prilejul expediției întreprinse de fiul mezin al lui Oedip, Polinice,

împotriva fratelui său Eteocle. Episodul face parte dintr-un ciclu ai cărui eroi erau membrii familiei lui Labdacos și care a inspirat lui Eschyl tragedia *Cei șapte contra Tebei*.

383 Râul Asopos din Beoția, unde poposea oștirea lui Polinice.

391 Cei mai vechi locuitori ai Tebei, astfel numiți după întemeierea cetății, Cadmos.

485 Unul din puținele locuri din *Iliada* unde sunt pomenite unelte de fier. Cf. XXIII, 30 și 851.

508 Citadela Troiei, unde se găseau templele zeilor: între acestea, și unul al lui Apollon.

520 Ainos, la vărsarea în mare a râului Hebros (Marița).

533 Ca abanții pomeniți în cântul II, 542, și ca unele popoare germanice de mai târziu (Tac., *Germ*., 38), tracii aci menționați își legau părul de pe creștet într-un soi de coc caracteristic.

Cântul V

5 Sirios sau câinele lui Orion, cea mai luminoasă din stelele fixe. Cf. XI, 62 și XXII, 29.

61 Fereclos, fiul lui Tecton, nepotul lui Harmon, pare să fi fost meșteșugar ca tatăl său, al cărui nume înseamnă „Dulgherul". Într-o vreme când specializarea meșteșugarilor era încă rudimentară, semnificația termenului îmbrățișa de altminteri și meseria de zidar ori de arhitect.

70 Fiică a regelui Chisses, soția lui Antenor, preoteasă a Atenei în Troia. Cf. VI, 298 și urm.

79 Sabia homerică (*phasganon*) era o lungă spadă de bronz cu două tăișuri, aflată în numeroase exemplare în așezări egeene din a doua jumătate a mileniului II î.Chr. Mânerul – din argint sau fildeș, alteori de aur – era împodobit cu ținte din metal prețios. Cf. XI, 29 și urm.

83 În grecește: *Moira*. Cf. nota la versul 155 din cântul II.

149 Grecii cunoșteau două soiuri de „tâlmaci de vise": cei ce explicau visele altora și cei ce dezvăluiau voința zeilor interpretând propriile lor vise. Euridamas era unul din aceștia din urmă.

158 Rude colaterale în linie masculină. Potrivit dreptului străvechi, în vigoare la Atena încă în epoca clasică, în lipsă de urmași direcți, moștenirea trecea asupra fratelui decedatului sau urmașilor acestuia: de fiecare dată unor bărbați sau coborâtori din bărbați, lucru firesc

într-o societate în care dăinuiau multe urme ale organizației gentilice.

182 E posibil ca scuturile luptătorilor aheieni să fi fost împodobite cu embleme distinctive – mai ales chipuri de animale – așa cum îi reprezintă, în plină epocă clasică, vasul celebru semnat de Brygos (astăzi în Muzeul Luvru), înfățișând ultimele clipe ale Troiei.

266 Ca să-l facă nemuritor și paharnic al zeilor. Cf. XX, 232-235.

333 Zeiță a războaielor, pe potriva lui Ares pustiitoare a cetăților (cf., mai departe, versul 592).

340 În grecește *ichor*. La fel, mai departe în versul 416.

388 După *Odysseia*, XI, 305-320, cei doi Titani ar fi îndrăznit să atace chiar pe Zeus, grămădind munți peste munți ca să atingă cerul.

393 Forma greacă a numelui e Heracles. Hercules îi vor zice romanii, iar etruscii Hercle.

394 Dușmănia Herei pentru Heracle, fiul unei alte dragoste a lui Zeus, umple cu peripețiile ei legenda eroului. Aci e poate o aluzie la războiul povestit de Nestor în cântul XI, 689 și urm., în care Hera lupta de partea locuitorilor din Pilos.

395 Episodul e făcut să ilustreze curajul lui Heracle, care nu tremură nici înaintea Stăpânului lumii infernale, Hades.

396 În loc de *pyle* (poartă), unele manuscrise prezintă în acest vers varianta *Pylos*, numele unei localități unde ar fi fost rănit Heracle încercând să scoată din Infern câinele cu trei capete, pe faimosul Kerberos. Cf. VIII, 367-368.

397 Precizarea nu figurează în textul grec. Nu e mai puțin adevărat că, după indicațiile ocazionale ale poemului, autorul *Iliadei* își închipuia tărâmul infernal situat undeva sub pământ (XX, 61 și urm.). În *Odysseia*, concepția dominantă e aceea după care lăcașul morților s-ar găsi la capătul lumii locuite, acolo unde fluviul Ocheanos se împreună cu marea.

442 Vezi mai sus notele la I, 178 și II, 155.

446 Vezi mai sus nota la versul 508 din cântul IV. Cf. și versurile VI, 512 și VII, 20.

453 Din piele simplă, fără armătură de bronz.

479 Licia aci pomenită e situată în sud-vestul Asiei Mici. O altă regiune cu același nume, patria lui Pandaros (mai sus, v. 105), făcea parte din Troada.

524 Vântul de la nord, Boreas.

543 Oraș în Messenia (IX, 151). O altă cetate Fera (sau Ferai), în Tessalia.

613 În original: „Stăpân a numeroase bunuri și a numeroase ogoare” – principala formă de bogăție într-o societate care nu cunoștea banul.

651 Laomedon făgăduise, ca răsplată celui care i-ar mântui fiica de balaurul ce sta s-o înghită, o pereche de cai primiți în dar de la Zeus. După uciderea monstrului, călcându-și cuvântul, provocase mânia lui Heracle, care-i spulberase cetatea (XX, 146 și urm.).

654 Pentru a exprima funcțiunile sufletești, Homer întrebuințează o mare varietate de termeni, fiecare corespunzând unei anumite activități. Un termen care să le îmbrățișeze pe toate nu se va dezvolta în limba greacă decât o dată cu Platon. În aceste condiții „sufletul” de care vorbește Sarpedon (*psyche*) nu-i decât un „dublu” al trupului, o umbră lipsită de consistență. Legătura acestei umbre cu trupul e semnul deosebitor, dar nu și principiul vieții, pe care poetul îl numește *thymos*. În clipa morții, *psyche* părăsește corpul pentru a duce o existență lipsită de simțire și conștiință în Infernul peste care domnește Pluton.

744 Dintre figurile de stil, hiperbola e cea mai anevoie de mânuit, din pricina riscului de a realiza un efect potrivnic celui urmărit. La Homer, măiestria artistului face ca imaginile oricât de exagerate să nu slăbească emoția estetică a cititorului, atmosfera în care se desfășoară narația fiind – cu rare excepții – saturată de sublim. Cf. mai departe versurile 770-772 și, în cântul XIII, versurile 17 și urm., atât de admirate de criticii vechi pentru puterea lor de sugestie, explicată ca „un ecou al măreției gândurilor” unui poet „înclinat din fire către ideile mari și nobile”.

750 În *Iliada*, Horele sunt personificări ale anotimpurilor, la a căror regulată succesiune veghează (VIII, 394-395); la Hesiod, cele trei zeițe simbolizează însușiri morale: Rânduiala, Dreptatea și Pacea (*Theogonia*, 901-903).

845 Pentru greci, numele lui Hades însemna „Nevăzutul”. Expresia întrebuințată de poet vrea să spună, în aceste condiții, „a se face invizibil”.

857 Vezi nota la versul 136 din cântul IV.

898 Fii ai Cerului și ai Pământului, Titanii, după o aprigă luptă împotriva zeilor Olympieni au fost înfrânți și osândiți să trăiască în Tartarul care reprezintă partea cea mai întunecată a lumii subpământene (Hesiod, *Theogonia*, 693 și urm.).

Cântul VI

8 Aci, ca și în cântul V, 61, poetul închipuie pentru eroii săi nume în raport cu îndeletnicirea sau cu situația lor socială. Eusoros înseamnă în grecește: „Cel ce stăpânește frumoase grămezi de grâu”, cu alte cuvinte: „Bogatul”.

18 Vezi nota precedentă. Calesios (de la *caleo* = invit) ar fi „cel ce poftește lumea la ospeție”.

23 Frate cu Priam, prin urmare.

28 Fiul lui Mecisteu.

31 Originar din Percote, oraș pe țărmul Hellespontului.

34 În țara lelegilor, aliați cu Troienii. Orașul fusese prădat și distrus de Ahile (XX, 92; XXI, 87).

40 Carul homeric neavând șleauri, iar telegarii fiind atașați de un jug fixat la capătul oiștii, când aceasta se rupea, ca în cazul povestit în text, caii își recăpătau libertatea.

60 În legătură cu riturile funebre în lumea homerică, vezi nota la IV, 175.

76 Interpret al voinței zeilor, manifestată în zborul păsărilor.

87 În înțelesul de „nevestele” (vârstnice) ale fruntașilor cetății. Cf., mai departe, versurile 270 și 287.

88 Vezi nota la versul 508 din cântul IV. De remarcat că (cu singura excepție a Atenei: II, 549) *Iliada* și *Odysseia* nu pomenesc temple decât pe teritoriul Asiei Mici. În Grecia mileniului al II-lea î.Chr., cultul zeilor nu comporta încă edificii, nici statui.

130 Vezi mai sus nota la I, 263.

152 Numele vechi al Corintului, pe istmul cu același nume.

155 În grecește: „Ucigașul lui Belleros” (un rege al Corintului). După o tradiție posterioară, adevăratul nume al eroului ar fi fost Hipponoos.

169 Câtă vreme nu s-a bănuit înaltul nivel atins de civilizația egeeană în mileniul al II-lea î.Chr., s-a putut discuta îndelung asupra înțelesului cuvintelor *semata lygra*. Astăzi, când săpăturile arheologice din Creta (și acum în urmă, din Pylos) au scos la iveală mii de tablete cu însemnări vădind mai multe sisteme de scriere, nu mai poate fi îndoială asupra semnificației lor exacte.

184 Popor din sud-vestul Asiei Mici, dușman al licienilor.

186 Cf. mai sus, II, 814 și III, 189.

193 Până târziu în epoca clasică, la popoarele din sud, vestul Asiei Mici (licieni, carieni etc.) domnia pare să se fi transmis în linie feminină, supraviețuire a instituției străvechi la care face aluzie poetul.

194 Pământul dăruit de licieni e un apanaj al conducătorului, potrivit unei deprinderi generale în lumea homerică. Folosința lui durează cât domnia și nu se confundă cu bunurile personale ale cârmuitorului.

199 Pomenit aci și în II, 876 ca una din căpeteniile licienilor, Sarpedon, în ciuda originii lui divine, își va găsi sfârșitul la Troia, ucis de Patroclu (XVI, 419 și urm.).

208 Idealul educativ al societății homerice e lapidar exprimat în acest vers, care revine și în alt cânt între sfaturile lui Peleu către Ahile. Pentru eroii *Iliadei, arete* n-are încă accepția de „virtute” (în sens etic) ca în filosofia post-socratică, ci înțelesul de „destoinicie”, „excelență” – trupească și intelectuală.

220 Cf. mai departe, nota la XI, 634.

250 Palatul lui Priam, așa cum e descris în text, reprezintă ecoul izolat al unei stări de lucruri altădată generale în Grecia dinainte de greci: în care membrii aceluiași *genos* trăiau împreună într-o locuință încăpătoare, de felul celor descoperite de arheologi la Vasiliki, la Chamaizi și în alte locuri ale lumii egeene.

251 Hecuba, tragică figură de soție și de mamă, ale cărei nenorociri – înainte și după căderea Troiei – au fost puse în scenă nu o dată de poeți.

291 După o tradiție păstrată de Herodot, la fuga-i din Sparta, Paris ar fi fost împins de vânturi spre Egipt. De-aci trecuse în Fenicia, înainte de a se întoarce în patrie.

298 Vezi mai sus nota la V, 70.

318 Planul obișnuit al unei locuințe nobile din epoca myceniană: sala mare, cuprinzând vatra (cf. nota la II, 414); „iatacul” (*thalamos*) unde-și petrec timpul torcând sau țesând femeile; în sfârșit *aule*, curtea înconjurată de ziduri.

358 În concepția deseori mărturisită a celor vechi, destinele excepționale se cuvin consemnate și transmise viitorimii, oficiul de păstrător al pildelor trecutului fiind menirea prin excelență a poetului epic.

391 Ulițele pietruite sunt rare chiar în orașele grecești din epoca clasică; obiceiul nu se va generaliza decât în vremea elenismului.

395 Cf. I, 366.

428 În această formă figurată exprimau grecii ideea morții fără cauză aparentă.

439 Versurile 433-439, al căror ton prozaic contrastează izbitor cu emoția

conținută a restului episodului, au fost socotite de comentatori neautentice încă din antichitate.

449 Vezi mai sus nota la IV, 165.

457 Izvoare faimoase, primul în Tessalia, al doilea în Laconia.

488 Vezi mai sus nota la II, 155.

Cântul VII

9 *Arne*, situată, poate, pe insula Gla din lacul Copais, unde s-au găsit importante resturi arheologice.

20 Vezi mai sus nota la versul 508 din cântul IV.

53 Autenticitatea acestui vers a fost pusă la îndoială încă din antichitate. Oricum, e în evidentă contradicție cu versul 44.

80 În original: „pentru ca atunci când voi fi mort, Troienii și femeile Troienilor să-mi dea cuvenita parte de foc". Dorința nu exprimă numai nădejdea unor onoruri postume, dar și teama superstițioasă de soarta cadavrului privat de ritul funebru.

85 Verbul *tarhyein*, al cărui înțeles e „a îmbălsăma", amintește poate o vreme mai veche decât cea oglindită în *Iliada*, când deprinderea incinerării cadavrelor nu devenise generală.

86 După câte se poate judeca, poetul cunoaște o singură mare, a cărei mențiune e numai rareori însoțită de un atribut destinat să precizeze la care anume parte a acestei mări se referă, ca în cazul nostru și în cânturile II, 145 și XXIII, 230.

99 Cele două elemente primordiale, după o concepție răspândită la multe popoare primitive și împărtășită de o seamă de filosofi naturaliști greci.

141 Cum s-a relevat cu alt prilej, arme de fier se pomenesc în *Iliada* numai aci și în cântul IV, 123.

180 Faimă adeverită de descoperirile arheologice făcute în cetatea lui Agamemnon.

187 Verbul *graphein* n-are numai înțelesul de „a scrie"; aci mai curând „a însemna", probabil cu o crestătură.

221 Oraș în Beoția, pe malul lacului Copais. Faima atribuită lui Tihiu e semnificativă pentru prețuirea arătată de poet meșterilor și muncii manuale îndeobște.

274 Considerația arătată în epopee crainicilor e deosebită, pe măsura atribuțiilor lor variate de ajutători ai „regilor" în toate împrejurările vieții obștești și particulare.

318 După arătările *Iliadei* și ale *Odysseei*, regimul alimentar al Aheilor era exclusiv carnivor. De aci dorința fiecărei căpetenii de a dobândi mai multe turme și faima de bogăție ce înconjura pe cei mai norocoși în această întrecere.

338 Din lemn, pe temelii de piatră, cum rezultă din comparația cu XII, 29 și urm.

404 Vezi mai sus notele la II, 2 și IV, 297.

426 Care de povară, cu patru roți, nu obișnuitele care de luptă.

453 Cf. cântul XXI, versurile 443 și urm.

471 În original: „măsuri"; probabil de capacitatea unui *saton* fenician (circa 121).

472 Pasajul e probabil cel mai vechi text în limba greacă în care se vorbește de un schimb de bunuri pe o scară atât de mare. El lasă să se înțeleagă că în a doua jumătate a mileniului al II-lea un comerț maritim luase ființă, ceea ce nu trebuie să ne surprindă, după revelațiile uimitoare ale cercetărilor din Creta și din întreg bazinul egeean.

Cântul VIII

16 În închipuirea autorului *Iliadei*, universul e alcătuit din cer, din pământ (incluzând Hadesul, lăcașul morților) și din Tartar, genunea înfricoșătoare a cărei descriere se citește în text. Aceeași concepție la Hesiod, *Theogonia*, 721 și urm.

46 Dacă nu uităm că, după versul 3, adunarea zeilor are loc pe culmea cea mai înaltă a muntelui Olymp, pogorârea din cer menționată în versul 46 apare surprinzătoare, fără să mai vorbim de arătările contradictorii ale versurilor 394 și 410.

68 Textual: „când soarele trecuse de jumătatea cerului." După XXI, 111, împărțirile firești ale zilei par să fi fost în concepția autorului *Iliadei*: dimineața (*eos*), asfințitul (*deile*) și nămiaza (*meson emar*).

74 Cum relevă cu dreptate comentatorii antici, actul cântăririi nu slujește lui Zeus ca să pătrundă voința unei puteri mai mari ca a lui: e expresia figurată a unei deliberări favorabile uneia din părțile în luptă. La fel, în celebrul episod din cântul XXII, 209 și urm.

144 Vezi mai sus nota la I, 178.

185 După acest unic text, Hector ar fi avut la carul lui patru cai în loc de doi, ca toți ceilalți eroi ai *Iliadei*. Versul pare de o autenticitate îndoielnică și a fost înlăturat de editori încă din antichitate.
203 Amândouă în Ahaia. Un alt oraș Helike, în Tessalia.
284 După o tradiție posterioară, Teucru ar fi fost fiul Hesionei, fiica lui Laomedon, luată roabă de Heracle și dăruită de acesta lui Telamon; alte pasaje din *Iliada* lasă să se înțeleagă că era născut din aceeiași mamă ca Aias (XII, 371; XV, 439).
318 Fiu natural al lui Priam. Cf. XVI, 738.
349 Cf. V, 741-742 și XI, 36-37.
368 Vezi mai sus nota la V, 397.
386 Principalul veșmânt al femeilor din epoca homerică (*peplos*) e o lungă tunică de lână, prinsă la umeri cu agrafe de aur sau de argint.
387 În grecește *chiton*: un soi de cămașă de lungime variabilă, din pânză de in. Cf. și nota la II, 43.
395 Vezi mai sus nota la V, 750.
465 Vezi mai sus nota la II, 155.
479 Titani născuți din perechea primordială Uranos-Ge (Cerul și Pământul), înfrânți de Zeus la începutul Firii și zvârliți de el în bezna Tartarului.
542 Textual: „Scoaseră strigăte de aprobare".

Cântul IX

63 Textual: „Lipsit de fratrie, de lege și de cult familial", cu alte cuvinte, în afara cadrelor tradiționale ale societății, din care nu fac parte decât membrii feluritelor ginți. Pentru înțelesul termenului *fratrie*, vezi nota la II, 362.
72 Vezi mai sus nota la VII, 472.
123 Greutate împrumutată sistemului ponderal babilonian-fenician. În cântul XXIII, 267-269, doi talanți de aur reprezintă un premiu inferior ca valoare unui cazan de aramă, la rându-i socotit în alt loc ca reprezentând echivalentul unui taur (XXIII, 885).
142 Fiul lui Agamemnon și al Clitemnestrei, ucigaș al maicii sale, urmărit pentru omor de Furiile răzbunătoare. Matricidul lui Orest – una din numeroasele nenorociri abătute asupra familiei Atrizilor – a fost de nenumărate ori pus în scenă, începând cu Eshyl, în trilogia *Orestia*.

145 În operele tragicilor de mai târziu, fiicele regelui Mycenei sunt numite de obicei Hrisotemis, Ifigenia și Electra.
146 Daruri făcute socrului de către ginere la nuntă. Cf. mai departe XI, 243-245.
153 Pe coasta de vest a Peloponesului, în jurul golfului messenic.
156 Natura dărilor în chestiune (*themistes*) e anevoie de precizat. Pare să fie vorba, oricum, de contribuții întemeiate pe o lungă datină, pe un drept consuetudinar, care în grecește poartă numele de *themis*.
168 Prietenul și educatorul lui Ahile. Cf., mai departe, v. 434-605.
183 Poseidon, sprijinitorul Aheilor.
187 Vezi mai sus nota la III, 54.
189 Aluzie explicită la existența înainte de Homer a unei literaturi epice inspirate de isprăvile căpeteniilor Ahee.
203 Vezi mai sus notele la II, 341 și IV, 260.
320 Prozaica intonație a acestui vers, care trivializează ideea exprimată în versurile precedente, face pe cei mai mulți comentatori să-l înlăture ca neautentic.
384 Versurile 382-384 reprezintă fără îndoială o adăugire posterioară. În cea mai veche versiune a poemului era vorba de Teba din Beoția, vecină cu Orhomenos și, ca și acesta, vestită pentru bogățiile sale.
405 Delfi, mai târziu unul din cele mai vestite sanctuare panelenice.
408 Vezi mai sus nota la V, 654.
443 Cuvintele lui Fenix rezumă idealul educativ al unei aristocrații de războinici, pentru care destoinicia virilă se vădește în mânuirea armelor și în elocința deliberativă.
447 În poemele homerice, Helada era numele unei mici părți a Greciei de astăzi, situată în preajma lacului Boibe și a cetății Arne din Tessalia.
454 *Erinyile*, cum sună numele grec, sunt divinități ale lumii subpământene însărcinate cu pedepsirea oricărei încălcări a legii morale.
501 „Plocoanele – va spune în această ordine de idei Hesiod – au darul să înduplece pe zei, și tot așa pe regii cei slăviți" (frg. 247).
529 Trib etolian din jurul cetății Pleuron.
535 Textual: „nu-i dăduse ca prinos partea legiuită din roada viei sale".
543 În literatura greacă, mitul lui Meleagru e prezentat în mai multe variante, toate posterioare variantei homerice. Mai cunoscută e cea după care la vânătoarea din Calidon ar fi participat și Atalanta, îndrăgită de erou.
579 Termenul grec *pentecontogyon* e anevoie de tradus. După o inter-

pretare plauzibilă, pământul dăruit lui Meleagru ar fi însumat douăsprezece hectare și șaizeci ari.

634 În legătură cu prețul sângelui (*poine*), care punea capăt șirului de represalii inspirate de legea talionului, cf. XVIII, 497 și urm.

664 Vezi mai sus nota la I, 306 și, mai departe, XXIV, 450-454.

668 După o versiune mai nouă a legendei lui Ahile, acesta fusese trimis în Schiros de maică-sa, Tethis, doritoare să-l ferească de riscurile expediției împotriva Troiei. Aci, la curtea lui Licomedes, unde creștea alături de copilele regelui, ar fi fost descoperit mulțumită unui șiretlic al lui Ulise.

708 Vezi mai sus notele la II, 2 și IV, 297.

Cântul X

131 Vezi mai sus nota la II, 43.

132 Prin „opinci", traducătorul înțelege „sandale".

173 Expresie proverbială, slujind să indice o situație plină de primejdii. Interesul ei e de a dovedi că eroii lui Homer cunoșteau briciul, deși măștile funerare descoperite la Mycene înfățișează personaje cu mustăți și barbă.

253 Pentru împărțirea nopții în trei părți, după mersul constelațiilor, cf. *Odyss*., XII, 312 și XIV, 483.

264 Astfel de colți, tăiați pentru a sluji la scopul arătat în text, s-au găsit în morminte din perioada myceniană.

353 Termenii folosiți pentru a vorbi de plug dovedesc că poetul cunoștea plugul „încheiat", format din patru bucăți distincte. Majoritatea țăranilor greci, chiar într-o vreme mai recentă, întrebuința însă un plug primitiv, format dintr-o singură bucată de lemn, de multe ori o simplă cracă. Cf. Hesiod, *Munci și zile*, 432-434.

430 Misienii, pomeniți și în cântul II, 858.

435 O tradiție mai nouă atribuie personajului o origine divină.

Cântul XI

1 Fecior al lui Laomedon, frate cu Priam.

4 În original: Eris. Amarnică pentru muritori, această zeiță a luptei și

a măcelului va deveni la Hesiod personificarea unui principiu moral, aspirația spre mai bine, emulația ce nu îngăduie oamenilor să se eternizeze pe pozițiile cucerite.

20 Întemeietor legendar al familiei de regi-sacerdoți a Chinirazilor, mari preoți ai Afroditei.

24 Termenul *kyanos*, până nu de mult redat de traducători prin „oțel albastru", pare să fi indicat în realitate, cum au dovedit-o studii recente, o pastă sticloasă colorată în albastru cu ajutorul carbonatului de cupru. Pe platoșa lui Agamemnon, ca și pe scutul pomenit în versul 35, cele zece fâșii de *kyanos* serveau dar ca podoabă.

59 Feciori ai lui Antenor, unul din sfetnicii lui Priam. În cântul VII, 348-353, Antenor apare propunând o înțelegere cu grecii și restituirea Elenei.

62 Vezi mai sus nota la V, 5.

243 Vezi mai sus nota la IX, 146.

306 Vezi mai sus nota la II, 146.

353 Cu găuri pentru privit, practicate în vizieră.

433 În grecește: *thymos*. Cf., mai sus, nota la V, 654.

514 În literatura europeană, probabil primul omagiu adus artei medicale și celor ce o profesează.

542 Citat de Plutarh și de Aristotel, versul a cărui legătură cu contextul prilejuiește serioase îndoieli – lipsește deopotrivă în manuscrise și în papiri.

633 Săpăturile practicate la Mycene au scos la iveală, între alte vestigii de un interes deosebit, un potir de aur cu dublu suport, împodobit cu porumbei, care permite să ne reprezentăm cu destulă precizie cupa lui Nestor.

782 În cântul VI, 206, îndemnul e atribuit de poet lui Hipolohos, care-l adresează lui Glaucos. Pentru sfaturile lui Peleu către Ahile, vezi IX, 252 și urm.

Cântul XII

4 Vezi mai sus versurile 338 și următoarele din cântul VII.

128 Populație din nordul Tessaliei. Cf. I, 263 și nota la acest vers.

175 Autenticitatea versurilor 175-180 a fost pusă la îndoială încă din antichitate, din pricina mai multor stângăcii și inconsecvențe pe care

le cuprind.

210 Cuvintele sunt spuse în zeflemea. Departe de a fi „din popor”, Polidamas e fiul unuia din capii Troieni și camaradul lui Hector, născut într-o noapte cu acesta (XVIII, 249 și urm.).

314 Vezi nota la VI, 194.

371 Din spusele lui Sarpedon rezultă neîndoios că la licieni puterea regală era exercitată de doi titulari, ca, mai târziu, în Sparta.

359 Cf. VIII, 284 și XV, 437.

422 După interpretarea cea mai plauzibilă, e vorba de împărțirea unei proprietăți înainte indivize. „Hotarele” (*horoi*) sunt stâlpii puși să indice limitele fiecărui lot. Vezi și nota la VI, 194.

435 Interesul deosebit al pasajului e de a dovedi existența în societatea homerică a unor muncitori liberi, chemați să împlinească lipsa de mână de lucru în gospodăriile bogate, într-o vreme când robia avea încă un caracter patriarhal.

Cântul XIII

5 Hipemolgii sunt o populație scitică din nordul Mării Negre, cunoscută prin deprinderea de a folosi acest soi de lapte, de unde și numele-i care înseamnă „mulgători de iepe”.

5 Misienii sau moesienii sunt traci dintre Haemus și Dunăre, socotiți străbuni ai misienilor din Asia Mică (II, 858; X, 430).

6 Populație greu de identificat din nordul depărtat, ale cărei caracterizări cuprind numeroase trăsături fantastice.

20 Nu-i vorba, bineînțeles, de localitatea Eghe din Ahaia, pomenită în cântul VIII, 203. Unii comentatori localizează această nouă reședință a lui Poseidon într-o mică insulă dintre Tenos și Chios.

127 În panteonul homeric, Atena și Ares personifică războiul, la a cărui desfășurare contribuie în inegală măsură; inteligența și curajul lucid al zeiței sunt opuse în chip constant avântului orb, puterii neinteligente a zeului înfrânt lamentabil cu prilejul luptei descrise în cântul XXI, 391-414.

135 Cum e ușor de observat, tactica aci folosită de Ahei nu-i cea obișnuit descrisă de poet. În locul luptelor singulare ce umplu paginile *Iliadei*, înaintarea în rânduri strânse evoca mai curând mișcările unei trupe de hopliți din epoca clasică.

207 Cteatos, tatăl lui Anfimahos, unul din Molionii pomeniți de Nestor în cântul XI, 749-751, trecea drept fiu al lui Poseidon. Victima lui Hector era deci nepot al Zeului Mării.

302 Flegiii: populație din jurul cetății Girton, în Tessalia.

302 Efirii: locuitori ai orașului Crannon, în Tessalia, altădată numit Efira.

307 Pentru Deucalionide, „fiu al lui Deucalion”.

363 Oraș din Tessalia sau din Asia Mică, anevoie de identificat.

444 Duhul războiului e Ares.

450 Potrivit tradiției antice, acest rege legendar al Cretei ar fi fost fiul lui Zeus și al Europei (XIV, 321). Cercetătorii moderni înclină să vadă în Minos fie un titlu dinastic, fie numele unei dinastii, stăpână peste insulă către jumătatea mileniului II î.Chr.

461 De-a lungul poemului, sunt numeroase aluziile la rivalitatea dintre familia lui Priam și aceea a lui Eneas. Cf. XX, 178 și urm.; 306 și urm.

530 Vezi mai sus nota la XI, 353.

600 Praștia, ca armă de luptă, e menționată în *Iliada* de două ori: aci și în versul 717.

611 E vorba de securea de luptă numită în grecește *axine*, a cărei înfățișare nu-i descrisă mai de aproape. Cf. XV, 711.

635 O amărăciune asemănătoare își face drum în versurile lui Theognis atunci când, cu ochii la spectacolul lumii, poetul exclamă: „Iubite Zeus, mă minunez de tine: tu doar domnești peste toate... cunoscând bine inima și gândul fiecăruia. Cum poți dar, slăvite fiu al lui Cronos, să nu faci nici o deosebire între omul drept și cel netrebnic...?” (373-380).

656 Populație din nordul Asiei Mici, între râurile Halys și Sangarios, învecinată la est cu Halizonii, la vest cu Frigii.

656 După V, 576, tatăl lui Harpalion căzuse înaintea fiului, luptând cu Menelau și Antiloh.

669 În original: „de cumplita amendă a Aheilor” – ceea ce lasă să se înțeleagă că – măcar în unele cazuri – capii ce refuzau să ia parte la expediție erau supuși de Agamemnon la o contribuție usturătoare. Cf. XXIII, 296-297.

731 În original, „citară” (cf. nota la III, 54); versul lipsește însă într-o serie de manuscrise.

793 Cf. II, 862-863.

Cântul XIV

50 La această nemulțumire – altminteri niciodată manifestată – face aluzie Poseidon în îndemnurile adresate Aheilor în cântul XIII, 111 și urm.

170 Ambrozia – termen care în Homer se aplică uneori unui aliment constituind hrana obișnuită a zeilor, alteori unui unguent mirositor, folosit și pentru îmbălsămarea cadavrelor. Pentru această din urmă accepție, cf. XVI, 680 și XXIII, 185-186.

182 Podoabe de tipul amintit în text s-au găsit în mai multe așezări antice, ceea ce a permis să se înțeleagă că e vorba de „cercei împodobiți cu trei bobițe (de aur probabil) în chip de mure” (sau: „de mărimea murelor”).

201 Obârșia tuturor apelor de pe pământ, Ocheanos e în același timp obârșia zeilor și a zeițelor, divinitatea primordială. Cf., mai departe, versurile 245-246.

204 Răzvrătirea lui Zeus împotriva tatălui său Cronos și condamnarea ultimului la veșnică detențiune sunt povestite pe larg de Hesiod, *Theogonia*, 468-506.

231 Somnul și Moartea *(Hypnos* și *Thanatos)* erau închipuiți de greci ca doi frați gemeni, copii ai Nopții, „divinități întunecate, nicicând luminate de razele fierbinți ale Soarelui ...” (Hesiod, *Theogonia,* 758 și urm.).

289 Nici comentatorii antici ai lui Homer nu știau la ce pasăre se face aluzie. Orice presupunere în această privință e lipsită de temei.

316 Vezi mai sus nota la I, 263.

323 Zeul viței și al vinului, patronul unui cult orgiastic din care – spre sfârșitul secolului al VI-lea î.Chr. – s-au dezvoltat în Attica spectacolele dramatice.

511 Vezi mai sus notele la II, 858; X, 416; XIII, 5.

Cântul XV

37 Vezi mai sus nota la II, 755.

87 Zeița adunărilor omenești și divine. Cf. XX, 4-5.

189 Răspunsul lui Poseidon reflectă un moment important din evoluția societății grecești, constituirea proprietății private într-o lume din care nu dispăruse încă proprietatea gentilică. Împărțirea moștenirii pământești între frați, cu excluderea fetelor, corespunde unei deprinderi rămase în vigoare până în epoca clasică. Cf. V, 158 și XII, 422.

204 Altfel spus: apără drepturile fiilor vârstnici încălcate de mezini. Cum s-a relevat în nota la IX, 454, Eryniile erau socotite păstrătoarele ordinii morale în lumea zeilor și a oamenilor.

335 Ucisese pe fratele mamei sale vitrege, Eriopis.

410 Sfoara folosită de zidari și dulgheri în chip de nivelă, pentru a obține planuri perfect orizontale.

498 Termenul grec *kleros* („sorț” și, prin extensiune, „lot tras la sorți”) amintește vremea când proprietatea solului era colectivă, iar parcelele cultivate se atribuiau periodic pe această cale.

531 Nu-i vorba de vechiul Corint (VI, 152), ci de un alt oraș cu acest nume, despre care nu se poate ști cu precizie unde fusese ridicat.

547 Adevărul e că Melanip nu-i frate, ci numai văr cu Hector. Tatăl său Hichetaon era fratele lui Priam.

684 Împreună cu versul 513 din cântul X, acest pasaj e singurul din *Iliada* unde se face aluzie la călărie *(keletizein)*. În restul poemului caii nu slujesc decât la trasul carelor de luptă.

713 După interpretarea celor mai mulți comentatori, epitetul *Melandetos*, care se întâlnește – aplicat unei arme – în acest unic pasaj din *Iliada*, servea să indice o categorie de săbii având mânerul împodobit cu inele alternate de bronz și de o oarecare substanță de culoare închisă. După alții, e vorba de mânere nichelate.

Cântul XVI

20 Vezi mai sus notele la II, 2; IV, 297 și XV, 684.

134 Peleu, tatăl lui Ahile, trecea drept fiu al lui Eac, la rându-i socotit fiu al lui Zeus.

152 Cum s-a relevat în nota la VIII, 185, carele de luptă aheiene și troiene erau trase de doi cai. Legat de ei, dar fără să fie înhămat, se mai atașa uneori un al treilea cal, destinat să înlocuiască pe cel eventual ucis de vrăjmaș.

183 Artemis, sora lui Apollo.

234 Vezi mai sus nota la II, 750.

235 Recrutați exclusiv din tribul Selloi (sau Helloi), „interpreții” oracolului

de la Dodona erau ținuți să respecte anumite interdicții religioase, cum ar fi aceea de a dormi altfel decât pe pământul gol sau de a-și muia picioarele în apă.

288 Vezi mai sus nota la II, 849.

329 Cf. VI, 179-183.

417 Fiul lui Argeas.

419 În mod obișnuit, echipamentul luptătorilor Troieni ori Ahei comporta, pe lângă platoșă, o centură întărită cu plăci metalice, destinată să apere pântecele (cf. nota la IV, 136). O astfel de centură *(mitre)* lipsea ostașilor lui Sarpedon, numiți din această pricină de poet *amitrochitones*.

481 Sensul anatomic al termenului *phren (pl. phrenes)* e acel de membrană care înconjoară sau izolează un organ (diafragmă, pericard etc.); în înțeles psihologic, cuvântul indică sediul activității reflexive sau cognoscitive.

595 Vezi mai sus nota la IX, 447.

695 Fiul lui Megas.

Cântul XVII

32 Al doilea emistih reproduce probabil o zicală populară, cu ușoare modificări folosită și de Hesiod, *Munci și zile*, 218.

46 Textual: „rugându-se lui Zeus Tatăl".

52 În săpăturile din Troia, ca și în acele din Mycene, s-au găsit spirale subțiri din aur și argint pentru strânsul și fixatul pletelor. În Homer, podoabe de felul acesta se atribuie însă numai vrăjmașilor Aheilor.

177 Vezi mai sus nota la I, 178.

301 Pomenită și în cântul II, 840-841, Larissa peste care domnea Hipotoos nu-i orașul tessalian cu acest nume, ci o cetate din Asia Mică, anevoie de localizat.

389 Textul vorbește de un gospodar oarecare. *Iliada* nu cunoaște încă o diferențiere între meseria de tăbăcar și aceea de pielar sau curelar (*skytotomos*).

425 Pentru autorul *Iliadei* „cerul de aramă" nu e o metaforă, ci o convingere exprimată și în alte locuri precum și în *Odysseia*, III, 2. Mai izolată e afirmația după care cerul ar fi de fier (*Odyss.*, XV, 329). Oricum, ipoteza unui cer rigid e, la Homer, neîndoioasă, și ea explică anumite particularități ale astronomiei lui rudimentare.

447 Reflexia Părintelui zeilor cheamă în minte unele versuri din Theognis, al căror amar pesimism n-a fost niciodată întrecut în literatura greacă; „pentru bieții pământeni, cel mai bun lucru e să nu se nască și să n-ajungă a vedea lumina soarelui arzător; odată născuți, să treacă grabnic porțile morții și să zacă sub un mare morman de tină..."

611 Pomenit și în cântul II, 647.

647 În legătură cu aceste versuri, autorul anonim al tratatului *Despre sublim* face observația îndreptățită că poetul exprimă în ele o simțire vrednică de Aias. „El nu se roagă să trăiască... ci... mâhnit că nu poate lupta, cerșește lumina..., doritor să-și găsească o moarte pe măsura vitejiei" (cap. IX).

Cântul XVIII

36 Nereus. Cf. mai departe versul 141.

240 Intervenția Herei, care scurtează durata normală a zilei, urmărește să ajute pe greci, punând capăt înaintării Troienilor.

291 Fără îndoială, pentru procurarea unor produse necesare continuării războiului.

326 Locul de baștină al lui Patroclu e Opus, în Locrida, de unde, însoțit de tatăl său Menoitios, a fost silit să se refugieze în Ftia, la curtea lui Peleu, în urma accidentului povestit în cântul XXIII, 85 și urm.

350 Sensul epitetului e îndoielnic. Chiar comentatorii antici îl înțelegeau în chipuri felurite.

373 Foalelor. Cf., mai departe, versurile 457 și urm.

373 E vorba de trepieduri.

383 În *Odysseia*, locul Grației ca soață a lui Hefest va fi luat de Afrodita. Cf. VIII, 267 și urm.

395 În *Iliada* sunt înregistrate două versiuni ale căderii lui Hefest. Alături de varianta potrivit căreia ar fi fost zvârlit de Hera (vers. 394 și urm.), în cântul I, 586-594 e păstrată amintirea tradiției după care fapta ar fi fost săvârșită de Zeus, ca pedeapsă pentru încercarea ilustrului beteag de a lua partea Herei într-un conflict cu stăpânul Olympului.

486 Textual: „Ploioasele"; grup de șapte stele din constelația Taurului.

489 Versul revine întocmai în *Odysseia*, V, 275. Înțelesul lui e că această constelație nu coboară niciodată sub orizontul nostru.

493 Probabil cea mai veche mențiune a unui cortegiu nupțial, datină

perpetuată fără întrerupere de-a lungul veacurilor.

495 În originalul grec: *phormigges*. Cf., mai sus, nota la III, 54.

503 Textual: „bătrânii”. Rolul acestora e al unor asesori chemați să ajute cu sfatul lor pe „județul” (*istor*) pomenit în versul 501.

505 Sceptrul crainicilor – simbolul puterii judecătorești – trece din mână în mână când „bătrânii” încep să-și formuleze părerile. Tot așa, în deliberările conducătorilor oștii, în momente de cumpănă. Cf. XXIII, 567-569.

542 Până în epoca clasică, grecii obișnuiau să are ogorul de trei ori pe an: primăvara, vara și toamna, în preajma semănatului.

550 Vezi mai sus nota la VI, 194.

551 Muncitori liberi, plătiți probabil cu ziua – în *Iliada* pomeniți doar aci și în versul 560. Cf. și nota la XII, 435.

556 În original*: basileus;* nu-i însă vorba de un „rege” în înțelesul străvechi al cuvântului, ci de un nobil proprietar, într-o vreme când în lumea greacă aristocrația înlocuise ca formă de organizare politică regalitatea homerică.

564 Vezi mai sus nota la XI, 24.

569 Vezi mai sus nota la XVIII, 495.

571 După unele tradiții elev, după altele maestru al lui Orfeu. În veacurile mai noi, grecii indicau cu numele lui un cântec de muncă, alteori un refren jalnic, inspirat – se credea – de moartea legendarului cântăreț.

586 Scene similare figurează nu o dată pe opere de artă descoperite în Grecia continentală și datând din a doua jumătate a mileniului II î.Chr.

590 În grecește: *choros*. Asemenea locuri de petrecere, amenajate în vederea jocului și constând dintr-o platformă sau podium de piatră între două rânduri de trepte destinate privitorilor, s-au descoperit în preajma palatelor din Festos și Cnossos. Ele pot fi socotite drept primele „teatre” cunoscute în istorie și se numără printre cele mai originale creații culturale ale Cretei.

592 Meșter legendar, ziditorul Labyrinthului, socotit de grecii din veacurile următoare drept născocitor al celor mai variate arte.

593 Textual: „fete aducătoare de boi” – într-o vreme când miresele se dobândeau în schimbul darurilor oferite părinților. Cf. mai sus IX, 146 și XI, 243.

597 În original: „coroane” *(stephanaï),* poate în înțelesul de diademe.

600 Singurul loc din *Iliada* unde se menționează roata olarului (*trochos*) cunoscută încă din neolitic în bazinul egeean.

606 Înțelege: „doi acrobați”, din acei ale căror salturi deopotrivă sprintene și elegante sunt atât de frecvent reprezentate pe operele de artă ale Cretei minoice.

608 Vezi mai sus nota la XIV, 201.

Cântul XIX

39 Vezi mai sus nota la XIV, 170. Precizarea că ambrozia și nectarul sunt instilate de Tetis pe „nări” amintește procedeele de îmbălsămare ale egiptenilor, cunoscute probabil de timpuriu în întreaga lume egeeană.

91 În grecește *Ate*, personificarea rătăcirii care împinge la păcat.

211 După datina păstrată până în zilele noastre, și care se întâlnește deopotrivă la greci și la romanii din epoca clasică.

260 La Hesiod, răzbunătorul legămintelor nerespectate e Horcos, personificarea jurământului *(Theogonia*, 231-232; *Munci și zile*, 219, 804).

268 Carnea victimelor sacrificate la rostirea unui jurământ nu era consumată, ci îngropată sau zvârlită în mare, ca prinos zeilor subpământeni.

280 Mai precis: le așază la locurile lor, le instalează.

327 Neoptolemos: în *Iliada* pomenit numai aci și în cântul XXIV, 467.

Cântul XX

146 Ca să pedepsească trădarea lui Laomedon povestită în cântul XXI, versurile 441 și urm., Poseidon stârnise un monstru marin, care pustia litoralul Troiei. Ajutat de Atena, Heracles izbutise să-l ucidă, fără să obțină totuși răsplata făgăduită de rege.

178 Vezi mai sus nota la XIII, 461.

184 Vezi nota la VI, 194.

198 Vezi nota la XVII, 32.

308 Unele versuri din *Imnul* „homeric” *către Afrodita* nu lasă îndoială asupra faptului că, în tradiția mai nouă, urmașii lui Eneas erau înfățișați ca stăpânitori ai Troadei. O versiune diferită e aceea după care, fugar din Troia în momentul catastrofei finale, fiul lui Anhise și-ar fi găsit adăpost în Lațiu, întemeind dinastia din care avea să se nască Romulus, ziditorul Romei.

385 Tmolos, munte în Lydia, a cărei capitală de mai târziu – Sardes – era identificată de cei vechi cu Hida.

405 Heliche, oraș în Ahaia, vestit loc de cult al lui Poseidon, supranumit pentru acest motiv „Heliconios". Până la sfârșitul lumii vechi, Poseidon Heliconios avea să rămână principala divinitate a grecilor asiatici, adorat de locuitorii orașelor ioniene în sanctuarul de pe promontoriul Mycale.

Cântul XXI

40 Soarta obișnuită a prinșilor în război. Pentru legăturile Aheilor cu negutătorii din Lemnos, vezi mai sus nota la VII, 472.

88 Cum rezultă neîndoios din acest pasaj, Troienii erau poligami, după pilda celor mai multe popoare orientale. Priam are o seamă de soții legitime, fără a mai vorbi de concubine. În schimb, Hector – constituind probabil o excepție sub acest raport – oferă exemplul unei statornice afecțiuni pentru mama copilului său, Andromaha.

106 În original: „mori și tu, prietene..." Cuvântul nu-i rostit în derâdere. Ostilitatea lui Ahile pentru Licaon n-are nimic personal; ea decurge din starea de război în care se găsesc implicați amândoi și care comandă deopotrivă destinul învinsului și al învingătorului.

132 Caracterul naturist al religiei grecești populare e bine oglindit în credința după care orice râu e o zeitate vrednică de cult. „Niciodată să nu treci cu piciorul apele frumos-curgătoare ale vreunui râu veșnic – sfătuiește Hesiod – înainte de a te fi rugat cu privirile îndreptate spre izvor și de a-ți fi clătit mâinile în unda-i albă. Cine trece un râu fără să se fi spălat, lepădându-se de răutăți, acela mânie pe zei care mai târziu îl vor face să aibe parte de suferințe..." *(Munci și zile*, 737-741. Cf. și mai departe cântul XXIII, versurile 146 și urm.).

154 Regiune în nordul Macedoniei.

195 Principalul râu al Greciei septentrionale. Un fluviu cu același nume, în Lydia, e pomenit în cântul XXIV, 616.

346 *Boreas*, vântul dinspre nord.

405 Vezi mai sus notele la XII, 422 și XV, 189.

407 În original: „șapte *plethre*". În epoca clasică un plethru – măsură de lungime – echivala cu 100 picioare (aproape 30 m).

415 Aluzie la existența între cele două divinități a unor legături a căror natură exactă e arătată în *Odysseia*, VIII, 266-366.

445 Ispașă pentru răzvrătirea povestită în cântul I, 393 și urm.

491 Lipsa de poezie a descrierii luptei dintre zei a îndemnat și îndeamnă pe numeroși editori să tăgăduiască autenticitatea episodului. Cei vechi cunoșteau însă textul în forma în care ne-a parvenit, și tocmai vulgaritatea acestor versuri dădea prilej lui Xenofanes, după mărturia lui Sextus Empiricus, să se plângă că „Homer și Hesiod au pus pe seama zeilor tot ce, între muritori, e lucru de rușine și e hulă: hoții, adultere și înșelăciuni reciproce" (fr. B 11).

568 Autorul *Iliadei* nu cunoaște legendele potrivit cărora trupul lui Ahile ar fi fost făcut invulnerabil de Tethis prin cufundarea pruncului nou-născut în apele Styxului.

Cântul XXII

13 În înțelesul „nu sunt muritor". Altminteri, după concepția dominantă în întregul poem, zeii înșiși sunt legați de hotărârile Soartei.

121 E vorba de averile locuitorilor Troiei îndeobște, nu numai de acele ale familiei lui Priam. Cf. XVIII, 511-512.

209 Pentru simbolul cumpenei, exprimând o hotărâre necruțătoare, cf. și VIII, 69 și urm.

360 După XXI, 276-277, Ahile ar fi fost sortit să moară săgetat de Apolon. În cântul XIX, 417 însă, și în versul pe care-l adnotăm, își face loc ideea că gloria de a răpune pe cel mai viteaz Aheu era hărăzită celui mai puțin curajos Troian.

362 Hades e lăcașul subpământean al morților, de a cărui întocmire în concepția poetului nu se leagă ideea unei „plăți" în raport cu faptele săvârșite în viață. Cf., totuși, mai sus, versurile III, 279 și XIX, 259.

469 În grecește: *ampyx* – o diademă de metal (probabil de aur). „Tulpanul" *(kekryphalos)* pare să fi fost mai curând o căciuliță; în sfârșit „balțul" *(kredemnon)*, un soi de văl sau de broboadă acoperind creștetul și umerii, dar lăsând descoperită figura. Întregul pasaj e de o interpretare anevoioasă.

Cântul XXIII

23 În legătură cu sensul și amploarea riturilor celebrate în amintirea lui Patroclu, vezi mai departe nota la versul 177.

51 Textual: „să procure mortului toate cele cuvenite"; în speță: caii și câinii lui preferați (mai departe versurile 172-174), armele (VI, 418), veșmintele (XXII, 460-461).

72 Credința că morții nu-și găsesc odihnă câtă vreme trupul li-i încă neîngropat, adânc înrădăcinată în sufletele celor vechi, a găsit răsunet neobișnuit în literatura greacă, inspirând una din dramele cele mai puternice ale lui Sofocle, *Antigona.*

100 În *Odysseia*, XXIV, 5-9, sufletele pețitorilor uciși de eroul întors la cămin țipă asemenea liliecilor tulburați în întunericul unei peșteri.

104 Textual: „lipsite de cuget". Tot așa, în *Odysseia*, XI, 476, umbrele chemate de Odysseu sunt „lipsite de simțire", cu excepția aceleia a lui Tiresias, favorizat în această privință de Persefona.

116 În antichitate, versul era celebru pentru efectul de armonie imitativă, rezultând din acumularea a trei adverbe la fel de sonore și egale ca valoare metrică:

pòlla d'anànta catànta te dòchmia t'èlthon.

142 În legătură cu cultul apelor curgătoare în Grecia veche, vezi nota la XXI, 132. Ofrande de felul amintit în text se mai făceau în primele veacuri ale erei noastre în Arcadia, în cinstea râului Neda, după mărturia lui Pausanias (VIII, 41, 3).

177 Ritualul incinerării lui Patroclu amintește, în desfășurarea-i de fast și de cruzime, descoperirile făcute în ultima vreme în mormintele regilor din Ur, sau înmormântările cârmuitorilor sciți, descrise de Herodot, IV, 71 și urm. Profuziunea de obiecte prețioase și de victime jertfite în această împrejurare lasă să se înțeleagă că rostul întregului ceremonial trebuie să fi fost îmbunarea mortului, aducerea lui la o dispoziție favorabilă supraviețuitorilor. Dacă nu uităm însă că – după concepția dominantă în restul poemelor homerice – viața de dincolo de mormânt e o simplă dăinuire a unor umbre lipsite de conștiință, concluzia care se impune e că în versurile pe care le comentăm poetul s-a făcut ecoul unei credințe mai vechi, potrivit căreia – deveniți un soi de divinități infernale – morții erau înzestrați cu puterea de a interveni în desfășurarea treburilor pământești.

257 În epoca clasică, un tumul situat la nord-est de capul Sigeion trecea drept mormântul comun al lui Ahile și al lui Patroclu.

269 Vezi mai sus nota la IX, 123.

Cântul XXIV

30 În întreaga epopee, aceasta e singura mențiune a cunoscutei „judecăți" a lui Paris; s-ar putea însă ca versurile 28-29 să fie interpolate. Cât privește „amara plăcere" dăruită fiului lui Priam de Afrodita, aluzia e la dragostea aducătoare de nenorociri a Elenei.

44 Mai curând decât „rușine", *aidos* pare a fi însemnat în limba lui Homer „sentimentul demnității sau al onoarei" (cf. mai sus XV, 555 și Hesiod, *Munci și zile,* 200, unde Aidos și Nemesis, ultimele zeițe care părăsesc pământul, personifică, respectiv, conștiința individuală – sentimentul onoarei – și conștiința publică – opinia obștească). Cât privește versul 43, el e cu siguranță adăugat și se regăsește întocmai la Hesiod, *Munci și zile*, 318.

63 Vezi mai sus nota la III, 54.

78 Samos, pentru Samothrake. La fel în cântul XIII, 12.

81 După comentatorii antici, imediat deasupra cârligului, sfoara undiței era făcută să treacă printr-un corn scobit, care o ferea de mușcăturile peștilor.

158 La începutul istoriei grecești, când organizarea gentilică a societății era încă puternică, iar oamenii rupți de urma lor, expuși la toate primejdiile, călătorii și străinii în căutarea de adăpost se socoteau a fi ocrotiți de Zeus. Violența împotriva lor echivala cu o lipsă de respect față de divinitate, cum o proclamă în termeni impresionanți corul *Rugătoarelor* în tragedia cu același nume a lui Eshyl.

311 Vezi mai sus nota la II, 353.

339 După o legendă des reprodusă în literatura greacă, Io, fiica zeului-fluviu Inachos, îndrăgită de Zeus, ar fi fost transformată în juncă de gelozia Herei și încredințată unui străjer neadormit, Argos. Ca să libereze copila, Hermes ucisese pe paznic, de unde epitetul folosit în text, devenit tradițional.

467 Vezi mai sus nota la XIX, 327.

527 În original: chiupuri (*pithoi*), vase mari de argilă, de obicei îngropate în podeaua încăperii unde erau păstrate.

665 Ospățul funebru la care urmează să ia parte întregul norod Troian.

698 La tragici, și în special la Eshyl (în a cărui trilogie deține un rol de neuitat), Casandra e înfățișată ca o preoteasă înzestrată cu dar profetic. Aci, nu e vorba de o însușire supranaturală, ci numai de îngrijorarea cu care pândește întoarcerea părintelui pornit într-o călătorie plină de primejdii.

736 Nenorocirile prevăzute de Andromaha aveau să se realizeze întocmai după căderea Troiei, cum rezultă din tradiția mai nouă și în primul rând din tragici, între ale căror opere ajunse până la noi nici una nu înfățișează prăbușirea familiei lui Priam cu o mai sumbră măreție decât *Troienele* lui Euripide.

765 Din fugara aluzie – singura de acest fel în *Iliada* – rezultă că între răpirea Elenei și începutul războiului troian trecuseră zece ani.

GLOSAR

A*

Abraș, e, *adj.*: rău, aprig, nărăvaș
acioaie: bronz
agerit,-ă, *adj.*: ager, înaripat
aiapta (a): a arunca, a răpezi, a îndrepta
alac: grâu de primăvară *(triticum spelta)*
alălaie; larmă, vuiet
alergaci,-e, *adj.*: iute de picior, bun alergător
aoli (a): a țipa, a se jelui
apriat, *adv.*: lămurit, curat, clar
arete: berbece, batal
avan,-ă. *adj.*: grozav, impetuos, sălbatic

B

Balț: văl, hohot, broboadă
băteliște: câmp de luptă
beldie: țeapă de lemn, suliță
blehuit,-ă , *adj.*: prins în legături de metal
boace: glas, strigăt
bocnă: izbitură, lovitură
brățat: distanța între brațele întinse
brățiș, *adv.*: cu brațele
bucși (a): a umple, a îndesa
bucșit,-ă, *adj.*: plin, îndesat
buhni (a): a tuna, a bubui
buiac,-ă, *adj.*: sălbatic, nestăpânit, nebun
buluc: grămadă, ceată deasă
burdios, -oasă, *adj.*: pântecos, umflat

* În acest glosar lămurirea cuvintelor pornește de la înțelesul atribuit acestora de traducător. Nu s-au înregistrat termeni de folosință curentă, nici cei al căror sens rezultă limpede din context.

busta (a da): a da buzna, a se repezi
but: ciudă, necaz

C

Călarnic,-ă, *adj.*: crescător de cai, mânător de cai
căpenie: căpetenie
cerbice: ceafă, grumaz
chelnă: partea carului de luptă unde-și aveau locul războinicul și vizitiul
chilos, -oasă, *adj.*: rezistent la muncă și oboseală
chiomb, -oambă, *adj.*: întunecat, întunecos
chitaci, -e, *adj.*: care chitește, ochește
cimotie: rudă, neam
cincar, *adj.*: de cinci ani
cirtă: timp scurt, fărâmă de timp
cleștet: încleștare, luptă înverșunată
colăci (a): a îndemna să vie, a duce, a aduna
conăci (a): a poposi, a-și așeza tabăra
cornaci, -e, *adj.*: cu coarne
credincer: slujitor, om de credință
crișca (a): a scrâșni
cucură: tolbă de săgeți, toc

D

Deliu, -e, *adj.*: temerar, nebun
demând: cerere, rugă
demânda (a): a cere, a pretinde
destruna (a): a slăbi, a destinde
deșert, pl.-uri: partea din trup situată sub coaste
duium: mulțime, gloată
durăt: ropot, tropot, huiet de prăbușire
durdură: învălmășeală, încleștare

E

Edec: funie de remorcat, remorcă; fig.: însoțitor, protejat al cuiva

F

Famen: castrat, eunuc; fig.: păcătos, nemernic
focuriu, -e, *adj.*: ca para focului, de culoarea flăcării

G

Ghiotura (cu), *loc. adv.*: câte mult o dată, cu ridicata
glotiș, *adv.*: laolaltă, în ceată
greime: greul oștii, partea cea mai vajnică a luptătorilor

H

Haidos, -oasă, *adj.*: de bun soi, robust, voinic
hamut, pl.-e: hamurile de la gâtul calului
hățuit: mânuirea hățurilor
hoagă: groapă, văgăună
hoaspă: pojghița boabelor de grâne, pleavă
hojma, *adv* .: mereu
hordie: ceată de năvălitori, urdie
horhăi (a): a cutreiera, a rătăci

I

Ilău: nicovală

Î

Îmbrebena (a): a împodobi, a broda
îmbucăți (a): a face bucăți
îmburda (a se): a se răsturna
împletat, -ă, *adj.*: pletos, împodobit cu plete
încăibăra (a se): a se încăiera, a se înșfăca în luptă
încălat, -ă, *adj.*: bine hrănit, gras
încord: încordare
increstui (a se) : a se ridica, a forma creste
încrușit, -ă, adj.: însângerat
înduhui (a): a insufla
înholba (a): a holba
înpumna (a): a strânge în pumn

înscruma (a): a preface în scrum, a arde
înstolit, -ă, *adj.*: grupat în stol, strâns în rânduri
întreolaltă, *loc. adv.*: totodată, în același timp
înțănduri (a): a sparge, a transforma în țăndări

J

Jariște: jar, foc, pârjol
jgheburos, -oasă, *adj.*: brăzdat de șuvoaie, cu multe adâncituri
jugar: animal de pus la jug, bou
jupi (a): a jupui

L

Levint: voinic, viteaz, oștean
limpi (a): a lipăi, a sorbi cu limba
lipcă, *adv.*: neclintit, nedezlipit, morțiș
lucietic,-ă, *adj.*: lucitor

M

Mas: popas îndelungat, așezare, reședință
măcșeală: necurățenie, sudoare, sânge
mălduri (a): a strânge în malduri, a grămădi
mășcat, -ă, *adj.* : mare, umflat, bulbucat
mehenghi, -e, *adj.*: șiret, priceput, abil
milcui (a se): a se alinta, a se milogi, a se linguși
miorcăi (a): a ruga, a implora
mânar: cel ce mână, vizitiul
muchiat, -ă, *adj.* : cu muchii, colțuros
mul: catâr
mulă: catârcă
murgan: bou murg
mursicat, -ă, *adj.*: mușcat

N

Năbui (a): a năpădi, a năvăli
nădupși (a): a năbuși
nămaie: oaie

nămornic, -ă, *adj.*: uriaș, imens
năprasnă (de): subit, pe neașteptate
năsădi (a se): a se îmbulzi, a se strânge într-un loc
nelăut, -ă, *adj.*: nespălat
nestăvit, -ă, *adj.*: neîmpiedicat, neoprit, neliniștit
neștine: fiecine, oricine
neteamă: îndrăzneală, lipsă de prudență

O

Obli (a): a gelui, a netezi
ol (pl. oluri): oală, cană, glastră
ori (a-și veni în): a-și veni în fire
ortac: ucenic, tovarăș
otova, *adv.*: de-a dreptul, deschis

P

Palan: gard, întăritură
paos: prinos, ofrandă, libațiune
pardos: leopard
pălălaie: vâlvătaie, flacără
părcan: împrejmuire de lemn, întăritură
părnaie: oală mare, vas mare
pânzui (a): a înveli în pânze
platca: platoșa
plean: pradă
plesnet: plesnitură, lovitură
pluină: burniță, ploaie
poghiaz: expediție de pradă, incursiune, rătăcire
pologi (a): a așterne la pământ, a cosi
posmol: grup, grămadă, mulțime
pospai: praful de făină care se depune într-o moară, orice praf subțire
pospăi (a): a presăra, a așterne cu praf
potricăli (a): a găuri, a străpunge
prădaci, -e, *adj.*: lacom, prădalnic
precădea (a): a se prosterna înaintea cuiva, a implora

prejmet: împrejurime, locul dimprejur
pricinaș, -e, *adj.*: pricinuitor de...
proașcă (a da): a da ghes, a lupta cu curaj
probozi (a): a înfrunta, a mustra, a cicăli
puhoinic, -ă, *adj.*: care vine sau curge în puhoaie
pulpare: cnemide, apărători metalice ale pulpelor

R

Răpez: avânt, elan
rășchira (a): a împrăștia, a risipi
rătez: zăvor, clempuș, încuietoare
războios, -oasă, *adj.*: războinic, iubitor de luptă
răzni (a): a depărta, a izola
robaci, -e; *adj.*: răbdător, rezistent, muncitor
rotilat, -ă, *adj.*: rotund

S

Saivan: staul de nuiele, adăpost de vite
sămcea: suliță
schilăvi(a): a schilodi
scrișca(a): a scrâșni
scutier: cureaua (uneori bogat împodobită) care permitea mânuirea scutului
sel, pl. seluri: torent, șuvoi
semnui (a): a da semne prevestitoare, a lăsa să se înțeleagă
sfădălia: sfadă, ceartă
sfor: firul apei, curentul din mijlocul râului
silhui, -e, *adj.*: împădurit, acoperit de o pădure deasă
smicura (a se): a se frânge (fig.)
smomi (a): a momi
sodom: mare mulțime, sumedenie
somnie: somn
sponcă: copcă, cataramă
staniște: loc de odihnă a vitelor, popas, tabără
stavă: herghelie

stăvi (a se): a se așeza, a se liniști, a se potoli
stoli (a): a rândui în stoluri, a pregăti de luptă
strădalnic, -ă, *adj.*: drumeț, călător
strijelit, -ă, *adj.*: scrijelit, zgâriat, crestat
suflețire: însuflețire
suleget, -ă, *adj.*: subțire, delicat

Ș

Șoican: șoiman, viteaz
șovâlcăi (a) : a șchiopăta
șugubina: prețul sângelui, despăgubirea plătită familiei victimei de ucigaș
șui, -e, *adj.*: sucit, nebun

T

Tabie: întăritură, cetate
tăvală, *adv.*: târâș
tăvăliș, *adv.*: târâș
tehui, -e, *adj.*: prost, ușuratic
tiz: cel ce poartă același nume cu altul
tomniu, -e, *adj.*: de toamnă
torocală: mâncare sau băutură amestecată
trampă: schimb, troc
tuieș, -e, *adj.*: nebun, fără minte

Ț

Țapeș, -e, *adj.*: înțepător, ascuțit

U

Undrea: clavicula
urgelnic, -ă, *adj.*: care împrăștie urgie
urmăretec, -ă, *adj.*: rămas în urmă

V

Valmă: mulțime deasă, învălmășeală
valmeș, *adv.*: de-a valma
valnic, -ă, *adj.*: care vine în dealuri, năvalnic

văset: mulțime de vase, de corăbii
vătală, pl. vătale: piesă a războiului de țesut în care se fixează spata care bate firul
vederos, -oasă, *adj.*: frumos la vedere, chipeș
velit, -ă, *adj.*: mare, strălucit
viitura: apă venită mare și repede, torent, șuvoi
vinteș, -e, *adj.*: care fuge ca vântul
vintriș, *adv.*: târâș
vipt: grâne, alimente, hrană
vântui (a): a face vânt (unei arme), a repezi
vânzol: vânzoleală, încleștare
vladnic, -ă, *adj.*: mare, voinic
vlog: ploaie deasă și măruntă, burniță
vulvoare: incendiu, văpaie

Z

Zaplan: om de statură înaltă, robust
zănoagă: văgăună, vale în munte
zdrumeca (a): a zdrobi
zdupui (a): a trânti, a doborî
zgoni (a): a scorni
zornic, *adv. și adj.*: zorit, iute
zovon: basma, văl